— R. lxx

— **monac.** **ii**

— **ccc**

2.201

*The Dibner Library
of the History of
Science and Technology*

SMITHSONIAN INSTITUTION LIBRARIES

9.2.10. 9065

0 257

**Questiones subtilissime Scoti in meta-
physicam Aristotelis.**

**Eiusdem de primo rerum principio
tractatus. Atqz theoremata.**

Cassauricius Hibernicus Aduocatus ordinis. Reuerendissimo Patri dño.
Dño Petro Barotio Patauino Antistiti. salutem.

Quantum rem christianam iuuerit. Jo. Scotus contreraneus meus:
et confirmando nostra: et aliena refutando: iam pridem doctissimorum
hominum: prestantissime pater: ne omnium dicam gentium: predicat
consensus. Nihil sane habet diuine littere tam obscurum arduum et dif-
ficile: quod vir ille non subtili et peracuta indagine deprehenderit: deprehensum
non ita in utramque partem disputauerit: ut manu una ignem: altera aqua ferre
videatur: tam pressus interim: tam grauis: tam denique a vulgo remotus: ut in-
terdum delio indigeat natatore. Ceterum tanta ille vi disputat: tam validis ni-
titur rationibus: ut eius scripta habere videantur oraculorum instar: sitque ipse
per hec consecutus: ut in metaphysicis omnium longe eminentissimus habe-
atur: sed quo clarior Scotus atque utilior: eo minus ferendum fuit quod illius
rheorcinata: Metaphysice questiones: et materia de primo principio accura-
tissime disputata in occulto essent: dubium incuria hominum neglecta: an quod
hec ita mendosa et corrupta videbantur: ut nulla tam diligens recognitio adhi-
beri posset: ut tuto in apertum referrentur: sed quo consilio alij ab eo negotio
abstinuerint: non facile dixerim. Ego non quod melius quam ceteri id prestare pos-
sem: sed officium potius et pietatem secutus: quum nuper in hec Scoti popu-
lari mei monumenta incidissem: ne diutius in tenebris iacerent: multo stu-
dio et diligentia recognoui: eoque impensius id feci: quod ita ab initio statueras: ut
tuo nomine amplissime Pater in publicum exirent. Iuuabitque ut spero non ni-
hil hanc nostram operam Octavianus Scotus vir impressorie artis scientis-
simus: vel quia eruditus libenter faueat: vel quod eius gerat nomen cuius scripta
ab omni labe et iniuria vindicantur. Habes itaque tria opera in uno volumine co-
pleta: in quibus si tua amplitudo nostram non aspernabitur industriam: gau-
debo ego non parum presenti officio: vel in primis quod tua causa non paucis
mibi gratificatus videbor: sed multo plus tuo iudicio: quo nullum apud me ma-
ioris esse potest ponderis: vel quia in omni genere disciplinarum prestantissi-
mus sis: aut quia omnium longe candidissimus. Vale.

C Joannis duns scoti ordinis minorum: questiones subri-
lissime sup libros metaphyce Aristotel. Feliciter icipiunt.
Et primo ponit prologus i quo exponit pria ppō text?

Finis homi-

nes nā seire desiderant.

In principio metaphyce quā pre manibus habemus p mittit pbus hanc ppositionem dignitates et nobilitates huius sciētie cōtinentem: sicut patebit ex processu. Ad qd videntur. pmo ppositio in se est declarada. Et secūdo ad cōclusionē intentus ē applicanda. **D**eclarat

aūt ppositio ista dupl'r in genere. videlicet a posteriori. et a priori. A posteriori declarat eam pbs in littera p signū quoddā dicens. Signū aut est sensuū dilectio: pter enīz utilitatē ppter scipios diligunt: quasi dicat: sensus nam raliter diliguntur: nō solum inq̄ntz viles ad vite sustentationem: sed inq̄ntz cognoscitū: qd pbat in littera. per hoc qd ille sensus maxime diligit nāliter: qui maxime est cognoscitū. vs. vilius: quē dīc maxie cognoscitū ppter dno: ppter cognitionis certitudinē: et cognitoz multitudinē. Certitudo puenit ex imaterialitate. Quanto enim virtus cognoscitiua est inālior: tanto est in cognoscendo certior. plura ēt obiecta per hūc sensū cognoscuntur: qz omnia corpora taz supiora q̄ inferiora lucez vel colorz participant: nō aut alias qualitates sensibiles: tāgibiles s. et audibiles. et h̄s. Est igitur virtus pbatōis Arist. in hoc. Si magis nāliter diligimus sensus magis cognosciti uos. nō ppter utilitates vite tñ: sed ppter cognitiones. q̄ seire magis nāl'r desiderant. qz hec cognitio ē nobilior cognitione sensitiva. et cognitio nostra sensitiva finalr ad hanc ordinat. **D**eclarat scōd ppō psumpta a qbusdam a priori siue a cā tripliciter. **P**rimo sic. oē imperfectum nāliter appetit suā pfectionē sic haberi pōt ex pmo phycoz. ca. vltimo. Aia aut hoīs de se imperfecta est p intellectūā potētā cū sit velut tabula nuda in qua nihil depictū est fm pbsm. de aia. ergo nāliter desiderat seire qd est pfectio eius fm hanc potētā. **S**cōdo declarat eadē sic. vniūq̄qz nāliter appetit suā ppriā opationem vt grane moueri deorsum: ppriā aut opatio hoīs ē intelligere. qz per hoc ab alijs distinguitur. ḡrē. **T**ertio sic. vniūq̄qz nāliter appetit cōiungi suo principio. hō aut cōiungit substantijs sepatis per itelligere: sic pbat pbus. io. ethycoz. qz in speculatiōe veritatis maxie assimilamur substantijs sepatis. et in hoc cōcludit beatitudinē nostram cōsistere. qd nāliter appetit seire. **S**ed non vī q̄ iste tres pbatōnes eo mō quo valent multū distinguant ab inuicē. qz sic est duplex actus: p̄m? et scōs. vt p̄s. z? de aia: ita est duplex pfectio. pma et scōda. pma qd est forma vel habitus. scōda est opatio. Et vniūq̄qz nāl'r appetit vtrāqz pfectionē: cū opatio sit finis habitus. h̄ g. ppō: vniūq̄qz nāliter appetit suā pfectionē: cōcludit ppositūz tā de scia: de qua pcessit pma rō: qd de itelligere: de q̄ pcessit scōda: nec videt esse aliq̄ nēcitas scōe: q̄re opatio nāl'r appetat nisi qz ē pfectio. **P**reterea sic potētia dīr equoce de potētia cēntiali qd est ad formā et accēntiali qd est ad opationē: vt p̄s. scōdo de aia: ita videt eē equoce desiderii illud qd est ad formā. et illud qd est ad opationē p̄ntē formā. qz in pmo nō pōt b̄re desiderans ex se desideratū sine actione alicui? extrinseci agentis. In scōdo aut pōt amoto ipedimēto. si igit pma pbatō et scōda cōcludat hāc ppōnē esse ve

ra tanq̄s distincte pbatōnes: seqt qd i hac vna ppōne accipiat dīderiū equoce: qn̄ dīr vniūq̄qz appetit zc. **I**te tertia pbatō nō vī differre a scōda. qz hō nō ē nat? iūgi suo p̄m? nisi p opationē: nec vī eē alia rō desideradi opationē et talē iunctionē. **E**t h̄s igit tribus pbatōib? pōt colligi vna talis. vniūq̄qz nāl'r appetit suā pfectionē tā pma q̄ scōda. pma tāqz suā ppriā formā: scōda tāqz suā ppriā opationē: p quā etiā iūgitur suo principio. qd hō nāliter appetit sciam: qd ē pfectio pma: et itelligere qd est pfectio se cūda: p quā iūgitur suo p̄m? Et eodē desiderio vel saltē vni uoce dicto: sic exponet postea: appetit scia immediate et itelligere mediāte scia: qd qd ē desiderio cōr̄ndet potētē essentiali: qz nō h̄ns formā est in potētia cēntiali ad actus p̄mū et scōz. Eodē etiā desiderio essentiali pōt appeti immediate opario: vt finis et forma ppter finē: qn̄ neutriū habetur: vel saltē desiderio vni uoce dicto. **S**orte enī nō ē eadē volitio entis ad finē et finis: vt vtrūqz est illud qd appetit. sed tantūmō vt finis est quo aliud appetit. sic color? et lux nō vnica visione vident vt oba. sed vt vniū est quoz: alterz qd. Alio aut dīderio et equoce dicto appetit scia imēdiatē et itelligere imēdiatē: loquendo de desiderio accēntiali. p̄mū cōr̄ndet potētē essentiali. Scōz accēntiali. p̄mūz pōt dici desiderii ad formā. scōm desiderii p̄is formāz. De obiectionibus qbusdā hanc ppōnē videbit in qōnibus. **I**n sufficiat de declaratiōe ppōnis.

Nunc autem propositio

ip̄a est ad ppositūz applicanda. videlicet ad ostendendū dignitatē et nobilitatem huius scie sic. si oēs hoies nā seire desiderāt. ergo maxie sciaz maxie dīderabūt. Ita arguit pbs p̄ h? ca? z? et ibidē subdit qd sit maxie scia illa. s. qd ē circa maxie scibilia. **M**axie aut dicuntur scibilia dupl'r: vel qz p oīs sciunt sine qbus nō pnt alia sciri: vī qz sunt certissima cognoscibilia. vtroqz aut inō ista scia dīderat maxie scibilia. igit hec ē maxie scia. et per p̄is maxime desiderabilis. pbatō inōris q̄stum ad vtrāqz ptem. Quo ad pma ptes sic. maxime scibilia pmo inō sunt cōmuniissima: vt est ens inq̄ntz ens et q̄cūqz sequunt ens inq̄ntum ens. dicit enīz Aūic. p meta. ca? 5? a. qz ens et res ip̄imunt in aia pma ip̄essione q non acqritur ex alijs notioribus se. et infra b. qd p̄ora sunt ad imāginādū p se ip̄a sunt ea qd cōmuniā sunt oībus: sic res et ens et vniū. Et iō nō pōt māifestari aliqd hōz p pbatōnē q nō sit circularis: hec aut cōmuniissima p̄ntēr ad dīderatio nē metaphyce fm pbs i. 4. b. in p̄m? est enī scia q̄ speculatur ens inq̄ntum ens: et qd hūic insunt f̄z se zc. **L**ū? veritas vel nēcitas pōt sic oīdi: ex quo cōssima p̄ itelligunt: vt pbatū est p Aūic. seqtur qd alia sp̄alioza nō pnt cognosci nisi illa cōmuniā p? cognoscant. et nō istoz cōiūz cognitio tradi in aliq̄ scia p̄culari: qz qd rōne in vna: eadēz et in alia. Lū ens et vniū dicant ēqliter de oībus. io. h? cap? 3? b. et ita idē multoties inutiliter repetere. igit nec ē eē aliū quā sciaz vlem: qd se dīderet illa trāscēdētia: et hāc sciaz vocamus metaphyce qd dīr a meta qd est trans: et physis scia: q̄si trāscēdēs scia: qz est de trāscēdentibus.

Sz ista pbatō nō vī efficax: qz ens p p̄us dīr de substantia ex 4. b? et vniū s̄r si ē trāscēdēs. Si aut vniū est tñ in gene 2. c. z. re quātatis: vt dīcet infra in qōne qdā sup q̄rtū. non sic ēql'r dīr de oībus. **D**e intellectu ppōnis h? regre i q̄rto i dubitatiōib?. **F**m? si ens ēql'r dicat de oībus tunc ē pbatō euīdēs. **S**z si nō ēql'r s̄z p de vno aliquo. igit i ista scia de illo pmo tractabit: et de h̄s q̄ sunt entis fm se et nō in alia scia. s̄z de aliquo posteriori. et ita vt p̄ vna erit scia v̄lis: nō qz subm est v̄le in p̄dicando: qz sic non differret a logica: sed fm ordinē perfectionis.

Scōda ps minoris probatur sic. certissima cognoscibilia sunt pncipia et cause: et tāto fm se certiora q̄to priora. **E**t

TRA

illis enim depēdet tota certitudo posterior. Hec autem scia considerat huiusmodi causas: sicut probat philosophus per huiusmodi. e. z. p. hoc quod ipsa est sapia: ut patet ibi in ista. Sic igitur patet quod liter hec scia est circa maxime scibilia: ex quo sequitur quod sit maxime scia: et ita maxime appetenda: sicut prius deductum est.

Ex predictis

possunt elici tres cause huius scientie: finalis scilicet formalis et materialis: de causa efficiēte instali non est magna cura: dummodo scientia sit bene tradita. Dicunt autem fuisse. Efficiens autem principalis deus est: de quo habet philosophus huiusmodi. c. iij. sciam istam solus deus maxime habet: et si non solus habet: quod divinum non est natura: invidere: quod invidia non stat cum summa bonitate: propter quam banitate voluit deus istam sciam sicut alias perfectas: nec coicere hominibus. Omne enim vixit a quocumque dicitur: a spiritu sancto dicitur: sicut in glo. ad cor. super illud. non potest dicere dominus iesus nisi in spiritu sancto. et aug. 83. quoniam. q. i. omne vixit a prima veritate vixit. Et damascenus. c. xi. si ab his quod foris sunt. s. extra ecclesiam: vtile quid fructificare poterimus: non abiciendum est: purum et naturale aurum coaccruentes: contaminatum autem refutantes: assumamus sermones optimos: deos autem derisibiles et fabulas alienas canibus pericliamur. plurimam enim ex ipsis adversus ipsos fortitudinem habere poterimus.

De causa finali

sciendum quod finis huius scientie proprius: est operatio habita istum. speculatio. s. essentia: et recipit altissimam carum et substantiam separatam: in qua speculatio potest fuisse. felicitate. i. ethico. Finis autem extrinsecus finis propria causa et substantie separate: quibus coniungitur intellectus non sicut mediate habitu huius scientie: non autem ordinat hec scientia ad aliquam aliam tantum ad finem. Sed alie ad ipsam: unde non est vtile ad aliam finem philosophus litterarum vtile propter ordinatum ad finem. Sed est quilibet scientia vtili dignior et nobilior tantum finis.

De causa formali

Notandum quod causa formalis huius scientie est modus procedendi: hic sicut in alijs libris triplex est: divinus: diffinitivus: et collectivus. proprius autem huius scientie est dividere et diffinire per essentialia simpliciter. et colligere seu demonstrare per essentialia simpliciter priores et notiores: et maxime per causas altissimas.

EX

Contra. dicitur infra quod omnis scia diffinit: et demonstrat per essentialia vel priora. R. n. concedo: sed proprius est huius scientie demonstrare per causas universales: et passiones universales: mas per essentialia cuiuslibet: non in quantum huius: sed in quantum substantia vel accidens. hoc tamen est dubium. quere de hoc in 8. in dubitationibus.

TRA

Hoc modo est metaphysica. finem se scibilis: non tamen sic eam sciam. nec sic invenit ab Aristotele. tradita. quere si in toto libro invenias unam demonstrationem metaphysicam per quod: quod propter potentiam intellectus nostri ex sensibilibus et minoribus finem se devenimus in cognitionem immaterialium que finem se notiora sunt et tantum principia cognoscendi: alia in metaphysica essent accipienda.

Queritur que causa sit

subiectum in scientia: quod effectiva videtur: quod in eodem genere cause est aliquid respectu potentie et respectu habitus eius: exemplum vero bonum est finis respectu voluntatis et charitatis: quod habitus non variat rationem obiecti potentie: sed dat modum operandi: sed obiectum intelligibile videtur causa efficiens respectu intellectus potentie: cuius sit passiva. Quod autem sit finis respectu scientie videtur: quod obiectum voluntatis est finis: ergo et scientie. Probatio prima. quod est finis finis: est finis ordinatus ad finem: actus voluntatis est finis actus intellectus. Item cognitio subiecti principaliter intenditur: aliogen est scia plures. Item a fine denotatur unum

quodque: et a subiecto scientia: ergo. Quod autem subiectum habet rationem cause formalis respectu scientie videtur: quod subiectum tribuit spiritum: unitatem: et ordinem: et dignitatem: hec autem conveniunt forme. Quod autem habeat rationem cause coiter dicitur: sed est differentia: quod subiectum cognoscit per se: et distincte quod materia nullo modo cognoscitur factus: materia et subiectum in materialibus. Sicut a subiecto habet scientia unitatem et distinctionem et ordinem et necessitatem: non autem a materia.

De causa materiali

Notandum quod non logumur de materia scientie ex qua: cum accidentia talia materia non habeant finem philosophus in 8. huius. c. 5. nec de materia in qua. Illa est enim anima: et hoc finem potentiam eius intellectivam. Sed loquimur de materia circa quam est scientia: quod a quibusdam subiectum scientie: vel magis proprie obiectum: sicut et illud circa quod est virtus. dicitur obiectum virtutis proprie: non subiectum. de isto autem obiecto huius scientie ostensus est prius: quod hec scia est circa transcendentia. Ostensum est enim quod est circa altissimas causas. Quod autem istud debeat poni proprium eius obiectum varie sentit opiniones: ideo de hoc queritur primo.

T. c. i. et. i. 4.

Tru proprium

subiectum metaphysice sit ens quatuor ens sicut posuit Avicenna. videtur. et intelligitur: sicut posuit metaphysice auctor. Et quod neutrum probandum subiectum: ostenditur esse finem et quod est finem philosophus primo posteriorum a. infra. c. illo. difficile autem est nosse. sed in ista scientia: nec de deo est notum: si est vel quid est: nec de ente quid est: ergo. et minor: habet tres pres. probatio prima dupliciter. Primo sicut probat causa Avicenna. i. metaphysice. c. i. b. quod deus esse non est per se notum cum concludatur ex effectibus. 8. philosophus. et. i. z. metaphysice: nec est desperatum cognosci: quod signa habemus de eo: et si sit desperatum: tunc non quia si haberet quidditatem: illa non esset precognita in hac scientia: quia finem philosophus 2. huius. c. i. sicut oculus noctivaginis se habet ad lumen diei sic anima nostre intellectus ad ea que sunt omnium manifestissima.

T. c. 2. et. c. 4.

Quid quod Commentator dicit. i. metaphysice. c. i. s. diffinitio signat res terminatas in diffinito. nihil in deo est terminatum: quod omnino infinitum est. Probatio tertia partis minoris dupliciter: tum quia ens est equivoce sicut dicit porphyrius. cap. de specie. Si quis omnia entia vocet equivoce nuncupabit. Et de hoc amplius infra quando queritur de univocatione entis. 4. huius. tum quod si sit univocum est communissimum: nec habens genus nec differentiam: per consequens: nec diffinitionem. Diffinitio. n. indicat quid. Item ad principale omne subiectum habet passiones de ipso demonstrabiles finem philosophus primo posteriorum. vbi supra. nec deus nec ens sunt hoc. ergo. Probatio prime partis minoris: tum quod passio est extra essentialiter subiecti. nihil est in deo quod non est eius essentia: tum quod Avicenna. 8. metaphysice. vbi prius. Primus non habet qualitatem nec quantitatem. et. non potest fieri demonstratio de eo. Probatio secunde partis minoris: tum quod ut prius passio differt essentialiter a subiecto: ens est de essentia cuiuslibet: tum quod passio predicatur: denotative de subiecto: et subiectum de passione: non nisi per accidens: ens predicatur in quid de quolibet 8. huius. Item ad principale, subiectum cuiuslibet scientie habet propria timi.

T. c. 5. et. 6.

T. c. i.

EX

TRA

T. c. vi

21 3

quod sit primum in genere suo et indivisibile: et ita in illo genere nec habens principia nec partes. **¶** Aliter dicendum quod subiectum scire debet habere principia: intelligendum est de principijs complexis: et sunt premissae demonstrationis: de o. n. subiecto scire potest aliquid predicari in propositione aliqua quod potest sumi per premissa in demonstratione de subiecto tali: et de tali principio primo o.3. precognosci quod est. **¶** Est quod verius est. per posteriora a.2. infra. c.10. **¶** Non ex alio genere enim: rat subiectum et passionem et principijs dicit aliter aut dignitates. Et idem vult. c.1. **¶** Difficile. d. omnis scientia demonstrativa circa tria est. scilicet genus subiecti et quae communes dicuntur dignitates: et passionem. tali autem principia possunt habere effectus illius subiecti: de quo est demonstratio per terminis suis. Sufficit. n. ad tale principium quod statim cognoscatur cognitio terminis: et tale principium potest esse aliquid ad demonstrandum aliquid de deo.

Contra istam

positionem secundum philosophum primo huius. in premissio. sapientia est certissima scientia. certior autem est scientia propter quod quod scientia: quod est posteriorum. ergo meta. 1. quod est principia sapientia secundum philosophum hic in premissio. est scientia propter quod de deo: aut non est scientia: propter quod: ut de primo subiecto: et nulla scientia considerat deum ut causam: cum nihil causet necessario secundum veritatem quod sit de deo. igitur neutrum modo considerat deus in aliqua scientia: nec ut effectus: nec ut principium complexum: certius est: igitur nullo modo: ut concedit responsio ad 3. rationem. **¶** Et hoc probatur. certius enim est quod nihil de deo scitur per causam priorem ipso. si autem causa accipitur per medium respectu alicuius conclusionis de deo: aut illud concludendum est proprietates ab dei ut sapientia: potentia: eternitas: immutabilitas et habet aut dicens respectu ad extra: ut appetibile: primum motens: prima causa: et habet siue sic siue sic: igitur illud demonstrabile de deo esse idem essentialiter ei: eo quod nihil aliud est verum de ipso. Sed illud quod est idem essentialiter deo non habet aliquid aliud a se primo naturaliter ipso. causa autem est aliud a causato: et prius naturaliter ipso. igitur nihil quod est in deo potest de ipso aliquo modo per causam ostendi: nec per causam quod sit causa in essendo: nec in inherendo: quod neutro modo potest esse aliud ab ipso: et prius naturaliter. Si autem aliquid tale per effectus demonstratur de deo non est demonstratio propter quod quod sed quod ex primo posteriorum.

¶ Sed ista ratio non mouet: si enim prius naturaliter et aliud potest esse medium sciendi posteriorius naturaliter et aliud hoc non est inquantum aliud: quod hoc accidit: sed inquantum hoc sicut est aliud: ita prius est naturaliter et prius notus secundum se: et illud posteriorius: sed ita est inuenire in proprietatibus vel attributis diuinis: igitur et. **¶** Responsio quod vna proprietates dei est prior alia ratione. **¶** Contra. hec differentia rationis non sufficit ad rationem causae: nec ad prioritatem: nec ad modum demonstrationis. Prima duo patent ex dictis. 3. propter petitionem: quod idem respectu sui diuersimode consideratur potest esse prius et posterior ratione. **¶** Item contra cometatorem. deo et intelligentis non videtur esse aliud quod cominuocum: quod tunc illud in eis distingueret differentias: et ita deus posset diffiniri: igitur non potest vna scientia esse de deo et de intelligentis: ut de subiecto: quod vna scientia est vni generis. per posteriora. c.1. **¶** Tertio et. **¶** Item aliud subiectum ponendum est in meta. 1. sicut ostendit etiam per cometatores: quoniam tangit Auicennae opinio: non igitur deus: quod non possunt esse duo prima subiecta eiusdem scientie. **¶** Ad illa igitur quod videtur facere per cometatorem soluenda. **¶** Notandum quod scientia non solum dicitur esse circa aliquid tanquam scientia subiecti principalis considerati. Sed et circa causas subiecti: sicut in philosophia tractatur de natura: quoniam nec cometator nec auicenna. ponat naturam esse subiectum illius scientie: sed aliquid cuius natura est principium. Similiter in libro de anima tractatur de diffinitione anime et passionum et partibus eius: quoniam subiectum illius ponatur corpus animatum:

cuius anima est principium. Similiter in libro tractatur de multis que sunt principia fillo. **¶** Quis fillo. ponatur ibi subiectum principale. et in libro peryer. tractatur de nomine et verbo et oratione que sunt principia enunciationis quod ponitur subiectum illius libris: ita in alijs. **¶** Consimiliter in proposito circa causas altissimas est consideratio istius scientie tanquam circa principia subiecti: non autem tanquam circa subiectum principale. vnde habetur in principio sexti huius. principia et cause arant entium inquantum entia. **¶** Et philosophus in 4. huius ostendit hanc scientiam esse circa ens: ex hoc quod est circa primas causas: quod causas sunt causas secundum se effectus primi quod est ens inquantum ens. **¶** Contra istud. intelligentie nihil producant nisi per motus: igitur non habent rationes cause nisi mouetis: propter dicitur: igitur non debent considerari ut cause nisi solum in scientia naturali. **¶** Item per causam necessariam in causando scilicet aliquid de effectus: deus nullius effectus est talis causa: sed tamen voluntaria et liber agens. **¶** Primum argumentum potest concedi. **¶** Item 2. arguitur accipit falsum secundum intentionem philosophi qui posuit deum esse agens ex necessitate nature: ut dicitur rabi moyses.

¶ Contra hoc. in hoc primo inferius dicitur: si deus est inordinatus: reliqui omnes ab ipso erunt inordinati. Sed hoc non sequitur nisi bonum reliquum sit ab ipso voluntarie agente. si enim necessario agit quantumcumque inuideat agere.

¶ Aliud est notandum quod subiecta materiales et immobiles non pertinent ad considerationem alicuius scientie particularis: non naturalis: quod non sunt mobilia: nec mater. quod non sunt quantitates: sed eorum consideratio pertinet ad aliquam superiorem scientiam: cuius consideratio abstrahit a motu et a quanto. vnde ista scientia considerat non tamen tanquam subiecti cause: sed tanquam principales partes subiecti quod sunt et est abstracta illa abstractioe que propria est huic scientie: que est abstractio secundum rationes considerat alijs consideratis in hac scientia. consideratur enim quicquid hic considerat: non inquantum quantum: nec inquantum mobile. et ita quodlibet consideratur abstrahit secundum considerationem: et a quanto et a motu. et per prius precipue considerantur illa que secundum esse abstrahunt ab veris: habet sunt subiecta separate. **¶** Secundum hoc patet ad auctoritates philosophi. dicitur enim hec scientia esse circa altissimas causas et diuinas: quod de deo non tanquam de subiecto: sed tanquam de causa subiecti: ita quod intelligentis est tanquam de principalibus partibus subiecti: et non causis: quod non causant nisi mouendo: de deo autem tanquam de causa: non de parte subiecti: quod in nullo vniuocat cum alijs.

¶ Contra. si nihil de deo causat secundum intentionem Aristotelis. nisi mouendo: igitur non considerabitur hic de deo ut de causa. **¶** Responsio. deus est causa substantiarum separatarum non per motum et omnium aliorum non tantum inquantum mobilia vel quantitates: sed inquantum entia: sed non sine motu secundum Aristotelis. intelligentia nullius est causa nisi inquantum mobile. **¶** Notandum tamen quod in q.8. infra qui diceret partem affirmatiuam illius questionis quod tantum ad meta. 1. pertinet considerare quidditates rerum etiam in particulari: deberet dicere quod non tantum hic consideratur deus ut causa: sed angelus sol et ignis et omnia agentia si sint causa alicuius entitatem: quod quidem oportet ponere: quod aliter nihil causant: ut arguitur in illa questione de cognitione: sic arguo de creatione. **¶** Responsio quod deus in quolibet causat entitatem quodlibet aliud agens talitatem entitatis: de hoc alibi.

¶ Si teneatur in questione illa. s. pars negatiua: tunc nulla causa particularis entitatis est hic consideranda: sicut nec hoc ens secundum quod hoc ens: sed sicut tantum consideratur hoc ens inquantum ens in communi. tamen illud consideratur pro causa subiecti quod est causa entis in communi: illud est tamen deus: habet tenes nisi forte ponas intelligentias non tantum inquantum entia: sed inquantum intelligentias habet considerari: ut per dictum est ibi. **¶** Aliud est notandum. et est enim de istel intelligentis inquantum intelligentie est aliqua scientia possibilis

T.c.i.
T.c.i.

EX

T.c.2. 7.3. et non ista nec naturalis nec mathematica: vt patz. insufficiens ergo est diuisione phi in .6.º. huius sciētie speculative in tria membra. et ita videtur qd intelligentie inquantum huius ad cōsiderationem metaphysice pertineat. **C** S3 contra. ens fm se ita abstrahit ab immaterialibus: sicut a materialibus. ergo ista scientia que per se est de ente inquantum ens non magis est de istis scōm propriam rationem q̄ de illis. **C** Confirmatur: quia omnis conclusio propria huius sciētie est premissa. ita ad concludendum de immaterialibus sicut de materialibus. ergo ipsa subalternat sibi equaliter vtrāq; scientiam: nec valet illa ratio que ponit p̄ns ibi. **C** Aliud est notādū: quia ista sciētia sicut considerat aliqua inquantum abstracta a materia. ita etiam inquantum abstracta ab immaterialitate: ergo considerabit illa que in existendo habent hanc abstractionem ab immaterialitate: non sequitur. **C** Cōfirmat: quia substantia: quā tu ponis subiectum: diuiditur in materialem et in imaterialem: sicut in species oppositas. sciētia autē de genere equalr videtur esse de duabus speciebus proximis. **C** Conceditur secūdm illud qd tenes ad .8.º. q. q. non plus est hec sciētia de intelligentia inquantum intelligentia: q̄ de igne inquantum ignis: nec vt de causa: nec vt de subiecto: quia scōm te de neutro: sicut secūdm oppositum. q. s. de vtroq; est vtroq; modo: si vtrumq; causat aliquid inquantum ens. Sed quo modo tunc saluas diuisiones in .6.º de triplici sciētia speculatiua. Item quomodo est circa altissimas causas. si tm̄ est circa deum vt circa causam. **C** Rñ.^o. deus dicitur cause propter multiplicem rationem causalitatis in ipso. **C** Ad philosophū p3 responso inferius de diuisione scientiarum speculatiuarum. tenet enim de illis que a nobis per rationes naturalem possunt trahi non de omnibus possibilibus ex parte nature scibiliū. **C** Enasio qd sciētia de genere est de pma specie sub propria ratione: non de secūda specie: et tūc hec est ab intelligentia: vt pma spē substantie: non vt de cā.

TRA
T.c.3.

C Ad auctoritatem pnam sexti huius dicitur qd fm philosophum pmo posteriorum. cap. 2.º. pmo. Tertio: autem est sciētia altera ab altera. quorumcūq; principia neq; ex eisdem: nec ex alteris sunt: distinguuntur ergo sciētie nō solum penes diuersa subiecta: sed etiā penes diuersa principia: et forte h̄ distinctio per principia est prior et essentialior: q̄q; per subiecta aliquādo fiat distinctio sicut auctoritas illa. 2.º de anima probat. Sic igitur potest intelligi distinctio illa trium scientiarū speculatiuarū sexto huius. qd licet duaz. s. naturalis et mathematice ponantur ibi subiecta distinguētia: vel forte principia: tamen huius sciētie ponuntur ibi principia non subiecta per que ab alijs distinguuntur. **C** Aliter potest dici qd sciētia ista considerat omnia illa que et alie sciētie particulares: lz sub ratione communiori et magis abstracta. Aliqua tamen cōsiderat que in alijs non considerantur: quibus cōuenit tanta abstractio in essendo: quanta non conuenit consideratis in alijs scientiis. et ideo quando distinguitur hec sciētia ab alijs conuenienter hoc fit per illa considerabilia in quibus non conuenit cum alijs scientiis: sed in quibus distinguitur. Unde hec sciētia est circa separabilia et immobilia non tanquā circa subiecta: sed tanq̄ circa principales partes subiecti que non participant rationem subiecti cuius alterius sciētie. **C** Respondetur aliter tertio modo qd hec sciētia est circa separabilia: hoc est: circa quecūq; sit: circa illa est considerata sub istis rationibus: abstractione. s. a motu et a materia naturali que est principium generationis et corruptionis: sicut mathematica dicitur esse circa immobilia. non: quia quanta in essendo sunt omnino immobilia. sed quia sciētia mathematica considerat illa sub ratione prioris abstrahendo. s. a motu.

C Ad alias auctoritates. 6. p3 qd hec sciētia potest dici theologia: non autem a subiecto: sed a causa sicut naturalis sciētia dicitur a natura que non est subiectum illius sciētie: sed principium subiecti. **C** Ad pnam rationem patet qd substantie separate hic considerantur et qualiter: quia non vt cause: sed tanquā principales partes subiecti que sic sunt abstracta in essendo: sicut omnia h̄ considerata abstrahuntur fm considerationes. **C** Ad aliam rationem. ad ma. dicitur potest qd sciētia que est de multis attributis ad vnum primum: maxime est de illo primo: vt de subiecto: si istud primum habet condiciones requisitas ad subiectū in tali sciētia: puta si sciētia sit propter quid: et tale primum habeat aliquod demonstrabile de eo per causam. ita non est in proposito: cum hec sit sciētia propter quid: et de deo nihil per causam demonstrari possit. **C** S3 adhuc videtur stare illa ratio: et confirmatur sic: quando aliqua attribuuntur ad alia: vt ad pns et posterius simpliciter: prima consideratio est de illis: vt attribuuntur ad fm̄ primum: accidentia autem omnia immediate attribuuntur ad substantiam: sed ad deum vt ad prius: quia et substantia ipsa deus attribuitur ad deum. ergo simpliciter pma consideratio de entibus est de illis vt attribuuntur ad deum et nō vt ad substantiam. ergo deus est simpliciter primum subiectum. **C** Rñ.^o. simpliciter prima consideratio est de entibus inquantum attributa ad deū: nō vt subiectū: quia nō pōt habere condiciones subiecti sciētie propter quid: sed vt ad causam. **C** Aliter arguit. simpliciter primum cui omnia attribuuntur est deus. igitur illud est subiectum pme sciētie. **C** Rñ.^o. sequeretur si haberet alias condiciones subiecti sciētie: sed quid sit illud primum ad qd omnia alia attribuuntur: qd sit h̄ ponendum subiectum principale dicitur in sequentibus: et philosophus in. 4.º. vbi allegatum est: concludit statim. ergo si h̄ est substantia: substantiarum oportet sciatia et causas habere philosophum. vnde primum illud ponit substantiam non deum: et idem habetur in pncipio. 7.º.

Alia est opinio

Auicenne qd primum subiectū pmet. huius sciētie est ens inquantum ens. hoc videtur philosophus probare in pncipio. 4.º. huius. est sciētia quedam et. vbi fm cōmentatorem intendit stabilire subiectum istius artis: ad qd innuitur ibi talis ratio: quia metaphysica considerat primas causas: vt probatum est in primo huius. ideo debet considerare effectum scōm se primarium causarum. prime autem cause sunt cause scōm se entium inquantum entia. ergo ens inquantum ens consideratur h̄ vt subiectum. Item. 6.º. huius. postquā distinguit tres partes sciētie speculative. mouet dubitationem vtrum prima philosophia sit vniuersalis: aut circa aliquod genus determinatum: et videtur soluere qd est vniuersalis: et in fine solutiōis dicit de ente inquantum ens: huius erit vtrq; speculati. **C** Item ibidez dicit si non esset sub altera preter naturā cōsistentes: tūc physica erit prima sciētia: quia physica esset tūc de oibus entibus: sicut nūc est de omnibus naturalibus: quia tūc omnia entia essent naturalia: sed nūc est ita de omnibus naturalibus qd primum subiectum eius est aliqd commune omnibus naturalibus: et non aliquod primum ad qd oia alia attribuuntur. sicut patz per Auicē. pmo metaphysice. cap. 2.º. et pmo phice sue. cap. pmo. et per cōmentatores. 4.º. huius. cōmento pmo: et secūdm alios loquentes de subiecto. Primum igitur subiectum prime sciētie est cōmunissimum: alioquin non videtur valere p̄ntia Aristot. Item dicit cōmentator: in problemio tertio huius. subiectum vtriusq; sciētie est ens simpliciter: huius. i. et sciētie disputatiue. Item ad hoc videtur esse ratio: tūc quia o3 esse aliquā sciētiā per se considerantem communissimū

T.c.2.
23.

ma: sine quibus non possunt particularia cognosci: tū quia passionēs hic considerate. puta vnum et multa: potentia et actus et similia nō videntur esse alicuius determinati primi: sed cuiuslibet inquantum ens: illud autem videtur primo esse subiectum et proprius: et primo sunt passionēs que per se considerantur in scientia. ¶ Itē si ista scientia esset de aliquo genere determinato quod quidem genus haberet aliud superius ad ipsum: tunc alia esset scientia superior et prior ista: consequens est falsum ex 6. huius. probatio consequentis: quia illud superius haberet aliquam passionem demonstrabilem de ipso in alia scientia. ergo eadem passio esset demonstrabilis de subiecto illius scientie: accipiendo pro medio id cuius primo est: et ita illa scientia de subiecto communiori demonstraret aliquid: tanquā conclusionem quod acciperetur hic pro principio: et ita illa scientia esset prior et superior ista. ¶ Secūdu opinione[m] Auicenne ad argumenta responderi potest. ¶ Ad primum quod minor est falsa. ad probationem cum arguitur de equiuocatione entis. videtur negandum secundum Auicennam primo metaphysice. cap. 9. vt prius allegatum est in lectione ibi. nunc propositio ad propositum est applicanda. et c. et d. Et ad auctoritatem Porphyri et consimiles pro alia parte respondebitur in 4. quando queretur de equiuocatione entis. ¶ Et ad aliam probationem cum dicitur quod ens non habet quid quia est transcendens. ¶ Rñ hoc concluderet equaliter de omni generalissimo: quia nullum generalissimum habet quiditatem proprie dictam: tamē quolibet habet quid: tum quia habet essentiam: tum quia alias non predicaretur de aliquo in quid. vnde probatio ista est insufficiens quod si non habet definitionem proprie dictam non habet quid: non sequitur nisi de quiditate speciei: cuius proprie est definitio. ¶ Ad aliam rationem respondeo quod ens inquantum ens potest habere passionem aliquam que est extra essentiam eius inquantum est ens sicut esse vnum vel multa: actus vel potentia est extra entiam cuiuslibet inquantum est ens: siue quid in se: tamen ens acceptum secundum quamcūque rationem generaliter predicatur de quolibet in quid: et est de essentia cuiuslibet. ¶ Per hoc patet ad aliam rationem: quia ens predicatur in quid de quolibet accepto: vt quid est: non tamen accepto secundum quācūque rationem: secundum quā est passio entis. ¶ Ad tertiam rationem dicendum: quod cum dicitur principia entis inquantum ens non intelligitur ly inquantum reduplicatiue. ita quod denotet causas: sed specificatiue vt sit sensus entis inquantum ens. i. entis secundum suam entitatem: sicut dicimus h videtur inquantum album. h est secundum suam albedinem. consequentia autem non valet ab inquantum ad vniuersale nisi quando tenetur reduplicatiue. de hoc amplius in principio. 6. entia enim non solum sunt causata secundum aliqua posteriora ipsa entitate: sed etiam secundum suam entitatem. ita quod in causatis entitas est primum causatum: per hoc tenet ratio in principio quarti. ¶ Quoniam autem principia et c. sic exponitur ibi extra. Vel vniuersaliter tenet: quia hic consideratur causa entis in comuni. s. deus cuius primus effectus est esse. Et nota quod prime cause sciendi sunt prime propositiones immediate alio modo prime cause non tantum sciendi: sed essendi dicuntur media in demonstratione que demonstrant passionem in esse et in cognosci de subiecto. Alio modo dicuntur cause prime essendi: non tamē forte proprie sciendi aliquid de subiecto: quia nō sunt medium in demonstratione. Sed principia intelligendi subiectum: quia pertinent ad quid subiecti. ita quod intelligendo illud quid iste cause intelliguntur sicut intrinsece illi quiditati: vt materia vel forma: vel extrinsece: et ille intelliguntur prius subiecto: sed non intelliguntur intra quid-

T.c.1.

ditatem subiecti hec scientia est circa primas causas primis duobus modis: quia illi duo modi non differunt nisi penes totum et partem: propositionem et terminum: et de communissimis sunt propositiones prime: et communissima sunt prima media in demonstratione. Illo modo entis inquantum ens sunt principia: tenendo inquantum reduplicatiue: etiā licet ens sit vniuocum ad omnia. Aliis duobus modis nō est ista scia circa primas causas entis inquantum ens: si inquantum tenetur reduplicatiue: quia non omnis entis sunt cause tales extrinsece vt patet: nec intrinsece: quia non simplicium: sed si oportet inquantum teneri specificatiue. ¶ Ubi notandum quod quatuor cause inquantum quolibet in suo genere dat esse circūscribēdo rationem motus et mutationis pertinet ad metaphysici: materia et forma inquantum sunt partes entitatis: efficiens inquantum dat esse circūscribendo motum. licet enim non ageret nisi mouendo: tamen ratio dantis esse prior est ratione mouentis: finis autem inquantum res secundum sui entitatem ad illud ordinantur: licet non possint illud attingere: nisi per motum vel operationem. prior tamen est ratio ordinis secundum esse quod secundum operationem. Aliter dicitur ad hoc cum dicitur entis inquantum ens sunt principia: non intelligitur nisi de ente creato: et si concludatur ergo cuiuslibet entis talis sunt principia nihil mali accidit de tali ente.

Contra responsionē ad primum argumentum supponat quod ens non possit habere conceptum communem ad decem genera propter auctoritates philosophi: et rationes que tanguntur in principio huius. 4. tunc cum vniuus scientie sit vnum subiectum ex primo posteriorum. et probatur sic. secundum vnum habitum conuenit operari vno actu: vnius autem actus intelligendi non potest esse nisi circa vnum obiectum. non enim potest esse vnus actus intelligendi circa omnia attributa ad vnum: quia tunc vnum intelligere esset omnium entium. cum oia attribuantur ad vnum primum. sequitur ergo quod oportet ponere aliquod vnum ens: cui alia attribuantur proprium subiectum: ex cuius vnitatem sit scientia vna. ¶ Itē contra responsionem ad secundum. si ens secundum totam communitatem suam ad 7. genera haberet aliquam proprietatem. puta a. sequuntur duo inconuenientia. vnum quod ens secundum totam communitatem suam sit extra essentiam illius a. sicut subiectum extra essentiam ipsius passionis cum cadat in definitionem tanquam additum. ex 7. huius: et ita ens secundum totam communitatem suam non predicaretur in quid de quolibet. Aliud inconueniens. s. quod a. esset passio sui ipsius si ens aliquo modo predicaretur in quid de a. Quicquid enim est passio superioris et inferioris: licet nō primo: et per consequens a. esset demonstrabile propter quid de seipso per ens tanquam per medium: quia passio que est primo superioris est demonstrabilis propter quid de quolibet inferiori per illud superius tanquam per medium. ergo a. esset simpliciter notius de ente quod de seipso: et et proprie questio propter quid a. est a. quia esset terminabilis per demonstrationem propter quid: quod est contra philosophum. 7. huius. cap. ultimo: videtur ergo quod ens secundum totam communitatem suam ad decem genera non sit alicuius scientie subiectum. ¶ Si dicatur ad hoc quod ens in comuni secundum quod ens dicitur habere in comuni aliquam passionem: quia quodlibet ens inquantum ens habet aliquam passionem extra essentiam suam. Aliud enim est in quolibet entitas eius aliud vnitatem vel actualitas. ¶ Contra istam responsionem dupliciter. primo videtur concedere propositum. s. quod ens secundum totam communitatem suam non sit subiectum: quia non habet sic passionem: quod-

T.c.43

T.c.4.
15. 12.

T.c.59.

libet particulare ens consideratum secundum quiditatem suam habeat aliquam passionem. 2^a. quia sequitur ides esse passionem sui vel circulariter idem esse passionem et subiectum: quorum utrumque est impossibile: probatio 2^a. cum omnia entia sint finita. accipiantur gratia exempli. tria. a. b. c. secundum responsionem quodlibet illorum habet passionem. sit ergo b. passio a. et c. passio b. si c. habet aliquam passionem. aut igitur seipsum: et hoc est vnum iconueniens: aut a. vel b. ita est circulus: et ita est aliud iconueniens. ¶ Respondeo ad hec. sit a. unitas b. actualitas: neutrum sequitur inconueniens. unitas enim est aliquod ens in actu denominatum predicatione. Similiter actualitas est aliqd vnum denominatum predicatione: nec est h. circulus: quia unitas in vniuersali denominatur ab actualitate aliqua: et ita actualitas in comuni non denominatur ab unitate in comuni: sed actualitas in comuni ab aliqua unitate. ¶ Contra. si unitas in comuni denominatur ab aliqua actualitate: sicut a passione. ergo et quilibet unitas: licet non primo: quia passio communioris est passio cuiuslibet inferioris: licet non primo et actualitas in comuni denominatur ab aliqua unitate: sicut a passione secundum responsionem. ergo aliqua eadem unitas respectu actualitatis est subiectus et passio. ¶ Propter istas rationes videtur concedendum quod ens secundum totum ambiguum suum prout dicitur de decem generibus: non sit hic subiectum: tum quia nullam unitatem habet maiorem quam habeant decem predicamenta: cum non habeat ceptum commune ad illa: licet accidentia attribuantur ad substantiam: tum quia secundum omnem communitatem suam non potest habere aliquam proprietatem: vt probatum est dupliciter propter diuersitatem essentialem passionis a subiecto: et quia ides esset passio sui: vel circulus foret in passionibus et subiectis: qd est contra philosophum primo posteriorum. ca. 2^a de statu principiorum. ¶ Amplius si h. non est huiusmodi qualitas. et illud huius. vbi sequitur de qualitate nullum aliorum. s. subiectorum nisi secundum accidens predicabitur. ¶ Ex his sequitur quod oportet ponere aliquod vnu qd passionem propriam potest habere de ipso demonstrabiles propter quid esse subiectum istius scientie: quia hec est scientia vna: et scientia propter quid: oportet etiam illud vnum esse primum ens ad qd omnia alia attribuatur. alioquin non consideraret ista scientia de omnibus entibus. pba^o 2^a. omnis enim scientia considerans multa per se. non vt passionem vel vt causas vel est de comuni ad illa: vt de subiecto vel de primo ad qd attribuuntur alia: consequens autem probatum est esse contra intentionem philosophi supra. quando arguebatur pro opinione Avice. illud autem qd habet omnes alias conditiones non est nisi substantia. substantia ergo ponenda est hic proprium subiectum. ¶ Istud confirmatur per philosophum in. 4^a. huius: vbi postq. distinguit ens: et qualiter ista scientia considerat omnia entia: quia vna scientia est omnium dictorum ad vnum. subdit. vbiq. vero primi proprie est scientia ex quo alia pendet: et propter quod dicuntur: et concludit ex hoc. ergo si hec est substantia substantiarum: 3^a principia et causas habere philosophum. ¶ Item in principio septimi postq. probauit substantiam esse primum entium cognitione: diffinitione et tempore: concludit: quapropter nobis maxime et primum et solus: vt est dicere de sic ente. scilicet de substantia spec^o est. bene autem dicit solum: vt est dicere: quia non solum considerat ista scientia de substantia: quamuis illud solus sit principale subiectum: sed considerat etiam de omnibus aliis inquantum attributa sunt ad substantiam. ¶ Item in. 4^a. capi. 2^a. dicit philosophus quod tot partes sunt philosophie quot substantie: inueniens per hoc quod finem distinctionem substantie: vt principalis sub-

iecti distinguitur scientia hec. Omnes igitur auctoritates que adducte sunt prius quod hec scientia est de ente inquantum ens concedende sunt hoc modo: quia scientia que est de primo aliquo tanquam de proprio subiecto considerat etiam de attributis ad primum: non tanquam de principali subiecto: sicut exemplificat philosophus. 4^a. huius de sano. vnde de in principio quarti. vbi principaliter prefigit subiectum finem commentatorem postq. dixit hanc scientiam esse de omnibus entibus. subdit exponendo se quid sit proprium subiectum: quia primum ex quo alia pendet: vt prius allegatum est: non solum aut substantia est primum: sed etiam passiones hic considerate coes primo eis insunt: et per naturam eius attribuantur alijs posterioribus. Alia etiam a substantia non solum hic considerantur tanquam passiones demonstrabiles de substantia: sed etiam inquantum quedam entia in se habentia passiones. vnde et passiones eorum de ipsis in hac scientia possunt demonstrari. non est enim inconueniens passionem alicuius subiecti prioris posse esse subiectum alicuius passionis posterioris: sicut apparet in passionibus alias accidentibus ordinatis. duplici enim ratione considerantur accidentia in ista scientia. vnde omnes rationes ad utramque partem adducte concludunt vnam veritatem: prime quia hec scientia est de omnibus entibus. Alie vero quod non de omnibus entibus istis tanquam de vno: nec de aliquo communi omnibus istis: sed de aliquo primo ad qd alia attribuuntur. ¶ Sed contra predicta ista tur. si enim substantia ponatur subiectum in metaphysica: de qua passiones metaphysicales demonstrantur. dic vbi ostenditur aliqua passio de substantia. dices quod in principio septimi. vbi ostenditur quod substantia est primum ens tripliciter. ¶ Contra. cuius generis est ista passio que demonstratur de substantia: non quantitatis: quia quantitas non inest omni substantie: nec alicuius generis posterioris: quia illa omnia presupponunt quantitatem. ¶ Respondeo quod hec passio. s. primum omnium entium est relatio: et relatio non presupponit quantitatem: quia substantia si non est prima nisi vt est sub quantitate. ergo substantia non est prior quantitate: sicut homo albus non est prior albedine. ¶ Contra in. 5^a. huius ponuntur tres modi relationum tantum qui presupponunt quantitatem. Item per qd medium fiet demonstratio demonstrans passionem de substantia in comuni: non per diffinitionem: quia cam non habet: et tamen ponitur quod potissima demonstratio est per diffinitionem. ergo hec non est certissima scientia. ¶ Item per diffinitionem vt medium nihil videtur demonstratus de substantia: in qua enim figura hoc fieret? ¶ Ad hoc potest dici quod de subiecto scientie proprie dicte forte sunt multa vera que accipiuntur de libro posteriorum. illud enim est subiectum conclusionis demonstrationis qua concluditur passio eius de ipso: sed accipiendo scientiam aliter prout est vna aggregatio tradita ex cognitione multorum cognoscibilium simplicium et complexorum: principiorum et conclusionum: sicut geometria dicitur vna scientia: sic subiectum scientie dicitur vnum commune ad omnia ista subiecta scientie proprie dicte: vel vnum primum: ad qd omnia illa attribuantur. pone enim vnam scientiam demonstratam de figura omnes passiones eius in comuni: aliam que demonstrat omnes passiones specierum figure de ipsis. hec videtur subalterna pmenec in hac aliquam passio ostendit de figura in comuni: et tamen huius subiectum videtur esse figura in comuni: quia illud solum est commune ad omnia considerata in scientia illa. Si hec distinctio est bona: tunc deus potest poni hic subiectum sicut in theologia: licet nulla passio sit de ipso demonstrabilis: quia omnia considerata hic reducuntur ad ipsam vt ad simpliciter primum: sed siue deus: siue substantia ponatur hic subiectum nunc de alijs posterioribus hic consideratis sunt alii

T.c.7.

T.c.4.

T.c.20

T.c.35.

T.c.7.

T.c.4.

T.c.5.

T.c.4.

223.

principia simpliciter videtur quod non: quia omnia posteriora quo ad quodlibet quod est eis habet causam. **C**ontra. de posterioribus vere sunt principia complexa propositiones. simpliciter immediate. ita. n. immediate inest diffinitio numeri numero: sic angeli angelo. unde in 5. ca. de pse. hominis multe sunt cause: quare homo est homo nulla. tunc concedo quod posteriora sunt causata finem: quodlibet sui simplex: tunc compositiones aliquid de eis non habent alias compositiones partes causas veritatis per quas possint demonstrari: alioquin esset tunc unum principium proprium in una scientia: in quo diffinitio subiecti de ipso predicaretur. **C**ontra. per principium aliquid de quantitate demonstratur passiones quantitatis: sicut per principium de substantia passionem substantie. igitur si principia sunt eque prima: quia nullum est causa alterius: et conclusiones erunt eque primo scibiles: et ita eque primo scientia haberet de substantia et quantitate. Item nunc aliqua veritas complexa numerata est causa veritatis complexae causate: sicut in complexa incomplexae cum nulla sit deus. **C**ontra. ad primum quod principia non sunt eque prima: sed nullum alterius veritatis sit causa: sicut per de unitate et puncto. non etiam ambo eque finem se notat: quia principia sunt notiora que habent terminos notiores et termini unius sunt notiores naturaliter terminis alterius: ita etiam una est verior alia. unde immediatum est ordo in veritate. licet non casualitas. sic etiam est de articulis fidei: quorum non omnes sunt eque primi: quod non sunt de deo immediate: et tamen omnes simpliciter sunt principia theologie: et similiter idemonstrabilia. **C**ontra. secundum. veritas complexa causatur a deo: quod tunc causantur a deo qui sunt causa veritatis complexae: sed non: quia deus est deus. ideo homo est homo: licet a deo sit homo.

Tenendo quod deus sit hic subiectum. Aliter est ponendum quod ponit Averroes. Circa quod duo sunt facienda. primum enim ostendetur quomodo peccavit Averroes et Avicenna in opinionibus suis. 2. dices modus quo deus potest poni subiectum in metaphysica. **C**irca primum sciendum quod Avicenna et Averroes habent hanc propositionem communem. nulla scientia probat suum subiectum esse. 2. avicenna dicit tamen philosophia primam posse probare deum esse: non naturalem. 3. averroes ponit contra quod tamen in scientia naturali hoc declarat: non in philosophia prima. 4. avicenna ponit deum non esse subiectum in metaphysica. quanto ponit averroes genus entium separatim ibi esse subiectum. **C**ontra primum istorum arguitur sic. scientia quod demonstrat suum subiectum esse: quia per effectum demonstrat aliquid de causa sic: ex hoc. n. quod effectus non potest esse sine tali conditione in causa. effectus non potest esse sine causa causa est: per etiam quod primum quod concluditur de causa per effectum est esse: sed scientia quod supponit aliquid apud intellectum de subiecto: et de illo 2. arguitur primo quod sit. secundo quod alia sibi insunt. **C**ontra secundum et tertium simul. omnis proprietas considerata de effectu quaz impossibile est sibi inesse nisi talis causa sit: concludit causam esse quod. sed tamen proprietas considerata in scientia naturali: quod in ista de effectu non potest sibi inesse nisi primum movens sit: et nisi primum ens sit. ergo utraque scientia potest probare ipsum esse: tamen ista immediate: quia generales proprietates entis creati: finem quod consideratur habet magis ducunt in cognitionem positionem perfecti primum entis per excellentiam: quod speciales condiciones considerate in aliis scientiis: quia iste magis ducit in cognitionem positionem: vel aliquas positionem minus excellenter. minus enim excellens videtur primas motus tamen quod esse primum ens simpliciter. unde verum: quod negatur quo ad tertium. Sed magis auer. **C**ontra etiam negatur specialiter contra ipsum: quia tunc illa que est simpliciter conclusio in physica esset hic finem prima propositio omnino idemonstrabilis. et ita physica esset prior ista.

Si dicas hoc non demonstratur propter quod nihil ad hoc in physica. igitur equaliter negatur hoc posse demonstrari ibi. sicut habet. **C**ontra quartum est ratio fundata super auctoritatem philosophi. 6. metaphysice. et ultima ratio addita per opinionem Averrois cum confirmatione illius rationis posita et. 3. in responsione ad eam. **C**ontra contra ipsum arguitur sic. avicenna concedit quod metaphysica est de deo: quod considerat de ipso: et quod est de ente iquantum ens: sed metaphysicus non intendit considerare de deo propter considerationem entis inquantum ens: quia deus non est principium cognoscendi ens in scientia quod. Similiter tunc sequeretur quod ultimus finis istius scientie non esset speculatio causarum altissimas et primas: nec in actu sapientie principali esset felicitas naturalis. ergo metaphysica principaliter considerat de ente. propter primum ens: sed illud est subiectum in scientia: cuius cognitio principaliter queritur quantum ad proprietates et perfectiones eius: et etiam quantum ad esse in scientia quod. ergo 2. **C**ontra. Ex hac ratione per quod deus non consideratur habet principium subiecti: sic enim non consideratur aliquid in aliqua scientia nisi sit principium sciendi subiectum: et in illa: cuius est nomen ut dictio respectu propositionis et natura respectu entis naturalis: unde glossa ad dicta Aristotelis. de 6. metaphysice adducta pro opinione Averrois parum valet. **C**ontra. Rationes etiam pro avicenna. principales de quod est: et quid est nihil valent: cum metaphysica necessario sit scientia quod de deo finem omnes: quia deus non est aliter a nobis cognoscibilis. Rationes vero de passione et principis bene solute sunt prius in sustinendo opinionem commentatoris. **C**ontra. Ratio vero prima facta pro Avicenna contra commentatorem superius non valet: licet enim metaphysica considerata a parte scibilius hoc est si sciatur sicut scibilia nata sunt sciri: esset scientia propter quod: tamen metaphysica ut est a nobis scibilis est necessario scientia quod de deo ut patebit. primam de pingit philosophus: vix secundum tradit. **C**ontra illud etiam quod arguitur hinc in summa. 19. q. 1. quod subiectum in scientia debet esse primo scitum: sub cuius ratione omnia alia sciuntur: sicut obiectum respectu potentie: deus autem non cognoscitur hic nisi ex effectibus: quia nec ex eius cognitione cognoscitur alia. **C**ontra. Rationes hoc est verum de primo scito primas intentionis non executionis: per de nomine et verbo primo per hinc. **C**ontra. Item potest sic argui. notitia scientie et habitus scibilis virtualiter includitur in notitia subiecti primi et formalis illius habitus: quia in eius notitia omnia posteriora reducuntur finem eorum cognitionem. si ergo ens et non deus ponitur subiectum in metaphysica sequitur quod notitia specialis que habet in metaphysica virtualiter includatur in notitia entis: sed impossibile est cognitionem perfectiorem includi virtualiter in cognitione imperfectiori. ergo cognitio entis perfectior est quam cognitio circa deum et substantias separatas: cum igitur in cognitione dei et substantiarum separatim ponatur felicitas naturalis: ut per 10. ethicorum: sequitur quod felicitas consistit in cognitione entis iquantum ens: quod est falsum cum illa sit imperfectissima. Sic igitur per improbatio quarti: et quomodo positio contraria sustineretur: de quo magis patebit inferius: et quo modo ad illa pro quarto respondetur. **C**ontra contra positionem contrariam sunt dubia alia a predictis que inferius tanguntur. post rationes ad quoniam contra quintam: superius argutum est de univocatione quod deo et intelligentiis non videtur esse aliquid commune univocum secundum communem opinionem. ergo non potest esse una scientia de aliquo communi deo et intelligentiis. **C**onfirmatur: quia in nullo speciali magis univocantur deus et substantie separate: quod deus et substantie corporee. ergo si propter aliquam unitatem sit totum illud genus entium ponendum unum subiectum: pari ratione et genus substantiarum

corporearum. Et confirmatur. quia scientia eorum non est magis de una specie quam de alia. Si vero dicatur quod sit una scientia de illis separatis propter unitatem attributionis. igitur primum erit per se subiectum: igitur non magis in speciali de intelligentibus quam de corporalibus nisi forte: quod sunt nobiliora entia: et immediatus attribuitur ad primum: aut nisi dicatur quod de cognoscibilibus de ipsis in speciali non est a nobis specialis scientia tradenda: et ideo magis congrueret illud modicum quod de eis est loquendum dicere in scientia de primo: tamen quantum est ex natura scibilis: ita est diuersa scientia a meta^{ca} sicut de substantia corporea. Et secundum hoc duo philosophi de speculationis scientiis sexto huius tenet de traditis: et a nobis rationabiliter tradendis: non de omnibus ex parte nature scibilium: igitur intelligentie non sunt hic subiectum nec pars: sed sunt considerande propter propinquitatem ad primum cum hoc quod de eis modicum possumus habere notitiam naturalem. Ad omnes auctoritates per hoc pro^o dicendum quod deum vocat primas causas propter multas perfectiones causalitatis: quia angeli secundum ipsum nihil causant nisi mouendo. Ad rationes per illo patet ex dictis supra ratio.

His sic pertractatis videnda est de principali posito: quod si de^o potest esse subiectum metaphysice: Et dicendum quod supposita distinctione scientie: prout dicitur habitus primus: et prout dicitur aggregatio multorum habituum tam principiorum quam conclusionum: aliquam tamen convenientiam habentium: de qua o. patet. quod huius sexti. quod deus potest esse subiectum huius scientie. primo modo propter quod tam secundum responsionem ad secundam rationem principalem secundum opinionem commentatoris: quam secundum additionem superius positam ad impediendam rationem primam factam contra opinionem commentatoris: quoniam sicut ibi dictum est: si prius naturaliter ad aliud potest esse medium sciendi posterius naturaliter ad aliud: hoc non est inquantum aliud: quod hoc accidit: sed inquantum hoc: ut ibi patet. et ideo non cogit illa ratio prima facta contra opinionem commentatoris: similiter potest esse subiectum primo modo in scientia quod supposito enim quid dicitur per neminem: si tale est causa talis effectus: ex effectu potest concludi tale et esse ex esse: et hoc ex hoc tam quantum ad essentialia quam quantum ad proprietates: et hoc demonstratio quod: sed nihil sic de ipso potest concludi ex effectu: nisi illud sit sine quo non potest esse talis effectus. Potest etiam esse subiectum scientie secundo modo dicitur: vel que tantum aggregat conclusiones de deo propter quod: vel quod ostensas: et talis scientia: si qua esset: esset una: in fine illo genere unitate subiecti: vel que aggregat multas conclusiones et principia de deo: et de alijs attributis ad ipsum: ut ad primum: inquantum ad ipsum attribuitur. et talis esset una ex unitate subiecti: non sicut prior: sed quod ad rationem subiecti alia attribuitur cum consideratio illa de aliquo sit simpliciter prima: que considerat ipsum sub prima ratione: sub qua est considerabile: et ens causatum (licet sit inuocum sub ratione primi entis). considerari potest inquantum ad ipsum attribuitur. et ita prima consideratio de omnibus entibus erit talis inquantum attribuitur ad primum ens: non ad substantiam. igitur si metaphysica est prima scientia: erit scia de omnibus secundum hanc rationem. aut igitur considerantur ibi inquantum attributa: quod ex noticia dei ibi cognoscuntur: aut quia ex eorum noticia deus cognoscitur. Primo modo esset ista de deo: et esset scientia propter quod. et modo quia. primo modo nature essent iste res cognosci: et hec scientia esset prima de eis: quod est de eis inquantum attribuitur ad simpliciter primum: non sic: quod ibi non cognoscerentur res omnes per propriam essentiam: (aliter enim non cognosceretur) et

cognitio entie eorum haberetur inquantum attribuitur ad ipsum deum. talem metaphysicam habet deus: sed non est sibi scientia: quod non est ex noticia sui discursus de alijs acquisita. Quis enim sciat alia esse per ipsum: non tamen scit ea: quod scit se: quod requiritur ad sciendum talem metaphysicam potuerant forte angeli habuisse si fuissent multo tempore viatores: et ex noticia naturali dei potuissent discurrendo aliorum notitiam acquirere. Secundo modo tamen potest homo nunc metaphysicam habere (quod sit de noticia naturali beati vel in statu innocentie) quod nunc ois nostra cognitio oritur ex sensu: tamen igitur sic potuit tradita philosopho. potest igitur prima scientia possibilis homini per rationem naturalem acquiri et poni scia quod de deo ut de subiecto primo et de omni ente: ut de materia inquantum attribuitur ad primum ens: que nec supponat deum esse nec ab eius noticia incipit ad cognoscendum alia. licet utrumque oporteret si esset scientia propter quod: sicut enim in scientia quia. proprie dicta: non presupponitur de subiecto nisi tamen quod dicitur per nomen: et concluditur tam esse quam quid est: ut predictum est. Similiter potest esse in scientia quod aggregata: quod enim in alia scientia posset probari deum esse quod: et non in tali: esset inconueniens: cum talis consideret effectus ita immedios eius: sicut aliqua alia: quare etiam scientia quod non probat propter quod subiectum esse: et etiam scientia propter quod presupponit subiectum esse: et quid est: cum hoc posset probare per principia subiecti si habet principia. Sed circa hanc positionem sunt aliquae dubitationes. prima est circa hoc quod ponitur deum esse subiectum in meta^{ca}: et quod consideret entia ut attribuitur ad deum: quoniam consideratio entium inquantum entia: videtur esse prior quam inquantum attribuitur ad primum ens: igitur aliqua esset meta^{ca} prior que consideraret entia inquantum entia: quam illa que ponitur de deo ut de subiecto. antecedens probatur: tamen quod absolutum est ante respectum: tamen quod premissa est cognoscibilis ante conclusionem et ante rationem conclusionis: et ex esse entium inquantum entia tanquam ex primo effectu concluditur esse de deo: tamen quod ex quo entia inquantum entia videntur cognoscibilia absque illa attributione cum sint absoluta: et respectus non est de essentia absolute: que ergo esset illa scientia que consideraret entia inquantum entia sine tali attributione: videtur enim quod sit ponenda alia meta^{ca}. Item ita attribuitur oia entia in speciali ad primum sicut in vltimo sub ratione entis. ergo illa scientia una erit de omnibus et in vltimo et in particulari. Confirmatur quod deus qui habet meta^{ca} propter quod. ita per essentiam suam cognoscit oia in particulari: sicut in vniuersali. Item 3° scientia non attribuitur ad primum ens nisi in triplici genere cause: et hoc non necesse est secundum veritatem. sicut igitur non posset esse meta^{ca} de eis inquantum attribuitur primo modo ita nec secundo modo. Ad primam rationem istius dubij: dicendum est quod illa consideratio qua considerantur entia in se: prior est prioritate originis: sicut probatur due probationes: sed non prioritate intentionis: et primum subiectum ponitur: cuius cognitio principaliter intenditur: vel ad quod ut ad primum principium tota aggregatio multarum conclusionum principaliter ordinatur. Ad tertiam probationem dicendum quod illa scientia esset pars metaphysice: sicut si traderetur cognitio de materia et forma: et relinqueretur completa tractatio de ente naturali: esset physica imperfecta: vel de nomine et de verbo et nihil de enunciatione. relinqueretur enim consideratio principalis considerabilia: non enim esset simpliciter alia scientia: quia illa que est de primo habet de illis tractare inquantum entia. vnde ibi considerantur in attributione: ibi in se. sed tamen in se considerantur propter primum. Ad secundam rationem dicendum quod conditiones principales concludende

de ente primo sequuntur ex proprietatibus entis inquantum ens: spales enim conditiones entis non concludunt. primo aliquid de ipso: id tunc considerat de ente incommuni. **C**ontra. quoniam insunt enti inquantum ens: insunt deo: igitur illa non excludit aliquid de deo. **A**d 3^m licet non sit necessaria causa respectu esse aliorum: tamen est necessaria causa per proprietates aliorum insunt ipsi: quia enim ipse est actus purus: id ens diuiditur pactum et potentia. **C**ontra. quod conditiones entis intelliguntur cum non sint sensibiles: **C**irca 2^m dubitatio quod est illa ratio in primo ente secundum quam considerat ut per se subiectum in meta: **A**d hoc dicendum quod non est ratio naturaliter cognoscibilis. tunc quod hec ratio est accidentalis: ita quod natura eius in se non considerabitur: sicut nec corpus sub motu: tunc quod illa pertinet ad motum scientie: et ratio subiecti presupponit modo scire. tunc quod illa ratio communis est omnibus subiectis scientiarum: tunc quod illa ratio nihil ponit in natura eius: sed tamen forte circa cognitionem respectu ad ipsum: nec est ratio ista primi mouetis ut sit de aliqua ratione ad quam puenit naturalis: quia quoniam in eo dem concurrat prinitas mouendi et cessandi: tamen ex ratione ipsorum non includit contradictionem quod non necessario eide essent: ita nunquam naturalis ostendit primum ens esse nisi per accidens: ita quod non ostendit aliud ens esse primum: sed aliud mouens esse primum: sic nec aliud ens esse ultimum: sed aliud ultimum motum. si vero nihil causaret primum ens nisi per mutationem quod forte non est verum secundum philosophum: adhuc efficiens inquantum efficiens. dicit totum vniuersale respectu mouetis: ut quo aliquid est finis. et est non tantum motus sed entitatis. unde forte non ponere tur subiectum secundum rationem huius duplicis primi: sed secundum rationem primitatis vniuersale continet excellentis que est prinitas aliqua formalis: et secundum istam rationem alia attribuuntur verisime ad ipsum. **C**ontra. secundum illam rationem debet poni subiectum quod primo concipitur: et secundum quam demonstratur primum esse de ipso: omnes alie proprietates: sed talis non est hec prinitas formalis: et ista probatur: videtur: per alia prius ostensa esse effectibus. **I**tem tertia dubitatio est quod re meta non potest ordinari principaliter ad cognitionem primi entis ut ad finem: et tamen esse circa ens inquantum ens ut circa materia: cum materia et finis non coincident. **R**espondeo quod hoc ideo est: quia materia circa quam principaliter agit scientia est finis eius quantum ad cognitionem perfectam eius: presupposito quod dicitur: siue quantum ad aliquem conceptum. **C**irca 4^m dubitatio est: cum scientia de ente inquantum ens sit propter quid: quare scientia de deo est tantum quod ex quo meta est propter quid: quare et de deo non est scientia propter quid. Nam habita prima proprietate eius de ipso potest alie: ut videtur propter quid ostendi. **R**espondeo quod tota illa scientia propter quid que est de ente inquantum ens ordinatur ad quod de deo. meta vero ut est nobis possibilis: nunc non est principaliter scientia propter quid de deo. semper enim prima proprietates habet quod licet ex ista demonstretur 2^m propter quid: tamen 2^m non cognoscitur simpliciter propter quid: quia eius cognitio dependet ex cognitione quod prime passionis. **A**lter potest dici quod passio prius conclusa quod de deo semper est posterior et remotior ab eius essentia: quia propinquior effectui ex quo concluditur: ita quod semper in passionibus proceditur quod cuius signum est: quia trinitas que illi essentie singulari inesse inest ex nullo effectu concluditur. **I**tem dubio quinta est. Si ens est vnius rationis deo et aliis: quare non potest poni ens primum subiectum: sub quo continentur omnia cognita tam primi quam alia. **R**espondeo dato quod ens sit vniuersale adhuc principale subiectum est hic deus: quod non traditur scientia propter cognitionem de ente in se habendam: tunc enim equaliter intenderet cognitionem omnium sub ipso: quia propter cognitionem eius tota: sicut in aliis scientiis nunquam principale subiectum ponetur genus quando de ipso et de aliis speciebus traditur scientia principaliter propter

cognitionem vnius speciei: sed tamen tunc quando equum primo de omnibus propter cognitionem de genere habenda: quantum ipsius est cognoscibile. **C**irca 6^m dubitatio est. quoniam nihil de quiditate dei particularius ipso ente a nobis habet concipitur: imo quod cumque particularis est per modum descriptionis: ut animal risibile: sic cum dicimus ens primum. igitur si meta sit de conceptu quem de deo apprehendimus: ut de primo ente cuius conceptus est ut animal risibile: sequitur quod sit de ente per accidens. **C**irca 7^m demonstratio qua demonstratur primum de ente naturaliter presupponit conceptum primi entis: ita quod non sit simpliciter ratio in se facta. sed hoc necesse est presupponere de subiecto: quia alias animal inaiatum posset poni subiectum: sed non tantum presupponitur ipsi esse ex: sed ipsi esse quiditativum. unde quod dicitur quod per meta ostenditur deum esse: si intelligitur de actuali ex non est demonstratio: nec premissa est necessaria. Si autem intelligatur de esse quiditativo verum est: sic premissa non est sumpta de existentia creature: sed de aliquo proprietate quiditativum ibi: ex qua sequitur primum inesse enti vel finem vel perfectum vel optimum. et ex hoc sequitur rationem illam cui imponitur hoc nomen deus non esse rationem in se falsam: et ita aliquid quiditatis circulo. **C**irca 7^m ita deum habet entitatem quiditativam. Sed demonstratio concludens primum de ente cum sit particularis non potest esse per naturam entis: igitur demonstratio passionis transcendens de ente prior est ista: sicut vniuersalis prima: sicut medium medio. sicut omnis demonstratio de numero in communiter ante illam qua probatur numerus aliquis esse primus: igitur meta transcendens est tota prior scientia divina: et ita essent quattuor scientie speculatives: vna transcendens: et alie tres spales. **C**ontra. eiusdem est demonstrare primum vniuersale et particularis de eodem subiecto. **H**oc conceditur. sed quod medium huius demonstratio. omnis passio distincta est cum primo: omnis: sed non patet: ut cum eo sed ut in pluribus. sic ens primum vel 2^m: quia entia sunt ordinata: igitur aliquod ens est primum sed si vis habere passionem distinctam da medium ad probandum omne ens esse primum vel secundum. negabitur. Si enim negetur ordo per quid. probabitur ordo nisi per spales quiditates: et ita non per ens: ordo enim presupponit multitudinem: per quid probatur multitudo de entibus. **A**lter vero datur tunc in meta. hoc non negatur. de ens est primum vel non primum. ultra hoc ens ut lapis non est primum: ergo est non primum. sed omne non ens primum presupponit ens primum: sed unde hoc. hoc enim ex primo debet probari. **D**icitur quod prime proprietates passionis entis sunt indemonstrabiles: et propositiones immediate. Sed quomodo cumque sit de hoc: de ente primo ostendatur aliqua passio specialis: puta vnum vel sapientia si non ponitur transcendens videbitur exire meta quia presupponit cognitionem quiditativam specialium: quarum hec sunt. unde eiusdem scientie est demonstrare passionem communem et simplicem conuertibiles cum subiecto: et passionem distinctam conuertibiles cum subiecto: et alteram partem illius passionis distincte de subiecto: demonstratione particulari. **I**tem ipsius metaphysici est demonstrare passionem entis: ut vnum et 2^m. de ente si possit demonstrari de eo: et primum vel secundum de ente et esse primum de ente: demonstrare vero aliquid de deo ut deus: et de aliis substantiis separatis considerare secundum se. ad aliam scientiam particularem pertinet: quantum est ex parte scibili. **C**ontra. finis cognitionis metaphysice est cognitio entis in summo: et hoc est in primo ente: ergo ad metaphysicam pertinet de primo ente considerare. **C**irca 7^m felicitas est in actu cognoscendi metaphysici sapientiali. ex. io. ethicorum. et est cognitio primi entis: ergo et. **I**deo videndo quattuor esse scientias speculativas: et hanc ponendo de deo: omnia naturaliter cognoscibilia de ipso sunt transcendentia: finis huius est perfecta cognitio entis quod est cognitio primi. Sed primo occurrens notissimum in

relectui est ens in communi. et ex ipso probatur primi-
tas: et alia in quibus est plimatio. ¶ Notandum vo p de-
miratione demirante passionem distinctam de subiecto ali-
quo: qd si distinguantur correlatiua aliqua: vt ca et causatu
prius et posterius ex premissa: que dicit vnus illozum in
esse alicui: sequitur alterum illozum inesse alicui: no de exi-
stetia sed de esse quiditatio. ¶ Notandum etiam qd natu-
ralis demonstrat aliquid mouens esse primum: et ex il-
la ratione ostensa in se vera. Mouens primum ostenditur i-
mobile incorruptibile et igitur metaphysica et naturalis
scientia sunt de eodem per accidens: sed de oco est natu-
ralis magis per accidens. qz summa descriptio: ad quam
peruenit de ipso: quasi remotior est a qditate dei: qd sum-
ma metaphysici. sicut illa scientia est per accidens de ho-
mine: que est de ipso: inquantum complexio natus: vt me-
dicina respectu illius: que esset de ipso inquantum homo.
tn conclusiones eedē de eodē realiter: qd est primum ens.
possunt probari per medium metaphysicū et physicū.
sicut terra rotunda per medium naturale et mathematicū.
Et illa conclusio dicenda est metaphysica et natura-
lis: vel simpliciter talis quale est medium immediatus si-
ue magis per se respectu eius: sicut terra rotunda sim-
pliciter est naturalis: qd medium propter qd simpliciter
est naturale: medium autem mathematicum no est sim-
pliciter propter quid. ¶ Sed quis probabit qd idem est
pmū mouēs et primum ens. ¶ Metaphysice. i. 4. metaphysice.
si idem homo et homo albus et.

¶ Oēs hoies nā scire desiderat. Signū autē est
sensuū dilectio. Preter. n. vtilitatē pp seipsos
diligūt. Et maxie alioz qd p ipsos oculos. Nō
n. solū vt agam: s; et nihil agere debētes: ipsū
videre pre oib; vt dicā alijs elegim. La at est
qz hic maxie sensū cognoscere nos facit: et mul-
tas rerum differentias demonstrat. Qd. II.

Vtrū hec sit vera. Omnes homines
natura scire desiderant. Oē nō pbatur. qz
si sic. ergo naturaliter scirent se scire. con-
sequētia patet: quia nihil desideratur nisi
cognitū. ¶ Itē si sic: ergo amoto impe-
dimento oēs scirent. pna patet de igne: qz
nātr inclinā sursum: statim ascendit sursū: si sit extra lo-
cum amoto impedimento. ¶ Itē si sic: igitur omnes hnt
scientiam: vel saltem habens non desiderat: qz deside-
rium est respectu nō habiti. ¶ Item aliqui desiderāt igno-
rare: quia aliqua est ignorātia affectata. ¶ Itē sūt ratio-
nes gaudens in summa. nihil appetit nisi sub ratioe boni:
igitur appetitus nō naturaliter inclinā ad verū. ¶ Itē
voluntas distinguitur cōtra naturā. ¶ Itē natura deter-
minatur ad vnum: igitur vult tm vnu scire. ¶ Dicēdū ad
prīmū istozum. scire est cōmōdū intellectū. ¶ Ad secūdū
verum est de volūtatē: vt libera est. ¶ Ad tertiu: ad vnu
i genere: sicut materia ad quodquid est sub rōne forme:
sic intellectus ad scire: sicut ignis ad sursum esse: non ta-
men ad hoc sursum. ¶ Ad oppositū est pbus in littera p
signū. ¶ Cōtra pbationē philosophi: qd non maxime di-
ligamus sensum visus. probō: qz sensum illum magis dili-
gimus: cuius o^m magis odimus: qz z^o priozum. c. i. lo. Qn
autem conuertantur extremitates. In vltima regula di-
citur: magis eligendo magis fugiendum opponitur: sed
magis odimus oppositum tactus qd oppositum visus: qz
o^m tactus destruit animal: non o^m visus: ergo et. ¶ Itē
contra illud quod dicit visum maxime facere scire: quia
philosophus i de sensu et sensato dicit qd ceci nati habent

tes auditum sunt magis sapientes qd surdi nati habētes
visum. igitur si sensus magis diligitur: qd ē magis cogno-
scimus fm qd cognitio ordinatur ad scientiam: sequit qd
auditus sit magis diligendus: si vero non loquitur de co-
gnitione simpliciter. tunc videtur qd non est ad propo-
situm: qz ex hoc deberet concludere qd naturaliter deside-
ramus scire. ¶ Itē i sermone pascē Leo papa pferet ta-
ctum thome visum: quo ad certitudinē cognitiōis. Respo-
sio: non quo ad per se et propriū obiectum vtriusq; sed
forte quo ad corpus illud christi experiēdū. ¶ Itē con-
tra hoc qd dicit visum ples dñas demonstrare. tactus. n.
ples demonstrat: qz tactus ē dñax pñctatū. visus vniū.
¶ Item philosophus. 2. de generatione pñc qualitates
sunt per se tangibiles. Posterius aut non inuenit sine po-
ri: igitur vbiq; inuenitur qualitas visibilib; et qualitas
tangibilis: et non econuerso. igitur ples differentias demo-
strat nobis tactus qd visus.

Respondeo ad qōnem veritas prime ppēnis
p3 ex dictis i introductione.

¶ Notandum circa ordinem inuestigandi veritatem cir-
ca scibilia qd ante qd queratur de scibilibus: oportet que-
rere de modo sciendi ex secundo metaphysice. et ante hoc
an possibile sit illa scibilia scire: de quibus determinabi-
tur: et an necessarium. et ante hoc an contingit nos aliquid
scire: et an oia: et quomō: et ante hoc. an possit sciri aliquid
nos scire: vel posse aliquid scire. Nam si non possit illud
sciri: frustra querit: an contingit nos scire: qz questio ista
non est scibilis contra. 2. posteriorum. et an illud genera-
lius an possumus scire. i. certam et infallibilem cognitio-
nem habere de actibus nostris: et de quibus an de nostro
esse: an de viuere: an de vigilare: an de simplici intelli-
gere: an de scire: an de credere: an de dubitare et opinari. et
de ceteris actib; itellectū an de velle et nolle: et ceteris ipi-
us voluntatis: an de sentire et fantasiari et. an de actibus
mōtue et vegetatiue et. Qd nō cōter de oib; videt: quia
contingentes sunt: igit non est certitudo de eis: qd insunt.
¶ Itē qd ponat p qd erim? certi de eis pter viuere: si
mille inest nobis qm non insunt sicut i somnio. ¶ Itē a qd
cognoscuntur non ab intellectu: qz singularia sunt: nec a
sensu: vt patet de multis. ¶ Itē quō cognoscere: aut p
essentiā contra hoc qd querit in qōnibus de intellectu: aut p
speciē: quō venient species multoz ad intellectū: quoz
numq; fuerit spēs in sensu. Si dicās cognoscunt per expe-
riētiā: aut igitur vt pri^o p essentiā aut p spēm. ¶ Item si
certum esset actus in esse pari rōne et quales essent: et ita
semper esset certū: qd intellectū et qd sensatio esset vera: et qd
falsa. ¶ Cōtra de viuere Aug. 15. de trini. d. vigilare. Ap. c. 12.
4. huius. sunt autē qdā qui dubitant et. irrationabiles sūt ta-
les dubitationes: vt vtrū nunc dormimus vel vigilam?
querunt. n. rōnem principij demstrationis. ¶ Contra. pe-
trus vigilans extabat se visū videre. De credere Aug. 13.
de tri. c. 1. et 2. De dubitatiōe. 15. de tri. Videtur qd o3 po-
nere certitudinē de multis istoz. et B sicut de per se notis
z pms idemōstrabilib; sūt. n. aliq; ppōnes cōtingētes p
i genere suo sicut necessarie in suo. Et B videt Ap. velle
4. b. vt allegatū ē. vbi cōparat B principijs demstrationis. TRA
¶ Ad solutionem tñ huius qōnis notandū qd z^o physico-
rū. pbat nām agere pp finē: aliter ibi nō accideret error:
nec frustra. igit intēdit finē. igit appetit: et tñ non cogno-
scit. igit est aliquis appetit^o sine cognitiōe: et cū pfectio sit
aliq; mō finis pfectibilis. 2. physicoz. qz est finis mor^o: iō
ponit desiderū nāle pfectibilis ad pfectionē: est igitur
desiderū nāle in oib; ordinatis ad finē aliū a se: et pfe-
ctibilib; pfectiōe differēte a sua essentiā: ex hoc igitur p-
cedunt probatiōes huius propositiōis superius posite in
prologo: tñ oēs ille rationes tho. ibi posite videntur ostē-

T.c.7

EX
T.c.14
et. 15.

c. 12.
T.c. 26

c. 12.

TRA
T.c. 62

T.c. 23

T.c. 5.
et. 12.

g. tri. 3. a

T.c. 21.

c. 12. ad fi-
nem

dere qd istud desiderium sit ipse? ite. Contra Henr. i. summa. q. 24. ad tertium argumentum. id est actus spei et eiusdem obiecti spei esse eiusdem potestatis desiderium precedens cognitionem et sequens est actus idem spei et eiusdem obiecti: quod boni recte. ¶ Itē. 24. i. solone: mouēs superius respicit finē vltimū: et est mouere et inclinare mouētia inferiora in suos actus et finēs. igitur voluntas inclinatur ad potestates ad suos fines: sed hoc non potest nisi appetat illos. ¶ Itē. 15. de tri. 7. c. voluntas vult sibi et alijs sicut intelletus intelligit sibi et alijs. ¶ Ad 13. nullo est de velle elicitio: quod est actus vniuersalis imaginis: non de velle naturalis quod loquimur. ¶ Contra. Hand. nāle desiderium sequitur omnem naturam ordinatam ad finem alium a se: et perfectibilem perfectione alia a se. igitur per aliquid commune omnibus. illud non potest poni vobis. igitur recte. ¶ Itē in tellectu si esset sine voluntate esset perfectibile: et ad tale finem ordinatur. ¶ Itē aia nāle desiderat vniuersi corpori: vt videtur. illud desiderium inest immediate essentie aie: quod sic immediate vniuersi. ¶ Itē rationes procedunt: quod non oēs desiderium in homine est triū voluntatis. et triū voluntas primo appetit naturam suam perfectionem: et ex parte omnium inferiorum: sine quibus sua perfectio haberi non potest. vnde homo per naturam vult se intellectu: et voluntate ex parte. ¶ Itē videndum est ad rationes Henr. de gadauo. Ad 13. arg. minor est falsum: quod est actus. Itē non est nisi boni commodum: non vt potestatem alii: quod non est potestatem: sed vt aliquid est sui finis naturalis. Si igitur appetitur grauius: nūquid grauius: nūquid relatio quod est potestatem: vel alia relatio: circa hoc stude. ¶ Ad scōs argumentum. Ad ma. non inclinatur ista natura: igitur per naturam. ergo in eis est inclinatio naturalis ad illud: ad quod a superiori mouetur inclinatur. et ita ipsa appetitur et non illud mouēs. Vltimū: cū dicitur: hoc non potest recte. falsum est: quod tunc de naturali appetere perfectionem creaturam: vel si non ipse: quod non mouet nisi voluntarie: tunc solus nāle appetere perfectionem periculam: ris agentis: quod vt falsum: quod tunc si illud agēs non cōsequeretur illud: solus videretur imperfectio: sic. a. non cōsecutio desiderati desiderio elicitio: sine i se sine in alio: eo modo quo desiderat. prout desiderat: ita vt quod non perfectio nāle desiderat in se vel in alio ponatur aliquā imperfectionem desiderat. solus aut non est imperfectio: si aliquid inferius non sequatur finem. igitur finis mouetur inferioris: et finis superioris indigēs: non perficiens: sicut nos sumus finis creaturam. ad tale aut finem naturale desiderium non est: sed triū ad finem perficientem.

Ad primū argumentū principale i. triū dicitur: quod natura teneret: si illud desiderium sciendi esset ipsius voluntatis actus elicitus: modo non est: sed illud desiderium sciendi est quedam inclinatio naturalis ipsius intellectus ad sciendum: cuius est naturalis delectatio in scia: cum habet: sicut quilibet potestatem habet naturalem inclinationem ad suam perfectionem: et delectatur ipsa cū habet. ¶ Hoc tū quod potestatem de delectatione dubium est. illud dicat Auicenna. 8. metaphisice. c. vlti. scias quod delectatio cuiuslibet virtutis plena est acquiescentia sue perfectionis. Itē delectatio perficit operationem vt accidens inseparabile: igitur eiusdem subiecti est. ¶ Rursus. ois delectatio est virtutis appetitive passio ex placenti precepto. ¶ Contra. quod tunc corrupta violenter delectabitur. Rursus. non delectabitur finem voluntatem: sed finem propriam potestatem appetitivam sequentem actui. Omni. n. potestatem apprehensiuam cōsequitur det. propria appetitiva elicitiva actus appetendi: non solus appetit naturalis: nec illius est delectari. lapis enim non delectatur deorsum. Unde delectatio triū videtur esse eius cuius est desiderium elicitum. vnde non triū est dubium illud de delectatione: sed est impertinens ad propositum de naturali desiderio. Et cū accipitur nihil desiderat nisi cognitum: vnde de desiderio voluntatis elicitio ab ipsa. non aut de desiderio quod est solus inclinatio naturalis. tale enim velle nāle vniuersi rationis est i voluntate et i lapide. nec enim voluntas donatur aliquo actu amoris elicit in deū quem naturaliter amat: nec voluntas parua nulli circa beatitudinem: triū aliquid velle elicitum a voluntate per

supposita cognitione potest dici naturale: quod est finem inclinationem nature: sicut velle dicitur virtuosum: quod est finem inclinationem virtutis: sed ille non est proprius modus desiderij naturalis voluntatis. ¶ Ad scōm arg. illud verum est de desiderio prout forma et perfectionem primam. non aut de desiderio procedente forma. Et nota de equiuocatione potestatem et desiderij superius in lectione. ¶ Ad 3. est idem quod propositum intelligit de oī homine finem se considerato: sicut aia de se semper est nuda ab oī cognitione. et sic prout est verum: quod non oēs homines sciunt finem se considerati. Vel aliter quod desiderium est respectu habiti ne generet fastidium: sicut dicit glossa petri prima. In quem desiderant angeli perspicere: illa glossa loquitur de desiderio: quod est actus elicitus a voluntate: et illud forte non manet cū desiderato. quod triū. vlti. Appetitus in hominibus fit amor tenetis. an sicut imperfectum fit perfectum idem manens in subiecto: an quod desiderium corruptum: quod est sicut actualis motio que corrumpit ad ueniētem terminum: dubium est. Sed desiderium naturale non corrumpitur: habito ipso volito: quod tunc ipsum esset principium appetendi suam corruptionem: sicut arguitur de priuatione. primo philosopho. vnde idem oī videtur desiderium naturale et dicitur lectio naturalis: quod ex hoc patet: quod philosophus probat primas propositionem per dilectionem naturalem sensui: quos non appetimus triū non hitos: sed hitos amamus. ¶ Ad quartum dicendum quod statimul quod bono naturaliter desiderat scire: et triū actualiter et voluntarie vult triū. In nobis enim voluntas ex libertate potest contra inclinationem naturalem moueri. nūquid tū per se vult non scire: sed per accidens: quod aliquid aliud vult magis actu elicitio: vt pigritia: vel vt remotionem conscientie: scire aliquid ad quod est inclinatio naturalis. ¶ Ad illud contra si gnū arg. dicendum quod fallit per instantiam: quod melius est bene viuere quam viuere. triū magis odimus oppositum viuere quam oppositum bene viuere: quod oppositum viuere destruit viuere et bene viuere. Unde philosophus 7. topicorum. glossat illam propositionem sic: nisi cū alterius infert alterius. et vult quod illa regula non teneat quā magis eligendum includit minus eligendum: sicut in exemplo proposito bene viuere includit viuere. Similiter et i proposito sensus visus includit sensum tactus: et oppositum tactus destruit tactum et visum. ¶ Ad aliud dicendum quod visus magis facit ad cognitionem per se siue ad scientiam: quod est per inuentionem sicut vult philosophus ibi. ¶ Ad primum dicendum quod sicut ipse vult: audit per accidens solus magis facit ad cognitionem: siue ad sciām que est doctrina in hoc quod vox audibilis quod mouet auditum est significativa preceptum. et hoc accidit voci finem quod mouet auditum: est imutabilia auditus. si enim eedē voces formarēt que modo: non essent signa instituta conceptibus: auditio eaz nihil inuaret ad disciplinam. si etia signa visibilia essent imposita ad significandum preceptum oēs: sicut de multis habet monachi: visus tunc per illū modum perferret ad sciām: per quē nūc cōfert auditus. Sed voces sunt signa promptissima: et propter illud vt lingua data esse hominibus. et de aia. sic patet quod auditus per accidens facit ad sciām: quod suū obiectum ex institutione factum est signum conceptus: per quā institutionem nihil sibi accrescit. Unde per accidens auditus facit magis scire. Visus aut per se et directe mediante lumine naturali ipsius intelletus. ¶ Ad aliud. quod verum est quod tactus est duarum contrarietatum et visus vniuersi: et ex hoc forte sequitur quod tactus plures differentias reus demonstrat: quod obiectum ipsius visus. lux et color in plibus corporibus reperitur quod oēs aliter tangibiles si essent mille: et quod cognoscimus substantias per accidentia sua: et obiectum visus in plibus corporibus reperitur quod obiectum tactus vel alicuius alterius sensus particularis: id visus plures res demonstrat: et magis facit ad sciām: et id magis diligit. ¶ Ad vltimum dici potest quod illud habet vltatē quā illud prius est de essentia posterioris sicut alius de essentia hominis. sic non est in proposito: qualitates. nulle prime non sunt de

essentia lucis. similr ille qualitates tágibiles nō sunt simpliciter pme: sed pme sunt respectu susceptibilis earū susceptiui: cuiusmodi sunt h inferiora. imo simpliciter male allegatur auctoritas illa ad hoc. dicit. n. ibi q querit pncipia corporis sensibilis: illud est tágibile. ideo sole contrarietates fm tactus faciunt species corporis. puta cor¹⁰ sen¹⁰ de quo ibi itendit: sequitur post: quātūvis visus prior tactu: quāpropter r subiectum pū. i. obiectum: sed nō est obiectus visus corporis tangibilis passio fm q tangibile: sed fm aliud: r si cōtingat natura pū. s. fm aliquam naturam cōmunem corpori generabili. de quo ibi itēdit r cor¹⁰ poris celestis: cuius est natura perspicui forte. ¶ Ad aliud q fuit tertiu in ordine de leone papa: respōsum ē supius.

¶ Ex sensibus autem quibusdāz quidem ipso- rum memoria non fit: quibusdāz vero fit. Et ppter hoc alia quidez prudentia sunt: alia vō disciplinabiliora non potentibus memorari.

¶ Questio.

III.

¶ Trum prudentia

fit in brutis. q nō.

tum q prudentia est recta ratio agibilium. ¶ ethicoz. sed bruta non habēt rationē. tum q prudentia includit prouidentia de futuris ex memoria pteritorz. quod nō potest esse sine collatione pteriti ad futurum: cōferre autēz est ipsius rationis: tum q nihil cognoscunt nisi per sensus: sensus nō est per se nisi sensibilis: p priorum r cōmuniā. nociū ante r vile circa que est prudentia: nec sunt sensibilia ppria nec cōia. ergo rē. ¶ Oppositum vult philosophus in littera.

¶ Respōdeo q

prudentia est in brutis metaphorice: r hoc nō respectu illoz que prosequuntur vel fugiunt ex naturali instinctu: sicut agnus sequitur matrē r fugit lupum: r yrido facit nidum: r formica colligit grana cōtra hyemē: tum q ista nō fiunt ex memoria: formica. n. generata in estate nunqd meminit hyemis: r tamē grana colligit: memoria autēz est ps prudentie brutoz. h in littera: tum q talia que fiūt ex naturali instinctu cōsequuntur totam spēm necessariā: r circa illa nō cōtingit sic r aliter agere. Prudentia autēz sicut in nobis est habitus cōsiliatiuus non de fine: sed de his que sunt ad finē non circa necessaria: sed cōtingentia. ita ē in illis est circa illa que possunt sic r aliter facere. puta q cōgreget vel reponat. hoc in loco vel illo: r ex hoc cumulo vll illo: ex memoria loci: vbi pmi granūz reposit: r cum ali vnde pmi sustulit: r q aranea magis facit telam in loco vbi maior est copia muscarū: vel yrido nidum vbi difficilior est accessus. ¶ Ad argumenta. ad pmi p q illa est diffinitio prudentie pprie dicte. ¶ Ad aliud in littera experimētū parum participant: r sicut aliquo modo habēt experimētū. ita r collōnē aliquā: licet non illā que appropziatur rationi que est per discursum a noto ad ignotū. ¶ Ad tertium per cognitionē sensitiuā interiorē potest aliqd cognosci: qd non cognoscit per sensum exteriorē: licet forte spēs illius sit in sensu exteriori: sicut ponit de cognitionē substantie per intellectū quā nullus sensus cognoscit: licet f3 quosdam substantia multiplicet species suā cū specie accidentis. ¶ Quia autē sensus nō cognoscat per illā spēm que est in ipso: hoc est ppter defectū virtutis cognoscitiue: nō speciei representantis. sicut me^m non videt colorem: licet ibi sit spēs coloris. ¶ Contra responsionē ad scdm argumentum. bruta multa faciūt ex cognitione eodē mō quo fierent ab homine cognoscēte per discursum rationis. ergo vidēt habere similes cognitiones. Aliis ps: sicut homo sillogizās argueret. per breuiorē viam peruenit ad itentū. hec est bre-

uior. g. rē. Et ex tali discursu breuiorē eligeret ad aliqd obtinēdū similr videtur canis eligere psequendo lepores: r sic de alijs. Ad hoc dicitur q licet similr agant quedāz: sicut homo ageret ex deliberatione: non tamē o3 q similes cognitiones habeant: nā illud qd eligitur ex deliberatione: possit etiam idēz nō eligi ex deliberatione: sed ex solo appetitu sensitiuo: r similr fieret vtraz actio exterior: f3 non similr foret vterq dominus sue actionis. ¶ Contra hoc ergo a simili possunt bruta agere: quasi haberent prouidentia siue collōnēm pteriti ad futurū: licet nullaz habeant. prouidit. n. formica contra hyemē: quasi cognosceret hyemē futurā: cū tamē hoc non videatur cognoscere: cūz nō habeat esse in se: sed tm in sua causa: vel necessaria si est necessariū: vel contingēt si est cōtingens: non vidēt ergo q futurū ei cui est futurū possit esse cognit^m necessario vel probabilr coniecturādo nisi ex causa. Cognition autem effectus per cām est p collōnēm pprie dictā: que negata est a brutis. ergo prudentia illo modo quo est in illis: non vidēt esse prouidentia futurorū ex memoria pteritorz. ¶ Respondeo q illud pōt concedi cū in omni actōe sua agātur: r nō agant. r iō cū nullius actionis sunt dñi pprie nihil agunt prouidendo sibi respectu futurorū ex memoria pteriti: f3 vidēt q sum^m agūt ex natura: quasi sic mota agerent. ¶ Cōtra. quomō ergo ponit Arist. gradus cognitionis in brutis: ¶ Respondeo q fm veritatē omnia bruta carent prouidentia futurorū per cognitionē. Sed quedam tm presentia cognoscunt: r nullū instinctū habent ad faciendū illa que vtilia sunt in futurū: quedā cū cognitione pntiū instinctū habēt ad operandū: quasi futura prouiderēt: tamē necessario agūt: nō ex p cognitionē nec libere. vnde tm silitudinarie prudentia sunt. ¶ Sed tūc queres forte quare talia nō cōsequuntur totā spēm. ¶ Respondeo. qd difforme est pertinet ad sensus: puta ex hoc cumulo colligere grana: r reponere: f3 q vniforme est ex instinctu nature est: puta simplr colligere quasi prouidendo. vnde de sensus administrat instinctū naturalī. ¶ Sed ex hoc vidēt sequi q min⁹ sit prudentia quo ad difformē: q3 quo ad vniformē: q3 in apprehēsiōe sensitiua nullus ponit prouidentia: qd autē difforme ibi est ptnet ad sensum precise. Aliter vidēt saluari Arist. itentio: q3 ipse ibi nihil loquit de prouidentia futurorū: sed tm de memoria. Et ex hoc concludit: r pp h alia prudentia sunt: quasi ille non sit gradus alius vltra memoriā. ¶ Notandū est etiam q h non distinguit iter fantasiā r memoriā: nec iter sensus r extimatiōem: q3 omne animal h3 sensum. ita r aliquam extimatiōem: r tamē omnis potētia apprehensiuā h3 ppiā appetitiuā. ergo omne animal h3 duplicē appetitū. vnūz sensitiue: aliū extimatiue. Sed vbi iste virtutes sunt sine alijs retētiuis ibi nec est appetitio nec apprehēsiō conueniētis sensibilis: nec conueniētis nature: nec sensibilis: qd pertinet ad extimatiuā: nisi tm in pntia sensibilis. prosequens autē tm aliquid pntis nullus pōt dici prudēs pprie nec silitudinarie: quod autē h3 fantasiā retentiua specie sensibilis: r memoriā retētiua spēi conueniētis extimati si in absentia actu fantasiatur de sensibili: actu etiā extimabit de cōueniēti. Et licet appetitus fantasie nō impellat: q3 forte fantasiatū nō est sensui delectabile: tamē si est cōueniēs nature appetitus extimatiue impellet. Et tūc ex tali memoria r extimatiōe r appetitu prosequēdo absens. nō delectabile sensui: f3 pueniēs nature: est actus bruti simillimus actui prudentie in nobis: q3 quātū ad extimatiōem similis. si enim nō prosequeremur ex prudentia: sed post apprehēsiōem alicuius cōueniētis p logam deliberationē determinaremus illud esse cōueniēs. r q3 tale prosequeremur: nō q3 delectabile nihil videtur eis de cōueniēti ista deliberatio: f3 ppter hoc nō est in eis dissimilitudo

do in psequendo: sicut enim dicitur supra: multa nos non deliberando agimus similiter quasi deliberaremus. Summa similitudo est: si illud conueniens est conueniens eis: non p tunc vtendo quādo queruntur: sed pro futuro: tūc videtur prouideri: sed nūq hoc faciunt ppter cognitionem futuri. Sed ppter cognitionem nunc pntes in extimatiua de aliquo pnti vel preterito. ¶ Sed cōtra hoc obicit sic: quare magis occurrit eis vnum fantasia mouēs q aliud: ¶ Respondeo quod fortius fuit ipressus pmo occurrit cessantib⁹ motibus sensibilium exteriorum. ¶ Item arguitur: quare nō nūc: sicut alias mouetur fantasia et extimatiua: In hyeme. n. nō colligit formica grana. ¶ Item qre fugit delphinus cōtra tempestates. dato q illas pns nō senserit: ¶ Item tūc quādocūq cessabunt yebementiora sensibilia extra ipellet fantasia et extimatiua: et tēper idēz faciet qdlibz animal. ¶ Item nūquid cognoscit preteritūz sub ratione pteriti. aut tū pntis: sicut est fantasia cognoscere: quere respōsionem alibi.

¶ Dominibus autem scientia et ars per experientiam euenit. Experientia quidem. n. arte fecit: vt ¶ Prolomeus recte dices: sed in experientia casum.

¶ Questio. III.

Vtrum ex experimentis generetur ars. sicut videtur velle pbs in littera. ¶ Qd nō fm pbs in littera: habere quidez in multis singularib⁹ experientiis est habere qd in omnib⁹ artis est: s3 ex multis nō possunt concludi omnia: s3 est 2°. ergo rē. ¶ Item in littera habetur

q experti sciunt quia solum. artifices vero ppter quid: s3 ex cognitione qz non concluditur ppter quid. ¶ Item si ars sit ex multis experimentis quero: quā circūstantiam cause dicit ly ex. nō cause formalis nec finalis. constat. ergo vel materialis vel efficientis: non pmo mō: qz materia est pars rei: et imānet rei facte: cognitio experimentalis est singulariū que non est pars cognitionis vniuersalis q habetur per artē: nec scdo modo: qz tunc aut sicut ex efficiēte vniuersali: et tūc effectus et causa essent eiusdē speciei: qd falsum est: aut sicut ex efficiēte equoco: et tunc efficiēs eēt nobilior effectū: qd falsum est: qz ars est nobilior expmēto. ¶ Item fm opinionē platonis ars et scientia insunt homini a natura. ergo nō generatur ex experimentis. pbatio autis est: qz plato quesitū ab vno puero directe principia geometrica: q nūq didicit ea: qui recte interrogatus de pncipys et cōclusionibus geometricis recte respōdit ad oīa. Sed tūc arguitur. nullus recte interrogatus recte respondet ad ea que ignorat: s3 ille puer recte interrogatus recte respōdit ad ea: et tamē nunq didicit. ergo rē. ¶ Item nō videtur ex littera: q ex vno expmēto ars generetur: sicut nec ex vna memoria expmētū. ergo necessario ex multis. sed multa expmēta sunt multe cognitiones eiusdē spēs: multa singulariū in eadē specie: que cū sint accidentia eiusdē speciei nō possunt simul esse in eadē potētia experimētatiua. s. cogitatiua vel alia quecūq sit. ergo nunq ex experimentis: cui nō possint esse plura simul. generatur ars. ergo rē. ¶ Item Aug⁹. 83. q. qōne. 9^a. ex sensibilibus non est expectanda sincera veritas: qd pmo pbat: qz omne sensibile est cōtinue mutabile: s3 de talibus nō est certa apprehēsiō sensitiua: et si sic. nūq ex talibus habetur experimētum: et per pns nec ars. ¶ Itē arguit ibidē 2° cum omnia sensibilia sentiant per sensus: nō pōt sensus percipere: an patiat ab obiecto vero: vel tū a spēs: sed a potētia nulla apprehēsiua est expectanda certa veritas. que non pōt discernere iter obiectū verū et falsum. ergo ex cognitione experimētali sensitiua nunq habet certa cognitio vniuersalis

cuiusmodi est ars. ¶ Oppositū vult pbs in littera: et in. 2. posterior. vltimo caplo. vbi ponit eundē modū generandi artem: sicut b.

Ad questionem

vōm q dupl^r generatur scia. s. per inuentōez et p doctrinā: s3 illa q p inuentōez pōr est: nullus. n. docet: nisi qui didicit: vlt p doctrinā vel p inuentōez: et si p doctrinā adhuc habuit ab alio pns sciēte: est autē de istis duobus modis adiscēdi: sicut de sanatiōe: qnq. n. natura est ita potēs: q sine adiutorio extrinsecō iducit sanitatem: quādoqz idiget adiutorio extrinsecō: sed adhuc illud extrinsecū nō est nisi istrumentū: et natura pncipaliter est sanās. ita in qbusdam naturalē lumē intellectus est ita potēs: q ex se sufficiat q applieret pncipia ad oēs: et tūc dicitur sciētia acqri per inuentōem: quādoqz nō potest: et tūc inuatur quibusdāz signis sensibilib⁹ ppositis sibi a docēte: p que docēs expmit applicatiōem quā apud se habuit: et adiscēs cōcipit: et in virtute lumis ppy cōclusioni cōsentit: quā deducta esse videtur ex pncipys sibi pns notis. ¶ De generatiōe ergo per inuentōem determinat hic pbs: sed hoc nō est verum. s. q tū de ista determinet hic: qz adiscens non potest adiscere nisi cognoscat ad quid instituta sunt signa que proponit docēs: et nisi illa signata aliquā rē cōcipiat. igitur tam quātum ad apprehēsiōē simplicē est sibi necessaria cognitio sensitiua: qz quātum ad cognitiōem pncipioz per modūz occasiōis: qz etiā quātum ad cognitiōem cōclusioniōis: qz vera est: nisi. n. eā nouerit per experientiam tū: crederet docti asserenti eam: nec sciet eam: qz nec ppter qd: donec demonstretur: et talis fides sufficit ad demonstratiōē adiscēda ab alio plus qz ad per se inueniendā: qz nō inueniretur p se forte: nisi pūpposita certa cognitiōe qz. quā habita q retur causa inueniēda per viā dimisiōis. ¶ Ubi sciēdus q pma operatio intellectus: vt habet. 3° de anima est apprehēsiō simpliciū quā cōsequitur cōpositio: vt act⁹ secūdus: et argumētatio vt tertius act⁹: simpliciū aut si sunt sensibilia. hoc dubiū est: qz forte fm Auicē. 6°. s. naturalū. parte prima: et fm Augustinū. si qs viueret: et nihil vnqz sensisset et cēt in statu pfecte etatis: cognosceret se viuere et esse. qd faltē certū est: qz cognitiōem intellectiua nō pcedit sensitiua: vt origo: etiā si aliūde posset oriri: nō posset intelligi in vniuersali nisi pns sentiret in singulari: qd probat pbs pmo posterior: qz deficiente sensu deficit sciētia de sensu sensibilibus illius sensus: quā ipōtē est accipere. si aut illa simpliciā nō sunt sensibilia: puta substantiē et intēdiōes secūde et 3as. tūc talia concipiuntur ab intellectu pmo actu intellect⁹: nō sine apprehēsiōe sensibilium ex qbus cognoscuntur: vel per discursum: vel qdā illoz: eo q multiplicāt spēs suas cū spēbus sensibilium fm diuersas opōnes. igit nullo actu intellectus cognoscit aliqd a nobis nisi pceserit cognitio sensibilium in sensu. hac aut cognitione pceexistēte generatur pnter posteriores cognitiones in sensu cōmuni et fantasia. ¶ Et vlt^r: qz illud qd existit in vntē fantasia: vt ibi existit est iproportioatū: vt moueat intellectū pōtēz s3 quosdā. ideo attribuit ei aliqua forma ab intellectu agēte: virtute cui⁹ pōt monere intellectū possibile. ille igit sic conceptis simplicibus pōt virtute pzia ipsa pponere vel diuidere: concept⁹ aut tales complexi si sint pmozum pncipioz cognoscuntur eē vter lumine naturali intellectus: qz pncipia cognoscim⁹ iquantū terminos cognoscimus ex p posterior: etiā cognosci possunt: qz veri sunt ex frequenti cognitione sensitiua: memoratiua et experimētali: per qz cognoscim⁹ terminos talis pncipy in suis singularibus in re esse cōiunctos. Sicut sensu frequēter vidit hāc totalitātē: et hanc maioritātē cōiungi: sic ergo patz qualiter cognitio experimētalis valz ad cognoscēdū illud qd ē pncipiū artis et sciētiē. de quo habet secūdo posterior: qz et

T.c. zi.

T.c. 33.

T.c. 6.

T.c. vi.

propter cognitionem simplicium que cognitione sensitiva apprehenduntur: et propter cognitionem veritatis inponitur: sicut dicitur in 2°. Quo ad primum non est cognitio experimentalis siue frequens acceptio sensibiliu necessaria: sed aliqua apprehensio sensibilis est ita necessaria: quod sine illa impossibile est vel simplex: quod est terminus principii vel compositi ipsi ab intellectu concipi: id est etiam eque verum est de conclusione: sicut de principio. Quo ad secundum inuenitur cognitio experimentalis: ut citius assentiat principio affirmatio: si per sensum cognoscatur coniunctio extremorum in singulo negatio si diffinitio: sed non est necessaria nec ipsa nec aliqua apprehensio sensitiva: licet enim nunquam per aliquem sensum videatur hoc affirmatio vel negatio: nec eorum separatio in re: si tamen ex sensibilius apprehenditur affirmatio vel negatio: et intellectus componat hanc propositionem: de omni est affirmatio vel negatio vera: assentit isti: etiam ubi sensus percipit communem singularem terminorum in re adhuc certi adhaerere principio complexo per naturale lumen intellectus quod propter aliquam apprehensionem sensus: si enim in apprehensione sensus est error: et intellectus iudicaret sensus errare in hoc: et tamen a sensu errate acciperet notitiam simplicium: et illa componeret ex sua virtute adhuc intellectus circa illud principium non erraret quantum ad veritatem compositionis. Quo ad conclusiones cognitionis sensitiva est necessaria propter apprehensiones simplicium: sicut prius dictum est: sed non est necessaria quo ad veritatem compositionis. Sed quo ad veritatem compositionis iterum inuenitur cognitio experimentalis ex frequenti memoria genita: et hoc triummodis: quod conclusio vera est: et cum intellectus assentiat conclusioni: quod verum est ex frequenti acceptione sensibiliu: et considerat illud cui assentit non esse per se notum nec primum principium: cognoscit illud esse verum habere causas: et sic excitat ad inquirendum propter quod illius veri: unde exporti de conclusione quod est: videtur se habere circa illa: sicut admirantes nescientes adhuc causam ei quod cognoscunt: quod verum est: et ex hoc incipiunt philosophari: et causam inquirere. Admiratio tamen minus est quam cognitio experimentalis: quod admiratio potest esse ex vnicuique actu sentienti cuius adhuc non habetur pro certo: quod ita semper est.

ca. 6. **Ad primum argumentum** principale potest dici secundum philosophum 8° topico. quod inducenti in multis singularibus quod vniuersalem concedere vel ferre instantias: aliquando proteruit respondens. expertus habet cognitionem in multis: et in nullo fertur instantia. igitur potest accipere: quod ita est de omnibus. Contra. quauis dialectice concludatur respondenti secundum artem nunc dictam: tamen scientia non generatur per hoc: sed ita etiam in multis non est necesse ita esse in omnibus: quauis nesciat quis ferre instantia: et quando non est necesse esse ita in omnibus: non est firma adhesio: quod sit ita in omnibus. Ad hoc omnem quod argumentum probatur vix quod experimentalis cognitio quantumcumque frequens non infert necessario ita esse in omnibus: sed tamen probabiliter: et ex hoc sequitur quod non sit sufficientes causa ad generandam artem vel scientiam: quod concedi potest sed tamen coadiuuans et occasio: per beatum etiam dicitur ad secundum quod ex experimento non sequitur notitia scientifica propter quid: quod ex experimento cognoscere quod est: datur occasio facili ingredi causam: et sic inueniendi propter quod: et per prius sic esse in omnibus singularibus. unde expertus per singularia arguit per simile quod sicut est de vno singulari et de pluribus: et sicut est in multis singularibus: sic est in omnibus. Quod autem simile sit de vno singulari et de alijs idem accipitur: quod subiectum comparatur ad predicatum non secundum accidentem: nec secundum illud in quo differt ab alio singulari: sed per se et secundum naturam sui communis. Contra quod per experientiam sciuntur quod predicatus igitur multis singularibus per nomen sui communis: cuius contringat dubitare de aliquo singulari non vix quod ipsum non consequitur predicatum: Item supponere quod singulare per nomen sui communis

in qua assimilatur alij singulari sit tale: hoc est supponere quod commune sit tale per se: sed hoc est petere: quod illius notitia accipitur a singularibus. Item arguitur confirmando 2° argumentum principale: si enim quod in multis singularibus visum est hoc consequi illud: ideo arguitur ita esse in omnibus: quasi causaliter: hoc non tenet. nisi quod natura compositi est per se illius in compositi. Sed illud est dubium magis vel eque cum conclusionem.

Ad completiorem ergo et ampliore solutionem istius questionis. Sciendum est primo quod modum ponendi Aristoteli de generatione scientie in nobis per experimentum et inuentionem negat tres opiniones. Quarum una est de veritate appetitius propter mutabilitatem operanti. sensibiliu et de deceptione sensuum que fuit opinio antiquorum et maxime dicentium appareria omnia esse vera: de quorum opinione habetur vera. tur quanto huius: et probabilitas opinionis tangitur 6°. et 7°. ar. T. c. zi. gumeto principali que sunt Augustini. Secunda est opinio Anici. de influxu specierum ab intelligentia quam ponit 9. metaphysice sue: quam improbare non est presentis negotii. Tertia est opinio platonis ponentis scientiam nobis inatam: cuius una ratio ponitur superius in arguendo ad quoniam: et est ratio quarta ad q. Alia ratio inuenitur primo posteriorum que talis est: nullus querens ignotum inueniet nisi a casu: quod si inuenit nescit quod illud quesierit. ergo ois discens querens aliquid prius sciuit illud. Confirmatur: quod non videtur quod natura sit minus sollicita de homine quam de brutis. immo per philosophum 2° celi et mundi: perfectiora superiora perfectionem suam acquirunt paucioribus: ut orbis superiorum quam inferiores: sed sensus in brutis statim acquirunt suam perfectionem vnicuique actu. gumetibus: et magis intellectus in hominibus. Contra opinionem platonis arguit Aristoteles 2° posteriorum. capitulo ultimo sic. inconueniens est cognitiones certissimas demonstratim latere. Sed antequam adiscamus non percipimus eas in nobis: ergo non insunt. Et loquitur maior: quod habitus intellectualis etiam debilissimus non est in nobis: quoniam certi sumus de illo quod nobis igitur: nec latet. omnis enim opinio dubitans et credens certus est se opinari dubitare et credere. Unde Augustinus 13. de trinitate. capitulo primo. 2. 3. fide vnicuique in se videtur. et ibi que habetur.

Contra. ergo ois sciens scit se scire. cuius oppositum dicitur in ratione ad secundum principale. probatur etiam: quod apostoli sciuerunt viam: quod christus dixit. viam scitis: et tamen nescierunt se scire: quod tunc Thomas metuit fuisse. nescimus quo vadis. Augustinus super iohannis. vide.

Item contra platonem arguit Augustinus 2° de trinitate. capitulo ultimo. ubi multum loquitur de ista materia sic. si puer ideo recte respondet de priore: quod prius sciuit. ergo si prius interrogaretur de ea antequam de principio vel de conclusionem remota a principio recte responderet: quod falsum est: nunquam recte responderet nisi ordinate interrogaretur: ubi principia statim videret et conclusionem ordinate propositam: et sic demonstratiue docetur. Item quare interrogatur de sensibiliu vel de alijs non demonstratiue se habetibus non recte respondet: Item 3° contra platonem. natura videtur primo secundum originem intendere perfectionem potentiarum inferiorum quam superiorum. prius de intellectu et voluntate. ergo similis est de sensu respectu intellectus aliter non videtur necessaria coniunctio anime ad corpus: nec sensus nobis necessary. Sed hoc non mouet: quod possent esse necessary per perfectionem compositionis: licet per ipsos scientia non acquireretur: sicut potentia augmentatiua est necessaria in perfectionem quantum. Item quarto arguitur sic contra platonem. est aliquid sciens quod est sua scientia: aliquid sciens quod non est sua scientia: sed sua scientia est sibi inata. rationabile et possibile est ponere tertium gradum aliquid. sciens quod nec est sua scientia: nec sciens habet sibi innata: sed sciens quod est. Item 3° nunquam est ponenda pluralitas sine necessitate. per philosophum de finitate principiorum. et de anima 3°. natura non abudat in superfluis: nec deficit in necessarijs: sed nihil appetit in boie concludit nescio sciens sibi esse innata. quod non est ponendum.

Item quare diuersi cōtraria opinātur: et nō oēs oīa sciūt: ¶ 2° directe ad clariōres intellectus questiois est cōsiderādum qd a sensu siue errate siue nō pōt intellectus apphēdere simplicia. et statim vniuersalissima: qz ad quācūq; apphēsiōem sensitiuāz imprimūtur intellectui ens et res simplicibus apphēsis a sensu vero vel falso. ppositiōes fiunt virtute pprā intellect^o pmo de vniuersaliozibus: postea de alijs. de vniuersalissimis vō factis cōmūnibus pceptionibus statim intellectus illis assentit: nō ppter sensum. immo certius q̄ possit per sensum. dato qd a sensu accepisset agnitioēz veritatis illarum. ppositiōem alias pponēs facit: et imediatas de minimis vniuersalibus: sed nō statim notas nec scitas esse imediatas: qz termini nō cognoscūtur. īquīrēdo vō qd intelligitur per terminos regulatur intellectus diuidēdo et amouendo vnum: et attribūdo aliud per cōmunes cōceptiōnes: cognito qd dicitur per nomē cognoscitur si ppositio est imediata: et statim ei ppter se adheretur: cognoscitur etiāz de mediata ex cognitiōe terminorum qd ipsa sit mediata: quo cognito intellectus sua pprā vītute pōt omnes ppositiōes imediatas de terminis illius cōclūsiōis: vel alterius ordinare simul oīno: modo quo possunt ordinari: et si inueniat alias imediatas de terminis illis quas cognouit esse imediatas ex cognitiōe terminorū antecedere ad illā imediatā: statim virtute luminis sui assentit cōnexioni: qd fillus pfectus ē: quia nullo eget et. et cōclūsiōem cognoscit sic vltra ad alias. īgitur euz quocūq; errore posito in sensu possunt simplicia apphēdere: sicut et modo et ppositiōes formari et deueniri ad hoc que imediata et q̄ mediata: et mediatarū illatio ex immediatis cognosci. sequitur qd omnes pclūsiōes naturaliter nobis cognoscibiles per demonstratiōem cognosci possent: etiam si omnes sensus erraret: vel alijs sic: et alijs nō. ¶ Cōfirmatur illud: qz si per somnū essent ceco nato impressi omnes species colorū: quāuis acciperet apphēsiōem intellectualem de coloribus a sensu erratē: qz a fantasia vtēte fantasia: tē pro re: tamē omnes ppositiōes possit ipse formare de coloribus quas alius imediatas et imediatas: et per imediatas ad me^{as} deuenire: et in nullū simpliciter demonstrabilis notitia deficeret: sed tñ in cognitiōe ppositiōis alii cuius: que nō eēt sibi demonstratiue possibilis pbari. S3 tñ cognoscibilis ex frequentia sensus et pclūsiōes depēdetes ex tali ppositiōe ignoraret. Scdm ista videtur cōcedēdum qd in nobis cognitiō intellectiua sit certior simpliciter qd sensitiua: qd pbat: tum qd de omni sensitiua potest intellectus iudicare qualis ipsa est: tñ qz certitudo nūq̄ est in apphēdēdo verum nisi talis sciat vītatem apphēsam: vel sciat illud esse verū qd apphēdit: nam si opinādo apphēdendā pnum pncipiū: licet illud qd verū est: necessariū apphēdendā: tñ nō sum certus: solus autē intellectus reflectitur iudicādo se apphēdere verū: et hoc concordat secunde rationi Augustini superius posite ad questioem: qd per sensum nō discernitur verum a falso nō quoniam verum apphēdendat: sed nō potest iudicare illud esse verū discernendo ipm a falso: tñ qz sensus nūquāz pcepit imutabilitatem obiecti: licet illud qd imutabile est sentiat nō. n. percipit nisi tñ obiectum vt disponitur tūc quādo sentit: ita nō est ipse certior de imutabili qd sit imutabile q̄ si cōtinue mutaretur: hoc psonat pme rationi. Augu. ad questionem posite: non qd sensibile semper mutetur. Sed peride est respectu sensus: ac si cōtinue mutaretur. ¶ Sed ptra hoc arguitur sic. pmo: qz nullus intellectus iudicat de actu sensus nisi per notitiā aliquāz acceptā a sensu: forte verior: et tūc iudicat sensum nūc nō errare. Sed si in omni actu sensus erraret intellectus nō haberet per quid iudicaret sensum nūc errare. ¶ Respōdeo

ad hoc. qd intellectus iudicat de actu sensus per notitiā ab actu sensus acceptā occōlitter: vel quo ad apphēsiōem simpliciu: nō quo ad compositiōem pncipioz et pclūsiōnz. ¶ Item arguit sic. sensus semp est verus respectu pprā obiecti: licet nō alioz actus aut reflexus qui ponit in intellectu nō est verus nisi a veritate pmi actus. ergo ppter illum actū reflexum nō est dāda maior certitudo in intellectu. ¶ Itēz quare nō pōt sensus cōmūnis sic iudicare de sensu inferiori: ¶ Respōdeo qd nō tñ. ppter actum reflexum dāda est maior certitudo intellectui q̄ sensui: sed ppter compositiōem et diuisiōem que vel nota ē per se intellectui: vel ex per se notis infertur: in quarū neutra dependet cognitiō intellectus a sensu nisi occōlitter. Per B p3 ad aliud. ¶ Item. 8° pphicorū. parū ante illud mouētūz. ¶ T. c. 26. videt vocare sensum digniorē rōne: et qd sufficiens est fides cōtra illos contra quos ibi arguit: qz videmus aliq̄ nunc quiescere: nūc moueri. ¶ Item si fm Aug^m. intellectus discernit verū a falso. et percipit imutabilitatē sui cogniti: qz ro per qd. aut per notitiā acceptā a sensu: et stat pnum argumētūz supra. qd si omnis talis est falsa. intellectus male iudicabit. aut per notitiā aliquā inatam nō acquisitam per sensum. talis nō ponitur. ¶ Ad pmius horū dicendū qd diuinius ratiōe ē intellectus quo aliquū est per se notum nō sensus. ¶ Ad aliud vōm qd certitudo pprae nō est nisi circa compositiōem et diuisiōem que ad intellectum tñ ppe pertinet pma opatio intellectus semp vera ē: licet sequēs sensum erratē. ita enīz dicitur albedo si visus apphēdit illud esse albū qd ē nigrum: sicut si albedo pcepit a sensu vere vidēte album. qz sufficit qd spēs vere representatiua albi veniat ad intellectum ad hoc vt simplici apphēsiōe albū vere apphēdatur. ¶ In compositiōe autē et diuisiōe: sicut dcm est supra: errat intellectus sequēs sensum erratē: sed nō circa pma pncipia: nec circa pclūsiōnes quas ex pmiis pncipijs deduxit. ¶ S3 circa alias cōclūsiōes: quarū aliā notitiam nō habz nisi a sensu errante. ¶ Sed adhuc circa tales: licet aliquis sensus erraret. tñ nō oportet intellectū sequi: sed oppositū tenere si iudicet hūc sensum errare. ¶ S3 quō iudicabit quis sensus ē verus: et quis errat: ¶ Respōdo. gaudēs in sūma dicit qd omnis sensus ē verus cui nō ptradicit alius sensus verior: vel ipsemet alias melius dispositus vel notitia aliqua intellectualis accepta ab alio sensu veriori: vel eodēz alias melius disposito. ¶ Sed quomō iudicā quis sensus est bñ dispositus: ¶ Respōdo p se notūz videtur qd natura ex quo est causa per se et nō libera: vt in plurib^{us} recte agit et error: si ptingat in miori parte accidit. qd ergo sensus vt in pluribus dicit: hoc ē verū. ¶ Contra: vnum nō oportet pluralitate iudicare: qz tūc si tñ eēt. 3. sani: et omnes alij ifirmi iudiciū sanorum refutādum esset. ¶ Itēz semp visus errat de quātitate solis et lune et fractiōe baculi in aq̄ et. ¶ Itē per illam rationem superi^{us} positam de simplici apphēsiōe intellectus videt ostēdi qd sensus semper sit verus cū eius apphēsiō sit simplex: et illius cuius habz spēs vnde cūq; genitā. ¶ Hoc etiāz affirmatur: qz sensibile agit fm qd est in actu et sensus cognoscit fm qd mouetur a sensibili. ergo semp vere cognoscit. ¶ Ad pmius nō pluralitate sensus simul: sed pluralitate sensationū hoc est: qz sensus frequētius alia sentit. ¶ Itēz hec est alia cognitiō accepta a sensu certiori q̄ sit sensus ifirmi: p quam iudicatur sensum ifirmū errare. ¶ Ad 2um per idem: qz sensus dicit distans minus apparere: et ratio naturalis dicit: qz remotius agēs debili^{us} agit cū sit finite virtutis. ¶ Ad 3um dēdatur pclūsiō de sensibili pprae: tamē circa sensibile cōmune: et per accēs vel in componēdo hec illis decipitur sensus. ¶ Item ptra predicta arguitur. dicit Aristot. pmo posteriorū. omnia cognoscūtur per sillogismum: vel T. c. i.

per inductionem: conclusiones per syllogismum. Principia per inductionem. ¶ Sed hoc tu negas: quia principia notiora sunt finem te singularibus inducentibus. ¶ Potest responderi ad intellectum eius ibi quod sensus est necessarius propter notitiam terminorum. unde vniuersalia non cognoscuntur sine inductione. i. sine cognitione alicuius singularis quod non cognoscitur sine sensu in sensibilibus. ergo in illis si deest sensus deest scientia: non oportet autem accipere inductionem ibi per speciem argumenti saltem si sit argumentum: veritas premisse non cognoscitur a sensu. Sed tamen extremum compositionis accipitur a sensu: intellectus autem accipit idem: et facit compositionem: et adheret: et inde arguit inductiue. ¶ Contra saltem prius tempore intellectus adheret singulari propositioni antequam principio probato per inductionem. Dic quod verum est de cognitione sensitiua qua cognoscitur coniunctio terminorum extra. Sed ista cognitio est occasio cognitionis principii non causa. unde inductio est hic non simpliciter: vniuersalis forte est prima et immediata: singularis tamen per se et mediata: nec forte probatio dicitur: sed manu ductio: quia quoad hoc quod iste intelligit principium magis adheret illi quam singulari inducenti.

Ad primum argumentum principale dicendum quod ex multis singularibus cum hac propositione natura agit: ut in pluribus nisi impediatur: sequitur vniuersalis: et si non sit causa impediibilis sequitur simpliciter in omnibus. ¶ Ad secundum dicitur: quod ex cognitione experimentali non sequitur cognitio faciens scire propter quid: sed expertus: quia ita est de principio sufficit quia: illud non cognoscitur propter quid: et statim cognita hinc cognitione quod est expertus datur occasio inquirendi causam: et sic inueniendi propter quid: et per omnes de omni quo ad procedens argumentum. ¶ Contra. quomodo ex effectu sensibili deuenitur ad notitiam cause? ¶ Respondio. diuidendo sic. in a. sunt b. c. d. si vis scire quod est causa. d. b. an. c. sepa h. vbi inuenies b. sic c. Si ibi d. consequitur b. et non c. ergo in a. b. fuit causa d. fuit etiam contingit casus cognoscere si plura essent coniuncta. ¶ Contra. volo ut b. c. d. vbi que sint coniuncta: tunc non valet hec via. ¶ Tunc pone quod vbi e. b. ibi est d. et non vbi est c. Ex hoc sequitur negatiua quod in a. c. non fuit causa. d. sed non sequitur affirmatiua quod b. fuit causa d. propter fallaciam consequentis: habet enim antecedens aliam causam veritatis duplicem vel triplicem. vnam quod c. d. fit causa ipsius b. alia quod f. b. et d. sint duo effectus necessary eiusdem cause. ita quod neutra sit causa alterius: sicut se habet lucere et calere in igne. Tertia quod b. etiam si non sit prius tempore ipso d. adhuc potest dici quod non est causa propter quod: sed tamen est sine quo non: ut puatio in materia respectu mutationis. intellectio respectu volitionis: et multa alia: sed hoc non valet: quia sola causa sine qua non nunquam ponit effectus.

EX ¶ Si dicas: quia b. est prius naturaliter ipso d. unde hoc probabitur? ¶ Respondio: quia b. est substantia. et d. est accidens: vel quia b. est abstrahibile. d. autem non igitur nisi in comparatione ad aliud: vel quia b. est actus primus. d. secundus: vel aliqua operatio: vel quia b. est propinquius alicuius simpliciter primo. Quere ad hoc considerationes omnes. tertia topicorum que sunt de comparatione magis et minus.

TRA ¶ Item dato quod in isto videas quod ad b. sequitur. d. non ad c. nescis ita esse in omnibus: nec potes scire: sed tamen credere per argumentum a simili. nunquam ergo potest sciri aliquid esse necessarium et per se causam alterius: et ita nihil scire. Dic quod bene inueniretur per viam diuisionis illud quod est causa necessaria effectus. Sed non potest demonstrari ipsius esse causam: sicut probat ista argumenta 3. e. f. g. et ita aliquid sciri: quia per causas cognoscitur. Sed non scitur a me aliquid sciri a me: sed tamen hoc credo: non tamen est opinio quod h. sit causa huius: sed est intellectus: quia semper illud implicabitur in v. p.

missa demonstrationis etiam potissime: unde quia per nihil potest probari de causa immediata quod sit causa huius effectus. ideo predicando hunc effectus de hac causa est propositio immediata in 4. modo per se: ut calor calefacit: si tamen per se potest inueniri sine necessario: sicut in causis non necessariis naturalibus. scilicet que sunt in pluribus. ¶ Itaque ad hoc possunt induci rationes posite in 4. huius de veritate apparentium: et hoc quo ad apprehensionem simplicium: quo ad probationes et argumenta quod vni dicitur demonstratio. alij vero sophistica vel peccare in materia. ¶ Ad istam igitur rationem secundam principalem dicendum quod inexpertus demonstratione caret tamen crederet de conclusionem quia est. Expertus vero demonstratione caret sciens quod est certitudinaliter sine demonstratione cognosceret: quia videt: et certus est naturam ut in pluribus vniiformiter agere et ordinate. principium vero intellectus sine applicatione ad conclusionem sciet virtute: demonstrationem vero habens sciet propter quid. Ante istos. 4. gradus cognoscendi conclusionem sunt ignorantia negationis quando nec termini apprehenduntur: et ignorantia dispositionis: quando. scilicet oppositum creditur: et mera ignorantia: quando neutro modo de conclusionem opinatur: terminis tamen apprehensis: et propositione formata. Cum primo autem quatuor dictorum graduum ponatur opinio: quia illi assimilatur antequam forte est dubitatio. ergo. 8. vel. 9. sunt gradus in adiscendo. primus autem dictorum quatuor quantumcumque inquirat per viam diuisionis: aut per hoc et h. et c. In fine non sciet: sed tamen crederet: nisi forte diuidendo veniat ad propositiones immediatas communes: ex quibus illud quod creditur deducatur. Secundus vero per viam diuisionis sciet conclusionem propter quid. sciunt. n. ita esse: et per viam diuisionis scit quod propter aliud nihil ita est nisi propter hoc: sciet ergo propter hoc ita esse. Tertius vero applicando principium sciet propter quid. ergo secundus est dispositus ad sciendum propter quod dispositio propinqua. Sed tertius propinquior. secundus. n. quasi immediate demonstrabit causam per effectum quem nouit: et ex hoc ultra cognoscat effectus per causam: sed tertius iam immediate per causam notam cognoscat effectus: nec tamen cognitio principii est causa cognitionis huius. Sed dispositio conclusionis. ¶ Ad instantias respondendo: licet pcedant de causareali quia difficile est probare quod cuius sit: non tamen de principio sciendi. diuidendo enim multa predicata dicta de subiecto propositionis mediate probantur de inueniuntur vnum quod mediat iter ipsum et predicatum de ipso probandum: quod vnum autem mediat ante immediate isit subiecto: patebit ex ratione terminorum: et similiter si predicatus sibi immediate isit vel non. ¶ Ad tertiam rationem principalem dicendum quod ly ex. potest notare ibi causam efficientem instrumentalem: nec talem qualem est notitia principiorum respectu conclusionis: sed minorem occasionalem. principalis autem causa efficiens in omni acquisitione scientie tam habet etiam conclusionum ex principijs est ipse intellectus virtute luminis naturalis: propositio allegata de efficiente vera est de causa principaliori finem cometatorem. ii. huius. ¶ Sed dices si intellectus sit principalis causa in acquisitione scientie. aut si intellectus agens aut possibilis. ¶ Respondeo quod in demonstratione intellectus possibilis est principalis causa: quia in ipso est habitus principiorum: et conclusionum. ¶ Sed quod h. respondendo si experimentum sit in parte sensitiua: tunc intellectus agens abstrahit a complexa: et intellectus possibilis componit illa et adheret illi complexioni per se si est principium vel ex cognitione sensitiua quauis extrema coniuncta in singulari sepe. ¶ Contra. igitur notitia coniunctionis extremorum causatur in intellectu possibili immediate a sensu quod est contra predicta superius. ¶ Item quod dicitur intellectum agentem abstrahere a complexa: quero si per tale abstractionem aliquid causatur in fantasia maxime: ut illud instrumentaliter moueat

Intellectū possibile: et si sic. cum instrumentum nō moueat nisi motum: prius naturaliter motus fantasma ab agente: quā ipm fantasma moueat possibilem. in illo prioria aliqua forma inprimatur fantasmati ab intellectu agente. illa nō est nisi vniuersalitas: quā terminus actionis agētis est vniuersalitas. si autē nihil causat in fantasmate suum abstrahere nō erit aliqua actio vā. Item si fantasma moueat intellectū possibile per istm: illud istm nullam habebit operationem. prius mouendo intellectum possibilem prater illam quā h3 per formā sibi impressā. illam autē h3 in virtute principalis agentis. Ad 2^m istoz triū dī q^d vltim^o termin^o actiōis itell^s agētis ē vltas: nō autem terminus prius quē pducit in fantasmatē: vt mediātē illo inducat vltimū terminū. imo pductum in fantasmatē ē ali quod lumē. immo simpliciter intellectus agēs non causat vniuersalitatez fm te: q^d prius obiectum possibile est p^rter: sed postea ex cognitione singularis cōferendo p cōuenientiam differētiā abstrahit vniuersale. ita q^d abstrahere est cognitū actio: qualis nō ē aliqua actio intellect^o agentis. Ad tertium istoz ē dicendū: q^d omne habēs actionē: nō in virtute alterius in illa est principale agens. ergo repugnare videtur q^d instrumentali agens iquārum instrumentum habeat aliquam actionē p^rpriā: non in virtute principalis agētis. Unde debile videtur fundamentū Thome de creatione. de hac autē opinione si forma aliqua fan^o inprimatur ab intellectu agēte: et ad quid ponitur intellectus agens pertractare p^rprium nō ē h^o: sed in 3° de anima. Ad quartū principale dicendū q^d plato docuit puerū. nihil. n. pōt docēs facere quo ad assensum p^rebēdum complexis nisi debito ordine pponere illa pncipia nota discipulo: et alia sequentia ex ipis in illo ordine quo sequitur: et ille sic ppositis propria virtute intellectus acquiescit: q^d sillogismus perfectus nullius eget. S3 quō docēs causat speciem in intellectu discipuli alicuius sensibilibus: qd nūquam discipulus sensit. h^o species ē necessaria: nō tñ ad sciētiam: sed etiam ad credendū magistro. puta aliquis docet me de colore indico vel alio consimili: quo mō credam sibi cū nullam apprehensioem habeam de similibus: quia nec illorū species. ergo a maiori quō sciam. Responso. si simile illius videtur: vel excedēs vel remissus: pōt tamē dicere illud de quo mihi loquitur ē huic simile: vel sic vel sic se habere: vt formē mihi aliquā fantasmi illius per cōpositionem sicut mōtis auri. Alioquin si ex cognitio nullo modo possum ē^r similitudinē mihi causare nūquam adiscam nisi habitū vocalem: sicut cec^o natus de coloribus pōt habere. Ad quintū principale deū est superius in solutiōe questionis quomodo vna notitia sensitua sufficit ad notitiā pncipij. Si vltra intellect^o abstrahat et componat ad notitiā cōclusionis magis valēt plures memorie: et plura experimēta: vt facientes cognoscere quia: et inquirere propter quid. De multis autē ac cidentibus specie eiūsdē in eodē subiecto. habetur in quadam questioe huius. li. Ad sextū principale: q^d ē de 83. questionū. s. q^d de sensibilibus et mutabilibus nō pōt esse veritas certa. Aris. contra hoc arguit. 4°. huius. ca. 5. quia motus sensibilis ē per se sensibilis. igitur aliqua veritas pōt haberi per sensum de sensibilibus cōtinue motis h. s. qd continue mouent. Similr non semper cōtinue mouetur fm omnia. sol. n. non p^rtinue mouetur fm substantiam neq^{ue} fm lucem fm quā est sensibilis. ergo scdm aliquid sensibiliter cognoscibile ē permanēs: licet feratur continue. multa autem sunt ibidē ad hoc. Item secūda ratio Aug. videtur querere: quare magis sanis credendum est q^d infirmis et furiosis vigilātib^{us} q^d dormiētib^{us}. Unde ad rationes illas: vt sunt rationes. dicēdum q^d nec sensibilia omnia cōtinue mouentur fm omnia: nec ita iprimū

tur species: vt ab ipsis fantasmatib^{us} nō possit discerni: qm obiectum ē presens: et quādo nō precipue de sensu particulari qui nō tenet spēm in absentia sensibilis. S3 ad auctoritatem Augustini saluādā dici pōt q^d sincera veritas nō cognoscitur a sensu. ita q^d sensus percipiat immutabilitatem veritatis quā apprehēdit: nec obiectū iquantū mobile. sensus. n. nō percipit nisi presens: et dū est presens. et nō cognoscit ex se aliquid se habere nisi dū presens ē: et nō semper presens ē sensui corporaliam de isto sensu expōt se Aug^o. retracta. i. ca. 25. ideo nō percipitur hoc ita semper esse. Posito etiā q^d semper continuaretur visio mea circa a. obiectū: sicut in pmo instanti non percipio immutabilitatē a. q^d pro tūc non percipio a. nisi quomodo a. se habet pro tūc: q^d non percipio nisi ipsum: vt tunc est presens ita etiam in tota visioe quantūcūq^{ue} continuata nūquam percipiam immutabilitatem a. sed pro omni nunc percipiam quomodo se habet pro tūc. Contra. sic probare tur q^d cognitio intuitiua intellectus in p^ria nō percipit immutabilitatem obiecti: quia nō est per demonstracionem: nec scit vidēdo q^d sic est nisi pro tūc quādo videt. Responso. intellectus nō videt immutabilitatem dei: q^d semp cōtinuatur actus visiois: tūc etiam in pmo instanti nō videt eam: sed ipsa immutabilitas est vnu visum intuitiue: sicut et bonitas. Hoc quo ad primam probatiōem Augustini nō fit de intellectu: quoniā in hoc nō possum intelligere rez fm q^d semper inmutabilis ē: et eius immutabilitatem. Quid ad secūdam pbationem Augustini dicēdū: q^d forte sensus nō reflectitur supra spēs. et ideo non discernit vtrum tñ specie iformetur: vel vtrum obiectū sit presens specialr de fantasia. similr etiam de sensu exteriori: q^d fm aliquos exyhemētē imaginatōe pōt spēs imprimi imagi^o in sensum: sed ē alia virtus superior ipsa sensitua que semper iudicat de bona et de mala dispositōe sensus. Ad rationes dicēdum est fm hoc Aristo. ibi. q^d bñ cōcludunt q^d nō sit impossibile esse aliquam veritatem sinceram de sensibilibus: qd imponitur illis contra quos arguit: sed illam veritatem sincerā esse siue eius sinceritatem siue immutabilitatē: et a falso distinctam nō percipit sensus: sicut dicit Augustin^o. vnde sibi nō obuiat Ar. Alii ter exponitur sic a sensu nō est expectatā sincerayritas: tāquā a causa pncipali effectiua: sed tamen a cognitione sensitua: vt ab occasione acquiritur sinceritas veritatis: et immutabilitatis: quia omnis nostra cognitio ortū habet a sensu. licet nō totam vel totalem causalitatem: tamen dicitur q^d philosophus loquebatur fm cognitioem naturalem eo mō quo expertus est. Augu. vero de quada cognitiōe superior in diuinis vel regulis eternis in qbus solū perfecte videtur verum: q^d ille sunt regule iudicandi de omni vero perfecto iudicio: et ad illas nō pertingit cognitio nostra sensitua. Notandum autem ppter dicta q^d pōt quis dubitare si sensus sanus et nō impeditus per idispositiōez organi possit impediri vel illudi per iformatiōem speciei sine p^rsentia obiecti sicut iformaret ab ob^o presente: siue illa species ifiat organo ab aliquo illuminante immediate: siue a fantasia forti: saltem nūquam videtur sic illudi: qm sicut mouetur immediate. s. per speciei iformatiōem sic sentit: quādoq^{ue} tamē errat circa hoc a quo illa spēs causat: et in quo fit. dū forte albedo vel aliqd alterum subtile iterspositū visui et corpori nigro videtur et creditur illud corpus esse albū: quādoq^{ue} autē organum est in dispositum per qualitatem itersfecam impediētē operari: vt lingua febricitātis: et oculi irati. adhuc autē sentit illud: cuius specie iformatur: licet non ab obiecto extra. Dico igitur ad ppositū q^d sensus nūq^{ue} illuditur iquantum seruit intellectui quo ad simpliciū apprehēsiōem: nec quo ad pncipioz pmozum veritatem: sed p^rsonū quādiu

i. 7.

L. c. 62.
et seqn.
tib^{us}.

ille ex primis principijs non inferuntur.

C Ad agere quidē igitur experientia nihil ab arte differre videtur: sed et expertos magis perficere videmus sine experientia rationem habentibus. **26. V.**

Vtrum expertus solum non habens artem certius operetur quam artifex inexpertus videtur quod non. **6.** ethicorum: sicut prudentia est habitus cognoscitivus circa agibilia. ita ars circa factibilia: sed nullus certius agit circa agibilia quam prudens. ergo nec circa factibilia quam artifex.

Item agens per cognitionem quanto certius cognoscit: tanto certius operatur: sed artifex certius cognoscit: quia cognoscit per causam: et propter quod expertus autem solum quia ergo et. **C** Ad hoc dicitur quod argumentum procederet. si artifex certius cognosceret singulare circa quod est operatio per se quam expertus: sed non est ita: sed artifex certius cognoscit universale quam expertus: expertus autem certius singulare: circa quod est operatio per se: et ideo certius operatur expertus quam artifex. **C** Contra. tunc videtur quod artifex non cognoscit particulare per se: quod est contra aliquos. vel si sic: argumentum procederet: quia tunc cognoscit particulare propter quod: sicut universale quod non facit expertus: et per consequens: tunc certius cognoscit operabile: et sic idem quod prius.

EX **I**tem qui perfectius scit quid sit alicuius perfectus scit illud: sed artifex scit quod est sanitas perfectius quam expertus. ergo scit perfectius sanare. Probatio minoris. quod quid est sanationis est universale: et per se etiam respicit obiectum universale. tale magis scitur ab artifice. **R**esponsio. va est ma. de scire speculative: minor: similiter in conclusione quam scire constructivum cum infinitivo significat operationem. ex communi modo loquendi non potest sumi nisi pro scire practico: ideo non sequitur. si autem conclusio intelligat de scire speculative sumpto concedatur. **C** Contra istud. artifex inquantum talis non cognoscit speculative: sed practice: quia ars est habitus cognoscitivus practicus. ergo minor vera est de cognitione practica: et maior vera est de veritate: quia cum enim notitia cognoscit perfectus quid est aliquid: eadem cognoscitur illud perfectus. ergo conclusio erit vera de practica. **I**tem scientia practica si est habitus intellectus: et ideo per se intellectus est universale. ergo scientia practica magis est circa per se universale quam singulare: et sequitur propositum quod perfectior scientiam practica habet qui cognoscit per se universale.

C Ad primum. scire practicum est duplex. scilicet scire operari ordinatum ad operari. primum est proprie practicum. secundum dicitur communiter practicum. et sic secundo modo omnis artifex scit practice: non primo modo. secundo modo scire potest dici speculative respectu primi modi: et sic intelligat responsio ad primum argumentum procedens. **C** Ad secundum istorum. scire practicum primo modo est per se circa singulare. Sed secundo modo potest esse circa universale: falsum est igitur quod nihil per se intelligitur nisi universale. Vel dic quod scire practice primo modo nunquam acquiritur nisi per experientiam. unde est eiusdem potentie cuius est cognitio experimentalis. puta forte cogitative potentie: sed scire practicum secundo modo est in intellectu extendente cognitionem ad velle operabile.

C Oppositum vult philosophus in littera.

Responsio. planum est quod expertus certius operatur artifice in experto: quia cognitio experimentalis est per se singularis circa quod est operatio per se. cognitio autem artis est universalis per se: si est singularis: hoc est ex phantasia et per accidentia: quia igitur expertus certius cognoscit operabile quam artifex. ideo certius operatur: et hoc est quod dicit philosophus in littera. si igitur sine experimento rationem quis habeat: et universale quidem cognoscat in hoc singulare ignoret multoties qui-

dem curatione peccabit.

C Ad argumenta. ad primum dicendum quod in aliquo est similitudo. scilicet quod sicut prudentia est habitus cognoscitivus circa agibilia. sic ars circa factibilia: et est in aliquo dissimilitudo. scilicet quod ipsa prudentia non generatur in anima nisi ex actibus nostris. ideo nullus est prudens qui fuerit expertus. ars autem generatur per experimentum: et per doctrinam sine experimento: et sic potest aliquis habere artem qui non est expertus. et sic minus certe operari quam expertus: cum minus certe cognoscat operabile per se. **C** Ad aliud sicut prius. **C** Ad argumentum in contrarium primum ostenditur ex intentione philosophi oppositi. scilicet quod singulare potest per se intelligi: quia si certius agit qui plus per se cognoscit. singulare ergo agens: ut deus et angelus: quod certissime agit: certissime cognoscit per se singulare et maxime: sed est aliquid agens certissime: quod tamen habet cognitionem intellectualem: quia non habet aliam. ergo tale per se cognoscit singulare. **C** Tunc ad formam rationis dicitur quod artifex ex hoc solo est perfectus: quia habet perfectum habitum in universali. potest autem habere perfectum habitum in universali non applicando ad singulare: quia secundum philosophum primum priorum. convenit scire in universali. ignorare autem in particulari. ergo possibile est artificem esse perfectum artificem: et tamen per se non cognoscere singulare circa quod est operatio. Expertum autem non contingit esse perfecte expertum nisi per se cognoscat singulare: quia cognitio experimentalis est per se ipsius singularis. ergo artifex ex hoc quod est artifex: non operatur cognoscat operabile. sicut expertus ex hoc quod est expertus. et ita saluatur intentio philosophi.

C Contra. si artifex applicando artem ad diversa singularia: ut per se intelligibilia potest de illis habere duas intentiones per se: et ex multis actibus generat habitus. ergo potest per se de illis habere duas artes: quod videtur impossibile. Hoc autem tangit si singulare possit per se intelligi: et ad argumenta que ad hoc et ad contrarium illi scripta sunt in. 7. in. q. vtrius singulare per se intelligatur.

Tamen ex hoc non sequitur quin possibile sit artificem ita per se et perfecte cognoscere singulare: sicut expertum si applicet cognitionem universalem quam habet ad singulare. Est ergo comparatio philosophi intelligenda de istis habitibus precise comparatis ad illa: quorum sunt principia cognoscenda ex se: non autem de his que possunt cognosci ab habentibus istos habitus per applicationem istorum habituum ad alia. **C** Aliter dicitur quod in singulari circa quod est operatio per se sunt multa preter naturam illi communis individuat quae multa diversificant actionem. Aliter. non oportet agere circa hunc infirmum in hoc loco: et hoc tempore: quia circa illum infirmum eadem infirmitate in ipso in alio loco: et in alio tempore. ista. non annexa cognoscat expertus ex multiplicata cognitione singularium et in se: quantum ad annexa: habet autem annexa non operatur artificem ex hoc solo cognoscere quod est artifex: quia licet de per se singulari possit cognoscere propter quod: si applicet: non tamen de annexis per habitum artis. ideo expertus certius singulare cognoscit inquantum operabile: quia inquantum est annexum illis accidentibus que variant actionem. Quicquid sit de cognitione artis et experimenti: expertus ex frequenter agere habet habitum in potentia motiva qua exercet operationem: vel forte in membro quo agit: ut cytharista exercitatus in manu: tale non habet artifex inexpertus: multum illa facit ad expedite agendum.

Actus autem et generationes omnes circa singularem sunt. **Questio. VI.**

Vtrum actus et omnes generationes sint circa singularia: sicut dicit philosophus in littera. quod non. actus intelligendi est proprius actus scientie et artis: et tamen non est circa singulare: sed circa universale.

ca: 8 spe

sale dum intelligitur. ¶ Item si sic. ergo singulare est p se subiectu motus et generatōis: et taliu passio: et sic soluz p se sunt singulari. ergo ille non possunt per se esse passio: nes demonstrabiles de aliquo subiecto in sciētia cuius singulare nō sit per se subiectu alicuius artis siue sciētie: qd fm pōr^m singularia relinquēda sunt ab arte. ¶ Item sicut ex vnitāte per se obiecti: vel diuersitate est vnitās vel diuersitas actus. ita ex vnitāte vel diuersitate actus est vnitās vel diuersitas potētie. si tūc singulare sit p se obiectu actus. ergo alius est act⁹ circa hoc singulare et illud: et p cōsequēs alia potētia. et sic alia est potentia qua vñ hāl^m et illud albu: sicut alius et alius est actus. ¶ Itēz fortes per se sanatur: fortes per se ē homo. ergo hō per se sanatur: s; homo nō est per se singulare. ergo non omnes actus sunt circa singulare p se. ¶ Itēz si sic. aut circa hoc singulare tūc: aut circa singulare abstractu ab hoc et ab illo. Si pimum detur ergo nō circa aliud. Si scōm detur. ergo circa vniuersale: quia singulare abstractum ab hoc et ab illo ē vlē. ¶ Ad oppositum est philosophus.

¶ Dicendum qd ppositio est vera de actib⁹ transcurrentibus in extrinsecu: et hoc de illis fm qd existūt extra in reb⁹: nō de illis fm qd cōsiderantur a ratione.

¶ Duo dicūt in glo^o ppositiones. ¶ Probatio pmi: qd cū actio trāsfiens in extrinsecu sit per se singularis: et existat in aliquo: sicut in subiecto o3 qd illud in quo existit sit per se singulare. singulare. nō existit in subiecto vniuersali. Nō sic est de actu manente in agēte: qd nō est in obiecto circa qd est. Et iō talis actus singularis est: qd ē in singulari subiecto: sicut p3 de itelligere: licet obiectum circa qd ē sit per se vlē. ¶ S3 hec pbatio nō valet si sit omnis actio in agente: vt in subiecto.

¶ Per hoc p3 ad argumētum pmi: qd ppositio non itelligitur de actibus manētib⁹ in agēte: cuiusmodi est itelligere. ¶ Ad 2^m dico qd qdlibet moueri in natura ē in aliquo particulari: tūc ex hoc moueri. et iō pot abstrahi vnum cōmune moueri: et illud pōt esse passio demonstrabilis p se et pmo de aliquo subiecto cōmuni in aliqua sciētia cuiusmodi est subiectum philosophie naturalis.

EX ¶ Quod pbatut sic: qd qd est multis vniuocē: et nulli eoz per alteru: oportet qd pmo isit vni cōmuni illis: per cuius naturā isit illis multis. ¶ Cōtra. tūc nō magis est actus alicuius singularis. qd quodcūq; accis reale: vt albedo: quodlibet enim tale vt existit in re singulare est: et alicuius singularis.

TRA ¶ Ad tertiu dōm est qd nō ex quacūq; diuersitate vl vnitāte obiecti vel actus sequit diuersitas vel vnitās potētie: sed ex vnitāte vel diuersitate fm genus. ¶ Qd confirmatur: qd sicut potētia receptiua materie respectu formarum est eadē respectu omniū formarū eiusdē generis: sic et potētia cognitiua respectu obiectoz: pbatio pme parit similitudinis: qd iter omnes formas eiusdē generis ē trāsmutatio ex iō. hui⁹ trāsmutatio nō ē iter formas: nisi qd habēt idē susceptiua per se. ¶ Cōfirmatur etiā p pbi: quodlibet enim tale vt existit in re singulare est: et alicuius singularis.

T.c.iz.

2° post^o i fine.

¶ Cōtra istud ex hoc sequitur tria icōuenientia. ¶ Pimum qd aliqd fm ratioem vlis esset per se obiectum sensus. pbatio pñc: obiectu fm vnitātē generis est per se vlē pbatio falsitatis pñtis: qd tūc nō distinguere^t sensus et intellectus penes obiecta fm ratios formales: sic qd ppiū esset intellectui esse circa vniuersale. qd est contra pñm. z. de anima. ¶ Scōm est qd vlitas pcederet omnes opera: tōem intellectus: qd est cōtra cōmētatozem dicētes. itellectus est qui facit vniuersalitātē in rebus. pbatio psequētie: qd sentire in nobis pcedit omne itelligere: et obiectum sensus fm qd ē obiectu sensus: pcedit actum sensus. ergo

T.c.60. p de aia. 2°. 8.

fm istā rōnem pcedit actū intellectus. et qd est pñs prior est pñs posterior. obiectu autem est sensus fm qd vnitatem h3 generis ex respōsiōe que vnitās ē vnitās vniuersalis. ¶ Tertiu icōueniēs est qd potētie cognitiue sit ali quod per se obiectu fm aliquā rōnē fm quāz impossibile est illā potētiā cognoscere illud obiectu per se. pbatio cōsequētie: qd sensus nihil cognoscit nisi sentiendo. sentire vō est solius singularis per se: sicut dicit respōsiō. et Aris. z. de anima. ¶ Cōtra pñā cōfirmationē istius pñtiōis: l3 T.c.60. idē sit subiectu omniū potētiāz que sunt ad formas eiusdem generis: sicut pbat ratio. aliqñ nō esset trāsmutatio p se iter illas: tñ nō o3 eadē esse potētiā respectu omniū illarū formarū. itō op^m vñ f3 pñz. 3°. pñy. dicētem. si pos se sanari et posse egrotari eēnt idē: sanitas et egritudo eēnt idē. ex quo manifestū est qd potētie distinguūtur fm distinctionē actū. nō solum genere: sed specie: qd sanitas et egritudo sunt eiusdem generis. ita qd iter illa per se trāsmutatio est. ¶ Cōtra scōz affirmationē de. 2°. posteriorū in de li. p. c. i. somno et vigilia. habetur cui⁹ est actus ei⁹ est potētia. g. zc.

¶ Item sequitur qd nō sit idē obiectu potētie et actus: et ita nō distinguūtur potētie per actus: sicut actus per obiecta qd ē 3° pñm. 2° de aia. ¶ Ad pñm istoz duoz exponitur T.c.33.

ppositio pbi de potētia que est ordo ad actū: sicut potētia et actus sunt differētie entis: qd illo mō idēz subiectiue vel obiectiue est in potētia ad aliquid et postea in actu fm illud: nō de potētia cognitiua: exemplū de potētia operatiua nō valz. cuius est potētia operatiua ei⁹ ē agere: vt subiecti. si actio sit in passio. ex. 3°. pñy. phisicorū. ¶ Dico igit alr T.c.18.

ad argumētū qd vnitās obiecti sensus non est aliqua vnitās vniuersalis in actu: sed aliqd vnuz alia vnitāte pñe. f. reali a qua mouet intellectus ad causandū aliqd cōmune abstractu ab hoc singulari et illo eiusdēz spēi magis qd diuersarū. alr vlē eēt fictio solū. circūscripto enim intellectu illud albu magis cōuenit cū alio qd cū aliquo alterius generis. vnde dico qd illud vñ reale pcedēs actum intellectus est vñ in multis: nō tamē de multis: sed fit vñ de multis per intellectū: et tūc est vniuersale: pñs nō: qd ex pñmo posterior. ambe cōditiōes requiruntur ad vniuersā T.c.25.

le. ¶ De ista vnitāte si o3 poni vel non. quere in. 7°. qōne de vniuersali: sed bic arguit cōtra ipsam quātūm ē ad ppositū: qd. f. per ipsam nō saluat difficultas de obiecto sensus. ¶ Cōtra dēū in solone ista arguitur sic. si illud vnuz est aptuz natū predicari de plurib⁹. g. est actu vniuersale. ¶ Responso. verum est aptitudine remota: sed aptum aptitudine propinqua fit ex cōsideratione intellectus. et hoc est qd dicit diffinitio de multis zc. ¶ Contra illud. obiectuz vnum realiter aut est singulare aut vniuersale. nō videt possibile ponere mediuz a nullo. n. pño ponitur mediuz: sed nō vlē p te ergo singulare: et tūc sicut pñs respectu diuersioz singulariū diuerse potētie. ¶ Ad istud argumētū nota qd Anic. nō negat in hac auctoritate vnitatem simplr de qditate: sed negat vnitātē numerale ad quā: et multitudinē sibi oppositā: qd itas est idifferēs. et ita ex se ad neutru determinat. Similr nec ad vlē nec ad singulare: et ita vt in se cōsideratur sine vtroz illoz est obiectum sensus. omne enim ens de mūdo siue quiditas siue qdquid sit eo modo quo ens: et vnum.

EX ¶ Unitate sibi ppria. sic. n. se h3 vnitās qd itatis ad qd itatem. sicut vnitās suppositi ad suppositum. et ita nā: vt sub vnitāte sibi ppria pōt poni obiectuz: sed illa ē realis: non vlis: vel si ponitur qd itas intellectualis sine illa vnitāte: qd etiā est passio eius pōt poni qd ipsa sic etiā est obiectu: non fm ratioem vnitatis superaddite sibi: sicut nec fm rōnē actus vel potētie: sed ab⁹ rōnē qua talis qd itas est.

TRA ¶ Scōm Anic. 5° metaphice. cap. p. diffuse nec hūitas: nec alia quiditas est actu: nec potētia: nec vñū: nec multū: nec

¶ Nec singulare: sic dico de isto obto sensus. ¶ Contra
segitur tūc qd idē ē fm eādē rōnē p se sit obm sensus r
tellectus: qz fm illā ratiōem qua ē qditas tūc est per se in
telligibile r p te per se sensibile. ¶ Itēz sensus erit p se co
gnoscitūm qd itas r nō singularis. qvī ī īfrā qd itas
dicit q sensibiles sunt cognitiōes singulariū maxime pro
prie. Qūo nō qz soli sensus sunt illorū p te: nec qz illorū
solorū per se. ¶ Respōdes q non sine singularitate.

EX ¶ Aliter oīm q sensus p se est singularis cōpositi ex nā r
TRA dīa idiuidualitū mā est rō formalis cognoscēdi. ¶ Con
tra rō formalis magis cognoscit: ppter qd vñūqz n. rē.
¶ Item tūc non erraret sensus distinguēdo hoc ab illo.
¶ Ad i. pna tenet de intellectu qui nat' est cognoscere: ita ra
tiōem: sicut illud cuius est nō de sensu: ppositio vero po
sterior intelligitur de ly ppter effectiue. ¶ Ad scōz nō er
rat circa rōnē formales: siue circa hoc quātum ad illam.

¶ Ad pñū dī: q si actu vī est p se obm intellectus possibi
lis: r causaret vī p se ab intellectu agēte: tūc nō sequerē
iconueniēs. ¶ Aliter dī q itell's agēs nō causat vī: s; itel
lectus possibilis cōsideras illā qd itatē illimitatāz causat
in eo vī: ita q vī nō est per se obm intellectus: sed cōseq
tur etiā actiōem pñā itell's possibilis. ita q qd itas fm se:
sic ē obm sensus fm pcedētem ratiōez. ita etiā itell's.

EX ¶ Cōtra qd itati fm se pcepte p dīci de multis. igit ē actu
TRA vī. ¶ Itēz si nō qd facit itell's possibilis cōsideras circa
illā: vt fiat actu vī. solū n. cōparat ad hoc vel ad illud de
qbus est prius pcedibilis: r ita vīs. ¶ Itē p quācūqz itel
lectiōem quā nouā spēm habebit intellectus: r vnde illa.

¶ Et tūc diceret q nō est iconueniēs q intellect' per se co
gnoscat singulare. sicut oēs rē quā cognoscit sensus vīsus
in albo cognoscit sensus cōmunis: s; nō solū sic. s; itel
lectus possibilis cognoscit illā qd itatē: sicut sensus: s; nō so
lum sic. s; vt actu sit vī. ¶ S; tūc ad arg' qd fit q potē
tie distinguunt p obta: dico q potētie ordinate distinguū
tur s; illud qd ē cōius: s; potētie disperate p oba dispata.

¶ Ad aliud dī nō ē iconueniēs q ifertur r pbat' sic.
oīs potētia cognoscēs obm fm aliquā ratiōem magis vī
illā rōnē cognoscere. ¶ Tūc arguit. sensus per te cognoscit
nō quiditatē: sed sub a. aliquo. s. accūte: tūc quero vtrūz
p se cognoscit a. r tūc p se cognoscit qd itatē. si n. sub alio: sic
in infinitis vel stabis: tūc sensus tūc sentit illud qd est color
intellectus cognoscit qd itatēz diffiniēdo: r attribuēdo dif
finitionē diffinito. dicēdo s; ē tale qd. r sic vī cognoscere q
ditatem nō tūc qd. ¶ Ad qrtū pñcipale. dico q pna non
valz: q nō ē sile q neciā q nō pōt seq nisi ex necariis: nisi
s; seqret ex vō: r aīs nō pōt ēē verū sine pñte: nec sepan
tur nisi qrtū ad causalitatē: r ista causalitas est in ppōnib'
p se veris: vī in ppōnib' p se est accūs: q nō valz: licz duo
pueniāt in vna cā. ergo vna est cā alterius. ¶ Ad aliud b
act' circa hoc singulare act' singularis in cōi circa singula
re in cōi: r act' fm nām circa obm fm nāz: r actus vīs cir
ca obm vī abstractū a singularib': r pto tāto pōt saluari
illud. r pōt. supra allegati sensus ē vīs: sentire vō fin':
qz qlibz vnus act' sentiēdi est circa vñū singulare tūc mul
ti aut actus circa multa: r oēs illi actus sunt ab eadez po
tētia: ex quo pcludit q nullū vñū singulare est pñū obm
potētie: sed aliqd vñum in multis singularib': qd est quo
dāmō vī: sicut pñs expōitū est: s; aut qdlibet sentire fit
tūc circa singulare: nō tūc vt circa pñū obz: sed circa illud
vñū qd exīstī in singulari. Aliter non idē obm potētie et
actus: s; nō est circa illud vñū nisi sub singularitate: sicut
color nō vī nisi in qrtitate. a multis tūc actib' potest abstra
bi vnus cōe: r illius obm ponet aliqd vī: sicut oīm est in
ratiōe ad 2^m argumētū pñcipale. ¶ Contra. si sensus nō
sentit obz sine singularitate quō se hz singularitas ad ob
lectum: vt ad colorē: nūqd est per se sensibile: licet non p

pñū sicut qrtitas: nūqd singularitas ē tūc p se intelligibi
le: s; tude. ¶ Notādūz vō circa pdicta q tertia ratio pñci
palis non hz difficultatē spālē ad hāc questionē. solū n.
sicut pñū arg' pñcipale de actu immanēte.

¶ S; circa istā īfrā pñi īferius in isto p lib. Amp. autem
sensu. neqz vñū rē. ¶ Est bona dubitatio. vtrū obm per
se sensus sit aliqd sub rōnē singularis. vī q sic: qz ibidem
dī q singulorū cognitiōes sensib' maxime pprie sunt. Et
2° de aīa. dī singularis dū sentitur. 2° etiā posterior. senti
re est singularis: r eius ē actus: cui' est potētia. q sensus ē
ipī' singularis. ¶ Qūo etiā alr pone' dīa sensus ad itel
lectū. ¶ Sed pñariū arguit per tertiū argumētū pñcipa
le de diuersitate potētiarū. et per confirmationē pñaz
ratiōis pñe ad tertiū pñcipale de diuersitate potētiarū:
r per pñmationē pñā: ratiōis pñe ad 3^m pñcipale p si
mile de potētia re: qz vnitas potētie receptiue māe acci
pi' per se respectu vnitatis formarū eiusdē generis: inter
quas est trāsmutatio. igit vnitas potētie sentitiue s; itel
lectiue respectu vnitatis obiecti fm gen'. ¶ Hoc etiā p
batur p scōam pñmationē de scōo posterior. ¶ Itē sin
gularitas est vñi' ratiōis in colore r tono. q non ē forma
lis ratio obiecti: qz p illā distinguūtur po'. ¶ Itē nō h singu
laritas ē ratio formalis obiecti sensus: qz tūc aliud singu
lare nō sentiretur. singularitas vō in cōi vī vī: qz hūic sin
gularitati in hoc colore que non ē res scōe itētiōis: ē alī
quid sile in alio colore. gāb istis duob' ita abstrahit vñū
vī qd ē singulare: sicut a duob' colorib' vñ' color. ¶ Ad
hāc dubitationē rñdeo q vītrāqz via cōcedit q singulare
non ē p se obm potētie r pñū: sed pōr via dicit q aliquid
fm vnitatez generis est obm potētie. ¶ 2° vō via vitans
vnitatez vīs ēē pñiūz obm sensus. ponit sibi cōrñdere
vnitatez reale fundamētali vnitatez generis: quātū ē ob
iectū: non tūc q illā vnitatez ponat obz: sed nāz cui sine con
sideratione intellectus puenit talis vnitas. s; hoc igit con
firmationes ambe pñe vie pōtite ad pñmationē rñsiō
nis tertiū argumētū tūc. p scōa via. pñcipale n. potētia
māle non dī pñmo esse idē formaz talis generis: vt genus
est aliqua itētiō scōa causata ab intellectu: s; tñmōdo for
marū hñtium vñā nām tali vnitate reali q fit fūdamēn
tūm vnitatez generis: qñ intellectus illā naturāz pñderat.

¶ Illud etiā de scōa pñmatione de. 2°. posterior. glosat
q sensus est vīs. i. vñi' vnitate reali fundamētali vnita
tis vīs. ¶ Tria iconueniētia adducta ī rñsiōnez ad ter
tium pñcipale. sunt 3° pñā viā: r nō īstā scōam. ¶ Argu
mētū etiā īstā pñā cōfirmationez qd accipit ex. 2°. pñyfi
coz: q potētie pñariet sunt diuerse: vt posse sanari: r posse
egrotari: sophistici est: qz illa pñma pñmatio dī itelligi
nō de respectu pñi: sicut itelligit oīm illud pñi de. 3. pñy
ficoz. sed de pñcipio pñi in quo ē respectus ad formā: qz
nec potētia cognoscitiua est tñ respectus. ¶ Ad illud argu
mētū supius factū ī scōam pñmationez rñsiōis ad ter
tium pñcipale. oīm est q illud philosophi de somno r vi
gilis. cui' est potētia eius est actus. itelligit subiectiue. ita
q cuius subiectiue est potentia eius subiectiue est actus.
pbat. n. ex illa pñfōtē: q sicut actio sentiēdi est pñfōtē.
ita r potētia r nō aīe tñ: tamē vā est etiāz pñō eiusdē q
eiusdē obiectiue est potētia r actus: sicut pbat' p argu
mētū aliud q segtur illud: qz alr nō esset idē obiectum
potētie r act'. ¶ Dic etiā p3 per tertiū iconueniēs supra
adductū ī rñsiōne ad tertiū pñcipale: qz alr aliquid esset
obiectū potētie cognitiue fm aliquā ratiōem fm quā im
possibile est obiectū illud in quo ē respectus cognosci. ¶ Uñ
sicut negat illa scōa via de potentia q fit p se: r pñmo circa
singulare. ita negat de actu. vñ glosat istā scōa via omnia
in pñm: vt cu3 dī q sentire est singularis: r cōsimilia de
singularitate per sine quo non: sicut dī qrtitate. ponit ergo

T.c. 60.
T.c. vi.
tūm.

T.c. 10.

illa scđavia p̄mū obm̄ sensus colorēz vel lucem illud qđ
ip̄m est. Sitr̄ i ipsius actus non sine singularitate: an aut
potētie sine singularitate dubiū ē. ¶ Rñsio: sicut de q̄ti
tate. imo sine q̄titate ē motiū: licet nō possit actu agere.
¶ C p̄z. n. hāc p̄mōz p̄ncipioz 7 causarum
cōsp̄culatiua. Sūmū etenī bonū. 7 qđ cuius
gratia vna causaz est. Quare vero non actiua
palā ex p̄mū philosophantibus. 26. VII.

Actum metaphica sit practica. qđ sic
vī. qđ ē vt boni fiam⁹. ē. n. ad
felicitatē imēdiate que ē sūmū bonū n̄m
ḡz. ¶ Itē p̄mū b̄r qđ b̄ ordinat alias ex
cōditiōe sapiētē: s̄z ordinare ē act⁹ scie
practice. ḡz. ¶ Itē sicut theō sup̄nālis
ē ad p̄ficiēdum nos i esse sup̄nāli. sic ista i
eē nāli: s̄z illa ponit practica ppter amorē charitatis. ḡz.

2c.i.
et. z.

¶ Itēz cōis ē speculatiua 7 practica. ḡ nec ē speculatiua
nec practica. ¶ In p̄mū arguit p̄bs h̄ z in. 6. huius.
¶ Ad solutiōē hui⁹ qōis 7 sequētis. p̄z videre qđ sit pra
xis a qua d̄r scia practica. 7 z qualr̄ se d̄z scia h̄re ad illaz
p̄xim: vt ab illa dicat practica. ¶ De p̄ ē sciendū qđ pra
xis est oīs opatio qđ nō ē p̄ essentia. alioqn̄ d̄sio
scie in speculatiua 7 practica eēt iufficiēs: quelibz. n. opa
tio eēntialr̄ distinguīta speculatiōe q̄tū ad illud qđ ē spe
culatōz eē finē vltimū v̄t alteri⁹ ḡra: oaz tñ qđ illa opa
nō sit mere d̄tertiata a nā: s̄z qđ p̄tigat ea errare: 7 c̄te agere.
¶ Qđ p̄z ex scđo manifestādo. scia. n. practica se h̄z ad pra
xim vt directiua in ip̄a. nō est aut op⁹ directiōe vbi nulla
est difformitas. opatiōes aut que subsunt impio n̄ro: sunt
opōnes cognoscitiue tā itell̄s q̄ sensus. opatiōes ēt appe
titiue tā itellectiue q̄ sensituiue: opōnes etiā motiue: opa
tiōes vegetatiue s̄. vñ de eis i ē scia practica. ¶ Si istes p
b̄ qđ me⁹ v̄t eē de illis. ¶ Rñsio: qđ ē de actib⁹ n̄ris respiciē
tib⁹ illā. qūo. s. talia opposita sic ip̄am disponderēt. opatio
autēz cognitīua intē⁹ est q̄truplex qđ ad nihil ordinat⁹:
vt cognitio p̄sonis vltic: qđ az ad aliud vt cā ei⁹: vt cogni
tio p̄ncipij ad p̄sonē: qđ ad aliud vt ad finē: vt scia mi
nus nobilis ad metaphisicā: qđ aut vt in alia dirigat: vt
logica. oēs tñ ille sunt speculatiue: qđ nō ordinātur nisi ad
speculationē. Opa⁹ vō cognitīua sensitīua aliquo mō sub
est impio n̄ro. puta sic vel sic imaginari. sic vel sic dispo
ne oculū ad vidēdū. 7 si scia de hoc daret practica eēt: do
cēs quō esset scopandū: pro quāto aut nō subest n̄ro ip̄io
qn̄ organo disposito sensibile p̄pens necessariū sentit n̄r.
pediēte nō est scia practica de b̄. Opatio vō appetitiua vo
lūtatis circa finē vltimū nālē: vñica ē 7 vñiformis. s. com
placētia quēdā simplex. in illa ḡ non idigem⁹ scia directi
ua: qđ vt p̄s dcm̄ ē nō est opus directōe. vbi nulla accidit
difformitas. Circa vō entia ad finē in actu nālī p̄ue⁹ erra
re. 7 circa illa sunt v̄tutes 7 scia moralis practica. In actu
vō sup̄nālī volūtatis tā circa finē q̄ circa illa q̄ sunt ad fi
nem cōuenit errare 7 recte agere: qđ ibi nō recte agit sine
multis circūstātis act⁹. ḡ ibi regit directio in vtroq̄: 7
scia ibi directiua est theō sup̄nālīs. ḡ illa fm̄ illā vīa ponē
da ē practica. Opatio vō appetitus sensitīui pōt esse recta
7 nō recta. vñ circa directionē etiā in illa ē moralis p̄ q̄to
v̄tutes morales sunt ibilibes forte nō ita p̄ncipalr̄: sicut in
volūtate. Opatio aut motiua qđ est simplr̄ imanens: vt
saltare: egitare: qđ aut trāsire: nihil tñ relinq̄s: vt cā
tare in p̄gradu. 7 c̄tharicare in scđo. qđ aliquid relinq̄s.
h̄ p̄p̄issime vocat factio. ¶ Decigif scia cū sit de p̄n
te nullo mō est practica: nisi qđ ordinat ad actū nālēs vo
lūtatis circa illud ens. S̄z eā ad illud ordinari nō facit eā
practica cū nō ordinat ad illū vt directiua: cū ille act⁹ sit
nālīs rect⁹ 7 vñiformis. ¶ Qđ etiā p̄bat alr̄: nulla scia est

practica: nisi cōsideret opationē vel opabile iquātū opabi
le h̄ neutz fac. nō z. qđ p̄m̄ ens sub rōne q̄ talenō ē opabi
le. ¶ Cōtra. sic theō sup̄nālī si esset practica. ¶ Ideo n̄r.
opabile vel circa qđ ē opō eē amabile ē eē circa qđ ē opō:
sic eē sanabile. h̄ sufficit ad practica. ¶ Cōtra. rō amabil
ex qđ dicit aliquā relatiōem fm̄ rōnē in deo: nō pōt eē pri
ma rō i ip̄o s̄z quā oia ad ip̄m attribuitur. ḡ nec sic confi
derat h̄. ¶ Rñsio. idē arg⁹ pōt fieri de theologia. nō. n. po
tēst poni h̄ subz sub rōne nobilitati q̄ ibi. 7ō n̄ideo qđ sub
rōne boni pōt tā h̄ q̄ ibi cōsiderari qđ ē ratio ab⁹: sup̄ quaz
fūdat rō amabilis: sicut medic⁹ cōsiderat corp⁹ iquātū cal
lidū 7 frigidū in quo fūdat sanabilitas: 7 h̄ sufficit ad ra
tionē practice. vñ ex pte obiecti nō videt eē ratio: q̄re ista
ē nō est practica: nec valz ponere iō metaphica esse specu
latiua fm̄ Az. qđ ponit sapiētia eē nobilissimūz habitū ex
6. ethico: 7 p̄ p̄ns non ordinatū ad aliū: nec ad aliqd n̄i ca. 8.
si ad p̄p̄iū actū: ita nō ad praxiz: s̄z ad speculationē tñ.
¶ Dec aut rō q̄m̄ sit appens nō valz. p̄stāt enim qđ oīs
scia sit nobilior actib⁹ potētie motiue trāsētib⁹ in extrin
seca: 7 tñ respectu talij actūz ponit scia practica: vñ p̄z qđ
ordo: sicut ad finē: vel sicut ad nobili⁹ nō est de ratioe pra
ctice: sed qđ directiua sit in aliquo actū: licz min⁹ nobili q̄
sit cōsiderare: imo nullā ponit Az. practica nisi directiua
in actu min⁹ nobilis potētie q̄ sit itell̄s: nisi forte morales
si vñtes sint in volūtate. ¶ Itē in alio peccat rō. p̄stāt qđ
Az. pōit appetitū itellectuū i nob. 6. ethi. 7 p̄r b̄to. i. z. sic. c. z. et. 3.
at illa pōt sit nobilior act⁹ ei⁹ erit nobilior actu itell̄s: 7 ita
act⁹ itell̄s ordiabit ad illū: ita ē praxis: vt p̄bituz ē. ḡz.
Nec valz p̄batio de sapiētia. licz. n. v̄t sit nobilissim⁹ habi
tus: tñ act⁹ volūtatis nālīs. 7 ita nō ab habitu potest eē no
bilior actu itell̄s ab hitu. si volūtatis sit nobilior itellectu.
non. n. h̄ aufert nobilitatē ab actu qđ fiat a potentia sine
bitu medio. p̄cipue si ē nālīs 7 vñiformis. Ex. vñsio ē no
bilior act⁹ q̄ act⁹ scribēdi qđ ab hitu in manu: qđ vñsio ē
nobilior potētia motiua: 7 tñ b̄ eēt dato qđ hitus scribēdi
eēt nobilior oī hitu: qđ in potētia vñsua nullus ē habitus.
¶ Cōtra: q̄re ex amore nālī. i. ex puris nālīb⁹: 7 tñ libero
frequēter elicitō nō pōt in volūtate gnāri hit⁹ amoris nāl
lis sicut in itellectu ex itellectionib⁹ nālīb⁹. indetermina
tiō. n. est volūtās q̄ itell̄s saltē respu p̄ncipioz: quoz tñ
sunt hitus. ¶ Rñsio. qđ si hitus generet: h̄ est ex fecūdita
te act⁹: non aut ppter necitatē act⁹. ita qđ iter potētiā 7
hitū act⁹ mediet. nō aut hit⁹ iter potētiāz 7 actū ex necita
te. Az. at n̄ ponet forte hitū: nisi vt regrat p̄p̄actū cānō
¶ Ad p̄mū arg⁹ qōis dcm̄: qđ h̄ ē vt boni fiam⁹ speculan
do. ¶ Ad scđm dcm̄ qđ b̄ ordinat alias: vt finis ordiat en
tia ad finē: non vt scia directiua. ¶ Ad 3. dcm̄ qđ non est
sile non pp̄z rationes ip̄obatas: s̄z ppter illā de nālita
te amoris. circa quaz nō ē difformitas. ¶ Illa tñ rō ē de
bilis: sicut p̄z p̄ arg⁹ de amore nālī sup̄ra: libertas. n. est re
spectu act⁹ ex puris nālīb⁹: vt eliciat cū circūstātis debi
tis vel sine. s. sup̄ oia vel ppter aliud. licz iste circūstātē n̄
ponat amorē in eē sup̄nālī. Sitr̄ vñ p̄batur illud de di
rectione. p̄bs. n. z. h̄ dicit. finis practice est op⁹: non dicit di
rigere in ope. ¶ Ad 4. dcm̄ qđ modus tractadi est vñ 7
finis vñ q̄ticiūq̄ subm̄ fit cōc. ¶ Ad arg⁹ de obto scie
practice. dcm̄ qđ nō est obz eius op⁹ nostruz: s̄z directiūz
p̄ ip̄am: nec obm̄ ei⁹ est opabile: s̄z q̄libz p̄ditio ab⁹ pōt eē
rō obti scie practice s̄z quā p̄ditōez pōt opatio n̄ra qđ nō ē
speculatio eē circa illud. volitio aut pōt eē circa obm̄ fm̄
illā ab⁹ rōnē ei⁹: sic 7 itell̄s. Sic p̄z quō d̄s in q̄tū d̄s vel
iquātū bonus vel fm̄ alia rōnē absolutas pōt eē obm̄ scie
practice. ḡ scia practica 7 speculatiua nō distinguuntur pe
nes obz: qđ nullū ē itelligibile: circa qđ nō possit eē fm̄ ra
tionē absolutā ei⁹. ita opatio volūtatis sint opatio itell̄s.
¶ Sic. i. q. 4. vult qđ magis distinguat a fine q̄ a m̄a. 7 b̄ lo

2c.3.

quēdo de fine eēntiali quē scia ex se respicit nō accēntali: quē scies sibi pfigit: qd pbat: qz d qstūcuq opabili pōt eē scēntia speculatiua. ¶ Sed h̄ restat dubium de scēntia deicquare nō est practica: r de h̄ alibi p3.

CAbarie xpo principalis sciariū: r magis prin- cipal subseruiente ē q cognoscit cui? cā sunt agē da singula.

Questio. VIII.

Trum speculatiua sit nobilior pra- ctica. Ob: practica nobilior. qz finis eius ē bonū esse: finis speculatiue vēr scire: s3 p̄mū ē meli? scdo. ¶ Itē scia ciuilis q est practica ordinat speculatores. vt p3 in ethi. s3 ordinās est melius.

¶ Dicit q praxis dī cōiter ad sciaz facti- uam: r ad affectiua que est operatio.

¶ Alij dicit q nuda volūtas nō dī praxis: etiā dñt q spe- culatiua est nobilior: r pbat sic ab ob: practica nobilior. qd ē qditas rei ē nobili? o? practice qd ē op? n3. qditates rerum inte? sunt nobiliores.

¶ Alij dñt ad h̄ q de sub ratione opabilis. i. amabilis ē meli? scipso cogicibili. ¶ Alij pbat a fine: qz finis practice ē vsus gra: spe? ḡ speculadi verū: s3 scds nobilior est p. io. ethi. illd. n. ē nobili? p qd uenim? cū nobilissimis: s3 h̄ est p intellectōez vītatis q uenim? cūz dñs. nō. n. faciūt: sicut nos nec aliq agūt cōia nobiscū. ¶ Ad argumēta in p̄riuz.

¶ Ad p̄mū dico q scia ista ē vt boni sim? nō simplr: s3 ēz v̄tutes. i. moderati in pte sensitiua si ponit q sit subz v̄tutis. r illud nō ē bonū simplr: qz ēz p3 ordinat ad mai? bo nū n̄m. s. vt speculemur subas sepatas: r getemur i specu latoe caz. illa aut speculā ē sumū bonū n3: qz ē felicitas ēz p3. io. ethi. ¶ Ad aliō ciuili ordiat qz audiāt istā n̄ istā vñ aliud ē ordinare vsuz alicui? r qz d3 itelligere r exerce- cere aliud ē ordinare ipsaz sciaz in se. vñ exercitiū ordiat ciuilis: r ordinās est meli? verū est in aliquo sensu.

¶ Primū itaqz existimam? sapiētez oīa maxie scire: vt cōtingit. accipim? n. nō singularē sciē- tiam eoz habētem.

Qd. IX.

Meritur vtrū ad metaphisicū inq- tū talis p se p̄icat cogno- scere oēs qditates in p̄iculari. q sic. in. 6° nulla alia scia facit p̄sideratōez de ipō qd qd ē. si qditates sunt note. r in nulla alia scia. segt q? ista. ¶ Itē cognitio in vli tñ est ip̄fecta: qz p̄fusa r idistincta. ḡ si sapiēs cognosceret tñ in vli eēt ip̄fecte scies: r alij p̄fecte: qd ē p̄ Ap. in B p. ¶ Itē file v̄r de bitib? ordiat s r potētys: sed ita ē in potētys: q potētia supior pōt oēm illā rōnē p̄phē- dere quā inferior. ḡ filr h̄r supior cognosceret oīa q cognos- scūt in bitib? inferiorib?: s3 inferiores h̄r cognoscut in p̄ti- culari. ergo r supiores. ¶ Cōtra. in p̄ dī q sapiēs ē cogno- scēs oīa: vt p̄tingit: r exponit q nō o3 in singulari: sed vli.

¶ Item si sic. tūc alie scēntie superflunt.

¶ Rñdē cōiter q metaphisico p̄tinet cognoscere q̄libz qditatē fm q qditas: r fm q b: nō tñ fm oēm rōnē cuius- cūq accidentis huic qditati.

¶ Primū sic ondit. h̄ qditas ē pōr cognitioē diffōne: tpe r motu r q̄titate. ḡ pōt p̄siderari absqz illis: s3 nō in scia nā. li: qz cōsiderat mobilia: nec mathe? qz cōsiderat quāta. ḡ illud cōsiderat a metaphica. ¶ Itē si h̄ qditas nō p se cō- siderat a me? tūc ab aliquo alio: r tūc segt q illa scia eēt subalternata me? qz cōsiderat de p̄iculari qditate: r me- taphica de qditate in cōi. filr segt q p se sferius r supi? ad eādē sciam nō pertineāt: cuius oppositū videt in alijs. idem. n. cōsiderat numerū r binarium rē.

CItē p? cognitioē de aliq cogicif illd qd p sibi iest: qz illd ē oīno iostēfibile: a? oīa dñrabilia p illd: sic passioēs. v̄l etiā oñfibilis: sic p̄dicata eēntialia a? s3 qd p iest vni cuiqz est qditas sua p̄pa: q ex p̄mit p diffōnē p̄p̄ia. ḡ ad metaphy- cū c? ē p? cogni? d aliq p̄iet illd p̄siderare d illo. maior p3: qz cognitio oñfibil? p aliō d a. nō ē p? de a. pba? minoris: s3 ens sit p? qd iest hōi: nō tñ p iest hōi: tū qz oñfibile ē licz n̄ dñrabile p diffōnē hōis: s3 hōiez eē aīal rōnale p nihil oñ- fibile ē. vñ h̄ q̄rere nihil ē q̄rere ex. 7. meta. cui? non ē alia cā: vt hō ē hō. s? meta. ca. de p se. tū qz si a. uenit b. p̄nulli alij uenit: qd nō ē b. igr si ens p ueniret hōi. nulli alij cō- ueniret p se. vñ sic in z? p se tñ p vñ iest vni. sic in p̄mo? qd nō pōt eē nisi p̄p̄iū qd. ¶ Cōtra illā rōnē. ḡ h̄. hō ē hō eēt pus p̄m? qz h̄. ens ē ens: qz p? ondit scōaz. nō c? p̄m? h3 ondire s̄nes: tñ h̄ dī q p̄mū p̄m? p̄plexū icludif. nulli alij cō- p̄ceptib? cōplexis: sic p̄mū icōplexū in oib? icōplexis. Jō ondit p qdlibz: nō aut dñrat. ¶ Alij dī q d? p̄ceptib? cōi- bus fiūt p̄pōnes v̄les. r sic supior distribut? icludif iserio- rē. n̄ eē. ¶ Ad hāc ratiōē dñm q p̄ma cognitio v̄l ē v̄lis vel p̄icularis. p? v̄lis cogicif illud qd p iest sibi in v̄li. p̄ma v̄o p̄iculari. qd p sibi iest in p̄iculari. meta? n̄ ē p̄ia scia p̄icularis d hōie siue de hōie in particulari: s3 p? v̄lis de ipō inq̄tū ens vel suba. r sic cogicif q p sibi iest in v̄li: vt ens ē ens. ¶ Cōtra. saltē cognitio p̄icularis de hōie ondit hāc. ens est ens. ¶ Ad h̄ rñsum est pus.

EX **T.c. 69.** **T.c. 23.**

¶ Scdm de clat sic. h̄ qditas pōr ē accēntib?: r accēntia p se: resp̄cū ei? p̄iora accēntib? p accēs: licet ḡ fm q h̄ qditas: r q̄tū ad p se accēntia ei? p̄tineat ad metaphisicā. inq̄tū tñ mobil vel h̄. h̄ ē formalr inte? sub aliq accēnte p accēs p̄- tinet ad sciaz aliā. qz sic ē posterior scip̄a itellecta sine ill. ¶ Per B ad p̄mū. sapiēs cogicif oīa. n̄ fm oēm ratiōē co- gnoscit? s3 ēz ratiōē qditate cogicif: n̄ tñ i vli: s3 ē in p̄ri. ¶ Ad aliō alie scie p̄siderat qditates s3 accēntia sibi ¶ Cōtra pōz segt q alie scie n̄ p̄siderat nec qditatez: nec hāc in se: s3 tñ s3 accēntia sibi. cū ḡ qditas cū accēntibus sit ens p accēs. Segt q oēs alie scie a metaphica eēnt d en- te p accēs: s3 d illo n̄ ē scia. 6° hui? ¶ Et p̄batio: qz nec ē p̄cognoscere d subito qd ē. ens p accēs nō h3 qd: qz oē tale v̄l est gen? v̄l in ḡne: s3 ens p accēs nō est in genere: qz distinguitur d oīa. x. genera in lib. 6°.

TRA **T.c. 4.**

¶ Hic rñdē q licz corp? mobile sit ēs p accēs: nō tñ cor- pus fm q mobile: qz vna ratio formal facit vñū cogicibi- le r vñū scie. ¶ Alij dī q p̄h̄s i. 6° negat sciaz de ente p ac- cidēs qd non h3 cām deterioratā: qd ē in pauciorib?: n̄ sic h̄. ¶ Cōtra. vna cognitio ē vñū cogicibilis: s3 nō magis vñū est corp? s3 q mobile q corp? mobile. aut. n. p̄cise itel- ligo corp?: aut p̄cise mobile itelligendo corp? fm q mobi- le aut vtrūqz. r tertium erit p̄positum.

EX **T.c. 4.**

¶ Itē. p. dicit i clēchis q h̄ ē accēs. cogicis coriscuz: r ille ē veniēs ḡ cogicis veniētē. stat ḡ fil q cogicis veniētia q est in corisco: r accidēs: r tñ ignoras subiectum eius. sic ex- pre ista fil stant: q p̄h̄cus cogicif mobile illud accidēs. r tñ ignorat corp? ¶ Dī q ista cui accidūt nō cognoscūt n̄ p accēs: tñ ille ratiōēs cognoscēdi qb? cognoscunt illa alia p se cognoscunt. ¶ Cōtra. si mobilitatē q cogicif cor- pus p se cogicif aut tūc cogicif mobilitatē inq̄tū qd. Tū ē p̄p̄m. si nō inq̄tū qd. ḡ n̄ p se: r tūc p accēs. r tē q̄ro d illo accēte. r sic d oib? alij i finitū. ¶ Itē nāl cognoscit p te corp? s3 q mobile: aut ḡ illa eadē scia cogicif mobile s3 q mobile: r tē cogicif inq̄tū qd. si vō cogicif mobile inq̄tūz qd: tē segt q idē sub eadē rōne formali cognitū p̄siderat p se a dīnerf sciētys: qz eadē rō cognitōis ē q cogicif corp? inq̄tū mobile: r mobile inq̄tū mobile: qz mobilitas ē rō cogicēdi formal i nāl. i. filr i metaphica. ¶ 3° sic arguit. si nō p̄siderat in p̄ifica mobile iquātū mobile. r mobile iquātūz mobile p̄siderat in alia scia. ergo eadē rō erit for

TRA **T.c. 4.**

malis in duab' sciētys. ¶ Dicit q' nō est eisdē scie considerare mobile in q̄tu tale: corpus iquātūz mobile: qz dicitur q' nō est simile. qz rō mobilitatis accidit corpori: et p se icti mobili. ¶ S; illud nō valet: licz bene dicat ista rō: s; q' illa rō hz diuersas cōparatiōes ad cognita sub ea: tñ nō vitat qn eadē rō formalis in duab' sciētys consideret p se. eadē. n. rō nō variata que accidit vni est eadē cētia: liter alij: et tunc reduco arg'm. sicut p'us. S; ex quo diuerse scie hñt diuersas rōnes formales nō pōt esse vna rō formalis p se cōsiderata ab vna et ab alia. ¶ Itē ad vnitatem scie requirit vnitatem rōnis formalis saltē p'me: nō tñ in se: sed vt cōparat ad mālā: quoz est rō. s. q' nō diuersimode cōparet ad illa s'm se et per accēs: s; diuersimode forte s; diuersos modos per se. vnde ad eūdem p'inct cōsidera: re rōisibile in q̄tu rōisibile. et hōiem iquātūz rōisibile: qz eadē rō formalis vt rōis: et eodē s'm per se vt rōis: cōparat: licz nō eodē mō per se: tñ sicut arguit iferius. ibi hoc pcedit nō videt remanere cognoscēdū aly sciētys. ¶ Rū. li cet nullū accēs per accēs dicat de ente: qz ens ponitur in diffōne cuiuslibet: nō in sua cōmunitate: sed vt includit in aliquo iferiori: sicut figura in diffōne habere. 3. iō soli non omni. 2. ille modus p'inct ad per se. tñ linee est aliq' accēs per accēs: vt vīualitas que tñ nō tñ entis: s; etiā alij cuius subiecti iferioris: vt coloris vel lucis ē p se. s; licz metaphysicus cōsideret ens colorē lucē iquātūz vīuīlitas sūe vīualitas: nō tñ lineā iquātūz vīualis: et de hoc ē p'ceptiua. ¶ Contra. h. p'ositio vt vocalis: tñ q' arguit vt p'us. ita videt cognoscere lineā eē vīualē: sicut lineam iquātūz vīuīlitas: tñ qz si de lineā iquātūz vīualis: est scia aliq' demōstrabit de lineā per aliq' mediū nō sumptū de materiali. s; ex formali. qz cognoscere formale s'm se q̄tūz ad mediū qd sibi s'm se icti. S; de i'finitis cēt quēlibet scia si sua ratio formalis possit accidentaliter accidere i'finitis quia vna ratio vtroq' modo.

EX ¶ Notādū vō q' ad illud superius deū. s. q' ad vnitatem scie requirit vnitatem rōnis formalis addit saltē p'me: qz aliter p'ositio sibi p'diceret: qz alia est rō formalis entis iquātūz ens: et hōis iquantum hō: tñ iter oēs rōnes formales rō entis est p'ma et vna. ¶ Cōtra. equocatio entis. ¶ Aliiter respondeo q' ratio hominis non est simpliciter alia a ratione entis: quia ipsum includit.

TRA ¶ Ad argumētū opionis dico q' qditas quelibz nō est p'or omni q'atitate: sed tñ quiditas substantie: s; q'atitatis nō. ¶ Arguit contra sic. qditas ignis est p'or omni motu. s; vt sic nō p'dicerat nec a nālī: nec a metaphysico. Dico q' mobilitas nō est rō formalis subiecti qd p'dicerat in scia nālī cuius p'batō est: qz subm s'm rōnes subiecti p'us est naturaliter passio: tñ passio nō est rō formalis p'dicerat ipz ex quo ē posterioris: mobilitas autē est passio nālī in naturali sciētia. ¶ Dico q' qditas ignis cū illo q' appropriat quicquid sit illud: vt sit p'p'riū subiectū motus cōsideratur in scia nālī. illud autē qd appropriat ipm: vt sit subm motus: nō est motus: qz p'us naturalr hz rōnem illaz qz sit subm motus. ¶ Cōtra. p'us dicit q' cōsiderat mobilia in q̄tum mobilia. Dico q' hoc dicit: qz nō hz notā istā rōnē quā hz: vt est subz motus: s; vtitur motu tāquā magis noto. Vel dico q' cōsiderat mobilia in q̄tū mobilia s'm q' iquātū ibi dicit cōuertibilitatē passiois cū subiecto. ¶ Ad aliud dico q' necesse est ipsos pcedere subalternatiōem. p' cōditiō vna subalternatē scie est: q' subz sūū sit sub subiecto subalternatē. alia ē q' scit qz. vbi superior scit ppter qd: et a superior accipit sua p'ncipia ad p'adū cōclones. Aliquantū autē subm addit sup subm d'iam essentialē: sicut binarius super numerū. aliqñ accētalē: sicut son' nūero: s; nūc est ita q' in oibus sciētys discurreti p'z. q' subalternata tātum addit supra alterius subm accētalē d'iam. ita est cō

muniter in oibus sciētys: q' magis subalternatē addunt differētiā accētalē q' essentialē. vnde oīs subalternata duab' subalternatur s'm duoque in eius subō includunt: vt p'z de musica respectu naturalis et ap'ce. s; sic h' cum s'm eos subiectū aliarū addit accētales rōnes: et per meā p'ositionē addit essentialē aliq' d'ia: puta hāc quiditatē sup qd'itatem magis seq' subalternatiō p'illos q' per me. ¶ Itē si sola hec consideret quiditates tunc.

EX ¶ Doc pcedit sine ar'ce: qz vt p'z supra: cui p se icti aliq' passio illud sub rōne ei' p'dicerat a metaphysico q' cōsiderat passionē oēm in se a. iquātū a. s; qd libz in q̄tum p se a. se. quātū q' nulla oīno sit passio: nec p'ma: nec posterior que alij cui subiecto per se icti qn metaphysicus cognoscit illud subiectū sub rōne illius passiois. igit nō restant aliqua cognoscēda aly: nisi accētia per accēs: que nulli p se insunt si tñ aliqua sunt talia maxime cōponāt ad scdm modum per se p'ncire. 4. modos p'p'riū s'm. Porphyriū. Saltē nullum est accēs per accēs respectu entis: vt cōcedit: qz d'ifinit quodlibz iferius. igit ens cognoscetur h' sub ratōe cuiuslibz accēs oīno: et ita vt dicit nō caret passionibus: vt p'diceratur a metaphysico. vey vti q'erit: sed nulla passio remanet considerāda aly. imo nec vt videt aliq' accēdens per accēs. ergo metaphysica est oīs scientia.

TRA ¶ Sola h' demōstrat p'mā passioem de oibus qd'itatibus: qz p'ma passio inest qd'itati sive p se et immediate sine aliquo accidēte: qz nisi sic: tñ nō esset p'ma: sed alie scie p'dicerat subiecta sub accētalib' rōnibus. ergo nō cōsiderat per se p'mas passioes: sed semp p'dicerat posteriores p'supponit p'mā esse. s; nulla scia p'dicerat demōstrat p'mā passionē in eē: sed p'supponit ipsam demōstrari in alia: sed cōclusio vbi demōstrat p'ma passio ē p'ncipium in iferiori scia vbi demōstratur posterior: sed h' est cōditiō scie subalternatē: et subalternatē. ergo oēs sciētie alie subalternatē sunt in metaphysice: s; s'm p'ositōem meā. si h' qd'itas eēt p se subz nālī cū habeat p se. p'p'riā passioes istā posset demōstrare.

¶ Ad p'mū p'ncipale. s. textū Arist. dico q' solus itelligit q' nulla alia scia p'diceret ens sive qd in cōi nisi h'. ¶ Ad aliud dōm q' Ap. p' posterior. vbi cōparat demōstratiōes vlyz. ¶ C. 39. p'iculari dicit in ep'ologo q' demōstratiōis facit magis scire q' p'icularis. ¶ Doc nō est ad p'ositum.

EX ¶ Cōclusio. n. supra: licet i'p'robetur de veritate p'positiōis p'me opionis: nō tamē de cognititiōe particularis: vt p'eci se accipitur cōtra cognititiōem vniuersalis.

TRA ¶ Ideo alr d'r q' licet meli' ē cognoscere in particulari p' ut particulare includit vly: qz in vly tñ: tamē vbi particulare nō includit vniuersale nō est melius.

EX ¶ Sic h' a Dio. q' eē nobilissima p'fectio dei: q' vey ē p' cise sūptū: tñ vt alia includit ipaz: et aliq' d'ia nobiliora s'f.

TRA ¶ Alia r'fissio licet aliq' cognititiō particularis sit p'fectior in se p'cise sūptā tñ cognititiō vly: s; p'po cognoscibili ē certior s'm p'p'riōem: qz cognititiō p'icularis de suo cognoscibili: qz plus vly cognoscit in q̄tūz ē cognoscibile qz p'iculare. ¶ Ad aliud nō est s'f de potētys et h'itibus: qz ex quo superior potētia hz maiorē v'itū: et h'z spēs pluriū p'or illa pla cognoscere: s; h'it' nō ē rō cōgscēdi nisi rēplentādo rē: s; potētia nō tñ hz maiorē v'itū: s; p'or recipere alias spēs.

EX ¶ Per potētia est potēs: et p' superior ē circa cōiūs obz: et qd' libz sub ipso ē potēs: s; p' habitū ē determinat' ad oīm nō oī si sit determinat' ad supius: et ad i'feri' ad ē susceptiū coloris: et huius coloris cuiuslibet: nō tamen si color i'format: et quilibet color i'format.

TRA ¶ Q' autē habitū vly nō cognoscit q' sunt h'itus i'ferioris probatur: qz cōtingit scire in vly: et ignorare in particulari h' nō p'ingeret si habitū vniuersalis esset rēplentatū: illōz particulariū. ¶ Ad aliud pro cōtraria op. q' eisdē est p'dicare genus et spēs. dico q' ē falsa: licet in aliquibus

est eadē scia. h̄ est: q̄ habet eadē ratiōē: s; h̄ z alibi vbi nō est eadē rō nō est hoc verū. Uel dico simplr q̄ sunt diuerse scie: nō tamen disperate: s; ordinate. Uel dici pōt q̄ scia de binario: si binarius haberet multas passiones: tra-deretur partim in arithmetica: z partim in alia.

Fere autem z difficillima sunt hominib⁹ ad cognoscendum que maxime sunt vniuersalia.

Max a sensibus sunt remotissima. Qd. X.

Vniuersalia sunt nobis difficiliora ad cognoscēdū. q̄ nō pmo physicoz. inata est nobis via pcedere ex notiorib⁹ nobis: et intendit ibi: vt p; per litterā q̄ vniuersalia sunt nobis magis nota: singularia minus nota. Item cōfusa z idistincta sunt nobis magis nota

ibidē: ibidē similr. totū est magis notū nobis q̄ partes. vniuersale est totum. **Item illa citius occurrunt intellectui: quorum singularia citius occurrunt sensui: s; singularia magis vniuersalium citius sentiuntur. ergo z illa vniuersalia pus itelliguntur. probatio minoris per Auicē.**

z in pmo physicoz. pteri pmo appellant omnes viros patres zc. Similr pmo physicoz nō sunt eadē magis nota nobis z simplr: sed minus vliā sunt notiora nature. q̄ nobis minus nota. **Qz sint simplr minus vliā nature magis nota. pbatio: qz vniūq; q̄ magis cognoscitur per nām qd est magis pfectior: z magis ens min⁹ vniuersale addit sup magis vniuersale aliquam perfectionē.**

Item fm Auicē. cōmuniū pma imp̄siōe imp̄iuntur. ergo pus cognoscitur: sic de alijs fm ordinem. **Item si nō: tūc scientia de eis esset min⁹ certa. hoc ē cōtra vniūq; ratiōem sapiētis.**

Contra pbs in littera. similr cōpositiora sunt nobis magis nota q̄ simplicia: sicut p; in pmo physicoz q̄ totū qd est cōpositū ē nobis notū q̄ ptes. Sed min⁹ vliē pponit ex magis vli. q̄ zc. **Item. 6. topi. diffinitū est nobis min⁹ notum q̄ diffiniētia: sed diffiniētia sunt magis vliā q̄ diffinitū.** **Item diffinitio est per simplr priora: vt habet. 6. topicorū: s; talia sunt minus nota nobis. ergo priora sunt nobis minus nota.**

Dicit q̄ est vliē per predicationē: z illud diffinit in perbiernētijs. z pmo posteriorib⁹: quod est vni in multis: z de multis. **Aliud est vliē per causalitates: cuius vltis ē extēdit ad plures effectus: sicut causa pma que est tamē singularis nec predicat de pluribus singularib⁹.** **Sed cūdo modo itelligēdo magis vniuersale causalitate ē minus nobis notū q̄ min⁹ vniuersale causalitate: qz magis vniuersale est perfectior: z pfectiora sunt minus sensibilia: sicut p; de itelligētis z mā separatis: sed cause vniuersaliores sunt min⁹ sensibiles. ergo nobis minus nota.**

De vniuersali per predicationē: aut comparat ad singulare simplr: aut vliē magis ad vliē minus: sicut gen⁹ ad spēm. de pmo vniuersali pmo distinguēdum est de cognitione. put cōmunis est ad cognitōem sensitiuā z itellectiuā q̄ dī cognitio in gñe: z tūc singulare simplr est notū nobis q̄ vniuersale: qz illud est notius nobis: qd est notū cognitione pma in nobis. h̄ est sensitiua. Si autē nō comparetur q̄tum ad cognitōem in genere: sed ad vni: tūc quātum ad sensitiuā singulare est magis notū nobis. Si aut quātum ad itellectiuā: tūc fm illos qui ponunt singulare nō itelligi nisi per accēs posteriorius itelligere: qz p accēs posteriorius est pte: vt dicit. p. z physicoz. Si aut alia opinio sit vera: qd per se itelligitur: tūc esset qd. z pōt dici q̄ singulare magis: qz cōclusio nō cognoscitur nisi p pncipia que sunt magis nota fm philosophum. z fm eis pncipia accipiūt per inductionē. inductionē aut ex singularibus. Si aut comparat magis vniuersale ad min⁹ vniuer-

fale: vt quādo vtrūq; est simplr vniuersale: aut ambo cōparatur ad itellectus: aut singularia eoz cōparatur ad inuicem. si scdo modo nobis notius ē singulare magis vniuersale: q̄ singulare minus vliis. Si vniuersale vtrūq; comparat ad itellectus: tūc vel est loquēdū de superiorib⁹: vt est quiddā idistinctū p̄fuse p̄tines plura. isto modo est magis notū nobis. Et h̄ pbāt tres pme ratiōes. **Si aut accipitur magis vniuersale: vt sit distinctū quoddā diffiniēs: tūc diffinitū est magis notū: cognitione tamē idistincta: qz pus cognoscitur diffinitū idistincte q̄ diffiniēs.**

Ad oēs auctoritates. pme tres pbāt q̄ magis vniuersale cōparatū ad minus vniuersale: fm cognitōem itellectiuā in quātum idistincte magis vniuersale cōtinet minus: est magis notū nobis. magis ergo vliā sunt pus nota.

Ad duo signa dōm q̄ probant q̄ singularia magis vliis singularibus minus vniuersalis citius cognoscunt: z hoc fm cognitōem sensitiuā. z similr vniuersalia eoz cōrūdiētia citius cognoscuntur z itelliguntur. **Ad aliud. cōfissima pma imp̄siōe zc. Cōcludit q̄ magis vliē ē magis notū in quātum idistincte cōtinet minus vliē. igit zc.** **Ad argumētum in oppositū. itelligēdum est de causis vniuersalibus per causalitatem.** **Ad aliud de simplr pcedit q̄ vniuersalibus fm q̄ diffiniēs. Aliter pōt negari ppositio: qz mā est simplicior q̄ cōpositū: z tamē nō perfectior. vnde aliqua pposita sunt perfectiora simplicibus. alia non.**

Ad aliud itelligit: vt diffiniēs. similr illud de. 6. topicorū. q̄ diffiniētia sunt nobis notiora: verum est inquantū diffiniētia. **Contra. illud quod dicit magis vliē causalitate est min⁹ notū nobis. q̄ sit falsum. pbatio. scdo huius dicitur in forib⁹ q̄s delingit: vbi ex intentione habet q̄ pncipia sciētie pōra sunt nobis facillime nota. ergo cā vniuersalissime sunt nob note magis. pbatio p̄ie. qz pncipia vniuersalissima dicūt ppter qd respectu cōclusionū plurimarū: sed illud qd dicit ppter qd dicit cāz. ergo vniuersalissimū pncipiū cām vniuersalissimā: sed causa vniuersalissima est cā plurimū effectū. eo. n. q̄ cōvniuersalissimū pncipiū se ad plura in virtute extēdit zc.** **Cōtra aliud. si singulare simplr est magis notū. ergo qd est p̄pinquius illi singulari est nobis notius scdm illud tertij topicorū.**

qd est p̄pinquius simplr tali magis ē tale: sed hoc ē vniuersale min⁹. ergo est magis notū nobis. cuius oppositū pbat batur zc. **Cōtra aliud. verū est q̄ cognitio sensitiua ali quo mō pcedit itellectiuā tanq; causa sine qua nō: s; hoc est in gñatiōe sciētie. nō tū in pfectione: qz itellectus est vltis pfectior: tūc sic. virtus perfectior intensius: z magis cognoscit q̄ iperfectior. itellectus ē pfectior. ergo zc. hoc etiā dicit pbs q̄ artifex certius cognoscit: qz causam: exp̄tus nō: sensus ergo cū nescit ppter qd. ergo minus pfecte cognoscit.** **Ad p̄mū. pncipia illa nō habent cās vniuersales p terminis: sed habet terminos cōmuniūsimos fm p̄dicationē: tūc ad formā: sicut vniuersalis passio habet vniuersale subiectus: sic vniuersalior vliis: tūc fm h̄ vliē p̄dicabile magis dicit ppter quid q̄ minus: nō tū sic q̄ dicat cām essendi minus zc. Sic hic de pncipijs demonstrationis.**

Ad aliud dico q̄ regula illa sumit a. 3. topicorū. in eli. 1. z dico q̄ itelligenda est si sit p̄pinquius illi in eo q̄ talis ē. singulare aut ē magis notū nob: qz ē sensibile. illud qd est p̄pinquius in sensibilitate singulari illud ē nob magis notū: sed in hoc magis vniuersale p̄pinquius est q̄ minus. **Notandū tū q̄ nō loquor q̄ aliqd vniuersale sit sensibile p̄p̄ie: pnt tamē habent eē in suppositis vniūq; ē magis sensibile q̄ aliud.** **Ad aliud. vep ē q̄ itellectus pfectius z veri⁹ cognoscit siue certius q̄ sensus: tū cum h̄ stat q̄ sensibilia sunt pōra nobis nota z facilius: qz facili⁹ est illa cognoscere que ducūt in cognitōem aliorū.** **Cōtra. videt q̄ nō pōt dici notius: qz notius sonat iperfectio**

T.c.i.

ca. 4.

in phe
hui.

T.c.2.

T.c.3.

T.c.4.

T.c.5.

T.c.2.

p me

c.5.

T.c.4.

ca. 4.

ca. 4.

T.c.5.

T.c.25.

T.c.66.

p post

T.c.5.

nem. ¶ Ad hoc dico qd est notius fm pportioem cognoscētis ad cognoscibile: nō autem fm perfectionem cognitionis in se. Exemplū. oculus ifirmus fm pportioēz cognoscit magis cādelam q̄ aquila soles fm pportioem visū vtriusq; s; aquila perfectius. sic hic. ¶ Nota in littera. vñ quodq; tūc ē perfectum quādo pōt generare sibi filie. ¶ Cōtra. tūc deus alium deum. ¶ Si dicas qd nō est factibilis. ¶ Cōtra. angelus est factibilis: et tamē non pōt. Dico qd fallit quādo aliquid ita perfectū est: qd requirit causam equiuocam: et hoc est ppter perfectioem: et sīr adhuc in vniūocis deficit quādo ibi nō est potētia actiua. lapis. n. durus non potest sibi generare similem: qz tūc habet potētia passiuam ad resistēdum: durum. n. est qd resistit impellentis: sed nō habet pncipiū agendi qualitatis actiue. ¶ Tūc ad ppositum licet sequatur quādo pōt est perfectū: tamē fallā est: perfectū est. ergo pōt. ¶ Nota qd in littera dicitur singulariūz cognitio est maxime ppta sen sui: hoc dicit: qz tūc est sensus: et nō dicitur ppter itentionē actus: qz intellectus potest in illa perfectū et in alia. ¶ Ad vñum argumētum dimissum: qd ista sciētia eēt minus certa. dico. si concludit vñiformiter: non concludit qd sit icerta in se: sed sicut vniuersalissima sunt difficillima: eo modo et scientia de illis est difficillima: s; ille cause pme sunt difficiles nobis: sic et sciētia. ¶ Cōtra. hic dicit qd hec sciētia est per cām. dicit enim qd pncipia et cause queruntur nobis. ergo nō sunt notē et. Verum est qd non sunt nota nobis quesita: tamē in se sunt notā et.

Quare sic se videt hīc vt puerbialsr dicim⁹: in foribus qs delinquet. T. c. I.

Libri scđi metaphysice.

Questio. I.

Prima

pncipia pplexa que sunt. de quolibet affirmatio vel negatio: et omne totū est maius sua parte: et hīc sunt nobis nāliter cognita: qd sic cōmētator pmo metaphysice cōmēto primo super illō: nullus ignorat locum ianue in domo. dicit qd pma pncipia sunt nobis naturaliter cognita in quolibet genere entium.

Item sunt cognita a nobis nō per inuentioem: nec p doctrinā. ergo naturalr: quia nō sunt plures modi cognoscendi. pbatio assumpt: quia omne cognitum per doctrinam vel per inuentioem cognoscitur per aliud pns notūz. pmo posterior. sed pms pncipys nihil est pns.

T. c. i. Ad oppositū pbs. 3. de anima. anima de se est sicut quēdā tabula rasa vel nuda in qua nihil depingitur. ergo fm se: et per naturā suā nō habet aliquā cognitionēz. ¶ Dicendum qd non habet aliquā cognitionem naturalem secundum naturam suā: neq; simplicium neq; complexorum: qz omnis nostra cognitio ortum habz ex sensu. pmo enī mouetur sensus ab aliquo simplici nō complexo: et a sensu moto mouetur intellectus: et intelligit simplicia: qd est primus actus intellectus. deinde post apphēsiōēz simplicius sequitur alius actus qui est cōponere simplicia ad inuicēz. post illam autē pponem habz intellect⁹ ex lumine naturali qd assentiat illi veritati complexoz si illud complexum sit pncipium primum.

¶ Ad cōmētatozem dicēdum qd pro tāto dicuntur nobis naturalr nota sue cognita: quia pscita compositioe simplicium terminoz statim ex lumine naturali intellectus

acquiescit vel adheret illi veritati: tamē cognitio terminus acquiratur ex sensibilibus. et iste intellectus dicitur habitus pncipioz: quo adheret pms pncipys. ¶ Ad aliud. cognitio pncipioz quātum ad simplicia acquiratur ex sensibilib⁹. ¶ Et ad illud qd assumit qd non acgritur per inuentioem: nec per doctrināz. Dicendū qd illa diuidunt acquisitionē sciētie que est per pns notūz: nō intellectus qd est habitus pncipioz. ¶ Cōtra respōsiōēz ad pms. si homo ex lumine naturali assentit veritati pncipioz. tūc omnes homines equaliter assentirēt: qz qd psequitur hominem vel intellectum nostrū fm naturam suā. illud equaliter reperitur in oib⁹ habētibus intellectum: qd est cōtra cōmētatozem super. 3. pphycorum in pncipio. vbi dicit qd aliqui ppter cōsuetudinē negauerunt pma pncipia: et exemplificat de xpianis qui negāt illud pncipium de nihilo nihil fit. ¶ Ad hoc vñ qd ratio illa pcedit de pncipys simpliciter pms: cuiusmodi sunt. impōt est idē simul esse et nō esse: et omne totū est maius sua parte: et hīc, circa que impossibile est errare fm pbs in. 4. huius. nō autem pcedit de pncipys que possunt esse cōclusiones respectu pncipiorum pmo. talibus enim pōt vnus homo assentire magis qd alius iquātum assentire talibus subest imperio voluntatis visa cōnexionē istoz ad pma pncipia.

¶ Dic ponūtur multa dubia. pms si ille assensus sit alius actus intellectus qd apprehēsiō. Auicē. n. in pncipio logice sue videtur sumere pro eodē assensum: et scire. 2. si ille assensus sit ab intellectu agente elīc qui ponitur lumē intellectuale. 3. si adhesionis cōclusionis formale pncipiū sit idem qd adhesionis pncipy. 4. vtrum habitus pncipy dicitur intellectus sit pncipium per se apprehensionis vel adhesionis. 5. quomodo adhesio est naturalis. et nō apprehensio: cū adhesio presupponat apprehensioem. 6. an cōponere differat ab apprehēsiōe complexi: et an simul sit: et an simul cū ipso sit apprehēsiō simplicium: vt sic circa pncipium simul sit qnq; actus. 1. dūc apprehēsiōes simplicium cōpositio apprehēsiō complexi: et adhesio. quere alibi hec. 7. si intellectus est assentire et dissentire: quare non delectari et tristari. 8. quare simplicium est tūc apprehensio: et nō assentitū eis: nec dissentit. ex hoc forte patz quō est verum in cōpositione et diuisione. et nō in simplicibus.

¶ Foran autē et difficultate duob⁹ modis exīte nō in reb⁹: s; in nobis ē eius cā. T. c. I. Qd. II.

¶ Circa hoc queritur. 2. vtrū difficultas cognoscēdi res sit ex parte intellectus nostri cognoscentis vel ex parte rerū cognoscibilium. qd ex parte rerū. pbatio. res sunt cognoscibiles i qstū sunt in actu: et certe in se et determinate ex. 9. huius. cap. vltimo: sed multe sunt

res de se potētiales: vt materia icerte vt motus et temp⁹: ideterminate: vt infinitum. ergo difficultas itelligendi tales res est ex parte rerū: nō ex parte itells nostri. ¶ Cōfirmatur ista rō per cōmētatozem pmo metaphysice fm trāslationem suā. pmento pmo. qui dicit qd difficultas itelligēdi formas materiales est ex parte ipsarū formaz: nō ex parte nostra. ¶ Itē qm mā est sūme disposita ad suscepiōē formē: nō ē difficultas ex pte mār recipiēdi formas: sicut pz de lumine in medio. qz. n. mediū est summe dispositū quātūz est de se. ideo difficultas non est ex pte medi recipiēdi formā: sed intellectus est de se summe dispositus ad cognoscēdum res: qz ibi nō est nisi sola pūatio cognitionis. nō. n. est ibi aliqd hīrū cognitioi rerū: qz si sic in parte intellectuā posset esse alteratio: qd negat. p. 7. phisicoz. ¶ Itē difficultas nō est ex pte itells cognoscēdi

i. pbe

T. c. s.

T. c. zi.

et seqn.

T. c. zo

excellentia sensibilia: quia intellectus non corrumpitur ex
T.c.7. excellenti intelligibili: sed habilitatur ad intelligendum
67.2.68 quia non est virtus organica ex 3°. de anima: sensus vero cor-
2.2.68 ex excellentia sensibilibus: quia est virtus organica 2°. c. Ad op-
T.c.133. positum est in secundo huius. capitulo primo. non est in rebus
T.c.1. difficultatis causa: sed in nobis: sicut nicticozorum oculi ad
 lumen diei 2°. sic anime nostre intellectus ad ea que sunt
 manifestissima nature.

**Sicut. n. nocticozorum oculi ad lucem diei sese
 habent: sic anime nostre intellectus ad ea que sunt
 omnium nature manifestissima. T.c.1. Q. III.**

Arta hoc queritur. 3°. vtrum sub
 stantie imateriales pos-
 sint intelligi a nobis secundum suas quidditates: et
 hoc ab intellectu nostro coniuncto corpori:
 quod sic: quod dicit commentator huiusmodi. exemplum
 Aristoteli. non demonstrat res abstractas intelli-
 gere nobis esse impossibile: sicut inspicere solem

est ipse vesperti^{us}. quia si ita esset otioso egisset natura: quia fecisset
 quod in se naturaliter est intellectus non intellectum ab alio: sicut
 si fecisset solem non comprehensum ab aliquo visu. **T. c. in-**
lectus noster nihil intelligit nisi sub ratione imaterialis 3.
 de anima. ergo maxime intelligit simpliciter imaterialia: quia
 ubi est ratio formalis obiecti: illud est apprehensibile a po-
 tertia. probatio auctoris: quia non oportet ponere actionem intel-
 lectus agentis: nisi ad hoc: ut obiectum materiale fiat aliquo
 modo imateriale ut aptum natum sit moueri intellectu pos-
 sibile. **T. c. item** commentator. 3°. de anima recitat opinionem
 Auenpace ad hoc talem: intellectus potest abstrahere forma-
 le a materiali: et sic quidditate materialis substantie a singu-
 laribus. si autem in quidditate sic abstracta remanet aliquid
 materiale: adhuc potest intellectus abstrahere formale a ma-
 teriali: et sic semper. ergo talem deueniet ad quidditates sim-
 pliciter imateriales: et hanc cognoscet: quia hanc abstraxit a
 singularibus. ergo 2°. **T. c. item** multa demonstratur a philo-
 sophis de substantiis separatis: puta in 12°. huius de deo
 quod sit sempiternus: quod mouet sicut appetibile non motus: quod
 est vita: quod semper actu intelligit: quod seipsum intelligit tamquam
 primum obiectum 2°. ibi 2° alibi: ibi de numero intelligen-
 tiarum iuxta numerum orbium quos mouent. de subiecto
 autem demonstrationis oportet recognoscere quid est. ex
 posteriorioribus quidditates omnium istorum cognouerunt philo-
 sophi. **T. c. 2.** **Oppositum** videtur in littera: sicut oculus vesperti^{us} ad lu-
 cem solis vel diei. ita anime nostre intellectus ad ea que sunt
 manifestissima in natura habent substantie separate: sed primum
 est impossibile. ergo 2° secundum.

EX **T. c. 2.** de intelli^{gentia} dei vel non: require post in questione de
 cognitione infiniti. **T. c. 2.** plus distat intelligibile increatum
 ab intellectu creato quam intelligibile creatum a sensu: sed tale
 intelligibile non potest apprehendi a sensu. ergo multo mi-
 nus intelligibile increatum ab intellectu. **T. c. 2.** **Responsio.**
 verum est in esse non in cognoscibilitate: nec in proportionem
 obiecti. **T. c. 2.** **Item** potentia passiva non se extendit nisi ad
 ea ad que se extendit actiua eiusdem generis. igitur nec in-
 tellectus possibilis ad aliqua: nisi ad ea ad que se extendit
 intellectus agens: ut faciat ea intelligibilia. talia sunt fan-
 tasabilia. **T. c. 2.** **Respondeo** quod maior est falsa de potentia
 actiua que tantus est vnus: 2° passiva contrarium: ut patet
 12°. huius. commentario. 10. **T. c. 2.** **Aliter** responderetur quod intelligibilia
 fiunt per intellectum agentem in quantum in ipso: ut lumine
 possunt suas species imprimere possibili. sic intelligentie sunt
 intelligibiles: quia possibilis nihil recipere nisi in lumine sibi
 conaturali quod est intellectus agens. **T. c. 2.** **Sed** illud non saluat
 intellectum agentem habere actionem circa substantias sepa-
 ratas siue intelligentias: sed circa intellectum possibilem qui

species earum non potest recipere nisi in tali lumine. **T. c. 2.** **Aliter**
 responderetur quod intellectus possibilis in actu non dicitur ampli-
 us passivus: et ut factus in actu circa effectum quem cogniti-
 nem istorum. **T. c. 2.** **Item** arguitur quod si sic homo tunc naturaliter
 posset attingere ad beatitudinem. **T. c. 2.** **Responsio** ad hoc patet
 ex solutione que habetur infra: quia beatitudo habet visiones
 que est intellectio: ut intuitiva: non quecunque. **T. c. 2.** **Contra** hoc.
 eiusdem potentie circa idem obiectum non est nisi vna actio.
 ergo cognitio nostra nunc non differt ab illa visione specie:
 et tunc quamuis minus beati sumus: tamen beati: quia etiam
 vnus beatus minus clare deum videbit alio. probatur prima
 propositio: quia siue actio habeat speciem ab agente: siue ab ob-
 iecto. si vtrumque est idem: actio erit eadem in specie. **T. c. 2.** **Con-**
firmatur ex 8°. metaphysice. **T. c. 2.** **Responsio**: quod illa visio
 differt specie ab hac cognitione: et cognitio fidei differt spe-
 cie ab vtraque istarum. **T. c. 2.** **Tunc** ad primam propositionem di-
 cendum quod vera est quando vtrumque est idem non tamen subiecto
 sed secundum quod agit: et secundum quod est obiectum: et eodem modo se habet
 tia inueniuntur erit vna actio specie. **Exemplum**. aqua si frigidat
 et humectat: sol costringit lutum et non glaciem: ignis lignum
 prope positum comburit: et non remotum: sed tantum cale-
 facit: in cognitionibus etiam est variatio propter organum omni-
 no ind dispositum: ut febricitantis lingua. aliquantulum indis-
 positum: ut oculus senis. bene dispositum: ut oculus homi-
 nis iuuenis: optime: ut oculus agilis. propter medium aliter
 videt oculus per aerem et aquam: aliter aliter videtur mane et
 meridie propter medium vaporosum. propter lumen: aliter in
 lumine candelae: aliter in lumine solis vel radio. propter ra-
 tionem cognoscendi aliter per species propriam rectam vel re-
 flexam. hec autem visio et illa habent diuersa lumina: et di-
 uersa representationis obiecti.

T. c. 2. **Responsio** ad questionem: quod anima coniuncta corpori
 non potest intelligere quidditates substantiarum separatarum pro-
 pter duo. **T. c. 2.** **Primum** est: quia sic coniuncta nihil intelligit
 nisi per abstractionem a fantasmatibus: substantie autem se-
 parate non faciunt fantasma: nec ex his que faciunt fantas-
 ma possunt cognosci. 2°. probatio prime propositionis duplici-
 ter: quia leio organo virtutis fantasmatice impeditur intellectus ab adiecto ico-
 gnita: et a specie cognita: hoc non videtur: nisi quia idiger fan-
 tasmatibus in vtraque operatione: tum quia dum volumus aliquid
 intelligere: formamus ydolum in quo illud inspicimus: et
 3°. de anima. de fantasma ad intellectum: sicut sensibilia ad
 sensum. **T. c. 2.** **Secunda** propositio habet duas partes. prima patet
 fantasma sit motus factus a sensu secundum actum. 2°. de anima.
 substantie autem separate non sunt sensibiles. ergo 2°. **T. c. 2.** **2^a**
 pars probatur dupliciter: tum quia effectus qui non adequat
 potentie cause non ducit in cognitionem quidditatis cause.
 substantie separate si cognoscuntur per illa que faciunt fan-
 tasmata in nobis: tamen cognoscuntur per huiusmodi effectus:
 quia non sunt adequantes causam. ergo 2°. **Prima** propositio
 patet: quia quidditas talis cause excedit talem effectum: tum
 quia finiti ad infinitum. nulla est proportio: ergo nec aliquius
 sensibilis ad quidditatem dei. Si ergo quidditas dei qui est pri-
 ma causa efficiens non possit cognosci per effectum: multo ma-
 gis nec aliquius substantie separate quidditas. cum quolibet
 alia causa minus causet quam prima secundum proportionem primarum
 de causis. **T. c. 2.** **Secunda** principaliter pro ista positione ponitur quod
 quidditas substantie materialis est primum obiectum intel-
 lectus nostri possibilis. ergo nihil poterit per se intelligi a
 nobis: quod nec est talis quidditas nec cognoscibile per tales
 quidditates. primum manifestum est de quidditate substan-
 tiarum materialium. secundum probatur ut prius per non
 adaequationem et improportionem. primum habet assumptum
 ostenditur: quia obiectum proportionatur virtuti cuius
 intellectus autem est virtus existens in materia: ta-
 men non operatur mediante organo. ergo obiectum eius

TRA

de anima
 T.c. 66

2.2.68
 T.c. 133
 T.c. 30

T.c. 150

erit aliqd exis in mā. nō trī cognoscit in q̄stū exis in mā. talis est quiditas substantie materialis abstracta per intellectum agētem. ¶ Confirmatur hoc: qz nisi illud eēt obiectum intellectus possibilis nō videtur necessariūz ponere actionem intellectus agentis circa obiectum intellectus possibilis. ¶ Item nō videtur quibusdam qd aliud possit cōuenientius poni obiectum.

¶ Cōtra ista. pmo cōtra positiōem in se per quinqz rōnes. pma talis est. Omnes homines natura scire desiderant. pmo metaphysice. ergo maximā sciētiaz maxime desiderabunt. Ita arguit in eodem pmo. maxia sciētia est circa maxime scibilia que sunt cause pmer: pma pncipia: qz per hec alia scitūz non conuerso ibidē in pmo: q̄ scia pma marū causarū maxime naturaliter desiderabitur ab homine. desiderū naturale non est ad impossibile pmo metaphysice: nīc enim esset frustra. ergo rē. ¶ Item. io. ethicoz. probat philosophus: qd felicitas hominis consistit in speculatione veritatis: rē. concludit in fine capituli qd sapiens erit vtiqz felicissimus: rē. secundum ipsum in. 6. eiusdem sapientia est circa altissimas causas. ergo in speculatione altissimarū causarū maxime consistit felicitas hominis. ad felicitatem autē cūz sit finis. ppius hominis nō est impossibile homini attingere: qz. 2. huius dī qd nullus conabitur ad terminūz non futurus vlt: rē. natura dedit sibi necessariā ad attingēdum hunc finem: sicut pbari habet ex pmo. 50. z. celi z mundi: de stellis. ¶ Ad istas duas respōdetur qd possibile est homine scire sciētiam maxime scibilem pro pma ratiōe: rē. speculari altissimas causas p secūda: nō tamē in hac vita: sicut omnes desiderāt beatitudines sūm Aug. 13. de trinitate. ca. 3. ad quā nō possunt in hac vita pertingere. ¶ Cōtra illa felicitas de qua loquitur phs in. io. ethicoz. haberi pōt in hac vita. dicit. n. quare erit vtiqz felicitas speculatio quedā: opus autem erit: rē. prosperitate exteriori: rē. o3 corpus sanū esse rē. cibum rē. reliquū famulātūz existerē rē. Certū est hō haberi nisi in vita ista. ¶ Itē nō est certū ex itentōe philosophi qd possit aliquā aliam vitā: quia in diuersis locis. 2. de aia. rē. iz. huius videt loqui dubitātūz: sed certū est sūm ipm habere debz poni in aliquo statu quē certum est ipsum certitudinaliter possuisse. ¶ Item potētia iproportionabilis alicui obō nō potest per aliquē habitū sibi adueniētē cognoscere per se illud obiectū. ergo si potētia intellectiua anime cōiuncte sit iproportionabilis quiditati substantie separate p nullū habitū quē recipiet cum eadē manebit separata poterit fieri pproportionabilis. ergo intellectus separatus nō cognoscet substantias illas separatas. ¶ Probatio maior. omnis habitū receptibilis in aliqua potētia: vel respicit pro obiecto ppro obiectum illius potētie si sufficit ad eliciēdum omnes actus illius potētie in rōne pxiimi pncipij formalis elicitūz: aut aliqd particulare pxiētū sub obiecto potētie: sicut p3 de diuersis habitibus potentie intellectiue: sed nullus habitus respiciēs pro obiecto aliqd iproportionabile potētie poterit recipi in tali potētia. ¶ Itēz si intellectus separatus cognosceret aliqd obiectum per se qd modo nō pōt cognoscere: vt quiditatē talium substantiarū. ergo nō erit eadē potētia: qz eiusdēz potētie est idē obiectum. 2. de aia. ¶ Item cōtra positiōem. 3. sic. phs in. 2. huius arguit sic. si fines essent ifiniti: nullū eēt agēs per intellectū. hec pma nō valet nisi agēs per intellectū itendat nō solum pxiimū finē: sed omnes fines essentialiter ordinatos. si hec ppositio sumpta in arguīto philosophi est vera: rē. nullū agēs per intellectum itendit agere ppter finē quē nō cognoscit. ergo omne agēs p intellectus cognoscit nō solum pxiimū finem: sed omnes fines essentialiter ordinatos. rē. ita vltimū. si ergo nō possit illum cognoscere

nō erit agēs per intellectum qd est icōueniēs philosopho. ¶ Itēz. 4. sic. in scōo huius arguit sic. si cause eēt ifinite nihil esset cognoscere: rē. cōsimilem piaz facit pmo phsicoz cōtra anaxagorā. hec pma nō valet nisi ad cognitōnem cuiuscūqz oporteret cognoscere omnes causas eius. ergo si nō contingat intelligere pma causas que est maxie causa cuiuscūqz effectus: nullū effectū cōtingeret cognoscere. ¶ Item. 5. sic. veritas aut est cōformitas rei ad piaz mēsuram: aut nō est fine illa. ergo si cōtingat cognoscere veritatē alicuius rei naturalis possibile erit intelligere cōformitatē illius rei ad ppiam mēsuram. Ita mēsurā est ydea in mēte diuinā. cōformitatēz autē ad hāc ydeā nō puenit intelligere nisi hac itellēctā: cum relatiō nō itelligatur absqz termino. ergo si aliqua veritas est a nobis itelligibilis: per piaz rē ydea. ¶ Cōfirmatur per Augu. 83. questionū. q. 4. 6. nō ē verisimile: aut nullos sapiētes finis se ante platonē: aut res quas plato ideās vocauit nō itellexisse: si quidē in eis tāta vis cōstituit: vt nisi illis intellectis sapiēs esse nō possit sūm pxiem positiōem.

¶ Respōdetur ad argumēta facta in contrarium pncipaliter: ad ista. 5. ad pxiimū pncipale dicit qd in argumēto cōmētatozis est duplex defectus. pmo est fallā pntis. nō enī sequitur: si natura nō fecisset eas int^{as} a nobis: ergo non ab aliquo: sed destruit aīas. est etiā alius defectus: frustra enī dicitur qd ad finē ordinatur: rē. ad ipm nō potest attingere: sicut habetur 2. physicoz. cap. de casu rē fortuna. s. 2. c. 62. substantie separate sūm itelligibilitatem suā nō ordinatur ad itellectiōem nostrā: vt ad finē. ergo nō sunt frustra itelligibiles: licet a nobis nō possint itelligi. Exemplū. sol nō est frustra visibilis si nō possit videri a vesperti^{as}. Dic dicit qd itentio cōmētatozis nō est qd substantie iste nō sint nobis cognoscibiles quātū ē ex parte earū: rē. hoc pbat ratio sua: qz tūc natura fecisset eas itelligibiles quātū est ex parte earū: rē. tamen nobis nō itelligibiles quātū ē ex parte sui. ergo frustra. ¶ Cōtra hoc ē littera cōmētatozis pus allegata: non impossibile nobis rē. sicut impossibile est vesperti^{as} videre solē: s. nō est impossibile ei q̄stū est ex pte solis: s. q̄stū est ex pte sui. q̄ ex alia pte nō est impossibile nobis ex pte nra. aliqñ sūm impole hinc rē inde. ¶ Item est adhuc fallā pntis: sicut pus: nō enim sequitur: nō sunt itelligibiles quātū est ex parte sui a nobis. ergo nō sunt itelligibiles ab aliquo. ¶ Respōdetur de frustra: qd finis earum est: vt quātūz est ex parte sui sint cognoscibiles a nobis ad concludendū frustra o3 habere qd ad hūc finēz nō possint attingere. ergo o3 cōmētatozē isferre qd natura fecisset eas frustra que sunt itelligibiles quātū est ex se nobis: tamē qd nō possibiles itelligi quātū ē ex se a nobis: sed hoc ē isferre cōtradictōrium de cōtradictōrio. qd nō potest fieri nisi cōtradictio icludatur in pmissis. ¶ Ad scōm argumētum pncipale respōdetur qd non itelligitur aliqd a nobis nisi sub rōne imaterialis: hoc ē pxi^{as} non vt in materia: qd tamē existit in materia: sicut dicit positiō dī obiecto intellectus nostri. ¶ Ad tertiū sūm vnum mo^{as}. abstractio nō est ab aliquo intellecto in actu: s. trī ab aliquo existente in virtute fantastica. ¶ Cōtra. s. itellēct^{as} resoluit causata in incausata: cōpositioz in simplicioz. vt manifestū est de vssimū rē partib^{as} diffinitōis. sic ergo abstractio imateriale a materiali per resolutionēz si debeat dici abstractio. ¶ Respōdetur ideo aliter: qd quātūcūqz abstrahitur illud qd ē imateriale in quiditate substantie sensibilibus a materiali. abstractio semp est eiusdem spēi cū singularibus a gbus abstrahitur. rē. per piaz nūqz conueniunt ad quiditatē substantie imaterialis: sed tantum ad quiditatē substantie que est in mā: nō tamen pxi^{as} vt est in materia. ¶ Ad quartū qd nō dēmōstram^{as} aliqua de substantiis separatis: nisi quia. s. per effectus: rē. in tali dēmōstratione

T. c. 13.
T. c. 35

2°. p.
ca. 10.

ca. 8.

T. c. 8.

ca. 10.

T. c. 21.

T. c. 17.

T. c. 33

T. c. 8.

hō oportet subiectum esse precognitum quid est: sed tū in
demonstratiōe propter quid. ¶ Ad alias quāq; ratiōes con
tra positiōem respōdetur q̄ vel p̄cludit q̄ cognoscimus
de substantiis separatis q̄ sunt: vel iquātū sunt cause isto
rum inferiorum: nō autē ppter quid: cum effectus deficiēs
nō sufficiat: vt p̄ ipm cognoscatur qd est cause. ¶ Uel ali
ter respōdetur q̄ nos cognoscimus de eis quid non sunt:
qz. s. nō sunt aliqua istorū inferiorum: ppter hoc q̄ nos co
gnoscimus ipsas esse excellētes cās respectu horū. ¶ Cō
tra istas respōsiōes simul. pmo sic fm p̄bm. 4. huius: ra
tio quā significat nomē est diffinitio. diffinitio exp̄mit qd
est esse rei: ergo vbi cūq; itelligimus ratiōem quā signifi
cat nomen ibi possumus itelligere qd ē res: sed vbi cūq;
ipōnimus nomē ad significādū ibi possumus itelligere
ratiōem quā significat nomē. nullus. n. significat p̄ voces
q̄ nō itelligit: substantiū autē separatim ipōnimus nomina
pprie significatiua ipsarū. ergo rē. Ultimum assumptū
p̄z: qd de nullo sunt vā illa q̄ de dō affirmamus nisi de illa
subā sepata cui hoc nomē ipōnitur. ¶ Cōtra p̄mā respon
siōem sic. 2. posterior. cap. 6. fm expositores antiquos.
Itē autē speculārium vbi tractat p̄hs de cognitiōe qd ē:
rē est. dicit q̄ q̄ cognoscit qd est: vel si est p̄ se: tūc cogno
scit qd est: q̄ autē si est cognoscit per accidens necesse est
nullo mō se h̄re ad qd est: qz neq; qz ē scim? q̄ si dicat fm
cognitiōem p̄ accēs: nec cognoscim? qd est: nec qz ē: r sub
dit paulo post. quorūcūq; qz est habemus quid ē facile ē
h̄re: q̄re quēdammodū habem? qz ē sic habemus r ad qd
est. ergo cū de substantiis separatis cognoscim? si ē nō tū
per accēs: qz hoc nō est cognoscere qz ē sequitur qd de ipsis
possum? cognoscere qd est: maxie de deo vbi vtrūq; idēz
est qd ē. r qz est. ¶ Itē vlt. ca. 9. metaphysice. vult q̄
circa icomposita nō est decipi. S; aut tota attingit: r ē
scia: aut nihil de illis attingit. r est ignorātia: mō deceptio
¶ Itē ē ēst imediate qd itati. eorū q̄ cū cognoscim? esse
icēse quid itati ipaz fm ipsos: r nō cōtingat itelligere cō
positiōes nisi cognitis extremis: qz fm p̄bm p̄ p̄bierme
nias. cap. 6. de vbo. Esse significat quādā p̄ponem quas si
ne compositis nō est itelligere. ergo sequitur de necessitate
q̄ cognoscim? qd itates ipsarū. ¶ Itē oī p̄pone negatiua.
p̄z est affirmatiua. 2. p̄bier. ca. vltimo. h̄ enī bonū nō est
malū est vā. qz h̄ affirmatiua p̄z est vā. s. bonū ē bonū. Et
p̄bus. 4. huius. i. ca. qd icipit. Amplius si p̄dictiōe notior
vtiq; erit dictio q̄ oppō negatio: ḡ si cognoscat d̄ āgelo qd
nō est: oī p̄ cognoscere qd est. ¶ Itē p̄ra p̄mū fundamē
tum de fantasmatē: tūc non ēst itellect? superior potētia
fantastica: qz haberēt idē obm p̄mū r equalia p̄tinens:
¶ Itē aut itelligit opio q̄ nihil itelligim? nisi cui? cog
nitiōe accipim? a fantasmatib? r tūc stat qd de substantiis
separatis possum? cognoscere qd sunt: sicut postea p̄bat:
aut itelligit q̄ nihil itelligim? nisi cuius species fm se p̄us
fuerit in fantasia: r tūc p̄ra h̄ seq̄ q̄ nihil p̄ se ēst itelligi
bile nisi p̄ se sensibile: qz nihil aliud facit p̄p̄iā sp̄z in fan
tasia: qd est cōtra eos. ¶ Itē multas qd itates rerū itelli
git aia que nō faciūt sp̄m p̄p̄iā in fantasia. s. icorpozeuz:
vt aia seipsam r potētiās aie: r secūdas itentiōes. p̄batio
p̄mī fm Boetii de hebdo? per se notū ē sapiētibus icor
poze nō esse in loco: nō autēz oibus: qz termini non sunt
noti oibus. probatio sc̄di. p̄hs. 2. de aia diffinit animā: q̄
nō esset nisi cognoscēdo qd est ipsi? ¶ Ad qd posset dici
q̄ nō diffinit. p̄p̄ie: sed p̄ subiectū. ¶ Cōtra aliqd ponit
in diffinitiōe eius. s. qd ē actus r h̄ q̄ne nō cadūt sub sensu
nec faciūt sp̄m in v̄tute fantastica. ¶ De potentys p̄z
itellectus possibilis cognoscit se sicut alia. ¶ Ad h̄ d̄r: q̄
verū est: qz p̄ sp̄m aliorū: non p̄ quiditatez. ¶ Cōtra. quō
itelligit itellectus agēs qui nō recipit sp̄m. nec ē in actu
per aliquā sp̄m receptas: ¶ Item r̄sio dicit sim: qz co

gnoscere itellectū possibiles p̄ sp̄m lapidis q̄ accidit sibi
nō est cognoscere eū: cū illa nūq; possit directe representare
aliquid: nisi lapidē cuius ē sicut cognoscere coruscum inq̄z
venies solū eūz veniētia accidat sibi: seq̄ q̄ nō cogitō ip̄z
simpl̄r. ¶ Itē de habitib? p̄z q̄ per itellectū qui est habi
tus p̄ncipiorū quo pōt homo adherere p̄mis p̄ncipys: ēst
pōt scire se adherere. ¶ Itē p̄ sciaz scit se cognoscere cō
clusiōem per causas. ¶ Itē p̄z de actibus: qz notior est di
lectio q̄ ille qui diligit fm Augustini. ¶ Item reflexio
fit sup actū itellectus nō imaginabilem.

¶ Itē Aug. ad nembzū de eternitate: r similr sup gen. EX
4. ca. 13. de itellectōe senary: quere in tabulis: r de bea
titudine q̄re. 13. de trinitate. 3. r de aia que d̄z se secernere
a fantasmatib?: vt se itelligat. 10. tri. 20. ¶ R̄n. debet
se secernere in rōne itellecti vlt? credat se fantasma. Si
milr in rōne p̄ncipy itelligēdi p̄mo q̄. s. fantasma non est
p̄ncipiū itelligendi p̄mo aiaz: qz tūc aia esset corpus: s; nō
d̄z se secernere a fantasmatē in rōne p̄ncipy itelligēdi ex
p̄nti: r actu reflexo: vñ ibidem dicit de fantasmatē: hoc se
putat esse sine quo se nō pōt cogitare. ¶ Isto etiā mō r̄i
detur vbiq; ad Aug. de secernēdo r abstrahēdo a fantas
matē: sicut etiam de itellectiōe senary r vni? que nō in
telligitur sine fantasmatibus corpoz: tū itellectus secer
nit q̄ fantasmata nō sunt per se illoz. vñ illa negatiue in
telligit. sic de eternitate. Similr quādo dicit q̄ imagines
corpoz sunt causa deceptōis r erroris rē. Itelligēdi est
si credat spirituale itelligēdū ēē p̄mo representatū p̄ ista
vel id illis. ¶ Cōtra hoc videtur manifestare. 25. s. se nō
cogitaret per imaginabile signētus: sed quāda; iterioze
vā p̄ntia. nō. n. illi q̄cō ēst seipsam representās.

TRA

¶ Item de itētiōibus sc̄dis est hoc certū q̄ certissime dif
finiūt. ¶ De sc̄da p̄pone p̄o opione q̄ quiditas substā
tie materialis est p̄ se obiectū: p̄z hoc est falsum si obie
ctum sit illud p̄mū: sub ratiōe cuius oīa itelligūt: quia
p̄batū est multa alia p̄ se itelligi a nobis: r fm quiditatez
suā: quoz nullū est quiditas substātie materialis. si autēz
accipitur p̄mū p̄o eo qd p̄mo tpe itelligitur: p̄z q̄ hoc ē
falsum: sed illa p̄us itelligitur: que prius sentiūt: cuius
modi sunt accētia. ¶ Itē si quiditas substātie materia
lis esset per se r p̄mū obiectū itellectus nostri: ppter p̄
portiōem obiecti ad virtutes: cū itellect? angeli: fm ip̄os
nō sit virtus in corpoze: sequit q̄ angelus nō cognosceret
qd itatem substātie materialis que est in materia. ¶ Itē
tūc nō cognosceret itellectus noster quiditatez rose: rosa
nō exīte: cū talis qd itas nō sit: tūc in mā. ¶ Item Auic.
p̄mo metaphysice. cap. 5. ens r res r huiusmodi sunt que
p̄ma ip̄ressiōe imprimūt in anima: que tū nō sunt quidi
tates materiales. ¶ Item. 7. huius p̄bat p̄hs q̄ substā
tia est p̄us cognitione: hoc nō itelligitur de p̄mitate ex
cūtiōis: sed dignitatis: qz. s. ē perfectissimum cognoscibile
fm ip̄m ibi. ergo substātia ē maxime p̄p̄ium obiectū: lo
quitur autē ibi de substātia in cōmuni put est vñ decem
genēz: put p̄z ex itentiōe eius in. 7. in p̄ncipio. ¶ Itē ali
quādo dicit Tho. vez esse p̄p̄ium obiectū itellectus: eo
q̄ sic se habz ad itellectū: sicut bonū ad volūtātē. ¶ Itēz
quādoq; ponitur vniuersale esse obiectus: sicut in. 2. de
anima. singulare dū sentiūt: vñ dūz itelligit. ¶ R̄e
spōdeo: licet vniuersale sit p̄p̄ia passio obiecti itellectus:
nō tū est obiectū: sicut nec visibile visus: s; color. ¶ Sed
ad hoc aliter pōt dici q̄ nec est ei? p̄p̄a passio: sed oēs au
ctoritates itelligūt: q̄ in hoc excedit itellectus sensus.
ideo in hoc est d̄ria. ¶ Ad illud ergo de p̄poriōe inter
obiectū r potētiā: dicendū q̄ nō requiritur p̄poriō in eēn
tia: nec in modo efendi. S; nec in natura: tūc oculis cor
poralis corruptibilis quomodo videret solē icorruptibi
lem: r q̄re stella vel luna nō cognoscit solē: r quō angelus

2.4.

2.60.

T. c. vi.
simi.

cognoscit quiditatem corpoream: quomodo intellectus noster
quiditatem non existit: sed regitur proportionem motui et mobili.
Si autem corpus potest mouere intellectum: multo magis incorporeum.
Ad questionem dicendum quod potest cognosci a nobis: quia
huiusmodi. cap. ultimo. ignorantia de illis non est in nobis: ut
cecitas: sed in non habentibus intellectum: quod si nihil cognoscit
nisi cuius est sensus intelligibilis: accepta per sensum nunquam
substantia materialis cognoscere: quod per sensum non est alia no-
titia ante consecrationem hostie et post. Item si effectus ducit
in cognitiones causas: quod cum ergo magis causas magis probatur.
quod magis dependet ab illa cuius magis sit efficiens quam me-
us: quod deus posset facere illud sine mea causa: nec potest esse sine
efficiente remoto cum non possit fieri sine illo. Contra. igitur
species lapidis magis representat deum quam lapidem. Contra. Ratio
argumentum preedit de cognitione discursiva que habet per
hoc tamen: quod est effectus: si autem est effectus: tunc species igitur est
principium cognitionis intuitivae non discursivae. Item quando arguit
ab effectu ad causam: in quo stat: non in effectu: illud est per
cuius causa: qua immediate intelligitur conclusio demonstratio.
Notandum quod in sensu est una cognitio intuitiva. primo per
primum: alia primo et per se propria per speciem: sed non intuitiva. utri-
que correspondet sua cognitio per accidens. secundum per rationem
cognoscibilis per se. Exemplum de primo. visus videt colorem.
De secundo. fantasia imaginatur colorem. De tertio. visus videt
tenebram. De quarto. fantasia imaginatur tenebram. Prima cog-
nitio fantasie propria est per compositionem specierum diversorum
sensibilium: ut imaginandum motum aureum. Secunda cognitio est co-
gnitio per accidens alicuius: ut hominis per figuram et colorem etc.
In intellectu notitia visibilis vel intuitiva: que est prima cog-
nitio non est in via possibilis: quod nulla potentia referat speciem:
vel formale principium cognoscendi in absentia obiecti potest
cognoscere: quod illa idem habet principium reprobiter et non pen-
te: et cognitio ista intuitiva est tamen de reprobiter: et sub ratione
primitivae. unde si visus posset habere speciem in absentia obiecti
nunquam illa species esset principium intuitivae cognoscendi. Item ut
visus nunquam cognitio intuitiva cognoscit immutabilitatem alicuius:
quare primo libro. q. 4. ad 6. Secunda cognitio est accidentium sen-
sibilium solius: quod illa sola facit speciem in intellectu: non autem
substantie: ut patet super illam primam. si nihil cognoscit etc.
Tertia cognitio et quarta que idem sunt habet. est rationem
proprium rerum intellectuum per species habitum remouendo quomodo
cognoscunt intellectualiter rationes rerum sensibilium.
Quinta cognitio est forte rerum separatarum vel substan-
tiarum que cognoscuntur per hoc quod multa apprehensa similia
cogitunt que nunc alibi omnia inveniunt: sed propter hoc
nulla eorum specifica alicuius cognoscit nisi in vniuersali
et forte accidentali vel per se superiori. Sed eorum propter se
habet in hac cognitione. quod sensibilia per accens in cognitio-
ne sensitiva. ubi est sextus gradus.
Ad argumentum in opus. sicut oculus etc. Contra. similitudo quo ad
impossibilitatem intelligitur de notitia visibilis: quod alia non pertinet
ad sensum: forte noctua posset imaginari solem si deus da-
ret sibi speciem. Aliter posset dici quod sicut oculus ad lumen so-
lis qui necitate secundum totam suam virtutem agit. ita intellectus ad
cognoscendum illa secundum totam rationem cognoscibilitatis. aliter non
teneret similitudo. Aliter dicitur quod intelligitur de potentia recipien-
di propria speciem obiecti: per quam fit secunda notitia: et tunc impossi-
bile utriusque ibi abest. Secundum statum recipiendi tantum species a-
sensibilis. aliter intelligitur de quanto gradu notitie intellectus quantum
ad difficultatem: non quantum ad impossibilitatem secundum mentatores.
Ad argumenta prime opinionis patet quomodo intel-
ligatur omnia per abstractiones a fantasmatibus: quod nec in
tertia nec in quarta nec in quinta nec in sexta cognitionem
veniret intellectus nisi secunda esset prima. tamen multa nunquam
intelligit primo modo nec secundo modo. et tamen non abstracta a fan-
tasmatibus: sed per abstracta que cognoscit alijs modis se

quibus. Ad illud de lesione organi responsio. non est causa
equalitas obiectorum utriusque potentie: sed causa est ordo naturalis
sicut non intelligitur in somnis propter quod etc. Ad illud de
ydolo formato. bene verum est quod idem incipit cognitio: sed ubi
tra. per gradum ad non habentem ydola respuens ydola. Ad illud
Auric. metaphysice. 5. quod ens et res faciunt primam impressionem
in anima: quod videtur: quod primum habitus potentie habet pro
obiectum primum potentie primum habitus: ut metaphysice obie-
ctum primum est ens quantum ens. 4. metaphysice. Item tunc non esset formalis
habet aliud est commune omni per se intelligibili nisi ens nisi forte
alia convertibilia entia: ante que omnia naturalia primum ens est ens in-
telligibile: ut subiectum animae passiones sine proprietates. Contra:
tunc ens habet unum conceptum: quod potentia potest habere aliquem actum
vniuersalem. circa primum obiectum. Item tunc non esset formalis
alia ratio obiecti intellectus et voluntatis: quod ratio obiecti volun-
tatis est aliqua ratio entis. per se intelligibilis. Item tunc
omnia essent actui intelligibilia quecumque sunt actui entia: et tunc
supplueret intellectus agens. Item tunc singularia essent per se in-
telligibilia: sicut corporalia: quod est contra Augustinum. 13. sup-
gen. agens est nobilius patiente. Item tunc intellectus posset na-
turali virtute in cognitionem omnium entium: et cogitationis cor-
dis et futurorum contingit etc. Ad primum. euasio. color est
primum obiectum visus: tamen circa colorem in se nullum actum potest
visus habere: sed semper circa singulare. Contra habet est: quod visus
non cognoscitur visis. Contra. Ratio sic. nec intellectus vniuersali actu
est alicuius equoci cognoscitur secundum logicum: licet analogi secundum
metaphysicum: sed tamen primum iter illa ano. Contra illud
est substantia: ergo illud facit propria speciem. quod alioquin non cer-
tissime cognoscere: quod est contra illud quod predictum est. Sicut
albedo non intelligitur quantum albedo: sed quantum est subiectum.
Similiter primum obiectum ponendum esset primum ad quod omnia
alia attribuntur. alioquin unde est vniuersalis potentie. ibi concedere.
si ens non est vniuersali. Contra. Ratio. propria species substantie est in
sensu ut deferretur: non ut percipiente: vel subiectivae. non ob-
iectivae. Ad primum aliter dicitur quod ens est vniuersali rationis: ut ran-
gitur in illa questione. 4. huius. alioquin non esset certum quod aliquid est
ens: et dum si substantia vel accens. Ad secundum. idem est ob-
iectum intellectus et voluntatis: quere in. 6. questione. 3. et in. 9. q.
5. aliter ista ratio intelligitur: sed non est ratio intelligibilis: nec
sub qua aliquid per se intelligatur. Ad quartum. prima conclusio
conceditur. Augustinus. exponit in tabulis.
Ad plenioris igitur solutionem istius questionis est sciendum quod. 4. sunt
gradus in cognitione sensitiva. primum est intuitiva cognitio: quod
est de reprobiter: non tamen per speciem: nec tamen sub ratione cognoscibilis: sed
in propria natura. Secundus gradus est rei cognite per speciem pro-
pria ex se genita. Tertius gradus est per speciem aliam factam a
virtute cognitiua: et hoc ex speciebus aliis quorum propriis impressis
sibi. omnes iste cognitiones sunt per se. verbi gratia. de primo
gradu. visus videt colorem. de secundo. fantasia imaginatur colo-
rem visum. de tertio. fantasia imaginatur motum aureum: vel
ex nigro debili: quod videtur: imaginatur nigerrimum. In istis co-
gnitionibus est aliquo modo vniuersale et particulare: sicut
patet primo physice. Auri. et cognitio in vniuersali est adhuc co-
gnitio per se maxime in intellectu. Contra. Ultra hos gradus cog-
nitionis est cognitio per accens: et hoc vel oppositi per remo-
tionem: siue subiecti per accens: secundum alias questiones de primo gradu. scilicet
intuitivae cognitionis an sit in intellectu in via dubium est. ut tamen quod
sic: quod quod perfectionis simpliciter est in inferiori ponendum ut po-
nendum in superiori. et perfectionis simpliciter est in cognitione sensiti-
ua: quod cognoscit aliquid quantum primum ens est per essentiam. ergo habet
cognitio videtur habet competere intellectu. Sed contra. nul-
la potentia retentiva speciem in absentia obiecti cognoscit rem
cognitionis intuitiva quantum primum ens est per essentiam sua: sed intellectus
retinet speciem si ponatur. ergo etc. probatio maioris: quod species que
cognoscit talis potentia vniuersaliter se habet ad ipsam reprobiter
sententiam secundum eentiam: et non primum. ergo etc. Sed hoc argumentum

T. c. i.

probarer deū non videri in patria per spēm que possit cō-
seruari in absentia obti: qz tūc non eēt visio neqz esse pos-
set. Si vero teneat q intellectus h posset cognoscere ituiti
ne. pōt dici q oēm actū distinctū sensus cōcomitat aliq
actus intellectus circa id obit: 2 ista intellectus est visio: s3
falte3 fm pīm gradū cognitōis: nulla suba sepata h a no-
bis cognoscit: nec scō mō. qz oporteret q spēs illa ime-
diatē origiaret ab illo obo: qd nō fit: nullā enī spēs recipi-
mus nisi vel p sensus vel quā intells facit ex receptis. 3°
etiā modo nō cognoscit: qz oporteret q pprias spēs habe-
remus partiū illius pceptus ppo⁴: nec iste tres intellectio-
nes i pculari sunt de aliquo nisi ab accitibus. 4° modo
intelligit qdlibz pceptū ens in cōi: qd est hoc ens. i. singu-
lare ens. S3 vltra pceptū entis nihil spālius intelligit de
qditate alicui⁵ sube nō solū separate: s3 nec mālīs: quia enī
rōne suba mālīs subta accitib⁶ posset multiplicare spēm
ppriā sui cum spēsbus accitū: pari rōne 7 suba imālīs cū
spēsbus suaz actionū: nō enī minus depēdet actio ab agē-
te q3 accidens a subto: s3 ipsi enī 2iungim⁷ accitū positi-
ua vel pūatiua que cognoscim⁸ ex sensu: 7 facim⁹ ex ente
7 multis talibus vnā descriptionē que tota nunq3 iuenit.
nisi in tali spē: 7 pceptus talis descriptionis est pfectior cō-
ceptu quicq3 habem¹⁰ de tali spē enī. vbi g3a: ex eē in aliquo
loca¹¹ concipim¹² esse in alio: sicut accitū in subiecto: 7 eius
oppositū vltēius per accidēs p nō eē in subiecto compo-
nimus: nō ens in subiecto est substantia. nihil tñ aliud con-
cipim¹³: nisi ens vltra dimensionēs sentim¹⁴ ens nō in sub-
iecto natū recipere dimēsiōes: 7 est cōceptus corporis: nō
natum recipere suba incorporea. ita q in omnibus istis si
queritur qd est illud qd est aptum natū: vel cui puenit nō
esse in subiecto dicimus q est vnū ens: q3 ē aliquid: q est
res. nō habemus specialiorē pceptum de quiditate ei¹⁵:
sed sic vltra amouēdo omnia corporibus ppria: 7 ex intel-
lectiōe 7 volitiōe nostra: quas experti sumus: cū imperfe-
ctione: abstrahēdo intellectionem 7 volitiōez in cōmuni
7 inte¹⁶ amotiōez illius imperfectiōis: attribuēdo illis po-
sitiue habem¹⁷ vnā descriptionem ex pūatiuis 7 positiuis.
vbi nihil est de qditate descripti: nisi ens: alia omnia sunt
pprietates essentie talis. Sic igit p3 quomō nulla substā-
tia intelligitur per se nisi in vniuersalissimo pceptu. sentis:
per accitū autem intelligitur in particulari: intelligēdo .i. p
pprietatez: vel multas pprietates illi soli cōueniētes. deus
enī aliquo mō pfectius intelligit: vt videt omni alia substā-
tia. C3 cōtra pdicta arguit q substantia a nob per se i-
telligitur: qz ita diffiniūmus substantias: sicut accitū p ge-
nera 7 dōias pprias. C3 Item quomō intelligim¹⁸ accide-
tia vniuersalia cū tñ singularia sentiamus: C3 Ad pūm
horum oīm q de substātijs habemus habitū vocales: si-
cut cecus natus sillogizat de colorib¹⁹: quia nec ipsa gene-
ra intelligim²⁰: nisi ens. C3 Ad 2^m oīm q abstractio vltis a p-
ticulari fit vtrūte intells. 7 ideo accidētia vniuersalia intel-
ligere possumus. C3 Item cōtra illud deū supius: quo di-
cebatur q ille tres intellectiones in p²¹: nō sunt de aliquo
nisi de accidētibus. A3 qz fm hoc videtur sequi q nunq3
naturalr²² intelligeremus aliquā substātiā: nec etiā in pūa
nūc enī est intellectus capax: sicut tūc: qz est eadē potētia.
nūc etiā est ipsa similr²³ potens gignere speciem: si tūc po-
terit. C3 Item quomodo tūc intelligitur ens. nūquid per
speciem ppriam: stude.

Ad aliam qōnem respōdetur q pmentator
nostri est difficultas cognoscēdi substātiās separatas: nō
ex parte earū. In intellectiōe substātie materialis est ex
parte rei: qz vnūquodq3 cognoscit: vel est cognoscibile s3
q est in actu. illa ergo que nō sunt simplr²⁴ in actu: habent
ex se difficultatē vt cognoscātur. C3 Cōtra. si sic. ergo erit

cōparādo istas res ad quēcūq3 intellectum. Dñs est falsum
respectu intellectus diuini: pbatio dñe. da oppositū huius
.i. q difficultas cognoscēdi eas ex parte rei: non respectu
cuiuslibz intellectus: sed respectu alicui²⁵. S3 nostri: tūc cum
iste substātie sint eadem ad quēcūq3 intellectum cōpare-
tur: sequit²⁶ q nō est difficultas ex pte ipsarū: sed ex parte
intellectus nostri cui pparatur. C3 Item nō est difficultas
ex parte rei in illo qd imēdiatē cōsequitur rem fm q res
est: sed cognoscibilitas statim psequitur ens fm q ens: qz
per idem est ens: 7 cognoscibile. ex. 2°. huius.

Cōcedo igit q in materialib²⁷ 7 immaterialibus difficul-
tas cognoscēdi est ex parte intellect²⁸ nostri: materialia autē
nō sunt eque in actu: sicut imālīa: ideo non ita perfecte co-
gnosūtur: tñ cognitio que pōt haberi de illis eque facili-
ter habet: sicut de immaterialibus: qz ita facili mouet ma-
teriale intellectum fm cognō²⁹ suam sicut imateriale: nō
tamē eque itense mouet: sicut ignis pūis eque facili cale-
facit fm pportione caloris sui: sicut maior ignis fm ppor-
tionem caloris sui. C3 Ad rōnem q vnūq3q3 cognoscitur
fm q in actu. vel inq3tū ens. dico q qz sunt impfectiora
in entitate. iō nō habet ita perfectā cognitioem: tamē co-
gnitio eis ppor³⁰. ita facili est de eis ex parte earū: sicut de
imālīb³¹ ex pte earū. C3 Ad aliā rōnem oīm q minor est fal-
sa. C3 Ad pbatioem oīm q nō est indispō ppter dñum:
sicut oculus noctue nō bz pstrariuz lumis solis: sed ppter
debilitatez vtrius sue in cognoscēdo. 7 ita vtrū ē formale in
cognoscēdo. C3 Ad aliud qd rō pbat q nō fit difficultas:
qz debilitat ita in cognoscēdo ppter organū: s3 qz virt³² debi-
lis ē in cognoscēdo: sensus aut pōt bre vtrūq3 impedimētū.

Et manifestum est q res habent principiu3
7 q cause rerum entium non sunt infinite.

T.c.v.

Questio. III.

In hoc

queritur vtrū sit neces-
se ponere statum in oī
genere causarū. Qz nō. 8°. physicoz. mot³³ T.c.i. 7
nūquam incept: 7 maxime circularis: 7 si ifra.
hoc nec generatio incipit ex. 2°. de genera-
tione. ergo ifinite generationes fiunt: 7 que-
libz generatio bz ppriam cām efficiētem
pūmā: 7 finem 7 mām in his que generātur p ppagatio-
nem. ergo oēs cause sunt ifinite. C3 Item quādo iter aliq
extrema est distātia ifinita possibile est ibi eē ifinita me-
dia: sed iter pūm efficiēs: 7 iter quodcūq3 aliud efficiēs:
sic de alijs causis: formali 7 finali est ifinita distātia. pba-
tio ma. quāto aliqua magis distāt: tāto plura possunt esse
media iter ipsa. ergo si in ifinitum ifinita possunt esse me-
dia. C3 Item de materia vtrū pōi ma³⁴. minor. ens in ifi-
nitū distat a nihilo. ergo iter nihil 7 ens possunt esse ifini-
te entitates potēciales: cuiusmodi est materia. C3 In op-
positū est philosophus in littera. 7 probat de omni gene-
re causarum q sit status.

Questio.

V. T.c.5.

Vtrum sit

pedere in ifinitis in
effectibus. ita q actua-
lis sit ifinitas: q sic videtur. omnis diffe-
rētia alicuius generis bz differētiāz oppo-
sitam cōdiuidētem secū illud genus: s3 fi-
nitū in actu est differētia quātitatīs. ergo
bz ifinitum pro differētia sibi opposita: 7
ifinitum in actu: non in potētia: qz differētie oppositē
nō cōpatiuntur se: sed idem est finitum actu: 7 ifinitum
in potētia. ergo habz pō oppositū ifinitum in actu. Itē
6°. topicorum Aristot. i. crepat diffinitionem linee recte: cu
ius medium superaddit finibus: qz ifinita: neq3 finē ne-
q3 mediū bz recta aut est linea. si ifinita. ergo nō repugnat
linee recte ifinitas. C3 Item. 3°. physicoz. quātā magnitudo
ca. 19.

T.c.69.

L

Constituto q̄ de p̄ssēt facere nūcꝫ hñtꝫ īfinitas vñ-
tates. Tūc ad rōnes p̄bī ī x̄rii. cū dicit. oīs nūcꝫ est nūc-
rabilis &c. ¶ Dñm q̄ eadē rō p̄ssēt fieri de nūcro īfīni-
to īn potētia. oīs nūcrus īn potētia est nūcrabilis īn potē-
tia: & oē nūcrabile īn potētia est p̄trāsibile īn potētia: & oē
p̄trāsibile ī potētia est finitū ī potētia. ergo nūcꝫ īfīnī-
tē potētia est finitū īn potētia. ¶ Dñm iō q̄ est rō p̄babilis

solū fm q dicit in lra. rōnabilr aut quē modū loquēdi hz
qñ facit tñ pbabiles rōnes. vñ altera pmissa negāda est.
¶ Ad aliud q sic catur: s nō solū sic catur: qz pōt vñ nō
uiz pōtū fieri: z crescit nūer^o. iō alr pōt numer^o cārī: qz
ex dīfīōe continui. iō fallā pñt^r. ¶ Ad aliud qd est fallā
pñt^r: qz seq^r. si mltitudo finita est nūer^o. S; destruedo
aīis nō val^s. ¶ Ad aliud: q nullū īfīnitū pōt mēsurari fi
nito finities sūpto: bñ tñ finito īfīnitics sūpto: nūc non est
de rōne nūeri q mēsurēf vno finities sūpto: qz fm ipz. nu
mer^o in potētia ē īfīnit^o q nō pōt mēsurari vno finities sū
pto: s nēō vno īfīnitics sūpto. ¶ De mltitudie cēntiali
s. īfīcificā corz q bñt ordīe cēntialē: pz qz ibi nō est īfīni
tas negatiue nec pūatiue. In finitū dīc ī pōt ibi cē: qz tūc
esset illud īfīnitū ītēsiue in pfectōe: z eēt de^r. nec est īfīni
tas in potētia fm pñm. tū qz vñiuersum ē pfectū: z s; pñz
pfectū est cui nō potest fieri additio: tū qz nō ponit aliqd
posse fieri: cui^r potētia passiua nō pcessit in mā: z p^o acti
ua in aliq cā efficiēte citra pñm: qz nō p^o deū aliqd posse
facere: nisi p cām mediā: sicut reperit a cōmētatoze sup il
lud. 7°. hui^o. manifestū ē ex dictis qz oē qd fit: fit ex vñe
niēte. in fine 2°. vbi dī. ipole est vt agēs pñm transmutet
mām nisi me^o corpe aliquo nō trāsmutabili. s. corpi b^o ce
lestib^o. z iō ipole est: vt itelligētē separe dēt aliqz formaz
formarum mīxtarū ī materia. Illud plūdit de generabi
lib^o q pducūt p trāsmutatioēz māe: s; nō dī itelligētys
in qb^o ponere^r gradus ī īfīnitū ples: si ī aliq^o ponere^r
¶ Scōz vītate circa b sūt opīones. vna qz de^r pōt facere
spēm vltra spēm in īfīnitū in potētia: qz qñbz factibilis in
īfīnitū distat a deo. qz pfectioz itelligat adhuc stat limes
creature. Alia opīo tacta ē supra cum vna rōne ad b. In
īfīnitū negatiue nō ē in aliq dīuī^o: s; in pūcto. Oē īfīnitū pri
uatiue pōt cē in aliq dīuīfībili fm aliquos. pba^r: qz termi
nus non est de essentia dīuīfībilis: sicut pūctus non est de
essentia lineē: z amoto illo qd est extra essentia rei manet
res. Si autem auferat pūct^o vltimus terminas: aut ma
net linea nō teriata apra nata terminari: aut nī. si sic. tūc īfī
nitū pūatiue crit in linea dīfībili. si nī: tūc aliqz pūct^o ē īme
diatus pūcto ablato. z sic duo pūcta cōtigua ī linea. z sic li
nea pponere^r ex pūctis. ¶ Itē idēz arg^o pōt fieri de tpe.
si auferat īstās terminas. ¶ Cōtra. qz nō pōt itelligi linea
īterminata. z h^o nō 2° itelligere lineā nō stat^o. ¶ Item p
pōt^o. illa sūt p se p mō: q sūt rōne qd^o. vt triāgulo in
ē linea: z lineē pūct^o. sūba. n. corz ex his ē: s; tale nō pōt se
parari rē manēte res: qz tūc cēt linea z nō linea. ¶ Itē in
p^o geometric: linea est lōgītudo c^o extremitates sūt duo
pūcta. ¶ Itē 3. pñy. de rōne corpis ē terminari supficie: z
supficie linea: z lineē pūcto. ¶ Ad rōnē pñm istaz: qz de
rōne cōtinui ē terminus. dōz qz cō mō qz ponit in dīfīōe eo
mō ē de cēntia cī^o. s. in rōne terminātis: nō qz linea sit pū
ctus: s; qz ē teriata pūctis. ¶ Per b p3 ad alia: qz oīa pce
dūt nō de cōtinuo ab^o: s; vt ē terminatū. ¶ De īfīnitū dī
rie. Sciēdū q actū nō pōt cē in magnitudine: sic vult pñs
z ifra. 3°. pñy. z p d celo. vbi arguit d corpe graui z leui: z circula.
ri p rōnes mltas: qz de ratōe corpis ē teriari supficie: z sic
de alijs magnitudinib^o. ¶ S; vt p possit cē īfīnitū in po
tētia. dōm fm pñm q nō: qz pñs. 3. pñy. sicoz. quātaz ma
gnitudinē cōtingit cē in potētia: tāta cōtingit esse in actu.
¶ Itā ppō declaraf duplr. pmo: qz potētia magnitudis
ad augmentū est potētia ad formā: z totū. potētia ad diuī
fīōem est potētia ad mām: z ad īpfectiōem: z ad pres: sed
forme est terminare. in^o est ē īfīnitū: z non teriare: iō pōt
esse linea tāta in actu: qz tāta in potētia: s; nō pōt esse taz p
ua in actu: sic in potētia. ¶ Cōtra. tūc nūer^o cresēs va
dit ad formāz: qz ad spēm nūeri: z numer^o dīuis ad v^o mām. ergo quātus est nūer^o in potētia: tātus poterit cē in
actu: qd est pñm q cecidit b de magnitudine: nō de nūer^o

ro. Alr declaraf ppō: qz potētia que est ad vñā formā:
posset reduci ad actū: potētia tñ ad plā: sicut ē potētia di
uīfīōis in magnitudine: nō pōt reduci ad actū: qz nō est po
tētia vna: nec ad vñū. dō nūer^o dīuīdēdo ē potētia ad vñū
augēdo ad plā. de magnitudie e^o. ¶ Cōtra. sicut magni
tudo aug^a est vna magnitudo. z iō pōt esse tanta in actu:
qz tāta est in potētia: sic numer^o auctus est vñ^o nūer^o. Si di
cas qz semp est alia spēs numeri p additiōēz vnitatis. Eo
de mō magnitudo cubitalis aug^a si vltra auge^r deuenit
ad magnitudinē tricubitalēz. z sic ascēdēdo erit variatio
spēs: sicut in nūeris. Itēz nec rō phibet qz itatēz pignam
esse īfīnitā: cū ex illis pignis nō fiat vñ pōtū: sicut nec
in nūeris. ¶ Itē alr declaraf qz pñs dicit qz appō nō est ī. 3° pñy^o.
finita: nisi dīfīōe dīa exīte īfīnitā: qz nō potest magnitu
do crescere: nisi addēdo ex alia magnitudine dīuīfā: sicut z alibi.
si magnitudo pedal dīuīdāt^r: z addaf alij magnitudini pe
dalī nūqz excedet magnitudinē bipedalem: nec alr inte^r
pñs. ¶ De magnitudie pfectōis. vbi idēz est mā^o qd me
li^o: in tali nō ē īfīnitās negatiue: qz forte qlibet gradus est
dīuīfībilis: nec īfīnitū pūatiue pōt esse ibi: qz ibi non est ali
quis gradus polis terminari qn terminet īfīnitās dīe ī
potentia an sit ibi est dūbiū. īfīnitās. vbi idēz est mā^o pñm nullibi
est nisi ī numero. z ibi solū in potētia: actū tñ nō est in esse
ctibus s; in deo solo. ¶ Per b ad pñm qōnem qz īfīni
tas trāsumptiua est in causis: qz in pmo efficiēte cāe ctiaz
accītalr ordiat pñt esse īfīnitē in multitudine succēsiue
īfīlīn causis fm ipz sūe cēntialr ordiat: nec sūlī: nec
succēsiue: qz oīs cā īquantūz cā: vel in hoc qz cā nō est vl
tima: qz vltima nīlīl pducit: oīs cā agēs in vīture alterius
nō est pñm: s; si oēs cēt īfīnitē: qlibet agerēt īvīture alte
rius. ergo nulla pñm nec vltima: s; oēs medie: sed oēs cāe
medie accepte hñt cā^o ab aliqua vna cā: b nō est aliqua
vel vna istaz mediaz. qz tūc idēz esset cā suppius. s; erit
alia pñm que erit cā oīuz: aliqñ vñiuerfitas cāz media
rum nō erit cāta. ¶ Contra. rāfīo illic dīc repugnātias: qz
fīle est de causis accītalr ordiat z de alijs: qz accipiēdo
oēs patres gñantes si sūt īfīniti. ergo oēs sūt medij: z si
sūt medij cālitas oīum erit ab aliq vna cā: ista si est aliq
īstaz. qz si sic idēz esset cā suppi^o: z arguit ibi sicut ī cau
sis p se ordiat. ¶ Item pñm: exponit sic pectiū. z me^o.
dīnez forte itēndit ea q sūt vñi^o speciei: vt hō est ab hoīe
s; iste sūt cāe accītalr ordiat: z tñ p^o qz cāe sic ordiat ē
eadez specie sūt finitē. z post dicit qz cāe accītalr ordi
nate sūt īfīnitē: z sic vñ qz dīcat dīdictoria. ¶ Itēz si eēt p
cessus ī causis accītalr ordiat esset numerus īfīnitus: z
spēs numeroz sūt essentialr ordiat. ergo ī talibus est īfī
nitas. ¶ Item pñm qz rō perit: qz assumit in anīte ī mīo
ri oēs cās esse medias. ergo supponit pñm z vltimū: alio
qn ponit īmediū sine extremitis. ¶ Itēz assumit qz oēs cāe
medie haberēt causam aliam. dico qz nō: sed quelibet est
causata ab alia: sed nō valet: quelibet est cāta ab alia. ergo
oēs sūt causate ab alia. sed est figura dīctōis. pmutatur
enim singulare in plurale. ¶ Aliter formatur ratio ex lit
tera ad solutiōēz questionis qz causalitas mediatarū sit
ab vna causa: qz cuiuslibet cause medie cālitas est ab alia
pziore essentialr. nulla est causa pziore cēntialiter nisi sit ali
qua prima essentialr: qz prius est qd est pziūcio pziūq
uis. ergo nulla potest hñe causalitatem nisi sit alia prima a
qua omnes hñt causalitatem suā. ¶ Contra istaz rationē.
in tempore z motu sūt prius z posterius: z tñ nō est ibi p
mīo mīo pziūcio. ¶ Ad illud respondet philosophus qn
to metaphysice. capitulo de pziū z posterioz. qz nō est ibi
prius neqz posterius nisi signetur a nobis. alibi est pñm
simpliciter. qz iste scōs modus arguēdi potest aliquo mo
do saluare pziorez modū arguēdi qui est cōmētatoz.
¶ Ideo ad argumēta que sūt cōtra illud pñm mo
L z

3° pñy^o.
L.c. 63.
L.c. 64.
L.c. 65.
L.c. 66.
L.c. 67.
L.c. 68.
L.c. 69.
L.c. 70.

L.c. 71.
L.c. 72.
L.c. 73.
L.c. 74.
L.c. 75.
L.c. 76.
L.c. 77.
L.c. 78.
L.c. 79.
L.c. 80.

L.c. 81.
L.c. 82.
L.c. 83.
L.c. 84.
L.c. 85.
L.c. 86.
L.c. 87.
L.c. 88.
L.c. 89.
L.c. 90.

z me^o.
2° s.

L.c. 16.

dum dicendum. ¶ Ad primum q illa pñā valz. si omnes cause sunt medie: q oīum causalitas est ab aliquo vno. si cause sunt essentialit ordiate in accidentaliter ordiatis. nō valet pñā. vel respōsio p3 ex scōdo modo. ordo enim essentialis requirit: q oīum causalitas sit ab vno pmo. ¶ Ad aliud de expōsitiōe scōda cōmētatoris. q nō est ad itentioēz pbi duas ponit. vnam cū forte nō approbes. ¶ Ad tertius q nō sequit. nisi q in numeris in potētia est infinitas: non in actu: vt dñi est. ¶ Ad aliud in ascedēte sumit q causae omnes erūt medie per abnegatiōem pmitatis et finitatis. vnde nō accipit q essent infinite cause medie positiue. ita q cēt aliqua pma simpliciter: et aliqua vltima: in quarum comparatiōe dicatur medie: sed negatiue per abnegatiōem pme simpliciter et vltimē. ¶ Ad vltimum q forma arguēdi nō valet. vniuersitas nō est causata. ergo aliqua nō est causata: s3 tenet gratia materie: q3 si totalitas nō sit ab vna cā pma: nō esset aliqua vna pma oīum: nec esset inter illas aliqua pō essentialit alia: et sic nulla eēt cā alterius.

T.c.28.

¶ Ad primum argumētum: q fm itentioē pbi cause accidentaliter ordiate sunt infinite successiue posita generatiōe perpetua: sed de causis mālibus nō est verum: sed tñ tot sunt cause materiales: quot sunt pñāntia simul exñtia: successiue enim generatoz est eadē materia. ¶ Cōtra. 7. metaphycc: generās generatur aliud ppter mām. ergo in diuersis generatis erit diuersa materia. ¶ Respōsio. generās et generatū sūt simul. vñ in ipsis est alia materia: vt pbat: obiectio: s3 nō in generato et coexipto. ¶ Ad aliud verū est de distātia pñāe dicta fm aliquaz dimēsiōem in genere quātitatis: nō de distātia perfectiōis: sicut p3 de cōtrarays que maxime distāt: et tñ sunt aliqua contraria que nō habēt mē. ¶ Vel posset cōcedi q si essent infinita agētia: nō attingerēt perfectiōem extremi: nec plus. pbat ratio. vbi. n. infinita distātia quocūq; dētur mē. nullum potest attingere alterū extremum. ¶ Cōtra. ergo pōt aliud esse et aliud medium vsq; in infinitū. ¶ Itēz pñā pñā physicozum contra Deū. dicit. q finitum et infinitum in actu quantitati congruant.

T.c.15

¶ Pro ampliori solutiōe istius questiōis. pmo est notādū q aliud est log de causis per se: et de causis per se ordiatis: cause per se sūt que per pñā nām: et nō per aliq accides sibi causant. ita q ibi est cōparatio vnius ad vnu. Cause per se ordiate dicūtur respectu alicuius effectus cāti ab amabibus: et est illaz triplex differētia. Ad causas accidentaliter ordiatis. pma est q p se ordinatarū scōda iquātum causat depēdet a pma causa per accides: nō qstūm ad ratioē causandi: licz quātum ad aliquid aliud. Alia differētia est q alia ratio cālitatis est in per se ordiatis: eadē in per accides ordiatis. Segtur h ex pma: et iuxta hāc dicit q cause per se ordinate sunt diuersi spēs per accis eiusde: sed nō oz: q3 diuersus modus habēdi formas eiusdem spēs: sicut ignis h3 calorem et alia: sufficit forte ad ordines per se causatus. Tertia differētia segtur ex scōda. s. q cause per se ordinate oēs necessario requirūt simul ad effectū causandi: aliqñ aliqua rō pñā causalitatis deesset effectui. in per accis vna sufficit. ¶ Ex hoc segtur ad ppositū q si esset infinitas causarū per se ordinatarū: illa necessario esset in actu: et simul infinitas causarū per accides si est: nō oz q sit nisi successiue: q3 nūquā op3 simul multas causas esse tales ad pductionem effectus. Ex hoc apparet quare in causis per accides ordiatis ad hoc vt sic causent nō repugnat infinitas: s3 forte aliunde repugnet. causis vero per se ordinatis ex hoc q sic causant repugnat: qd ostēditur h duplx: sed primus modus est fm Ap. in littera sic. omniū causarū mediatorum habētium pñū et vltimū necesse ē esse omniū causatoz aliq pñū esse causatū. ergo omniū causarū mediatorum necesse est aliq pñū esse cām: sed si

T.c.6.
et infra.

cause sint infinite omnes sūt medie. ergo oīūz necesse ē aliquid vñā esse cāz pñā. Ducitq; deductio ostēsiua ppositi ex hypothesi. Segt dductio ad impossibile ex eadē hypothesi pō oppositū pñtis: et idē oppositum antīs hoc mō: si sunt infinite nulla est pñā: quare nulla erit cā media: et ita nulla causa. ita q sumit mē in minori negatiue p abnegationem pñi et vltimū. in pma ppositiōe accipit media: quozū pñū est et vltimū. Si sic acciperet in minori ipsa esset falsa. si omittat in minori determinationēz medie. videat argueret ex quatuor terminis: ppter hoc arguatur vt h habetur. s. q eoz illud medioz sit aūs. Ad ma. q3 sicut iā pbatatur et pbatum est in omnib3 ordinatis est verū q ipse accipit in ante. ¶ Notādū q ipse itēdit infinitatem causarū sic ordiatarū excludere quodā mō: ex ordie. n. segtur pñitas sicut ipse accipit in ante maioris qd ipse declarat: et minorē adiūgit: et cōclūsiōem ex eis sequētem tacet. Sed ex infinitate segtur nullū esse pñū. et ita ex ordie nullā eēt causam: et hoc infert: sed tota vis rationis est in hoc q vbi sunt media. i. cause causate. sic enim loquitur: habētia pñmū et vltimū: ibi pñmū est causa oīum mediatorum. ita vlt oīum mediatorū. i. causarū causarū oz vnum pñū eēt causam: vel vt bzeu^o dicat minus curādo de littera Ap. tota vis ei^o est in ista pñōne. oīum carūz causatarū cū est aliq vñū pñmū. que negaretur ponēdo infinitatem. semper. n. cuiuslibz eēt cā aliqua: sed nō oīum causarū. probat aut ppositio sic: causare est simplr perfectiōis omni cause cāte. hoc imperfecte iest: q iquātūz causat depēdet ab alia. igitur istud erit in aliquo sine aliqua iperfectiōe: quicquid enīz est simplr perfectionis. si in aliquo est impfecte est a pfecto fm illud: sed illud in quo est causare sine aliq impfectiōe nō causatur: q3 tūc depēderet. igitur est pñmū. ¶ Cōfirmatur etiā illud per illud inferius. pñs pñcipio. p pñquius: sic perfecti^o pfectissimū p pñquius. aliqua illarū carūz causatarū eēt prior: et perfectior alia. ergo aliq pñā. Sed nec pñā ppositio nec ista cōfirmatio accipit a littera Ap. sed aliūde ad pñādum ppositiōem cui tota sua ratio inititur. Aliter arguit p eadē ppositiōe. rōnabile est supponere nullū gradum cogitabile simplr perfectiōis esse impossibilez vniuerso: perfecte cāre sine depēdētia: et sine causari est gradus cogitabilis simplr perfectiōis. ergo nō est impossibile in toto vniuerso: sed si nō est: impossibile est: quia quicquid nō est et est possibile est causabile. ergo si est possibile est. ¶ Item causa infinite perfectionis in causando est omnino independēs in causando: ita prima: s3 si sunt infinite essentialit ordinate aliqua est infinite perfectionis in causando. ergo ē independēs: et pma in causando. pbatio maioris. semp cā superior in per se ordiatis est maioris perfectiōis in cādo. ergo in infinitū superior in per se ordinatis est in infinitum maioris perfectiōis in causando. s3 ex hypo^o. aliqua in infinitum est superior ista. sic igitur ponitur infinita et pñmū. ¶ Notādū q quolibz pñe causa ordiatur per se ad suū effectū: q3 per se causa ē per se prius: per se pñs est per se ordiati. S3 si accidit tali iquātū causa q sit causatiue: est. n. cā si esset in causatum: tūc causa eius nō ordiatur per se ad ipm iquātum cā. et ita causa eius et ipm nō erūt cause per se ordiate: q3 nō iquātū causat: licz sint causa: et effectus per se sic ordiata. si autem causatum ab aliquo vel nō. iquātum tamē cātum per se depēdet ab alia cā: puta q3 ē istrumētum: et depēdet a principa lit: tūc dicūtur cause per se ordiate: q3 in causando ordinantur: et faciūt omnes vñā cām sufficiētem. ¶ Ex hoc appz pma differētia: similr scōda: q3 si eadēz ratio cālitatis esset in eis siue in nūcro vt in vñis: siue in spēs: vt in creaturis: et causarēt eūde effectū: eēt per accis ordiate vel nō ordinatē per se: sed essent vna causa: q3 ordo ē pñis et posterioris. ergo ordo in causando est pñis. pñā etiā 3. ¶ Alia dif

feretia in causis per se ordinatis. por tenet ordinem suum respectu totius spei posterioris vel saltē respectu toti^{mo} di talis habēdi formā. Iuxta scđam differētiā per accēss tñ h3 ordinē respectu idividui ab eo pducit in quo pñūgūtur dūerōnes cāe z causati ab illo per accēss. ¶ Itē in causis per accēss ordinatis vna pōt in aliqd in quo alia nō pōt: qz nō pōt se pducere q alia potest. Sed pōt in similē in per semā ordo per se respicit nā. ordo per accēss indiuidua. ¶ Cōtra. nullius īquātūz cā est causa aliqua: qz tūc cuiuslibz. ergo omnis causa est tñ cause per accēss. s. īqz tum per accēss cōiungūtur ratio cause z causati. ¶ Itē igitur in ordine per accēss pñcipium formale quo ē cā: nō est nā: sed pñcipiū idividuale. ¶ Item ordo causarū per se ē ordo causantiū per se: actus sunt singulariū. ¶ Ad pñm. cause ordinate dicūtur nō qz vna cā alterius sit causa: sicut pbat argumētum. sed qz vna nō īquātum causa in 2° f3 īquātum talis est pōr altera causa inquantum talis causa. ita qz pōritas z posterioritas per se determināt causalitatem: nō sic de causa z effectū. ¶ Ad aliud dēū est supā. ¶ Ad pñmū principale argumentū qz īfinitus non repugnat quantitati in genere. repugnat tamen cuilibet speciei quantitati. ¶ Contra istud. licet h3 regula nō valeat. Quicquid repugnat aūti: repugnat psequenti: tamē quod repugnat cuilibz aūti repugnat pñti. pbatio huius. omne repugnās alicui repugnat: qz aliud ict: sicut negatiua est vā ppter affirmatiua verā. Si ergo aliqd repugnat aliqbz: hoc est: qz aliqd ict illis multis: sed nihil inest omnibus spēsbus: quātūtatīs nisi quātūtas qd est genus. ergo zc. ¶ Item omne qd ict multis vniuoce ict eis per aliquid pñm in eis cui pñmo ict. Ideo dicit qz finitū z īfinitum in actu nō ē differētia quātūtatīs: sed cōuertibile cum quātūtatē. Sed finitū z īfinitum in potētia sunt differētie quantitatīs. ¶ Ad illud pñi phycorū qz finitū z īfinitum qz titati cōgruūt. dicit qz loquit fñm opionem Melissī: qz ponit finitū z īfinitum possē esse in actu fñm veritatē: tamē īfinitus nō est differētia quātūtatīs in actu: s3 in potētia. ¶ Cōtra. cōmētator dicit p phī. qz ē genus īfiniti. pbat per diffōnem: qz īfinitum ē quātū nō terminatū: sed neutrum istorum esset v^o de īfinito in actu de quo tñ est ibi fñm si illud repugnaret generi quātūtatīs. ¶ Itēz finitū in potētia stat cum īfinito in potētia. ergo illa duo nō sunt differētie quātūtatīs. pbatio aūti. finitum in actu stat cū īfinito in potētia: z legat finitum actu. ergo finitū in potētia. ergo zc. ¶ Ad pñmū arg^m cōtra aduersariū sufficit accipere scđm ipm: qz tūc seguit nō cōueniens nisi ppter dicta eius fñm Mel. si esset īfinitus: sicut ipse posuit actu extēsum sine terminis cōgrueret quātūtatē: z ita o3 ipm concedere quātūtatē esse: z si hoc. ergo z subām que est subm eius. z ita multa: qd est cōtra ipm: z h3 est itēio Aris. ibidē. z sic p3 ad argumētum. sic ad pñm dēū cōmētatoris fñm Mel. quātūm esset gen^o. i. cōmune ad finitū z īfinitus si esset sicut Mel. posuit. ¶ Ad illud de diffinitione rñ^o. z. posterior. ante illud. Iterum aūti speculādus. duplex est diffō rei: z quid dī per nomē. scđa est nō entiū z īpossibiliū z cōpossibiliū: z talis est diffō predicta īfiniti: tale autē cōpossibile repugnare pōt vtriqz diffi^o casz includit oppositum eius. ¶ Ad aliud finitum in potētia dicit: cuius qz titatem quātūcūqz accidētibus nō semp est aliqd eius accipere extra: sicut est de ternario: sic opponit īfinito in potētia: nec sequitur ad finitū in actu. ¶ Ad aliud de linea: qz licet albedo esset īfinita extēsiue esset adhuc in genere si cut mō. Similiter si linea esset īfinita: adhuc esset linea: quia non esset īfinita itēsiue. z ideo lineę ratio sibi competit. ¶ Cōtra. contra rationem lineę est non terminari: qz terminatio est essentialē lineę. ideo si ēēt nō terminata nō competeret sibi rō lineę: qz illa linea includeret īcōpō-

sibilia. s. terminatiōem z nō terminatiōem. ¶ Ddm aliger qz diffinitio nō vituperat: qz ē lineę: qz nulla diffinitio vituperat: qz nō competit illi qd nō pōt esse sub diffinito sine potētiōe cōpossibiliū: sed qz ē lineę recte: qz rōni recti īquātūz linea repugnat īfinitas: tamē rōni recti simp^r nō repugnat īfinitas: s3 p nām lineę que subest repugnet. nūc ibi in diffinitōe p recta ponit: cui^o mediū nō excedit fines: quasi rectitudo cēntialr importet finitatem. ¶ Ad aliud ddm qz ibi est oppositū: qz omniū natura pñtātūz ē deteriatā qz titas in magnitudinē z augmētō. pp qd itentio pbi est: qz ignis nō agit pñcipalr in augmētatiōe: qz augmētatiō est ī deteriatā quātūtatē: vel ad determinatāz qz titatem de se in tali spēs ignis nō agit ad determinatā quātūtatē de se: sed vltra pōt: nūquā tamē ad īfinitā quātūtatēz. ¶ Cōfirmatur scđa respōsio ad ratiōem de animabz: qz īfinitas actualis includit cōtradictiōem in oibus citra dēū ex pōb^o aūti z cōpossibilit^o nūquā seguit cōtradictiō vlt^o impossibile. ¶ Sed numerū cē īfinitum in potētia ē possibīle fñm omnes z aīas semp manere est possibīle: z sunt cōpossibilia adinuicē: qz necessariū nulli est īcōpossibile: nisi īpossibile: sed īfinitum numer^o cē in potētia est necessariū: z aīam semp manere ē possibīle. ergo numerū cē in finitū in potētia est cōpossibīle huic possibīli aīas semp manere. ergo ex istis aīana semp manet: z numer^o aīarū est īfinitus in potētia: nō seguit īfinitus in actu eē. ¶ Itē īfinitas in potētia est in accipiēdo nō tot cum plurā īfinitas in actu est in accepto esse tot qz non plura cōpossibilia: aliogn īfinita in actu possent excedi z essent finita. S3 nō sequitur. aīe fuerūt nō tot qn plura in accipiēdo. ergo sunt mō in actu tot: qz nō plura: qz oibus istis actu existētibus posset deus creare vnam aīam: z addere illis. g non fuerūt pñs tot qz non plā. ¶ Cōtra. si aīe q fuerūt īfinitorum pteritoz hominū nūc simul sunt in actu. aut ergo actu finite: aut actu in finite. si finite habetur ppositus. si finire. ergo accipiēdo vnam post alterā: tādē eēt deuenire ad vltimā: z ita non sunt īfinite in accipiēdo. ¶ Idez argumētus sit de futuris sic. oīa futura si nūc simul eēt: essent actu īfinita: sed omnia simul erūt. ergo actu īfinita erūt. pbatio pñm: nō eēt actu finita: qz tūc aliqñ omnia forēt accepta. pbatio secūde. futurum erit. pñm includitur in subiecto. ¶ Ad aliud qz illa ppositio: qz īpossibile est factum esse zc. verum est de qualibz factiōe vna: nō de īfinitis que habent terminis īfinitum in potētia. vbi semp cum vno facto esse necessario stat potētia ad aīam factiōem: nūc aūti cū quocūqz diuīso eē necessario cōcomitatur potētia ad aliā diuīsiōem: qz cum quolibet diuīso esse stat necessario vtrūqz. ita qz diuīsum ē totū z vtrūqz istorum necessario est pñmūm. z ita necessario in potētia ad diuīsiōes. ¶ Cōtra istud: quādo quelibz singularis aīa vltis vltis pols est: z quelibz cuilibet cōpossibilis: ipsa vltis ē possibīlis. Possibile est pñmū esse diuisū fñm hoc signūz. z sic de singulis. quelibz etiā singularis est alteri cōpossibilis: quia ppossibile est pñmū simul esse diuīsum fñm quocūqz duo signa. ergo zc. ¶ Ad istud videt Cōment. dicit re pñmo de generatiōe tractādō ratiōem Democriti qz nō: pñm. qz quocūqz singulares sunt cōpossibiles: qz facta diuīsiōe in vno signo phibetur fieri in alio. ¶ Contra. aut in alio me^o qz nihil est: qz cōtinuum intercipit: aut īmediato: sed nullū tale est. Ideo aliter dī qz in eadez parte tēporis īmpossibile est duas ptes simul esse in fieri. ideo īpossibile ē oēs partes simul fieri: licet siml sit potētia: vt omnes partes fiāt successiue. Sed sicut possibīle ē quascūqz partes tēporis: vt duas vel tres dici simul factas eē. ita possibīle est nō tñ omnē partē dici: s3 omnes factas eē. z hoc siml: licet nō simul fuerint in fieri: nec simul sint pñmo facie in diuīsiōe pñmū possibīle ē simul s3 quocūqz signa signata

finita tñ ²ti^m diuidi: et simul esse diuifus: sed impole est q^d fm oēs partes ppter ratiōem supra dictā. ¶ Ad formā g^o argumenti pceditur q^ulyis est possibilis. h^o p^otinuū diuidi: tur fm qdōcūq; signū: vel est diuifus fm qdōlibz sigillatiz: s; nec diuidit nec diuifus ē fm oīa simul. hoc nō valz: qz si nūc est in diuidi fm oē signū est actu sub tot diuifioib^z ad quot fuit in potētia. et ita sub ifinitis: et illis diuifioib^z terminatis erūt tot diuifa eē. et ita erit oīno diuifus. ¶ Ideo alr ad formā argumētī. qbuslibz singularib^z finitis cōpossibilibus. ergo sunt etiā alie quelibz singulares finite ppossibiles. et q^ucūq; singulariter signata ppossibilis cuilibet singulari signatē: s; tñ cuilibz singulari ē alia singularis incōpossibilis: s; nō h^o determinate: nec illa: qz cū quacūq; diuifioe necesse ē stare aliā ptez in q^u est diuifio. et ita aliqd signū fm qd tūc nō sit diuifio. imo cuius sunt ifinite incōpossibiles qz in quacūq; parte sunt ifinite potētie ad diuidi. in suc^o semp dū durat cū actu pōre: necessario ē potētia ad posterius: sed tñ oēs potētie terminant. nō sic h^o. ibi etiā pars necessaria determinata an determinata: et nulla cum alia. h^o nullus ordo que diuifio sit an aliaz: et quelibz sit post quas licet tñ et quelibz sit ifinita in potētia: qz ps in quā fuit diuifio vel ptes in ifinitum diuifibilis vel diuifiles. Saluat^o facta diuifioe in vno pphibet tūc fieri in alio nō sigto: s; id determinato: sed nō pphibetur post diuifioem ibi posse fieri. ¶ Ad aliud arg^o. i. de generatōe. vbi cūq; linea ē cōtinua. g^o vbi cūq; est pūctus ptiuias: pñā nō valz: s; sequitur vel pūct^o vel pars ptiuiata. ¶ Contra. si nō vbiq; pūct^o. g^o aut imediate iuxta pūctū: aut mediate: s; nō dat pñuz: nō qz nullū ptiuiū est imediatū pūcto dato: qz ps eius ppingo: illi pūcto: sicut. 6. pñy. pbat. qz nlla ps mor^o est p^o. ¶ Cōtra totā rñsionē diuifio nō est gñatio. gñō facit aliqd eē actu q^u pus nō fuit actu: s; nō sepati. g^o quot pñt eē actu p diuifioem: et sepatim tot an diuifioem sunt actu: licet nō sepatim: et ita inf^o actu in ptiuiyo: et nūer^o ifinitus. ¶ Ad tertiā qōnem d^o q^u ifinitū nō pōt itelligi a nobis fm itentidnem pñi in littera. qd p^o rōne. pñiū obm itellectus nri ē qditas mālīs. g^o nihil est nobis cōscibile nisi sub rōne eius. tale nō ē ifinitū. ¶ Item nihil itelligit a nob vni: ca itellectōe: nisi qd itelligit per vnā spēm. ifinitū nō sic itelligit: sed multis vna post vnā. g^o nullo mō. pbatio pñe pñonis. oēs spēs itelligibiles sunt forme eiusdē gñis: et tales sunt incōpossibiles in codē istāti. h^o g^o plures nō pñt sil pñficere itellectū. g^o rē. ¶ Item q^u ifinitū nō pōt facere in itellectu vnā spēs. pbo. omne agēs agit fm q^u ens. g^o quod rāt vnā spēm est vnū actu: et tale h^o vnā formā. ifinitum aut nō h^o formā: qz forme est terminare. ifinitū nō terminat. ¶ Itē oēs vtutem pportidiari obo. potētia est finita in eēdo: et per pñs in opando. ergo et obz potētie necessario erit finitū. ¶ Cōfirmatur pñmo cē. et mūdi. finitum nō pōt moueri ab ifinito. itellect^o mouet ab obiecto. ¶ Ad rōnē pñā. q^u de^o nō est cognoscibilis fm q^u ifinit^o: qz cognoscit per effectus: sed nullus effect^o adequat ei: nec p pñs resp^o sentat cū fm q^u ifinit^o ē. ¶ Ad aliud q^u nō valz: qz nihil si gñat^o: et tñ nihil nō est itelligibile: vñ diffinire qd d^o p nō mē. possum^o de aliq^o qd nō potest itelligi simplr: nō tñ dif finim^o aliqd p diuifōne exprimētē qd: nisi qd est simplr itelligibile a nob. ¶ Ad aliud q^u sole ille: qñ spēs pñt in suis singularib^z apprehēdi p sensum sunt a nob cognoscibiles ¶ Ad aliud q^u nō est sile: qz loc^o est termin^o corporis et forma iquātū terminās: corp^o. q. mā: spēs h^o ratiōem forme: et itells ratiōem mae: sed si vna forma pōt iformare duo: pari rōne et ifinita: qz terminatio est a pte eius: et per h^o aīa est ipossibile: s; si mā posset pñci a duab^z formis nō oppositis: nō ppter h^o ab ifinitis: qz loc^o cluderet ifinitā capacitātē mae illi. ¶ Alr q^u pñā pñi itelligēda est qñ nō maioris vtutis est aliqd respectu multoz q^u paucoz: vel tan

ta impossibilitas respectu paucoz: quāta respectu pluriuz: sic ē in pposito pñi: qz in loco ē eadē rō cōtinētie respectu oīuz corpoz: nō sic ex pte alia. ¶ Cōtra i^o arg^o de obo in tellis. improbatū est pus. q. 3. pñam opionē. ¶ Itē pñma pars mioris 2° rōnis iprobatur. Omne qd pōt eē vnū extremū vni^o pñonis apō itellm pōt eē in itelluynica itellectioe simplici. p^o tñ illud qd apprehēdit itells simplici apphēfione pponit cū alio. S; pole est aliq^o duo: quozum due spēs sunt in itellectu: sicut mōs aure^o pñi cū aliquo 3°. g^o mōs aure^o est extremū pñonis: et pñat q^u mōs aure^o nō itelligitur vna spēs: cū nihil sit extra tale vnus: qd spēm suā faciat vnā i sensu: et pñs nec in itellectu: et tñ mōs aureus itelligit vnica itellectōe simplici: vt pbatū ē. ¶ Itē si valz rō eā. pbat q^u nō possum^o scire multa sil: qz cuiuslibet pñt sciti in actu est spēs in itellectu in actu p. g^o si impole ē plures spēs eē in actu. pñmo in itellectu sicut pbat rō. ipossibile eēt scire multa sil. h^o est flm ex. 2°. topicoz. Minor ca^o 25. pbat vt pus: qz sūt eiusdē gñis iste spēs. Probatio maioris: pñdero vnā pñm per spēm in actu: et cognosco per pole duas alias pñes in hitu. Si nō habeo spēm illaz duaz in actu. g^o me accipere spēm illarum pñum: s; pono p pole q^u fin^o eius nō est ex qd possz facere spēs eius in sensu: et p pñs: nec in itellectu: vel tūc nūq; itelligā illā pñem: vñ habeo spēm in actu: sicut de pñā pñone. nec ex vtute fantastica pōt spēs illius pñonis abstrahi: qz ibi nō possunt esse sil due spēs per te: sicut nec in itellectu. ¶ Contra 3°. finitum pōt itelligi per vnam spēm. ergo pñatio ei^o: qz 7. me T. c. 23. taphysice. ratio eadē ondit rē et pñationē. ¶ Cōtra aliud. quero de pñatioe si inte^o de nūerali nihil est. Si pñfectōis qd aliquoties sumptū reddat aliud. nō valet. visus. n. infinites sup^o non redderet solē: qz alterius rōnis. Si de pñ portione finitū ad ifinitū fm mōiēs et motū. non valz: Si enī aliqd moueret a finito pōt idem moueri ab ifinito: sicut celū a deo: qd nūc mouet ab angelo. ¶ Cōtra rñsionē pñi argumētī q^u cognoscere possum^o deū fm q^u ifinit^o: qz fm te per effect^o: sed aliqs est effect^o: cui^o deus cā est s; qz ifinit^o. i. creatio. ¶ Itē sequitur q^u itelligit fm q^u ifinit^o a pte finis: qz omne agēs per itellectū cognoscit vltimū finē fm q^u vult pñus. 2°. hui^o de causis finalib^z. ibi. n. arguit^o qz si fines sint ifiniti: nullū eēt agēs per itellm: qz omne tale agēs cognoscit vltimū finē: ppter quē agit: sed nō est vltimus nisi fm q^u ifinitus. Probatio. oī bono finito p^o itelligere mai^o bonū. Si ergo de^o fm q^u vltim^o finis nō sit bonū in finitū. ergo possum^o itelligere maius bonū deo fm q^u est vltim^o finis. saltē ipe pōt: ergo aliqd pter deū potest esse sibi met finis. ita q^u tale erit in reri nā: et illud p^o paragumētum Anselmi: qd illud mai^o est qd est in re: et in itellectu rē. ¶ Contra aliud. illud est flm. nullus effectus pōt ducere in cognitionē cāe: nisi fm q^u adequat. pbatio. effect^o adequat cāe: aut pñe simplr: et hoc negas: aut 2° cause Aut tūc illa cā causat in vtute sui: et tūc est pñā. Si in vtute alteri^o. g^o ab illo altero magis depēdet: et effect^o arguit^o ue per demirationē: qz ducit in cognitionē cāe iquātūz depēdet a cā. g^o magis respēntat pñā a qua magis dependet entitas effect^o. Cōfirmat^o arguit. s. in fo. q. 3. h^o libzi. ¶ Cōtra aliud qd d^o q^u nihil signamus: qz p phier. sicut lre note ca. p. sunt vocū. sic voces passionū. ¶ Itē nō cōcipio nihil et aliqd eē dīctoria nisi itelligā vtutē: tñ vnū paliud. ¶ Cōtra aliud ista pñā ē bona. Dico me nihil dicere. g^o dico aliqd. Silr scio me nihil itelligere. g^o aliquid itelligo. ¶ De spēs^o generū q^u possum^o itelligere nūeros ifinitos si vnitatē spēm faceret in vtute fantastica possent ifiniti numeri itelligi p spēm vnus: qz per spēm vni^o vnitatis pōt itelligi alia vnitates: sicut Aug^o. vult q^u p spēm vnus solis pñt itelligi vñ imagiari quotquot volo soles: et sic ifinitas vnitates: et possum^o post pponere dōo. h^o nata sūt facere vnū.

T. c. 63.
et infra.

T. c. 8.
79.

ca. p.

Contra aliud. si tenet pna de corporib: qz vnus corpus eode mo repugnat vni i loco z i oib: sz h eade ca. qz eade ro: qre si sps nō copatit feci vna z infinitas. ¶ Itē in itel lectu pōt eē eade pna infinita: qz in mā sūt capacitates ad infinitas formas reales. g i inte ad infinitas iten^{ca}. pba: h vnitatis ē in pō ad pfectiōes infinitas reales dñtes a toto: qz ē in potētia: vt sit ps ifinitoz nūcroz ordinatoz. Dis enī ps i toto hz pfectiōes reale. aliqñ totū nō eēt vē vnū Sic etiā cētrū ē in potētia: vt terminet infinitas lineas.

Ad qōnē hz pdicta aliud ē qre de rōne ifinitatis in se z aliud ē qd qd subest: sic aliud ē querere de ente p accñs: z aliud ē qre de eo qd subest enti p accñs. phus. n. 6. meta phye pbat aliq dēte p accñs: ex q se q de ente p acci dēs pōt eē scia: z tñ ibi pbat: q de ente p accñs nō pōt eē scia. pñmū itelligit de rōne ei in se. z de eo qd subē: vel cui iest. sic in pposito. Si querit de rōne ifinitatis in se. di co q oī mō pōt itelligi a nobis: qz ipse ē itelligere aliqd iesse vel nō iesse alteri nisi pñs apphēderet itellectu sim plici. Sz ifinituz oī mō oīm possum itelligere alicui iesse vñ nō iesse. Sz qñter apphēdit: ¶ Sciēdū q nō p pñia spēs: sz p spēs sui hitus: z vnica itellectōe. p isto mēbro va dūt aliq rōnes ad pncipale. ¶ Sz de eo qd subest vtrū pōt sit itelligi. ¶ Dd3 q ifinitas sic pōt itelligi iesse alicui sine pdictiōe: qz ifinitas actualis i pfectiōe: sicut de: sz i magni tudie molis nō pōt eē ifinitas in actu: sz i essentialr ordia tis nō pōt eē nec actu nec potētia in accñtāl ordiatīs pōt in pō: z fm phos in actu nō sūt: sz in accepto eē: sic ifinituz in tpe si fuit sine pñ. ¶ Infinitas pñatiue nō pōt itelligi i magnitudine pñua nec discreta sine repugnātia itellus. ifinitas negatiue pōt eē in indifililib: qd ergo pōt sub eē rōni ifinitatis sine pdictiōe: pōt a nob itelligi sub ratōe ifiniti. Sz nō est itelligēdū nos nō posse itelligere illd qd icludit pdictiōes: qz quō tūc itelligem aliq eē pdictiōia: sz quō sic vel nō. qre in qñibus. 4. huius.

Ad pñas duas rōnes ddm q cludat vey. vñ Damas. i sentētys. ca. 4. b. solū possum scire de deo q ē ifinit: z in pñe hēibilis. z Aug. 83. q. q. si nec se q ex h q de pñe dē: qz i tali actu o3 eē tāta itēfōez itellectōis i se qñta pōt eē circa tale obm. ita q cogit iquātū ifinit: vel fm q i finit: z ifinite a pte cogitētis. ¶ Ad alias rōnes q diffini tur ifinitū. illa ar^a pbat p mēbz q possum cogitare rō nē ifiniti in se. ¶ Ad aliud q de rōne ifiniti ē vñ pōt eē d. mōstratio: de re tñ subta nō pōt eē demōstratio. ¶ Ad aliud nō sequit. scio me nō itelligere a. g itelligo a. nō valz: tñ se quit. g itelligo aliqd. sñr nō valz. Scio me nō itelligere i finituz. g itelligo ifini^m. Sz sequit g itelligo aliqd. ¶ Ad aliud q si duo corpa sūt. Loco do q pñt eē sñl in actu pēt i finite spēs qñtuz est ex pte spēs. sñr z ex pte itells: sicut p tactu fuit supra dñitate: z illud pcedit q potētia passiua pōt ad ifinitas pfectiōes: sicut cētrū pōt eē termin^{ca} ifinita rū lineaz: tñ nllā pō passiua est ad ifinita pfectiōes iten sñ ue. Sñr pō actiua pōt eē ad ifinitos effect: sic sol ad ifini tas herbas. Si gnatio sit semp: nō tñ ad effectū ifinituz: z tūc pōt itells ifinita scire in hitu si eēt g i pñmeret ifini tas spēs i nob. Sz itells nō pñ ifinitas nāliter acgrere: qz b fieret actib⁹ suis: quos nec sñl: nec successiue pōt hēe ifi nitos. ita q oēs trāserint. illi nec tot spēs hēe: tñ aia p pō tuit i hitu ex q de pōtuit i pñmere ifinitas spēs sñl. ¶ Ad aliud arg^m: q p spēs vnitatis pōt itelligere quascūqz vnita tes: pcedo q possz ite^m quēcūqz nūez in cui⁹ cognitōz pōt pñuere p replicatiōes vnitatis: sz nūqz deuenit ad nūez ifinitū in actu: qz nō pōt ifinities replicare vnitates.

Argumenta 3 alia pōnez pñ pte sūt. ¶ Ad p m tñ dico q maior ē fla: qz possum aliq itelligere q nō hñt spēs vna. Et minor ē fla: qz ifinitū pōt cognosci p vna spēm habit⁹. ¶ Ad illud in oppo^m de pportioe: ē ibi pportio pfectibil

ad perfectiōem: z talis pportio pōt esse finiti ad ifinituz. ¶ Ad auctoritates phī: qz ifinita mltitudine q itelligunt p diuersas spēs nō pñt itelligi a nobis: esto q itellect⁹ ha beret ifinitas apud se. qz nō posset sic elicere opōnes ifini tas: nec pōt itelligere vnū post aliud: qz nō pōt ea pñansi re: vel si sic tūc nō eēt ifinita. vñ magis vñ ad itentiōem phī de ifinita mltitudine: q illud nō pōt itelligi. ita q hoc post h. ifinitū. n. nō pñgit pñasire: sicut etiā nec h posset itellect⁹ ifinituz: sz ifinitū siue i magnitudine: siue in multi tudine ppe dca: vel trāsumptiue itelligibile ē qñtū ē de se ab itellectu potēte ipm pñhēdere z hēe rōnē qua cogitat vtrūqz ē in deo alterū. s. hēe spēs vel spēs ifiniti: sic vel sic. pōt ē nob qñtū ad aiam z spēm: sz nō quo ad acqñtionem rālē spēi vel speciez. Reliquū. si licz hēe actū circa ifini tūm in mltitudine nō ē nob pōt ppter defectū itellect⁹ nñt: qz nec sñl nec successiue circa oia: sed circa qd cūqz acq sitionis ē est p deū in visioe ei: z de ifinita multitudine potuit i pñmere aie pñi spēs omniuz q de nouit etiā possi biliū. ¶ Notādū q ifinitū 3rie in magnitudine pfectio nis a nob ē itelligibile. Infinitū 3rie in mltitudine a nobis itelligi pñt itelli duob⁹ modis. vñ q mltitudo ifinita itelli gat tāqz vnus obm. vel q multa ifinita itelligātur pñrys itellectiōib⁹ suis. 2° est ad itentiōem phī: z certū ē de acti bus itellectiōis actu ifinitis siue sñl: qz vñs nō sufficit ad tot act⁹ sñl habēdos: siue successiue. z ita loqur Az. hitua liter aut ifinita itelligi p spēs pñas nō nālū acqñtas. sed a deo im pñas forte nō est ipōtē: qz vbi cūqz nō maior ē repñ gnātia pluriū q paucoz ibi. Si duo sñl z ifinita. 4° physi

Impossibile autē pñdari aut species generis de pñrys differentiis: aut genus sine suis spe ciebus. Tex. commenti. II.

Libri tertij metaphysice. Qd. Unica.

Vtrum genus

pñcet p se de ofia. q sic. hō p se ē rōnal. g rōnale p se ē hō. ergo rōnale p se ē aial. p^o pñe pñe. pposi tio necia pñt in neces sariā. g p se in p se. pb^o vl time pñe: qz hō p se inclu dit aial. ¶ Itē hō p se est aial. hō p se ē rōnal. g rē. p^o pñe. sic ex pñmissis ne cessariis pñe nēcia. sic ex p se p se. ¶ Itē. 7. b^o quā

do aliqd pñcatur de aliq p se p mō. vñ pñcat de alio in abstracto. iste g sūt vñ. hūanitas ē rōnālitās. hūanitas est aialitas. g sequit rōnālitās est aialitas: z tūc cōcretum est de cōcreto p se p mō. ¶ Itē in pña eñtiali pñcatū ē de itellectu subti. Sz. 5° b^o d^o cap. de elemēto q cui iest ofia z gen^o rē. ¶ Itē si p accidēs d ofia z de spē. pbatio: qz qñ aliqd pñcatur de aliq p accidēs: pñcat de quolibz p acci dēs: qd itelligit sub rōne illi: sicut sub rōne formalī. Sed spēs itelligit sub rōne illi: sicut sub rōne formalī. Sed vñ aial eēt multa aialia: qz si gen^o eēt in itellu ofe z aial ponitur in diffōne cū ofia: tūc aut idē aial i pñtaretur per gen^o z ofiam: z tūc nugatio erit: qz pñe rōnē aialis p anī mali: tūc aial ē suba aiata sensibilis: z rōnez rōnālis p rō

ca. 3. nali: ptebit nuga? Si sit aliud aial: tunc hō erit duo aialia. Ad illud rñdet Aui. 5. metaphy. licet gen? r dñs pñcetur de toto p se nō tñ significat totū p se: s3 gen? māle: dñs formale: s3 vtrūq3 significat pñt spēi p modū totū: r sicut māle ē ex formale. sic pñt gen? est ex rōne dñe.

Ad p^m q^o pñs cōuersio nō valz: s3 ē falla pñtis: q3 supius nō h3 cā qre iferi? sibi iest. in subo. n. pōt ēē cā iherētie pñt: cāz i pñtatio nō sit cā: qre subm sibi iest. Ad pbatōem: q3 pñs nō valz: q3 aīis nō pōt ēē vey nēario nisi r pñs: q3 aliogn pñt ēē vey sine illo: tñ aīis pōt hē cāz: q3 re pñtatu vel pñtēs sibi iest: licz nō ē. Aliogn vñs aīis pñtēret simplr: q3 p se pñtponit de oī. Ad sūl ad z^m nō pōt ex nēarijs seq nisi nēcijs aliogn pñtisse possent ēē vey sine pñe. S3 ex p se pōt seq pñtēs: cū tñ illd sit nēcijs

T.c.15. ct.35. Contra pñtē. si pñtēs nō nēcijs. R^o id vey ē d ac cīdētib? pñtis ad suba. de talib? loq: q3 loq d pñe dñs stratōis. Contra. pbat ibi demñtatiōes ēē ex p se. q3 loq d pñtissimis pñtis. Ad aliud q3 pñtisse sūt false. s. hūanitas ē aīalitas. r alia sūl. Ad pbatōes: q3 abstractio duplex: r pñtatio duplex ad subz: r ad suppositū. pñt qñ aliqd dñs minat aliqd extra essentia sua pñtatio ad suppositū ē equādo aliqd significat p modū denoiantis aliqd pñtē nāe: sic h albe ē albe. Sic ē d duplici abstractiōe. Ad for mā. vey ē de pñtē r abstracti pñt: r rō ē: q3 i pñtatiōe i pñt ē pñtatio rōne qdītatis. s. pñtatu ē itra qdītatem subti. q3 pñtō qñq3 adhuc ē de itellu subti. S3 si sit pñtatu ad subz: subz ē ex. In z^a pñtatiōe pñtatu nō ē idē subti: nisi q3 signat p modū totū. iste modus auferē i ab^o. vñ dī co q3 h nō ē idē pñtatu sbo nisi pp suppo^o qd abytrōq3 dñs notiat: q3 pñtatu pñt formā nō suppositū. Ad aliud q3 pñs nō sp ē de intellectu subti vñ aītis: licz in pñs eēntiali. Alr dī qd dñt pñs: cui iest dñs seq gen? r illd ē spēs cui iest dñs r idīduū: r dīduū r spēs pñtatu gen? p se nō tñ seq dñs iam p se. Ad aliud nego pñs. Ad p^m q3 vey ē ē illd qd ē rō inte^o faciat cū alio vñ per accidēs: nō si faciat vñ per se: sicut dñt cūm specie rē.

Ens aīit multis modis dñ: s3 ad vñ r ad vñ aliquā nām: r nō equoce rē. T.c.11.

Libzi quarti metaphysice. Q. 1.

Trum ens dī cat vñuocē d oib? q3 sic. in equocis nō ē dñctio. i elēcis. Ens r nō ē dñctio. minor pbat. pñs pñt pñtēdes. reduc eū ad pñtēnēs: q3 nō ens sit ēs. dī q3 pñt ex cōcesso q3 oīa sūt vñū. Contra. ibi dñt pñs q3 pñt pñtēdes ēac cipe q3 ens dñt mltiplr. s3 si pñtēderēt q3 ens dice ret simplr: tē pñtēret pñs supponēdo pñtē oppo^o dñt ipsoz nō pñtuz. s. q3 ens dñt mltiplr. Itē q3 ibi sit dñctio simplr pbat. h ē dñctio aliqd ē r nō ē: s3 aliqd nō ē min^o cōe q3 ens. Aui. p me^o. ca. 5. ens r aliqd sūt nōia mlti^o dñ. si dicas q3 nō ē h dñctio. Tūc nūq3 erit dñctio aliq3 r nō ē: q3 aliq3 nō pōt habere pñtē cōiōe q3 aliqd. Itē nō ē equocis pñt dñt mlti p aliqd additū ad dñtatiū signatū: ens pñt. p^m ma. Qē equocis ipoztat actū q3 libz signatū. Qē dñtēabile ē dñs ad pñt. r illd. p^m mi. Alr sic dñt ēs albu^o nō ēē maior dñctio q3 dicere ens ab^o sine aliquo additō. Itē sequr pñt ē suba. g. ens. aīis nō pōt ēē vey sine pñtē i equocis nō ēē pñt: q3 nō hñt oī. Itē ens pñtatu de oib? dñt q3 pñtatu

fm vñ rōne pñtē dñt: q3 in qd. g. pñtatu s3 vñū itellm abstractū. Adfirmat. q3 sic pñtatu vñā real regit subm vñū fm rē. ita vñ q3 pñtatu vñā rōnis regit vñū subm fm rōne. h ē q3 sit vñū itelligibile vñ pñtatu. Quō. n. vñā pñtatiōis aliq3 mltis erit p se mltis iest aīcui pñt sit cōe oībus illis: sic arguit dñt pñtatiōe reali. Itē act^o r pñt sūt dñtē. q3 pñt nō ē magi vñuocē q3 ēs: s3 pñt dñt vñuocē: q3 ipole r pñt dñt dñt r pñt seq ad nēce ēē. S3 nec pñt nec pñtatiō ē in equocis. Itē. 7. pñt. cōparatiō nō ē in equocis. T.c. 24. s3 s3 ens ē pñtatiō. p^m mi. d. tñ q3 suba ē magis ens accñtē: r vñū accñs alio. Tū q3. z. hūius. vñū q3 ē magi tale qd. T.c. 4. est rō alyz vñ talia dñtatiū. iō pñtatiō sempiternoz mlti me sūt vñ: q3 alyz sūt cā vitatis. S3 sicut ad ēē. sic ad vey. g. si pñtatiū in veritate pñtatiū sūt in ētate. Itē dñtatiū ē vñū rōnis in diuidētib? ens diuidit i alia. g. rē. Itē mlti ens inte^o ab^o vñ pñtatiū addere ens cū iherētiō ē nuga tū vñ pñtatiōis fmōis. Itē. 3. h^o. ens nō ē gen^o: q3 ē d. T.c. 10. itellectū cūm libz: s3 si ēē equocū s3 vñū signatū ēē idē cū suba: r ēē itellz accñtē. Itē. 4. hūi^o. ēē cā vñā q3 spe T.c. 1. cūlat ens. r scia vñā ē cā vñū vñū subm. cui pñtatiō ē p T.c. 25. pñt. In equocis nō cadit demñtatiō. de subo sūt demñtatiō T.c. 22. nes. i eodē. Itē de subo oī pñtatiōne vel pñtatiōne re qd ē. Equocū nō h3 qd. Itē. 4. h^o. firmissimū oīum T.c. 3. pñtatiōis ē q3 ipole ē idē sit ēē rōnē ēē. pñtatiōis mlti habz terminos notissimos: q3 pñtatiōis cōgicūm iquātū terios cognoscim^o. s3 termini equoci nō sūt notissimi. Adfirmat. oīa pñtatiōis sūt cōes pñtatiōis sūt de terminis rācēdētib? oēs illi erūt equoci si ens ē equocū. r ita oēs cōes pñtatiōis erūt dubie. Contra. Porphyri^o. si q3 oīa entia vocet eq^o. c. d. spē. uoce inq^o: r nō vñuocē nūcupabit. Adfirmat. q3 nō vñū pñtatu de oib? pñtatiōis i finitātē rerū. R^o sicut equo catio dñt apud realē pñtatiū. magis adhuc q3 i gñtē: de cui^o eq^o. uocatiōis dñt. 7. pñt. Contra. logice fuit. R^o. dñt mlti T.c. 31. in logica nō logice: s3 ēē i alia q3. in oī remota ē mā. pñtatiōis ad T.c. 12. pñtatiōis: nō ad metaphysicū. Itē in pñtatiōis singulū icoplexoz: aut signatū subz aut q3 rē. s3 si ēē vñū pñtatiōis cōis oib? ēētib? nō ēē illd dñt vey: q3 icoplexū significās il lū nō signatē subz: nec alia. R^o singulū icoplexoz si significatū rē aīcui^o pñtatiōis: q3 ibi itē dñt diuidere icoplexū in pñtatiōis: s3 nō icoplexoz significatū aliqd trāscēdēs. Itē pñtatiōis ens dñt mlti: idē dñt. 4. hūi^o. Ad T.c. 13. oēs aīcūtes dñt mlti dñt q3 iō ēē nō ēē dñt dñt. S3 tñ T.c. 2. nō equoce fm loqū. ita q3 nō sit vñū pñtatiōis. Itē. 4. h^o T.c. 4. existūt in gñe hñtia statī ens vñū. Ad illud statīz rñō q3 iō pñs dñt q3 ens statū ē qd qle rē. q3 sunt ime^o pres ētis. ita q3 nō descēdit ēs in alias pres pñtatiōis in istas: sicut substantia pñs descēdit i alia q3 i rōnale r in irrōnale. vñ lud statī nō ponit equocatiōes. pñtatiōis dñt. pñtatiōis. ca. z. d. Aliter pñtatiōis dñt q3 iō ens statī est substantia qualitas rē. q3 p nullum additū descēdit in bec.

Ad questionē istaz de vñuocē de concept^o entis. dñt q3 ADDI qd est de sigto nois qd ē ad placitū. iō nō potest p ratiōne teriari: s3 tñ p auctoritatē vel p vñū: q3 loquēdū ē vñ plu res ex. 2. topi^o. S3 qd ē vñū possit ēē vñū pñtatiōis cōis io. gñb^o qñq3 noie significet siue p ens siue p aliū nomē: posse at ēē talē pñtatiōis vñū nō pñtatiōis argui rōne. Ad illd vñō qd dñt q3 pñtatiōis ē ad placitū. R^o q3 ad placitū ē hūic cōe: pñtatiōis pñtatiōis iponere: vñ illud r idē nomē multis equoce: vel vñ tñ ē ad placitū: s3 nō est ad placitū q3 pñtatiōis possit hñt cōiōis isto vñ nō. imo B depēdet ex nā rei. Silr cā qd nō pñtatiōis quis cōcipere nō est ad placitū q3 illi nomē iponat. gñtatiōis nō pñtatiōis aliqd cōe decē gñtatiōis nō ē ad placitū iponētis: q3 aliqd nomē significet aliqd cōmune decē generibus: q3 illud nō cōcipit. In ista qōne vñ opio Aui. p metaphysice sue. ca. z. d. r ca. 5. a. q3 ens dñt per vñā rōne de omnib? de qbus dñt: s3 nō ēē

li. p. c. 3. T.c. 26.

T.c. 13.

TIO

pmo: qz quedā sūt qñ gñā suē spēs ētis: qdā vō vt passio-
nes zc. ¶ Ad B ē rō illa. que pma sunt ad intelligēdū sunt
cōmūssima: qz scmp cōius pus intelligit: z nō est pcessus
in infinitū in intelligibilibz. g illud qd est p intelligibile sim-
pliciter est cōissimuz simplr. Sz nō est tale nisi ens: qz nul-
lus. io. genez est cōmūssimū sim: qz nulluz pducatur de
alio genere. ens g pōt hē vñū cōceptū cōem. ¶ Cōfirma-
tur h rō: qd pmo occurrit dō ē cōfusus respectu cuiuslibz
vel cuiuscūqz z occurētis: quādo est pcessus a cōfuso ad
determinatū. Sz nullū genus est cōfusus respectu alteri
gnis occurētis z g zc. ¶ Silr sic accētia p se sentiūt. ita
pmo vlsima ipsoz possunt intelligi. sz illud qd est simplr
p: est tñ vñū. g illud nō pōt ē aliqd gen? cum cōtingat p
occurrere aliud gen? z nō substantiā. ¶ Itē vñius potētie
est vñū pmi obiectū: qz potētia mouet ab obiecto fm for-
mā obiecti: tñs hēat vñā formāz nō mouebit: sz intells
nō intelligit vñū: nībil intelligit. 4. h. Sed pmi obiectū i-
tellect? ē ens: vt p omnibz. p. illud ē p obiectū potentie
cognitiue: sub cui rōne intelligunt oia alia ab illa: sicut pz d
obiectoyisus. sed nec rō subenec accidētis reperit in oib?
intelligibilibz. Dices qz de est p obiectū intells sui: nō ta-
mēcluditur in oib? q possunt ab ipso intelligi. ¶ Cōtra. si
sufficeret q obiectū p potētie esset aliqd pmi ad qd oia
alia attribuitur: sicut d dīcta respōsio. g de ēer simplr p
obiectū intells: qd nō vī ē vt p. ¶ Itē pz q potētia rece-
ptiua alicui? forme ad quā alie attribuitur nō ē receptiua
illarum aliarz: sicut de mā pata ad formā substantialez vl
accidētale. ¶ Itēz substantia forte z de nō cognoscitur p
ppriā spēm: quō g pfecti? cognoscitur accidētē. p at obie-
ctū pfectissime cognoscit zc. ¶ Itē alr psexpim? in nobis
ipsis q possum? cōcipe ens nō cōcipiēdo B ens in se vel in
alio: qz dubitatio ē quādo cōcipim? ens. vtz sit ens in se vl
in alio: sicut pz de lumie. vtz sit forma substantialez p se sub-
sistēs vel accidētalis epistēs in alio: sicut forma. g p aliqd
idēs cōcipim? ad vtrūqz illoz: z vtrūqz illoz postea iue-
nim? ita p q in isto saluat pmi? pcept? q sit ens.

ADDI ¶ Notādū q illd arg? de obiecto itells cōcludit q ens p
se includit in qdūqz p se intelligibilibz: gtrūcūqz. n. alicui cēt
idē si nō p se clauderet in ei? intellu p inde esset qd ad
rōne formale obiectiua: ac si accideret sibi. Sz quādo ob-
iectū potētie p se accidit alicui illud tñ p accidēs ē cogno-
scibile. g zc. Tamē iste pcessus bz instātia in spib? cōmuni-
bus: q nō sunt sensibilia p accidēs: tūc ē nō tñ deberet ēē
vñ? cōcept? cōmūnis decē gnibz: sed etiā generi z dōie: z
vñi z vō. z sic negatio z pcessus in infinitum.

TIO EX ¶ Notādū q si pmo ē d re ens cuiuslibz est idē cēntialr. Si
autē de cōceptu intra quēlibz clauditur: vbi cōcipit aliqd:
vt qd in se. puta rōnālitāz z vñitas zc. Quādo autē cōcipiū-
tur p modū denominātis nō clauditur itra p se intellectū
ipsoz: sz tñ cōcipiūtur vt informatiua ētis. Negatiōem z
pcessus in infinitū sic vito con? h negatiōem. ens aīal: z h
ens rōnālitāz z vñitas: nisi intelligatur speci? cōstructio
sic. ens qd ē aīal zc. nec ē tūc iūtilis repetitio. Sed nūqz in
diffōne fit pūctio gnis zōrie in abstracto. vnde nō clau-
ditur ibi idē bis: z tamē ipa dōia p idētitatē est cēntialr ēs
licz nō formali pducitōe: nec p se p mō: sz magis p accidēs:
sicut hic. sapiētia ē potētia dei. Sz si arguas de pcessu in i-
finitū. sic aīal z rōnāle cēntialr in ētitate pueniūt z nō sūt
idēz. g differūt aliq? z illud alio. z sic in infinitū. Dic dico qz
se totis cōueniūt: z se totis dōnt: qz ens nō dicit ptem p se
ctōis ipoz: sz totā: sicut indiuidua se totis cōueniūt z dif-
ferūt: qz spēs dicit totuz ēē indiuiduoz. sic g illa respōsio
q negat illud q cōc vñuz in mltis disting? in ill aliq? alio a
se. vitat pcessus in infinitū ex pte rez. Illa at q pōit ens nō
claudi in qlibz pceptu p se vitat negatōēz vbiqz dēnoia
tūū addit enti z pducitōē p se vbiqz illud subycit em

ti: z hāc saluat ēē p se scdo mō. ens ē vñū: z tñ qdū ad reali-
tatē: ita ista predicatio ē p accūs. vñū ē ens: qz ista. ēs ē vñū
idētica est. ¶ Tūc ad istud arg? ista opione. illud addi-
tū ē ens. Dico q sic p idētitatē nō tñ formali pducitōē per
se. ¶ Nota ēt q illa argumēta cōcludūt. q ens sit cōc ad
ens creatū z icreatū: qz d certū ēē de sole q sit ēs. dubita-
re aut an sit de? z h bñ cōfirmat p illud. z meta. pncipia z c. 4.
sempiternoz sūt vlsima. vbi vī velle vez ē vñūcūqz pnci-
pys sempiternoz z pncipiatis. Alioqz qd valēt illd sz q
alys ict vñūcūqz? Tūc dī q es z oia pñā ipz in qdū es: vt
bonū vez zc. ex se sūt indīa ad limitatū vl illimitatū. z
yltra sub limitatō ad subz z accūs. Et yltra. cū oīs res cu-
iūlibz pducit tñ nēciō sit limitatā. ipole ē aliqd trāscēdēs
formāl ēē spēm alicui? gnīs. ita q nō dēnoiat o? sic q ipsa
sunt spēs generum: sed oīno in nullo genere sunt.

TRA T.c. 10. ¶ Itē. 3. h. Ens nō pōt ēē gen?: qz ē de p se in itellū cuiuslibz
bet. Sz si aliq? mō quocūqz diceret. pōt fm vñū signatiz
ēē ex intē? alicui? Accipiēdo. n. ens: vt significat subz. ita
est ex intē? dīe sicut subz. z sic de quolibz alio significatō.
¶ Itē oia nūerata pueniūt i aliq? cōi: subz z qstias sūt oī-
uerla ētia: qz idē z diuersū dīuidūt totū ēs. g si duo ētia.
igif ēs ē vñ? pcept? cōis eis. ¶ Itē alias nō pueniēt? diui-
deret ens i subz z accidēs qz in ēs qñ. z in ēs nō qñ: qz nec
accūs possz significare aliqd cōc. g gnibz magis qz ēs de
cē gnibz. z ita pma dīsiō ētis nō ēēt in duo: sz in decē.

¶ Cōtra. tūc ēē cēt gen?. pb? pñc. qd ppe predicat de mul-
tis predicat de eis fm rōne alicui? vls de nūero. 5. vñūm:
sz ens p se est hz. g predicat sz rōne vls. nō dīe. qz nō p-
dicat in qle: nec ppy: nec accūs: qz sūt ex cēntiā illi? d q
predicatur: g vt gen? ¶ Ad B rñō. pporphy. ordinat libzū
suuz ad pducimēta arist. sicut dicit in pñemio. loq? g de il-
lis vlsb? q aliq? mō iueniūt in ordie pducimēti. pter il-
lud pōt poni vlc trāscēdēs: qd ad nllz pducimēti pñet: z
duo vlla trāscēdētia. vñū aut dī in qd. f. cns: z aliud dī i q.
le. f. vñuz zc. Alr pōt dīci q qstūm ad diuīsiōēz porphyry.
forte ens ē gen?: z vñū ppyū: sed nō qstūm ad B q est dī-
cere pte spēi. ita qz determinet per dōias. Aliter q cōparā
do ad inferi? pōt ens hēe rōnem spēi spālissime: sicut dicit
scdā rñ? post illud. ista rō zc. ¶ Itē arguit sic. Tūc gñā p-
ma sūt spēs: nā omne illud qd bz in suo p se intellectu aliqd
māle: z aliqd formale pōt ppye diffiniri p aliq? duo expref
sua illi? cōcept? sed omne pmi gen? est hz. qd bz in se cōcē-
ptū entis: z aliqd formale determinās illd cōc ad B gen?
ergo est diffi? per cōc: z illd formale additūm. ¶ Ista ra-
tio nō pbat qn ens sit vñūcūqz. io. gnibz: sz tñ q nō sit vñi-
uocum generi z dōie. z hoc pōt cōcedi: sz nō pmiuz. Alr dīci
pōt q sicut indī? duo se totis numero dōnt: z se totis sunt
vñuz in spē: nec est aliqd reale in altero: nisi nā spēi. Sic B
de gnibz sub ente. vnde pma ppo pōt negari de oī vno
cōmuni qd dicit totuz illud qd iferi? va est aut tñ de alio
cōi qd dicit partē inferioris: tūc. n. determinat per aliquid
qd dicit aliā partē. Ens at dicit totuz qd substantiā: z quod
hō: qz qcqd est ibi ē p se ens pmo mō. ¶ Itē arguit sic. oē
vñūm in se si distinguit in diuersis distinguitur p alia ad-
dita sibi. Conceptus entis est vñus de se in omnibus gen-
ribz. quero de addito a. aut est ens. z sic ens erit de intel-
lectu eius. f. a. quia ens predicat substantiā cuiuslibet en-
tis. 4. huius. ergo a. substantia est ens. z sic negatio. Si sit T.c. 3.
nō ens: tunc omne genus generalissimum est formaliter z. 4.
maliter nō ens. ¶ Ad istud arg? sunt quatuor respōsiones
¶ Pma 3a argumētū qz ens nō sit cōmune generi z dīf-
ferētie. ¶ 2a q cōc est per idētitatē: sz nō q formāl clau-
datur in cōceptu vtriusqz: sicut est cōc vñi z bono. ¶ 3a q
cōc est formāl z cēntialr cuiusqz nāe pcepte: vt est aliqd
in se: nō tamen concepte: vt dēnoiat aliud est formaliter

cōfēd tñ per idētatē. ¶ 4^a q^o est cōe cuiusq^{ue} quocūq^{ue} q^{ue} mō pcepto: tñ tā formalr q^{ue} per idētatē. Sz ē tale cōmune q^{ue} descēdit in iferi^{us} p^{er} nihil additū: sz dicit totū illd qd dicit iferi^{us}. ¶ Prima rñsio hz dicere q^{ue} ens equoqe dicitur dī formalr de dīa. Et tñc argumēta p^{er} pma opione vidēt^{ur} cōtra hoc. Uel si dicat q^{ue} nihil est commune dīe nec formalr: nec p^{er} idētatē. Dicz q^{ue} dīa diceret realiter aliud ab ente sz quācūq^{ue} significatiōe. ¶ 2ª rñsio. q^{ue}nis sz euadat. tñ quare formalr claudī in vno ente: tñ in alio? ¶ 3ª rñsio vitat B: sz q^{ue}re in pceptu ist^{ius} entis: q^{ue}nī. scōcipit vt denotiatiū nō claudī formalr ens. nō dicit. ¶ 4ª rñsio. nullo mō cauet nugatiōem: q^{ue}nīcūq^{ue} aliqd addit entiv^{us} aliqd alteri: q^{ue} in vtroq^{ue} claudī formalr idē cōceptus entis. cauet tñ pcessus in ifinitū. q^{ue} nō p aliqd aliud additūz descēdit. ¶ 3ª rñsio vī pbabilius: q^{ue} ex quo cōcept^{us} entis ē abfolūtū nō est icōueniens q^{ue} claudatur i aliquo qd pceptū tāq^{ue} abfolūtū in se. nō aut vt pceptū. vt denotiatiū alteri^{us}: sicut in albedie icludī formaliter color: nō tñ in albo. vñ non est nugatio color albus. tñ si iungat istī 4ª rñsio. q^{ue} respectu istoz qbus est formalr cōe ē tale cōd qd nō descēdit p additū. vitatur nugatio t^{er} pcessus in ifinitū. i^{am} nota. Nec sz istā est aliquod arg^{um} p^{ro} pma opione. sufficit enī q^{ue} p^{ri}mū itelligibile q^{ue} ad p^{ri}mū arg^{um} t^{er} p^{ri}mū obz itells quo ad 2^{am} sit aliqd cōe formalr cuiuslib^{et} pcepto ab^{er}: t^{er} cōe p idētatē cuiusq^{ue} quocūq^{ue} mō pcepto: t^{er} quo ad 3^{am}. t^{er} q^{ue} cert^{us} sit aliqs de quocūq^{ue} quomocūq^{ue} pceptiat q^{ue} illud per idētatē: sz sit ens: sicz nesciat in p^{er}iculari qd ens: nec quō. an. sz formalr claudat in ipso: vt sic pceptiat nō. h^{ec} ē cōitas taz sz formalr: q^{ue} identica: fatis. pbibz ens ē genus: sufficit etiā cōmunitas idētica ad h^{oc} q^{ue} illa gbus sit cōe p^{er} p^{ri}ncipie nūerentur: q^{ue} nūer^{us} magis rōne cēntiaz q^{ue} modoz pceptiēdi: cēntiaz aut vno mō cōceptis ē ens cōe formalr. ¶ Itē arguitur q^{ue} nūq^{ue} cēt diffō sine nugatiōe h^{ec} ē icōueniens ex. 7° buius. Sz h^{ec} ē effect rōne. hō alb^{us}: q^{ue} ens fm eādē rōnez est de p se intellectu vtriusq^{ue}. hoc nō valz: q^{ue} nec h^{ec} est nugatio. hō būan^{us}: nec ens qd est cōe. io. generib^{us} p se icludī in albo. vñ h^{ec} forte cēt nugatio. hō albedo. ¶ Itē arguit g^{en}to bu^{us}. dīa sunt que sunt diuersa aliqd idē entia. Si ergo pma gña aliqd dēnī h^{ec}rent de eis vniuoce cēt dōntia t^{er} nō diuersa: tñc nulla essent diuersa nisi q^{ue} dōntia: q^{ue} superiora decē generib^{us} nō sūt diuersa nec cōrēta sub illis. ¶ B^{us} Due dīe oppositē sent diuerse: t^{er} duo idiuidua spēi spālīfime. ¶ Itē arguit sic. Tūc nō cēt negatiua imēdiata q^{ue}nī negat vnuz generalissimū ab alio: q^{ue}ns est flz p^{er} posteriorz. p^{er} p^{ri}ncipie: q^{ue} extrema cēt in aliq^{ue} toto: qd nō d^{icit}z cē q^{ue}nī negatiua ē imēdiata. ¶ B^{us}. nō sūt in aliq^{ue} toto qd pōt cē mediū remouēdi vnu ab alio: sic nec duo idiuidua. ¶ Itē arguit sic. oīa etiā attribuūt ad subz inq^{ue}stū etiā: sz attributo sz q^{ue} attribuit: t^{er} ei cui attribuit nō est aliqd cōe vniuoce: q^{ue} p^{er}dicatū vniuoce p^{er}dicat in quid. p^{er}dicatur ergo de eo sz se: nō fm hoc q^{ue} attribuit alteri. ¶ Rñsio maior sic itelligitur. i. fm entitatem suā: q^{ue} entia sz se tota attribuūt^{ur} ad subam. vt ad p^{ri}mū: sed nō iquātum entia. i. inq^{ue}stū ens p^{er}dicat de ipsis. ita. n. in qd p se p^{er}dicat de q^{ue}litate: sicut de sub^{stantia}. t^{er} sic vnde illa ppositio. Exemplum de specie^{bus} nūmerozum. vnde sunt entia p^{er} substantiam effectiue t^{er} nō formaliter: t^{er} cum hoc stat vniuoctio.

¶ Ad qd nē cōcedo q^{ue} ens nō dicatur vniuoce de oibus entib^{us}: non tñ equoqe: q^{ue} equoqe dicit aliqd de multis. q^{ue}nī^{us} de gbus dī nō hīt attributiōem adinūicē: sz q^{ue}nī attribuitur tūc analogice. Quia ergo nō hz cōceptū vnu. iō signat omnia essentialr fm p^{ri}ncipia rōnem t^{er} simplr equoqe fm lo gicū: q^{ue} aut illa que signāt iter se essentialr attribuūt^{ur}. iō analogice secundū me^{um} realem.

¶ Ad p^{ri}mū q^{ue} minor ē falsa. Ad pbatiōem q^{ue} vñ p^{ro}the^{sis} si p^{ri}menidis. q^{ue} est ens dicit vniuoce. ¶ Ad illd in p^{ri}us q^{ue}nī

aliqs arguit sz aliū opz accipe oppositū alicui^{us} p^{ri}ntis ad dī cū suuz si sit non^{us}: t^{er} hoc nō est petere: sed pbare q^{ue} ita sit ibi. sustineti. n. oīa esse vnu. p^{ri}ntis est dicere ens dicit vniuoce. Oppo^{nit} p^{ri}ntis accipit Arist. q^{ue} ens dī māliter. ¶ Cōtra tūc vteretur oppositis in sua rōne. accipit. n. oppo^{nit} p^{ri}ntis q^{ue} ens dicit māl^{iter}: t^{er} oīo quā ifert h^{ec}. s. ens ē nō ens: nō ē in cōueniens nīsi ens diceret simplr. ergo rō ei^{us} supponit duo opposita. ¶ Dōm q^{ue} nō pōt iferri negatio eiusdē de se nī. si accipiant p^{ri}ntis oppositē ad illud icludēdū. ¶ Ad aliud q^{ue} nō nisi facta distictiōe vtēdo re p^{er} suba. vel p^{ro} aliq^{ue} quo gñe determinato. Et ad pbatiōez dōm q^{ue} aliqd t^{er} aliq^{ue} t^{er} talia finca^{nt} sunt res cōe itentiōis: sz possunt cē eiusdē rationis gbuscūq^{ue} addat: nec est equiuocatio ex parte eorum. Sed si sit equiuocatio hoc erit ex parte rerum dēter^{minabilium}: sicut dicitur. nullus ens aliquod ens ex ratiōe rei h^{ec} non. nullus homo. aliqs homo: q^{ue} res vñ^{us} rōnis est in vtroq^{ue}. ¶ Ad aliud dōm q^{ue} equiuocū nō pōt determinari. ¶ Ad minozē negada ē: vel q^{ue} ē nugatio vt repugnātia intellectu. Sz quo ad vtētes pōt determinatio fieri de equoqe: q^{ue} vtūtur equiuoco p^{ro} illo significatio vbi determinatio pōt iueniri. ¶ Ad aliud q^{ue} p^{ri}ntis nō valet suba. ergo ens nisi ens distingat. Qd pbatur: q^{ue} aut ens accipit p^{ro} suba: tñc nō valz p^{ri}ntis: q^{ue} in p^{ri}ntia est ordo. si p^{ro} quāti tate. tūc falsa illatio. ¶ Ad aliud q^{ue} sim est: sz eadez ratio p^{er}dicādi itentiōalr pōt esse oīum genēz: licz cōceptus sub eis nō sit vniuoce. ¶ Ad aliud q^{ue} pōt. s. hui^{us}. vno mō est p^{ri}ncipiū trāsmutadi. alio mō: t^{er} ad p^{ro}pōm ē equoqe ad res z^{er} itentiōis t^{er} p^{ri}ncipie. ¶ Ad aliud q^{ue} cōparatio p^{ri}ncipie dicta ē sz magis t^{er} minus in eadē forma. hoc nō est sz ens. cōparatio. n. fm ens nō est nisi fm ordinē fm q^{ue} aliqd vnuz depēdet ab alio in entitate: sicut accētia ad subam. iō sub^{stantia} dī p^{ri}mū ens in cādo accētia. Tñ p^{ri}ntis. s. ethicoz dicit ca^{us}. p^{ri}mū. q^{ue} recipiūt magis t^{er} min^{us} altera spēi: q^{ue} hoc pōt scdō mō fieri. ¶ Ad aliud q^{ue} p^{ri}ncipia corpoz celestiu^{us} necesse est illa cēverissima. sz eiusdē gñis. ¶ Cōtra. si p^{ri}ncipis t^{er} p^{ri}ncipiatas entitas vniuoce: t^{er} oīa sunt p^{ri}ncipia t^{er} p^{ri}ncipia. q^{ue} t^{er} c. ¶ Dd^{icit}z q^{ue} p^{ri}ncipia t^{er} p^{ri}ncipia cōsequūt^{ur} ens nō solū in cōis: sz in p^{er}iculari gñe. vñ si sint p^{ri}ncipia t^{er} p^{ri}ncipia eiusdē gñis hīt vniuoce entitātē: al^{iter} nō. ¶ Ad aliud q^{ue} ens nō ē gen^{us}. ¶ Dōm q^{ue} nō pōt cē gen^{us}: nō p^{ro} p^{ri}ntis q^{ue} hz p^{ri}ntis p^{ri}ntis ens cōuertibilē cū suba ē gen^{us}. ¶ Ad aliud q^{ue} d^{icit}z subo vniuoce dōm q^{ue} subz est tale: sz ens nō ē sz subz sz suba t^{er} illd ē vniuoce: t^{er} nō solū d^{icit}z illo h^{ec} p^{er}iderat: sed de oib^{us} sibi attributis: nō sicut de subo. ¶ Ad aliud q^{ue} h^{ec} ē vñ q^{ue} cognitio terminis ē certissima q^{ue}nī ad p^{ro}pōnē: tūc app^{ro} ens fm vñ t^{er} distictinā rationez: t^{er} componendo ipsum cum alio pōt esse p^{ri}ncipiū certissimū.

¶ Ad p^{ri}mū p^{ro}pōne Anī. dī q^{ue} cōisima sūt p^{ri}ntellecta: t^{er} dē sūt cōisima: nō tñ ista oīa sūt p^{ri}ntellecta: sz sba ad quā oīa alia reducunt^{ur}. Et suba ē p^{ri}ntis p^{er}dicatōe ad decē gña sz p^{ri}ntis p^{er}fectōe t^{er} cā: nec ē dare aliqd cōe ad. io. qd p^{ri}ntis itelli gat. ¶ Ad aliud q^{ue} maior ē flz: sz illd ē suba. Ad pbatiōez q^{ue} p^{ri}mū obm nī oz extēdi ad oīa itelligibilia p^{er}dicatōe: sic manifestū ē d^{icit}z oīo sensus vñs q^{ue} p^{ri}mū obz nī p^{er}dicat d^{icit}z oib^{us} q^{ue} fen tiūt a vñs. magnitudo. n. nō ē color: sz sufficit q^{ue} p^{ri}mū obz sit rō cognoscēdi alia: q^{ue} magnitudo nī vñs: nisi q^{ue} coloraz: sic suba r^{atiō} alioz genēz. ¶ Ad 3^{am} dico q^{ue} p^{ri}mū cōgscere d^{icit}z aliq^{ue} q^{ue} ipz existit nī cōgscēdo si in se existit: vñ alio. Sz illd ē exi stere nī ē gd: sz p^{er}dicat d^{icit}z oīatiue d^{icit}z eo: sic accēti: t^{er} illd pōnīt d^{icit}z gñe accēti: t^{er} eiusdē rōnis ē i oib^{us} reb^{us}: vt d^{icit}z oīaz illa. d^{icit}z ē at qd p^{er}dicat i gd d^{icit}z oib^{us} nī pōt vñ^{us} pcept^{us} pcepti nisi i aliq^{ue} gñe d^{icit}z ratiato. ¶ Cōtra. si p^{ri}mū pcepte hoc cē. pceptim^{us} h^{ec} ē gd. q^{ue} nō cognoscit cē nisi q^{ue} cognoscitur h^{ec}re aliqua essētia t^{er} ita aliqd gd. ¶ Aliter dicit q^{ue} cadē cēntia pōt pcepti sub diuersis rōnibus cōcipiēdi: vno mō pōt cōcept^{us} cē cert^{us} alio mō nō: ens. n. significat idē q^{ue} suba: tñ cōtingit cōcipe

T.c.17

T.c.43

T.ñ hñ
te 2^{am}.

T.c.31.

re eadē eēntiā sub rōne eēndi a qua iponiť hoc nomē ens
z nō cōcipiēdo illā sub rōne subalitari a qua iponiť B nō
mē suba. Cōtra. cognoscēs aliqd iēsse necessario alicui
cognoscit illud hīc aliqd qd itatē: iste pcept' est sibi cer
tus: s3 dubitat an illa qd itas sit sube vel accitās: qz aliqñ
qegd tale pcept' sciret vtrū pinceret ad diffōnē illi' cui ne
cessario iēst: vť cēt ci' ppria passio: qd de mltis talib' sapiē
tes dubitēt. vñ pñ' pceptus vť de ente: vt opponit ei qđ
nihil determinabilis vltra p se vel nō per se rē.

C Si igitur ens z vnum idem z vna natura eo
qđ se adinuicem consequuntur sicut principium
z causa: sed non vt vna ratione ostensa. **Tex.**
cōmen. III. **Questio.** II.

Vtrum ens z vnum significēt eadē
nām. Qz nō: qz tūc B
esset vñ: tñ vñ est ens. Cōsequēs ē falsum
ergo a nīs. pñtis falsitas p3 per pñm pñio
physicoy: qz iprobat pñmenidē qui po
nit tñ vñ esse: pñia p3: qđ qñ aliqd pñicat
de aliquo pñertibilr pñicat de eo cu3 di
ctiōe exclusiua. Cōtra. Rñdetur qđ pñmenidē. pñssit tñ vnum
determinatiu: qđ arguit pñs. Cōtra. segtur. tñ vñuz.
ergo tñ B vñuz. pñatio: a nīs iēst affirmatiua cōponētes
pñtis. z negatiua cōponēs a nīs. negatiua pñtis. pñatio pñi
mi. tñ vñū est ens. ergo oē ens est vñū. vltra. ergo hoc ens
est vñū. vltra. conuerť. qđ hoc vñuz est ens. pñatio secun
di. sequitur nihil aliud ab vno. ergo nihil aliud ab B vno.
pñatio. qz ex vniuersali affirmatiua segtur singularis af
firmatiua sic. oē aliud ab vno. ergo oē aliud ab B vno. pño
batio singulares pñe iēferunt singulares z: segt ergo hoc
aliud ab vno. qđ hoc aliud ab B vno: z illud: z sic de alijs. qđ
pñia vñis iēst scōm: z tūc vt pñs. Cōtra. diuidēs nō si
gnificat eadē nām cū diuiso. vnum diuidit ens. pñatio
pñi. si sic. tūc cōdiuidēs ex quo opponit cōdiuidēti cēt nō
ens. z ita nō diceret ens. Cōtra. Item cui' oēs spēs sunt deter
minati gñis ipm ē determinati gñis: sed oēs spēs vñi idē
simile z equalē sunt in gñe relatiōis. ergo rē.

C In oppo^m est pñs. 4. hui⁹. ens hō z hō z vñus hō idēz si
gnificat. p⁹ qz nō sepanť in gñōne z corruptiōe. Cōtra. ens
z vñū pñicat eēntiā cuiusq. s3 significat idē. pñas pbat p⁹.
ca. i. Cōtra. Opio auicē. 7°. metaphy. sue. dicit qđ ens z vnum predi
catur de omnibus: tñ nō sunt idēz fñm nām: sed fñm subm:
sicut subm z passio: qđ si vñū esset idē essentialr cū ente: si
ue fñm eēntiā: tūc multitudine eēt nō ens. Cōtra. Item dō. ens
vñū esset nugatio. Cōtra. hoc pñmetator dicit. qđ nō est nu
gatio. qz nō significat idē eodē mō. Cōtra. genus z spe
cies significat eadē nām alio z alio mō: z tñ dicto vñi si
ca. 3. addat particularē est nugatio fñm pñm. 6°. topicoy. Item
ca. 4. 5°. topicoy. qñ expñim' diffinitio p noie erit plana nuga
que pñs latuit: vt sit nā significata p ens z vñuz a. z modi
diuersi b. c. tūc ē idē dicere ens vñū. z dicere a. a. z b. c. z B
certū est qđ dicere a. a. est nugatio. qđ rē. Cōtra. qđ de istis
modis: aut sūt itra cōceptū entis z vñi: aut extra pceptus
sub quo cōcipiť. Si extra nō excludit nugationē: sicut p
bat sup aial homo. si intra: tūc aut ille modis ē tor' cōce
ptus: aut pars. Si pmo nō: tūc nō significat idē qđ est oppo
situs posit. Si scōdo mō: pñe diffōnē pñm nōib'. tūc crit
aliquid idē bis dñm: segtur etiā qđ ab vno z ente possit ab
strahi pcept' vñus cōmuniōz vel simplicior vtroq. z illud
erit pñs dñm. Cōtra. tñ tertia rō p opione Auicē. qđ signat idē
alicui pñicat de eo in qđ: sed vñū denotiatiue pñicat de
ente. Sed dñ qđ vñū nō pñicat denotiatiue: licz videat.
Cōtra. si pñicat in qđ. tūc abstractū pñicat de ab
stracto alteri' facta abstractiōe a subo tñ. Sed vñitas. s. z
entitas sūt ab⁹ a subo: nō a supposito: qz B est vā. B vñitas

est vñitas. tūc B est vā. vñitas est entitas. vť cōcōuerť: sed
B ē falsa: qz idiuisio est de intellectu vñius: s3 nō de rōne en
titatis. qđ nō sunt idē. Cōtra. tñ qđ rā rō. Dñs vñitas est de ge
nere pñtatis. ergo nullū vñū est pñertibile cū ente. pñatio
pñe. Dñs vñitas cū alia pñstituit numerū. qđ oīs vñitas
est de gñe pñtatis. Dicif qđ vñū est equociū ad vñū qđ est
pñertibile cū ente: z ad vñū qđ est pñcipiū numeroz: sed
tūc B est fñs. Dñs vñitas est determinati gñis. Cōtra. Et ad il
lud qđ oīs vñitas cū vñitate cōstituit numerū: falsum ē nī
si in cōtinuis: sed vñū trāscēdēs facit cū alio multitudine.
Cōtra. qđ cōstituit numerū. pñe dñm in. io. hui⁹. B est rō
nūeri. Numer' est multitudo mēsurata vno. pñatio. non
mēsurat nūerus vno: nisi sicut per partē aliquotā. vñitas
aut vbiqz est ē: pars aliquota mltitudinis: qz aliquotiens
sumpta ipsam reddit. Cōtra. tñ vbiqz est vñitas vñitas ē
dñia nūcro vel spē vel genere: z que dñnt gñe z spē z nūc
ro. z vbi differētia spē z nūcro. Sed vbi dñia numero: z nu
merus. Sed oia entia dñnt spē. sicut angelus ab homine.
Cōtra. qđ cōmetator. 6°. etheryc' pap añ ca⁹ mē de bulia. ca. 9.
2°. 80. in pñ' dicit. qđ numerus est mēsurā: siue in corpori
bus: vt in. io. hoibus: siue in nō corporib': vt in. io. aiabns.
Cōtra. Rñ' pp inclinatōez ad corp'. Cōtra. aia: qđ B inclinat ad
hoc corpus nō cōcōuerť. similr anima hominis inclinatur
ad corp' hois nō cōcōuerť. Silinduo patz ex 5° de cā vñi z. s. mēta.
singulari ad effect'. Cōtra. tñ Damascen' in sentētys. c. 54. pñyce.
Due nāc dicuntur sub discreta pñtate. **ca. 3.**
Cōtra. Sustinēdo positōez aui. Rñr ad arg⁹ principalia. ad id
qđ dicit pñs qđ ens z vñū significat eadē nāz: subiūgit sic
pñ' z cā: tūc sic ē itelligēdū qđ illd qđ p se significat p ens:
illd dat vñū itelligere nō tāqđ pñcipale signatū: s3 signifi
cat pñatiōez p se z pñatio nō est nisi in nā. iō dat itelligere
nām ex pñti. Cōtra. Ad pñm qđ pñia nō valz. hō ens homo z
vñus hō: sunt idē. gñs z vñū sunt idē. pñatio per istātiā:
qz. 7°. hui⁹. dñ. idē est nāstis sym' z nāstis canus. nec segtur. **ca. 8.**
gñymitas est canitas: qz pñabūt in. 3. determinādo ad
vñū. Dicif tñ qđ nō sic arguit. vñ' hō z ens hō sunt idem. gñ
ens z vñū sunt idē. S3 sic. qđ nō sepanť in gñatiōe B est qđ
gñōnē entis necessario cōcomitat indifio: tñ vñitas. s. idi
uisio nō generat sicut ens. ita qđ vñitas per se terminet gñā
tiōem: qz vñū nō dicit aliā nām positīuā qđ ens. si diceret
forte eadē aliqua pñia gñatio terminaret ad vñitātē fñm pñci
palē opione. Cōtra. Ad aliud: qđ quelibz suba est ens p se pñio
mō: z quelibz nā est vñū per se scōdo mō. qz idiuisio statim
segtur qđlibz ens. Cōtra. Ad arg⁹ cōmetatoris. aut vñū p se:
aut per accñs. Cōtra. Rñdetur per accñs dñ tot modis: quot
modis p se. Concedo qđ per accñs qđ opponit per se pñio
mō: sed nō qđ opponit per se scōdo mō cū dicit. qđ per aliud.
Ista ppō. hō est vñ' per aliud. pñt duplr itelligi: sicut ista:
hō est risibilis palidū: vť per aliud ab vtroq. extremo: qđ
est fñm. passio. n. iēst subo pñter subm: vel p aliud ab alte
ro: sicut hō ē risibilis per aliud a risibili: z verū est: qz p hu
manitatez: vñ qđ hō est hō. iō hō est risibilis. hoc scōdo mō
pcedo. s3 tūc nō segtur. qđ illud aliud est vñū p se: s3 segtur
ergo hō de quo vñū dicit per accñs est hō p se. ita qđ nullo
mō per accñs: qz que pñio mō per se iēst neutro mō p ac
cidēs pñcto iēsse possunt: qz ibi subm pñter qđ pñcatum
sibi iēst a neutro extremo est aliud simplr: tñ fñm tres gra
dus in pñio mō est subm magis vel min' aliud a pñicato:
maxie qñ ps diffōnis pñicat de diffinito: minus qñ diffō
tota de diffinito: minime quādo idē de se. vñ ibi est pñius
gradus pñi modi. Nota. bene pceditur qđ quādo docuqz
aliqd est a. per accidēs qđ aliqd sit a. per se: quia a. est
a. vt sic reducat per accñs ad per se tāqđ ad necessārio pze
suppositū: sed nūquam tenet. b. est a. per accñs. igif per ali
quid qđ est a. per se. ita qđ per accidēs reducat ad per se
qđ sit causa: z bec a parte pñicati. potest enim tota causa

heretic per accidens a esse in subiecto: sicut etiam est communiter in propositionibus per se: quia causa heretic per se est in subiecto non in predicato. Non enim aial est causa: quare ipsum igitur hoc: quia tunc animalitas in asino esset causa: sed humanitas est causa quare aial test. ¶ Potest tamen esse quod heretic per accidens reducat ad heretic per se: vel ex parte subiecti: vel ex parte predicationis. vñ ar^{do} ad alteram partem est falsa: quia si reducitur autem ad illam: ut ad causam sine qua non est veritas: sed non ut ad causam necessariam inferentem. Aliter enim omne per accidens esset necessarium: quod ex necessario non sequitur necio nisi necessarium: unde communitur adcludendum heretic per accidens. Si autem assumat propositionem per se: quod coniungere aliam per accidens. ¶ Contra autem est propositio per accidens. Si procedatur accipietur una premissa per accidens: illa concludens per aliam. ergo est ire in infinitum in propositionibus per accidens. ¶ R^{do} est aliqua per accidens prima que non potest concludi: non prima simpliciter: quod omni tali est alia per se prius: sine qua illa per accidens non est veritas: sed non per quas. unde per posteriorum. cap. ultimo habet quod contingit opinari propter quod quod vñ vñ bñ quod est ordo est aliquod primum in illo ordine: licet totum illo ordine sint alia prima. Detur etiam quod est vñ per aliud unde illud quo aliud est vñ non est vñ: sicut albedo non est alba. vel si sit vñ est vñ per se primo modo: nec sequitur. ¶ Et ad id in primo. non enim eodem modo est vñitas idem sibi et subiecto quod substat vñitati. ¶ Contra istam rationem: quod per se in isto libro. 4. cap. arguendo secundo contra negantes primum principium facit hanc rationem. Si nullum sit predicatum subale: sed accipiat le omne. itur in infinitum. ergo a simili hoc de vno. ¶ Ad illud obicitur quod per se arguitur bñ. quod si nullum predicatum esset per se primo modo: tunc nullum secundo modo: quod ois propositio vera secundo modo per se reducitur ad aliam veram per se primo modo et si neutro modo predicaretur aliquid per se omnia predicantur simpliciter per accidens: et tale reducitur ad aliud: et ita in infinitum. sic non est hic.

2. c. 14.

¶ Contra opinionem Aui. ¶ Prima ratio sequitur ex illa quod ens et vñ non convertitur. Hoc haberi potest ex prima ratione pro opinionem: quod non predicatur de eisdem. Adicitur sibi ipsi: quod dicit. 7. metaphisice. ca. p. a. ens et vñ parificatur in predicatione: quod quicquid est. ¶ Itē Boetius in libro de ente et vno. Omne ens siue compositum siue simplex est vñ. ¶ Et tunc ad tertiam rationem inprobatur quod vñitas non significet indiuisibilem. priuatio est posterior habitu. vñitas per multitudinem. ¶ vñitas est pars essentialis et per se per. ¶ Et tunc ad secundam rationem tam simul: quod vñitas non sit determinati generis. sicut ipse dicit: quod tunc huiusmodi ens vñum: quod quicquid est determinati generis genus predicatur de eo primo modo. et illud genus est ens siue vñuocis siue equoque dicatur ens. ergo addendo illud determinati enti idem bis dicitur quantum ad secundam rationem. ¶ Itē si vñ sit determinati generis. scilicet quantitas. quod illud genus predicatur de illo in ab^o: et de genere in ab^o. ens ergo vñitas est entitas de primo ad ultimum. ¶ Itē vñ parificatur in predicatione cum ente: aut est convertibile essentialiter: quod non potest: si sit determinati generis species: aut vñitas predicatur de ente per se secundo modo. Tunc idem predicatur de se per se secundo modo: quod idem erit passio simpliciter. ¶ Et per se. Si vñ sit passio entis in communi erit passio illius generis in quo est vñum et quicquid est passio superioris est passio inferioris. et sic idem passio eiusdem si rationes concludant.

¶ Ad primum in oppositum. dico quod hoc est verum. tñ vñum est ens. siue vñus accipiat pro eodem signato siue in communi. ¶ Ad aliud quod per nemides voluit quod tñ vñ determinati ens est et illud immobile. ¶ Ad aliud in 3° quod non valet. tñ vñum. ¶ Et hoc vñum. ¶ Ad probationem prime ratione proceditur per processum vsque illuc. B ens est vñum: sed cum prono demonstratum non sit finitudo: et pars termini: ut habet super per. ¶ Ad id quod per se finitudo. ¶ Quertitur in definita: tamen de hoc non est vis. Ad exponendum negatiua nihil aliud ab a. ¶ Nihil aliud ab hoc a. est falsa: quia sequitur amoto signum. et

non econuerso. ergo sic arguendo destruitur animus. ¶ Ad probationem negatiua est. ¶ De aliud ab a. ergo omne aliud ab a. propter idem. ¶ Ad probationem procedo quod singulares prime vñitas inferunt aliquas singulares et oēs. scilicet illas que sunt alie ab a. sed non inferunt oēs. multa enim sunt alia ab hoc a. quod non sunt alia ab a. ¶ Vñ ex illis singularibus scilicet: que sequuntur ex singularibus prime vñitas. inferendo secundam vñitalem est fallacia: quia non ab insufficienti. sicut h. omnis homo currit. ergo iste et ille currit et c. et ultra. ergo illud aial currit et illud et c. et ultra. ergo omne aial currit: est falsa: quia multa enim singulares et vñitas deficient que non sequuntur ex singularibus prime vñitas. ¶ Ad aliud quod si vñum non convertitur cum ente si vñum: quod vñum non dicitur de suo opposito. scilicet multitudine: tñ vñum ali quo modo convertitur cum ente: quod omne ens est vñum simpliciter: vel finitudo. ¶ Ad aliud: quod illud quod significat per vñum non est relatio: sed relatio superadditur ei: sicut similitudo albedini. De hoc quere li. 5. q. 2. vñ. 3. que mouet capitulo de ad aliquid.

¶ Ad rationes de opinionem auiene obicitur quod procedit conuertibilitate non essentialiter vel essentialiter: sed quod idem sunt subiecto: non finitudo essentialiter: quia si sic multitudo finitudo multitudo non esset ens: quia multitudo finitudo multitudo non est vna. ita quod sit essentialis predicationis: sed vñum accidit multitudini: convertitur ergo non tamen essentialiter: vel finitudo essentialiter. ¶ Ad aliud Boetius: quod oēs ens simpliciter vel finitudo quid est vñum: et hoc aui. concedit. ¶ Ad aliud. cui igitur indio naturalis per est co cui in est dicitur: et illud est pars multitudinis: tñ conceptus nominis est indio. ¶ Contra. illud quod est pars per se multitudinis est aliud quod positiuum est dictis si idem essentialiter est cum ente. tunc vñus ens erit nugatio. Si autem aliud positiuum ab illo quod dicitur ens. imponatur non illi positiuum. illud non significabit priuatiorem. ¶ R^{do} aliud positiuum est: sed quod cognitum est. idem minatur: vel non notatur positiue: sed priuatiue. vñ non tñ includit positiuum quod est ens. ¶ Ad alias duas simul quod idem concluduntur aliam opinionem de vno quod est principium numeri. Si ergo vñum in communi non sit determinati generis. ergo nec vñum quod est principium numeri si illa valet. ¶ Ad fortius. quod si non potest aliud vñum quod vñum principium numeri non est nugatio: quia non est alicuius generis ut species: sed ut principium generis: nec genus includitur in intellectu illius: nec ens ut est in illo genere. ¶ Ad secundam similiter vñitas illa non recipit predicationem per se alicuius generis. ¶ Aliter. dato quod sic non tamen in ab^o. nec de genere nisi in ab^o predicatur entitas. ¶ Ad aliud. tertium quod est passio cuiuslibet speciei in illo genere: non tamen simpliciter: quia non est species: nec indiuiduum.

¶ Contra aui. aliter arguitur. quod si vñitas est determinati generis ex quo non procedit ens et vñum idem essentialiter. Tunc hoc est predicationis per se secundo modo. albedo est vna. Color est vñus ex quo sequitur quod quantitas sit posterior oibus alijs predicationibus: quod vñitas est per oibus species quantitatibus: quod est principium quantitatibus solū. Sed vñitas est posterior oī generi: quod oīs passio est posterior subiecto: vñum est passio cuiuslibet generis. ergo quantitas est posterior oibus nouis generibus vel predicationibus. ¶ Item suba est per accitibus. ergo per quantitate: ergo potest intelligi sine quantitate: quod sic est vna: et sic possumus tunc intelligere eam eadem sibi ipsi et diuersam ab alia: quod ille relationes sunt immediate fundate super essentialiam sube. Sed impossibile est intelligere idem essentialiter et multitudinem et diuersitatem sine vñitate essentiali et multitudine. ergo talis vñitas et multitudo est sine quantitate.

¶ Dicendum ad questionem quod non convertitur propter rationem tactam que fuit secunda ad primam partem questionis: que etiam fuit prima pro opinionem Aui. nisi sit vñum simpliciter vel finitudo. hoc diffinitum convertitur: sicut potentia vel actus cuius ente non alterum per se: nec sunt idem essentialiter propter negatiuam

z ppter pdicatioem in ab^o. tū de se: tū qz ens in ab^o pre dicatur de aliquo. de quo nō vnum: sicut de multitudine. ¶ Ad ratiōes p^o itentioē pbi est: qd ad eādem sciētiam pertinet cōsiderare de subiecto: z de passioē disūcta: sicut de ente: z de vno vel de multo: z de vtraq; parte scōrum. vñ ibi itendit probare qd ad eādem sciētiam pertinet cōsi derare de ente z vno. ¶ Ad hoc p^o adūz nō requiritur p antecedeēte qd vñ sit idem essentialr enti: nec etiā qd con uertibile cum ente: sed qd ipm disūctum ptra oppositum cōuertatur cum ente: z ex hoc seqtur cōclusio pbi.

¶ Et tūc ad argumētum qd nō sunt idem nec simplr puer tibilis essentialr vnum z ens: qz dicit pbs qd psequitur se sicut pncipium z causa. Et qd dicit qd idē est dicere ēs ho mo z vnus homo. ¶ Dōm qd sunt vñ subo. qz idē dīr cūz dīr homo z risibile. ¶ Ad aliud qd cuiuslibz suba est vna nō ēz accidēs. vtz est qz nō per aliud: tñ non p^o pmo modo p se de eozs scōdo modo sicut passio de subo. ¶ Et pōt di ci qd vñ est determinati generis: sicut dicit Auic. cuius p^o est. accipio vñū in gñe sube qd est passio illud est aliqd ēs. aut ens in subo: aut ens nō in subo. licz. n. homo alb^o: z hō non albus non p^o dicat: tamē circa hoīez albū z non albus p^o dicat. a simili p^o traditū ē circa ēs in subo z nō in subo. Si z^o modo tūc est suba. yf ergo eadē cur^o est vnitas: vel alia. si alia: qz vna suba nō est passio alteri^o: nec eadē: qz nulla ē passio sui: si sit ens in subo. ergo ē accis in aliquo gñe d/ terminato. pcedo tūc qd oē vnus est determinati generis. s. qñtatis. sicut cñi oē aliud a deo dicit creatū. ita qd crea tio passio dicit p^o prietas entis creati: z tñ creatio est vnus generis: vt relōis z determinata spēs in illo gñe. sic vñū pōt esse determinati generis: z tamē puenire toti enti sim pliciter vel fm qd: nec eius ratio p se variat. ppter diuer sitatem suboz qbus iest: aliogn equale z sile non cēt in gñe: quia sūt rebus cuiuslibz pdicamēti vel generis. vñ hoc nihil concludit contra Auicennam.

¶ Ad rationes duas in contrarium. Ad primam rñ: qd oīs passio pter hoc qd est passio est aliqd in se. s. filr de relatione potest pcedi qd fundat sup omne pdicamētū: s. p^o siderata vt est pdicamētum s. p^o pus est: qz fm qd est passio. vnitas aut fm se p^o siderata p^oior est quocūq; alio accitē. l. ergo postrior sit subo iquātum passio fm se tñ est p^oior. Vel ali ter sic. qd est ordo cēntialis quātītatis ad subam: z in com paratione ad subam. dicit quātītatis p^oior alijs accitibus: qz imediatius iest sube qz aliqd aliud accidēs. Ordo autē aliqd vnus accipit fm id qd est in ipsis essentialē siue pncipale: nō fm aliqd accitiale ipsis: accidētales aut sibi comparari ad alia gñā accitium. ¶ Ad aliud. qd si tñ in telligas subam: nō intelliges idētitatem nec diuersitatem. S. si velis intelligere relationem: nō cessario p^ointelliges aliqd p^ous relatione: postērius tñ subā istā. s. fūdamētum relatiōis: z dabo tibi fūdamētū. s. vnitatem: qz sicut vni tas applicata supposito facit vnitatē suppo^o. ita applica ta essentia facit vnitatē essentialē: z tñ vnitas semp est passio: z in gñe qñtatis. Nota quo nō hoc intelligitur. ha bes li^o. 5. q^o. 3. vel. z. ca. de ad aliqd: qz etiā vnitas fm gra dus variatur. ¶ Cōtra istam rēpōsiōem nullo alio itelle cto alteri^o generis ab homine z asino pōt formari h pposi tio vera. Homo est hō: z hō nō est asinus: affirmatiua non est vera: nisi ex idētitate terminoz siue extremozum: nec negatiua nisi ex diuersitate. ergo idētitas z diuersitas pri us intelligūt. ¶ Rñ. h est ordo. pmo p^ocipitur homo cō cipit asinus. z^o concipitur hō est hō. asin^o est asinus. z per has affirmatiuas pmas: vel per alterā istarū p^ocipitur ne gatiua. hō nō ē asinus. hoc habetur nō p^ociēdo aliqua ex trema alioz generiz. post hoc p^ocipitur pmo. homo ē vn^o: asinus est vnus: z post hoc scōdo. asinus est sibi idē: z homo sibi. 3. qz vn^o z vnus hō z asinus sunt multaz p^oter diuer

sa. vñ falsus est illud. vñtas affirmatiue est idētitas extre morum. z negatiue est diuersitas. immo magis ecōuerfo: vt patet ex dictis.

¶ Notādum qd h qd de ente z vno habz tot difficultates. Prima an vñū dicat aliqd positium. si sic. Scōda an con uertatur cum ente. si sic. 3^a an illud qd p^ouertitur cum en te sit vnum qd ē pncipiūz numeri. vel sit aliquid simplr trāscēdēns. Quarta an aliquā aliam rem dicat ab ente: z hoc est cōe dñ^o de omnibus trāscēdētibz. 5^a z bono zē. vel si vnum pncipiū numeri dicat aliam rem ab eo cuius est: z hoc pertinet ad quēstiones de predicamētis si dicāt diuersas essentias.

Quantum ad p^o habes supra. q. z. 2. ibi nō in sūma. ¶ Et p^ofirmat p^o Auic. 3ª meta^o. sic. 3^a. ca. Si qz dixerit qd multitudo p^oponit ex reb^o que nō sunt vnitates: sicut ex hoīb^o: dicemus qd he res non sunt vnita tes: sed res subte vnitatib^o: sic etiā nō sunt multitudo: sed res subiecte multitudini. ergo p^oter humanitatem vnitas que ē per se pars multitudinis est aliquid positium. ¶ Cō firmatur. p^ouatio nullam perfectiōem ponit. vnitas ponit. qd p^obatur: qz in quolibz perfecti^o ē ipm qz nō ipfuz. Diui sio enim vbiq; notat inperfectiōem: tñ qz in imperfectio nibus nūquā reducūtur aliqua ad summūz tale: sicut nec est summūz malū: sed omnia vna reducūtur ad summum vnum: tñ qz p^ouatio nō recipit magis z minus. aliquid aut est magis vñū alio: vt simplex compositio. Auicē. 3. meta. caplo. z. q. dicit p^ouatiue Az. io. metaphycc. c. 4. ppter magis sensibile esse multitudinem. z Auic. 3ª metaphycc. ca. 3. b. multitudo p^oior est ad imaginādum. T. c. 9.

De secundo sic. Auic. 3ª meta^o. ca. z. g. 7. lib. ca. p. a. nec valz illud d de diuisione p vñū z multa. nō. n. ē diuissio p^ope p opposita. Auic. 3^a me^o. ca. 6^a. qd nullo in se opponūtur: s. est. q. dicere ē ens: aliud ens aliud entia. sic pōt diuidi vñū z vna. ita qd multa p^ope nō sunt ens: sed entia: ita qd nō sit vñū. sed vna ipsa mul timdo: sed nō solū est ens in anima: s. in re. p^oprie ens est z p^oprie vna. Auic. 3ª metaphycc. cap. 5. b. qd opponātur. z. io. meta^o. ca. 4. Ari. dicit illa opponi: vt idiuissibile z diuissibi le: z vt p^otraria: vt extēditur p^otrarietas ad disperatiōem: nec talē que est iter diuersas spēs. sed. q. iter idiuidia que p^oprie dicit discretio. vnitas. n. nō tollit multitudinem: ni si qz ponit vnitatem. 3^a metaphycc. Auic. cap. 6. T. c. 9.

¶ Ad tertiu articulum pceditur sic. vide ē. n. pmo qd vnus pncipium numeri nō p^ouertat cū ente: qz vt p^obatur supra. vnitas que ē pncipiū numeri est vnitas p^otinui. ¶ Confir matur. 3^a p^ophycoz. Numerus causat ex diuisione p^otinui. T. c. 68. ¶ Itē p^o n^o nūeri nō est vnitas: qz ab illo icipit nūerare. sic. n. qnq; ē ē p^o n^o senarij: qz aū senariū numerat. g. pncipiū est: qz p^otinet in se numerū: s. hoc non est nisi p^otinuum: qz tñ ex eius diuisione fit numerus: tñ triplex est nūcrus sen sibilis: mathematic^o z formalis. vltimus ē in non p^otinuis: sed nō nisi in p^oicipātibus aliquid idem: qz qdlibz mēsu ratur aliquo eiusdem generis. vnitas h mēsurat. ¶ Itēz Auic. 3. meta^o. 5. b. Numer^o nō est multitudo: qz non p^o in vñ^o. ¶ Contra istud seqtur: qd sicut est dare minimūz in nūcris. ita in p^otinuis: qd vtrobiz in actu: s. non in potētia p^ois est d Arist. ¶ Confirmatur q^oto sup Scñ. 3. de itelle ctione senarij: qd intellectus respuit corpuscula oīa a fan^o. qz illa sūt dissibilia vnitates idiuissibiles. ¶ Itē qd p^oti nuitatis ē in p^otinuo totū manet in p^otib^o realr. z nō manet vnitas illa qd pus. g. illa p^otinuitas nō est essentialr illa vni tas. p^obat p^oma: qd alr diuissio videt ē ē vere gñatio. Silr nihil ē ibi nouū: vt vñ nisi p^ouāt^o terians. ¶ Itē essent tres spēs vnitat^o: sic sūt cōtīnuitat^o lōgitudo: latitudo p^ofiditas. ¶ Itē quo albedo hodie z cras alia i codez q^oto erūt oīo ¶ Itē vnitas p^o n^o nūeri veri^o p^o cū p^octo qz p^oti: qz line^o

T.c.42

per sitū est pūct⁹. ¶ Itē accūs nō pōt abstrahi a p se sub/
iecto. qz per ipm diffinit. nūerus aut abstrahit a cōtinuo:
qz arithmetica pōt est geometria. pmo h⁹. 2 pmo postero
riū. ¶ Itēz argumēta pus facta in quarta rōne p opione
Aui. cōtra pbatōes pme opionis. sic cātur. nō sequitur
ergo tñ sic. nūerus ē. n. s3 ipsos corporis celestis cū igne
que nūqz fuerūt eiūsdē cōtinui ptes. ¶ Rñ⁹ oia cōtinua
īquātum ex pte cōtinui nata sūt fieri vñū. licz nō sit aliqñ
possibile ppter formas pfectissimas cōtinuoz. ¶ Con
tra scđam pbatōem. si vnitas totius est pncipiū numeri:
qz cōtinet ptes que diuise faciūt numez: 2 cuiuslibz nū/
ri vnitas est pncipiū illi⁹ est ps. ergo vnitas totius est ps
nūeri cāti p eis diuisiōem: sed post ei⁹ diuisiōem sūt due
vnitates partiū diuisaz: ppter hoc vt pbatuz est vnitas
toti⁹ igit est pncipiū. 2 ita ps. ergo binarius erit trinari⁹.
¶ Rñ⁹ nō tñ est vnitas pncipiū: qz ab illo icipit nume
ratio: s3 qz ipsa est p se ps nūeri: 2 in potētia ad formā ei⁹
nullus aut nūer⁹ est p se ps nūeri: vt habet ab Aui. 2⁹. me/
taphy. 5. c. vñ sex pnt semel sex. nō bis tria. ¶ Qd d⁹ d⁹ tri/
plici numero nō cogit: qz illa dīsiō pōt esse penes numera
ta: qz. s. nūer⁹ est hoz vel illoz nō penes aliā 2 aliā rōnem
numeri in se: sic idē nūerus est sensibilis 2 ma⁹. licz aliter
2 alr cōsideratus. ¶ Nota. pñū arg⁹ cōtra hāc opionem
tāgit dubiū. An vnitas sit oīo nō extēsa: sicut nec aīa.

ides h3
az. 5. me
taphice
T.c.19.

Quantum ad

tertiū articulum. relicta opinio
ne h⁹ pus improbata notādum qz
eiūsdem nō sunt due vnitates. Aui. 3⁹. metaphy. c. caplo
3⁹: ergo in quocūqz est vnitas q est pncipiū numeri in illo
nō differt realr ab illa vnitate pueritibili cū ente: semp tñ
cept⁹ vnitatis trāscēdētis gñā⁹ est qz ex se idifferēs ē ad
limitatū 2 nō limitatū. vnitas aut determinati gnīs neces
sario ipoztat aliqd limitatuz: sicut 2 qdlibz qd est in gene
re qdūqz: sed vbi est vnitas pncipiū numeri. ¶ Rñ⁹ aut i
quolibz creato: qz cuiusqz creati est vnitas limitata: 2 tūc
subm illi⁹ vnitatis ē ens creatū qd diuidit in decē genera:
aut tñ erit in suba. ppter illud arg⁹ supra. vbi arguitur 3
Aui. Et tūc tñ suba: vt est gen⁹ generalissimuz erit subm
vnitatis talis: 2 nō aliq quantitas. Nec accntia posteriora:
ne alia accntia ponātur pora q̄titate. vnitas. n. est simplr
pñū accūs: qz pñuz in q̄titate q pma est respectu alioz.
¶ Isti⁹ dīsiūctiue forte pma ps est verior: qz argumēta p 2⁹
fatis solūntur post. Nec vnitas pncipiū numeri ponit pus
vnitate trāscēdēte. Si ergo illa vnitas trāscēdēs pōt ēē
vt passio posterioruz generaz accntium: qre nō vnitas q est
pncipiū numeri nō repugnātē sua pōitate iter accntia:
¶ Cōfirmatur. nō videt⁹ ptra pmitates accntis iesse sub/
iecto posteriori: nō vt pmo subto: s3 vt pto sub pmo. duz
mō pñū subm sit aliqd cōmune ad subm simplr posteri⁹.
2 simplr pus. ¶ Tenēdo ergo pñā ptem dīsiūctiue: seqē
qz in omni creato vnitas pueritibilis cū ente realr nō dif
fert ab vnitate de genere q̄tatis: licz semp vt dcm est cō
ceptus vni⁹ trāscēdētis sit gñā⁹: qz vō nihil potest esse
ps numeri nisi īquātuz limitatū: qz de rōne partis ē pōli
tas ad formā totius: 2 vñū īquātum pueritibile cū ente nō
dicit limitatiōem. Ideo ex tali īquātum tale nō fit nume
rus: nec mltitudo aliquo mō vna: s3 sola aggregatio: sicut
h⁹ in Denrico de gādauo. de denario pdicamtoz. vnitas
vero q̄tatis q̄tus qz p se dicit aliqd limitatū. Ideo est p
se pars nūeri: 2 oīs mltitudo: si numer⁹ tñ est in aīa: non
h3 partē realē: s3 tñ vnitatem vt itē. 2 sic est limitata. vñ
ī re nulla ē vnitas nisi trāscēdēs: oīs ergo mltitudo crea
toz realr est nūerus: licet nō īq̄tus ex vnīs ex vnīs vnitate con
uertibili cū ente: s3 īquātū ex vnīs de gñē q̄tatis: que
due vnitates si sunt due realr i creaturis. vt dcm est. Sed
hec positio h3 negare deū 2 creaturā esse duo dualitate q
nūerus est: vñ multa aliq vna mltitudine: quia oīs multi

tudo vna nūerus est. S3 tñ dcedet ipa duo esse aggrega
tione: nō qz non pueniūt in aliquo vno vt i ente: sed qz ali
qua vnitas dei est illimitata: qd est ptra rōnem partis nu
meri. ¶ S3 quō est tūc nūerus psonaz i diuinis: ¶ R⁹.
q est limitatio dīstictionis 2 remotio īperfectionis. p pñū
est h⁹ 2 non aliū. per scōz est sic pfectū. 2 nō oīo. pñū est vni
tatis vt est ps numeri: nō 2⁹. sic ps quō solūnt⁹ duo pñis.
¶ Itēz hec positio si nō vult ponere vnitate creatorum
realr ēē accūs h3 ponere eā nāliter saltē posteriorēz quo/
cūqz ente cui⁹ est: 2 ita nō differre genera fm eēntias. cui⁹
prrariū tenet in qnto. q. 4. ¶ R⁹. nulla vnitas real⁹ est in
gñē q̄tatis. nec ē vt pncipiū: s3 tñ modo forte vnitas
vt itell⁹. 2 est pars numeri que est q̄tatis rōnis nī realis.

Quantum aut ad 4⁹ articulu⁹ siue de vno trāscē
dente siue de vno pncipio numeri. per
Aui. fuit numeri denotatio q oīs numerus sit accidens.
¶ Item sicut arguit. 3. meta⁹. ca. 3⁹. q vñū nec gen⁹ nec
dria est: s3 p̄supponit nāliter ens i actu specificio: 2 est i illo
nō sicut pars: 2 ipolē est ēē sine illo. h⁹ diffinitio accntis.
¶ Itēz. 7. meta⁹. ca. pmo. multitudo īquātuz h3 non est
vna. ¶ Contra duo sunt argumēta Arist. cū 2 affirmatione
p pmetatorē. ¶ Itēz illud hic supra de identitate. ¶ Itē
oīs perfectio sim⁹ q est entis īquātum ens perfectioz
modo est i perfectioz ēte. pzo⁹. qz perfectissime in primo
ente h sunt simpliciter perfectionis: substātia est perfecti
us ēs simpliciter. ergo pfectioni modo vna q̄ accidēs. sed
hoc non esset si accidēs esset idē vnitati eēntialiter: 2 nō
substātie. quia tūc p̄imum ēs non haberet perfectissime
oia. quia nō sibi idē essentialiter. ¶ S3 hec ratio est ptra
rñsiones que daretur ad rationē cōmmetatoris: q statur
i secūdo: non i primo. ¶ Item oīs perfectio que est i effe
ctu si est illimitata: ita q̄tis īquātum ens formaliter est
i causa: 2 perfectius q̄ in effectu: h sunt talia 2 suba causa
accidētis 2c. ¶ Itē accidēs sicut p̄s esse p̄supponit sub/
iectum ens: ita fm vnitatem p̄supponit subiectū vnuz.
¶ Item si verum ponatur obiectum intellectus: 2 bonuz
volūtatis: sequitur qz ens erit tātum itelligibile per acci
dens 2 diligibile. hoc videtur iconueniēs: quia ens primo
ip̄imitur i aīa fm Aui. cēnam. primo metaphy. caplo. 5⁹.
2 esse maxime diligimus. ¶ Hec ratio videtur ptra p̄c/
dētes p̄imam p̄positionē suppositā sustinēdo opionēz
Aui. cēne. ¶ Ad argumēta i p̄trarium. ad philosophos. q
signāt eādē naturam sicut passio est eādē natura sub/
iecto vel signās ēs per se. 2 vnuz ex p̄sequēti sicut nomē
impositum passio⁹ importat subiectum. ¶ Ad primā ra
tionem nō separātur sicut passio 2 subiectum. ¶ Contra.
p̄radictio videtur q separētur: quod nō esset si eēnt due
res cum sint absolute. ¶ Item eadez generatio videt⁹ la
pidis entis: 2 vnuz 2c. Alioqn quādoqz generatur suba
erūt simul due vel. io. generationes: sed vna nō termina
tur per se nisi ad vnam essentiam. ¶ Ad primaz forte ma
ioris potētie est posse facere res absolute omnino īsepa
rabiles sine p̄radictiōe q̄ non posse: quia p̄imum est su
pra duas differētias alias. s. vnitates separabiles alias īse
parabiles. alr nō posset nisi tātum sup vnam dīam. s. sup
vnitates sepabiles. Exēplū. maioris potētie est posse fa
cere res p se entes p̄possibiles: 2 aliquas nullo modo com
possibiles: q̄ tātum posse facere vnū membrum. Aliter
non est cōtradictio ens fieri sine vnitate 2c. sicut nec itel
ligit Aui. cēna quito metaphy. quiditas est tātum quiv
ditas. ¶ Ad secūdam non est eādē generatio nisi subie
per se alia nō generātur nisi per accidēs: quia p̄sequūtur
ad subam gñatam sic de alyz p̄petatibus. ¶ Ad 2⁹ argu
mētum. cuiusqz suba est vna p se non pmo sed 2⁹. etiā fm
Arist. qz ista sunt passiōes entis in q̄tū ens. ad arg⁹ cōmē
tatoris stādū est in scōo. nō in pmo. ¶ Si obicitur 3 hoc

4. me.
T.c.3.

L.c.6. qz. io. huius ens et unum equaliter consequitur oia. **L.c.7.** litas pportiois est iter ens et unum: qz sicut aliquid consequitur ens. sic pportioabiliter unum consequitur ipsum. Sed non est equalitas in modo habet illa: ita quod sit equalitas in psecutis. regre expone ibi in. io. **L.c.8.** si unum ex sua ratione sit accens. tunc quilibet ens erit accens. **L.c.9.** vbi quilibet ens erit accens: sed non quilibet p accens est idem: sed substantias et alia se sic p accens est: quod non idem essentialiter: sibi autem est idem essentialiter. **L.c.10.** ad aliud de pfectione sim. **L.c.11.** pfectiones similes que pre-supponunt vbi quilibet ens est p se completa in se non magis idem: tunc ens p se quod ens in alio. nisi illud ens p se sit infinitum. tunc. n. quod ei test magis idem: test quod quilibet aliquid. **Ra** tio pmi est quod tales pfectiones ex ratione sui semper sunt accensia. sic quod ex se non habet plus idem: tunc substantias quod vt accensia. Sed si sint alicui non accensia: vt plus idem: tunc substantias quod accensia. **B** est ppter illimitationem sube in qua sunt: quibus autem suba creata ponat alia vnitue coterine. puta oia sine gbus sua centia non intelligit: pfecta tunc illa que ex ratione sua sunt ex tra centia: non ptenet vnitue. cuiusmodi sunt ista. ita quod di stinctio vnitue ptenet pcedetium int. **L.c.12.** filr et pntium nulla videt. **L.c.13.** ad aliud de causa. forte verum est de ca ef fectiu non originat: vel saltem non de subor: tunc ista accide tia effectiue causant a pducite subam. **L.c.14.** aliter quod maior e va de pfectioe simplr illi que. s. ex ratione sui non exit genus p se entis: nec cadit in accens. **L.c.15.** aliter non e vani: si de ca sim pliciter infinita. **L.c.16.** ad aliud de subo. Unitas non est accens pns eentis: tunc centia: sicut forte ipse e e accens: tale accens tunc qditate sube psupponit non aliqua dispositione addita. **L.c.17.** aliud non e nisi p tenetis ppothesim de obto. **L.c.18.** aliter illud arg est falsos: qz quatuorcuq sit idetitas realis vnitatis p entitatem nihil valz ad saluadu ens p se intelligi. si veyz sit obm: qz rata dria ad qstum ad itellm: ac si eent dria realis qz isti sunt ita diuersi pcept de vo: et de ente. q. si eent due res in code. **L.c.19.** pzo illa opione Auic. sunt illa que ponuntur in. 9. q. de numero pdicameto. **L.c.20.** contra scda opione qre ibi. **Silr** alia ar ad que nuc e rnsuz fut aliq mo p pre oppdm de ptenentia vnitatis: qz saltez entitas por est nali ter illis pfectioib vnitue coteris. arguebatur ergo de illa inquantum prior est. **L.c.21.** contra opione Auic. arguit qz impossibile e aliq mutuo si bi accidere. g vltas non eet vna: nec vntas va: **B** est qre res sit ordo p se istoz accensiu: qd p. qd scdz. et ita scdm no erit subm pmi. **L.c.22.** ite pcessus in infinitu. qz iste res in aliq pueniunt: non sunt oino idem. g in aliq dnt. qro g quo: illud ad huc erit alia res ab vt qro. et quicet cu illis: et differet et erit dar q et sic infinite res. **L.c.23.** ite plalitas nuq poneda e sine necessitate. i. phy. **B** nulla necessitas. p ista ex rde sui non fut accensia: qz cu fz eade rone formalr sint in deo eent ibi ac cidetia. g qz sint accensia non erit nisi qz suba non pot ea vni tute ptenere. Sed si alia pot vni contine. multo magis ista q oem entitate isepabilr sequitur. g re. **L.c.24.** ite q mo possz de separe ab b sua etitate: et dare sibi alia: tunc vide relr qz maneret idem. **L.c.25.** ad pmi istoz: sic oz fz alia parte dare ordine istoz fm nam: ita quod vnu immediati test eentia qz aliud. ita dabit b ordo: et tuc ens p se denoiabit a qlibz. pmi et forte a posteriori: fz posteri a priori: nisi p accns. **L.c.26.** ad z p rnsio supra. vbi rnsium ead illud argm de pceptu entis p qd distinguat. **L.c.27.** ad z p rnsitas qz qd e posterio qditate pfecta in spe sua: accns sit: si illud est receptiuu accensiu. p b excludit de. **L.c.28.** nota g q argm de obto itellz simplr coe e vtriqz pti. **S** illud d ordine istoz. si alia pnt aliq mo adduci: eo mo qd ponit ibi dria. **L.c.29.** etia q opione ista de diuersitate reali no oz iponere Aui. licz Auer. videat sibi iponere. qcuqz. n. dicit Aui. 3. meta pphce sue. vl. 7. de hac ma exponi pnt q accns est qd e extra p se intellecti qditate: sicut ipemet logi i suo. 5. qd

tas e tui qditas: nec vltis nec picularis. **B** e n istorum actu includit in inte qditate. **Sz.** q. p. nali psupponit q ditate: fz forte **B** non neccio ponit q sint accensia: fz vnitue ptea. **S**ustineri g pot opio illa de idetitate reali sic. q sic eentia dina i finitas pfectioes ptenet: et oes ptenz vni. sic qz no sut aligres. sic eentia creata pot aliq pfectioes vni tute ptenere: tui qlibz in do e i finitas. et io ppe no pot dici ps vni tota pfectionis. **N**ec ab aliq pot sumi ro gnis et dorie q semp p se ipozet pte pfectiois spei pole et actual. et io p pfectione limitata i creatura qlibet pfectio ptea limitata e: et limitatio eentia ptenet fz totalitate pti. io qlibz pte dici ps pfectionis: non tui realr differes q sit alia na: fz alia pfectio realis alie inq non cata ab itellctu: nec tui rata qta itelligim: cuz dnr diuerse res. **Sz** dria reali miori. si vocet dria realis ois n cata ab itellu. **L.c.30.** qle in ptiuo in q fut mltre pres. ista mltitudo e real. sic qz no cata a ro: nec tui rata qta b itelligim diuerse res: fz minor real: qz mltitudo n simplr diuersoz: fz aliqz diuersoz: in vno tui toto pteoz. **Sic** itellige hac dria b nisi qz b p idetitate qlibz pfectio ptea e ipsa pti. licz b vt paise n e illa vt to ta. **I**n ptiuo aut nulla ps simplr p idetitate est ipz totuz d ista ptenetia vni et dria pteoz qre. **L.c.31.** ad ar. 3. m. **L.c.32.** ad pmi n e nugatio: qz diuerf pfectioib noia iponunt qre nlla in pte alteri claudit. **L.c.33.** ad z m. denoiatio ppe e qz psupponit na i se pfecta: tui denoiatio ab alia na: qz b vni ptenet. **L.c.34.** ad tertiu. dicere oem nuerz subaz esse subaz: vt icouenies. qz illa for nueri q nuer e ens vni: n e aliq suba. pot. n. substantias adee et abesse ipsis manetib. g ois nuer e accns: fz n ois vntas nisi illa sola q e accns. **L.c.35.** contra. quo suba e ps accns: cu totu n possit in aliq ee: nisi ps sit i aliq: et ita nisi sit accns. **L.c.36.** nuer ratione di stinctois q forma e e accns. vntates vo non sunt p se p tes ei: qz ipse e for simplex: sicut ad accns: fz vntates fut q. pres subri ei: qz subm ei e aliq ptenes pres in qb est nuerus p se. non aut in aliq vna: et hoc distinguit numeruz ab alijs accnsib. **L.c.37.** contra. si subz ei bz pres. g e qstuz: qz n illa. g ptenitate. **B** negas. **L.c.38.** ad qrtu pz: quo clu dit accns: hoc e extra eentia p se. **L.c.39.** ad qntu. multitudo n e vna p se p modo sic itellige in qstuz: fz p se z e aut ens p modo. g non idem p se itellsentis et vni. **L.c.40.** ad ar. 3. opio nione in qone de distinctione pdicamtoz. qre ibi rnsione. **L.c.41.** contra ista via scda my seg ex ipsa qz nihil potest pfici ex diuersis essentis. p. qz rone eentia creata pot vnitue coterine aliqua pfectione: eade rone z oem: sine qz non pot eentia ee pfecta. et ita nlla dria subaz. qz rone etia vnu ac cidetis ptenet vt vnitue nuerale: eade rone et alia: et ita que libz erit simplex non hns i se mltas eentias. **L.c.42.** pzo co cludit p via sepatois. p. si a. trasmutat manet b. b dnt eentialr. **B** me e d loco de ma respu formaz de suba re spectu qstutatis. vltra. qn forte e itrasmutabile: adhuc no p phy. cludit idetitas eentialis: sicut si circulus semp cet in ae. **L.c.43.** res: tunc pnsideradu si aliq e i n d e ronis sit alibi. tibi sit accns. g b: qz qd vni eet accns. illd manes eiusde ronis nul li est suba. **L.c.44.** de pspiciuitate in celo z esto. vltra. qn forte alibi nusqz tuenit ascededu ad ei gen: et alicui alterius: et pnsideradu e de illo qd p se respicit illud gen. si e eentia lis pntio. qz onidit de alia spe pte ad alia spe. vbi gra. **L.c.45.** Socrates iunior dicit: si forma trianguli non e lignu. ga sit: nec e eentia circuli auz. dem q sit pportioabilitas. **A** q. bulda addit qn ista habet pphas etntes actiuas: et pphas actioes: tuc no est cotinetia vnitua. qn etiaz aliquod pns pot ee sine aliq posteriori in exsistentia actuali: tuc non est

p phy. L.c.26 et. 27.

7. me. L.c.39.

cōtinētia talis. exemplificat de forma elemētari respectu forme mixti. Cōtra hāc additōem. Si alia eēntia pōt in se p̄tinere plures perfectiōes diuersas formales: et q̄libet cōsequitur p̄pria v̄tus actiua: et p̄pria actio: p̄m̄us tūc nō valet nec scōm: q̄ semp̄ perfectio superioris pōt iueniri sine hoc inferiori. ergo nūq̄ vni^{us} continebatur. Ans p̄: q̄ in alio inferiori inuenitur. Cōtra argumentum illud de cōpositiōe diceret forte ab aliquo q̄ nūq̄ pōt p̄cludi cōpositiō subiecti ex materia vna et forma vna: et mā cōcluditur ex trāsmutaciōe: s̄ de accitibus est aliud: q̄ manēte vno nō variato. aliud quādoq̄ variat: et quādoq̄ econuerso. Cōtra p̄o. 3. argumēto. Ad qd̄ respōdetur supra q̄ nūcus ē accitū simplex nō h̄is nec forma: sicut nec albedo. ḡ est eēntialiter discretio si illa est in reb̄: tūc suba h̄ vna: et substantia illa vna sunt subz p̄xi^m discretiōis: nec est vnitas pars discretiōis: nec pars subiecti: q̄ subm discretiōis nō p̄intelligitur quātū: cū discretio sit p̄ia quātitas que sibi ipsis: sed p̄intelligitur h̄ substantia vna: et illa substantia vna. Cōtra. ergo quomō saluat q̄ vnitas est pars numeri? Cōtra. numer^{us} sumit tūc nō p̄o discretiōis tūc que est essentialr nūcus habēs partes et partes: sed p̄o cōposito ex illa discretiōe. et p̄mo suscepiuo in subiecto. i. vnitatib̄: et illud totū cōpositus est sicut caro quātā: et sicut hui^{us} totius assignat p̄s h̄ caro: ita et numeri vnitas: nā vnitas formaliter nō h̄ rōnes partis: s̄ p̄ partes discretiōis fundatam in ipsa sit p̄. sicut p̄ de carne. Cōtra de illa cōtinētia vni^{us} sciedū. q̄ nihil vni^{us} cōtines mutabile est s̄m illud qd̄ cōtinet: q̄ n. h̄ eēntia iō cōtinet istā. ergo si nō cōtinet sit nō h̄. Cōtra licet vnitiue cōtines non possit mutari eide numero s̄m aliqd̄ cōtētū: tūc aliud pōt fieri cōtines aliqua illor̄ cōtētor̄: et nō alia sicut sensitiua respectu intellectiue: et si illud aliud possit eē eiusdē speciei. cū isto tūc argueret ex diuersitate illius ad istud: sicut si aliqd̄ idē numero mutaret. Cōtra. que sustinet posse p̄bati p̄positiōe per mutabilitatez in vno: alio nō mutato non videt sufficiens. si de magis et minus in eadem forma ponat identitas realis. Cōtra de vnitiue p̄ti^{us} si comparēt ad multa ad que vnita fieri semp̄ comparātur est qd̄: an ipsa inq̄tū sic illimitata sic cōparet: vel iquātū limitate p̄tines hāc perfectiōem. cōtētor̄: et nō alia inq̄tūz infinitus in p̄fectiōe omni creat omne causatū: si eēntia anime iquātum illi^{us} cōtines omnes p̄s sit imediatum p̄ncipiū operadi. si albedo ē obm̄ visus: sensus cōmunis et intellectus. videt q̄ sic de oib̄s istis: q̄ tale p̄tines est cā alterius ordinis: q̄ perfectio cōtēnta esset cā: q̄ deus eguoca: et p̄fectio cōtēnta vniuoca. Cōtra si limitatū inq̄tū limitatū pōt: multo magis illimitatū. Cōtra si volūtas nullaz volitiōem causat nisi iquātum h̄z in se p̄fectio: nem illi^{us}: et inq̄tū h̄z illam nō habz perfectiōe oppositā. ergo sub nulla ratione vna pōt elicere oppositas volitiōnes: et ita nō iquātūz libera. Cōtra. actiones distinguuntur per p̄ncipia elicitiua. Cōtra tūc eēntie esset imediatū p̄ncipiū generatiōis in deo. Cōtra potētie nō distinguētur per act^{us}. Cōtra nec p̄ obia. Cōtra nihil ē per se alicui^{us} cā vel obm̄ inq̄tū a. si amoto a. eodē modo habz rationē cause et obiecti. Sed amoto per intellectū alio cōtēnto in isto: dimō cōtineat perfectiōe istā: eodē modo causabit vel erit obiectū. ergo rē. Cōtra. omne p̄tines aliqua perfectiōe vnitiue alio modo h̄z eam in se q̄ illa haberetur vbi eēt sola: et p̄ter hoc cū illa aliā perfectiōe continet vtraq̄ differētia potest poni eiusdē illimitatiōis si intelligatur de p̄ma. R̄s ad questionem q̄ sic probāt p̄ma duo argumēta. Si de secūda nō p̄bant argumēta. Cōtra Ad argumētum p̄o p̄ma parte de volūtate r̄i^{us}. q̄ q̄ cōtētūz respicit p̄tentiū nūqd̄ p̄tines respicit aliud p̄tines: nō oz in causalitate: q̄ tūc deus crearet deū: forte in obiecto et po

tentia a^u ē: patet in deo. alio modo inferiorius p̄tinet vni^{us} p̄fectiones superiorum in p̄dicamento. a^u desperatoz superiorius. i. nobilius p̄tinet in se perfectiōe minus nobilē. cōtinētia vnitiua in vno extrinseco nō regit cōtinētiāz p̄mā in alio: sed cōmunitate: aliqui b̄n h̄z scōm cōtinētiā pōnēdo ista esse idē re. vnde cognoscere f̄ ordo eozū: ordo cōtēntoz vnitiue cognoscitur ex opationib̄. Cōtra pōnēdo eas ē res diuersas: quo amoto amo aliud. Similr qd̄ adueniret cui p̄supposito vnitiue r̄salr̄ quēcūq̄ competere t̄ vnitiue cōtēntis. p̄pter se rōnes ipsoz. si essent res diuerse p̄tūt eis vnitis: nō n. rōnes eozū pereūt. Sed p̄ perfectiōe p̄tinetis fuit sibi idēz: sicut si in manu multa corpora ponatū: et ex perfecta compressiōe manus fiant omnia vnum corpus: nullius ratio per se perit. S̄z exemplum non est omnino simile.

Cōtra firmissimum autem p̄ncipium omniū est circa qd̄ impossibile est mentiri. T. c. viii.

Cōtra Idem enim simul esse: et non esse eidez. et secundum idēz ipossibile. et quēcūq̄ alia determinarem us vtiq̄ sicut determinata ad logicas difficultates. hoc aut omniū firmissimū est p̄ncipiorū. T. c. ix.

Questio. III.

Vtrum hoc p̄ncipiū. ipossibile ē idē simul esse et nō esse sit firmissimū. Qd̄ non: tum q̄ falsum: tūz q̄ aliud non: tum q̄ contingit dubitare de eo. p̄batio p̄mi. Alia opposita possunt iesse eidez. ergo p̄radictio: cūz includat in alijs

ca. io.

q̄ ipsis p̄ncipiū. q̄ contraria possunt scōdo topicor̄. cuius q̄ ipsis genus et spēs aliqua siue in p̄dicacione essentiali: siue denominatiua. S̄z scitū: cui^{us} medietas est alba: et alia medietas nigra est coloratū. ergo denotat ab aliqua specie coloris: qua rōne ab albedine: eadez et nigredine. ergo simul est albū et nigrū. et ita p̄traria de relatiue oppositis sic. hoc ē duplū ad hoc. ergo duplū: oppositū p̄ntis nō stat cū antecēde. ergo a simili. hoc est dimidiū ad hoc. ergo ē dimidiū. ergo idē est dimidiū: et duplum. Cōtra aliqua p̄ia est bona in qua oppositū p̄ntis nō ifert oppositūz antecēdētis. ergo rē. p̄ antis: tum in vniformi de cōtingēti: tum in alijs instantis: lapis videt. ergo aliqd̄ h̄is oculos videt: tūc ex opposito p̄ntis nō valet ad p̄positum. Si oppositū p̄ntis nō ifert oppositum antis. potest stare in veritate cum antecēdētē: et cum quo stat antis et p̄ntis: et sic p̄ntis et oppositū p̄ntis. Quo ad scōm. s̄ q̄ aliqd̄ sit notius isto. p̄batur. 4. huius. notior dictio q̄ opposita negatio nec est negatiua. Cōtra in fillo ex oppositis s̄ debz esse notior in falsitate ipsis p̄ncipys. s̄ aut negat idē a se. in p̄missis at sumūtur opposita. ergo notius. Cōtra p̄tingit de eo dubitare. p̄. ois cognitio oztum habz a sensu. Sed circa omne cognitionē sensitiuam p̄ errare. ergo circa intellectiua. Cōtra cōtingit scire in vniuersali: et ignorare in particulari. et p̄orū. ita q̄ p̄tingit opinari o^m in particulari. Sed illud est p̄dictioz sciri: vt oem mulam esse sterile: et istā nō. ergo p̄ opinari p̄radictoria.

T. c. 16.

T. c. 20

Cōtra ad oppositum p̄hs p̄pter tres cōditiones. q̄ nō p̄ dubitare: q̄ nō est conditionale: q̄ necesse est venire ad habentem. Cōtra sunt cōditōes firmissimi p̄ncipy. p̄batio p̄ime s̄m cōmētatozem. s̄ q̄ non p̄ dubitare: q̄ si sic posset opinari contraria inesse eidez: vt q̄ idēz calidum et frigidum. p̄batio scēdē: q̄ non conditionalis: q̄ omnes p̄p̄ositiones reducuntur ad illam. Cōtra est p̄ncipiū oīum dignitatum. ergo nō potest acquiri per aliud. ergo statim cognoscitur cognititis terminis.

T. c. 8.

p̄o. 9. b̄. 4.

Cōtra ista. q̄ p̄ma declaratio nō valz: quia petit: q̄ cō-

三

¶ Itē si nō ēēt mediū: tūc de quolibz altez: s; b falsa. Dis
hō albus. 2. h. omnis homo nō albus.

2.c.5. ¶ Oppositū vult pbs pmo posterior. Dicitur est oppo: cu
ius non est medium secundū se contra diffinitionem: qz
nō est propria. quia p contrariis immedietas. ¶ Dicen
dus q diffinitio est multiplex: eo q negatio possit negare
pseitatē v; ē ibi pfectas negatiōis: tūc est itellect' q per
seitas affirmat. tūc est oppo cui' fm se nō est mediū: ex b
segitur: cuius nullo mō est mediū. vbi. n. v. m. iest per se:
reliquū nullo mō pōt iesse: est aut mediū per accis iter
ōria imediata: nō sic b. ¶ Ad pūm pncipale q: nō ē me
diū iter ens 2 nō ens si accipiant vt dīctoria. Accipiedo
tū nō ens nō ē ens actu est aliqd mediū. ¶ Contra. ois
mutatio est mediū iter p se terminos: sed termini gnōnis

2.c.7. sunt dīctoria: qz ē 2 nō ē. pbatio assumpti. 9. phycouiz:
gnatio est a nō subo in subm. corruptio ecōuerio: 2 ibidez
dicit q gnatio 2 corruptio sūt iter dīctoria. ¶ Itē. 4. bu
ius. ca. 6. arguit sic. Si me^m iter ē 2 nō ens. ergo mutatio

2.c.27. aliq media iter gnōnē 2 corruptionē. ōria nō valz nisi acci
peret dīctoria p teris gnōnis. ¶ D' ad illud b. ad m. q termi
ni nō sunt dīctoria: s; puatio 2 forma. ¶ Ad auctoritates
itellegit per nō subm puatiōe forme. Sīl' ibide exposit
q sequit' q puatiūe opposita sunt dīctoria circa subm
aptū natū qd mutat. ¶ Ad illud b. in 4. b. d' q arg^m ē
a maiori: q si mediū sit iter dīctoria multo magis iter q:
cūq alia opposita: 2 ita iter puatiōem 2 formaz. 2 ita aliq
mutatio media iter illā q terminat ad formā: 2 illā q ter
minat ad puatiōem. ¶ Cōtra pma glosam in lra dicit nō
subm o puatiōem. ergo per nō subm itellegit puatiōem.

¶ Cōtra 2^m sic. posset ēē generatio vel corruptio iter ōria
imediata. qz illa circa subm sunt dīctoria. ¶ Itē rñ. cō.
cedit ppo^m si puatio 2 forma sunt ppy termini gnōnis: s;
puatio 2 hitus circa fūcepibile sunt dīctoria. Si g iter
puatiōem 2 formā sit mediū iter dīctoria erit mediū.
¶ Ad p^m dico posset credi q p subm p qd itellegit formā
positiūaz: itellexeret extremū dīctatis nobili: qz exte
mum vilius v; ē puatio. b excludēs expo^m se itellegere p
nō subm extremū dīctatis ignobili. d. nō subz dico pu
atiōe. i. vtrūqz extremū dīctatis: 2 non solū alterū: qd est
pfectius: sed ēt ipsecti: vt nudū 2 nigz neutriū istoz ē pu
atiō simplr. vnde per nō subm nō itellegit aliā puatiōem
simplr: s; dīctum dcm est. ¶ Ad aliud de ratiōe dīctatiōis
duo sunt: q alterū nēario isit: 2 q alre^m nihil ponit: ōria i
mediata circa subm aptū natū hū vñ dīctatiōe. i. q alte
rum iest: s; scdm nō: qz vtrūqz ē positiū: sed scda regit:
vt p3 lra. ad gnōnē 2 corruptiōem: s; vtrūqz est i puatiūe
oppositis. ¶ Ad 3^m arg^m. aut logtur de gnōnē: 2 tūc nō est
forma nec puatio: nec sub puatiōe vel forma: sicut puatuz
vel iformatuz: 2 tūc ē mediū iter illa: s; sic nō sunt dīcto
ria: s; circa aptū natū: s; gnatio nō est subm natū. Aut log
tur de gnato: 2 illud est natū recipie puatiōem 2 formā. sic
tūc rñ. q illud subm semper est puatū vel formatuz: qz
puatū v; qz ad vltimū istā: 2 formatū in illo vltio. 2 ita nū
quā habet mediū. ¶ Cōtra q: circa subz natū. puta circa
generatū vel generabile sit mediū iter puatiōis 2 formā

2.c.7. pbat. 6. phycopz. pbat pbs q oē qd mutat pūm ē in ter
mino a quo: 2 pūm in termino ad quē. g subm gnōnis muta
tiōis parti est sub puatiōe: 2 pūm sub forma. ¶ Itē si pu
atio ē termin' a quo gnōnis. ergo ipm subm dīnit aliq ēē
sub puatiōe: 2 nō in istāti sub quo ē sub forma. g in alio an.
nō imediato. ergo mediato: 2 iter talia est tps mediū in q
subm sub neutro dīctorio est. ¶ Ad pūm dcm q pposi
tiōia est de mutatiōe dī' cui' est mor^m: nō de idiuisibili: cu
ius est gnatio: qz s; ibi gnatur 2 gnatur est. ¶ Cōtra cōmē
tator dicit ibi: q demōstratio illa locū hz in. 4. gnib'. i. in sub
stantia qz: qualitate 2 vbi. ¶ Itē ar^m in genere sube: sicut

arguit ibi pbs: qd oino est sub termino a quo nō mutat: 2
quādo est omnino in termino ad quē: tūc mutatur est.
g q mutatur partiz est sub termino a quo: 2 pūm sub ter
mino ad quē. ¶ Ad pūm istoz. qz pmetator dicit fal
sus de gnōnē idiuisibili que est termin' motus: qz si pūm
hz puatiōem: 2 pūm formā: tūc nō hz totā formā cōplete.
g ad b q hēat ois ipm mutari: 2 tūc illa mutatio nō est vl
tima. ¶ Itē dcm q illa ppo hz locū in gñe sube tñ ratōe
mot' pcedētis gnōnē: s; ex b nō segitur q sit in gñe sube
nisi extēdēdo. vñ vl lra pmetatoris extorqueri v;: vel est
negāda: nisi qz illa alteratio a gnōnē q est termin' pōt dici
ēē in gñe sube alr qz alia: cui' nō ē terminus gnatio. ¶ Itē
dcm vt pūm: q dcm pbi hz veritatē solū in mutatiōe diui
sibili. ¶ Ad illud: q illud qd mutat solū mutatiōe idiu
sibili qm mutat totalit' est sub termino ad quē. ¶ Cōtra. ni
hil mutat ad hitū. p de gnōnē. ¶ Dcm q aliqd hz formā
in geto ēē: 2 forma pūponit mutatiōe: ad tale ēē nō ē mu
tatio: tñ qz mutatio sit ad illud qd s; habet p; poster
ius nā: qz nūc acgrit: b necessariū ē in mutatiōe idiuisibili.
¶ Ad aliud q subm aliqz definit ēē sub puatiōe. in istan
ti in quo pūmo est forma. Definit exponit duplr. vno mō
per positiōem pūis: 2 negatiōis futuri: vt nūc est: 2 nō erit
Alio mō p negatiōis pūis: 2 positiōis pūis: vt nūc nō
est 2 fuit. hoc secundo mō d; exponi in positiōe: nō pūm
est dare vltimū nūc termini a quo gnōnis vel corruptiōis
in quo termin' ille sit. ¶ Ad aliud pncipale q ppye distā
tia est in gñe quātitatis: 2 de hoc ē vez: tñ de distātia trās
lata ad alia: vt opposita: qd nō valz: qz ōria imediata maxi
me distāt: 2 tamē nullū mediū. b. n. in pposito est distātia
puatiua. qz alterū dīctorioz est puatio alteri'. ¶ Ad for
mā q nō ē vez qd sumit in maiori: nisi vbi extrema distā
tia sunt positiua: 2 forte nō in oibz talibz: 2 forte minor ē
falsa dīctoria distāt in infinitū: qz de quolibz alternis dī
ctorioz. ergo quātūcūqz modicū aliqd distāt ab vno ptra
dictorioz aliud extremū pdicat de eo. tūc ppo glosat. est
ibi infinita vel maxima distātia b est inde: qz quēcūqz mi
nima distātia sufficit etiā: 2 maxima pōt ēē. vnde nō segitur:
qz ibi sit infinita distātia positiue: pōt tamē ēē ibi gra mate
rie alicui' si alterū extremū sit infinitū positiue: vt de^m 2 nō
ocus. vnde dīctio minimā distātia regit: 2 maximā per
mittit. ita qz idifferēter saluat in oī. ¶ Cōtra istud si non
in infinitū distāt: s; ideterminat. g cōtraria magis formalr
sunt opposita qz dīctoria. pbatio: qz dīctas ponit maxi
mā 2 regit: 2 dīctio fm te solū pmittit: 2 nō regit. g 2.
s; hoc est flz: qz dīctio est pma oppo. p^m est maxime tale.
¶ Ad istud q ōria iccludit maximā distātia vel maiorez
positiue qz cōtradictoria: tamē cōtradictoria permittunt
maiozem distātiāz si ēē: quia pone maioze distātiā: qz
iter cōtraria: 2 de illa dicitur contradictio. pbatio pmi. qz
impole est gen' iccludere aliquā pfectiōem que nō sit in spē
cū aliquo supad dito p qd spēs ē spēs. g cum dīctoria iclu
dant in oī oppōne: sic sup^m ad illa: nō loquor d itentōe dī
ctoriz. s; de his qbus iest affirmatiue v; negatiue qz qd est
in itellectu oppōnis dīctorie erit in quolibz alia oppōne
cū aliq addito: 2 nō ecōuerio. ¶ Ad pbatiōem flitatis cō
sequētis. q p^m est equocū. s; mō in pdicamētis dī aliqd p^m c. d. pōi
nā 2 causalitate: 2 p^m tale est maxie tale: sed dīctio est op
positio pma nō cālitate: s; pma: qz 2mūissima. b est scdo
mō positatis in pdicamētis: vnde iccludit in qlibet alia. iō
nō maxia. ¶ Cōtra q est pma cālitate: pbatio: qz si nō ēē
illa oppo nulla alia ēē: 2 si nulla alia ēē dīctio adhuc ēē
oppo. b videt cōditio cāe: q pōt ēē sine cāto: s; nō ecōuer
so. ergo v; q sit pma cālitate. ¶ Dcm p sile ponat q de^m
faceret aīal sine oī dīa specificā: sicut forte est aīal in em
briōe: si aīal nō ēē: nulla spēs ēē: 2 si nulla spēs ēē: posset
aīal esse. g aīal sic ēē pfectissimū: nō valz: s; segitur ex b q

T.c.2. **C**Oppositū terty iferius eodem cap. **C**Oppositū qrti.
2°.i. commētor ca. de pncipio in fine.

Respondeo q sic. pbatio est. oē agēs p se: qd
dico pp casus et fortunā: agit pp

T.c.49. finē fm pñm. z. pñy. vbi diuidit agēs pp finē in agēs a nā
T.c.40 z in agēs ab intellectu. vñ casus pcurrit in effectū cāe nālis
fz exp^o. z. fz fortuna ē in agēte a pposito fz qd dī ibidē q nā agit pp
b^o. t.c.8. finē z itellus sū. hoc idē b^o. z. de gnōne. de vtroq; sit vna
et. 9. rō. Oē agēs in cui^o actōe pōt accidere error: agit pp fines.
T.c.62. S3 oē agēs p se ē b^o. frustra dī eē: vt b^o. z. pñy. illa actio q
nō pōt cōseq finē itentū. Si gnōlis finis sit itent^o: nullum
agēs ageret frustra: necesse ē ergo ponere finē itentum.

EX **A**rg^o de errore. q si oē agēs possit p se errare. omne ergo
TRA agēs ager ppter finē: tale est agēs nāle qd pōt errare. Ali-
quādo etiā de agēte per intellectū verum est illud.

CUltra. si finis est itent^o: tūc finis ē cā: vt agat: z pñ^o motu
um agēti efficiēti iā factus in actu cā vñ mor^o a fine: pñu
cit formā in mā. z h est cālitās for^o i formāre: cālitās māe
ē substatē formē: cālitās gōium est a fine. ergo zc.

Ad argumētum pñ^o nota d^o z^o mō cāndi finis
i. pñ^o res ē in motu: nō d^o fi

ne ēē que est opatio: qz ille pōt ēē sū in actu cū illo cui^o ē fi
nis: z tūc nō est difficultas attēdere entitatē dū existit: nō
pnt res iā facta ē: fz de fine mor^o: qz tūc nō est zc. **C**pōt
gād illud dici q finis fz q ens in pō ē cā mor^o: entitas po
tēialis debet sibi put cā motū. **C**Lōtra. si sic. hito fine
fm q finis cessat mor^o: z finis fm entitatē potētiāle i pñ^o:
est cā mor^o fm q cā. gñ pñ^o mor^o cessaret mor^o. **C**Itē fi
nis fm entitatē q ē cā mouet efficiēs ad agēdū. g fm istā
entitatē ē nobili^o efficiēte: z efficiēs ē cā actualis ēē finis: z
mouet efficiēte: qz idē arg^o pōt fieri de fine i futuro: z de
fine fm q ē pō: nec alijs modis. S3 finis fm q est in iten
tōe agētis: mouet efficiēs vt desiderabile z bonuz: qz si sit
nude appēbēti: z nō mouet ad effectū: nō ē cā: nec habz
rōnē finis. **C**Lōtra eadē argūta q pus: qz in pñ^o motus
bz finis illā potētiāle entitatē fm q est in itētiōe: vt desi
derabilis. ergo tūc cessabit mor^o. **C**Itē illō ēē finis ē mi
nus pfectū ēē finis qz ēē cā. ergo cū fm illō ēē actuale sit
cātū fz aliō nō pōt ēē cā. **C**Sustinedo tñ illā viā. **C**Ad
pñā illarū dico q pñ^o ē fā loquēdo de fine fm q ē finis
q hito cessat mor^o: qz icōpossibilia accipiunt: qz qñ actio ē
finis ē rō mouendi fz q cā. ergo nō pōt b^o cēva. qñ actio ē:
finis nō ē. **C**Ad auctoritatē d^o b^o vbi dicit i d^o gnōne q hī
tib^o pñtib^o i mā cessat mor^o. sic dico d^o fine: q ipo hito i mā
cessat mor^o: fz finis i mā nō bz rōnē finis n^o cāe. **C**Lōtra.
si hito fine fz q finis adhuc ē actio: tūc illa actio vltē^o ē
frustra: qz nō ē pp istū: qz ille hī n^o pp finē ēx. qz ille nō ē fi
nis fz te. **C**Ad h^o negat pñā: qz actōes ēē pp finē ē actōes
ēē pp aliqd monēs agēs ad agēdū i rōnē dñ^o. g cū actio
sit pp finē nūc pñtatū est pp aliqd mouēs agēs ad agen
dū. Dico q pp finē agētis. dico vltra q finis ille ē hitus.
dico ēt q regit h^o ad h^o sit finis. **C**Ad a^o nota q due p
pōnes sūt: qz veri^o ē aliqd in cā qñ in effectū: alia est qd ē in
cā bz ē pōle. **C**S3 arguo. ēē potētiāle ē pē^o qz actuale z
in seipso. dico g effect^o nō bz veri^o ēē in se qñ in cā: qz diui
nū ēē bz in sua cā: qd ēē est cā sic h^o sanitas itēta a me
dico. veri^o ēē bz in mēte medicū: qz sanitas i mā: qz bz esse
simp^o. s. vt sit cā z forma agēti. i. medicū: vt agat. **C**Ad pñ
cipale dico q finis ē pñ^o fm ēē in mēte agētis: z ē vltimū
fm q ē in mā. **C**Ad aliō dico q fm q ē ens pñtatū i mē
te vñ in itentōe agētis ē mouēs eū vt desiderabile. **C**Ad
aliud iste qtuor cāe sunt p^o in suo gñe: sicut oia gñalissima

z tñvñ pñdicamentū est pus alio: sic h^o qñbz cā in suo gñe
ē pñ alia aliq pñtate. vñ equoca est pñtate: sicut equo
cā ē cālitās. **C**Tūc ad rōnē nō ē icōueniēs d^o pñtate z po
sterioritate diuersimode dēā: z cālitate fm^o equoce dēā:
tñ in codē gñe cālitatis z pñtatis est icōueniēs. vñ effi
ciēs ē cā finis in rōnē efficiētis. finis ē cā efficiētis inqñtū
desiderabile. **C**Ad aliud icōueniēs q ēē cā sūipi^o. dico
q qd est cā cāe: est cā cāti. In hac ppōne sūt tres cāe: si
variā cā pñā respēctū medicū medīa r^o vltie erit accūs.
vñ in talib^o sic variāis nō est ppō va. S3 si vna cā sit pñā
cā r^o z^o in gñe cāe efficiētis: z illa respēctū z^o in eodēz gñe
cāe. tūc bñ t^o z^o ē ppō va. **C**Ad ar^o mō de pñi p idem. **C**Ad
illō de circulo nō segit icōueniēs. **C**Ad pbatōes dico: q si
cut cā ē equoca. sic demñratio. mō si est circulus o3 q scōz
idē gen^o cāe pbat. Sūit o3 q idē gen^o pp qd ēē in vtraq;
demñtōe: qz si nō idēz gen^o pp qd nō ē circulus. **C**Lōtra
istas 3° rōnes. q finis sit vñ^o cā efficiētis z e3. p^o qz fi
nis ē cā effectiua respēctū efficiētis: sicut e3. p^o asūptū agē
tib^o a vo^o. volūtas in rōnib^o est efficiēs cā respēctū finis: z
finis simplr est actiui. ergo mouet volūtātē actiue z effe
ctiue. ergo seqt q volūtas sit simplr passiua. p^o qz ois po
tētia aut ē simplr actiua aut passiua nō p mō. volūtas est
pō. qz pō actiua ē pñ^o trāsmutādī aliud inqñtū aliō. volun
tas nō ē b^o. qz tūc sūū obz ēē nāe passiuē: qz trāsmutaret
a vo^o. **C**Dī q ē z^o finis vñ in itellū. z sic mouet effectiue
vo^o. Ali^o est finis ēx. z illō mouet rōnē finis. i. rōnē bo
nū: ēē ēx est monēs fm finēz. **C**Lōtra. pñs i lra. Lāc nō
sūt sibi inuicēz cāe i codē gñe cāe. z pbo sic. Tūc idē pus z
posteri^o fm idēz vñ^o. z sūit idēz respēctū sūipi^o fz idē pus
z posteri^o. z sūit q demñratio ēē circularis fm idē: qd acci
pit q finis ēx mouet in rōnē cāe. **C**Lōtra i^o qd nō est ēs:
nō bz rōnē cāe. sūit si mouet itra i rōnē finis: tūc nō i rōnē
efficiētis. **C**Ad rōnēz istā nō q pñs cū loq^o de fine: dicit
q mouet metapho^o. **C**Ad ar^o tē p h^o sit. **C**Ad pbatōes
volūtas est pō passiuā nego. **C**Ad pbatōes ad illō: q pō
est pñ^o trāsmutādī. dico q pō factiua est pñ^o trāsmutādī
q ppe est factio zc. vñ dicit. 9. b^o. c. de pō. vltimuz visiois **T.c.16.**
ē visio: nō vltimum edificatiōis edificatio: fz dom^o extra.
Si ergo actio imānens ēē pñ^o trāsmutādī aliud inqñtūz
aliō: tūc cāret aliqd a^o pñr opatōem. i. op^o qd est d^o pñz ibi
dē. **C**Ad aliō qd dicit q cāe itrinsece sūt magis cāe. dico
q nō sp^o fz illa q est pñā cālitās oñm ē verior. **C**Ad pba
tionem. q ois finis est actiōis. dico q nō ois finis est acti
ōis: fz alicut^o ēēntie absolūte pōt esse. **C**Ad aliō dico q
oēs cāe pñt demōstrari p finē. iō potissima demōstratio z pñy.
certissima est per finē. vñde sicut pncipiū est in speculabi
libus: sic finis est in agibilibus. ergo sicut pncipia certissi
ma cognita: sic fines zc. **C**Ad aliō sunt certissime nobis
mathematicē demñtationes: nō tñ simplr: nā accidit i ma
thematicis. qz ibi eadē sunt simplr nota: z quo ad nos zc.
CAd aliud dico q qd rei accipit ab oī causa. z dīffo si^o.
CAlr dico q aliud est loq^o de cognitione simplr: z de co
gnitione fm pportione. de qua cognitiōe dicit in pmo li^o.
Dico ergo q qsta certius cognoscunt fz pportōes qz alia
fm pportōes cognoscibilitatis sue. vñde cognitio p fines
est sim^o notioz: tñ cognitio de ista re est certioz fm cogniti
onem suā per formā. qz forma est pñmō causa qz finis.
Et pñs pmo posterior^o dicit q cognitio p causam ppiquā **T.c.30.**
est quid. per causam remotā est qz. zc. In causis inqñtum
cāe sunt nō est circulus. igit cū finis in xpñtia sit cātū effi
ciētis nō ē sic eius cāneq fm min^o nobile ēē. igit ēē cogni
tū fm q soliz ēē cā euerū ēē. z nobilius qz xpñtia. **C**R^o
aut mouet fm aliqd esse nobilius: fz nō verius ēē eius: aut
ois finis sim^o est aliqd xpñtes z amātū. desideratuz vero
est finis respēctū alterius desiderati. sed non simpliciter
sicut creatura est in deo. **T.c.39.**
2.42.

distiguedū ē sic distiguit aui. 6.
meta. 5. c. d. Res aliqū ē cāta ī
p mō cā final' in cālī^{te} pcedit cās
uū ē ē ī aia: qz aia adiuēit eā pns:

rurſiꝝ autem iꝛatũ qꝫ agẽtia qđẽ 7 ſingularia ſi-
mul ſunt: 7 non ſunt: 7 ipſa 7 quorũ cauſe.
Lex. cõmẽti. III. Queſtio. II.

Trum opz cam pticularé i actu
singularé: z effm in
actu singulare z sit eē z nō eē: z oppo^m mō
sit d cā in pō: z effm i pō: vt of i lra. Qz sit i
cōueniēs d cā i actu. pⁱ. accipiat efficiēs p
motu i pñ: d efficiēs i actu. g effect^z: sz ex
te effm cessat mor^z: d cessat in pñ: dⁱ Trē

[illegible]

4.^oh^o. mouēs nālī ē pūs moto: z si h^o adinice dīr. nibilī mī
nūs. g^o mouēs p^r eē sine moto: sīc pūs sine posteriori. g^o cā i
actu sine effectū i actu. ¶ Itē scitū i actu ē cā scie i actu. Sz
scitū pōt eē i actu sine scie i actu: q^r referū ad iūicē 3.º. nō
āt ē ibi eēntial^o ordō nec mutua depēdētia: q^r scia depēdet
a scito: z nō cō. ¶ Itē dōs ē sp cā i actu. g^o sp fuissz effect^o i ac
tu. a.^o p^rz. si nō. g^o pūs fuissz i pō cāns: z tē mutar^o. De h^o d^r q^r
cā singularis in actu z effect^o in actu singularis sūt sūt z nō
sūt. ¶ Cōtra. cā z effect^o sūt sūt z nō sūt: sz illā rōnē fm quā
sūt depēdēt. g^o eo: q^d magis dōpēdēt sūt magis sūt. Sz cā vltis
in actu. z effect^o vltis sūt h^o. p^rbatio: q^r aliqd posset eē cā
in actu: z h^o cā lz nō h^ret hūc effectū in actu. Sīc aliqs pōt
eē p^r in actu: nō respē h^o fily: q^r r^o alteri^o p^r eē. Sz nlls
est p^r nisi fily. g^o i vlti magis dōpēdēt. h^o p^rz: q^r sic sūt d^r rela.

Arguitur licet finis et causa dei per se emat et ideo nunc
rocu foꝝ. p. ph. g. ii. e. ordo eentialis in
ter illa. ¶ Itē finis h̄z qd ē i tēto agētī nē ē noꝝ ipo eē agē
tis: qz n̄ h̄z nobilitꝝ eē q̄ agēs i q̄ eē h̄z illō eē nē ē cā agētis.
¶ Itē finis nihil v̄ dare agētī: qz si agēs h̄ret eādē v̄i acti
uā: z nihil itēderet eodē mō pduceret efficiē. ¶ Itē cōfir
ma. qd. n. ē i tēto cō ignis qn̄ gnāt ignē. qz ē ille modꝝ eē
di in. ¶ Itē d̄s sub rōne finis vltimi ponit oꝝ actꝝ b̄fici.
B̄t n̄ ē i n̄q̄tu monet ad agēdu: vt dēfī. ¶ Itē cālitās fi
nis v̄ eē tētiare: n. cā oppoꝝ p̄mꝝ moꝝ. i. h̄z. ¶ Itē d̄ rōne fi
nis initiare: s̄z tētiare. q̄r ḡ ponit p̄mo causare.

¶ Itē i motu plectōis plectū pycit qñ pyciēs n̄ māet py ADDI
ciēs: sic v̄tēs rotā: ⁊ postea q̄scēs: n̄ statī dimittit rotā q̄
scētē. Sic i alteratōe cessāte alterātē n̄ statī cessat alterā:⁹
Sifr d̄ aliq̄ suspēso si ppellat ad vnā p̄tē cessatē ppellētē
n̄ statī q̄scit. ¶ Itē q̄es violētā h̄z eādē cāz cū motu vio
lēto: ⁊ tñ cessāte mo⁹ agere māet q̄es. ¶ Itē cātū sp̄ dū ē
ē actu i cārī: n̄ tñ cāns sp̄ cār: qz p̄t corūpti. s̄. p̄ p̄mi p̄ anī.
6° meta. p̄. Tū qz q̄ ē cātūr actu i q̄tū ē eē: n̄ i q̄tū icipit. n̄
n̄ icipit nisi qd ē p̄ n̄ eē: s̄z n̄ cātūr i q̄tū ē p̄ n̄ eē. accit. n̄.
cāc qz eē cātū s̄p̄ n̄ eē. Qd p̄ ex eodē ca⁹. qz accit agētī
n̄ sp̄ egisse. h̄. n̄. p̄ sibi nisi i q̄tū aliq̄⁹ paties: v̄l saltē i
p̄c⁹. Tū qz vt ibi ar⁹ id ē cātī: a⁹ sp̄ d̄p̄det ab alio a⁹ n̄. Si
n̄ ē ex se neciūz: z ita nūq̄ icipit. si sic. ⁊ i q̄tū n̄ d̄p̄det actu
cātūr: qz i p̄stātī pp̄ B solū cātī: qz tē d̄p̄det. Nō qz icipit
vt pbat p̄cedēs rō. Tū qz anctās ē ibidē. s̄. qz cātū sp̄ eget
datoze sui eē: q̄diu ē: s̄z n̄ eget datof sui eē q̄din ē si n̄ cāt.
Sifr ca: 3. d. cū aliq̄ ex reb⁹ p̄ cēntiā fuit cā eē alteri⁹: sp̄ e⁹
ei cā: q̄diu h̄z eē. h̄ ḡv̄ ē ei op̄io: qz cā cēntiā n̄ tñ tē qñ
p̄ cāt: s̄z p̄ dūz cātū māet si sit s̄p̄ in actu cū cātō: z forte qz
cātū sp̄ dū ē actu cāt. ¶ Lōtra Anī. p̄r ē cā fily: z ignis ge
nerans cā ignis gēitī ⁊ p̄ se: vt v̄t: tñ māet effect⁹ cā destru
cta. ¶ Itē si gnans n̄ sil māet cū genito: vt ipe v̄r r̄ndere
.c. z. s̄z cū aliq̄ alio qd ē ime⁹ cātū ab ipō: z illd ē cū alio cā
to ab ipō: z sic vsq̄ ad effeū v̄r ē p̄cessus i finitū i cāis: s̄z
B ipe p̄cedit ca. z. cās n̄ cēntiales igt: v̄l n̄ pp̄m̄q̄: n̄ nego
p̄cedere i finitū. ¶ Lōtra aut s̄t sibi ime⁹ i diuerf nūc: ⁊
tūc dno nūc ime⁹ a qz tps ē mediū iter ipa: z tē cā n̄ sil cū
cātō: aut nllz ē ime⁹: s̄z qdōz cātū sil cū sua cā: z tūc oēs cāe
ifinite erūt s̄t i actu. h̄. a⁹ fac̄ i bi. c. 3. r̄ r̄der. vide ibi.

TIO

g viā pdictā vno? dñ q vñūqōq
 eēntialr ordinaf ad aliū nobili?
 ec opōne:fz qñi termi? opōnis: no
 p pōbz ei?: fūz cui iñtō affiatr p opō
 iñmediat? cūñslibz illō iñqñtū i fe
 siue opō siue obm ū ē finis simp?
 dogf An. 6. meta. ca. 5. tribuēs alq
 z illo? supioza sūt vtilia iferiozibz
 pōrdia tōēz ad hūc finē simpbr:
 q illa opō z pductio nō sūt ei finis

dicere qd ff. (simp) loqndo.
h. ¶ Itē hē qd ordiatio cuius
titū aliqū. ille si ē pure nāl n p
ultim' termin' ei' ē ipse appetēs.
ē pp qd agēs agit. Si. n. illō i se d
de agētis. filr agēs ageret. ¶ Itē
alligētis. q pfigit sibi finē quē vult.
illi: cōicādo suā pfectōez i assilatio

ē q̄ finis cāt inq̄tū (ibi ē inq̄tū mouet.
teriat: z sic n̄ oꝝ ei dare eē: nisi q̄ itēdaſ ab

(agete. Sz sic nō ē finis. sz in q̄tū teriat.
pone q̄ n̄ attigat finis it̄et̄ n̄ ne 1^a actio hūit
ē: Alr n̄ diceret frustra. p̄p̄ea. i q̄tū terians n̄
āre q̄ illās t̄ps vl̄ muta^o cāt motū: qz ē terius

gpmāviā: q̄ ē cā inq̄tū ē in (magl itra.
itētōe agētis. ¶ Nōn^m q̄ ē ibi q̄sī ēē obie.
male obiecti^m ē ēē reale: formale ē id q̄ nē id i.
ē in itētōe. Ex^m si itelligo rosam exūtēm,

Amplius vt agētia: aut fm potētiam. Diffe-

¶ Ad qōnem dī p p mēbzo: q cā efficiēs p motus ē
cā vni? effect? ime? f. fieri z facti me
diātē: tē vā ē ppō d cā i actū z efficiē ime? .f. ipō fieri: qz qñ
cā ē i actū: tē mouet: z qñ mōus fieri ē i mobili. De effecti
me?: nō o3 b3: qz tē oīa enuenirēt d necī? suppo^o q oīa hñen
cās p fē: qz si aliquid enueniat q3 die sit a. a. si fiat fiet a. p fē cā
.f. d. f3 b. b3 alīā cām: qz si b. ē i actū: z cā ei? .f. c. z sic redeit
do ad aliō: qñ nūc ē: sit d. qz ē cā ipi? c. f3 d. fuit cā i actū a.
quā ex ppothēsi nēcio seqbat efficiē ēē sil i actū. c. z sic ex

T.c.7. e.b.7. ex b.a. q. oia necio venirent. **Tale ar^m** fac pbs. 6. h. ca. 2. Un iste duc ppones n si fil ve q cuiusq fiedi o3 dare p se cam: q posita ca in actu necio sit effectū poni in actu: qz ex his segt q ipolis mō pdicto. Qd oia necio erūt z nō pp pñā. pponē: qz ē si ipsa actū ē. ad huc q nō sequeretur. ergo. ppter scdām. q scdā est impossibilis. **De** cā in potētia dī q nō o3 ē cum effectū: qz est pōr effectū.

Sed contra istos ē ar^m nūc scīi. ita cōcludit q eos d fieri q ponūt effectū imēdiatū: qz illaz duaz. pponū sup pōr hac cū ipi dāt. q posita cā in actu necio sit ē fieri i actu. **Ar^m** vt pus. d. ex nte i actu necio ē c. fieri. **7. ex c. b. 7. ex b. a. fieri.** q oia futura necio fiēt. B ita ē icōueniēs: sic q necio erūt. illd. n. n. solū ē icōueniēs. sic q oia sil erūt necio: vt vadit p dūctio. S3 ē t q successiue n pōr vitari qn oia necio erūt successiue saltē: nisi p b solū q ponat aliqd possit fieri: z tū n fore pp ipedimētū. Nec illa euasio valz si i pñ fieri sit aliqd fiedi. silr vī q i dñ sit v^m. f. qz cā pñclaris: z effect^m imēdiat^m sūt sil. **Per idē ar^m** qz ipi faciūt: qz ponam^m q cēnt mltē cāc agēs ordiat nō p mō^m. tē si cā ex nte i actu: necio ē imēdiatū effectū cē i actu. q oia pducibilia a talib^m cāis d necio^m euēiēt. B at ē flz. ita eni pti^m pducit volūtas aliqd n p motū: sic ignis p motūz. imo ptingēt^m. p^m pñ: sic ipi ar^m. vñ rō n valz plā ibi qz b. **Tō dōz ad for^m** qz ibi ē fallā f3 qd. z simp^m. **Cōcedo** q qñ cā cāt i actu: q necio seqt q effect^m ē i actu. q necio ē effectū sil se: qz cā ē i actu pti^m. vñ pñ v3. effectū necio necio^m pōr ē i actu sil sit i actu: q effectū necio ē n pderet q cā ē necio i actu. nūqz n. ex necio^m pñ dōal se^m necitas pñtis: nisi aīis sit neciūz sic n ē b. S3 sit cā i actu pñtēter. S3 pbs n sic arguit. **S3 b sup^m** qz pō^m eo qz ē cā: se necio aliō: sic p3 p ex^m ei^m ibi. **Cōtra.** ad huc i d qd ē cā pti^m ē vl fuit vl erit. q pñs nō ē neciū. **7. B si** iā aliqd ē ad qd necio seqt ad. i d qd necio ē fore necio^m icuitabi^m. sic q n pōt cuitari qn c^m f3 n ē simp^m neciūz: qz potuit cuitari. qz istd qd n ē: potuit n cē nūc. **Cōtra** aliō d cā i pōr effectū i pōr q sil sūt z n sūt: qz referūt z^m reluiōz q mutuo depēdēt.

Potest alr dici ad qñē. q illa dñā n ē pōr relone cāc i pōr: z effectū i pōr: qz sic sil ē cā i pōr z effectū i pōr: sic d cā i actu z effectū i actu: qz vno gñe rlonis rferūt oia b. vñ i b n ē dñā. f3 i b q vitas b dci attēdēda ē d fū^m relonū. Qd relō cāc i actu: z effectū i actu: n pōt fūdari n ē ē ē i actu. z iō sic rlonē sil sūt z n sūt. ita z fū^m eaz. sic p^m expō: nī: f3 rlonē cāc i pōr: z effectū i pōr n regit fū^m i actu. z iō n o3 fūdaritū earū sil ē: licz rlonē sil sūt i actu.

ADDI **Cōtra** si ē cā i actu sil erit illa relō: z illa n pōt fūdari n ē ē ē i actu. q aliqd ē ēs i actu i q i d fūda^m. Et iō si cā ē in actu aliqd n solū ē effectū i actu: f3 aliqd existit actu q ē effectū i actu. S3 si relō cāc i pōr fūda^m ē ē ē i actu: sic iste ē edificatio: nō o3 relonē effectū i pōr q sil ē cū relone cāc i pōr fūda^m rī aliqd ē ē i actu. ita q n o3 sil aliqd existit: qd sit edificatio: z aliqd existere: qd sit edificabile: qz edificabile pōt existere i ē ē i pōr. Nec itellit dñā fūda^m relonū pōr i actu et effectū i actu: ad fūdaritū relonū cāc i pōr effectū i pōr inqz tū sūt fū^m. qz vtqz rlonēz vtrinqz sil sūt. Itā ē fū^m sil f3: z actu ē tū inqz tū fū^m b ē actu: sūt sub ill^m relonib^m: f3 n sil actu ex nte. f3 cā z effectū i actu si vñū existit: z ad. n sic i pōr. Nec dico. si vñū fūdaritū existit cāc. si actu q fūdaritū effectū i actu existit: qz fū^m actu existit sine relone: f3 si ē sub relone cāc i actu: z actu existit: tūc fūdaritū relonē effectū i actu actu existit: vt sit i sūma dñā: n sic hic iū iter rlonēz: qz vtrqz necio sil f3: nec iter fū^m relonū i qz tū sūt fū^m: qz z illa vtriqz necio sil f3. Lū sine ill^m sic n sūt rlonēz: nec dō ill^m qz fū^m sūt sine suba in pōr fiderat: qz sic neutrobiz necio sil sūt actu: nec necio sil i pōr. S3 itellit dñā d fūdaritū actu ex nte sub relonib^m pparis ad ex nte ab^m n ad ex nte sub relonib^m. B sic expōit. si cā ē i actu

ita relō ē i actu. q necio ē aliqd existere i actu i q fūda^m rlo cāc in actu: z effectū i actu: f3 si cā in potētia est: sicut edificator: nō o3 aliqd ēs in actu ē ē in q fūda^m illa relō i potētia: sed sufficit hēre aliqd fundamētum ens in potētia. **TIO**

Ad primam rōnē: qz rlonēz ē sil i actu z fūda^m mēta realr sūt i actu. S3 dū mor^m est n ē cā agēs scī i actu: f3 i vltio istati: accipiēdo tñ effectū: r^m c^m ē mōnēs i actu: ē ille effectū i actu: f3 dū mouet nō ē cā in actu: nisi fieri. S3 i vltio istati ē cā i actu scī: z tē sil sūt i actu. **Ad aliō d. 4. b.** dico q mōnēs ē sil nā cū effectū: qz si sint p se reliua rlonēz f3 sil tñ res subta mobi^m est pōr alia re i q fundat relō effectū: tē loq^m d fū^m: n d rlonib^m: qz diē ibidē qz f3 bilia pñt cē n ex nte b^m sen sib^m: qz f3 bilia z sen sus dñr rēla z^m. **Ad 3^m ar^m** qz scitū ē cā scie aliquo: z dico q scitū i actu: z scia i actu sil sūt z n sūt. z cū diē qz referūt z^m. nego: f3 scia i actu: scibile n i actu scitū. **Ad aliō de deo: qz de^m p fuit:** n tñ cā i actu sp. **Cōtra.** tūc fū i cā i pōr: z tē mutar^m qz fact^m ē de cā i pōr. cā i actu. Nō valet: qz agēs volūtariūz vo^m atiqz n mutata pōt cāre qñ pla cet sine mutatioe sui: sic si ego vellē mō sedere cras posuiz sedere cras sine mutatioe vo^m mee. **Cōtra** auer. s. pby. volēs nē facere tē: z n nē. saltē expectat pōr: qz nō est sine mutatioe. **Cōtra** nī: ita fecit ipe miser Auer. qz fuit i tpe dōs i eter^m aū mudi creatōez nllm tps expectauit: qz i istati q expectatio eter^m nllm ē. noli mēsurare deuz f3 Auer.

Et qz cā n mutata pcedat non^m effect^m. p. a. ē nouū. **ADDI** bz cāz: z cūz n sit ire i finitū veniet ad cāz n nouā a q ē im me^m nouū aliqd. **Cōtra** qz pōt cā n mutata sp mouere qd ē ip aliū z aliū effectū bñr: z n pōt aliqui mouere cū pus n mouerit: cū n sit nisi non^m effect^m sp i p mēbz: z non^m aliqñ i. z. S3 qñ nūc mouit: z n tūc. qz voluit. b^m n est qñere cāz. qz bñr cā ime^m z suffiētē respici effectū n ē vltra qñere: qz tūc oīuz cēt denīro. g idiscip^m ē qñere qd nouū i deo. q. re latio rlonis nō pcederet creatōez: f3 qñ scqret ita qz cā i qz tū pcedit cāre inonā i nllō: f3 vt agit qñ cādo actōez ma net vt pus z nāl^m nec nec rōne nouat. Alij dñt q oīre latio noua ē i effectū ē i q cā dñr ad effectū. **Cōtra.** vbi ē re latio ibi ē fū^m. **Cōtra** qz ē relō. illud referē illa relone. **Cōtra** rlonēz sibi iūce oppo^m erūt i codē. Alr dī qz ē no ua dñōia^m atiqz rlonis. **Cōtra** eadē rōc. pñ me^m qñ gnā/ uit me^m n hūit nouā relonē: qz p fuit gnāuit: z solū gnāns hñet nouā dñōiatōez. **Cōtra** nēdo g^m illaz viāz ē dubi tatio. vtr^m sit p^m i cā illa relō rlonis: an in effectū relō real. dī z^m: qz referē^m reale ē cā rlonis n cō. Ex^m dō dñro i aīali: z fū nistro i colūna. **Cōtra.** pñ nāl^m fuit b cātū^m qz i cābile: qz n. b cātū^m. iō i cābile. g pus b cāns qz illud cātū.

Cōfirmat. qz qd ē cā pcedit i qd ē effectū. **Cōtra** illor^m n valz: qz sp maior dñā reducīt ad mīorēz. **Ad 3^m ar^m** alr f3 aliqz scibile f3 se z cēntialr referē ad sciaz i pōr: z scia in pōr: z scibile sil f3 z n sūt: nec accit scibiliz qz sciaz i pōr. Acci dit tñ lapidi: sic accit Joāni q sit pñ n tñ accit pñ q sit pñ. vñ sic scia i pōr cēntialr depēdet a scibili. ita cō: z sicut scia i actu depēdet a scito i actu. ita cō. vñ qd dñt qz accidit scibili: qz sciaz. itelligēdū ē de re subta. f. lapide vel ligno. pō dci. Scibile. n. nē scibile: nisi qz ei^m pōt cē scia: qz si cēt scī/ bile z ei^m n cēt scia i pōr: cēt scibile z n scibile. g in rōne scibi lis icludit scia in pōr: sicut suū p se correlatiuum.

Cōtra qdē vtrqz altera cā est eēndi necāria: bo rum aut nulla: sed ppter hec alia sunt ex neces

itate. **T.c. VI. Questio. III.**
Trum necia hēant cāz sui cē. q nō. Aūic. p mēta. ca. 6. a. Quia oē hñs cē p cām: circūscripta cā nō bz cē: z tē nō neciūm de se. g nullū cātū de se neciūz **Cōtra** cā efficiēs est vnde pñ^m mor^m. S3

T.c.4. Inimobilib' nō ē mor'. **C**Opp' in.z.bui' necessarior' v' sempiternorum sunt cause.

Dicendum q' si aliq's pōt eē effect' ne'cari' pōt ne cessitas ei' h're cāz efficiēte: sic res ipa bz cām: q' o'z ponere vñū a q' est cālitas oīum: q' si necessitas effect' nō haberet cām cūz sit in cāto aliqd eēt in cāto

Ad auicennā q' intelligit de ne'cio p' se (nō cātū. Sz aliqd d'r ne'cium p' se effectiue. ita q' p' se excludat aliā cām efficiēte pōtē: z sic solus de' ē p' se ne'cium in g'ne cāe efficiētis. vel pōt aliqd eē ne'cium formāl' z p' se: z tale pōt ab alio eē: q' sic ipz ne'ciuz forma liter in se effectiue ē ab alio. ita z necessitas. tūc ad formaz circūscripta cā nō eēt ne'ciuz ex se. v'ez ē in g'ne cāe efficiētis: tūc formāl' si forma ei' pōtē stare de se: h'et ne'citaz sine efficiēte: s'z nō pōt sine p'mo. vñ circūscriptio illius cir cūscribit etiā cām intrinsecā formālē necessitatis ex p'nti: n' enī p'tē bz a se p'tē ab efficiēte: s'z totū: tā nāz q'z ne'citaz bz ab efficiēte: quo sublatō totū tollit. **C**ōtra: q'd circūscri pro aliq' nō ē: nō ē ne'cium nisi ex sup'pōne. **C**ōdm q' illd q'd ē ne'cium: ex sup'pōne ne'cia ē ne'cium. **C** Ad aliud r'io q' illa descriptio ē a posteriori z nō a priori. nō. n. ē simp' d' rōne efficiētis: q' sit p'm' mor': q'z accidit efficiēti f'z q' b' agat p' motū: q' efficiens pōtē agere sine motu. tamen in naturalibus communiter est vera.

ADDI **C** Resposio ad questionē: ad h' q' effect' sit necessari' o'z causam eē necessariā: z in cēdo z in cādo: q'z altero illo rum destructo pōt effect' nō esse. In cōplexis est inuenire vtrūq' p'ncipia. n. in se sunt ne'cia: z ne'cio cānt p'clones: q'z rō ne'cario cāntis ē: q' destructo effectui ip'a destruat. sic ē de p'ncipijs resp'cū p'clonum. z p'bi. 8. In icōplexis sine en titate rerū nlla ē cā vtroq'z mō ne'cia. nlla. n. post p'mā eēt nisi p' eēt: q'z nlla alia nisi cāta: z si nō ē ne'cio cāta n' neces sario ē: z ita nō ne'cario cāt. Sz p'ma nō est ne'cia in cādo: q'z ex rōne cāe ne'ce ip'a destrueret destructo effectū: z ita ei' ētās nō eēt oīno ab' z idēpēdes. **C** Argueret h' q'z libe recāt. n' v'z: nā z p'ductio. s' f' libera siue libere: z tū ne'cia.

TIO **C** Nā aliq' sūt effect' ne'carij f'm q'd: siue sub p'ditiōe. s' f' cā ē p' eo q' cā p'ia ex nāli colligātia cū effectū ne'cio dū ē cau sat i'. Sz nec sic ē ne'citas i' p'ma cā: q'z tūc eēt ne'citas sim pl'r: cū illa cōditio sit simpl'r ne'cia. Ad. n. ne'cium ē ex sup' pōne simpl'r ne'cia ē sim' ne'cium: illud sup'posituz in alijs cāis nālib' nō ē simpl'r ne'ciuz. **C** Ad ar' i' op'm. nō oē sem p'iternū ē ne'cium: s'z h' illa. z. s. p'hy. loq't de p'plexis.

Contra ista ne'citas simpl'r ē cōditio polis in creatu ris: q'z nō includit p'dictioes. Ad p'bat sic. mo dus p'ducēdi nō variat nām p'ducti. Si de' p'duceret res ex ne'citate aliqd cātū eēt ne'cariū. g' licz nūc al'r p'ducant ne'citas eis nō repugnabit. **C** Itē si de' p'duceret ex ne'ci tate nāe cātū eēt ne'cariū simpl'r. g' cū modus q' nūc p'duc sit cō nobilis v'l nobilior illo: simpl'r necessariū p't sic p'du cere. **C** Item in oī p'ditiōe ētis sim' nobili' ē ens ne'cariū nō ne'cario: g' z in cādo. g' nobilissima cā ne'cio cāt. **C** Itē ex plenitudie p'fectiois in cā p'legit effect'. Si g' in aliq' ef fectui pōt eē tāta p'fectio q' ip'a posita ne'cario ponat aliō multo magis in p'ma cā. **C** Q' ex p' cōfirmat: q'z si p'm' nō ē ne'cariū: nec aliqd posteri' in eēntiali ordiat: g' si p'ne'cio effect' cū p'ma cā ē eēntial'r p' cōnexio nō ē ne'caria: nec aliq' alia ē. **C** Rō adducta de deo ip'obaf: z p'iq' nō o'z il lud accipe ex. z. p'hy. vbi loq't de p'n' z p'clone: q'z al'r v'f eē p'clo in p'n' q' effect' in cā: q'z ēst q'dā ps itellec' p'ncipij actū cōtēta in illo: licz nō distinet: sicut singulare in v'lū: sic effect' in cā. **C** Dec rō concedet q' rō cāe ne'cario non in accipit. **C** Itē in cātis: q' aliqd ne'cario canfet nō attri buif eoz ip'fectōi nec depēdentie ex effectui: s'z plenitudi ni p'fectiois. g' nec sit h' vñ aliq' destructo aliō destrui se quif vel q' si a pōzi v'l a posteriori. p'mo p'cludit ip'fectōez.

z' abūdātē p'fectioez: sic de subto z p'p'a passiōe q' nō in se p'sistit: s'z in aliō s'uit: p'cipue n' illd aliō destrui ē possibile. **C** Itē f'm h' pōtē de' p'ducere p'les d'rias entitū q'z nō: q'z ne'cariū z p'ole. **C** Cōtra r'issioem ad arg' p' celi z mūdi **T.c.138.** quō nībil ex se pōt eē ne'cariuz p' aliud. addita h' hac rōne: necessariū z p'ole diuidūt totū ens. g' oēm d'riam en tis: diuisiones. n. entis in q'tū ens cōiter nō sūt subordiate. **C** Cōtra. volūtas q' ē p' finis nō ē necessario alicui' nō ne cessario ordinati ad finem.

Ad argumenta sup'i' **Auicē.** **C** Ad p'm' q' mo dus p'ducēdi nō variat p'ditio nē p'p'ia p'ducto. Sz aliq' p'ductio p'cludit ne'citatē p'du cti: z q'z causatus p'cludit non necessitas. iō p'dictio. cātū a dō ne'ci' nāe. **C** Per hoc ad ar' z'm'. **C** Ad 3'm' q' in oī cālitate absoluta ne'citas ē p'fectiois z in resp'cū ad p'us a quo aliqd depēdet. si eēt ne'citas nō poneret ip'fectōez in ab'io. ille tamen resp'c' eēt p'fectio: si nō esset p'dictio in ter mio. **C** Ad extremū. n. cui repugnet ne'citas nō pōtē eē resp'c' necessari'. **C** Ad 4'm' plenitudo p'fectiois limita te nō ē simpl'r plenitudo. **C** Ad cōfirmatiōez q' licet aliq' cōnexio sit f'm q'd ne'cariā: nlla tū simpl'r ē ne'cariā: q' q'li bet depēdet a p'ma cā q' cōtingēter cāt: q' p'us nāliter non cāntē nībil aliud cāt: s'it cōiter scōe cāe s'f ipedibiles: z cā ipedibiles q'tūcūq' nō ipediāt nō ē ne'cariā. **C** Pro p'ma rōne tacta q' ē Auicē. d'r q' ne'cariū ex se d'z intrinsecē h're ne cessitatez: z ita q'z p'pote siue poli siue ipoli posita: circa extrinsecū nō ē nō ne'cariū. **C** Ad aliud h' sup'a. **C** Rō q' p'ciūt p'fectōez simpl'r: z h' nō determinat: s'z in suo di uidūt ens. **C** Cōtra. opposita p'uertūt cū alijs similib' diuidētibus ens. Exemplū finitum infinitum possibile ne cessariū imperfectū p'fectū sim' zc.

C Ampli' aut alia f'm nūez sūt vñū. alia f'm spēz alia f'm gen': alia scōm analogiam. **T.c. XII.**

Questio. III.

De vno zc. q'd didit in vñū nūcro spē g'ne: z vñū p'pōitiōe vel analogia. **C** Utrū d'isio sit p'ueniens z de p'tib' diuifi siois. Q' nō aut ē cadē cū p'ma quā ponit: aut alia: nō cadē: q'z tūc iustificā: q'z p' h'z g'ngz mēbz. h' tū q'moz nō ē alia: q'z d'no mēbz isti' diuifiōis p'ueniūt cū d'no b' alteri'. s' de g'ne z d' spē. **C** Itē aut ē d'isio vñuoci in vñuocata: q'd nō: q'z tunc multū nō diceret oppositis modis istis: q'd est p'p'm in l'ra. Irrōnale. n. z rōnale nō diuidūt in e'q'lia. Nec d'isio eguor ci: q'z tūc vbiq'z ponit vñū v'l mltū i' p'pōne eēt p'pō d'isti gueda q'd nō ē v'ez. **C** Itē tūc ad vñū mēbz nō pōtē se qui aliō cōtra p'bz in l'ra: q'z vñū mēbz diuifiōis cōuenit oī bus mēbz: q'z vñi eē ē p'm' nūeri cēcap' isto. ergo oē vñū **T.c.12.** est principiū numeri. g' vñū nūcro: q'd est vñum mēbz: est cōc oibus mēbz. **C** Itē d'ōne mēbz: q'z dicit vñū nū mero. cui' mā vna numero. tunc nullum imateriale eēt vñuz nūcro. p'ns est f'm: q'z sicut sp' vñitas p'z ifert vñita tē posteriorē. ita ex oppo' in multitudie. Sz i' imālib' est mltitudo spē. g' vñū nūcro. **C** Itē tūc d'ia vñū nūcro: q'z eoz mā est vna nūcro. **C** Oppo' dicit p'bs. **T.c.12.**

Dicitur q' d'isio ē p'ueniens: q'z illa ē p'z itē d'ies logi cas: z p'ma d'isio est f'm fun' realia: ista f'm itē d'ies fūdatas in reb'. vtrū aut vñuz: q'd diuidit in vna d'isione z in alia sit reale: vel q'z in vna sit reale: z q'z in alia itē d'iale tāget in vna solone p'mi ar'. Sz sp' istud est verum q'd h' d'r: tūc assignat sufficiētia. q'z itellectus itel ligens aliqd sub rōne vñius: aut itelligit sub ratiōe icom municabilis: et h' est vñitas nūeralis: aut sub rōne p'dica bilis de plurib': tunc dicitur: aut differentib' nūcro: tunc

vnitas sp̄i: aut dñtūb' sp̄e: tūc vnitas gñs. vltra hāc vni-
tate nō est iuenire vnū cōceptū p̄dicabile: tñ vnū p̄ceptū
accipiendo cōmūissimū p̄pado alteri cōissimū iueni vnitas
p̄portiois in sim' se habēdo ad alia. s. sua iseriora in p̄-
dicādo in qd de eis: sic dñsio ē sufficiens. (C Lōtra. duo mē-
bra nō sunt accepta s3 fun' itētiōalia p' nō: qz tūc dñ vnū
nūero: cui' mā vna: s3 mā nō ē a p̄sideratiōe itells. 4^m nō:
qz aliq' p̄portio eēt nullo exīte itellcū: nā sū tūc se hēnt
s. ad. 4. r. 6. ad 3^m. g' vnitas p̄portiois nō cātur ab itellectu.
(C Exponit p' m' vno mō sc. dñ vnū nūero: qd nō p̄dicat de
plūb': r h' ē vnitas singularis: r ita fūdamētū vni' ē singu-
lare. Qd pbat. qz vlt' r singularē referūtur adiūicē vlt' in-
tētiōnale. g' singulare itētiōnale: qz sūt sū nā r res itētiōnis
pme r scōe nō sūt sū. (C Hoc p̄firmat p̄ illō tērtū b' q. 3^a.
vnus nūero dñe aut singularē nihil dñt. (C Ad aliud de p̄-
portioe. Dico q' p̄portio pōt ēē s3 fūdamēta realia: sicut i
nūeris: vel itētiōalia: sic in p̄dicari r subyici. p' pōt ēē sine
itellu. 2^a nō: r h' ē illa de q' loqutur: qz p̄d' h' hāc p̄portio
nem in p̄dicādo in qd de cōtēntis sub ipsīs.

T.c.14.

Ad primum p̄ncipale ar' dñ: q' nec ista dñsio nec
p̄ma diuidat vnū fīnrōnē vni'. s. s3
rōnē idiuissiois: s3 fīnrōnē fūdamēta sup' q' p̄vntas fundari:
tūc h' dñsio dñt a p̄ma fīnrōnē fūdamēta diuersa: qz p̄ma sūt fū-
damēta realia h' itētiōalia. (C Lōtra res itētiōis pme: sū-
cut vnitas q' ē de gñe q̄rtitatis nō fūdat in re 2ª itētiōis:
qz oē fun' in alio h' minōrē entitatē q̄ fūdamētū: r res
pme itētiōis h3 maiorē entitatē q̄ res 2ª itētiōis. (C Lōce
ditur r rñr alr: qz vnitas dñsio ē realis. h' aut ē vnitas rō-
nis r fun' etiā: tūc dico q' mēbra duo. s. gñe r sp̄e h' ribi nō
iueniūt. (C Ad 3ª nota. q' oīs vnitas cāta ab itellu h3 vni-
tate in re a q' originat: sic tūc in p' b'. q. i. r manifesti' in
7ª sic ignis gñat ignē: qz idē sp̄e cū nullo exīte itellu: r ex il-
la vnitate in re mouet itellū ad iueniēdū vnitatē itētiō-
lem: qz in illa vnitate reali fūdat. r h' vnitas realis ē in p̄-
mis mēbris. r vnitas rōnis q' fūdat in tali vnitate ē in 2^a
dñsioe. (C Ad aliud posset h' dñ: q' vnū h' dñsum equoce dñ
ab vno p̄us dñsio: tñ istd vnū in se: r illd in se ab o q' ad suos
modos non sunt equoce dñ: s3 vnitas hic in suis modis:
r ibi in suis dñt fīnrōnē magis r min': r cū dñ: tūc mltū nō dñ
sic. imo qū vnū oppo' dñ fīnrōnē magis r min' de aliq'. tūc
oppo' tot modis: nō tñ o3 oppositū diuidi in tot iseriora:
sic aliud. In q' gñe ē istd vnū itētiōale cū aliud sit reale.
Et ego qñ in quo gñe sunt ille itētiōis gen' r sp̄s. si sint
in nullo gñe. tūc nō est q̄rēdū de vno in quo gñe sit: si sint
in aliquo ibi ponet vnū scōe diuissū. (C Ad 3^m dñs. q' vnū
hic diuissū ē vnū rōnis: r nō vnū p̄m' numeri: s3 vnū p̄nci-
piū numeri cōe est oī reali: vñ vnū numero r vnū p̄ncipiū
numeri dñt. p̄mū est diuidēs in scōa diuissioe. 2^m diui-
sū in p̄ma. (C Ad aliud dicit p̄metator q' dñsio est. qz vnū
numero est in mā: vnū p̄ncipiū numerozū nō est in mā.
Sic ad ar'. (C Lōtra hoc q' dicit q' vnū qd est p̄ncipiū nu-
mero: nō est in mā: aut p̄pō est vltis negatiua: aut p̄ncipa-
lis negatiua. Si p̄mō falluz est. qz aliqd vnū vnitate que
p̄ncipiū est numeri est in mā: sicut d' partib' diuissis p̄tinui
qz qdlibet diuissū est vnū numero: r si nllz vnū p̄ncipiū
numeri cēt in mā. ergo nlls numerus eēt i mā si particu-
lariter itelligit: q̄re ponit vnū p̄uertibile cū ente aliud ab
vno qd est p̄ncipiū numeri: qz in oībus imālibus est vnus
p̄ncipiū numeri fīnrōnē cū: r i mālibus: vt immediate ante ostē-
sum ē. g' in oīb' pōt ēē vnus p̄m' nūero: g' aliud supflūū.
(C Itē de alio mēbro: aut nō ē dñsio: aut o3 itelligere: q' oē
vnū nūero ē in mā. S3 h' est fllz: qz in imālib' est aliq' vni-
tas maior vnitate sp̄i nulla maior q̄ vnitas nūero: put h'
loqutur: g' illa ē in mālib'. p' pme illaz: qz aliq' angus est
ita vnū qd nō p̄dicat de plūb'. g' magis vnū q̄ sp̄e. (C Igit'
omisso dñer. dicit T. bo. ad rōnē: q' vnitas nūeral' causat

ex mā vna fīnrōnē q' substat dñmēsiōib' teriatia. Et fīnrōnē h' ad
aliud q' dñsio nō habent mām vna talē sūt. (C Lōtra in im-
mālib' ē vnū: r tñ nō ē ibi tal' mā. (C Lōtra 2^m. si similitas
regit: tūc similitas tps: r tūc ab' a tpe nō pōt hēre illam
vnitate: r talia sūt mathematica. Et tñ p̄s. 3^a b' dicit: q' i
mathematicis sūt multa nūero eiūsdē sp̄i. (C Dñ aliter
q' p̄pō p̄bi assignat de q̄libet in se nō de duob' cōparatis
adiūicē. (C Lōtra si h' sit p' se rōvntatis nūeralis in aliq'
eodē vbicūq' iuenitur rō r effectus. ergo si in duob' p̄pa-
ratis iuenitur rō iueniet illa vnitas. (C Dicitur ergo ad
p̄pōm q' vnitas nūeralis nō diffinit p' h' qd dicit Ar. cu-
ius mā vna nūero. pbat quomōdūq' ens 2ª itētiōis nō
diffinit p' ens pme itētiōis: neq' est circūlocutio p' cōnerti-
bilia. S3 exēplū est in manifestis. vbi gñ. Ens s3 accidēs
aggregat duo. hō dicit ens p' se nec o3 nūerare oia etiā. vñ
manifestior ē nobis vnitas in mālib': q̄ in imālib': nō tñ
excludit qñ sit in imālib'. Alr q' singularē simplr subale
h3 rōnē mālē: r subalitas appropiat simplr singulari. vñ
glosa. p̄pōm: vnū nūero ē cui' mā ē vna nūero. i. cui' suba-
litas ē singularis simplr: r tūc nihil ē ad māz realē. (C Lō-
tra dicta in solone p̄ncipali. Si vnitas disting' h' in funda-
mēta itētiōalia: tūc nō eēt plures vnitates q̄ funda-
mēta: nec cōuerso. hoc est falsū. Plura sunt fundamen-
ta q̄ illa q̄tuor. s. genus dñsio: p̄pōm: r accūs: (C Lōtra vnū
dñt ad p̄mū arg'. q' si fundamētūz illius vnitatis sit in-
tētiōale. p̄bo q' nihil sit. illd qd est min' ente itentio-
nali est oīo nō ens. s3 passio fundata in ente rōnis est min'
ēs. g' nihil ē. r sic illa vnitas nihil eēt. (C Ad p̄m' dñm q' illa
dñsio dñt fīnrōnē q' vnitas itētiōalis fūdat in quocūq' p̄side-
rat: vt qd r nō sunt p̄dicabilia in qd nīst. 4. vt supra enu-
merant: qz alie qditates enūerate i q̄le p̄dicant. alr sic. q'
dñsio ē fīnrōnē q' ē cuiuscūq' itellu in se nō put p̄pāt ad alia: r
h' fīnrōnē diuersos gradus vnitatis: r p' h' excludit vnitas dif-
finitōis r dñsio. p' p̄m' excludit p̄pōm r accūs q' in se confide-
rata sunt vnū sp̄e. (C Ad aliud: q' sicut gradus ē in rebus
realib'. sic in reb' rōnis. vñ illa res rōnis q' subyici alteri
rei rōnis ē magis res aliā mō: tñ ex h' nō seq' q' ad sit nihil.

Secundum se nō dicitur eē quēcūq' significat si-
guras p̄dicatiōis. Quotiēs. n. dñsio rōtiēs eē signi-
ficat. T. c. XIII. **Questio. V.**
fīnrōnē cōiter diuidat
i dēcē gñā gñalissima
q' nō: ex pte diuissū. si ens fīnrōnē: cū sic non
eget altero. p̄pōm: 3^m nō p' se. S3 accidēs
eget alio. g' nō est ens s3 se. (C Dñ q' ē nō
didit h' sicut accipit ibi. s. p' ente solitario
s. p' p̄ma suba: s3 accipit h' pro quolibz qd
nō aggregat in se diuersas nās. (C Lōtra. 7. b' nō ē idēz q' dñsio
dñsio albi cū albo: nec musici cū musico p̄pō duplex signa-
re. g' accūs q̄cūq' significat aggregatū. (C Itē ad p̄ncipa-
le ex pte diuidētū. s. topicor. Qd p' supabundantiā dñsio vni-
solū gñalissimū ē tale. g' rē q' sint tñ duo ens diuidit in
ēs p' se: r nō p' se. sūt diuidit in ēs i alio r nō i alio. i. ēs de p-
dēs r nō dēpēdēs. g' sicut vnū mēbrū ē gñalissimū. ita r re-
liquū. Dñ h' q' p̄ma nūal: qz vnū mēbrū ē vniūciū: aliū eq-
uocū. equocū pōt plura cōtinere sub se q̄ vniūciū. i. dñsio
(C Lōtra. i. topicor. quot modis dñsio vnū oppositor tot r re-
liquū. g' si dñsio sit p' opposita sū vnū mēbrū ē m' ad. 9. r re-
liquū. Sūt si vnū mēbrū dñsio sit equocū ad gñā. 9. g'
nllz accūs p̄s p' cū alio q̄ cū suba. h' ē cōueniēs cū alia
depedeat a suba: suba nō depedet. Sūt dñsio nō eēt vior
q̄ h' ens aliud q̄ aliū nō qñ. (C Itē ad p̄ncipale de q̄rtita-
te: q' sint duo gñā i oī vno gñe ē v' p̄m' in q̄rtit' sūt duovni-
tas r p̄ctū. dñ q' nō sunt duo p' simplr: s3 vnus r p̄ctū r
ducunt ad vnitate. s. b' dñsio. oīno idiuissibile nō hñs pō-
id p̄d' a'

T.c.9.

T.c.15.

ca.15.

T.c.12.

T.c.68.

2.c.42 ne ē vnitas hīs vō pōnē ē pūct: r pōsterior q pūct est vnitas hīs pōnē. **C** Lōtra: sicut pñ ad pñ. sic pncipiatū ad pncipiatū. si q pūct hīs pōnē: reducit ad vnū: tūc qñtas cōtinua ad discretā: r tūc nō sūt spēs vni⁹ gnis: qz gen⁹ eq p dī sūis spēs. **C** Itē hē ē flā. pūct ē vnitas hīs pōz: nec o3 allegare pñm: qz log⁹ fm pōnē pñonis pōnētis qñtates esse subas rez nō fm pñiaz: qñ pñus dicit p pōsterior. **Pūct** ē suba hīs pōm: b̄ at ē flm fm ei⁹ itētiōem q pūct: sit suba. ḡalt log⁹. **C** Itēz oē gen⁹ diuidit p p duas dñas tñ in duas spēs pmas: qñtates in pñcamētis h3 duas dñas: qñ nentra pñet sub alia. s3 ytraqz p. **C** Lūi p batio est: qz sub cōtinua nō pñet h̄re pōm. **Nec discreta** qz ytraqz tā qñtates cōtinua qñ discretā pōt cē sine pōnē. ḡ est vno gñā. **C** De qñtate h3 qñtuor spēs pmas. De relone q sunt vno: oē relati⁹ refert ad cōrelatiū: qd ē sū cū eo: ḡ gñalissimū ad aliqd eq pñ cū eo. ḡ vno p. **C** De actiōe r passiōe sūt cēntialr relone. ḡ nō discretā gñā. p. oē id ē cēntialr relo. q aliqd forma⁹ refert: s3 ac⁹ r pa⁹ s h̄. ḡ r c. p. ca lesaciēs refert ad calefactū. s3 calefaciēs i qñtu calefaciēs forma⁹ actōe ē calefaciēs r calefactū tale p passiōez. **C** De vbi r qñ. vbi ē eē in loco. Et qñ ē eē in tpe. eē in aliq loco nō ē alteri⁹ gnis qñ illd in q est: sicut necesse in sanitate ē alterius gnis qñ sanitas: qz si sic tūc cēnt. is. gñā gñalissima in accitib⁹. ḡ cē in vbi r in tpe ē ei⁹ dē gnis cū loco r tempo re. **C** Itē pō ē ordo pñi in loco: de qñtate pōnis nō ē ps: qz ps ē in gñe relone: nec ē cē in loco: qz tūc pōt ēst vbi ḡ ē cēntialr ordo: r ordo ē relo. ḡ pō ē relo essentialr. **C** De bitu. habit⁹ ē bitudo media iter rē habitā r bñtē: s3 b̄ ē relatio. **C** Itē bitus ē mediū iter bñtē r rē bitā: sicut factio mediū iter faciētē r rē factā: s3 factio facō duo gñalim⁹ p. b̄ qz ē ab b̄ r in b̄. ḡ r ista. **C** Oppo⁹ dicit pñs in pñcamētis. s. singulū icōplexoz: aut signat rē. Nō ē h̄ oppositū: qz b̄ omittit vno. r dicit cōmēt. qz pñb̄enitātē: sed que pñolix tas fuisset dixisset vno vba r h̄ necessaria.

EX **C** Dubiū est de istis pñcamētis quōd qñlibet genus ē in se vnū cū in multis nō videat cē realitas vna aliq in oibus spēsbus sube in anglo in corpore: vt qñtatis in qñtuor spēsbus rē. **C** Aliud dubiū qñ nō est duplex. qñ vbi sit habitus actiū. s. passiū. vbi ē sunt aspectus potētiar aie iclinationes ēt violēte date mobilib⁹ a mouētibus: spēs genite sensibiles vel itelligibiles: vbi ē motus: vbi pñcipia sube: cum qñlibz istoz sit aliqd ens fm se: qz habēs vnū qd. qñ ēt cōcreta nō sunt gñā sicut abstracta. **Qd. VI.**

TRA

Altra hoc de diffinitione diuidētūm qñritur. vt p diffignatur cēntialr. qñ nō. Quātitas ē cēntialiter diuisibilis in ea q̄ i sunt rē. tale est suba corporea sine cēntia addita. p. Subm fm qz subz nāliter ē pus accñte. ḡ suba corporea nāliter est pōr qñtate cū sit subm ei⁹. **S3** talis suba nō pōt recipe qñtate nisi in partib⁹ eius: qz de rōne qñtatis ē h̄re pñe pñez: r idiuisibile nō pōt recipe diffibile. ḡ de rōne suscepiū in qñtū h3 ē h̄re pñes eiusdēz rōnis. **C** De qñtate qñtates dī vno mō dñā sube. dñā nō dī cēntialr a suba. ḡ rē. Itē qñtates 4. spēs nō differt essentialr a qñtate. ḡ nō diffignat. pñatio. Si figura diffignetur cēntialr a corpore cūz ytrūqz sit absolutū. ḡ de pñet facere corp⁹ sine figura. r ita nō terminatū. **C** Itē tūc posset qñtates itelligi sine figuratiōe: qd ē termin⁹: qd est 3 pñz: 3 pñy: nō pōt itelligi corp⁹ nisi teriatū supficie. ca. de ifi nito ibi. rōnabilr rē. pma rōne. Silr. 3. b̄. i. a. q. ar. 2. sine bis. s. supficie r linea ipole ē eē corp⁹: qz bis diffinit r non ecōuerio. **C** De relatiōe aduenit sine reali mutatōe. ḡ nō ē res vā difficta. aña pbat p. Az. 5. pñy. **S3** B nō valet: qz ibi silr negat motū cē in substantia: r in ad aliqd. māifestus ē qz nō ē nisi de motu diffincto r mutatōez: qz i substantia

2.c.40

2.c.17.

2.c.10.

tia ē mutatō: vt i terminio. **C** Dī tñ ad illā rōnē qz illd cui aduenit nō mutat in se: s3 in bitudine ad aliqd. i. in alr se bñ do ad aliqd. **C** Lōtra. ois forma nālī pus iest subiecto suo qñ subiectū sit tale qñ illā forma. ḡ relo pñ nāliter iest subiecto in se: qñ subiectū se bēat s3 illā i bitudine ad aliqd. ḡ in illo pñi alr se bēbit in se: sic mutat in se. **C** De actiōe r passiōe: qz nō dñt: qñ sūt mor⁹ r vñ mor⁹. r b̄ cēntialr. p. 5. pñy. pbat Az. qz ad actiōez: vt ad passiōem nō ē motus: qz nll⁹ mor⁹ ē mor⁹. actiō ē mor⁹. ḡ. Si itelligat mor⁹ genitiue. sic nō valebit ar. ḡ o3 accipe p minore: qz actiō ē mor⁹ noiatiue. pñatio qz arg⁹ nō cōcluderet si mor⁹ acciperet genitiue. Quia nō segtur. nulli⁹ substantie ē mor⁹: albedo ē substantie genitiue. ḡ albedinis nō ē mor⁹. cū ḡ non valz h̄. nec alibi. Dī q sūt vñ mor⁹: vt subiecti. **C** Et rñr ad arg⁹ qz nō ē a toto in qñtate tāqz a supiori ad inferi⁹: s3 a maiori. v3. si mor⁹ nō ē mor⁹: mltto forti⁹ nec actiō nec pñz qz mor⁹ magis teriatur ad motū qz ad passiōez vel actiōez qz mor⁹ ḡ ē cōp subiectū ē magis dēteriat⁹ r absolut⁹ qz q i eo sūt: tūca maiori pñedit dēn pñi. **C** Lōtra. si nō sē cēntialr mor⁹ sunt aliqd a cēntialr: s3 nihil vñ ē ē in actiōe: nisi mor⁹ cūz respctū ab agēte. **Nec** i passiōe nisi mor⁹ cū respctū in passo. ḡ sunt cēntialr respct⁹ ex quo nō sunt mor⁹ p te. **C** Itē nec rñr ad ar. qz de qd dēterminatiōe itelligitur si pñctōis cū ad substantiā nō possit cē mor⁹. ḡ nec ad accides pōt cē mor⁹: si dēterminatōe pñanētie: tūc nihil ad pñctū: qz mor⁹ ē successiū fm cēntiā: r nō actiō: qz pōt cē in istātē: r nlls mor⁹ pōt cē in istātē. De vbi r qñ. Qñ nō differt cēntialr a tpe: qz oē qd cēntialr ē successiū r pñuū ē tps vñ mor⁹: s3 qñ ē h̄. ḡ r c. p. mioris. ois mēsurā pñiaz successiū ē successiua qñ ē mēsurā pñiaz successiū quāntū tale. ergo rē. pñasupri qñ venit heri qñ veniet cras. au ctoz. 6. pñcipioz vult qz pñe ofie qñ sunt pñis pñeritū r futuz. Logitur ibi de pñi diuisibilibz: ex diffōne sua ibi. cū ius ps pñerit ps ē futura. ergo rē. De vbi dēnotatiūz nō signat aliud qz abstractū in pñcamētis: albus significat solā qñtate rē. tūc nec qñ a tpe: nec vbi a loco diffignuntur. **C** De oib⁹ in cōmuni sic. pñcamēta fm qz pñcamēta nō sunt res. ḡ nec diffignūt realr. pñatio autis sunt vñā: r vñā nō sic sunt: s3 sic dñt: qz ois res ē singularis. **C** Opp⁹ pñs b̄. 5. c. d. cñte. didit ēs s3 se in decē gñā. ergo decē gñā sunt decē diuersa etiā s3 se: s3 si tñ differrēt s3 modū pñi cādi cēnt solū decē diuersa rōnē. **C** Itē Boc. in pñcamētis de. io. vocib⁹. io. rez gñā significatibus.

2.c.10.

2.c.14.

i pñ. p editōis.

Posset dici qz nō o3 ponere. io. sicut dicit Ani. 3. physicoz. 3. r 2. ca. nos nō cogimur obseruare illā diuisiōem famosā qua dī q. io. sunt gñā: quoz vniūscui⁹qz est certissima gñalitas: r qz nihil ē ex tra ipsa: qz aliqd inuenitur qd sub nullo gñe pōt collocari: sicut mor⁹: qz si cōparatiō motus ad subiectū sit pñcamētum. s. esse motus in subiecto: puta gen⁹ passiōis multo fortius r mor⁹ erit pñcamētū: vel si nō. ponamus cōparatiōnem qualitatis ad subiectū pñcamētum r nō qualitātē. vel si tu velis ponere qualitātē genus habēs ponere motum genus. Et si vltra. ponas comparatiōnem qualitatis ad subiectum. ergo r sic de alijs accidentibus: r ita augēbūtur pñcamēta multa angmētatione. h̄ Auic. 3. mēta physice. ca. 3. **C** Et est vtra eos qui ponūt motū per cōparatiōem ad patientē pñcamētum. **C** Ad oia in dñum. solui⁹ facili⁹. qz pñs nō facit pñcamēta. Sed loqñr ibi fm famosūz modū loquēdi. Similr nec in. 5. diuidit ens in tot pñcamēta: s3 in tot res. Tamē Boeti⁹ dicit super pñcamēta qz nō pōt ēē vñdecimū pñcamētum qd de alijs decem dici pōt. similr Boeti⁹ sup pñcamēta in cōmēto dicit qz ille liber pñcamētorum est simplr Az.

Aliter dicitur qz diuisio est sufficiens. non qd diuisio tantum fiat in illa generas

in illa q̄ directe sunt in gñic: s̄ fm q̄ pueniūt alijs que i directe sūt in gñic: sic aliq̄ ponūt p̄p̄tates subales reduci biles ad idē gen⁹: r̄ nō solū p̄n⁹ p̄ se substantiā.

Cōtra q̄ negēt dīstīōē Boetii sup̄ p̄dicamēta p̄ oīuz dīstīō ē i substantiā r̄ accēs. h̄ p̄. ḡ ime^m. s̄ q̄ p̄ nūt me^m n̄ sustinet dīstīōē Boe. ḡ n̄ ē p̄. **C** Itē eoz q̄ s̄ q̄ dā sūt i subo: r̄ qdā n̄. Aui. z. meta. ca. p̄. dicit q̄ dīstīō sūt s̄ ficiēs: sicut albū r̄ nō albū: sicut cōradictoria sunt albū r̄ nō albū circa lignū: posito q̄ lignū sūt. S̄ q̄ qd ē ens r̄ nō est in subo est suba vel p̄n^m ei^m p̄ se: r̄ nihil ē in alio qd n̄ sit accēs. **C** Dicit q̄ idē ar^m pōt fieri de p̄ncipijs: q̄ p̄ncipia nō sunt suba nec accēs: sed cōcludūt ad subam. **C** Silr z^m arg^m nō cōcludit: q̄ tūc alterū eē nō in subo r̄ eē i subo: dīr directe de māvel de forma: qd negas. **C** Tūc dīr q̄ dī uisio illa est sufficiens entis in subam r̄ accēs: put entis dicit de ente p̄loz v̄l ex p̄te diuidētū qd diuidit in oīa redu cibilia ad genus. Qd nō similt cōcludāt rōnes de p̄ncipijs r̄ p̄p̄ietatib⁹ sic p̄s: q̄ p̄n^m est p̄us nāl̄ p̄ncipiatō. Sed p̄ncipiu sube nō pōt eē nō suba. ḡ illō p̄n^m nō pōt eē alteri⁹ gen̄eris. S̄ p̄p̄tas sube q̄cūq̄ est posterior suba: r̄ ex cōce p̄tum r̄ itellm illi⁹. ḡ nō sūm^m cōcludunt rōnes de p̄ncipijs r̄ p̄p̄ietatib⁹ istis. Silr ad aliud. Qd qd est aut est ens in alio: aut nō in alio: aut ē ens in se: aut p̄n^m entis in se: sic nō de p̄p̄ietate. **C** Itē q̄ nō sit eiusdē gñis: q̄ in p̄dicamen tis eē in subo. Dico q̄ cū sit in alio: nō ē in eo sicut p̄s in to to: r̄ ipole est eē sine eo in quo ē: s̄ fm q̄ eē in alio est p̄p̄a rō accētis p̄uertibilis cum eo: sic p̄p̄etit directe p̄p̄ietati. **C** Itē illa p̄p̄etas nō ē in codē gñe nisi p̄ immediatōē ad illud cui⁹ ē. S̄ p̄ p̄ n̄ oīz poni eiusdē gñis: q̄ passio ime diate iest subo: r̄ tū ē in gñe accētis: q̄ aliq̄ demitatio ē po tiissima v̄l nlla demitatio eēt: q̄ demitatio oīs tenet in v̄tu te alicui⁹ p̄mi. p̄ r̄ potissima idē. ḡ p̄n^m sua crūt immediatī si ma. ḡ p̄a cōclusa ime^m iest subo: vel da oppo^m. r̄ maior v̄l mior p̄p̄o nō ē ime^m. **C** Itē q̄ro q̄l̄ p̄dicat d̄ subo vel p̄ accēs: r̄ tūc magis ē in gñe accētis: q̄ passio: q̄ passio p̄ se p̄dicat. S̄ p̄ se p̄mō: tūc ē de eēntia rei: qd est dīctio. S̄ i z^m mō: tūc subz cadit in dīstīōē p̄dicati. sic additū: s̄ oē ta le v̄t ē accēs. **C** Itē dīstīō sube: n̄ v̄t p̄dicat de sp̄b⁹ soluz: s̄ v̄t de oīb⁹ v̄t ē i β in scdo de aia. r̄. 7^m huius q̄ substantia: aut ē forma: aut est mā aut cōpositū. ergo r̄.

T.c.z.

T.c.7.

Ad secundam qdē n̄ r̄det q̄ p̄dicamēta n̄ distin guūt̄ eēntialr: s̄ penes diuersos modos p̄dicādī. q̄ nō eēntialr. p̄ba d̄ q̄titate. Cōtūntas sube est vnitas sube. Si tūc illa vnitas distīguat a suba: t̄c suba ē vnū p̄ aliud a se: qd ē cōtra p̄bm. 4. h̄. r̄ cōment. de relōne. si eēt distīcti a fūdāmto: tūc nlla for⁹ absoluta eēt p̄n^m immediatū alicui⁹ actiōis: q̄ oīs talis forma h̄ r̄ sup̄ additū si sit p̄n^m agēdi. ḡ respect⁹ ē formale ei⁹ in q̄tū elicit opationē. z^m declat. s̄ h̄. quotiēs dī ens: totiēs esse signifi car: cū ergo genus p̄dicamētū significet alia. silr r̄ eē.

T.c.3. r̄
zide.

T.c.14.

Contra β scōz. p̄mi modi p̄dicandi nō sunt nisi duo simp̄l̄r in qd r̄ in quale. **C** Item nō sunt ni si q̄uoz p̄dicata nec nisi. s̄ v̄lia. ḡ penes modū p̄dicādī nō p̄nt p̄dicamēta distīguī si sint. x. **C** Itēz si eē qd significat p̄dicatōēz alicui⁹ d̄ aliq̄ signat totiēs q̄ sūt eēntialr p̄di⁹: tūc in omni p̄positiōē ē nugatio: q̄ p̄p̄o ē tenet a p̄te p̄di⁹ r̄ tribuit ab itellu. **C** Itē si sic. tūc h̄ p̄p̄o. h̄ ē aīal. significa ret de se q̄ h̄ ē aīal p̄mō: r̄ t̄c eēt nugatio. h̄ p̄ se ē aīal: q̄ i qd exprimit p̄ se. illud exprimit p̄p̄o fm te.

p̄ phier^m
ca. 3.

Cōcedo h̄ ar^m: q̄ eē qd ē nota p̄p̄onis: n̄ diuersificat sic res: tūc se q̄ eē n̄ p̄t p̄dicari fm adiacēs

oīo. h̄ ē. **C** Dōz q̄ eē ē equocū ad rē p̄t itētiōis: t̄c p̄t p̄ dicari oīo: h̄ ē id est. h̄ ē ex p̄is. eē aut v̄t vnū n̄ p̄dicat. **C** Ad l̄rāz p̄hi dōz q̄ illō eē n̄ ē qd ē p̄p̄o: s̄ eē d̄noiatie oēm ab ēte: r̄ illō eē signat idē v̄nicuiq̄ cathēgorie entiu: sic ens: qd dīdī i illa: sicut vox i significatiōēs. **C** Qn ar^m p̄ eos de iten^m v̄l itatis dīst q̄ n̄ q̄libz modis p̄dicādī iten tiōal distīguīt p̄dicamēta. S̄ illi modi p̄dicādī q̄ sūt modi ip̄sarū rerū p̄di⁹: q̄ aliu modi p̄dicādī h̄z q̄litas r̄ aliuz q̄titas. **C** Cōtra ali⁹ modus p̄dicādī ē abstracti r̄ cōcreti s̄z illū modū s̄z te. p̄. illi modi p̄mi ex clusi. s̄ modū itētiōa les p̄dicādī n̄ cānt flitatē i p̄p̄one. S̄ isti modi ab⁹ r̄ p̄re ti faciūt flitatē i p̄p̄one v̄l abdo. ḡ i oī gñe erūt duo gñā gñalissima. **C** Itē ille diuersus modus p̄dicādī i diuersis gñalissimis ē i ip̄sis p̄p̄atōēz ad subaz: q̄ p̄pan do ea ad p̄pas sp̄s ē p̄dicatio i qd. Illa ḡ diuersimode p̄dicant d̄ p̄ suba erūt p̄dicamēta: r̄ talia sūt accētia r̄ p̄re to: r̄ sic q̄le erit p̄dicamētū r̄ n̄ q̄litas. **C** Cōtra Aui. 3. p̄hy. ca. z. vbi h̄z p̄ icōueniēt q̄ eē mor⁹ i subo sit p̄dicamētū r̄ n̄ mor⁹. c̄. p̄. eē: q̄ sic h̄z aliq̄ rōnez gñis i q̄tū p̄dicat i qd. ḡ qd veri⁹ p̄dicat i qd ē v̄i gen⁹. talia s̄ fab⁹. **C** Itē si diuersi modi p̄dicādī distīguēt gñā: aut h̄ suffic aut cū h̄ regri diuersitas eoz q̄ p̄dicat: r̄ si z^m oē p̄m nō ē p̄m nāl̄ distin guēs: q̄ ip̄s qd p̄dicat ē p̄us q̄ modus p̄dicādī. ḡ aliq̄ di stīguīt p̄ q̄ modi p̄dicādī. Si nō: tūc p̄dicamēta n̄ sūt diuer sa etiā s̄z se. Silr scq̄ q̄ illa negatiua ē p̄ i q̄ negat vnūz p̄dicamētū ab alio: qd ē p̄ h̄z. i. post⁹. c̄. i figuratū at. p̄. q̄. **T. c. 3.** v̄itas negatiue ē ex diuersitate extremoz: sic v̄itas affirma tiue ex idēitate: v̄t h̄ est h̄. vbi ḡ maioz diuersitas v̄ioz negatio: s̄z illa v̄ioz q̄ distīguīt res: q̄ in mō p̄dicādī solū: h̄ tal h̄ n̄ ē asin⁹. ḡ immediatior q̄ ista. s̄ bā n̄ ē q̄titas. **C** Nō q̄ vie s̄ varie distīue oīdētes suffi^m p̄dicamētoz. q̄ vidē tur dupl̄r: peccare. p̄. q̄ oīdūt op^m p̄positi. s̄ q̄ dīstīō entis i h̄. x. n̄ sit p̄. s̄ n̄. p̄. fiat i ens p̄ se: r̄ i p̄ se: r̄ v̄lra vnū mē brū subdidat: v̄l abo: aut q̄libz dīstīō erit tū noīs equoci i equocata: qd n̄ ē p̄ba v̄idēre i duo: s̄z i. x. sub duob⁹ noib⁹ sic sub. x. q̄ noia s̄ ad placitū: aut alicui⁹ illoz. x. ē cōcept⁹ cōioz r̄ immediatior eti. r̄ ita ē s̄ n̄ ime^m dīdī i. x. Ex^m p̄z po nēdo q̄ p̄ dīstīōes mltas subo: dīatias i gñe sube tādē due nēd ad. io. sp̄s sp̄alissimas ille n̄ p̄ oīdēret subz. z^m q̄ oēs ille vie distīue nō p̄bat. Oportet enī p̄bare q̄ dīsum sic diuidit: r̄ p̄cise. sic r̄ β ad p̄p̄o^m. s̄ q̄ dīdētia cōstitūt gñā lissima. Jō tenēdo dīstīōē eē sufficētē: eēt dōz q̄ ip̄a. s̄ di uisio etis i. io. gñā ē p̄ma: nec alia bīmēbris vel trimēbris p̄or ē ea: nec p̄bari p̄t: q̄ nec q̄ dīdētia sub dīstīō cōtineant cū sit immediatio ibi: nec q̄ sint diuersa. q̄ s̄ p̄ diuersa r̄ ne gatiua. **C** J. negādo vnū ab alio: nec q̄ sola sint sub dīstīō: q̄ oīs immediatio diuidētū. q̄libz p̄ dīctōēz: c̄ ē p̄ nō h̄re mediū: q̄ via h̄ i valz ex q̄ p̄ ē i. io. **C** Cōtra. oīs dīstīō h̄z rie r̄ duo: q̄ p̄ oppo^m vnū vni ē op^m. **C** Itē s̄ sic dīdī nō ē p̄m p̄n^m. ḡ p̄bari p̄t. **C** Ad p̄m v̄ez ē d̄ dīstīōē ifra gen⁹: vbi ēt sūt oppo^m et diuisiōē subti i accētia: licz n̄ sit itra genus dīstīō ē tū itra gen⁹. Alr in dīstīōē sp̄z i idīuidua s̄m ē illō. B̄ assilat tali dīstīōē ḡ v̄ez i dīstīōē formali. B̄ ē vbi dīstīō diuidētes formāl̄ determināt ip̄z dīsum ex ei⁹ itellz ex p̄ tes. **C** Ad z^m: sic p̄p̄o enūciās immediatuz sup̄i⁹ d̄ iferiori ē ime^m. sic ē d̄ dīstīōē: tū q̄ sola sint β s̄ oīdī: q̄ n̄ alia remouēdo q̄cūq̄ data: oīdēdo q̄ p̄tineant sub aliq̄ illoz io. S̄z nō p̄ ex β q̄ nlla alia: s̄z ē falla p̄ntis.

Concedo d̄ dīstīōēz sufficētē: r̄ q̄ distīguunt realr. Erp̄t p̄bari i sp̄ali d̄ q̄tī⁹. p̄ q̄titas a suba corpea distīguīt. accēs ē qd adest v̄l abest s̄z porphi riū: s̄z quāritas aduenit r̄ recedit sube: s̄ba corpea n̄ muta ta. ḡ r̄. p̄ mioris manētē cadē suba pōt q̄titas rarefieri r̄ cōdēfari. **C** Dōz: q̄ sic q̄titas mutat ita suba: q̄ sic ad uenit q̄titas q̄tī⁹: ita suba s̄be: r̄ tāta muta⁹: ē t̄c i s̄ba q̄ta i q̄. **C** Itē alr dīr q̄ rarefactiō r̄ p̄dēla n̄ s̄ mor⁹ i q̄tita

te: s; i q̄li^{te}. ¶ Itē sola q̄ntitas ē dissibīlī ptes eiusdē rōnis
fīc p̄s. s. h^o. r. p̄ p̄h. s. dēclissū dīc p̄h̄s q̄ finitas r̄ infinitas
accit sube: p̄ se at̄ pueniūt q̄nti^{te}. ḡ q̄ntitas n̄ ē idēz cēntialr
cū suba. ¶ Itē cōfirmat 3°. p̄h. dīc p̄h̄s q̄ eos q̄ poluerūt
infinitū eē suba: r̄ tū q̄ sit dissibīle. Dīc q̄ si ē dissibīle: tūc ē
magnitudovl mltitudo i ptes eiusdē rōnis. ḡ rē. ¶ Itē si
suba h̄ret p̄p̄ia extēsiōes p̄ cēntiā: tē extēsiō calorīs n̄ dif
ferret a calorē: s; ille ignis p̄ r̄ calor. ḡ due extēsiōes sūt
p̄h̄s. ¶ Dīc fōte q̄ extēsiō calorī n̄ ē eadē cū calorē: s; c̄p
tēsiō ignis cū igne: q̄ calor i igne n̄ h̄z extēsiōes formāl:
s; extēdit p̄ acc^o ad extēsiōes sube. ¶ Itē s. p̄h. mor^o p̄ se
ē ad q̄ntitatē termin^o p̄ se mor^o ē vna nā ab^o. r̄ n̄ s̄ba cōp̄ea
q̄ ad s̄bz nō ē mor^o eodē. s; ḡ rē. ¶ De q̄li^{te} ē planū ē q̄
ē alia a s̄ba: q̄ suscipit magis r̄ min^o. r̄ bz h̄riū: r̄ ad ip̄s ē
mor^o q̄ oia r̄pugnāt s̄be. ¶ De relone q̄ sit ad a fū^o. q̄ sup
idē fū^o nūō fūdāt dīuerse relones oppo^o. ḡ neutra ē idē
cēntiā 3°. Alīp̄tū p̄ p̄balcedis q̄ ē s̄bz albo: r̄ dissilis nī
gro. ¶ Itē aliq̄ relo i oib^o creaturis ē q̄ ime^o fundat i cēn
tia ip̄i crea^o ex h̄ ipo q̄ creatura ē: s; nā p̄ pducit eē crea
tura q̄ aliq̄d accit cī: r̄ tē oia cēntialr r̄ forma^o ad aliq̄d
dīr s; p̄h̄s. 4. h^o. r̄ si h̄ cōcedas: tē oia appen^o vā: q̄ ex h̄ p̄
ponunt oia appen^o vā. cōcludit p̄h̄s bōcōnētiēs tanq̄
p̄ns ad illō q̄ oia cēntialr eēnt ad aliq̄d. Si ḡ tū cōcedis
p̄ns eē vep̄: h̄es p̄cedere aīe eē verus: q̄ p̄ns ē ip̄ollus q̄
aīe: q̄ ex ante dōduc eos p̄h̄s ad m̄a^o ip̄ole. ¶ De actōe
p̄passiōe: q̄ dīnt a relone. p̄. ip̄ole ē relonē eē fū^o relonis:
s; relones aliq̄ z m̄oi fūdāt sup actōes r̄ passiōes. ḡ rē. ma
ior p̄z: q̄ relo refert n̄ p̄ acc^o. s; p̄ se. m̄ior ē p̄z: q̄ relo cale
faciētlad calefactū fūdāt sup ager^o z pati. s; h^o. ¶ Itē d̄ v^o
ad id ē p̄ se mor^o: s; n̄ ad r̄lonē n̄ ad locū. ḡ vbi n̄ ē relo nec
loc^o. ¶ Primū p̄z p̄ p̄h̄s. s. p̄h. q̄ n̄ ad locū. p̄. q̄ si mo
r̄ localē ē ad locū p̄ se: r̄ ad eūdē tē r̄ nūō eēnt m̄lte mu
tatōes nūō: q̄ ad eūdē locū nūō p̄r aliq̄s mouet se z b^o mo
tib^o nūō: q̄ loc^o sp̄ idē māet: licz idē mouet ad ip̄z sel: r̄
itep̄: s; h̄ ē ip̄ole: v̄ p̄babīlī s̄fra. ¶ Itē tē via r̄ termin^o n̄
sūt i eodē: q̄ loc^o n̄ ē i mobili. mor^o at̄ ē i mobili. De q̄n q̄
dīr a relone r̄ tpe: q̄ tps ē i m̄sura. Nā ē q̄d d̄relīq̄ ex p̄a
tīōe mēsure ad mēsuratū. ḡ q̄n ē postēri^o relo ē nō ē effe
ct^o tps. ḡ ad a q̄n cēntialr. ¶ Itē q̄ actio r̄ passio n̄ sūt relo
nes: q̄ si s̄ic tē cū q̄cqd icludīt i rōe gn̄is icludāt i rōe sp̄ei:
seq̄ret q̄ oēs sp̄es actōis icluderēt relonē: q̄d s̄lz ē: q̄ actio
ma^o i agētē n̄ icludīt relonē ad aliq̄d passiōes: q̄ n̄ l̄az cār
q̄ ē v̄līm^o finis po^o. 9°. h^o. q̄ actio manēs i agētē ē v̄e ac
tio. p̄: q̄ actū h̄z actōis ē v̄e actū. p̄: q̄ ē v̄e i actū s̄lz for
mā elicītas i actōis. q̄ vbi dīr a relone r̄ loco: q̄ ad locū
n̄ ē mor^o p̄ se: ad vbi ē mor^o p̄ se: q̄ ois mor^o ē a d̄io i h̄rius
vel i mediū. s. p̄h. s; oīus h̄rius idē ē suscepiū. s; h^o. r̄
medy cū extremis. 4. h^o. c. 9. loc^o aut a q̄: r̄ q̄n ē h̄ri idē
suscepiū. ḡ n̄ s̄lz d̄io. ḡ n̄ ē mor^o ab illo ad illū. ¶ Et h̄ cō
firmat p̄ p̄: q̄ si mor^o postq̄ acq̄rit p̄ termi^o a. possit itep̄
moueri ad eūdē tē r̄ a. o. ip̄z p̄ r̄cedet ab a. ex q̄ fuit i ipo:
s̄ic pbatū ē m̄o. ḡ a. n̄cōio d̄sinit eē: v̄l acc^o m̄igrabit d̄ subo
i s̄bz. ḡ si itep̄ mouet ad eūdē tē r̄ nūō a. idē nūō mul
totiēs gn̄abit r̄ cōrūpēt s; p̄h̄s. s. p̄h. q̄ h̄z h̄ p̄ icōueniēti.

T.c.18.
T.c.15.
T.c.35.

T.c.9.2
ide.

T.c.10.

T.c.26.
227.

T.c.20.

T.c.9.

T.c.16.

T.c.9.2
ide.

T.ñ hñ
te 2°.

T.c.27

T.c.36.
2ide.

T.c.20.

Ad argumentū
¶ Ad idē d̄io. 7. h^o. c. 10. dīcīt
p̄h̄s. i ois v̄o s; acc^o v̄i dīuerfuz eē: v̄t bō alb^o altēp̄: z bōi

albo eē: tē v̄r q̄ d̄ca s; acc^o vocat boīez albū z boīez mustī
cū. Et vep̄ ē q̄ bō alb^o s̄ḡr p̄ta. s; albū tū v̄nū. r̄ s̄līr mu
ficū. ¶ Ad ar^o z m̄ q̄ vep̄ ē s̄i dicat s̄ump^o: tū aliq̄d p̄t dīci p̄
supabūdātī i s̄uo ḡfic. r̄ sic ḡnā^o. Alr d̄r q̄ gn̄alissimū ex
pōit z v̄l positīe: q̄d. s. ē maxīe tale p̄ excessūz r̄ oīus: r̄ ē so
lū v̄nū. s. d̄e. Alīo: negatīe p̄ h̄ q̄ n̄ excedīt ab aliq̄ tali: s̄ic
illō d̄r albissimū q̄d n̄ excedīt ab aliq̄ albo: s̄ic ḡnālī^o d̄nīr
p̄ ḡnā: q̄ n̄ h̄at fup̄nēmīa ḡnā. ¶ Ad ar^o q̄d seq̄t s̄ustīnē
do q̄ v̄nū mēbz s̄it equocū. d̄r q̄ d̄nā nō valz: q̄s p̄ se: r̄
ēs n̄ p̄ se n̄ sūt oppo^o: s; n̄ ēs p̄ se: r̄ vep̄ q̄d accipīt q̄ at̄ mo
dis d̄r v̄nū: tot r̄ reliquū. ¶ Ad aliq̄d vep̄ ē: n̄ eē r̄tīor d̄i
sio: n̄ p̄s pueniūt accit iter se q̄s cū s̄ba: q̄ equocū ē v̄t r̄o
biq̄ i q̄ pueniūt. ¶ Alr p̄cedo q̄ cōior d̄sīo sit p̄uacīetīō
Et q̄ nouē ḡnā magl pueniāt iter se: tū h̄ n̄ i d̄co aliq̄ d̄ se
i q̄d: s; i q̄le: q̄ m̄lta d̄nīr d̄ nouē gn̄ib^o d̄noīatiue: q̄ n̄ d̄nīr d̄
eis: r̄ suba v̄nī^o: r̄ tū d̄nīr d̄ illis v̄nī^o d̄noīatiue solū. s; n̄
bīl v̄nī^o d̄r d̄ eis. s. nouē accitīb^o i q̄d. v̄nī s̄i d̄sīo sit v̄nī^o
h̄ ē solū d̄ d̄cis d̄ eis d̄noīatiue. ¶ Cōtra. p̄a^o v̄nīuoca req̄
rit s̄bz v̄nīuocū. ¶ Itē p̄a^o ē tīs circūlocuta p̄ d̄no s̄e d̄sīo
cī ē p̄ētīs i ḡtū ēs. s̄i ēs s̄it v̄nīuocū: z illa p̄a^o cōīs i q̄lībz
īferīorī ē h̄z ētīs: s̄ic i p̄a^o p̄p̄e s̄igīata ē q̄ gn̄is aliq̄d īferī
eī ē p̄a^o gn̄is v̄t i sp̄e: s̄ic ē s̄i s̄ibīlītas ē p̄a^o aīal. ita s̄ibīlītas
tal ē p̄a^o aīal: v̄ral ē i boīe. q̄n p̄a^o h̄z īferī^o p̄ p̄ subo.
¶ Ad ar^o d̄ q̄nti^{te} p̄cedo q̄ p̄uēt^o n̄ ē v̄nītas. ¶ Ad ar^o d̄ h̄riū
q̄d fuit s̄ic s̄i p̄uēt^o n̄ ē v̄nītas: r̄ aliq̄d eī: aut ē m̄ale a for
male v̄nī^o. r̄ tē q̄cqd d̄et: seq̄t q̄ p̄m̄ ē m̄ale nūerū aut for
male. Dico tē cū d̄r i oī ḡnē v̄nū p̄m̄: n̄ ē vep̄ d̄ ḡnā^o p̄dīca
bīlī: s̄ic p̄z d̄ ḡnā^o q̄nti^{te} v̄bi s̄int duo mīma eā p̄. itellīr ḡ
īd̄ ḡnē p̄h̄yco. Dēs. n. for^o trāsmutabīles adīuīcē h̄rīv̄nū
p̄fectōe q̄ ē mēsure alīaz formaz: s̄ic ḡnē colorīs al
bedo. In ḡnē saporīs dulcedor: s̄ic de alīz q̄ p̄nt adīuīcēz
trāsmutari. tūc de īstīs itellīr asūptū de h̄z gn̄ib^o: n̄ tū oī
illō vep̄ eē de ḡnē ḡnā^o p̄dīcabīlī. ¶ Ad ar^o q̄ vep̄ ē v̄na
ē d̄sīo p̄ formāl f̄m quā p̄tīuūt sp̄es formāl: tū p̄nt eē
d̄rīe m̄ales q̄ n̄ cōstītuūt: r̄ eā p̄: v̄na n̄ reducīt ad aliā d̄i
sīōes. ¶ Ad id̄ d̄ q̄li^{te} q̄ n̄ sūt ībī. 4. sp̄es p̄: s; due illaz cō
tīnēt p̄rīe sub p̄mīs. ¶ De illo d̄ relone d̄r negādo mī. q̄
ḡnā^o n̄ ē relīnī: s; relo s; quā refert ar^o. ¶ Cōtra. q̄ d̄cū s̄it
f̄m: tē seq̄t q̄ d̄erīatio p̄bī i p̄dīca^o. r̄ s; h̄ n̄ s̄it ad p̄po^o
q̄ ad aliq̄d s̄t: q̄rū ip̄z eē ē ad ar^o se h̄rē. Si ḡnālīssimū nō h̄z
h̄ac rōnē: nec aliq̄d de ḡnē p̄ r̄ p̄ se: tē d̄sīo s; tē n̄ valz: q̄ d̄
relonīb^o n̄ poss; itellīr: q̄ relones n̄ dīcūt ad p̄uētētīa: nec
s̄it s̄it: s; relīna. S̄līr. s; h̄. Dīffo relonīs p̄ntet ad relīna. ¶ T.c.20.
¶ Itē ip̄ole ē aliq̄d p̄parī p̄ formā formāl ab^o. Sed s̄i
for^o i ḡnē relonīs nō sūt p̄pare: nībīl p̄parī p̄ eas: r̄ tūc s̄t ab
solute for^o: q̄ op^o n̄ ē cā oppoīitī. ¶ Itē s̄ic oc̄ relīnū dīcīt
tur ad relīnū s̄it cū eo. ita relo ē rō referēdi p̄rēz ad f̄līū q̄
ē s̄it cūz p̄rē. Si ḡnālīssimū s̄it for^o referēdi aliq̄d: h̄z aliq̄d
extremū s̄it nā cū eor^o: ē alia relo rō referēdi illō ad ar^o ger
neralīssimū: r̄ erūt due relones eā p̄: s̄ic d̄no ḡnā^o relonīs
Quo ad p̄ duo dico q̄ relīnū n̄ ē ḡnālī^o. ¶ Ad id̄ q̄d p̄bat
f̄lītātē r̄ m̄lōis: q̄ n̄ seq̄t q̄ relo debīlīssimū ē h̄z de se. ḡno
tī^o ē relo i relīnū: q̄s p̄z q̄ ē i se p̄sīderata: s; puenīetīor ē d̄
terīatio d̄ aliq̄ p̄ norī: s̄i eī cognī^o ex h̄ b̄nī possīt. s; p̄: q̄
s̄ic: q̄ si relīnū eē ē se h̄rē ad aliq̄d. ḡcē for^o ē s; quā illō se h̄z
ad aliud talīs ē relo. r̄ si oia relātīna d̄nīr ad p̄uētētīa: tūc
relones s̄int forme p̄z d̄nīr ad p̄uētētīa formāl: z ita
cognītio relonīs melī^o habet p̄relātīnū q̄ si s; se cōsīde
ret. ¶ Ad ar^o q̄ ab^o m̄m r̄ p̄paratū sūt oppo^o cīca suscepiā
S̄i absolutio z cōpātio n̄ sūt h̄z: q̄ sanītas nec ē sanū nec
egz^o: q̄ s̄āītas neurī^o ē suscepiā: s̄līr relo nec ē h̄z: nec re
lātīna: s; ē rō referēdi ad aliq̄d. s; ad id̄ de relonīb^o eā p̄ d̄r
q̄ relo ḡnālīssimū n̄ ē rō referēdi i se: s; i s̄uis sp̄eb^o. ¶ Lon
tra. rō q̄li^{te} s; q̄ ē ḡnālīssimū ē q̄ f̄m īp̄sam aliq̄d d̄r q̄le. ḡ r̄
s̄līr h̄. ¶ Itē q̄d īstī aliq̄b^o m̄ltīs v̄nīuocē īstī eis p̄ aliq̄d
cōe: cū illō p̄ īstī. z h̄: s; oīb^o relonīb^o īferīorīb^o īstī rō r̄e. ¶ T.c.2.
ferēdi. ḡper gen^o. ¶ Itē. 4. topīcor. s̄i īp̄s s̄it ad aliq̄d cā^o. 9.

Liber

Ad argumentū

Questio

cāret nouū pūctū. ¶ Lōtra. sꝫ vꝛ qꝫ si nō possēt eē sine cor
pore nec eꝫ. Dꝛ qꝫ nō oē absolutū pōt fieri sine alio: qđ est
eꝫ eēntia suā: sicut dō nō pōt facere creaturā sine oī respe
ctu. si ḡ aliqđ absolutū eēntiāl dꝫedēt a respēcū. dō nō pōt
facere iā absolutū sine r^o iherēte ei. sic figura cātur ex ordi
ne ptiū corpis: tūc glosat pꝫō. qꝫ de^o pōt facere ab^o sine
oī alio ab^o a se: vꝛ de p le ab^o: qꝫ nō dꝫedēt eēntiāl a
relōne ad qđ dꝫedēt reliquū: sic corp^o nō pōt eē sine r^o: siue
respēc^o pꝫedat siue sequat^o. sic figura seq^o respēcū. Rō to
ta pñsit i β: qꝫ si duo ab^o pueniūt i vno respectu sine quo
neutꝫ pōt eē sic corp^o ⁊ figura: qꝫ corp^o nō pōt eē sine ordi
ne ptiū: ⁊ ordinē ptiū statī seq^o tūc figura. ita qꝫ tā corp^o qꝫ fi
gura pueniūt in vno respēcū. sic tūc de^o nō pōt sepāre vnu
respectū ab alio: ⁊ si nō pueniūt sic pōt. ¶ Ad ad^o dꝫ relōne.
¶ Rñr vt pñs. ¶ Ad aliū β. sustinēdo qꝫ relō sit aliū a
fūdānto qꝫ id cui aduenit relatio mutat^o i se ⁊ ad ad^o: nō tñ
mutat ad formā absolutā: ⁊ qđ sic mutat^o. i ad formā ab
solutā dꝫ mutari a pꝫō: qꝫ ad relōnē nō ē mor^o. qꝫ oīs mo
tus ē ad formā absolutā: ⁊ negat motū ad subz: si tñ mu
tatōes. Silr iꝫ neget motū ad relōnē: nō tñ mutatōes. alr
dꝫ qꝫ tota realitas relōnis bituāl pducit^o fūdānto: nō
tñ actual^o dꝫ aliqđ relatiū nisi sit aliū extremū. Et rō b^o.
qꝫ relō ē forma referēs ad aliū. ¶ Lōtra. si eē relōnis sit
ibi cū eē rei de ḡie relōnis sit ad aliū ē bñc: si nō sit aliū ex
tremū nō ē res hui^o ḡniū. ¶ De actōe ⁊ passiōe qꝫ distig^o
eēntiāl ⁊ iter se: ⁊ a motu. De iter se. p: pōt eēntiāl distig^o
eēntiāl eēntiāl distig^o distig^o. 3. pꝫy. Sz po^o actiōis ⁊ pas
siōis sūt b^o. 5. b^o. ḡ actus: iꝫ act^o po^o actiue ē actio: ⁊ actus
po^o passiue passio est. 3. pꝫy. De actio distiguit eēntiāl a
motu. pbatio. si nō ḡ act^o actiui inḡtū actiui eēt act^o ētis
in potētia inqātū in potētia. ergo actiui inqātū actiui
eēt in potētia. pñs est ipole. pbatio. mot^o est act^o ipfecti in
ḡtū ipfectū. Si ḡ mot^o eēt act^o actiui inḡtū actiui: tē acti
ui inḡtū actiui eēt ipfectū siāns eēt vꝛ. ¶ Itē mor^o est
act^o mobil^o: ⁊ act^o actiui ē actio: iꝫ nllm agēs inḡtū tale est
mobilē: iꝫ aliqñ accidat: sic agēs nāle mouet i agēdo: iꝫ
vltra: quō seq^o actiōis nō ē actio. ḡ actiōis nō ē mor^o. ¶ R^o.
p hāc pꝫōnē ad idē ē mor^o ⁊ actio: siue p hāc ad qꝫd est
mor^o ad illū ē actio: qꝫ nihil fit p motū: qđ nō sit p actiōe.
De passiōe pꝫ idē. i. qꝫ distiguit ab actōe eēntiāl: qꝫ si oi
cas qꝫ passio sit mor^o: tūc distiguit eēntiāl ab actōe: qꝫ ac
tio a motu: si nō. silr se^o qꝫ distig^o: vt pꝫ supra. ¶ Tūc ad ar^o
i pñi de. 5. pꝫy. ¶ Dōz qꝫ ar^o nō ē p locū a toto i ḡtate
iꝫ a fili sic. si mor^o nō pōt eē mor^o pp pꝫeslū i ifinitū. sic d
actōe qꝫ actionis nō ē actio pp pꝫeslū i ifinitū: ⁊ eodē mō
d passiōe. Sz si ad β dꝫ qꝫ actio fūdāt i motu. vꝫ cadē rñ
siō: qꝫ si mor^o possēt eē subz actiōis. ḡ actio pꝫ eē actiōis: qꝫ
eiusdē ē mor^o. vt termini ⁊ actio fūdata in motu: si actio
pōt eē actiōis. ḡ mor^o pꝫ eē mor^o p locū a fili. ḡ ex opposito.
si mor^o nō pōt eē mor^o actiōis nō pōt eē actio: ⁊ vltē^o si β
nec mor^o pōt eē actio: qꝫ ad idē ē mor^o ⁊ actio fin^o i motu.
¶ Ad i^o de qñ qꝫ nō ē idē cū tꝫ. ¶ Ad pbatōēz pꝫedē
maior: iꝫ minor ē flā. ¶ Ad pbatōēz cū dꝫñ didit pꝫeritū
rē. ⁊ qꝫ ē mēsurā successiui. ¶ Dōz qꝫ tꝫs ē cā qñ ⁊ tꝫs est
mēsurā extrīfeca istoz pꝫeritū: tūc ex adiacētia tꝫis ad tē
porale reliḡ forma i tꝫali: ⁊ illa forma ē successiua p acc^o:
qꝫ p tꝫs. silr disio illa pñs p accūs: qꝫ ē tꝫis p se: qꝫ dꝫie iꝫ
le eēntiales tꝫis cānt pñs dꝫias accitales i qñ. ⁊ si illi^o
p accūs solū. ¶ Ad ad^o qꝫ pꝫ eē successiui p successiōēz sibi
iherētē nō eēntiāl pꝫ pꝫpositio asūpra nō est vltꝫa. ¶ Ad
alia arg^o: qꝫ bñ pbat^o pꝫ passio nō ē eē mor^o in subo: qꝫ si
eēt mltō fort^o mor^o eēt pꝫicāntū: sic pbat rō: iꝫ eēntiāl
passio ē act^o passiui inḡtū passiui. ¶ Ad aliud dꝫ eē i sbo.
¶ Dōz qꝫ illa nōffica^o nō ē si fficiēs: p^o ē: qꝫ illa tota pꝫe
rit for^o subali i mā. ¶ Lōtra i sbo. cē i sbo nō sic pñs. Lei^o qꝫ
nē^o qꝫ resulat ex mā ⁊ for^o ē eē i subo: sic acc^o. Sz rō^o iꝫ
sit i mā: ⁊ nō sit p m^o. ē mō p terty. i. pꝫpositiū sic pꝫetas. ḡ

se accis. de opione de modis p'dicadi. ¶ Ad ar^m pbatia
q' p'dicameta nō distinguunt cēntialr: de q'titate cū dī q'
p'tiuitas sube est vnitas sube. ponit q' vnitas rei v' tū sit
p'tiuitas rei: tū ex q' z' p' illā formā est vna. est gōe gūe
q'titatis fm Anī. q' vnu p'm^m z' mētrū nūeri ē fūdamētū
idētatis in suba f3 p'm. c. de relatōe. vñ p'tiuitas nō ē q'
suba ē vna cēntialr z' p' se p' mō: f3 q' ē q'ta z' vna p' se z' mō.
¶ Ad aliud de relōne nībil valz: q' relō fūdata sup actio/
nem nō est p'm^m quo agēs agit cūctiue: f3 ē posterior actio/
neclita: q' relō in vīfibilī nō mouet vīfūm.

ADDI ¶ S3 q' actio nō sit ī agēte. p^m: q' si sic actōis ēēt actio in
īfinitū: q' actio q' ē forma agētis in q'tū agēs ē vā res z' nā
de gūe actōis. g' ē vā cāta ab aliq' cās: oē cāns pus ē causa.
to fāte nā. 4. b. z' si h' adinice dīcātū: nībil mīn^m g' in illo
pori n' cāns formāl' cāt aliq' cātione: nō illa q' ē actio cāta
q' illa actio in illo porī nō ē: f3 ē cāda. g' illi actōis cāte ē
actio: z' illi a^m. p' idē. z' sic in īfinitū. ¶ Dicī h' q' actōis nō
ē aliq' actio. ¶ Et ad arg^m dī q' actio dīcī ē aliq' mō cāta.
Et cū dī q' alia actōe negādū ē: f3 eadē. q' eadē actio nūc/
ro ē pus z' posterī nā scīpīa. in q'tū. n. ē actio agētis est por
scīpīa in q'tū ē actus v' cātūm. ¶ Cōtra. accipio actōes in
illo porī nā in q' ē por scīpīa cāta. sic accipiedo eā ē v' ex q'
īpīa actio ē cāta. g' ab aliq' cāq' causatōe cāt eā: vt pus: z' se
quī īcōueniēs p'm^m. ¶ Itēz se q' idē in eodē tpe ēēt z' nō
ēēt: q' ī illo porī in q' agēs ē pus. actio nō ē actū: q' dato q'
sic tūc ēēt pus z' nō pus simp^m. Si g' pōas actōes z' actū v'
causatū idē. ponis idē simul ēē z' nō ēē.

TIO ¶ Ad aliud cūz dīcīt q' genera fm q' genera nō sūt res.
ergo nō distinguunt realr in q'tus h3. dicendū q' si redū/
plicatio sit de ītentīōib^m. verū est: f3 sic nō loq'mur: f3 de
bis que substī ītentīōib^m: z' illa sūt res. p' ītentīōis p' ī/
tentīōis nō ē res scōe. Qd p3: q' res p' ītentīōis h3 pletā q'
ditatē sine rōne. res z' nō. si sic tūc idēz ēē h'et sine ītel/
lectū: cū. vñ h' q'titas ēē v' q'titas sine omni ītellectū.

¶ Et quecūq' in eadē substātia cēntia differētia
habent. Eadēz vero specie bis opposite dicta.
Tēx. nō habēre cōmentum. **Qd. VII.**

Vtrūm pole sit aliq' accētia tū nūc
ro dīa ēē in eodē subo. v' q'
sic in eadē pte medy: z' in eodē oculo sunt
mīte spēs eiūsdē spēi. g' tē. p' assūpti: pōnā
tur mīta alba ī me: oculus exīns in q'cūq'
pūcro medy p'videt ea. g' h3 spēs eoz z' dī
stīctē videt ea. g' h3 dīstīctas spēs. sūt ī v'tu
te īmagīatīua sūt due spēs eiūsdē spēi. ¶ Dr q' arg^m pbat
v' ex de accētib^m ītentīōalib^m nō d' realib^m: q' d'noīant. ¶ Cō
tra. q' rīno suppodāt fl3: spēs in ozgano h3 actōem realē: q'
g' spēs ē q' ē actio realis. g' v' q' spēs sit accēns reale. ¶ Itē
spēs in medīo ē v' vīfibilī. g' res. p' assūpti. si radi^m sol tran
seat p' vitz rubeū: pōt spēs ruboris vitri videri in pariete
vbi terminat radi^m ille. Qz at ille rubor in pariete sūt spēs
p3: q' si ponat ībi oculus p' illā videbit ruborē in vitro. Qz
ē rīno nō euadat dīffīcultatē. p' p' īste pōt b're multos fī
lios. g' in eodē sunt multe relatīōes reales. p' p'nc. p' dī: q'
ge. h' in. f3 g' ī mltis actīb^m gennit mltis relatīōib^m pater ē.
¶ Itē duo lumīa dīstīcta sūt in eadē pte medy q' sūt for
me reales. p' pōnāt due cādele. vna hīc z' alia ībi: z' pōnā
tur corp^m medy: sūt vmbze. Si g' amo^m corp^m lumē vtrius
q' cādele īcedet īcessū directo vīq' ad locū: vbi corp^m dē/
sīz sūt. z' ita duo lumīa in eadē pte. vmbza. n. ē puatio lu/
mīs p'mi vbi natū ē ēē: sic tenebra puatio lumīs simplr. g'
amoto obstaculo vtriusq' cādele: lumē p'm ē vbi p'fuit vñ
bra. B' ē d' lumīb^m dīcīt Dio^m. i. ca. de dīnis nō. exēplīfīcās
p' b' de cīrcūncīssīōe p'lonaz. ¶ Itē agētia duo cāta pnt

cafacere vnu calefactibile: sūt g' dūc actōes: cui^m pbatīo
ē: q' alias ēēt p'm^m actiū vnu in duob^m agētib^m dīntīb^m nūc
ro: qd nō v' verū: ex q' g' sūt duo p'm^m actiua erūt due actio/
nes. q' actio ē act^m actiū īq'tū actiū. 3. p'hy. erūt g' actus **T.c. 18.**
duo. g' duo termini īducti. f. duo calores in eodē nūcro. dī **z. 19.**
q' duo calores faciūt vnu calorē z' ppositiue. ¶ Cōtra h' po
no duo agētia: z' eq'l'r app'oxīmata eq' cāta: z' passū idē nūc
ro eq' dīspōsītū ad recipiēdū vtriusq' caloris actiōes. La
lores g' īducti erūt eq' ī actū: z' eq' pfectī oīno. S3 ex duob^m
q' in actū nō pōt fieri vnu: q' ex q' b' sit vnu alīcūz ē in pō^m
respectu alteri^m. aut si vterq' in actū z' fieret vnu ex eis sū
p'neret aliq' forma z' q' sit pfectiō vtriusq' z' actualiō: illis
duob^m exītib^m eq' ī actū: qd nō ē dare in ppositō: q' nībil p/
duceret illud. ¶ Itē oīs mor^m terminat ad alīquē actum. **z. 20.**
Si g' sūt duo mor^m z' duo termī in actū: f3 ex duob^m ī actū **T. n. h. 21.**
nō sit vnu. ¶ Cōtra. p' h3. quecūq' in eadē cēntia dīam te z' m^m.
hāt sūt dīuerīa spē. ¶ Itē 5. p'hy. q' mor^m ē vñ nūcro q' ē **T.c. 34.**
ad eūdē tērium spē. si mobile sit vnu nūcro: z' tps idē mō^m z' idē.
sūras morū. S3 si pōt ēēt terminū eūdē spē multiplicari
ī eodē: pōssent duo mor^m ēē ad eūdē terminū spē: z' sic duo
mor^m cent vñ mor^m: q' p' h3 dīcīt q' mor^m vñ nūcro ē q' est
ad eūdē terminū spē. si mobile sit vnu nūcro: z' sūt tps sūt
idē. ¶ Itē. z. de aīa: oīs sūscēptiū dēndari ab eo qd reci.
pit. g' exīns in actū p' vñā formā spē n' p't recipe aliā eiūsdē **z. 21.**
¶ Cōtra illd qd sup^m dīcīt est: q' rubor radiū in pa. (p'ci. **EX. 22.**
riete trāscētīs p' vitri rubenz ē spēs: arguī q' tūc oculus
ēē locū terminatōis illius radiū q' quo multiplicat ille ru
bor videret ruborēz vitri p' reflexiōem: sicut in speculo. B'
fīn ē: q' in tali vīfīōe reflexa sp' vīfībile pūct^m reflexiōis
z' oculus: o3 q' sūt in eadē sup'ficie. p'ochēz p' p'pectiue pte
z'. qōne 6^m. z' h'nc. z. 26. z' q' āgulus īcīdētīe est eq'l's angu
lo reflexiōis. ībidē pte f'cā. qōne. 6. B' vī idē qd pus q' līcū
q' exīte āgulo. Tū q' reflexiō p'ceptibilis tānuz fit a leuī
terfo ībidē pte z'. h'nc z'. cūmīmodi n' ē paries. Tū q' nul
la spēs simplr occultat p'pū vīfībile: q' nō est nata ēē ī
ita dēlo: nec īta terminare vīfūm: sicut vīfībile in se. B' oīno
occultat color pietis. Tū q' in vīfīōe reflexa: sp' ob3 p'm^m v'
fīn sūā ītentīōem: p3 de sole vīso in aq. h' aut v' rubor: m'
to remīssīo īllo q' ē ī vitro: ēta q'taciūq' modica dīstātia
Tū q' illud v' v' p'pū vīfībile: cū accētia vñ: v' p'fēfī
bilia cōia. h' mor^m z' ges illi^m ruboris in pietē v'. z' nō p'mo
tū vitri in se. Tū q' ille rubor vitri in medīo eq' īllumīato
vndiq' spīce eq'l'r se dīffūdīt. g' toto medīo aliq' īllumīato
radio solis eq'l'r opposito eq'l'i obstaculo ex q'cūq' pte eq'
līter fieret reflexiō: īta vīfīo. B' f3. p3: q' ad q'cūq' pū
ctum equalr dīstās eque multī: q' equalr v' vīso recto. g'
ībidē ppositō obstaculo equalr reflecteretū.

T.c. 13. z' de aīa. excellēs sensībile corūpīt sensūz. nō nīfī p' spēs.
g' spēs ē q' ē actio realis. g' v' q' spēs sit accēns reale. ¶ Itē
spēs in medīo ē v' vīfībilī. g' res. p' assūpti. si radi^m sol tran
seat p' vitz rubeū: pōt spēs ruboris vitri videri in pariete
vbi terminat radi^m ille. Qz at ille rubor in pariete sūt spēs
p3: q' si ponat ībi oculus p' illā videbit ruborē in vitro. Qz
ē rīno nō euadat dīffīcultatē. p' p' īste pōt b're multos fī
lios. g' in eodē sunt multe relatīōes reales. p' p'nc. p' dī: q'
ge. h' in. f3 g' ī mltis actīb^m gennit mltis relatīōib^m pater ē.
¶ Itē duo lumīa dīstīcta sūt in eadē pte medy q' sūt for
me reales. p' pōnāt due cādele. vna hīc z' alia ībi: z' pōnā
tur corp^m medy: sūt vmbze. Si g' amo^m corp^m lumē vtrius
q' cādele īcedet īcessū directo vīq' ad locū: vbi corp^m dē/
sīz sūt. z' ita duo lumīa in eadē pte. vmbza. n. ē puatio lu/
mīs p'mi vbi natū ē ēē: sic tenebra puatio lumīs simplr. g'
amoto obstaculo vtriusq' cādele: lumē p'm ē vbi p'fuit vñ
bra. B' ē d' lumīb^m dīcīt Dio^m. i. ca. de dīnis nō. exēplīfīcās
p' b' de cīrcūncīssīōe p'lonaz. ¶ Itē agētia duo cāta pnt

TRA

T.c. 12.

in diuersa pte oculi. ¶ Cōtra. ponat hūm albu tñ. s. ouū. spēs ei⁹ erit in toto medio illuminato q̄rum durat vt ei⁹. ponat aliud albu. spēs eius erit in eadē parte cñz spēs alterius albi. ut illud aliud nō videbit ab oculo disposito: qd ē s. sensum: cū fin te nō possit gignere spēm suā. Nec pōt dicere q. gignēdo spēm suā corūpat spēm alteri⁹ albi: qz pono q. sit debili⁹ alio. aut q. erit fil spēs ei⁹: cū spēs alteri⁹: aut corūperet qd nō pōt cū sit debili⁹: aut nō vt. ¶ Itē vt fantastica hz organū: hz tūc ptes. ponat septē: z habz tot spēs apud se: si tūc viderem in oculo aliqd de nouo cōfise in spē cum aliquo eoz que sunt in vītute fantastica: nō possem imaginari illud: cū spēs p cōparatōem ad subz ei⁹ nō posset recipi in fantasia: qd vt absurdū.

EX ¶ Est. n. dare minimū spēs albi que pōt per se perficere oꝝ ganū fantasie. q. pōt dari minimū qd pōt pfici a spē p se exīte qz illa minima spēs nō se hz ad id determinatū pfectibile quātūcūq. modicū vel magnūz in toto organo: qz q̄ tūm oꝝ ganū in toto pficit spēs per se exītes tñ etiā per se exīs eadē spēs pficeret per se cñs qd ē capax spēs. q. ē dare minimū in toto qd ē capax spēs distincte: z p se entis.

TRA ¶ Itē qd dicit de spēs q. alia ē in alia pre organū vlt me

dy salte q. cognitio sit in potētia cognoscēte tota: licz per formā que ē in pte nō est p. babilē q. ille due cognitiones si simul sunt in aliq. potētia q. sunt in diuersis pti⁹ oꝝ ganū vlt potētie. Sed fm A. p. hūi. ex multis memorijs generat vñū expimētum: ille multe memorijs sūt cognitio

nes ei⁹ dē spēs q. sunt de singularib⁹ ei⁹ dē spēs fm p. hūi in lra. Silt memoria ē de diuersis spēs sūt in memoria sensitiua. si. n. nunc imago: de illo albo pns viso hēo spēs ei⁹ in memoria: statiz imago: de alio albo viso. habeo q. spēm illi⁹: cū hac manet spēs poris albi: qz aliq. nō possē imaginari de pōi albo: nisi alias vidēre illud: z sic acq. rē spēm. ¶ D. opp. manifeste expimur. ¶ Ad ista dicit: q. memorie non ē aliqua cognitio actualis: s. tñ bitualis. qz tñ pseruat spēs in habitu. sic q. cedit tā de memoria sensitiua q. de intellectina q. in ipsa sunt mltē spēs sūt in habitu: z mltē cognitioēs bituales: s. nō in fantasia vel in itel. ligentia: qz perficiunt a spē in actu genita ex spē in vtraq. meoria: z illā spēm genitā hnt cognitioēs actualē. ¶ Ex pmo sequit ppositū: qz ille due spēs: vt due cognitioēs habituales in memoria sensitiua d. nob⁹ singularib⁹ ei⁹ dē spēs: sunt accitua ei⁹ dē speciei: z in eodē. De alio mēbzo p. tnet ad aliā qōnē. i. vtz multa vt multa sūt cognoscant: s. qd tūc intellectus nō posset hē mltas scias habituales ei⁹ dē speciei de aliquo eodē fm spēm: sicut memoria sensitiua cognitioēs bituales mltas: z tē rps posset scias acq. sitā hē cū i. fusa. ¶ Rñ. si intellect⁹ itelligat p. singularē: sicut sensus p. sentit bñ sequit ppo. s. si p. itelligat vlt. sūt ficit vna cognitio de vna spēm: n. posset eē alia: qz nō haberet aliud o. p. m. qz idē vlt eēt vtraq. notitia cognitū p. mo nō sic de memoria. ¶ Cōtra. tu ponis aīs illud. s. si in intellect⁹. ¶ Itē eadē dēlo pōt sciri per multa media.

EX ¶ Ad p. m. rñ. scia acq. rē per medium qd est diffō illa nō ē singularis ex. 7. metaph. p. 3. tñ vltis. z iō tñ de vlt est demōstratio z scia. ¶ Cōtra. scia ē habit⁹ p. nis demōstrationis. sumpta spēs p. medio: pōt passio cōcludi de singulari z de mōstratiue. q. zc. ¶ Rñ. demōstratio ē qñ per cāz p. uertibilem cū passioē p. p. zia de aliquo. q. p. nis esset dicere q. passio gñs nō pōt demōstrari nec sciri de aliq. spēs: sed tñ de gñe siue de oib⁹ spēs scia vna z vna demōstratio. ¶ Cōtra passio gñs pōt p. genus tāq. per mediū cōcludi d. vna spēs. adhuc nihil itelligēdo de alia spēs. ergo eadēz erit scia duoz: q. nō vñū ē scibile sine alio. ¶ Cōsilt pōt argui de singularib⁹. Ad b. videt ex. p. p. posterioz. q. ois triagulus zc. q. h. que in semi. zc. ergo ponit ex. de pncipys dñs.

TRA nis sumēdo spēs sub gñe respectu passiois generis.

¶ Aliter dī q. due spēs per cōparatōem ad subm sunt vna spēs: z due p. comparatōem ad o. a. quoz sunt effectiue. ¶ Ad 2. dñt q. multe relatiōes nō sunt fil. vnde p. nō ē p. qz genuit hūc filium: s. qz filius. nec fun. est iste actus: s. actus. q. vna p. nitas p. se: z si sunt ples filij. hoc accidit. ¶ Ad aliud: sicut pus de luminib⁹ q. sit vñū ex duobus.

Contra ¶ Ad quartum: sicut pus. illd qd p. d. a. q. hz entitatē zc. q. q. r. aut q. vñitas subti sit formalr vñitas accitua: aut materialr: aut effectiue. Si p. mō: tūc itelligere accitua vñū numero: nō cū vñitate subti eēt d. dictio: z de nō posset separe accidens a subo. ¶ Itē n. sic. due albedies erūt vñū nūero. sit for. nō alb⁹: z postea niger. z itēz alb⁹: zc. si albedo sit vna forma vñi subti: cū vñitas subti p. mēat eadē nūero: erūt ille albedies vñū nūero: z sic idē nūero nālī freqnter gñat z corūpit. ¶ Itē illd p. 3. alr: qz si sūt idē rō tñ ē s. te: qz eritas accitua ē alia ab entitate subti formalr. q. alia vñitas. q. ar. eritas accitua sit alia formalr p. vlt idē erit cā sniipi: qz tu pōis subz cāz accitua: sicut vñitas subti z accitua eēt formalr idē eēt idē cōs formalr: z tūc idē cā sniipi. Si effectie cōcedo q. ab eodē efficiēte sunt diuersi effect⁹ dñtes solo nūmero. Si ar. mālī pcedo: q. vna ē mā diuersioz nūero i. ea dē spēs. z si accipis o. p. etis s. me. ¶ Cōtra p. m. rñ. tūc tria eēt vñū nūero: qz subz idē. d. alia rōne pncipali p. op. positi. s. q. mā sit in potētia ad aliq. formā singularē p. z p. se: qz mor. est act⁹ zc. 3. p. h. y. coz. si mobile sit tūc in potētia pmo ad albedinē: z nō ad aliq. singularē. q. qd p. m. o. p. ducit per motū erit nā specifica z nō nā singularis: nisi p. accitua: qd ē flm: qz p. h. act⁹ z oēs gñōnes sūt circa singulare. nō. n. hō zc. Dec. p. nō valz vt vt. qz illd circa qd ē subiectū mor. nō ē termin⁹. ¶ Cōtra. qd p. se iudic in singularē inq. tū singularē: singularē ē. termin⁹ mor. iudic in illd: circa qd ē opatio inq. tū circa ipz ē p. se opo. g. inq. tū ē singulare. ¶ Itē aucto: s. p. pncipioz nā occulte opati bis p. ducēdo vlt cū p. ducit singulare. q. qd p. se z p. ducit ē singulare. ¶ Cōtra aliq. q. ples sūt p. nūero ad eadē formā s. 3. spēs: qz 3. p. h. y. cā. p. si posse sanari z posse egrotari s. idē g. egritudo z sanitas idē sūt si posse dealbare bac dealbatōē z illa s. idē nūero. q. h. albedo z illa eadē nūero. Dī q. n. ē filz: qz p. due po. sūt ad diuersas formas spēs. iō nō sunt idē. nō sic at de alys. ¶ Cōtra: tūc segt q. eadē po. sūt eēt z nō eēt: qz pono q. aliqd subz fuit aliqñ albu: ad illā albedinē fuit po. in subo. Pono vltz q. illa albedo corūpit. adhuc ē subz i po. ad aliā albedinē: si p. alia po. h. p. po. si p. eadē cū ad illā albedinē que fuit. nulla est potētia: qz nō potest iterū eadē numero induci.

¶ Cōtra. g. forma nālīs ānibilat: qz nō cedit i po. nullo g. mō manet nec actū nec po. si dicas sūt in spē includit in po. ita posset eē: l. z deus ānibilasset p. m. u.

¶ Ergo segt q. eadē sit z nō sit po. n. ad albedinē pteritaz nō ē: qz tūc idē nūero redire possz nālī qd corūpit. e. z p. te h. z illa po. ē eadē. g. idē ē z nō ē sit. vlt sic p. clude. eadē po. nāl ē ad illd qd pole ē iudici nālī: qd ipole ē iudici. vlt sic. si eadē po. ē. g. idē qd fuit pōt redire: vlt argue sic. mō ē i po. ad dñas albedies futuras iudicibiles diuerf. p. t. z nō ē vna po. ad istas: qz po. ad vñā nō ē qñ po. ad alias ē: puta post. iō. ānos qñ p. fuerit corrupta. scōa nō iudicta adhuc. ¶ Itē po. in te z i me ad albu tñ dñ nūero a. q. si a subo. g. ois po. i me dñ tñ nūero a. q. cūq. i te: qd ē flm. si a ter. mīo segt ppo. Silt i eodē subo sūt duo termini nūero: z cū accipit q. tūc eēt i finitū po. actiue. pcedo n. ē icōne niēs: qz sol si voluat circa mediū i finitū gñaret i infinitū omni anno noua herba si eēt mā recipiēs eius i fluctiam.

¶ Cōtra eadē potētia actiua est i sole que posset. pducere i finitas herbas. Cōcedit illa potētia q. ē suba vlt q. lras q. v. est aliqd absolutū z pncipiū opandi: nō de potētia acti

T. c. 6.

i pbe

ca. i.

T. c. 10.

EX

TRA

na q̄ est relatio fūdata in tali p̄ncipio per cōparatōz ad pa-
tēs. Illa. n. numerat ad nūerationē potētie passiue: sicut
relatiua numeratur. Cōtra. tūc mō sunt infinite potētie
tales in sole sicut ē eiusdē sp̄s oēs: qz ad formas eiusdē sp̄i
infinite. B̄ cōcedit sic 2 in mā ponūt infinite potētie pas-
siue eiusdē rōnis: s3 cū arguit vltra q̄ illud eēt infinitū itē
siue. 2na nō valz. nec. n. aliqd p̄fectū sūt oēs i potētie acti-
ue: r̄ relones fūdate sup alia p̄fectiōem absolutaz q̄ vna.
Cōtra. si relatio p̄ma aliqd p̄fectiōem dicit: dupla per-
fectio est in duabz: r̄ infinita in infinitis: si nō videtur eē ali-
quod ens positū. Cōfirmatur etiā 2na negata: qz. 7.
p̄physicōz arguit. si infinita mobilia mouerent ī finito tem-
pore. ergo 2 vnu mobile infinitū mouet in tēpore finito:
sicut arguit de īfinito fm extēsiōez. ita h̄ arguit de īfini-
to fm itēsiōem. Cōtra. h̄c difficultas de īfinitate rela-
tiōis cōis est. ita enī p̄batur esse in me: sicut in sole: qz s3
aliquā qualitātē meā possuz eē similis īfinitis: si eēt īfini-
ta etiā actu si eēt actu īfinita. etiā mō habeo realitatez
oīum illarū relatiōum fm synach. de hoc ḡ ad relatiōez cō-
ceditur saltē de relatiōibz potētiālibus vel h̄tūalibus: licz
nō actualibz fm aliquos. Cōtra r̄siōem ad argumēta
sc̄dam r̄siōem. Cōtra p̄mā argm̄: quēcūqz forme eiusdē
sp̄i in eodē faciūt vnu: illud vnu 3^m est itēsius vtroqz. si
tūc due sp̄s sint sicut in me: 2 faciūt vnu causabit sp̄ez vna
itēsiōez: s3 illa talis nō ducit in albedine remissaz: q̄ mul-
tiplicauit vna sp̄em: 2 eadē rōne: nec in alterā q̄ gignit aliā
sp̄em. qz illa sp̄ez ex vtraqz cōposita est īproporcionabilis
vtriqz: representabit ḡ aliquā itēsiōez 2 p̄fectiōez vtraqz il-
larū: sic ille albedines nullo modo videbūt ab oculo.
Cōtra ex quo illa sp̄ez cōposita est vna nūero nō representat
bit duas albedines distincte. ergo oculus nō videbit illud
remissus distincte albu vt p̄us: s3 aliqd albu itēsiū. Cōtra
distincta actio nō est nisi distinctiōis. Si ḡ sp̄ez rep̄sen-
tāt duo distincta eēt distincte. Cōtra r̄siōez ad 2^m argm̄
p̄mitas in illo p̄re ad hūc filius h̄t maiorē vnitātē q̄ vni-
tātē sp̄i: qz alias nō est maior vnitās paternitatis ipsi: cū
seipsa q̄ cū p̄nitatē p̄lonis: qd videt īcōueniens: s3 maior
nō ē nisi vnitās p̄cularis. h̄c p̄mitas. ḡ in illo ad hūc fi-
liū ē h̄ p̄mitas: s3 p̄ hūc nō referit ad oēs filios: qz d̄structo
h̄ filio. destruit h̄ p̄mitas: si p̄ eadē ad aliū filiū referat il-
lo filio existētē erit h̄ p̄mitas. ḡ si ē h̄ p̄mitas 2 nō erit.
Cōtra aliud de lumibz: sicut p̄us de sp̄ibz: nō qz lumia
nō sūt rep̄ratiua alioz: sic sp̄ez. p̄z et q̄ ē intē lumis q̄ si
sunt duo lumia eiusdē rōnis īluminiātia. Altr̄ melius: qz si
eēt vnu subto: 2 duo fm p̄cessuz tūc segtur q̄ isti duo ra-
dy crūt duo rady geo: 2 nō visibiles: qz fm ratiōē linee
eēt ibi duo: s3 nō fm aliquā q̄litate naturalē que supad-
ditur in linea visibili: tūc oēs q̄ones p̄spectiue de itē-
tiōe radioz 2 r̄similes que depēdēt ex diuersitate ra-
dioz eēt t̄mōve fm geometricā p̄sideratiōem: nō fm
p̄spectiua: qz p̄spectiū p̄siderat lineā: vt in mā nālī.

Ad questiōem

ergo p̄t dici: nō est rō īpolita
tis qn duo accētia itētiōalia. 2
respectiua realia: 2 realia nō educta de potentia m̄ae vel
subti: vt etiā de potētia subti educta nō per motū eiusdē
sp̄i p̄nt eē simul sine d̄dictiōe. t̄n īcōueniens est h̄ vbi for-
mē iducitur p̄ motū: qz mor nō est nisi ī mobili sit dispo-
sitio opposita forme iducēde: vt p̄traria vel media. S3 si
agēs iueniat in mobili formā eiusdē sp̄i forme siue: nō in-
uenit ipm sub dispōne opposita. iō nō mouet ipz simp/ in-
ducēs aliā: s3 augebit formā p̄existētē in mobili: 2 hoc fi-
forma illa p̄existēs sit īp̄fectior q̄ illa quā agēs posset i-
ducere. si aut iuenit mobile sub forma eque p̄fecta for-
iducēde ab agēte ipso nō mouebit ipm omnino.

Cōtra auctoritatē p̄mā de q̄nto hui. q̄ per motum nō pos-
sunt iduci due forme eiusdē sp̄i. ynde oēs forme habent

tes d̄riam in eodē subo si iducatur p̄ motū necessario d̄i-
ferūt sp̄ez: t̄n de alijs nō iductis p̄ motū nō ē necessariū. ī
mo possibile ē q̄ due tales eiusdē sp̄i sint in eodē subo: si-
cut due sp̄ez duarū albedinū: 2 due p̄nitates 2 duo lumi-
na. 2 sic de alijs nō iductis p̄ motū: sicut ad aliā de q̄nto h̄.
Cōtra aliud de aia vdm q̄ nō o3 receptibile denudari ab
oi forma eiusdē sp̄i: sed o3 eū d̄nudari ab eadē forma nū-
mero. Cōtra alr̄ 2 melius q̄ o3 denudari a forma eius-
dē gn̄is que p̄ficit receptibile fm totā capacitatē eius.

EX
vitreo itēse colorato: p̄ e mediu nō representat liquor itus
positū s3 colorē p̄p̄riū: s3 p̄vitrū remisse coloratū rep̄ntat. TRA

Cōtra aut habeat vna forma dūmō nō p̄ficiat totā capā-
citātē: p̄t recipe aliā eiusdē sp̄i: si t̄n nō iducatur p̄ motū
sicut p̄z de formis supius enūcrat. de lumie nō est dubiū
si lumē regrat īdispositiōez in medio siue ymbz siue lu-
mi modiciū: tūc agēs nō imprimet nouā formā: sed itēdet
p̄existētē. Cōtra argumētū de duobz calefaciētibz p̄ mo-
tum qd ē 2 iā dicta. cedat q̄ calefaciūt duabz calefactio-
nibus: qz duabz formis. 2 cōment. s3 p̄physicōz. 2 mēto. 38.
d. si actio vna 2 forma vna: sicut actio solis alia ē ab actiōe
p̄ris in gn̄atiōe: qz actio solis ē nobilioz actiōe hois: sed nō
correspondēt eis due passiōes: sed vna: qz vnu generatū po-
test gn̄ari a sole 2 a parte multis actiōibz: 2 t̄n ibi vna pas-
sio 2 vnu generatū. si actio dicat respectū agētis ad passū:
2 cōcūctio passio respectū patiētis ad agēs: cōmultiplicaf
sicut h̄ supra arguit. Si aut actio dicat respectū mor vel
mutatiōis ad agēs vt est ab agēte: 2 passio respectū eiusdē
ad passū vt est in h̄: tunc nō sunt respectus correspondē-
tes. sed duo desperati fundati in eodē: 2 ad diuersos termi-
nos: qz motus est vnus: quia forma fluēs est vna: 2 termi-
ni agētes sunt plures. ideo respectus ad agētes sunt plures
s3 terminus recipiēs est vnus: 2 q̄ forma fluēs est vna 2 pas-
sio recipiēs ē vnu. ḡ vtrūqz extremū ibi est vnu. ḡ respectus
medius erit vnus. sic sc̄do mō intelligit r̄siōem superius da-
tam. Cōtra argumēta supra ad h̄ sunt soluta nisi sc̄oz. vbi
r̄ideo q̄ altero illoz nō agētē effectus nō eēt in altero fieri
in q̄ ē: q̄. s. dicit respectū ad illō agēs: s3 nō segt q̄ factū ab
solute nō fieret: s3 nō illo respectū ad illud agēs.

Cōtra solutiōem q̄onis. 2. agētia potentia paria. pone
q̄ iueniat passū sub dispōne 2ria simul īp̄mūt. ergo for-
mē iducte p̄ motū possunt multiplicari in eodē. Cōtra
desicut hic ad vltimū: q̄ mobile nō p̄t moueri sicut duo-
bus motibz ad terminū eiusdē sp̄i: licet due sint actiones

Cōtra. simul sunt due potētie in isto passo ad duas for-
mas eiusdē sp̄i. ergo simul possunt eē duo actus: eius in q̄-
tum in potētia. 2 ita duo motus. Cōtra cā in actu siml est
cū effectū in actu: 2 nō est. 2. p̄hy. 7. s. hui. 2 hoc verū ē de
effectū īmediato qd est fieri. h̄ ergo calefaciens simul ē et
nō est cū calefieri qd causat: 2 ille calefaciens cū illo: qd ille
causat. ḡ si vterqz causat idē calefieri idē siml est 2 nō est.
posito q̄ h̄ calefaciens cesset calefacere 2 nō cesset ille: nō
p̄t sic argui de agētibz ordinatis: qz īferi. qd simul est cū
fieri nō p̄t agere superiore nō agēte: p̄ supius aut sine īfe-
riori nō p̄t fieri esse. Cōtra si due actiōes 2 ille in passo re-
spectus ad agēs 2 eedē realr̄ īp̄s passiōibz. ergo due passiō-
nes. Cōtra sup actionē 2 passiōne fundat relatiōe 2 p̄mā m-
ultiplicato vno extremo 2 alio. ergo quot actiōes: tot passiō-
nes. Cōtra qd dices de formis iducibilibz p̄ mutatiōem
nūquid tales due possunt eē simul vni sp̄i. d̄r q̄ nō: qz re-
spectu vnus sp̄i est t̄n vna p̄uatiōe que auferit p̄uatiā
formā adueniētē: 2 per 2ris nō est terminus a quo possit eē
mutatio ad sc̄dam. Cōtra p̄uatiō est carētia alicuius in
apto nato alteri 2 alia carētia: qd p̄bat etiam: qz p̄uatiua
sunt d̄dictoria circa aptū natū. ergo si hoc nō iest. p̄uatiō
iēst. 2 iter p̄uatiōem huius 2 hanc poterit esse mutatio

2. c. 37.
2. c. 3.

Silr huiusmodi hec puatio sicut hec potetia. ¶ Ad pñm ar^m videtur cōcedēdū q̄ due forme eiusdē spēi possunt si- mul iesse eidē. etiā iducte per motū. sic q̄ simul iducant a duob⁹ agētibus iueniētib⁹ idē passum sub p̄trario: sed nō possunt eē due successiue iducte. Ita q̄ vna post alteraz p̄ motū: q̄ iducta p̄ma iā p̄rium abycitur. z ita nō ampli⁹ potest esse motus ad aliquā formā eiusdē speciei cū illa q̄ in- est: sed s̄m agēs si iueniat formā imperfectā respectu suc- z sic aliquo mō oppositā impfectionē tollit itendēdo eā. ¶ Ad 2^m ar^m. de mutatiōib⁹ necessario p̄exigētibus motū cōsimilr dicendū: sicut nūc deīn est ad pñm arg^m. q̄ due forme eiusdē speciei terminātes duas mutationes s̄l cau- satas a duob⁹ agētib⁹ possunt simul iduci: sed non vna post aliā: q̄ nec post 1^m p̄mā: pōt esse mor⁹ necessario regit^r ad mutationē que deberet eē ad scōdam. Sed qd de mutatio- nib⁹ nō terminātibus necessario mor⁹ cuiusmodi videtur illuminatiōes esse. ¶ Rñ⁹ q̄ due z simul z successiue in q̄- cūq; possunt iesse z forme terminantes ipsas: q̄ post indu- ctionē p̄me manet potetia ad scōdā: z puatio p̄p̄ia eius: z subm mobile si adsit agēs vel idēz qd p̄us: vel aliud pōt causare aliā formā: z si tales forme sint nate diu pmanere in subiecto: possunt quocūq; manere s̄l. ergo lumen z spe- ciem nō pones habere eē fixūz in medio: sed in cōtinuo gi- gnere relationē pones manere. z iō quocūq; eiusdē spēi. imo infinitas. quot ergo visibilia circa p̄ictū medij potetia vsq; illuc agere: tot ibi spēs: z quot luminaria: tot z lumia. ¶ Cōtra pñm arg^m. videtur destrui. Aris. q̄ idē simul mo- uetur duob⁹ motib⁹ eiusdē speciei. Itē ḡ duo ignes genera- b̄t duos ignes ex aqua cadē: aut saltē duas formas ignis iducēt in eandē materiā: qd videtur ip̄sibile. ¶ Pro- solutione notādūz q̄ quēcūq; forma nō est iducibilis nisi post aliā formā icompossibile: tūc corruptaz illatū pōt eē vnica i vno susceptiui. p̄batio: q̄ nec aliā iducitur postq̄ illa est iducta ea manēt: q̄ illā aliā nō p̄cederet aliā in- cōpossibilis: iāz. n. inductione p̄me est quelibz icompossibi- lis expulsā: nec due tales simul iducētur: q̄ nec ab eodēz agētē. 8°. metaphy. si efficiēs vñū z materiā vna: z effect⁹ vñū. neca diuersis: q̄ si illa sint approximata diuersis p̄- tib⁹ mobilis: puta vñū ignis ad caput. alius ad pedes agēt in diuersas partes p̄mo. vbi aut simul agūt vñā formā in- ducēt. p̄batio q̄ itensio ē q̄ alterum solūz iducēt: sicut si p̄nerētur in eodē situ respectu eiusdē partis passi vnaq; formā iducēt: vt p̄us. Sed ois forma iducibilis per mo- tum vel mutationē necessario terminātē motū ad ipsam necessario ad sui iductionē necessario p̄exigīt in suscepti- uo formā icompossibile tūc corruptam: q̄ licet termin⁹ a quo p̄ se mutatio sit p̄uatio z non forma opposita: quas puatio cōcomitatur: z idcirco inter duas formas sunt due mutationes habētes quatuor per se terminos: licet etiam duo mor⁹ simul currāt iter d̄ria: quozū alter qui est remis- siois est a gradu perfecto in quo fuit mobile in vltimo ge- tis ad puatiōē illius cōtrary totalr: vel ad puatiōem ali- cuius gradus dissibilis qui successiue abycitur. Alter autē qui est itensiois est a puatōe cōtrary iducēdi: vel alicuius gradus dissibilis iducēdi ad gradū perfectū terminātes motū: licet inq̄atū sic sint due mutatiōes: z duo motus: z vtrobz quatuor terminū: z ita forma icompossibilis aby- ciēda nō sit per se terminus illi⁹ motus vel mutatiōis: for- ma iducēda est per se termin⁹ ad quē: tamē illa forma pōt esse necessario regita. z necesse ē z trāsitus simul esse. nllz enim agēs nāle mouet nec mutat mutatiōē terminātē mo- tum aliqd susceptiui nisi habēs formā sue icompossibile: cū ergo nō p̄nt plures eiusdēz speciei simul esse per motū nec per mutatiōem per se terminātē motū forma que nō necessario regit aliāz icompossibile in susceptiui ad hoc: vt iducat. vnde p̄batur vnica: nō per hoc mediūz: q̄ agēs

nō iuenit passum sub termino a quo respectu actiōis: quia cū forma hac iest puatio illius que sola sufficit pro termino a quo respectu iductiōis talis forme. quere aliud mediūz. vñ. 3. forme ab¹⁴ de gbus fit vis: lūmē cognitio species: naz de relatiōe nō est vis qn multiplicet sicut corla: tū q̄ nō in ab¹⁴ z stricte loquēdos: s̄z in ad alterū: tum q̄ nō terminat motū nec mutatiōēz per semis forte vbi: z illud p̄supponit actiōēz vti icōpossibile: dicendūz de lumine specie z cog- nitiōe: vt aut supnaturalr iducatur aliud vbi: sufficit corre- latiuū multiplicari. puta q̄ miraculose fiat aliud circūscri- bēs simul cū p̄mo circūscribēte. ¶ De tribus illis formis absolutis videt siml^r dicendūz de lumine specie z cog- nitiōe: q̄ di. 13. z¹. ponitur lūmē esse spēm lucis. ¶ Sed cō- tra. lūmē itenditur. p̄z ad sensūz. ergo nō sunt due species: nō itenditur sicut p̄batur p̄us in hac questioē: qd illa spēs intensior nō ducet in cognitionem visibilis remissioris. ¶ Rñ⁹. spēs rei p̄ntis in me⁹ z organo sensitui itendit tā lūmē qd est spēs lucis: q̄ spēs coloris: z p̄ oīs illd est vñicū in vno: nō q̄ agēs p̄supponit formā icompossibile in sub- iecto ad hoc vt agat. S̄z q̄ qōlibet eiusdē spēi adueniens in eodē natū est itendere formā talē in subiecto: species ta- men lucis absentis qualis requirit in fantasia vel memo- ria sensitui non est lumen. siml^r species talis. s̄. imagina- ria ipsi⁹ albedinis nō est eiusdē rationis cūz illa extra. Za- les spēs absentis necesse est s̄l eē duas in organo fantasie: vñ memorie: nec ē ibi vna itensioz alia: sicut p̄batū est p̄us: q̄ cum obiectū absens nō cognoscit a fantasia nisi vt relu- cet in tali spē: opz spēs p̄porziōari obio: vt. s̄. representās nō sit itensioz q̄ nata ē sic gigni a tali obiecto: q̄ itensioz species itensius obm p̄porzionabilr representaret: nec pōt poni in vna parte organi fantasie vna spēs z in alia alia: sicut supra p̄batū est in hac qōne. sed quare spēs in organo sensus p̄- cularis non ita distinguit sicut in organo fantasie vel me- morie. imo eadēz ratio videt vtrobz. p̄batio alias nō di- stincte representaret: siml^r quō de vna spē in sensus exte- rioris organo generat alia in iterioz: nō vna itensa ex vna itensa. videt. n. irrōnabilius ponere vñā spēm exteriorē em esse p̄ncipiū respectu duarū remissarū itra: quas duo obie- cta p̄sentia causare in organo extra duas. ¶ Item d̄ illam cām. nullū agēs virtutis ip̄fectionis forma susceptiui itē- dit⁹. p̄z si calido itenso apponatur calidū nō itensum nō agit in calidū p̄fectū itēdendo. ¶ Cōtra illud ar^m de dua- bus formis. ergo due actiōes. ḡ due passiōes. ergo duo ter- mini: z de b̄ deīn est superius. ¶ Ad pñm arg^m. spēs in organo extra nō est ratio representādi obiectū: vt cognitū: sed sen- satio exterior est obiecti immediate: vnde nō requi^r q̄ ibi sit spēs p̄pter sensatiōem: in iterioz vero regit. ita q̄ inte- rior est p̄cise obit: vt lucet in specie: q̄ nō est obiecti in se p̄- sentis. ¶ Ad 2^m. spēs in fantasia vel memoria nō relinq̄ nisi mediāte sensatione. iō duas sequētur due. imo nō reti- neo nisi obiecta post sensatiōes perceptas. xi. d̄ tri. ca⁹. 8. g. talis est vna eiusdē spēi spēs s̄l: quare nō p̄ces pluriū obie- ctōz p̄sentū simul p̄pter defectū itentiōis copulātis ibi- dem sepe. Et per hoc p̄z ad illud de 3° forma ab¹⁴ que ē co- gnitiō. Nec sequitur simul eē species intensior p̄pter mul- ta obiecta p̄sentia vniūz speciei. ergo simul multe visio- nes. vel ḡ vna visio itensioz. p̄mū nō seqtur: q̄ itensio nō copulat multis. ideo nō plures saltē distincte siml^r si vna post aliā: cōcedo q̄ vtrūq; seqtur p̄p̄ia spēs in memoria. nō ergo ex vna itensa exteriori generatur alia iterioz. imo nulla generat nisi p̄sentē sensationē: z due nō p̄ces simul z duas successiue sequūtur imaginationes due. ¶ Ad 3^m. d̄. i. 7. q. 4°. an agēs equiuocū itēdit vltra gradū quē causaret vniūcū agēs nō. Sed quid. iā nulla forma absoluta poni- tur multiplicari eiusdē spēi simul in eodē: nisi tñ species i- sensu iterioz que remanet absente obiecto: z p̄cise pro-

pter hūc finē: vt. z. alba pūs vīsa possum imaginari: z pos-
sibilitas ē: q̄ illa cōsequitur distinctas vīsiōes perceptas
que nō sunt simul: nī illis trāsētibz manēt fan^m: quare
in vniuersis formis absolutis nullum est sile fan^m: vel tali
spēi interīorū quantū ad plurificatiōez in eodē. Dicit pōt q̄
z talis spēs similis est alyis formis quo ad ppositū. q̄. ii. d
tri. c. s. vñ solem memini: si voluerō: aut duos vel. 3. cogi-
to: sed ex eadē memoria quā vñum memini format acies
multos cogitātis. hī. i. g. vna spēs in fantasia vel memoria
sufficit ad imaginādū oīa eiusdē spēs: q̄ si voluerim imagina-
ri idola pfecta cū q̄titate colore figura zc. ad q̄libz vñū
sufficit vñū fantasia pro omnib⁹ illi⁹ spēs ad oīa sīl in ido-
lo sufficit vñi multis fantasmatib⁹ cōponēdo: sicut de mō-
te aureo: sicut ibi docet Augustin⁹. quomō possū cogitare
solē maiore vel minorez q̄ memini: z q̄drū zc. maxie stat
hoc fm articulū qui negat imaginationes hōy hoc: s. tñ
nāc q̄ est hilla nā est p̄sens p vñā spēm quātūcūq̄ cōiun-
ctā cū alyis in ydolo: falsū ē q̄ qd supponit rō a fine q̄ di-
sticta alba offerunt: falsū ē: vt disticta. s. tñ p vñā formā
habeo multos actus cogitādū vel imaginādū circa albū in
cōi ex tā diuersis idolis cōiunctū. Sed nūq̄ fantasia in-
tenditur ibi sic fm Augustin⁹. ē. musice. conti⁹ decidit z
reparat per sensus exterioroz: sed alia rō de possibilitate:
q̄ sequitur duas sensatiōes nō cōcludit. nō. n. sequitur. g. sunt
duo fantasmatā: q̄ illud posset intēdi nō tātus post duos
actus: sed etiā si illi actus essent per se itendentes adhuc
dualitas illorū nō cōcludit qn per vtrūq̄ inductus faciat
vñā formā itēsam. Sinis fantasia videbat⁹ dissimile alyis
absolutis. iā posset⁹ est simile. Et quidē z^m satis solutū est
de duab⁹ sensatiōibz: nec illud fuit pus. pbatio: sed quasi
solutio. Si p̄mum manere videtur quomō distincte ima-
ginor: albi⁹ minus albū vīsa: nō per vñum multoz fan-
tasmatū cōponēdo in ydolo: sicut montē aureū: p̄ q̄ in
tensio z remissio nō hnt fan^m p̄pria alia a fan^m forme: nec
per illud fantasia illa distincte imaginor: q̄ naturalr re-
presentat obm fm graduz pportidabile sibi. Dūcūq̄ oīa
dicta sunt loquēdo naturalr d actiōe naturali. restare pos-
set questio de absoluta cōpossibilitate formaz: z respectu
potētie diuine. Si de lumine spēs z cognitiōe concedis vni-
tate in vno: z nō q̄ p̄supponit ante sui inductionē formā
īcompossibile in passio. g. i^a ratio plica est p̄ticularis: quere
me^m vñus. habes ibi q̄ q̄cūq̄ pōt iducere aliqd spēs in il-
lud passum pōt itendere: q̄ nata sunt facere vñū: si simul
in vno: sicut de quātitate cōtinua vnita cōtinue in ligdis:
sed an semp qdūq̄ adueniēs possit augere: an vltra pfe-
ctionē p̄p̄y effectus nullū adueniēs itēdat: an z aliquod
tale itēdat: sed vsq̄quo dū^m est. Cōtra cām vñ vniēn-
tur si diuerse potentie. C. Rū⁹: q̄ vñā sūme actualr pus.
Cōtra. ista actuata sūme: q̄re non actuaf alia: C. Rū⁹:
equalis limitatio potētie ad actū: z cōuerso: q̄ l3 potētia
nō simplr depēdat ab actu accidētalī: sicut cōuerso: ta-
mē vt sic tale depēdet ab illo. oīs depēdētia est ad vñicū
sīl si sufficiēter terminat. ergo totū hoc reducet⁹. vñā suffi-
ciēter actuaf in hac spēs: sed vñū pbatur ista?

Prīora z posteriora dicunt⁹ quedā quidē tā-
quā existēte aliquo p̄mo z principio in vno-
quoq̄ genere qd p̄p̄inquis quidēz principio
aliquo determinato. Tex. cōmenti. XVI.

Questio VIII.

Vtrum bec sit ratio cōmunis p̄o-
ris q̄ pus est qd prin-
cipio est p̄pinquis. Qz nō: tempus ē nume-
rus motus s3 pus z poster⁹: sed in tēpore
nullū est p̄ncipiū. ergo zc. C. Itē in gnabi-
lib⁹ per p̄pagatiōez: si gnatio fuit sine p̄n⁹

vñū generās pus alio: z tñ nullū p̄mū. C. Itē si pus est q̄
est p̄ncipio p̄pinquis. ergo p̄ncipiū nō est pus p̄ncipiatō:
q̄ si est pus: hoc ē respectū alicui⁹ p̄ncipij p̄mū per te. ergo
p̄ncipium habz p̄ncipiū: hoc est icōueniēs: q̄ p̄cederet
in infinitū. C. Item nō videtur necesse ponere p̄mū p̄pter
pus: nisi q̄ vbi est magis z maximū: sed hoc est falsum in
nūeris. C. Item pus z poster⁹ est remotius ab h nūc: z ta-
mē dicit nobis vtētibz hoc nunc: vt p̄ncipio. ergo nō oē
pus p̄pinquis p̄ncipio: sed aliq̄ remotius. C. Cōtra. phi-
losophus hic z. 4. huius. ztra negātes p̄ncipia.

T. c. i. 6.

T. c. i. 8.

Dicitur q̄ notificatio ē p̄ueniēs: tñ alr⁹ p̄orib⁹ cēn-
tialr z accētalr ordiat⁹: q̄ in cēntialr ordi-
natis nihil causat sine p̄mo simplr: sed accidit hoc in ordi-
natis accidētalr: q̄ accidit hūc reuolutiōi celi: q̄ alia p̄e-
cessit: q̄ potuit fuisse: z si p̄or non fuisset per ip̄ossibile. vñ
entitas taliū oīum nō est ab aliquo vno simplr p̄mo: sīc
in cēntialr ordinatis sunt oīa ab vno p̄mo. z a quo depē-
dent oīa. vnde pus in accidētalr ordinatis dicitur per cō-
paratiōez ad aliquod p̄mū nō simplr: sed respectū illius: z
hoc per accēis in cēntialr ordinatis dī pus respectū p̄mi
simplr: qd est causa illius: z omnium posterioz.

Ad p̄mum dicit⁹ vel dici posset forte q̄ in tpe
est pus ex assignatiōe nostra: z sīl
p̄ncipiū. C. Contra. tunc tēp⁹ nō erit in genere quātitatis:
z tunc p̄mus motus sine tēpore vel depēderet motus ei⁹
ab anima. ideo dicit⁹ alr q̄ in tēpore est p̄ncipium siue ani-
ma: nō simplr p̄mū: nec etiā esset cū anima: est tñ ibi p̄nci-
pium respectū alicui⁹ posterioz z p̄orib⁹: q̄ ista dies icipit
a mane. z hora p̄ma p̄pingor est mane q̄s hora scda. C. Cō-
tra istud. si in tēpore s3 se nō est p̄ncipiū. sed in aliqua par-
te eius respectū alteri⁹ partis: tunc tēpus s3 se nec h3 pus
nec posterius: sed solū respectū aliquaz partiū. hoc in cō-
ueniēs: q̄ diffinitio cōuenit toti per se: q̄ est q̄ tps est nūe-
rus motus fm pus z poster⁹: z partib⁹ per accēis. C. Itēz
tēpus est cōtinuum. ergo nō est ibi aliqd nūc in actu de se
qd sit pus: respectū cuius dicat⁹ aliqua pars posterioz: s3 so-
lūz in potētia q̄tū est ex p̄te tēporis: q̄ si sic esset de se dis-
cōtinuū. ergo est ibi solum p̄mus: z pus ex assignatiōe no-
stra: z solū in potētia de se. C. Ad p̄mū: q̄ si fm se accipia-
tur pro toto tēpore. ver⁹ est: z id totuz tps nō est pus z po-
sterius. Sed ex hoc nō sequitur q̄ in tpe nō sit p̄mus z po-
sterius: q̄ fm partes h3 pus z poster⁹. C. Ad aliud: q̄ eē
in potētia equiuoce dicitur de eē in potētia ad actū p̄mūz
que est potētia cēntialis: z de eē in potētia solum ad actū
z^m. ip̄m vero nūc in tēpore est solū in potētia accētalī. Di-
co tūc q̄ in cōtinuo nllm est īdiuisibile in actu z creatio-
nis ergo nulluz prius in actu illo secūdo: concedo. tamen
sunt ibi in actu p̄mo: z eē sic in actu nō discōtinuat. C. Ad
aliud q̄ 3° generātes habēt 4^m pro p̄ncipio respectū ip̄so-
rum: respectū cui⁹ dīr inter se p̄ores z posterioz. C. Ad
aliud q̄ illa ratio ponit⁹ de illis q̄ sunt post p̄m⁹: nō de p̄n-
cipio p̄p̄ie. vñ aliter q̄ p̄ncipiū nō est pus. sed p̄m⁹ vel alr q̄
notificatio datur de illo in quo minimuz reperitur de rō-
ne p̄orib⁹. C. Ad aliud de numeris: q̄ si aliqd sit magis 3°
formā o3 ponere maxmūz: nō tñ o3 in his que sunt mai-
ra z minora quātitate: q̄ vbi est magis z minus fm perfe-
ctiōem: entitas oīum est a maxio: sed in nūeris nō: q̄ p̄fe-
ctio maioz numeroz est a minozibus ex eo q̄ pluries re-
plicat⁹ siue ex h3 q̄ vñitas q̄ est minimuz ibi frēq̄nter re-
plicat⁹ cā p̄fectio alioz. C. Ad aliud q̄ h nūc nō ē p̄m⁹ re-
spectū cui⁹ dicat⁹ pus z poster⁹ in p̄terito: nisi me^m: q̄ ē ali-
qd nūc pus respectū cōdicā illa ī p̄terito p̄ora z posteriora.

Quātum vero dicitur qd est diuisibile in ea
que isunt: quoz vtrūq̄: aut singulū: vñū aliqd
z hoc aliqd natū est esse. Tex. cōmenti. XVIII.

Vtrum ppria ratio q̄titatis sit generalissimū: sit diuisibilitas vel ratio mēsure. Qz nō diuisibilitas: qz si sic. ergo ptes post diuisionem differēt. Quero quātr: aut per accidēs: aut formalr: nō per accidēs: qz tūc q̄titas diuisibilis esset per accidēs. pbatio: qz idēz

est p̄m diuisiōis 2 distinctiōis partiū diuisariū. q̄ ptes pacidēs rē. Nō formalr: qz distinctio formalis ē specifica. ergo partes diuise differēt specie: qd falsū ē in q̄tū partes quātitatiue. ¶ Itē ppria ratio gnis equalr inest spēs oib: qz q̄titas discreta est actu diuisa: continua in potētia. ergo nō equaliter. pbatio. qz discretum sit actu diuisū: sc̄narius si esset actu diuisus eēt duo ternarij in actu. Sed senario exiit in actu duo ternarij sunt ptes eius. q̄ senarij actu exiit senarij est diuisus actu cū hēat duos ternarios actu i eo: cui p̄ p̄ ex auctoritatib: p̄bi. c. d. ex aliq. qz duo sunt pars trium aliq̄tr. ergo in ternario dualitas hz suam formaz. Et in cap. de colobō: qz numer⁹ hz aliquo mō partes diuisibiles: sicut qnarij binarij 2 ternarij: sed si tūc ex vnitatib: esset: nō haberet partes diuisibiles. ¶ Item 7. Eucl. ppōne quarta. omnis nūerus minor est ps maior aut ptes. ergo rē. ¶ Itē si diuisibilitas eēntialr vlt p̄ se 2 oib: spēs q̄titatis: 2 cuius est potētia eius est actus. in d̄ sono 2 vigilia. ergo diuidi poterit p̄ se cōpetere omni cōtinuo. Sed diuidi repugnat: qz qd diuidit nō est cōtinuū fm qz diuidit. tūc etiā naturalr inest quāto diuidi: 2 nō violēter: 2 ita figura incisionis nāliter fieret in materia 2 ars vlt diuidēs cōtinuū haberet mām in potētia nāli ad formā quā iducit. ¶ Itē ad p̄ncipale illa ratio non est gnālis omnib: quātis: qz est dare minimū in nālib: p̄ phycoz. sed oē naturale est quātū: 2 tamē nō est diuisibilis in partes: quāz est q̄titas. ¶ Itē si sic. cuiusq̄ esset h̄ rō. illud esset per se spēs quātitatit. hoc falsum est de loco qz nō numeratur h̄ iter spēs q̄titatis: nec tēpus est per se quātitas: qz est q̄tum pacciis 2 motus. similr fm p̄bm h̄. Silr cōmēt. dicit de loco qz nō est quātitas. ¶ Ad oppositum est philosphus bic.

Possēt dici ad qdōnē sic. qz ppria ratio eius est ratio mēsure: qz sicut qualitas est dispōtis. oratio est quātitas. mēsurat enī sillabas. ¶ Itē qz magis qz diuisibilitas pbatir: qz illa ponitūtur distincte spēs q̄titatis que sunt distincte mēsure: sicut superficies 2 locus 2 tū locus 2 superficies nō distinguuntur in rōne diuisibilitatis. ergo h̄ est ppria ratio quātitatit.

Contra ratio gnis inest eque p̄mo oib: spēsbus: qz equalr dicit de omnib: rō mēsure non: qz nō eqliter de cōtinuis 2 discretis: sicut p̄ lib. io. c. z. qz magis inest discretis 2 cōtinuis: nō nisi in q̄tū participat q̄titatē discretā. ¶ Itē si sic. vnitās esset maxime spēs quātitatit: qz rō mēsure verissime inest vni ex. io. bui. ¶ Itē rō mēsure nō est rō quātitatit dicta de q̄titate per se p̄mo mō: qz mēsurā est dicta de notatiue a rēone tertij modij. tūc est ibi: vt in genere est tūc passio q̄titatis: 2 sic non ppria rō q̄titatis: qz ex. io. in quolibz genere est vnus p̄mū quod est mēsurā omniū in illo genere. h̄ 2 omnignā: 2 magis alyz: sicut in genere coloris albedo: in genere saporis dulcedo. ergo nō est ppriū q̄titatis. ¶ R̄ndetur h̄ qz quēdā est mēsurā mēsurās p̄ replicatiōem que aliquoties sup̄ta reddit totū: 2 talis ē ppria q̄titat. Alia ē mēsurā perfectiōis suē fm p̄fectiōem: 2 illa non sic: qz albedo nūq̄ reddit nigrū. Silr nec mēsurā cognitiōis: qz illud qd ducit i cognitiōē alioz in genere nūq̄ reddit illa. ¶ Cō

tra. respōsio cōcedit p̄positū: qz mēsurā nō est essentialis quantitati: nec passio eius: nisi illa per replicatiōem q̄ non eqliter 2 cōtinuis 2 discretis: qz in discretis est simplr minimū reddēs per replicatiōē totum: in cōtinuis nō. ex. i. bui. ca. z. qz nihil est minimū nisi p̄ctus: 2 tale per replicatiōē nō reddit. ergo talis mēsurā nō est pprie quātitatit: cū nō cōueniat omnib: spēsbus eius. 2 cōcedatur h̄ ar. gumēta. ¶ Cōtra illa posset argui. cōtra p̄mā rōnē videt qz cōtinuū habeat rōnem. ppriā mēsurandi p̄ter applicatiōem nūeri: qz mōt dī lōgus 2 tēpus lōgum. 4. phycoz. T. c. io. ca. de tpe. Sed mēsuratio fm longū nō est mēsuratio dist. 2 ide. creta. ¶ Dm qz nullū cōtinuum mēsurat nisi applicatiōe mēsurā discretā: qz nescitur lōgitudinē temporis nec vici: nisi qz tot sunt ibi pedes in spacio. sup̄ qd est mōt. vñ mēsuratio est fm replicatiōem partiū aliquoties sup̄tarū: 2 ita vt eis applicat nūerus: que reddunt totum.

Dicēdum tūc ad qdōnem qz ppria ratio ē diuisibilitas in partes eiusdē rōnis. vna est opinio qz substantia corpea hz pprias partes eiusdē rōnis extēas in potētia de se 2 actu per quātitatē. ¶ Alia opinio est qz nō hz partes eiusdē rōnis: sed solū partes eēntiales. Si scōa est va tūc diuisibilitas est p̄pē q̄titatis in partes eiusdē rōnis. Si p̄ma sit vera. tūc opz addere qz diuisibilitas in ptes extēas in actu sit ppria rō eius. Tū p̄ma opinio non v̄ vera: qz h̄ illaz rō q̄titatis: nec numero nec discretis p̄teret: nō nihil oī addere nisi qz diuisibilitas in ptes eiusdē rōnis sit eius ratio. ¶ Antē ad h̄. hic in. 5. vbi ponit ppriaz rōnem q̄titatis. silr notificat spēs p̄ diuisibilitatē h̄ in. 5. 2 h̄ diuersū modū diuisibilitatis assignat diuersas spēs q̄titatis. illa aut est rō eēntialis fm cui distictionē distinguunt spēs gnis. Silr in p̄dicamētis q̄titas ca. d. qz continua est cuius ptes copulant rē. Discreta cui partes nō copulant. ergo de rōne vtriusq̄ est h̄c partes: sed oē h̄as partes est diuisibile. Silr. 3. phycoz 2 ponētēs infinitū: 2 illud eē subaz. dicit Al. qz si sit diuisibile in magnitudi: nē aut multitudinem: aut est magnitudo aut multitudo: suba. n. nō est diuisibilis nisi per alterum istorum.

Contra auctoritates pbat qz diuisibilitas est ppriū q̄titatis: 2 nō qz sit de eēntia eius. qz diuisibilitas ē respect⁹ respect⁹ nō ē de eēntia absoluti. ¶ Itē potētia 2 act⁹ sunt eiusdē generis: 2 diuidūt oē ens 2 eiusdē eēntie. Sz diuidi non est de eēntia q̄titatis: qz si sic. omnis quātitas esset actu diuisa. ergo nec potentia ad diuidi est de eius essentia. ¶ Itē ista rō videtur cōcludere 2 te: quot. n. act⁹ tot potētie. 3. phycoz. posse sanari rē. q̄ si in quāto sunt potētie ad i. finitas diuisiōes: videtur qz sunt in ipso infinite diuisibilitates: sed p̄ma passio est vna vnus.

Cōcedo tūc qz diuisibilitas est p̄ma passio q̄titatis 2 nō de eēntia eius. vñ sicut h̄ est per se se cūdo mō. Color ē visibilis. sic h̄ q̄titas ē diuisibilis. vñ sicut diuisibilitas ē respect⁹ qdaz in colore p̄ cōparatiōem ad visū: sic diuisibilitas fūdatū in q̄titate: et dicit habitū dīnē ad diuisionem. 2 cuiusq̄ est diuisibilitas in partes eiusdē rōnis. h̄ est p̄ q̄titatē: tūc h̄ est p̄ se scō mō: quātitas ē diuisibilis: sicut h̄ color est visibilis. 2 de aia. vnde oēs auctoritates pbat qz q̄titas est diuisibilis p̄ se 2 vñ q̄titas notificat h̄ p̄ p̄mā passiōem eius: 2 nō diffinitur 2 silr diuisibilitas est passio cuiusq̄ ipz q̄titatis: licet non p̄mo: sed gnis p̄mo: 2 speciez per se nō p̄mo.

Cdiuisibilitatē sequitur finitū 2 infinitū: qz finitū sup̄ponit aliqd qd oī finiri illd nēcio p̄ntelligit diuisibile. f̄

T. c. 30. bui.
T. c. 32. bui.

li. i. ci.

T. c. 36. vide.

T. c. 18.

ca. d. q̄. titate.

T. c. 3. 7. ide.

T. c. 3. 7. ide.

T. c. 3. 7. ide.

EX T. c. io.

TRA

T. c. 66

EX

Ad primum ar^m dī q^d h^{ic} q̄titas z illa dīnt p acci-
dēs: qz p subq. ¶ q̄ h^{ic} d^{icitur} ill^{ud} substātus

EX **C**ōtra q̄ntitas ē difibīl p ab^{rum} aliā se p te. ḡ ptes q̄ntita
TRA tis p alia ab^{ra} se d̄nt: sī regula p quā arguis sīt bona.

Contra istud. si nūcrus non sit actu diuifus: est actu vn⁹. ḡ aliq̄ vnitate q̄ est p̄m⁹ nūeri q̄ vn⁹ op̄posita. Silr̄ sequitur q̄ nūcr⁹ gnari⁹ sit fenari⁹. p̄bat̄ vtraq̄ p̄na: q̄ vnū aliq̄ vnitate vnū nllō alio: nisi vnitate d̄ genere ḡstituta. p̄bat̄ p̄ hoc: qd̄. ḡ. determinatum ē fm̄ Aui. tūc nūcrus est vn⁹ vnitate q̄ est p̄m⁹ nūeri: qd̄ est p̄m⁹ icōueniēs: q̄ oppositū de opposito: ē vn⁹ vnitate alia a suis p̄tib⁹. z ita est maior seipso p̄ illā vnā vnitate. ¶ Itē oē acīdes vnū ē in aliquo subo vnū nūcrus nō. ḡ. rē. ¶ Itēz h̄ in l̄ra. nūcrus est cēntia l̄r multitudine. S̄z multitudine fm̄ q̄ multitudine nō est vnū. Aui. 7. meta. ḡ nec nūcr⁹. ¶ Ad p̄m⁹ q̄ nūcr⁹ est vnū aliq̄ vnitate: s̄z h̄ vltima vnitate. S̄z oēs alie sunt p̄tes mālēs. vltia cōpletiua z formalis omni⁹z. ¶ Cōtra. p̄ba. 5. ca. d̄ toto in q̄buscūq̄ pō nō facit d̄fiam in suba rei: neq̄z i fiḡz ibi d̄ oīs nō tot⁹ vt i ligdis z nūeriā.

1. $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{4}$

Lōtra. ad huc itat ar^m. Dē vnū est vnitāte vnū. Sz nllm ē vnū: nisi de gñe q̄titatis: si vnitas talis est pñ^m numeri: sz illa nō ē aliq̄ vnitas de gñg. gñā. si v^o β: tūc q̄ cū gñg vnitas faciet senariū: ita seq̄ q̄ gñg sūt sex. Dico q̄ ē vn^o vnitāte de gñe q̄titatis: t nō vnitāte aliq̄ de. s. z sic erunt tūc sex. Dico q̄ sic vnitas hoīs ē passio hoīs pñs eius eēn^o talis: sic vnitas gnary sequitur gnariū: sicut passio: t ē vnus formatr per illā vnitātē: qz in oibus vnitatib^o. vt in mā ē vna forma: quā cōsequit vnitas q̄ ē passio gnary q nō ponit in numez cū gñg mālibus: qz nō ē pars mālīs: sz passio totū cōpositū. vñ nūerus ē vn^o p̄dicatiōe denotiatiua: t vnū illa vnitas q̄ ē passio gnary: pñs ipm exiit in actu per formā suā specificā q nō est aliq̄ vnitas mālīs: sz forma īnotata aliqñ fūdāt sup nām rerū: aliqñ sup supposita. vñ gnari^o t senari^o sunt oñ nūeri in nūero: sicut petr^o t paulus duo hoīs. ad β. n. q̄ dicit senari^o oportet q̄ h̄bet sex vnitates: tāq̄ ptes mālīs. illa. n. formatr in gnario nō ponit in numerū. ¶ Ad aliud qd verū ē. vñ. io. eg sunt subm d^o gnary: sed nō ois accides diuissibile eē in subto indiuissibili. ¶ Ad Aus. dico q̄ multitudo fm se nō ē vnū p̄ mō p̄dicatiōis: qñ tñ sit vnū denotiatiua p̄dicatiōe: nō negat. imo si tūc hō est vn^o vnitāte de gñe q̄titatis denotiatiua p̄dicatiōe. sic multitudo t etiā nūerus. ¶ Contra. vñ q̄ vnitas pñ^m nūeri sit forma nūeri nūeri: qz nō das aliud vnū: t vnū seg tria icōueniētia. Prīmū est q̄ senari^o t gnari^o tñ sunt duo nūeri nūero: qz vterq̄ ē vn^o nūcro. 2° q̄ tñ sūt duo

T.c.14. singulares numeri: et non due species: q. 3. b. q. 13. nihil differt nobis unus numero: aut singulare dicitur. **C** 3. signari: et senarius sunt duo numero: ille binarius numerus erit 3. ab eis numero: et illud 4. tribus precedebatibus: et sic in infinitum non solum de numeris pluralibus. Immo pone tamen duos numeros actu. Et preces infinitos numeros necesse: q. sicut a. et b. numeri duo numero. ita dualitas a. alia e. ab a. et b. ergo ternarius duo numerus. Illorum triu numerorum. a. b. c. et sic in infinitum omnia numerata sequebatur esse actu. ergo et numeros omnes. **C** 2. confirmat. q. oium quatuor actu existunt. et reals diuersorum e. alius numerus i actu. et a. sunt h. ergo et. Ita ratio probat numerum esse infinitos numeros diuersos species. sicut per se filius eiusdem species. q. 2. a. et c. sunt duo vna d. dualitate. et b. c. alia dualitate. **C** Item a. et c. similiter a. et d. similiter d. et c. et sic in infinitum. **C** Ad h. tria iconuenientia. Ad duo prima pars in prima questione quarti libri. **C** Ad 3. sic si omnia corpora vniuerfi essent continua in se illi esset corpus? i actu nisi vniuersum: q. oemvni discretum esset ab omni vno discreto. ideo non est nisi vna discretio i actu: nec potest esse plures numeri i actu: si tamen ille est qui continet omnes unitates: et in ipso est quilibet minor in potentia. **C** Contra alii est d. narius. io. huius

T.c.134. 2. io. canus. 4. phy. **C** R. sicut si illi? continui partes differrent species esset dare maximam aquam vel maximam aerem. et ita d. alijs partibus: nulli autem corpus maximus in actu nisi vniuersum quod continet omnes istas partes: sic e. dare maximam numerum. canus: et maximus huius: nulli autem in actu simpliciter: nisi simpliciter maximus omnes unitates contineret. **C** Contra. ad duo domus: vlt. 3. et. ergo binarius est ibi actu. **C** R. sicut sicut continuus d. tricubitus: non quod tunc diuisus in tres partes cubitales: nec alia qua quiritas cubitalis est ibi actu: sed in potentia: quia nunc tamen est quod posset didi in tot partes tatas: sic lapides dicuntur. duo: quia tanta pars numeri que est actu omnium entium est in illis lapidibus: quanta si per se esset extra totum esset dualitas. **C** Contra tota hanc viam ad 3. et. v. ponere omnes numerus esse simpliciter diuisibiles. et ita vt v. est quod. prima pars. Si n. alius est diuisibilis pole esse duo: et stat arg. **C** Uides et ponere quod non posset facere. et numeros esse actu. que hoc cum quilibet species est factibilis i actu: et vna esse cum alia non ictu dat d. ictioes: q. accipiat maximus numerus quod dat esse in actu ille est v. et nulla unitate que sit per se. ergo alia. q. connumerando illa cum unitatibus malibus h. maior numerus: et in actu. et ita duo numeri: et in actu. **C** 4. ps. quati in toto non est in potentia: sicut gnabile. Immo tota entitate sua h. 13. non separati. q. quot unitates essent in partibus diuisis tot et mo 13. non separantur. **C** Ad 3. diuisibile. h. est ipole diuidi. concedat: nec sequitur vltra. q. non est quod: q. est aptum natum diuidi in quatuor quatuor: non autem ipossibile. Alioquin celus non esset quatuor. **C** 2. concedatur: q. d. ictio e. duas esse discretioes: sicut alii vna non discreta ab alijs vniis: et si discreta ab illis. q. cum eis faciunt vnum numerum. **C** Ad 3. ipole est unitate i formatez connumerari cum malibus: nisi in imaginatioe in qua vadunt numeri in infinitum. **C** Ad 4. concedo quod entitas oium unitatum e. q. esset scia d. ictioe: sed nunc ex unitatibus nullus numerus est in actu: nisi ex oibus. ita q. h. et illa non faciunt unitate binarium: sed vna precise distincta a se iuncta. ita quod a nullis alijs: vni nec sic e. binarius in triario: sicut ps. linee in linea. **C** Contra. si numeri vni? et partes non sunt in actu. h. est fla sim. Bis tria sunt sex: cui? op. v. q. e. va in sensu p. o. fm phm p. elenchoz.

ca. 2. **C** Itre bis tria e. ducit? numeri in numerum: et quantitas numeri: et quantitas predicatur d. subbo. d. q. h. est fla. bis tria sunt sex. Et accipit h. aut. q. sex sunt semel sex. **C** pot. tamen concedi p. p. q. bis tria sunt sex. Et ad phm non negat phm. nisi quod ducit? ternarius non e. eentia senarius: et e. q. litas. **C** Ad aliud accipiedo. sic: q. bis tria non sunt senarius: sed q. hnt bis tres unitates habet senarius: et e. denotatiua predicatio. **C** Ad aliud principale: quod potentia q. est tamen potentia an actus. q. illa est propria alicuius actus non pot. esse illi? manere illa potentia: q. si subz d. ter

miaret sibi potentia ante actum: actus non pot. stare: q. corruptibile deteriorat sibi potentia ad corruptioes an actum: actus destruit et subin? potentia. Similiter phs. 3. phycoz. ca. de motu. edificabile e. alius p. p. actus: non domus: sed edificari: et nunq. edificabile h. domus p. actus: q. non est actu sub domo: vt edificabile. Similiter q. continuu d. terminat potentia d. ictiois an actus. Id diuidi non stat cum continuo. Per ides d. d. unitate: nec esse file de risibili? ridere: q. non est determinata potentia an actus. **C** Contra. cui? est potentia ei? e. actus? alias potentia esset ad ipossibile: vni v. d. ictioem includere quod aliqua potentia p. se an actum sit propria alicui subto: vel necio sibi ibere: q. tunc actus possibiles? ipossibilis ictus. **C** Ad aliud dicitur sic quod minimum naturale iquatuus quod tum est diuisibile: in quantum n. ale non.

Contra illa ratio non magis minimum quam maximum e. diuisibile: q. maximus non est diuisibile f. 3. semel iquatum quatuor. Si g. ita va quantitas e. in minimum: sic in maxio. ita vt est minimum n. ale diuisibile: sicut maximus. **C** It. q. q. aliqd ipossibile est ictus alicui fm aliqua conditioe ei? et fm alia tamen natu esse sibi ictus: si sit illam conditioe fm qua natu est ictus simpliciter ictus. Sed diuisio i. est minimum fm q. itate: ex quo g. est formalis quatuor simpliciter est diuisibile. **C** Posset dici ad 3. q. iquato illo aliqui diuisi aliqd ipedies d. ictioes: sicut in minimo: in maiori non: q. facta diuisioe in maiori manet partes in se que prius: non sic in minimo. **C** Contra aut illud ipedimetu coniunctu repugnat simpliciter diuisibilitati: et tunc repugnat quatuor: et ita minimum non est quatuor. si non: sed stat cum diuisibilitate et potentia non est ad ipossibile. ergo pole est actu aliqui ictus. g. mini mu pot. diuidi. **C** Item q. forme n. ali: vt carnis non repugnat esse sub quatuor: modica q. itate etia sub p. icto. p. batio aliqd corp. n. ale non circulare est finitum. g. aliq. superficies non circularis e. in actu: non i finitum. g. teriata linea: et linea h. terminatur p. icto. ergo aliq. p. ictus in n. alibus e. in actu: sed p. ictus est de g. ne quantitas. ergo determinat sibi aliqd subiectum non manet prima: ergo e. in suba coposita. g. aliqua caro in coposito est sub p. icto. **C** Et ad 3. volunt aduersari d. e. q. 13. sit accipe minimum quod per se pot. esse: tamen in toto non e. accipere minimum parte: q. non est dare aliquam minimam partem in calefactibili q. p. calefiat: sicut nec in motu e. dare prima parte. 6. phycoz. et sicut pars mobilis in infinitum mo. **T.c.52.** uel ps. an parte. ita quod non est prima pars: et tamen illa minima ps. et circit. q. est in toto si sit diuisa non maet: q. corrumpit in cotines. **C** Contra quod non repugnat sibi per se: q. si alteratio diuidatur fm diuisioem mobilis cum in toto sit accipe parte mioris et mioris in infinitum. ergo non repugnat forme in toto p. ficere quatuor: modica parte. **C** O. etia d. ict q. minimum est diuisibile: q. partes diuisioe non manet post d. ictioes. illud nihil est: q. 13. non possent manere post diuisioes non minus d. ict totum diuisibile ex quo quatuor est. **C** Et ad phm quod p. phy. ipse loquitur de minimo d. Anaxagoras: et ipse iponit sibi quod **T.c.36.** concessit quodlibet esse in quolibet: et hoc quod ex quolibet pot. gnari quolibet. **C** Contra. dicit phs. quod venias ad aliqd minimum ex quo miori non pot. quolibet gnari: q. illud minimum non pot. sustinere actioes cuiuscunq. ageris n. alis: q. tamen est d. anaxagoras quod ponit quolibet gnari ex quolibet in infinitum. vni phs. non. **C** It. ex mimmo aque pot. gnari ignis in cetuplo plus: accipiat tunc medietas ignis: ex illo fieri pot. aliqd terre: sed minus q. sit illud ex quo gnabat totus ignis accipiedo p. portionem e. 3. si tunc esset minus esset minus minimo. **C** It. si est dare minimum quod pot. p. se e. g. e. dare aliqd quod p. mo iudici d. calore p. alteratoes: ita quod p. mus totu fil. alioquin si aliqd ei? et non totus illud aliud est min. mimmo. et h. minus p. se exis: q. d. nodus e. in toto: q. nihil p. ter illud i ductus est. **C** It. est dare mimam p. te motus: et p. te p. is: q. n. alia sunt et tunc sequuntur duo iconuenientia. p. primus d. Arist. 6. phy. **T.c.52.** et d. rati.

T. c. 23.
t. 10. 2. iii

ta. 4. 2. 5. añ oẽ moueri pcedit mutatuẽ eẽ. 2. 2. 5. 2^m quia accipia motum scĩ in tpe hĩtẽ. 7. partes minas. accipia mobile duplo veloci: illud ptraĩbit equale i medio tpe. ġ in trib⁹ partib⁹ minimis 2 dimidia minie. 2 ita minimuz e⁹ diuĩsĩz. sic ar⁹ pbs. 6. pby. c. p. d. istati. ¶ Dic dñr: q qz ois ps mot⁹ e⁹ ps in toto. 2 sic de tpe. 2 iõ nõ est dare minũ e⁹ tñ dare minũ motũ q post p se eẽ: 2 nõ in toto. ¶ C. Cõtra. qz ps p se eẽ q tũc e⁹ qñ nihil sui tot⁹ e⁹ nisi ipz subz vĩcludere pĩcatũ: tale est qñlibz ps mot⁹ 2 tps: eĩ 2 quã tu ponis i toto. alioqn eẽt successiue multe ptes sil. qñlibz ber pars mot⁹ 2 tps potẽs p se eẽ in toto: põt p se eẽ. Si ergo nõ est dare pte minĩmã in toto: nec p se exĩtẽ. ¶ Itẽz cũ mouẽs pũs caulet pte porẽ mot⁹ q posteriorẽ: qre non põt i medio cessare: 2 erit por ps p se exĩs. ita q in nĩllo to. sic ar⁹ de oi pte motũ q dederit in toto: qz oẽm illam cãt añ potiorẽ. ¶ Itẽz qñ fit mot⁹ a calido in frigidũ pũs deuenĩt ad minĩmũ calidũ si est dare: qz tot⁹ calor abĩciat. qz semp dũ calidũ remittĩt gradus remissus relictus p se est ex totũ: tãdẽ veniã ad minĩmũ sub illo necessario eẽ mobile tñ per istans. qz si p duo. ġ gesseret. 2 ime⁹ post illud istas calidũ nõ eẽ. ġ 2 corruptio isti⁹ gradus n̄ successĩue. pater: qz tũc reliqueret p se exĩs aliqd minus minĩmo. ġ subita: 2 ita in istati. 2 ita istas immediatũ istanti ¶ Dic est mĩo de corruptiõẽ illi⁹ minĩmi: cui⁹ daf vltĩmũ i esse: sicut de corruptiõẽ nũc: qz neutrũ aliqñ p nõ eẽ. ¶ C. Cõtra. si est corruptio illi⁹ minĩmi calidi 2 inductio alicuius gradus fridi. Si ġ in illo mobili nũqz calidũ p nõ est nũqz frigiduz ibi p est: vel ille gradus fridĩ: 2 sic in infinitum ps illi⁹ eãĩ partẽ. ġ nõ hz minĩmũ. Nota si ponat nĩbil fridĩ i duci añqz totũ calidũ corrupat fĩm opionẽ forte Anselmĩ. al. arcellĩni: tũc neciõ cõcludĩt q nõ est dare minĩm frigidũ gnãdũ. si deĩ minĩmũ calidũ corrupẽdũ. 2 similiter eĩ argueret. 2 tũc istud ar⁹ redĩt in idẽ cũ p argumẽtoz supza. qz illa duo minia fĩm anseĩ. erũt sibi imediata 2 sub neutro p⁹ mobile eẽ nisi p istas si pũue mouet a calido ad perfectũ frigidũ. alioqn sil moueret 2 gesseret. Si autẽ Anseĩ ponat a pñ in remissĩõẽ calidi eẽ inductiõẽ fridĩ: tũc ar⁹ nõ ita cogĩt. qz nũqz p calidũ nõ est: nec vnqz p ille gradus fridĩ eĩ ġ ime⁹ i ducĩtur post minĩmũ calidũ: qz iã frigidũ pũt. 2 ille gradus iã nõ est. iõ nõ hz minĩmũ. ¶ Cõtra. remissĩõẽ calidi si icĩpĩt ab imutatiõẽ: nec hz aliqd pñ. tũc nec inductiõẽ p fridĩ: 2 stat ar⁹. Si autẽ est aliq pma mutatio per quã aliqs gradus p fridĩ i ducĩtur: tũc eẽ pma mutatio p quã aliqd calidũ remittĩt. 2 ita n̄ est dare vltĩmũ calidũ i esse geto: qd vĩcõuenĩs 2 3. Az. 5. pby. ¶ De ista mã qre in tabula pby. 5. lib. 2. in qõnib⁹ 5. pby. ¶ Ad aliud q loc⁹ nõ est in gñe qĩtatĩs. 2 iõ nõ diuidĩt nisi ad dĩsĩõẽ supĩcieĩ: 2 sic diuidĩt p accĩs. imo pũt põt locari: 2 q pbs dicit in pĩdicamentĩs de loco nõ sunt va: nec loqĩ fĩm itentĩõẽ ppĩa: 2 famose fĩz opĩonẽ alioz fĩm Anĩ. qz dicit ibi q loc⁹ est cõtinũ: 2 in. 4. pby. dicit q nõ. vbi veritatẽ determinat. ¶ De motu 2 tẽpore. dñr q sunt quãta p accĩs: qz. 5. b. p aliud: qz motus p magnitudĩnez: 2 tps p motũ. ¶ Cõtra illud qd hz ppĩas ptes eiũdẽ rõnis distinctas a pĩb⁹ alterĩus hz ppĩa diuĩsĩbilitatẽ aliã fĩm cẽntĩã a diuĩsĩbilitate alterĩ. 2 3. mor⁹ hz hz ptes p se: 2 tps sum⁹. ġ tẽ. p: minoĩs. ptes p se tps 2 mor⁹ sunt ptes q nõ pñt sĩt eẽ ptes magnitudĩnis in oi inĩstati sil sũt: q diuĩsĩbilitas bĩz illa nõ eẽ cadẽ: 2 ptes motus 2 tps sum⁹ pũs 2 posteri⁹ 2 alie sumul. ¶ Itẽz de ppetate qĩtatĩs pĩz idẽ: qz ppa passĩõẽ eĩ est mai⁹ 2 minus: qd ergo hz ppĩũ mai⁹ 2 min⁹ aliud a maioĩ 2 minoĩ alterĩ: hz p pĩa diuĩsĩbilitatẽ. mor⁹ est hz respectu magnitudĩnis. ġ tẽ. p mĩ. magnitudĩe exĩte tãta põt mor⁹ eẽ maioĩ qñ trãssĩt mobile tardũ: 2 minoĩ qñ mobile veloz. ¶ Itẽ cõtinũum est cui⁹ ptes copulanĩ ad aliqũẽ terminũ cõez: cui⁹ ġ ptes

T. c. 18.

copulanĩ ad aliũ terminũ hz aliã cõtinuitatẽ: sed ad aliud idĩuĩsĩbile copulatũ ptes motus: 2 magnitudĩnis: qz ptes mot⁹ ad aliqd mutatuũ esse. ptes magnitudĩnis ad punctũ. ġ magnitudo nõ est cõtinuitas mot⁹: sed hz aliãz. ¶ Itẽ cãm eoz: qz quãta sunt p aliud. iõ tẽ. q añs sĩt fĩm: 2 q pñã nõ valz: p pĩz: mot⁹ eẽ pĩnuũ. qro aut a cõtinuitate mobilis: aut a cõtinuitate magnitudĩnis. Nõ p mĩo dicit pbs plane in lĩra. Nec a pĩnuĩtate cĩ fĩm q eẽ motus qz ipẽ 5. pby. c. 3. dĩffĩ. 2 tĩf moueri cui nĩbil deest rei: aut parũ: vt in chordĩs cythare dicit pĩũ. sũt graue exĩs sũsum mouet cõtinũe ad terrã: si eẽt decẽ media pĩguia: sicut si pĩũ. ergo nõ eẽ cõtinuitas mot⁹ a magnitudĩne super quã. ¶ Itẽ q cõtinuitas in motu nõ sĩt a cõtinũe eiũs: fĩm qz tũc in alteratiõẽ nõ eẽt cõtinuitas: qz albo de fĩz quã eẽ mot⁹ nõ est dĩffĩbilis nisi p accĩs. Qz pñã nõ valz. musca eẽ musca: 2 suba ab alio. ġ nõ est in gñe sube: nõ valz: qz eẽfectiue ab alio suba: 2 formalt suba fĩz se. sũt bĩ mor⁹ eẽ effectiue qĩtus a magnitudĩne: 2 formalt de se. ¶ Cõcedo ergo q formalt sunt qĩta a seĩpsĩs. ¶ Cõcedo 2 nes triũ pĩmarũ rõnum. f. q mor⁹ formalt est qĩtus nõ qĩtate magnitudĩs. ¶ Ad aliud cãm cõcedo q pñã nõ valz. Sed ppter pĩm hz oĩz saluare añs cuz p arguĩt 2 añs. ¶ Rñõ q de rõne pĩnuũ sunt duo: vnũ diuidĩt i p dĩffĩbilĩtã: 2 aliud eẽ hz vĩnitatẽ ex bĩz q ptes cĩ copulanĩ ad ter⁹ cõez. Quo ad p⁹ põt cõcedĩ q mor⁹ cõseĩtur magnitudĩne: ita q motus diuidĩt ad diuĩsĩõẽ magnitudĩnis: 2 tps ad dĩsĩõẽ motus q ad vĩnitatẽ nõ: qz nõ regĩt tãta vĩnĩtas in magnitudĩne: sicut in motu: qz mor⁹ põt esse cõtinũus 2 vn⁹: 2 si magnitudo nõ fuerĩt cõtinũa. ¶ Ad aliõ de alteratiõẽ: qz si vep cõcludat: ibi nõ est. 2 ex quo ppetĩt motuĩ p. f. loca lĩ põt sum⁹ cõcedĩ: q dĩffĩbilĩtas mot⁹ est ab eo fĩz q. f. a magnitudĩne. ¶ Cõtra pĩã rñsĩõẽ: q diuĩsĩbilitas motus nõ sĩt ab eo fĩm q. pbat. accĩpio magnitudĩne circularẽ ipsa exĩte vna põt sup eã mor⁹ fierĩ frequẽter. ita q si diuidat ille mor⁹: nũqz vna ps mot⁹ est eadẽ alterĩ: 2 tñ nõ est diuidere magnitudĩnez. ita frequẽter qñ aliqñ aliq pĩ sumpta est eadẽ pĩ pũs assũmpta. ¶ Dĩ bĩ: q deĩ hz vĩtatem de qñlibz vno motuũc aut mor⁹ frequẽter replicat⁹ sup eadẽ magnitudĩne circularẽ nõ est simplr vn⁹. imo q libet vn⁹ mor⁹ simplr diuidĩt: sicut magnitudo.

¶ Hec at vt motus 2 tps: et enĩ huiusmodĩ qĩta quedã dicunt 2 cõtinũa: eo q illa diuĩsĩbilia sunt quoz sunt he passĩões. Bico aut non qd mouet: sed qd motũ est. Nã per esse quantũ illud: 2 motus est quãtus. Tẽpus vero p ipsuz. f. motum. T. c. XVIII. Questio. X.

Vterius qro vtz quantitas q motus est qĩtus formalt sit tps. Et dñr q est tps materialĩ. ¶ Sed qz nõ. pbo p duo pũs facta. Cõtinũũ est. cui⁹ ptes 2. Sed ad aliũ terminũ copulanẽ ptes tps: 2 ptes mot⁹ qd cõcludĩt ad min⁹ cõment. qz istas eẽt vnũ in toto tpe fĩz ipz 2 ptes mot⁹ copulanĩ ad mutatuũ eẽ: qd nõ eẽ vnũ i toto motu. ¶ Itẽ tps hz ppĩũ mai⁹ 2 min⁹ dĩffĩctũ a maioĩ 2 minoĩ in motu: qz in minoĩ tpe maioĩ mor⁹: 2 in maioĩ minoĩ. ¶ P. mĩsũra 2 mĩsũratũ referuntur realĩ: 2 talia dĩstĩguũtur realia. 2 tps est mĩsũra motus. ergo qĩtĩtas mor⁹ nõ est tẽpus essentialĩ. ¶ Itẽ ois mot⁹ est formalt successĩũ de se: sed nõ ois hz in se tps: sed solũ pñ⁹ mor⁹. ġ successĩõẽ cuiuslibz motus nõ est tempus.

Et cõcedo q nullus mor⁹ sed quãtĩtas q mor⁹ est quãtus est alia spēs a magnitudĩne: 2 a tẽpore. ita q tres sunt spēs quãtĩtatĩs permanentĩs. f. cor

pus superficies et linea et due species successiuorum. scilicet successio motus et temporis concedatur.

In. 2.
di. 2.

Notandum qd sicut recitat frater. viii. de varra in secunda parte scripti: aliqui dicunt qd tps est vnu: qd est mensura variationis: cuius causa est in qd sp appetit noua forma iducere: et qd ma est vna in omnibus materialibus. id dicunt qd tps est vnu. Sed dicit qd b non sufficit: qd tempus est mensura variationis in actu: materia autem est causa variationis in potentia. ita. g. 2c. **Itē** materia fm essentia dicat eē vna: nō tñ vt est sub diuersis formis: s; vt est formata alia et alia ē. vñ mā sub actu ē alia et alia: sed sic tñ est causa variationis. g. 2c. **Itē** tempus cum sit nūerus de necessitate respicit aliquā multitudinē numeralem: in mā aut pma nō ē aliqua talis multitudo: nisi qñ est sub actu: et tūc nō est vna in omnibus.

4. phy.
c. 10.
et idē.

Ally dicunt qd eūū est vnu omnium: et tēpus est vnu omnium mēsurabiliū: qd tps est nūer: et plura eodē nūero pūt mēsurari: et nūerari: eodē mō dicunt de euo qd est mēsurā et nūer: eūiternoz: et qd nūer: vñus. id mēsurā vna. **Dec** rō cōfirmatur: qd pbs ostendit vnitatē tēporis per vnitatem nūeri. s; b nūerū est: qd nūer: quo nūeratur res diuersoz genēz: vt decē hoies. et alio. canes nō ē formalis: s; mathematicus: formalis vō diuersificatur fm diuersitatem formarū: tēpus aut nō est mathematicū cū in diffōne ei cadat mor: vñ dicit qd duplex ē nūer: s; formalis et mathematicus. nūmer: formalis ē nūer: g est in reb: nūeratis: et ille diuersificat fm diuersitatem nūeratoz: et id est ali: et alius in angelis et hoib: Numer: aut mathematicus est ille g est in aia: et absolutus a mā: ideo pōt esse idem diuersorum.

3. 13.

Itē dicit alij fm cōmēt. sup. 4. phy. coz: tps est vnum ab vnitatem mor: pmi mobilis ad quē cōparatur: sicut mēsurā ad mēsuratū: et sicut accis ad subm. **Ad** alios aut mor: inferiores cōparat: sicut mēsurā ad mēsuratū tñ: nō sicut accis ad subm: et qd vnitatem accis est ab vnitatem subiecti. id tps est vnu ab vnitatem mor: pmi. **Et** sūt dicunt de euo qd ē vnu ab vnitatem simplicissima oium eūiternoz qd est pmi angelus ad quē ppat eūuz: nō tñ sicut mēsurā ad alios angelos: sed sicut accis ad subm.

Sed aut illos qui volūt qd nūc eui: et nūc tps sunt idē nūc in gñe entis nō in gñe mēsure: et stās et fluēs: et in qñtū stās facit eūū: et in qñtū fluēs facit tēpus: posset dici qd eūū ē vnu ab vnitatem eē subalis pmi mobilis: sic tps ē vñus ab vni: sui mor: istas. n. nō tñ ppat ad eē pmi mobilis: sic accides ad subz: s; vt mēsurā ad mēsuratū: ad alia ppat tñ: vt mēsurā: sicut oia successiua sine sint opatiōes et affectiōes successiue angeloz et hoium: siue qñecūq; alia in qb: aliq: mō cadit transmutatio mēsurant tēpore qd mēsurat mor: pmi mobilis in quo est tāq; in subo ppro sic oia pmanencia in qbus nulla cadit transmutatio qñtū ad eē substantiale mēsuratū ipso nūc quo mēsuratur eē substantiale pmi mobilis in quo qd ē eē substantiale est ipm nūc: nō tñ vt mēsurat: s; sic accis in subo ppro: vñ sicut nūc fluens mēsurat oia transmutabilia. ita nūc stās oia eūiterna: et sicut ponit vnu tps oium corporalium et spiritualium: quibus spūs nō ordinat ad motus pmi mobilis. ita possumus ponere vnum eūū ab vnitatem esse substantiale pmi mobilis: licet esse eūiternoz nō ordinetur ad illud.

L. c. 93.

Dicit alij qd sunt plura eua: qd sunt plā eūiterna que nō reducuntur ad vnu: neq; vnu depēdet ab alio: sicut oia tēporalia reducuntur ad vnum. s; pmi mobile: et qd vnitatem accides ē ab vnitatem subit: et eūiterna sunt diuersa. Itē eūū qd est accis est diuersus in diuersis. **Doc** aut nūc est:

tēpus: cōstat autem qd illi plures celi vnum nō depēdet ab alio. neq; vnum reduceretur ad aliud.

Alia opio est de vnitatem tēporis: et cui subtilior: et credo verior. oēs. n. mor: fluūt s; dimēsiōne lineaz: et tps mēsurat motū fm dimēsiōnem linearū: sicut g infinite lineē siml eē pūt ex ea parte qua dimēsiōne carēt. s; a pte latitudinis. id oēs mor: qd fluūt linealr siml sūt respectu nūc pñtis: et qd tps mēsurat mor: oēs fm qd sunt linealr fluentes: et sic simul sunt. id bñt rōes vnitatis subit respectu tps: idē tps est vnu. **Silr** duratio cuiuslibz eūiterni filis est linea ri dimēsiōne: et id vna est cū alia: et sic fil sunt. id sunt vñus subm respectu eui: id vnu est eūū respēcū oīz eūiternoz.

in. 2. di.
v. 2.

Notādū est et qd frater. viii. de varra in. q. qua querit vtz spūalia habeat mēsurā pñiaz aliā a tpe dicit: qd sicut eadē quātitas que per opatiōes ad corp: ambiens dī sup: fices: p opatiōes aut ad corpus ambitū dī locus. ita tps et eūū sunt idē pēntiaz. dīa penes diuersas rōnes siue cōparatiōes: ita qd nūc eui: et nūc tps sunt idē nūc pēntiaz. sola aut opatiōe diuersa. vñ vult cōmētator sup. 4. phy. 2. 104. ca. de tpe. qd sicut pmi mobile s; suā subz est imutabile qñtū ad formā. mutabile aut qñtū ad locū: siue circa locū: ita id instās fm qd respicit ei ē eēntia est imutabile: s; in qñtū itum respicit ipm: vt mobile circa locū est fluxibile. Si at obycias s; Aug. 83. q. 7. q. nūc eui est stabile: nūc tps fluxibile: et impole est qd vnu et idē fil moueat et stet. **Di** cendū qd hoc nō est impole fm cōmēt. 4. phy. ca. de tēpo. 2. 104. re. istans in qd est quodā mō: qñ idē nūq; trāsmutabile: et quodā mō trāsl: et multi: et cā in hoc est: qd trāslatū est tale. vbi gñā. imaginei pñctū moueri: et per suū motū facere lineā. Ille aut pñct: est sic simplex: qd imutabilis ē s; suā eēntia. iquātū vō lineā fluūt ab ipso: mutabilis est. a fili dico de nūc: qd fm suā essentia cōsideratū: cū sit simplex: imutabile est: et stat: in qñtū vō per suū fluxū causat tps mutabile et variabile ē fm eē. pmo mō cōsideratū dī nūc eui. 2. mō. nūc tēporis vñ tñ et idem numero.

Vñ nota qd nūc eternitatis et nūc tēporis differūt in genere entis: et in gñe mēsure: nūc vō eui et nūc tēporis: sunt idēz nūc in gñe entis: et dñt in genere mēsure: sicut et qd ē idē in toto tpe: et qd ē aliud et aliud fm rationē: sic cōmētator dicit in auctoritate pñdicta.

Dicēdū g fm illā pōne qd tēpus et eūū possunt cōsiderari in gñe entis. et sic nō dñt: qd sic sunt idē vel in gñe mēsure: et sic sunt diuersa: qd mēsure diuersificatur rōne mēsuratoz suoz. sunt g tps et eūū: vñus ē et diuersus in mēse 2c.

Ad aliqd dicuntur alia per se vt duplum et c. L. c. XX.

Meritur de re. vñro refo sit ali qua res cui 2. modus cēndi ad aliud. Et arguit qd sic. Esse in. nō cōstituit pñdicamētū: sed aliq res est cui 2. ille modus. g nec eēnd ad aliud. **Itē** nō sūt ambo eq pma: qd tñ gen: nō eēt simplex: cōtra simpli: in expōne equocoz. **Lō** tra. tūc pñdicamētū refois nō trāfferretur ad oia: qd pñdicamētū vē cōsistit in re: nō in mō. p. de substantia. **Itē** res illa est subm vel fundamētū habitudis ad aliud. et ita nō imēdiate fundat refo in qñtitate vel qualitate. **Itē** illa res p se itellecta nullius est. id. genēz. et ita plura entia pma g. io. itellegēdo illam rem sñ mō ad.

Propter ar: refo cōsiderat vno mō vt est quodā iteru nullū: et quodā mediū. Alio mō vt fundata in extremis. pmo mō ē pur: modus: sicut eē in. nec aliquā diffictiōnem recipit a quocūq; deo vel creatura reali vel rationis. 2. mō dñt realitate a fundamēto carachariātē. pmo mō ē tñ in itellectu vt pte abstractū a pñciliari. 2. mō est

in relatio extra itellm ens ratū. ita q ex modo et realitate quā bz ex caractere iegratur ppo^o relationis: nō tamen ita q res fūdamētī cadat in signato relōis: qz sequeret cōposita genera facere ex pms et scōis: qz ipm mo^o q ex se ideterminat^r est fūdamētū fm cōditiōis sue realitatis determinat: sicut natus casū. Cōtra. mutatio ē fm relationē manēre subo vel fūdamētū. Cōtra. duplex est mutatio per defectū fūdamētī et terminī: sicut. 5. de tri. 4. d. accite dupl^r corripit: tñ nō corripit in oppositū vel mediū: nec valz ar^m: sicut nec de mō cēdi in altari.

Ad primū pncipale simplicī in exponendo pdicamētū spālī: sōla in qz hōc cōtinet b pncipē vtroqz naturam suāz seruāte: et neutro alteri^r per te perficiēte: ne qz cōplete alterū: albedo et sūū cē in. accidit corpori bz eandē rōnem accitīs: qz nībil aliud est albedinē esse in corpe et corp^r cē albu ē ad oīa accidit cui^r albz pōt adesse et abesse. Cōtra. cē in. potest adesse et abesse.

Item albedo sepata est ad. s. filis albedini: qz co quo ē albedo est in spē albedinis. et ita alij filis. Cōtra. Relo tripl^r fūdat^r: aut sup accitīs: vt ē in subo: aut sup formā subalez: vt ē in supposito. 3° sup hanc vel illā: vt in se cōsideratur. pma ē accitālis. 2ª est subalis suppo^o: sicut et fo^o spēi accidentalī p qz accitit forme cē in supposito. 3^a ē cēntālis rōne fūdamētī: s. aliquid accidētis hēat ppter pōmētātī: vñ caractēricar: nō sic q res ei^r cū relōne faciat y postasim relōis. qz sic sic videat dīe simplicī: sicut si figura sigillī eadē numero figuraret cerā: nec sic: qz qsi alia figurā nūero ipīmat aliaz realitatem ab^o: qz hōc nō pōt fieri nisi in corporali sepato. 3° s. tñ determinādo relōne que est ex se ideterminata.

Relatio ppatio bitudo vnitiōis vel ānotatio illud ē bz vñbus simplicī. respect^r ad aliquid idē videntur signare: et eoz denotiatiua idē. Ordo et depēdētia forte sunt specialiores qnqz pdictis. Ordo non vñ esse nisi pōis ad posterius: depēdētia nō est in diuinis.

Relatio aliqua est res nāe: qz actio nālis depēdet ex appropiatiōe agētis ad passum sine q nū qz ē qz bz absolutā ponant in b et in illo sūt eis dē ab^o manētibus diuersificat actio ppter diuersam relōne. Cōtra simplicī: aliud qz aliud egle: et aliud qle: et aliud simile. Cōtra res ex se sunt cōnere. i. z. metaph. g. icōnēta faciūt vnus cuiusqz subm bonū vniuersū duplex ibidē itrinfecū est ordo ptiū ite se. Aliud ē ordo ad oīa. Cōtra sunt distictē res ex se realr. Cōtra qdā sunt realr pposite pone cēntias ab^o totas sine relōne ppositū nō ē. Cōtra res create ex. 4. cāis realr sunt ab eis: et nūqz sine determinata relōne illarū causarū inuicē si sine illa cēnt cēntie ab^o nībil cārēt. Cōtra si subm est res et pppia passio equalē ē ppa passio quātū: et sūt qtis. Cōtra passio necario iest: egle non qz non inest si aliud quātum nō sit. Cōtra sciētīe mathe matice ostēdūt relōnes de quātis. i. z. metaphysice.

Hanc qōnem circa hāc psonēz: an relo sit res, disputat Simplicī sup pdicamētū: et pōt rōnes multas: qz nō qz sine mutatiōe accedit et recedit. dicit q illa fuit fortissima rō Stoycoz. Cōtra Item qz fūdat^r in tot qnibus nulla vna res p oībus illis. Cōtra qz multe sunt ad nō entia: vt pns et posterī. Cōtra ad oppositū arguit. icōnētiens est armoniam destruiere que reali ter delectat. ergo realis est causa delectationis.

Item est pdicamētū entis sub quo nō cōtinet: nisi ens verū. Cōtra. ens vez qd est in ppo. ne exclud^r. 6. meta. s. nō ens vez: qd est in intellectu: vñ cōsequēs aliquid iquantū est in intellectu: cui^r est scōa itentio et relo quelibz rōis. Cōtra Auz. 3. metaphysice: nullo itellectu intelligētē: celū cēt supius: terrā inferius: et iste p^r ille

filius. Cōtra Simplicius. aut iudicio rōis corrūdet aliqd in re: et p ppositū: aut nō: et tūc illud iudiciū est fictio. Cōtra. ita argueret qz relō rōis vel itentio scōa esset fictio vel res. Cōtra. nō hēet itell^r vñ distinguere relōne rōis: nisi apprehēdisset in aliquo relōne realē: sicut de attributis diuinis. qz oēs sint rōis erūt fictiōes: nō at si qdā.

Ad primū Arg^m est p pncip. s. Cōtra 2ª ear^m p pncip. s. qz quō cēt vñ gen^r idē tot quibus. Cōtra. Relo mālior dīstinguī a fūdamētis. Cōtra 3^a. ille relōnes sunt rōis: qz cōpant ad extrema sūt: nō vt sūt in re. iō nō reales. Cōtra. No ta qz oē mutās est actūas: s. addit nouiter. b ē post puatio nez ime^r. ille ordo p tenibilē est. nec mutatio. Oē actūas est vnies. Qē vñitū passiuē ē vñitū formāl^r et vnice econuerso negādo. si p a. non vnies formāl^r relōne reali nō vñitū passiuē relōne real^r. vlt^ra. non actuat formā real^r vel actua^r formāl^r real^r. vlt^ra. nō mutat real^r vel nō est real^r: fm q mutatiū mutat. vlt^ra. mutās nō agit real^r econuerso nō. Econuerso nō tenet vltima pna. alie tenēt. Itaqz si oēs relōnes sint reales: due erunt vñitōz formāl^r mutue: sub qbus actūas actuatū formāl^r: sub qbus mutatiū neutral^r nō passiuē: et fm q mutafibi addit nouitas. Alie due erūt duoz vñitōz formāl^r iquantūz vñiunt^r passiuē: qz vñio passiuā ē cuiusqz real^r vñiti formāl^r: et sub istis: vt pus ille due erūt vñiētium actiue ad duo vñita passiuē: et sub istis actūas sic et sic: et sub b trāsmutās sic et sic in passiuis et actiuis pō^r vna relō respectū correlatiōz.

Relatio aut aliq ē res rōis. qz aliq fūdat super ens rōis: et qz aliqua nō iest rei: vt existit: sed vt itelligit^r ex collatiōe ei^r ad aliud facta p itellm. Cōtra. quare magis pōt itellectus facere relōnem qz quantitatē: Cōtra. qz est vis collatiua. Cōtra. No. circa scōaz conclusionē de relatione. s. rationis est difficultas. si rō facit il lam: aut sicut facit montem aureum: aut sicut facit itellectionē. Si pmo modo: non videtur relatio nisi fm quid. si scōo mō pōt cē vā relo: sicut itellectio ē vā actio. et scia est vā qtitas. quā tñ facit itell^r: qz nālis entitas scie et itellectiōis pōt cārī ab itellectu: qre nō sūt nālis entitas relo: nis: nō tñ dī relo realis. sicut nec scia qtitas realis. i. non ē scia realis vocādo. s. reale qd nullo mō depēdet ab itellectu. Si aut nō facit ipsam: s. ipsa inqētuz est rōis: tñ ē in cōsideratiōe itellectus: sicut rosa qū itelligit^r: nulla exi stit: tñ ē in cōsideratiōe itellect^r et. Cōtra. Sūt oīm ē de ta lī rōne quo ad realitātē: sicut de rosa. De p mēbo. qz fac ē du^m. vbi tūc est: vt in subo. Nō vñ qz erit nisi in intellectu. et ita p^r res itellecta nō refertur: nisi dicat q itell^r cān do in se aliqd accitāl^r cāntat i se relōne ad re: et accitāl^r per accitīs cāt aliā in re respectū sui. Sūt relo rōis nō est in aliq: nisi vñ cōparat^r ad itellm. Est qz vis in b qz relō nem rōis aut itellect^r facit: aut cōsiderat tñ. si facit: non ē in alio: et nec aliud refert^r ipsi: nisi saltē ad itellm: quomō etiā vitat mutatio oīno. fm hāc. si etiā facit quo duorum modoz facit. nō pmo cū sit simpl^r itelligibile nō fictū ex spēbus multoz. Si facit scōo mō. g. efficiēs nō tollit realitātē. si tñ cōsiderat. g. illa in se res ē vel fuit: et qnqz mouet itellectum sicut rosa: nō nō existat: et ita nō diuidit relo in rem et rōnem: sicut nec rosa in rosam realem et rōis. sunt enim duo modi essendi eiusdem.

Responsio itellect^r facit ipsam pactū cōsiderandi aliqd: et fundat in illo iquantū cōsideratur: nō aut in cōsideratiōe iquantūz res est. sic. n. posset cē realis: sicut diuersitas calefactiōis ab alia actiōe est relatio realis: et itellectio vñis cum sit vere actio realis: relo quā fūdat iquantū res ē. est realis. Illa cōsequitur naturā rei: s. relatio rationis omnino inest rei inquantūz cōsideratur: et per cōsideratiōē. aliter cōparat^r: qz cōsideratio

est collatina vni⁹ ad alterū. ¶ Relatio ergo intelligibilis et intellectus ē in vtroq; realis: sed vltis et particularis relatio rōnis. ¶ Si querat qd realiter est relatio rōnis. ¶ Rñ⁹ quero pmo qd realiter sit obm intellectū in qntū itellm. nullū enī esse bz nisi in itellū. hoc est fundare relonez rōnis fm alios: et vltra min⁹ ens erit: qz ē qsi accēs eius: cuius est relatio rōnis. fm est g p relo rōnis fundatū īne⁹ in actu intelligēdi: qz o^m in qntū intelligi nō est ac⁹ intelligēdi forma liter: flz est etiā q actu reflexo intelligēdi sit relo rōnis: sit enī p actu. s. directo intellectus cōparātis. hoc ad illud: qñ aut reflexit intelligēdo pparationē illā: vt obm: tūc nō cātur relo rōnis: sed cōsideratur: z est cōsideratio logica.

Relatio nō videt vni⁹ rōnis ad reale z rōnis: sic nec quātitas ē ad quātitatem reale z rōnis. qre enim vni⁹ generalissimū nō erit ens reale: sicut z aliud. g z oēs spēs. Cōtra. ita illa rōnis v⁹ habitudo sicut realis.

Relatio realis est vni⁹ p se gñalissimū: qz dicit vni⁹ pceptū dēi in qd de oibus inferioribus: z nīhil in qd de ipso nisi ens. ¶ Cōtra. relatio ad subiectū nō videtur aliud eē in albedine: z esse albus. ¶ Item sex pñcipia videntur esse respectus.

Relatio realis nō est ens per se: nec īternallus inter duo extrema: nec in duobus: vt in vno subiecto: sed in vno z ad aliud.

Relatio realis ē in vno immediate qd dī fun⁹ in alio: qñq; mediate qd dī subm. qñq; id est: sicut quātitas p se ens se habz respectu dupli. ¶ Cōtra. in deo nec forte ppe passionis. qz posterius entitate subti filis p⁹ qualis.

Relatio depēdet ab illo in quo ē. z nō econuerso. ergo illud in quo est: est prius natura. destruit ergo ex eius destructione: z nō econuerso.

Relatio realis nō est eadē res cū fundamēto: qz nullā vnitātē cōtinētia: nec etiā in deo pōt esse oppo⁹ formalit: nec fm q cōtinēs est mutabile eides fundamēto z oppo⁹ relatio vni⁹ rōnis fmunt relones oppo site simul ad diuersa z successiue ad idē. z ita fm ipsaz relationē est fundamētū potēs aliter se hēre: pñtēs etiā pfectius pfectius pñtēt: nō tñ sp albius est filius.

Relatio realis fundat sup rē cuiuscūq; gñis: sube pmitas respēu qñtatis qñtatis: pñ⁹ agēdi relationis passio ppria est relo: z filius Aui. 3. 10. p⁹ sup eam. ¶ Cōtra. infinite relones: si relo relatiōis: z ita infinite res erit. Idē apparet de diuersitate q diuersa est ab alia diuersitate: z cōtione que cāta est: z ibi rētia accētis q inest z pō mae: z vni⁹ aliquoz. ¶ Rñ⁹ mutet p⁹ nona qñtum ad relationē: vt sit oīs suba p se: z nulla in alia: licz vna pfectio: alia sit. nulla relo est i quo aliud est. ¶ Altr pcedēdo relatiōez fundari in relatiōez pōt dici fun⁹ vnitie pñtēri a fun⁹ in illis gñibus de qb⁹ ista. nūq; n. ibi relo fundās pōt mutari fm illā que fundat. p⁹ nisi tñ de diuersitate. nā illa iter. a. z. b. pōt manere nō manēte diuersitate: ei⁹ ab alia diuersitate iter. c. z. d. que pōt destrui p⁹ manēte. vbi ibi opz tenere pñā rñsione. ¶ Sz ptra. oēs ens oīenti est idē vel diuersus. Vez ē de ēte absoluto: v⁹ sic idē vel diuersus denotiatiue vel cēntialit. s. idētitas vel diuersitas. ita in alyis oēs ens ab⁹ vel ppatū. vez est denotiatiue vel cēntialit. absolō z ppatio sicut nulla gñatio gñat.

Omnis distinctio relationū p fundamēta est p extrinseca: z nō formalit: sicut sic extrinseca q nō est intra p se intellectū qdātis relatiōis: z si idē cēt vnitue p batur hoc ē Denric. q. de nūero pdicamētorum.

Quomodo sumunt tres modi quos ponit Arist. ¶ Rñ⁹ oīs relo termi z terminati pñtēt ad 3^m modū. pmo. n. referi terminus sicut obm ē termin⁹ actus vel hitus vel potētie. z⁹ oīs terminus etiā gtoz z motus. ¶ Ad 2^m modū pñtēt oīs relo cāe z esse:

ctus maxie efficiētis z mae. ¶ Ad pmo. oīs relo toti⁹ cuiuscūq; z ptis. v⁹ magis z min⁹. ¶ Sz vbi sunt relo diuersitatis distātē omnes spēs eozum differētia z oppositio zē. pñs z posterius signū z signatum: mētura nō per replicationē cui⁹ est pars: sed exterior vt loc⁹ respectu corpoz. Silt⁹ quō finis īquātum huius: vel forma fūdatur super actiōem z passionem efficiēs ēt si efficit actionem z materia si recipit passionem potentia z actus non sunt ali

Potest ergo cōcedi. q nō ponit omnes modos relationoz: sed manifestos per quos possunt intelligi aly. ppter aliquā assimilationē ad illos. Quomō in 3^m nō est mutua relatio. ¶ Rñ⁹ pōt intelligi: aut qz fundamētum ex vna parte essentialit ad suaz perfectionē depēdet ad aliō: z nō econuerso: aut qz vnum quādocūq; est. aliud est: z nō econuerso. z ita rlo in ipso semp est actualis: qz ad terminū iam exñtēz sine illo pōt esse habitualis. z ita nō mutua: qz si illa est in aliquo actuali z ista: sed mutua: qz illa actualis in ente in actu. illa hūmālis in ente in potētia.

Nota q agēs in scōdo modo cōiter sumit ad pducēs: z ad trāsmutans z producens z pductū iter se pmo dñr: sed nō ad aliud tertium per se: sed mutans z mutatu l⁹ dicantur mutuo p tñ per se dicitur ambo ad illud sz q est mutatio. ita q abstrahē ab istis pñis relatis cōe. s. mutationē in cōmuni: z dicitur pmo ad illud fm qd: sz quē modū nō pmo nec scōdo. g⁹ ergo nō mutuo.

Relatio nō pñs natura est in qz ad. qz tūc posset intelligi ab⁹ nec ecōtra. qz tūc posset intelligi nō accidēs. ergo simul est in z ad. ¶ Sz pbatio nō valz. si est cōceptus idifferens ad absolutū z ad aliud. scōdo nō valet. si est cōceptus cōmuni substatie z accidenti.

In quo z ad qd diuersa sunt: qz relatiui eē est ad aliud se habere. Doc verus est in relationibus fundatis super multitudinem: non super vnitates nisi ad aliud id est correlatiuum.

Relatiui z correlatiui sunt oppositi: qz vni⁹ genus oppōnis est relatiua oppositio. De relatiuis fm multitudinē: z pro illis pro qbus referuntur nō in cōmuni vel cōparata ad idem. Nota quādo dicitur in quo z ad qd intelligitur de illis que recipiunt relatiōes: nō de compositis ex ipsis z relatione: sz de compositis intelligitur quādo dicitur relatiuum z correlatiuum.

Una relatio est ad vnum terminum tñ pmo. ad diuersa per se per quozum per se de structionez destruitur pmo: non econuerso. alioquin simul esset z non esset si est mutua.

Relatio pōt terminari ad absolutum: quod videtur quia dependētia est ad indepēdens: z quia sicut illd in quo est prius est relatione ex septima. ita illd ad qd: nō valet de correlatiuis cū illa sint simul natura ex prima. z sic pōt saluari Az. de scibili z scia.

Tunc nūq; per se dicit ad correlatiui inquantū relatiui: tunc nūq; relatiuum. z illd ad qd simul natura: sz ad qd prius relatio inquantū relatiui. qz ad illud depēdet: nō eē. z sine quo nō est aliō. sz econuerso.

Nulla per se mutua relatiua nec ad puerentiam: nō mutuo diffinient: nec exinuenient cognoscētur: aut relatio terminatur tantum ad relatiuum per se inq; tum relatiuum z econuerso ad informatum forma relationis: z possunt saluari dicta Arist. opposita conclusionibus immediate prius illatis.

Nūq; in vno extremo est relatio realis: z in aliora tionis: qz impossibile est rem z ens ratiōis simul esse natura. tūc enim res depēderet ad intellectus: qz a correlatiuo. ¶ Cōtra dei ad creaturas

¶ Rñ⁹ nisi res realiter relata dependeat ex considera

tionem intellectus ex qua dicuntur ille relationes rationis. et ita omnis relatio talis dei ad creaturas tamen dependet ex consideratione intellectus diuini: sic idee ponunt esse in deo: vel ex actu voluntatis: ut creature creator: sed nulla relatio: nec ratio est noua in deo. probatur aliter: quia ille in deo sunt potestates istis in creaturis. 9. q. 1. non esset ita si ab intellectu creato dependere: cum iste non consideret illas nisi ex relationibus rebus in creaturis. Confirmatur: quia Augustinus vocat illas nouas appellationes.

Relatiuius potest esse prius correlatiuius 5° modo prius in predicamentis: sed non secundo modo.

Relatio est per se et primo intelligibilis: licet non sine alijs coefferentibus: quia est ens. si commune primo refertur ad commune licet pro singularibus vel singularia primo. si primus nunquam in dictis secundum unum est relatio ad aliud ut primum correlatiuius: sed pro alio. si secundum semper est ad aliud nisi in identitate vel illa est relatio rationis. quere sexto. et 8. c. c. 8° refertur per se primo 2° 3°. si concreto in genere relationis: sed per accedens vel per se. 2° modo 2° singulari alterius generis in quo est relatio. Contra. relatio quandoque est propria passio illa primo inest speciei per accedens individuo.

Relationes oppositae possunt fundari in eodem limitatio: actio et passio in motu: voluntas mouet se.

Fundamentum illimitatum relationis opposita ratio eis non refertur: quia non distinguitur. id est entia diuina non refertur: si supponitur. Aliter deus refertur per accedens sicut homo. deitas nullo modo sicut nec humanitas: patet per se primo modo. Contra ergo deus distinguitur. Ratio non sequitur de illimitato in quo: sed de limitato in quo vel de relatiuius.

Limitatum imperfectum mutabile dependens naturaliter ordinatum reali relatiuius. ordo iter prima tria pars. quantum exponitur quantum ad expectare aliquid extra se ut in ipso fundetur relatio. Ordinarum. n. ut quo: quomodo perficiatur ab illo ad quod dependet: quia perfectius habet albedo in. 2. q. in uno. Contra. ergo albidissimum non esset simile albidissimo: dato quod duo essent. Item quomodo albi dissimile nigro. Item creatum non agit quantum imperfectum: sed quantum perfectum et in actu: et tamen quantum agit realiter refertur. Item si a. quantum imperfectum dependet a b. ut a quo perficiatur. ergo b. est perfectum in quantum a. dicitur ad ipsum. et ita b. quantum perfectum dicitur ad a. quod est propositum vel non dicitur ad a. quantum a. dicitur ad ipsum. Item intelligere deum sub ratione intelligibilis est imperfecte intelligere: quia intelligibile est in dependentia quantum intelligibile quia est ad aliud. sic. n. relatio realis: quia est ad aliud dependentia ipso: tamen in fundamento quantum fundatur hoc est in re in se. sic relatio rationis in fundamento suo. Item deus prius naturaliter intelligit primum ens: quia intelligit se esse primum ens. ergo illa relatio realis primitas. Item relatio intelligibilis precedit actui intellectionis. Item sicut formalis esse productum necessarium est perfectionis in patre. sic causatum necessarium in deo: quia largitas perfecta non dependet. Sed quare regitur necessaria causalitas ad relationem reale: cum voluntas causat: vel determinatio siue limitatio ad causatum: cum voluntas illimitata ad actum: vel actus qui est accedens: cum effectus eque distinguatur a causa siue actus quo. producitur sit idem causa vel aliud. Ratio. quia relatio non fundatur in se super substantiam.

Correlatio simul sunt: aut intelligitur quantum ad actum essendi: et sunt multe instantie prius et posterius et. aut quantum correlatio. sic quandoque una relatio ali cui siue existenti actui: siue non inest: relatio correspondens in est alteri: sicut quicumque paternitas est alicui: filiationis inest alicui existenti: sic tamen subiectus semper est: sicut requiritur ipsum esse ad hoc: ut fundet talem relationem: sicut alii

quando fuit in generari.

Correlatio si sint simul natura: quandoque una relatio non requirit necessario subiectum actui ens in quo fundetur: nec alia: sed si sit actu. hoc accidit generatiui actui est in ente in potentia: accidit quod generatiui fundetur in ente in actu: actui. n. posset esse generatiui: sed actu non est.

Secundum id est 19. possunt omnes relationes in deo poni reales: sicut correspondentes in creaturis et eterne et noua denominatio tunc. quando subiectum vel terminus sit de nouo in actu. Contra ista. ita posset poni qualitas eadem ante generationem: sicut relatio: quia subiecto potentialiter inerat. Item quando uniformiter informat: quare non uniformiter denominat. Item tunc nihil est illud. 5° tri. relatio ideo accedens in creaturis: quia cum aliqua transmutatione aduenit. nulla. n. aduenit: sed quelibet eterna: et fundamentum eius quantum fundamentum.

Relatio non est quo agens agit: nec quo habes potentiam est potens: nec quo recipiunt recipit nec quo obiectum est obiectum. Primum probatur: quia actio est aliquid perfectius relatione: vel saltem terminus actionis: si quis actus est primus: semper est perfectior actus secundo. Ex hoc sequitur secundo: quia eodem est potens agere quo agit 3°. probatur quia absolutum recipiunt immediate perficitur absoluto recepto: si relatio esset quo tunc compositum ex ab 1° et relatione esset immediatum recipiunt. Similiter etiam potest probari primum. 4° sequitur ex primo et tertio: quia obiectum vel est actuum vel passiuum. Sed hoc non valet: tunc quia relatio obiecti etiam ubi est actuum alia est a relatione actuum: tunc quia diuisio non valet. obiectum enim voluntatis et cuiuscumque potentie actus non facti uenit: nec est actuum nec passiuum: quia passio in extrinseco tamen correspondet factiui. Ideo probatur aliter. relatio obiecti ad potentiam est relatio rationis. illa non presupponitur actui rationis. ideo non potest esse formalis ratio obiecti intellectus: quia formalis ratio obiecti precedit actum: nec etiam actus potentie breuiter nisi fingatur de voluntate: quia omnes alie habent actus suos non presupposito actu intellectus. de voluntate etiam nihil valet. Tum quia tendit in rem ut in se est. Tum quia primam appropinquat obiecti potest comitari voluntati si adest: tunc nulla relatio rationis causatur. Primum assumptum. si quod relatio obiecti ad potentiam est relatio rationis. hoc falsum esse videtur tamen ex conclusionem secunda pertractata: quia ex. 13°. nec Aristoteles dicit hoc in littera. Notandum quod de. 4. conclusionibus propositis nunc ultimo tres primae pertinent ad secundum modum relationis: 4° ad tertium. Pro 4° conclusionem nota quod licet obiectus quicumque sit actuum: quicumque passiuum: tamen non est eadem relatio obiecti vel actui: sed due sunt relationes fundate in eodem ab 1°: quando enim obiectum quo ad existentiam reale corrumpitur cessat agere in potentia: non tamen definit esse obiectum: quia similiter intelligitur et amatur: quod non est: et quod est: quia agit etiam vel patitur adhuc non quantum agit vel patitur in potentia: sed quantum terminus actionis potentie est obiectum: terminus in quo non producit: quia ille est effectus producentis: sed terminus in quem transit: sicut in obiectum potentie factiue: sed nec est illa relatio tertius: sed actui ad passiuum. terminus non in quem: sed circa quem est actio manens in agere est obiectum potentie: ut intelligibile: vel hitus ut scibile est relatiuius tertii modi. Ex hoc sequitur quod obiecta potentialium passiuorum non referuntur 3° modo: sed 2° tamen enim agunt in potentia passiuorum: et terant ipsas: non secundum substantiam ipsarum. 3° nec secundum passionem: quia si quis est terminus passionis mater in patiente: nec obiectum passiuum potest referri 3° modo: nec quod terminus productus: nec in quem agit ut productus est. De istis relationibus tertii modi dicit philosophus quod non sunt mutue: sed non dicit 2. c. 20. quod sunt per se: nec dicit eas esse relationes rationis. De primo 2° nota. huius. De tertio probatur quod visibile non est relatio rationis. Tum quia

2. c. 66. neçio cōcomitatur potētia viſiua: vel pcedit: qz pēpto rē. reſo rōnis nō eſt pōr: nec ſit cū re v^o. **2. u.** qz. z. de aia. vult pbs qz eſt p ſe ſcōd mō. color eſt viſibilis. Impoſe eſt rē rōnis de re extra aiam pdicari per ſe. **Uñ p^o.** qz rē pſonis de obo. ſ. p mediū de reſone rōnis. nō valet.

Omnia bec mēbra iprobātur ex hoc qz ſup actio/ nem z paſſionē in actu z potētia fūda/ tur reſo. ergo eſt poſterior naturalr. **¶ Itē** ſpecialr de z^o. z 3°. ſi potētia illa corrūpat qñ agit vel qñ recipit. **¶ Itē** termini reſonis ſimul ſunt nā vel nō poſteriores nā iſſis reſonibus: actio z receptio ſunt termini potentie actiue z receptiue: ſz actio vel recipe nō pcedunt naturalr ſe. g. nec potentia ad iſſa. **¶** **Oñm** g. ad z^m modū d^o ſic. qz natura abſoluta ſiue actiua ſiue paſſiua pūſ naturalr ordinatur ad agendū vel recipiendū qz agit vel patiat. z h eſt reſta/ tio determinas ad agendū vel patiendū: nō eſt tñ pñ^m elici/ tiuū nec receptiuū: ſed ordo fundat in pñ^m elicitio z rece/ ptio: ſicut pbat de elicitio pñcipio qd d^o eē pfecti^o z de receptio qz imediate: z de vtroqz qz manet cū actōe z re/ ceptioe. **¶** Reſtat g. rē ad duo ar^o. v. qñ reſo fun/ dat ſup actiōem z paſſionē in potētia cū pcedat actiōes: z qñ illa reſo eſt qñ termin^o ſuus nō ē. **¶** Ad p^m ccedat qz ſup actiōem z paſſionē in potētia fūdant reſones potē/ tiales. Et h pbat: qz reſones actiales fundant ſup actio/ nem z paſſionē in actu: z reſones potētales ſunt eiſdem ſpēciū actualib^o. g. hñt idē fundamētū ſpē. Sz reſo poten/ tie q eſt in actu fūdatur ſup nām ab^m q eſt pñ^m agēdi. vi/ de ſimpliciū in pñ^m cā d^o ad aliqd ſup pñcānta. **¶** Ad ali/ ud d^o qz termin^o reſonis po^o eſt actio in pō: z ita ſit ē in pō.

Contra hāc viā nō minus eſt pñ^m actiuū qd ſemp hz actiōem ſuā coeua ſibi. qz qz aliqui pcedit ac/ tiōem ſuā: z tñ pñm nō ordinat aliq reſone potētie ad agē/ diū: qz potētia nō manet cū actiōe. ergo illa potētia nō eſt pōr naturalr in actu vel receptiuo qz agit vel recipiat: ſed tñ pōr tpe: z h ſi accit actiuū vel receptiuū pūſ tpe eē qz agit vel recipiat. ex h ſeqtur qz nō ſit neçia: vt dterians: tñ qz agēs cū coena ē actio deteriate agit. **2. u.** qz magis eē neçia qñ actu agit qz aqz egit: tñc. n. marie ē determi/ natū ad actionē qñ actu agit: potētia aut nō mact cū actu. **¶ Itē** reſo ex determinatiōe termini magis deteriat^{ur} qz eē ſaltē pōr eſt determinatio termini: actio aut eſt termi/ nus hui^o potētie: qz g. ad hāc actionē: iō ē h potētia in agē/ te nō ecōcūre. **¶** **Cōtra** rñſionē ad p^m. pō illa pte eſt pōr naturalr actio in actu: vt in actu. z in fundamētū reſonis actualis. igitur relatio illa pōr eſt fundamētō relationis actualis fūdare ſup actionē in actu: ſz nō ē pōr fundamen/ to reſonis potētales fūdare ſup actus in pō: qz nō pūſ eſt potētia in iſto ad agēdiū: qz ſit actio i potētia. g. reſo actua/ lis z potētales nō hñt fundamētū eiſdeſ ſpēi. Sz illud qd eſt ſup: z h pbat^{ur} rē. **¶** **Cōtra** pñā rñſionem ad z^m. ſi actio in pō ē termin^o reſonis potētie: qz in potētia ad qd qz illa potētia eſt reſo: ſit ad a. aut ad a. in actu: z ſicut pūſ illa nō eſt. g. nec potētia ad iſſas. g. nec pñā po^o. ſi z^o potē/ tia eſt ad a. in potētia: qz in potētia ad qd: qz ē illa poten/ tia eſt reſo: z ſeqtur pceſſus in infinitū. Sz ē qz termin^o re/ latiōis po^o eſt ens actu vel act^o: qz potētia ē ad actū: nō ad potētia. **¶** **Cōtra** z^m rñſionē ad idē magis pōr itellectus aliq ſepare: qz poſſunt ſepari in eē. Sz ipōſe eſt intelligere vñū relatiōz ſine alio cōreſo. g. nō pōr eē ſine alio coeri/ ſtēte. **¶ Itē** tota bec via ponit: qz pbs iſufficiēter diſtixit modos relatiōz cū potētia illa pōr fūdari ſine^o ſup for/ mā ſubſtātiālē vel qñtatē aliqā actiuam. z non ſuper ali/ quid de gñe actionis vel paſſionis.

Cōcedatur ergo qz potentia. pñcie dicta q. ſ. oppo/ niſ actu: nec eſt pñ^m elicitio: nec re/ ceptio: nec eſt pōr naturalr actu agēdi v^o patiedi: vt i po

tētia. vt cōcedit pñā via: z ar^o pñā 3° que pcedit illa via: h cōcludit: ſz fundat in vtroqz qñ pcedit actus agēdi vel recipiēdi: vt ē pōr naturalr actiōe vel paſſione. ſic qz aliq mō pñceat ad rōnē cauſe: vt determinas: v^o quomōdū qz qd pbatū eſt illic. **(Cōtra** hanc viā rē.) Quia non manet cū actu: nec aliquo mō eſt neçia ad agēdiū vel recipiēdiū nec vt pñā: nec vt cōcomitās. Sz nūqd potētia trāſiūpti/ ue dicta p pñ^m potētales actiuo vel paſſiuo. nō dico p ab^o qd eſt pñ^m: ſed p iſſa reſone pñcipy vel cauſe ē neceſſaria ad agēdiū vel patiēdiū: ſiue vt pōr nāliter: ſiue vt neçio cō/ comitās. **¶ Rñ^o.** reſo pñcipy ſiue dicti ad actionem: ſiue ad eius terminū: actu nō eſt: niſi qñ ē actio: tūc aut nō eſt pōr nāliter actiōe: ſz poſterior: qñ tūc eē pōr naturalr ſuo terminū: iſſa tñ reſo neçio cōcomitāt actionē: qz actio eſt p cū ambob^o extrinſis. **2. u.** n. ſūt in actu ſi ſubita eſt: z ſi ſuccēſſiua ab^m ſup qd fundat z actio: tūc ſūt: licet nō ter/ min^o actiōis. **¶** Relatio aut cāe vel pñcipy cōcomitāt actio/ nē: nec neçio pñā eſt: qz nō o^o ab^m pcedere tpe ſuā actio/ nē: qd dñū eſt de actione eodē modo itelligatur de paſſio/ ne: tamen relatio potētie eſt pñcia actiōi z paſſiōi ſi ab^m pcedat actiōem vel receptionem.

Quantum ad modū z^m relatiōz. nota qz bec ibi iueniunt circa actionē z paſſionē. p eſt pō fūdare ſup nāz ab^m ſube v^o qñtatit^{is} v^o qñ^o ad agēdiū patiēdiū: ſiue recipiēdiū: z reſo act^o fundat in actiōe v^o re/ ceptiōe q eſt termin^o hui^o potētie: ad huc nō eſt reſo hui^o cāe: niſi in pō z nō in potētia: niſi vt termin^o potētie pñdicte. z h nō ē imediatuſ: qz imediat^o ē actio vel receptio in quātūz actio ſup quā fundat reſo cāe efficiētis vel māl^{is} cui cor/ rñdet reſo op^o cāti fūdare ſup terminū pductū pactionē vel ſup receptū vel cōpoſitū ex recipiēte z recepto: qz for/ te mā magis d^o mā cōpoſitū qz forme. **2. u.** pñe de for^o: nō ſolū aut actio ē act^o ſm quā rōnē terminat pñāz reſo/ nē. ſ. potētie ad iſſam: nec ſolū ē pductio ſm quā rōnē fū/ dat reſonē ad terminū pductū: ſz ē eſt motio v^o mutatio actiua ſm quā rōnē fundat reſonē ad illud qd mouet: ſic paſſio ē act^o: vt terminat reſonē potētie ad iſſam: z ē pdu/ ctio alicui^o: z fundat reſonē ad pductū: z ē mor^o vel muta/ tio paſſiua: z fūdare reſonē ad mouēt. **2. u.** tria pñcia in actio/ ne forte vñtue pñtinent: z ſi ſi tria alia in paſſiōe: nō in qñli/ bet actiōe: ſz tñ in illa q eſt factio: nō que ē imanes qñnihil pductū: nec in qualibz factiōe ſi creatio pōt dici factio: qz pñāz aliqd extra agēs pductū: licet nō trāſeat ex in ſubz trāſit tñ in terminū: ſed tñ in factiōe nālī q eſt motio: q eſt quedā ſpēs actiōis icludēs tria pñdicta: z ſm illa fundans tres reſones. Alique aut actiōes q nō icludūt illa nō fun/ dat tot. volitio. n. tñ vñā fūdare: q eſt termin^o potētie z act^o q eſt in volūtate ad volēdiū. creatio fūdare duas: vñā quā ē termin^o potētie. aliā quā ē pductio ad pductū. z ſic ſuper iſſas fūdare reſo cāe efficiētis: z ſup terminū reſo effectus **¶** **2. u.** reſonē fundat gñatio ignis. eſt. n. termin^o po^o fūda/ te ſuper formā ſubalē ignis gñantis: vel ſup ignē gñantes z eſt pductio ignis gñati: z eſt mutatio mōe potētales ad forinā ignis generadi. paſſio autēz ois pñcie dicta de gñe paſſiōis icludit tria pñdicta. **2. u.** n. nūqz ē niſi corñdens actiōi icludēti tria pñdicta. nō. n. corñdet pñe actiōi: cui^o ē volitio: qz illa actio nllz bz terminū aliū a ſe: z rō pductiōis in actiōe eſt pōr rōnē motiōis: qz nihil mouet vel mutat: niſi ad aliqd aliud ab iſſa paſſiōe: nec corñdet ſcōd: qz ibi licet aliqd pductū nihil mouet nec mutat: qz tñc opozre ret illō naturalr pcedere terminū. corñdet gñā 3° actiōis. **¶ Itē** g. 3. reſonūz iā dictarū pñā nō eſt agētis z pa/ tientis ſic qz res de gñe actiōis z paſſionis fundēt ibi rela/ tiones mutuas: ſed eſt reſo transcendens potētie: z actus transcendens modo quo dicitur. **¶** **Secunda** etiāz non fundat ſimiliter mutuo ſup actionē z paſſiones: ſed ſuper

alterū illarū: vt in creatōe: vel vtrūq; vt in gnōne ad ter-
minū: q terminū idēz est loquēdo de absoluto: q̄uis duas
relōnes fūdet qñ duas teriat: tñ vnā qñ ē termin' actio-
nis tñ: sicut in creatōe: tñ relō sūtr est trāscēdēs aliquo?
q̄ relō cāc tñ cāti: tñ ḡ relō tertij ordinis fūdatū mutuo
sup actiōem t passionē: tñ variat sūm A2. in lra. quomō-
cūq; n. accipiātū pportioāl' actio t passio: siue actū siue
in potētia: siue in pteritio: siue in futuritio: siue positue
siue pūatiue: semp fūdat relōnes mutuas: qz sp̄manet rō
p se fūdametoz: tñ aliquo: diuersificatiō pilla determinā-
tia illud fūdametū: t vbi ē vnitas cū aliq̄ diuersitate ē si-
militudo. vbi ḡra. si diceres sic sūle ad sūle. sic sūle quomō-
cūq; determinatū ad sūle determinatū. puta sūle in albedi-
ne ad sūle albe: t sic de alus. ḡ relō fun' in ab' ad actōez
t passionē: alia ē ab illa q̄ fūdat in actōe in pō: t pa' in pō
t b̄ rōne q̄ actio ē motio t passio mot'. t l3 illa deteriatio
q̄ determinat actōez t passionēz sit relō potētie t eadē forte
cū illa q̄ ē ad actiōē t passionē. ipa. n. determinās nō ē cā
mutue relōnis: s3 id qd determinat per ipsam.

In hac narratiōe vidēt qdā dubia. C. Pri-
mū. q̄ sequitur p̄m nō suffi-
ciētē distinguisse modos relōnis: q̄ relōnes p̄mi t scōi or-
dinis ad nullz illozūm p̄tinēt sūm te. C. 2^m q̄ sequitur q̄
ois potētia terminet' imēdiate tñ ad actiōem vel passio-
nem: qd v̄r flm: cū eis diuidat in cōi p actū t potētiā. t ita
qdlibz gen' sic diuidat. C. 3^m q̄ relō cause efficiētis v̄r ma-
terialis nō fūdet: nisi sup rem de gñe actiōis t passionis: t
nō sup formā absolutā. cū illa vidcat p̄m vel cā actionis.
Sūtr cā efficiēs v̄r pfectior effectu. Effectus qñq; ē suba.
ḡ formalis rō in cā nō est actio: qz ēt mā. iō v̄r recipere nō
ecōuerfo. C. 4^m q̄ relō sup receptiōē est ad receptū illō
nō est aliqd compositū. C. 5^m Itē cōpositus est pductū. t ita
terminat scōaz relōnez actionis. non ergo p̄mā. C. Quin-
tum q̄ idē pducit pōt p generationē t creationē. ergo eas-
dē relōnes fundabit aliqñ illud pductūz per se refertur
ad duo contra A2. b. idē etiam pducitur duab' pductio-
nibus. C. Itēz si agens formalr denotatur a relōne cause
efficiētis. igit' fundamētū est in ipō: s3 actio nō. igit' non vni-
uocē d̄r deus calefactiū' est ignis: qz d̄s in q̄stūm calefacti-
uus nō d̄r ad calefactibile. ignis dicitur: qd v̄r cōueniēs
cū diuersitas suboz nō variet relōnes. C. Item ad idē
spē actio eadez spē. ergo fundat relōnes easdē. C. 6^m. qz si
creatio est i creatē. ḡ est eterna: t ita nō terminat potētiā.
C. 7^m. q̄re nō d̄r tūc dē realiter ad creaturā: sicut efficiēs
cātiūm ad creaturā effectā. C. 8^m. qz volitio est passio inq̄-
stūm recipi' in volūtate sūtr intellectio. C. 9^m. qz cū actio
possit eē sine termino alio a se: qñ non sūtr aliqua passio. t b̄
babētur de p̄mā itellectōe q̄ est passio siue aliqua forma
alia imp̄sa. C. 10^m. q̄re in creatōe nō pōt p̄ntelligi nāliter
pōle siue actiabile: t in illo pōzi nāe trāsmutari ad actū t
illā trāsmutatōez eē pductōez ppositi: sicut si deus solūz
crearet māz sūme dispositā: t appropinquaret agētī nālī q̄
agēs in eodē istātū: p̄nterī' nālī iduceret formā in māz
sic si d̄s nālī creet nālī māz: t d̄ illā sūduratōē pducit cō-
positū nō creādo. C. 11^m. qz cū passio sit effectus actiōis in. 6.
p̄ncipys actu actū: t potētia pō: qñ ille modus reliuoz in
3° ordine nō est cāe efficiētis ad effectū. C. 12^m. qz actiūz
ipoz: t potēs agere: passiuū potēs pati: rōne potētie hinc
idē d̄r nō mutuo: qz illa vtriq; tñ d̄r ad actū: ḡ tñ ratōe
actionis t passionis terminantiū potētiā. S3 actio termi-
nans potētiāz est actio in actu. ḡ eadē relō ē actio t passio
fm actū: t fm potētiā: qz eadē relata. C. Lōfirmat' termi-
nus nō specificat per relōne. ergo nec actio p potētiā q̄ est
ad ipam. Vel sic nō sūtr referunt que imēdiate referunt:
t que nō: agēs imēdiate referit ad patiēs potēs agere non
ad passiuū inq̄stūz b9: qz potēs agere p̄ referit ad agere sic

passiuū ad pati. vltra actionem t passionēz.
Ad primum 2^{ce} 2°. qz nō de trāscēdentibus: sed
tñ certū gen' recipiētibus pro fun-
damēto. qūo sit glosandūz: quere. C. Ad 2^m. pō t actus vt
sunt d̄r ēntis diuidūt qdlibz ens: s̄ est sic albedo in potē-
tia obiectiue. i. oibz siue termin' potētie: terminus iquā vt
correlz albedo in actu. i. termin' euacuās potētia: sicut al-
bedo in fieri est ad quā sequitur relō factiōis passiue ad fa-
ctūz eē. C. Lōtra. fieri in facto eē euacuat fieri in potētia
vt p se termin'. C. Ad 3^m. oīm illud cōcedēdo actu actu: t
pō pō: forma vō t finis nō sup actiōem t passiōem tñ fun-
dant: qz efficiēs t mā pcedūt rem t ei' forma t finis pdu-
ctionē: t cōcomitātū: t sequūtur ordine nāc pductionēz.
iō magis sunt: vt termini actiōis t passionis q̄ fūdetur su-
per ipsa. actio aut' t passio p̄nt terminari ad ab' diuersoz
genēz. Qd addit q̄ ab' est p̄m actiōis. v̄r flm. q̄re p̄ces
sūm in īfinitū iter p̄lones de actiōe de b̄. vñ b̄ pbat ar^m.
qz o3 ponere 4^m relōne que ē media iter p̄mā t secūda3.
Qd addit de pfectiōe efficiētis igit' q̄stū ad remotūz
fundamētūz relōnis. C. Ad 4^m. passio est act' t pductio t
receptio t mot'. Receptio itelligit' in motu: sicut in parte
actiōis: imp̄ssio actiū itelligit' in motiōe. vñ cōuenienter
scōo loco ponit' pductio. 3. loco mot'. C. Lōtra. pōt ē rece-
prio forme q̄ pductio ppositi. C. Ad aliud concedat' idē
est pductū pductiōe actiōis t passiōis. t ad vtrūq; d̄r alia
relōne. C. Ad 5. qñ ab' est effect' mediatuz actio t passio
imēdiate iuxta. 6. p̄ncipia: tūc absolutū depēdet a plib'. iō
p̄lēs relōnes fundat: q̄ qñ imēdiate teriat actōez. C. Lō-
cedat' illud nō vniuoce: qz ignis ē potēs facere aliqd cali-
dū. de' pōt facere calozē calefactiū. vtrūq; pōt significa-
re equoce. C. Aliud de idēritate. ac. s3 est nō a termino: s3
a p̄n: elicitiuo. 5. p̄hycop. 2°. 38. C. Ad 6. nlla actio cor-
eua agētī terminat: s3 nata est terminare. sic b̄. C. Ad 7. q̄-
re. C. Ad 8. volitio si p̄secet passio: eēt t act' t pductio: s3
in aliquo ē sicut forma ei': nō vt passio: s3 sicut passio hoc
receptio albedinis: sic receptio volitōis. C. Lōtra. hoc re-
ceptio ē imēdiate' effect' alieuius actionis nō nisi volitio-
nis: t destruit: qd d̄m est in p̄mō actiōem q̄ non h̄nt ter-
minū aliū a se. C. Itēz volitio est pō: sc̄ip̄a: qz cū eē in
subo: t añ illud ē receptio vt via: t añ illā volitio: vt ei' cā.
C. Ad 9. qñ q̄re. Ad 10. nō arguit qñ crea' māc hēat duas
p̄mas relōnes actionis: t nō 3^m. q̄cqd sit de cōposito. Si-
milr l3 p̄ber nō eē neciūm compositum terminari: s3 tñ
mām: tñ nō pbat q̄ nō sit pōle. pōt. n. forma pducit a deo
nō. q. de mā naturalr p̄supposita. C. Ad 11. pcedat' q̄ relō
actiōis t passiōis ē relō efficiētis talis: p motū. s. vel muta-
tōem ad effectūz tal' cause p̄rī. cāns aut' sine illo effectū
p̄rimo pducit effectū vltimūz q̄ sp̄tā b̄q̄ ibi ē itentus p̄n-
cipalr: s3 efficiēs diminutū nō possit illū imēdiate pducere:
qz nō de nibilo. t ita pducit aliqui trāsmutando. passio
tamē illa nō est causa efficiēs media: sed magis est cā ma-
terialis pducti. ita q̄ efficiens nō tñ efficit p̄ncipale pdu-
ctū: sed etiā māz ei' vel simplr sicut creats. vel inq̄stū mā-
hui: sicut generās: ita efficit aliquo mō oēs alias 3° cās:
de b̄ supra. de forma t fine etiā extrinsecō iquātū finis sa-
tis p3 in. z. lib. C. Ad 12. pbat q̄ rōne determinatiōis hinc
t idē nō d̄r mutuo: qd pcedo: sed rōne determinatoz. s̄
enī determinātia eēnt rōnes referēdī: cū ille sint diuersi
actus: potētia: p̄teritio: futuritio: p̄uatio: sequeret' q̄ nō. si-
milr b̄ oia dicerent: qz nō rōne illi' qd rōne ē in eis: s3 vñū
diuersoz. Et' sicut maior in scia ad minozē in scia. sic ma-
ior in silitudie ad minozē in silitudie: b̄ v̄p est rōne spe-
cificatoz vtrioq; t. maioris t minoris non rōne specifica-
tium q̄ vtriq; d̄r ad alia: vt scia nō ad min': s3 ad scibile:
t b̄ ad huc diuersimode: qz scia vt mēsurata nō sic sūle ad
sūle ex alia pte potētia t potētia act' t act' duo correla sub-

vno extremo relonis: vt sub potetia. deñ ambo sub alio: vt sub actu. ¶ Ad formā. rō referēdi vtrobiq; est actio r pa: s; si sine diuersitate specificatis. r iō ē silitudo. Qd ac cipit in pfirmatōe negat: qz sicut palia relonē: ita p illā q ē ad ipaz p aliqd deterari. ¶ Ad aliud respiciēdo ad de terminata qlibet relo est imediata qstū ad dterminantia nō. Nec ēt mediata: qz nihil faciūt ad illā mutua relonez.

¶ Alia p se vt duplū ad dimidium. r triplū ad tertiā pte: r totāl multiplicatū ad multiplicati partē: r cōtinēs ad cōtēntū. Alia vt calefacti uum ad calefactibile. r sectinum ad secabile: r oino actiū ad passiū. alia xō vt mēsurabile ad mēsurā: r scibile ad scientiam: r sensibile ad sensum. T. c. xx. Questio. XII.

Vtrū pbs pueniēter pōat tres mo dos relonis siue relonū. Qz nō in cōi. Isti diuersi modi fundant super diuersa gñalissima. ergo relones sunt in di uersis gñalissimis: p^o pñe. Si relo sit idēz cum fundamēto. tūc p: si aliō: cū accipiat spēm r distinctiōez qz fundamētū: tunc tñ

ōnt relones qstūz fundamēta: qz si fundamēta distigū tur gñe r relones. ¶ Itē dicit pbs in. s; q octo dñr dupla dualitatis rōne. cūz qz duplicitas nō istit alijs numeris nisi p dualitate que est pmiuz fundamētū duplicatatis: seqq; qz vnitas r distinctio relonis sit a fundamēto. ¶ Itē isti mo di nō sufficiūt: qz relūa fm gen^o sunt p se relūa: r nō cōti nenē sub istis modis. p^o pmi. qz qd est de intellectu gñis est de intellectu spēi. ergo si gen^o depēdet: r spēs silt. pbs quo ad. z. dicit in lra. de pmo mō spāliter idē nō refert p se ad diuersa: s; idē pñēs refert ad multa pñēta. ¶ Item oia relūa sūt opposita in pñicamētis. ca^o de oppositis: pñēs r pñētz nō. p^o pmi. in pñicamētis. ca^o de qstitate. magnū r parūz nō pñia sunt: qz idē dī magnū r parū. silt idē di plus ad b: r dimidiū ad aliud. gñ nō sunt opposita. Qz etiaz ps scōa illi^o modi nō sit pñenēs. qz idētitas est relo rōnis gñ nō est vā relo h; pñatio: idētitas ē vna plūm qñ itelle ctus vñi vno vt duob; ergo idētitas r silitudo real non sunt in eodē gñe. ¶ Itē idē silt r eqle sunt p se pres vñi^o s; in oī gñe est vñū. ergo rē. ¶ De scōo mō sic. relo nec re latiū nō est fun^o relonis. Sed pō actiua r passiua refe runt. gñ relo nō fundatur sup potetia actiua r passiua: nec sunt forme relonis in hoc gñe: sicut nec qstitas ē forma qz duplūz refert. silt nec qstitas ē forma q silt refert. ¶ Itē si fm potetia actiua aliqd dicat relūe. hoc est ad dñi s; potetia passiua: s; hoc nō: qz tūc idē ad duo: qz pō actiua p se refert ad agere. si igr ad potetia passiua tūc idēz p se ad duo. ¶ De tertio mō qz nihil refert fm illū modū: ambo relūa sunt i eodē gñe: si n. tūc duo gñalissima rōnis. s; oī eta sic nō sunt i eodē gñe aucte pbi. io. ca. 9. vult iter rela tiua nō ē mediū: qz nō sunt in eodē gñe: r pōit ex^o de scia rōe scibili. ¶ Itē rōne sic. qd h; rōnez i gñe relonis p pñiaz illi^o gñis siue pñetū sit: siue forma: siue sit denotiati uum: ēē eius est ad aliud se hñe: ēē scibilis nō est ad aliud se hñe. bic in. 5. qz nō depēdet ad sciaz. pñiū explicat pbs i lra

T. c. 22.

T. c. 20.

Ad qōnem Ubi notādū qz qñuis relones sic alia hñt distinctiōes specificas fm pñias dñas: tñ qz latēt nos accipim^o distinctiōez eaz p fundamēta ex gb^o inotescit di stinctio relonū: siue relonū. f. effectiue siue māliter. in gñali. dico qz distinctio pueniēs est. in cōi. ¶ Ad pñū nego pñiaz: qz nō solū est ibi vñz: s; i alijs: quia res i alijs gñibus sic vnitas pōt fundari in rōne cuiuscūq; gñis: r rō tacta est: tñ qz illa fundamēta n hñt aliqd i quo

Ad argumēta nō solū est ibi vñz: s; i alijs: quia res i alijs gñibus sic vnitas pōt fundari in rōne cuiuscūq; gñis: r rō tacta est: tñ qz illa fundamēta n hñt aliqd i quo

dueniūt qd pñicat de eis in qd: iō nō pueniūt gñe sicut re latōes pueniūt i hoc qd est hñtudo ad aliō: r iō sunt vnus gñis oēs. Tūc dico qz sup duo distincta gñalissima pōt fū dari relo eiūsdē spēi: r cū acci^o q accipiūt spēm a fū^o. ve rū est. distinctio tñ nō est tāta in relonib; sicut in fū^o. sic aia r vñis distigūtur iter se: nō tñ tñ sic sol. pducēs ver me effectiue: r de^o creas aiam: vel pōt negari acceptūz: qz nō oēs relones hñt distinctiōez a fundamētis vel terminis. ¶ Ad pñm. f. q. s. dñr dupla rē. dico qz b nō est: qz duali tas ē pñiū fundamētū r p^o duplū: ita qz nō possit fūdari in alio: s; formāl itest sibi duplicitas p bis cōtinere aliud. vñ nō ē vñz fundamētāl: qz sūt. f. s. dupla dualitatis pñioē siue rōne: s; forma magl p q. s. bis pñet. 4. sic duo vñi tatē bis. ¶ Ad aliō qz añs ē fñz: quū cadāt vl reducat ad aliqū illoz: r cū acci^o dñe. dñ qz illa q referūt rōne gñis nō referunt pñs solū p se: r de relm fm gen^o refert fm ali quē illozū triū modoz: s; nō p. vñ non referri negat refer ri p fm aliqū illoz modoz: r nō negat p se referri.

De questiōe pñi modi. r p de pñia pte qz relatio nes ibi fundant sup aliqd de gñe qst i tatis. f. sup nūez: vel sup pñi^o. pus tñ repitū relatio illius pñis in nūeris: r ibi est cōparatō nūez ad nūerū. ita qz o; vñūz extremū ē nūez: vl pñādo nūez ad vñū: ē pñio multiplex: r ab istis discretis deriuat ad pñi^o: s; aliq re latio ē b in discretis q nō in cōtinuis: qz in nūeris ē mēsu ra. ita qz ibi vnitas aliqū replicata reddit aliud extremū: s; in cōtinuis ē aliqū pñio i cōmēsurabilis: sicut diame ter costē. ¶ Ad pñ^o pñiā qz idē pōt subiectie referri ad mlt ta cōtēta: s; pñiētia multiplicat quonies aliō extremum multiplicat. ¶ Ad aliō dñr: qz pñia nō valz fm qz pñēs r pñētz sunt opposita. cui^o pñatio ē oia oppo^o xcludūt pñi ctoria: qz pñictio ē p^o oppo^o. gñ ad que añcedētia nō sequunt pñictoria: nec aliq alia oppo^o: qz ad qd non segtur pñis nec añs: s; ad aliq sumpta p pñatioem ad diuersa nō sequunt pñictoria: sed ē ignozātia elēchi. gñec aliq alia oppo^o segt. ¶ Cōtra. qñ valz ar^o pñi in pñicamētis de mōte magnio r pñio que dñr de codēz: r nō sunt opposita p te. ¶ Jō alr dñr qz nō oia relūa dñr opposita: qz oppo^o pñant silt ad idē in eodē tpe: qñ aut relati^o aliqd cōparat ad diuersa rela tiua: s; nō opposita rela. ¶ Uel alr qz sūt opposita. vñ di plu r dimidiū i cōi sūt opposita rela: s; duplū ad b r dimi diū ad b nō sunt oppo^o rela. ¶ Uel alr qz sūt opposita s; qz referunt ad iūice: s; qñ idēz est gñāns r genit^o. pñ nō re fert ad seipm filiū: s; ad filiū ei^o: r in qñtū fili^o ad pñes ei^o: r isto^o pñ r fili^o sūt opposita: r nō pñi: sic ē dūplo r dimidiū i ppo^o. ¶ Sz ar^o pñi valz: qz arguit ex pñotēsi qz magnū r pñū sunt ab^o dñia: tūc oppo^o vā de codē. qz ex b qz mons ē magn^o respēu h^o ab^o est magn^o: r ab^o pñis respectu maio ris. gñ ab^o dñia de codē si sunt ab^o dñia: s; nō sunt absolutē dñia. ¶ Ad aliō qd querit de codē silt r eqli: qz relatiua b fundant sup b vñū: r tñ vñū illoz ē relatiū rōnis. f. idēti tas: qz relūi ēē ē ad aliud se hñe. idē nllō mō pōt ad aliud ēē nisi ad aliud rōne: qz in qñtū simplr idēz itellsvti vñū: vt duob; ¶ Cōtra illd. Jdē r diuersū sunt dñia. io. b. qz oppo^o r nō puatiua: nec pñictoria: s; dñia sunt in eodē gñe ex. io. s; diuersitas ē relo real gñ idētitas: qz ens reale non opponit enti rōnis. ¶ Itē oē ens oī enti cōparatū: aut est idē aut diuersū. idē gñ r diuersū sunt dñia imediata circa ēs r cōuertibilia. Sz ēs rōnis ē distinctū r reale r nō ē pas sio cōuertibil cū ente ex aiam: qz ēs reale pōt ēē sine ente rōnis. gñ idētitas nō ē ens rōnis. ¶ Itē si idētitas cēt ens rōnis: nō ēē de pñideratiōe meta^o: s; logici: qd ē pñz. 4. b. ca. z. ¶ Itē rōnē. si rō valz: tūc idē. oē ē pñcis idēz eidē r nō cēntialr. p^o pñe. d p se rōne b^o qd ē idē i qñtū idē ē aliqd attributū sibi a rōne. b dñ pō: qz cēntia lapidis nō ē eadē sibi: nisi p aliqd attributū sibi a rōe: qz cēn^o: vt fū^o.

T. c. 9.
r idē.
T. c. 13.
Ibidē.
T. c. 11. z

T. c. 4.

et terminus sunt idem paccis, sicut homo et homo filius: quia ut est terminus est aliquid cum attributo aliquid ratione: et in alio termino sit est aliquid propter rei rationis: et sic ille terminus propositus ex re et ratione est idem paccis terminus alius ratione illius diuersi attributi a ratione vni termino: talis: quia data vni termino: talis sunt diuersa. Et tunc tunc idem est diuersum, propter quod per se referredi idem sibi, et alietas ex hoc quod intelligit attribuit aliquid rationis vtriusque termino. Pons ipole: quia idem diuidit paccis: et per se fecit: cum vnu per philosophum in libro. Et aliquid est idem est per se. Et tunc paccis reducitur ad per se. Et per philosophum. Et si nihil per se idem est: deinde nec est aliquid idem per accis. Et tunc si idem est idem paccis: tunc palind: terit idetitas in infinitum: vel si sit: tunc idetitas paccis totius ad totum: quia per se sit. Et fundamti ad re: et tunc relationis realis prima. Et tunc ex hoc sequitur ipole: quia in omni affirmatiua vera, eodem modo est vnitatis propositis quod est vnitatis extremo: si tunc idetitas extremorum est solus paccis. Et nulla proposita per se va: quia per se conclusus sit ipole: propter quod intelligitur duo opposita in eodem termino: quia per se idetitas et alietas. Et tunc si sit relo rationis aut vtriusque extremum est ens rationis aut vnu. Non vnu tunc: quia idetitas equaliter fundatur in vtroque termino: si vtriusque negat: contra: quia fundamti alteri: retonis est eadem realis: non inquantis attribuit sibi aliquid rationis. Et tunc si sit. Et si nullus similitudo et equalitas: de ratione illorum relationum est non alietas: sed de ratione illorum est vnitatis in se. Et si per vnitates est idetitas relo non propter vnitates erunt ille relationes rationis: sed hoc non conceditur.

De tribus istis dicitur: quod tria fundatur super vnu quod est diuersio generis: quod sit ens dicitur multiplici. Ita vnitatis, sic genus dicitur diuersa predicamti. Ita vnitatis in diuersas vnitates. Ita quod idetitas super vnu in suba: equalitas super vnu in quantitate. Et contra. Oportet ens omni contra: idem aut diuersus. Et idetitas non est tunc in genere sube: sed in omni genere. Et tunc albedo comparata albedini non est similis sibi. nec equalis: tunc eadem sibi et diuersa a nigredine. Et tunc philosophus. 5. b. in fine de oppositis diuersum est in vna: quia cathegoria si diuersum et idem cum opponatur. Et idem non determinat solus ad genus substatie. Et tunc. 4. ca. 2. quod in omni genere recipitur et attribuitur sube per se. Et si sit non inuenitur per se in genere qualitatibus. Probo. in diuina eiusdem speciei non solus habet vnitatem speciei: sed habet vnitatem in omnia specificam: et quantum sit vnu aut sunt eadem prope loquendo: aut non. Et si sit. tunc inuenieter diuidit vnu in vnum numero genere et specie: et propter hoc. non ergo sunt eadem in omnia specificam. sunt generis filia in omnia conueniunt illa: et omnia predicat de illis in genere. Et tunc Boetius. ipse est tenuis similitudo singularium. De quantitate sit in omni genere: loquendo de re illi generis. Propter hoc eadem ad aliam eiusdem est eadem in est equalitas ei. et in omni genere est vnu pinus: quod est mensura et per cuius accessus dicitur perfecta et minor perfecta. Et equalitas est ibi non fundata in quantitate. Et tunc in genere quantitas est maior et minor non a maiori et minori in quantitate: quod per se. alias equaliter est magis albus quam margarita. Et tunc philosophus dicit. 5. quod hec tria fundatur super vnu quod est principium numeri: et est metrum: non super vnu diuersorum generum. Et contra. ceduntur ergo rationes ad minus de eodem quod idem et diuersum reperitur in omni genere.

De simili et equali potest concedi idem: siue de quantitate et qualitate que sunt accidentia. vnde ibi equalitas et similitudo centiarum: quia idem sit et equaliter significant relationes et fundatur super vnu per se numeri in se. et remotum fundamti est res diuersorum generum per se vna via: et per se alia via. Et ita tria potest fundari in omni genere super re illi: quantum res est quod: et quantum sit vna fundatur idetitas: tunc tunc res est quod non solus accipit: sed per omnia essentialiter sit vna super ipas fundatur similitudo. Et si sit quantum res habet quantitate perfectioris: et est vna. sic fundatur remote equalitas super ipsam. habet tria sunt in omni genere: et sunt in genere retonis: ut ipse. Et contra. aliquid habet vnitatem per se de genere actionis quantum est actio et accis age

tis. Et si fundatur relo quod non est idetitas: nec similitudo nec equalitas. Et concedo tunc: quod super vnitatem in genere actionis potest fundari relo. cum duo conueniunt in actione in relo est alia ab istis. Et tunc sequitur ex dictis: quod idem sit sibi sibi: quia si res est genere sube sit quod sit qualitate essentialis. et sic habet vnitatem sit sibi. Et si sit hoc cum habet eadem sit sibi ipsi. Et dico quod fundamti idetitatis est vnu numero. idem est sibi idem: sed vnitatis similitudinis est vnitatis spei solus: idem non est simile sibi.

Ad argumenta sustinendo quod idetitas sit relo realis. Et ad primum cum dicitur quod est habitudo rationis. Dico quod non est de ratione retonis: quod sit habitudo ad aliud extremum relo. Et quod sit habitudo ad coram. sicut sit aliquid relo: siue non: sed habet accidenti retoni vni potest esse realis. Et per hoc quod relo talis fundatur super vnu. Et vbi magis est concedenda vnitatis quam diuersitas ibi magis est concedenda relatio. talis vnitatis realis est maxima. Et contra. Et tunc similitudo in spei dicitur aliquid sit in spei: et per se relium est idem sibi: et refert ad seipsum: et tunc ibi est relo realis per se. Et tunc quod relo: est ad aliud se habet. hoc est verum de retonis supponis de per se: sed in aliis est vnitatis magis de ratione extremorum: quam aliter. Et contra. si idetitas est relo realis esset relo res alia fundamti: et tunc illud est idem sibi: et pcederet in infinitum. Et domus illa idetitas quod est relo non est relin: sed relo referendi: et per se relo ut illa relo: nec est eadem sibi: nec diuersa: sed est relo qua aliquid est idem sibi: et idem est relin per se: relo aut non: et ita dicitur est tunc in primis. Et ad primum arum principale in prius quod sumit falsum. Et ad aliud quod non sunt pres vni: et tunc ad spem qua significat: et quod regit in diuersis vnitatem per fundamtiis primis: sunt pres vni: et tunc etiam ad fundamti remota diuidit aliquid quo modo vnu: quod fundamti idetitatis est homo ut vnu: similitudinis differentia hominis.

Sustinendo alia pre. Et ad tres primas rationes: quod ille propones vnde sunt ratione indiuisio nis essentialis: non ratione retonis supuenietis. Et ad aliud sit. Et ad 5. concedit quod idem sit sibi idem paccis: quia aut idem accipit per forma qua significat: tunc per se per se concedit idem sit accipiat sic pro eo quod est idem: ut dicitur hoc est idem hoc. Et est va per accis: fundamti non: quia idetitas accidit hoc: quia sic albedo accidit hoc. Et albedo est fundamti similitudinis de se. Et fortis non est fundamti idetitatis: nisi ut attribuit sibi aliquid a ratione. Et ad aliud in prius quod non oportet illud reduci ad aliquid quod per se tale. Et contra ad aliquid quod per se ca illi. sic idetitas paccis reducitur ad indiuisioes fundamti quod est per se. Et ad primum in prius dicitur per se de eo quod est ad indiuisioes in quod fundatur idetitas. Et ad aliud de pccu in finitum. Dicitur quod idem paccis est idem per aliud. non quod aliud sit idem: nec per se per aliud. Et ad aliud de vitate propositis: quod non oportet propter vera esse per vnitatem extremorum cum retonibus superadditis: sed vitas est ex idetitate fundamti in quod fundatur relo idetitatis. Et ad aliud idem erit diuersio idem. verum est per rationem. vnde ibi est idetitas simpli et diuersitas per se. et non sunt opposita. Et ad vnu arum principale. dico quod vtriusque extremum est aliquid rationis per se referit fundamti retonis est reale vnitatis essentialis. Et ad aliud dico quod similitudo et equalitas fundamti in vnitatem reali: quia habet albedo: et ibi habet vnitatem reales iter se si nunquam est inter. et ex illa vnitatem modo intellet ad attribue: dicitur illi vnitati reali vnitatem speciei. ista vnitatis: nec est vnitatis rationis: nec singularis: sed media. et in potetia ad vnitates rationis que fundatur super eam.

De potetia actiua et passiva. dicitur quod fundamti retonis et passiois: et hoc in rebus de genere actionis genus corrumpit passio: fundatur etiam in principis actibus et passibus sicut in forma quod est per se agendi: et illa que est per se patiedi quod sunt in 3. spei quantitas per se aliquos. Et hoc non oportet quod si non est aliquid per se in immediati operandi nisi quantitas: tunc suba nunquam generet

T. n. h. n. te 2. m. T. c. 66.

T. c. 20.

T. n. h. n. te 2. m.

T. c. 4.

T. c. 2. m. ide.

T. c. 20.

vnioce: qz pñ^m gñandi: z suba nō sunt i eodē gñe. ¶ Dicitur hic q accñs agit in vñte sube que est vnioce gñato. ¶ Contra aut in vñte eius vt cā efficiēs. tūc hñ ppositum qz efficiēs pñū plus cāt q illud qd in virtute ei⁹ cāt: z ime diati: z bz aliqñ efficiñ in gñato que nō bz aliud agēs.

Dico tunc q pñ^m agēdi pōt esse in gñe qualitatiz: z in pñā spē. z in scōa rē. z pōt cē sub: stātia. vñ in gñōne sube suba ē per se efficiēs. Tūc dico q relones scōi modi pñt fundari sup bz pñcipia agēdi: z co⁹ sup pñcipia patiēdi fundat^r re⁹ aliqñ suba quanta est ime diati pñcipiū patiēdi respectu albedinis. ¶ Ad ar^m q sū damēta sunt forme ab⁹ que sunt pñ^m agēdi z patiēdi si accipias potētias: vt referunt accipis fundamētū cū relone. ¶ Ad aliud q pñmo refer^r ad potētiaz passiūā pñmo z per se nō pñmo ad agere. ¶ Ad ar^m qd fit p tertiū modū q oīa relatiua dñoiatiue dicta sunt in vñō gñe. ¶ Ad mī. nego. ¶ Ad pbatōem q loqitur de gñe nālī: vbi iter opposita ē trāsmutatio. z vbi pñs permutat aliqd ad medium: qz ad extremū. Sz relatiua nō sunt sic opposita: z iō nō ē ibi me diū. ¶ Ad rōnez dico q scibilis ē cē est ad aliud se hñe: z in alyis modis ē mutua depēdētia: qz extrema accipiuntur vniformiter si actu vñū z aliud. si in potētia: aliud in potētia: sed bec mēsurā acci⁹. q actuali z mēsurabile potētial^r vt est per se termin^r: si tñ accipit pportio^{nā} est ibi mutua depēdētia: sicut z in alyis modis: z sunt z nō sunt sñl. vñde scibile se bz ad sciam in potētia. ¶ Contra Ar. in pñdicamē tis. destructo scibili. destruit scia nō ē. dicit q hoc verū est: q destructo scibili in potētia destruit scia in potētia. z ecōuerso. sñl destructo scito in actu: destruit scia in actu: z ē. destructa scia in actu. destruitur scitū in actu. Sz dñstru cta scia in actu: nō destruit scibile in potētia.

¶ Scdm numez qdē igit^r z potētiā dēā ad ali qd: oīa sunt ad aliqd: eo q ipm qd est alteri⁹ dñ ipm qdē: sñ nō eo qd ad illud aliud. Adēstur ibi le xō z scibile: intellectuale: eo q aliud ad ipm dñ ad aliqd dñr. Itā intellectuāle aliqd significat qd ipm⁹ itell^s est. T. c. xx. Qd. xiii.

Trum terti⁹ modus distinguit a z: q non in hoc mō ponit sñs z scibilis: sensus z scibile referunt f3 potētia actiua z passiua sñm pñm. 4. ca. de veritate apparentiū. scibile est motiū sensus: z mouēs pñ^m moto. z si hñ. ¶ Itē scñsus est potētia nālī. gñm scōa spē qualitatis z potentia passiua est. z. de aīa. z talis potētia est fundamētū relonis scōi modi. ¶ De scia nō refertur ad scibile. pbatio: sciētia per se in gñe qualitatis. Sed tale nō depēdet f3 se. ¶ Co trarium ponitur a philosopho in littera.

Ad qōnem dñ q nō accipit in 3° mō mēsurā qñti tatiua: sed pfectōis alias nō differret a pñmo mō: tūc mēsurā fundatur super omñē essētiā: z mē surari sup habitum de genere qñalitatiz.

Contra q accipit pñ^m p mēsurā quātitatiua: qz nō oē cōtēntū mēsurat cōtīnēs qñtitatiue: sicut p3 de aliqb⁹ numeris. ¶ Itē tps mēsurat motū: z tñ nō red dit motū. ¶ Itē q ille modus non appropriat bitui z co gñitōi z obō: qz iñ oī gñe ē aliqb⁹ pñū qd ē mēsurā. gñ cir cūscribēdo oēm habitū est aliqd in gñe sube: qd mēsurat rē oēm illius gñis: z eodē mō in alyis generibus.

Tunc relones pñm modi fūdātur pñse sup rez de gñe qñtitatiz: z in gñe sube nō fūdāt pñse aliqz modis z relones scōi modi fūdātur in reb⁹ de gñe actōis z passiōis: z sup pñ^m agēdi z patiēdi que pñt cē in multis gñib⁹. ¶ Relones terti⁹ modi fūdant i

oī re cuiuscūqz gñis: z ēt sup ydēā in mēte dīna: qz ē mēsu ra z pfectio ydeatiz: z aliqñ pñt fundari sup res diuersoz generū: qz qñbz res itelligibilis: z cognitio ē in gñe actio nis: z hñ⁹ cognitū⁹ in gñe qñtatiz. ¶ Sz vidēdū est qua liter mēsurat scia z scibile: scia practica nra cātur a rebz z iō scibile mēsurat sciam. Sz ar^m cātur a scia practica: z ibi scibile ē mēsurabile: z scia mensura rei. vñ oīa nālīa se hñt ad sciam dei: sicut artificialia ad nram. ita q scia dei ē mēsurā. ¶ Itā ergo p3 q iste modus distinguit a secūdo mō: sicut p3 ex pñdictis: nō per mutua depēdētiā: vñ nō mu tuam: sed per fundamēta alia z alia. vt p3.

Ad primū q pñs sensus eguocū ad potētia nālē que ē in gñe qñtatiz. z ad actū sentiēdi: z sic ē in gñe actōis. ¶ Tūc sensus pñm est fundamētū secūdi modi. sensus z mō est fundamētū illi⁹ terti⁹ modi: z sic ad aliud arg^m. Et yltra: q scia ē in gñe qñtatiz p se nō in relo ne: qz diuersoz generū: z nō subalternatiz positoz zē. Sz scia q est bitus. est pñmū fundamētū relonis: sicut qterna rius in gñe qñtitatiz z duplicitas in gñe relonis.

¶ Itā est aut intellectus ad hec cui⁹ est itellect⁹: bis. n. idem dēñm vñqz erit. simil^r añt z alicui⁹ visus est visus: z nō cui⁹ est visus: quāuis hoc verū sit dicere: sed ad colorē: aut ad aliquid ta le. Illo xō modo bis idēz dicere^r. qz est visus cui⁹ est visus. T. c. xx. Qd. xiiii.

Trum idem referat ad duo per se q sic idē pñtēs ad multa pñtēta. sñl vna potētia actiua ad agere: z ad potētia passiua. ¶ Itēz ad qz qd depēdet gen⁹ z spēs. gñ species refert ad cor⁹ gñis: z ad pñmū z ad vñqz per se. ¶ Itē spēs per se refert ad gen⁹ sñm pñm pñyriū: z p se ad idiuidua. Spēs est qd p se pñcat de indi uiduis hñ ponit idiuidua: z diffinit p ea: qz nō ponit ibi vt gen⁹. nec vt subm. gñt vt cor⁹ spēs. gñ. ¶ Ad oppo⁹ est pñs hñ s. vbi hñ pñt cōtēntiēti q idē bis dicitur. T. c. 20.

Dicendum q idē nō pōt referri ad diuersa pñm pñt tñ p se nō pñ: q illud pñt alicui p qd pñt ei p spēs suā illud p se qd cōpetit sibi p cāz in se. vñ illa dñr relina p q sunt bz p pñm rōnez specificat: sicut pñ p se. Alia p se dñr relina f3 aliqd itell^s in eis: sñ rōne gñis sñl: sñ medicina dñr relina rōne scie q ē gen⁹ eius q itelligit in ea. pñm: qz si sic: tūc relō illa q est rō referēdi vñū ad duo extrema: p cēt due relationes cēntial^r: qz ad duo nō est p eadē bitudo: sñ relō sñm se ē bitudo: tūc etiaz idē hñet duas diffōnes: qz per vñqz cor⁹ eā p diffinit: z tūc pos set cognosci p vñā z nō cognosci p alia. ¶ Itē tūc idē pos set cē z nō esse sñl. accipio duo cor⁹ a. z b. z c. referat ad vñqz. si c. referat ad a. z eā p ad b. cū a. possit cē sine b. se quē q c. relin ad abo. s. a. z b. cēt z nō cēt. si a. esset destru cto b. ¶ Itē posse idē referri ad diuersa nō pñ: qz p z per se ad pñm cor⁹ relm z p se nō p ad cor⁹ relm sui gñis. vbi gra. mltiplex z submultiplex referūtur duplū z dimidiū refe runt: sed duplū p se z p referat ad dimidiū p se nō p ad sub mltiplex qd ē cor⁹ relm sui gñis: z nō ē. ita q submultiplex q est p se cor⁹ relatiūz z nō pñm dupli pōt cē nō exīte di midio. Sed dimi⁹ nō pōt cē nō exīte submultiplici: idē nō pōt referri ad quēcūqz diuersa: qz si ad vñuz pñm: z ad aliud p se: tūc o3 pñm esse tale q nō possit cē sine p se cor relatiū: quāuis ecōuerso p se sine p cor⁹ relatiū. ¶ Pro batio: qz si posset cē sine per se cor⁹ relatiū: segur q vñuz extremū sit z nō sit simul: qz exīte dimidio necessario est cē duplū: cui⁹ est per se pñm cor⁹ relm. Sz destructo sub mltiplici: qd est p se cor⁹ relatiū dupli. z nō pñm destrui

T. c. 25.

T. c. 51. zide.

T. c. 27. zide.

tur duplū. Si igitur diuidiū posset eē nō exīte submultiplicet
simul eēt duplū ad eē diuidiū: et destrueretur ad destru-
ctiōes p se correlatiui. Et esse per se correlatiui tñ po-
nit esse gñis: et nō ponit aliqd posterius genere. ergo.

Ad primum argumētum de cōtinēte et cōtento.
Dico q nō refert ibi vñū ad diuer-
sa pmo: sed cōtinēs in cōmuni ad cōtētum in cōmuni: et cō-
tinēs quot spēs hz sub se tot cōtētus. Et cū dī idē nūc-
rus pōt cōtinere multos nūeros. Dico q itelligēdus ē
de p se extremo relōnis: nō de subitis relōnis. Nō. n. opor-
tet q vna relō sit in tot: sic alia relō: q pñitas in vno sub-
iecto: et filiatiōes in multis filiis: tñ quot filiatiōes sunt in
diuersis filiis: tot pñitates in vno qui est pater. Ad ali-
ud q potētia actiua pmo refertur ad potētiā passiua in q
tūm hz per se iquātū potētia solū refert: et nō pmo ad age-
re: et relatiū pñū. s. potētia passiua nō pōt esse sine per se
correlō nō pmo. s. sine actu potētie actiue. Ad aliud q
spēs pmo refert ad genus: et per se ad idiuidua. vñ gen^{us} est
pñūz correlm: et nō pōt esse sine idiuiduis que sunt per se
correlm. Auctoritas in pñūm pñ: q intellectus si dī ad
itelligētē: et ad intelligibile idēz dicitur bis eque pmo: qz
respicit vtrūq; eque. Uel alitūc omne accidēs habz
duo correla. s. subm et obiectum. Ad aliud q ad qd re-
fertur genus et spēs: verus est: sed nō pmo.

Quare tres erunt phie theozice. Mathematica. Physica. Theologia. T. c. II.

Libri sexti metaphysice. Questio. I.

Quia scientiam

speculatiua diuidit Aris-
t. in physica: mathematica
et vnam. Ideo querit an
ista diuisio sit sufficiens.
Arguitur q nō: qz logica
neq; est circa agibilia: neq;
qz factibilia. g est specula-
tiua: nec tamen est aliq il-
larū. ergo rē. Et mo-
ralis nlla est istarū: est ta-
mē theozica. pbarionaz
ois hitus intellectua: cir-
ca agibilia est prudētia: qz sic diffinitur prudētia. 6. et bico-
rum. q est recta rō agibilia. moralis aut sciētia nō est pru-
dētia: qz tunc omnes hitus eam eēt prudētes: ita vt vno
fi moraliter. g moralis sciētia nō est recta rō circa agibilia
neq; factibilia: vt pñ. ergo rē. Et itē ens equalr diuidi-
tur in decē genera ex 5. hui^{us}. ergo sicut vñū diuidēs. qñti-
tas facit sciētiā specialē: vt mathematica: ita qlibet alio-
rum. Et itē substantia icorporca hz pñietates vel pñias
passiōes alias a passiōibus entis et sube: sicut et suba corpo-
rea: et pfectiores passiōes hz: quāto est ens pfectius. ergo
si de suba corporea est sciētia specialis vt mathematica: vt
nālis in qua cōsiderātur pñie passiōes eius. ita vt p locū
a minor: qz de suba icorporca est alia sciētia spālis pñer
metaphysicā in qua nō cōsiderātur de ipsa nisi pñe passio-
nes entis vel sube. Et itē q nō sunt tot vt qz metaphysic^{us}
hz cōsiderare oia fm qditates suas etiā in spāl. g et oēs pas-
siōes oium. g nō est alia scia. pbario autis p Az. hic in lra
nulla scia rōnē facit de eo qd qd est: sed vel ex sensu suppo-
nit qd qd est sui subit: vt aliunde accipiunt. Et itē q nō sit
distinctio iter mathematicā et metaphysicā. arguit: qz vñr
esse de eodē: quātitas. n. in vtraq; cōsiderat: sic etiā in lra
li scia cōsiderat vt patz. 2. pñisicorum. g nec illa distingui-
tur ab alterutra istarū.

Sicunt alij q scia vna est fm spēs spālissimā que
ē circa subz vñū ad qd plura attributū

tur: qz hz vñā rōnē formale cōsiderādū oia que cōsi-
derat: et talis in vna aia est vna nūero ex multis actibus i-
telligēdiū: ita vna est sic in vno appetitu ē vna tēpe-
rātia: licz ex multis actib^{us} gnāta: et in vna superficie vna albe-
do itensa: l3 eēt successiue ab eodē: vel diuers^{is} gnātib^{us}
vnica trāsmutatiōe: vel diuersis trāsmutatiōib^{us} inducta.
Quia tñ nō ē oino sile: distinguūt q quedā forme recipi-
tes magis et min^{us} fm gradu pfectiōis: et cōpletiōis sue in-
ducūt vñā trāsmutatiōe vt albedo: vel plurib^{us} actib^{us}
cōformibus: vt tēperātia: quedā aut plurib^{us} diffōrmibus
vt scie in quaz gnōne ponūt talē pfectiū: qz p rectū ordi-
nē accēdi eas ex actu cognoscēdi pñ^{is} pñūz talis scie: hz
ipsa p gnāri: et tūc hī totū esse illi^{us} hitus sciētifici l3 in gra-
du infimo: et tūc iste hitus dī eēt intells illius pñcipij. De
inde cognoscēdo alia pñcipia idē hitus q dicit eēt intells il-
lius pñcipij auge^{re}: et dī intells plurij pñcipij istoz cō-
gnitōz. Et vltra ex pñcipijs deducēdo cōlōnes ampli^{us}
auge^{re}: et dī eēt scia istarū cōlōnū: semp tñ manēs idē habi-
tus nō hīs dīaz nisi rōnis tñ: sicut alie forme q recipiūt
itensicōem in quocūq; gradu si stāt in illo nō hīt pñonem
aliquā: qz in illo nō hīt differētiā aliquā: vltra gradum ipe-
riores: quos vñalr pñiet nisi rōnis tñ: et dī rōnis nō sus-
ficit ad pñonē: nec obstat q bi act^{us} ex gb^{us} gnātur et auge^{re}
hitus vñr qñ differre spēs: sicut itellecōes diuersoz pñci-
piōz: vel diuersarū cōlōnū vel. q. gñe: sicut itellecōes
pñcipij: et itellecō cōlōnis: dñt. n. actus sicut dñt oia co-
gnita: s3 hitus vnus ex oib^{us} est gnātus: et ad siles act^{us} incli-
nās. Hoc cōfirmat: qz pñ^{is} pfectius cognoscitur: qñ ex
i^{us} cōlō deducit: nō aut eēt ita nisi hitus pñcipij intēdere^{re}.
g alius nō gnātur: sed pñeris auge^{re}. Dicit etiā q tal^{is}
hitus nō tñ intēdit ex cognitōe diuersoz pñcipijōz: vt cō-
clusiōnū: sed etiā ex frequēti cōsideratōe eiusdē: vt sic vñū
pñ^{is} magis cognoscat illo hitu qz aliū: et vna qz alia: qz fre-
quētius cōsiderata: semp aut fm istos cognitio pōt esse pñ-
cipium et dispō cognoscēdi posteri^{us} siue in pñcipijs inter se
siue respectu conclusionū.

In contrarium est Arist. in littera. Et itē in

Contra illam opinionem multiplex arguitur. Primo sic, actus naturalis est generativus habitus secundum istos per hoc quod naturalis sua similitudine relinquit in passio. differentiū autem secundum proprias rationes agentium sunt diuersae similitudines reales, ergo quāta est differentia actuum tāta et habituum. **Cōfirmatur:** quare. n. actus differētes morales: ut temperantie et iusticie generant diuersos habitus speciem si quod secundum proprias rationes específicas naturales similitudines ipsorum potētiē et similes differentes: sicut et ipsi. ergo ubi est causa eadem est idē effectus. unde videt sine ratione omnino quod quidā habitus tamen generatur ex actibus vniuersalibus: quāda ex diuersis. poterit enim aliquis ponere quod non est: nisi vna virtus moralis que generat ex quocūque actu: et deinde augeat non tamen per actus similes: sed etiā per difformes: sicut habet de habitu scientie. Nec poterit plus improbari: ut videt illud de vniuersali habitu morali quod istud de habitu scientifico. **Cōfirmatur:** Item. 2. sic. Arist. 6. ethicorum distinguit inter 2. scientias: sicut habitum a. scientiam illius generis propriam quioris quod sit alter eorum cum opinione et prudentia: nunc autem videtur essentialiter disperata que sub eodem genere propriam quioris continetur: sicut album et nigrum: quod album et dulce. ergo impossibile videtur quod idē habitus sit intellectus et scientia quod sit intellectus et opinio. **Cōfirmatur** illa ratio verū in quatuor evidens naturā est cāre habitum sui in intellectu cognitionum. Si autem est alia ratio euidētie in principio et conclusionē: quod in principio propter se ex terminis in conclusionē propter aliud per discursus. ergo 2. **Cōfirmatur** cū intellectu principiorum aliquorum. et scientia aliquarum conclusionum in geometria stat ignorantia aliquius conclusionis eiusdem scientie: non tamen ignorantia negatiōis: sed etiā disponis per falsigraphum generatā: impossibile est autem respectu eiusdem complexi simul in eodem intellectu stare habitus oppositos. ergo respectu conclusionis ignorat non habet habitus qui sit scientia eius. **Cōfirmatur:** quod quādo conclusio ignorata adicitur: habitus oppositus ignorantie procedenti inducitur. ergo 2. **Cōfirmatur** sic cōfirmatur: quod videt cōtradictio quod ille habitus habeatur qui idē nūcro videt respectu talis obiecti ut a. et tamen ex illo habitu nullus actus haberi posset circa a. nec etiā quātūcūque imperfectus. per autem quod circa conclusionem predictā ignoratā intellectus sic ignorat ex toto habitu scientie quē habet: nullus potest habere actum sciendi. imo nec debilis tunc opinadit: cū firmiter teneat oppositum. ergo totus habitus quē habet nullo modo erit idē nūcro manēs habitus illius conclusionis. **Cōfirmatur.** 4. arguitur sic. ex habitu itenso potest aliquis perfectius agere circa quodcūque obiectum: cuius est quod ex remissio. ergo si ad idē obiectum conclusiones itreditur habitus: potest poterit habere ipsum perfectius speculari quolibet respectu cuius ponitur esse habitus cuius est quod prius: et habet esse necessarium quantum est ex parte habitus: sed prius est falsum. possibile est. n. dū est in adidēdo conclusiones nouas quod obliuiscatur aliquis prius sciri: aut minus perfecte sciat quod ante illas conclusiones nouas sciuit: quādo ista prius scita frequētius considerant. hoc per experimentum: qui. n. adicit 2. librum geometrie dū ibi occupatur: negligit considerare conclusiones: nec prius saltem aliquas quibus non vtitur. Nūquid cū didicerit 2. perfectius poterit speculari quālibet conclusionē primi: quod prius quādo 2. ignoratō frequēter conclusiones primi speculari. **Cōfirmatur** ista ratio: quod ista positio ponit duplicem modum augendi habitum per actus similes: et per difformes. **Cōfirmatur** similes ponit quod illud perfectius sciatur cuius sunt illi actus: quod aliud circa quod non eliciuntur tot actus similes. ergo habitus respiciēs frequēter hoc speculatur augetur sine augmento habitus respiciēs illud raro speculatur: quod est impossibile si idē est. **Cōfirmatur** sic. gradus perfectior in habitu siue habitus secundum istum gradum non potest esse causa gradus perfectioris: tunc enim effectus excederet causam in perfectione: cognitio autem principii videtur causa cognitionis conclusionis: cuius arguat

Arist. primo posteriorum. propter quod vniuersum quod 2. **Sed** propter principia cognoscimus conclusiones. ergo 2. Maior autem non videtur vera nisi in causis efficientibus. ergo non est infirmus gradus in habitu recto ordine generat? ille secundum quem respiciunt principia: eēt autem si esset vniuersus habitus principii et conclusionis secundum quod isti ponunt. **Cōfirmatur** quod gradus respiciēs principium est simpliciter perfectior gradu respiciēte aliquod posterius precise sumptum: non tamen illo posteriore gradu secundum quod includit potētiē aut causam primo modo tamen. **Cōtra.** h. est de omnino istorum: quod quilibet gradus est simplex non habet precedentes in se distinctos nisi ratione tamen. ergo ille gradus correspondēs vltimae conclusioni secundum propriam rationē illi? gradus non includit oēs precedentes: sicut diceret de vltimo gradu alius. ille autem vltimus gradus secundum propriam rationem sui principii videtur effectus secundum propriam eius rationem: et in primo includit: et non eōuerfo. **Cōfirmatur** in quocūque qualitate sunt gradus differētes secundum magis et minus: illi habet ordinē essentialē quod a. includit b. virtualiter: et c. a. 7. sic vltimus ad supremum: hoc per in albedine. probatur sic ē: quod si non sunt ordinati nihil vniuersum est ex illis. **Sed** in isto habitu scientie non est dare tales gradus ordinatos respectu diuersorum scibilium. ergo quod respiciunt diuersa scibilia non sunt gradus eiusdem habitus: sed magis habet differētes. **Probatio** minoris. multe conclusiones geometricae sunt: quarum vtrilibet potest indifferentem sciri ante alias. ergo ille gradus qui respicit vnam illarum non habet ordinē per se ad illū qui respicit alias. **Cōfirmatur** quod gradus in habitu habet ordinem: sed non sit ordinē obiecti. **Cōtra.** omnis gradus habitus respicit quolibet cōtēntū sub primo subiecto illius habitus: licet per actum remissiorē vel intensiorē. h. quicūque gradus precise non respicit quodcūque obiectum secundum quēcūque actum. **Illud** potest esse argumentum ad principale. **Cōfirmatur** quod gradus secundum infirmum non respicit quodlibet sub primo obiecto: sed tamen illud circa quod potest esse imperfectissima operatio. **Exemplum** de minimo calore respectu stuporis. **Cōtra.** saltem quātūcūque detur infirmum scibile. in illud potest omnis gradus superior: sed non eōuerfo. **Cōfirmatur** etiam argumentum probat multas esse prudentias: quod habere rationē rectā circa materiam temperantie: non habēdo circa materiam fortitudinis: et eōuerfo deducēdo hoc ex principis primis: et non illud. **Cōfirmatur:** quod actus generatiui prudentie huius et illius videtur differre: quoniam actus generatiui diuersarum artium: vel magis propter cōcordiā prudentie cum appetitu. **Ad istas** rationes licet possent dari aliquae euasiones distinguēdo de habitu: ut est in tali et tali gradu: ut est in tali gradu non ē habitus talis obiecti: sed in tali: quas euasiones percurramus cā breuitatis omitto. Non videt tamen quomodo ad eas saltem earum aliquas possit rationabiliter rīderi: nā oporteret respondentem negare propositiones viles de habitibus supras: que in omnibus alijs habitibus sunt cōcessae: tales negādo non inferēdo instantiā: nisi in proposito videt eē irrationabiliter percurrere ex 8. topicorum. Aliter. n. videretur posse negari tales viles in alijs habitibus: et deficerent propositiones quibus distinctio quorūcūque habituum probaretur: sicut per 2. firmatione prime rationis superius dixi. h. placet eas negare. ibi non. **Ad adducitur** pro cōfirmatione huius opinionis quod principium magis cognoscit quādo conclusio ex ipso deducitur. h. si verū est non concludit quod non sit alius habitus conclusionis: nā licet sit alius habitus: tamen principium intenditur propter speculationē principii in se: que tūc est intensior cōtēntū quod conclusio ex ipso deducitur: quod quādo in se consideratur sine ordine ad quodcūque aliud. **Ad autem** in principio dicitur quod vna scientia est vniuersi generis subiecti secundum vnam rationē considerādā: et accipit ex posterioribus quomodo sit intelligendum: iam patebit.

Inter dictas ergo opiniones quodāmodo mediādo potest dici quod cum habitus intellectus sit qualitas quedā generata et firmata ex frequēti

cōsideratione vel vnica. perfecta quādoq; etiā ad cōsimi-
lem inclinans intellectum respectu complexi speculādi ou-
plex pōt poni habitus. vnus pprius qui formalr inclināt
ad speculationē eius tāq; naturalis silitudo ex eius confide-
ratione derelicta. Alius communis qui virtualr inclināt
ad speculationē eius inclinādo formalr ad speculationē
alterius in quo tale pplexiū virtualr p̄tinet. Primo mō pōt
cedi p̄ma opio quod scibilia tot scie. fm q̄ rōnes contra
scōdaz opinionē adducte ostendunt. 2° mō pōt esse vn^o habi-
tus respectu multoz pplexoz; cuius n. p̄clones sint in p̄nci-
pijs virtualr; p̄ncipia virtualr in subo. nam subm virtualr
iccludit p̄dicatū in p̄ncipijs p̄mis. 3° hoc eēntialr si sint p se
p̄mō. vel virtualr si sint p se scōdō mō. legi q̄ in subo in
plexo q̄ditatiue cognitio virtualr cōtineat p̄ncipia 7 cōclō-
nes de tali subo. ac sic tota notitia que d̄ ipso subo nata est
h̄rē: 7 ērlterius que nata ē h̄rē de alijs per rōnes eius siue
sint inferioza p̄tēta sub ipso: siue sint alia attributa ad ipsuz
tantq; ad p̄mū. ergo h̄tus inclinās formalr ad speculandū
tale subm fm rōnem q̄ditatiuā: inclināt virtualr ad oia p̄ple-
xa p̄dicta: s; p̄mo ad cog^o de ipso subo: p se aut s; nō p̄mo
ad cognoscēda de illis alijs per rōnem eius. 7 ita respectu
oium istoz est vnus h̄tus virtualr. Prima ergo distinctio
sciarū fm p̄clones scitas pōt eē fm spēs spālissimas. Sed
ista que est fm subiectū virtualr continēs potest poni di-
stinctio fm genera p̄ma. sic itelligēdo q̄ in vna notitia
subiit omnes sciētie p̄mo mō dicte virtualr contentē sunt
vnus gn̄s tū: sed notitia cōtinēs est vna spēs: sicut 7 subz
cui^o est. h̄ mō pōt itelligi illud: vni^o gn̄s. s. subti ē vna scia
v^o vna spēs: 7 tūc est scia virtualr nō formalr: q̄ est icōple-
xa notitia 7 icomplexi: vel si scia accipiat formalr: tūc nō
debz itelligi vna spēs spālissima: sed genere p̄pinq̄. vltra
sciam scōdō mō dictā est minor vnitas sciētie que est re-
spectu multoz veroz complexoz; ad que nō inclināt vir-
tualr vnus habitus subiecti: nec p̄mo nec per se: vt in 2° mō
sed tū in potētia: 7 in vlti: sicut habitus inclinās formaliter
ad considerandū aliq̄ subiectū cōe inclināt ad considerā-
dū p̄p̄ia inferioz de ipsis tū in vniuersali: que. v3. sciēda
sunt per p̄p̄ias ratiōes inferioz: nō per naturā cōmunis:
7 ista vnitas minima pōt dici vnitas gn̄s remoti: itelligē-
do simili modo: vt expōsitū est in secūdo modo de sciētia
virtualr que ē vna spēs: sed sciētie omnes formalr in illa
virtualr cōtente sunt tū vna gn̄e remoti.

Secundo videndū est quomō accipiēda sit scia spe-
culatiua que h̄ diuidit. vbi sciendū q̄ in-
telligendū est hic p̄mo de sciētia speculatiua reali. s. que
cōsiderat itentiones p̄mas abstractas a singularibus rea-
libus 7 dictas de illis in qd per qd excludit logica que est
de scōdis itentionibus que de nulla re p̄me itentiōis p̄redi-
cantur in qd. ¶ 2° itelligendū est de speculatiua sciētia
stricte sumpta: que. s. ex natura sui 7 subiecti ordinat tāq;
ad finē ad scire tū: nō autem ad scire directiuius in aliqua
opatione que nō ē essentialr speculationi: per qd excluditur
moralis que large ē speculatiua: vt dicitur in r̄spōdēdo ad
2° ar^o. ¶ 3° itelligendū ē de speculatiua poli acqui-
ri ab homine ex nāli lumine intellect^o. s. ex p̄ncipijs cog-
nitivis via sensus: q̄ cognitio nostra oritur a sensu. p̄mo post-
rior per qd excluditur speculatiua cognitio de substantijs
separatis quantum ad. p̄p̄ia ipsarum: vt dicitur respon-
dendo ad quartum argumentum.

His visis ad questionē dicendū est: q̄ sciētia specu-
latiua cū triplici determinatiōe predicta
sup̄ta sufficiēt ab Arist. diuiditur: hoc p̄maria diuisiōe:
que. s. est in immediate p̄tētia sub diuiso. qd ostenditur sic.
q̄ talis diuisiō nō potest esse in sciētijs habētes vnitatē
p̄mo modo: q̄ iste sunt spēs specialissime 7 remotissime a
diuiso. ergo o3 q̄ sit in habētes vnitatē scōdō mō vel tertio:

sed istaz vnitatū vtrazq; correspōdet vnitate subiecti vir-
tualr cōtinentis totā sciam: vt dicitur est p̄us. ergo fm di-
stinctiōem taliū subiectoz concluditur talis diuisiō scien-
tiarum: sed talia suba p̄ma speculabilia p̄p̄ie realia: de
q̄bus possunt aliqua sciri via sensus: sunt tū. 3. ergo tū. 3.
scie speculatiue p̄p̄ie 7 reales: 7 nāl scibiles. minor ostē-
dit sic. ab oib^o speculabilib^o realib^o pōt vni cōe. s. ens ab-
strahi de cui^o cōitate alibi dicitur est. hoc cōmune h̄z p̄p̄ia
passiōes fm p̄m. 4°. metaphysice: cuiusmodi sunt oia **T. c. 5.**
trāscendētia denominatiua: vt bonuz vnus vey actus 7
potētia 7c. ergo de ente est aliqua sciētia possibilis quātū
ad tales passiōes: 7 est necessaria: q̄ cognitio nostra proce-
dit a cōmuniibus ad p̄p̄ia ex p̄mo p̄p̄ioz. ens aut est oia **T. c. 3. 7**
iectum reale: qd p̄z qd de rebus dicitur in qd: 7 est obiectū
p̄p̄ie speculabile: q̄ circa ens quantū ens nō est nata eē
speculatio directiua in alia opatione a speculatione: 7 pas-
siones eius ex p̄ncipijs cognō^o via sensus de ipso ostēdi
possunt. q̄ habem^o vniū subz p̄mū qd h̄z oēs p̄ditiones p̄e-
dictas. 7 sic p̄ vna pars minoris. ¶ Alterius: q̄ hitus p̄-
p̄iozum in vlti nō est respectu p̄p̄ioz in inferiozibus sub il-
lo vniuersali nisi in potētia tū: 7 fm quid ad hoc q̄ itelle-
ctus circa alia speculatiua perficiatur o3 inferius descēde-
re querēdo suba specialia. sub ente aut p̄ma diuidiētia oc-
currūt. io. generalissima: q̄bus ex p̄ncipijs notis via sen-
sus nō sunt alie passiōes demonstrabiles: nisi trāscendē-
tes. ergo nullū illorum est subm alterius scie a metaphy-
sica: cuius tamē nullū istoz est subm p̄mum: sicut nec hō:
licz immediatius istit substantie q̄s homini passio que p̄mo i-
est enti: q̄ si o3 vltius diuidere ad iueniēdum subiectū
alicuius sciētie nō o3 p̄cedere diuidēdo aliq̄ genus acci-
dentis: nā quodlibz istoz: 7 quelibz spēs cuiuslibz eo3 in
aliqua spēs substantie virtualr continēt mediate vel imme-
diate. 7 ita quodcūq; istoz p̄oneretur pro subo: licz forte
haberēt aliquā passiōē de se scibile. nō esset tamē p̄mū
subiectū: ergo nec p̄enes aliquod illoz accipitur distin-
ctio p̄ma sciētiarū. ergo o3 diuidere p̄cise substantiam: vt
subiectū habeatur p̄mum sciētie alteri^o a metaphysica di-
uisa aut substantia ponitur alterū membruz. s. incorporea ad
metaphysicū pertinere. 7 hoc p̄pter hanc ratiōē: q̄ eius-
dem ē cōsiderare genus aliquod 7 p̄mū contentū sub ip-
so substantia incorporea p̄or est sub substantia. ¶ 3° h̄ ratiōi
detur deficere. Tū q̄ sciētia de diuiso equaliter videt se
habere ad vtrūq; diuidēs. ergo si ē de vno sub p̄p̄ia rōne
7 de altero. Tū q̄ salum supponit q̄ metaphysica ē de
substantia p̄mo: qd nō est vey: sed tū modo iquantū ens. 7
sic accidit cōsiderationi eius quid p̄fectius participet ra-
tiōē substantie. Ideo est alia ratio quare substantia separa-
ta ad metaphysicū pertinet fm q̄ 3°. ponit in lra ipsam
pertinere: q̄. v3. 7 si habeat p̄p̄ias passiōes sibi p̄mo in-
herētes: nō tamē nobis scibiles via sensus: s; sic sunt sole
passiōes entis de ipsa note. vnde verum ē q̄ ipsa est subie-
ctum scōe sciētie speculatiue polis intellectui cognoscēti
ipsam sub p̄p̄ia rōne: sed nō nobis. ¶ Restat ergo suba
corporea cui absolute p̄siderate 7c p̄mo quantitas conti-
nua: 7 fm aliquos discreta: 7 mediate q̄titate omnia que
quātitate cōsequūtur vt ratiōes fundate super q̄titate
7 qualitates q̄tē spēi. Et ite passiōes sunt de ipsa cogno-
scibiles ex p̄ncipijs notis via sensus. ergo ipsa pōt esse. 7 est
scie speculatiue subm polis nobis alterius a metaphysica
7 h̄ vocat mathematica: que licz dicatur de quāto vel q̄-
titate: q̄ nō multū mathematica cōpat q̄titate ad suba
corporea: tū subm p̄mū vtute cōtinens oia ē suba corporea
¶ Alteri^o eadē suba corporea nō p̄tracta ad inferius. s; alio
modo cōsiderata. si quantū habēs formā que est p̄ncipiū
determinate operatiōis 7 mor^o 7 q̄tis habz multas pas-
siones sic sibi inherētes 7 scibiles per viā sensus. ergo quo

ad illas erit alia speculatiua que dicitur physica siue naturalis. ppter istas nō pōt iueniri alia scia speculatiua: q nō sub aliqua istarū cōtineat: puta si sit de aliq suba inferiori: vel in aliq istarū includat: puta si sit d aliquo accēte. ergo sunt tantū iste tres pmo diuidētes speculatiua sciaz penes tria suba hūta pditiones supius exp̄ssas. ¶ Intelligēdū est ergo ex dōis q si scia diuidat penes oīm q̄lis est pma dō eius vt dēū est: q̄ dōie specificē sunt ignote: q sic pote rit dō procedere. Scia alia est d̄ceptu cōsūmo p se passiones hūte. s. de ente: 2 alia de pceptu minus cōi pmo passiones hūte: 2 per pmo excludit oē accēs: intelligēdo sic q pmo habēs passioēs non sit passio alterius. ¶ Alteri? 2^m mēbrū subdiuidit in sciētā de suba icorporē que nō ē nobis pōis pro nūc: 2 in sciētā de substātia corporeā. ¶ 3^a diuisiōe 2^m mēbrū subdiuiditur in sciētiam de suba corporeā inq̄antū sit 2 sic cōsideratur. Nō ergo q̄libz membzū p̄dicte diuisionis eque vniū. sed metaphyca in q̄ pmo stat dōis: est vna vnitāte generis. p̄xiū nō habēs sub se nisi spēs specialissimas. vnde ē vna secūdo mō. Mathematica siue physica in qua in 3. gradu stat dōis est vna tñ vnitāte gnis remoti. 2 3° mō: quarū vtrāq; in plures descēdit hūtes vnitātē scō modo. ¶ Cōtra. vnitās hūtes ē ab obiecto. ergo a magis vno maior vnitās: minus cōmune ē magis vniū. ¶ Rñ? 2 si cōmuni? sit min⁹ vniū in re. 2 magis diuersificatū q̄ minus cōmune: tñ est eque vniū itelligibile: q̄ ita vniū 2 simplici actu itelligēdi itelligit al: sicut homo. 2 ita p̄xiū habet vtriusq; est eque vniū in se: sed hūtes diuersi in isto vno cōtenti virtuali nō habebunt equalē vnitātē nisi in isto vno equali icludātur: nā habet vnitātē ex hoc q̄ icludūtur: nō aut eq̄l: icludit corp⁹ physiciū. oēs cōclusiones sciētice naturalis: 2 ens oēs cōclusiones metaphyice: q̄ ens icludit istas secūdo mō. corp⁹ physiciū istas nō nisi 3° mō. ¶ Ex ista distinctione penes suba pma p̄s causa illi⁹ distinctōis quā Az. ponit in lra. s. penes modos diffiniēdi. 3do enī metaphyice diffiniēdo omnino abstrahit a materia. q̄ sicut ens q̄ pmo considerat. ita 2 q̄libz iquantū sub eius cōsideratione cadit: nō icludit mām fm q̄ vult An. i. metaphyice. Mathematica vō. q̄ cōsiderat substātiā corporeā sub tali cōceptu fm quē icludit p̄ncipiū p̄p̄ia quātūtatē. 2 ita necessariū requirit mās: licet nō vt p̄ncipiū potētiāle siue mobile. ideo mathematicus sic diffinit per mām nō inq̄tū p̄ncipiū motus. Physica vero cōsiderat subam corporeā iquantū in pceptū quē de corpore habz icludunt p̄ncipiū motus 2 operatiōis. iō per mām sic diffinit. nō q̄ motum ponat in diffinitione: q̄ i⁹ est passio apud eū: s; materiā fm cōsiderationē contrāctā fm quā est p̄ncipiū motus.

Assignantur

2 alie diffiniētiōes istarū: q̄ metaphyca est circa maxime itelligibilia 2 mathematica circa imagiabilia: nālis circa sensibilia q̄ itelligitur fm quandā appropriatiōem. Omnis. n. sciētia est circa itelligibilia: sed metaphysica nec in vli: nec in particulari sunt p̄p̄ie sensibilia: sicut nec entitas nec vnitās: nec ista entitas vel vnitās: licz ex sensib⁹ cognoscatur. Ma⁹ in singularib⁹ 2 naturalia sunt imagiabilia: s; mathematica nō sunt sensibilia pmo: licet per se. Naturalia pmo licet nō motus nec quies.

Alia assignat

diffiniētiō penes gradus certitudinis. Sed nec p̄cedēs multuz p̄bat: nec ista: q̄ quelibet est ex p̄ncipis necessarijs. 2 ad cōclusiones necessarias.

Ad primum

argumentū de logica licz posset dici q̄ logica est practica: q̄ nō ē tñ ppter scire p̄p̄iū: sed ppter scire directiū in aliquo actu: q̄ n. intellectus in actu p̄p̄io discursiuo pōt errare: idiget habitu directiuo p̄s q̄ dirigat in aljs fm Boetii sup⁹ p̄o: p̄p̄iū. iō logica pōt

dici pma practica iuenta extēdendo n^o: q̄ tamē iste actus in quo dirigit nō est nisi speculatio. iō logica p̄p̄ie non est practica. nō est. n. finis eius veritas cōfesse se habēs appetitū recto: que vitas ē finis practice. ex. 6. ethicoz. ¶ Tūc ca. 3. dōz est q̄ nō est speculatiua realis que sola hic diuiditur. ¶ Ad 2^m de ethica. rñ. oīs habitus cognitiuius circa obiectū operabile ex nā rei 2 obiecti ē directiuius in opatōe: 13 nō ex vli habētis: sed alijs habit⁹ est directiuius icōplete: 2 q̄si a reōtiori: sicut q̄ est circa magis vli: alijs magis perfecte 2 de p̄p̄inquo: sicut qui est circa magis particularia. Actus enī sunt circa singularia. vnde experiētiā magis dirigit in operādo q̄ars sine experiētiā. p̄ meta. 2 sic habit⁹ icōplete diriges p̄p̄ariē: 2 large pōt dici speculatiuius: q̄ ex se nō sufficit ad dirigēdū sine particulari determināte 2 applicāte. 2 sic posset moralis sciētia dici speculatiua: sed nō p̄p̄ie 2 stricte: sicut b̄ sumit speculatiua. ¶ Item cū arguitur ex diffōne p̄ndēte. ¶ Rñ. illa diffō debet itelligi de rōne agibilia. i. directiua circa agibilia pfecte 2 imēdiate 2 in particulari: sed scia moralis ē alio mō respectu agibilia. s. in vli 2 sufficiens ex se ad dirigēdū circa ista. ¶ Cōtra. tunc p̄s. 6. ethicoz. Insufficiēter enūerat habitus cognitiuius: q̄ moralis sciētia sub nullo eoz quos ibi ponit: videt cōtineri. ¶ Rñ. qui poneret q̄ hūtes id ē est sed tñ differēs fm magis 2 minus ille qui dirigit in vli: 2 qui in particulari: posset dicere q̄ p̄s ibi sub p̄ndētiā cōprehēdit sciētia morale tāq; imperfectū sub pfecto: idē tamē sunt in essentia: 2 p̄ueniētis ibi posuit habitu pfectuz q̄ imperfectū: q̄ pfect⁹ est magis vltus intellectus: de q̄ virtute itelligibili ibi itendit. ¶ Alius qui pōt q̄ licet hūtes sit practicius ex rōne formalis obiecti: q̄d ē operabile: nō tamē intellectus est practice: nisi ad cōsiderādū mot⁹ ex appetitu finis: 2 cōsideratiōem suā ordinās ad opus: sed cū hoc dfer: vt vli inuere q̄ p̄s ibi distinguit hūtes intellect⁹ speculatiui 2 practici: q̄ dicit Az. mētis speculatiue 2 practice: mēs sumit p̄o intellect⁹ 2 tūc dfer dicere q̄ sciētia moralis sit hūtes practicius: ē tamē intellectus speculatiui. 2 hoc expresse dicit sic opinans q̄ alius ē hūtes ille qui ē tñ practicius: 2 tamē ē intellectus speculatiui: qui habitus respicit operabile in vli: 2 alius ille qui respicit operabile in particulari: ē intellectus practici. ¶ Sed hāc opinione videtur esse dicendū q̄ scia moralis p̄tinetur sub sciētia quā Az. ponit ibi habitu intellectus speculatiui. ¶ Ad 3^m dicendū q̄ falsum assumit q̄ q̄titas sit subz mathematice: sicut dicitur ē in solone qōnis: q̄ tñ quātitas nō oñdī inē substātie corporee: s; q. m⁹ supponit: 2 de suba corporeā nō ostēditur aliqd in mathematica: nisi per nām quātūtatē tāq; p̄me passionis. ideo videt esse. q. ratio p̄p̄ia subiecti illi⁹ sciētice: 2 q̄si ponitur subiectū: licz sit ibi passio: q̄ icluditur in subo p̄o: vt ibi dōit esse. Quare aut hoc mō de suba corporeā est scia specialis per rōnes quātūtatē: vt p̄me passio nis eius: 2 nō sic de alijs accidētibus. Ratio ē: q̄ quantitatē p̄sequitur multa que per ipsam istint subiecto eius: 2 per ipsam de illo sunt scibilia ex p̄ncipis notis via sensus: nō sic per alia genera accidētū: tamē qualitas quātūz ad tres p̄mas spēs: aut saltē quātū ad tertiā spēm quasi simili mō pōt poni se habere in scia naturali. nisi q̄ in illa sciētia quātitas aliquo mō cōsideratur non ab⁹: sed vt cōtra. ca. ex. 2. physicoz. ¶ Cōsiderat etiā forma substāntialis determinata que ē p̄ncipiū determinatiōis quātūtatē ex. 2. de aia. omni natura p̄statum 2c. 2 etiā quātūtatē naturāliū: ita q̄ mathematicus per rōnem sube corporee: siue in p̄muni siue in particulari. q. nihil oñdit: sed oia per rationē quātūtatē que est pma passio. naturalis aut per rōnem sube habētis formā determinatā subalem que ē vere nā siue in vli siue in particulari cōsideretur tāq; per p̄mū mēdium si cēt ppter quid tradita d̄ret oñdere determinatā

2.c.14.
vide.

Quantitate de tali subiecta: et etiam qualitate tertie speciei: et per istas duas passionces primas: quarum neutra altera ostendit: licet habeat ordinem in liberendo substantie corporee ostenderentur omnes passiones posteriores de subiecta naturali. unde valde inconuenienter videtur mobile poni formalis ratio subiecti in physica cum sit passio remota valde. **P**rimo. n. supponitur quod substantia sit quantitate determinata: quod sit mobilis secundum quantitate: quod quantitas in communi abstrahit a motu: **P**rimo. n. etiam quod sit qualis quantitate tertie speciei quod ostendatur mobilis secundum quantitate: quod in ista sola specie est motus alterationis ex 7. physicoz. **P**rimo. n. etiam quod ostendatur corpus esse mobile localiter: ostenditur habere vbi determinatum: quod supponitur quantitate determinata: et similiter qualitate. si accipiat vbi determinatum quantum ad differentiam certam positionis: quod talis determinatio sequitur quantitate naturalem: ut gravitates deorum: leuitate sursum vel neutralitate per quam intelligitur quantitas celestis ignota: et primum vbi celoz. **I**ntellige ista primum ostendi esse quantitate qualia: et vbi cum actu vel aptitudine. sic enim intelligende sunt conclusiones demonstrationum: non de actuali existetia. Quod si dicatur subiecta naturalis: quedam est generabilis et corruptibilis in quantum habet talem formam substantialem: et quedam est generabilis et corruptibilis: quod habet talem. ita quod ista mutatio non videtur supponere aliud ostium de subiecta. **R**espondeo. tamen ipsa est passio: et ostenditur per primum rationem subiecti. Similiter potest aliter dici: quod primum non cluserunt substantiam corruptibiles: nisi esset alterabilis a propriis dispositionibus. ita in fine alterationis corruptibilis. Sic ergo posset dici quod generabile per supponitur ostendi quod sit alterabile. Sed hoc non est verum. nisi nobis quod procedimus a posteriori in demonstrationibus demonstrando quod in re primum esse generabile. ideo defuncta ratio. Sed si dicatur. ideo scia naturalis est de mobili: quod considerat passiones que sunt extra essentiam subiecti: et vere accidentia eius secundum que subiectus est mobile. **M**etaphysica non sic: quod veritas non est vere accidentis entis. hoc non videtur valere: quod sic mathematica esset de mobili. Similiter si aliquid claudit non claudit mobile esse rationem subiecti: sed passionem aliquam: sed nec hoc concluditur: quod imobilitate habet ad proprias passiones. **C**ontra. quomodo ergo saluabitur. **A**z. q. videtur dicere in ista. quod in ratione naturalis cadit morus. **E**t. **A**uicenna. primo metaphysice. quod est de ente mobili: et multa dicta similia naturalium inveniuntur. **R**espondeo. mobile significat aptitudinem ad motum: que aptitudo si intelligatur remota uest subiecti physice ex principio propriis subalibus. itaque per ista determinatum non ponitur motus quomodo cumque sumptus propria ratio formalis subiecti physice: sed tamen contrahitur corpus ad considerationem sui: quantum ad prima principia propria in quantum principiat motum. et sic excluditur consideratio corporis pertinet ad mathematicam. **C**ontra. quarta rationem per predictis in corpore quoniam. **A**d 5. dictum est suppositum metaphysice. q. 8. et ostendit quod ante assumptum est falsum. **A**d textum. **A**z. ratio est: quod quod est non est demonstratio: sicut nec in alia scientia ita nec in metaphysica: sed alie scie quicquid est sui subiecti supponitur ex sensu: si tamen confusa cognitione illius quod dicitis regunt. puta ad sciendum binarium esse par: sufficit quilibet cognitio confusa de binario accepta a sensu: cum qua etiam stat ignorantia an binarium sit substantia vel accens: quantitas aut qualitas aut aliquid accipiunt. id est a metaphysico si distincta eius notitiam requirit. puta non sciatur quod homo est animal perfectissimum sine notitia subiecti: an sit substantia vel accens: et sic procedo. et hoc aliquo modo accipit a metaphysico: qui metaphysice de isto quod quod est distincte cognoscendo rationem facit: prout potest esse rationem fieri ad quod quod est ingrendum. **L**um. n. talis ratio sit via diuisiva ex 2. posterioroz. que debet incipere a communissimis que certus est esse illi: cuius quod queritur: quatenus ista communissima a metaphysico consideratur eatenus metaphysicus inuenit ad faciendum rationem de quod quod est subiectoz spaliu: et etiam quatenus

diuides in processu suo dirigitur per quedam principia metaphysica communia: ut de quolibet affirmatio vel negatio. **C**ontra illud metaphysica non videtur necessaria quod quod alius artifex et res logica: cuius visus est communis: etiam me possit quod sui subiecti ingere. **R**espondeo. in tali ingitioe nullus artifex est: quod ista investigatio pedit omnem processum scie que est per demonstrationem: supposito quod quod est subiecti sine sensu siue distincto: sed in diuidendo quod realitatis est metaphysice est: quod processus rationis logici est. **C**ontra. si procedatur per ceptus reales ad metaphysicum non spectantes: ut per ceptum corporis antequam diuidendo habeat quod subiectum: quid talis est in procedendo mathematico? sen naturalis. **R**espondeo. predictum omnem in quid naturaliter: non est de subiecto quod quod cumque passio: sed non nobis. Ideo si ordine naturalis notitie procederet diuides nihil faceret nisi abiceret inconuenientes: et acciperet conuenientes. Sed quod sibi notitia acquirat ex aliqua passione nota via sensus: vnde abicit aliud assumit vel ex aliquibus propositionibus sibi aliunde notis: et quatenus illis videtur talis artifex est ad quem ille spectat: licet imperfecte sit talis. ois autem inestigat quid per diuisionem etiam si non per oia intermedia procedat metaphysice vti opus. **T**ullius est itaque particularis sciens precise: puta elementice siue lapidicis: seu platonicis nisi qui precise profundam notitiam subiecti accipit ex sensu. **I**sto supposito passiones ostendit illi esse quas ex tali eius notitia potest de ea ostendere: et licet talis sit perfectus plantice vel planti stat: tamen imperfectus sciens: quod etiam plantam imperfecte nouit: potest enim ignorare an sit substantia: etiam non considerare an sit ens si nunquam ceptum entis ab illo abstraxit. et hoc intelligi si in demonstrando vtriusque aliquibus principis communibus: per quod intellectus oportet ceptus communes abstrahere. **E**x his per quod cum alicuius cognoscibilis essentialior sit illa cognitio que est in particulari: magis profuse: quod que est in vltimo potest applicari ad ipsum in particulari et distincte: et quod quod cumque subiecto spali. prima cognitio habeat in scia propria de ipso. et autem in metaphysica essentialius cognoscit quilibet scientia specialis quod propria subiecti quod metaphysicus. metaphysice et sine ista perfectus est particularis sine illa nihil scit: tamen applicando metaphysice ad notitiam confusam: potest perfectior haberi de subiecto quod habet particularis iquantum talis. sic expostita videtur ista. **A**z. **C**ontra. nota ordine intellectus nostri intelligendo quomodo profundum sensibile primo intelligit: et in illo impercepte communissima. Deinde illa communissima percipit et distincta notitia. Deinde particularia distincte. ita quod metaphysica prima: quod est circa profundissima cognoscibilia et impercepta et vltima quantum ad distinctam notitiam potest sequi alias confusas: sed non distinctas. **A**d 6. quantitas est subiectum remotum respectu passionum metaphysicarum que sunt primo entis. **E**ns autem ab assumpta prima passionis corporis: est subiectum in mathematica: tracta autem est passio corporis: ut est subiectum physice primo istorum modorum non est cura quid ad quam scientiam pertineat: quod sic lapis et albedo consideratur in metaphysica. fecit autem modo et tertio licet sit distinctio sufficiens propter abstractionem et contractionem: tamen et si nulla esset si pole esset eadem passionem primo esse diuersis subiectis primis: ad hunc distinctuenerent scientie: quod caliter earum distinctio est ex subiectis non autem ex passionibus: illud tamen suppositum non est possibile: quod passio diuersorum per se est alicuius primo communis.

Alterius est sciendum quod quando aliquod genus additur remotum diuiditur prima diuisione non statim diuiditur in genera proxima speciebus specialissimis: sicut patet in omni predicatione: quando ergo scientia que est genus valde commune: ut per aliquam ex dictis priorum diuiditur: nec diuiditur in scientias primo modo dictas que sunt specialissime: nec secundum modoque sunt genera proxima specialissimis: nam forte secundum modo tot sunt scie quot species specialissime habentes aliquas proprias passiones: nam de qualis

ADDI tali est aliquod pncipius: vt predicando quod qd est eius de ipsa: et aliqua pco: vt ostēdo ppiam passionē eius de ipsa. Restat ergo pter duos modos dictos adhuc alius ingreere quo scia fit in se aliquo mō vna: licz minus vna qz modis pdictis: et ab istis distincta maiori distinctiōe qz distinguatur iter se pdicte. semp. n. ascēdēdo occurrit cōmuni in se minus vnum. et ab alio forte magis distinctum. Sciendū ergo qd vltra 2^m gradus videtur posse duo gradus assignari. p^mus qñ subin cōtinēs multoz pncipiorum et p^olonū veritate est aliqd cōmune ad multa isferiora de qbus passiones p^me talis cōmunis ostēdēt per n^om illius cōmunis: et quāto cōmuni: tāto minus vnu. Et tunc habet inclinans formalr ad speculandū tale cōmune vna liter inclinaret. p^mo ad speculādū pncipia et p^oclusiones de ipso cōmuni: p se aut nō p^mo ad speculādū eadē de isferioribus. Itaqz oēs veritates siue d illo p^mo cōmuni siue eorūdem pdicatorz de isferioribz diceretur p^minere ad vna sciam: vna qdē genere magis remoto: qz in scōo gradu ppter minozē pueniētā scitoz per se: sed nō p^mo ppter minozē vnitatē hitus virtualr cōtinētis i^a scita: sicut et obz illius hitus ē minus vnu. Alius gradus videtur eē qñ pter dicta in gradu pcedēti cognita de isferioribus per nām cōmunis etiā ppiā isferioz de ipsis cognosceretur: et oia illa dicerent eē vnius sciētē ppter vnu genus subiectuz: cui⁹ hitus formalis virtualr inclinat ad alia omnia vā de ipso p et p se tñ: ad oia vā de isferioribus per nām eius: sed ad vā de isferioribus per nām ppiā ipsoz non inclinat nec per se nec p^mo: sed tñ in vli⁹ et in potētia: ex qua inclinatioe nūqz pōt sufficere acgrī actus: sicut potuit in gradu pcedenti. Sic ergo videtur qñ duo gradus in vnitatē habet sciēti fici. p^mo qñ est tñ vnius cōplexi: vt hō ē rīfibilis. secūdu istoz habitū p^mioz q sunt respectu multoz iclusozum in vna spē specialissima: vt homo ē rīfibilis. hō ē bipes zc. p^olonū et pncipiozū de hōie. terti⁹ istoz habitū et pncipioz p^mioz qui sunt respectu multoz iclusozum in vno cōmuni: et per ipm isferiozibz pueniētū: vt si in scia de animalī eēt hō pncipio. aial habz aiam fēfitiūā. pro p^oclutione. aial bz organa fēfitiūā: animal bz appetitūz fēfitiūū et p^olonū oīum que per nām aialis de singulis aialibus ostendūt. 4° istoz habitū p^mioz qui sunt respectu multoz iclusozum in vno cōmuni: et per ipm pueniētū isferiozibz: et etiā p^mioz in clusoz in illis isferioribus vt aial dicat subiectū sciētē in qua oia cognosceretur siue de aialī in vli⁹ p^mo cognoscibilia et de spēbus eius p se: siue etiā de spēbus p^mo. Et vltra istū gradū nō videt gradus vnitatis pōlis in scia. nā qñ ponit scia de vno p ad qd alia attribuitur videt p^minere ad 3^m gradū: nam illud p^mū nō tñ in vli⁹ et in potētia: sicut in gradu 4°. sed virtualr includit nō tñ veritatē de se: sed etiā de attributis ad ipm per se: sed nō p^mo: licz nō eodē mō per se: quo et in 3°. qz ibi vltē vt mediū in qd oēm de vltimo icludit passiōem ostēdā de vltimo hō nō sicut mē^o oēm in quid: sed sicut extrinsecū et cōcausa ppter qd respectu passiōis ostēdē de de vltimo. vñ analogia ista nō facit gradū distinctū. vt videt. gradus etiā vnitatis sciētē q fit p^m diuerfas confiderationes: vt posse cōcurrere cū tertio et q^mto: quomō cūz tertio cōcurrat oēm est: quō cū q^mto: p^mo qz si de attributo aliqd ostēdatur per nām ppiā eius nō per nām p^mi ad qd attribuit illud nō p^minere ad scia: de p^mo nisi sicut 4°. scia p^me passionis spēi p^minere ad sciam de gñe. Posset et vici qz 3° gradus q^mtoz pdictoz coincidit cū scōo. qz vtro biqz hitus vnius q est subī incōplexi: siue spēi spālissime: siue cōioz siue p^mi ad qd alia attribuitur: icludit sufficere oēs veritates cōplexas illi sciē: et ille hitus includēs vbiqz eque vnius: nā licz obm fit cōmuni: nō tñ minus vno actu itelligēdi itelligit: nec eius ē min⁹ vnius habet⁹:

nec segtur tale cōmune ē minus vnu in se. ergo est minus vnu itelligibile. ¶ Et si dicat hitus nō eque vnius: qz alio mō icludit hō tibi. ¶ Doc nō obstat: qz nō est ali⁹ modus itelligēdi respectu p^mioz pncipiozū includoz. alia autē per se sub rōne p^mioz icluduntur. Similr etiā habet spe: cici specialissime omnia icludit per se: sed nō p^mo veritatē passiōis de idiuinduis: licz etiā idiuindua nō tñ distinguatur hic quātum ibi spēs. nō obstat: qz spēs nō sumuntur hic vt differētes: sed vt qñ singularia respectu gñis cui accidit ofic specificē inq^mtu de eis passio gñis ostēdit. Itaqz ex tota ista deductione teneat tāqz p^mabile inq^mtu qz 3. sunt gradus vnitatis sciētē specialissime: p^mus generis p^mi. scōs et cūz eo ille q videbat posse poni tertius et generis remoti. tertius q ponebat quart⁹. ¶ Tunc gista sunt ad solutiōem questionis applicanda.

Dico ergo q diuisio 2^a est sufficiens: qd sic patz. scia speculatiua vt hic sumit stricte est illa cui⁹ finis ex nā scie ē p^mse speculari nō directiua ex se in aliqua opatiōe alia speculatione: et per oppositū. practica large sumpta ē: cui⁹ finis est ex nā scie eē directiūum in actu alicui⁹ q nō est essentialr speculatione: sciētē aut speculatiue p^ma distinctio sumenda est penes obiecta virtualr scibilia omnia icludētia: vel scōo mō vnitatis predicto vt tertio. dū tamē illa scibilia de subo tali sciri possint per pncipia p se nobis cognoscibilia via sensus: qz ois nra cognitio ortū bz a sensu. p posterioz. Alias si aliqd subm icluderet mltā de se scibilia: nō tñ ex pncipys cognoscibilibz via sensus: licz de i^a in se posset esse scia: nō tamē nobis. Arist. aut de scibilibz nobis locut⁹ est. sic aut nō sunt nisi obiecta tria speculabilia. q nec nisi scie. 3. speculatiue. ¶ Ad 1° noz declarat sic. abstrahēdo ab oibus pceptibz isferiozibz. simplicissim⁹ pceptus in quo statut⁹ pceptus entis: sicut alibi de illo pceptu entis expressius oēm est. ¶ Iste cōceptus icludit virtualr multas passiones de se p^mo scibiles: et de alijs isferiozibz per rōnē ei⁹: vt p^m per 2^a. 4. metaphy. ce: sicut nūeri inq^mtu nūcrus sunt aliqz p^me passiones. sic entis inq^mtu ens: vt sunt oia alia transcendētia denotiatiua: vt vnu verū bonū actus et potētia zc. De ente igit pōt esse aliqua scia: nō aut cum aliqua alia vna faciēs ppter aliqd obiectū cōmuni⁹ p^mo tertiu modū vnitatis: qz ente nihil ē cōmunius. ergo scia pōt esse p^mca de ente respectu passiōis nū predictaz. et talis est necessaria nobis: qz ipso ignorato alia ignorabuntur: cum cognitio nostra pcedat a cōiozibz ad min⁹ cōmunia ex p^mo phycoz. et sic p^m necessitas vli⁹. ¶ 2. c. 3. tas vni⁹ sciētē p^me ex rōne p^mi obiecti speculabilis de q inde. ipa ē. ¶ Alterius. si vnitatis q^mti modū sufficiat ad vnitatem scie. hec sciētē de ente: tūc erit de oibus: nec est aliq alia: nā habet per se et p^mo iclinās formalr ad speculādū ens. virtualr iclinat ad speculādū qūqz vel p^mo vel p se vltē in vli⁹ et in potētia: qz ens est cōe ad oia. ¶ Itaqz o^m d^m q ille modus vnitatis nō sufficit: qz nec talis hitus respectu vli⁹ q ē respectu isferioz p^mioz in potētia tñ ē respectū illoz: nisi bz qd. sumpt⁹ at nō ē illoz. ¶ Restat g q scia de ente nullā passiōēz p^ma alicui⁹ isferiozis ente p^miderat: sed tñ passiōes entis p^mo de ipso et p se de quocūqz isferioz. et sic habet possibilis et necessitas vni⁹ sciētē speculatiue que ē p^ma et de p^mo subiecto. s. de ente q est vna genere p^mimo iuxta 2^m modū vnitatis: qz quātūcūqz obm icomplexū fit cōmune: eius tñ ē vnius habet⁹ specie: sicut et vnius actus itelligēdi: nō n. est ens minus vnu itelligibile qz homo: licz sit vnu in rōm⁹: et per oīs illa cōplexa que in habitu entis virtualr icludūtur iquātum sic iclusa tantā vnitatē habebūt: qz tā iclusa in habitu hominis. sic ergo metaphysica est vna scōo modo nō potēs conēniri cū aliqua alia: sicut pars alicuius eiusdēz: nec potēs in se cōtinere cognitioem aliquoz: nisi que cognoscuntur

2. c. 5.

2. c. 3.

TIO

ADDI de alijs iqtatū entia: vt pz ex dictis.

Contra ista supius negabat qd ois sciētia esset metaphyca: qd ideo quelibet scia ē vna scdo mō. ergo cuius nec mathematica nec physica sit vna scdo mō sed tñ tertio. qd vtracq sub se cōtinet multas vnas scdo mō. segtur qd multo erūt plures scie p. eque pmo diuidentes sciam: sicut metaphyca eā diuidit. ¶ Itē suba corpea virtualr in se cōtinet passiōes mathematicas nāles. ergo ppius bitus ei? formatr est virtualr bitus vtrariūq passioū. ita mathematica t nālis erūt vni? generis. ¶ Itē scio ē subm vnius bitus virtualr cōtinetis oia: nāz inferiora sicut cōtinet supiora. ita t passiōes eoz. ita qstō particula rūs tāto scia est vltior. ¶ Ad pñm illoz qd licz metaphysica sit vna spētū est obiecti ita cōmuni: qd si ad eaz ptine rēt quēcūqz bñt vnitatē tertū modū nimis cēt. pñsa. alie dñe lz sint tñ vne tertio mō: tñ obm eaz ē min? cōe. ideo cōsiderādo oia ad que illud obm se extēdit. s. in vli non est tāta pñsio qn in se habeāt illā sufficiētē vnitatē: t ab alijs distinctiōem pcpue cū per pncipia de tali cōmuni subiecto oñdātōr de inferiorib? non tñ passiōes talis cōmuni: sed etiā pprē: vt pz per pceptiōes positās in pmo geometrie qd ad pñsiones speciales adducitū pñsimilr in natura: li scia. vñ ppter grā^{cm} taliū pncipioz etiā extēdentiūz se ad pñsiones spāles: licet nō sine pncipioz spālibus pōt tam pphica qm mathematica dici aliquo mō vna scdo mō: non tñ tertio. ¶ Ad 2^m qd si pñsionē diuerse rōnes reales s. fm quas includit istas passiōes t illas: tūc pōt poni subm hic t ibi quantū sumis sub hac rōne t illa rōne. t tūc vñ? habitis ei? gditatiūz inclinat ad ipm sic. t alius sic. ¶ Ad tertium qd scia ē de illo subo de quo pmo scis nō de quo p se: t nō pmo: t passio supioris nulli inferiori test pmo: sed tñ p se. ¶ Cōtra pñm illa vlia pncipia de ente extēdunt ad oñdendū multas pñsiones speciales de entib? specialibus ¶ Cōtra 2^m. vnus bitus inclinat ad cōsiderādū illud obm neutra rōne determinādo: s. vtracqz intelligēdo vt habitus de albedine inclinat ad cōsiderādū eā: t vt bz gen? qz vt bz dñam. ¶ Propter pñm illoz pōt cēdi qd illa extēsiō pncipioz vltim ad pñsiones speciales nō sufficit ad vnitatēz scdo mō: sed tñ 3^a: qz illa pncipia in potentia includūt pñsiones speciales. tot gscie eque pmo diuidētes sciam t metaphysica: quot ad mathematicā t physica inueniūtū vne scdo mō: sic ē metaphyca: nec ista diuisio ē ex se sufficiēs: sed tñ ē in 3. scias q cum alijs licet eque pmo diuidāt sciētiā: tamē pōres sunt ratione subiectoiz. ¶ Sed 2^m argūmentū plus cōcludit: qd nec duo mēbra diuisiōis sunt diuersa quātum ad 2^m modum vnitatis.

Post ergo longā inqsiōem nō video hui? dñsio nis sufficiētā per aliquā rōne necariā posse ostēdi: sed placuit diuersis auctoribus circa diuersa suba speculari: t tot sue cōsideratōi subdere quot videbantur aliquā puenientiā in pncipijs: t in mō cōsiderādū hñe: cū tamē multoz cōsideratozū ab vno: vt a geometra pñt esse multi bitus nō tñ pmo modo: sed scdo: t nō vñ? nisi tertio: vt pbat pñm arg^m: aut cōsideratoz a diuersis possit eē vnus bitus scdo mō: vt pbat 2^m arg^m. ¶ Intelligendū aut qd oia penes que distinguuntur tres scie pdicte sint fm sub: t supia ordiata: bitus tñ sunt simplr distincti ita q nlls aliū includit: qz glibet habitus inclinat ad ppiūz obz sub ppiā rōne t pñsa sumptū. t sic extraneat alteri.

TIO ¶ Cōtra. g. ppo me^a nihil pbat in physica. stude.

¶ Primum de eo quod scdm accidens est dicendum. q nulla est circa illud speculatio. Signum autem tē. Tex. cōmen. III.

¶ Quod autem scientia nō est accidentis palā. Scientia nāqz omnis: aut est eius qd semper:

aut eius quod fm magis. Tex. cōmenti. VI.

¶ Questio.

II.

Veritur vtrum de ente per accēs

possit eē sciētia. Qz sic. ar. quid de quocūqz pōt esse demārio t sciētia: qz demārio est sillogism? faciēs scire. pmo posterior. S. de ente p accēs demōstrat h. Ar. aliqua. qz. ¶ Rñr qd Ar. de mōstrat qd de cō nō est scia: t per se sequens qd nec de ipso ē demārio. demōstrare aut qd de a. nō ē demārio ē demōstrare de a. fm qd. ergo iserēdo qd de a. est demārio est fallā h. qd t simplr. ¶ Cōtra. acc? q natus ē hñe suū oppositūz pmo obo simplr: si denotet trāsire super illud oppositū per hoc nō diminiuit. sed scire natū est hñe p obiecto simplr hoc qd est a. nō sciri: sicut qd cūqz aliud. g. zē. Maior pz: qz determinatio p obz nō diminiuit accūs. pbatio minoris. Intellect? est reflexiū. g. quēcūqz actum pōt hñe p obiecto. s. ille ergo t oppositū cūi scūs: pz pñsa qz rectū est index sui t oblig. p de aia. t. 7. metaphys. pñsa tio oñditur affirmatiōe. ¶ Confirmat illud in exēplo: qz eni log vt ē actus extrinsec? pōt idifferēter habere p obiecto nō log: vt est acc? signat? zē. sicut t qd cūqz aliud signatum. iō qui dicit se nō log. ita simplr loqr quō ad actū extrinsecus: sicut qd dicit se loqr vel se currere. vnde segtur dico me nihil dñe. g. dico aliqd. g. a simili h. ¶ Itē ad pñciple. astronomia pñsctiua: musica t alie scie subalternatē vidētū eē de ente per accēs: vt de subo: qd pz iudēdo. nā de li? vñsali multa oñdūtū in pñsctiua: que p solam rōnē li? nō iessent. alias esset pure geometria. similr mltā que per solā rōnē vñsualitatis nō iessent. alias eēt pure naturalis. ergo qd sub i cuius includūt ambo q nihil vñs p se faciūt. tñ qz quelibz istarū subalternatōnab? qz vñsualit? cōclusiones p pncipijs in ca? inētū: qd nō esset nisi subiectum ei? suba ambozū includerēt. ¶ Itē qd bz cām determinatā pōt sciri p illā. ens per accēs ē hñ. Tūz qz ipm fm Aris. prouenit a cā nāli: nō aut a causa ad vñsualit?z: cā autē nālis determinata ē: qz ex nēcitate nature pducit qd pducit: in hoc distinguit a voluntate. Tūz qz effectus nō pñscti a causa vt videtur q non bz se magis ad esse effect? qz ad nō esse: qz ppter talē vt vñ nō plus esset effectus: qz nō esset. S. cā ideterminata dū manet ideterminata nō magis vt se hñe ad eē effect? qz ad non esse. aliogn iā ponit vt videt determinata: g. a causa ideterminata manēte indeterminata nihil pducit. pz. g. zē. Tū tertio: qz qlibz effectus per accēs futuris videt pōtē reduci ad aliquā cām iam pñsctē. t illa vltēri? ad aliā pñsctā iuxta deductōēz in lra: de mori: vulnerari: icidere in latrones: exire domū: sitire comedisse mozdiciā. Sed oē vnus de pñsctō ē nēcūz: qz h solo pñat deus: igenita facere q facta sunt. 6. ethicoz. g. alia sequētia vidētū hñe cām determinatā. imo nēciam. ¶ Itē ad pñciple. qd qd cūenit a cā imutabili dicatur eē nēcūz: t ita scibile. ens per accēs est hñ. igit zē. p. batio ma. nō videt effect? qñqz enenire qñqz nō nisi qz cā alr se bz ad ipm. hoc nō vñ pōtē esse sine mutatiōe cause. pbatio minoris a p puenit qd lz: licet nō sit respectu eius ens per accēs. ē aut pñm imutabile. 8. pñscoz. ¶ Rñsio q maior ē vā de cā pñsa. minor de remota cā. ¶ Cōtra. q maior sit vā de cā remota. pñs. n. ista pñsa cā nēcio causat me^a a. nēcario mouet a. t a. nēcario motum nēcario mouet b. t sic vsqz ad pñmā cū posterior nūqz moueat nisi qz mota. Si g sola pñsa cā pcedit mouēs nēcario omnes nēcario mouebūt. ¶ Itē qd ista pñsa cā nēcio causat me^a a. nēcario mouet a. t a. nēcario motum nēcario mouet b. t sic vsqz ad pñmā cū posterior nūqz moueat nisi qz mota. Si g sola pñsa cā pcedit mouēs nēcario omnes nēcario mouebūt. ¶ Itē qd ista pñsa cā nēcio causat me^a a. nēcario mouet a. t a. nēcario motum nēcario mouet b. t sic vsqz ad pñmā cū posterior nūqz moueat nisi qz mota. Si g sola pñsa cā pcedit mouēs nēcario omnes nēcario mouebūt. ¶ Itē qd ista pñsa cā nēcio causat me^a a. nēcario mouet a. t a. nēcario motum nēcario mouet b. t sic vsqz ad pñmā cū posterior nūqz moueat nisi qz mota. Si g sola pñsa cā pcedit mouēs nēcario omnes nēcario mouebūt.

Hic distinguendū est Arist. in lra. est pmo de ente p accēs

¶ 3

T. c. 5.
T. c. 4.
vide.

T. c. 55.
T. c. 23.

T. c. 7.

ca. 3.

T. c. 45.
vide.

T. c. 4.
vide.

T.c.3. Dicat enim vno modo ens per accens: quod est aggregatus ex rebus diuersorum generum: aut generalissimorum: ut homo quantum albus quantum: vel intermediorum: ut albus dulcis: et illud ens per accens: sicut per ex: sicut metaphysica. ca. de ente. opponit enti secundum se quod diuidit in decem genera: quia tale ens per accens non habet vnum conceptum quod sit in aliquo: quia per quicquid possit in aliquo genere collocari vno: sicut in eis est aliquo modo: et non simpliciter vnum ens. **T.3a et c.** sit obiectum intellectus aliquo modo vnum intelligibile: et non enim impossibile est hominem album vnicuique actu intelligendi accipi: sicut hominem et asinum: nec tamen ita simplici actu accipiendi concipiatur homo albus: sicut et homo. **T. De hoc modo entis per accens loquitur**
T.c.4. in 5. resumit hic in principio huius capituli. ideo videtur in principio istius capituli loqui de isto modo entis per accens. et sic ita videtur quod ad illud locum. Attamen dicendum est. sicut per se per se: ita videtur. **T. Et replicat. n. de his que accidunt per intentionem talis cause alius** intendens: cui tali in minori parte: et per accens est coniunctum. Cum autem duplex sit principium efficiens in corpore. scilicet voluntas duplex est ens per accens secundum modum deum. scilicet casuale stricte sumptum et fortuitum: et utroque loquitur in littera. de fortuito in exemplo de coco. **T. De causali ibi. ubi vult quod ens in paucioribus: quia. s. e. oppositum ei: quod in pluribus non accidit a causa necessaria. s. per se circa effectum causa naturalis: ut in pluribus: qui quicquid impeditur possunt: et oppositum effectum per se intenti accidere: nec obstat quod dicitur maiorem idiosyncrasiam esse causam contingens in paucioribus: nisi quia. n. propter maiorem idiosyncrasiam agens deficeret ab intentione si esset virtutis sufficientis. **T. Sed 3a. arguit: quia videtur quod non ponat ens per accens accidere in naturalibus nisi propter impedimentum cause naturalis inducens oppositum ei quod videtur in pluribus accidit: quod videtur secundum litteram. casus. n. non includit frustra licet e contrario: nam qui intentum accidit: et hoc aliud non intentum. casus est. **T. Itaque oppositum intenti a causa naturali respectu ei non est effectum per accens: quod nullo modo ab ipso a. respectu etiam alteri cause impediens a. non est illud oppositum: quia ut in pluribus est respectu eius: ergo tale oppositum respectu nulli cause naturalis est per accens.******

Secundo distinguendum est quomodo multiplex de aliquo potest esse scia: licet enim proprie dicatur de illo esse scia de quo aliud sciri: ut de subiecto: passio tamen quicquid dicitur esse scia de illo quod sciri: ut de ratione siue passionis scita de subiecto ut magis proprie dicere scia esse ei: quod de ipso. et utroque modo sumendo de quo. s. proprie vel coniter multiplex accipitur scia: vel enim accipitur pro habitu rationis demonstrationis: puta scia est notitia cognita per causas necessarias: aut accipitur pro quacumque determinata notitia per causam per se: licet non necessariam. Si primo modo ad hoc potest scientia distinguere secundum unitatem speciei specialissime generis intermedii: generis remoti sicut dictum est in questione precedente.

His predictis ad quoniam dicitur est: quod loquendo de ente per accens primo modo. et accipiendo de quo proprie de tali non est scia per se vna unitate speciei: quia cum totum illud non sit aliud vnum ens non poterit per se esse causa alii cui vni passionis: et de tali nihil demonstratur nisi per alterum conceptum quem includit: et ita illi conceptui per se inest tale demonstratum: non autem toti nisi per accens. scia vna spei que est conclusio demonstrata non est per se nisi de conceptu altero in tali ente. Eodem modo si de quo accipiat communiter potest fieri ratio

probari: quod de ipso non est scientia per se: quia nullum subiectum potest scire aliquid causam per se: que sit proprium medium demonstrandi de ipso nisi alterum conceptum. et ita non totum nisi per accidentem. Si autem accipiat scia vna genere primo. illa autem potest aliquid modo per se esse de ente per accens. accipiendo de quo proprie. quia enim tale ens est aliquo modo vnum intelligibile. scilicet vnicuique qui per se est ei: ut obiectum: licet non sit per se vnum. nam est ei coram de huius per se ex talibus generibus actibus: licet ille huius non sit ita vnus: sicut ille qui esset alteri: potest tamen: tale autem totum multas passiones potest includere: quas si neutra pars per se includit: licet nulla includat nisi ratione alteri: potest: ut supra dictum est. ergo habet proprius licet non tantum: sicut ita que includitur in habitu passiones scientias de isto toto: licet per accens scientias specie distinctas. ergo omne ille scire virtualiter continetur in habitu qui est per se correspondens enti per accens: et ita habebit unitatem in genere primo licet non tantum: sicut ita: sicut ita que includitur in habitu correspondenti vni conceptui quod sit in. **T. De si dicatur linea virtualiter nullo vno actu intelligi: sed diuersis ex quibus relinquuntur huius diuersi. alter lineae. alter virtualitatis: quorum utroque virtualiter inclinat ad speculandum illa de suo proprio obiecto: que in illo obiecto virtualiter includitur: ut sic. Sicut nulla scia vna spei est de toto nisi per accens: sic nullus vni habitus virtualiter includit illas que sunt de vna parte et alia. si inquit sic dicatur: non video qualis unitas potest assignari scie subalter nate. ut musice vel perspective: nisi unitas aggregatio: quod videtur iconueniens: et potest cauere si via supraposita de scientia vna genere teneatur. **T. De ente per accens 2o modo videtur aliter: cui aliter eodem: quod cum ista accidentalitas non respiciat res sed eadem quod sit in: sed tamen secundum esse extrinsecum: et per comparationem ad causam in fieri: siue in existentia: scientia autem stricte sumpta per demonstrationes simpliciter abstrahit ab actuali existentia. ideo de tali ente per accens potest sciri aliquid. et etiam ipsum sciri de alio scientia tali: quod videtur sciri de ipso: vel de quo ipsum posset sciri si esset ens per se 1o modo isti per accens. ubi gratia quod ponat sub cane per accens est secundum litteram. in littera. pluvia ista vere habet quod sit pluvie: sicut pluvie quod est sub capri corneo. idem quod est scibile per medium demonstratum eque est scibile de utroque: tamen nihil sciri sic de tali in quantum est ens per accens. **T. 2o quod nec scitur aliquid pertinens ad extrinsecum: sed prius quod dicitur: et quo ad quod sit non est ens per accens. **T. 2o quod nihil sciri de ipso nec ipsum de alio per illam causam respectu cuius est per accens: sed per aliquam aliam quod per se est medium iter extrinsecum. Si autem aliquis negaret de singularibus esse scientiam: tunc cum illa accidentalitas non sit additio alicuius nature specificice in quantum natura: sed tamen sit additio singularis: et hoc etiam in extrinsecum videtur esse effectum contra dicitur quod de ente per accens nihil est scibile per se scientia demonstrativa: nec ipsum de alio: sed tamen eodem ei cui in quantum scito extrinsecum ista accidentalitas. **T. Si autem intelligatur de scia 2o. s. per certa notitia per causam licet non necessariam: talis notitia forte non potest haberi de effectibus deperditibus a voluntate mutabili per causam tales: et per prius a maioribus: nec de effectibus per accens: talis causa. s. de fortuitis: potest talis notitia haberi per illam causam: nec per aliquam aliam. probatio: quia sicut casuale quodcumque stricte loquendo est causa alicuius per se effectus naturalis. Ita fortuitus qui conuenit potest esse per se effectus alicuius potest etiam naturalis: que tamen in agendo subest voluntati: et ideo licet determinate agat quantum est de se: tamen effectus ei est indeterminatus propter indeterminatorem voluntatis motus ista potest etiam de tali effectui: nec per voluntatem respectu cuius est per accens: nec per naturalem potentiam inferioris: respectu cuius est per se: potest notitia certa haberi que dicitur scia secundum modum. vni talis notitia potest forte haberi de extrinsecum rebus ad quas. scilicet extrinsecum ordinantur causas naturales que ut in pluribus nate sunt effectum producere. **T. Et sic videtur quod propria difficultates habent. Et ad intentionem 3a. in littera. an. s. scire scibile est pluviaz fore sub capricorno per causam naturalem ordinatam ad eius eventum: tamen impenetrabile etiam scibile sit pluviaz fore sub cane. et habet************

T.c.5.

supposito qd cause nales sibi dimittant. s. qd per vtutē diuinā nō impediatur: quā suppositiōem Az. putauit necessariā. Suppositū etiā qd volūtas causata nō possit eas ipse dire: licet tñ a seinuicē. s. vna ab alia possint impediri. Et videtur bis positus dōm eē fm Az. qd nō pōt sciri enētus talis entis per accūs: qz sic ar' in lra. scia est per cām p se. talis entis nō est aliqua p se cā. ¶ Pōt tñ dici qz l3 ens inqz tūm p accūs nō sit scibile. h est nō p istā cām respectu cui est per accūs: vt ar' Az. ab' tamē est scibile: qz paliaz cāz a qua puenit q respectu ei' est: vt in plibz. vbi grā: licz ex cōparatiōe solis ad zodiācū nō possit sciri qd pluuiat sub cane: qz sic nō h cā p se pluuiat: tamē ex cōparatiōe alterius planete ad solē: vel ad aliū planetā: vel ad stellas fixas: vlt respectu mae sic eleuatur. vel ex cōparatiōe multoz simul possunt h sciri que sit pcurrētia sunt cā pluuiie. vt in pluribus. s. sic generalr in alys: nihil. n. nāle est ens p accūs respectu alicui: qd nō sit p se effect' respectu alicui' alteri' vel alioz pcurrētū. ¶ Qz sic. pbat' nā ois causa nālis sibi dimissa iuxta supposēs positās producit effectū: cuius ē per se nō p aliquid cām naturālē impediatur. que si impediatur: hoc nō ē nisi pducēdo aliqd cui' ē p se causa p qd ipe diat aliquā cām min' potētē: aut si scda nō pducit. h nō est: nisi qz 3^a cā impedit. pducēdo illud ad qd illa tertia ordinaur. z in hoc ipediēdo effectū scde. z sic de quocūqz: aut nisi oēs pcurrētes nate sūt: qd cūqz scdūz ipedire: qz oēs sūnt sūnt p se cā effect' icōpossibilis effectui ppro cuiuscūqz scdūm. z ita videt' qd eque determinata cā est ad cuē: tū cuiuscūqz nālis effect' p quā possit sciri: qz pōt sciri ex nā causari que quā vincet: z an oēs quālibz vincēt. Circū scripta g omni volūtate cooperāte n: vel impediēte eaz: posset ab' pcedi qd nihil oino euenit: nisi a cā p se per quā est scibile 3° modo. z ita nihil p accūs ab': licz respectu alicuius cause sit aliqd per accidens in effectū' tñ per se est aliqd oīa. s. in simplicitate cāe vel in pōne. i. cursu multoz: l3 etiā ipse cōcursus determinat' est z qstū ad cām: z quātū ad effectū: sicut z nūqz qd cōcurrentiū esset determinatū ad pprū effectū. vñ nihil videt' valere qd aliquo nūt ens per accūs: qz puenit ex cursu causarū suarū qd cōcursus est per accūs: qd sūm est: qz ille cursus est per se in cāis mere naturalibz. z ita effect' p se simplr.

Ad primum argumētū dōz qd ens per accūs vno mō pōt accipi pō cōceptū quēz p se iporat f3 qd ē ens p accūs. Alio mō p eo cui uest siue de q denoiatiue pducatur. Scdō mō accipiēdo itelligēdū ē de cū Az. nō pmo mō. argumētū aut nō pcedit nisi pmo modo accipiēdo. vbi grā. si oñdit' qd de infinito siue de vacuo nō est scia. hoc nō itelligit' de pceptu iporato: l3 de illo qd in telligitur denoiari a tali pceptu. Ita etiā de casuali z fortuito si aliqd de illo oñdatur per rōnem casualis scie' de illo pceptu. ¶ Cōtra de illo qd denoiat' de eo nō negat' ē scia: nisi qz sibi uest talis pceptus. qz tñ igit' de cōceptu magis negādū est. ¶ De pceptu. n. illo pmo oñditur nō sciri. de obiecto autz nō pmo: nūqd etiā ista oñsio nō scibilitas de tali pceptu facit scientiā simplr: posset dici pbatibz qd nō: qz talis oñsio non sit per quid rei: sed p qd nois tñ: nō entia aut oino. s. que nō hnt qd reicid' tñ nois nō sunt pprie scibilia: sed f3 qd: sicut qd nois tñ est qd fm quid. Nā imponēdo nomē a. huic pceptui z dicitōem implicati. albedonigra: posset oñdi ex rōne nois a. qd nulli superficie iest: z tales sunt alique cōclusiōes negatiue qd nō videntur scibiles simplr: sicut nec a. est itelligibile: qz nullū qd simpliciter h3. Scdm hoc oportet dicere qd cōlōnes ostensibiles de infinito in actu z de vacuo. z de pceptibus qb' repugnat quid rei non sunt simplr scibiles. Cōcept' āt entis per accūs pmo mō sumpti: est talis cui repugnat quid rei: qz est ex duobz: quoz nō est aliquod vñū qd: sed pceptus

entis per accidēs scdō modo sumpti nō est talis qd ei repugnat qd: sed tñ repugnat sibi hre per se cām inqstū est ens per accidēs: z sicut scibile simplr regit qd rei simplr. ita z cām per se. ¶ Si 3° hoc obijciat' qd simplr est scibile. nullū corpus eē infinitū actu: qz hoc demstratur. 3° physico: rum: z nullū esse vacuū: qz hoc demstratur. 4° physicoz. simpliciter aut scia nō esset si carētia g dicitur in altero extremo repugnaret scie simplr. ¶ Pōss respōderi qd per qd corporis qd est verū quid: sicut oñditur affirmatiue ipsūz eē finitū: ita z negatiue qd ipsū nō sit infinitū. z vtrūqz ē simpliciter scibile: qz per qd simplr illi' de quo ē scia: nō autz ita op3 illud qd scit' de alio negatiue hre qd simplr: qz nec ei' quid ē mediū demstratiōis. ita per rōnē loci oñdit' qd sit plen'. z ita qd nō vacuū nō p qd vacuū. ¶ Ad arg' supius factū 3° rñsiōem de f3 qd: qñ ar' de reflexiōe sup op'. pōt dici qd nō diminuit scire: qz trāsit sup obm: l3 qz trāsit sup illud de quo cōcluditur nō scire. s. sup ē per accūs qd nō h3 qd nisi fm qd: ideo nō picipat rōnem obiecti itellec' nisi fm quid: sicut videre tenebrā est videre fm qd: qz in tenebra est rō obiecti visibilis f3 qd. ¶ Si placz tenere opz positiū: tūm qz hitus quo determinat' z necessario verus cognoscimus: z ppter aliud: z nō ex terminis imediate est scia: talis aut est hui' cōlōnis ens p accūs est nō scibile. tū qz ita potest illa cōclusio oñdi per qd rei ipi' scibiles: sicut pus respōsum est. per qd corporis cōcluditur negatiue infinitatis de ipso: tūc d3 itērio arist. hic exponi de eo qd subest: nō de cōceptu eius cui' est qd nois. ¶ Ad scdm argumentū pncipale p3 in solone qōnis quomodo sciētia subalter nata duabz licz iquātū alteri subalternat: posset poni hre vnitates ab vnitare alicui' entis per se: nō tamē qstū ad suā totalitatem fm qd aliquid subiecti vtriusqz subalteri' includit. sed sic p cōf3 h3 vnitatē gnis pxi: z hoc a pceptu entis per accūs aliquāl' vno virtualr totā istā sciam continēt: l3 hec vnitates nō sit tāta quātā ē vnitates subalternatis. sicut nec vnitates subti tāta h. quātā ibi. Et f3 hoc cōclusio argumētū scdi pceditur. Aliter qd de ente per accūs pxi mō mō sumptopōt esse sciētia eo mō quo expōsit' ē in solutiōe qōnis. ¶ Ad 3° pncipale pcedit de ente per accūs scdō mō sumptio. minor posset pcedi de ente per accidens qd est mutabile stricte sumptū fm qd pcedit pma probatio minoris: que tñ peccat si accipiat' qd Az. loquitur pccise de tali ente p accūs. loquitur. n. de fortuito: vt dcm est i solutiōe pncipali. 2° pbatio minoris difficultatē habz quo mō volūtas causat aliqū effectū cum sit indeterminata ad vtrūlibz. S3 ista difficultas pxiuz locū habz in libro 9. ca. 4. Dibus aut potētis zc. vsqz tūc differatur. ¶ 3° pbatio pōt cōcedi: qd cūqz effect' naturalis futur' redicitur in cām per se pteritam. z ita pōt sciri sumpta scientia 2° modo. ¶ S3 videt' cōcludere de scientia pmo modo dicta: qz verum de pterito est necarium. ¶ Ubi respōdendum qd necitas existētie effect' regit cām in se neciam: z cum h3 habitudinē necariā ad effectū: qz neutrū per sufficit: l3 aut quod fuit fuisse sit necium: nō tamen necarium ordinē h3 ad suum causatū: nec illud ad aliud causatū: sed qlibz cā ipedibilis tñ habz habitudinē contingētē: vt in pluribus: que ptingētia h3 non sit ad vtrūlibet equalr. excludit tñ necitatē. effectus autem volūtatis mutabilis futurus: nec in cāz presentē nec pteritā pōt reduci que sit causa determinata respectu eius. ¶ Ad 4° dōz qd maior est falsa. ¶ Ad pbatōem dico qd cā sine mutatione sui aliter pōt se hre ad effectū per solā mutatiōem alteri' a quo depēdet effectus sicut est in agētibus naturalibz que aliter se habēt ad passā per quoz trāsmutatiōem pducunt effectus. ¶ Et si dicat' qd actio illi' cāe imutabilitate nullo passo depēdet. ergo quādo agēs eodē modo se habz eodē modo do agēt. ¶ Rñō. pñā teneret si esset agēs naturalis: tale

T. c. 15.
zide.
T. c. 60.
zide.

T. c. 10.

enī nūq; ex se nō agit: sed tñ ppter idispositiōes vlt absen-
tiam passi. Nūc autem illud agēs est volūtariū: 7 bñ possi-
bile est volūtates antiquā esse respectu noui. ideo nō o3 h
cāz in se alr se hñe nec in respectu ad aliud a quo depēdet:
s3 pma diuersitas ē in effectu. 7 sic cā alr se h3 ad effectus.
De b̄ ampli⁹ in. 9. ca. 4. ¶ Ad gntū dōm q; volūtas diuina
trāsīt sup oppositū vñū pōt trāsire sup aliud accipiendo
in sensu diuisiōis. 7 hoc sine mutatiōe volūtatis: nūq; tñ
trāsīt nec trāsītbit sup oppositū. 7 hoc videt intellectus diui-
nus sup quā partē dīctionis fertur volūtas diuina: 7 sup
quā aliā nūq; fertur: ac p hoc vidēdo sūū velle: volūtūz vi-
det determinate: nec respectu illi⁹ volūtatis est aliquid p
accidēs. vnde argumentū non pbat q; ens per accidēs nō
scitur nisi per cām respectu cui⁹ nō est per accidēs: sed est ef-
fectus p se: 7 q; respectu ei⁹ est determinata: licz nō necessa-
rio. 7 b̄ ab intellectu vidēte determinatiōem talis cāe.

**Quoniam autem cōplexio 7 diuisiō est in mē-
te 7 non in rebus. Quod autem ita ens alterū
ens a ppijs 7c. T. c. VIII. Qd. III.**

Vtrum ens vey d3 excludi a pside-
ratiōe metaphysi. Arguitur
q; nō: q; metaphysica cū sit pma scia 7 com-
munissima maxie vñ esse circa pmiūz obm
scibile. pmiū aut obiectū scibile vel intelligi-
bile videt eē verū: q; non videt aliud pos-
se poni qd oibus intelligibilibus pueniat: 7

T. c. 3. qd sit distinctū obm 7 obiecta alia p potentiariū. ¶ Cōfir-
mat illa rō per p̄m. 2. metaphysice dicentē vocari p̄biam
veritatis sciam recte h3. ¶ Itē vñū qd q; sicut se h3 ad eē.
T. c. 4. sic ad veritatē 2. metaphys. ergo pueritur aīz ente. ergo
p̄tinet ad sciam de ente. ¶ Itē si verū excluderet. hoc nō
esset nisi q; dicit ens diminuiti. S3 hoc ē falsum. p. naz q;
diminuit de pfectiōe entis nō attribuitur p̄mo enti vt
p3 de cāto finito 7c. Sed vey attribuit deo 7 in sūmo. vñ
T. c. 4. 2. metaphysice. sempiternoꝝ p̄ncipia eē verissima necesse
est. ¶ Itē si dicat debere intelligi de vero qd est in p̄pōne
7 diuisiōe. ¶ Cōtra. a quo nō excludit cōsideratio cāe: nec
effectus. ista aut veritas est effectus realis entitatis. iuxta
c. d̄ lba. illud in p̄dicamētis in eo q; res est vel nō est oratio v̄a vel
falsa est. ¶ R̄sō. res nō est causa p̄se veritatis in intelle-
ctu. sed intellectus componēs p̄dicatū cum subiecto.

¶ Ad oppositū est Arist. in lra.

Hic primo videndū est de rōne veri. Dicūt aliqui
q; verū ē pmiū obm intellectus. qd ostē-
ditur dupl̄. ¶ P̄mo sic obm appetitus vt bonū deter-
minat ens. ḡa simili vñ q; obm intellectus determinet ens
tale respectu intellect⁹ nō est nisi verū. ¶ Propterea eēs in
se idifferēs est ad sensibile 7 intelligibile: obm aut p̄prium
determinat ad potentiā cuius est obiectus: sup ens nō vi-
det aliud determinās ipm ad intellectus nisi verū. ¶ Ex
hoc ad ppositū dicit q; cū intellectus tēdat in obiectū in-
q̄tum in intellectu est vey dicit rōne entis in intellectu. 7 iō en-
tis diminuiti. 7 iō excludet a cōsideratiōe metaphysici. S3
ad h3 exclusiōem nota q; eē qd itatiūz ē ēēntiale eē obie-
cti inq̄tū obiectū intelligibile: q; fm illud intelligitur eē in
intellectu est nec iō cōmitās: s3 nō formale: q; fm illud nō i-
telligit nisi reflectēdo. eē vō ex̄ntie nō est eē formale ei⁹ i-
q̄tū formale o^o: nec nēcario cōmitās. S3 nūq; ob3 vo-
lūtatis habz eē formale vel necessario concomitās aliud
q; obm intellectus. Quomō alias per illas fit mot⁹ in rem.
¶ Cōtra quō appetit⁹ nō ens: nūquid etiā penes habitus
reali iquantū amatus h3 aliud esse formale vel cōmitā-
ter: q; inq̄tūz visum. Nūquid est ibi a⁹ realis cōiunctio
volūtatis cū obiecto: aut tñ mediāte actu intelligēdi p̄se-
ctiore q; fuit absentis. ¶ Ulterius intelligendūz q; ideter-

minatio est in obiecto respectu oīs differētie p̄sentis ob3
iferioris potētie est determinatio p̄pria in obiecto sup̄e-
me potētie. alias nō esset adequatū potētie sup̄eime que
per se potest in obiectus inferioris. 7 ideo eius primūz obie-
ctum in illis includitur quiditatiue.

Exponitur aut ab alyis qd p̄dictū est. s. q; verūz di-
cit rōnem entis in intellectu eo q; verū
nō est in intellectu formale: sed obiectiue: sicut cognitūz in
cognoscēte. Sed per p̄p̄tōem ad quē intellectū res d̄. v̄a.
¶ Dicit q; respectu intellectus diuini: q; respectu ei⁹ sunt
mensurata. 7 similit artificialia respectu intellectus nostri:
nālia aut per accidēs hñt cōparatiōem ad intellectum nr̄z
inq̄tū vera: q; nō vt mensurata: sed vt mēsure.

Contra ista q; ponit p̄mo verū eē obiectū p̄mū intel-
lectus. arguit oppositūz tripl̄. p̄mo sic. obie-
ctū p̄mū fm suā formale rōnez p̄us est naturalr ipsa potē-
tia: 7 magis saltē ipso actu verū aut si dicit rōnez entis in
intellectu: nō est nāl̄ p̄us illo actu: q; nō p̄telligere rōnez
entis in intellectu vt cogniti nisi intelligēdo actu intelligēdi per
quē est sic itellm. ¶ Itē scdō. illud nō est p̄mū obiectus
potētie intellectiue: qd non actu directiōis: sed tñ reflexiōis
cognoscitur. h3 est verū fm eos. ¶ Dicit. n. q; itelligitur:
sicut rō intelligibilis: postq; lapis fuerit intellectus reflectē-
do supra ratiōem obiecti. ergo 7c. Maior p3: q; actus dire-
ctus nāl̄iter p̄cedit reflexum: 7 in quolibz actu o3 rōnez
formalis obiecti iueniri. ¶ Ex hoc sequitur contra illos: q;
cū ratio entis sit p̄or ratione veri si ens est per se subiectū
metaphysice: q; aliqd erit subiectū hic qd nō h3 ratiōez ob-
iecti intelligibilis inq̄tū tale. 7 ita nō est sciētia: q; obiectus
habitus nō excedit obiectū potētie habituare. ¶ 3° sic. q;
fm p̄pria rōnem intelligi p̄or: nō iquantū includit aliud. ita
est p se intelligibile: sicut illud aliqd: nec illud aliqd per p̄ns
est p̄mū obiectū intellectus: sed bonū inq̄tū distinguē cō-
tra verū: 7 inq̄tū eius ratiōem nō includit. ita est p se intelli-
gibile fm suā p̄pria ratiōem: sicut ecōuerso verū iquantū
nō includit bonū. ergo 7c. Maior p3: tū q; intellectus dif-
ferētiās boni iquantū bonū: 7 veri inq̄tū verū cognoscit:
7 cā p̄fecte differētia ex vtraq; p̄e cognoscit: s3 b̄ offia nō
cōuenit bono nisi fm p̄p̄iam ratiōem iquantū nō includit
verū. Tūm q; si nō intelligeret bonum nec aliqd aliud nī
si iquantū includeret verū cū per accidēs ipm includat: seq̄-
q; nec bonū nec quiditās rei intelligeret nisi per accidēs. 7
ita nō intelligeretur simplr: sicut cōsensus si cognoscat in
q̄tum veniēs simplr nō cognoscitur. ¶ Propter istas ra-
tiōes p̄cedendū est q; p̄mū obiectū intellectus nō potest
eē aliqd nisi qd essentialr includitur in quolibz per se intelli-
gibile: sicut p̄mū obiectū visus nō est aliqd: nisi qd essentialr
liter includit in quolibz per se visibili: vt color in albo 7 ni-
gro. Tū aut quodcūq; ens sit per se intelligibile: 7 nihil pōt
in quocūq; essentialr includi nisi ens: sequit q; p̄mū obie-
ctum intellectus erit ens. 7 hoc dicit Auic. p̄mo metaphysici ca. 5.
ce. q; ens p̄ma imp̄ssiōe imprimi in aīa: quecūq; autēz ra-
tiones trāscedētes que sunt q̄si passiōes entis: vt verum
bonū 7c. sunt posteriores p̄mo obiecto: 7 quolibz carū eā
per se est intelligibilis: nec vna magis habz rōnem obiecti
intellectus q; alia. ¶ Si dicat q; obiectū est duplex: qdā
mouēs potentiā: quodā determinās ad mouendū. 7 hoc
nō tāq; aliqd ab^o dās virtutē mouēdi: sed tāq; respect⁹
dicēs habituāde obiecti motui ad tale mobile. 7 hoc vlti-
mo mō: verū est obiectū intellectus 7 bonū volūtatis: q;
vey nō mouet p̄mo. Sicut pbat. 3. rōnes facte: nec sic est
obiectū p̄mū: sed dicit habituāde obiecti motui ad de-
terminatā potētiā: q; iportat adequatiōem ad intellectus.
¶ Cōtra illā positionē nō o3 arguere: q; ex. 2. topicor. o3 ca. 7.
loq; vt plures. hic aut modus videt abuti termino illo ob-
iectum. Nāz q; respect⁹ ad potentiā sit formalis ratio ob-

T.c.66.

lecti nō inuenitur a pñis cōmuniter: sed illud qđ mouet po-
tentia passiuā. vnde Az. z. de aia. ca. pmo de visibilib⁹: cu-
tus quidē est visus ē est visibile: sic qđ in rōne pñicati ca-
dit subm⁹: cuius ē visus ē obiectū visus. De isto fm ipm ibi
pñicatur per se secūdo mō nō pmo visibile qđ dicit respe-
ctum ad potentia: sed si talis respect⁹ esset ratio formalis
obiecti esset per se pmo mō. ¶ Per hūc etiā modum faci-
le est assignare obiecta pma omnium potentiarū: nō aliq̃
absoluta: sed respect⁹ quosdā cōrespōdētes. puta qđ ob-
iectum visus nō querā qualitātē colorē vel lucē: sed rela-
tiū vt visibile. sic gust⁹ nō sapor: sed gustabile zc. ¶ Quo-
mō etiā obm est sit nā cum potētia: ab^{mm} etiā est pñs itel-
ligibile quocūq; respectu. ergo in quantum intelligit⁹: nō
īcludit ratōem respectus. z ita illud non est ratio pñi ob-
iecti. ¶ De hoc quere in. q. 9. f.

Dicendū

est ad qñē alr. p distinguēdū est de vō.
est. n. vītas in reb⁹. z vītas in itellū. In re-
bus dupl⁹. in gñc. v3. per pparatiōē ad pducēdū. z ppa-
tiōē ad cognoscentē siue itelligentē. ¶ Primo dī veri-
tas absolute pformitas pducti ad pducens: aut determi-
nate cōformitas talis fm adequatiōē: aut determinate
pformitas fm imitationē. ¶ Et licz pñs istoz triū mo-
dōz videat⁹ esse cōmunis scđo z3: tñ si nomē veri iponat⁹
ad signandū quodcūq; triū pñictoz fm ppiā rationem
erit equinocus. ¶ Scđs modus inuenitur in filio dei. q. v
ritas est: qz est fm Aug^m. sūma similitudo pñcipi. h. n. est
pformitas cū adequatū. ¶ Terti⁹ modus inuenit⁹ in crea-
tura que imitat⁹ exēplar: cui aliquo mō assimilāt⁹ defectie
tñ alias nō diceretur imitari. z mō. f. pparatiōē ad itel-
lectū dī res vā tripl⁹: pmo qz sui manifestatiua qñtū est de
se cuiusq; itellectui potētī manifestatiōem cognoscere. z
qz assimilatiua itellect⁹ assimilabilis q nō est nisi itellect⁹
creatus. z qz facta manifestatiōē vel assimilatiōē res in i-
tellectu est sicut cognitū in cognoscēte. ¶ Pro istis. 6. cō-
ceptib⁹ expñiēdis pōt accipi equocue vītas in re. p3. n. qz
tres pñi distinguūt⁹ a trib⁹ alys: qz bitudo ad pducēdū
z ad itelligēdū alia z alia est: licz idē sit itelligēs z pducēs.
Nam si per ipolē deus esset. pductiua similis z equalis
z similis imitāti: z nō esset itelligēs esset pñus modus tri-
partitus sine scđo. z cōuerso si esset alius deus itelligēs
creaturas nō pducēs. distō etiā pmoz triū iter se p3. alio-
rum triū osiditur dīa: qz si nullus esset itellectus. adhuc
qñbz res fm gradū suē entitatis eēt nata se manifestare:
z bñtitiā est qua res dī nota nāe: non qz nā cognoscat il-
lā: sed qz ppter manifestatiōē maiore vel minore nata
esset qñtū est de se pfecti⁹ vel minus pfecte cognosci. Est
aut assimilatiū dicit rōne actiui respectu assimilabilis: z
segtur naturalr eē manifestatiū vt dīspertū est nō hñs
ordinē ad ipm: sed semp assimilatiū z assilo respectu itel-
lectus passiu⁹ pcedit h qđ est eē in itellectu: qz illud eē est
posterius nā ipso actu itelligēdi. nā non est nisi relo rōnis
fundata in obiecto itellecto ad actum.

EX

¶ Si tñ hoc verū videt⁹ eē qre querunt hoies ita eē in me-
morā hoium: vel eē famosi vel hñe filios post mortē vel
statuas erigere vel opa facere: vt post mortē maneat relo
rōnis fundata in obiecto itellecto ad actum.

TRA

¶ Relatio aut est posterior ab^o ad qđ est ex. 5. assimilatio
aut formalr est ipse act⁹ itells aut pōr ipso. ¶ Cōparando
z^m z3 ad itellectū: nō assimilabile nō hñt ordinē essentia-
lē sed accitālē respectu. f. alicui⁹ itellect⁹ tñ. Segtur vide-
re de vō in itellectu. verū aut in itellectu duplex est f3 ei⁹.
duplicē operatiōē fm quarū vtrāq; natū ē conformari
obo: vt mēsuratū mēsure fm Az. in. 5. ca. de ad aliquid. z
io. ca. z. Est aut iter istas vītas dīntia vna qz pñe falsi-
tas nō opponit⁹: sed ignorātia tñ: sic itelligit illud de ani-
ma: qz itellectus circa gēqđ est semp ē verus: sicut sensus

T.c.20.

T.c.3.

li. 3. t.c.

26.

circa ppiū sensibile: hoc est itelligēdū pñse circa conce-
ptum simplr simplicē: nā itells simplex circa pceptū nō
simplr simplicē lz nō possit esse formalr falsus: pōt tamē
eē virtualr falsus apprehēdēdo aliqd sub determinatiōē
sibinō dueniet⁹: hoc mō dī in. 5. ca. de falso: qz est aliq̃ rō
in se falsa: nō solū de aliquo falsa. z tñ rō illa in se falsa sim-
plici apprehēsiōē itelligibilis ē: illa nō īcludit vel expñi-
mit aliqđ qđ: nisi forte quid nois. Eodē mō pōt expñi vt
pñm caplm 9. vbi videt⁹ Az. distinguere de itelligētia T. c. zi.
simpliciū inqñtū est circa qđ simpliciū: z circa qđ compo-
sitor qz circa qđ compositor cadit deceptio p accis. qz. f.
eorū qđ natū est facere pceptū nō simplr simplicē in quo
pōt cadere falsitas virtualr nō sic in qđ simpliciū. si enim
itelligeret per accis. sin attribuendo alteri illud qđ non
eēt dīa: qz ita in qđ simpliciū pōt itellect⁹ simplex esse fal-
sus per accis. ¶ z aut veritati opponit⁹ ignorātia pñ-
tiue z falsitas dīc: qñ. f. vñiūt⁹ que in re nō sunt vñita. z
differētia est in mō essendi veritatis in hac operatiōē z il-
la: licz. n. sit in vtrāq; opatione veritas ppiā formalr: nō
tñ obiectiue: sed tñ in scđo. Nā neutra vītas est in itellcū
obiectiue. nisi reflectēre se super actū suū cōparādo illud
ad obm que reflexio. sin cōposcēdo qz act⁹ talis ē similis
vel dissilis nō est sine cōpositiōē z diuisione. p3 aut distin-
ctio istoz modōz essendi veritatis in itellectu. f. formali-
ter z obiectiue qñtū ad pñā operatiōē. ¶ Quo ad scđas
deklaratur: qz itellectus multas ppositiones format z ap-
prehēdit actū z. que tamē sunt sibi neutre ex. i. topicoz. c. 8. z ali-
licz igit in illo sit formalr veritas vel falsitas: aut qz ē cō. bi.
formitas rei extra. aut nō: tamē nō est ibi obiectiue: qz nō
apprehēditur ista cōformitas. ¶ Cōtra illud videt⁹ qz pñ-
cipia statim cū apprehēdūt⁹ cognoscant⁹ eē vā. ¶ Rñō
ppter euidētē habitudinē terminoz: itellectus cōponēs
statim percipit actū cōponēdi esse pformē entitati cōposi-
toz. ¶ Posset ergo dici qz ibi ē alius actus z reflex⁹: sed
impeptus: qz simul tēpore. In alys: vt in pñonibus dī-
ferunt tēpore. ¶ Cōtra. quo mō actus primus circa pñci-
pia erit reflex⁹? ¶ Rñō. nō pñus q est ppo: sed scđs q est
assensus z circa iudicabilia posset dici iudicare. ¶ Cōtra
hoc qđ supius dīctū ē. qz vītas cōplexi cognoscat⁹ p hoc qz i-
tellectus apphendit pformitātē actus cōponēdi entitati
extremoz istius cōplexi. ar: qñ qñ comparo actū cōposi-
tionis a. rei. b. b. facio actu pñonis c. quō sciam istā scđam
pñonē. c. eē verā: si per aliā cōpositionē erit pñonē in īfi-
nitum anqz cognoscat⁹ vītas pñonis a. z ita nūqz cognosce-
tur. si per seipiam cognoscat⁹ pari rōne stādū est in pñā cō-
positiōē qz vītas eius nō cognoscat⁹ per aliū actū conse-
rentē eius pformitātē entitati ppositoz. Si aut non scio
c. eē verā. ergo nec a. scia esse veram per illaz: qz ab ista de-
pēdet. ¶ Item si debeo cognoscere a. esse verā per colla-
tiōē ad rem. oz igit rem cognoscere. quo ergo actu: si eo-
dem qui ē a. idēz cognosco per c. si alio vt ipso d. ergo duo
actus simul de eadē re. Similr si ille actus. d. sit simplex
nō est pñcipium iudicādi de a. si complexus sequitur pro-
cessus in īfinitum vt prius. Sequitur etiā aliud qz a. nō
cognoscitur esse vera nisi per v^m discursum a complexio in
complexum: z ita primum pñcipium non est notum sine
discursu. ¶ Item fm viam istā videt⁹ dicendūz qz conce-
ptus hominis sit ita verus: sicut cōceptus hui⁹. homo cur-
rit. est verus: nā vtrobq; est cōformitas ad rē cōceptam:
z potest vtrobq; conformitas cognosci per reflexionem.
¶ Rñō. qz superius īchoando falsum dicit carentiam ta-
litis quale apparet. ita qz principale in signato eius non
est non apparere quale est: quia tunc si quid esset z sine oī
apparentia esset falsum: nec apparere quale non est: quia
tunc esset falsitas formaliter. positio nō pñuatio: sed fal-
sus materialr dicit apparere: z formaliter carere talitate

T.c.34

T. c. zi.

z. zz.

quale videtur: et non intelligendo per talitatem similitudinis: nam nihil est simile sibi: et ita nihil esset verum: similiter si sortes appareret plato: sortes esset verus plato: quia tunc appareret talis qualis est. hoc est similis: quia sortes est similis platoni: sed per tale quod est in se idem: verum est. nam q. sortes est talis quod est: licet si se dicat tale quale est. igitur si quod caret identitate ad id quod appropinquat esse: et falsitas est non identitas entis: ut manifestati ad ens ut declaras siue apparet. et hoc de falso in re. ¶ Item vez in re est illud quod appetit: et veritas non est conformitas siue similitudo quod est iter diuersa: si identitas ut manifestati ad se ut declaras siue manifestas siue apparet. non ergo est veritas ratio declarata siue manifestata: si illa est alterum extremum ad quod signat non conformitatem: siue similitudinem: si identitate accipiendo ea in eis: sed vez in signo dicit signatum esse id quod manifestat per signum. et in hoc signum manifestare illud quod est. et ita conformitatem signi ad signatum. Si itaque ois conceptus est signum rei: et conceptus simplex ita est conformis rei: sicut complexus rei: quod est ita diffinitum. ¶ Quod non ita dicitur verus. imo complexus non est conformis rei: quod ad plonem sed tamen sibi: quod complexio non est in re. Ad hoc imo rursus est plus signum equocum est conformis non tale in natura: ut circulus est signum vini. Sed ad primum non valet quod predictum est finem quod vez est in complexo: ut in obiecto: in simplici non: quod post intellectus conuertendo se cognoscere conformitatem intellectus simplicis ad res sicut et complexus. igitur et cognoscere veritatem vtriusque. ¶ Et ante reflexionem eam fuit in vtroque: et per reflexionem cognoscit eam in vtroque. igitur in conceptu hois est veritas: sicut in ista: hoc est aial: et reflectendo ita scias conceptum hois esse vez. sicut scia conceptus istum: hoc est aial: esse vez: quod est Aristoteles primo per yarmenias. ¶ Propter illud notandum est quod obiectum simplex quod est signat conceptus simplicis: nullum esse aliud quam in conceptu: et quod esse diu mesurare illud conceptum. obiectum conceptus: quod sunt extrema aliud esse huius ut sunt in conceptu complexio: plus naturaliter in se: ut simplicia sunt et quod esse plus mesurant illud conceptum complexum: cui esse potest conceptum complexum virtutari est vez: esse difformari est finem esse. hoc esse bitudo virtuali inclusa in extremis ante naturaliter quam extrema comparata ratione: si in simplici nihil est plus naturaliter in extremo cui conceptus potest conformari et difformari. ¶ Contra. probat quod non potest esse falsus: si verus. ¶ Ratio. non est verus ut complexus est verus: quod non necessario huius signatum finem esse plus naturaliter cui conceptus potest conformari quam in ipso: quod si est in re hoc accidit complexum necessario huius signatum finem esse plus quam in ipso. idem necessario huius cui conformatur vel difformatur finem quod verum vel finem in complexum non necessario huius conformitatem: si si confor- mat rei extra accidit: sicut non est mesura ei. ¶ Ad alia argumenta quod reflectendo cognoscit veritatem nota: ut difficultas si in propone cognosco rez non ab ipso: sed collatiue: et reflectendo cōfōr- actū ad re. hoc est ad re cognita collatiue. sic dicitur 3° ar^o. si si puerto ad re nude cōfōr- edo p^o non potero iudicare de veritate propōnis quod est act^o collatiuus. ¶ Et ad indicandum de aliquo: puerto ad illud et eodem modo: quod et in prima propone et in illo ad quod conuerto habeo re cognita actu collatiue. Nota sicut dicitur: quod complexum est vez: quod complexio quod est a ratione preedit naturaliter identitas extremorum: et alia habitudo virtuali inclusa in ipsis cui actu rationis conformari ut mesurare est ipsum vez esse. Ita dico quod illas complexionem cognosco esse vera cognoscendo conformitatem ei^o ad illa habitudinem virtuali inclusa in extremis: que quod in cludit in extremis et non extremorum non aliud plus. quod palid plus includens: quod nullo: et non terminorum vel includentium ipsos: sed a ea extrinseca coniungente ipsa vel disiungente. primo modo est in primo demonstrationis. secundo modo in primo cuius cuius terminorum bitudinem reale precedet actu itell^o cludit virtuali ipsa bitudo intrinseca in terminis principiorum: et ex sui ipsorum natura. ¶ Et 3° est in propone stringente. Itaque in primo modo ex-

trema ab ipso intellecta statim nata sunt facere ex se in itelle- ctui ipso notitiam habitudinis ipsorum: sicut et alia ab ipso re- latione necio consequentis: quod ergo intellectus coniungit terminos illos componendo statim videt conformitatem actus sui ad illa bitu- dinem quam plus non habuit notam ex terminis: quod autem compo- nit terminos propōnis non videt illi actu esse conformem habitu- dini reali terminorum. donec videat illa habitudinem terminorum cui^o notitia non fuit impressa sibi ex terminis conclusionis: nec imprimis nisi ex notitia bitudinis terminorum principum: que includit illas. Quoad autem ponit terminos, propōnis contingentis non videt actu esse conformem nisi videndo habitu- dinem terminorum in re: quod ea extrinseca si facit ea facit circa terminos: ut in re non ut in conceptu. et tunc oportet videre intel- lectuali terminos in re coniungi vel diuidi. ¶ In primis ergo duobus non cognoscit compositio esse va. comparando ipsam ad re ut extrinseca: sed quod esse extremum ut ipsum in intellectu plus naturaliter facit notitiam bitudinis sue ex se vel ex virtute alteri: quod intellectus sic componat. ¶ Contra. quod quod non statim apprehensum terminis principum itelligit principium si termini ex se necessario faciunt notitiam bitudinis: plus autem quod non statim: quod quod quod tempus potest aliis nosse totum: et nosse partes: autem quod sciat hoc esse verum. oem totum et. quod ante quod componat illud. ¶ Item notitia bitudinis terminorum conclusionis: aut fit ab ipsa habitudine aut terminis illis: aut ab habitudine ter- minorum principum aut ab illis terminis: aut a notitia habitu- dinis illorum terminorum. quod libet improbet. ¶ Ad primum quod licet ex terminis: vel ex altero terminorum virtuali includere respectum non fiat notitia bitudinis habitudinis: tamen non oportet esse actuali percipit statim. sed quod intellectus comparat extremum extremo statim potest videre. et illa habitudinem: et bitudinem ac- tus sui ad illa. ¶ Ad 2°. notitia amborum principiorum sunt fa- cit notitiam conclusionis. et hoc sic. quod notitia habitudinis termi- norum in principum causat notitiam bitudinis terminorum in co- clusione. et notitia veritatis principiorum notitiam veritatis propōnis. plus tamen naturaliter faciunt notitiam habitudinis si iuncte: ut vna ea integra notitia habitudinis: quod notitia veritatis notitiam veritatis. ita quod notitia bitudinis terminorum natura^o est ea noti- tia veritatis ei^o. et sic de minore. et sic ille notitiam sunt ea no- titie bitudinis terminorum conclusionis. non ergo bitudo est ea bitudinis: nec veritas veritatis. sunt. n. respectus et illa. si notitia notitiam non actualis: quod non gignit nisi ex memo- ria: si bitudinis est ea actualis duplicis ordinate finem rationes effectum. ¶ Contra. ergo bitudo terminorum propōnis est ita non cāta: et veritas ei^o: sicut in principio. ¶ Ratio. ab ipso in principio cānt notitiam bitudinis non habitudinem proprie: quod illa fudat ut necio pntem nam subiecti. Habitudo terminorum pro- nis fudatur in ipsis: et terminat: quod ab ipso cāntur vel alterum ipsorum: ut passio. ¶ Ad primum argumentum propone de notitia actus quo comparo. dico quod ille est verus: si non oportet cognoscere illi esse verum. est. n. actus vni^o cognoscibilis naturaliter rectus: sicut dicitur de fillo alibi: quod non est notus ut obiectum: sed ut actus cognoscendi rectus naturaliter. ita hic. ¶ Ad 2° cognosco re et habitudi- nem plus naturaliter quam actum positionis quo comparo rez rei. ¶ Ad 3° ille est actus obiecti ad quem referendo iudico. Si- licet potest dici quod iudicium de veritate complexio non est nisi collatio noti- tie cōfōr- entis ad notitiam in complexa extremi. si sibi est conformis: et hoc conformitas statim quod quod plus quam notitia simplex naturali necessitate statim includit notitiam collatiuam sicut in pri- mis principum: quod quod non statim: ut in conclusionibus: et tunc oportet vide- re illa esse conformem simpliciter: cui quod est conformis ut propōnis ad aliam que est conformis statim simplici. ¶ Dec via ponit veritatem complexi cogniti: non per collationem complexiois ad rem extra: nec ad habitudinem reale extremorum potest naturaliter propatiōe. que. n. bitudo est illa nisi identitas ut affirmatiua quod est reio rationis. vel diuersitas per negatiua quod forte non est reio rationis: si tamen ponit collationem propōnis ad noti-

extremorum simpliciter vel ad extrema: ut in notitia simplici
statim ex notitia talis: per se complexio sibi conformetur in primis
principiis: quod ratio termini ostendit predicatum provenire subiecto. et sic
non est discursus in cognoscendo primum principium: quod illa notitia
simplex includitur in collatione. non enim componitur nisi quod in
se cognoscitur. et ita in ipsa propensione tali includitur ut prius na-
liter ipsa: unde ipsa propensio sive propositio necesse videatur conformis:
quod tunc visum sunt ambo extrema conformitatis: cum tunc itelli-
gantur simpliciter: et tunc fiat propositio: nec requiritur habitus collatio pro-
positio ad simplicia: quasi alicuius actus. Sed intellectus compo-
nens terminos illos: et notitia habitualis terminorum sunt causa ne-
cessaria et immediata et integra ad causandum notitiam conformi-
tatis propensionis ad terminos: non quod de circa principia. et ideo
proponens simul necessario assentit: quod quando componitur hijs totam
dictam causam: sed iudicare in propensione non sic. sed illa propensio
nem ostendit illam in qua includitur quod alia est principium non quod
termini. et hoc discurre est iudicare de propensione. in fine est
assensus. id est propensio notitie necesse principium ipsum notitiam
veritatis conclusionem ex veritate principium nota ex terminis
¶ Sed quod est utraque veritas predicta. ¶ Respondeo prima est relectio actus
simplicis apprehensionis ad obiectum: et est realis. secundum mensuram ad
mensuram. ¶ 2^a licet videatur filius relectio. ut tunc quod actus scilicet non est
alicuius abiecti: sicut primum: sed est actus proprium unius conceptus
simplicis ad alterum: ut eiusdem in affirmativa vel diversa in
negativa. hunc autem necesse sequitur ut propensio relectio rationis
in utroque extremo ad alterum: quia habitudo videtur signare
hoc verbum est: ut est nota propositio. scilicet prout est tertium adiacens. et
sic verum est illud perhiemenias esse signat quandam propositio quam
sine propositis non est intelligere: sicut nec relectio sine relectis
¶ Et sic etiam verum est illud. 5° huius. in causa. de ente quod est vno modo
signat verum. hoc est habitudo rationis iter extrema quod nata est
esse vera. ¶ Alterius ista habitudo rationis conformis est rei: non
quod oporteat in re esse relationem aliquam iter extrema: ut in re-
siliis isti rationis: que est iter extrema ut intellecta. imo ut ab-
intellectu iuncte parata: nam tunc esset habitus falsa. hoc est habitus. Nec
oportet fugere ad propositio forme cum materia: tunc quod illa non expri-
mit propositio. Tunc quod habet falsa. deus est deus: sed tunc habitudo
correspondet rei quod est talis qualis res virtualiter continet: sive
qualis res de se nata esset facere in intellectu si faceret habi-
tudo illa: sive que est signum non simile: sed equivoce: expri-
mes tamen illud quod est in re: sicut circulus non est filius vino: est tamen
verum signum vini: sicut autem lactis vel habitus non tamen est omnino filius
quod illud signum est ad plenum huius signati. non sic illa habitudo rei
¶ Contra. 9. metaphysica. vltima. verum est in rebus componi. ¶ Respondeo
notificatio fit per ea: que ut in pluribus. ubique autem idem
non affirmat de se realem aliquam esse in re propositio: aut aliter notifica-
tio fit per minimum gradum. quod dicat ad minimum requirit veritas:
quod in re sit propositio si idem est materia et veritas. 3° modo large su-
mis propositio: sicut in primo causa: non enim accipit: sicut natum pro
quod est idem. ¶ Nec igitur correspondentia predicta huius habitudo
nis ad id quod est in re formaliter est 2^a. veritas: et ita illa habitudo:
que de propositio expressa per est vera est immediata: et materia illa verus est
actus paratiuus secundum illam habitudo: et sic videtur cum funda-
mentum illius veritatis sit habitudo rationis: quod illa prima multo esset
imperfectior relectio rationis. Quod si dicatur relectio correspondere vel
adequationis vel proportionis: que quasi idem dicitur in pro-
posito non posse fundari in relectio. Quod igitur proportio est equalis
proportio vel filius: et hoc in quantum proportio non autem ratione ab-
iecti: iter que est proportio: nam proportio est ubi extrema unius propor-
tionis abiecti: nec sunt filia nec equalia extremis abiecti in alia
proportio. ¶ Si autem placet quod ille actus comparatiuus extre-
morum proportionis immediate correspondeat vel adequet rei
cum ille actus sit vera res: sicut et primum quod est unius absolute:
tunc veritas scilicet est relectio realis: sicut et prima et actus intellectus
comparatiuus immediate verus: non autem aliqua alia habitudo est
vera. si non est formaliter nisi in actu intellectus: quod in intellectu

precise in quantum ab intellectu comparata: que habitudo nisi quod est in
iterum. aut si est in parati aliquid aliquo: alia ab illa que est in
actu intellectus non est illa alia imago. ¶ Docendum in gradum.
Ad propositam ergo quod dicitur. dico quod actus precise ex-
cludit verum in intellectu complexio
sicut expresse per in ipsa eius. et rationabiliter. per. ex dictis quod
est metis aliqua passio realis. scilicet relectio secundum 2^{am} opinionem: et tunc
1^a: sicut et prima veritas principat ad considerationem libri de anima.
ex nam. n. actus intellectus cognoscit quod est fundamentum talis
relectio: vel est relectio rationis fundata in actu intelligendi: aut
magis in habitudo rationis que est inter obiecta comparata per
actu intelligendi secundum primam opinionem: et tunc est metis aliquid passio
originalis: sed formaliter pertinet ad considerationem logicam: si-
cut pole et ipole: et modi proportionis omnes. Presupponit tamen logi-
cus considerationem de actibus intelligendi quibus scilicet intentiones
formatur. per ex principio perhiemenias. Sed veritate autem
dico quod ad considerationem metaphysicam principat verum reale per modo
sumptum. per comparationem ad prout. et hoc quo ad omnia tria
membra: quod non habet ad quantum nec ad motum. ¶ 2^a autem
sumptum per paratiorem ad cognoscere primum membrum pertinet:
quod quertit cum ente. Sed cum habet ad actu determinatum: nec
quertit cum ente. ¶ 3^a est ens diminutum et est ens logicum per
prius. unde omnes intentiones scilicet de tali ente predicantur. et ideo per prius
excludit a metaphysico. quertit tamen cum ente aliquo: quod lo-
gicus considerat omnia aliter: ut metaphysice: sed modus alius
considerationis. per quod reale et per intentionem secundum: sicut
quertibilis entis simpliciter et diminutum: quod neutrum alterum ex-
cedit in comitate. quod dicitur. n. est simpliciter ens potest esse ens diminutum
¶ De duobus modis veri in intellectu deum est iam.

Ad argumeta principalia per. nullus est dicta nisi
ultimum de causa et effectu. ubi est odus
quod maior si est vera est vera de causa totaliter non autem est sic in proposito
Nam veritas triplex excludit omnino a metaphysico dependet ab
intellectu. ita quod res ex se non est sufficiens causa alicuius istius: licet
ad illam regatur: sicut illa probat auctoritas. In eo quod res est
in eo non precise: sed si oratio formet ab intellectu: ut extrema
habeat esse diminutum. ¶ Ad 2^{am} pro opinione de eo que su-
it improbat: potest responderi ad primum.

¶ Et quod prima de ente quantum ens: huius utique
erit speculari: tunc etiam et quod est: et que sunt quan-
tum ens. Textus. com. III. Et sequitur.

¶ Perscrutande vero sunt ipsi entis causae et prin-
cipia quantum ens. Textus. VIII. Q. III.

Primum metaphysica sit de ente non
rationes alibi. Quia. quod sic. i. me-
taphysice propter duo. primo. quod deus est probat
h. et quod ens est cōe ad omnia h. considerata.
¶ Contra. Auer. primo ultimo. i. phy. na-
lis solius probat deū esse. et ibi facit considera-
tionem generis subarū separatarū et subim me-
taphysice. ¶ Contra. auer. ex quolibet effectu ostendit: quod
cām esse: quod impossibile est effectu esse nisi a causa tali: siue nisi
talis causa sit. h. sunt multe passiones metaphysice prius et postea. ¶ Idem. r. c.
rius. vnu et multa. actus potētia. quō. n. h. cātis sunt nisi sit
aliquid vnu primum. Quere ibi. g. est misit rē. ¶ Itē perfectior
conceptus de deo polis physico est primum mouens. possibilis
aut metaphysico est primum ens. secundum est perfectior. Tum
quod ab. ¶ Tū quia requirit perfectionem infinitam: nam primum
perfectissimum. Sed si enti non repugnet infinitas non est perfe-
ctissimum: quod non est in finitum: sed enti non repugnat infi-
nitas. primum mouens tātū r. dicit: et non necessario ex for-
mali ratione sui regit infinitatem: quia aut h. perfectior cōe-
ptum de subiecto potest perfectius de ipso ostendere: quod per illa i
effectibus que ducunt ad cognoscendum esse de tali conceptu.

¶ Confirmatur. si metaphysicus non consideret esse de deo: ni-

2.3. li. p.

2. c. 14.

2. c. zi.
2. ide.

2. c. z.

Idem. r. c.
pmib.

si sicut demonstrat a physico non cognosceret nisi de primo mouente. et ita non haberet aliquam notitiam quod sublimius est. quod primum mouens non est suum subiectum: nec sequitur primum mouens ergo primum ens: sicut non sequitur prima nigredo. sed primum color. nec metaphysicus potest per ipsum ostendere de primo ente amota ratione primi mouentis. Quomodo autem de mouente ostenderet physicus primum nisi in hoc sit magis metaphysicus propter predictum: sed physicus propter subiectum. **¶** Ratio pro comitatore. promissum ad primum ens sumuntur ex motu. **¶** Contra. licet physica sit prior doctrina quam metaphysica: quia sensibilia sunt nobis notiora: non tamen dicitur ipse ostendere omnem conclusionem metaphysicam vel promissas ad omnem: quia cum deuentum fuerit: siue abstractio siue in doctrina ad propria considerabilia a metaphysico. ex illis ostendit conclusiones suas. ita et primum ens ostendit ex propriis: licet illa propria forte non fierent nobis nota: nisi prius ordine naturae physica cognosceret. **¶** Quomodo etiam scientia inferior stabiliet sublimi superioris si ipsa superior non potest habere rationem. **¶** Item genus substantiarum separatarum nullam unam rationem magis habet quam non separatus habet cum primo secundum ipsum: quia non nisi attributione. igitur tamen primum est subiectum ibi non illud genus.

Teneat igitur **¶** Autem prima ratio eius sic declaratur. si est supponit de subiecto non de actu existetia: sed quod habet esse quod dicitur. si quod non eius non est falsa in se tale si est ostenditur demonstratione: quia a metaphysico de primo ente. Ostenditur. nam quod primum est entia alicui. et ita quod ille conceptus ens primum est perfectissimus subti si esset hoc subiectum non includit contradictionem. ergo si aliqua scia supponeret istum conceptum pro subiecto alia esset prior de ente que probaret precedentem de primo ente: quia conclusio demonstrationis illius esset prior tota scientia de primo ente. **¶** Et ratio confirmatur de adequatione quam importat promissas: quere li. 9. contra quoniam. quoniam igitur omnibus considerationibus in scientia est aliquid commune per predicationem: et illud adequat non querit aliquid primum: virtualiter adequat: nisi quod deficit commune formaliter adequat ens autem unius rationis: quere alibi. ergo adequat. **¶** Et confirmatur. prima scientia scibilis primum.

¶ Alia vero dicuntur entia: eo quod taliter entis et. **¶** Text. comment. II. Et sequitur.

¶ Nihil. nam ipsorum est. nec secundum se aptum natum: nec separari possibile a substantia. Sed magis siquidem et. **¶** Text. comment. III.

¶ Libri septimi metaphysice. **Questio. I.**

Queritur utrum

inheretia sit de eentia accidentis. quod non. quia eentia passionis per cognoscitur demonstrationi cum sit medium ex secundo posteriorum. Inherentia ens excludit. Item tunc est nugatio habet albedo inherens: quia addere aliquid ei cuius eentia est nugatio est. **¶** Item tunc conceptus relationis in eo non est simplex: quia includeret

primum ad obiectum et primum ad subiectum. et ita relatio non esset generalissimum: quia generalissimum est conceptus simplex. **¶** Item quantitas manet in altari sine inheretia ad subiectum.

¶ Contra quo aliquid formaliter est ens de eius eentia: sed accipit ens: quia entis in se. Si scilicet federe magis ens quam cessio et. **¶** Item illa inheretia dominus non esset suba. ergo accipit. sed eius est alia inheretia. et sic in infinitum.

¶ Item si dominus posterius est conceptui accidentis. ergo conceptus accidentis in se prior est: et ab. et ita diffinibilis sine subiecto. contra Aristoteli. capitulo tertio.

¶ Ratio distinguuntur primo de accipiente. quia accipiens si accipit pro illo quod per se significat nomen: ut pro colore. per quem importat nomen accidentis per se que est ipsa accidentalitas. Synonymum videtur cum hoc quod est inheretia: et tunc nulla est questio. Si accipiat pro illo quod denominat hoc conceptus accidentis. puta pro quantitate sic questio habet locum: et sic fiat deinceps sermo. **¶** Tunc distinguuntur secundo de inheretia quia inheretia est duplex. una est actualis unio accidentis existens cum subiecto existente: ut actus aliquis cum potentia. alia est de se: siue eentialis ordo accidentis secundum quidditatem suam ad substantiam secundum quidditatem suam. **¶** Prima pars. et probatur: quod demonstratio abstracta ab existentia: et a contrariis rem in quantum existit: aliter non esset necessarium demonstratur autem aliquam inheretiam passionis ad subiectum. igitur ista est alia a prima que. scilicet existentia: vel conditio propria existentie.

¶ Et hoc forte consuevit dici de inheretia actuali et aptitudinali. prima non semper igitur accidentis. secunda semper igitur siue existenti sine subiecto: siue non existenti. **¶** Contra. aptitudinalis in accidente separato non verificat aliquam predicationem denominationum: sicut 2^a h.

¶ Tercio exponit illud quod dicitur de eentia. Non. id est esse de eentia a. et esse id est essentialiter vel realiter ipsi a. primum quidem infert 2^m. sed non conuertitur: quia de eentia a. precise est illud quod includit per se in conceptu quidditativo a. et ideo ponitur in ratione eius quidditativa: non ut addit. potest autem esse realiter ipsi a. id est: licet sit extra conceptum eius. puta unitas vitas et. extra conceptum entis qui prior est illis secundum Augustinum. 5°. non tamen illa dicuntur realia ab ente. quere in 4°. questio de uno. vocatur tamen forte ab Augustino. accidentia extendendo de eentiale strictissime sumptum. ex 3° h. de gradu addito albedini remissive quando intendit secundum unam opinionem est id est realiter: nec tamen de eentia habet.

Ad questionem **¶** primum dico quod neutra inheretia est de eentia accidentis secundum modum sumpti. accipiendo accipiens pro eo quod hoc nomen denominat: ut quantum quale et habet. Tunc quia fundamentum respectus est aliquid preter respectum. et utriusque inheretie in suba non fundatur: quia tunc suba inherens esset et non esset terminus respectus. ergo in accipiente ab. et non in aggregato ex ab. et illo respectu: quia non est ratio fundamentalis respectu sui. igitur in ab. precise. ergo est extra conceptum eius quidditativum: cum respectus sit posterior natura fundamento.

¶ Si iste respectus verelo. **¶** Contra. non est autem intellectus intel. ligens. **¶** Ratio. non primo licet per se in quantum. scilicet est accipiens.

¶ Tunc quia inheretia videtur eiusdem rationis in quantitate et qualitate. sed si est de eentia utriusque potest ab utroque abstracti conceptus dictus in quod de ipsa inferior conceptus entis: et superioris eis. et ita non erit generalissima. **¶** Et dicitur quod inheretia secundum da eadem essentialiter: siue realiter secundo modo sumpto. Tunc quia passionis entis dicte de inferioribus non dicitur aliud ab ente in eis. ergo cum suba dicitur prima. accipiens posteriori que prius et posteriorius diuidit ens: ut passionis. primum non dicit aliud a substantia: nec posteriorius aliud ab accipiente: siue ab ente inheretie. per se autem ens: siue in se ens: et inherens: siue in alio existens per eadem accipio: sicut prius et posteriori. Tunc quia ille ordo abstracti ab existentia: et fundat super quidditatem potest. ista fundamenta sunt inmutabilia: quia de necessario exemplat quidditates potest: et vocatur si que actus habet respectum illarum. similis ille est enim. statibus autem fundamentis ordinis inmutabilibus non videtur ordo mutabilis in altero. et ita nec omnia potest includi per viam separationis possibilibus. Si per hoc. Aristoteles dicitur quod esset dictio. i. physicoz. e. in. **¶** T. c. 7. intellectus impossibilia queres quod dicitur. passionis separari a subiectis. et loquitur de intellectu quem posuit Anaxagoras. **¶** Contra B. tamen videtur illud quod dicit. 4. physicoz. capitulo de vacuo. si lo. **¶** T. c. 3.

T. c. 7.
et ide.

EX
TRA

EX
T. c. 20.
TRA

T. c. 8.
et 25.

T. c. 2.
T. c. 3.

E. C. 15.

E. 682.

illa probatio non valet de materia vnius comparata ad accidentia alterius: qz substantia nō dicitur substantia separabilis: nisi respectu accidentiū suoz que sibi insunt. ¶ Itē ad pncipale segtur qz aliqua accidentia sunt que nō pcederentur ab aliqua substantia: sicut omnia accētia ppria cor porum celestiu: qz si nō sit ibi materia fm pmentatozē in de suba orbis: nō pceduntur: qz materia pcedit: nec a substantia composita: qz accidentia illa sunt iseparabilia: et sic ibi materia. illa non pcecessit tempore substantiam compositam. et per consequens nec accidentia.

Ideo aliter dicitur qd ē primus: qz substantia separata ab accidentibus ē prior: sed prioritas nō pōt intelligi de qualibz suba: necqz fm numerū: necqz fm specie respectu accidentiū priorum: qz substantia nō est pōr ppria passione: qz in demonstratōe pcludit passio de subiecto p se. ergo passio nō pōt non esse: nec de substantia fm numerū: qz si sic posset esse idea platonis. qz haberet totā naturā specificā sine accidentibus: qd ponit plato. ¶ Et confirmatur psequētia: qz nō posset illa idea eē distincta ab istis: qz haberet nām speciei: et in illa nō distinguūtur idiuidua eiusdē speciei. ergo tētic sequitur dictū platonis. Dicitur ergo qd substantia consideratur iquātus h. et sic non pcedit. si consideretur inqstū substantia: sic prior est. ¶ Confirmatur sic. qd p speciei nō repugnat generi: nec alicui inferiori rōne generis: qz si hēre alas p animal nulli inqstū animal repugnat habere alas: s; aliq suba pcedit omne accidēs. s. pma causa: et sibi nō repugnat pcedere omne accidēs duratione. ergo nulli sube inqstū substantia repugnat pcedere accēs omne duratione.

Contra istā positionem: qd rōnes pbates expōitiōez cōmētatozīs nō esse fm pbm: sunt illā positionē: qz nō valz. si de q est simplr pms pcedit. ergo substantia que ē posterior pcedit: et pondera hoc et alias rōnes ibi factas. ¶ Itē deus nō est in gñe alioq mō. sed qd ē in genere bz passiōem et aliquod accēs qd nō pcedit. et h verū ē de suba omni in gñe: sed qd repugnat cuilibet sube repugnat substantie absolute et simplr: similiter loquendo pphice deus nō pcedit tempus tempore.

Ideo dicitur alr qd ppō est vā per se: et falsa p accides: et cōsimiles ppositiōes inueniūtur a pbo. vñ. 6. pbycoz supponit qd oī motu sit accipere motū velociorē et tardiorē. et s. dicit qd aliq motus est ita velox qz nlls velocior: sicut pms. Silr. 4. pby. supponit qd oī cor pori p accipere corp subtilius in infinitis. vbi pbat motū nō esse in vacuo: et tamen nisi exponat falsum est: qz igne nō p corpus subtili accipere. ¶ Itē. 7. pbycoz. si aliqd mobile rē. vñ tales ppōnes sūt vere p se: et false per accēs. Unde pma ppō vera ē rōne motus. accipiendo mouētia pportionabilia motui. et similr non repugnat cor pori iquantū repletitiū loci eē subtilius alio qcuq. Si milr in pposito: sube qstū est de se nō repugnat pcedere oē accēs ex quo nō depēdet ab accēte aliquo: qz cōpletus intellectus sube hri pōt. circūscripto omni accēte.

Contra si sic. qd cōclusio demōstrationis nō est per se necessaria: qz nec iūz nō p aliter se hēre. s. huius fm opinione illā sine pā nō impole. pmo posteriorē: qz demōstratio ē necessariozū: et corū que sunt per se trā. ¶ Itē si per accēs sit subiectū cū passione: a pte cuius tūc accēs illa est nō a pte passiōis: qz sit est cū subo: qz causat ab eo: tūc a pte subiecti: qd nō ē verū: qz ipsa nā subiecti p pzia pncipia est cā necaria passionis. ergo nō per accēs ē simul tpe cū passione. qz p cēntiā causat. ergo p cēntiā sit cū passione et non accidentaliter.

Ideo dicit sic et videndū est qd est esse pms tempore: temp nō trā accipit bic. vt diffiniū in. 4. pby. qz pmi

tas tps est sube inqstū suba ē: s; hō nō est eē in tpe: quia tps nō est mēsurā nisi motus et getis: et eoz q sunt i motu et gete. suba fm se nō ē tale: nec accipit p quacuqz duratione extēsa successiua alia ab eēntia rei: qz de illa eēntia qz tūc suba posset pcedere illud cū sit accēs ei: et pcederet illud duratōe: qz rō de illa: et sic in infinitū. tūc dī pms tpe eē qd pōt separari eē sine alio: et illud nō sine ipso. qz sic dicit pbs in lra. i. mō oīs suba pōr ē oī accēs vno mō. alio mō nō. eē ergo pms tpe ē posse hēre exīstiam actualē pōrē alio: siue sine alio qstū ē ex se. Ita. s. qz sibi nō repugnat. qz in nullo ab illo alio depēdet. h satis pōt dici pms nā. nihil. n. ē prius nā: qd non sic sit pms et tpe. Qz aut possit sic pcedere ostēdit duplr. vel qz nō depēdet ab illo: vel qz nō est cā necaria illius. qd hoc sit verz p per opposita horz. qz si nō pōt separari hoc ē: vel qz depēdet ab illo: vel qz est necia cā illius. Dico qd suba respectu accēsū sepabiliū ē pōr vtro qz mō. pparat respectu passionis ē sepabilis et pōr vno mō: qz nō depēdet: s; nō inqstū cā: qz bz necessaria cāz hō i tra eēntia suā. iō nō est sepabil' illo. s. inqstū ē cā accēsū.

Subam. n. eē h est aliqd eē qd in eēndo nō depēdet ad aliam eēntiā: vt subiectiue sustēntant in eodē supposito. videt satis manifestū. qz si ē sic dependēs: quero ad quid depēdet: et ibi in infinitū nisi stet ad aliqd sic idēpendēs: s; accēs eē ostēdit per viā motus: qz aliqd idē māt nūc mutatu fm hoc et nō fm illud. ergo illud hz subm manens. il lud enī nō ē suba: qz alia sit mutatio fm illd et nō hz istd: ita qd ex vno accēte corruptibili pcludit aliqd pter illud subeē: s; ex multis p se sibi iniūce succēdēt' melius concludit aliqd esse subm aliud a quocunqz illoz. difficile trā est assignare manifestā differentia dependentie forme corruptibilis ad mām: et accidēs ad subiectū: vt in pma depēdens sit pfectius. in scda imperfectius. Si dicas h faciūt per se vñ illa nō. h querit qre ille actus cū suo potēntiali facit vñ per se: nec act' nec potēntia ponit res gñis: s; cōpositū ex illis: et illa pncipia in genere ali' actus cū suo potēntiali: qd tamen vē iformat. alias nō esset nisi aggregatio. nō facit vñ per se nec illud ppositū est in genere: s; vtrūqz componēs in ppro genere: que rō hōz diceret omnes formas eē vni' gñis: vt pncipia: et cōstituere cōposita vni' generis: licet vni' forme ppria mā sit magis in actu p aliā formā eiusdē generis pmi nō pxiimi: qz alterius: quia ita ponunt in materis formarum substantialium ponentes plures formas. vnde posset hoc impobari: de hoc quere questione vltima octauī.

Ad pmi argumentū qd aliquid ē eternū. i. semp durans per se: et nihil ē eo prius: vel p aliud: sicut motus per mobile: et tali pōt subalese pōr: qz nō depēdet ab eo qūis nō potest iquātum cāt necessariū. ¶ Ad aliud vno mō sic. qd tēpus cōsideratur duplr. vt passio pmi mobilis: vel vt mensura: tūc tēpus vt est passio pce' a pmo mobili tēpore: non aut vt tēpus accipitur pzo mēsurā. ¶ Cōtra. omne qd pceditur ab alio tēpore nō ē quādo pcedit. ergo si tēpus vt passio pceditur tēpore: vt tps est mēsurā. idē tēpus realiter esset et nō esset simul: qz tēpus passio que pceditur nō ē qñ pceditur: et tēpus vt mēsurā quo formalr pcedit est: s; tps passio et tps mēsurā sunt realr idē. qz tūc realr est et nō ē simul. ¶ Ad alterū dicit sic. qd substantia pcedit tēpus duratione aliqua: nō tēpore. ¶ Sed cōtra hoc est argumentum supius factū: qz illa duratio est accidēs: quero tūc qd liter illa pcedit. si duratiōe queritur de illa in infinitū: nec pceditur duratiōe que ē ipsa met: qz tūc esset et nō eēt simul. Ideo dico sicut pus: qd nō accipitur hic tempus p pzi: vt est numerus motus: sed pcedit tempore: quia non dependet a tempore. ¶ Ad rōne pma pzo et opione dico qd necessario passio iest subiecto suo: qz subiectū est cā necaria illius: nō qz subm depēdet ab eo in eēntia. ¶ Ad

EX

TRA

aliud de substantia singulari. dico qd nō esset idea platonis qz in illo eēt ppria passio hominis: sed nō haberet accidētia per accēsis. vnde dico qd indiuiduū cuiuscūqz speciei posset per se existere sine omni accidēte per accidēs: 7 tamē illa suba nō esset perfectior q̄ nūc nec essent alia suba per participationem illius. 7 dico qd distinguuntur ab alio indiuiduo: qz alr est natura specifica in te 7 in omnibz cōmunitatibz. vnde distinguere ē ab alio per essentia suā: sicut nunc: vel forte per aliquā differentiam indiuidualem quaz addit in indiuiduum supra speciem. quia distinctio per accidētia est secundum accidens.

C Substantia est primum omnium notitia.

Tex. cōmenti. III.

Questio. III.

Vnde suba sit primum omnium entium cognitione. Qz nō oīs cognitio orit̄ a sensu. Sz sensibilia sunt accētia ergo accidēs bz cognoscit̄ qz substantia. Cōpōsser dici qd rō vadit de cognitione sensitiua nō intellectuā: d qua tñ itelligit̄.

T. c. ii. ita a v̄tute fantastica: 7 itell̄s sic pōt ea abstrahere: 7 sic itelligere. Cōtē ad idē p de aia. Accidētia magnā partēz cōferunt rē.

Ad questionē

qz sic qz dō oibz q̄ habēt qd quid simplr pfectissima est cognitio eorū qz cognoscit̄ qd sunt sicut habēt qd: sz substantia est pfectissime qd. ideo de substantia pfectissime cognoscit̄. Cōtē itelligēdū est: qd qdaz sunt pōra generatione: 7 quedam pfectione: que gnatione sunt pōra impfectione sunt. ecōuērio de alio: tūc suba ē p̄m omnium cognitione: qz pfectissimū. accētia pma generatiōe. ideo rē. Cōtē ad argm. qd vadit de pōitate generatiōis. Cōtē qz pfectiōe accētia sunt pōra cognitione. iō cognoscibile cognoscit̄: qz spēs ei⁹ est in cognoscēte: sed in intellectu est spēs accētis nō substantie. ergo accēsis pfectius cognoscit̄. pbatio mī. qz spēs accidentiū sunt in v̄tute fantastica: 7 illoz est abstractio q̄ sunt ibi. Qz aut spēs substantie nō sit in intellectu. pbatio: qz tūc spēs sube pus esset in sensu: 7 sic posset substantia cognosci a sensu. cui⁹ oppositū manifestū est: qz oia sensibilia sunt q̄tates vel q̄litates. Cōtē si sic: tūc p cognitionē naturālē posset itellec⁹ cognoscere substantiā in sacramēto eē vel nō eē. Cōtē ad illud dicit̄ sic: qz substantia facit spēm: 7 est in sensu 7 in medio: sz ibi nō est pncipiū vidēdi: sicut nec spēs in aere: qz aer nō bz potētiās cognitiuas rei. cui⁹ ē fili⁹: sed in intellectu est pncipiū vidēdi. Cōtē hoc vadit argumentū de sacramēto. Aliter dicitur qd nō est in intellectu nisi spēs accidentis 7 immediate causā illa spēs ab accidēte: 7 me⁹ a substantia. p̄mo representat accētis 7 secundario substantiā. Cōtē qz spēs nō pōt representare distincte illud qd est pfectius illo cui⁹ est spēs: qz si sic. tunc filiūdo alicui⁹ albi remissi. representaret albū iten sum: 7 tūc quādo cūqz viderē remissum albū: viderē iten sum albū. 7 sic substantia nō erit pfectū cognoscibile: 7 tūc cū aliquādo accidēs sit per se vt in sacramēto: 7 representat substantiā secundario: tūc intellectus itelligeret substantiā in sacramēto cū ibi sint sola accidētia. Aliter dicit̄ qz substantia cognoscit̄ p discursum. Et tūc stat qd nō pfecte. Cōtē tūc dicendū qz substantia ē pfectus cognoscibile: 7 tñ aliquid aliud pōt pfectius cognosci a nobis fm pportioēm cognoscibilitatis sue. qz pfecti⁹ representat spēs alicui⁹ albi remissi ipsū albū cui⁹ ē species: qz spēs solis representat oculo a quilo ipm soles. 7 magis video albū fm pportioēm visibilitatis sue q̄ aq̄la solem fm pportioēm visibilitatis sue. Tūc dico qd pfectius cognoscitur: cui⁹ spēs est in intellectu. verū est fm pportioēm sue cognoscibilitatis: 7 tñ suba de se ē pfectius cognoscibile

7 in se: 7 a nobis si possem⁹ ad illā pertigere: sz nō possum⁹ i vita i⁹. vt hī in. z. hui⁹. 3. q. 7 tūc dictū pbi itelligit̄ me⁹ dēū: nō aīastice. dīstō hec dat in. q. d singulari in. 7. Et qz illa cognitio quā hēmus de suba est pfectior cognitio cui⁹ attingit qz cognitio accētis. tūc licz accēsis sit p̄m cognoscibile respectu intellectus nī gnatiōe: tñ substantia est p̄m pfectione. Et ideo simpliciter p̄mū.

C Substantia est omnium primum rōne. Tex. cōmenti. III.

Questio. III.

Vnde suba sit p̄mū omnium entium diffinitione. ita qz suba cadit in diffōne cuiuscūqz alteri⁹. qd nō. oē accēsis bz propriū genus: 7 ppriaz dīam. ex talibus constituitur ppria diffō 7 sufficiens. hoc dicit p̄hs. s. hui⁹. qd in diffōne est qd 7 q̄le.

T. c. z. 6

et. 9. idē

6. topi⁹

Dicit̄ qz tale aggregā genus 7 dīaz nō pendet ad subaz. igit̄ suba regritur in diffōne ei⁹. Cōtē Contra. oē qd p̄dicat̄ pprie de aliquo subō p̄dicat̄ de eo fm rōnē alicui⁹ p̄dicat̄ q̄tuor p̄dicatoz. p̄mo topi. vel sub rōne alicui⁹ qz vltimū: sic dō. albedo ē color. a. nō est p̄dicatio: nisi vt diffō. qz p̄hs diffinit diffōne dīcēs. qd ē oīo p̄ topi. indicās qd est eē rei. sz illa indicat totā q̄ditatē albedi. nis: qz aliud nō strēp. qz accēsis est p se sensibile: 7 sic eius spēs abstrahi pōt: 7 cognosci p̄m qz alia suba cognoscatur. Cōtē tunc sequitur qd in diffōne ei⁹ dīcēs accētis eēt ponēda multa suba. qz opz p̄mū 7 p̄mū poni. ex. 7. hui⁹. 7. Cōtē subm gnīs 7 dīcē fm te: qz tota rō depēdet fm te. Cōtē 3. ifra. rō quā significat nomē est ei⁹ diffō. 4. hui⁹. Sed nomē ac cōdētis nō signat subm. ergo subm nō dōz poni in ei⁹ diffōne. Dicit̄ qz verūz ē tñ accēsis in p̄creto dat itelligere subz: 7 illud cōintellectū poni dōz. Cōtē tūc in diffōne accētis abstracti nō pōt. qz nō dat itelligere subz aliquo mō: et talia sunt verius in gñe accētis. 7 sic hī p̄positū qd in diffinitōe accētis qd ē maxime accēsis nō dōz poni subz. Cōtē ad pncipale. si sic. ergo hec nugatio. natus symus. p̄ dīcē. qz ad videndū nugatōēz ponēda est rō p̄o noīe: sz posita rōne symi hī natus. natus cauus. Cōtē pōt eē sine subo. ergo subm nō dōz poni. p̄ antīs. Quicqd pōt cā supior cui⁹ iferioze pōt p se. sz cum iferiozi pōt facere accēsis esse p se. ergo sine eo pōt. pbatio prime. p̄pōnis. p̄fectū simpliciter est: qd nō bz aliqua excedētia: sed si pma causa cū scōda possit facere qd nō possit pma per se bz excedētia: qz pma cū causa secūda excederet seipsam solā. s. sic. aliqua accētia dicuntur separabilia. possunt ergo illa separari: 7 per cōsequēs diffiniri per se. Cōtē s. p̄p̄coz. si cōtingit reperi re mouēs 7 motū simul: 7 mouens per se. ergo 7 motū per se. similr hī de substantia 7 accidente.

Dicitur qd est p̄mū: qz dōz poni in diffinitōe alioz omnium: sicut. n. cōnēnit aliquibus: qd qd ē. sic diffō. Sz accētia nō sunt entia: nisi qz entis ex. 7. hui⁹. 7. sic. nō hnt quiditatē: nisi qz illius entis: nec diffinitionē. g in diffinitōe eorū debz poni substantia.

Aliqui dicūt dictū pbi esse verū nō de entitate naturali accidentiū: sed de entitate aptitudinali accidentiū: tūc aptitudinalr omnia accētia diffiniuntur per substantiā nō actualr: nec fm entitatē naturālē. Cōtē tamē fm p̄m nō possunt aliquo mō esse nisi in suba. 7 ideo simpliciter 7 absolute entitas oīs quā possunt habere ē a substantia: qz nec separant̄ fm p̄m: nec habēt aptitudinē ad separationē. Sī illud pōt haberi p̄m p̄p̄. 3. Anaxago. Impossibile est segregare accidens a substantia. Similiter. 7. hui⁹. cōtra platonem cā p̄nultimo. nec rōne nec tpe possunt esse rē. Tunc diffinit aptitudinaliter per substantiam. ita qd insunt aptitudinalr substantie.

5. hui⁹.

T. c. z. i.

T. c. 37.

7 ide.

T. c. z.

T. c. 39.

T. c. 47

Contra qd nō sit intentio pbi negare oēm entitatem
formalr ab accētibz pter ēritatē sube actū
T.c. 58. vī pbs. 4. phy. posito qd in aliquo spacio sit tñ sonus: qrit
vtrū illō spaciū sit vacuū: r rñdet qd si in spacio pōt recipi
corpus: vacuū est. si nō nō est vacuū. Posito ergo qd accēs
nō pōt ēē sine subo. sequit̃r dīctoria simul vā. v3. qd ibi sit
corpus: r qd nō. tūc entitas eoz nālis est per subam: pñt tñ
actualr ēē sine ea oī aptitudīne ad subm. C Tūc ad ppo
nes pbi qd nullū pōt esse sine aptitudīe ad subz. C Ad ali
ud ptra Anax. loquit̃r dē cā nāli: qd q̃rere segregare nāliter
ē impole. C Cōtra diffiniēs min⁹ ē ens diffinito. C Rñō
vez ē de parte qdātina diffiniēs nō de addito. C Item
diffinitū nō vī ens nisi p diffiniēs. ergo formalr nō est ac
cides ens: s3 tñ per subm. Et hoc videt̃ ex lra: qz entis rē.
C Itē attributū cēntialr ad alterū: r ei cui attribuit̃ non
vī pceptus cōis: sicut nec ab⁹ r respectu: nec sube r acci
dētī. C Ad pñm per diffiniēs additū non recipit formalr
diffinitū p̃dicatōez alicuius. aliogñ sicut q̃ritas eēt ens p
subam: ita eēt q̃ritas p subaz: r creatura ens p deū. forma
lis p̃dicatio est vbi subto ex suo intellectu inest p̃dicatū cir
cūscripta a subo oī bitudīne ad cām extrīscā que nō est
de qdātate eius. cui⁹ sp est efficiens r mā in qua. Qz p̃bus
dicit̃ intelligat̃ de entitate in cōplex: nō de p̃dicatōe entis
de accēte: nisi forte de cā extrīscā. C Ad 2^m. si attributū
cūscriptū ēē nisi attributio: ita qd respect̃ nō fundaret̃ in aliquo
ab⁹. maior vī vera. quō ergo ordo in p̃fectione ei⁹ qd p̃di
cat̃ nō arguit ordinē p̃dicatōis. q̃re in. qd īberētia rē. d B.

Ad primum

quēdo: qz nō exp̃mit qdātatez oīo: p̃fecte qz non exp̃mit
aptitudīne ad subaz nisi addat̃ suba. C Ad illud in dñz
dī qd logicē loquēdo p̃dicat̃ vī diffō: qd logicus p̃cedit dif
finitōne ex gñe r dñā solū: nō metaphice loquēdo: qz nō
exp̃mit cuius est: cū tñ fm se nō dependeat̃. C Alr sic qd
reducit̃ ad aliqd illoz. sicut ista. hō ē suba sensibil: nō est
gen⁹ nec dñā rē: r iō dicit̃ qd reducit̃: tamē nō est vera dif
finitio hoīs. qz nō exp̃mit p̃plete totaz cēntiaz illius: qd
tñ p̃inet ad diffōnem. C Ad aliud qd accēs p̃plete non
intelligit̃ sine subo. C Ad illud de spē dico qd cogit̃ illa accē
tis nō est p̃plete distincta s3 p̃fusa: s3 qñ cognoscit̃ cuius est:
cū illis p̃ditōib⁹ ē cognitio diffinitiva r distincta. C Ad 3^m
dñm vel qd genus r dñā: r spēs hñt idem subm: vel dñā r
spēs hñt idem subiectū: r genus habz cōmuniū subz: s3 il
lud nō dñz ponit̃: qd illud subiectū cōmuniū intelligit̃ in sub
iecto spēi: qd ē inferius. C Ad aliud qd nō ē p̃pter modūz
significādi p̃cretū: qd subm dñz ponit̃: qd accides fm se depe
det saltē aptitudinalr: r nō est ens nisi sic depēderet. ideo
ponit̃ subiectū ad hoc qd cōplete diffiniatur p̃pter ipsam
rem signatā. C Ad aliud qd nō ē nūgatio. Ad p̃batiōem
latz. dicit̃ pbs: qz rōnes nō sunt certe qz natus nō est de p
se in intellectu symi. C Cōtra. tūc nō differret dicere natus sy
mus r natus canis. r tūc idē symus r can⁹. qñs est falsum
qz tolle equalia que relinquēt̃ sūt cōlīa. Ad hoc qd symū
nō h3 itra intellectu suūz per se natus: s3 licet nō significet B.
tñ nō est idē symū r canū: nec dicit̃ symū tñ canitates: qz
symū dicit̃ aliquā certā habitudinē ad nasum. C Ad aliud
de p̃ma causa cōcedo cōclūsiōē. C Ad aliud accides est
separabile. dico qd nō est separabile: qz pōt separari: r esse
p̃ se sine subiecto: sed qz corripitur post separatiōez r alia
īseparabilia: qz nō possunt nō esse subo exñte. C Ad aliud
qz arg⁹ ē a minori: qd magis pōt mouens esse per se q̃m mo
tus: cū motū depedeat̃ a mouēte. ideo valz argumētū: s3
in p̃posito nō valz. qz arguit̃ per locū a minori affirmati
ue. 5^m. n. reperire substantiā r accides simul. r subam p̃ se.
ergo r accides nō valz. substantiā pōt esse p̃ se qd magis vī.
ergo accēs qd minus videt̃: sed est pñs.

Dico autem materiā que est fm se nullaten⁹
neqz quid: neqz quātitas: neqz aliquid aliud eo
rum dicit̃ qbus ens est determinatum. Est. n.
quoddaz de quo predicatur horum quodlibet
cui est esse alteruz. r cathegoziarum vnicuiqz.
Tex. cōmentī. VIII. Questio. V.

Trum mā sit ens. Qz non in lra: ne
qz est qd rē. C Rñō. non in
actu s3 in potētia. C Cōtra. aut ē in poten
tia mā aut forma aut cōpositū. C Itēz
qd generat̃: nō est 5^m. phy. cōz. intelligit̃ de
subo generatiōis: qd mouetur est: intel
ligit̃ in potētia: qz accidit sibi esse in actu.
ergo mā nō est in potētia. C Itēz aut ē actus pur⁹: aut cō
positū ex actu r potētia. neutru. Tum qz nō ē scibilis ni
si p analogiā. Tū qz tūc aliquid īferius ipsa pole esset esse
nec pñm: qz nō distinguit̃ in fundamenton⁹. r sic nō est
forma: nec 2^m. qz est pñcipium. 3^m sic. pñmus actus est sine
omni potētia. ergo r p̃ma potētia sine omni actu. simili
ter actus p̃portionatur potētie: r ita esset illimitatus: si
cut r potētia est infinita.

Contra est pñcipium per se ex p̃mo physicoz: r p
se causa ex secundo.

Responsio qd trāsmutatio fecit scire materiāz. oē
enim naturale agēs respicit passum in
quod agat: sicut ergo in trāsmutatiōe accidētali transmu
tā trāsmutat aliquid manēs ab vno termino in alteruz. al
bedo. n. nō fit nigredo: sed albū pus fit nigrū. Ita in gene
ratiōe generās trāsmutat aliquid a forma in formam. illud
dicit̃ materia. C Dec rō Az. p̃ phy. t.c. 60. i. de gñatiōe.
r. 2^m. t.c. 6. r. i. z. meta. ca. p̃mo. t.c. 6. r alibi p̃lices. C Rñō
dicit̃. corumpendū est in qd agēs agit: sed vltimo īstanti
totū mutat̃ in totū ex p̃mo de generatiōe. C Cōtra. pñus
naturalr corripēdū nō est q̃s genituz fiat. ergo si nihil cor
ripēdi māet in illo nūc in quo generās gñat. gñat ex nibi
lo: nec in aliqd agit. C Rñō. nō de aliquo subiectiue: s3 ex
aliquo initiatiue: vt ex termino a quo deus vtroqz mō ex
nibilo. C Cōtra. agēs hñs in virtute sua causatiua totum
effectū nō min⁹ illū p̃ducet: licz aliud nō ponatur: quo po
sito magis debilitat̃ vis agētis q̃s fortificet̃: sed per te ge
nerās h3 in virtute sua effectiua totū effectū. qz nihil eius
p̃supponit. per actiōem aut in cōtrariū corumpendū de
bilitatur eius vīus actiua: nō fortificat̃. C Confirmatur
ratio: qz agēs naturale potēs in aliqē totū effectū de ne
cessitate illū faciet nō impeditū ex. 9. 4. ca. nō aut īpedit̃
ignis generare ignē in quē pōt totuz ex datis: qz illa aqua
nō est p̃sens. magis aut īpedit̃ si esset p̃sens. C Itē
alic cōgruentie ponūt̃ qd est vñū pñm potētiāle: qz in
causis materialibus est ordo cēntialis: sicut in effectibus
ex. 2. hui⁹. pñm potētiāle videt̃ esse respectu p̃mi actus.

C Item nulla generatio passiva erit naturalis: qz nlls ap
petitus p̃cessit ad terminū generatiū: naz forma corrupta
nō appetit illū. qd p3: qz tūc appetisset suā corruptionez. i
mo nulla est generatio: qz nulla p̃natio q̃ possit esse termi
nus a q̃. p̃natio. n. nō est nisi in apto ad bitumūter formas
aut disperatas nō est p̃ se generatio: qz est ex non subiecto
in subm. C Item qdlibz esset intrinsece loquēdo eque in
corruptibile. Nam ita forma aeris nitit̃ saluare se: nec est
in aliq̃ aptitudīne naturali ex se ad nō essendūz: vt videt̃.
sicut forma celi: aer aut̃ est per te tñ forma: si dicat̃ aere
b̃re cōtrariū: r celū nō: nibil ad b. qz cōtrariū nō facit qd
illud habz aliquod intrīsecū p̃ncipiū quo est corruptibi
le. r h videtur esse ratio Arist. in. 7. ca. 5. qd omne gñabile
habz materiā: pole nāqz esse r nō ēē: quo aut̃ aliqd est tale

T. c. 19.
hui⁹. 7.

T. c. 8.

T. c. 8.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

T. c. 58.

.s. intrinsece est materia: qz tamē materia dicitur esse in potentia. ¶ Intelligēdū qd aliqd dicit in potētia dupl'r. vno mō vt termin' potētie siue ad qd est potētia vt albedo generāda. alio mō vt subm potētie siue in quo est potētia: vt superficies dealbāda. Qui dicit mās ē pmo mō ens in potētia dicitur ēā simpliciter esse non ens: nec vidēt aliquo mō saluare itentionem. ¶ Az. Tum qz tale ens nō est subiectum trāsmutatiōis: sed termin' mā ponit subiectū. Tuz qz talis potētia numerat' fm nūmēz actiū. ex. 3. physicoz. rum. mā autē vna est respectu formāz oppositarū. 2. ergo mō materia ens ē in potētia: 2. magis qz subm accit'is: qz minus hīs in se actualitatis: 2. maioris actualitatis capax 2. ista potētia fundatur in aliq actu fm cōmētatorē. 3. celi 2. mundi: qz recipe nō puenit nisi hūti in se pūs aliqua entitatem positiuā pmiū fundamentū omnis realitatis positiue qd est. ¶ Ad argumēta loqur de diuidentib' ens p se. vii segtur neqz aliqd eoz qbus ens est determinatū. sic ēt forma nō est qd ēt. ¶ Si arguit vt vidēt ex lra. qz omnia p'dicātur de mā denoiatiue. igit' nulli est idē essentia liter. ¶ Rñō. nec ps de toto: nec ecōuerso p'dicaf' pprie: s; aliqno mō denoiatiue: 2. si nō: sicut accit'ia: qz nō denoiatiue ex trīseca alter' generis. sic g mā nō est hō: s; humana: sicut aīa nō est hō: sed hūana. ¶ Qd aut illud de denomia tiōe nibil valeat pro eis. p3 ex. 9. ca. 6. vbi vult qz mā denoiatiue p'dicetur de pposito. 2. in hoc asilaf' accidētī. ergo nō itelligit h. qz sit subiectū pprie p'dicatiōis denomia tiue respectu omniū aliorū: qz p'dicatiōis denoiatiue pro prie nō pueritūtur. ¶ Iste aut partes de toto pueritūtur qz totū de parte denoiatiue p'dicatur. ¶ Ad totū tamē textū illū est alia rñō: qz illud dicitur opponēdo pro falsa parte: qd vidēt ex cpilogo seqētē: sic qd itendētibus.

T. c. 10.

p. 25. 2

54. 2 in.

T. c. 8.

b. 7.

T. c. 12.

a. l. ex

bis g spe

ulātib'

t. c. 8.

T. c. 9.

¶ Tūc forma sit pōr cōposito 2. mā. 2. vtrū magis ens vtroqz. Qz nō cōposito. Omne p accis poster' est co qd ē per se. 2. physicoz. ca. de casu 2. forz na: forma est hūi' respectu cōpositi. pba? fieri ē per se via ad esse. ergo illud ē per se qd sit p se tale ē cōpositū 2. forma p acc dens. 7. hui'. ¶ Item cōpositū pter entitatē forme iclu dit alias. s. māc. illud vidēt pfectius ens alio qd tō' illud aliud icludit: 2. aliqd vltra. Qz forma nō sit pōr mā: 2. magis ens illa. pbo. illa est maxime suba que substat plurib' 2. talis ē pma suba in p'dicamētis. Sed mā magis hz hāc rōnē substandi qz forma. ergo ē magis suba. ¶ Itēz posterius eentialiter nō videtur esse sine pōr: s; ecōuerso. ergo vī qz mā nō possit esse sine forma: sed ecōuerso. ¶ Itē actus est sim' pfectionis. aliqñ nō attribuerē deo. EX ergo cui verius iest ratio actus. illud vidēt simplr pfecti' forma ē pmo 2. pncipal'r actus: ppositū nō nisi p pte est in actu: mā nō nisi pti' vel denoiatiue. ¶ Rñō. igit' icorruptibilis est pfectius aiato corruptibili. nō segtur nisi fm. h. n. carē. Arguit per rationem cāe. ¶ Lōtra hoc nō concludit respectu māc: qz forma nō est cā materie. Simil'r o causa. vbi cōcurrit rō partis nō vidēt seg ppositū. Aliqñ id ē segtur de mā. In pma rōnē de actu forte vis ē in vbis. distingue actū vt in. 9. vt opponit potētie: 2. iest māc 2. cōposito: 2. non per formā pfectis nisi quantū illa est in actu tali: nec tunc per cā: nisi vt per causam partialē: vt dicit re lationem ad materiam. quid ad b. ¶ Ad oppositum vtriusqz ē Arist. hic. ¶ Dicendum qz forma per quā mā 2. ppositū ē sim pliciter in actu ē pōr mā 2. cōposito. ¶ Qd pbat'ur: qz forma ē actus māc tāqz actuati per for mā: cōpositū vō inquantū ppositū ē actu per illā: tāqz per partē essentialē 2. actus pōr ē potētia pfectiōe. 9. huius. qz forma ē posterioz gnōne nā naturaliter: ergo est pōr vtro qz 2. spe'. h. p3 respectu materie: qz pbs pbat hoc tripl'r. 9. hui'. qz respectu cōpositi est manifestū: de ista pna ē vt sic ē: aut vt nō. accis. n. est posterius gnōne qz suba. ¶ Rñō. in codē gñe sū vbi est vna gnātiō vel generatiōes ordina te per se ad vnum videtur pna tenere. ¶ Ad primum argumētū dī qz de necessitate ē da re aliqd esse forme p se: per qd esse eius p se sit pōr cōposito illud nō ē esse exītie quo compo sitū ē per se ens: qz illo forma ē per accidēs: sicut pars p ē totius. Sed ē ppiū esse forme tam qd itatiū qz exītie: 2. esse illud ē ēē quo aliqd exītit: 2. fm illud ēē pcedit ppositū. 2. illud esse ē simplr nobil' ēē cōpositi. ¶ Tūc for ma est ens per accidēs. Vtrū ē de entitate que ē per se cōpositi: qz forma exītit per cōpositū: tū ē ens per se fm pro priū esse. ¶ Ad aliud dicit' qz hoc hz materia a forma qz substat. ¶ Tūc ad formā qz verū ē assumptū si hoc habe ret ex seipso. S; si hoc attribuit' sibi ab alio nō o3. imo po test forma magis ēē substātia que facit materiā sic substa re. 2. ita ē. ¶ Lōtra. tūc materia nō haberet subsistētiā po tentiale de se respectu omniū formāz: sed variat' substa re ei': sicut variant' forme: 2. tūc nō hret entitatē ppiam. ¶ Idco alr dī qz substat: vī ē potētia receptiua nō est p se rō sube que ē maxime suba. ¶ S; illa rō sube est per se

¶ Quare si spēs materia est prior: 2. magis ens 2. ipso quod ex vtriusqz prior erit ppter eādem rationem. Tex. cōmenti. VII.

¶ Quapropter species: 2. qd ex ambobus substantia videtur esse magis qz materia. Tex. cōmenti. VIII.

Questio.

VI.

Trum forma sit pōr cōposito 2. mā. 2. vtrū magis ens vtroqz. Qz nō cōposito. Omne p accis poster' est co qd ē per se. 2. physicoz. ca. de casu 2. forz na: forma est hūi' respectu cōpositi. pba? fieri ē per se via ad esse. ergo illud ē per se qd sit p se tale ē cōpositū 2. forma p acc

T. c. 66.

T. c. 22.

2. 27.

dens. 7. hui'. ¶ Item cōpositū pter entitatē forme iclu dit alias. s. māc. illud vidēt pfectius ens alio qd tō' illud aliud icludit: 2. aliqd vltra. Qz forma nō sit pōr mā: 2. magis ens illa. pbo. illa est maxime suba que substat plurib' 2. talis ē pma suba in p'dicamētis. Sed mā magis hz hāc rōnē substandi qz forma. ergo ē magis suba. ¶ Itēz posterius eentialiter nō videtur esse sine pōr: s; ecōuerso. ergo vī qz mā nō possit esse sine forma: sed ecōuerso.

¶ Itē actus est sim' pfectionis. aliqñ nō attribuerē deo. EX ergo cui verius iest ratio actus. illud vidēt simplr pfecti' forma ē pmo 2. pncipal'r actus: ppositū nō nisi p pte est in actu: mā nō nisi pti' vel denoiatiue. ¶ Rñō. igit' icorruptibilis est pfectius aiato corruptibili. nō segtur nisi fm. h. n. carē. Arguit per rationem cāe. ¶ Lōtra hoc nō concludit respectu māc: qz forma nō est cā materie. Simil'r o causa. vbi cōcurrit rō partis nō vidēt seg ppositū. Aliqñ id ē segtur de mā. In pma rōnē de actu forte vis ē in vbis. distingue actū vt in. 9. vt opponit potētie: 2. iest māc 2. cōposito: 2. non per formā pfectis nisi quantū illa est in actu tali: nec tunc per cā: nisi vt per causam partialē: vt dicit re lationem ad materiam. quid ad b.

TRA

¶ Ad oppositum vtriusqz ē Arist. hic.

Dicendum qz forma per quā mā 2. ppositū ē sim pliciter in actu ē pōr mā 2. cōposito.

¶ Qd pbat'ur: qz forma ē actus māc tāqz actuati per for mā: cōpositū vō inquantū ppositū ē actu per illā: tāqz per partē essentialē 2. actus pōr ē potētia pfectiōe. 9. huius. qz forma ē posterioz gnōne nā naturaliter: ergo est pōr vtro qz 2. spe'. h. p3 respectu materie: qz pbs pbat hoc tripl'r. 9. hui'. qz respectu cōpositi est manifestū: de ista pna ē vt sic ē: aut vt nō. accis. n. est posterius gnōne qz suba. ¶ Rñō. in codē gñe sū vbi est vna gnātiō vel generatiōes ordina te per se ad vnum videtur pna tenere.

T. c. 13.

vide.

Ad primum argumētū dī qz de necessitate ē da re aliqd esse forme p se: per qd esse eius p se sit pōr cōposito illud nō ē esse exītie quo compo sitū ē per se ens: qz illo forma ē per accidēs: sicut pars p ē totius. Sed ē ppiū esse forme tam qd itatiū qz exītie: 2. esse illud ē ēē quo aliqd exītit: 2. fm illud ēē pcedit ppositū. 2. illud esse ē simplr nobil' ēē cōpositi. ¶ Tūc for ma est ens per accidēs. Vtrū ē de entitate que ē per se cōpositi: qz forma exītit per cōpositū: tū ē ens per se fm pro priū esse. ¶ Ad aliud dicit' qz hoc hz materia a forma qz substat. ¶ Tūc ad formā qz verū ē assumptū si hoc habe ret ex seipso. S; si hoc attribuit' sibi ab alio nō o3. imo po test forma magis ēē substātia que facit materiā sic substa re. 2. ita ē. ¶ Lōtra. tūc materia nō haberet subsistētiā po tentiale de se respectu omniū formāz: sed variat' substa re ei': sicut variant' forme: 2. tūc nō hret entitatē ppiam. ¶ Idco alr dī qz substat: vī ē potētia receptiua nō est p se rō sube que ē maxime suba. ¶ S; illa rō sube est per se

Singulum enim nō aliud videt esse a suimet
substātia: ⁊ quod quid erat esse dicitur singuli
substātia. **T. c. XXX. Questio. VII.**

L. c. 22.
ride.

Trum qd qd est. sit idē cū eo cui? ē. Qd nō 3. de aia. aliud magni- tudo 7 magnitudis eē: 7 caro 7 carnis eē. ergo 7c. ¶ T3tē. 7 hui? ca? de partib? diffi- nitiois. qcquid cōcipit cū mā nō est idem in eo qd qd est cū eo cui? ē. Sed oia nālia accipiuntur cū materia: qd hūc hoc in hoc.

¶ T3tē in codē cap. sicut in nālibus ē aliqd pter qd itare m spēi: Ita in mathematicis. qd ois i? g? omne habet mate- riā nō est idē illi. ¶ T3tē si sic: qd qd ē esset gnābile: sicut il- lud cui? est. Oppositi habet in. 7. ca? i? eoz aut que fiunt. q? nec spēs generat nec qd qd est. ¶ Dicit q? illud cui? est qd quid ē nō gnatur. S3 gnatur singulare p se: cui? nō est qd qd ē p se: qd h3 in se mām idiuidualē. ¶ Contra. genera- tio est p se in substātiā: sicut alteratio in q̄litatez: 7 nullus motus terminat ad ens per accēs per se. igit? genera? erit p se ad aliqd de gñe subs. tūc ergo aliqd p se generat? cui? ē per se qd itas. ¶ Aliter dī: qd qd erat forme nō gnāt? nec qd quid erat spēi. s3 qd qd erat cē singularis gnatur p se sicut singulare. ¶ Contra. aut qd itas hoīs ab? est tota qd itas hui? hoīs: aut in qd itas e? ē aliqd aliud q̄ in qd i- tate hoīs. si pmū. tunc qd itas hoīs per se gnāt nō nisi inq̄- tate p̄siderat ab intellectu. 7 sic nō lognur. si scdm def. tūc per illud additū posset diffiniri cōtra p̄hm in. 7. 3. platōē qui pbat per tres rōnes q? singulariter nō diffinir. ¶ T3tē ad pncipale. si sic qd itas hoīs albi idē erit cū hoīe albo. 7 si hoc. qd idē cū hoīe. pbatio 2ne. cū 3 dī. hō albus est hō al- bus. albi nō subsistat nisi rōne hominis.

Conpositum vult philosophus.
Dicitur ad qñem q qd qd ē. est illud qd colligi-
 tur ex predicatis in qd: sicut dñ. 7. ca.
 2. de magnis. in qua igit rōne nō iest p̄dicatū. h̄ rō qd qd
 erat eē in singulis. ex hoc dñ. q cum ista p̄dicata in qd sint
 formalr talia p rōnem: sequit q qd qd est sit suba f̄z rōne
 dicta f̄m se. scilicet illa que habēt inte^m completū p aliquā
 dñam. p̄p̄y gnis: 7 talia simplr loquēdo nō sunt nisi sub-
 stātie: qz accidentia licz habeat dñam p̄p̄y generis. adhuc
 depēdēt ad subm. Tūc qd qd est nō ē nisi eoz que habēt
 p̄dicata in qd. 7 talia sunt spēs sube. 7 ibi idē qd quid ē cū
 eo cui? ē. ¶ Dicta f̄m accidēs nō sunt idē cū qd qd est co-
 rum. qz si sic. tūc qd quid ē hominis albi eēt idē cū hoīe: si
 cur arguit qd qd: qz hō albus nō subycit n̄r rōne alterius
 p̄tis q est suba. 7 ex hoc: qz singularia nō habēt p̄dicata in
 qd nisi p̄dicata sp̄e: n̄ h̄nt qd nisi qd sp̄e: 7 nullū p̄p̄iū co-
 rum. qz rō icludūt aliqz itra fe in quo distinguūt p̄ter
 mām specificā: 7 iō cuiqz qd quid ē sp̄e nō sunt idē: nec h̄nt
 aliud qd quid ē f̄m hoc p̄z ad argumēta.

Contra illa. s. pñū nihil ē formalr ens nisi suū qđ qđ ē sibi iſit. p. pbs iſto ca: cui nō iſt ē bonū nō ēſt bonū. Si qđ qđ ēſt ex pdicatis in quid. nihil ēēſt formalr bonū: nec ens niſſi per cōſiderationē itellect?: qđ facit pdi^{ti} in quid: qđ ēſt icōueniē. ¶ Itē hic dī ſingulū nō videt aliud a ſuiet ſubā zc. Si ergo qđ qđ ēſt ſubā: fm qđ ipſi dicūt. ſinglū ēēſt ens ratiōis. z ita nul

lum ens reale. ¶ Itē veritas in intellectu cōponēte cātur
ex hoc qd aliq sunt cōposita in re: nā iter pōr est idēitas
q̄ illa veritas. Si ergo hec ē vā. homo ē hō. ergo idēitas
pōr est nā iter in res: idē signat hō. ⁊ qd quid ē. ergo si ho
mo ē idē sibi p̄us q̄ cōsidere ab intellectu. hō erit idē quī
ditati sue p̄ter oēm intellectum. vñ qd quid ē. est idē qd res
nec depēdet a p̄dicatis in quid. nec ab intellectu. ¶ Ad au
ctoitates p̄bi d̄r qd p̄bi loq̄tur in. 7. logice. ⁊ hoc dīc ipse
met. Unde cū accipiūt s̄m p̄o eis: qd hec rō qd qd est in
singulis. ibi accipit qd erat eē genitūe nō nominatiue. **T. c. zi.**
¶ 2^m etiā nō valz: qz alia trāslatio h̄z ex sermonibus. ⁊ di
cit quasi epilogado qd alij sunt modi sube: q̄ illi duo sup̄
nominati. ¶ Tūc dico qd qd quid est idēz ē: qd res sine oī
intellectu. ¶ Dico ergo qd in omni genere est diffinitio s̄m
p̄b̄m sicut vnitās ⁊ entitas. simūlr qd qd quid ē hoīs albi.
nō valet: qz si p̄na valeret. seq̄ icōueniēs. s. qd tāta eēt idē
titas hoīs in p̄nte cū hoīs albo: quātā est in aīte hoīs albi
cū homine albo: s. nō pōt. maior enī est idēitas hoīs albi
ad hoīem albu q̄ hoīs albi ad hominē: qz hō alb^o nō ē
hō albus. pōt eē oīlo in sillogismo ex oppositis. S. h̄ con
clusio est impoīis. q̄ oppo^m necessarii. S. hec ē cōtingens
hō ē hō alb^o. Sim^o qd quid est hoīs albi s̄m p̄b̄z est alicui.
idē alicui qd: idē est passiuū nō parti ⁊ sube. Tūc philo
sophus nō facit illā p̄nam quāz assūmūt n̄i opponēdo: ⁊
r̄ndet. aut nō: qz extrema fiūt: idē sicut mediū ē cū exte
mo. Quere expositōem text^o in glosa iuxta textū: ⁊ quō in
argumēto qd dicit esse p̄bi fit accīēs: ⁊ Az. ibi assignat ac
cidēs: sed nō necesse ē extrema p̄iungi: v̄z est cū quid: si
cut nec p se nec cū cōtingēti: licz respectu cursus nō eēt ac
cidēs. quere ibi. ¶ Qd q̄rto d̄r de idiuiduis videtur eē fal
sum. Prima enī suba ē maxime ens in p̄dicatis. ergo si qd
quid ē nō est nisi idē qd res maxie substātia ⁊ ens maxime
h̄nt qd quid. i. sunt id qd sunt. ¶ Itē illud additū speciei:
qcquid sit aut facit vnū per se cum nā speciei aut non. Si
nō: ⁊ tūc cū sit illud de esse p̄ime substātie illud erit ens p
accidēs: ⁊ nō generat nec corrumpit. Si sic. totū illud est
vna suba per se. ⁊ tūc illud totū erit v̄e sibi idē: ⁊ tamē iclu
dit aliud a nā sp̄ci. ⁊ pōt haberi p̄vūū qd quid.

Aliter dicitur quod quid est ens reale necvniuersale nec pri-
cillare est secundum Auicennam. Si autem dicta secundum se sunt omnes species
speciei omnium generum. et omnia individua que per se sunt in genere que non
cludunt res diuersorum generum: sicut res secundum se sumunt in pri-
mo modo de ente. Sed dicta secundum accedens non sunt idem cuius quod
quid est suo: quia non habet quod quid. Sed omnia dicta secundum se
habent quod quid idem quod ipsa sunt. et illud est idem sibi simpliciter.
quod per rationem philosophi. singulis non videtur aliud: quia sumunt substantia-
tia: quod quid est ergo est substantia cuiuslibet ex tunc de substantia
ad omne genus entium. Alioquin nihil deum secundum se erit ens
formale de se nec scibile: quia perfecte scire unumquodque est
scire ipsum. et hoc est scire ipsum: quod quid est. Si autem accipio res
et gradatam. scilicet a. et b. est ens et idem a. ergo aliud. ergo b. quid
est et quod quid est ipsum: aut est idem sibi aut aliud. si idem. stan-
dum in primo. si aliud sit c. et quero in infinito. Et ite b. est quod
quid est a. et non est omnino aliud ab a. igitur includit plus quam a. vel
minus vel idem precise. Si minus. ergo non est proprium quod quid
est: quia diffinitio est terminus rei. sed terminus est intra quem
cluditur tota res. et nihil extra. Si plus: tunc non absoluerit
lud additum a. b. et tunc quod remanet est quod quid est a. quia ter-
minus totum includens. si idem tamen dicit. tunc habetur proprium.
Similiter non arguere de eo quod habet quod quid est. dico tunc quod
est idem. modus est iste sicut iste idem concipitur confusum et diffini-
te. et primo modo significat per nomen. secundo modo per diffinitionem
sic primo modo dicitur illud cuius est quod quid est. secundo modo
quod. unde dicitur et idem cuius non dicitur: nisi in diuerso modo con-
cipiendi quidem. sed in dictis per accedens non: quia non habet
quod quid: quia sunt duo entia.

Ad primum argumentū qd carni esse accipit pro
gditate: et caro p carne habete māz
iditiduale. Sed tūc ut oīn est nō ē dīffō carnis i^o. sed sic
dīffō est illius carnis. sic ē idē sibi. ¶ **Ad aliud**: qd dīffō ēz
logici nō est nisi spēs. z sic loqur pbs ibi. Tame ab^o loqn
do z realiter est ipf^o iditidui. ¶ **Tame ad formā** dico qd
qd qd ē spēs: nō est idē cū singlarit^o addit aliqd yltra spe
ciem. s. mām iditiduale. vñ cū suo pprio qd qd est singu
lare ē idē. ¶ **Ad aliō** qd sermo est hic de qd qd ē spēs. z cū
illo nō sunt idē. ¶ **Ad aliud** dico: qd qñ sortes generat qd
qd eius generat p se. vñ p^o platone dicit pbs nō generatur
domui cēsed hui^o. tñ qd qd hoīs: vt hō est spēs: nō genera
tur: sicut nec spēs. ¶ **Ad illud** contra hoc: qd siue quod qd
domus sit idem cum quod quid huius domus siue nō: p
ut quod quid consideratur a ratione: non generat. ¶ **Ad**
aliud qd non est cōsequētia pbs: ēz fallacia.

T.c.53.

¶ **Foruz** aut que fiūt bec quidē natura fiūt: bec
aut arte. illa aut casu. Omnia vero que fiūt ab
aliquo fiūt: z ex quo aliquo. z aliqd. Hoc autē
aliquid dico fm quālibet cathegoriā: aut enim
hoc: aut quale: aut quānum: aut quādo. Tex.
cōmen. XXXII.

Questio. VIII.

Trum mā per se generet. Et sic. mo
bile per se mouet in oī motu.
ergo in oī mutatiōe p se subm generat per
se subm gnātionis est mā: vt pbat pbs. s.
phycoz. z in. s. hui^o. ergo zc. ¶ **Item**. s.
phycoz. distinguit mutatio in illā que ē
a nō subiecto in subm. z illa ē generatio. z

T.c.8.

T.c.4.

T.c.8.

T.c.7.

T.c.53.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

T.c.8.

videtur ēē dīffō gnātiōis. Sz mā per se mutat a non subo
in subz. ergo gnatur. hoc dicit pbs p phycoz. ¶ **Item**. s.
phycoz. gnatio nō est mot^o. pbat. qd gnatur nō ē. qd
mouet est. igit gnatio nō est mot^o. Quero p quo accipitur
qd gnatur in maiori ppōne. Si p termino gnatiōis nihil
valz. pbat: qz qd mouetur vt terminus mot^o nō est. z qd
mouet vt subm mot^o est. ergo mot^o nō ē motus. Sz v^o
big accipere p subiecto. ¶ **Itē** ens pfectius v^o posse pro
ducere min^o pfectū magis qz ens pfectū. Composituz
aut nāle pducit eque pfectū sibi fm formā q est pfectior
mā. ergo māz q ē min^o pfecta pōt p formā suā producere
¶ **Itē** qñ ex raro fit dēsum videt materie aliqua ps cov
rūpi z cōuerfo generari. p. nam in dēso signetur tres p
tes quātitatis: sub illis sunt tres pres materie sibi adeqte
in rōne subiecti. si nō fit alia in raro eadem pars materie
ē sub duab^o ptibus qtitatis. Aut si sic. tūc sub 4° pte qti
tatis facte de nouo ē aliq ps māe sibi equata: z nulla triū
pcedētū ista qrtā pars māe fuit pns simul cū aliq alia p
te māe: qd videtur icōueniēs: qz que illaz fuit qrtā illa q
titate: nō ytraqz: nō neutra: nō vna magis qz altera. pz qd
libz ēē icōueniēs. ¶ **Itē** ac^o est in pprio receptino. ergo
sicut ē gradus in formis mālibus. ita videt q opz gradus
ponere in materis pprijs ad h^o vt sint pprie illis formis.
¶ **Ad pñm** istozū qñ actio yniuoca exhaurit totā vtutez
pncipij actiui nō videt remanere potētia ad equoce agē
dum: agēs agit per formā. iō pducit simile ēz illā. z ibi ex
hauritur vtus eius actiua. iō zc. ¶ **Cōtra**. suba gnāt subaz
z tñ causat accūs. ¶ **Rñō**. posteri^o cāt exhaurit: qñ virtu
te tota circa pns nō cōuerfo. ¶ **Ally** dicit q mā nō ē p
ducibilis a natura ppter ordinē agentū: quoz posteriū
sem psupponit in actiōe terminum actiōis pōis. ¶ **Con**
tra. petitio videt q mā sit terminus actiōis diuie solius:
sicut subm artis est termin^o pductionis nālis. hoc. n. que
ritur. ¶ **Itē** nō psupponit quānum: z tñ pducit qtitatem
aliā a psupposita. quare nō sic de mā. ¶ **Rñō**. pñm potē

tiale in nulli^o ē potētia posteri^o nā. qd cūqz ē nō psupponit
potētia. iō nō est ad pñm potētia: z hē ratio bona p pñci
pali. ¶ **Ad 2^m**. quot ptes sunt eiūsdē pportiois in maiori:
quāto tot in minori. Si ergo in raro sunt quatuor pres pe
dales quātitatis. Dico q subistis sunt qtuor ptes māe: et
in dēso vbi nō crāt nisi tres pres pedales ibi crāt tres par
tes māe sub trib^o illis ptibus quātitatis: z etiā qrtā nō si
mul cū vna triū: sed qtuor ille crāt sub qtuor partib^o qti
tatis minorib^o 4°. pedalib^o. Cū dicis ille sibi crāt equate.
Si itelligis pēse. ita q qd cūqz istarū sine additiōe sube nō
erat capax maioris qtitatis: falsum ē. Est enī sicut tota in
potētia ad triū. s. rarū z dēsum maiore z minore qtitatē.
ita z quecūqz ps māe. ¶ **Cōtra**. igit quecūqz mā composi
ta est in potētia ad totā qtitatē yniuersi. ¶ **Rñō**. q sub
itratio partū materie: vt p hoc fiat p dēfatiō z rarefactio
per extra pōnem illaz per qtitatē adueniētē. Improbā
alibi. Et ad illō de yniuerso. ignis ē in pō ad calidū z min^o
calz: nec tñ ad calozē ifinitū: nec ēt ad calozē m^o polez in
qūqz mixto. ¶ **Ad 3^m**. quere. ¶ **Circa pñm** ar^o d^o: q nō se
quitur mā^o yniuoce pducit: qz est ifimū ens: qz nec supre
mū corp^o: nec angls yniuoce pducitur: tñ ignis generat
ignē. ¶ **Itē** nec opz attribui deo ppter pfectionez effe
ctus q est imperfectissim^o in cē sube magis videt pportio
ri cāe imperfecte. ¶ **Itē** si dicas de termino icluso in termi
no yniuoce. verū est q in illū pōt agens vt calidissimū in
minus calidū. Sz nec sic icluditur materia in forma: qz ē
alterius rōnis. ¶ **Circa 2^m** ar^o sic arguit. vna pars quāti
tatis que nō fuit in dēso ē in raro. ergo cor respōdet sibi ps
materie prius que nō fuit quanta: quia tāta materia sem
per sub tanta quantitate.

¶ **Contra** philosophus hic z pmo physicozum.

¶ **Palā** ergo q nec spēs fit aut quodcūqz opz
vocare in sensibili forma: nec est enim genera
tio nec quod quid erat esse hui^o. Tex. cōmen
ti. XXXVII.

Questio. IX.

Trum forma generetur p se. Et sic. T.c. 53.
p phycoz. Tria sunt per se
pncipia mutatiōis materia z forma z pua
tio. Sz forma z puatio sunt pncipia nō re
ptiua: Sz in rōne terminoz. Sz puatio est ter
min^o a quo gnōis. ergo forma terminus
ad quē. ¶ **Itē**. z. phycoz. forma est nā:
z ibidem. generatio est naturalis: qz est yia in naturaz: sed
nō est in materiā: qz pēst nec in composituz: qz nō est natu
ra. ergo dī naturalis: qz est in formaz: Sz mutatio nō deno
minat nisi a p se termino. alioquin denominatur a rebus
cuiuslibz generis: cum possit esse ad rē cuiuslibet generis
per accidēs. ergo denominatur a forma. z ita ē terminus
per se. ¶ **Item**. z. phycoz. forma z finis incidūt in idēz
numero. in. 8. hui^o. forsan forma z finis idēz. Ex his sic. si
forma est finis z non rei existētis: Sz operatio. q generatio
nis per se. ¶ **Item**. qd de nouo habz esse. illud gnatur. il
lud est sola forma: quia tota materia p cūit: z in composi
to nihil nisi materia z forma.

¶ **Contra** omne quod generatur. generatur ex mate
ria: forme nō est materia: quia si sic. esset p
cessus in ifinitum.

¶ **Opōtebit** enim diuisibile esse semper quod
fit: z esse hoc quidez hoc: z hoc hoc. Bico au
tem hoc quidem materiam: illud vero speciē.
Tex. cōmen. XXXVII.

¶ **Non** solum autem de suba ostendit rō nō sic
ri spēm. Tex. cōmen. XXXII.

Qd. X.

Bz

Trum cōpositū genere p se. 7 pmo in oi gñe. Qd nō illud nō ict pmo qd tñ ict fm vnā ptē ex pncipio. 5. pphycor. Sz gñatio tñ ict pposito rōne forme: qz mā pñuit. pbatio minoris. nihil reat in composito vr ē pus nō ēē nisi for ma. ¶ Ad. i. ar. 3. q. rñō. pmo est eguocū.

T. c. i.

T. c. i. vt accipit i. 5. pphycor. vt p totū itegrali nō p ptē: vt acci pñ pmo posterior. vt. i. 2. totū diffinito nō p ptē diffiniētē

T. c. ii.

vt cui pus ueniat: licz p partē. vt quo 2. totū. ¶ Primū p si est in passiōibz hōgeneis ict cuilibet pti itegrali: sz si in etherogeneis nō: vt totū triāgulus equalis totū qdrato p. ¶ 2. pmo itelligit in pposito: vt triāgulus pmo hz tres angulos: licz p oriam specificā: vt quonō tñ vt qd pus hz. qz tūc triāgulus nō pmo bñet. Sic forma ē vt quo. ita re spectu gñari: sicut respectu agere qñ ppositū dñ pmo age re. 7 p hoc soluūtur ar. 2. qñōis: qz cludunt de rōne for mali quo: nō de co qd. ¶ Itē si ppositū pmo gñat. g aut ppositū in actu: qd nō ē verū: qd qd ē nō fit: nec cōpositū in potētia. qz cōpositū in potētia ē in tota gñōne: 7 qd ē nō fit. ¶ Dñ q ppositū in potētia fit ppositū in actu: nō com positū in potētia. ¶ Cōtra. oē qd fit aliqd: aliqñ ē factū il lud. si q hoc. tūc ppositū in potētia ē scm cōpositū in actu. 7 tūc cōpositū in potētia ē cōpositū in actu. ¶ Itē in boie nō ē nisi mā pma 7 aia. g generās nō generat cōpositū: qz nō materiaz nec formā. ergo nihil generat. ¶ Si dicatur q generās pncipulare gñat cōpositū: 7 illud manet in indu ctioe int. 1. scop. aiatū aia sensitiua. ¶ Cōtra. 2. in. 7. ar. gñit sic. si gñans generaret ppositū: 7 si relinqueret illud sic. 7 aliud agēs iduceret aliā formā: totū nō cēt vnum: qz nō hz vñū actū. ¶ Ad 3. ar. 3. q. dñ q iō hō generat: qz i ducit formā que ē necessitas ad itellectiua. Inducēs aut dispōnē necitaret ad formā: qñ vñ iducere formā. 7 ita ge nerare ppositū. ¶ Cōtra hoc triplr. ois potētia passiuā ē

2. 3. i.

9. hui.

T. c. i. 7.

dictōis. illa dispō tenet se ex parte passiui respectu itelle cti. g. 2. ¶ Itē illa potētia creās itellectiua libere agit: fit illa nō posita. igr nō maior necitas: aut si sic. necio erit 7 nō ab aliq agēte. ¶ Itē 3. agēs oē alicui: aut est ei ime diate aut mediate. nō pmo mō. hoc pz. 1. nō 2. qz tūc illud mediū cēt respectu vltimi in gñe cāe efficiētis: qd flm est: qz ē tñ mā. ¶ Alr dñ q sicut mā que pñuit vñē forme: 7 h vñio est generatio cōpositi. ita si forma pñer. 7 vniret mae: videret ēē gñatio: licet ergo pus natura aia creet. qz vniet. Si vñio fiat a gñante ē gñatio naturalis si accidat gñanti an altez pncipiū geniti fit p ips: sicut si p reliquū. ¶ Cōtra in. q. de rōnibz semibz corūpñ virtus semis in istāti vnionis. igr generās nihil videt tūc agere. ¶ Itē de 7 creādo ifundit. ¶ Diceret aliqs forte: q actioe gñali qua cooprat nāe. ¶ Cōtra. ergo sepata posset se reunire qd videt icōueniēs. ¶ Ad pncipale si sic. gñōne qua

T. c. i. 2.

T. c. 27

7 tunc accidentia eēt cōposita contra pñs. 8. hui. caplo 3. de pñ: māli q accētia nō hñt mām nisi in q. ¶ Cōtra ē pñs in. 7. hui. q ppositū est diuic in duo.

Ad vtrāqz qñē pñs vult: qñ loū pmo gñet p se. Sz p pñōne distiguēdū ē de gñō ne in qñtū pñat ad subz in q ē: vel in qñtū pñat ad terminū. 7 sic gñari dñā a gñōne dñoiat eguoce. si p accipiat: tūc gñatio pōt dñoiare subm: sicut mōt mobile. nulla. n. for ma alicui subo iheret q nō possit dñoiare illud. si signifi cetur co mō quo nata est cōparari ad subz. vñ sic h vā est. mā gñatur: 7 hoc pbat tres rōnes pñc. et concedo. vñ de subo supponit pñs q gñatio fudatur in mā. 7 querit quid gñatur: vt terminū. 7 illud est cōpositū. 7 ē rō pñi talis. Dē qd fit. fit ex materia q est ps: solū cōpositū hz materiā q ē ps. pbatio maioris. Dē qd fit pole est ēē 7 nō ēē de poten tia itrinseca loquēdo. qd p se gñit hz p se pñm quo pot ēē 7

T. c. 22.

b. 7. 2. 2.

nō esse. illud pncipiū est mā: sed solū ppositū hz mām par tez sui. pbatio minoris. quo ad ptē affirmatiua. ex hoc cō ppositū est tale: qz hz partē potētiālē 7 actualē. pbatio scōe ptis: qz forma nō hz formā: nec mā hz mām: qz iuratur in i finitū: sicut pbat pñs. ¶ Itē eiūsdē ē fieri 7 ēē. Sz ēē est cōpositi solū. ergo 7 fieri: cū fieri fit p se via ad ēē. ¶ Cōtra hāc rōne quero qualr esse est ei? qd fit: si fieri sit alicui? qz ēē est eiūsdē tūc pparat eodē mō ad id qd p se fit. Sz esse est act? ppositi pfectus. g 7 fieri ē act? cuius impfect? B fal sum est: qz fieri est mae vt actus. ¶ Itē forma est magis ens qz ppositū. 7 ergo ēē ē magis forme qz ppositi. ¶ Ad pñm boz q cadē rōne pparatur a ptē illi? cui? sunt illa: qz fieri est cōpositi vt via: sz nō sunt illi? fm eādē rōne a par te ipsoz fieri 7 ēē: qz fieri ē solū cōpositi vryia: 7 ēē vt act? ita dñ itelligi maior rōnis. ¶ Ad aliud q ēē forme per se nō terminat gñōnē: sz ēē cōpositi. 7 tñ forma fm ēē suū p pñū 7 p se ē pōr cōposito. 7 magis ens vno mō: vt pñs supra vbi q de hoc. Unde nota q gñatio cum sit mutatio pmo ē potētiālis ad actū nō pmo alicui? ēē vt terminū nisi illi? qd cōsurgit ex hoc q materia mutatur ad formā: hoc est esse cōpositi. Exemplum. figuratio est trāsmutatio ma terie ad figuram: non factio figure.

T. c. 7. 2. 8.

Ad argumenta pñc qñōis. pcedo pma tria: q mā generat dñoiatiue: sicut subm gñōnis: nō sicut termin? gñōnis. ¶ Cōtra. oē qd ge nerat aliqñ gñatiū est: qz eiūsdē est potētia 7 act?. g mā ali qñ est generata. B est ipole. ¶ Ad B sic. q si pcedat pclu sio nihil mali ē. ita q sicut mā ē subm gñōnis: vt ē act? im perfect? 7 iō dicitur gñari dñoiatiue: q sic. mā est subie cta aliquādo generato ēē. 7 ita gñata ē dñoiatiue. ¶ U alr q gñari cōparat ad subm: vt act?. 7 ad terminū vt via eius: sz qd est vt termin? est in potētia ad generatū ēē. 7 iō qd generatur vt termin? vie aliqñ est gñatiū: sz materia nō sic generat. idēonūqz generata est.

Ad pñmam alteri? qñōis: q duo sunt p se pñci pia fieri 7 esse: mā 7 forma. 7 tñ non sunt ita pñcipia in ēē q alterū p se fit: sed est quo aliud exi stit. filr 7 si sunt pñcipia fieri nō o3 q alterū p se fiat vl ge neref. Sz est quo aliud generat sic materia est quo cōpo sitū generat: vñ forma nō fit vt termin?: sz est quo termi nus ē siue exiistit. ¶ Ad aliud q gñatio dñ naturalis pñio qz ē via in ens. i. ppositūz nāle. 7 ex hoc 2. dñ naturalis: qz est via in naturā: sed nō p. Uñ cōpositū ē ens naturale: qz forma ei? est natura. Uñ ly qz nō dicit cāz imediatā: sz re motā: sz qz ē via in ens natura. iō dñ gñatio naturalis pñio 7 scdario: qz ē in formā q est natura. vñ pcedo q forma ē finis gñōnis: qz ē illud quo ppositū finit gñōnē: tñ ē p se fi nis materie. ¶ Ad aliud. q vez ē de ēē cōposito expotē tiali 7 actuali. Et cū dñ sola forma ē post nō ēē. Dico q to tum cōpositū ex partibz habet esse post nō esse. Unde esse in quantum forme non acquiritur per generationem: sed in quantum est cōpositi.

Ad tertiam qñōnem q oēs cōcedūt ppositū in ge nere sube p se gñari: sz in gñe accētia gñatur subm cū accēte. i. cōpositū ex subo 7 accēte: nō ali qd ppositū pñōne illius gñis ex pncipys cēntialibz fm ali quos: qz nō gñatur spera: sz spera erea: nec lignū: sz albū li gnū fm pñm h. 7 ibi dicit Cōmētator: q cōpositū in quāti tate 7 qñitate est cōpositū ex suba 7 accēte.

T. c. 32.

Contra B entis paccis nō est gñatio p se ex. 6. hui. T. c. 4. dēs. g illi? nō est gñatio p se. igr gñatur aliqd ppositū pñ pñy gñis. Dicit q pñs loquitur de ente p accis qd euenit p ter itentioem cāc in minori pte nō de ente p accis: qd ag gregat duo diuerloz generūz. ¶ Cōtra. q nō sic itelligit: qz in pñ: illi? capli repetit. 3. dñōes. 7 de tertia exequit ex iux pñ

T. c. 4.

T. c. 4.

cludēdo vnūz membri. Sz illud est de ente per accidēs qd aggregat in se diuersas res diuersorū generum: qz ens fm se cōtinet rem vnūz gnīs. ¶ Itē dicit ibidē qz plato nō male fecit q dixit ens per accidens eē nō ens. sed ens eue niēs pter itentidē causē est vē ens in se. Silr sopbī nō ē de ente casuali: sed de ente aggregatē diuersas res diuer forū generū. z similr pbs dicit q illud ē ens tū fm nomē .s. ens aggregās duas nās: qd non est verū de ente casuali: qz eadē eueniūt a casu z a pposito.

Et concedo bec argumēta q nō generat per se li gnū albiū: qd est dōpionē: qz eiusdē erit actus z fieri vt via. Sz entis p accēs nō est actus. igit nec fieri qd ē generari per se dico: per accēs pōt tū eē illi. ¶ Itē oīs mor? z mutatio distinguūt fm gen? a p se ter mino. Sed ens per accēs nō distinguit gnē ab hoīe vel a termino suo: qz in nullo gnē. ergo alteratio ad lignū albu nō distinguit ab alteratione ad hoīem albu. ¶ Itē in. 7. eodē mō ē generās ppositū z generatū. Sz generās in ge nere accētis nō est per se compositūz ex subo z accēte. er go nec genitū. p. mī. calefactio ē vn? mor?. Sz omnis mo tus vn? ē ab vna forma: vt bī. 8. qz si faciēs sit idē p accēs faciet multa. ¶ Itē si calm esset separatū gnaret sicut cū subo: ppositū p se spēb? in sacramēto. ergo de rōne gnāntis nō est ppo ex subo z accēte. ergo nec de rōne geniti.

Ideo alr dī qz ppositū est ens p se ex ppta potētia z ppro actu. Declarat sic pbs in. 12. z. c. per totū dicit qz cāe z pncipia entū sunt quodā mō eadēz: quodā mō nō eadē: qz sunt pportiona? eadē pportiona? al tera: sicut pñ? sunt altera: z sicut in genere sube puatio zc. sicut igit in gnē sube sunt ppta pncipia z mā z forma: sic vt videt fm pñm in alyz gnībuz. Dicit q illa potētia q ē in gnē accidētū est pptū inceptū illi? accētis: vt dicit in. 12. z ex plicatō ibi dīc. albu z suplicies: tanqz superfi cies sit eius potētiale. z certū est q nō est in eodē gnē cuz albo z nigro: nec p se nec p reductōz. ¶ Cōtra. pbs xclū dit diuersitatē silem in pncipijs z pncipiatis. Sz si bec rñō sit vā. tūc sequit q nō eēt tot ibi altera pncipia: sicut genera z pncipiata: qz pñmū fūdāmētū retonis pē eē qli tas z agere z pati. z potentia actia zc. Ita qz quatuor gene ra pñt eē pñma fundāmēta retonis que est eadē z in co dē gnē. gñ si tāta diuersitas tūc pñ? differēt quatuor gene ribuz gnālissimā. Similr eadēz res subiecta: loquēdo de subo qd ē obz siue res gnīs pōt pōt eē immediatū subm dif ferētū gnē. Ita qz neutrū recipiat me? alio. illa ergo pñ? differūt gnē: z tñ potētia nō est eadē nec altera sicut pñ? opz ergo ponere tria pncipia pportionalia in quolibet ge nere diuersa diuersorūz: sicut z gnā sunt diuersa. ita qz sit pñ? potētiale in quolibet gnē diuersum. z silr puatio z for ma. Silr illud qd dicit de supficie nō cogit: qz ponit b p exēplo: qz potētia ppta nō est nota. Un in substātys sen sibilibz exēplificās de puatiōe z forma z mā dicit. caliduz z frigidū: q fm oēs nō sunt forme subales: sz accētales. sic artificialia z nō mās: sed cōpositū. ¶ Itē in. 8. c. de forma p platōnē. dubitatio antisthenicoz bz locū p platōnē. s. qz cū i diffōne cuiuslibz qd diffinitur: oz q sit qd qle. i. mate ria: vñ cōcludit qz idea nō diffinit. Sed dī q sufficiūt con ceptus diuersi. ¶ Cōtra. tūc ar? nihil est p platōnē: qz ita diceret de idea: qz sicut albedo bz pcept? diuersos. sic pos set dici de idea. ¶ Cōfirmo illud. oīs diffō ē rō ex noibus nā vnū nomē nō facit rē eē notā. vt dī ibidem. ista noia si gnabūt alterū gen? alterū dñam si sint nulle istoz vnito rum: qz vnū est potētiale: aliud est actuale. z ad gen? z dif ferentia b ptinēt. ¶ Itē illa noia oz qz significēt eēntiam ad hoc qz diffiniāt nām rei. z tūc aut signant per se eadēs essentia aut alterā. Si alterā. ppositū habeo. Si eadē bis dicitur idē. si ponat res p noibus: sicut de modis dñen

di arguitur cōtra Cōmēt. ¶ Itē si nō sic eēt. sufficeret tñ genus in diffōne ex quo tota essentia signat. ¶ Ad pñci pale planū est in nūeris: qz ibi est v? potētia z mā alia a for ma nō ipsa res q ē vna: qz ex reb? nō componit numerus. si ergo ibi ita est qd mali. sic est in alyz. Similr cōtinuum habz partē extra partē iquātū cōtinuū illa pars vel par tes nō sunt cōtinuum. sunt ergo materiale z formale. i. for ma cōtinui superaddita.

Dico ergo qz que sunt in gnē p se: vt spēs sunt sic cōpō. silr hoc p3 in sacramēto. vbi per nās accētia mouent z trāsmutant. ¶ Cōtra. oē accēs est forma. si g aliqd sit ppositū forme ē forma. b pñm: quia tūc iretur in infinitū. ¶ Itē forma est cōpōi cōtingens in simplici z inuariabili eēntia consistēs. g zc. ¶ Itē si sic. vnūqz sufficiēt cōstituit per pncipia essentialia. Tūc accidens sic posset diffiniri absqz suba. ¶ Itē tunc albe do fieret nigredo sicut ignis aqua. sicut. n. ibi ē subz qz pōt differre trāsmutatiōez sic bz: quod est contra pñm in pmo pphysicorū. vbi dicit dñuz nō sit dñuz: sz est aliqd sub ytro qz. ¶ Ad pñm vult ibidē qz cōpositū p se gnatur z nō for ma cōpositi generatū: qz si sic. tūc ibi ē in infinitū: sed nō ibi ē in infinitū: nisi detur qz similis ē ratio in formis composito rū: sed albedo licz sit forma accētialis sube: tñ nō ē forma cōpositi per se gnāt in gnē accētis: sed est ipmmet cōpōi tū eius: tamē ppositū. i. albedinis est aliqd forma que nō ge nerat. ¶ Ad aliud pbat simplicitatē ibidē: qz cōpositū eueniēs cōposito facit mai? sed forma eueniēs cōposito nō facit mai? vt dicit ex? .ibi albedo adueniēs corpori nō facit corp? mai?. Cōcludit ergo tñ: qz nō facit mai? extēsi ue. z b ē verū: nulla. n. forma facit sic mai? nisi quāritas: sed a cōpositiōe illa alia ē ppo m? valde. Jō stat qz si non sit cōposita ppoē illa: qz sit ibi ppo perfectiōis. ¶ Ad rō nes. accūs fm oēs habz gen? z dñam. sicut g diffō ad rem sic ptes ad ptes. sicut ergo tota signat eēntia totā. sic par tes ptes essentie. z ita qz vna ptē materialē. a? formalem. ¶ Ad aliud. sicut ex igne fit aer. sic ex albedine nigredo. ita qz neutrolibz b totū fit. vel vñ in hoc totuz: sz qd sub stratur sub vno ē post sub alio: tñ nō cōcedim? ita de albe dine z nigredine: sicut ē in suba: qz potētia sub albedie nō est qd p se subfistēs: sz de pcedēs a subo. iō nō pōt mutari ad aliā formam: nisi mutet subm. sed mā sube ita substat for mē: qz nihil ē substatum sub mā ad b qz recipiat. sz ipsa met sine alio recipit. Silr potētia accētis est ignota.

Ad argumentum pncipale dī qz ppositūz in actu gnāt. z cū dī tale est. dico q nō est qū generat: ipm tū fm qz terminat gnōnē: ē actu. ¶ Ad aliud de gnōne hoīs. dī qz ē nālis: qz nō soluz illud qd iducit formā: sz qd iducit dispōnē necitāntē ad i ductiōem forme dī gnāns. z in pposito. hō disponit mām. iō dī generās. ¶ Ad 3? dī qz in alyz generibz generat ens p se: z cū dī qz nō hñt mām. Uerū ē fm qz mā dī substatē forme: sic ē in gnē sube: sed totū cōpositū in gnē accētis ex potētia z forma iheret alteri. ¶ Ad aliud qz nūqz ē mu tatio in accētibus: nisi qz subm mutatur.

Utrū igit est qdā spēra pter has: aut dom? p ter laferes: aut nūqz facta est: si sic erat b aliqd. Sz qz tale significat: hoc aīr z determinatū nō ē. sed gnāt z facit ex hoc tale qd qñ generatū ē: est hoc tale. hoc aīr est oē hoc. T. c. XXXVIII.

Questio. XI.
Trum rō pñi pplonē valeat quā po nit de idea. Qz nō. qz si sic. ar guit qz nūqz generatum est hoc aliqd. Sz xclō est sic falsa: sed hoc non videt valere:

qz forma in cōposito est pncipiū generādi cōpositū. igitur si p se eēt idē ageret. ex^m calor: sepatus. ¶ Itē nullū agēs nāle pti^r agit nisi mediātib⁹ qualitātib⁹ actiuis z passiuis. g^o nullū tale iducit formā subālē: qz nō iducit aliqd nobili us qz sit forma fm quā agit. g^o iducitur a forma sepata.

EX ¶ Dicitur qz sunt due difficultates: qz illa virtus in femine nō pōt causare animā. Tum qz corrumpit cū forma seminis quādo anima pmo est. z ita ē a nō ente. Tuz qz anima nobilior est illa virtute. virtus patris nihil est: qz nō est agēs superius: sed per accidens ordinatur.

TRA ¶ Itē oīa que gñantur gñant^r ab vniuoco. ca^o isto. s^z in p^o trefactis nō est vniuocū generās nisi sit aliqd vniuocū se paratū. sicut v^r specⁱ in aiatis: quoz forma nobilior ē qū qz forma pure corporeā. Non valz h^o fugere ad anglos. qz articulus dānatus ē. z. c. 7. r. z. ergo oīa aīa immediate est a deo. ¶ Itē qz ratio sua nō valz. anima intellectiua nō est a generāte. sed a creatē que est pura forma: z tamē g^o nitum est h^o aliquid. ergo p^o nō valet. ¶ Oppositū p^o h^o pbi valz. nō pbat^r qz si generans sit tū forma. g^o in generādo nō dpendet a mā. z si h^o pducit sibi sile oīno. z si nō. hoc ē ppter defectū a pte mae: qm idē facit idē. z d^o gnōne. si g^o gñans ē for^o tū z genitū. ¶ Itē si genitū eēt h^o aliqd. g^o gñatur p trāsmutā tōz mae. g^o gñans erit p^o tū. qz for^o tū nō pōt trāsmutare mās. vñ p^o for^o nō pōt trāsmutare mām. iō ponētes crea tōz oportebat eos ponere creās cōpositū ex mā z forma.

T. c. 28. ¶ Dicitur qz p^o h^o pducit sibi sile oīno. z si nō. hoc ē ppter defectū a pte mae: qm idē facit idē. z d^o gnōne. si g^o gñans ē for^o tū z genitū. ¶ Itē si genitū eēt h^o aliqd. g^o gñatur p trāsmutā tōz mae. g^o gñans erit p^o tū. qz for^o tū nō pōt trāsmutare mās. vñ p^o for^o nō pōt trāsmutare mām. iō ponētes crea tōz oportebat eos ponere creās cōpositū ex mā z forma.

T. c. 56. ¶ Nota qz h^o iuu^r rō cōmētatoris h^o in p^o z tres rōnes qbus oīdit p^o am. Az. pma ppter assimilationem. 2ª ppter improporcionabilitatē imaterialis ad materiale in ratioe mouētis. 3^a qz excludit rēspōsionem illam p^o d^o etam. z pcedit ex vnitatē cōpositi.

3i. mēto excludit hāc rōnē: qz si illud qd generat subz forme eēt aliud a generāte formā: tūc subz z sua forma eēt duo in actu. ¶ Itē si sic. vñ actu: fm qz vñ gñat a duob⁹ agē tibus. ¶ Nota qz h^o iuu^r rō cōmētatoris h^o in p^o z tres rōnes qbus oīdit p^o am. Az. pma ppter assimilationem. 2ª ppter improporcionabilitatē imaterialis ad materiale in ratioe mouētis. 3^a qz excludit rēspōsionem illam p^o d^o etam. z pcedit ex vnitatē cōpositi.

Contra ¶ pma rō nō pbat p^o am. oē agēs q^o tim est de se. pducit sibi simile. Instātia. actio p^o me cāe min^o dēpēdet a mā: qz actio alieni^o idē si eēt. Sed p^o mu^oz nō pōt pducere sibi sile semp: sed pducit mām sicut formā. z simil^r cōpositū: qz qegd pōt cā inferior: pōt z superior: s^z iferior pōt gñare cōpositū. g^o rē. ¶ Itē p^o nā assūpta nō valz: qz agēs nō ē in mā. iō nō dēpēdet actio a mā: qz oē agēs citra p^o mū requirit mām in quā agit: tamen aliqd est agēs immāle pter p^o mū. ¶ Itē p^o scōaz rōnē ista p^o vides impōss. imaterialē nō pōt trāsmutare mām. z hoc ppter qtuor. ¶ Primo qz ex ipsa seq^r impōss. s^z qz pma cā nō pōt trāsmutare mām: qz nullū agēs separatū ē. ita i^o materiale: sicut pma cā. ¶ Itē scō. ipōss ē aliqd trāsmutare aliud p mediū nisi trāsmutet mediū: sed cōmēt. in si ne illi^o cōmētī dicit qz forma sepata pōt trāsmutare mām me^o corpore celesti. ergo pōt trāsmutare illud corpus me diū. alias pcederet in ifinitū: qz vltimū trāsmutatū trans mutā^r ab aliquo trāsmutātē: z illud ē mālē z deuenies ad aliqd trāsmutātis nō corp^o nō pōt trāsmutet corpus immediate.

3i. ¶ Itē. 3. d^o dictis p^o p^oys seqtur oppositū dicti sui: qz dīc qz corpora celestia in illis que generātur per putrefactiones dāt illis aliqd loco seminū: sed corpora celestia sunt forme. ita qz nō ē ibi mā receptiua forme subalis fm ipsum in de suba orbis. g^o sola for^o pōt trāsmutare mām. ¶ Itē 4. trāsmutās trāsmutat in q^o tū ē in actu. 9. hui^o. z in q^o tū tale ac cidit sibi h^ore pncipiū potētiāle. ergo accidit trāsmu^r habere mām: z eē cōpositū. ¶ Itē 5. aliqd qd tāgit excluden do rōnēne pynitatē ppositi. dicit. qz subm z forma eēt duo in actu: z qz vñ actu eēt a duob⁹ agentibus. h^o sunt opposita: qz si subiectum z forma sunt duo. tunc non sunt

vñ actu: sed duo actu. ¶ Itē ex eodē affirmato z negato nō seq^r idē. ¶ Itē qz nō valz in se: qz mā ē a deo: qz ige nerabilis: z tū forma ē a gñante p^o ticulari. ergo subm z for ma sunt duo in actu: nō valz: qz tota mā ē in potētiā z act^o aduenies facit vñ actu. ¶ Itē alia rō nō valz qū ifert qz vñz actu ē a duob⁹ agētibus. p^o qz p^olo sit neciā. aliquis vñ^o effectus ē ab agēte p^o ticulari. z qegd ē a cā p^o ticulari ē ab oībus causis vlib⁹ o^o t^o veri^o qz ab isto p^o ticulari. z il lud voluit p^olo vt imponit sibi: tū qz eēt a duob⁹ agētibus eque p^omis: z eque imediatis hoc esset impossib^ole: sed isto modo non potest inferre contra platonem: quā disponēs z inducens sunt agentia ordinata.

Dicitur ideo ad. q. qz p^o h^o pbat ideas non eē ne cessarias ad gnōnē. nō gn sint pos sibilis: z b^o sufficit p^o h^o. nō pbat. nūq^o ponēda sunt plura vbi sufficit vñz fm ipm pmo pbycoz. ca^o illo. p^ois aut zc. T. c. 50. S^z generatio vniuoca pōt saluari sine ideis. iō nō opz eas ponere. ppter gnōnē. S^z cōpositūz p^o ticularē gñat cōpositū p^o ticularē. z h^o vniuocē: z magis ē gñatio illa vniuoca qz eēt cōpositū gñati ab idea. g^o nō est necē ponere ideā ppter gnōnē: tū nō pbat qz nō sunt poles. z b^o sonat l^ora sua: qz di cit si sint idē pter singulariā nihil viles erūt ad gnōnē. Un nō vult qz impossib^ole sit eas esse. S^z ppter gnōnem vniuocam nō est necesse ponere eas.

Ad primum ar^o. qz q^o l^oitates actiue non sunt ime diatū pncipiū eliciēdi quālibz actio nē: s^z forma subalis est immediatūz p^o m^o gnōnis substātiālis sicut q^o l^oitas respectu mor^o. S^z oīn p^o h^o b^oz veritatē respe ctu disponis mae. ¶ Ad aliud: qz oīa fūit aliquid ex vni uoco: qz agēs vel h^oz formā quā pducit formāl^r in se. z tūc gñatio simpl^r ē vniuoca: aut h^oz formā illā in v^o tute: z tunc gñatio nō vniuoca simpl^r vt p^ois: s^z h^oz qd. ¶ Ad aliud qz hec p^oia ē bona. z sufficit p^o h^o: qz si genitū est hoc aliqd. nō opz generantē esse formā separatā. Sed sufficit ipsūz generans esse cōpositū.

Qui vellent tenere vñz cōmētatoris innitendo z^o rōnē eius. nō vlt^rer: sic ipse itēdit: qz sic iprobatur per p^o mā instātiāz de deo. Sed p^o t^o de quolibz agēte creato posset sic arguere. Agēs creatū nihil generat nisi p^ous alteret cor^o r^o p^o d^o tū: imāle creatū nō pōt alterare. g^o rē. p^o ma. nō de nibilo gñat: nec de materia sine forma. ergo requirit cōpositū in qz agit: illud nō cor^o r^o p^o tū sine al teratiōe p^oma. p^o mi. nihil alterat nisi h^oz qualitates acti uas formāl^r vel virtual^r. S^z suba separata creata nec h^oz q^o l^oitates actiuas formāl^r. p^oz. nec virtual^r. pbat: qz omniū qualitatū spiritualiū q^o h^oz b^oz sint p^o mē: vel scō. spēi qua litas tota v^o tute exhaurit per opationē itra cuius ille sunt pncipia. ergo nihil extra cānt. ¶ Cōtra istā rōnē instā. p^o 3 maiorē: qz v^r qz aliud possit alterare: z aliud gñare: sicut in p^o ductiōe hoīs: nec al^r pbat ma. nisi qz o^oz alterationes pcedere gñationē: nō aut qz v^r qz sit ab eodē. sic idea po net generās: s^z sinolon alterās. ¶ Itē mi. negat. z contra scōam partē mioris p^o filli. p^o bantis eas arguit: qz Az. in i^o T. c. 37. cap. in gñatione quātū nō o^oz p^o existere q^o tū actu. ergo q^o t^o tas equoce pōt generari p^o rōnē: z alia accētia. ¶ Itē si nō a suba saltim ab alia q^o l^oitate in angelo: que pfectior ē pōt gñari vt videt alia min^o perfecta in corp^o: sicut a luce lumē: vel pot^o calor. ¶ Itē 3^a p^o mā partē eiusdē mioris se cūdi. s^z p^o filli: qz plato posuit idearū passiōnes: qz z sciētiaz de cis. igit^r fm ipm h^orent p^o tates naturales p^o quas pos sent formāl^r alterare. ¶ Itē 3ª totā rōnem: quomō ip^ola nō eque cōclunderet de deo: sicut de angelo. ¶ Ad istā. ad i. d^o qz nihil nobi^o negādūz ē alieni nature nisi appareat necessitas: qz. z. de gnōnē: naturā semp ingmus p^o sidera. T. c. 59. re qd melius ē. Nullū aut icōcuiēs. si h^o ignis generet: qz fm platonē h^oz similē perfectionē cū idea s^z minus pfecte

ergo 7 operatione similes, licet min⁹ itensam. Itaq; si cu3 h
idea generet. vñ fm cōmētatozē q' vñū actu est a duobus
agētib' nō ordinatis: sicut pcedit vltima rō h' ducta con-
tra cōmētatozē. Qñ igit hic accipitur aliud pōt alterare: 7
aliud gñare. negat de illis actibus: quozū vñū necesse ē ge-
nerare. sicut 7 aliud. nō iā negat q' illud aliud nō posset: s3
q' h' potēte. 7 iō nēcio faciēte. aliud nō pōt in eodē ordine
cāe respectu eiusdē ge⁹. S3 q' illd vñ min⁹ tribuere ideis:
Altr dñ q' mutatio terminās motum nūq; pōt eē nisi a cā
mouēte in isto motu: s3 qñq; sit imēdiate mutatio ab isto
qđ mouet me⁹. vt in gnōne hoīs nūq; pmo mouet in alte-
ratioē idea: nec me⁹ eadē tē⁹: q' particulare agēs sufficiē-
ter alterat. ita q' aliud eiusdē ordīs nō pōt idē alterare. er-
go nō pōt eē idea cā mutatiois terminātis illū motu3. ma-
ior pbat: q' terminare 7 p se termin⁹: vidēt eē ab eodē3.
C3 hēc rō quasi eadē eēt cū pcedēte: q' i⁹ dicit sinolon
gñare. 7 iō nō idēā: s3 sinolon alterare. 7 iō nō idēā3. C3 Et
vltia. gñec generare. C3 In hac forte scda sunt pla dubia:
q; in pma. Hēc ppō tñ. 7 mutatio terminās motu3 nūquā
pōt eē nisi a cā mouēte in illo motu: vt necessaria si idmū-
ficabile in q̄titate continua nihil sit: si est aliqd pōvā est
fm pñricū: q' ppter eā ponit duas formas in hoīe. 7 h' lo-
quēdo de mutatioē intrinsece termi⁹. nō aut de q̄cūq; con-
comitātē: q' creatio aīe cōcomitāt' inductioē forme mix-
ti in hoīe: fied illud i3 qđ sequit' ppōnem sit verū: tūc ppō
nōyal3 p Denf. s3 h' valeat p idēā. pī: licet arguit: q' sicut
in pōi istāti nāe terminatio factio scdi. 7 in scdo istāti nāe est
actio pmi in quonūc 7 nūq; nihil coagit pmo: i3 vsq; tūc coegit
qre nō ita ē qñ ē mot⁹ pōt coagere: 7 in nūc mutatiois ni-
hil. C3 Itē cū illo i3 possit negari. fm. natū est agere in istā-
ti vsq; tūc facta dispōne a quocūq; quare nō ageret. ex^m si
aer moueret localr ab aliquo vt fieret pñsens soli gescēti.
C3 Itē calor est pñ⁹ alteratiois in cui⁹ vltimo nūc substā-
tia ignis: q' vsq; tūc nihil egit gñat ignez: 7 calor ge⁹ ē a ppa
forma subali fm te. gñic mot⁹ sine mutatione terminātē
quā faciet mouēs. 7 mutatio ab aliquo q' nō mouet: nisi p
accīs. ita. n. alterasset calor sepat⁹. C3 Ad 2^m suba equoce
nō cāt q̄titatē in alio nisi pūs in se qđ non puenit angelo.
C3 Ad 3^m rñsum ē. pbādo scdaz pte minoris pñillī. C3 Ad
4^m dubiū ē an idēā ignis possit calidā: s3 dato q' sic aliud
ē hic alterā vt sinolon. ergo nō idēā: sicut in pma rñsioe.
C3 Si aut negat h'ypo⁹. 7 tunc ex quo idea agit vñiuoce
fm ipm. q' nō agit equoce. 7 ita non alterabit. 7 ita nec vñi
uoce generādo. 7 ita cōtradictio. C3 Ad 5. ps. deus in se h3
oēm entitatē: 7 omnem vim actiūaz. ideo de ipso 7 maior
falsā pmi argumenti. 7 minor 7c.

Cubabit autem aliquis quare alia sūt arte
7 a casu vt sanitas: alia non vt domus. Causa
vero est: q' hoc quidem est materia icipiēs ge-
nerationis in facere 7 fieri aliquid eoz que ab
arte in qua existit aliqua rei pars. Tex. cōmen-
ti. xxxix.

Questio. XII.

Vtrum in mā reruz nāliū sit aliq ps
forme generāde coagens ad
cōpositū gnōnē. C3 Et sic duab⁹ vjs. Pm
ma altr forma fieret ex nihilo. 7 ita creare
tur. 2ª via ex nālitate gnōnis. que multi-
pliciter pñrmat. pmo per diffōnez nāe. 7
phycoz: pñcipiuz nō dñ in quo ē motus: s3

mot⁹ eius in quo est pñ⁹ illud: siue ille mot⁹. Nec vñ itelli-
gi de pñcipio passiuo tñ. Tū q' magis dñ forma esse nā qñ
mā ex. 7 phycoz. Tū q' tūc nō videretur dñā inter nā-
lia 7 artificialia quā ibi ponit: q' artificialia in q̄tū bui⁹ nō
hñt pñ⁹ motus. nālia hñt. p3 q' artificialia hñt pñcipium

passiuū: altr fieret qđ impole est fieri. Tū q' in vltio ca. 2^a. T. c. 78
Ap. sic dicit: q' si dom⁹ eēt eoz que nā sic fieret a nā: sicut
nūc ab arte. 7 qđ plani⁹ ē in eodē cap. dicit. si nauifactia T. c. 86.
eēt in lignis. sifr faceret nauē sicut nūc nā. S3 nauifactia
ē pñcipiū actiū. C3 Ibidē etiā dicit q' a nā sunt: quēcūq; T. c. 84
sunt a pñcipio itra mota 7c. A. vidēt noiare cām efficiētē3
Tum q' 6. metaphy. Ap. pbans pbiam nō ēē practica. ar T. c. i.
gnit h' ex obiectis: nā factibiliū pñcipiuz est in faciēte: nā-
liuz pñ⁹ ē in moto. Tum q' scdo phycoz reducit Ap. ca T. c. 66.
sum 7 fortunā ad nām 7 intellectū. 7 stat fm ipm: q' casus 7
fortuna sunt cāe per accīs efficiētē3. ergo nā ē per se effe-
ctiua. C3 Eadē confirmatur per illud. 7. et pñcoz. vñ
lentū est cui⁹ pñcipiū est extra nō cōferēte vim passo. hec
diffinitio vidēt cōuenire gnōni nāli nisi passum coagat.
C3 Item Ap. dicit in lra. q' a nā sūt in quozūq; mā est ps T. c. 29.
aliqua forme que sic mouet mām: sicut moueretur ab ex-
trinseco quid manifestius.

Contra forma ē simplex ex. 6. pñcipiuz. Si igit aliqd
preeest. vidēt q' sit composita.

Hic fuit opio famosa: q' in mā est aliqd eēntialr
distincta ab ipsa. 7 ē in ipsa a crean-
te. nō aut ab agente nāli. ex quo alio fiat forma. 7 illud vo-
cabat inchoatio: vel ps forme: vel forma imperfecta: vel rō
seminalis: vel potētia actiua in mā fm ponentes illud co-
agere generātī. motiua fuerūt que tacta sūt opponēdo fu-
ga creatiois 7 inālitatis in gnōne. C3 Istoz quidam pone-
bāt vñā formā generalē: creatā māe que eēt rō seminalis
respectu forme generis pñmi. 7 ita vltia vsq; ad formam
spēi spālissimē. C3 Et h' duplex cōfirmatio. Una p cōmen 2°. i7.
tatozē. mā pmo recipit formas vtes 7c. Alia p Ap. p. phy. p. hui⁹.
eoz. pñcipia o3 manere. n⁹ forma pñcularis semp māt. g T. c. 50.
illa que ē pñcipiū ē aliq vñs respectu omniū: ad quā nō at-
tingit gñans. C3 Alij posuerūt respectu cuiusq; for⁹ pro-
piā inchoationē: 7 ita a creatē tot inchoationes in mā: quot
formas ipsa pōt ab agēte nāli recipe. s3 isti bifurcati vñr.
C3 Quidā posuerūt inchoatioē3 eē pte forme siue formā i-
perfectā q' p gnōnē aliquā pfectōem recipit. C3 Alij dñt
eā esse totā formā: 7 h' dupl'r vñ tale formā preeest in sen-
tū vñitā māe: siue iformantem mām: per gñans aut fieri
talē vñionē forme cū mā: vel talē formā pēssē: 7 vñitā ma-
terie: s3 sub eē icompleto: 7 q' acquirit pfectū eē p gnōnē.
ita q' totū compositū pexistit gnōni vño mō exndi. 7 seqt
alio mō exndi: 7 addit nouissime huic mō. q' illa tota for-
ma tali modo preeistēs est nālis potētia de scda specie q̄-
litis. 7 q' agit actioē ab⁹ que nō respicit passū3: generās
aut extra agit actōē respiciēte passum: 7 hāc distinctionē3
actiois dicit se habere a Simplicio sup pñdicamēta. ca. de
actioē. sic ergo in spāli sūt q̄tuor modi ad istā pte qōnis.
C3 Alij iproprie sumētes vocabula vocāt potētiā3 passi-
uam māe rōnē scialē. C3 Alij ipm generās pñcipale. s3 vo-
cabuluz rōnis scialis spāliter ab Aug. h' q' non loq' pmo
modo. Nā xpm negat fuisse in Abraā fm rōnē seminalē:
in quo tñ fuit aliquo mō fm potētiā passiuā: s3 remotaz.
Ita 7 leui fm remotā: que tñ cōcedit ibi fuisse fm rōnē
seminalē. sup Beneficiū ad lram. C3 Tunc etiā nihil conce-
deret deū posse facere ex mā nisi h3 rōnes feminale3 licz
alio ordine q̄s agens nāle faceret: nihil. n. forte fieri pōt ex
mā ad qđ ipsa non est in potētia passiuā. Quere in. 9. q. i2.
Nec loquit' secūdo mō: q' semē ex rōne suā videtur aliqd
imperfectum q̄le nō est agēs pñcipale.

Hic ergo duob⁹ modis tāq; in pñpys omisiss pmi
q̄tuor: tāq; falsi improbat' pñmus sic: q' aut forma generis pōis est ps forme generis posterioris:
vt forma substātie pars forme corporis. 7 sic deicepa: aut
nō. si nō. nō vitatur per hoc creatio: q' forma coiporis nō
nō est de aliquo sui. si sic. ergo forma pōr realr eadē est ps

formarū strariarū quarū vna succedit alteri p gnōne: qđ videt icōueniēs. nā p3: q2 forma pōr in gnōne fm totam suā entitatē manet. alias qđ nō erit creatio: ¶ Ista aut in vna mēst vna nūero. 2 ipsa eadez fuit ps forme corrupte. 7 fit ps forme gñate. ¶ Cōtra scōm sequitur qđ vlr forma subalis suscipiat magis 7 min⁹: s3 q2 hoc nō est oñsum hic ēē icōueniēs: arguo alr ex pte pcedēte 7 sequente. quo mō fit vni⁹: aut sicut ex actu 7 potētia: 7 tūc nō erūt vni⁹ rationis: aut sicut ex elemētis: vt ex a. 7 b. fit ab. 7 tunc o3 dare 3^m quo forma est vna. ¶ Itēz aut pars forme adueniēs imēdiatē educit de potētia mē: aut mē⁹ alia pte: siue imēdiatē de illa alia pte. Si pmo mō. frustra ponit pp vitādā creationē: q2 sine illa pma ita imēdiatē scōa educeretur de potētia mē. Si scōm mō quo due ciuīdem rōnis sic se habebūt: qđ vni⁹ sit subm trāsmutatōis: 7 alteruz est termin⁹: picipue cū potētia actiua gñat⁹: vt pbat 9. q. 9. cā p se respiciat qđcūq; in quo saluat rō sui obti pmi. igit nālis vis generatiua 7 corruptiua eque respicit illā pte3 pte3 existētē 7 adueniētē. ita qđ sicut pnt sup istā adueniētē: vt per eius actiōem sit 7 nō sit. ita videt qđ sup aliā ptem. Quo mō igit illa est ppetua in mē: ¶ Cōtra 3^m moduz nō o3 multū niti: qđ ponit actiū sine subo. s3 ē sine hoc qđ ifor mēt subm 7 formāz mālē cor⁹ sine hoc qđ pficiat mām: 7 multa alia que possent iferri. ¶ Cōtra 4^m pter hoc qđ forma subalē totā: s3 fm aliū modū cēndi ponit aptitudinēz vel habilitatē de scōa spē q̄litaris pter hoc etiā: qđ illū mō dū cēndi dicit ēē in potētia. 7 hoc aliy dicit nō ponētes ali qđ aliud a mē cū mē iā existēs: sed posse pns existēte pter illa in quā alias iprobationēs qđ idē generabit se: 7 quo aliq actio sine passione: nec Simplic⁹ hoc vult. Quere in 60. 13. q. 3^a. ¶ Cōtra istos modos fil: qđ p mū motiūū nihil sit. pbo: q2 positiū gbuscūq; pexistētibus aut aliquid nō un⁹ est: cui⁹ nihil pfuit. aut nō. si sic: quecūq; pexistūt frustra ponitur ppter creationē vitādā: q2 aliqd q̄rūcūq; modicū ē. 7 nō ex aliquo sui. si nō. nulla est gñatio: q2 qđlibet in quolibz ante gnōnē. nulla. n. entitas q̄rūcūq; perfecta ē noua. Cē 2^m motiūū nihil sit. pbo: aut illud intrinsecū ē ex se oīno sufficiēs actiū ad gnōnē: aut nō. si sic. semper ager. 7 ita oēs forme fil iducerent: aut salte3 illa semp ad quā ē fortio3 potētia actiua. ¶ Silr q2 ponit impfectius sufficiēs actiū respectu pfectioris. si nō. ergo pns naturaliter agit agēs extrinsecū qđ illud intrinsecū. Alioqn semp illud intrinsecū egisset: s3 impfecte: 7 ita nūquā mē aliqua erit in geto cē sub aliq forma: 7 in illo pōr nature: in quo intrinsecū nō coagit: est actio violētā fm ipos. frustra gponitur illa potētia pp nālitatēz saluādā in gnōne: q2 tota generatio in quolibz instāti temporis siue n⁹ est eq nālis.

Propter istas duas rōnes cū osidāt nullā ēē necessitatē ponēdi tales ichoationes pp illa ppter qđ picipue ponitur: 7 nūq; ponenda sunt plura sine necessitate: 7 etiā sensui satis p̄ria. cōceditur qđ nō o3 generalliter in naturalib⁹ ponere tales ichoationēs: nec etiā q̄scūq; cocnas trāsmutabili. Qđ cōfirmat per 23. in lra. Domus trū fit ab extra. sic tñ vtiq; 7 ignis. vnde respectu ignis nullū actiū ponit intra.

Restat ergo ingre: an in aliqb⁹ naturalib⁹ in speciali: 7 in qb⁹ ponēde sunt ichoationēs siue rōnes seminales: s3 nō sunt cocue materie. ¶ Ubi sciēdum qđ qdā naturalia imēdiatē pducūt filia. qdā mē⁹. qdā neutro mō. Ex^m. ignis bos sol. vel angelus. ¶ De sciēdis vī ma⁹ qđ ipsa scōa imēdiatē pducunt scia ex gbus vltima sunt filia pms agētib⁹ ime⁹ generāda in qb⁹ seminib⁹ vī quēda vis intrinsecā actiua aliquo mō ad pductiōnē similitū pms gñantib⁹ semina: que vis idēta semini a generatē vocat rō seminalis. Taliū seminū forma nō vī pncipalr itenta a natura. s3 ppter aliud ex femine gñanduz:

qđ talis forma sit via in nāli processu ab iperfecto ad pfectū. sicut ecōuerso forma cadaueris nō vī ex se pncipalr itēta. S3. q. via in pcessu a pfecto in iperfectuz. p3 aut qđ talis forma nō ē cocua materie. Sicut nec alia pncipalr itēta. imo minus pmanēs in materia: nec p3 vīr⁹ actiua nāis ipam crit cocua: q2 ista nō mēt nisi cū forma substāiali semis: nec in ista ē vīrus actiua respectu gnōnis: ppter duas rōnes tactas in qōne de p̄ria 23. 3 platōnē. s. q2 nō manet in instāti gnōnis: sicut nec for⁹ quā plegit: q2 si ponat ēē in scie maris. 7 qđ illud manet: s3 semē femie: qđ est materiale respectu fetus corumpat. saltē stat scōa ratio: q2 illa vīrus ē impfectio3 qđ forma iducenda. Impfectius nō est cā pfectioris. Nec valet dicere qđ vīrus descendētis semē pōt vltra spēm suā: q2 vbi ē ordo cēntialis duaruz cārū ad pducēdū effectū scōm possit vna in vīute alteri⁹ qđ nō pōt sola: nō tñ vbi est accēntalis. 7 rō p3 ex dīssione potentie actiue in totalē 7 partialē. in. 9. q. 12. 7 ex dictis in. 2. q. de statu cārū. Qis aut cā que nō aliā bz actionē respectu tertiy: nisi qđ pducit in cē cām agētē imēdiatā ē tñ cā accidētalr ordinata respectu illius tertiy: q2 pōt nō ēē isto pducto agētē 3^m. qđ nō 2^m omuniter in cēntialr ordinatis. p̄r gē cā accēntalr ordiata ad efficiē pductū actōe semis. q̄re 2c. ¶ Ex his p3: qđ vbi manifestē vī ponēdūz semē in ipso nlla ē rō scialis cocua mē: s3 corruptibilis ē nō actiua in gnōne: sed ad alterationē tñ pcedētē gnōnem.

Restat vltra videre an rō seminalis fm istas cōditionēs iueniat in alijs a pdictis. puta in gnōne putrefactorū seu ianimatorū seu eltoz. ¶ Dicit qđ qđ in gnōne ex putrefactione imprimi ē a corpe celesti vītus aliq similis illi qđ est in semē ppagātis qđ vītus est ibi rō seminalis. silr in gnōne ianimatorū: vt lapidis 7 mineraliū. Silr tādē in gnōne elemētoz p̄mittit elo corrum pēdo talis vītus a generatē. ita qđ vlr vbiq; est rō semialis in corumpēdo a p̄n alterationis p̄me generatiōis: s3 illud corumpēdū nō sit pprie semē: q2 nō a pncipali gñante: 7 q2 pncipalr itentū nō ppter aliud vī via.

Contra istam positionē. vbiq; est vītus talis cum nō sit essentialr ordinata in agendo respectu pncipalis gñantis: vī illo amoto habeat actiōem ppriā nō sic in istis: q2 passa p nullā virtutem receptā vidēt actiua in se nō p̄sente agētē extrinsecō: qđ maxime appet in eltis: q2 amoto extrinsecō agētē nō perficiunt ad formā gñandū: s3 redcūt ad naturā ppriā.

Ad questionē ergo dici pōt qđ pluralitas non est ponēda sine necessitate: sicut vlr negat rō semialis cocua materie. ita pō in generali. qđ nō sit rō seminalis in quacūq; alteratiōe p̄uia gnōni: sed solū in illaybi ex sensu necesse ē eā ponere: 7 hoc ē vbi absente agētē extrinsecō alterādūz ex se perficit vt fiat generatio: qđ in nullis videt nisi in genitis ex femine pprie. idē ibi solū pō rō seminalis nō in putrefactiōe: nec multo magis in iaiatis mixtis: nec respectu eltoz. imo nec in genitis ex se minē asalib⁹ 7 plātis pōcēt rō scialis. ita qđ eēt actiua nisi manifestū eēt qđ semē ibi alterat sine p̄ntia agētis extrinsecō: si ponere illaz alteratiōem eē a p̄ri⁹. vel a corpoze celesti nec ibi ponere vī actiua. p3 gybi ponēda sit.

Ad primum aut cōcede nihil nouū oīno: aut aliqd a creatura pducit oī nouū: ita qđ nō p̄r fuit. qđ si p̄mum est incōueniens 7 destruit oēm mutatiōnem. 7 2^m. q2 tollit oēm actionē a creatura. da 3^m. 7 si p̄ten das illud esse creatiōē. vide qđ sequitur. pprie aut pōt dici qđ creatio est sic de nihilo. nō vt ex termino: s3 vt ex subo qđ nullū subm beat in pductiōe illa aliquā rōnem cālitatis. ita qđ nullū subm p̄cauet cātum cū efficiēte. cuius oppositum s3 accidit respectu nāe non potest: q2 ibi nā nihil cōcausat

gnō.

L.c.29.

2:ph7.
2.c.3.

lz qñq̃ cōcurrat posteri⁹ natura q̃ cātum cāri. ¶ Ad 2^m dī primo q̃ nunq̃ motus dicit nālis ppter pñ^m actuum intrinsecum. sed tantum ppter passiuū. Scđo tñ q̃ natura/ lia vt in pluribus cōter hñt in se pñcipiū actuum alicuius motus. Primum pñcipiū ex diffinitione nature que est pñcipiū motus eius in quo est pñcipiū 2^m. Impossibile est aut q̃ in moto pñcipiū sit pñcipiū actuum mouendi: quia ratio mouētis 2 moti si cōcurrant in vno: hoc est per accidēs: qz possunt diuidi. 2 ita qđ est vni⁹ nō est alteri⁹ pñcipiū: sed erit per accidēs. Patz etiā in exēplo de medico sanāte se. Tuz qz moueri naturalr est moueri sicut mobile aptum est moueri: nunq̃ aptum est sic moueri: quia habz pñcipiū actiuū talis motus: quia tunc calidū esset aptum natum calefieri. Imo si cōcurrat aptitudo ista 2 pñcipiū actiuū: hoc est per accidēs. Exēplū imaginādo remanere in grani illud quo inclinat ad cē deoz: sum ablato pñcipio effectiuo motu intrinseco deoz: sum: graue deoz: sum moueri ab extrinseco erit naturalr. 2 sic mot⁹ naturalis. Tuz tertio a maiori: qz in propagatis ybi magis videtur eē nō sunt in instanti generatōis. Scđm pñcipiū: quia multa naturalia habēt pñcipiū motus 2 mutationis: vt animata. plura alterationis. quere in. 9ª qñc. 9. plurima loci mutationis. generationis autem nihil habz pñcipiū actiuū: quia forma substantialis imperfectior non est motiua ad perfectiorem: nec similis ad similitudinem in eadez materia. pñ. ¶ Ad oēs autem pbationes de pñcipio actiuo que sunt ptra primā respōsionem. respondetur. ¶ Ad primā istarū dicitur: qz sicut pñcipiū actiuū est quoniam qđ ita 2 passiuū. Ita qz non est in quo: sed pñcipiū eius qđ est in alio. cuius est illud pñcipiū. ¶ Cum additur qz forma ē magis natura q̃ materia. ¶ Respōdetur qz forma quandoqz est pñcipiū passiuū: sicut in alterationibus: ybi subiectus nō inclinat naturaliter ad qualitātē ad quā alteratur. nisi inquantū est per formā determinantem ipsū ad hoc. ¶ Ad aliud de differentia iter naturalia 2 artificialia. ¶ Rñō. materia artificialium nullā aptitudinem habz ad formā artificialem: aut quia illa nihil est: aut si aliquid. aut est cōtra inclinationem materie: vt omnes forme inducte per diuisionem cōtinui: 2 per ordinē partium in toto aggregato contra naturalē inclinationem earū: vt in domo: aut est preter illā inclinationem. ita qz materia nec ad ipsam inclinat. nec ad oppositū. nullus istorum triūz accidit de forma naturali. ¶ Tuz additur qz est in potentia passiuā. aliter impossibile esset fieri. ¶ Rñō. qz potētia passiuā inuenitur sine aptitudine: vt in lapide ad sursum. 2 cōuerso: vt in celo ad videndū naturaliter. Iudicatur autē aptitudo ad hoc: aut ex hoc: qz illud habz sibi derelictus: aut quia si haberet: naturalr perficeretur fm illud quod iam habz pñ natura. ¶ Ad illud de domo. Inten⁹ Arist. est ibi: qz sicut ars agit ppter finē: quia per media determinata propter vltimū. ita natura: quia similr faceret domū quo ad hoc: vt ars facit. ¶ Ad illud de manufactiua ibi loquit⁹ qz natura nō propter hoc non agit ppter fines: quia nō deliberat: quia 2 si manufactiua eēt in lignis perfecta ageret propter fines: 2 nō deliberādo. ita natura suo modo quo ad hoc. ¶ Ad illud a. rñō per scđm notabile in pñcipio solutionis scđndi argumenti: quia cōmuniter est. aliz non sit de necessitate naturalitatis motus. forma. n. naturalis cōmuniter ē aliquid a. Arist.¹⁰ n. Imo nec a. nec ex naturalis semper est alterū. ¶ Ad illud de 6^a. metaphyce dicitur p idē qz omne naturale habz aliquod pñcipiū alicui⁹ motus. artificiale nullius. ¶ Lōra. gā practica p illā dñāz nō distinguitur physica nisi iquātū. Considerā nālia quo ad illos motus alr aliqđ nāle respectu eius motus. ¶ Lōra. gñon distinguit ibi Arist. a practica nisi physica de aliquo nāli. Si autē falsum dī qz multis physicis pōt etiā iesse mot⁹ yio.

lētus: aut neuter. Tertio dicit⁹ qz pñcipiū factibilius est in facie cognoscēte non sic naturalī. ¶ Contra Arist. di. 2. c. 3. cit. naturalī aut in motis oportet pñcipiū vniformiter accipi. ¶ Rñō. factibilius pñcipiū omne per se ordinatum ad esse corū est in cognoscēte pñcipiū omne pñcipiū in facto: naturalī autem pñcipiū aliquod: qz passiuū naturalr inclinātū est in moto. ergo vniuerfalr diffrentia. ¶ Ad illud de casu. equiuocat natura vt est pñcipiū actiuū ad vnū ex se contra propositū nō determinatum ad oppositā: 2 vt pñcipiū motus naturalis cōtra violentū. pñcipiū qz quādo ignis aquaz alterat. ibi est natura pmo modo: nō secūdo. pmo modo ad naturā reducitur casus. nihil ad b. de secūdo. ¶ Ad illud de 3. ethicoz. viz debz construi cum passio: nō cū conferēte: nisi non itelligitur puate sine cōtraire non negatiue tñ. ¶ Ad vltimū de littera hic. calor est pars sanitatis virtualr: quia continet ipsam: licz nō fm vltimātū gradum eius formaliter: s; excellentiori modo. ideo illā causat. sic in omnib⁹ genitib⁹ casu. ideo nulla substantia est a casu. pñcipiū qz sanitas de qua exēplificat: pōt esse virtute cōtinēri in qualitate ab¹⁰ reductiua aliarū ad equalitatem: que eq̃litas est sanitas: vlt cōcomitās eam: nūq̃ est sic in substantia.

¶ Callias 2 sortes. Et diuersa quidez propter materiam. Diuersa nanqz: idem vero species: nam indiuidue species. 2. c. XXXVIII.

¶ Singulare vero ex vltima materia. Socrates iam est: 2 in alijs similiter. Et ista.

¶ Horum autem non est diffinitio: sed cum intelligentia aut sensu cognoscuntur: hoc est cum actu videntur. 2. c. cōmen. XXXV.

¶ Primum enim substantia que vniuersaliūz propria vniuersaliūz: que non inest alijs. 2. c. cōmenti. XLV. Questio. XIII.

Vtrum natura lapidis dī se sit hec vlt per aliquid extrinsecū. Qz nō de se. cui iest vnum oppositū de se: ei nō in est aliud: nec per se nec per accidēs. Si ergo natura esset hoc aliquid de se repugnaret sibi multitudine: 2 tūc natura nō posset esse in multis. Ideo enī essentia diuina ponitur idiuisibilis: qz est de se h. ¶ Confirmatur illa rō sic. obm pus naturalr est ipso actu in illo pōi per te. nā est de se h. ergo intellectus nō pōt itelligere cā sub rōne vltimū itelligendo eaz sub opposita rōne illi: quā habz iquātū est obm. 2 ita itelliget nō obm: 2 opposita simul aut fictitiū itelligeret: 2 nihil rei nisi sint gradus vniti. ¶ Itē que differunt ppter aliquo sui differūt. idiuidua ppter differūt. nō enī sunt pmo diuersa: qz tūc ita essent reali diuersa. sortes 2 plato. Sicut albedo 2 linea. ergo in aliquo reali conueniūt. igit illud nō est de se hoc. ¶ Itē eodez est hoc aliquid in se: 2 distinguit ab alio hoc aliquid: s; nā de se nō distinguitur ab alio. h aliquid. tūc nō eēt ille lapis. qđ se nō ē hic lapis. ¶ Itē si lapis de se formaliter esset hic lapis. ois lapis eēt h lapis. 2 ita pñcipiū qz qđ qđ iest nature ex se iest ei in quocūqz inuenit. ¶ Itē diffō exprimit naturā rei. Si g lapis eēt de se hic lapis diffō p esset alicui⁹ lapidis particularis. ¶ Itē cui⁹ p ē diffō istud ē idē cū suo qđ qđ est. cōtra arist. qz acceptū inā nō sunt idē. ¶ Itē passio realis: vt opari 2 gñari iest pmo idiuiduo 2 nō spēi. ergo aliqd ē in idiuiduo additū: respectu cui⁹ illud iest sibi pmo.

¶ Nota p^m ar^m hic 2 2^m. idē importāt: 2 firmat pmi bona ē. 3^a rō ē bona. 4^a rō 2 5ª sunt idē: nec multū valēt. qz diceret qz diffō est sube s; rōne. igitur pmi 2 tertiā tene.

2. c. 34
hui⁹.

EX
TRA

T. c. 2. inde. h lapis distinguit ab alio per q̄titate cū codē sit h. 7. distin
guat ab alio. Cōtra. suba ē maxie ens ex isto. 7. S3 pri
ma suba ē maxie suba ex p̄dicamentis. ergo p̄ma suba ē ma
xime ens. s3 illud quo aliqd ē formalr illud est magis for
malr ens q̄ qd est illud ex. 7. si igit sit hoc nō suba. sed
q̄titate. igit nō suba vel quātitas ē maxie. 7. magis ens q̄
aliq̄ suba. Cōtra. lapis nō est lapis p̄ q̄titate. tū lapis
distinguit ab alio per q̄titate. Cōtra. q̄ lapis nō distin
guat ab alio per q̄titate. p̄. accipiatur duo lapides. tūc
sic suba est p̄ tpe 7. nā oī accite ex. 7. g p̄ma suba ē maxi
me p̄ cū sit maxie suba. g h lapis ē p̄ natura sua q̄tita
te. 7. ille sit. S3 circūscripta q̄titate. aut hic lapis manet
h. ita q̄ nō sit ille. 7. habeo q̄ in isto p̄tō sine q̄titate disti
guatur isti duo lapides. aut nō. 7. tūc vel iste manebit sim
pliciter. 7. destruetur al. qd nō ē dare. q̄ nō ē magis vnus q̄
ali. Aut g vterq̄ mēbitur q̄titate. aut illa suba p̄t
remanere sine q̄titate. nec ēt intelligi remanere. 7. tūc sub
stātia nō ē p̄t quātitate. Cōtra. dices q̄ iste lapis manet.
7. nō distinguit ab alio. Cōtra. tūc ex duob' in actu fit
vnus. q̄ sit h mām 7. forma ē compositū in actu. anteq̄ ve
niat q̄titas saltē natura 7. sit alius. Si ergo fiant vnū tūc
ex duob' in actu fit vnū per se. Cōtra. tertiā viam sunt
eadē que sunt p̄ scōs. 7. spālter arguo sic p̄ eas. Eadē mā
que est sub forma vni' idiuindui p̄t ē sub forma alterius
p̄ter. ergo nō est illd quo distinguunt duo idiuindua. 7. quo
hoc ē hoc. Rñdet q̄ vnitas sp̄s p̄supponit vnitati nume
raliter aut aliqua eiūsdē sp̄s nō est mutatio. Cōtra.
mutet hic ignis in banc aquā. 7. itē p̄ hec aq̄ in ignē eadē
est mā p̄mi ignis 7. sed. 7. eadē sp̄s. igit ignis erit nu
mero 7. ille 7. iste. Cōtra. Rñō q̄ materia disp̄gitur. Cōtra.
h nō est p̄dictio q̄ sit tota mā. est aut p̄dictio q̄ h p̄ior sit
i' alius p̄steri' genit' nāliter. Cōtra. Rñdetur ad p̄mū. q̄
eadē mā numero q̄t sit sub forma vni' idiuindui p̄t ē sub
forma alteri' successine. S3 sic nō distinguit s3 p̄ mate
ria diuersa sunt ē sub diuersis idiuinduis. ita q̄ regitur si
multas tēpōris. Cōtra. g nulla duo idiuindua sunt in ge
nere sube qd est flūm. q̄ suba nō mēsurat tēpōre fm se. er
go fm se nō h3 mām nec siml' nec successine. ita q̄ ista sint
de rōne mē in q̄tūz est sube. 7. sic materia nō distinguit i
diuindua fm q̄ substantia ē ab. Cōtra. Item mathematica ab
strahit a motu 7. tēpōre. ergo ibi nō ēnt multa idiuindua
distincta simul in eadē sp̄e cū nō habeāt mām distinctas
sit. Si dicat q̄ d3 intelligi de mā. p̄t ē siml' 7. semel ps ali
cui' cōpositū. h negat p̄titiōes. q̄ tūc nō māt. sed mā nūc
māns vlt' sit sine interruptione māns. g tps magis idiuindui
ant. si. n. mā per se quocūq̄ amoto semp esset sicut albedo
semp faciat albū. sequitur etiā q̄ sic mathe' abstrahāt a tpe
in eis nō ē idiuinduatō cōtra. Ar. Cōtra. quartā viā. q̄
solū aliūde determinat. nō est vltimū determinās. ēē nō
determinat in diuersis gñibus 7. sp̄s' nisi per determinā
tionē essentia. 7. quarū ē esse. aliqñ dābim' ipsi ēē p̄prias
ōrias 7. sp̄s 7. gñā p̄ter illa q̄ sunt q̄dātis. Cōtra. Itē coordi
atio p̄dicamētalis p̄ se ē fm qd in q̄tū abstrahit ab eē. alio
qn diffōnes nō ēnt necessariō. ēē ergo nō ē intrinseca de
terminatio alicuius in coordinatōe. Cōtra. s. viā rō p̄i
me sube est ab. igit nō ē formalr id qd est per respectū.
Cōtra. Itē iste respect' nō ē formalis terminus actiōis. s3 fun
datus in formali termino. tūc si p̄m' termin' ē singlis p̄s
nā ē singlis q̄ iste respect'. sicut fundamētū ē p̄s resp̄cū.

T. c. 4.

**buī.
T. c. 18.**

¶ Pars opposita

q̄ per nihil additū ē idiuindua
tio: habet duas vias. vna est q̄
nā q̄libet de se 7. fm se formalr. sicut est nā. ita singularis.
vltis. n. nō ē nisi ex intellectu cōsiderate. ita q̄ cām vltatis
o3 querere. q̄ illa nō h3 nā de se. nō aut cām singularitatē
q̄ nā p̄s ēē tēpōre vel nā nō singularis. 7. adueniret post
Rq̄d ēē sin' falsa imāgiatio est fm illos. Un' sing' nā ē ni

hil ē cā fm istos. nisi sicut nāe. 4. cāe. 4. igit cause nature
sunt. 4. cāe singularitatis quelibz in suo gñe. S3 in nā iaz
creata nō o3 aliqua cām singularitatis querere. Ex' possz
poni de simplr 7. fm qd circa qdātē. 7. de eē vō. 7. de eē p̄
qd in intellectu. p̄mū h3 ex se fm vnā opionē formalr. 7.
q̄ sunt cāe nature sunt cāe illi' cē. nō alia cā quasi media i
ter nām 7. eē vt que in nā iaz creata sit cā esse. Ip̄t' vō eē
in intellectu alia ē cā. q̄ hoc ē fm qd. nec nā ēē ex se.

Contra illa sunt ratiōes facte ad p̄māz partē q̄nīs
spāl' p̄ma. Alie sunt etiā p̄bables.

Alia est opio de duplici negatiōe. Una ē ad illud qd
ē iuxta se qua nō est illud. Alia ē ad illud qd
posset itelligi sub se q̄ nō ē diuissibilis in inferiora. Cōtra.
vō dicere illā negatiōem ēē formalē rōne. 39. ita forte 7. in
quolibz. 5. 14. q̄nq̄ limitationē nāe quā cōsequitur negatiō.

Contra si limitatiōem dicit eūs cām finō' vident
sic limitatū 7. idiuindui. Cōtra. Si negatiōes nō
p̄mā. q̄ sic cōstitueret sp̄em. nā eiūsdē rōnis ē ibi ad illud
iuxta se. Nō scdām. q̄ illud positinū vō. Quere in. 4. q. de
vno. q̄ sūme attribuitur deo. quare quid positinū. Cōtra.
improbatur istud de negatiōe. post ibi.

Dicitur ergo q̄ nā nō est vna nisi per vnitatez
de gñe quantitatē 7. nō est singl
lare nisi per itentiōes supadditā ab intellectu. q̄ singulare
refert ad vlt. 7. sicut vlt ē ens rōnis. sic singulare. alias nō
referretur adiūcē. q̄ vō res extra. 7. res rōnis tñ. nō sunt
simul nā. vnde per intellectu est natura singularis.

Cōtra. nota q̄ non querit quo formalr natura ē singularis.
q̄ itentiōe 7. vel effectiue. q̄ intellectu cōsiderante. nec q̄
formalr nā est vna nūero. q̄ vnitate nūerali siue illa sit
gñe q̄tatis siue nō. sed quonā ē vna. vt p̄ma cā vnit.
tis. sic oīa specifica in sp̄e est. p̄ma cā vnitas specificē.
nec de vnitate nūerali vagat' de hac. hoc ē q̄re nā sit h
cōmunicabilis alteri. h q̄rit q̄. 7. sic videt q̄ nō est de se
h. q̄ cuiuscūq̄ p̄pria vnitas realis ē minor vnitate nūe
rali illud nō ē de se vñū vnitate nūerali. siue nō ē sufficiēs
causa talis vnitatis. siue nō ē de se h nā. s3 n' in isto p̄pria
vnitas ē minor vnitate nūerali. g nā in isto de se nō ē h.
p̄ba' maior. q̄ nihil ē de se vñū vnitate maiori sua p̄pria vni
tate. q̄ cū vnitate minori sine p̄dictiōe p̄t stare multitu
do opposita vnitati maiori. siue multitudo nō p̄t stare cuz
vnitate maiori. p̄. mī. q̄ si nulla vnitas realis nā ē minor
heccitate. nec vnitas real' suppositi ē minor. p̄. 3. nulla erit
vnitas realis mior numerali. q̄is ē flūm. q̄ tūc oīs vnitas
realis ē nūeralis. qd improbat postea. Cōtra. Rñ ad p̄batiō
nē mioris. q̄ aliq̄ vnitas real' ē mior. S3 nec p̄pā nāe nec
suppositi. Cōtra. sic vñū quertit cū ente. ita oīs modus
vni' cuz aliq̄ gradu entis cui ē p̄pri' i' modus. Cōtra. Itē loco
de p̄pā p̄t sufficiēs. 7. tñ valz argu'. p̄babi'. n. q̄ aliq̄ est
mior vnitas real' vni' nūerali. q̄ nā sufficiēt ē vna. ita q̄
i' p̄cise nō sit cā maioris vnitatis. Ul' p̄bē sic mior. Dē ē
reale f3 q̄ tale h3 vnitate aliq̄ reale. q̄ 13 albedo f3 se nō
sit vna nūero vel plā fm An. 5. meta. Nec sit vna. ita q̄ ca. i.
vnitas sit itra qdātē. tñ albedo f3 se ē vñū aliqd. sed nā
f3 q̄ nā ē ens reale. g ē vñū aliq̄ vni' realr. nō vnitate idi
uinduali. q̄ tūc oīs vnitas realis ēēt nūeralis. q̄ tūc illa ē
nāe. q̄ i' q̄ ē suppositi. q̄is m' improbat. p̄ sic. q̄ tūc oīs di
uersitas real' ēēt nūeralis. q̄is flūm ē. p̄. mī. oē diuersus ē
i' se vñū. q̄ vñū ab alio distiz. igit si nō realr vñū i' se diuer
sitas eius vt sic nō ē realis. p̄fictitas p̄ntis. q̄ tūc illa ē
diuersitas real' ēēt eq̄lis. Et 13 h p̄ facie sit icōueniēs. tñ p̄
ba'. q̄ tūc nihil ēēt in re. q̄re itellis magis abstraheret ali
qd vñū ab istis q̄ illis. nec q̄re h vni' sp̄e. i' tñ vni' gñis. s3
ēēt vltia p̄cise fictiones. Ergo q̄ diuersitas fm quid non
isert illā que est simplr. Ergo nec rationis differētia infert
reale. oīa specifica isert numeralē. 5. metaphysice. caplo T. c. 12.

de vno. ¶ Rñ ad .i. improbatiōem pñtis. qñ nō oīs diffē
rētia indiui^l est equalis. ¶ Itē nullo exñte intellectu rea
lis est silitudo hui^l albi ad illud albi fm albedinē. gñ aliq
realis vnitas ē pñ^m fūdamētū hui^l rēlonis: qñ rēlo realis
nō fundat sup cns rōnis formalr: nec sup aliqd qd est tale
formalr p aliqd rōnis: sicut fūdamētū idētitatis rōnis ē
aliqd tale formalr per aliqd rōnis. z iō ē rēlo rōnis. Qñ fū
damētū illi^l rēlonis. s. silitudinis fit vnitas p3 p pñm. s. c.
de rēlone ybi dicit. qñ idē sile z equale fūdātū sup vnita
tem. ¶ Lōtra. vnitas qñ est pñmu3 fūdamētū silitudinis
iter ista a. b. aut ē eadē in a. z b. aut alia. Si eadē. qñō gñ bu
ius rēlonis sunt p se duo termini. Si alia illa est in vtroq3
nūeralis. igit illa sufficit. ¶ Ad istud alia ē h z ibi: licet nō
de se alia: nec sufficit vnitas numeralis h z ibi: qñ illa de se
nō ē alia: nec ē magis pñ^m silitudinis qñ in albo z nigro: qñ
oīs vnitas idiuidualis inqñtū pñse idiuidualis ē equalis:
sicut z specifica inqñtū pñse specifica: qñ ē simplex. ¶ Itē
io. hui^l. In oī gñe ē pñ^m qd ē mēsurā alioz. z illud necē est
ēē vñū. illud vñū in gñe colorz nō ē aliqd vñū vnitate sin
gularitatis: qñ si sic. tūc ēēt mēsurā illoz que sunt eiusdēz
spēi cū ipso: qd fl3 est: qñ in idiuiduis eiūsdē spēi nō est pñs
z posteri^l. ergo ē vnitas minor qñ singularitatis. z illa rea
lis ē: aliōgn nō ēēt mēsurā nisi per pñsiderationem rōnis: z
tūc nō ēēnt aliqñ entia posteriora qñ depēderēt a mēsurā:
nisi esset rō. ¶ Itē potētie vñi^l est vñū ob3: qñ sicut cogni
tio potētie ē a cognitione obiecti. Ita vnitas abyvitate ex
z: de alia. ergo illud pñmū ob3 bz aliqua vñitate realē non
vnitate fin^l. qñ tūc nihil nisi h singularē videret: nec vñita
tis: qñ obm vñius pñsupponit oī actui rōnis. vñē nō. ¶ Dic
rñ dēf qñ ē vñū vñē. ¶ Ad pñationē 3. rñio qd cūq3 obm
vñi^l actus vidēdi pñsupponit intellectū: sed pñmū obiectus
adeqñtū nō o3 pñsupponit: qñ circa illud vñius nullū actū bz.
Sed itell^l illud abstrahit a multis circa qñ vñius bz actus
¶ Lōtra. obm cuiuscūq3 vñi^l actus nō ē hoc. igit vñā alia
vnitate. nō vñitatis. gñ ē. hoc val3. ¶ Cōfirmat. 7. pñyco
rum. spēs atq3 ē vñā natura. iō fm ipam ē pñatio. illa aut
cōparatio ēēt sine actu rōnis. ¶ Rñ. nā est vñā vnitate.
maxia rōnis: nō vnitate nālitatis. vnitas gñis ē mior vñi
tas rōnis. iō pōt dici nō vñū: sicut equ^l alb^l z hō albus nō
sunt vñū in eq^l z būanitate. Sz in albedine. vñ additum
alicui nō semp dicit vnitatez in illo: z fm illud: sed vnita
tem eius vel fm se: vel fm aliud. ¶ Alia rñio. qñ ideo spēs
ē nā vñā: qñ nō diuisa in nās específicas: sicut genus. ¶ Lō
tra hāc rēspōsiōē. si nā nō dicat vñā realr nisi idiuidua
liter: nec plures per pñs. z ita spēs spālissima diuisibilis ē
in nās pñes: sicut genus realr loquēdo. ¶ Itē qñō in aliq
maior ē vnitas. z minor sine intellectu. ¶ Itē in Dam. s. c.
tñ cog^l est vñē vñū. ¶ Ad pñmū sine intellectu ē albedo. h
albedo. z vñā sua vnitate maior. z albedo albedo. et vñā
vnitate minor: tñ vtrāq3 vnitas est in hac albedine: sicut
vtrūq3 subm ē ibi. ¶ Ad Dam. vñē creatū ē vñū tñ rōne
eo mō quo de^l ē vñū re in trib^l pñonis. z h est vñūz nūcro
cum quo nō stat aliqñ dñsio. lapis. n. ē vñūz intelligibile nūe
ro: sed nō est vñū ens nūcro: sicut de^l vnitate mīori: rea
li tñ. Cōfirmatio de. 7. pñycoz. videt^l bōa: qñ pñatio nō
est illoz inqñtū hñt dñas idiuiduales: s3 fm gradus eiū
dē nāe: quoz dñas in itentōē. z vnitas in nō de se differre
pcedit nāl^l h z b. z fm illa pōza regit^l cōparatio nō inqñ
tum h z b. ¶ Rñio pñmā. qñ nā ē vñā vnitate maxime ra
tionis. nō val3: qñ ita est gen^l vñūz intelligibile nūcro: sicut
spēs: nec loqñtur Ap. fm fallam accētie: vt iste ē bonus fa
ber: qñ bon^l z faber: qñ vnitas nāe ē causa cōparabilitatis.
¶ Itē nō exñte rōne hic ignis gñaret hunc. z cōrūperet
hic aerem. Sed generās generat simile propter formaz
ex. 7. hui^l. ergo maior est cōueniētia generātis ad gñatuz
qñ ad aerē corruptus. ¶ Nec rō cōfirmat p scām si nō cō

cedatur vnitas generātis z geniti ybi silitudo. z p pñmā: qñ
nō oīs dñas ē singularis: qñ si esset: ēēt h equalis z ibi.
Ex his pōt cōcludi qñ nā ē h per subam aliquaz q
est forma z pōt h lapis: z per formā in
diuiduale distinguī ab alio idiuiduo. Intellige hanc con
clusionem sicut postea exponitur.

Ad duo prima pñe qñōis pcludūt cū h dicto.
Sz 3^m nō cōcludit. vñ ad h dñs
qñ diffō nō est nāc fm se: s3 fm qñ pñsideratur a rōne p hoc
qñ itellet^l format cōceptū gñis z dñe. z diffinit p ea. Vñ
diffō ē res scōe itentōis. Unde capit pñpōnē falsam. h non
pbat qñ illud cui^l ē diffinitio nō est scōe itentōis. ¶ Alia
rō pcludit veruz. Et ad illud h hoc dicit qñ sermo pñi^l ē de
qd qd ē logicē: fm qñ exprimit per diffōnēz. z sic nō est qd
qd ē nisi spēi. z illud ē idiuidui ex pñti. z illud qd qd ē spēi
nō ē idē cū idiuiduis simplr: qñ addūt sup illud formā idi
uiduale. ¶ Ad aliud dico qñ ē hoc p subam aliquā. z dñ qñ
spēs nō esset gen^l ppter hoc: qñ nō pñcat de multis diffē
rētib^l spēi: s3 solū nūcro: qñ forma indiuidualis supaddita
nāc spēi nō fac differētiā specificā s3 nūeralē soluz. ¶ Ad
aliud qñ sicut gen^l ē totū respectu spēi. sic spēs idiuiduozū
fm pñyphrū. z tamē ē ps generis subiectiua. Vñ dico qñ
spēs nō pñcat totā nām idiuidui integrāl^l sicut nec genus
spēi. ¶ Ad 3^m cōueniētiē illatū de diffōne idiuidui dñ qñ
nō segt qñ diffō. i. topicoz. ē vñū de qñuoz predicatis. ergo
diffō alicui^l vñis: qñ tale pñcatū est vñē aptū dici de pluri
bus. Sz ista dñas idiuidualis nō ē nata de plurib^l dici. iō i
diuidui p illā dñas nō pōt diffiniri: cū diffinitio sit pñca
tū vñē. z tota rō idiuidui nō ē nata dici de plurib^l. ¶ Si
mīl^l pñs in. 7. pñlatōē. Dia noia in diffōne sunt cōia: Sz
illa dñas addita nō est nomē cōc. ¶ Lōtra. pñ topicoz. diffi
nitio ē oratio idicās qd ē ēēt: sed rō idiuidui cū addito idic
cat qd ē esse idiuidui. ¶ Rñio. qd est vñis. nō qd est idiui
dui: qñ nō oīs rō idicās qd ē esse rei est diffinitio. ergo illa
ratio ex nā spēi cū dñas idiuidualis supaddita nō est diffō.

Ad aliam questionem pñm qñ materia nō est pñci
piū distinguēdi cū de se sit distincta.

Ad primum z 2^m. qñ generās nāle nō pducit ali
qd nisi ex aliquo in quo recipit acc^l
eius. Sed h nō pōt ēē mā generātis: qñ nō agit nisi patiēs
sit in opposita dispōne ipsi agēt. s3 sua pñria mā nō ē b3. gñ
agit in aliam mām: sine qñ mā nō pōt ēē generatio nālis in
cōpositis gñabili bus nāliter. Tñ ex hoc nō seguit qñ ma
teria sit pñ^m distinguēs idiuidua in eadē spē. Silr agēs p
mū pōt pducere multa idiuidua sine mā. sed tūc mā ē si
ne quo nō distinguī nāl^l loquēdo. ¶ Per hoc add aliud
de celo qñ nō ē dñctio: qñ nā celi distinguī ab alio p pñmū
agēs. Tñ ipm celū nō pōt generare aliud celū nisi ēēt mā
in qua ageret qñ ēēt sub opposita dispōne. ¶ Silr nec sol
pōt pducere solē sine mā in qñ ageret ppter cām supra po
sitā: de^l tñ pōt sine aliqua dñctione facere duos celos. et
posito qñ nō bñent mām. ¶ Ad aliud qñ vnitas māe acci
pitur pro subyici^l qñ illa sunt vñm numero: quozūz mā. i.
subyicibilitas est vñā nūcro. i. singularis.

Ad aliam qñōē qñ forma est pñcipiuz dñ^l. Vñ. 8°.
hui^l pñs dicit qñ toties dñ^l ēē vel ens quo
tiēs dñe dñr ad aliud. z h est verum de forma idiuiduali
Simīl^l. iz. ca. z. qñ pñcipia corūdē specie sunt eadē spē: s3
alia nūcro: sicut tua z mea. Silr. iz. ibidē z^o dñ mō qd non
est solū vñū fm mām: sed fm formā est vñūz z diuersum
oppositū isti dñ qñ nō est idē fm formam.

Ad primum ar^m. qñ si sint aliqua imālia multipli
cantur in eadē spē p formas idiui^l.
nec est icōueniēs qñ natura specifica sit in potentia ad for
mam idiui^l. z ex hac z ista sit vñū. Et cūz dñ qñ talia sunt
totū qd qd est. Dico qñ qdlibet indiuidui bz nās specificā

T. c. 20.

T. c. 2. 2 inde.

3°. hui^l.
T. c. ii.

T. c. 33.

T. c. 29.
z idē.

T. c. 35.
z idē.
ca. 4.

T. c. 5.

T. c. 27
T. c. 22

T. c. 23.
z idē.

integrat. s; non qñtū ad totalitatē pdicationis: qz nō est sic ī isto qñ possit ēē in alio: tñ pter nāz specificā hñt formas īdiuiduales p quas distinguunt formālī q nō pñent ad diffōnem spēi. Un cum pñs dicit qd qd est est idē cum eo cui⁹ est. vey est cū cōcui⁹ est pmo. vñ qd qd est spēi est idē cū spēi sumpt⁹: s; nō est idē cū īdiuiduo. S; quodāmo pñs eius: cū īdiuiduū addat sup eam formā īdiuiduālē. vt dicitur est. ¶ Ad aliud q pñs pñs falsa est. qd pñs: qñtū est p se diuisibile in qñtūz qñtūz. tñc vñ pñs pñtū diuisi in qñtūz tal' differt ab alia parte: p qd. Si seipsis hēo pñtūz situm: qz non dñt nisi numero: s; sunt forme qz loquor: de qñtitate solū. Si per aliud. s; idēz pñcipiū diuisibilitatis: pñm distinctionis: s; qñtitas est s; te cā diuisibilitatis. q cā distinctionis iter partes. q partes fm q quātē differunt et formālī pñtū: tñ ille dñt pñtū situm eiūsdē spēi. si pñtū cū nō sit dare nisi subm erit circulus: qz forme distinguūt subz: z cōuerso s; te. Similr qñtitates in sacro altaris distinguuntur formālī fm se. q similr alie separate. ¶ Tñc ad ar^m q nō cōcludit cōueniēs: qz forma est pñm gñandi. iō pñt ēē pñm gñandi sile ex quo ē agēs vñtūcū: s; ex hoc nō seq^r q eadē forma sit in gñante z genito: s; forma specifica cūna ambōz nō īdiuidualis. ¶ Ad aliud de nūero sic vt unitas addita vel subtracta variat spēm. ita differētia addita vñ subtracta variat diffōnē: qd vel nō pñtē ex pñmēt si dñā abstrahat. vel nō pñtē si vñ addat. tñc sequit^r q nō manebit eadē diffō. Sed nō seq^rur. q altera: qz tolle differentiam vltimā non manebit eadem diffinitio que pñs: nec altera: qz nulla est: qz pars potētiālis que remanet nō diffinit: nec habz diffinitionem.

Ad aliam qñem: q nō querit qd quo distinguuntur duo formālī: qz distinctionē distinguuntur. igitur distinguuntur refōne: sicut z oia relatiua opposita. Nec qñtur de fūdamēto. pñmo refōnis: qz illa est qñtitas: duo. n. sunt duo dualitate. S; querit de pñmo pñcipio distinctiū. qd est causa distinctiōis aliorum: z illud ē substantia: qz forma īdiuidūis.

Ad argumentum q maior ē falsa saltē non necāria: qz mā pcedit qñtitate. vel qñis nō esset pñm mā ē nisi per qñtitates: adhuc mā in qñtū quātācrit cā sine qua nō. ¶ Cōtra hoc. nā vñtūcū est pñpīa sibi. q. iō nō pñt vñcē s; subē fm pñm in B. 7. cū ergo nā lapidis sit vñcē nā est pñpīa sibi ipsi. z pñs hēc de se. ¶ Itē Boetii. Qd qd est. iō est: qz vñtūcū nūero ē. ergo nā de se vñcē: z tñc īcōcābilis. z sic de se ē B. ¶ Item nulla ē res que nō sit in singulari aliquo. gñalis res q exiit in singulari nō ē differēs ad multa. ¶ Cōtra ē est B vel vñcē pñm. quero de forma p qd est B. z pcedet in infinitum: vel stabit qz in pñm nā sit de se B. ¶ Item nulla forma simplex: tñc ēēt de se B: qz cā oīz hñt formā determinātā tē. ¶ Itē dñs gñis libro diuisionūz in spēs est qñtatiua. spēi in īdiuidua qñtatiua. si tñc esset vey q dñt vñcē ēēt qñtatiua: qz vñcē dñs ēēt per formālē dñs sup additam generi z spēi. ¶ Ad pñm q suba quēlibz singularis ē pñpīa sibi. ita q eadē nūro nō pñt ēē alteri. ¶ Cōtra ē itē dñt pñs pñtōnē q ponit idēā vñcē multoz īdiuiduozum z q ista ē pñpīa cūiūlibz īdiuidūi fm pñtōnē. ¶ Cōtra B vadit pñpīa pñi. S; natura quā ego pono determinat ad vñtate nūeralē p formā īdiuiduālē. z tñc ē pñpīa ei⁹. cui⁹ est ipā: tñ de se nō est pñpīa alicui⁹. ¶ Ad aliud: qz sicut aīal nō ē hoc aīal nisi pñtiam additā: sic lapis nō ē B lapis: nisi pñtiam īdiuiduālē sup additā: z qz nūqz de se separatur a dñā. iō ē vñcē: vel B pñtiam additā: z eodē mō de nā spēciē respectu dñi īdiuidualis sup additē sibi. ¶ Ad aliud: qz nā lapidis ē vñcē in se. z res. z sic nō est hēc pñpīa: sed vñtitas illa est minor qz vñtitas nūeralis: ē realis vñtitas: s; nō tāta realitas ē in īvñtate: sic in vñt⁹ nūerali. vñ determini

nā pñtiam īdiuiduālē: vt sit B pñpīa. ¶ Ad aliud qz forma nō ē pñpīa B: s; est q aliud ē B: sicut gen⁹ nō determinat de se s; pñtiam vt sit spēs: tñ dñā nō ē spēs nec hñt vñtate spēcificā. s; forma īdiuidualis dēteriat nām spēcificā vt sit hēc vñcē. Nō tñ ī forma ē pñpīa B. s; hñt aliqd: qz si sic. tñc sequit^r q dñā ēēt spēs. ¶ Ad aliud: qz sic nullū simplex pñt ēē spēs alicui⁹ gñis: sic nec aliqd oīno simplex ē pñtulare pñtū sub spēs: qz īdiuiduū hñt pñtōnē spēi z formā īdiuiduālē vñtā. vñ breuiter dico qz oīs forma q ē spēs alicui⁹ gñis ē cōposita ex potētiāli aliq z actu. z oīs talis ē B pñtiam īdiuiduālē. ¶ Ad aliud qz Boetii pñt dñā iter diffōnē gñis in spēs z totū in partes. z illud totū ē totū integrale z totū qñtatiue diuidit in pres. sed ex hoc nō seq^r q spēs diuidit qñtatiue ī indi⁹: s; qualitatiue solū. p⁹ qz nō ponit nisi tres diffōes. I. gñis ī spēs z vocis in significatiōis: z totū in pres. z tñc cū dñs spēi in īdiuidua maxime cōueniat cū diuisiōe generis in spēs: qz cūz alijs non p⁹. sequit^r q est qualitatiua sicut diuisiō generis.

Notandum q īdiuiduūz sicut vñtū nūo dñt illū qd nō ē dñsibile in multa. z distinguunt ab oī alio fm nūcē. pñs pñs sic itelligit qz sibi repugnat diuisiō in pres subiectiua hñt repugnātia nō pñtē nisi p aliqd qd ē in īdiuiduo. vocē īdiuiduūz. a. B pñtōu⁹. Uno mō sic diuidi in pres subiectiua est īpñfectiōis. vñ remouet a deo. qz B nullū repugnat nisi pñtē pñtē dñs aliqz in ipo. ¶ Et qñs dicat B: qz diuidi sic ē īpñfectiōis in nā spēcificā vñcē in qñcūqz nā fm se: z nō posse diuidi ē pñtē aliqua pñtē nē tñ in supposito nāc nō ē pñtē aliqz pñtē dñs: s; pñtē limitationē. ¶ Alr z arguit ad pñtē. si talis dñs repugnet a. a. z dñs illa sūt īcōmpōsēs: s; īcōpōsibilitas aliquozū nō ē nisi pñtē aliqz īclusa in ipñs vñtē pñtē ipā tota. q. īmior pñs. Si nā ab a. tolleret tñm aliqd pñtē qd ēēt dñsibile sic. adhuc non repugnaret dñsioni: qd de se repugnat alicui vñtē qñcūqz nō destruet ipz ponat ipz sūt repugnātia nisi aut repugnaret sibi diuidi nō ēēt īdiuiduū. B pñs in ex⁹. licz enī suba si nē qñtate nō sit in potētiā saltē pñtā ad qñtate: tñ non repugnat sibi: qz tñc nō adueniēt pñtē stare cū ipñs. sic gñt supponēdo pñtē nē pñtā: qñm qd sit illū in īdiuiduo pñtē sibi repugnat dñsioni in pres subiectiua tales. s. qñtū qñt sit ipz. nō. n. negat ipm posse didi in pres cōntiales. s; in ītegrales eterogeneas z homogēneas: qñqz tñ nā pñtē hñt genea ē ipm dñsūz: s; eadē spēs pñtē de pñtē diuisiā q pñs pñtē de toto. ¶ Quid gñt illud in a. nō negatio: qz vñtē iste effect⁹ ē pñtē: z pñs. vñtē pñtē. z ita nō dat cā ei⁹: s; id ipz. ¶ Si dat B negatio nō posse tē. Quero ē de cā negatiōis dñt: z pñtē quonqz stes in nā pñtē pñtē pñtē. ¶ Ad B ēēt illud ar^m pñm pñtē supra si valeret. ¶ Itē īdiuiduū ē vñtē rñtē ēs z vñtē: sicut arguit B de pñtē suba: qd ē maxime suba. Et ipñtē ē gñtō. Et circa ipñtē sunt opōnes. Ipñtē ē opaf. oia ista vñtē negāda ab aliqz formālī pñtē pñtē negationē. Est gñt illud in a. pñtē nā nā accēs: nec multa sūt pñtē ar^m sup⁹ scā: z qdā supra pñtē negatiōem. Nō mā nec forma nec ēē actu si differt a forma. pñtē pñtē facta sup⁹. ¶ Cōtra. ē oia ista ē qz qñtē libz istoz ē cōcābile. qd ipo ē qñtē libz per qd sit B vel pñtē repugnat sibi diuidi in pres subiectiua. Itud idē pñtē negatiōis. pñtē nā ē hēc: qz pñtē nā ē ē hñtibilis. ¶ Notādū qz sic aliqz pñtē diuēsa. s. ē totis: q. vñtē in nā pñtē. Sic in oib⁹ dñtūz q sūt diuēsa aliqz qd vñtē ētia qz īuenire aliqz qd differat qz de totis sūt diuēsa: alr pñtē in infinitū. z ītū vñtē rñtē vñtē q sic sūt īdiuēsa sic dñā spēcificā in spēs ē cā īdiuēsa in spēs: nec ē cā pñtē: qz ipñtē ē ibi. cui⁹ pñtē repugnat vñtē illa. ipñtē ē qz pñtē ab alia spēcificā pñtē dñā. ita qz vñtē pñtē diuēsa ab alia. sic de vñtate gñis generalissimī in se. i. in diuēsa bilitate ei⁹ in plura gñā z diffōnē ab alio gñtē. Utrūqz enī pñtē subē pñtē si sit pñtē simplex: z in nullo pñtē

cū q̄ritate fm aliquos. sic igit cū idiuidua sint pprie dif-
ferētia: nō pmo diuersa q̄renda est cā vnitatis numeral q̄
pmo repugnat diuidi in multas ptes subtiuas: 7 qua pmo
distinguit ab alio idiuiduo. ita q̄ id in hoc idiuiduo 7 aliō
in illo sint pmo diuersa. illud pprie vocat ōria idiuidual'
vel singularis: cū ōria sit qua dñt a se singula. Et cōstat i-
diuidua differre ppe: qz sunt diuersa aliqd vnū entia. Et
p oia quo ad rōnem ōrie. s. quo ad simplicē determinatio-
nem cōis p ipam vt p formale. nō hñt aliud supius in quo
p cū ōria opposita: nec forte cū aliq. 7 eq̄liter ex se diuer-
sum eē a quolibz siue opposito: siue ōria disperata: equalr
in qz: se toto: nō equalr quo ad formale rōnez diuersita-
tis: q̄ vno mō maior est iter opposita diuidentia idem 2.
quo autem ad icompo^{tem} alio modo maior est iter dispe-
rata q̄. circa idē cōe nō hñt fieri sicut opposita 2c. ¶ Si
milt indicādū ē de ōria idiuidualis: sicut de specifica: q̄ ad
aliqd: tñ ē differētia q̄ specifica ē cā mioris vnitatis cui. s.
nō repugnat ois diuissio in partes subiectiuas. h maxime
vnitas: sicut iter specificas iferior est cā maioris vnitatis
q̄ superior: q̄re tādē ē aliq vnitas maxima cui? cā ē perfe-
ctissima ōria que ponitur indiuisis. ¶ De differētia: qz
indiuisis nō est pncipiū p̄stituēdi aliqd in rōne p̄dicabili:
sed tñ subycibilis: hoc maxia subycibilitate. 7 subm est
māle respectu p̄dicati. sic pot vocari mālis ōria. 7 idē nō
ē pncipiū diffōnis que pprie ē p̄dicatū 7 me^{tem} demrātōis
sic etiā ōria specifica posset dici mālis aliquo: qz pncipiū
subycibilis respectu generis. 7 sic in. 53 cap. de cā. Omnes
ptes diffōnis dicūtur forme verū ē respectu diffinitū nō i-
ter se: sed differētia vere iformatiua gnīs: vt act^{us} potētia-
lis mālis respectu ei nō p̄o se. Si p̄o constituto in suby-
ci^{ti} respectu eius. sic hēt differētia magis materialis erit
7 aliquo modo formalis. sic p3 ad hoc.

L.c.z.

Contra p̄dicta h ōria: aut est alterius sp̄ei ab alia dif-
ferētia idiuiduali aut eiusdē. si alteri^{us}. ergo
sortes 7 plato differūt sp̄ei: qz differētys alteri^{us} sp̄ei. si eiū-
dem. ergo illud cōe: sicut 7 nā hominis. per qd ergo descē-
dit in hoc 7 b. si fm alias ōrias idē arg^{um} de eis. 7 pceditur
in ifinitū. ¶ Itē nāē specificē que itelligūt in forte sub
hoc ōria repugnat diuidi. 7 ipsa distinguit ab ipsa nā hoīs
que ē in platone. q̄ nō est idiuidua circūscripta illa differē-
tia. ¶ Itē nā hoīs que ē in forte: separēt ab illa differētia
idiuiduali. 7 ita manebit nō singularis: nec vna numero.
Nō. n. vt p̄dictio q̄ separēt cū nō includat illā. ponat etiā
sub alia ōria idiuiduali: tūc eadē nā pmo erit h singula-
ris nā: postea illa singularis nā. ¶ Itē fortes ē fortes. 7 ē
hic hō. 7 hoc aīal. 7 sic vsq ad ens. ergo in eodē erūt mltē
ōrie idiuiduales. ¶ Itē quādo linea diuidit qd pus fuit
ps: nunc est singulare per se. ergo generat ibi ōria indiuisis
per diuissioem. 7 corūpiūt silt cōtinu^{um} duaz facta. ¶ Itē
illa que pueniūt idiuiduis: vt agere generari 2c. aut ifunt
eis per nām cōez: aut per ōrias idiuiduales. Si pmo mō
tūc pmo ifunt vti. Si scdo. g talia nō sunt demfabilia de
aliquo subiecto. 7 ita nec scibilia. 7 ita sciētia naturalis nō
est scientia.

Intelligendum

q̄ vlt completū ē qd ē in plu-
ribus 7 de pluribus nō actus: sed potentia p̄p̄inqua. tale ni-
hil ē nisi ex cōsideratiōe itellectus. vnū aut in multis po-
tētia vt accipit potētia logicē nō āliter dicūt cui nō repu-
gnat eē in multis. 7 sic cōe pōt eē in rerū nā. In forte enīz
nō solū fm cōsideratiōe itellectus: sed fm ordinē nālez
pfectionū vnitiue cōtentari pus est aīal q̄ hō. 7 homo q̄
hic hō: qd p3 ex opationibus proprijs. Sic. n. cognoscit o-
do vnitiue cōtentoz: vt p̄dictū est vltus finē scdo qōnis 4°
libz: 7 hōi fm gradu p̄p̄iū nālī pōrem gradu singularita-
tis nō repugnat in multis eē: qz in ipso vt sic nihil tuenitur
q̄d repugnet sibi. sicut ergo cōmune ē in nā: 7 sua vnitas

vt sic dicta est illa que pbatur supra in ista qōne. 7 de q̄ vi-
cum est supra. cuiusq̄. n. gradu realitatis correfpon-
det realis vnitas. Sicut tñ in alyz vni^{us} cōtētis nō ē sepa-
ratio realis: nec etiā potētiālis: sic nā cui itellect^{us} tribuit i-
tentiōem sp̄ei q̄ dicta ē eē in re ē cōmūnis: sicut cōe ē potē-
tiale in re nūq̄ separāt ab alia pfectiōe vnitiue: sicut pten-
ta: vel ab illo gradu in quo accipit ōria idiuidualis. Cum
etiā nūq̄ fiat in rerū nā nisi sub determinato gradu nūq̄
ē ab illo separabilis: qz ille gradus cū q̄ ponit est secum vni-
tine cōtentus. ¶ Per hoc p3 ad 3° arg^{um} q̄ p̄dictio icludif
q̄ separēt ppter vni^{us} cōtinetiā. ¶ Lōtra. quare nō pōt
fieri sub gradu nāē siue gradu idiuiduātē. 7 de ipsa sic fa-
cta pcedit arg^{um}. ponit enīz sub vno gradu idiuiduātē. de in
de sub alio. ¶ Itē tūc sequeret q̄ nā nūq̄ pōt idiuiduari
p aliqd nō idē sibi vnitiue. alr. n. posset vnitari a singulari-
tate in singularitatē. ¶ Itē oia eiūsdē sp̄ei eadē p̄tinet vni-
tiue. q̄ si alius ē gradus in hoc 7 in illo vnitiue cōtētus: o-
p̄telligere ōrias p̄tinetiū. 7 ita isti gradus nō erūt p̄ disti-
guētes. ¶ Ad p̄mū iftoz qdaz nāē in se nō repugnat: 7 tñ
repugnat nāē posite in eē vel facte. sicut nō eē nō factus.
Similt nāē in se nō repugnat forte separari ab oib^{us} gradi-
bus idiui^{us}. qz itelligēdo naturam sine illis nō includitur
p̄dictio. tñ in hoc ē repugnat sibi q̄ separēt ab oib^{us}. nō aut
q̄ separēt ab hac. h. n. ē possibile: vt in illa 7 ecōuerso. Nō
g pōt fieri nisi sub aliquo gradu idiuiduali. q̄re istē nō pōt
differre re. in hoc pcedit 2° arg^{um}. 7 ita stat ifeparabilitas
ppter p̄tinetiā vnitiā. In mutatiōe enīz ois subm reale
differre ab ytroq̄ termino. ¶ Ad 3° naturā nō p̄tinet vni-
tiue illū gradū: sed compositū ex natura 7 illo gradu. Or
aut nā pō^{us} sub illo gradu nō est cā nisi agēs. Si g accipitur
iste gradus nō differt ab illo: nisi qz p̄tinet a p̄tinetē negā-
dū ē. s. ecōuerso ē. 7 tñ ille gradus nō ē nisi qz nālī pus cō-
tinēs ipz ē. nō. n. ē nisi qz agēs pducit ppositū p. Sic g p̄-
tinet pus i eē gradus pōi diuer^{us}. Ex^{emplum}. ds creat aerē 7 ignē
cōposita p. pducantur. 7 iō p sunt forme nō nisi p accis. 7
iō 2° pposita differūt p formas: tñ nō ecōuerso. 7 forme p
diuerse nō sic cōposita. ¶ Sic g p3 ad 3° p̄ncipale. 7 ad 3°
obones ānexas. ¶ Lōtra istā rñsiōem. p̄tēta vñr differre
ppter ōriam p̄tinetiū. nō g ecōuerso. ppter circuli. pbat
aīal. sensitua in me 7 in te differt. qz itellectus dñt nō ecō-
uerso. ¶ Rñō. de antē ē vt sic ē vt nō ē: qz cōtētū ē for-
male in rōne p̄tinetis vel māle. exēplificat aut in ar^{te} qñ ē
māle. ¶ Ad i. p̄ncipale. q̄ si itelligat sp̄eciē. i. sicut p̄tētū
sub sp̄ei. neutrū mēbz ē dādū: sicut rōnale: nec ē eiūsdē ge-
neris cū irrōnale: nec alteri^{us}. sicut p̄tētū p se sub gñe.
Dñe. n. oppōsite vt p̄dictū ē sunt p diuerse pp ifinitatē vi-
tādā. Si aut itelligat eiūsdē sp̄ei: vt diuissuū 7 p̄stitutiū
aliquoz eiūsdē sp̄ei: sic sunt eiūsdē sic ōrie sp̄ei sunt eiūsdē
gnīs. ¶ Ad 2°. sic lapidi albo formalr repugnat nigredo
p albedinē. 7 ita p̄tētū circūscribēdo albedinē lapidi q̄
gen^{us} subm nō repugnat nigredo sic circūscripta ōria indi-
uiduali p quā formalr diuissio repugnat pposito ex nā 7 il-
la ōria nāē specificē p illā ōriā nō repugnat disfo. vñ ipsa
ē cōis: vt p̄dictū ē p posse logicē eē in p̄lib^{us}. ¶ Contra. tūc
adhuc illa nā distinguit ab illa q̄ ē sine alia ōria idiuidua-
li: q̄ ōria nūerali. ¶ Rñō. si loq̄mur realr hūanitas q̄ est
in forte nō est hūanitas q̄ ē in plōne: 7 ē realis ōria ex dñ-
tys idiuidualib^{us} vnitiue p̄tētis in sepabilib^{us} hinc ide. si at
circūscribam^{us} ōriāz hinc ide: sicut nec nā itelligit. vna ma-
xima vnitate in se: s. tñ illa vnitate mior q̄ ē cōis: sic nec
ē diuisa ab hūanitate plōnis diuissioe nūerali: nec aliq̄: qz
nō specifica: p3: sicut nō ponēdo aliā formā gnīs aliaz sp̄ei
dicere^t de nā generis in vna sp̄ei. 7 alia circūscriptis diffe-
rētys hinc inde. ¶ Ad 4°. si ponant alie forme a gbus su-
mun^{us} p̄dicata in qd necesse ē pcedere multas differētiās
idiuiduales in eodē. qz nā generis sine p̄dictione potest

esse per forma specifica: et non est sine sua forma individuali.
¶ Et sic necesse est concedere quod hoc aial possit esse hic homo: et non hic homo. Si hic homo vel ille homo nisi dicat quod hoc aial non est natu pfici a na aie intellectu nisi sub certa differentia individuali: non est nisi yna forma individualis yltima quod determinat formam specificam. Si dicat alia opinio de formis potest dici: quod ynus gradus perfectionis determinet omnes precedentes ad yltimam unitatem: sicut yna forma specifica determinat omnes perfectiones precedentes ad unitatem: spei quam nec ex se habet: nec aliunde quam ab alia forma. **¶** Contra. si yna forma individualis potest intelligi in quantum determinat genus superius: non in quantum determinat inferius. potest enim intelligi hoc suba: non hoc corpus ergo illa in quantum determinat omnes perfectiones precedentes est in yltima multe. **¶** Quod igitur convenientes si ponatur gradus proprius totum cum non ponatur res diuerse. Sed tamen ynitue pte. non est convenientes concedere secundum ytraque opinionem: nisi quia maxima unitas: que scilicet per hanc formam intelligeret per in esse sube: quam unitas dicitur specificam est minor et potest per ytraque. **¶** Sed ratio. omne cōe ē eque ynu in se ynitae cōmūis et immediate post illā ynitae idiuuibilis: quā neutra secundum se diuersificat per adueniētia nō magis in suba quam in hoie. Sed tamen extrinsece variat: et ynu plus dī variat: quā ē in plurib⁹ essentialit⁹: et magis diuersis. **¶** Contra. tunc omne unitae est spēs ipsissima de se: quia yna talis est in plurib⁹ quam alia et idiuuua yni⁹ spēs plurib⁹ dīntys extrinsecis differūt quam idiuuua alterius.
¶ Ratio. dīe extrinsece nō faciunt ynu p se. cū illo quod sube: sicut h cū cōiōi ples dīe faciūt ynu p se. et iō quodā mō p se diuersificat p illas: sicut mā p formas nō sic subz per accētia. **¶** Ad 5. p diuisiōem nihil positū sit: sed sit yna pēfisiō vel solū qd actualitas oppo⁹ potētiatitatis pte in toto. H ergo plus medietas linee qd nūc ē h linea. et habens actu dīam idiuuualē actualitate distinguente. sic quod ipa cū nullo facit ynu p se. h plus habuit illā dīam actu oppo sito potētiē aū talē actū: aū gnationē: et per eā distigebat ab alia mē. sic quod nō fuit illa. nō tamen sic quod ex eis fieret ynu. **¶** Ad 6. qd qd p se uest yni idiuuuo cū ē simile uest alij idiuuuo uest p nām cōmūes: quia differētys singularib⁹ nō uest cōe aliqd. et ita si qd per yna uestet per alia sile nō uestet nō plus: quā que cōsequūtur generalissima sūt si milia vel spēs rōne differentia: specificari: licet illa qd cōsequūtur spēs duas totas rōne totalitatis sint similia. ergo generari inest fori rōne hūanitatē: sicut gnāre: quia in h assimilāt genito tali: non tū sūt h hōi sine singularitate loquēdo de eis in se. loquēdo autē de eis in cōmūi sūt p homini in cōmūi. et de illo demonstrātur et sciūtur. **¶** Contra hoc ē ynu arg⁹ factū extra in qōne 6. pmi libri. Et ista opinio p: quod singulare ē ynu qd. pro h scō. de tri. 6. danielitas. et si singulare ē ynu qd ē p se intelligibile: et dīa idiuuual sine finē. **¶** Contra. qd diffinibile et de eo erunt demonstrationes et scie. **¶** Itē qd qd est in isto ei⁹ sile est in illo. ita ab istis in quantum singularia abstrahet aliqd cōmūe: sicut i quantum albedines. **¶** Itē tūc sensus et intellect⁹ quō differēt. **¶** Ad i. dīa idiuuualis a nullo nota ē in hac vita cōmū niter. Lūi⁹ pbatio ē: quia tūc nota esset dīa ei⁹ ad quodcūq; aliud. et ita nō posset errare de quocūq; alio sibi intellectu lito ostēso: quod iudicaret illud esse aliud: sed illud est sile de alio oīno simili nisi tūc de intelligēdo ē aīam et sūū actum forte a qbus differre diceret quātūcūq; silia sibi oīsa de intelligēdo: tūc se positū forte erraret: quod si subito de sūūz corp⁹ ānibilarēt: et aliud aīe ynitret manēte aīa in eadē itellectiōe nō interrupta sic quod aīa quātū ad differētiā idiuuualē seipsam certissime nouit h ens. **¶** Quidam ad nām specificā alia ut sensibilia certi nouit. et hanc notitiā de se ingrit. sic glosa aug. tri. 6. ergo nō possum idiuuui diffinire non ex pte ei⁹: sed ex impotētia nostra: sicut nec substantias separatas: ut p in quadā qōne sup 2. m libri. **¶** Contra. sic spēs

substantie diceret non diffinibilis: quod non p se intelligit. **¶** Ratio. quālibz nām specificā subē consequitur aliqd vel aliqua. yni eius notitia per effectū possit hēi nō sic dīa: idiuuualis. scilicet. sic ad aliud de demonstratione vel sicut dēū est ad 6. m. nihil cōsequitur idiuuuius rōne dīe idiuuualis p se: quia illud ēēt oīno icōmunicabile. sic quod nihil ei⁹ simile possit in aliq iueniri quale nihil iuenit in entib⁹. ut videtur pter dīam idiuuualē: vel si qd psequitur rōne ei⁹ cū ipsa dicat gradus positūū entis. qd potest aliqd cāre: tūc illa nō erūt nota. et ita demonstrabilia in se: sed nō nobis sic oī concedere illud extra in qōne 6. pmi libri. **¶** Sed illud de infini⁹ nō valz. quocūq; n. spēs forte plures sūt pōles: et tū de quolibz nō minus est scia. sic h. Nec valz d corruptibile singulariū: quia corrupti bilit sua passio p suā diffōnē sibi uest. potest enim. et vlc corrupti ab actu eē corruptis oibus singularib⁹. ergo. Quod etiā vult ap. 7. quod cū extra sensum fiat. ima⁹ est ytrū sunt vel non. **¶** Ratio. hoc ē de cognitōe si est: siue rei in ppa exētia. sic etiā de yli est imani⁹ nisi scia⁹ necessariū in aliquo singulari: quia tū talis exētia ē magis singularis quam ylis: quia nō est ylis nisi in singulari. idē sic singularia magis dicunt nō scibilia: quia talis cognitio magis cōpetit eis. **¶** Ad aliud dīe ille sunt pmo diuerse in nullo pueniētes. **¶** Iuxta hoc nota: quod si gnatio deberet dici equoale in dīnis. quia ppietates psonales nō sunt eiusdē spēs. qd quolibz in creaturis. quia differētē idiuuuales sunt pmo diuerse. **¶** Itē nota quod a differētys idiuuualib⁹. qd quid abstrahit est aliqd scōe itentionis: et non pme. et sic cū intelligo adaz nō intelligo singlarem: quia si ipse oīderet nescire quod ipse ēēt. Sed intelligo conceptum positū ex hoie et singulari: quod est quodā cōe scōe itentionis. talē etiā conceptū habeo. intelligēdo quodcūq; singularem. **¶** Quod vō pdictū est quod qd abstrahitur a dīntys idiuuualib⁹ est aliqd scōe itentionis. hoc sic corrigit abstractio ppietatis est pdicati dīntis qd subiecti. non enim. passio cōmūis dī ppietatis abstrahi a subō nō quertibili: tū cōmūiter loqūdo dicit abstractio. idē dīntys idiuuualib⁹: sicut nec specificis nihil potest abstrahi pmo mō: quia sunt rōnes reales oīno simplices pmo diuerse alias ēēt pcessus in infinitū. Sed scōe mō pnt multa abstrahi. et nō solū scōe itentionis: ut pte dicit: sed et pme ut idiuuui ynu nūero p se exis incōmunicabile que forte sunt pme itentionis. Sic ergo intelligendo positū ex nā yli: et aliquo tali: ut pte obiecti: nō ut ratiōe oī. **¶** Ad 4. m. per arg⁹ factū de intellectu de dīa cognoscēda quod nullus sensus p se cognoscit singlarem: quia eiusdē sensibilia simile oīno nō discernere ab ipso. **¶** Contra. imo ex loco. sile nūerys ē p se sensibilis. **¶** Ratio. si qd idēz in dībus locis. qd tūc. similis ē ex loco. ergo nō ē per se hoc quod nō est hoc per locū: quia si cognosceret hoc in quantum hoc: et ita distingueret ab illo. positū quod simul ēēt. imo quocūq; posito stāte hoc. **¶** Ad illud de nūero oī glosare. certū ē enī si sp sunt noui rady solis in medio. sic quod nullus durat ibi diu quod visus noster illū numerū nō cognoscit. intelligendū est qd numerū dissimiliū. **¶** Alia opinio de sentiēdo singularem. rāgitur in fine qōnis 6. pmi. ar. 1. nō bene soluitur forte. Aliter potest dici: quod sensus nō est alicui⁹ nisi pntis secundum naturā et in exētia actuali: quod nō ē nisi singulare. itellus intelligit abstrahēdo ab hie et nūc. ē nō s3 quod actuali exis in nā cui⁹ exētie conditiones sunt hie et nūc. ista abstractio semp necessaria est in intellectu. **¶** Hoc dubiū: ut p in qōne 6. i. hui⁹ tū talis abstractio nō facit singulare dicibile d multis. Ita enī hic hō est intelligibilis: nō ut exis sicut hō. itellctus ē ylis per abstractionē ab hie et nūc. ista abstractio est ens per accidens: nec primo intelligitur: sed albedo cui tū intelligibili vlc denominatiue cōuenit diffō ylis: quia nullo yteriori facto circa ipsū est dicibilis de plibus cū nō itel ligatur sub rōne alicui⁹ pphibit istā plicitatē pōles nō i

T. c. 35.

possem per abstractionē ab hic & nūc: hoc mō tñ vlt̃ itelli-
git̃. hoc est tñ illud qđ vt sic natū est denotari ab vlt̃itate:
nō tñ vlt̃. sic qđ vniuersalitas sit rō intelligēdi: sicut ē b: tñ
Intelligibile intelligit̃: singulare tamē est ex parte sui intelli-
gibile cū sit qđ: sed nō a nobis nūc itellectiōe simplici po-
sitiua. albedo vlt̃is & albedo singularis sunt accept̃o po-
siti entis per accēs: & poster̃o itelligunt̃: sicut bō albus. sin-
gulare vlt̃o sentit̃ p se nec compositiū. Balbe nec albedo fin-
ens per accēs. & ipsa singularitas ē tñ intelligibile. & aliqd
z itentiōis: & cōmune albedini & sono. S3 albedo cōiuncta
dñe idiuiduali: & sic ē natū denotari a singularitate. nō sic
qđ cōiunctio sentiat̃: nec ista dñe idiuidualis: nec cōiunctio
sit rō formalis sentiēdi: s3 modus quidam rōnis formalis
sub quo mō est ratio sentiēdi. Cōtra. tñ albedo sentiē
cuiusq̃ sit cōiuncta. ergo ipsa vt ē sic nota nō repugnat di-
ci de plurib⁹: sicut nec ipsi vt est itellecta. ergo vlt̃ ita senti-
tur: sicut intelligit̃. Silt̃ vlt̃ sic est extra aiam: qđ albedo
extra aias semp sit cōiuncta dñe idiuiduali: tñ albedo pū
naturalr est: qđ illa cōiunctio. illi sic non repugnat dici de
multis: licz cōsiderate sub dñe per dñas repugnet. qđ sicut
vlt̃ itelligit̃ sic est extra. C Rñ. ibi ē albedo vlt̃is vbi se-
parat̃ a p̃hibēte dici de multis: qđ ibi nō imple. ergo pos-
sibile est b ēē in int̃e. sibi. n. itellecte nō coniungitur dñe
idiuidualis sibi in re cōiungit̃. & sibi sensate maxie. C Si
hoc addit̃ qđ sensus est rei fm qđ ex: qđ est verū de existē-
te forte. C Cōtra. si itelligis separi reali sic. qđ nō iungat̃
itellecto in re: s3 ē. abstrahētū eni nō est mediū si inq̃
tū ad actū cognoscēdi sic in sensu. qđ heccitas non sentiē
Silt̃ ē in existēdo: qđ illo cē pōt qđ est albedinis p̃prium
nō est dñe idiuidualis: qđ poster̃o nisi dicat̃ qđ videre co-
lorē. C Rñ. itellecto in se per accēs cōiungit̃ dñe idiui-
dualis. ita qđ nō necessario: sensato per accēs hoc sine quo
nō: sed necessario ex tñ p se: qđ ille pōt gradus qđ est albedi-
nis in se: cū dñe idiuiduali facit vñū p se. C Ad argumen-
ta dñe itellecto in se: qđ sūt super p̃mū libz. p3 qđ nunc
nūq̃ itelligit̃. vnde perfectissima scia nūc nobis pōssit
de spē spālissima ibi status. S3 difficultas est dñe hoc. cū. n.
multa singularia faciāt multa fantasmata: quare nō a q̃ti
bet abstrahit̃ spēs vlt̃is. & ita vel erūt tot vel voluntas ibi
aliqd facit: qđ ē icōueniēs. C Rñ. si cōm ad hoc quere. f.
di. 3. p. in rñsione tertiē rōnis pncipalis illius qōnis. an o3
ponere spēm intelligibile in memoria pcedēte actū itelli-
gēdi. C Ad aliud. vlt̃itas est p se rō intelligēdi quodlibz in-
telligibile nō itellecta vt obiectum nec vt pars formalis
obiecti: sicut fin^{tas} rō formalis sentiēdi nō vt obiectū: nec
pars. sed p̃cise rō. imo si debz itelligi itelligit̃ sub rōne vni-
uersalis. Ex^{tas} masculinitatē volo cōcipere qui ē modus p̃-
cise cōcipiēdo deū: nec obz: nec pars. illū modū si facio ob-
iectū: cōcipio sub mō femi^{tas}. Uñ masculinitas ē feminini
generis: tñ forte vniuersale est ratio itelligendi non ita in-
tellecta: sicut modus grāmaticalis. Qđ. XIII.

Vniuersale per se itelligatur.
De sic videt̃. qđ ens per se ē
obm intellectus. per Aui. p metaph. ca. 5.
& nō tñ ens in vlt̃: sed qđlibz ens iquantū
h3 rōne entis. qđ ergo maxime ē ens ma-
xime est intelligibile. S3 pma suba maxie
est ens: qđ maxie ē suba ex libro p̃dicamē
t. d. fba. toz. ergo zc. C Itē operatio realis nō est nisi a singulari.
S3 mouere itellectum obiectiue ē opatio realis. ergo zc.
t. c. i. z. 33. C P. posterioz. sicut per siltm cognoscimus conclusio-
nes. ita per iductionē pncipia. S3 nulla potētia arguit dis-
currēdo per iductionem nisi intellectus. ergo sibi notiozes
sunt p̃misse p̃tione. ergo per se itelligit singularia a qbus
arguit iducendo. C P. cognoscēs dñam per se aliquoz
extremoꝝ per se cognoscit extrema dñā: sed itellect^{tas} per

se cognoscit dñam iter singulare & vniuersale. ergo per se
cognoscit vtrūq̃ extremū. Sic arguit p̃hs. z. de anima de t. c. i. 45.
sensu cōmuni. C P. intellectus reb⁹ quos itelligit nomina & ide.
ipōnit. Imponit aut̃ noia singularib⁹ qbus etiā attribuit
itentiōes: puta hāc. singulare idiuiduū p̃pōnes opōnes dñ-
rias de eis facit que p̃tinet ad itellectū. Nec illa reflexio
quā ponit videt̃ multū valere cū ista possint itelligi an
abstractionē vniuersalis imo dñ^{tas} cuius spē sit hoc idiui-
duū. C P. nisi itellectus per se itelligeret singulare quō
volūtas pōt per se velle actū singulare: & quomō tūc pec-
caret. Videt̃. n. qđ nullo mō: cū volūtas nō possit p se vel-
le nisi qđ ē per se ab itellectu cognitū. C P. si repugnaret
singulari vñ singulare est per se itelligi: quomō possit an-
gelus p se itelligere seip̃. & deus se: ergo certū est qđ singu-
laritas nō ipedit itellectionē. Si ergo aliqd aliud. p̃ impe-
diat. puta accētia ānera separent̃. si mālitas vel qđ aliud
certū videt̃ qđ intra qđitate singulare non est nisi qđitas
spēi signata: tolle igit̃ omnia impedietia itellig^{tas} ita per se
mouebit̃ intellectus a singulari: sicut a spē natura. C P.
spēs genita cū sit cēntialr similitudo nō solū p̃mū gignē-
tis ipsam: s3 mediātā. & hoc sub ista rōne obiecti sub qua gi-
gnit̃: qđ alia rōn regeret aliā spē p̃pter aliā representatio-
nem cū spēs in itellectu sit genita a singulari: s3 me^{tas} illud
semp representabit̃: licz eni nonū lumē regatur ad illam
gignitiōem in itellectu: qđ pōt dare itensū vel minus i-
tense representare. nūq̃ tñ dabit aliud in representatione
obiecti qđ illū a quo gignit̃ mediate vt immediate. C Rñ.
qđ semper representat istud a quo gignit̃: sed nō sub illa
rōne. ita qđ gignēs eadem rōne habeat iquantū gignēs cū
rōne obiecti representat p spēm genitā. aliqñ q̃uis ponis:
qđ singulare p̃mo itelligit̃ saltem: tñ o3 te pcedere qđ a spē
singularis in itellectu possit abstrahi species vniuersalis.
Aliqñ vlt̃ nūq̃ itelligeret̃: legatur qđ illa spēs quaz tu po-
nis vlt̃is per se representaret singulare in rōne obiecti.

Contra si singulare per se itelligitur duo singularia
erūt duo per se itelligibilia. & cū itell⁹ sim-
plex per se nō itelligit nisi qđitatem: duo singularia habe-
būt duas qđitates. & p̃ p̃ns duas diffinitiones. & ita erunt
due spēs. C Rñ. p̃mū p̃ns ē cōcedēdū: sed itell⁹ nō itel-
ligit nisi qđitate ab^{tas} vlt̃is: vel hāc qđitate: vt magis b qđ:
qđ qđitas forte nō h3 iferi^{tas}. S3 quid h3 hoc qđ: qđ non est
per accēs ens. iō p se itelligibile: s3 hec duo qđ nō hnt ou-
as diffinitiones. C P. ad pncipale arguit̃. si singulare per
se itelligit̃. ergo nō vlt̃is ē falsum. p̃batō dñe: qđ si sin-
gulare & vniuersale p se itelligātur: aut qđ eandē spēm:
aut p aliā. Non p eandē spēm. Tum qđ illa rep̃ntaret oia
singularia sub p̃p̃is rōnibus. & sic idē est pncipūz cogno-
scēdi plura vt plura. & similr idē representabit aliud sub ra-
tione distincti & idistincti que sunt icōueniētia. Tū qđ vni-
uersale & singulare in rōne obiecti simplr differūt. Tū qđ
semp simul ambo itelligerētur nisi itellectus vteret̃ spē:
nūc ad hoc: nūc ad illud: & istū vsūz oporteret qđ pcederet
cognitio hui^{tas} & p̃ aliā spēm. Tūz qđ vtraz eēt eq̃
abstracta. & oia h̃ret eadē: vt videt̃: tam fan^{tas} originās qđ
itellectū agētē creantēz & quare qđ vna ē magis vniuersa-
le qđ alia. C P. si p̃mo gignit̃ spēs intelligibilis singularis
ex fantasmate: aut gignit̃ alia vniuersalis de eodē: vel ē
de illa: & tūc tot spēs erūt vniuersalis quot singularium. &
sic ifinite: aut nō necessario cōgignitur spēs vniuersalis: s3
tñ volūtaria. & hoc vñ irrationale oīno: qđ gignitio spē sit
nālis. aut scđa spēs vniuersalis redit in idē cū pma. & augz
eam. & sic cognitio vlt̃is poterit itendi in ifinitū: & etiā seq̃-
retur qđ quāto plura singularia video: tāto p̃fecti^{tas} cogno-
scā vniuersale. C P. propterea si singulare sit p se itelligibi-
le duo singularia habebūt duas spēs p̃p̃ias in itellectu:
& duas itellectiōes actuales: & sic ex multis actibus circa

vrūq; potest generari habitus qui sit per se illius obiecti cui? est actus. ergo due scie erūt de duob' singularib' eiusdem spēi: qd videt' multipl' impole. qz tunc duo accidētia eius de spēi sit in eodē essent. Tūc etiā nullus sciēs aliq' de spēi spālissima cēt perfecte sciēs: qz tūc in vli nisi sciret de oib' bus singularibus. tūc etiā idēz posset brei finitas scias. tū qz idēz sciēs de vno singulari. ppter hoc nō sciret de alio. ergo opz alio singulari intellecto ad sciendū de isto: accipe sciaz de nouo per iuentione vel doctrinā. nec tūc per vna artē edificatū sciret aliq; facere domū nisi vna. ¶ Rñō ad hoc. nō oīs intellecto p se iterata gñat bitū sciētiā sit cuiusdāz de quodā per mediū qd est diffō de duob' singularibus nō intelligit aliq' per duo media q' sint diffinitio nes. ¶ Contra ibi est hoc subiectum hec passio: hec causa. quare. ergo non est alia scientia.

Ad primū argumentū pro alia pre dicit' q' ens est obz intellectus. nō tū vt cōmuniūmū: s' vt extēdit se ad qdlibz ens imateriale. vel cōsideratur vt imāle. hoc est abstractū a mā non simplr: sed indiuidualit' tale aut abstractū est vlt. ¶ Alr dicit' detur q' ens vt extēdit se ad quodcūq; sit obm intellect'. Qū dicit' vltra q' singularē est maxime ens. hoc falsus est in mālibz per se loquendo: imo illud quo format' est aliq' singulare: vt mā indiuidualis magis facit ad nō esse qz si esse spēi per se esset sine tali mā: qz illa est pncipiū corruptōis. Et qū dicitur q' pma suba maxime est suba. vep est vt suba dī a substādo: qz plibus substat. ita intelligit' oīm in pdicamētis nō autē maxie suba: qz perfectissima in essendo. ¶ Ad 2^m qū dicitur q' mouere realiter est fin'. Dico q' mouere itentionaliter impmendo spēm pōt eē obti vltis. ¶ Aliter dī q' intellectus nō mouet itentionalr ab vli: s' ab intellectu agente pncipalr: a fantasinate intraliter quoz vtrūq; est singulare. ¶ Ad aliud dī q' intellect' pmo intelligēs vniuersale cōsiderat se p aliq' illud intelligere: nō p essentiā suā: qz d' nouo illud intelligit. ergo per aliq' in se factū qd nō pōt eē nisi sensus: q' fantasma aliq' receperint a singulari extra. ergo sic reflectēdo intelligit singulare: tū sic intellect' pparatōes fac' z iductōez z itentōes attribuit. ¶ Ad aliud. In mē qd est pncipale efficiēs gignitōis spēi de aliquo magis confert spēi vni representatū obm sub certa rōne: qz originās. Licz originās det sibi vni representatū nām obiecti in se. ¶ Ad aliud cōcedit q' singularia imālia sunt per se intelligibilia nō materialia: qz pncipiū indiuiduatōis in eis est mā indiuidualis. ¶ Pma rñō. z scda z tertia z 4ª satis vident' eē fin' sententiā Thome. pma pte. 85. r. 86. q. pma. z alia viā quere de obo intellectus. in 2^a. questioē 3^a. in fine. ¶ Cōtra respōsiōem scdam ad pū ar^m pncipale. z cōtra respōsiōē 7ª argumēti. Singularitas nō est per se cā non intelligibilitatis. hoc enī pcedit rñō ad 7^m: z oīz pcedere de deo saltē natura indidui nō addit vltra nām spēi nisi fin'. ergo nihil est in singulari impeditiū intelli^m. quia nec forma spēi nec mā nec singularitas alteri vel amboz z nihil est in p^a singulari lapidis nisi mā singularis z forma singularis lapidis. ¶ Cōtra pma respōsiōem ad 2^m ar^m mouēs itentionalr: pus naturalr est: qz ipēs ab ipso impressa sit in intellectu possibile: s' illa pus naturalr est ibi qz obm cui? est fit ibi: vt cognitiū in cognoscēte. si ergo vniuersale fm q' vltē mouet itentionalr illā spēm impmēdo pus naturalr vltē: vt vltē habebit aliq' eē: qz sit in intellectu: vt in cognoscēte. S' illud eā pus est eē extra intellectus. igit' vniuersale fm q' vltē hz eē extra intellectum. z aliud q' cognosci. ¶ Cōtra respōsiōē scdam cuiuslibz potētie passiue ppiū obm est eius motiū. ergo ppiū obm intellectus possit est fantasma vel intellect' argos. ¶ Rñō. ppō pma ē falsa. Nā potētia cognitiua non tū hz recipere spēm obiecti. S' etiaz tēdere per actus suū in obm. Et illud 2^m est

eēntialius potētie: qz pū requiritur ppter impfectiōez potētie z obm pncipalibus est obm: qz in ipm tēdit potētia qz qz imprimit spēm. Qd p3. si deus imprimeret spēm itelletui vel oculo: eodē mō ferretur in obm: sicut modo z obz ita esset obm. Sed de' nō esset obiectū: qz in ipm nō tēdit potētia: z tū ipse impmēscit ipse in angelo spēs creaturarū. ¶ Dec ergo eua. cuiuslibz passiuū est aliq' motiū per se: s' nō oīz in potētis appēhēsiū: q' illud motiū sit ppiū obiectū potētie sub rōne qua est motiū. S' oīz q' ipm sub rōne qua obiectū terminet actus potētie. Hoc patet in voluntate: qui enim dicit' eam passiua: dicit' eā moueri ab o^o. fm q' intellectum est: sed tendere in o^m. non fm q' est in intellectu: sed fm illud quod est in se. iuxta illud cōmentatoris. iz. metaphysice. mēto. 36. Balneū fm q' est in aia. mouet appetitū effectiue: sed f3 q' est in se extra mouet vt finis. S' ppiā rō obiecti volūtatis est rō finis: z vt res ē in se: z nō ratio efficiētis: nec vt est in intellectu. q' p3 falsitas ppōnis. z quō uerificat'. imo nec ē vera in potētis naturalib'. obiectus enim ppiā potētie passiue est accidēs vel ens actū ad qd terminat'. z illud nō agit in potētiā passiua. S' aliud in ipsam agēs pducit istum actus: vel istud ens actū. ¶ Alr dicit' bec ē falsa. Dis potētia actiua nata est per se agere i suū obz. Si obm suū sit termin' sue actiōis: terminus intellect' agētis non est ipm fantasma in qd agit: sed vltē saltē in cognitiūis videt' verus. intellect'. n. dei est actiū respectu sue eēntie: nō tū agit qd qz in ipz. si mlt' volūtas nostra nihil agit in obm suū: etiā fm ponentes ipsam esse actiua: sed tamē sua actione tendit in obiectus. Probatur ergo falsitas pme: quia nec omni nec soli o^o cōtingit vel cōuenit mouere. ergo zc.

Victum est quidem igitur z nunc ipsum verum: z tamen amplius z manifestius dicem' repetētes. Nam quēcūq; sunt rationis partes: z in quas diuiditur ratio: he sunt priores: aut omnes aut quedam. Tex. cōment. XXXV.

Questio.

CV.

Trum singulare sit per se itelligibil' lea nobis. videt' q' nō. auctoritatib'. Et pmo auctoritate Ar. b. videt' enī dicere pluries oīdere: q' abeūtibus a sensu zc. ¶ Itēz. z. de aia. sensus est singulariū intellectus vltimū. ex quo multipl' arguitur hic: q' diuersarū potētiāz sunt diuersa obiecta: z in permutatō. Et etiaz deducit' de pportioē potētie ad subm fm māle z imateriale. intellectus angelicus oīno imaterialis. sensus oīno mālis. intellectus noster medio mō. ergo cōsimiles cōditiones obiectoz. ¶ Additur etiā q' rto: q' mā fm se est ignota. illā cludit' singulare Maior habet in isto ca. z ad hāc itentioēz videt'. Minor habet ex de celo z mūdo. Lū dico hoc celū. dico mām zc. ¶ Itē qd qd ē. est obz itellet'. ex. 3^a. de aia. singulare nō hz ppiū qd qd ē. Lū q' tūc eēt diffinibile. Tūz q' tūc de ipso esset scia ppiā: quozū vtrūq; est cōtra Ar. ca. penulti mo b'. 3^a plonē. z improbat 2^m. qz tūc qūq; scia eēt scientia qūq; nō sciētia. Lū etiā 3ª infinite possent eē sciētie. qz i finitas nō repugnat singularitati. vnde ppter hāc rōnem fm Porphy. Tūbet plato gescere z singularia ab arte relinq' re. Lū etiā. 4. habēs notitiā pfectā de spēi spālissima habet impfectā: z in potētia tū de quolibet singulari: sicut ē de gñe z spē. Sed hoc dñs iprobat'. Nā agēs per cognitio nem nō pōt perfectissime sic dirigere in agēdo: nisi cognoscat perfectissime agibile qūm pole est. Artifex aut per artē tū habēs vniuersalē cognitionē de domo perfectissime se dirigat in faciēdo banc domum: ita perfecte: sicut sit

T. c. 35.

T. c. 66.

3des p

ph. 7. i.

sterioz.

T. c. 35.

T. c. 92.

T. c. 10.

zide.

T. c. 53.

hāc pfecte eādē spūs nouisset. igit̃ domus facta nō ē na-
ta pfectius cognosci ab ipso q̃ in vli. ¶ Itē ad pncipale. si
singulare per se intelligit̃. vniuersale per se nō intelligitur.
Pns est flm. pbatio p̃ne: aut vniuersale intelligeretur p eā-
dem spēm: per quā ⁊ singulare: aut per aliā: nō per eandē.
Tū qz idēz quō representabit aliquid sub rōne distincti ⁊
ī distincti. Tū qz aut sic per eādē q̃ vnica spēs que est
ipsius vli. est etiā omniū singulariū aut quēcūq; est alicu-
ius singularis. ppria. illa etiā cū hoc est ipsius vli. Nō p̃-
mo mō: qz vnica spēs nō est distincta rō cognoscēdi plura
vt plura. nō scō mō. qz tūc essent tot itētiōes vniuersaliū
quot singulariū. Nō scō pncipali mō. Tū qz tūc pari ra-
tione manet spēs vniuersalis cū spē cuiuslibz singularis: ⁊
tūc infinite spēs erūt vli: aut si scōa itendat p̃mā poterit ī-
tendi cognitio vli in infinitū. quicūq; n. plura singularia
intelligit perfectius intelliget vli. Tū qz qn̄ due spēs in fue-
rint: q̃re altera est vli ⁊ altera singularis cū ab eodē san-
tasinate gignant̃ ⁊ vtute eiusdē intellectus agētis:

Contra intellectus recipit dīam iter vniuersale ⁊ sin-
gulare. igit̃ extremū ⁊ vtrūq; fm̄ p̃iaz rō-
nem: qz tū sic dīnt. ¶ Item discurre ad singulari ad vli. ⁊
ecōuerſo. q̃ cognoscit vtrūq; extremū discursus. ¶ Item
singulare solū mouet intellectū: qz mouere illū ē actio rea-
lis: ergo est subiectū. ¶ Itē vtus īferior: vt sensus pōt co-
gnoscere singulare. ergo magis superior. ¶ Itē spēs p se
representat illud a quo gignit̃ quelibz spēs intelligibilis p̃io
gignit̃ a singulari. nō ab intellectu agēte: qz tūc esset ei⁹ spe-
cies ⁊ pncipiū intelligēdi ipm̄. dicitur q̃ in alio lumine ali-
ud representat: ¶ Cōtra. lumē nō facit aliā spēm. spēs ex
nā sua representat illud cuius est. Ex^m de quercu putrida.
nō valz: qz due rōnes agēdi cōcurrūt fm̄ quarū vtrūq; in
lumine semp agit: s; altera actio est īceptibilis sensui qū
fit fortior actio. l. lucis īcorpatē. ibi qn̄ color mouet in pre-
sentia luminis maioris. quādo aut fortior nō pōt esse pro-
pter defectū luminis minoris percipit̃. ¶ Itē ad pncipale nul-
lius est distincta memoria: cui⁹ nō precessit distincta appre-
hēſio. intellectus suorum actūū: qui non sunt sensibiles: h;
dīſtinctam memoriā: vt p; ⁊ hoc īq̃tū singulares. ergo ⁊
dīſtinctā noticiā habz eorum quādo ſunt.

Rñō. questio est metaphysica q̃tenus querit de
intellectus simplr. p̃tinet ad libz de aia. q̃ten⁹ querit de in-
tellectiōe singularis respectu intellect⁹ nostri ⁊c. ¶ De p̃-
mo articulo p̃ videndū est quō singulare sit p se intelligibi-
le. 2° quomō est pmo intelligibile. 3° quō dupl̃r erit sum-
ptū p̃mū intelligibile respectu duplicis intellectiōis.

De primo intelligibilitas ab^m sequit̃ entitatē: vt di-
ctū ē. 6. q. vltima. singulare totā entita-
tem q̃ditiuā superiorū īcludit. ⁊ vltra hoc gradū vltime
actualitatis ⁊ vnitatis ex q̃one de īdiuiduatōe que vnitatis
nō diminuit: s; addit ad entitatē vnitatē. ⁊ ita ad itelli^o.
¶ Item singulare nihil īcludit: quod non īcludit vli nisi
gradū p̃dictū: sed nō excluditur ab ipso intelligibilitas rō-
ne alicui⁹ īclūsi in vli: qz tūc vli nō esset per se intelligibile:
nec rōne illius gradus: qz tunc deus vel angelus singula-
ris nō esset per se intelligibile. ergo ⁊c.

De secundo pmo intell^o est q̃ adequat actū intelli-
gendī. puta quādo videt̃ quantū bi-
pedale vt adequat vīſionē pars eius licz per se videat̃: nō
tamē adequat vīſionē: sic qn̄ spēs intelligit̃ vt adequans ī-
tellectiōē illud est pmo intellectū: nō gen⁹ nec dīa pmo ī-
telligit̃: licz vtrūq; p se intelligit̃. ¶ Ad p̃positū. q̃d cūq;
aliud a singulari intelligit̃: īcludit īcomplete singulare q̃-
tum ad q̃cōd intelligit̃ ē in eo: qz nec īcludit gradū quo sin-
gulare est singulare. singulare aut īcludit p̃plete q̃cōd est
intelli^o in quocūq; superiori. Nō est ergo natū intelligi sin-

gulare vt pars īclūsa in pmo intellectu: sed tū vt primū in-
tellectū in quo alia quēcūq; supiora per se intelligunt̃. Inq̃-
ta hoc addit q̃ idee diuine maxie erūt singulariū: qz dīſti-
cte representāt oīa alia intelli^o a deo.

De tertio intellectio est duplex. vna q̃ditiua que
abstrahit ab exītia. Alia que dīſīſio q̃ ē
exītis: vt exīstēs. Prima licz sit cōmuniter respectu vli
pōt esse pmo respectu singularis: ⁊ qn̄ est singularis est ei⁹
p̃mo. nō. n. singulare ex se determinat ad exītia: qz abstra-
hit: sicut ⁊ vli intellectio scōa est simul totū. i. singularis ī-
quātū exītis. Et sic exponēdo simul totū apud A. nō īclū-
det aliq̃d accidēs. Sed tū exīstētiā que nō est de rōne ali-
cuius: nec īquantū quid: nec īquantū hoc participās quid
Nō ē aut singulare pmo mō. obm̄ intellectiōis scōe: nec ecō-
uerſo sicut exponēt̃ rēspōdēdo ad 2^m argumētum.

De secundo articulo pncipali pmo videndū est
quomō intellect⁹ noster in hoc statu
nō intelligit per se singulare: nec sensus sentit. 2° quō aliq̃
mō intelligim⁹ singulare ⁊ sentim⁹. ⁊ quomō.

De primo ostenditur q̃ ita est sic. potētia cognoscēs
p se aliq̃d obm̄ sub aliq̃ rōne circumscri-
pto quocūq; alio illo remanētē cognoscet illud per se. nō
sic est de intellectu nec de sensu nostro respectu singularis.
ergo ⁊c. P̃batio p̃me p̃tis minoris. dīſtincti^o intellectio
singularis v̄ ē alicuius itētiōis quā intellectus dīſtincte
cognoscit: s; posita illa p̃cise amota dīa t̃pis amoto alio
⁊ alio gradu itētiōis. ⁊ sic de oībus accitibus illi itētiōi
nō videt̃ q̃ intellectus noster sciat dīſtinguere vel dīſcerne-
re sit ostendatur sibi a quacūq; alia itētiōe singulari eiusdē
speciei. q̃ ⁊c. P̃batio scōe partis minoris per idē. H̄ albe-
do ponat̃ simul in loco cū illa albedine. manet ergo h̄ ⁊ h̄.
illa ⁊ illa. qz h̄ nō est h̄. per hoc ē in loco alia. nūqd̃ sensus
discernit in eodē loco duas esse albedines nūero si sint eq̃
itense nō. Quomō etiā vīſus discernit diuersitatē solariū
radiōz: qui tū a q̃busdā ponitur cōtinue variari. ¶ Con-
tra illud obicit̃ q̃ nūeris p̃p̃ioz sensibiliū est p se sensi-
bilis. ¶ Rēspōdetur quādo vtrūq; sensibile fm̄ illā vni-
tatē fm̄ quā est pncipiū nūeri est: p̃p̃iū sensibile talis non
ē vnitatis singularis p̃p̃dicta. hui⁹ p̃mi querit̃ ppter qd
¶ Rñō nulla potētia cognoscitiua in nobis cognoscit rē
fm̄ suā ab^m cognoscibilitatē īq̃tū. s̄ est in se manifesta:
s; solū īq̃tū est motiua potētie: qz potētie cognitiue hic
mouet̃ ab oppositis: natura aut nō mouet fm̄ gradū sin-
gularitatis. Tū qz ille gradus nō est pncipiū actiōis: sed li-
mitatiū pncipioz actionis: tū a posteriori: qz nō est p̃nci-
piū affimiladi: sed nā tū ⁊ idē est pncipiū agēdi ⁊ affimi-
ladi. ¶ Cōtra. op̃atōes sunt in singulariū. pmo h̄. ¶ Rñō.
si intelligat̃ de pncipio quo exponit̃. illud est nāc non sine
fin^o: nō tū fin^o formalr. ¶ Cōtra. dōcū est q̃ intellectus nō
ster in h̄ statu non pōt cognoscere singulare sub rōne qua
est singulare: qz nā nō mouet fm̄ gradū singularitatis: qz
ille gradus singularitatis nō est pncipiū actiōis: s; limita-
tiū pncipioz actiōis. Sed hoc si verum ēēt cōcluderet
q̃ angelus nō intelligit singulare. ita q̃ singularitas sit mo-
dus intellecti: qz ei⁹ intellectus ē passiuus. Jō d̄ corrigēdo
q̃ oīs entitas actualis cuiuscūq; rōnis est rō agēdi in intel-
lectū actiōe intelligibi^o. qz sic act⁹ ⁊ intelligibile quertūtur
p̃bat̃ de exītia que ē alteri⁹ rōnis ab entitate q̃ditiua:
⁊ īdiuiduali: que tū mouet ad intellectiōem que ē vīſio: nō
tamē entitas īdiuidualis vel exīstētie est pncipiū actiōis
nālis dīſtincte p̃actōem intelli^o itellcūale. ita enīz q̃ritas
est actiua. Ex hoc sequit̃ q̃ intellectus īmediate receptiū
actiōis obiecti pōt moueri a singularitate. nō aut q̃ est re-
ceptiuus mē^o actione nāli tū p̃mus est itellus angelicus
qui videt̃ īmediate singulare materiale. scōs est noster in-
tellectus in quē nō agit natura nisi mediātē gignitiōe in

sensum que pōt dici actio nālis mālīs respectu illius que est intelligibilis in inte^m. Cōtra. intellect^r noster habz aliā quā intellectiōē que dicit visio pōt esse nature existētis sine visione singularitatis: sicut visus oculi videt. ergo intellectus noster ē immediate receptiv^r actionis a re. ergo a singulari. C^o hoc cōcedit alr nō esset memoria in intellectu vt est pteritiū. illa nō est nisi cui^r fuit visio intellectus/ lis: tūc corrigitur q^o oīs entitas actnalis est rō agēdi immediate in intellectu qui capax est: nō cuiuslibz actionis i^mmediate: s; a tali entitate. sic intellectus angeli a quacūq; entitate. nō nō. nūc ab entitate indiuiduali. Que rō cum sit capax actōis ab existētia que magis videt alterius rōnis. C^o Itē quare angelicus nō nō. nōne potētie eiusdē ratiōis sunt respectu oīs entitatis. C^o Istud poni pōt 3^m: cuius nō est cā in nā potētie intellectiue cū illis duab^z de fantasia/ te: tūc angelicus pōt: q^o perfectio nec passivus a plurib^z est imperfectus quādo nō pōt perfici nisi patiēdo: sicut per spiciū nō est min^o perfectū qd est illuminabile a quocūq; luminoso: qd tūc a sole. vlt^r de intellectu agēte pōt dici q^o nō hz actiōem circa intelligentiā. i^mdeo nulli obiecto coagit in inte^m visiva que est immediate in intellectu non mediāte spē in memoria. Tūc. n. nō ēē visio: s; nec intellectus agēs obiecto nato intelligi visive coagit ad spē in memoria: q^o illa fit ibi mediāte visioē. r ita ab intelligentia: non ab intellectu agēte. C^o Itaq; cū oīs entitas: que est actu in re nata sit ab angelo videri nulla requirit itē^m agentē: nec in nobis natura que nata est videri: r est actu in re vt nā. S; nec in nobis respectu singularis. q^o si esset natus mouere intellectū nostrū esset ad visioē singularis: vt vlt^r non est actu in re. r ita nō est actu sub rōne talis intelligibilis: nisi fiat in memoria: q^o intelligentia p^rsupponit actu intelligibile. ergo nō pōt fieri in memoria ab intelligentia. Sed tūc ab intellectu agēte. nō a re tūc: q^o nō sic est ideterminata: nec natura est sola agere nisi in intellectu: nam in angelo r nobis tūc ppter vniuersale est intellectus agens.

De secundo dicit q^o intelligimus singulare reflectēdo ad fāta smata. intelli^r. n. per li^m. nēā reflectā fm Az. in. 3. de aia. pmetator hz lineas speralem. r ipse sic exponit: r qd itas abstrahit a qditate. donec reflect qd itas a qua nō posset abstrahi. S; tūc esset linea recta nō spera nec speralis. C^o Alr exponit q^o in fantasia cōsumum est sub cū accitibus vlt multa accidētia mutuo se hētia intellectus intelligēdo vlt abstrahit qd cūq; illoz intelligēdo tandē vt intelligat singulare fm nāz que ē h. nō inq^o tū h; s; cū accitibus p^rys hūc cōponit sūbū cū accidētibz. r ita termin^a a quo r ad quē reflexiōis est cōsumum. r in medio est distinctiū. vnde dicit q^o nō tū sunt nomina scēde itentiōis conditiones singularis exprimētia: vt singulare suppo^m rē. Sed etiā aliqua p^rme itentiōis: vt indiuiduū vni^z numero icōmunicabile rē. Natura igit determinata istis intelligitur: r est cōcept^r nō simpliciter simpliciter ens: nec etiā simplex quiditatis vt homo. Sed tūc. q. per accidens vt homo albus: s; non ita per accidens r ite est determinatior cōceptus ad quē venimus in vita ista. nā ad nihil devenim^r cui de rōne sua inq^o tūz a nobis cognoscit dīctorie repugnat alteri esse. r sine tali conceptu: nūq; cōcipi^r singulare distincte. de hoc aut r quomodo aliter fm^r sit intelligibile. quere qōne de vlt. quō autes est sensibile. quere in solone scōi argumēti.

Ad argumenta igit. Ad p^rmū q^o dicta Az. hic cōmuniter sunt de simul toto illud. n. imāifestū ē recedēs a sensu r scia fieret nō scie/ tia: q^o habet^r idē manēs mutato obiecto mutare^r. C^o Ad aliud. illud est modus obiecti nō rō intrinseca neq; cognita Cōtra. q^o oīa iter obm sensus r intellectus. C^o Rō. sensus est subordinatus. ergo obm fm omnē ratiōē subordi

nat. ideo nō valz pportio permutata: sicut nec in alijs ordinatis. S; quō est sensus singularis determinate magis q^o intellectus. C^o Rō. sensus simul totius est. r ideo act^r sensus nō est abstractus ab existētia. intellectio aut abstrahitur. Et ē ista cōditio obiecti nō tū per accēs cōcomitās: s; per se inq^o tū sensatū. per accēdes aut semper cōcomitat^r intellectiōē qd itatiū de qua loquit^r Az. vt plurimum: q^o de visioē intellectuali nihil videt locut^r. C^o Ad deductiōnem de organico ignis. nō ē organicus: nec vlt^r in semie: nō tamē pducit vniuersalia solūmō. sequit^r ergo non determinat ad obm ex natura organi que ē determinate cōplexiōis: sicut determinat^r sensus aliūde pōt determinari r sensus ideterminari: q^o nā vt nā est pncipiū agendi in sensum. C^o Ad illud de mā. de simul toto exponit q^o ē mutabile. r ideo ignotū. i. non scibile. C^o Ad 2^m pncipale maior falsa est ex. q. de indiuiduatiōē: q^o ille gradus indiuidual^r facit vniū pe se cū natura. P^rimū p^rns de diffōne conceditur. r 2^m. si scia huius of habitus iclinās ad spē^m aliquid de hoc inq^o tū hoc. Az. exponit de simul toto. Et qd obicitur de inf^r. quodlibz ifinito^r est scibile nobis omnia sificut si spēs ponant^r ifinite. C^o Ultimū de scia in potentia cōcedit. C^o Et cū iprobatur partifice. C^o Respondet q^o facit singularitatē p accēs: q^o nullā per se quā iesse consequitur singularitas: facit aut per accēdes: qd non per se cognoscit. dūcif. n. ratio ad oppositū: q^o est possibile cū alia i^mtellectione per euidētiā rei. C^o Ad 3^m pncipale videt ostēdere q^o p nullā i^mtellectionē quas mō habem^r abstrahēdo sic pōt sit dare modū quo vlt^r per se intelligat^r r singulare p^rse: r ē p^rmo scōi articuli. vel ad p^rmū scōi articuli pncipalis. aut si ē pōt. quere in qōne de vlt.

Ad argumenta cōtra. i. 2. r. 4. intelligit de conceptu nō simplr simplici vlt^r simul toto fm predicta 3^m r 5^m de nā que est singularis. 6^m de aggregato cum accidentibus.

Quoniā autem diffinitio ratio est. r omnis ratio partes habz: vt autes ratio ad rem. r ps rationis ad partem rei similiter se habet. Tex. cōmen. xxxiii. Questio. XVI.

Ircā istud caplm qritur vtrū in reb^z mālīb^z materia sit ps qd itas rei. Q^o nō auctoritate. s; h^o. cap^o de cā. Q^o s t. c. i. id ptes diffōnis sunt forme. C^o Item ibidē. h. c. 35. forma ē qd quid erat esse. ergo sola forma r. z. pbi. pertinet ad qd itatē. C^o Itē. 7°. qd qd erat. T. c. 35. esse aialis. est anima. C^o Itē in codez cap. T. c. 34. māle nūq; fm se ē dōm: sed illud qd nō fm se iest nō pertinet ad qd itatē. C^o Item iferius. quēcūq; partes in que vidit^r vt mā sunt posteriora. Sed nulliz posterior p^rinet ad qd itatē. C^o Itē qd qd est ē pncipiū cognoscēdi illud cuius est: sicut habet in cap. pcedēti. Sed materia nō est p^rnt. c. 20. r cipiū cognoscēdi illud cui^r est. pbatio mioris in pmeto zi. r idē. c. mā siue sensibilis siue intelligibilis fm se est ignō. idēz p physicoz. C^o Itē in dictis fm se qd quid est est idē cui^r eo 2°. 35. cui^r est. ergo nihil pertinet ad diffōnem qd pbi^z h; sed in oibz habētibz mā non est idē. Minor probat in isto T. c. 39. ca^o dicit. n. sic. mā est oīs illius qd nō est idē cui^r suo qd qd ē. r iferius dicit cōcepta cum mā nō idē. C^o Item. s. hui^o. T. c. 41. cap. de forma. homo r homini cēno idē nisi aia sit homo. T. c. 8. C^o Item in epologo illius ca^o. q^o sit partes vt mā non in T. c. 40. erūt in rōne sūbe. C^o Si exponat de mā indiuiduali. ita posset negare partes formales eē ptes rōnis: q^o forma in indiuidualis nō iest in rōne vlt^r: sed nō videt ita negare de forma: sicut de mā. C^o Dicit q^o Az. negat in hoc caplo. de T. c. 35. hac forma q^o sit pars qd itatis hominis: sicut r de hac materia: sic de hac aia sicut de hoc corpore. C^o Contra cōitcr

T. c. 35. excludit mām: non cōmuniter formam. **¶** Item B in lra. ex hac ratione: v' vniuersali videtur dicere q' substantie simul totius quodāmodo est diffinitio: quodāmodo non: q' fin specie est: secundū materiā non est: quia indeterminata est materia. **¶** Item cōmentator.

T. c. 33. **¶** Oppositus in isto caplo. Incisio nō pertinet ad diffinitionē: sed que syllabe eam que est elemētorum. sed elemēta pertinet ad materiā. **¶** Item ibidē. si anima nō est animal tūc dicendū q' anima nō est tota quidditas. ita intelligitur solutio sua. **¶** Item cōtra platonē. Parabola p'lonis nō bene se habz: quia nō est simile de circulo et homine: si per se ipsum: est enim auferre mām a g'ditate rerum: q' qdā sunt hoc in B. s. forma in materia: sicut in nālibus.

T. c. 35. **Dicitur** fin cōmētatorē isto. c. 2. mō. 3. a. q' nō pertinet ad diffinitionē. vnde dicit q' quedam diffinitio est vbi apparet materia: quedā vbi nō appz materia. vbi apparet mām. ibi vna pars posita nō pertinet materia. s. vbi nō apparet quilibz pars posita p'inet. **¶** Item ratio ad hoc. c. 4. vel. 5. hui'. 7. omnia facta a casu et ab arte habēt materiā. et illa est qua res pōt esse et nō esse ibidez si ergo mām fit p'ncipiū per quod aliqd possit esse et non esse si eēt pars diffōnis qd quid est posset per se generari et corrumpi cōtra philosophū cap. 4. huius. 7. penult. **¶** Item cōfirmatur: q' materia s'm aliquos ponit p'ncipiū indiuiduationis. ideo p'hibet intelligibilitatē s'm Auiē. 8. metaphysice. igit' quidditas cū sit per se intelligibilis. o'z q' abstracta a materia. Addit q' mām nō est qua res est. sed qua pōt esse et nō eē. esse aut aut nō esse nō est de g'ditate rei. **¶** Item materia manet: g'ditate in isto corrupta.

T. c. 6. **Contra** illaz positionem sunt auctoritates adducte. **¶** Item. 8. hui'. in fine p'mi capli. q' qd. q'dez tū differūt acū quidē totū compositū qui ponunt materiam et formā. **¶** Item in eodē caplo. 3. 2. cōtra platonē. ois diffinitio habz quid quale. et o'z h' esse vt materiā. illud vt formā. nisi ergo materia pertineret nō haberet cōtra platonē. q' idea nō est diffinibilis: q' est sola for'. ergo qd diffinitur vere h'z materiā et formā: et vtrūq' pertinet ad diffinitionē. **¶** Item ratio omnis. 7. hui'. h'z partes: et sicut partes ratiois ad rationē. sic partes rei ad rez. Sicut ergo oēs partes p'ccise exp'riūt totā rem. ita omnes partes ratiois rationē rei. **¶** Item perfectissime cognoscit vniūquod: q' quādo cognoscitur qd ipsum est. 7. hui'. sed ipossibile ē perfecte cognoscere rez nō cognita materiā eius. ergo for' hui'. si species causa ē essent ifinite. nihil esset cognoscibile: q' ifinita nō possunt cognosci. ergo ad cognitionem rei perfecte o'z cognoscere omnes causas. **¶** Item. 8. huius. ibi dem de mām substantia. idē plane. **¶** Item substantia habet diffinitionē. nō ex addit'. 7. hui'. ergo q'qd ponit in diffinitionē substantie pertinet ad quid eius. Sed. 6. hui' in diffinitionē rei materialis o'z poni materia. et si nō esset de ratione diffinitionis diffinitio esset ex additōe. **¶** Item qd qd est. est illud qd est p'mo ens. et est illud cuius ē p'mo eē. S'z q' p'mo est. ē compositū: q' in. 8. vbi distinguit substantiaz: dicit q' suba composita est simpliciter hoc aliqd. et separabile p'mo per se existēs. Si ergo hoc tūc qd quid est. ē compositum ex materia et forma. **¶** Item cōtra ratios p'me opinio nis. P'mo cōtra scōdaz. si materia esset de se. h' nō possent due mām puenire in vna rōne mām: sicut arguit de ditate. h'z g' materia cōmunitatē sibi correspōdentes ad mās: sicut forma ad formas. **¶** Et B. p'bat auctoritatib'. scōdo physicoz. 5. metaphysice. cap. de causa. causa et effect' semp' p'p'oz. et ita q' singularia sunt cause singulares. vniuersalia vniuersales. Similr in. 12. huius. cap. 2. singularium aliud vt tua materia et mea et spēs et mouens: vniuersalia aut ratōe eadē. similr in isto cap. homo et equus. et que

ita sunt in singularibus. vtr aut non sunt substantia: sed simul totū quoddā ex hac materia: et hac rōne vt vniuersaliter: singulare vero ex vltima mām. socrates iam est. ibidē ifra. anima substantia p'ma corp' vero mām. hō vero aut ani malqd est ex vtrūq' vt vtr. Supposita igit' vniuersalitate materie: qd est cōtra scōdā rationē illorū. **¶** Arguit ex hoc ad p'ncipale sic. materia in vniuersali considerata. et forma in vniuersali cōsiderata sunt cōstitutua cōpositi in vniuersali cōsiderati. igit' ad quidditatez illius cōstituti: vt sic pertinet vtrūq' cōstitutū vt sic. Añs p'bat: quia ratio potētie et actus p'pter quā ex materia et forma sit vnus manet in materia et forma in vniuersali cōsideratis: nā in qualibz materia et forma particulari est rō potētie et act'. ergo per materia et forma cui p'mo test. Añs p'bat: probatur q' id quod cōstituit in vniuersali: nō est ens per accidens: s'z ens per se: igit' habz quid. Et p'z q' partes illius sunt cōstitutua ipsum. ergo et. **¶** Cōtra p'mā rationē eorum arguitur per idē: q' posse eē et nō esse est passio cōmunis vniuoce inherens multis. ergo regrit subm cōmune de quo ē demonstrabilis et mediū cōmune per qd demonstratur. si ergo materia in naturalibus est illud mediū secundū illud dictū philosophi sequitur q' materia est communis et ita p'ncipium constituti cōmunis.

Sed ad solutionē illius rōnis: q' aliter cōceditur cor'. esse cōmuni: et aliter singulari. **¶** Notandū q' potētia ad corrumpi siue ad nō esse pōt intelligi duplex. s. remota que est qdā aptitudo p'is naturaz sicut passio eius. Et illa est scibilis per medium cōmune: et abstrahit ab existētia. aliq'n nulla passio naturalis cōmuniter pertinet ad generationes vel corruptionē posset de aliquo sciri. **¶** Alia est potētia p'pina: que est ordo immediatus ad actum in p'prio et primo receptiuo actus: et q' act' nō est nisi simul totū: q' nō tū includit naturā hanc: sicut per se cōmunis includit: sed addit super hoc existētiā. Qd aut cōsequitur existētiā cōmuniter nō pertinet ad qd: nec est scibile in creaturis. ideo ista potētia non est scibilis nec materia: vt est p'ncipiū huius est p'g'ditatis. Nam vt sic includit mām et indiuiduū et existētiā. quorū neutrū includitur in mām vt est pars speciei: sed abstrahit ab vtrōq'. Per hoc p'z ad 2. quod fuit cōfirmatio istius: q' mām absolute nō est de se h' nec p'ncipiū vnde compositū sit hoc. Intelligit aut alicuius itellectione abstractiua que nō ē visio qualis est cōmuniter itellectio nostra p'hibz materialitas nō que est in habēdo materiā: s'z in habēdo cōditiones materiales que sunt limitatio indiuinationis et ex'itā. et ita potest exponi Auiēna. Qd aut additur q' nō est qua res est. falsum est. imo est qua in suo genere cause. aliq'n habēs quid p'mo vt vniuersale esset similr. nec per hoc q' dicitur esse quare pōt esse. excluditur hoc: sed includitur nā nihil est p'ncipium p'p'iu alicuius potētie in re: nisi idē sit aliquid in re. Quere in. 9. q. i. Qd 3. adiungitur q' materia manet: nihil valz: q' si materia nō esset pars simul totū. manet. n. simul toto corrupto vñ nō sequit'. totūz corrumpit'. ergo q'quid fuit de g'ditate totius corrumpit'. sed forte q'ntū ad aliqd esse qd habuit in toto. maneret. n. a. b. s'm philosophū ab corrupta: et tamē sunt partes g'ditatis ab. s'm ipsum.

Ad solutionem q' rōnis. et etiā ad itellectū multarū auctoritatū h' in lra. o'z distingui de materia cōsiderata in vniuersali et in particulari et de materia per se que nullā cōditionē includit extrarōnez materie vt est pars sube que vere est suba: et de materia per accēs: que aliquā cōditionē accidentale includit. et dico quomōdūq' accidentale: siue large vt existētiā sicut materia simul totius siue p'prie. et hoc vel vt necessariū. hoc ē siue qua nō: vt semicirculi sunt materia circuli: siue

T. c. 60 hui'.

T.c.34 preter necessariū: vt lra in cera sunt materia accidentalis
fillabe: sicut habet in lra. Sed etia3 distinguere de simul
T.c.34 **vide.** tia cuius ē generari & corrūpi. & idcirco in lra dicatur ptes
in quas fit diuisio esse partes simul totius: qz eius est pto
diuidi. nō autem cōmunis habētis pprie quiditatē. tamē
aliquādo vocatur simul totū compositū vel vniuersale: si
T.c.35 cur pz in illa auctoritate superius adducta. hō & equus &c.
Similr oz distinguere de spē: qz quādoq; sumitur pro for
ma distinguēdo contra materiam: qnq; p vlti distinguē
do cōtra singulare. Similr quid pprie nō est nisi vniuer
salis. & ideo simul totū iquantum tale nō hz quid. Dicunt
aut aliq; partes quiditatie eius que nō sunt simplr qui
ditatie cuiusmodi sunt iste quas includit vltra qditatem
specificā. Sitr. s. bñs quid pōt itelligi vel p illo qd pmo
hz: & illud ē cōe. Vel pro isto qd hz p se: s. nō pmo: qz i. pti
cipat illud cuiusmodi est singulare: sicut igitur in cap. 4.
septimi. dcm est de idēitate quid. cū illo cuius ē pmo. ita
hōm qd abstractio vniuersalis a pprio singulari non ab
strahit ab aliq; parte que fuit per se pars singularis aliā par
tem. Sed ē abstractio idēitatis a determinatio toto co
dez determinate & idēitatis sumpto. est. n. possibilis
talis abstractio si multa que includuntur in determinato fa
ciunt vñ per se. Si aut nō: alterū illorum nūq; per altep
determinabitur itrinsece: sed quasi per accidēs. Ita qd in
se remanebit eque idēitatis. Si ergo est abstractio q
lis dicta ē: sequitur qd quiditas includit quecunq; cōmuniter
sumpta que singulariter sumpta includunt in per se idēi
duo illius cōmunis: licz nō illa que insunt toto.

Patet ergo qd per se mā nō idēitatis nec sunt
totius pprie sumptis: s. in cōmuni cō
siderata ē de quiditate spēi nō put spēs dicit forma: sicut
in lra. caui¹⁰ nō est pars: sed simi¹⁰ per canitate itelligitur
T.c.34 forma tū: sed spēi. i. vniuersalis i fimi siue proximi indi¹⁰.
cuius pprie ē quid & pmo. & idē sibi: nō autem ē oīno idēz
habētū quid per se: sed nō pmo: qz illud includit aliqd vltra
quid. Nulla aut materia accidentalis ē de qditate speciei:
licz aliq; sit de qditate iproprie sumpta s. totū? pprie sumpti
h ē de rōne eius tali quali: qz illud additū quiditati pprie
dicte nō facit cum ipsa vñ per se cōceptum.

Ad primum in oppositū partes que sunt in diffi
nitioe nō sunt forme iūte compar
te: qz forma nō format nisi materiale respectu sui: sed sunt
forme respectu diffinitū. s. de ipso formali pti¹⁰. **Ad 2°:**
T.c.10 qd forma ē qd qd ē. **Dicēdu** qz. z. physicozū. dicit qd for
ma ē natura: qz determinat rez ad esse. & dicit rez natura
quādo habz formas & res cōpletive de se nō ē nisi per for
mā: ideo dicit etia3 qd est qd quid est rei. Verū ē comple
tiue: nō tamē est totū qd quid est: s. illud qd aggregat for
mā & materiā. Vel dicit qz fm platōe forma est qd quid
rei: & qz pbs nō determinatū veritate suā de qd quid est.
vtrū. i. forma sit qd quid rei solū vel nō: sed etia3 regratur
materia in rebus mālibus vtrū dicto suo. **Ad aliud.** qd
mā nō ē pars forme: sed ē in quo est forma: sed ē pars spe
ciei absolute loquēdo. materia tamē posterior que ē in in
diuiduo nō pertinet: sicut lra pertinet ad quiditatez filla
be: sed lra cerea nō: sic itell¹⁰ in alyz. **Ad aliud de cogni
tione per materiā.** Dico qd mā pertinet ad cognitōem rei.
Tūc ad auctoritatē. qd hoc itelligitur d materia idēitua
li que est pncipiū idēi¹⁰. Vel alr si comparēt ad formam
respectu eius est ignota: sed mā cognita per formam facit
cognoscere compositū. **Alr materia nō ē moriua intel
lectus.** ideo ad intellectū cognoscere per receptionē ab ob
iecto nō cognoscit ex se & distinet: tamē est cognoscibilis
ad intellectū cognoscere qdlibz fm suā entitatē. ppriā. nec
qditas materialis ab alio intellectu est cognoscibilis: nisi p

discursum. sicut mā ex trans¹⁰: sicut forma ex operatione.
Ad aliud: qd quid erat esse ē idē cū oī habere. Et dico
qd materia nō ipedit idēitatis habētis qd quid ē ad suum
ppriū qd qd est: sed habēs materiā idēitatis nō est idēz
cum qd quid ē speciei: & hoc ppter mām idēitales: que
nō includitur in specie: & de qditate speciei ē sermo h in. 7.
qz loquitur logice h. Sed ad illud de. s. hui¹⁰. dico qd h acci
pitur homo pro substantia sensibili que hz in se mām sensi
biles. vnde quod qd ē illi¹⁰. nō est idē cū hōie ab¹⁰. nisi ani
ma esset hō. **Alr pbs forte dret** qd forma imaterialis ē
de se h: ita nullus gradus addit nature spēi: vt idēitue
tur. Sed in mālibus fm ipsum ppter impfectionem qua
nā nō hz de se summā unitatē: oz vltra naturā graduz in
diuiduantē addi. habēs at quod qd ē nō est itelligēdu id
qd pmo habz. Sed qd per se & nō pmo. illud igit in imate
rialibus fm ipsum idē est cū qd quid ē: qz nullū gradū fm
cum addit. in mālibus nō sic: nec hoc ideo ē: qz forma ma
terialis ē in materia actua: qz si esset separata: nō eēt per
fectior qz sit in materia. Et ita nō minus ex se habēs suam
unitatē: sed arguitur fm ipsum ex ipfectione quā bz for
ma que nata ē materiā perficere. Aliter expone qd totum
istud caplm videt platonicū: nisi qz pauce iprobatiōes in
terferūt. **Ad rationē dicūt.** q. notificatio illa ē vā de
materia idēitatis nō de materia spēi. Sed materia spēi
necessario ē sub forma: qz mā speciei occupat per formas
specificas. **Contra.** materia que est sub forma ignis si
recipiat aliā formā. habeo propositū: qz si po¹⁰. ergo est ibi
puatio. Si nō. cū ergo aer ex igne generat vel corrūpitur
materia ignis: vel remanebit sub forma ignis. qd ē impos
sibile. **Itē omne habēs materiā est in potētia dicitōis**
Idco dicit qd mā nō de sua substantia est pncipiū transmu
tati ab alio. Sed rōne puatiōis adiuncte. mō materia in qz
tuz pars qditatis nō habz puatiōē: licz sit ibi puatio: sem
per tamē iquantū pars quiditatis nō habz puatiōē: quia
puatio nihil pertinet ad esse rei. vnde qditas pōt esse & nō
esse. destructo eo qd habz quiditatez: sed qditas nō fm se
nec per se corrūpitur. **Alr qd materia nō est pars qdita
tis:** nisi vt pōtētia rōne: & vt sic nō est pncipiū quo aliqd
corrūpitur. Sed iquantū existit in aliq; pliculari. **Dec
rūsiō cōcordat aliquat¹⁰ cū rūsiōne supra ad pīmā rationē**
pro opione cōmetatoz. illa pōt quasi explanare istā.

Item animalis habētis pedes differentia sci
re oportet iquantum habēs pedes. Quare nō
est dicēdu habētis pedes aliud alatum: aliud
nō alatum. siquidem bene dicit: sed ppter non
posse facit hoc: s. si aliud habēs scissos pedes:
aliud non scissos pedes. be nāq; sunt differētie
pedis. **Tex. cōmen. XLIII. Qd. XVII.**

Trum differentia diuisiua gnis infe
rioris includit differentia diui
suā pīmā. **De sic.** hic in. 7. oz in diuisiōe ge
neris pcedere p dīas. per se: tūc secūda
diuidit potē per se: nā fissio pedis ē pedali
tas: qd p dīcat d alio in ab¹⁰ est predicatio
per se pmo mō. **Itē si nō.** ergo due ois
ferētie specificē. eēt pīma p dīcata. pbatio pīe. illa sunt
pīma p dīcata de gnis nō p dīcata p dīcata pīora per se.
ergo rōnale & irrationale sunt pīma p dīcata. & tūc generalis
sima. & tūc sequitur qd ppositio negatiua negās vñā differē
tiam ab alia sit imediata: sicut rationale nō est irrationale.
Itē si sic: differētia inferior nō diuersificat genus fm
se. nīs ē falsum cōtra Arist. qz animal hoc ipsum qd ē ē di
uersum per differentias diuersas. pbatio pīe. In genere h¹⁰. & io.
diuisio si nō sit genus intermediū. nō est nisi genus superi¹⁰ p¹⁰. & c. i. z

Librum

2. c. iz
7ide.

Ex. 43

L.C. 43

2.C.43

Contra q̄ rōnes nō cōcludāt. Et p̄mo. q̄ p̄ma aucto-
ritas nō cōcludit: q̄ est copulatiua: sicut alle-
gāt vnā partē: cōcedāt aliā partē: q̄ vltima differentia sit
diffō rei: qd nō cōcedūt: q̄ diffinitio est cōposita. ¶ Item
q̄ vltima nō ē tota substantia rei: qd de suba hui⁹ nō solum
sunt omnes dīe: sed etiā genus. ergo genus ē de per se in-
tellectu dīe vltie. ¶ Itē vltima dīa nō est tota suba rei:
q̄ oīs ratio habz partes: ⁊ sicut tota diffō exprimit totam
rem sic pars partē. Lū ergo dīa sit pars diffōnis exprimir
partē rei ⁊ nō totā substantiā rei: qd ipsi volūt. de nugatio-
ne. dico q̄ seqtur ad dicta sua non nobis. p°. omnis diffō
vl dabitur per genus p̄mū. ⁊ per differentias intermedias
vlq; ad vltimā: vel per gen⁹ p̄mū ⁊ dīam specificā. Si
p̄mo mō differentia intermedia ponet in diffinitione: ⁊ vlti-
ma icludit omnes: oēs intermedie dicentur bis. q̄ ⁊ in sc̄z
in dīa vltima. Si sc̄do mō cū gen⁹ p̄mū icludat dīam
suā. ⁊ vltima icludit cā. dicet bis. ¶ Dicitur q̄ nō sic or-
tur: sed per genus p̄mū. ⁊ vltimā dīam. ¶ Cōtra. h̄ in līa.
Omnis diffō dabitur per genus p̄mū ⁊ differentiam vl

E.C.43

timā: vel per p̄mū genus cū alyis differentys itermedys.
¶ 3te manifest⁹ Boetius lib. diuisionys post diuisiōem
generis dicit q^d p̄mo in diffōne accipiēdū est genus cum
dria: vidēdū q^d sit eque cū sp̄e diffiniēda. Si minus fue
rit, accipiēda est alia differētia ⁊ genus cū differētia p̄iori
in loco generis. ⁊ sic quouisq³ reddat sp̄em diffiniēda. ergo
nō solū p̄mū genus ponendū ē cū vltima differētia. S; ge
nus cū omnibz differētyz itermedys. plane dicit hoc in
lra. ergo vel ponēdū est genus p̄ximū cū vltima dria: vel
p̄mū genus cū multis differētyz. ¶ 3tem p̄bs. z. poste
riorū. vult idē. dria aut omnes cōcipiuntur cum genere
in diffōne sp̄ci. ¶ 4^{tra} z^{ma}. q^d ordo nō ē in suba. ¶ Con
tra. omnis suba diffinibilis componitur ex quo ⁊ quali. 8.
huius. ⁊ forma p̄ior ⁊ actus etiam potētia. ex. 9. ca. 7. tem
pore ⁊ perfectōe. ⁊ similiter. 7. forma est magis ens q̄ ma
teria ⁊ p̄ior.

II.C.4.

side.

Π. C. 9.

Il. c. 13.

L.C.7.

In **propter illas** rōnes, et specialit̃ ppter illā rōnē
 pbantē processum in infinitū in differētis: vel est dare ali
 quā differētiā que nō cludit possem, vel qd dñic haberēt
 dñiam predicatā in quale: et aliqz in quid vt sensibile, et sic

Ad primum q^o p^hs nō vult: nisi q^o differētia inf^{er}ior diuidat^{ur} per differentias inferiores per se: q^z fissio pedis solū diuidit habēs pedes: non q^z pedalitas p^odicet de se p^omo modo de fissione pedis. vel al^{tr} q^o est cōcretio duplex: quedā. n. forma cōcernit supposito: q^o est eiusdē nature. Et ē alia cōcretio ad subst: q^o nō est eiusdē nāe. ¶ Et per hoc abstractio duplex. s. a supposito: sicut hūanitas a subiecto: sicut albedo. in p^oposito est abstractio nō solū a subiecto alterius nāe: sed a supposito proprie nature. Unū fissio pedū et pedalitas nō sunt idē solū ppter idētitatē subiecti: sed q^z pedalitas abstrahitur a supposito eiusdē generis. ¶ Ad aliud q^o omne pncipiū q^o solū est pncipiū ē se toto diuersus. Et simil^{it}r omnis d^oria que est solum d^oria se tota ē diuersa: et omnis talis est p^odict^{um} p^omo. ita q^o nō sit p^odict^{um} q^o sit de intellectu alicuius d^orie: q^o sit p^ous aliqua d^oria. Unde d^orie d^one nihil habet cōmune p^odict^{um} de eis in q^o d^o per se p^omo mō. ¶ Ad 3um q^o cōnā nō val^{et}: q^z diuersitas fm se māc est per formas: q^z q^o facit vnū cū actu. diuersitas illi^{us} est per actū diuersus: et tūc genus q^o est potētiāle distinguū in diuersas spēs p^orias. ¶ Et si obijciat q^o tūc gen^{us} nō distinguūtur per d^orias: nisi sicut mā per formas. Et ego cōcedo vt p^hs vult. ¶ Ad aliud q^o differētia ē tota substantia. supra p^o q^o nō est intentio p^hi. sed cōpletive et pfecte ē substantia rei: q^z ab illa d^oria est cōpletive tota substantia rei. ¶ Ad aliud de nugatioe. q^o nō est intentio p^hi. q^o diffō nō pōt dari per genus et multas differētiās. vnde dico q^o si ponatur in diffōne multe d^orie ordinate nō sequitur nugatio: sed supponēdo oppo^{si}itum illius: q^o p^hs vult p^obare. sequitur nugatio. Dec est ypothesis q^z ab vltima d^oria nō est vnitas rei. ¶ Et pbat oppositū: q^z da oppo^{si}it^{um}: q^z q^o q^o sit gen^{us} sit remotus dat diffō per multas d^orias. s. n. vnitas nō est ab vltima d^oria cū vnitas compositi sit ab vltima differētia: cū h^o nō sit vltima: est aliqua alia vltima et actus. et cū ea sint ibi: tūc est aliqua differētia vltimus actus. tab ea ē compositū vnū. et tūc erunt due aut vna. Si vna est nugatio cū vtrāq^{ue} ponat. Si aliud. et vtrūq^{ue} in actu. et ex duob^{us} in actu. vltimo nō fit vnū: seg^{ue} q^z ex illis duob^{us} nō fit vnū. Et de tercio. for^{te} d^oie sube nō plus vult p^hs: nisi q^o ordo in differētis positus qualitercūq^{ue} nō vitet nugationē. q^z si vno modo sit nugatio qualitercūq^{ue}: transponatur differētie adhuc est.

Quoniaꝫ vero de subſtãtia perſcrutatio eſt:
iterũ redeamus. Dicit aut̃ ſicut ſubiectũ ſub-
ſtãtia eſſe. ⁊ quod quid erat eſſe. ⁊ q̃ ex his: ⁊
vniuerſale. T. c. XLIII. Queſtio. XVIII.

Ic queritur vtrum vlt sit aliqd
in rebus. Qr sic vr.
omne qd ē tale per participationē reduci
tur ad aliqd tale per essentiā: aliqñ esset
ipsum pmi tale: sed singulare est tale per
participationem: vt hō p participationē
hoīs: q: alr non plurificaret hō in istis. er
go zc. ¶ Substātia est primū ens. z ita reale. sed intel
ctus noster nibil causat nisi accidēs. scōa vero suba ē sub
stantia. ergo zc. ¶ Propterea. si nibil esset in re nisi singu
lare nō esset vnitās realis: nisi vnitās nūeralis tunc esset ppria
singulari. oīs falsum propter sex. pmo: q: tūc oīa omnis
realis esset nūeralis: nā omne diuersum ea vnitatē est oī
uerum ab aliquo qua est in se vnū: hoc oīs est flm. Duz.
q: oīa eque differēt realiter. z ita nō eēt in realiquid. grē

T.C.4.
hui?

Intellectus magis vñū conceptum abstrahit ab hoc albo. et illo q̄ ab albo et nigro. Nec p̄na p̄z q̄ si oīa realis eēt numeralis tñ. ergo oīa numeralis est p̄cisa cā differētie realis. Sed quēcūq̄ equalit̄ participat̄ p̄cisiā cām alicui⁹ effectus equalit̄ participat̄ effectū. p̄z. s̄z oīa differētia realit̄ equalit̄ participat̄ istud. s̄. differre nūero. q̄ omnia differētia realit̄ in aliquo cōmuni pueniūt. it̄er se distinguuntur. vt p̄z per diffōnem dīe. s̄z metaphysice. ergo oīa equalit̄ differūt nūero. et vltra. ergo oīa equalit̄ realit̄. Tñz q̄ differētia genere et sp̄e erūt tñ differētia rōne. et ita f̄m qd̄ s̄z si differētia numeralis eēt realis. et ita arguēdo d̄rīt specie. ergo differūt numero. esset fallā s̄z qd̄ et simplr. qd̄ est

Tñ hñ
te p̄m.

T. c. iz. cōtra Ap̄. 5. metaphysice. ca. de vno. C. Secdo. p̄is p̄ncipale est f̄m. q̄ tūc nō esset ḡnatio vniūoca sine consideratione intellectus. C. 3. nō esset aliqua similitudo realis: q̄ p̄ximū eius fundamētū est vñū ex. 5. metaphysice. et illud 3. m̄

T. c. zo. improbat r̄spōsionem que posset dari ad 2. m̄. s̄. q̄ generās et genitū nō habēt aliquā vnitatē: s̄z similitudinē tñ. C. 4. nō esset aliqd̄ vñū mēsurā realis aliāz specierū in genere: q̄ nō vñū numero f̄m Ap̄. C. 5. nō esset cōtrarietas oppositio realis: q̄ extrema eius p̄ma nō sunt singularia: et op̄z vtrūq̄ esse in se vñū. C. 6. ipsius sensus nō eēt aliqd̄ obiectum vñū: q̄ nō vniūoco rōnis: nā obiectus p̄cedit naturā actū sentiēdi. et iste oēm intellectiōē in nobis. et illud obiectum sensus nō est vñū singulare. q̄ tūc aliud nō sentiretur. C. Cōfirmat̄ per illud. 2. posterior. sensus est vñū: s̄z sensus est tñ obiecti realis. ergo 2c.

T. c. v. l. nūm.

T. c. 44. Sed contrarium

T. c. 45 ratio. p̄mo sic. suba vniūscuiusq̄ est p̄p̄ia sibi. et nō inest

T. c. 46 alteri sed vñū nulli ē p̄p̄iū. C. P̄terea scdo sic. suba nō d̄rīt de subiecto et vñū d̄rīt cōmētator ibidē. vniūersale ē de cōf̄rōnis. C. Item p̄mo de anima. vniūersale aut nūbīl ē aut posterius est. C. Item aliter. logica que est de vniūersali esset sciētia realis: qd̄ falsum est.

T. c. 8. aut posterius est. C. Item aliter. logica que est de vniūersali esset sciētia realis: qd̄ falsum est.

Ista questio

p̄mo pōt p̄tractari cōtra positōēz platōis ponētis ideas f̄m q̄ Ap̄. i. ponit sibi p̄pter entitatē formālē rerū f̄m p̄mā ratiōē superius positā ad questioē. et p̄pter sciētiā que est de necessariis tñ. et singularia ista sunt corruptibilia. et etiā p̄pter generationē: q̄ generās particulare nō sufficit.

Ista opinio

si ponat̄ idē eē quāda submā sepa- ratā a motu et ab accidentibus per accidēs nihil in se habēt nisi nām sepa- ratā specificā p̄fectāz quātūz pōt esse p̄fecta: et forte habētē per se passiones speciei. alr de ipsa nihil sciret: nō pōt bñ im- probari: q̄ nō videtur repugnare rōni absolute entitatis tale singulare sic nām habēs. Nec absolute hoc improbat Ap̄. S̄z quatenus ponat̄ icorruptibile. arguit̄ contra hoc in fine decimi. hic aut in 7. arguit̄ nō impossibilitas: sed nō necessitas: q̄ enim nihil nō manifestū ponēdū est a philosophatib⁹ sine neci- tate. Arguit Ap̄. 5. ideas q̄ nō sūt necesse p̄pter que ponēbant̄. et ita simplr nō sunt ponēde. Q̄ nō p̄pter entitatem nec sciam. arguit Ap̄. 7. meta. cap. illo. vtrū aut qd̄ qd̄ ē: q̄ nō p̄pter generationē. in cap. sequenti. Si aut vlt̄er⁹ ponat̄ q̄s: q̄ dicta idea est formāl̄ vniūersale. ita q̄ per identitatē p̄dicet̄ de isto corruptibili p̄dicatiōē dicēte. hoc ē hoc: statim videt̄ includere d̄dictiōē: q̄ idē numero sit q̄ d̄rīt multoz diuersoz. et tamē extra illa alr nō esset icorruptibilis. C. Ito p̄termisso pōt qd̄ p̄tractari f̄m sentētiā Ap̄. loquēdo de vniūersali.

T. c. 26. et infra.

T. c. 20.

T. c. 28.

Et sunt hic

due opiones extreme: quarū p̄ma est q̄ vñū ē in re p̄pter tres rōnes: quāz p̄ma est. vñū ē qd̄ ē aprū natū dici de plurib⁹: sed res de se ē apra nata dici de plurib⁹: q̄ si nō: aptitudo sibi repugnat̄: nec cōferri sibi posset saltē nō ab intellectu: q̄ tūc possz

intellectus dare forti talē aptitudinē. C. P̄. vñū de quo loq̄mur p̄dicat̄ de re. puta de singulari p̄dicatione dicente. hoc est hoc. vt for⁹ est hō. Sed impossibile est aliqd̄ p̄dicari de remissi sit in re. C. Itē q̄qd̄ absolutissime sumptū ē vera res: et vt in alio: vel vt limitatū erit vera res: q̄ est p̄ncipium et causa: vt habet̄ vltimo cap. 7. metaphysice. S̄z ip̄z T. c. 59. absolute sumptūz ē vñū. p̄. q̄ sic adhibet̄ sūptū exprimit̄ per diffōnēz: sed diffō nō est nisi vniūersalis. modus ponēdi ē talis. in re cū gradu limitatiōis quo singulare ē hoc: vt oēm est in qōne de indiuiduatione: est etiā natura per illūz gradū limitata. Ista nā nō solū ē intelligibilis sine illo gradu. sed pōt etiā est nā in re: vt sic nō repugnat̄ sibi esse in alio: quia vt sic est pōt non est adhuc limitata ad hoc: vt sic ergo pōt est. est vniūersalis.

Contra istā opiniōē arguit̄ tripl̄r. p̄mo sic. vniūersale est est vñū obiectū intellectus. et vna intellectiōne numero intelligit̄. ita q̄ intellectus attribuēdo ip̄z diuersis singularibus attribuit̄ oīm idē numero pluries conceptum: vt p̄di⁹ diuersis subiectis odo. hoc est hoc. Imposse aut videt̄ q̄ aliqd̄ qd̄ est in re sit idē intelligibile numero. et sic attribuat̄ diuersis. C. Confirmatur: quia et ista nā vt pōt gradu limitatē si intelligatur nūq̄ vere attribuetur nisi vni. alteri. n. singulari nō vere attribuit̄ ille cōceptus: s̄z est alius alterius nā ē qd̄ est in alio. C. P̄terea scdo sic. cui uest subz sub rōne qd̄ est subz: ei uest et passio. Si ergo hō uest forti sub ea rōne sub qua hō est vñū vere: fortes ē vere vniūersalis: nec est accūs: q̄ mediū nō variat̄. C. P̄. 3. sic. seq̄retur q̄ sensus haberet̄ per se pro obiecto ip̄m vñū: q̄ vt dictū est in qōne de intellōne singularis natura mouet non in quātum hec. l̄z nō nisi b̄. Sequeret̄ etiā si oē vniūersale ē actū in re ex se: q̄ oīno sup̄flue ponitur intellectus agens. C. Cōtra modū ponēdi sequit̄ qd̄ tot sint vñū quot singularia: q̄ quēcūq̄ natura in quocūq̄ indiuiduo h̄z istā rōnē vniūersalis que assignat̄. et nulla ē nisi respectu indiuiduorum: vt ostēdit̄ p̄ma rō supra. et ita quēlibz vñū. et n. C. Idē etiā p̄dicaret̄ de se in p̄dicatiōē vñū de singulari.

Alia opinio est

q̄ vñū tñ ē in intellectu. C. Ad hoc ē auctoritas cōmētatoris. p̄ b̄ aīa. Intellectus facit vñū in reb⁹. alias etiā nō videt̄ in intellectu agēs necessari⁹. C. Cōfirmat̄ etiā positum: q̄ intellectus agēs nō ē vis factiua. ergo nihil causat̄ extra in intellectu. C. Itē Boetii. oīne qd̄ est vñū nūero. C. Ad de vñū hoc est rō: q̄ vñū ē vñū in multis et de multis. i. posterior. et vno. includit ergo eēntialit̄ cōparationē ad supposita: vt p̄dica- bile ad subycibile. sed talis cōparatio nō ē in re: s̄z tñ in intellectu comparatē. Auctoritas ad hoc. et modus positōis habet̄ ab Auic. 5. metaphysice. cap. 2. vbi vult q̄ forma intelligibilis respectu aīe ē singularis. et alia in alio intellectu s̄z eadē respectu indiuiduoz extra ē vñū. quere ibi.

Contra

istam opiniōē. obm naturalr p̄cedit actuz. ergo vñū naturalr p̄cedit intellectiōē quando vñū intelligit̄. s̄z nō ē in intellectu in actu nisi p̄ intellectiōē. C. Cōfirmatur: quia si oīm vt oīm: et vt p̄us intellectiōne nō eēt vniūersale nō posset ab intellectu comparari ad plura extra. C. P̄. subm sciētiā quātum subm p̄cedit intellectiōnem: s̄z vt sic ē vniūersale: quia vt subz ē p̄mo tale comparatō propriā passiōē. et si p̄mo. igitur de oīm. et sic de oīa scia eē pōt. C. Cōfirmatur. sicut p̄mūz p̄ncipium: qd̄ ē p̄positio vñū p̄mo actu complexo cōcipi pōt. Ista determinet̄ eius extra sub ea rōne sub qua ē eius terminus p̄ma intellectiōe icompleta. S̄z terminus vt terminus vñū ē intra p̄mū p̄ncipium: q̄ vñū sumptibilis. C. P̄. 3. vniūersalitas eēt cōditio entis in intellectu: sicut verus. et ita determinet̄ ens hoc: sicut illud. et ita nō magis eēt aliqua sciētia de vñū q̄ de vñū. C. Ad ista posset dici: q̄ licz oīm sit p̄us nā actu: nō tamē hoc oīz de modo necessario in oīo: maximo q̄ nō

vt p̄z p̄p̄ia
vñū ē h̄z de
vñū ē vñū
b̄p̄ia

q̄ p̄p̄ia
p̄p̄ia

est modus cognitus: sed sub quo cognoscitur. maxime si obiectum non est simul nisi tempore cum actu: sicut ponit Avicenna. de vi. ¶ Sed contra. tunc nullo considerate non esset vlt in actu et ita scia habitualis non esset obiecti vltis actu. ¶ S. I. quia tunc obiectum est pus actu non intelligitur sub hoc modo. g. vel sub nullo modo: vel sub opposito: quod est obiectum aliquem modum sibi determinat. ¶ Contra modum ponendi illa forma intelligibilis subiective est in anima et realiter. vlt autem sit in intellectu. videtur ibi esse ut est obiectum cognitum in cognoscere istum modum: essendi sunt diuersi. ergo etc. Et sic improbant hanc opinionem iam posite rationes.

Circa huius quoniam solone primo distinguendum est de vlt. Sumitur. n. vel sumi potest triplex: quoniam pro intentione secunda que. s. est quedam res rationis in predicabili ad illud de quo est predicabile. huius respectum significat hoc nomen vlt in concreto: sicut et vniuersalitas in abstracto. Alio modo accipitur vlt pro illo quod denominatur ab illa intentione quod est aliqua res prime intentionis: nam secunde intentiones applicatur primis. et sic accipitur potest dupliciter. vno modo pro illo quod quasi ut subiectum remota denominatur ista intentione. Alio modo pro subiecto propinquo. ¶ Primo modo dicitur non absumpta vlt: quod non est de se hoc. et ita non repugnat sibi ex se dici de multis. ¶ Secundo modo non est vlt nisi sit actu determinatum. ita quoniam intelligibile numero sit dicibile de omni supposito. et illud est complere vlt. ¶ De primo modo potest intelligi opinio secunda: quod ista comparatio que est intentio secunda non est nisi obiecti: vlt in intellectu comparate. ¶ De secundo modo potest intelligi prima opinio: quod non est de se hoc. s. nec prima opinio ponit completum vlt: quod non sufficere determinatum: quod non dicitur ad determinationem: sed quasi prius vel contradictorie: nec 2^a opinio loquitur de completa ratione vltis: ut quod habet difficultatem. sed de quadam intentione posteriore naturaliter ratione eius completa nam determinatio quasi contraria: qua hoc est sic determinatur: ut unica intellectio conceptus quidamque sit omni. prece dit naturaliter illam intentionem secundam que est vltas logica siue habitudo de multis.

De illo igitur tertio modo accipiendi vlt. Restat videre an sit primo in intellectu. et distingo quod dupliciter potest aliquid esse in intellectu obiective: sicut modo loquimur de esse in. vno modo habitualiter. et alio modo actualiter. siue in actu primo et secundo. Primo modo est ibi quando est in immediate motum ad intellectionem. Secundo modo quando actualiter intelligitur ista esse secundum positionem Avicenna. simul sunt tempore: s. primum pus natura. s. non ponat spiritum intelligibilem: per quod obiectum est presens primo modo manere in intellectu: nisi dum actu intelligitur. Tamen pus natura est obiectum prius ut motum quod ut intellectu actu: quod primum precedit intellectionem: ut causa. 2^m sequitur sine committat. Alius autem qui negat speciem intelligibilem: non videtur quomodo possit illa duo esse distinguere: quod nullum esse habet obiectum in intellectu secundum ipsum nisi per actum intelligendum. et ita nullum esse primum. et ita nullo modo mouebit intellectum: cuius tamen contrarium tenet ipse. ¶ Tertia via est communis: quod primum est et tempore et natura prece dit esse 2^m. et manet sine eo secundum ponentes species intelligibiles manere sine actu. inconueniens. n. videtur retentio per primum obiecti post actum negare intellectum: inquantum intellectus creatus cum hoc sit perfectio in sensitiua: et licet coniungat intellectus fantasie: quod quod est perfectio intrinseca intellectus. accidit. n. sibi inquantum in intellectu coniungi cum fantasia. et licet sit imperfectio: non coniuncto fantasie: non tamen forte alterius rationis inquantum potentia. ergo sicut separatus est intrinsece retentivus. ita noster licet minus.

Ad questionem igitur quo ad hoc membrum. dico quod vlt tertio modo dictum non est in intellectu secundo modo ex necessitate. ita quod. quod illud esse sit sibi necessarium: sicut probatur rationes contra secundam opinionem: sed ne

cessario est in intellectu primo modo. ita quod sine illo eodem comitante obiectum non igitur est vltas. Hoc probatur bene prima ratio contra primam opinionem. ¶ Sed que est causa illius determinationis qua obiectum cum habet esse primum in intellectu est complete vniuersale. ¶ R. Non. quod non sola res: quod non est eius in se tanta indeterminatio. ut probatur illa prima ratio. Nec etiam intellectus possibilis: quod non recipit indeterminatius quod obiectum esse factum. In ostendit natura. ut arguitur. 2^a in. 3. de anima. est dare aliquid. 2. c. 17. quo est oia facere dato aliquo quo est oia fieri. h. est in tota anima vlti cuiuslibet poterie passionis corripit potest actina. et si non extrinseca intrinseca in eadem anima. ergo cum expiamur quod est alius intellectus in nobis quo est vlt fieri. hoc est cui insit aliquid per quod obiectum est prius ut vniuersale: necesse est aliquid esse actum illius et non extrinseca. ut arguitur est. ergo ita. Intellectus igitur agens concurrere cum natura aliquo modo indeterminata ex se est causa integra effectiua obiecti in intellectu possibilis secundum esse primum. et hoc secundum completam indeterminatorem vniuersalis. nec esse alia causa quod intellectus agens cum natura facit obiectum sic esse. nisi quod est talis poteria: sicut nec quod calidum calefacit: est ergo natura in poteria remota ad determinationem singularitatis: et ad determinationem vltis: et sicut a producere coniungitur singularitati. ita a reagere simul ab intellectu agente coniungitur vniuersalitati. Et isto modo bene intelligitur illud dictum Avicenna. quod natura de se non est. 5^m. me^{ca. i.} vniuersalis nec particularis. s. tunc natura. Et hanc tertiam determinatorem probatur tertium 2^m cum suis probatibus: non 1^m que est vltis. quod illa minor salutaris similitudine contrarietatem etc. Et illo modo dicatur quod. et ista determinatio eius est prius natura. alia maior que est vltas contraria. S. quod est actio realis intellectus agens. non videtur quod circa obiectum reale: cum illud nihil sit in re. ¶ Dicunt quidam quod abstractio non sit a fantasmatibus: s. ab oia: quod nulla species intelligibilis ponitur. ¶ Contra. obiectum quod est in esse primo in intellectu aliter se habet ad intellectum quod prius quando non fuit in esse primo: quod nunc mouet. prius non. nunc intellectus intelligitur ex illa motione et prius non. ergo aliquid mutatio facta est prius naturaliter quod intellectus intelligatur. sed illa non est in fantasia. p. nec in intellectu agere: nec in eorum coniunctione: quod semper erat equaliter coniuncta ex quo illud fantasma inest. ergo oportet ponere in intellectu post aliquam mutationem potest natura ipsa intellectione per quam obiectum sit in esse primo in quo non fuit. ¶ Hoc conceditur ita quod abstractio obiecti non est aliqua actio realis: sed causa spiritus intelligibilis a fantasmatibus et intellectus agens simul: qua causata in intellectu post formalem sit causat obiectum abstractum ibi non formaliter: sed obiective. et sic bene saluatur Avicenna. 5^m. metaphysice. ca. 2. de forma intelligibili. Licet. n. sit duplex modus eundem in. tamen vnius comitatur alium necessario: nisi enim ponatur illa gignitione actio realis potest dari intellectui agenti. et ita nec aliqua circa obiectum: quod illa nunc est intentionalis: nisi propter aliquam realem. Similiter nunc obiectum est abstractum: nec vniuersale prius natura quod intelligatur: nisi ponatur quod obiectum habet fantasma in fantasia coniuncta intellectui agenti esse abstractum. et semper esse primo: post quod eius igitur fantasma. Et tunc quomodo post adficere est magis in poteria accidentaliter quod an ad specularem. ¶ R. Non per habitum generatur et fantasma ordinatur. ¶ Contra. iste bitus est in fantasia. si enim esset in intellectu post quod facit circa fantasma. ut illud moueat intellectum potest huiusmodi. et illud tunc. non. inclinatur nisi poteria in qua est. ¶ S. quod illo est prius. s. esse in intellectu vel illa indeterminatio: que potest prius vlt. videtur quod esse in intellectu: nam intellectus agens primo videtur facere aliquid in intellectu possibilis. ergo si facit vniuersalitate hoc erit mediante. ¶ Contra. tunc vlt erit posteriori ente vero. Non. solum ens verum quod est in intellectu in actu secundo: et etiam quod in primo. Et videtur quod sit imperfectus: ens verum quod est in habitu: quod quod est in actu. ¶ Item sim^{as} potest natura quod esse in re: igitur a simili. ¶ Lo.

firmat: qz magis videt vte abstrahere a quacūq; exñtia: qz singulare. ¶ Ad istā dubitationē pōt dici zc.

Quo ad secundū mēbrū qñis. s. an sit in re. ¶ Rñō. eē in intellectu pñmo mō vel scō nō ē nisi habere relōnē rōnis ad intellectū. Istud aut quod est in re bene hz istā relōnē. ergo illud qd ē vte est in re. ¶ Cōfirmatur alr. in sciēdo aliqua de vlyb. nībil sciremus de reb. sed tūc de conceptibus nostris: nec mutaret opio nostra a vero in falsū ppter mutatiōem in existentia rei. ¶ Potest igit vniuersale eē in re. Ita qz eadem nā ē que in exñtia per gradū singularitatis est determinata. z in intellectu. hoc est vt hz relōnē ad intellectū: vt cognitū ad cognoscēs ē determinata. ita qz sicut ista duo eē cōcurrūt p accidēs in eadē natura: z possēt vtrāq; eē si ne altera. ita etiā determinatio z indeterminatio predicta. ¶ Et ex hoc appz qz nō est necesse illud qd est vniuersale eē in re: licz possit sicut necesse est ipm eē in intellectu. ¶ Cōtra. cōtraria nō sūt eidē determinatio q est b. z indeterminatio qua est idē hūic. z illi sūt cōceptus contrarij fm predicta. ¶ Dicit qz nō sūt fm idē: qz vñ fm vnus esse. z aliud fm aliud eē: s. tūc oportet ponere illa eē naturalia eē pōra istis cōtrarijs. Similr qz ab cōtraria compatiuntur se in eodē: nō videt. nec aliq diuersa fm que cōtraria sūt. puta albū z nigrū fm aliā z aliā partē superficiē: talia nō sūt eidē subiecto cōtraria. Si aut ad totū comparatur respectu eius sūt cōtraria fm quid. ¶ Itē quō itelligitur quid absolute vel quōnō singulare si semp nā cum intellectu agere facit id determinatū complete in intellectu possibili. ¶ Itē est ne abstractio illa intellectus agēis perfectionis. videtur qz sic: qz sine intellectu agere nō possēt eē intellectio abstracti. ergo illud adiūgitur: vt cōcausa ppter perfectionē maiorē. ¶ Cōtra. cognoscere confuse est imfectionis. ergo magis confuse imfectionis. ¶ Ad pñm de contrarijs possēt dici zc. ¶ Ad aliud dō qd id itelligit ab. z ita id qd ē singulare siue in dñaylis quādo nā sola mouet intellectū sine intellectu agere. Sed singulare inqñtum hoc nūq mouet: vt pñs dcm est. igit nō itelligitur nisi ab intellectu itelligere res inqñtum sūt in se manifeste: nam qz pñmo mouet. pñmo mō. vñs videt singulare. scō mō nō tercio mō qñ coagit intellectus agēs nature itelligit vniuersale complete. ¶ Cōtra. fictio videt qz intellectus agēs quandoq coagit fan. z quādoqz non: cum vtriusq; vñs actiua sit nālis. z nō libera. ¶ Item quō fantasia sola vñte. pñia mouebit intellectū posēm. ¶ Ad 2^m argumētū. cuiuslibz potētie passiue. pñm obm fm qz obm est motus eius. ergo pñm obiectus intellectus agēis. si rñō sit vera. ¶ Rñō. qz pñma ppositio ē falsa. nāz potētia cognoscitiua nō tñ hz recipere spēm obiecti: sed etiā tēdere per actum suū in obm. z illud 2^m est eēntialius potētie. Pñmū requiritur ppter imfectionē potētie. z obm pñcipalius est obm qz in ipm tēdit potētia: qz ipmimit spēm: qd pz: si de imprimeret spēm intellectui: vel etiā in oculo codē modo ferretur in obm: sicut modo. z obz ita eēt obm: s. de nō esset obm: qz in ipm nō tendit: tamē ipse ipmimit sicut implet: sit angelis spēs creaturarū. hec ergo ē vera. cuiuslibz passui est aliq motiū per se: s. nō o3 in potentys apprehēditis: qz illud motiū sit. pñm obm potētie sub rōne qua obm terminat actū potētie. Doc pz in volūate. qui. n. dicit eam passiua. dicit eam moneri ab obo fm qz in intellectu est: s. tēdere in obm non fm qz est in intellectu: sed fm qz ē in se. iuxta illud pmetatoris. i. z. metaphysice. cōmēto 36. Balneū fm qz in aia mouet appetitū effectiue. fm aut qz in re extra mouet: vt finis. S3. pñia ratio obiecti volutatis est rō finis: z vt res est in se. z nō ratio efficientis: vel vt in intellectu. ergo. pz falsitas pñōis: z quō verificat. immo nec vā est in potētya naturalib. obiectus. n. pñie po

tētie passiue ē ens actiū: vel actus ad quē terminat. z illud nō agit in potētya passiua: sed aliud agēs in ipsam pducit illū actū: vel illud ens actiū. ¶ A simili b ē falsa. ois potētia actiua: nata est per se agere in suū obm. si suū obm sit terminus actiōis sue. Terminus actionis intellectus agentis nō est fantasia in qd agit: sed vniuersale: saltē in cognitiuis videt verū. intellectus dei actiū est respectu eēntie sue: nec tamē qz agit in ipsam. Similr volūtas nostra nihil agit in obm. etiā fm ponētes ipsam actiua: sed tm actione sua itendit in obm. probat falsitas pñme: nec enī omni: nec soli obo cōueniret mouere. ergo zc.

Oportet autem primū intendere de his que fm diuisiones diffinitionibus. Nihil enī aliud est in diffinitione qz pñmū dictum genus z differentie. Tex. commenti. XLIII.

Questio.

XIX.

Trum cōceptus generis sit aliū a cōceptu dñe. Qz nō: qz in ista. T. c. 43 dicit. genus nihil est pter eas que sūt genis spēs. ¶ Itē in. io. hui. ca. io. Genus T. c. 24 s. se ē diuersus in diuersis spēbus. ¶ Itē aliq esset ps spēi. z ita non pdicaret formalr de ea. ¶ Itē. 7. physicoz. compara. T. c. 31.

tio nō sit fm genus: qz in gñe latet equocationes.

Contra si nō: aut idē cōceptū vñus dñi tñ. z tūc nō predicabit nisi de vna spē: aut cuiuslibet differētie. z tūc vel tot erūt generis cōceptus quot differētiarum: vel si tm vnus ē cōceptus generis illi vni omnino erūt idem cōceptus differentiarū. ergo z iter se idē. oia illa sunt iconuenientia. ergo zc.

Opinio qz nō ppter 3^m rōnē supra. Modus ponendi ē qz nō sūt synonyma gen^o z dñia. differūt. n. penes modos siue rōnes pñcipiēdi eādē cōceptū que sūt rōnes determinabiles z determinātis. rō generis est rō determinabilis: rō dñe ē rō determinati.

Contra illud. ergo in diffōne est nugatio: qz idē cōceptus bis dicit per gen^o z dñiam. ¶ Rñō. nugatio excusat ppter diuersos modos pñcipiēdi. ¶ Contra. tūc ē nugatio qñ possitis diffōnib. pñoibus idem bis dñ ex isto ca. z ex. z. per hīeremias. positis aut rōnibus genis z dñe idē cōceptus bis sumit. ergo zc. ¶ Cōfirmat: qz fm Ap. in isto ca. bic ē nugatio. pedes habens bipes. T. c. 43 tñ est alia rō pñcipiēdi. ¶ Itē ille rōnes pñcipiēdi: aut sūt essentialiter itra cōceptus generis z differētie: aut nō: sed accētales: sub qbus cōcept^o illi pñcipiūt. Si scō mō nō vitat nugatio. si pñmo mō. aut igit vtrāq; rō ē eēntialis in tra cōceptum spēi aut nō. Si nō. ergo diffō spēi icludit: qd nō pertinet essentialr ad spēm. Includit. n. qd essentialr icludit in cōceptu generis. si sic. qz cōceptus gñis z dñe simpliciter sūt aly: qz per rōnes alias quas eēntialr icludit que etiā sūt de pte cōceptus spēi nō tātam diuersitate ponit opio opposita: vt iam patebit. ¶ Itē 3^m. diffō dñ eē pñmo eadē cū diffinito. cōceptus iteratus nō est idē pñmo sibi ipsi semel sumpto. ergo cōceptui spēi nō est pñmo idē conceptus gñis: z cōceptus dñe sūt. Sed alter tñ. z ita alter sup sūt. segtur etiā 4^m. oino: vt videt qz completa diffō dare tur per gen^o tñ: qz exprimeret totū cōceptum qd itatiuum spēi. z rō determinātis nō requirer. qz illa rō non caderet in intellectu spēi. Est. n. fallā accidentis rōnale est determinā. homo est rōnalis. ergo homo ē determinans. nō ergo regitur rōnale in diffōne ppter istam ratiōem: qz ipsa extraneat diffinito: nec ppter cōceptū: cuius eēt illa ratio: qz ille totus exprimit per genus.

Ideo ad oñdēda opposita partes quatuor sūt vidēda. pñmo qz cōceptus generis est vnus in se:

L. ii hñ
re 2^m
L. c. 12.

quod ostenditur triplici. primo: quia omnis certitudinem habet de aliquo dubitans aut de omnibus determinatibus illud habet de illo de quo est certus conceptus unum alius ab illis de quibus dubitat. alioquin esset certus: et de nullo: quia de nullo conceptus potest aut haberi certitudo de liberetia conceptus generis alicuius. dubitatio de quocumque conceptus spiritus: ut cum aial videtur a remotis: vel melius per proprietatem convenientem cum genere demonstrando ipsum de deo demonstratione quod de quo nescit aliqua species generis. ¶ Secundo sic. differentia sunt diversa aliquid idem entia ex. 5. huius. 2. io. cap. 4. Ita quod magis sunt ynu differentia in illo in quo conveniunt: quam in illis in quibus differunt. Alioquin essent primo diversa non differetia: ergo id in quo sunt idem: in se magis unum: quam illa in quibus differunt: species generis proprie differunt differentibus: et sunt unum in genere. ergo genus est magis unum in illis. quam differentie quibus differunt: quod non esset nisi generis esset unus conceptus. Tria si plures ita essent isti diversi: sicut conceptus differentiarum quo ad hoc quod species nihil unum essent. ¶ Tertio sic. genus predicatur proprie. et in quid de specie. ergo secundum aliquem conceptus: non eundem speciei: quia tunc ista predicatio esset eiusdem de se. ergo secundum alium conceptus alium a conceptu speciei. et similiter de quacumque specie. illa autem alius a quacumque specie est unum in se: aliogen tot generis quos species. ¶ Additur 4.º quod nomen generis est unum cum. significat conceptum unum. Sed quomodo unum. ¶ Respondeo. genus autem concipitur primo sicut obiectum adequans intellectui. nempe: aut per se et non primo. sed in aliquo conceptu adequate intellectui: et tunc non videtur quod res vel aliquid rei sit obiectum. sed aliquid factum a re. si aliud habet propositum. quia differentia ante conceptus. ¶ Item secundo ad principale. omnis differentia prior naturaliter omni actu rationis videtur differentia realis: obiecta naturaliter procedunt actus: et distinctio oborum distinctio actuum: maxime quia huiusmodi causat. ut hic ponitur. ergo differentia intentionis que est in conceptibus concludit potestatem in obiectis que est realis.

EX
TRA

¶ Nota quod sicut idem numero fit a diversis specie. ita eadem intellectio numero hominis. nata est fieri ex fantasmatibus in seculis singularibus. ¶ Secundo modo conceptus illi primi sunt valde diversi. omnes tamen includunt unum conceptus numero: non qui est unum numero ubi concipitur: sed tot numero in quos includitur: quia non alia intellectio est circa includens et includum. Sed quod natus est esse unus numero: quando primo concipitur et idem ferens ad omnes alios.

Secundo videndum est quod conceptus generis alius est a conceptu diversis. quod ostenditur in questione sequente. et ita alius est quod primo diversus. et ex hoc sequitur quod est alius a conceptu speciei: sicut partialis a totali: quia species essentialiter includit conceptum diversis et generis.

Tertio quod determinat concipitur per genus et quod per diversam. Sciendum quod secundum quod dicitur 2.º cap. prece de. et sicut ratio ad rem: sic partes rationis ad partes rei. Et in 8. ca. 3. 03 ter.º est rationem longam: et exprimere quod et quale. In specie autem non sunt nisi due prime partes essentielles. scilicet actus ultimus quod species est id quod est: et proprium potentiale respectu illius actus ultimus quocumque: 02.º includit illud potentiale siue ordinata realiter naturaliter siue aliter de quo dicitur in. 4.º articulo Differentia ultima que est specifica a qua est unitas rei et distinctio illius includit potestatem de suo per se intellectui actu ultimus in re quod est causam unitatis completa. et genus. primum potestatem per se includit proprium potentiale respectu illius actus.

Quarto videndum est quod istis conceptibus correspondeat in re.

Dicunt quidam quod in re sufficit differentia intentionis que nullam diversam nec compositionem actu ponit in re: sed tamen potentiale. sic quod ipsa nata est facere diversos conceptus in intellectu de se. Ita quod ista differentia actu est solum in intellectu potestatem. non sufficit autem differentia rationis que est quando res non est nata facere nisi unum conceptum: quod tamen potest concipi sub diversis modis concipiendi.

Cum illa tamen potest concipi sub diversis modis concipiendi. opinio proceditur quod differentia rationis non

sufficit ad distinctionem generis et differentie: sicut argutum est 3.º prima opinionem. sed quod nec diversam ista intentionis sufficit. arguitur sic. quia concipiendo genus: aut concipitur aliquid rei in specie: aut nihil. similiter de diversis. Si nihil isti conceptus videtur ficti cum non reales: nec dicent in quod de specie. si aliquid: aut aliquid idem: et tunc erit idem conceptus: aut aliquid aliud: et tunc erit in re aliqua diversis diversis differentia conceptuum. ¶ Respondeatur quod aliquid rei concipitur: et idem nec sequitur. ergo idem conceptus: quia ea des res nata est facere diversos conceptus. ¶ Contra. una res nata est formare conceptum unum sibi adequatum: quod alias non esset cognoscibile unum: quia nec unico actu cognoscibile. sed illi sibi adequatum conceptum formam videtur immutare intellectum quantum nata est ipsum imitare. aut si dicat quod propter suam perfectionem per ipsum adequatum nata est res imitare intellectum ad conceptus non adequatos. Quis erit ordo in immutando ad illos: et ad illi adequatum. Nunquid facit primo notitiam propriam aut confusam: et quocumque prius facit si non tamen prius nata: sed tempore: videtur quod nihil amplius facit: quia agens naturale presente passio statim facit quod potest. Quicquid sit de istis videtur quod prima ratio stet. nam species formando duos conceptus generis: et differentie non tantum causat duos actus in intellectu distinctos numero. sed causat duas notitias actuales vel habituales habentes obiecta propria distincta: et hoc ita distincta: sicut si illa duo obiecta essent due res extrinsecas. Quero igitur an istis notitiis cognoscat intellectus obiectum aliquid in re. si nihil fictio est. si idem. ergo obiectum idem est. nisi dicas quod una res extra facit formam duo obiecta in intellectu: et tunc non videtur quod res vel aliquid rei sit obiectum. sed aliquid factum a re. si aliud habet propositum. quia differentia ante conceptus. ¶ Item secundo ad principale. omnis differentia prior naturaliter omni actu rationis videtur differentia realis: obiecta naturaliter procedunt actus: et distinctio oborum distinctio actuum: maxime quia huiusmodi causat. ut hic ponitur. ergo differentia intentionis que est in conceptibus concludit potestatem in obiectis que est realis.

Non est dici sustinendo diversam intentionis: sicut habetur in questione de vi. quod res obiective est in intellectu: vel in actu primo vel in actu secundo. et diversis quecumque que non potest remitti sic vel sic. et huiusmodi vel illud esse presumponatur differentie siue necessario concomitetur. est differentia rationis. si sumendo differentiam rationis concomitatur ad diversam intentionis et rationis proprie dicta: nam non talis rei est existens in se: nec sine actu intellectus concomitare vel precedere. et hoc intellectus possibilis consideratis: ut quando res in intellectu in actu secundo: vel intellectus agens abstractus: ut quando res in intellectu in esse primo. Differentia rationis rationis stricte loquendo est differentia posterior naturaliter actu intellectus possibilis consideratis idem obiectum sub alia et alia ratione. et hoc siue illa diversis sit obiecti existens in intellectu in actu secundo: siue habitualiter per habitum derelictum ex actu concipiendi: nam esse tale habituale est naturaliter posteriori actu considerandi. sed differentia intentionis est prior naturaliter omni actu intellectus possibilis. et omni esse obiecti in ipso intellectu: siue sit actualis: siue habituale derelictum ex actu eius: sequitur tamen ordinem nature actu intellectus agens. et concomitatur ipsius necessario esse in intellectu possibili in actu primo. Nec magis patet ex dictis in questione de universalibus.

His intellectis pro diversis intentionibus in comuni ultimus in speciali sciendum est quod essentialiter una species: quantumcumque simplex: ut albedo nata est ex se diversis obiecta facere prout intellectui possit: quia sicut deum est in questione de precedere non est realiter: nisi facere realiter aliqua diversis que illa sunt obiective prout: nam circa esse obiectivum cum nihil sit non cadit mutatio nisi per mutationem realem in aliis per que ista sunt obiective prout. Quare autem sit factiva diversorum. non est ratio per perfectionem: quia tunc de faceret: quod ne-

gatur. Nec ppter impfectionē: qz tūc materia pma face-
ret. Nec per aliquā differentia porem in natura rei extra
intellectū: sicut calor: qz calor est calefactiū nō ppter p-
fectionē in cōmuni: nec ppter impfectionē. ita quelibz ta-
lis cēntia. qz talis factiua est: salū dnoz in intellectu realr.
z per hoc duoz obiectiue. ppter hē ita factiua est vnus
conceptus adequatū: sed illi? forte pmi: vt cōfusiū quantū p-
cepti: aliorum aut pū nā: sed nō perceptoz: sicut alibi v-
t de pcessu intellectus nostri in intelligendo.

Tūc ad argumēta ppositiōem de dīa iten-
tionis. ¶ Ad pūmz. gen^o
z dīa diuersa obiecta itelligibilia scludunt: z tñ in vtroq;
idē re itelligitur: qz sicut pōt idē hē esse in re: z in intel-
ctu ex qōne pdicta. Ita pōt hē vnū esse in re: z duo in intel-
lectu. z conuēni^o illis duobus eē duo obiecta in vno intel-
lectu tñ vnū esse habz. ¶ Per hoc p3 ad totaz deductio-
nem cōtra respōsiōē: qz z vnū adequatū cōceptum gene-
rat: z plures nō adequatos. z simul tēpore qstuz ad eē pū-
mū in intellectu: licz nō qstūm ad esse z^m. qd nō est sine pce-
ptione. Sed non tē qstūm in z^m rīsiōne. qz ppter pfectionē
nē zc. Tū reduci^r rō. cōcedo qz simplr sunt diuersa oba: si-
cut si essent eēntie diuerse: s3 sunt obta diuersa pcomitāte
esse in intellectu: vt aut res est obiectū eadem ē. ita qz idēz
extra sub duob^o esse in intellectu pcomitātib^o habz ratio-
nem vnus materialr z duoz obiectozū formāl^r. ¶ Ad
z^m pncipale p3. differētia pōz natura omni actu intellectus
taz agentis qz pōis ē realis. cōcedatur. sic minor est falsa.
sed per oia dicta nō videt^r pma difficultas soluta. quomō
duo obiecta formāl^r inquantuz obiecta: z tamē vna essen-
tia si ista essentia aliquo mō cognoscat^r. qz illa essentia vna
si tñmō per duo esse in intellectu ē duo obiecta. z fm ista
nō cognoscitur: qz ista accidit obiecto. nō videtur quomō
erūt duo iquantū obiecta. Nō videtur etiā qz aliqua intel-
lectionū istarū aliquid rei cognoscat^r. Quod ostēditur sic.
qz sic itellectioni abstractiue pōt succedere intuitiua eius-
dem pmi obtprecise quādo abstractiua alicui^r rei ē imp-
fecta. alia perfecta: sed vīsiōes due nō possunt esse generis
z differētie: qz vīsiō nō ē nisi obiectū pmi realr exītis z pre-
sentis. Ex hoc sequitur qz intellectus diuinus nō cognoscat
vt distincta obiecta ista: quozū ponitur differētia itentōis
nec alius intellectus: nisi abstractiue itelligens. z ita impfe-
cte. ¶ Item cū dico. sor^o ē homo. nō est vno actuū conce-
piēdū: qz h actus nō est ille: nec o^o habentiū differentia i-
tentōis: que. s. nō habet eē extra. sed in intellectu actu pzo
Tū qz obiectū vnū vt sic nō ē aliud. Tū quia obiectū vnū
facit aliud iesse talis obiecti: licz cludat ipsūm vt factuz
nō ē ipsūm. Tum qz tūc nō depēderet veritas oōnis a re
extra. ergo ē vno quozūcūq; sit pmo saltē est pzo re extra:
z tūc pzo opione de differētia itentionis est pdictio eius-
dem de se: nec alia erit veritas illarū. sortes ē homo. sor^o ē
aīal. sortes est suba zc. Qui melius scit exponere dīaz in-
tentōis euadendo dictas difficultates exponat.

Alia est opinio que ppter predicta motiua ne-
ponat decept^r simpliciter diuer-
sos generis z differētie esse ficticios. Sed cū vtroq; illoz
aliquid in re cōcipiatur cū illoz actumū sint obiecta iquan-
tum obiecta. ita formāl^r diuersa sicut si essent res omni-
diuerse. ponit qz illis cōrespōdent aliquatū in re realr di-
uerfa. ita realr qz circūscripta omni operatione intellectus
agentis vel pōis. z omni esse in intellectu pūpposito vel
pcomitāte est in re illa differētia. sed realis differētia po-
nit habere gradus. Est. n. maxia naturarū z supposito.
Media naturarū in vno supposito. Minima diuersarū
pfectionū siue rationū perfectionaliū vnitue cōtenta-
rum in vna natura. ¶ Istā differētia videt^r necessariūz
ponere in alijs. puta in ente z eius passionibus relone z fū-

damēto in deo z creatura. Quādoq; videt^r etiā: sed nō est
ita necesse qz sit ponēda in causa multozū. sicut potentie
aīe z virtualitas in alijs. s. ltr in eminētia siue alteri^o spēi: si
ue eiusdem. S3 in istis duob^o vltimis pōt bñ negari: quia
idē nō distinctū pōt multa cāre. Item nō distinctūz pōt
multa excedere. z ptnētia virtualr vel eminēter nō ē pfe-
ctionus realiū: qz talis actualr ptnētiā z formāl^r denomi-
nant. vñalr z eminēter ptnentiā ptnēt vt aliū ibi cōtineri
nō inesse: s3 abesse vel deesse. Scōz etiā illā opiniōē que
ponit minus in eadez spē cē realr in magis nō est ibi sicut
pfectio real^r tñ: s3 vt pars qstūtatūa vñalis non mo^o vel
cor^o sine corruptōe totius rei. ita nō est ibi differētia rō-
num realium. De qua dīa quere in qrtō in qōne de vno.
tal^r necessario ē dīa illius pfectionis in re qz cōrriēdet con-
ceptū gñis. z illius qz cōrriēdet cōceptū dīe. S3 maior ē
bene qdēz: puta māe pproxime z forme. sicut sensitiui z ra-
tionalis fm pluralitatem formarū. S3 illa est mī^o vbi pōt
saluari fundamētalr rō gñis z dīe. De pfectione disti-
ctos formāt cōceptus. z distincta sunt obiecta illorū con-
ceptūz sicut si essent separate quēadmodū alibi habetur:
qz quicquid perfectionē aliquā cōsequitur ex ppria eius ratio-
ne. etiā eam cōsequitur. quādo vnitue cū alia cōtinetur: sicut
actio ppria zc. h3. Et per hoc pōt forma specifica vnitue
cōtines formas generū itermēdiōū esse pncipiūz multa-
rum operationū illis ptenitis cōrespōdentiū si illa inter-
media ex se sint actiua. Nihil enīz tali perfectioni deficit:
quādo cōtinetur: s3 limitatio tollit a cōtinente: qz non tñ
illā cōtinet: sed illā cōtinet. ac si nō illā. z cōuērso. De hoc
quere vbi supra. Nec tamē quēcūq; ptnētia perfectionū
sufficit ad rationē generis z differētie: sed illarū quarūz
altera potētiā est ex ppria rōne respectū alteri^o. z sic po-
tētiā qd qstū ē ex per se rōne eius. etiā in se nō repugna-
ret sibi eē sub opposito actu: sicut pfectio coloritatis non
tñ ē perfectibilis per gradū perfectionis ppriū albedinis:
sed etiā quantū ē ex ppria rōne coloritatis illius non re-
pugnaret sibi subesse gradū pprio nigredinis. cōditio p-
ma excludit deū a genere. si ponat in illo talis differentia
siue attributoz: siue idearū. n^o enim perfectibile ē per al-
terū specialr de attributis: qz qdlibz est īfinitū. z de ideis:
qz respectus ad diuersa nō perficiūt se. Idco si ē talis dif-
ferētia non erit cōpositio: qz nihil perfectibile nihil perfi-
ciens: licz alius ordo pōitatis alicuius ponere: nec aliqd
vnū ex illis. Sed aliqd summe vnū sunt illa per identita-
tem que fm pprias rationes: nec vnū cōponūt. nec aggre-
gant: qz nūm non faciūt necessariū aggregationi. Si autē
nec talis differētia in deo ponatur: qz nec illa itentōis que
minor ē. z illā imēdiate scqitur magis. p3 quomō nō est in
genere hec differētia z cōpositio sibi cōrespōdēs qū pfe-
ctiōes cōtente sint limitate. generalis est omni creature.
¶ Et fm hāc facili^r saluat^r quō omnis creatura componi-
tur ex potētia z actu. Nō enī ibi accipitur potētia pzo illa
que ē ad eē. qz illa nō manet in creatura.

¶ Nota qz h videt^r exprimi ppriaratio illius dīe que vo-
EX
catur fm itentōem: qz illa fm talem cōpositiōē ponit in
re. ita qz differētia cōceptū siue obiectozū formālū non
omnis ē differētia itentōis. nec etiāz si illi differētie cōce-
ptū cōrespōdet differētia rationū realiū. Sed tñ quā-
do due cōditōes hic posite sunt ibi. ¶ Contra. gōis spēs
cōposita. z ita accētia nō erūt in gñe. p3 rīsiō.

¶ Istā opio non negat differētia itentōis: sed ponit sibi
necessario cōrespōdere aliquam in re. z ita ponit quadru-
plicē differētia duplicē realē rerum z rationū realium z
duplicē rōnis. s. itentionis z rōnis stricte sumptā. qz si dif-
ferētia itentōis: nō regat dīam rōnum realiū in actu: s3
sufficiat qz in potētia sit in re z in actu in intellectu iesse p-
mo: vt pū expōsitū ē: qui pōt capere capiat.

TRA

Ad argumenta principalia. ¶ Ad p^mū addit: aut si est. ē quidē vt mā. 2 exēplificat de voce. 2 illud memb^u est verū. pro quo ex^m ad ducitur. 2 o³ intelligi ad manifestādū q^d singulare in re cor respōdet cōceptui cōmuni generis: sicut expositū fuit le gēdo textū. ¶ Ad aliud de. 10. p³ in p^mo articulo. quō rē. q³ cōceptus generis vt in spēsbus licz habeat aptitudines: vt si ex se cōcipiatur. p^mo sit idē numero determinabilis per omnes differētiās: tamē vt in spēsbus cōcipi per se est actuali ita diuersus: sicut cōceptus speciez. ¶ Concept³ autēz speciei nō in diuersis nat³ est per se cōcipi. Et q^d ali quādo allegat de scōo cap. ¶ Ad 3^m pars per modū par tis nō p³dicatur denotatiue. sig³ p³dicatur. Quere alibi ex^m de capitulo 2 manuato quantū ad per se intellectū: 2 quan tum ad modū cōcipiendi. p³pter quē p³dicantur. Et quō ē duplex denotatio subti per actū: 2 toti^a parte cēntiali q^d nō excludit p³dicatiōē in q^d currit h³ cū denotatiōe sup positi. cōuerso toti^a de parte nō est ita cēntialis p³dicatio. ¶ Ad 4^m. si vna nā requir³ ad cōparatiōē nō vn³ accip³: sicut ibi v³ dicerenib³ ē ad b. illa l³ra. Et q^d dēn ē equoca tio dēn est phisici nō logici nec metaphisici: q³ nā nō est vna: sed alia 2 alia rē. ordine essentiali.

Contra 3^m articulū vbi dicit³ q^d vltima differētia spe cie precise includit de suo p³se intellectu actūz vltimū in re qui est cā vnitatis completa: 2 genus p³imū precise includit p³imū potentiale respectu illius actūz vltimi. arguitur p³imo: q³ tunc p³imū genus accipiet a mā sim pliciter vel materiali: q³ in isto possunt aliqua cōuenire si ne p³ueniētia in aliquo gradu posteriori. ¶ Itēz tūc nulla spēs specialissima includit mān nisi quia precise includit cō ceptum p³imū generis: nā respectu eius omnes orie iterme die dicit actū. 2 ita illa materia q^d sit p³rie mā simplex est alteri³ rōnis ab alia: q³ illa ē sine omni actu distinguen te. 2 ita nec in celo 2 in igne est mā alterius rōnis. ¶ Itēz tūc suba vel includit solā materiā. 2 ita f³m aliquos nō p³re dicabit³ de angelis. vel est cōposita ex materia 2 forma: 2 nec sic f³m istos p³dicat de illis. Si neutro mō. tūc oria cor poris cōstitutiuā addet materiā supra formale ipoztatūz per subam ex quo mā pertinet ad quiditatē rei. Et op³ q^d addat aliqd pertinet ad finē quiditatis: q^d est cōtra istum 3^m articulū. ¶ Ad illa. ¶ Ad p³mū si negetur p³dicatū in q^d accipiat aliquo: nisi manifesto per operationē. h³ nihil est. Tum q³ multa genera itermedia a nulla p³ria opera tione sumuntur. Tū q³ 2 si intellect³ noster nō sumeret. esset tamen perfectio in re. 2 p³dm³ sūpti³. Tum q³ trans³ mani festat aliqd cōmune: sicut 2 operatio cōmunis. Al³ pōt vi ci q^d differētia sumit per se ab actuali cēntiali perfectiua: quādoq³ autem talis est real³ forma 2 p³fectibile materia simplex vel p³posita. sic auicebron posuit omni orie corru dere p³ria formā: quādoq³ actualitas a qua sumitur oria nō est forma: s³ p³fectio formalis. 2 hoc sufficit pro differē tia. 2 tūc p³fectibile nō est mā. Sed totūz vt p³fectibile f³m aliqua rōnem realē p³fectiua. Licz igit quādoq³ ascen dedo abstrahatur vere mā cōposita a forma vel forma to: vt corpus ab animato. 2 f³m multos ab inanimato: tamē vltcrioz abstractio fit tū a rōne reali formali. 2 ita nō sta tur in mā p³ma: sed in ente summe potēiali respectu ratio niz realiū perfectiuarū tale est ens cōmunissime sumptū Genus aut cōmunissimū omniū naturalū nō tū a mate ria sumitur: sed etiā ab aliqua forma f³m se indistincta: 2 p³fectibili per oēs actualitates spērū sicut per rōnes reales alias p³fectiuas. ¶ Si aut oīo in istas q^d a mā pōt sumi p³di catū in q^d ex quo est de cēntia rei: 2 ab illa forma aliud p³dicatū: 2 in quale 2 ita oria. ¶ R³so. illud p³dicatum a for ma nō p³trahet p³dicatū a mā sicut oria p³trahit gen³. quia vtrūq³ est eque cōe. iō a tali forma nō p³trahēte: s³ p³trahi

bili si accipiat p³dicatū erit genus: 2 i q^d ita potes habere. tria g³ia p³ma māliuz. s³ vnū totale includit duo p³alia. 3ō sufficit illud vnū 2 neutruū alioz ponit genus: q³ genus p³rie d³ q^d importat totū potēiale spēs³ h³ibile per oriam vltcrioz. S³ quare ē vna forma s³ se indistincta que imē diate inest māe p³me que h³ib³ per oēm formā remotiozē sicut per rōnes realē nisi ponat³ s³tr in oī g³ne descēdendo vsq³ ad spālissimā. ¶ R³so. oīs forma informās materiā p³am h³ vnā rōnes realē imp³fectissimā 2 potēialissimā que p³stituit p³fectibile per alia rōnes eiusdē forme actu³ 2 p³fectiozē. Sic saluat illud inter potētiāz 2 actūz p³mū est. p³portio s³ idistinctoz p³me rōnis realis ab illa sumit genus p³mū māliuz s³it. 2 a mā vt genus totale f³m p³dicta: quāruūq³ igit spēs forme p³specifice sole p³ficiūt rōnem p³ma 3 imēdiatē: ad illas a g³ne p³imo māliuz descēditur tū per orias p³fectionales: quāq³ p³partiales q³ diu itur in vna forma per p³fectionales: quū ibi stat³ 2 h³ mā p³posita addit oria partialis in qua: quāq³ pōt vltcri³ iri: s³ p³fectiōales sicut in aiali vlt³ra corp³. ¶ Ad 2^m per idē p³. ¶ Ad 3^m di co q^d ista rō real³ a qua sumit g³ialissimū q^d est suba ē sim plex negatiue. i. nō includēs p³poni nō p³trahit. i. repugnās p³poni. Q³ aut oria addat totalitatē cēntialēz non est inco ueniens. quia totalitas essentialis contrahit partem per fectiōalem: sicut quādoq³ partem essentialēz potest cō trahere totum p³fectionale.

¶ Amplius autem est ita manifestum. impossi bile enim substātiā ex substātijs esse ic³istenti bus sic vt actu. Duo nāq³ sic actu nunq³ sunt vnum actu: sed si potestate duo fuerint: erunt vnū: vt que duplum ex duobus dimidijs pote stare. Tex. cōmen. XLIX.

¶ Manifestum est autem q^d substantiarū esse existimatarū plurime potestate sūt vt ipse par tes animalū. Nihil etenī separātū est: quādo aut separata fuerint: tūc entia sunt vt materia omnia terra: ignis: 2 aer. Tex. cōmen. LVI.

Questio.

XX.

Vtrum partes organice aialis habeant distinctas formas spēs³ dis ferētes. Q³ nō. ex duob³ i actu nō fit vnū. in l³ra. duo actus cōstituit duo in actu. igit. T. c. 49. Itē 2 Itē ex duobus numero nō fit vnū. ergo nec ex duobus spēs³ que magis differunt. ¶ Itē diuersa spēs³ nō p³tinuātur. que. n. forma p³feceret materiā que subest termino con tinuati. al³ est vnum cōtinuum. s³ huius. cap. de nā. vnum sunt f³m q^d p³tinuū ad natū: 2 cui nascit³. ergo 2 hic. ¶ Itē vnā formā substantiale ordine nature segtur vna forma in materia: forma alimēti est vna quāz cōsequitur imme diate forme partiū organicarū: q³ quelib³ pars organica simul nutritur. ergo 2 c. ¶ Itē diuidat³ vermis. vtrāq³ p³ manet animata. si in eis sunt diuerse forme spēs³ erunt ani malia diuerse spēs³. ergo vermis p³us nō fuit vnū animal: si in eis ē vna forma spēs³. ergo 2 p³us in toto. T. c. 5.

Contra mouēs 2 motum sunt duo in actu. vna pars mouet aliā partem animalis. ¶ Itē acci dētia magis diuersa sūt partibus diuersis organici: q³ sint diueria accidentia multoz specie differētiū. ¶ Itē operationes indicat formas: sed diuersas habent opera tiones specie partes organice. ¶ Itē diuersa mixtio in diuersis partibus. ergo alia forma. ¶ Itē in omni par te mixti oēs sunt forme elemētares f³m aliquos. 2 tamen mixtum est vnū. ergo magis est bic.

Opinio q^d sic: q^d pars animalis separata ab animali sine generatōe: et nō manet in actu p^r for mā totius post separationē. ergo per aliā quā p^rus habuit. aīas p^rs. Tu ad sensus. si os extrahat de corpore animalis.

EX TRA C^o Respondetur q^d generas vniuersale inducit aliā formam: q^d equoce d^r fm aliquos os viuū et mortuum.

C^o Tuz per rationē: q^d abscondatur aliqua pars carnis successiue a corpore animalis successiue amittere animā: et acq^ret successiue aliā formā. si nō manet illa quā p^rhabuit

EX TRA C^o Doc autem non cogit: quia successio est ibi in amittēdo animā simul cum diuisione.

C^o Itē forma eadē videt^r eque cōseruatiua sui a corruptioⁿe: corrumpitur autem tota caro: et putrescit osse manente non corrupto.

EX TRA C^o Doc non cogit: quia cōseruatio maior potest esse p^rpter aliā accidentia.

C^o Item formā carnis sequit^r ordine naturali in mā forma subalis aliā ab illa que segit^r formā ossis. Patz in putrefactione cadaveris in generatiōe alioz ex ipso. igit^r forme a gbus sunt iste generatiōes sunt alie specie.

EX TRA C^o Doc non cogit: quia ex eadem parte carnis per putrefactionem possunt plura generari.

C^o Ista opio si ponat aliquā vnitatem in aīali p^rter aggregationē quo vnus ē aceriū lapidū. oz q^d vno triū modoz ponat^r: vel q^d ei⁹ vnitatis sit ab vltia forma. s. aīa sensitīua q^d sit filr vna spēm toto: lz extensa p^r accēs ad extensionē totius. vl^o q^d an istā ponat^r vna forma mixti q^d sit dispō ad sensitīua. vel 3° mō q^d nulla ē ibi vna forma spē. sed tm multe spē ex q^b itegrat^r vna forma a q^d est vnitatis p^rpositi. C^o Sz 3° mēbz videt^r cōtra Aristō. in fine septimi. quō enī ex mā libus partib⁹ f³ ipz hoc est ex itegralibus est vnū nisi per aliqd q^d sit actus respectu eoz. ita q^d illa itegralia fil^r iuncta. nunq^m vident^r eē nisi vna pars eēntialis alicui⁹ vniua.

Ex. 60. Aliozū modoz prim^o ponit minozē vnitatē. scōs maiorē. Uterq³ improbat^r per hāc rōnez. vni⁹ perfectiōis est vniū p^rfectibile p^rsuppositū. ita q^d illa p^rpria vnitatis vniua p^rfectibilis. p^rsupponit^r vnitati p^rfectiōis: nec est ab ea quā talem vnitatē dabis p^rfectibilem sensitīue fm p^rma⁹ vniā: vel p^rfectibili forme mixtionis fm scōam nō videt^r pole.

C^o Cōfirmat^r p^rma p^ropō. quō enī improbat^r vna forma totius vniuersi ipā negata vel quozicūq³ disperatoz. C^o Itē g^ratio aīalis ex semie est vna. g^r sicut termin⁹ a quo ē vn⁹. ita terminus ad quē p^rcipue fit vni forme tm vna succedit nāliter

C^o Item trāsūbatio panis in corpus xpi est vna.

Opinio alia q^d forma mixti pcedens aīam si eēt alā ipā eēt vna totius virtual^r in se cōtinētis p^rfectiones multas f³ quas perficeret diuersas partes materie: et cōstitueret diuersa organa icompleta. s. p^rincipia im^pperfecta: et q^d remota opationū diuersarū: quare si sensitīua aīalis bruti ex p^rfectiōe sui icludat p^rfectionez talis forme mixti: et p^rter hoc p^rpria: poterit esse vna real^r: et mltiplex virtual^r: et fm diuersas p^rfectiōes virtual^r cōtēntas tā p^rprias sibi: q^d forme mixti si eas icludat poterit diuersas ptes mae perficere et diuersa organa p^rfecte constituere. C^o Cōfirmat^r: q^d vnitatis videt^r ponēda q^dtm est pole nūc aut maior distinctio appet in opationib⁹. et in alyz cor respōdētibus organis iquantū aīata sunt: q^d in q^dtm sunt sic vel sic mixta: et tamē p^rfectiones eoz que sunt iquantū aīate sunt: nō ponūt^r diuerse forme subales integrates vnā in animā sensitīua. etiā fm illos qui nō ponūt^r potentias esse accētia. igit^r nec oz talē diuersitatē ponere in forma mixti. et si nō in oculo et aure pari rōne videt^r q^d nec in carne et osse. C^o Scōdo cōfirmatur per illud. z. celi et mūdi. de ordinatiōe eēntiū f³ multas et paucas opationes. quere ibi. Sicut igit^r in corruptibilibus p^rfectius ens bz plures opatiōes. ita videt^r q^d forma q^d est p^rfectior sit p^rincipiū et

lium. Ex hoc appet vt videt^r quare aīa regit corp⁹ habēs partes etherogeneas: vt sint apta istrumēta multarū opationū: quarū ipā est p^rincipiū quas nō posset per vnū istrumētū exercere. et ideo tale corpus habēs partes hui⁹. vocat^r organici. et ita est si aliqua disponat imēdiata ad talem formā. vt q^d sit vna real^r. licz ergo ponerent in com^pposito multe forme ordinate: nō tamē multe partiales.

EX TRA C^o Doc dicitur ad oppositū: q^d p^rfectius pluriū opatio num est p^rincipiū cū minor diuersitatē. orgo sensitīua magis vna q^d forma mixti. Et lz sensitīua sit p^rincipiū multoz nō forma mixti: nisi material^r et dispositiue: nō tm possunt p^rfectiones vnitue contentē in sensitīua ad seipsas material^r disponere: nec ita oportet eas differre: sicut formas disponentes im^pperfectiores.

C^o Tertiō cōfirmat^r positio sic. sicut aliqd est ens. ita et vnū ergo p^rfectius ens est p^rfecti⁹ vniū. C^o R^ono. itēnsioz vnitatis nō semp magis excludit oriam aliquoz in vno. C^o Lō tra istā op^o. quare forma vna dat huic parti materie hāc p^rfectiōem. et nō illā: quā tm equal^r cōtinet. C^o Respondetur in forma homogenea: vt ignis: quare illa ps q^dtitatiua dat^r huic parti et materie: et illa illi: facilius videt^r in p^rposito rīdere: q^d partes sunt alr dispositiue: vel per formas ip^rperfectiores: vl^o p^r formas corrupendas: vel p^r q^ditates in partib⁹ corrupēdi. Ideo dicere formā dare aliquā p^rfectionē vni parti q^d alteri. C^o Lōtra. forma omne p^rfectionē vtiua liter cōtēntā dat omni pti materie quas pficit. Ex^o itellectiua si cōtinet sensitīuā et alias. ois pars materie que perficitur itellectiua. perficit^r alyz cōtēntis. C^o Respondetur q^d quedā forma bz totalitatē q^dtitatiuā. et si per accidēs: et hoc sine totalitate vtiua. ex^o albedo. Quedā totalitatē virtualē sine q^dtitatiua oīus. ex^o anima itellectiua. Quedā vtrūq³ simul. ex^o in p^rposito d^r forma mixti. si ponatur cū sensitīua: aut de sensitīua si cōtinet illā. C^o Qd accipit in obiciēdo. cōceditur de scōa totalitate: non de tertia: q^d licz ibi pcedat natural^r totalitas vtiualis illā aliā: tm in p^rficiēdo materiā fm illas p^rfectiones distincte ponere cessaria alia totalitas: q^d nō est eadē pars materie capax p^rfectionū istarū distincte. C^o Poscent igit^r dari quatuor signa. In p^rmo est talis forma habēs totalitatē virtualem tm. In scōdo perficit totāz materiā: vt primū p^rfectibile: cōstituendo compositū sine pluralitate p^rfectionū distinctarū. In 3° mā itelligitur extēsa: etiā forma ista per accidēs. In 4° itelliguntur partes mae perfici p^rfectionibus vtiualibus forme. et hoc distincte.

Contra ista. si p^rfectiones alique virtualiter cōtēntē sunt icōpossibiles in materia. igit^r et in forma cōtinēte. p^rbatio p^rnc. nūq^m est icompossibilitas aliquoz vt isunt 3°: nisi q^d iter se sunt icompossibilia. vnde si albus et nigrū nō eēt iter se repugnātia: qn fm p^rprias rōnes fil^r essent in aliqua eēntia cōtinēte vt rubore fm p^rprias rationes possent idē perficere. C^o Itēz que est differētia huius opinionis subtilis que videt^r sequi rationē. et p^r que videtur grossa: et est sensui consona. Nōne p^rma ponit vnam formā mixti habentē multas formas partiales nō p^rprie q^dtitatiuas. q^d accidit q^d vna sit extra aliā cū sunt res diuerse. et si perficiat aliā partē materie perficiet^r: nec forma tota que est ex eis poterit materiā perficere nisi habētes partes diuersas fm quas diuerse partes forme perficiat. Si opares totā formā ad totāz materiā: et partes ad ptes: que in p^rficiēdo sit nāl^r p^r tota. s. an pars equocatio erit: q^d tota pōtate p^rfectionis: pars pōtate gnōnis. Quid vl^o tra pōt scōa opinio ponere si maiorē vnitatē ponat in tota forma respectu partū q^d istā. vt. s. forma nō habēs partes reales perficiēs materiā nō habentem partes realiter diuersas in quocūq³ nūc nature perficiat illas partes. cōtra dictio videtur: vt deducit p^r ratio.

Ex. 62.
vide.

Sic ergo teneatur pma opinio. Et confirmatur sic fm phm. cor pmo generat etia tepore an-
te alias partes aialis: esset assignare in generatõe aialis.
loquendo de tota. multas mutatiões completas ad mul-
tas formas partiũ: vna ante alia tepore. ergo si alia est tñ
vna forma mixti: vel generatio illi est motus. plixissimus
imo multi motus pster se habetes vel multe mutatiões
iter qe cadit multi mo hñtes illas pro terminis: quoduz
vtrũq videtur incõueniens ponẽdo vnam formã omniuz

Ad primum ar^m oñm: q maior est va qñ illa duo
sunt in actibus vltimis. ita q illa actiata nõ sunt capa-
cia vltioris actualitatis quales nõ ponũtur partes ille.

Ad secundũ quãto aliq sunt magis vñ in participatõe
vnã rationẽ: tãto minus nata sunt vniri: vt ex eis fiat vñ.
ergo. pñã nõ valz. **Ad 3^m** negat maior: qz man^a arida cõ-
tinuat carni viue vel ram^a arbori: sicut ligno lapis fm ali-

bñ in bi-
bernia:
seu sco-
tia ma^a

T. c. i7.

quos de fonte puertere lignũ in lapidẽ. **Ad pbatõe**z
ma. si pñtus ponat puatio vltioris lögitudinis. z sic li-
nea vltioris latitudinis: z superficies pfunditatis: nõ e
difficultas: qz forma nihil pficit sub pñctõ: nec linea: s; tñ
sub quãtitate corporea. Si aut ponant linea z supficies
p punctus aliqua alia positiua: qz z corp^a in cuius diffõne ca-
dũt. est aliqd positiuũ ex 3. metaphyze. difficile est ar^m: qz
non sunt in mã siue forma subali: nec cũ formis oppositis.
Tũc etiã nõ oz oñm formã subalẽ regere determinatã q
litate in materia. imo nec aliquã qn possit nõ qstã pficere
Altr mior negat: z ponit qz vñitas partiũ aialis e maior
vñitate cõtigitatis. z minor pñuitate. **Primũ** pz: qz fru-
ctus auulsus non nutrit. Scõm pz in sũmitatibus ossium
vbi dñ fieri cõtinuatio per cartilagĩne: post decoctõem. vi-
detur cartilago separari nõ relinquẽdo signa pñuitatiõis.
Cõtra hoc. ergo aial vñũ est multa aialia: qz multe sub-
stãtie sensibiles. **Rñõ** aia est pmo pfectio aialis per se
z nõ pmo partis aialis. ergo suba aiata sensibilis pmo est
aial. nõ sic pars. **Ad 4^m** rñõ. maior videt vera: qz gene-
rationẽ pcedit alteratio ppa que nõ pot recipi nisi in sub-
stãtia determinata: minor falsa: qz alimẽtus est alterabile
fm diuersas pres diuersis alterationibus pñius diuers
generatiõibus. **Altr** oñm: qz sicut est vna forma pñcipa-
lis gnãtis fm quã agit. ita z vna e pñcipalis terminus ge-
neratiõis. Alie sine gbus non est illa: sunt termini nõ pñci-
pales. Ex^m. quando aial gnãt aial. fm aliquos generat for-
mas qñior elemẽtoz: nõ tñ vt pñcipalr itentat: sed neces-
sarias ppter formã mixti pñcipalr itentat.

Ad argumenta cõtra pñã optionẽ. qz illa opi-
nio tenetur respõdenduz est.

T. c. 60.

Ad pñũ vñius perfectionis zc. **Rñõ** pres mãles q
vocãtur elemẽta in fine. 7^a. nõ habet tantam vñitatem an-
teq recipiũt formã: quantaz habet a forma sicut a. z b. in
se quantã habent a forma filie. sufficit igitur respectu for-
me illimitate aliquo modo vñitas oz^a in partib^a materie
s. g. tota materia ex illis ordinẽ habeat ad talẽ actum: vt
formã adequatã respectu cui^a nulla ps materie eẽt poten-
tia adequata. **Ad illud** de aia mudi. dicit q nõ est vna
forma: qz tunc vniuersum esset imperfectũ quocũq; idiu-
duo corrupto. **Cõtra**. niqũd animal imperfectuz qua-
cũq; carnis parte amota nõne idiuudua in vniuerso pone-
reni: quasi pres omeomere: z spēs quasi anomeomere.
Aliter arguit q operatio arguit formã. igit vbi vltra pro-
prias operatõe corũpentes partibus s; pprias formas
videmus aliquã vnã operatiõem cõem: sicut in aiali senti-
re. ibi cõcludimus formã totius actuatẽ omnes partes
cõmunitẽ in partibus vniuersi vltra pprias operatiõe
cõueniẽtes eis fm pprias formas nullã videmus aliã cõ-
munem: vt in igne z aqua vltra calefacere z frigescere. er-

go zc. **Ad illud** de vñitate gnõis aialis. pz per dñma-
tiõem pñe opinionis de generatione cordis ante alia. z b
loquẽdo de iductiõe formari partialiũ mixtiõis. Si autẽ
generatio aialis dicat iductio sentire illa est vñica in vñi-
co istãti: nã simul põt quelibz ps fm formã mixtionis esse
dispo ad receptionem sentire. eo mō quo eẽus receptiua
licz nõ possit simul semẽ esse dispositũ ad omnes formas
ptiales mixtionis. vnde nota q nõ simul iducũtur forme
mixti: tñ sensitiua tota simul in vltimo istãti cõplete orga-
nificatiõis: nec simul forma mixti cũ sensitiua. **Ad ar^m**
pro secunda opiniõe. **Ad primum** de maiori distinctio-
ne operationũ continentium sensitiuam qz formã mixti.
Posset dici q zc. **Explicit liber. 7°.**

Nec quecunq; itaqz natura quidem: nõ sub-
stantia vero nõ est his matẽria. sed quod subij-
citur substantia: puta que causa eclipsis: q ma-
teria non enim est: sed luna q patitur: que cau-
sa vt mouens z corũpens lumen terra. **Tex.**
commenti. XII.

Libri octau metaphysice. Questio. I.

Truz accidēs

fit forma simplex: vel sit
positũ ex aliqbz essen-
tialr diuersis. Q sit com-
positũ: arguit qz ex 7. ca. 7. **T. c. 22**
5^a. mã est qua res põt esse
z nõ esse. accidẽtia sunt cor-
ruptibilia. ergo zc. **Cõ**
firmatur: qz ex 9. ca. 7. vi **T. c. i7.**
detur hñ: qz ois simplex
forma: z e tñ in actu zin-
corruptibilis. **Itẽ** sim-
plicitas pfecta est simplr

pfectiõis in entibus. Nõ pz: qz deo siue attribuit. ergo qd
est simplicius est perfecti^a: nãz in his que sunt p se si^a ad
fi^a. z magis ad magis. z cõuerso. accñs igit si esset omnio
simplr esset perfecti^a suba que est cõposita ex mã z forma
Cõfirmatur qz ens diuidit in cãm z causatũ. ita qz cau-
satũ tenet ibi rõnem imperfecti: qz depẽdens est. ergo qd
plus recedit a rõne causati pfecti^a est: accñs si est pura for-
ma minus causatũ est qz suba: qz tñ habz duas cãs extrin-
secas. itĩnsecã n^a. **Substantia** aut cõposita magis cau-
sata est: z a pluribus depẽdet: qz a 4. causis. **Itẽ** forma
simplex sub^m accñ^m eẽ nõ põt fm **Boetium** de trinitate. **li. i. c. 3.**
Et pbatur: qz potẽtia pñõ: que. s. est ad formã subalem
pus oz q actue qz potẽtia secũda que est ad accidēs. Sz
multa accñtia sunt subiecta accñtiũ: vt linea recti z cur-
ui. nũerus paris vel iparis: motus velocis vel tardi. **Doc**
etiã vult **Auic.** z metaphysice. cap. 9°.

Contra philosophus in 1^a.a. accidẽtia nõ habet mãz
ex qua sed in qua. **Item** in 6. pñcipys for-
ma est simplex zc.

Opinio qz accidēs est realr positũ. **Propter** tria.
1°. **Primo**: qz qd cũ alio realr p^a. z ab eo rea-
liter differt est cõposituz ex duobus: in quoz altero p^a. z p
reliqũ differt nigredo z albedo realr differũt: vt pz z rea-
liter cõueniũt: qz in colore que nõ est cõueniẽtia rõnis. ex
q. de ceptu generis. **Cõfirmatur** maior: qz simplr sim-
plex a quocũq; distinguit videt esse pmo diuersuz ab ipõ
z nõ differẽs: vt pz de mã respectu forme spēs accñtiũ p
prie differũt: **Itẽ** supra in isto. 8. ca. 3. bñ q omne diffini-
bile oz eẽ positũ. p qd **Az.** approbãdo **aristẽmichos** ipro-
bat pñõis idẽas: q nõ erũt diffinibiles si sũt for^a simplices **T. c. 9.**

T. c. 14. **l. 5. r. 11** Oportet enim terminū esse rationem longam fm ipsum accidētia autem sunt diffinibilia fm ipsum in. 7. Nec obstat qd ex additione diffiniunt: qz ppter simplicitatem nō negat eis diffinitio talis qualis est diffō substantie: sed propter depēdentiā ad subāz. **T. c. 19.** **r. 10.** Itē scōdo pncipalr sic. i. z. in e. raphyficē. ca. 2. diffūse tractat. **Az.** qd sicut illa que sunt in diuersis generibz sunt siml diuersa. Ita z eorū pncipia p pta pportionalr tū eadē: hoc de mā pnatōe forma z motuē. qz forma que ē in gñe accētis bz ppiuz potētiale pncipiū cōponēs ipm: nō tñ subiectū. vt vī: qz tūc nō videntur pncipia generū ita eē alia: sicut sunt ipsa gñā. **T. c. 37.** **r. 10.** Con firmat illud ex itentione. **Az.** in. 7. ca. 8. vbi vult qd illa 3 ca. 7. **Oz** compositū gñatur vā sit in oī gñe. g. z in gñe q̄lita tis. si illud compositū esset tñ ex subiecto z accidēte. cū il lud sit ens per accēs nō eēt per se terminus alicuius motus vt videt Arist. velle in. 6. ca. 2. qz in nullo gñe ē motus oīs videt terminari ad rē alicuius generis per quā z ipse in gñe collocet. **T. c. 33.** **r. 10.** Itē 3. pncipalr sic. in. 10. ca. 9. vult. **Az.** qd motus ē iter formas eiusdē gñis pphfici cuiusmodi sunt tria z media. nō iter formas alteri gñis pphfici. eiusdē gñis. hic dñr ex. 5. que hñt idē susceptiū pmi tale. qd susceptiū hñt p raria z media inter se idē nō idē cū alyz alteri cō trarietatis: puta oēs colores iter se. sed nō cū sapore. Sed qd cūqz subm sine potētiale alterius generis a genere q̄lita tis sumat istud: sicut est idē colorū. z ita etiā coloris z sapo ris: vt p3 de subā z q̄ritate que vtrāqz eadē subest colo ri z sapori. ergo illud susceptiū penes qd distinguūtur ge nera pphfica in accidentibus est aliquid intrinsecuz iphis: z pars essentialis ipsoform.

Contra istā opinionē arguit triplr. pmo sic. si albedo est cōposita sint pponētia a. mālē. z b. forma le. albedo iformat subz aliquid: qro aut a. tñ in format il lud subm. aut tñ b. aut vtrūqz. si neutrum. ergo nihil ifor mat subm. Si a. vel b. tñ. ergo ppa passio nō uest pmo suo subo: sed tñ per partē sui. Nō vtrūqz. pbo pmo de a. quia tūc mā subē cū sit perfectior. a. poterit aliquid iformare. z ita in ifinitū ire. **T. c. 30.** pbat hoc de b. qz ita iformat a. cuius capacitas adequatur actualitati. b. aliqñ nō fieret vñū ex eis. ergo actualitas b. nō exēdit se ad subz. **T. c. 30.** firmatur. forma substantialis q̄ pfectior est ipo b. nihil aliō a. ppia mā pot iformare: nec pferre: vt iformans. Ex pze dictis etiā pbat qd nō alterū tñ. **T. c. 30.** etiā aliter pbat qd fia. tñ. ergo b. nihil iformat cū quo nō faciāt vñū per se. z ita oīno nō est forma accidētalis. Magis etiā denomia retur subm ab a. qz a toto. vel a b. Si. b. tñ. ergo a. est z nō est in subo z capax actus ergo ē materia subalis. **T. c. 30.** Item 3. sic. iter illa pōt esse motus que etiā hñt idē susceptiū p pium. z hoc circūscripto alio susceptiū accētali: p3 de q̄ litatibz z q̄litate siue subā due forme duarū spēz p raria ruz ex datis hñt idē ppiū susceptiū z p se: qz eiusdē gene ris. g. circūscripto subo qd est susceptiū accētale poterit eē motus iter spēs cōtrarias. sic igit ex albedine fiet nigre do: sicut ex aere aqua. qd est 5. **Az.** qui in multis locis vult subiectū esse ita necessariū in trāsmutatōe accidentali: sic mā in trāsmutatōe subali. qd ex albedine nō fit nigre do. S3 ex qd ex albo fit nigrū. Si dicat quālibz formā accē talē bñe ppiū susceptiū qd nullū alteri forme sit capax. **T. c. 30.** videt irrōnale. Tum qz tūc forma accētalis ma gis pplet capacitatē sui receptiui pportionalis qz forma sub stantialis aliqua sui susceptiui nisi forte forma celi fm ali. quos. z tūc sicut celū ponit iformabile: qñ nō ita z acci dēs compositū. Et tñ: qz si motus deberet eē iter contraria oportet vt videt qd subiectū pmo moueret ad susceptiū ppiū eius q̄tū ad formā susceptiui illius. z ita nō esset p motus iter tria. **T. c. 30.** Itē 3. omne illud qd est immediatū pncipiū agēdi. vt. si. quo agēs agit. vt esse tñ actus. ita qd nō i

cludat duas res. potētiā z actū: qz nō esset quo pmo agit: sed per partē pmi que ē actus. accidēs aut aliquid. vt calor z h3 ponit qd p agēs agit in aliq actōe: vt in calefactōe zc. ad questionē: qd paucitas semp ē ponēda: qñ per istā saluat appen tia iuxta sentētiā pbi p pphcoz. cōmēdātis melissum pre Anaxag. ppter paucitatem pncipioz. nā. n. nihil facit fru itra. Et idō positio pluriū semp debz dicere necessitatē ma nifestā ppter quā ponant tot: nihil aut appz in accētibus ppter qd debeāt poni cōposita ex duabz partibz cēntiali bus pmutiter loquēdo: vt patebit respōdēdo ad argumē ta. idēo cōmuniter negat talis cōpositio. **T. c. 30.** De quātitate tñ cōtinua z discreta que vident hñe partes mālēs. ac per hoc essentialēs: qz nūqz mālēs cōstituit vñū ppositū sine forma alia ab ipsis. **T. c. 30.** De his inqz est difficultas specialis q̄ alibi h3 locū. s. in explicādo descriptiōem quantitatis. in 5. li. S3 de alyz accētibus fit hic sermo.

Ad primum pncipale respōdo: sicut generabile ppe est cuius aliquid pñit. qd postea ē ps geniti ex. 7. ca. 5. ita z corruptibile est ppe cuius aliquid manet post corruptionē qd fuit ps corrupti. z ita tñ cōpo sitū generat z corrumpit in oī genere. z h3 cōpositū ex ista forma que per generationēz iducitur z p corruptionē ex pellitur. z ex illo qd trāsmutat fm illā formā: sicut aut in gñatōe subali: qd trāsmutat in mā. Ita in accidentali qd trāsmutat est subm. Et ita cōpositū ex ipso z forma accē tali est p se generabile ibi z per se corruptibile. per se inqz sicut ibi est per se gñatio z corruptio. accidēs aut sic nō est corruptibile: sed vocādo corruptibile q̄cquid per trāsmu tatiōem nālē nō est postqz fuit: sic accēs est corruptibile: z etiā forma subalis mālīs. **T. c. 30.** Ad cōfirmatiōē rō in. 5. h3 ca. de vno qd idiuifibile est maxie vñū. z hoc si est subā: qz ex tūc est ex se vñū z icompossibile alteri: accēs licz in se sit idiuifibile. est tñ cōpossibile alteri sine quo nālter nō est. iō l3 pbs diceret oēs actus pmo mō simplices h3 ē in se: z aly icompossibiles eē icorruptibiles. nō tñ h3 diceret de sim plicibz in se z ppo b3 cū alyz. **T. c. 30.** Ad 2. pncipale qd requirit magnū tractatū: quō illud qd est simplr pfectiōis nō semp cōcludit istud eē simplr pfecti in quo ē excellētius illud: sed tñ fm qd: nisi illud sit perfectissimū iter illa que sunt sitr pfectiōis: quē tractatū habes alibi. **T. c. 30.** Dic breuiter trāseo: qd icorruptibilibz cōiter simplici est impfectius: l3 nō ppter siml mōiōre: qñ illud qd est simplr pfectiōis nō semp talis natura nō pōt habere multā actualitatē cū simplici tate nō tā tā saltē q̄tā cū pōne r actualius vlr est pfecti. Ex cēt si qz canis cēt sapiēs: z cū sapiētia nō posset habe re summā rabiē dūeniētē canis: cēt canis iperfectior cane nō sapiētē: nō tamē eēt ens iperfecti. qz canis limitat ens z pōt ei repugnare qd in entitate ponit nobilitatē. **T. c. 30.** Per idē ad cōfirmatiōem: licz. n. ens cātū sit simplr impfectus qz depēdēs: tñ illud ens limitatū: cuius entitas ppiā regit necessario qd sit causatū pōt eē pfectius tale ens. si ē a plu ribus causatū qz aliud ens qd ē a paucioribus cātū: qd nō recipit tā tā pfectiōem: nā in depēdentiā bñe pōt illud depēdēs esse perfectius qd depēdēt a pluribz a quoz quolibz recipit aliquā pfectionē sui que oīa requirūt pro ppter suā pfectiōem: ita qd nullū p se sufficeret. vnde cō muniter causata pfectiora qd non immediate sunt a deo a pluribus causis depēdēt: qz ppter coz maiorē pfectionē nō sufficiūt ita paucē ad cāndū illa sicut alia imperfecta. **T. c. 30.** De miore terty pncipalis que dubia est. r videt p rari **Az.** in. 4. li. in scōa rōne cōtra negantes primū pncipiū: quere ibi qd sit dicendū. Qui aut negaret maiorē. diceret Boetium itelligere per formā simplicē actū purū. hoc est eēntiā diuinā vel ideā. **T. c. 30.** Ad pbatū etiā diceret qd po b3 ē pōz illa. nō qd 2. sit in aliquo supposito nisi ibi sit pma

sed qz actus sit pōz in genere actus. i. perfectior quē admodus potētia ad q̄titate pōz est potētia ad qualitatē ppter ordinē actui in gñe: nec tñ in quocūq; est scōa ē ēt pma.

Ad argumenta pro pma opione. **C** Ad p^m p^z ex qōne de cōceptu gñis q̄lis pō sufficit ad dñam z cōueniētiā realē spē: qz vel tñ cōpositio ex dñitibus fñm itentionē: vel ex rōnib⁹ realib⁹ diuersis vnitiue p̄tēis in eodē. **C** Et p idē p^z ad p̄firmationem. Et etiā ad illud s^o de rōne lōga rē. nisi q^o o^z expone-rem qūo rō Az. tenet oīra ideas: z pōt dici q^o licz diffinibile in cōmuni nō oporteat esse cōpositū ex re z re fñm p̄dicta. o^z tñ diffi^l qd est spēs respectu substātiarū idiuiduarum corruptibilū quarūcūq; ēē sic cōpositū. z hoc. qz mā est per se ps qd̄itatis talis ex. 7. s^z si idē ponentur forme tñ esset aliq̄ illarū spēs respectu taliū idiuiduoz corruptibilium: nā ibi maxime ponebātur. gñ nō ēēt diffi^l: sicut species tales: qz forma pura tñ est ps talis spēi. **C** Ad 2^m pñ/ cipale idē de. i. z. metaphy. satis soluit per exēpla. aer: lux: tenebra zc. h⁹. z q^o dicit q^o subm nō est p̄p̄iū potentiale: qz tūc p̄ncipia nō ēēt ita alia: sicut p̄ncipia. **C** Rñō. 3° phyficz. distinguit Az. iter ens inq̄tū ens z inq̄tū in potētia statua. potentiale in substātis nullius alterius generis est aliquo modo: sed tñ illius per reductionem: potentiale vero in gñe accētis cōsideratū vt potēiale: z vt perfectibile ibi est in illo gñe per reductionē: qz tñ sine illa ratione pfectibile est in se pfectū ens. i. suba. ideo fñm se pōnif in alio genere. sic facili⁹ z forte ad ppositū Az. exponitur illud p̄dicamētoz nihil phibz idē in diuersis generib⁹ ānumerari. **C** Ad addit⁹ de. 7. Rñō ens per accēs l^z non sit vnū sicut substātia: nō tñ est nullo mō vnū: nec ita multā sicut quādo subm z accidēs manēt separata ex cap^o. de vnitate dif^m b. in hoc nāq; hō z alib⁹ multa qdēz sunt cū alterū nō isit alteri: vnū vero quādo isit: z patit aliqd subiectū hō. tūc enī vnū fit. z est alb⁹ hō rē. z sicut est aliq̄. ita illud totū est ens aliqd: z illi⁹ totius est gñatio. z hoc est p se: sicut in isto genere est gñatio p se: z tamē per accidēs respectu gñōnis substātie que est per se: sicut totū ē ens per accidēs respectu sube. **C** Et qd addit⁹ de 6°. non valz: qm̄ in pma parte capli loquitur de ente per accēs vno mō. in 2ª parte alio mō: sicut dñm est in qōne de ente per accidēs: z tūc illud dictum nō intelligit nisi de ente raro: z hoc cōparato ad illā causam respectu cui⁹ est ens raro. Vel si itelligitur de aggregato. hoc ē cōparatō illud ad per se causāz subiecti tñ qd subz cōcomitat raro aliqd accidēs per accidēs. Sed tūc nō est rōne aggregatiōis: sed rōne alterius accētis: qd itelli⁹ per raritatē: que raritas h cōcurrit cum aggregatiōe. **C** Et ille scōs modus forte de est fñm itētiōnem lre. Vide ex^o de edificatore z domo: z q^o dom⁹ est his tristis cā p se est cā subiecti tñ: z aggregati per accēs tñ: qz illud aggregatū icludit accidēs per accēs: qd raro est a tali cā. Et ita alia accētalitas ē ibi qz aggregatio. aggregatiō. n. nō phibet: qz ignis per se generat lignū calidūz: non tñ calidūz: sed hoc sic est ibi per se. **C** Ad addit⁹ de termino motus. rñō sicut dñm est in qōne de gñōne compositi: qz forma est quo generatū generat. z iō in. 2ª phycoz. gñatio dñ nālis per hoc: qz est via in nām que ē forma. z h nō itñ qd: sed in quo. Ita hic oīno mot⁹ collocādus ē in genere penes terminū quo nō qd. nisi aliq̄ velle dicere qz alius est per se termin⁹ motus: z alius gñōnis accidētalis que fit cū motu. circa qd nūc nō insisto. **C** Ad 3^m pñcipale: qd videt diffinibile: qz nō videt aliquod ab^m dari p̄i us ista 5° in quo vel mediāte quo h p̄ietas recipit. quini idē ab^m similis se habeat respectu alterius 5^m. p^z de substātia de quātitate respectu generis colorū z generis saporum. Si quis etiā velle fugere ad q̄litates pmas. adhuc nō videt pōlis euasio. nulla. n. p̄cise vna est imēdiate susce

ptium generis colorūz. nec imēdiate rō susceptiui: s^z oēs vel alique sic cōmixte. z eadē simili mō videtur pmo receptiua respectu saporū. **C** Posset dici q^o l^z vnica sit cōmixtio elemētoz in vno cōmixto: tamē vnū quodq; elemētus multas h^z qualitates: z diuersam cōmixtiōne illarū qualitatū elemētariū: segtur imēdiate aliud z aliud genus q̄ litatū mixtarū. puta si mixtiōne ignis in quātum lucēs cū terra iquātum terminata: z aere z aq̄ inq̄tū perspicua. cōsequat genus colorū: cōmixtiōne vero ignis z aeris iquātum calida digerētia humorē aque cōmixtus sicco terre. stri cōsequitur gen⁹ saporūz. z sic de alijs. Nec particularia sunt z lōge a cōsideratione metaphy. **C** Item alr pōt dici vliū: qz sicut expressi⁹ habet in. 9. li. q. 5°. diuersitas potētiarū actinarū accipiēdo eas fñm q^o sunt pōres naturaliter pñ⁹: vel nullā oīno requirit diuersitatem in re: vel tñ rōnum perfectionaliū vnitiue p̄tentaz. ita z h in potētijs passiuis: z tūc vel diuersitas gñis subiecti: qd cōrespōdet diuersitati generis p̄dica^l phyfici: tñ est per respectū generis subiecti ad genus phyfici p̄dica^l quez respectūz. nulla p̄cedit diuersitas ab⁹: v^l erit illa diuersitas generis subiecti per p̄fectiones vnitiue cōtētas p̄cedētes diuersitatem respectūz. Nec mireris diuersas rōnes vnitiue poni in eodē qd capax est plurimū perfectioni: qz quādoq; est ex ip̄fectōe subiecti qd nō est capax talis perfectōis. z si illa ip̄fectio tollatur: siue per rē additā: siue fiat aliqd cōtinēs vnitiue illā rem addendā: bñ est capax perfectionis cuius non fuit prius capax.

C Palam autē z quia si sint aliquoliter numeri substātie sic sunt: z non sunt vt quidāz dicūt vnitatum multitudo. Nam diffō numerus qdam est. **T. c. x.** **Questio. II.**

Vtrum forma accidentalis suscipiat magis z minus fñm cēntiam suā. Qz nō. forma est cōpōni cōtingens rē. Et est sermo de for^a accētali. **C** Itēz h in p^o p̄p̄atiōe: sicut nūerus diuidit in idiuisibilia. sic diffō accidētis diuidit in genus z differentias que sunt idiuisibilia. ergo differētia est idiuisibilis. z per p̄seqns forma a qua accipit.

C Item Boeti⁹ sup p̄dicamēta sup illud q^o illud nō est magis iustitia alia. ibi dicit q^o qualitas fñm se non suscipit: s^z subiectū fñm illā. **C** Itēz si sic. ergo ipsa manēs fñm cēntiam pōt intēdi z remitti. h fñm. p̄batio: qz si sic vē ē mor⁹ a minori calido in mai⁹. s^z phycoz. S^z in omni motu termini sunt oppositi. Ita q^o iducto termino ad quē corrumpitur termin⁹ a quo. igif iducto calore itēso corrumpitur remissus. ergo nulla vna essentia recipit. **C** Itē ex p̄cedēte z subsequēte fieret vnū. z tūc esset cōpositū illud: z minus perfectū qz cōpositū: qz forma simplex perfectior cōposito. **C** Itē si fieret vnū ex eis vel alterum actus z reliquūz potētia qd falsūz: qz sunt eiūsdē spēi: vel ambo in potētia ad alia forma. Et tūc aut illa forma ēēt calor. z esset qd de isto: aut alteri⁹ spēi z tūc hoc totū tale per alteri⁹ spēciei aliqd. **C** Itēz p̄existens nō augetur nisi maiori eo appposito: qz nō itenditur tepidū nisi adueniat calidiūz. p̄ns est fñm: qz tūc appositū aliquo paruoi igne ligno itēse calido nullū calorē idiceret.

Contra in p̄dicamentis. qualitas suscipit magis. **C. d. q̄l⁹**
Ad istā qōnem q^o sic. sed quomō ponitur vno⁹ ppter approximationē vel remotionem a contrario. vnde. 3°. topicorūz. Albius dicitur **ca. p.** quod est nigro impermixtus.

Contra q^o magis z minus sit ibi: non tñ sic. sex p̄ncipiorūz habet⁹ suscipit magis z minus: z nō h^z cōtrariū. ibide. **C** Itē accipiat albedo permixta tollat

T. c. 9.

c. d. q̄l⁹ ad finē.

T. c. 4. 2.

T. c. 14.

T. c. 10.

T. c. 19.

ca. p.

nigredo et albedo non fieri perfectior: quia illa causa est tunc priuatiua: sed effectus positiui non est tunc priuatiua causa. nihil ergo positiui aduenit albedini: quod falsus est: quia intendi est effectus positiuus. ergo non tunc sic est magis et minus. Sed aliter potest esse in non habetibus contrarium.

Aliter dicitur quod non secundum essentiam suam: sed secundum esse in subiecto. et secundum quod subiectum est magis dispositum haberet perfectius vel minus perfecte. Contra primum secundum quod secundum se non suscipit magis et minus: quia idem subiectum secundum se est in toto motu: et sub utroque extremo: vel ergo tunc forma secundum se suscipit: et habet positum: vel secundum haberetiam suam subiecto. quod si sit aliud ab eentia forme: quero de illo alio: aut secundum essentiam suam sine addito suscipit. ergo aliquid accidet suscipit secundum essentiam suam: et habet positum. Si secundum aliud: ibi in infinitum: vel est status in aliqua forma secundum eentiam. Dicitur quod nulla via dispositio est que intendat et remittat que est in subiecto: sed sunt diuerse dispositiones in diuersis subiectis: et secundum unam haberet unum subiecto magis et minus. Contra. tunc iter maius et minus in eadem forma non est motus: quia iter que est motus habet idem susceptionem primum: nihil tale est in positiuo: quia unum subiectum est dispositum una dispositione diuersa specie a dispositione alterius subiecti. Item tunc minus albus et magis albus non sunt eiusdem speciei. prout quod unius forme specie est una. prout potestas: et prima suscepio. Ans secundum 7. phisicorum. cap. per multum. comparatio non est nisi in eadem specie specialissima. Sed comparant adinuicem. igitur 22. Item ad principale. habito termino secundum rationem qua est terminus cessat motus: sed in principio calefactionis habet caliditas secundum illam rationem qua est terminus calefactionis. ergo in principio cessat. prout minoris est propter habet. omne quod mouetur aliquid habet de utroque termino. 6. phisicorum. 2. 4. huius. ergo in principio est aliquid de eadem caloris. si ergo eentia non recipit magis et minus in principio est ibi calor perfectissimus. sed calor perfectissimus est terminus. ergo in principio motus cessat motus. Dicitur huius quod non sic est terminus motus: sed secundum perfectum esse in subiecto. Contra. perfecte terminus calefactionis est ipsa forma de genere qualitatis. ergo ita secundum perfectionem suam est terminus calefactionis. et tunc habeo perfecte secundum se in principio calefactionis. ergo terminus in principio est perfectissimus. ergo cessabit. Item si motus sit ad eadem perfectum in subiecto. illud esse in subiecto aut eadem eentia caloris. et si non sit perfectum. ergo nec eentia sit aliud et accens. tunc cum illud suscipit magis et minus. ergo aliquid accidet. Et affirmatur. 5. phisicorum. iter calorem maiorem et minorem est per se motus. ille forme sunt de genere qualitatis. ergo per se terminus motus est aliquid forma de genere qualitatis.

Ad primum principale respondetur in 7. in illa quod ne. utrum compositum per se generetur. loquitur sic: quod non recipit maius et minus quantitatiue. Sed cum hoc stat quod in eentia potest recipere intentionem. Ad 2. quod sunt idiuuia secundum quod sunt quiditates per se. tamen in idiuuia sunt diuisibilia. Ad aliud quod accens non secundum quiditates in comuni: sicut nec substantia. Ad aliud quod dicit in ista. in abstracto ambigere potest aliquis. utrum in abstracto suscipiat: sed in concreto certum est: sed cum ambigere potest stare quod recipit in abstractis. licet non sit ita manifestum in abstractis: sicut in concretis: nec Boetius facit aliud: quod recitat deum philosophi. Ad ultimum ar. de quod de calore non est manifestum si corrumpat: prout tamen non valz: quia magis et minus potest esse non ex hoc quod eentia caloris suscipit: sed ex hoc quod unum idiuuia habet nam perfectius quod alius. et potest esse continuus processum iter ista duo idiuuia. et per prout motus.

Et quemadmodum nec numerus habet magis: aut minus: nec que secundum speciem substantia: sed siquidem que cum materia. Tex. commenti. 2.

Questio.

III.

Trum suba. s. forma subalis suscipi at magis et minus. Quod sic. 6. phisicorum. 2. 7. sicut. omne quod transmutatur primum est in terminum a quo. et partim in terminum ad quem. ergo opus transmutatum habere partes. Sed illud secundum commentum de his locum in quatuor generibus. et genus sube est unum illorum. Dicitur

quod demonstratio non debet intelligi de primo termino: sed de transmutabili quod habeat partes et sit diuisibile. Contra. illo modo propositio est falsa: et eadem petitio. primum prout secundum unam partem sit in uno termino: et secundum aliud in alio. accipio corpus pedale cuius una pars est sub calore: et alia sub frigiditate. si aliqua pars eius calefiat. habeo propositum: quia tunc non est partem in uno termino: et partem in alio: et si non. nihil tunc calefit primo. vel punctum solum. Item in de sensu et sensato. totum aliquid potest alterari si non pars post partem: tamen nihil potest moueri similiter. In proposito maxime est propositum falsa. et propter formam iduata. et propter susceptionem. quia forma subalis est primus actus materiae. ergo non presupponit ibi quantitas in materia. ergo subiectus generationis non habet partem extra partem. cuius una sit sub forma et alia sub putatione. Item quod petat vult probare ibi. quod mobile est diuisibile. si tunc accipiat quod mobile habet partem quantitatiue et partem: accipit tunc quod motum sit diuisibile: quod dicitur per barre. Item ad principale intentio et remissio in proprio effectu. et per se claudit intentionem et remissionem in propria causa aliquid accens quod est proprius effectus sube recipit magis et minus. quod suba que est causa eius. prout minoris. caliditas que intendit aut imediate est a suba ignis. et tunc habeo propositum si mediantem alio illud intenditur. aut ergo est a suba ignis imediate vel est in infinitum processum. Item omnia habentia idem proprium susceptionem sunt eiusdem generis naturalis multe forme subales sunt tales. sicut prout. c. de uno in 5. Sed omnes tales sunt extreme vel medie. sed non prout omnes esse extreme: contra rie sunt tamen due. ergo oes alie sunt medie. sed oes medius componit ex extremis. ita quod medium est magis unum. et minus alterius. ergo extrema suscipiunt.

Contra in predicamentis. hic. sicut numerus non suscipit magis et minus: sic nec suba secundum speciem.

Ad questionem de quod non. quod omnia sunt in eentia est omnia specifica. omnia secundum magis et minus: esset in essentia rei. et tunc eentia specifica. et de hoc non est quod. sed de suba in eadem specie. maior prout. hic phis dicit diffones assimilant numeris. ita quod diffones variant quocumque addito vel subtracto sicut in numeris. Item si sic de eent motus secundum suba. quia motus est acquisitio forme prout ametator. 3. phisicorum. prout phis in 5. phisicorum. Illa non ponit ab amecena. 3. phisicorum. ca. primo ponemus fundamentum 22. dicit quod ibi non est motus: quia non magis et minus. Item si sic. haberet prout: quod ibi distantia magis et minus: ibi et maria. io. h.

Contra hac positione quod rationes ponis non moueat. prout prima non. quia si sic. eadem concluderet de qualitate. sed non valz: quia suscipit secundum phis in predicamentis: quia in quantitate eent additio in eentia si in essentia suscipiat: ut probatur prout. Item non valz: quia magis et minus prout in eentia substantie et quantitate: sicut quantitate eentia. non quod magis et minus sint de eentia: sicut maius et minus quantitatem: sed quantitas eadem minor sit maior manes in eadem specie: quia huius linea manes best maior alia: et tamen ambe sunt eiusdem speciei. ergo eodem modo potest esse ex alia parte. Item quod secunda ratio non valz: quia prout non est inconueniens: quia in suba est de diffone motus: quia vere ex substantia de potestas in actu. et alius est actus executus. et ille est entis in potestas secundum quod in potestas. Item quod 3. non valz. oes genus diuidit differetis compositis et non alijs quod differetis contrarius. ex. io. quia priuatiue oppositis non: quia priuatiue nihil ponit. ideo non causat: nec constituit aliquam speciem. similiter in suba est distantia maior et minor. ergo maxima ex. io. Sicut

vbi supra. Quicquid ignis et aqua sunt contraria secundum substantias.

Ad questionem sustinendo quod suscipit ad hoc non tantum propter auctoritates: quod metaphysicus hic in 8. loquitur de forma et materia secundum quod pertinet ad generationem rei. Sed quod dicitur ab ipso variis speciebus: si adcludens aliquid quod pertinet ad individua: si suscipere magis et minus non competit generationi secundum se considerate: si ut est in individuis: secundum hoc materia addita generationi sic variat diffusionem. substantia ergo secundum speciem in vltimo consideratur quod dicitur non suscipit magis et minus: sed in supposito patet: quod hoc individuum perfectius habet naturam specificam: quam aliud suppositum. Aliud de substantia notandum quod aliter est in accidentibus: quam in substantiis: quia in substantiis magis et minus inducitur mutatione indivisibili in accidentibus motu continuo.

Ad auctoritates quod in comuni substantia non suscipit: si in individuo. Ad rationem pro prima opinione per quam loquitur de formis: quocumque enim addito quod pertinet ad diffusionem speciei variis speciebus: si ad datur pertinet ad individuum: non oportet. sic est hic. vbi substantia cum materia suscipit magis et minus. Ad aliud: quod si est magis et minus iter quod est motus continuus: sicut in accidentibus per unum est: sed non est sic. Sicut motus in 3. physicoz. accipitur ut est eodem ad motum et ad mutationem. et illo modo est in substantia. Sed in 5. distinguit iter motum et mutationem. et dicit quod motus non est in substantia. Ad tertium quod contrarietas accipitur ali quando per privative oppositis. i. physicoz. et sic est in genere subiecti: vel put vtriusque extremum est aliquid positivum. et sic in omni genere. 3. modo dicitur non solum distantia maxima in eadem specie. Sed talis que nata est in eodem subiecto succedere vicissim. ita quod paulatim deperdat unum. et acquirat alterum. sic non est in substantia: vbi tale. ibi motus vere est: ut dicit philosophus. 5. physicoz.

ADDI. Notandum pro primo argumeto. quod 6. physicoz. ca. 2. dicitur scilicet. que hic adducitur. plane intelligit de diuisibili mobilis in partes quantitativas sicut dicitur ben. in hac questione ad hoc argumentum. non de diuisibili terminorum secundum magis et minus. dico autem in quod mutatur primum: ut ex albo in fuscum: non in nigrum. Si secundum partem terminum terminum illi non essent immediati: sicut hic dicitur. Sicut 3. ca. 3. manifestissime. ca. 4. negat in eo quod mutatur est aliquid. primum est quod mutatur. Et probat per diuisibilitatem temporis et mobilis. Et ibidem statim negat tale diuisibilitatem terminorum. primum autem in quod mutatur non similiter se habebit. homo tepus et albi. hoc igitur tempus diuisibile sunt: de albo albi est ratio propter quod secundum accidentem. Tamen ut ibi vult in loci mutatione: et secundum quantitatem forma secundum quam est motus per se diuisibilis est. et ibi. id non est primum: sicut nec ex parte temporis et mobilis. ita nec ex parte forme in sola mutatione secundum quantitates diuisibile per se est. Et ca. 5. necesse est omne quod mutatur est mutari primum. eadem demonstratio: et non in continuis: et in contrariis: et in contradictione: intelligit primum non naturam: sed tempore: sicut probat ex diuisibilitate temporis. Et cap. 8. respondendo ad argumentum Zenonis 2. generatione: quod mutabile est in neutro contradictorio respondet. Non enim si non totum in quolibet non dicitur albi vel non albi. est enim ex necessitate in altero contradictorio. in neutro autem totum semper. vbi manifeste vult demonstrationem istam saluari in mutatione secundum contradictionem. et sic in contradictione: non enim secundum diuisibilitatem terminorum: quod ibi termini sunt oio immediati: licet vnum in se habeat magis et minus terminus est: ut hic: non vtrumque vel terminum. et hoc secundum diuisibilitatem subiecti. Et in generatione substantiali eodem modo saluabitur necessario cum omne generitum sit extensum. Igitur nulla pars illius ex quo fit generatio tota simul alteratur: nec disponitur: quod sic quilibet incipit ordinat alterari. ita ordine simili summe dispositio: ergo cum generatio fiat ex summe disposito sequitur generatio continua

non est tota simul. et sicut in illis duobus nunc idem predicere non est summe dispositio: sed aliud et aliud. ita in toto tempore intermedio continuu summe disponitur: sic forma substantialis pro alia et alia pre in quibuslibet duobus nunc idem dicitur. et in tempore intermedio inducitur in quo continuo aliquid summe disponitur. Hoc consonat. 7. vbi comparat generationes: si velocitatem. ca. 4. igitur est alia comparatio quam alterationum quam permittit ibidem. et hac distinguit ab illa. Igitur illud ar. oio non claudit intensiorem in forma subali: sed extensorem. et hoc continue acquisibile. Contra. 8. physicoz. principium autem considerationis tot gutte mouetur terminum. pars autem ipsorum in nullo tempore post. et non. si prius in infinitum quod alteratur propter hoc: et alteratio: sed velox est multoties. Item de sensu scda dubitatio. ca. 8. quod subito alterari non dimidium primum. primum autem ab isto alterate transmutari. et non necessarium simul alterari. In antiqua translatione. non inueni in textu istud. velut aqua simul omnem coagulari. attamen si fuerit multum quod calefit aut coagulat non subito mouetur. Similiter quod videtur in illuminatione si luminoso sum aliquam partem diuisibile illuminationem primum: vel nullam primum. Tamen non est similis: quod vbi quod non est ordo temporis ponere ordine nature: vel sicut duorum effectuum respectu eiusdem cause vel quorumvis unum sit et alteri. non videtur necessarium. Et sequitur diuisio actualis medij in infinita. Et quod nihil primo illuminatur natura vel indiuisibile. Sed vbi est ordo temporis iter partes effectus ex natura eius. hoc non concluditur: quod nihil primo tempore. Sed aliquid primo natura: sicut subij motus primo recipit ipsam: sicut natus est esse. Quamvis autem ad tepus non est primum in toto. Ad illud de gutta. se paratio partis lapidis: licet non fiat sic paulatim quod in toto tempore quo fit dispositio ad ipsum fiat ipsa secundum partem et partes a gutta et gutta: tamen facta dispone per multas. vltima in virtute precedentium agens non separat in ista: sed primum diuisi: mutat vnam partem eius quam aliam: et illius partis partem primum in infinitum: non sic quod discotinuatur a parte remouenda aliquam partem fuit: sed illam in suo toto remouendo manentem primum discontinuatur a toto lapide: quam illud totum remouendum simul. non ergo in ista. Sed in modico tempore: quod si simul respectu totius quo fit paratio ad motionem. Ad illud de alteratione rideo. probat non omnia semper moueri. et sic verum est: non si mobile prius in infinitum. Ita quod nunquam possit fieri eius diuisio. sic alteratio infinita: vtrumque finiat: non enim ipsa actu signat partes eiusdem proportionis secundum quas est infinita diuisio actu: quod sic non possent praescribi. Sic alia. 2. quod alteratio est iter contraria: quod aliquid gescit secundum qualitatem excludit illud 2. modo: diffinitio: quod oia semper alterantur. Non autem quod alteratio non sit infinita secundum diffusionem per partes mobilis. si enim inteligeret quod aliquid mobilis sit alteratur: quod diceret: sed velox est multoties. non negat si infinitatem diuisiois alterationis: sed durationis. Ad illud de sensu loquitur de alteratione intentionali: vbi subij summe dispositum ad formam. Intentio enim. sua est: quod sonus non subito multiplicatur: quod regitur motus localis ad eius multiplicacionem quod non potest esse subito color potest subito multiplicari: quod non regitur ibi motus localis: sed alteratio que subito potest esse maxime quando subij est summe dispositum. Contra. eadem aqua simul coagulari. Ideo aliter quod alteratio ex genere non regitur successione propter formam secundum quam est: sed latius regitur. sicut supra. 6. physicoz. ca. 3. Contra. 2. ca. 3. tra. hoc nihil videtur ad ipsum. Non enim per multiplicationem soni et circi successiuam: coloris subita propter gradus in forma hic non ibi ter. cum vel vtriusque vel neutrobique sunt: sed propter diuisibilitatem medij respectu imutationis a sono propter motum localem: non respectu imutationis a colore. et tamen medius diuisibile in se: tunc ergo. Ideo aliter: quod sonus siue haberet in se gradus siue non sit in partibus medij cum motu locali sequitur conditione forme secundum quas est motus localis. et id successiue fit in eis species coloris: licet fiat in partibus medij: non tamen secundum

ADDI conditionem alicuius successiui. ideo nec successiue: qz alter ratio ex genere nō prohibetur esse subito. et ita nec multi^o soni iquātum alteratio. Sed iquātum pns motū localez. ¶ Cōtra. tūc nulla alteratio ex rōne sua est successiua. cū cūscripta latitōe saltē fm diuissibilitatē ipsius mobilis: sed tūc forme: qd videtur cōtra Az. 6°. lib. cap. 4. 5. 7. 8. ¶ Itē cōtra pma respōsiōem. si diuissubieci fm Az. est per se causa successiōis: remanet ita in sume disposito. sicut nō summe. igit. 7. ¶ Cōfirmatur de pmo gradu recipiendo a passo quantūcūqz idisposito. respectu cuius fuit summe dispositū alias in infinitū dispositio. ¶ Cōcedatur qz nulli forme: qz in qualibz est generatio. 5°. physicozū. nec subiecto: vt. 8. physicozū. et de sensu repugnat subita mutatio: tamē omni forme respectu subiecti dissibilis pōt cōuenire successiua iductio. sic itelligitur. 6°. physicozū. etiā substantiali. ratione autēz graduū in forma alicui potest et alii cui non. 5°. physicozū. distinguitur motus a mutatiōe sic. ponitur motus in tribus generibz. ergo omnia dicta itelliguntur de positiōe de necessario. ¶ Cōtra. a. b. calefiat f3 gradū c. d. Si possibile est a. simul calefieri fm c. graduū ponatur post illud nūc: aut ē quies. et ita nō mutatio: aut alia mutatio. et ita motus ex mutatiōibus duabus. et nūc cōsequenter: aut succē^o est fm partes ipsius b. aut fm gradus ipsius d. sed nulla est ratio quare ab eadem virtute nō ita subito b. fit d. sicut a. fit c. cū sint equalia a. b. et c. d. Nec valet dicere: qz successio ē in disponēdo a. et in fine dispositio nis iducitur c. ¶ Itē successio in disponēdo b. et in fine iducitur d. qz idem argumentū est de dispōne per quid est successio in dispositiōe. Ideo finalr opz dicere qz successio vbiqz ratioe subiecti est possibilis. 6°. physicozū. non vbiqz rōne forme. 5°. physicozū. neutra diuissim est necessaria. 8. 7. 5. Sed si ē motus necessaria ē h vel illa subdit^o. si. n. a. nō pns pars vna ei⁹ qz alia simul alterat alteratiōe successiua necesse est c. nō simul iduci: quia a. in nullis duobz nūc similt se habebit. completo igit tempore f3 partes c. in instanti terminatē illud nihil de b. esset in aliquo alteratum: sed vel ab illo instanti incipit alterari. et curreret similt alteratio b. fm gradus ipsius c. et alteratio a. f3 gradus ipsius d. quia a. nōdum habuit formā in summo. vel oportebit a. alterari. et f. c. et d. et in termino totius illius nihil ipsius b. esse alteratum: sed ab illo icipere esse alterationē

Contra vtrūqz istozū membrorum. ¶ Contra primum sic. alterans nō minus po^o est in pncipio qz post. et agit secundum vltimūz potentie. igitur in trā passum potest agere: et agit necessario a pncipio. quantum post. Sed completo tpe in quo c. iducitur in a. ponitur ex tūc in totūz a. b. agere. et in b. ita perfecta actione sicut prius in a. et in a. perfectioe actione quātūz ad formā: qz fm d. ergo a pncipio egit in totū. ¶ Altr format actio i b. f3 c. est equalis actioni in a. fm c. Sed illa in b. nō adequat potentiam agentis quin cū illa simul habz aliam in b. igitur nec illa in a. adequat in pncipio. Istud eo magis concludit: quia ponit vnū passum certe quātūz pportio natus tāto agentis in quod totum simul agit. et fm talia passa potest esse successio in alteratiōe. nō autem fm partes talis passi. ¶ Dec argumentū probat: qz illud datū est passus pportio natus omnino. ¶ Item virtus naturalis in remoti^o debilius agit. ergo cū b. sit remotior qz a. alias a. nō pns alteraret: nō ita cito alterabitur b. ad c. sic a. alteratū est. ergo quādo a. erit in d. b. nō ē in c. et tūc mobilis dissibilis in z^o. pportio natus agentis: nūqz pars re^o pertinet ad diuissimū forme quā habz ppinquior: nisi postqz completa est tota alteratio a. et cōtinuetur alteratio b. donec veniat ad d. et tūc agit in remotū nihil agendo in ppinquum. ¶ Et tūc cōtra regulas. 7°. physicozū: nec in equali tempore mouebūtur equalia a. b. mobilia. nec duplex mobile a. b. ad

a. in duplo tempore. Sed. q. sexquialtero respectu temporis a. et aliquātū plus. fm autem z^m membruz sequitur qz plusqz in duplo tempore. z^m membruz videtur cōtra sensum qz pma medietas sit in summo. et secūda omnino nihil alterata. similt totaz secūda alterabit nihil tūc faciendo in propinquū et plusqz in tanto tempore. et ita dupluz plusqz in duplo. ¶ Item cōtra vtrūqz membrū simul quare pars alterata pmo cū recipiat formam vniūocaz agētis nō potest agere in remotam que omnino nihil ponit habere et simul cū habz statim agēt. et pari rōne illa alia. et sic de toto. ¶ Itē neutrū membrū tenet vnam alteratiōem. f3 multas cōsequenter entes: vel post aliā oīno cōpletā: vel post medietatē eius completā. ¶ Notandū qz aliud est ponere successionem alteratiōis fm partes mobilis pportio natus agentis. ¶ Aliud fm partes impportio natus: quarū quilibz per se sit mobile pportio natus agentis. In pmo eni pōt poni pars alterata ab agēte nō alterans secūdam vel alteratā. et h vel pncipaliter. sic qz alterat extrinsecū. non alterat secūda vel instrumentāl. ita qz pncipale alterans sit illud extrinsecū agēs. ¶ In secūdo pōt bene poni pmo alteratū pncipaliter alterare fm alteratū. et respōsiō ē tūc ad prīmū argumentū contra pnmū membrū. Sed adhuc distinguendū tam in secūdo qz in pmo: aut alteratūz si alterat statim icipit alterare cū aliqd habz forme: aut tunc trā quādo in summo habz formam. Aut quādo habet in aliquo certo gradu dicat. i. z. ita qz citra illū nihil facit. In secūdo est z^m membrū. et est cōtra sensū. siue itelligatur in ab^o summo. certū est siue itelligat in summo positiū induct ab illo agēte: quia dato qz hoc agēs cesset citra summū sibi pole h alteratū ab ipso nihil vnqz poterit facere. ¶ Cōtra e. ar. dicat alterans pnmū extrinsecū o. alteratūz pnmū pportio natus a. z^m ab a. alteratū sit b. ex e. sequitur qz sit venit a. ad c. et b. ad c. Similt simul ad d. cōtra sensum. ¶ Rñō. a. licz in principio icipit in b. quando o. icipit in a. tamē o. est efficacius. ideo citius mouet a. qz a. b. ¶ Contra. cum successio in a. sit posita fm gradus in infinitum remissio: ante aliā iducit. ergo a. nō potest aliquaz remissio rem iducere in b. pzo aliquo tempore qz sit ille quem recipit ab o. pzo codē. igitur eque cito ad quēcūqz graduū peruenit b. sicut a. ¶ Rñō. licz idēz gradus sint hic et ibi iducendi: tamē citius pertranseunt a. maioris virtute: sicut de loco. p3: quia eadē diuissim^o pertranfit a. testudine et lepore: sed nō eque cito. ¶ Contra e. aliter. si mensuris ignis calefaceret. calefieret simul totus aer. p3 a. calefit ab illo igne simul calefacit b. pari rōne. b. c. quia quodlibet qz cito habet formā: alterat patiens sibi pportio natus quātūcūqz illud sit modicū habz aliqd patiens sibi pportio natus: licz minus. et sic in infinitum maxime de partibus in toto. Ad nima eni stella posita illuminaret totū vniūersum si esset infinitum. ¶ Propter istud negat e. sicut. n. in motu locali motū: quia motum mouet. et tamē ita remisse pōt moueri: qz nihil mouet. 8°. physicozū. f. de pietatis. si aliqua forma potest esse ita remissa: qz oīno nihil agēt. et silt ita parua in quātitate forme. p^o phi. pmo phy. de minimo. cōtra Anaxag. exponitur respectu actionis et passionis natural. Et in li. de sensu. dubitatōe pma. si sensibile diuissim in infinitum: sensus cresceret in infinitum: qz in eo qz possunt mouere dubitat. Est igit contra ppōnez e. i. 3. quia nō omnis forma eiusdē speciei est pncipius operationis eiusdēz speciei: qz agere ē perfecti. ergo reliquit f. Sed qz est ille gradus: non facile est assignare. forte minor sufficit in forma magis actiua vt calore qz frigiditate. Sic ergo expeditur est in secūdo. qz o. habz passus pportio natus a. qz totum silt mul alterat vsqz ad aliquem graduū forme c. in quo pōt a. per illā agere: et alterat tūc passum sibi pportio natus. et minus in quātitate se et tardius qz ab o. est alteratūz. et potest

T. c. 35.
et ide:

T. c. 82.
et ide.
T. c. 16.
et ide.
ca. 7.

TIO

ADDIa. cessare alterari: tamen continuare alterare b. z sic vsq; ad certā distātiā: vltimū mobile nūq; pducitur ad gradū in quo pōt mouere. ita q; cessabit ppter remissionē forme in vltimo: nō ppter pmitatem quāritatis: licet forte sit minus pcedentiūbus. z erit tot alterationes: quot alterātia. z alterā pportio nati. vni quodq; vero alteras tardius mouebitur: quāto debili? z ita duplū in nō duplo: q; nō eadem virtus: nec equalis. tēpora etiā nō sunt oīno pnter: q; vniū icipit ante finē alteri? z ideo nō duplū in sexquialtera ab vna vrtute: s; a duab; . Sic z cūrsus si essent equales. quorum vnus iciperet in medio alterius esse sexquialteri ad tempus vnus illozū cūrsuum. ¶ Itēz si vniū quodq; alterans tardius mouet quāto debilius. ergo z tardius pzio sed z eque cito cū secūdo: q; icipit quādo venit ad illum gradū ad quē z vnerat quādo icepit. z ita eque efficac: q; tūm ē ex itēnsiōe forme est quodlibz post primū: sed b. est minus a. q; a. quādo icipit est remissius o. Si autem b. alteret. nō o; c. ē etiā minus ipso: quia b. quādo icipit. ē ita itēsum: sicut a. q; icipit. z ita passus equale sibi pportio nati. ¶ Cōtra. si ex itēnsiōe forme ceteris paribus cōcludit maior quātitas passi pportio nati. ergo b. cū a. continue itēditur per o. vel q; a. cōtinue maius z minus alterat b. anteq; veniat ad gradum in quo b. pōt agere a. maius ipso b. alterabit pntine ponat aliquid d ipso c. vsq; ad d. quādo igit totū b. veniet simul ad gradū actiūz c. vsq; ad d. est aliquātr alteratūz. igit si illud alterat. z vltra hoc totū residuū ipsius c. vsq; e. vt passum sibi pportio natiū simul agēt a. z b. in c. vsq; ad d. z cōtinue vltra d. extendet se a. fm q; crescit. z ita c. d. citius ē actiūz q; d. e. z pus aget in ppinquū: sibi pportio natiū q; in distās in quod aget fm q; crescit. Sic ergo post pmiū alteratū semper erit successio fm partes mobilis per comparationē ad quodcūq; vnus agēs. Similr cūiuslibz agētis pter illa pportio natiū pziōr pars pus aget: q; pus pducitur ad gradūz actiūz. Et erit post pncipiū c. agentia ifinita quolibz tēpore prius in actu alio. z ipsum ad actū pducens: z cūiuslibz passum crescit in ifinitūz: sicut z ipsum crescit. Si vis hoc vitare. dic passum pportio natiū inter nō necessario maius esse. fac conclusionem: sicut sub h in psequendo. 9. m. z. io. ar. necessario cōceditur q; a duobus simul mouetur. Quicqd signatum mouet pari rōne a. z. ziferius quodlibz pus tempore z n in motu: s; natura tūi mutatōe pus est in actuq; aliud. z hoc vbi forma iducta est actiua. secus ē in latōe. vbi pus tempore z natura vt effectus pōz nō vt causa: sic qōli bet agēs comparat ad ifinita passa in quozū semper vnus pus tēpore z natura: vel nā tūi agit q; in reliquū. z pcedit vtrūq; vsq; ad determinatū ad q; . s. p se vtus agētis ex tēdere: sicut o. alterat a. b. nō simul. Sed a. pus: nec a. siml z sic in ifinitū. a. ergo agit detur vsq; ad d. in ifinitas partes b. c. z in nullā simul. z ita ifinitas passoz. Similr quilibet pars a. agit in b. z nulla simul cū alia: q; nulla eque p est in actu actiūz: sicut alia. Sic oīno o; ponere ifinitatez agētū z patiētū tpe vel nā ordinatūz. z ponēdo q; sit aliq; agētis aliqd pmiū passūz: vt o. a. z a. b. vltra vt h. s. d. ducit crescēte a. crescit eius mobile pportio natiū. z ibi vltra terminū b. erit oīno talia ifinitas z agentū z patiētū: sicut nūc dicta est. ergo omni modo ordo temporis vel nāc vel vtriusq; est temp fm partes mobilis. ¶ Docnō p nūhil voluit Az. Tamen omnis pars p cūz pncipali agente in partē aliā. ita q; faciunt vniū agēs. igit pncipale totūz alterat: z habz passum pportio natiū in quod agit nō simul sed sicut natū est moueri fm partes: per eas vt cōcasas Sicut monēs habz vniū mobile localr q; totūz nō fert simul respectu signi in spacio minozī monēte citius partes cessant alias ad gradū actiūz mouere. Sic ergo p; ad argumēta. z de pportio natiū passo z regis. 7. Et quomō nō

vna alteratio: nisi aliquo modo ppter vnitatē cōtinuitatis inter alterabilia: quandoq; vero nec illa est: sed tūi cōtigitas: q; ad ppositū: nō multū refert dubi? si vna pars mobilis possit alias mouere zc.

Sed primum argumentū cōtra vtrūq; membrū querit de pma suba. vbi dicitur: q; nūq; est successio alterationis fm partes mobilis. sic q; vna alteret aliā: quod ostēditur multipl. ¶ Primo sic: q; efficiēs z effectus nō sunt vniū ens. 8. pphicorū. n. conti T. c. 30. nūm monet se. ¶ Itēz generās est pus naturalr in actu z circūgenito. ergo quot partes in mobili: tot sic se haberēt q; prius naturalr in actu fm formaz eēt vna q; alia z distincta. q; alteras. z ita ifinita in actu. ¶ Itēz 3. omne generās habz vniū pmiū z immediatū genitū: illud nō potest eē idiū sibile. Tū q; forma nālis non est nata ibi esse. Tū q; illud alteraret aliud idē. z sic totū alterabile ex indiuisibilib; superfib; . z motus ex mutatiōibus. ergo illud est diuisibile. z ita si illud siml nō pus pars q; alia. Si habeo de vna parte satis est. ¶ Itēz 4. nūq; aliquid alteraret q; ab vno termino anq; perueniret ad aliūz. quantūcūq; illud esset modicū. essent ifinite generatiōes actu. ¶ Itēz 5. quomodo pars pulsi pellet alias partē: vel tracti ps trahebitaliam. vertigo. ¶ Itēz quomodo vna pars grauius mouet aliā. ¶ Itēz 6. cū impressio agētis nō sit sibi vnino: ca: sed analogā: q; generat ab eo fm eētā z esse quomodo generabit effectū vniūcū in secūda parte sibi que genita est ab agēte. ¶ Itēz 7. si generat ipressionēz sibi simlē. ergo nō mouebit materiā ad aliā formam: cū contrariū p; de impulsu dato. pectio faciet impulsūz nō motū z impressio ignis in materiā aque faciet ipressionēz: nō formā ignis de potētia educet. ¶ Itēz 8. nō est cā quare lux reflectit ad obstaculū frangat ad dyaphanū mediūz discōtinuatū. ¶ Itēz 9. pma pars nō alterabit secūdam. nisi in virtute pmiū alterātis. ergo pmiū magis. ¶ Itēz 10. in alterante pari rōne vna pars pus alterabit q; alia: quia vna ppingoz. Et ita tota virt? fm profundū non cōcurreret agendū. Et ita efficaciter tūc potest operari quātūcūq; tenue: sicut q; tūcūq; spissum.

Ponit igitur q; nulla pars mouet alias in mobili pportio natiū: sed totū immedieate a pncipali agēte mouet. ¶ Cōfirmatur: q; realiter agēs agit in realr pnatū: sed quādo realiter forma ē in aliqua parte est etiā in alia. igit in alia non est actio. ¶ Cōtra. illud agēs est immediatū pmiū patiētī. per hoc enīz in scō de anima pbatū necessitas mediū inter visibile z visum. Similr. 7. pphicorū. ¶ Itēz per hoc probat viciū esse vbiq; pns fm eētā: q; vbiq; agit. ¶ Itēz virtus nō ē. vbi nō est substantia. ¶ Itēz si nō est immediatū pmiū effectus. ergo aliquid mediū in qd non agit: q; tūc aliud nō esset pxiū effectus ergo nec in remotius aget. Ex illo pbatō seguit ppositum: q; extrinsecum agēs nō pōt esse immediatū cuiuslibz partis mobilis: sicut vna alyz. ¶ Itē de structa forma partis ppinguozis: destruit forma partis remotioris. z pōt ponitur. igit forma ppinguozis ē causa alterius. ¶ Ad illa respōdetur. ¶ Ad pmiū q; tactus mathematicus nō ē necessarius agentis z patiētis. cum n. nō tāgant nisi superficies vltimas nō agunt nisi in illas. z ita in nullā. z sic nūbil est ar. igit requirit tactus vlt. z sic intelligit Az. 7. pphicorū. pnsens in rōne potentis agere. z sic est pns p fundo passi. vbi nō est eius eētā. sic ad pbatōes: nec ex illo ante seguit ppositū: quia nulli parti pōt esse immediatū. ¶ Ad secūdū immediatūz si excludat mediū in rōne cause cōceditur. Si effectum itermedium falsum est. hec n. forma partis ppinque est effectus immediatior q; remote: sicut monēs nō potest producere aliqd vltimū: nisi per itermedia: quozū nullum est causa vltimi

ADDI sed effectus por: sed ibi tempore por: hic quandoq; nā tñ.
Cōtra. nec sic ordo q; adamas attrahit ferrū nō acrem
 itermediū: z centrū terrā: nō aerē itermediū. **C** Rñō. oē
 agens in remotius pū agit in p̄p̄inquis. s; nō actōe simi
 li. piscis mortificat manū piscatoris non recte. Et sol agit
 in orbē q; pū in estā: nō tū ibi. terra hic formas pducēdo
C Alr centrū nō trahit: s; terra sua grauitate mouet: si
 cut. q. centrū attraheret. sic exponitur.

Notandum q; h̄ pō de immediatōe agētis suo pas
 so cōceditur falsa: q; tñ sup̄ficiēi cēt
 immediatū. z tūc nō saluaret pō de successiōe motus penes
 ptes mobilis. q; in mobili cēt dare p̄mum. Et vel post qes
 vel nūc immediata. z in mobili idiuisibilia immediata. si
 mlt̄ q; post hoc tāgitur q; pū nā vel tēpore agit in p̄pin
 quum q; in remotū licz verū sit. z bñ respōdetur ad istan
 tias: tamē nō est ppositū. ergo de pposito quedā argumē
 ta pma vident cōcludere q; impōse sit successiōem mor
 eē f̄m partes mobilis. Quedā q; hoc ē impōse. sic q; pars
 por moueat scōam. **C** Zenēdum autē videt f̄m Ap. z in
 motu locali est manifestū: q; successiō pōt esse f̄m partes
 mobilis. Et q; ex hoc sequat aliud. f. causalitas prioris re
 spectu posterioris. Probāt: q; oē ens actiue pōt oē ens in
 potētia sile sibi facere actu. por pars por est in actu actiue
 q; scōa ex p̄p̄othesi successiōis. igit scōam que tūc ex se ē
 in potētia pōt facere actu cū sit appoximata. Nec videt
 impedimētū: vt ostēdetur respōdēdo ad argumēta. ergo
 pōt cōcedi q; mor^o pōt ē successiue f̄m partes mobilis. z
 sic etiā q; por alteret posteriorē: qñ. f. por puenit ad gradū
 actiū f̄m f. nō a pncipio f̄m c. Et vbi nō ē successiō f̄m il
 las partes pōt cōcedi q; illa cālitās manet: q; por ps pū
 nā h; formā q; posterior: s; nō tpe. ergo pōt eā facere in il
 lo: q; in t^o tunc u^o nō h; sic in illuminatiōe. Si aut est suc
 cessiō f̄m formā: tūc pars por agēt. nō secūda a pncipio: s;
 qñ h; illam f̄m gradū actiūm.

Ad argumenta **C** Ad p̄mū vnus ens zc. conti
 nuum f̄m est. vnum idēitate
 verū est. **C** Argūta. mouere se nō est vnā partē cōtinui
 mouere aliā. **C** Ad 2^m. actū eē est equoq; vel in entitate
 p̄p̄ia extra cām vel i esse distincto ab alius. p̄mo mō ē ge
 nerās actu pū natura genito. Nō scōdo: q; cōtinuat gen
 to: p̄mo modo necessariū sunt infinita actū: q; quelibz pars
 cōtinui est sua entitate extra cām. scōdo mō nō. **C** Ad 3^m.
 p̄p̄o p̄ma negāda ē que est opposita cōclūsiōis que tēct
 vñ si poneret successiō rōne forme nō cēt aliq; p̄mūz ge
 nitū ei^o. 6. p̄p̄icozū. ca. 4. r. 5. ā. s. manifeste. **C** Tum pri
 mo vt opponit ei qd est f̄m partē. sic cōcedit p̄mū nō p̄i
 mo tēpore. **C** Ad quartū. illud nō ē cōtra cālitatē partis
 ad partē. Sed absolute cōtra successiōez penes partes. z
 idē fieret cōtra successiōē f̄m formā. vnde infinite trāsi
 mutatiōes in potētia: q; cōtinue siue a p̄ncipali agēte: siue
 partis a pte. **C** Ad qntū q; locali mouet motu illo nō ac
 quirat formā actiūā saltē vnica actiōe: iō nec ps partē mo
 uet: nō sic in alteratiōe: vtrobiz tamē est successiō f̄m par
 tes. **C** Cōtra. mobilis localr vna pars ppingor. z pū or
 dine nature mouet. ita q; motu ei^o p̄posito ponit mor^o par
 tis posterioris. z destructo d̄struit: z tamē nō sequitur q; sit
 cā. igit nec alibi. **C** Rñō. sola ppingtas nō cōcludit: s; q; z
 recipit formā actiūā pōt agere in appoximatus passum.
 Ordo tñ nāe h̄ conce^o in effectib^o ordinatis: nō causis: nō
 sic in alteratiōe: q; effectus h̄ por nō est nat^o causare 2^m.
 sicut ibi. **C** Ad 6^m. si itelligat q; omne agēs imprimit spe
 ciem immediate negat. Sed formā vniūcā sic in mā nata
 recipere. z ita illa pōt vniūcā facere. **C** Per hoc ad sep
 timū nō est imp̄ssio que moueat mās. tūc n. moueret a se
 nō ab agēte extrinseco: sed extrinsecū mouet immediate ad
 formā. **C** Ad 8^m magis per hāc pōnem q; palā daf causa

forme vel eque. actiū cni agit in receptiū: z quia iuenit
 obstaculū nō pōt versūs illā partē agere: agit reflectendo
C De. 9. post. **C** Ad. io. nō ē sile: q; f̄m ptes agētis nō est
 successiō. partes. n. accidūt agēti per se sunt passi. p̄p̄in/
 quitas igit partiū ei^o ē p accūs: sicut z pti^o. q; si nullas p
 tes haberet: z esset eque actuale. eque ageret. **C** De secū
 do icōueniēti v̄tus in toto ē vna. z maior in maiori quāti
 tate: licz per accūs sit quātitas: ideo tota in p̄fundo cōcur
 rit. Et per hoc ad aliud icōueniēs: q; in tenui nō est tanta
 v̄tus: q; in maiori magnitudine maior v̄tus. **C** Ad vnde
 cūm qd ē cōfirmatio positionis rñō. actio subita simul ē
 cū termino. iō sicut nō agit in reali p̄uati: tūc quādo agit
 s; vsq; tūc. **C** Cōtra respōsiōē ad. io. si quātūcūq; agēs
 nō alterat nisi partē mobilis minore in infinitum quacūq;
 data: quare nō quodcūq; parū agēs posset idē alterare. z
 ita nulla exigētia passiuoz. p̄portionatoz. mor^o diuersis.
C Ad hoc z ad 9^m argumētū dicitur q; p̄mū alterat alte
 rat p̄ncipalr: pars alterata alterat istrumentalr. iō maius
 pōt in passum maius: vt p̄ncipale agēs: nō tamē nisi per
 partes passi: sicut in motu locali virtuos^o pōt maius mo
 bile trāsferre: tamē nō nisi mō sibi possibili. f. s; successiō
 nem partium respectu spacy. **C** Cōtra. forma vniūcā in
 quocūq; est h; rōne cause: q; cāe ordinate spē differūt. z
 sup. Ideo in vniūcā solum polis infinitas. igit pars al
 terata nō ē istrumētū p̄ncipalis agētis. **C** Aliter dicit q;
 agēs p̄ncipale: z ps alterata: vt vniū agēs alterat pte aliāz.
C Cōtra. vel vtrūq; est causa sufficiēs effectus. cōtra est
 io. ca. iuxta: aut neutriū. z tūc seguit q; p̄ncipalcaegens nul
 lius erit causa sufficiēs: q; nō forme in idiūi^o. q; ibi nō est
 nō in diūi^o. q; ps eius cum p̄ncipali cā cāt pris alteri^o for
 mā. z tamē p̄mū alteratū: vt ita dicam nō alterauit se.

Sic igitur vide quomodo possibile est successiōez
 esse in alteratiōe vel alterat^o p̄nter en
 tibus f̄m alterat^o p̄portionabilia diuersozū alterantium
 que alterata quādoq; sunt cōtinua quādoq; cōtrigua. 2°
 quomodo f̄m partes vniū mobilis p̄portionati pōt esse
 successiō z causalitas a. respectu b. quādoq; causalitas si
 ne successiōe in illuminatiōe: quādoq; ecōuerz inlatio
 ne. **C** Et argumēta cōtra hoc. 3° quomodo nec in p̄mo
 modo: nec in secūdo a. f̄m quemlibz gradum forme eius
 alterat b. sed f̄m tertium. 4° quomodo agēs p̄sens p
 rimo patienti vel effectui pus agat in propinquum q; in
 remotum.

Nota q; via tenēs successiōem alterationis penes
 or^o forme habz ponere gradus infinitos in forma. z 1^m
 minimū quo remissior nō possit per se esse: q; pus tempo
 re acquiritur. z post tempore deperditur. **C** Cōtra illa siml
 tabula. 5. p̄p̄icozū. **C** Secūda via. ponēs quelibz gra
 dum esse aliud idiūduum spēi habz negare infinitates: q;
 alias summus gradus infinitus: quia excedēs ifimū p in fi
 nitos equalis quātūtis ponēs minimū z maximum pōt
 negare cōtraria simul: sed successiōē p̄cise ponet f̄m par
 tes mobilis. 6. p̄p̄icoz. **C** Cōtra illud eodē modo vide **T. c. 7.**
 tur ponēdus mor^o in substantia. sicut in qualitate: quia pe
 nes partes mobilis successiō vtrobiz: vt dēi ē supra: qd
 videtur cōtra Arist. 5°. p̄p̄icozū. vbi cōcedit in tribus q; **T. c. 9. z**
 neribus negat in substantia. **C** Item videmus q; aliquod
 quātū motū pus habz calozē remissum. postea itēstū:
 quomodo fit hoc. **C** Ad p̄mū: quedā forme substantiales
 sunt vniūcā que eādē dispōnem requirūt in qualibz
 parte: vt forma ignis. ibi potest cōcedi successiō gñationis
 penes partes mae extēse p accūs. De cui^o vna pte pus re
 ducit forma q; de alia. Sic rñdet arit. ad rōnē Zenonis
 in mutatiōe f̄m cōtradictiōem ponit^o penes ptes mo
 bilis. Et sic currit illa p̄positiō. q; nūq; vna pars aque ē sū
 me dispōita p̄mo cū alia pte: tūc fit gñatio ignis quādo

L. c. 5z.
 z circi
 ter.

TIO

ADDI cor^{dm} est summe dispositū cōtrario sibi. Alię forme ethe-
rogenę: vt anima nō requirūt eandē dispositionem in q/
libet parte. z si posteri⁹ alterari incipit vna pars q̄ alia pos-
sibile est quālibz in vno istāti eē summe dispositā suo mō
Et ita anima simul pōt iduci. sic igit aliqua generatio nō
est motus sicut alteratio. ¶ Cōtra. ergo aliqua alteratio
nō est motus. ¶ Alr pōt dici q̄ generalr forma substantia-
lis perficit materiā nō me^{re} quātitate. z ideo suū p̄mum
susceptiū iquantū huius nō habz partē extra partē. Et
ideo in eius inductione nō est successio s̄m partes sui succe-
ptiui: qz susceptiū per se nō habz partes: sed per accidēs:
qz nūq̄ est sine quātitate. Et ideo per accēs pōt eē succes-
sio penes partes susceptiui: per se aut in alteratiōe: qz qua-
litas est per se in quāto. ¶ Ad scdm. si ab aliquo istāti inci-
pit corpus calefieri non est p̄ma pars motus sicut nec mo-
bilis iducitur in partes mobilis aliqz gradus minim⁹ ca-
loris: qui est mēsurā in p̄ma parte mobilis per tēpus incipit
alius motus eiusdē partis s̄m aliū gradū maiore. Cōtinu-
atur tamē p̄ma alteratio in partib⁹ alijs mobilis. ita q̄ q/
libz vna alteratio est s̄m vniū gradū inductum successiue
in partibus mobilis. quā p̄pleta vel quātulacūqz eius par-
te pōt incipere alia. z sic cum illa alia tertia. z currūt multe
siml⁹ vel p̄ter entes. ita tñ q̄ nihil sit alterat⁹ nisi vna illa
rū: z p̄ ps alterat⁹ z⁹ alteratiōe q̄ posterior adhuc p̄ma
alteratiōe alterat⁹ in fine p̄o: ps est itēsius ca⁹ q̄ ps poste-
rior. ¶ Cōtra. quicūqz gradus ex quo est idiuisibilis tot⁹
simul iducitur. z ita per mutatiōem illa nō est termin⁹ ali-
cuius motus. z videt⁹ motus componi ex mutationibus.

T. c. io.

¶ Itē agens sufficiens approximatum passo disposito in
naturalibus: vt videt⁹: statim agit. 9. metaphycc. ca. 4. igit
cum istud calefaciēs sit actiū s̄m illas alteratiōes diuer-
sas s̄m diuerfos gradus forme. z semp̄ approximā passo
alterabili s̄m omnes illas immediate postq̄ alterauit ipsuz
p̄ma alterabit ipsum secūdavel necessario gesceret p tem-
pus nō agens: cum tamē sit actiū z passo approximatum
¶ Item quātūqz debilis virtutis calefaciēs calefaciet
mobile sibi p̄portionatū in quātitate eque cito itēso ca-
lore sicut perfectissimū calefaciēs: quia oportebit p̄cede-
re per omnes illas alteratiōes ordine certo. z iter quālibz
esse quietez. ¶ Item. 5. quēlibz pars est sub alio gradu q̄
alia. z ita sub alio idiuiduo. z ita totū erit calidum. n^o vno
ca⁹ s̄m nūerū. Sed motus valde forte infinitis in actu.
¶ Item aliqua alteratio est subita. vbi tamē mobile ē di-
uisibile. q̄ b̄ nō est causa. ¶ Ad. i. quēlibz gradus z si idiui-
sibilis est in se inquantū est gradus forme. tamē est diuisi-
bilis per accēs ex sub⁹ z successiue iducit in partes mobi-
lis: nec ē ibi aliqua mutatio alicuius partis. S; motus.

T. c. 63.

¶ Cōtra. igit mor⁹ sine mutatiōe. nā illa mutatiōe qd mu-
taretur. Non pars illa mouet⁹ nō indiui⁹ illud non recipit
calore: aut opz cōcedere punctus calefactibile subito: aut
nullā mutatiōē ibi quā aliqd nouum insit. Scdm̄ illam
viā pūctus nihil est. ¶ Ad scdm. 8. phyccorū. ca. 8. Amp.
in generatiōe nihil pducit natura: vt statim corumpatur
ergo si posset aliqua pars mutari: non immediate sequerē
scdā post terminū alteratiōis p̄me in quātacūqz parte: sed
opz quietē itericipi mediā in qua p̄mus gradus iesset: nec
est passum dispositū statim recipere oppositū illius qd sta-
tim est iductū. Cōto tempore oz quiescere. ¶ R̄no. nō est
dare certū tempus: qz minus z minus in infinitum s̄m q/
maior est mō⁹ virtus. ¶ Per hoc ad tertiū quomodo ve-
locius mouet itēsius notatiue. ¶ Alr ad 3^m. imperfectū
motus oz incipere a minimo gradu. z p̄cedere per oēs me-
dios: perfectius potest incipere a secūdo. ita q̄ ille sit sibi p̄-
mus. alius perfectior a 3° alius a 4°. z sicut nō est p̄m⁹ ne-
cessarius antescdm̄ ex parte mobilis. sed p̄pter imperfe-
ctionē mouētis quino pōt p̄fectius. tūc assimilare sibi pas-

sum. ita forte incipienti a secūdo nō est tertiū necario pōt
4° s; immediate quartus. alij est sibi secūdus sextus. alij
sibi tertius. ¶ Ad 4^m diuile non est mō⁹ diuile quādo to-
tum p̄mo z simul alteratur.

Ex predictis

nora sex cōclusiones. ¶ Prima q̄
mobilis est p̄us a. d. ¶ Secūda. in omni transmutatione
qua forma actiua iducitur vsqz ad gradū actiū est p̄us a.
vtrqz modo s̄m partes mobilis. ¶ Tertia. inductione cir-
cūscūqz forme possibile ē p̄us b. s; partes mobilis. ¶ 4^a.
in nullius forme iductiōe est per se necessaria successio tē-
poris s̄m partes mobilis. ¶ 5^a. in omni inductione ex par-
te gradū forme ē possibilis simultas opposita omni mo-
do p̄ozitatis. ¶ Sexta. in aliqua iductiōe ē possibile p̄us
a. d. z b. s̄m partes forme: vbiqz. s; forma habz gradus p̄-
prios. vbi nō habz. non est sic possibile. vt pōit de forma
substantiali. ¶ Ad euidentia cōclusionū cūz sit p̄ozitas
nature taz in genere cause q̄ in genere effectus: z p̄ozitas
tēporis per a. intellige p̄us natura. per d. effectus p̄oziez.
per b. p̄us tēporis in essendo. ¶ Cōtra quātū videtur esse
istantia de vbi z de quātitate idu⁹. ¶ Item quando pri-
mū alteratū p̄portionatuz agenti p̄mo incipit alterare.
aliud semper crescit eius alterabile: vt p̄z ex supra dictis.
Et ita successio s̄m partes mobilis est per accidēs: quia al-
terās ponitur variari. ¶ Ad p̄mā instantiā si vbi est ali-
qua forma mobilis sit calor: tota est in tota. z pars in p̄te:
nec nata est p̄us tempore pars mobilis a. esse in parte. vbi
c. q̄ b. in d. imo necessario simul tempore. si a. b. est conti-
nuus: quia continuū est cuius motus ē vnus. idiuisibilis
s̄m tēpus. 5. phyccorū. Si autē motus localis sit ad lo. ¶ T. c. 23.
cū cū p̄o pars mobilis necessario sit p̄us cū aliqua p̄te lo. z idē.
ci signata q̄ posterior ps mobilis necia cēt successio s; p̄-
tes mobilis vel sil. z p̄sentes eidē parti locis sed z^m modū
non teneo. ¶ Ad. i. non est instātia. Similr de augmento
nō p̄ius a. pars mobilis acquirit quātitate c. q̄ d. b. alias
nulluz esset instans terminans motū in quo totus cessa-
ret. ¶ Sed magis videt⁹ instātiā cōtra quāto: sed si
in omni genere ē generatio. z omnis motus terminat⁹ ad
mutatiōē necesse est in vltimo istanti aliquid forme idu-
ci quod ante non inuit. z pari ratione posset tota. ¶ Con-
tra. vnde ergo sic s̄m formas. ¶ R̄no. ex defectu agen-
tis non potētis totū simul iducere possibilitas vero succes-
sionis ex parte forme. ¶ Cōtra in p̄ncipio agit secūdū vl-
timū gradūz sue potētie. q̄ tūc pducet q̄qd pōt pducere.
pōt aut vltimū gradūz pducere igit zē. ¶ Itē q̄qd facit
in vltio s; alios nō manet. ¶ Itē q̄ successio a mouēte
nō a mobili nec forma. ¶ Ad p̄mū. agit quicquid pōt tūc
agere. nō quicqd pōt tūc agere. ¶ Cōtra. si tūc pōt: quare
nō agit: tūc cū non sit ab extrinseco: quia illud natū est fie-
ri tūc. ¶ R̄no. eadē est questio quare nō curro in istanti
cū potentia currendi sit in me in instanti. ¶ Contra illud
nō est natū simul fieri. ¶ R̄no. nec illud ab illo l; ab alio
¶ Cōtra. quicquid absolute est possibile nūc fieri: nūc fit
a nunc potēte facere. ¶ R̄no. nō: sed a potēte nūc face-
re. ¶ Ad secūdū respōdeant illi alij. ¶ Ad 3^m. nūqz
est successio in forme inductione necessario nisi ex resis-
tentia mobilis ipsi mouētū que nō est ex cōtrario: quia tñ po-
test super illud: quātū pōt inducere formā: nec est ex na-
tura mobilis absolute: quātūc cuiusqz resisteret. Sed
ē ex defectu virtutis agētis. Inductio vero per quedā me-
diā impossibilia simul necessario est nō subita ex resis-
tentia mobilis ad media simul: non quia mobile habz con-
trariū: sed quia me^{re} iter se. Sed nō posse inducere nisi per
talia media est iperfectionis in agēte. ergo nec distātia ter-
minorū est causa necessaria successionis: quia si vnus po-
test simul iduci z alius. Si itelligatur distātia p̄pter mul-

ADDIta media nō differt ab illa causa ppter resistentias medij ad mobile. & hoc est ex impossibilitate mediōrum in isto. Si non est necesse ire per media h̄ tūc. & hoc causa nulla. ergo tñ 3ª causa. i. resistentia mobilis ad mouēs que est ppter defectum virtutis mouentis.

Circa istas duas qōnes d̄ magis & minus sic pcedendū est. pmo recipiē de sunt opiniones: & improbadē. Scdō veritas declarāda est. ¶ Opiniones sunt tres. ¶ P^{ri}ma ponit & iprobatur ab auctore. 6. pncipiozum. q. magis ē ppter incrementum subiecti vel accidētis vel vtriusq; tam in eodē q̄ in diuersis. pbatur grauius ē quod habz maiorē grauitatē exten- siue. ¶ Contra. s̄ suscipiet tūc magis: quia incrementum recipit fm quantitātē: vt vir maior puero. ¶ Item quantitates sole per se & figure que cōsequitur: q̄ ille que per se crescit: recipiēt magis: quod est cōtra Az. in predica- metis. Tum in .c. de quātitate & qualitate. Tum infra qua- dratū crescit gnōmone circūposito: nō tamē alteratū est. ¶ Itēz oē maius albū esset albius. p̄z esse falsū. ¶ Opinio alia de cōtrariū pus ponit cum iprobatione. ¶ Item improbat de magis & minus in lumine in medio. vbi non est cōtrariū. Similr de virtute sine omni vicio & gratia si ne peccato in statu innocentie. ¶ Itē motus in magis ē d̄ albatio. ergo terminus ad quē non est tñ separatio nigredinis. ¶ Item opio 3^a de magis fm esse in subiecto ponit pus. ¶ Pro hac Boetius in pdicamentis. ¶ Cōtra ip̄z arguitur. pus in infinitū rē. ¶ Itē due opiones negāt in eētia magis per hoc. 6. pncipioz. forma est cōpōi rē. ¶ Itēz differētia formalis est specifica. ¶ Itēz addito aliquo nō manet spēs. ¶ Cōtra illā conclusionē. illud pus factū habitibus presentibus rē. ¶ Itē illud contrariū in vno gradu est impossibile alteri. in alio nō. igitur in pmo aliqd habz in eētia quo repugnat nō per sub^m. ¶ Opinio quar- ta auctoris. 6. pncipioz. q. magis est p accessum ad terminum in quo fit ipositio nominis. ¶ Cōtra. tunc nihil esset album albedine nisi albiissimum.

Circa solutionem sic pcedendū. P^{ri}mo in vū ab¹⁶. et ibi 5^a. ¶ P^{ri}o que fit intentio Az. hic. quomodo. s. negāt. Uno mō magis in suba & accidēte. ¶ Scdō: q. vbiq; ē magis. est ppter hoc q. aliqd ē maius nō maiōitate molis: sed perfectōis: vel in nā rei: siue in cōplemēto perfectōis: vel in potētia siue in feruore actōis. P^{ri}ma dicii naturalis bonitas. 2^a dicitur naturalis vigor. ¶ T^{er}tio: q. non. vbiq; est maius perfectione. ibi est magis. ¶ Quarto: in quo cōmuni- ter cōsistit ratio eius magis q. ē maius pfectōe. ¶ Quinto q. maius sic inuenitur in quocūq; respectu alterius: vel minus: loquēdo de diuersis naturis siue comparatis iter se siue ad deum. ¶ Scdō pcedendū ē in vniuersali cōparādo maius & minus ad vnitatē. Et pmo numerales. vtrū idē numero possit esse maius & minus. & ibi p^{ri}us de claratur 4ª articulus pcedens. Scdō vtrū idēz specie possit eē maius & minus. Et iuxta hoc vtrūz necessaria sit vnitās speciei. & 3^a an vñū genere possit esse rē. Quarto an vñū analogice. Quinto an vñūz equiuoce. ¶ T^{er}tio pcedendū ē in particulari. P^{ri}mo quo istoz modoz ē maius in accidētibus. Scdō in substātis. T^{er}tio quomo- do hic & ibi alr. Quarto specialius pcedetur. Et p^{ri}mo an in substātis materialib⁹. Scdō an in omnib⁹ materia- libus rōne forme. T^{er}tio an in ratōe materie. 4^a an in q̄- titatibus. 5^a in gbus qualitatibus. Sexto an in relationi- bus. Septimo. an in actōe & passione. & sic p̄ter de alijs pdicamentis. ¶ De pmo Az. loquitur de quiditate iquan- tūz exprimis per diffinitionē. & sic nō recipit magis: ita q. includatur q. abstrahit ab vtroq; opposito. pbat per pprie- tatē pcedentē quocūq; addito. & est iquantūz diffi¹⁶. Qz

dicit. substantia fm specie accipit pro quiditate in vniuer- salis: sicut per totū hic accipit substantia. Qz dicit. si quidez cū materia: vel sunt due dictiones si substantia habz magis quidē cū materia vel vna dictio. si quidē cū materia. i. in inferiorib⁹ que respectu eius sunt materialia. Nulla er- go maioritas ē in qditate: vt qditas: qz abstrahit ab omni cōditione indi¹⁴. ¶ Hoc verum in substantia & accidēte. 8. metaphysice ap¹. De secūdo. vbiq; aliqd fm aliquid dicii magis si vtrūq; esset indiuisibile esset impossibile ma- gis igitur alterū ē in se maius. Et cōmuniter est illud fm q. aliqd dicii magis. Maius & minus ē aliquozūz com- paratoz fm ppria quantitates virtutis vel mol. Magis dicitur aliqua que comparātur fm illa que dicuntur ma- ius & minus. ¶ De t^{er}tio: quia nihil magis nisi predicatū denotatiū. ideo rē. ¶ Predicatū enī dicit in qd equa- liter dicii de quolibz subiecto. quia p se includitur in quoli- bet. ¶ Cōtra. non pbatur pma. ¶ Itēz per 2^m probatur equalis veritas cuiuslibz cōpositionis. non aut equalitas in predicato. Ita dicitur in denotatiū. si enī necessaria est cōsequētia ab abstractis ad cōcreta: sed omnis albedo est equalr albedolices nō equalis albedo. & omnis albus ē equalr albus. ¶ Ad p^{ri}mū aduerbiū nō ē determinatiūz nisi vi. verbi: vel habētis vim eius participiū includitur in cōcreto: vt habēs. non autē in abstracto. ¶ Itēz in gram- matica notatur q. adiectiua tñ recipiunt cōparationem. ¶ Cōtra. tñ cōcluditur impossibilitas: nō falsitas. ¶ Rē ad 2^m soluit p^{ri}mū. vbi dicitur q. h nō est magis albedo: nec vt magis determinat cōpositionē: nec vt predicatūz. Sed tñ ē maior albedo. ¶ Itēz aut significat maior cūz albedine: qd magis q. albo. ¶ Itēz cūz equaliter deter- minare possit predicatū hinc idē nō tenet cōsequētia. Nul- lum igitur abstractū dicitur in magis: nec aliqd dicii magis aliqd in abstracto. ¶ Rēo. logica: quia si magis determi- net esse: falsa est. Si predicatū ratio grāmatica. illud nō ē determinabile per magis: sed tñ adiectiū forma dicii maior alia fm quā subiectū habēs dicitur magis alio. 2ª forma sit maior alia. nihil secūdu eaz dicitur magis nisi denominet pprie h̄ est subiectū alterius nature. Ideo 3ª formā substantiale nihil dicitur magis. ¶ De quarto. ne- cesse ē illud quod dicitur maius habere latitudinē quan- dā: cuius sunt duo termini in summū & in vñū. iprobatur. Probatur rōne: quia nō stat in indiū¹⁴. ¶ Item auctoritate Az. determinatoz nullus recipit magis. Determinata 8^a. hui⁹. dicitur limitata ad gradū indiūilem. ¶ Itē Simplicius vbi. s̄. quadā infi¹⁶. ¶ Itē auctor. 6. pncipioz ad terminū accē- sus rē. ¶ De quinto: sicut creature pcedūt a deo: vt nūe- ri & oz¹⁶. Ita equaliter: qz multe numero: quia inequalis mensura: quia compositē pondus. i. ad dissolu^m inclinatio. igitur maior h̄ illa. Sed iter se comparatio ppria. Ad deū comparatio excessiua.

Circa secundum pncipale. ¶ De pmo henf. e. f. q. sit in accidentibus ps post partē. ideo ibi natura singularis habz latitudinē & de- terminata ad singularitatē nō determinatur ad gradū: ni- si per motū potentē s̄sistere in quolibz gradu. Quando er- go forma accidentalis vna maior alia latitudo ponit non tñ in natura specifica: sed in eadez singulari forma. & hoc nō est fm gradus indiūiles. Sed partes diuisibiles habē- tes terminos indiūiles: vel quasi cōtinuātes: alias nō eēt motus cōtinuus & cōtinuus per mutationē. Sed nūqd ifimus: non: quia nō ē dare p^{ri}mā mutationem in motu. ¶ Item nec vltimū nūc i esse. ergo ifiniti gradus. ¶ Itē ergo summus ifinitus. ¶ Item ergo aliqs gradus erit i- ferioz materia. ¶ Quere solutionē Q. 26. g. In substātis nō sic: sed sola natura vniuersalis habz latitudinē in quo- libet singulari est determinata ad gradum. ideo nō est ibi

ADDImo: nec intensio: 13 magis. **C**ōtra de gradibus equalibus scds nō itender. **C**Item ex sequēti 7 pcedenti quo modo fit vñū. **C**Itē termini motus incōpossibiles. o. 26. g. **C**Itē forma moueretur a magis in minus. **C**Itē perfectio: cōpositio reali. **R**ōnale videt q vbiq; est magis eodē modo se habeat ad minus. Quādo autem in alia specie ē: vel in suba non ponitur cōpositiū qd est magis. **C**Item tenet alia pars q nihil idē numero ē magis 7 minus: sed dīa ppinquior nature est ma. 7 minus remotior differentia idiuilis. perfectius aut q precise virtualr cōtinet minus nō realiter: sicut maius continet q; minus: nec tñ nō cōtinet priuationē in minus: sed nec rē ipsam q subest. **C**ōtra. o. 26. g. sub d quātitate. **C**ōtra. omnis differentia maior numerali per se ordinata ad ipsam ē specifica. **P**robatur: qz diffōne expressibilis. **C**Itē in eadē specie nō sunt idē termini motus. **C**Itē quomodo aliter in accitibus q; in subys. **C**Rō 3ª terti. de scdo dīa specifica 2^a. nō stat in idiu^o. De 3^a. 8. et b. a. nō opz amicitiam dici vniuoce. qz magis 7 min^o. vñ coloratior fīm genus. qz pspicū magis terminat. 7 sapiētior magis q; grāmaticior. **C**De gñe diuiso p dīas additas. 7 p gradus n^o. qre e. d. c. e. **C**ōtra. 7. pbycoz. de cōparatiōe fīm spēm acho^{am}. De qto sic. in ente pparat suba 7 accis. 7^a. meta^a. De gnto **D**enr. c. f. nō fīm diuerfas rōnes ptilibiles in pparatis ē magis 7 min^o. s; regrit vna rō cōis vniuoce vel analogica. tū qz pparatio equoca abusiua: lux clarior tenebris: excessiua ifiniti ad finitū. **C**ōtra pmo celi 7 mundi.

T. c. 31.
7 circi
ter.

T. c. 36.
7 circi
ter.

Circa tertiu pncipale regula **D**enr. b. f. q tñmo/ do qūq; ideterminata determina bilia nō tñ ab aliquo itra eēntiam vt qta: s; cū hoc ab eo i quo sunt hñt magis. **C**De pmo 7 scdo sic. qz non in indiu^o. **C**Item arguit per motū. s; in 3^a. articulo hoc pz. quō illō argumētus tenet 7 scds forma subalis pfectissima. **C**Itē dat eē simplr. g adueniēs est accis. **C**Itē 3ª mot^o in suba. De 3^a 3ª pmi. **C**Item in accitibus mot^o licz non manēte eadē singulari accite in suba totū subito induciē. **C**Itē 3ª est dīa pparādo ad dñū. qz in accitib^o ppole dñūm ptra rio remisso in subys simplr incōpole. iō hic motus. **C**ōtra. sicut penes ifinita idiuidua est mot^o in accite. qre nō pōt ita eē penes ifinita idiuidua sube in gradib^o infiniris. **C**Item f; ifinita idiuidua accitib^o nō est motus nisi ex mutatioib^o. qz nullo tpe est subm sub eodē. **C**Itē d suba demratio **A**p. 6. que est pmi ar^o supra ad. i. q. **C**Ad pmi ante nūc generationis nihil iducitur. tamen materia tota summe disposita. igitur siml generatio. **C**ōtra. 13. 2. sub 7 supra in snibus. **C**Tene q **A**p. ponit generationē suc cessiuaz: sicut motū 7 omnem successionem penes partes mobilis: nisi in quātitate 7 vbi.

Circa quartum pncipale. **C**De pmo **D**enr. non b. c. contra r^o. **C**De 2°.

2°. 67. in elemētis fīm **C**ōment. 3° celi 7 mūdi. pbatur per corrup tiōē. **A**lter ignis dē^o aqua ante generationem terre ex igne 7 densitas sine subiecto pprio. ergo 2^a. **C**Item quo modo mixto elementoz. **C**Item de anima itellectiua. 2^a articulu igitur perfectissime 7 iperfectissime. g omnes medie. **C**Af. ex operatione 7 pprijs accidētib^o. **C**De tertiū quere in **D**enr. c. a. Magis male dicitur. cui^o mate ria est virtualr maior: 7 tūc dicitur multa: quando autez actu extēsa dicit magna. **C**De quarto. n^o quātitas: qz ratio eius in extēsiōne vel discretione substātie. **C**ōtra. 10. metaphysice. mai^o cōtinuū. cui^o motus indiu^o. **C**De gnto tñ in 4ª spē nō ē magis. quare ergo nō est motus in pma nec scda. **C**Ad. 6. nō 2^a. Quere.

T. c. i.

Dissent ergo formari tres questioēs de susce ptiōe magis 7 minus in formis substātialibus. **C**Prima an forma substātialis sit maior

alia eiusdē speciei. Sic **D**enr. vniuersalr. **A**uerroys parti culariter. **C**Secunda. dato q sic. an idē numero itenda tur. **D**enr. nō. **A**uerroys sic. **C**Tertia si sic. an per media cōtinuavel tñ indiu^o. quia quilibz gradus idiuilis si di uisibilr: licz successiue acquiratur forma perfecta: qd nō ē icōueniēs in generatiōe nisi cōcedatur successio supza: nō tñ motus ppter subiectū: qd nō est: sicut currit vtraz rō. **A**p. in. 5. nō cōtra successiōē: sed q generatio nō est in di uersis parti^o. **C**Nota q questio prima mota de substan tiali forma nullā habz rationē cogentē p. nec cōtra. p. est articulus vigesimus pmi. igit de itellectiua. 7 **A**uerroys in. 3. celi 7 mundi de forma elemētari. **C**Ex his cōcludit de medys: q sic cōtra nō est **A**p. b. qz soluit ante ad d. in pdicamētis videt cōtra. **S**ed pōt exponi: sicut ad c. 7. g. in cap. de qualitate negat iustitiā dici magis 7 minus. nec pncipiū sex pncipioz ifra ipse in termino loquitur. de no mine nō de re. vide qualē simplicitatē pbat in essentia. si cut. 8. metaphy. **P**ro. videntur tria media. vñū est ex qli **T. c. 10.** tate ppria cōparata ad elementuz. cuius est ppria. aliud cōparata ad aliud subiectū 3° ex actione iequali: que sibi cōpetit rōne forme substātialis. **C**Ex pmo sic. calidū itē ditur 7 remittit. igit ignis. **P**robatur pñā: quia ppria pas sio saltē consequitur formā tanq; per se causam. **C**ausa si mlti se habente 7 causatus. **S**ecūda pbatio est **A**uerroys 3° celi 7 mundi. quia qua ratiōe ignis manēs nō remissus potest remitti fīm vñū gradū caloris pari rōne. 7 secūduz omnē. **C**Hec posset eē ratio. q. p se: quare manēt in iux to. igit in se remittitur. **S**ed anis est dñ^o. 7 **A**uicē. negat cōsequētiā. **C**Sed probatur: qz quomodo ille in se in tense sunt potētiāles respectu forme mixti cū quelibet sic nata sic perfecta cōstitueret per se ens. **C**Itaq; hec ratio de mixto est particularis 7 cōcedenti anis est probabilis. **C**Ex secūdo medio arguitur in alteratiōe pcedēte cor ruptiōem aque in ignē inducitur calor. igit 7 forma ignis nō perfecta. ergo remissa. **C**Primū pz: quia tūc cessaret actio: vel saltē post primū gradū caloris iductū nulla essz generatio. **P**rima cōsequētiā pbatur per pñā pbatōē pus: quia passio vel per secundā saltez videtur accidēs p prius. **E**t per 3^{am}. quia tūc totus calor igneus posset esse in aqua. **C**Et cōfirmatur: qz si nō iducitur in aqua calor in cōpossibilis asse per alterationē. nō segtur corruptio: qz forma nō expellit nisi per gradū sibi icōpossibile si iduca tur. igitur habz calorē excedentē aquam. **C**Alia pbatio est: qz aqua manēs aqua erit multoties calidior igne ma nēte igne. p: sit enī supremus gradus caloris ignei. iō. aq ante corruptionē bz. 9. gradus alias non summe disponit. **C**Item ignis corrupendus frigesceit. igit ante corruptio nes non habz nisi vñū gradū: quia alias nō sume dispo nitur ad corruptionē. aqua ergo corrupenda excedit ignē corrupendus in. 8. gradibus caloris. 7 est nomies calidior igne. **C**Alia pbatio est ex scdo de anima. vbi pbat q cor **T. c. 113.** poza nō tangunt se imediate in aere vel aqua. quia extre ma eozuz sunt humida. ergo est aere vel aqua. **C**Ex 3^a me^o arguitur. ignis remisso calore nō eque igit. nec vñū aq ticū conuertit semper aquā in vñū: nec caro secundū ma teriā cōuertit alimentū in carnez. **E**t tñ ille generationes fiūt per formā substātiales generatiōis. **C**ōtra. videtur vñū mediū ex auctoritate: quia negatur motus in substā tia. sicut cōceditur in qualitate nō penes partes mobilis. quia sic generatio est successiua. 13. 6. supra. ergo penes par tes 7 imparti^o formaz. **C**Aliud mediū dat per se esse. **C**Qui teneret sic tñ ppter articulu. posset ad secundā. q. motā dicere: qd non cū **D**enric. 7 tūc tertia questio nulla esset sibi: nec motū magis quarta egeret ad saluandum **A**p. de nō esse motū in substātia. **S**ed qui tenet ppter al terum mediū. dicat cōsequēter quantū vtrūq; concludit: **TIO**

ADDI qđ vtique est. Ad secundā questione qđ sic. Et ad tertiā similitudine qđ sic patet enī qđ si intensio qualitatis cōcludat intensiōes forme elemētāris. igitur cōtinua intensio in fluxu eiusdē qualitatis cōcludit cōtinuaz intensiōē in fluxu eiusdē forme ignis. Alioquin in aliquo instanti non cōrrespondet proprius gradus forme ignis ppro gradu qualitatis in instanti illo. 7 tunc statim recedat a medys illis qđ simplr non concluderent. Itaqz qui tenet ppter auctoritatez auerroyz cū ille pōbet ppositū per primum medium habz dicere cōsequenter qđ sic ad primam ad secundā 7 tertiā questione. 7 non restat ad bene saluanduz philosophū qđ nō sit ibi motus nisi quartū. Igitur Denr. nō dicit cōsequēter cum ponat cōclusionē. ppter auerr. Et ad secundā questione respondeat negatiue nisi itel ligat de alyz substantiis ab elemētis. Sed nec de illis pōt qualitas intendi continue sine continua intensiōe forme

Tenendo primum (Substantialis. mediū potest dici qđ nō soluz elemēta: sed multa mixta habēt qualitates ppriaz respectu quarū forma substantialis eorum sibi ipsi derelicta. hoc ē exclusio contrario agente extrinseco est causa naturalis actiua fm propositione perfectionis sue: quia causa naturalis sibi derelicta 7 sufficiens. ex quo agit fm vltimum potētiē si ē perfectior effectus perfectiorē pducit: 7 talis qualitas apparet perfectior in vno indiuiduo spēi sibi derelicto qđ in alio. igit. 2. Itaqz nō teneo primum medium qđ omni gradu qualitatis pprie que inest p actionē agentis extrinseci cōrrespondet ppius gradus forme: qđ tunc sequitur illud iconueniens pus positus. Sed gradus qualitatis in esse quieto sequitur determinatū gradū forme. vnde breuiter sic arguo. vna substantia eiusdem speciei habet qualitatez necessariā conuenientē speciei intensiōē qđ alia. 7 hoc exclusio omni agēte extrinseco. ergo forma substantialis vnius est perfectior alia. Alicedēs pz in indiuiduis ignis 7 aque 7 pz in carne 7 carne vino 7 vino. 7 multis alyz. Cōsequētia pz. causa naturalis alicuius quando nō impeditur agit fm vltimū potētiē. igitur eque perfectā nō impedita necessario habz effectū eque perfectum. forma substantialis potest esse causa naturalis qualitatis psequētis: quia siue in generatōe qualitas illa sit a generāte: siue non saltē potest esse per actionē forme circūscripto extrinseci: sicut pz quādo pmo per contrariū qualitatis talis remittitur: 7 postea substantia sibi derelicta redit ad gradū perfectū qualitatis illius redit? nō videtur causa efficiēs nisi indiuiduū: vt habēs formaz substantialē. Itaqz ad secundā questione mihi dico qđ nō ppter idē mediū: quia si remissa qualitate remitteret forma substantialis. igit. amo to cōtrario remittente: nulla esset causa intrinseca redeūdi ad gradū itensum: nam forma substantialis remissa per te nō est principii agendi ad qualitatē intensiōem: quia illa nō est sibi pportionalis. Sed ille gradus remissus. similiter nec forma remissa per te est principii itendendi seipsaz 7 sic ex psequēti qualitatē. pz qđ nihil intendit se effectiue Cōsimiliter dico qđ qualitate tali in natura itensa per contrariū pēns. sicut quādo aer calefit cōtra gradū naturalē nō itenditur forma aeris: qđ tūc amoto igne nō esset causa intrinseca per quā aer rediret ad perfectū calorem remissum. pz etiam qđ nō. Ad secundā questione in animabus de quibus est articulus. 7 videt sim' in alyz. nihil enī cōcludit formā substantialem sic itendi.

Ad argumenta pma. Ad primum pma cōsequētia nō valz: quia causa naturalis est impedita per contrariū prefens 7 agēs. 7 ita per illud cōtrarium pōt effectus eius remitti: licz causa nō remittatur: qđ hic pz: quia eque sibi derelicta causat effectū perfectū: vt pus. Sed valz pma sic arguendū. calor est ma

ior in hoc igne sibi derelicto qđ in alio. ergo hec igneitas ē perfectior: sicut pus arguitur. Ad pbationes cōsequētie. Ad i. dico qđ nō est ppria passio: quia nec indiuisibilr sequēs: nec soli inherens: sed est qualitas necessario psequēs formā necessitate absoluta fm aliquem gradū idē determinatū: sed nō secundū gradū certum necessitate tali qualis est cōnaturalis ad agendū. qđ. 5. manet causa sibi derelicta: nō autē manet contrario impediēte: tunc illa est falsa. causa similr habente 7 causatū: nisi intelligatur causa similr se habere ad extra. 7 impediēdo qđ similr in se. p. 2. auerroyz nihil valz: quia multa simpliciter necessario regunt qualitatem infra latitudinem aliquaz. nō tamē necessario in hoc gradu. Exemplū. vita requirit sanitatē aliquā. igit. regit banc pportionem pccisam humorū ad hoc: vt sit hec vita. tūc sequeretur qđ corpore meo aliquālr infirma to. anima mea intellectiua remitteretur: quia illa forma lr viuū: nec sequitur. eiusdem ratiōis est vnus gradus qualitatis 7 omnes. ergo eque potest indiuiduū carere omni: vt vno: quia nō eque necessario requirit ad illud. 3. que causa: quare necessario requirit alique gradū: vt in omni corrupto forma cōrumpat cum quolibet accidat. Ad secundū mediū. nego cōsequētiā: quia qualitas illa licz pmo iūit igni ex se: non tamen soli: quia est causa alyz caloris. scđo metaphysicē. Ad 2. pbationes: vt. C. 4. siue ponatur quēcūqđ indiuisibilia nihil ē nisi pziatiōes continuorum. siue ponatur per vltimāz mutationem nullum gradū nouum induci: sed in tempore calorem induci in instanti inductus esse. Cōcedenda est cōclusio. qđ tantus calor est in aqua in fieri quāt' in igne in quieto. Et tūc cōfirmatio non est cōtra. De hoc est instans per se: ppter motum locale in instanti arguēdo de raritate 7 augmento. quere. Si autem per mutationēz vltimāz concedatur nouum gradū induci caloris: cōsequētia nō valz: quia sicut pus latitudo est necessaria: nō tamē supremus gradus quando contrarium impedit. ita aliqua latitudo qualis est cōpossibilis aliquis gradus supremus qui sibi repugnat iūmo necessario huic non est iūcōpossibilis. Ad cōfirmationēz dico qđ in toto tempore alterationis: nō inest aliquis gradus iūcōpossibilis ipsi aque: quia non repugnans necessario gradui ipsi aque. alioq. repugnantia vt repugnantia simul erūt: vel aq. maneret sine frigore sibi necessario: quia manet in tota illa alterationē: nec sequitur. ergo aqua non cōrumpitur in vltimo instanti: quia tūc inducitur gradus iūcōpossibilis. Sed sequitur: qđ in tempore alterationis non cōrumpitur. Et concedo aliam cōsequētiā qđ ignis quandoqđ in via ad corruptionē in ignē concedo. alias neutrū sufficienter dīfponeretur ad cōrumpi in aliud: sed nō est sic in quieto ēē Similiter si tu dicerēs formam ignis itendi cum calore in materia aque cōrumpēdo. sequeretur etiam qđ dum manet aqua magis esset illud corp' ignis qđ aqua. 7 in alia corruptione ignis minus ēēt ignis qđ illud hic. Ad aliā pbationēz de secundo de anima. Dico qđ si tangens ēēt formaliter humidus bene pōset immediate tangere carnem aliam humidam: sicut calida potest immediate tangere calidam. qualitas enim inherens non phibet immediatum tactum corporum. Cōsed itentio philosophi est ista: qđ caro tāgens aliam in aere vel aqua est humida humiditate non inherente: sed adherente carni. hoc apparet ad sensum in aqua. 7 ibi supponitur in aere qui non est ita sensibilis: tamen ita adherens. humiditas autem adherens non est in carne: vt in subiecto: quia tūc inhereret. non adhereret. ergo in alio subiecto non est ibi ponere nisi aērem 7 aquam. ergo in principio non est tacus immediatus. Sed si diu adherent donec calor dissoluat illud

corpus humidū adherēs. ita vt exaleatur: bene tūc tāgunt se imediare: si etiam statim tangēs vebemēter applicetur alij: tanta virtus posset eē: q̄ corpus humidū adherēs necessario sibi cederet: et tangeret se imediare. sicut quando cutellus cutes nō est verisimile q̄ aere vel aqua me^{te} scindat cutes: sed expellit virtute motiua applicāte cutellum ne possit intercepti. ¶ **Hec dicta sunt pro intentione** *Ar.* ibi. ¶ **Sed ad ppositum sufficit:** q̄ nō intēdit humores iesse soli aque et aeri. sicut nec calorē soli igni et acri. Sed ibi tāgētia cōmuniter humida sunt humiditate sibi adherente in extremis. et per p̄s non imediare tangūt. ¶ **Ad tertiu mediū p̄s q̄ bene cōcludit de substantia sibi derelicta que sequaliter agit** h̄ et illa actiōe forme substantialis. De non derelicta non valet: quia illa inequaliter agit propter impediens extrinsecum.

TIO

¶ **De dubitatione vero dicta circa diffinitiones et numeros que causa essendi vnum deinceps dicendum esse videtur.** Omniū enim quēcūqz plures partes habent: et non est vt acruus quod torum: sed inest aliquid torūz preter partes: est aliqua causa. *Tex. comment. XV.*

¶ **Questio.**

III.

Queritur vtruz ex materia et forma fiat per se vnum. Et videt q̄ nō: q̄ ex duob^{us} in actu nō fit per se vñū ex. 7. materia est act^{us}. ex questione de en^{te} materie 22. Si dicat q̄ licz materia in se fit aliquis actus: ē tamē imperfect^{us} et potē tialis respectu forme. ¶ **Contra.** ita subie

T.c.49

T.c.7.
z.13.

T.c.15.

ctuz dicitur esse ens in actu imperfecto et potē tiali respectu accideris. ergo ex ipso et accideri fieret vnus per se: qd est cōtra *Arist.* in. 5. ¶ **Item secūdo sic.** materia et forma maxime distāt. ergo ex eis minime natum ē fieri vñū. p/batio p̄s. partes p̄tinui faciunt per se vñū: quia sunt eiusdem rōnis in toto etherogeneo. cuius partes nō sunt vnus rationis. minor est vnitas. ergo 22. ¶ **Ad oppositum ē** *Arist.* in littera.

¶ **Rñō. sicut** vnus in cōmuni imediare consequitur ens in cōi. ita q̄ nullum ē mediū nob notius ad hoc demonstrandū: nec forte aliud mediū in re. aliud a quiditate extremōz. ita singula entia s̄m p̄p̄ios gradus entitatis: cōsequitur imediare p̄p̄ia vnitas: sicut ergo nō ois entitas ē vnus rōnis. ita nec vnitas: nec est alia ratio diuerse vnitatis nisi alia entitas quā cōsequitur. sicut ergo omnino simplex se toto est ens et vnus. Ita ens cōpositū ex p̄ncipis essentialib^{us} ei^{us}: sicut materia et forma: que sola nata sunt aliquod ens per se cōstitui: est vnum per se. et hoc p̄p̄ia vnitate alterius rationis ab vnitate simplis. sicut et ab entitate altera est entitas. ¶ **Si** queritur quare ex materia et forma est vñū per se. **Rñō.** s̄m p̄b̄s in l̄ra. q̄ hoc actus: illud potē tia: nō adhuc dubio. hoc sic expōnitur: quia illud id ē quod p̄s fuit in potē tia per rōnes materie iam est in actu per formam. Extractio autem de potē tia in actu s̄m cōment. hic nō largitur multum^{us}. sed perfectionem. Et videtur expositio commenti consonare cum littera illa.

T.c.15

2°. 15°.

¶ **Sed ista via** poneret quodlibz ens vere simplex. nō. n. albedo ē magis cōposita si p̄s fuit in potē tia. et nūc in actu q̄ si semper fuisset in actu. Cōpositio enī est ex partibus cōpositi. pars autem ē aliqua res in toto. Et licet aliquo mō in potē tia: nō tñ sicut gñabi le est in potē tia ante generationē. Hec igit via que p̄cedit per hoc q̄ id ē ante generationē est in potē tia: post i actu nō ostēdit quomodo ex actu et potē tia fit vñū: sed quomodo

do idem est qd quandoqz est in potē tia: qñqz in actu. Alia est. n. vnitas ex vnitis. Alia ē identitatis vnitorum.

¶ **Ideo aliter** potest dici: q̄ sicut dñi ē exponendo textum huius capli: q̄ realiter et naturaliter cōpositū ē in potē tia p̄pter materiā p̄existente que potest esse aliquid eius: quia potest esse sub forma eius.

¶ **Iuxta illud.** 7. cap. 5. In omni generatione oī aliquid p̄existere qd fit per se pars generati. Sicut igitur solum agēs ē causa quare cōpositus p̄s ens in potē tia. postea fit in actu. Ita ipsum solū est causa quare materia p̄s exi stens in potē tia ad formā. postea fit actu sub ipsa. et fit ex eis vñū. huius enim vnitatis nulla ē causa intrinseca: nisi velimus intrudere: q̄ hoc actus: et istud potē tia: et tūc nō est iam dubio. q̄ hoc est primū notū. Sicut. n. primū notū ē q̄ ens simplex ē suo modo vñū. ita ens cōpositum ex materia et forma est suo modo vñum: nec est causa quare: nisi quia hoc materia: illud forma: sicut nec est aliqua causa quare sunt cause: et quare sunt tales cause. s. intrinsece cōstitutes causatus. quomodo autem potē tia equiuoce sumit s̄m q̄ generabile dicitur esse in potē tia ante generationem. et s̄m q̄ materia dicitur esse in potē tia: vt h̄ sumitur potē tia satī apparet in. 9. q. 3. ar. 3. solo. ¶ **Contra predicta obicit duplici.** ¶ **Primo** quia materia et forma si itel ligantur nō vnita nō ē cōtradictio q̄ vtrūqz itelligitur in se esse. et cōpositū nō erit: vel sic. illud cōpositus habz aliquā causam sue vnitatis in se: et nō a partibus eius: cui^{us} partes nō vnite possunt itelligi in se esse sine cōtradictiōe: ex fine. 7. ergo ex. 7. in fine. aliud ē in cōposito quo ipm est vñū preter materiā et formā. Suppositū etiāz apparet esse veruz de facto in anima itellectiua et sua materia s̄m aliquos. ¶ **Itē** nō videtur necessitas ponere aliquod absolutū additum: nisi q̄ materia et forma possunt itelligi in se absqz cōtradictiōe: sicut a. 2. b. siue syllaba ab. et ignis et aer absqz hoc: q̄ itelligat^{ur} caro et os. Ex quo seq videt q̄ aliqd absolutū erit p̄ter materiā et formā in cōposito quo ipsum fit vñū. Sed si ista ratio valeret. sequeretur eadez rōne de illo ab^{so}luto addito et partibus qbus additur: quia ex quo absolutū est: nō ē cōtradictio. itelligere illud in se il lis nō vñitū. et sic nō ē cōpositū ex illo et partibus: nisi p 3^m absolutū additum. Et eodē modo arguit de illo tertio. et sic esset p̄cedere in infinitum. Standū ergo ē in primo. s. q̄ nullū additū absolutū est in cōposito p̄ter partes cēn tiales. s. materiā et formā. ¶ **S. relatio** nō destruitur nisi facta mutatiōe circa aliquod absolutum: sicut non pōt esse noua relō nisi facta noua mutatiōe aliqua ab^{so}luto in vno extremo: vel in vtroqz. mā autē et forma si mane ant separata nō mutātur. etiā destructa relōne vnionis. ḡ in cōposito est aliqd absolutū p̄ter mās et formā: qd sit ime diatum vnionis fūdamētum quo cōpositū ē vñum: nō qz hoc mā et illud forma. h̄. n. sunt hoc qñ sunt separata. et cōpositū nō est. ¶ **Iuxta obiectionē** in p̄ma rōne: cū acci dēs sit actus subie: quare ex eis nō fit p se vñū. ¶ **Exēplifi cat etiā** *Ar.* in illis. qñ in manifestioib^{us} p̄posito. p̄s in l̄ra

T.c.22
et ide.

T.c.60

¶ **Propter p̄mā difficultatē** ponet a qbusdā p̄ter formā q̄ est altera pars: alia forma totius a qua est vnitas cōpositi. ¶ **Sz** hoc l̄z in multipl^{is} possit iprobari. ¶ **Ad p̄p̄m** tñ h̄ sufficit: q̄ difficultatē nō enadicem: nam si ē alia 3ª cēntia nō est cōdictio itelligere illā alijs nō vnita: et illa 3^a. et nō ē cōpositū. ḡ in cōposito ē aliqd 4^m. et sic in infinitum. ¶ **Alr d̄r** q̄ forma qñ vnifm ē cōicat māe qd daz ē resp̄cui^{us} facit vñū cū ea. Sz h̄ nihil videt eē: si itelligat^{ur} q̄ effecti ue cāt in mā aliqd eē a seipsa. Dat. n. ēē māe formalr. et ipz eē est ipsamet forma: qz ipsamet mās i format. nec cōpositū etiā ē formalr illud qd ē p aliqd eē aliud a forma: vt sit fuga. de eē cōicato nō v̄r eē nisi vocalis tñ. ¶ **Aliter** dicitur q̄ vnitas cōpositi nō est ex ratiōe materie et forme

absolute sumptio:um: sed fin q sunt vnite. & sic nō manet sine composito.

Contra hoc tripl^r. pmo: qz tūc ar^m de .7°. metaph^r. sic. vel nō valebit vel segtur qz compositus nec illis nec altero illorū sit vnū: sed ipsa vnione illorū q est relatio. & ita qdlibz compositū essentialiter erit relatiuū: qz illud ē de essentia cuiusqz vnus compositiue ipsū ē vnū essentialiter: quia eodē est ens & vnū. ¶ Scdō sic: qz relatio nō pōt esse noua nulla mutatiōe facta in aliquo absoluto. Et hoc neqz in vno extremo relōnis: nec in alio: materia & forma si maneret separata: & in nullo illorū sit mutatio. ergo eadēz est ipsoz relatio que fuit ante separatiōem. Si dicat^r materiā mutari: qz pū isformata nūc non isformata. Hoc nihil videt^r eē: qz terminus relōnis forme ad materiā: vt actus ad potentiā nō est mā isformata: sed mā tū illa in se non mutatur.

Difficilia sunt hec & locū habēt in quocūqz vno: cuius partes sine cōtradictiōe possunt manere separate. puta in toto integrali quocūqz homogeneo: vel etherogeneo. In quāto quocūqz cōtinuo vel discreto. In vno per accēs ex subo rāccidēte. ¶ Et de hoc tactum fuit in .7. in qōne de inherētia accidētis: & eius subo huius qz dilata. ¶ Pōt dici pro nūc qz oīno cōceditur verūz cē quo nō cōcessio segtur aliquod icōueniētiā manifestū. Aut ergo dicamus omne per se ens cē oīno simplex. ita qz sūm sit illud mā est ex qua eres pmo cū isit. s. rei materiāte. & ita sit cōposita albedo ex mā & forma sicut homo. qz qūqz in potētia est vt ante gñationē & qūqz in actu. Aut scdō dicamus oēm subām mālēm cōponi ex duab⁹ partib⁹ essentialibus ad minus: quāz altera nō sit aliqua cēntia absoluta. & ita respectus sit de cēntia cuiuslibet. Aut si sit absoluta tū cēntialr depēdens a reliq⁹ parte: ita qz cōtradictio sit ipam separi cūz sint tū due cēntie absolute: & neutz cā alterius. Aut 3° dicam^r ppositū nō esse vnū nisi ipsis vnitis: & tū non esse ptradictiōē intelligēdo ipa nō vnita. Et qz duo pmayir incōueniētiā: quo ad pīs suppono. ¶ Ad intellectū tertij. sciendū est qz qū aliquid causatū sunt multē cāe cēntialr ille nūqz cānt causatū nisi in cāndo cōcurrant. Cōcurrere autē & nō pcurrere nihil variāt circa ab^{am} nām aliquid cause. Nec est ille cōcursus qnta cā. Ita qz solā relōne alia & alia cāz adinuiē: que tū nō est eis nec alia cui eaz nō cāndit cause qūqz cānt: qūqz non. Ita h de duabus causis spāliter. s. mā & forma. qz vnita h est cōcurrentia ad causandū cānt: qui cōcursus sit eoz per actōez agētis: nō cōcurrentia nō cānt. Ex h at qz cānt causatū faciūt vnū: qz idē est cā vnitatis & entitatis: nō igit aliquid alio absolute ex mā & forma fit vnū ex eis. Quā ergo arguit^r. igit in pposito est aliquid preter ipsa. Si intelligat^r aliquid. i. aliqz respectus arguit^r qz pter absolutā nām vtriusqz est in pposito: nō vt causa itriseca: nec rō cause: ac per hoc nec vt ps cēntialis ppositi: s. vt cōmitans partē & cām sine quo cā nō cāret: nō pōt negari pñā: nec pñs est incōueniēs. Si at intelligat^r aliquid. i. aliqua cēntia absoluta. vel i pposito vt pars cēntialis eius: neutz sequeret^r. sic respōsum ē ad rē. ¶ Scdō quomō saluaf argumentū Az. in fine. 7. de a. & b. & ab. Rñō. ibi arguit^r qz aliqd est in composito preter elementa. i. partes mālēs. quarū vna nō est actus alterius: sed ambe sūm sūnt vna mā receptiua forme: sicut apparet in a. & b. Et ista clusio pbat^r sic: qz tales partes sūnt sic separabiles: & ab agētē naturalit^r forma compositū manēt. & tūc totū nō manet. igitur rē. ¶ Et est rō necessaria. agēs. n. nāle nō separat formā materialē cōmuniter loquendo in alijs ab hoīe a mā. ita qz vtrūqz separatū maneat: sed si trāsmittet mālē a forma ad puationē forma corrumpit^r per accidens. ergo cōmuniter in alijs ab hoīe illa que manēt separata sūnt tales partes cōpositi q nū fuit forma. pter autē

quocūqz partes materiales oī in cōposito ponere formā ergo rē. ¶ Sed si arguit^r iuxta hoc de separatiōe manētibus nō per actionē nāc: sed ab^{am} sine cōtradictiōe. pñā nō tenet: qz alterū illorū separatōz. sic bene potuit eē forma cōpositi cui sit separabilis quēcūqz essentia ab aliqua a q nō depēdet cēntialr. ¶ Ad 2^m de nouitate relōnis pōt dici qz nulla pars sola totū constituit. ergo sicut est relō partīs in cōmuni ad totū in cōmuni. & talis pris ad tale totū. ita etiā est talis pris ad talē ppartē. vt ita loquat^r. & cōnuerfo: sicut habet^r in .9. qōne. 3^a. ar^o 3°. Et potest tūc pars mālīs hēc p pmo corz^o partē formālē. & cōnuerfo: aut hz corz^o mātū & formatū pro p se relatiuū. de hac relatiōe vnus ad duo ad vnum per se tū. & ad aliud pmo. querē in 5°. cap. de ad aliqd. vnuerfalt aut facta mutatiōe in per se corz^o mutatio fit ex pñti. & in vtroqz illorū. vel etiā si illud esset vnus illorū tū fieret in illo. & ex pñti: & quasi accidentalr per accēs. in 3° exemplū optimū. in appeciāte precio & appeciato. Nec enī in pñcio nec in appeciato: que pmo referūt^r mutuo aliqd ab^{am} mutatur: quādo de nō precio fit pñti: sit tamē mutatio cōmpositi in voluntate appeciāte volētis habere dominiū: vel dimittere p do minio illius ad qd appeciās dicūt^r ambo illa per se. Et ideo per mutatiōē absoluti in appeciāte fit ex pñti mutatio in precio. & in appiatio sic h entitas cōpositi est aliqua entitas 3^a ab entitate mālē & forme. & causata ab eis in illa sit mutatio corz^o qz nō est postqz fuit: & ad illam dicebāt^r ambo causantia per se: licz nō pmo. ideo segtur mutatio relatiōis in eis ad corruptionē relatiōis & sūm^r in illo composito. ¶ Cōtra. relōnes mutue materiē & forme dicūt^r pōres relatiōibus ipsarū ad compositū: quia sicut cause pōres sūnt causato. ita & pū cōcurrunt ad causandū: pū autem nō corrumpit^r ppter corruptionē posterioris. ¶ Item separatio materiē & forme videt^r pīor naturalr corruptiōe cōpositi. ergo in illo istāti nature ē relatio corrupta sine mutatiōe alicuius absolute. Añs pbat^r: qz sicut cōcursus materiē & forme est causa cōpositi. ita in negatōibus. ¶ Item sicut materiā dī pmo ad materiātū & cōnuerfo: vt pars talis ad tale totū. Ita materiā vt isformabilis videt^r pmo dici ad formā: vt isformantē & cōnuerfo. Et ita in duab⁹ essentys ab^{am} materiē & forme fādantur quatuor relōnes habētes pā correlatiua pma: due. s. mutue: & due ad compositū. ergo quolibz habz ppiū correlatiuū: & nō tū per se. ¶ Rñō. cōclusio istius vltimē rōnis posset cōcedi. ¶ Et tūc esset aliter dōm ad illud de nouitate relōnis. s. qz quādo aliqua mutuo referūt^r. & cōpositi: s. hile est illa sic referri nisi alterū illorū sit referatū ad aliquod 3^m vel ambo bene pōt corrumpi relatio eoz mutuo sine corruptione alicuius absolute in altero illorū sola corruptione ab^{am} posita in illo 3°. ad quod alterum illorū dicat^r. Sic h incōpossibile est materiā & formā esse vnita: nisi vtrūqz sit pars cōpositi. ergo in cōposito corrupto aliquo ab^o quod erat fundamentū relatiōis totalitatis in ipso corrumpit^r relō totalitatis. Et ex pñti relatio partis in istis. & 3°. relatio mutua in vtroqz istorū: que nō potest stare sine illa. ¶ Ad 3^m. & tūc illa ē falsa. relatio nō corrumpit^r: nisi corrupto aliquo ab^o in altero relatiuorū: nisi addatur: vel in aliquo 3° ad qd necessario dicat^r alterū relatiuorū. Ita qz sine hoc tali relatiōe nō referūt^r. ¶ Tenēdo istam responsiōē que videtur rōnalis. 3° obiectiō iā facta nō est ptra eam. ¶ Sed ad alias dnas opz respōdere: quarū vtraqz pcedit ex rōne positatis sūm naturam. In pma obiectione pma ppositio videtur falsa: qz essentialius videtur materiā depēdere ad compositū. & cōnuerfo qz ad formā. vel cōnuerfo essentiali^r videtur pū nā nisi distinguat^r pū nā in pū generationē & perfectionē. ¶ Scdō illa tamen illa pma pponē. scdō ē falsa in relōnib⁹.

nam si est aliqua positas incorp^{us} illa relatio que est cau
se priorum est illa que est in effectu de quo habetur alibi:
sed tamen cōuersio est in corruptione. Nam pmo corrup
piū fundamentū in effectu. et ideo refo eius: et q̄t tertio re
lario in cā. ¶ Ad 2^m obm. si prima ppō esset vā nō cēt for
te incōueniens in illo signo nāe: non itelligi aliquā mutati
onem ab^o. dum tñ in eodē istanti tps sit real mutatio in
aliquo ab^o. positas. n. nature nō est aliq̄ positas fm eē: sed
tñ in itelligi siue in p se rōne q̄ditatiua rei. ¶ Alr qz nec
videt itelligibile refoem nō esse que p̄fuit nō itelligēdo
aliquā mutatiōez in aliq̄ ab^o. ¶ Sorte negaret aliq̄ aūs.

T. c. 3. Et ad pbationē diceret qz in affirmationibus et negatōib⁹
est ordo dñus. Sed licz ita sit in pñtis: non tñ in p se cās.
vt pz pmo posterior. ¶ 3o teneat prima rñso. Et q̄b hic
dñ nō videt itelligibile z. falsū est. sicut accipitur nō in
telligēdo aliquā mutatiōez z. bene. n. pōt itelligi mām z
formā nūc nō eē vnita nō itelligēdo entitatē ppositi non
esse. Non tamē pōt itelligi ipsa nō eē vnita itelligēdo enti
tatē compositi eē ppter icompossibilitatez: sed quātūcūq̄
affirmatio sit icompossibilis alicui aliud bñ pōt itelligi nō
itelligēdo negationē illi⁹ affirmationis. ita qz per ly nō ne
gatur actus itelligēdi z nō obm. ¶ Ad scōam aut difficul
tatē supra tactam de ente p accidens rñso. sicut in generali
nō est cā: q̄re ens est vñ nūc nec in spālī: q̄re hoc ens ē sicut vñ
Ita etiā: nec q̄re ex istis partib⁹ fit sic vñ: nisi qz tales par
tes: qz. n. ex. 4. elemētis fm aliquos natū est fieri vñ mix
tum. z ex lapide z carne nō est natū fieri. sic igit apud Az.
actus z potētia itelligūtur hic pportionalr vnitati. s. si p
se per se. si p accēs per accēs. z q̄d dñ qz exp̄licat. q. i. ma
nifestiori. verū est quo ad aliquā vnitatem: sed nō quo ad
cēntialē. nihil enim p̄hibet minore vnitatē eē manifestio
rez maiore. ¶ Sz q̄re ille act⁹ ē per se actus. z ille per acci
dēs. ¶ Rñso. nō ē cā q̄re illa est forma subalis. z illa est ac
cidēs: qz ppōnes per se pmo mō non bñt ppter qd. z sicut
h est p se pmo mō albedo ē q̄litas. Silt hō ē suba. ita z hec
humanitas qua hō ē homo: forma subalis.

Ad argumenta pncipalia. ¶ Ad pñm pz ex di
ctis immediatē. ¶ Ad 2^m dico
qz que magis sunt vñi⁹ rōnis. min⁹ sunt vnibilia: vt ex eis
fiat vñi. pz iducendo: z licz quādoqz cōtingat. sicut exem
plificat in partib⁹ homogeneis: tñ pñe partes in quas est
dñso totius que p̄prie dicūtur cēntiales: sicut potētiāle. p
prium z actuale nūq̄ possunt esse vñi⁹ rōnis: sed sunt pmo
diuerse necessario. Quēcūq̄ aut sunt vñius rōnis sunt tñ
integrales. z p̄tinentur omnes sub vna parte cēntiali. s. sub
potētiālī pter illud qd est aliq̄ actuale a quo est p̄pletine
vnitas compositi. ¶ Explicit li. 8°.

Quoniam vero dicitur ens hoc quidē eo qd
quid: aut quantitas aut qualitas. Aliud fm po
tentiam: z actum: z secūduz opus. Tex. cō. I.

Libri noni metaphysice. Questio. I.

Vtrum potētia

z actus opponant. qz nō.
qz act⁹ ifert potētiā. seq
tur enī. est. ergo ē pole cē.
qz oppo^m nō stat. ¶ Itēz
cōfirmatur: qz fm Arist.
cap. z. vbi notificat pole.
pole est. cuius act⁹ si exti
terit nihil est impossibile
manifestū est qz illud qd
actu ē participat hanc rō
nem. ergo ipm ē pole fm
qz Arist. loq̄tur de potētia

z possibili. ¶ Itē idem suppositū nō pōt subesse quādoqz
vñi opposito diuī⁹ genus: quādoqz alteri: sicut pz. 4° topi
corū: de fide z opione. Sed potētia z actus dicitur de co
dem. sic qz homo in potētia. z hō in actu idē sunt: qz nō ali
ud est in potētia: qz qd ē in actu per Cōmē. s. huius. extra
ctio de potētia nō largitur multū^m. s. perfectionē. ¶ Itē
vñi oppo^m nō p̄ficit alterum: nec facit vñū cum ipso. Act⁹
aut p̄ficit potētiā z facit vñū cū ipsa: vt pz. 7. huius. z. 8. T. c. 22.
¶ Itē illa nō diuidit aliq̄ diuīsum: vt opposita: quoz
alterū cōuertitur cū diuīso. actus cōuertit cū ente: quia
ens in potētia est tñ fm quid ens. ergo simplr nō ens.

Contra in isto. 9. cap. 5. Est aut actus existerē re: non
ita sicut dicimus potētia zc. ¶ Itē in p
hemio de anima. ¶ Questio. II. T. c. 6.

Veritur

vtū opponatur relatiue
Qz nō qz relatiua sunt sit
natura: s. act⁹ simplr est pz: potētia tripli
citer. 9. metaphysice. ca. 7. ergo zc. ¶ Itē
vñū opponit tñ relatiue vñi: sed nō tāuz
actui vñi opponit potētia vna: vel cōuer
sor: eadē est potētia cōtrario:um actūz
vnde in. io. cap. 4. cōtraria sunt que sunt sub eadē potētia. T. c. 14.
Et in isto. 9. ca. 7. omnis potētia simul cōtradictionis est. T. c. 17.
¶ Itē correlative opponūtur relatiue: sed potētia passi
ua nō refert correlative ad potētiā actiua. ergo nō refer
tur nec opponit relatiue potētia actui. ¶ Itē relatiua nō
sunt p̄me dñe entis: sed act⁹ z potētia sunt hō. g. zc. ¶ Itēz
cōfirmatur rō: qz que sunt determinati generis nō p̄nt di
uidere ens quantū ens: sed relatiua sunt determinati ge
neris. ergo potētia z actus que p̄mo diuidūt ens nō pos
sunt opponi relatiue.

Contra de rōne oppositorū relatiue est qz vñūz diffi
niatur per aliud. z h nō p̄ in alyz oppositis:
sed act⁹ z potētia sunt hō: vt pz. 9. metaphysice. ca. 7. g. zc. T. c. 13.
Ad solutiones illarū questionū oz distinguere
de potētia. vno mō potētia dicit
quēdā modū entis. Alio mō specialr importat rōnē pñci
pij: cui aut illorū fuit nomē p̄us impositum z ide ad aliud
trāslatū dubiū est. si tñ pmo imponebat ad significādum
modū quēdā entis: cū iste nō pueniat enti tali: nisi per ali
q̄d eius pñcipij per qd pōt esse: puenient pōt nomen po
tētie trāsserri ad pñcipij: tāq̄ ad illud quo pole potest eē
nō quo formalr: sed causalr. Silt si pmo imponebat pñci
pio per qd res pōt eē pōt trāsserri ad significādus genera
liter modū essendi similē illi quēbz pñcipiatū in pñcipio.
¶ De i^o p̄ potētie fm qz dicit pñcipium dicei in sequenti
qōne. hic. n. pz qz non est de illa po⁹ difficultas: qz nō min⁹
re: est aliq̄ pñm qñ actū pñcipiat qz qñ nō pñcipiat: s. pōt
pñcipiare. ¶ Et ita p solone istarū duarū qōnūz. pz qz po⁹
vt ē pñcipij d rōne sui nō opponit actui. ¶ Dic gvidēdū
ē de potētia cōmuni⁹ accepta. vz. vt iporat modū quēdā
entis in se sine rōne pñcipij: z qz metaphysicus considerat
ens z passioēs ei⁹. Ideo po⁹ sic supra ad cōsiderationē me
taphysici p̄tinet. Et iō ppter breuitatē in fmone pōt dici po
tētia metaphysica. iuxta illā potētiā p̄prie trāsumit nomē
potētie ad seruādū potētiā metaphoricā que est in mathe
maticis: z etiā potētiā logicā siue q̄ ē in logicis vt in ppō
nibus possibilib⁹. ¶ De mathematica tāgit p̄hs. 5. meta.
ca. de po⁹ vbi dicit fm metaphoricā aut q̄ ē in geometria dñ
po⁹. z sic dñ lineā posse in suū q̄dratū. z in numeris. silt ra
dix q̄drati dñ posse in q̄dratū. z sic in. io. euclidis potētiāl
z mēsurabiles dñr lineę: quarū q̄drata sunt z mēsurabilia
q̄ po⁹ nō est p̄pōnis: qz ista nō ē polis. lineā ē suū q̄dratum:
nec ē realis. Nō. n. ex lineis fit q̄dratū: s. ē imaginata iux
ta potētiālem: sicut. n. realr mā ē in po⁹ ad compo^m qz per
trāsmutationē mae causalr. ita imaginatur punctū fluere

z per eius fluxū lineā causari: z lineā fluere. z per eius fluxū quadratū eius cāri. ¶ De po^o logica dicit p^hus in 5. pole qñ nō necesse fuerit cōtrariū sūm esse. etiā in isto. 9. cap. vltimo. semper componitur. z nō possibile diuidi zc. Et illa potentia est modus qdam cōpositionis factus ab itellectu causat^r ex habitudine terminorū illius p^onis. s. q. nō repugnāt: licz cōmuniter cōrespōdeat sibi in reali potētia realis. tamē bec nō est per se de rōne hui^o potētie. z sic possibile fuisset mūdū fore ante eius creationē. si tūc fuisset itellectus formās hāc cōpositionē. mūdus erit: licz tūc nec fuisset potētia passīua ad esse mūdi. Nec etiam actīua: posito hoc per impole. dū tamē sine cōtradictione posset potentia fore ad hāctua. z de vtrāq. potētia dicta tāgit Az. in pncipio. 9. Similitudine quadā dicitur quē admodū in geometria possibilia z impolia dicimus. eo q. aliquo mō sunt z nō sunt hoc est: q. sic vera sunt vel falsa. ¶ De potētia me^o dicit p^hus in pncipio istius. 9. In plus ē potentia z actus eoz que dicūt^r sūm motū solū. Et c. 5. nō solū dicimus possibile ap^u natus mouere zc. S. z aliter ista potētia tripl^r accipit. vno modo opponitur ipossibili nō qdem vt dicit modū p^onis sicut in scdo membro distinctionis: s. vt dicit dispōnem alicuius incōplexi quē admodum sūm Aristo. 5. huius. caplo de falso. aliqua ratio dicit in se falsa. q. z contradictionē includit: z sic pole cōuertitur cum toto ente. Nam nihil est ens cuius rō dictionēz includit. Alio mō sumit potentia vt opponit^r necario. z sic loquit^r Auic. de poli p^omo metaphice sue. z sic dicit^r necesse qd ex se bz entitatē indefectibile: ens pole qd defectibile. Tertio mō strictissime sumit^r pō meta^o. put nō stat cum actu circa idem. z sic loquit^r Az. ca. 5. vbi notificat actū q. actus est qñ res est nō ita sicut in potētia. Et ibidem ponit multa ex^o de oppositis. vt vigilans z dormiens. Et in fine subdit alteri pti est actus determinat^r alteri aut pole.

Ad questionē ergo p^oma dōm q. tantūmō potētia metaphica. vltimo modo sumpta opponit^r actui: q. circa idem habent fieri. z simul esse non possunt.

Ad secundam questionem dōm q. relatiue alia qua opponi pōt dupl^r itelligi: vt mutuo. s. q. vtrūq. habz habitudinē per se ad alterūz: vel non mutuo: nō p^omo modo opponitur actus z potētia: q. cū talia sint simul natura z diffōne. sequeretur tūc q. act^o nō esset pōr ratioē q. potētia: nec ratio potētie sumeretur ab actu magis q. cōuerfo: qd est cōtra Az. in isto 9. ca. 7. scdo modo opponitur: nam supponēdo significatū nominis p^o q. potētia sic sumpta dicit ordinē ad actū. Et ille ordo essentiali est respectus ad actū. habēs ergo respectum essentiali ad aliud iquantū huiusmodi illi alij nō opponitur nisi relatiue. Sed h. nō ē cōuerfo: q. ratio actus ē absolutū. vt probatū est ex itentione p^hi. Exemplum autēz quomō pōt per se esse relatio ad aliqd absolutūz patz sūm p^him in 5. cap. de aliquid. De scia que essentiali refertur ad scibile. nō cōuerfo. ergo scibile est absolutū iquantūz ad ipsum ē refo scie. Non enī idem est referri z relonē terminare. imo vbi cōcurrūt in eodē videntur per accēs coniuncti: sicut in relatiuis mutuis. licz hoc ibi sit dubiū. Ita posset dici creaturā referri ad deū sine omni correlatiōe in deo cōrespōdēte relationi creature.

Sed circa istā potētia metaphica vt opponitur actui p^omo dubitat^r: q. si dicit ordinē ad actū: vel ad actum in potentia: vel ad actum in actu. p^omo modo nō: q. tūc ēēt p^ocessus in ifinitū: q. actus in potētia ad qd: aut sic aut sic: nec scdo modo: q. ad actūz in actu non ē potētia: tunc enī simul idēz esset in actu. z in potētia. z ita illa nō opponeretur qd negatū ē. ¶ Item scdūdo. si potētia dicit relationē. aut ergo actualē aut potē-

tialem. Nō actualē: quia terminus eius nō ē in actu: z relatio non ē sine termino. Nec potentialē: q. tūc esset potentia ad potētiā. z sic in ifinitū. ¶ Item 3. si potētia est relatio. ergo fūdatur in aliquo: nō in materia: nec in forma: quia iam ēēt potētia naturalis vt patebit in qōne sequēti. Nec videtur aliqd aliud ens posse dari in quo fundetur. Si in non ente fundet^r. ergo est non ens: quia relatio non est magis ens suo fundamento.

Ad ista itelligendū q. potētia metaphica p^ose sumpta. s. vt abstracta bit ab omni potētia naturali fundat^r p^ose in essentia que dicit^r polis esse. Et est ordo illius essentie ad cē tanquā ad terminū: sicut in essentia anime aūxpī fundat^r potentia ad suū esse. Ista aut potentia que est iter duo vtrūq. illorum pōt denominari vñ: vt quasi submalind vt qñ termin^o. Quemadmodūz dicit^r est in 7. q. aliter est ista vera. materia generat^r. z alr b. Compositū generatur: q. prima vt forma denoiat subiectū. secūda vt via denominat terminū. Sic in pposito. z fundamētū est possibile potentia fundata in ipso: z termin^o est possibilis eadē potētia: quia eadē est ad ipsūz terminū. Sed p^oxyssime z cōple^m dicit^r totū quādo d^r essentia est polis esse. siue pōt esse: quia tūc exprimit^r habitudo ambozū. Unde bec ppositio pole est hoc esse. plus explicat q. illa b. est pole: q. p^oma icludit fundamentū z terminū. ¶ Per hoc ad argumēta. ¶ Ad p^omū quādo queritur aut ad actū in actu: aut ad actum in potētia. dico q. vtrāq. ps diffūctiue ē distinguēda sūm cōpositionē z diuisiōem. z in neutro sensu est verū q. potentia est ad actū in actu: q. tūc idēz simul esset in potētia vt terminus potētie z in actu. In sensu etiā cōpositiōis sūm ē q. potētia est ad actū in potētia. Ita. s. q. termin^o potentie itelligat^r hoc totūz actus in potētia: nūq. enī terminus relationis ē per se compositus ex termino z relone: sicut per se termin^o paternitatis nō ē filius patris: sed filius. In sensu aut diuisiōis est verū q. potētia est ad actū in potentia. hoc ē: quia actus ē in potentia. ¶ Et cūz arguit^r cōtra hoc de p^ocessu in ifinitū. dico q. potētia est ad actūz: q. ē in potētia eadē que ē ad ipsum. nō alia: sicut eadem q. possibit. nō alia. Et si querit^r ista potētia ad quid: aut ad actū i actu: aut ad actū in pō: dico q. ad illū eūdē actū qui est in potētia ista eadē replicata vocet^remus: quāuis nūq. est nisi vna potētia z vnus act^o. ¶ Ad scdūdū dicendū q. pō est refo nec potētiālis nec actualis: sed talis que est ipsa potētiālis: est tamē potētiālis in termino suo qui est potentialis formalr nō nisi illa eadē potētiālitate. ¶ Ad 3. dicendūz q. potētia qua anima creanda pōt ēē: fundatur in ipsa aia creadā: nec regrit^r subm actū exis cū nō sit accēs actua. le. ¶ Et cōcedendū est q. illud qd fundat^r in nō exite nō est exis: nec in potentia ē aliquid exis: q. tūc esset act^o vel in actu. Sed quare ponitur pō esse aliqd cū nō sit exis. nec aliqua ratio cōcludat entitatē aliquā cōuenire nō exis. z eodē modo de fūdamento eius. Anima enīz illa nihil est anteq. creetur. alias nō crearet^r. ¶ Itēz nō videtur nisi fēlo rōnis: quatenus itellect^o pōt concipe essentiam: que nō existit in ordine eius ad existētiāz. ¶ Ad 4. potētie actiue cuiusq. necessario videt^r ponere aliqd possibile cōrespōdens: quia respectu eius: qd nō est in se possibile nulla est potētia actiua. Deus autem est creatū^o anteq. creet. ergo creabile ē possibile creari nō tūm potentia logica: quia illa quantū est de se posset ēē sine actiua: vt dictum ē p^ous. ppter hoc ergo ponitur ista pō metaphica in essentia poli aliqua entitas qualis nō est in chymica: s. de fundamēto eius qualem entitatē habz anteq. existat difficultas est magna: hic pertractāda. forte enī videt^r reff diffusiūz z p^oxyss pncipali. ¶ Ad 5. dicendūz q. nō omnis relatio que est in obiecto itelligibili nō habere ali-

quod esse exiit nisi in intellectu est relatio ratiois: sicut nec est relatio ratiois. relatio finis que uest alicui intento quado illud no habz aliqua existentiā extra intentionem intendentis. Sed ista sola est relatio rationis. que causatur in obiecto actu intellectus comparatis illud ad aliud. sicut est relatio vniuersalis. De hoc amplius in qnto caplo. de ad ali quid. Potētia autem pns naturalr inest obiecto q̄ ipsū comparetur ad esse ab intellectu. Nō enim quia intellectus creatus comparat ad eē. ideo pōt esse: sed qz pōt eē. ideo ē verus intellectus. Et exemplū cōueniētissimū est de pōtate tēporis que oīno videt similitudine relationē importare: sicut potētia. Nam vtraqz de rōne sui regit: vt quado relatio talis ē ad terminū termin⁹ nō existat: nec tñ pōtatas ē tñ relō fm rōnem cāta in aliquo ab intellectu cōsiderante z cōparate ipm ad aliud qd ē posterius tñ fm rōnem.

Aliter dicitur qz ens in potētia simplr ē nō ens tñ rōnis. z dīfio entis pns in actu. z ens in potētia ē quasi dīfio per dīctionē: non simplr: qz tunc ens in potētia cōuertet cū non ente: z dicere de imposs. Sed sicut pūatio nō plus entitatis dicit q̄ negatio: s̄ sit negatio contrācta ad subm. Et id dīfio per habitū z pūationē est p cōtradictionē quandā: sic in ppositio. ens in potētia nihil for malr dicit nisi nō ens qddam: cui. s. pōt succedere ens: z intelligit. q. idem ens sibi succedere. q. pmo fundet potētiā deide sit terminus potētie: qd nō est nisi fm intellectu cōcipiente idem. Nam qñ nihil est in re nō est idē: nec aliō: qz ille sunt dīe entis. sic ergo potētia que est dīa entis inq̄tum intelligit determinat sibi pmo fundamēto cēntiā intellectam: que eadē postea est: nō entitas aut: nec in re: nec in intellectu aliqd subz sibi determinat. Et pro tāto videt ens in potētia magis ens q̄ negatio entis. sicut pūatio videtur magis ens q̄ negatio. vñ pūatio ponit termin⁹ motus nālī: negatio nō. sic entī in potētia intelligit succedere ens: s̄ nō sic nō entī ab fm illos q ponunt cēntiā nullā hē entitatem oīo: nisi qñ existit actu. videt hec via scōa pbabil. z maxime si ponat cēntiā z eē non differre nisi rōne. tūc enim videt necēario pcedendū q potētia eēntie vt fundamēti: ad eē vt ad terminū nō pōt eē nisi relatio rōnis. quia nō est iter distincta nisi rōne tñ sicut idētitas. Scdm viā z argumēta superi⁹ mota. s. 2^m z 3^m. z etiā duo postea iducta cōtra rōnes ad illa. z quartū argumentū pncipale ad qōnem non hnt difficultatē. Nec restat nisi rōde re ad illud de creatiōe. dicere q illa est relō rōnis. z suffic q sibi correspōdet relō rōnis. Si argui de agēte natura: lī in quo est relō realis ad effectū pductū. z eadē processit ad pductionē. dicere q nō alr eadē: nisi sicut ens in potētia. z ens in actu sunt idē iuxta modū p̄expositum.

Alterius ad ampliorē notitiā habendā de potētia: vt ē dīa entis ad intellectū multo: que dicuntur de potētia. z in isto. 9. z alibi a pbo. sciendum est q illa nō diuidit in potētiā ante actū z cum actu: qz opposita ē actu. z ita nulla est cū actu. Sed tñ an actu Nec diuiditur fm qz ē terminū: s̄ qz ē fundamētū. vt pmo mō dicatur obiectiua. scōo modo subiectiua: qz eadē est potētia subm z terminū diuersimode denominās fm qz dēi ē supra. Sed cū potētia dicat ordinē alicui in quo ē ad actū fm qz talis ordinē variat distinguī: z pporci potētia. Habitudo aut potētie ad actū: quedā est ad actū formale respectu illius in quo ē potētia: quedā nō. Et o hac secūda dicit ifra. qōne. 4. ad pmo argumentū. De pma nūc est dōm. cum aut oīs actus formalis sit eē extēdēdo esse: z esse aliquod pōt esse alicui vel simplr vel fm qd: siue ppiū: vel siue nō ppiū: sed quasi extrinsecum: sed hec erit pmaria diuisione duplex potētia. quedā ad esse ppiū z simplr illius qd ē in potētia. z alia ad eē extri

secū q̄si z fm quid illi qd est in potētia d illud esse. prima est cuiuscūqz eēntie substatialis vel accidentalis ad ppiū esse. z fundatur in illa cēntiā. cuius est illud ppiū esse. ita enim eēntia accētis vel albedinis ē in potētia ad ppiū esse suū: sicut cēntia anime creāde est in potētia ad suū eē. Et h ppiūsiue est dīa entis. z pōt dici potētia obiectiua. quatinus totū ē in potētia ad exitiā. z nō in actu: tā subm eius q̄ termin⁹. z de hac locū hnt tria dubia supius mota z soluta. 2^a nō est cuiuscūqz entis: qz nō ē nisi illius qd p̄ter esse ppiū natū ē recipere aliud eē ab alio. z ita quado nō habz illud ē in potētia ad illud. verbi grā. corp⁹ nō albū est in potētia: vt sic: nō simplr: sed vt sit albū qd ē esse eius fm qd. z extri secū. Et ita pōt dici subiectiua. z sic itelligēdo subiectiua potētia z obiectiua potētia non sunt vna potētia diuersimode cōsiderata. s̄ due: qz in duobus licz ad eūdē terminū ac per hoc. nō ita due: sicut z obiectiue sunt due. Alia q̄ppe est potētia in albedine futura fūdada ad ppiū esse suū. z alia in corpore ad illud idē eē: nō vt suūm eē. s. corporis nisi quasi fm qd z extrinsecē pma potētia: siue passiva nō diuidit in ita due: sicut z accidentalem nec p̄pinquā z remotā: qz in quacūqz cēntiā nō exiit ē eque p̄pinquā z eque eēntialis potētia ad ppiū esse eque dico p̄portionalr. Sed diuidit illa potētia in potētiā que ē ad actum pūit: z que ē ad actū mixtū potentie. Scdm enī diuer^{tem} cēntiarū potētia est ad actū diuersimode recipiendū. quādoqz simul totū: sicut essentie per manentiū nate sunt recipere esse quādoqz successiue. ita q̄ semp cū actu terminat potētiā stet potētia ad vltēriorē actū: sicut in successiuis. ita q̄ ibi nūq potētie fil succedit actus oppositus. Hāc diuisionē potētie in 5. cap. b^o 9. Az. ponit ibi. aliter aut z ifinitū zc. 2^a potētia. s. subiectiua diuidit etiā fm modum reductionis p̄me potētie ad actum. s. simul vel successiue sicut z pma diuidebat. Nam sicut aliqua cēntia iformās aliam reducitur ad eē ppiū: simul vel nō simul. Ita z formatū reducitur ad idē esse. q. participatū. Diuidit autē ita scōa similr fm diuersos modos: qbus aliqd ē iformabile illo quod est in potētia pmo mō. Alr. n. mā est iformabilis a forma iducenda per generationē. Alr subm ab accidēte iducendo per motū. Ita qz potētia materie ad esse cōmunicatū sibi a forma. pōt dici substatialis. Et qz ad esse subale in se: z qz illud cuius ē illud esse per se facit vnū cum materia que est in potētia Potētia aut subiecti ad eē sibi cōmunicandū ab accidēte pōt dici accidentalis: z qz ad esse in se accidentale: z qz illud nō facit vnū per se cū subiecto: quod est in potētia: vt p3. Et itē vtrāqz potētia dicta diuidit in p̄pinquā que. s. per vnā trāsmutationē reducitur ad actū. z in remotā: que. s. nō potest reduci in actū nisi per multas trāsmutationes medias. Et de illa dīfione potētie tractat pbs. caplo. 6. huius libri. Quādo aut zc. Item aliqd est in potētia pma qz. ipm totū est iformabile ab actu ad quez est potētia: aliqd nō pmo: sed per partē que sola iformabitur. Et hec vel altera mā. s. sic homo ē in potētia ad scientiā: que solam animā iformabit manēte tamē corpore: aut altera pte corrupta. z sic ignis ē in potētia ad esse forme aque sibi cōmunicandū. z hoc corrupta forma ignis. Et iste diuisiones. 4. pōtē potētie subiectiue possunt seinuicēz subdiuidere quādoqz: sicut p3 ituenti.

Cū itaqz diuisione potētie cōsiderāda sunt qdā de potētia ista metaphysica in cōmuni. Et quedāz que de hac potētia: z que de illa dicuntur. p̄mū est q neutra potētia p̄dicta. s. nec subiectiua: nec obiectiua manet cū actu: qz sibi opponitur s̄ qz vtrāqz nūerat fm nūmēz actū. Sicut vlt relō fm p se terminū. Et ex his seqt 3^m qz pmo subiectiua in q̄amqz siue in mā siue in subiecto aliquo: nō est eadē essentialr il

T.cii.

T.c.ij.

li in quo ēqz illud in quo est. manet cū actu. ⁊ non nūera. Et ⁊ rō est ad b q illud in quo ē. est absolutū. potētia nō. Et ⁊ nūqd ista po ē aliud ab illo in q ē. Et Rñ? dicret aliq q ens in actu. ⁊ ens in potētia nō cōnuerant iter se: s; vltētia in actu iter se: vel ētia in po iter se. idē. n. ⁊ aliō diuidit ens: s; iā diuisiū p actu ⁊ potētia. ita q aliq idēz mēbrū diuisionis per actu ⁊ potētia p̄supponit diuisioni p idē ⁊ diuersum. ⁊ tūc potētiālitās nec ē idē subto in quo est: qd est in se aliq ens actu. ⁊ potētiālitās nō: nec aliud. Et Alr posset dici q potētia qualē h; identitatē. ita ē aliud: sed nūqd ad ipsas est potētia alia vt sic cat in īfinitū. P; q nō qñ ipsa iest: s; semp iest: nisi qñ īpossibile ē ipsam iestē: ⁊ tūc nō ē potētia ad ipsam: qz ad ipse nō ē potētia. Sed quomō semp iest: cū qñqz īsit actus cū quo non stat potētia. Et Rñ. cū actu illo stat potētia ad aliū actū: nō ad istū: nec quādo iest pole ē iestē potētiā ad istū. B sup p̄mophy? diuisiū h; locū. Et 4^m ē de cōparatiōe istarū potētiarū adinuicē: q nō maiorē entitatē dicit de rōne sua formalī potētia subiectiua q obiectiua: qz vtrāq ē ad eundē terminū s;ne cuius entitatē neutra est ens. Et Lon tra. qre igitur subtiā sp fundat in exīte. ⁊ obiectiua in non exīte. videt. n. q relōnibus eq parūā entitatē habentibus sufficiat fundamēta eque parūā entitatē habentia. Et Ad illud pōt rēderi multip̄r. Dñ vno mō q falsū supponitur de potētia subtiā. Nam si aliq totus ignis crearetur posset dici q ante ei? creatiōē non tñ fuit pō obiectiua in cētia ignis ad suū esse. Sed ē potētia subtiā in mā illa creanda ad formā illam creanda sicut si mā iam eēt creata. Et si ita est. tūc qñ ipsa potētia subiectiua est in exīte. hoc est p accidēs: qz non inq̄tum exīis: s; per se i cētia cui accidit exītere in q̄tum fundat talē potētiā: sicut scia per accūs est in hoīe albo. s; hoc nō placet de potētia passiua: sicut nec ignis creandus videt hīe potētia actiua: nisi per accūs in potētia que per se est ad eē eius quā cōsegitur potētia actiua. Et Tūc alr pōt dici. q sicut puatio nihil formalr icludit nisi negatiōē: qz ē necessario cōtracta ad gen? pegrīe subm? qz negatiō in cōmuni nō requirit. ita nihil entitatis formalr icludit potētia subiectiua: sicut nec obiectiua. Et qz ē determinatus ordo: nō ad eē p̄p̄iū illius in quo est: s; quasi extrinsecū. iō p̄supponit in illo in quo ē eē p̄p̄iū. Non. n. videtur potētia ad eē extrinsecū nisi in reducto iā ad eē p̄p̄iū. Et ista rō l; sit pba bilis: tñ nō cogit: qz in codēz creādo qd pōt aliquo īforma ri: bñ posset poni ordo illarū potētiarū: vt q obiectiua cēt pōr. ⁊ o; ipsam p̄us reduci ad actū q subiectiua reduci ad actū: nō tamē p̄us q subiectiua iest. Exemplū de calore ⁊ siccitate in igne. ⁊ eoz effectibus. vtrāq rñ tenet eque parūā entitatē in vtrāq. Et 5^m ē q subiectiua ē illa que ponit in diffōne mor? nō q ē ad motū: sed q ē ad terminūz eius: nā añ motū est potētia ad motū. ⁊ ita euacuat cū mobile icipit moueri: sicut. snata ē euacuari nō tota simul: s; successiue ⁊ respectu hui? potētie motus ē act? sed cū illo actu stat potētia ad terminū: que vel añ motū nō īfuit: vt q īmagis credo de illa potētia subiectiua metaphysica prius īfuit: s; nō reduci ad actū īmediate per agēnāle: nisi illa ad motū p̄us reducere ē simplr: tñ cōsiderādo ambas illas potētiās: vt ad metaphysicū spectār. etiā cōparādo ad subm in quo sunt nullū. videtur habere per se ordinez nec actus eoz: vt possit actus vni? dici ēē alicui? īquātum ē in aliqua potētia vel alia a pōr: vel eadē differēs fm cōpletū in termino: ⁊ incompletū fm illos q ponit talē differētiā iter motū ⁊ terminūz. de hac distinctiōe quere sup 3°. p̄physicor. Et Sextum est qd due potētie ad dicitōriā: siue ad quēcūqz duo opposita īmediata circa aliq dūscēptiū nō pnt simul stare in illo dūscēptiū: qz illa potētia nō est cū actu. p̄p̄io. p; ⁊ qñ ille act? p̄p̄ius nō iest: opposi

tus iest. ergo ⁊. Nō tamē istud sextū accidit ppter oppositiōē potētiarū. q. sic opponatū iter se: sicut act?: quorū sunt qd p; nā cōtraria mē? nō minus opponitur qz cōtraria īmediata: tamē potētie ad cōtraria mediata simul sunt in subto qñ est sub forma mē. mīta aut possunt de potētia dicta verificari que nūc p̄termitto.

Ad argumenta p̄me. q. Et Ad p̄mū dōm q p cedit de potētia logica. ⁊ quādo cōfirmat per diffōne polis positā scōdo ca. illa ē diffiniō polis logicē. Qd p; qñ post illā diffōne pbat ex ea. q si añ ē possibile ⁊ p̄is. q p; nō ē ītelligendū nisi de potētia logica. Et ad 2^m dōm q bñ pbat q diffō cētis p actum ⁊ potētiā nō est diffō generis per dīas cēntiales: qd conce. Sed ē magis subiecti per passiōes oppositas: que dicit modū illius subti qualis est diffō lineē per lineas rectas ⁊ curuas: Et Ad 3^m dōm q pcedit de potētia que ē pncipiū: nō qd cūq; s; passiū de quo dicit in qōne sequēti. Et Ad 4^m dōm q licz ens in potētia nō sit ens. ita simpliciter: sicut ens in actu. ac sic rō polis dīminuat ens: non tamē oīno destruit rōnem entis. bene autēz talē determinās pōt habere rōne diuidētis. ita enī ē in diffōne entis p vñū ⁊ multū: qz multū fm suam formalē rōnem īquātūz opponit vñū: dīminuit ens: licz nō omnino destruat. Sed si teneat alia via superiōr dicta de potētia oīno qd destruit ens. ⁊ q nō ē relō nisi rōnis. tūc illud argumentū est cōcedendū. ⁊ est. q. diuisio alis. Per vīuū ⁊ mortuū: cūz diuiditur ens per actum ⁊ potētiā.

Ad primum argumentū scōdo qōnis p; q maior est vā de correlatiuis. hic tñ alter est relatiū. Et Ad 2^m dōz q minor ē vā de potētia: vt est pncipiū specī passiū non de potētia opposita actui: p; ex scōdo notabili supra. Et Ad 3^m patebit in sequēti qōne quō potētia actiua īquātūz pncipiū nō absolute: s; fm trāsmutatiū dī ad passiū. Et potētia de qua p̄dictū est etiā vt īuenit in potētia actiua tñ dī ad actū. Et Ad 4^m poss; dīci q relō potētie nō est determinati generis: s; trāscēdēs. ⁊ ita etiā posset dici dī relōne pncipiū ⁊ cāe de qbus īminis vñ: nec cadūt ille relōnes sub aliquo mō illorū q ponūt in. s; hui? Et Alr pōt dici q omnia trāscēdētia p̄ter ens sunt determinati generis qd itatūne sumpta: licz denotiatiue sumpta sint trāscēdētia. qz. soia denotiāt. De hoc quere in. 4. hui? in. q. de vñ: an significet idē enti.

Quod quidem igitur multipliciter potētia ⁊ posse determinatū est a nobis in alijs. Harū autem quēcūqz quidem equiuoce dicūtur potētie p̄mittantur. Tex. cōmenti. II.

Questio.

III.

Veritur d potētia s; q dī pncipiū. vtrū sufficiēter diuidat a p̄ho. Et vñ q non: qz sicut gñans p generat nō aut forma qua generat. ita vñ illud esse p̄mo pncipiū qd pncipiat: nō quo pncipiat. ergo īufficiēter. Et diuidit pncipiū cū nō diuidat nisi in illa qbus pncipia pncipiāt: vt ex modis quos ponit p; cōfirmat. qz cum pncipiū qd ⁊ quo nō sint idē simplr. vñ q p̄p̄ia relō vtriusqz ad pncipiatū sit alia: qz relō diuersificat fm diuersitatem fundamēti. Et Itē de actiōe ⁊ passiōe cōsiderat nālis: sicut p; ex 3. p̄physicor. ⁊ p̄mo de gñatiōe. ergo ⁊ de pncipio actiū ⁊ passiū: vel ergo nula potētia: vt ē pncipiū. p̄tinet ⁊ ide. ad metaphysicū: vel est alia potētia p̄ter modos h; positos. Et c. 4. q oēs p̄tinet ad agere ⁊ pati. Et Itē nō videt alia potētia q est p̄m bñ faciēdi ⁊ patiēdi ab illa q est simplr pncipiū faciēdi ⁊ patiēdi. ergo male dīstīnguitur ab illa. añs pbat: qz sicut potētia est pncipiū absolute, ita bona siue

perfecta potētia est pncipiū bene. potētia autē et potentia pfecta nō sunt alia potētia. ¶ Itēz po^o imortua siue que ē pncipiū resistēdi trāsmutātū in pēius: aut ē pncipiū resistēdi: qz est pncipiū agēdi: aut pēis sine omni cōtractōe resistēdi: qz est pncipiū gēscendi in tali pfectōe. Exēplū de pncipiū caloz itēz resistit frigidō. Ex^o scōi durities resistit scindēti. Si pmo nō vidēt alia potētia qz actiua: ergo male distinguit contra eā. Si scōi mō. male poneret sub potētia: qz nō est pncipiū. Nam nō habz aliqd pncipiūz. nihil. n. pncipiat a duritie. p b qz diuidēs nō pōt duriz diuidere. ¶ Itēz. s. hui^o dicit Az. qz quotiēs dī cā. totiēs et pncipiūz. ergo qtuor debēt esse potētie cōrespōdentes qtuor causis. Omnes autē hic posite videntur cōrespōdere duab^o. s. agēti et materiali. ¶ Cōfirmat^o rō. sicut. n. agens et materia habēt ppiam rationē pncipiandi. quare nō similt^o forma et finis. ¶ Ad oppositū est Aristo. hic. et in. s. capitulo de potentia.

T. c. i.

T. c. z. inde.

T. c. i. 7.

Quęcunq; autem ad eandē speciem: omnes principia quedam sunt: et ad primūz vnum diuntur: qd est principium transmutationis in alio: inquantum aliud est. Tex. commenti. II.

Questio.

III.

Deritur iuxta h de descriptionib^o potētiarū. Arguit specialit^o de potētia actiua. qz inconuenienter describitur. pmo cōtra hoc qz dicit pncipiūz: qz si est pncipiū. ergo nō agēs nō hz potētiāz actiua. nō ē falsuz s^o m Az. 3. ca. 3. megari cos. p^o nō ē agēs nō hz pncipiū in actu:

T. c. 5. r. id.

T. c. 3.

qz illud simul est et nō est cū pncipiat in actu. ex. s. huius. Nec hz pncipiū in potētia: qz omnis potētia est ad aliqd actū eius: qd ē in potētia: sicut p^o pcedētib^o: taz de obiectiua qz de subiectiua. nō agēs aut potēs agere: nō est in potētia ad aliqd actū sui: qz tūc trāsmutare qn ageret. Si dicat qz actū quādo nō agit est in potētia ad actū alterius. puta affectus. ¶ Cōtra. in de somno et vigilia. cui^o est potētia cū est act^o. et similis fegitur tūc. qz potētia de qua in pcedētib^o dēni est. s. que opponit actui. nō sufficiēter diuidat in potētiā obiectiua et subiectiua. crit. n. p^oter istas potētiā 3°. nō ad aliqd actū ipsius qd ē in potentia: sed ad aliqd aliud ab ipso. ¶ Itēz cōtra hoc qz dicit trāsmutādi aliud: qz ex hoc sequeret qz potētia creatiua non esset actiua: qz nō trāsmutat aliud vtr etiā sequeret qz potētia actiua nō abstraheret a motu et mutatiōe. et ita nulla p^oterceret ad metaphysicū. nec p^o nō aliqd cōsideratio causę efficiētis ad ipsum p^oterceret. ¶ Itēz cōtra hoc qd dicit aliud. p arguit sic: qz tūc ois potētia actiua cēt factiua: qd videt cē cōtra itēndem Az. s. fra cap. 7. diuidētis potētiā in factiuam et actiua. cui^o. s. vltimus finis ē vsus. et nō aliqd factū. p^oia p^oia actiua stricte sūpta nō trāsmutat aliud s^o m Az. ibidē: qz actio manet in agēte. ¶ Itēz 2° idē. illud aliud ē trāsmutabilē: sic p^oia trāsmutabile nō vtr ponēdū in diffōne potētie actiue: nisi tāqz correlatiuū: nō ē aut ei^o correlatiuū. p^obo: qz ois p^oo^o ad actū. nulla igit ad aliud correlatiuū. ¶ Si dicat qz potētia qz dī ad actū. nō est ista qz ē pncipiū de qua mō ē sermo. ¶ Cōtra. saltē hz p^opositū: qz pncipiū per se dī ad pncipiū: trāsmut^o aut nō est pncipiū respectu potētie actiue: qz p^osupponit pncipiatō eius: vt ex ipso trāsmutabili illud pncipiūz causet. g. rē. ¶ Cōnsumilt^o pōt argui 3° descriptionē potētie passiuę. ¶ Ad op^opositū est Aristo.

li. i. ca. i.

T. c. i. 6.

Hic sunt vidēda

1. pmo quomō potentia: vt pncipiū dī p^oterceret ad cōsiderationē metaphysici. 2° qd importat noie potētie sic sūpte. 3° de diuisiōe eius. 4° de rōnibus diuidētū. ¶ De

pmo sciendū qz cūz ppter aliud cē. et cē ppter qd aliud est sint cōditiōes entis absolute nō cōtracti ad metaphysicū vel nālem. et ille sunt relōnes cātī et cāe. Segtur qz ad metaphysicū p^oterceret cōstī^o cām et causatū. cūqz. 4. genera causarū distinguat cām per hoc qz causatū alr est per qdlibet illor absqz hoc qz dēcedat ad motū vel quātitatē. segtur qz oia genera causarū p^oterceret ad metaphysicū. p^oferre. n. ad esse alicuius: vt pars cēntialis eius et h^o siue actualis siue potētiālis: p^oia nō dīat ad motū. Et istē sūnt spāles rationes cāe formalis et mālīs. de qz tractat p^ohs in. s. et quō ex eis fit vniū: qz h^o actus et illud potētia: oē etiā bonum ad qd aliud ordinat^o: p^oia qz nō cōtrahit ad motū. et h^o ē rō causę finalis de qua loquit^o Az. in. iz. mouet aut vt amātū rē. et

T. c. i.

T. c. 30.

T. c. 5.

De efficiēte videt^o qz nō abstraheret a mutatiōe et motu: s^o licz h^o verū eēt quo ad cōuertibilitatē in re qz nulluz eēt efficiēs qn efficieret per motū vel per mutationem. tū de p^oter se rōne efficiētis: nō ē vtr. Nā si itelligat aliqd dā: rē cē sine hoc qz itelligat aliqd moueri vel mutari certuz est qz dās eēt tale itelligit habere rōne causę respectu pducti: et nō alteri^o qz efficiētis sicut rō vni^o qd est compositiuz ex actu et potētia s^o m se nō cōtrahit ad motuz: s^o p^oterci ad metaphysicū: licz nūqz tale vni^o eēt nisi per motū vel mutationē potētiālis. ita in p^oposit. p^odicta tū quātoz g^oia causarū p^otracta ad naturalitātē. puta iquantū sunt ppter que aliqd hz esse nāle: vel iquantū ppter illa mō natura li aliqd hz cē: p^oterci ad cōsiderationē phisici. vū falsuz ē: vt videt^o aliqd cām excludere a cōsideratiōe metaphysici vel etiā nālīs: licz diuersimode eas cōsideret mō p^odicto. Et sicut dēni est de causis. ita itelligēdū ē de pncipiis siue pncipiātib^o. sine qz alia pncipiat. cuiusmodi diuntur potētie. vt patebit in scōo ar^o.

De quo sciendū

est qz ab eodē abstracto qn^o qz dicuntur plura denoiatiua q. s. nata sunt denoiare diuersa ad que diuersa hz habitudinē illud qd per abstractū signat. ¶ Possēt in multis exemplificari si p^oterceret nō obstarēt. sic ab ista relōne. s. que dī pncipiatō signata in abstracto diuersimode denoiat illud qd pncipiat. et illud quo pncipiat: qz illud quo imediat^o et: et illud qd mē^o. Et s^o m hoc p^oter duo denoiatiua istis ap^opropriari: vt. s. illud quo dicat pncipiū. et illud qd dī pncipiū. videt^o aut pncipiū esse. qz abstractū respectu cuius qd est pncipiās. Sicut. n. caloz est quo calidū ē calidū. et ita respectu cū abstractū. ita pncipiū ē quo pncipiās pncipiat. Tamē s^o m veritatē pncipiū ē denominatiuū: qz iposibile est relōne pure in abstracto significatā de aliquo absolute p^odicari: qz tūc diceret in qd de ipso. caloz aut dī eē pncipiūz. s^o nō pncipiatō. ¶ P^oia itaqz qz pncipiū iporat eēt tialr relōne pncipiatōis. et hoc in cōcreto: vt. s. natū est cōcernere immediatū suū fundamētū: qd ē quo: nō aut remotum siue subm. qd nō est quo. ¶ Et hoc itelligendū ē vbi qd et quo distinguuntur aliquo mō reali. In oīno aut sūm plicib^o vbi idē ē rē qd et quo: tūc dī rōne. ¶ Idēz ibi dicitur pncipiū et pncipiās: siue aut idē dicat pncipiū et pncipians vt in simplicib^o siue aliud aliquo mō: vt in cōpositis eandē tū relōne quā pncipiatō iporat: importat vtrūqz istorū cōcretoz: licz aliquo mō iquantū illa eadē diuersimode cōcernit fundamētū et subz. sicut similitudo eadē denoiat fortē qz est similis s^o m albedinē: et albedinē s^o quā est similis. Si tū esset aliqd cōcretū impositū quo albedo posset denoiari in q^otu est quo aliqd assimilāt. ¶ Cōsimiliter oīno dōm ē de potētiālitatē potētia et potēte qz eandem relōne importat. p^oimū in abstracto. alia duo in cōcreto: s^o diuersimode s^o m illa relō nata est diuersimode denoiare fundamētū p^oimū et remotum siue subm: sicut aut alia cōcreta cōmuniter accipim^o p^o subm iquantūz hū

tales formas. ita frequenter quoniam dicimus potentias non intel-
ligimus de respectu: sed de illo in quo fundatur respectus: sed
an potentia importet ita communem relationem sicut principium si-
ne causa dubium est. Et hoc agitur 3° argumentum ad primam
questionem. Diceret aliquis quod sic. et quia potentia puenit forme
et finis: sicut efficiens et materiam: licet non sit conuersus illis causis
attribuere nomen potentie. forte quia in eis non distinguitur quod
et quo. De forma patet quod sit simplex. De fine similiter videtur
si finis ponatur operatio. cuius esse est simplex. Sed tunc non
videtur quod nomen potentie deberet attribui materiam prime: quia
nec ibi distinguitur quod et quo: nisi forte ratione: sicut nec in for-
ma vel in fine. Aliter posset dici quod secundum predicta supra in prin-
cipio solonis prime questionis ab uno significato potentie videtur
nomen translatum ad aliud signatum. propter convenientiam inter
illa: quia. si nihil habet modum essendi potentiale formaliter:
nisi quia aliquod principium est potentiale respectu eius.
principium autem potentiale respectu principii tamen potest esse du-
plex. scilicet efficiens et materia: forma. nam quod precedit compositum: nec
per ipsum tamen per principium potentiale posset compositum esse
in primo. Similiter nec finis quod est in re. Et ideo forte
ut potentia signat primum non est iposuitur generaliter omni prin-
cipio siue cause. Sed tamen principium actiuum: quod est quo efficiens
potest efficere. et principium passiuum quod est quo ex aliquo potest fieri
et aliquid. et per utrumque istorum principium est in potentia. Non
oportet pretendere de nomine cui sit impositum. quod loquendum est ut
plures. ex. et. topicorum. Si quis velit primam viam tenere per
dissuadem excusatur: non oportet laborare ad contra arguendum.
Secunda via videtur de intentione philosophi qui de ipsa po-
tentia non loquitur inquantum est principium: nisi ut pertinet ad du-
plex genus cause. Et ratio ad hoc assignata translatione vide-
tur satis congrua.

Sciendum tamen secundum quantum ad istum articulum quod
principium non tamen habet relationem ad
principiatum. et tale principium ad tale principiatum. puta efficiens
ad effectum. materiam ad materiam. Sed etiam vnum principium re-
spectu habet ad aliud principium: quod siue sunt extrinseca: siue
intrinseca. hec et illa mutuo nunquam cant nisi iter se aliquo modo
uniatur et concurrat: quia nulla vna sufficit ad causandum il-
lud quod dependet a multis causis essentialibus. Quomodo vero quod
tuor cause concurrunt in cando idem. et quomodo ordinantur essen-
tialiter in cando. patet solutione. cap. 2. in tractatu de primo prin-
cipio. Et ille due relationes sunt omnino alterius rationis. et prout am-
be fundari in eodem ab initio. imo necessario fundatur que essen-
tialius vel prius non est modo questionis. potentia ergo si impos-
set illos duos respectus in quibus causa habet respectum: per utro-
que exprimeretur videtur nomen accipi: quicquid ab Aristotele. verbi gratia de
potestate actiuam explicat. si licet: de ad aliquid. ut calefaciens
ad hoc quod calefit et. Et paulo post: quod fecit ad finem: et factum
rum ad faciendum. sicut. n. prout dicitur filii prout: stat quod calefacti
uum ad illud quod calefit: non dicitur ut principium ad principiatum.
Sed ut principium puta actiuum ad passiuum ex quibus sequitur vnum
principiatum ad quod ambo dicitur. sed prout ad filium non sic dicitur: nec fac-
turum ad faciendum ut ad principium: sed ut ad principiatum: et tamen
ambo exempla ponit pro secundo modo ad aliquid: quod est secundum potentiam
actiuam et passiuam. In hoc est patet exemplum. quod principium passiuum
dicitur Aristotele. habet potentiam passiuam respectu alterius principii
non respectu principii: sed respectu etiam principii habet potentiam
in quantum ex illo potest fieri principiatum. Unde in. 7. c. 3. hoc autem ex
quo fit quod dicimus materiam et. ibi. et. iz. b. c. a. i. non solum secundum ac-
cidens ex ente sunt omnia potentia quod ex ente: ex non ente vero
actu et. Et in. 8. c. a. i. materiam dico quod potestate hoc aliquid: est
predicatio finis docta. quod est in potentia ut sit pars eius quod est habet
aliquid: et per hoc totum hoc aliquid est in potentia: ut sic. Et etiam
passiuum primum et materia ad formam cum quod sicut cum principio intrinseco prin-
cipiat principiatum. Et hoc hoc loquitur. si licet: ca. ultimo. quod ideo
vnum est ex materia et forma. quod hoc actus illud potest: quod expositum est

in vltima questione super. 8°. Sed sicut habet potentiam in tertia signatorem su-
mit per. scilicet duas secundum quod vna notat relationem principii pas-
siui ad principiatum: et secundum alias ad primum actiuum: ita et actus quod
est correlative potentie illo modo sumptus: equivoce sumit ab illa ratio-
ne actus. de qua deinde est in primis duabus questionibus: que. scilicet oppo-
nit potentie: ut modus entis oppositum sibi. Nam actus illo-
rum de forma in quantum referunt ad materiam cum qua principiat: si
sunt potest illo modo et actus: sunt mutuo relativa: quod sic potentia hoc
modo est respectu alicuius actus: ita et iste actus est alicuius poten-
tie actus. Tres additiones oppositae sunt in potest actu primo modo
sumptis: quia nec vnum est in principio respectu principii in quantum
primum: nec si sunt nec sunt mutua. Unum de primo actu intelligitur
quod forma est in actu quicquid: quicquid in potest opposita actui: sicut et
positum. Sed de secundo actu et potentia nunquam forma est in potest: sed
actus: etiam quod est in potentia primo modo. adhuc est actus secundo.
non potentia. Compositum autem quandoque existit: licet non sit actus.
tamen actus est modus entitatis proprie totius. non tamen entita-
tis forme. Forte communiter non dicitur de illa equocatorem
actus. propter hoc quod actus compositi primo modo principialis
est ab actu. secundo modo secundum eandem deinde: licet non sit ab actu secun-
do modo: nisi in quantum ille est in actu primo modo.

Ex dictis patet 3° articulus. scilicet quod sufficiens diuiditur
potentia in actum et passiuam primam diuisionem
ne. et hoc intelligendo passiuam triplicem equiuocam. scilicet. ut dicitur
relationem primo ad principiatum passiuam. et secundo ad principium acti-
uum: non in quantum est actiuum actus: sed in quantum actu actus
bilis: quod sic conuersio referunt principium actiuum et passiuum. Et
3° ad principium actuale: quod secundo constituit compositum faciendum
vnum cum ipso. Similiter intelligendo actiuam duplicem equiuocam
scilicet. ad principiatum actum. et ad aliud primum actuabile 3° modo. scilicet. ad for-
mam forte non oportet ponere: quod sicut eadem relo actui denomi-
nat formam agens. ut quo etiam compositum: ut quod secundum dicta
in principio secundi articuli. ita ex parte principii potest dici quod ea-
dem relatio generis et compositio: ut quod respectu agentis et
forme ut quo: secundum quod tactu est in. 7. in questione de generatione oppo-
siti. De relationibus istarum trium causarum ad finem non videtur
multum necessarium ad propositum pertractare.

Ex predictis patet 4° articulus. Non enim diffinitur
potentia actiuam in quantum comparatur
tur ad principiatum. et ideo nec principiatum diffinitur: sed diffi-
nitur in quantum comparatur ad aliud principium: non tamen in
vltimo in quantum actuabile quomodo pertineret ad metaphysicum:
sed in quantum actuale sic. scilicet quod transmutabile. vnum et per transmuta-
bile diffinitur. et ita diffinitio non est metaphysica: nec potentie actiue
metaphysice considerate. Sed physica et philosophice considera-
te. Sicut de ratione potest passiuam intelligendum est. Nec valz 3° dicitur.
in metaphysica Aristotele diffinitur habet sic. habet diffinitio metaphysica.
multa. nam in metaphysica ponitur potentia ad physica. et conuerso.
Qualiter. nam aliter disputaret in philosophicorum. Illa opinionem
qua dicitur a physico pertermittenda: nisi quod induit formam metaphysicam in
arbitrio. Exempla possent alia multa adduci. Potest tamen excusa-
ri Aristotele. quare tale diffinitio ponit. et non proprie metaphysica. for-
te: quod potest hoc modo descripta manifestior est. Et similiter ex
potest satis habet ratio potentie actiue. metaphysice loquendo dimittendo il-
lud quod habet ad naturalitatem. et ponendo generaliter quod pertinet ad
metaphysicum. Est autem potentia actiuam 3° eius vna significati-
onem metaphysice loquendo primum agendi agibile secundum alias.
principium actiuum ad actuabile. Potentia vero passiuam secundum vnam eius
significationem est principium ex quo aliquid potest mutari. Secundum
alia est primum actu ad passiuam ab actu actiuo. secundum aliam est primum
actuabile siue in formabile ab actu siue a primum actuali.

Ex predictis patet solutio vtriusque questionis quomodo di-
uisio est sufficiens intelligendo tamen quod sit
primum in duo membra. alia. nam sub illis continetur: ut dicitur in
do ad. 4. et ad 5° articulum. Et pro secunda questione patet quomodo deseri-
ptiones sunt convenientes. et quomodo debet intelligi.

Ad primum argumentum pme qonis pz q pncipium qd r quonō distinguūt rōne pncipy. ex scdo articulo. Et cum cōfirmat p diuersitatem fun^m rōis pz ex eodem: qz tñ vnum est fudamentuz r aliud sub^m. C Ad 2^m argumentū. actio fm q fudat in motu: r fudat in 3° pphicoz: r in pmo de gnōe adhuc particularius cōsideratur. s. vt est iter cōtraria: nō vt iter terminos tñ: s. vt agēs cōtraria patiēti: vt pz ibi: qd nō opz accidere nisi in alteratiōe vniuoca vel generatiōe vniuoca: extēdēdo cōtrarietate ad formas subales. C R^o actio nis abstractioz est fm q: p agere itelligit dare cē fm q: factis expositū est in pmo articulo: r ab actione sic abstracta d^r po^m actiua: vt per se ptinet ad metaphysicū: s. vt sic abstractif: h nō diffinit: vt dēū est in 4. articulo. C Lū gar: gūit q: aliqis modus est pter illos qui pntinēt ad agere r pati: si itelligat agere r pati stricte. cōcedo. si abstracte: nō o: vt dēū ē: qz r illi sic sunt de cōsideratiōe metaphysici. C Ad 3^m pz in scda pte scdi articuli. quare non distinguūt potētia in tot: in quot r causa. C Ad 4^m dico q: in actione quacūq: bonitas nālis ē a bōitate pncipy. r ideo sicut pcedit ar^m. cōcedo q: po^m agēdi sic nō est aliud a po^m agēdi: s. cōtinetur sub ea. Et q: Az. nō posuerit istū modū tāq: dīstinctū a pms in re. S. forte. ppter loquētes q: appropriabant potētiā ad bene: sicut nomē ipositu cōi pōt equo ce appropriari cōrento. pz in fine scdi cap. hui⁹. 9. ipf⁹ bñ potētiā sequit ea que est solū faciēdi r nō cōuērsio. rē. Qñ: qz aut ē in actiōe alioa bonitas accēntalis. r ista pōt esse ab alio p^m. qz a quo est actio. sicut ponit bonitas moralis in actu nostro a vtute: nō a potētia tñ a qua ē actio s. sub stātiā. Et sicut in saltādo bonitas accēntalis ē ab arte q: q: scit corpus apte mouere: licet ipsa motio sit a vtute nāli: sed quomodocūq: sit aliud pncipium huius r illius ab^m hoc ad ppositū pertinet q: pncipiu3 actiuum bonitatis in actiōe siue vt qd: siue vt quo nō ē modus pncipy dīstinct⁹ cōtra pncipiu3 actiōis in cōmuni: s. qñq: sit aliud real^r ab alioa determinatū pncipio determinate actiōis. C Ad 5^m dōm q: potētia imotiuā a corruptione d^r vtrog: mō ta cto in arguēdo. Et qñ ē pmo mō. cōcedo q: nō ē nisi quedā spālis potētia actiua inquātū. s. cōparat^r ad corruptiōem. Qñ aut ē scdo mō. tūc dico q: nō accipit potētia positine: sicut pbat ar^m. sed pnatine. s. pro carentia pncipy passiui a corruptiuo. Et hoc vt d^r Az. in 5. ca. de potētia. aliqñ prob^r aliqd vt tale ē: aliqñ p puiari loqur de posse corū pi. Sed eodē mō pōt dici dō nō posse corūpi: qd aliqñ ē tale pbe aliqd: vt in pmo mō: aliqñ p puiari vt i scdo mō: licz illud puiari nō sit qñq: sine hoc q: habeat aliqua pfectio r raria illi quo pnat: vel cōtraria simplr: vel hia q: tum ad actū patiēdi corruptionē.

Ad argumēta scde qonis pms tāgit difficultatē hāc quō po^m vt opponit actui pōt applicari pncipio actiuo. Nō. n. negādū est illud qñq: in potētia ad pncipiā dū: aliqñ sicut arguit r bñ: nō agēs nō posset agere. Qz si hoc nomē pñ^m importet aptitudinē ad pncipiā dū: tūc qñcūq: ē in actu p est actu pñ^m: s. qñq: in po^m pncipiās. Si aut nomē pncipy importet idē qd actu pncipiās: tūc qñ ē in potētia ad actū 2^m est in potētia pñ^m. C Hoc mō vlr dōz ē de alyp pncipys. r si nūq: sint in potētia pncipiā. si n^o sig^r pñmo mō dicto: possunt tñ oia cē in potētia pñ^m saltē illa que pnt pcedere t^r sua pñcipiata que sunt duo: vt dēū est in 2° arti⁹ solonis. S. de actiuo. qz nō recipit: ē difficultas quomō ē in potētia pñcipiās. C Pz aut quō potētia opposita actui applicet po^m passiuē ex dīstinctionē po^m in obiectiua r subiuaz. posita in p^o solone. C Et est dōz de actiuo: qz lz qñ nō agit: nō sit in po^m subiectiua stricte supra: put. s. talis po^m ē subtrī i forma bilis: est tñ in po^m subiectiua. extēdēdo eā ad subm denō^m.

actiū enim est denō^m ab actu ad quē est ista potētia: licet illo actu nō sit i forma bile. C Et hoc mō pōt teneri q: po^m opposita actui sufficiētē diuidit i obiectiua r subiectiua: itelligēdo subiectiua cōtinere sub se vt rāq: pdictaz. s. stricte r large sumptā. C Tūc ad illa que obiciūt cōtra rēpōsiōem supra. C Ad prīmū de somno: q: nō o: actū ē eiūsdē format^r: cui po^m est format^r: nisi tñ in passiuis vel actiuis stricte sumptis cōtra factiua: sensus aut de quo r cui⁹ actu ibi loqur aut ē passiuus aut actiu⁹ stricte. C Alr pōt dici q: loqur de potētiā vt est principium: sicut pz cōsiderātī itentiōem ei⁹: nō de potētia opposita actui. S. ista scda rōis. nō sufficit sine prima: que dicit in qbus actus est ei⁹: cui⁹ est potētia i sciuo aut nō est eius: nisi vt subiecti denominabilis tñ. C Cum arguit scdo q: dīso nō est sufficiens potētie in potētiā subiectiua r obiectiua. C Rōis. vcrū ē sumēdo subiectiua stricte fm q: ista ē vera. omnis potētia subiectiua ē ad aliqd ēē formale illius in quo ē illa potētia. est tñ sufficiens extēdēdo subiectiua ad subz denominabile r i forma bile. C Et sic o: pponē illā sic exponere hoc mō. q: ois potētia subiectiua ē ad aliqd ēē vlt^r formale vel denotiatiū saltē eius in quo ē potētia. C Alio mō rēpōdetur tenēdo q: diuisio potētie opposite actui ē sufficiens in obiectiua r subiectiua stricte supra: r tñ q: potētia subiectiua applicat potētie actiue. r est ad aliqd esse eius nō absolutū. S. ad rēlonē actualē que sibi inerit qñ ager: r prius nō est: sed sic oportet ponere obiectiua ad pductū natural^r pcedere potētiā ante actū: vt applicat potētie actiue: quia nō videt aliqua potētia ēē ad rēlonē: nisi qz eadē alia aliquo mō est pñ^m ad ab^m: sicut nec mutatio ē ad rēlonē: nisi qz prius ad aliud ab^m: vel in eodē vel in alio ad qd est talis rēlo. C Si aut negat illa diuisio potētie in obiectiua r subiectiua extēdere se ad actiua: r tamē ēē sufficiens vt potētia opposita actui applicet potētie passiuē. C Tūc pōt dici 3° rēdēdo q: qñ po^m actiua est in po^m ad agēdū nō est in potētia ad aliqd actū sui: s. ad aliqd actū ab illo. Nec illa ppositio: cui⁹ est potētia eius est actus. facit cōtra hoc: q: sicut potētia est ei⁹: nō vt in fieri: sed vt ab illo fiēdi. ita actus est eius: qz ab ipso. C Ad scdōz ar^m pz p pdicta in 4. articulo. C Ad 3^m dōz q: ponit in dīstinctionē aliud: aut iquātum aliud. Et qre ita dīstinguit. i. nūit in 5° vbi statim subdit. Ars medicinalis potestans ens existet in sanato: sed nō iquātū sanatū. vñ dōz q: actiua stricte sumpta ēē est actiua: r qñ elicit actio imānēs vere in eliciēdo caz est actio. ita pfecte habēs qgqd est de rōne actiōis: r forte veri⁹ q: trāsiens. Agēs tamē ista nō trāsmutat stricte sumēdo trāsmutare: put dicit ēē ad actū pñm tñ: nec trāsmutat aliud: sed idē subiecto iquātū aliud: sicut magis patebit infra. qōne. 14. C Et ideo rō h posita. s. trāsmutat^m ēē nō p^o ppe actiue potētie stricte sumptē. Ratio tñ metaphysica. s. actuatiū esse vere sibi p^o: nam act⁹ secūdu fm q: sic actuabile in actu per ipm vere ē actus r perfectus: licz nō talis q: fit ppe trāsmutationis terminus: sed qre nō ē termin⁹ trāsmutatiōis cū sit natura alia a subiecto in quo recipit. Diceret aliq: q: ppter h nō terminat trāsmutatiōē: qz est actio r ad actiōem nō est trāsmutatio ex 5. pphicoz. Sed alr dico q: intellectio licz dīcat cōmuniter actio vel opatio siue actus secundus: ēē tñ est termin⁹ actionis ppe: put. s. actio est in pñdicamento actiōis. r ē essentia aliqua ab^m: licz in ipsa nēcario fudatur respect⁹. C Illam aut actiōem ppe dicit^r cui⁹ intellectio ē terminus. designamus cōmuniter per hoc q: ē elicere. i. intellectiōem enī elicit intellectus: nō autem intellectiōe aliqd agit: r ē exemplum. caloz. n. nā ab^m terminās calefactiōem: put calefactio notat ppe actiōem: qua actiōe caloz fit siue pducit r q actio ppe nō pducit. C Sed quare nō ē calefactio elicit: sicut etiā dī intellectio. C Rēdēdo

E. c. 4.

E. c. 17.

E. c. 17.

E. c. 10.
r 16.

nō est vtrobique sermo forte eque ppius. Sed illud de calefactione intelligitur forte inquantū ipsa est eadē realiter calori pducto. nō s; ppiā rōnem calefactionis: sicut ex alia parte intelligitur de intellectu fīm ppiā eius rōnem: aut forte equocat vocabulū eliciedū ad notādū habitudinē pncipi actiū ad pductiū in intellectu. ad pductiōem i calefactione. ppiē ergo mutatio est qñ isit intellectū intellectio. S; nō q est terminus mor: qñ est cōiter ad formas q cōiter vocantur pmi. ¶ Ad 4. ar. p; supra dicta.

¶ Questio.

V.

Veritur

an po^a actiua siue passiva

inquātūm pōr ē naturaliter pncipiatō: icludit essentialr aliquēz respectū. Arguit q; sic q; idē ab^{um} pōt eē in potētia actiua respectu vni^o. et passiva respectu alteri^o. ergo inquantū ē actiū et passivus nō distinguit per aliqd absolutū. si q; distinguitur: distinguit tñ per relatiōes: necesse aut ē vt videat q; distinguit: q; al; pncipiatū nō habere pncipia ppa p se. ergo inq; tū ē pns naturalr pncipiatō icludit relatiōes. ¶ Idē arguit de potētys actiuis iter se comparatis nā tales plures pnt fundari in eodē absoluto. et o; ponere distinctionē ipsarū inquantū sunt pōres pncipiatō: vt ostēditur per pbatiōem pcedentē. ergo h ē p relatiōes q crunt eorū dñe inquantū sunt pōres.

Ad oppositum

si respectus icludit hoc nō est: vt rō malis: q; tūc p;suppōre:

¶ Hoc v; fl; q; relō sit formalis rō pncipiandi aliqd: sicut etiā icōueniēs ē q; sit formalr rō terminādū pncipiationē.

Hic dicitur

q; forma nālis nō est pñ^m actōis s; q; ē perfectio eius in quo ē: s; solū mō s; q; h; respectū ad effectū qd pōt oñdi: q; nō est pñ^m agendi nisi inquantū h; aliqd ordinez ad illud qd agit: vel in quod agit: q; tali ordine amoto nihil ager. ordo aut ille ē relō siue respect^o. Scdm hoc ponit q; potētie aie nō dicunt nisi eādē eēntiaz aie ab^{um} cū diuersis respectibus ad diuersa obiecta: et diuersos actus q; respect^o o; q; cadāt in rōne ppiā potētiarū inq; tū pcedūt actus. aliqñ nulla distinctio pcederet in potētys distinctionē actiū: qd videt icōueniēs: q; h; actus manifestēt distinctiōem potētiarū: non tñ eā cānt. nō. n. q; differt intellectio a volitōe. iō differt intellectus a volitate. Sed magis ecōuerso. ¶ Cōsimilr ēt p^o ex parte obiectoz q; dñā formalis obiectozū naturaliter pcedit dñam actiū. nō aut ēt illa dñā pōr per aliqd absolutū. pōt. n. idē absolutū esse obiectū pluriū potētiarū ergo ē p respect^o. ergo illi respectus erūt de rōne obiectorum formalium inquantū pcedunt nālī act^o. et h; respectu potētiarū passiuarū: vt pñ^m aliquo mō actiūm.

Contra

ista arguit: q; licz potēs possit eē cōpositū. et plura icludere. tñ potētia actiua inq; tū icludit qd nālī pcedit pncipiatū: o; eē rē vni^o generis: quia nō ē ens per actiō. ¶ Et si pternuēdo diceretur posse eē agēs: nō tamē pōt dici ē potētia actiua absolutū aut r; respectus in eo fūdatus nō sunt res vni^o generis. q; pñcīe alterum ē eēntialr potētia actiua. Nō relatio tñ. p; tñ q; non ē perfectio termino pducto. nec eque pfecta: nec ē pñ^m as; similādū sibi passivum: sed forma ab^{um} tñ. q; illa pñcīe ē potētia actiua. ¶ Itē si aliqd relō pñcīe ad rōnez pōr actiue inq; tū pōr ē nālī pncipiatō. aut illa est relō pōr: vt iporat rationē pncipij: aut potētie vt opponit actui: qd nō v; aliam posse dari. Nō scdā: q; illa nō manet qñ actū pncipiat. manet aut in pñ^o qñ pncipiat qd ē de rōne eius inquantū ē pns nālī pncipiatō. ¶ Propter idē etiā non pōt dari q; illa relō sit relō pncipij in pō^a pncipiantis: q; nec illa manet o; gōare q; relō sit pncipij pncipiatō in actū. Sed b ē in

cōueniēs: nam illa sit nā est cum pncipiatō inquantū pncipiatū cū sint correlatiua: posterior ē nā eo q; ē pncipiatū b ē illo in quo fundatur relō pncipiatō: q; relō pncipiatō q; simul ē cū relōne pncipiatō in actu posterior est eodē. qd ē. est pncipiatū. oportet aut relōne intrinsecā potētie actiue eē pōrē nā illo qd ē pncipiatū. ergo oīno nulla relatio iuenit talis. ¶ Itē hoc v; specialr d pō^a passiuā: nā ipsa s; illā rōne essentialē est ps cōpositi. et pñcīe a forma q; ē altera ps fīm quā rōne ē pōr nālī pncipiatō: vt tale pñ^m. b aut est pñcīe sub rōne ab^{um}. sic. n. immediate est pars ppositi: et pñcīe a forma: q; si aliqd relō eēt de rōne eius inq; tū ē ps cōpositi. illa etiā relatio esset de rōne cōpositi. et ita nullus materiale esset essentialr absolutum.

Ideo dicit

alr ad qd nē: q; cūz relō quā importat

hoc nomē potētie: sicut p; ex solutiōe 3ª qōnis sit simul nā cū relōne pncipiatō actū actū: et potētia pō^a: ac p hoc illa relō nullo mō sit pōr nālī pncipiatō. ¶ Ideo qñ qñ de pō^a vt ē pōr nālī pncipiatō: necesse est q; hoc denotiatiū pō^a accipiat p subto qd denomiāt: nō in sensu pponis: q; nec ē ē pōr: s; in sensu diuisiōis: nec tamē p isto quomōdūq; sed fīm illā rōne fīm quāz immediate recipit pñcīe dñā cōcreti pō^a. Et iste modus loquendū v; sitat^o est in ista mā de pō^a pñ^m et cā. sic. n. b ē vā causa nālī pōr est cāto. et pncipij pncipiatō: et nō alr. ¶ Hoc mō intelligēdo qōnez. dñ q; nihil ē de rōne pō^a nisi ab^{um} aliqua eēntia in qua immediate fundat aliq; respect^o ad pncipiatum. Ita q; nlls respect^o pcedit in actu ipsam pncipiatōem per quā. q; determinat ad pncipiatū: s; ab absoluto sine oī respectu pcedēte ē effect^o absolut^o: quo posito posteri^o nā sequit relō actualis mutua pncipiatō ad pñ^m que in neutro eē potuit altero extremo nō posito: vt arguitur ē pns in 2° ar^o 3° pñā opionē. ¶ Cōsimilr etiā b pō^a sit enī in essentiali ab^{um}. puta in calore nō possit immediate fūdari relō pncipiatō: vt. s. sine respectu p determinatē nō pncipiat: q; de i^o respectu ad qd ē. p; q; ad aliqd extra. imo ad idē ad qd ē post pncipiationē relō pncipiatō. et tūc ad qd ponētur. due relōnes simul eūsdē ad idē. et fīm eūdem modū relōnis. Aut si nō sunt due: sed vna: quomō vna pcedit aliāz nā. et q; fundamētū eius: Nā q; quid ē de rōne potētie inquantū pns ē naturalr pncipiatō totū videt eē de rōne fūdamētū relōnis ipsi^o pncipij qñ pncipiat aliqd pncipiatū. nec pōt dici q; vna tñ pcedit aliā tpe: q; p; q; agēs habēs actiōem cōuētiā sibi. ita determinat: et h; q; qd regit ad talē determinatiōem: sicut agēs pcedēs t actiōem suā. ergo relō determinatū si q; ē nō o; q; pcedat tēpore: sed tñ natura qd videt icōueniēs fīm pns deducta.

Ad illa

q; dñr p pñā opione rñdeo q; pmo accipitur de forma nālī. Dicit q; cā fīm q; cā pōr est cāto. et cā fīm q; cā sit est cū cāto. vtrq; vā ē. S; pñā si reduPLICARE illud absolutū qd ē immediatū fūdamētū relōnis. 2° si reduplicet relō. sic si reduplicet respect^o. cū dicit fīm q; respectū h; ad effectum: sicut v; ppo sonare: negat simpliciter illa ppo. Et eodē mō negat illa per quāz pbat inquantū h; ordinē. Et cū pbat amoto isto nihil ager. fallā pñtis est. coloratū sine q;ritate nō pmo videt. ergo inquantū pmo v; pñtis. n. regit ad b q; aliqd pñtet ad rōne essentialē alicui^o. q; q; sine illo nō possit eē sic nunq; aliqd ē actiūm: nisi natū sibi rē ordinem ad aliqd extra se: nec tamē ille ordo eēntialis ē actiō: vt mō loquimur. hoc est inq; tū ē pns naturalr actō. ¶ S; nūqd forma inquantū pñcīe illud in quo ē ē pncipij agēdi. ¶ Rñdeo q; hoc conceditur si reduplicet formalis rō actiui. ¶ Tamē illud perficere pcedit forte naturalr ipsum agere qñ pueniūt eīdē forme. ¶ Pñtis. n. relōnes in eodez ab^{um} ordine qdā fūdari vt sic b pōr sit cōparatio act^o q; ē de se ad illud actuabile: cui det eē pñmū: q; ad agibile ab ipso. licz p potētia diuini

na pma ppatio actualis possit tolli stāte z^o. ¶ Ad illud qđ addit d potētys aie d q si po^o itelligat aggregatū ex ab^o. z respectio isto^o distinguit p respect^o formalr. Sz sic non sunt pores naturalr actibus pportionalr accipiedo respectū principij in aia. z in actib^o respectū principiatū. s. si actu actū. si potētia po^o. Si aut^o per potētias aie itelligatur illa pfectio que pcedit naturalr actū: sicut rō elicitiua act^o: siue receptiua motionis obiecti: illa pēse dicit absolutū. Et tūc tenēdo q po^o sint idē cum eēntia: vel drent pccise: sic diuerse rōnes pfectionales in eodē vnitiue cōtēte de qua dīa dēū ē in .4. hui^o. qōne de vno vel nullo mō realr differūt: sz tñ itentiōe vel rōne. Sed nec talis dīa cuz sit cōpletīue in intellectu z nō in remissi in potētia pcedat natura liter dīam actū. Qđ si queris quō ab eodē oio idistincto in qđū est pñ^o pñt imēdiate eē plura. Licz posset enadi po nēdo aliquos actus aie eē ab obiectis. nō tamē o3 sic fuge re. ¶ Sñā^o nūdeo: nisi pce^o in infinitū in entib^o o3 multitudine reduci ad vnitate. z in pposito ē rñō spālīs z in fili^o bus. si. n. vna forma limitata ad vnam operatiōem pōt eē sufficiēs pñ^o eius. z qñtum ad entitatē z quantū ad distinctionē. z alia alteri^o forma illi^o aliquo mō respectu istaz q p hoc q pōt in aliā opatiōē: nībil min^o pōt in istā: pōt in vtrāq: z quantū ad entitatē: z qñtum ad distinctionē carnis sicut z due possent. Qz si arguit q maior diuersitas nō est ab oīno vna: nisi me^o diuersitate minoz. ergo nec diuersitas actū que tāta est: nisi me^o diuersitate minoz potētiarū. ¶ Rñō. hoc arguit cōtra ppothesim que h supponitur de idēitate pñ^o cum essētia quā qōnem nō op3 disputare. pinde enī esset ad ppo^o si potētē ponerent accidentia ab^o. semp. n. eque tenet pōlo pncipalis hui^o questiois. pōt tamē dici q vult respondere ad maiorē argumētū iaz facti. q vā ē. vbi ē ordo eēntialis minoz diuersitatis ad maiorē. sic nō ē in pposito: q quodcūq; ens perfectū imēdium ordinē habz ad ppiā operationē. Et si ens pfectū in istis inferiorib^o ad plures opatiōes: quarū forma sua ē pncipiū sine alia diuersitate media. Sicut si esset vnus pncipim sine medio. Est g maior pccise vā in illis minus diuersis: quozuz singulū natū esset pcedere singuluz maioris diuersitatis: non vbi n^o si esset singuluz pcederet aliquod singuluz: sicut ponitur h. ¶ Ad illud qđ addit de obiectis licz hoc tactū sit. 6° hui^o. in qōne de ente z vero: pōt tñ dici sicut dēū ē d potētys aie. q si idē absolutū ē obiectū. nullus respect^o pñet ad essētiālē rōnem obiecti: qz vt ibi tactū ē ante oēm respectū pōt itelligi ab^o. z impolē ē itelligi qđ nō includit rōnem formālē obiecti pñi itelligibilis si qđ ē pñmū cōc. ¶ Et cū queritur de distinctionē obroz^o Rñō illa nullo modo ē p respectus iquātuz formalr sunt obiecta. Sz respect^o cōsequūtū act^o circa illa. si actū actū si po^o po^o. ¶ Distinguit ergo vel vt perfectiones vnitiue: vt dēū ē in .4. de vno vō z bono. vel nullo mō loquēdo d intellectu z volūtate. po^o enī sensitīue p3 q habēt oba distincta saltē aliq. ¶ Ubi breuiter sciēdū q due potētē iniicem cōparate^o ē pñt hñe: vel vt oīno disperate: vel vt ordinate. z hoc vel sub z supra in eodē gñe: vel o3: sicut po^o generis alteri^o. Ex^o pñi. vñus auditus. Ex^o scōi. sensus p. ticularis. sensus cōmunis. Similr quicūq; sensus respectu itells. q oēs sunt in genere po^o cognitīue. Ex^o terty qūq; potētia cognoscitīua. z po^o appetitīua sibi cōrindēs. De solis pñia. verū ē per se q diuerse potētē requirūt diueria obiecta formalia. Et p3 q ibi ē diuersitas in absolutis: nō tñ p respectus. ¶ De scōis nō est verū nisi sic itelligendo po^o pñia obiecta differat: sicut subordinata. h est q po^o superioris obm pñm ad plura se extēdat q obm pñmū inferioris tāq; per se obm respectu superioris: licz nō pñmū. Si enī albū est p se obm vñus: nō pñmū: sed coloratū sub quo cōtinet: sic qquid ponit obm vñus cōtinetur sub ob

iecto sensus cōmunis. z qquid sit pñmū obiectū eius cōtinet sub obiecto intellectus. Quia. n. pñmū obm po^o dī illud qđ adequat ipsam. z illud qđ adequat inferiorē nō adequat superiorē: sed aliqd cōius cōtines illud qđ adequat inferiorē. Ideo o3 oba pma eē subordinata mō predicto: nec in istis obiectis p se z nō pñmū pcipit po^o superior: tñ rōnem sui pñi obiecti: sz etiā rōne ppiā sui per se obiecti. Et pfectius q inferior: cui^o illud est pñmū ob3. Puta nō tñ sensus cōis in albedine vel colore pcipit cōfūse rōne qualitatis sensibilis. Sz distincte rōne coloris. Imo distinctius q vñus. Quō. n. alr iudicaret dīaz coloris z saporis. ¶ Itē nō tñ itells pcipit albedinē iquantū ens. h ē cōfūse rōnez entis in albedine. Sed distincte ppiā rōne al^o. z pfecti^o q vñus. vñ ista ē falsa. quelibz po^o perfecti^o pcipit suū pñmū obm qz aliq alia pcipiat ipm: cui^o ali^o nō ē pñmū obm. ¶ De terty pōt simplr negari ppo^o. qz appetitīua videt idē tēdere formalr qđ apprehētiū ē. Quia si aliquis dicat oēs appetitōez respicere formalr bonū sub aliq rōne. iaz vñ volūtas fieri pncipulari po^o ipso intellectu: qñtum ad rationes in o^o l3 nō quātū ad supposita oba. l3. n. qđcūq; suppositū ē verū: est etiā bonū: nō tamē videbit q oēm rōnē in supposito possit volūtas habere p se ob3: quā pōt itellectus: qz nō qquid includit ens qditate includit bonū qditate. nībil aut^o vñ p se obm po^o: vt mō loq^o de per se ob3: nō sicut loqutur Az. in z^o. de aia. de sensibili p se nisi inclt. ¶ c. 63. dī qditate pñmū obm cūidē po^o. Et tūc quecūq; appetitīua cū hoc q est alterius gñis a cognoscitīua. si ponere ē subordinata cognitiue qñtum ad rōne obiectiū: licz nō qñtum ad cōitatez in obto respectu supposito. adhuc posset dici q nō esset distinctio cognoscitīue z appetitīue p obiecta i q ambe tēdūt: qz eādē rōnem formālē obiectiū respiciūt licz illa respectu appetitīue ponere pñia. respectu aut^o cognitīue nō pñia: sz p se. alr in qñtū ignotum appetere ē. Sz eēt dīa illarum potētiarū vel nlla realis in qñtū pcedunt suos act^o: vel aliūde qz ab obiectis. iuxta tacta pñus de potētys aie. Qđ dēū est de cognoscitīua z appetitīua q non hñt alia oba nō est Az. qz. z. de aia. ca. 3. vñde accipit il la sentētia de obiectis z actibus. dicit sic: si o3 dicere qd in intellectu: sensitīuū z vegetatiuū his adhuc pōra opposita o3 pñdare: vt d aliñto sensibili z itelligibili. ¶ Hoc nō dī si po^o aie. ergo z oba licz innat aliquomō in exēplo suo: sed vult tñ q obm pñus ē cognoscēdū q po^o. qz ex hoc cognoscim^o aiam hñe virtutez talis opatiōis: qz circa tale operat^o. nō q opatio sit cā essēdi virtutis: nec in se: nec di stinctiois: nec obm per pñis. qz de ob3 concludit Az. me^o opatiōē. sed vtrūq; est cā inotefcēdi nobis distinctionem potentiaz. sz nō loqutur ibi Arist. aliqd nec ex itentiōe: nec in exēplificādo de po^o appeti^o cōparata ad suā cognitiūā. imo in eodē. c. 3. potētiarū zc. vult in pñ^o capli. si sensitīuū ¶ c. 27. ict z appeti^o. Et ifra in eodē pbādo hoc dicit cui sensus ¶ c. 27. letitia z tristitia. z ifra q aialib^o habētibus tactū. itellige ¶ c. 29. etiā si sensus hēant z appeti^o ifit. Quō h eēt vā si potētia cognitiua z appe^o hñent obiecta dispata sicut hñt sensus diuersi maxime cū obm sensus pñm nō pñsupponeret obm appetitus: sz magis cōuēro. Quia ē dicit Arist. ibi in. z. ¶ c. 22. de aia. ca. 3. sensitīuo eē z opinatiuo alterū siqdem z sentire ab ipso opinari. silt z alioz vnum qđq; nō est sz pñdicta: bñ. n. segt. oba pma sunt alia. ergo z po^o alie: sed cōuēro ē falsa pñtis: aliūde possunt potētē distinctiūm ab obiectis nūq; causalr distinguunt. si aut^o a signo arguit aliq rum distinctio cōuēro nō sequit^o: qz sine istis signis pos sent distinguī. Et exēplificari posset de motu z termino qđ diuersitas termini bñ cōcludit diuersitatē mot^o non cōuēro: qz multis vñs aliūde qz a termino distinctis pōt idē termin^o acqri. p3 in motu locali. sz de ex^o isto: qz aliqb^o videt dubiū nō o3 hic disputare. Qz etiā dēū ē in tota ista

T.c.66. respōsione pncipalr obiecta. s. nō distingui per respectus. p3 per arist. 2. de aia. vbi cūq3 n. assignat obm ppiū. illud est ab^{um} non respectiū: vt de visu dicit. cuius est visus color est: sed nec includit respectū. vnde subdit qd ē visibile ē3 se nō rōne: sed qm in se hab3 cām essendi vi^o. hoc ē nō pze dicatur respectus de ipso pmo modo. sed secūdo.

Ad argumēta pncipalia p3 ex dictis: quia siue idē ab^{um} fūder relōne po^o actiue 2 passiue: siue duarū potentiārū actiuarū vel p3ise ē in tali ab^{um} in qstū ē p3us naturalr pncipiato dīa ratiōnū perfectiōnaliū vniūte p3etaz vel nulla dīa realis. Et cū dicitur tunc ppiū pncipiat nō esset ppiū p3m. Rō qd ap propriē sic qd hēat in se totā pfectionē reqsita ad cātiōne hui^o. Dic o3: s3 qd lī^o tū hui^o. nō h3 o3: sicut supius dīcū est. alit. n. cā vly nō ita posset pducere effectū determinatū: sicut p3icularis ad talē effectū limitat. O3o ergo causa ideterminatio: ē indeterminatiōe illimitatōis: siue indeterminatiōe ipsectōis: sic mā ē ideterminata qm ē i po^o. tāto ē determinatio: sicut o3 ad pducēdū effectū h3 ē actualio.

¶ Questio.

VI.

Intra fundamētū 2 terminū po^o actiue 2 passiue: qro p. vtrūq3 po^o actiua fūder in quolib3 ente. Et v3 qd sic: quia sūm p3b3. 4. meth. theor. oia determinata sūnt opatiōib^o. cuiuslib3 qd entis ē ppa operatio. Et confirmatur p3 ap. z. de cc. 2 mūdo. vbi vult qd o3 hūis opatiōe ē p3 suaz

T.c.54

T.c.17.

operatiōe. Ex hoc arguit. oē ens qd nō est finis est p3ali quē finē: de^o aut qd est vltim^o finis: p3 qd h3 aliqū opatiōne. oē ergo aliud ex quo ē ppter p3es: vel ē ppter opatiōnem. 2 h3 ppositū. vel ppter aliqd aliud. S3 illud nō ē finis eius: nisi quaten^o attingit illud p aliqū opatiōe: vt v3 2 ita segtur qd hēbit opatiōe. Et agere p3 aliau in qstū ē in actu. 2 hoc pfectiōi illo qd o3 cāri vel cā pfecto. s3 qd lib3 ens ē in actu altero illoz modoz respectu aliuū fa ctibilis. g. 2. Admo: pbat p locū a miori: qd qstūcūq3 impfectū ens accipiat ipm ē in aliq actu quo ita pfect^o ē ppor tionabilr respēu aliuū filis factibilis: sicut pfectioz respēctū pfectiōis. vbi grā: ita pporzionabilr pfectio relōnis p3 fectiōi alteri^o relōnis filis ei qd ē dare relatiūz eē: sic pfectio caloriz pfectiōi alteri^o caloriz quē cāre pōt. Et item spēs sensibiles 2 intelligibiles vtrūq3 pfectiōis entia. v3 ex dīa ad oia entia qd dīr realia. ista dīr iten^o vel entia iten tionalia. Sed iste spēs videntur habere p3ias opatiōes: tum in generādo sibi similes: tū in mouēdo potentias cōgnitiuas sūm cōmuniter ponētes ipsas.

Contrariū v3 manifestū de oibus entibus pter q3 de formis subalib^o aliqbus 2 aliqb^o qli tatibus que sole vidētur actiue.

Ad questionē qui poneret qd actio pma cuiuscūq3 forme ē in p3iciēdo suū ppiūz potētiāle h3et pnter ponere qd ois forma ē po^o actiua: q2 ē p3m pfecti^o sui potētiālis. 2 talis forte actio vocat^o ab aliq vt ab Augu^o: actio ab^o: sicut ex p3plicat. 5. 4. 11. 9. Et a p3bo de lucere qd ē opatio manēs in agēte: 2 cui^o p3m ē ipm lumi nosz format^o p3 suā lucē. ita posset dici qd qstere vel quātare: vt ita loquar est p3ia operatio quanti 2 format^o per quātitatez. 2 durere diuiri per duritiem.

Contra hāc opionē nō op3 disputare de noib^o si bitu dinē forme ad mām qm ex eis fit vnyz dicat eē actionē. loq3 vt vult. p3s aut de tali actōe nō ē locut^o: q in. z. ca. hui^o: creditit sufficiēter diuidere potentias acti uas in rōnāles 2 irrōnāles de qbus tractat ibi. z. c. 4. nihil aut loq3r cōparādo formā ad pfectibile. Et p3opterea. ois actio p3e dicta de qua loq3 p3a siue sit trāsīēs siue i manēs talis ē qd p ipsaz aliqd est ab agēte. 2 aliud ab ipso:

T.c.3.

T.c.10.

forma aut p3ficiēdo mām: nihil aliud a se cāt in mā: quia ipsamet forma ē pfectio p3ia mām nō trā aliqd effectū a forma. Et p3pterea sic forma in qstū cā aliā relōne cēn tialr h3 ad cātū: q3 efficiēis iquantū cā eiūsdē cātū. ita ē ad quācūq3 aliā cām cōcausantē be dūe cāe cōparent aliam habebūt relōne ad illā. g. ad mām alia est oīno relō forme 2 agētis. imo nec possent coincidere nō idē nūero. 2 p3is: sicut idē nō pōt eē agēs 2 forma respectu pncipiat. ita nec respectu alterius pncipy. Si aliq3 vellet adducere quēctozitates arist. de actiōe. De. 3. p3yficozū. 2 de pmo de ge neratōe. qd agēs 2 patiēs sunt 2ia. 2 qd tāgūt se. Et h3 mul tas posset habere: sed nō deb3 immozari.

T.c.18.

2 ide.

T.c.51. c

circiter.

Itaq3 hac opione tanq3 aburēte termis p3ermis sa simplr tenedū ē qd nō solū nō in quocūq3 ente: s3 nec in quacūq3 forma fūdatū relō potētie acti uenec v3 difficultas in oīdēdo. qd ita sit: nam ceteris mi nus pfectis p3ermis: p3 qd qstū in qstū qstū nō assilat si ue adeq3t sibi in qstū aliud quantū p3imātū p3us sequale: nec durū durat aliud p3us nō durū. actiū aut sibi appoxi mātū oppositū mō se h3is stati trāsmutat: vt qstet sibi cir cūscripto ipedi^o appet de calido. Ita p3t argui qd nlla for ma actiua ē nisi aliq3 subalis forte: 2 aliq3 de gñe q3litaris.

Sed difficultas ē in assignādo p3pter qd: qre. s. saltē act^o p3m^o nō qeūq3 est p3ncipiū act^o scōi. 2 h3 saltē respectu act^o filis: cui^o s. pfectio nō excedit pfectionē talis act^o sicut tāgūt scōa rō ad hāc que stionē. Et 2 alia difficultas de actione qd ē factio. Si q3 velit extēdere qōne qre factio siue pductio sit cōuenit in pfectissimis subaltis: vt elemētis 2 parūz ascē^o mixtis iatatis nō 2° vltra ascē^o mixtis iatatis: 2 cōiter vltra ascē dēdo pfectiōib^o: vt itelligit^o siue corpōib^o celestib^o nō 2°. Ita qd nō v3 aliq3 posse maria vlyis assignari: cui enti cō ueniat pducere. si mē^o sumit ex pfectōe 2 pfectius magis pduceret. Si ex impfectiōe ipsecti^o magis pduceret. vtrū q3 v3 h3e istantiā ex dictis. Et ad ista iuestigādū pōt di ci ad p3mū qd ppter quid aliqd est actiūm.

Ad argumēta Ad p3mū dōm qd entū nālū p3e existētiūz de qb^o v3 ibi loq sunt p3ie opatiōes. 2 hoc extēdēdo opatiōe ad quācūq3 siue imanētē siue trāscūtē: siue etiā sit ad formā cādam siue ad vbi. 2 sic graue h3 opatiōe p3iā tēdere deozsum qd ē extra locū: qm etiā gescit dī h3e opatiōe 2 pfectiōe q3 qm mouet de quo posset eē p3ia iq3stio an sicut moueri a grauitate. ita 2 termin^o. s. illud vbi 2 tūne causet a gra uitate qm graue gescit: vt sic dicat^o graue opari dūz gescit. sed opatiōe nō v3 arist. ita extēdere 2°. de celo 2 mundo. vbi vult qd impfectū caret opatiōe. Et sic etiā in. 2. de ge neratiōe negat^o grauitas eē q3litas actiua. Non igit in. 4. meth. theor. itelligit d opatiōe stricte: nec de quocūq3 ente. put ens diuidit in subām 2 accūs: s3 de ente p3e qd est suppositū subc. Et ad cōfirmationē rōnis que accipit de 2° celi 2 mū. pōt dici qd opatio est finis hūis opatiōnez: sicut ibi vult. nō hūis nō ē. Et cū arguit. tūc aliqd aliū ē finis. verū ē: s3 nō est finis: nisi attingat ab illo p opatiō nem huius.

T.c.64

2 ide.

T.c.8.

VII.

Secundo vtrū relō po^o actiue fūde tur immediate i aliq3 forma subali. Uidet^o qd nō: q2 nālīs po^o vel ipotē tia em scōa ipē qualitatiz sūm arist. in p3i. c. 3. q3lī^o cāmētis. Et item impfectissimūz nō ime diate acqrit summā pfectionē: sed mediā te aliq3 pfectiōe minoz. g. entia subc qd est

c. 3. q3lī^o

impfectissima nō statim acqrit pfectionē summā qd ē opatiō: sed p3us aliqd accūs manēs quo ordinet^o ad opatiōnez. Et itē in eodē genere sunt po^o 2 actus. ois actio creature ē accūs. Et confirmat in de sensu 2 sensato dicit p3s. ignis

nō agit inquantū ignis: sed inquantum calidus.

Contra po^a passiva si^a pma: sicut est ad p^mus ens. i. subam: ita fūda^a in suba q^a ē mā. g^a a fili potētia actiua pma fūda^a in subfūda^a q^a est forma.

Ad questionē omīssa ppter breuitatē op. cōtra: cui^a sunt tacta sunt in arguen- do. ¶ Ad qōnē dōm est simplr q^a in forma subali fundat relo potētie actiue. ¶ Qd pbat rōne triplr. i. p q^a. Deide ppter qd. Et 3^a auctoritate. ¶ P^aima rō talis est: effect^o nō pōt ēē perfectior cā sua efficiēte: siue sit efficiens equo- cum: q^a tūc ē pfectius effectus: siue vniuocuz: q^a tūc ē eque perfectū cū effectū. Suba aut p se generat. g^a p se efficiens illi^a generatiōis est suba. suba aut nō esset per se generans: nisi illud quo gnat ēēt forma subalis. Si. n. forma acciden- talis sola gnat^{et} suba per accis generaret. ¶ R^a s^a q^a ac- cidēs agit in v^ote sube: i. iō effectus pōt ēē suba. veruz est enim q^a nullū agēs in v^ote p^aia pducit pfectius se: tū in v^ote alterius perfectioris se pōt. ¶ Cōtra: aut illud in cui^a v^ote agit est cā efficiēs effectus: aut nō. si p^amo mō habetur ppositū: q^a cā nō est in cui^a v^ote aliud agit: nisi inq^a rum. subfūda^a p^a. i. si ē efficiēs remotū eo magis h^a ppositū: q^a cā quātū pōt cāto v^oci^a cāt. ex p^aia p^aone de cau- sis. Si scō mō. g^a effect^o pfectior est sua p se cā efficiēte: nā illud in v^ote cui^a agit nullo mō ē efficiēs. ¶ Docetiaz 2^a mēbrū statim v^o i^a conueniēs: q^a in nullo g^aie cause videtur aliqd cāre in v^ote alterius: nisi illud alterū pncipali^a esset in eodē genere cause. ¶ Scōda ratio q^a ē ppter qd est talis. agens inquantū est in actu agit. Ita q^a pfectius ens in actu pfect^o agit. Qd ex hoc p^a: quia alias nō attribueret ratio actiōis deo in summo: q^a nihil attribuitur deo in summo: nisi qd ē perfectiōis simplr. vel seq^a pfectiōem simplr. sic q^a si magis magis. i. maxie maxie. forma autē subfūda^a talis ē act^o pfectior omni accitē. g^a rē. ¶ Si dicat q^a imediatuz ordinē h^are ad actōem ē imperfectiōis: q^a accitūa ordie quo dam i^a sunt sube. ita q^a remoti^a nō ē natū i^aesse nisi p^apingu- re p^aus i^aberēte. Et ita qd imediatuz ē respectu actiōis ē in p^aximo gradu respectu ei^a qd qdēz est i^aperfectiōis: q^a qd i^aperfectiōis ē p^apingus est i^aperfectius. p^adicamētū v^o actiōis est ens diminutuz: q^a nō dicit rem ab^a formāl^a. i. ita nec subfūda^a cōuenit. ¶ P^a. quātitas ē actus perfectior q^a q^ali- tas: q^a sube immediatior: nec tū seq^a q^a q^antitas sit actiua: si q^antitas est actiua. ¶ Ad. i. q^a quātis p^adicamēta sint ordia- ta in ordine p^adicamētali. tū ime^a p^ait cōseq^a rē alteri^a p^a- dicamētū. Unde relo r^a actio imediate psequitur subam: nec vnu mē^a alio. Silt si rō cōcluderet: qualitas nō ēēt i- mediatū p^a actiōis: q^a relo ordina^a an actiōem. Similr nūq^a regritur quantū ēē quale ad hoc q^a sit in vbi. ¶ Ad aliud p^aalibi q^a q^antitas ē pfectior q^antitate. Silt licz quātita- tas nō sit actiua p trāsmutationē: tū ē actiua in sensum rē i- tellectū: i. facit i^amutatiōem sensus nō solū ad modū i^amu- tādī. Sic mā pma ē actiua in inte^a angeli cognoscētis eā. i. nō relo formāl^a: i. fūdamētū in quo virtualr i^acluditur. ¶ Si dicat etiā q^a p^am rōnē hāc. z. mixtuz: vt lapis ēēt ma- gis acti^o q^a ellin vt ignis: q^a est ens pfect^o. ¶ Cōcedēduz ē: q^a h^az pfectiorē opationē: licz nō cum trāsmutatiōe r^a cō- pōsitōe. ¶ 3^a auctoritas ad ppositū est. in. 7. hui^a. ca. 7. di- cit arist. p^ariuū sube est: q^a nec ēē p^aexistere semp subam al- terā actu que facit. quale v^o aut q^antū nō neciū nisi pote- state solū. i^apossibile ē qualitatē: aut quātitatē ēē postq^a nō fuit: nisi p aliquā cām efficiēte: i. nō o^az p^aexistere q^antuz aut quale actu. q^a suba i^ahis accitibus circumscrip^ais h^az v^ote- rem pducēdi illa. i. ita potētiā actiua. ¶ Posset etiāz ar- gui de subo resp^au p^ape passiōis. Q^a. i. habeat potētiā acti- uam respectu ei^a. alias nō neciō i^aesset. q^a po^a māe nō ē suf- ficiēs ad necessitatem. ¶ Cōsimilr ex d^a auctoritate pōt alr h^az ppositū: q^a si nō o^az q^antum aut quale pcedere gene-

rationē quātū aut qualis: multo magis nec g^antiōem sub- stātic. g^a si sola suba pcederet esset generatiua sube.

Ad primum argumētuz pōt dici q^a si illa auctori- tas multū faceret. g^a sequeret q^a nul- la q^antitas. 3. spēi ēēt po^a actiua: qd ē māifeste flm. ¶ Ad 2^a dico q^a si fiat p^amo de factiōe illa nō est pfectio sube q^a fa- cit: sicut p^a ex. 7. c. h^a. 9. Et ideo nō o^az q^a suba p^aus q^a faciat. T. c. 16. alio pficiatur. Similr nec in factiōe ppter idē pncipiū: q^a forma subalis est pfectio: accitūa. Et ideo licz suba sit i^aperfectior q^a suba qualis itelligēdo perfectionez p^aia sube cū alia addita: tū accipiēdo p^aise perfectionez v^otriusq^a formālē suba pfectio: est suba quali. g^a magis pōt agere r^a facere: q^a v^otrūq^a ē pfecti. ¶ Ad 3^a illud conclude- ret q^a ois po^a actiua ēēt in g^aie actiōis p se. nō tū. n. potē- tia r^a actus sunt in eodē mēbro entis: vt ens diuiditur per subaz r^a accis: sed etiā in eodē genere: vt ens diuidit^{et} in. io. genera. ¶ Tūc ad argumentū equocat potētiā: q^a maior est vā de po^a obiectiua. p^a ex p^aia qōne. Et in minori acci- pit potētiā q^a est pncipiū actiūū vel passiūū. ¶ Ad aucto- ritatē in de sensu r^a sensato. diceret aliq^a q^a logē de actio- ne sensibilis in sensuz r^a suba nō ē sensibil^a nisi p accis.

¶ Questio.

VIII.

Artio vtrum aliqua q^antitas p^ame spēi sit po^a actiua. r^a v^o q^a nō. q^a po^a est qua h^ais pōt simplr. p habitū autēz nō v^o aliq^a posse simplr: i. sic. puta facilr vel delectabilr vel expedite. si. n. bitū simplr posset. ergo ante illū ēēt simplr impotēs. i. ita actus pcedēs habitū nō esset ei^asdē ra- tionis cum actu sequēte generationem habitus. ergo nec ex pcedētibz generaretur habitus.

Contra Az. i. l. f. h^a. 9. c. z. oēs artes r^a factiue scie po- tentie sunt pncipia: nā permutatiua in alio: ¶ Aut inquantum aliud.

Ad questionē g^a poneret oēm potētiā in qua ē habitus ēē p^ase passiūz haberet p^anter dicere: vt v^o q^a habitus nō est actiūū pncipium.

Sed quomō habilitate aliqua po^a ad patienduz maxime si ē ex se sūme disposita: si- cut ē de intellectu respectu itellectionis. Quomō etiāz v^oti habitu est in potestate habētis fm Az. si v^olus ei^a licz ipso p^aie dicit^{et} v^olus sit tū in patiēdo: pati ēni nō ē in potestate

Ideo alr p^antientis.

pōt dici q^a bitus qui est in potētia actiua est p^a actiūū. i. hoc expresse vult arist. sicut adduc^{et} est in arguēdo. Et etiā in. 5. lib. cap. de po^a dicit. ars medicinal^a. T. c. 17. potestas ens existet v^oiq^a in sanato. vbi exponit diffōnem potētie actiue. Et in isto. 9. c. a. diuidit potētiās in i^antas r^a acq^asitas. r^a hoc vel sūctudine: vt que ē fistulandi. vel di- sci^aplina: vt que est artūū. p^a 2^a. ¶ Sed saltē loquendo de habitibus acq^asitis nō videtur habitus esse potētiā cō- dē modo quo potētiā naturalis in qua ē habitus dicit^{et} ē potētiā. Nam talis habitus nō videtur ēē p^a actiūū. ita q^a simpliciter pncipiet aliq^a actōem fm subfūda^a. est tū potētiā actiua: q^a vt acti^o pncipiat aliq^a moduz actiōis qui modus accis ē respectu actiōis. Si. n. posset eadem actio stare quādoq^a v^otiua existēs: quādoq^a ēē nō v^otiua. pateret modū illū quez dat sibi virtus ēē accidēs actiōi. nūc autem actio q^a manet nō pōt trāsmutari a modo vno in modū oppositū: sed quēcuq^a modū h^az cū est: trāseūte ipso sub illo modo transit etiā simplr: ita q^a modus ois actiōis ppter moduz essendi actiōis i^aseparabilis est ab ea: nec tamē minus est accis. i. ita qd pncipiat illum moduz vere ē p^a actiūū. i. non ita perfecti entis sicut si esset p^a actiōis

Ad argumētū cuius est ille modus. ¶ Qd. IX.

Claro vtrū po^a posset terminari ad quodlibz. Et vtrū q sic saltē in creaturis: qz qd ibi est quādoqz nō fuit, ergo ab aliquo agēte. ¶ Item vtrū q in diuinis respectu saltem personarū pducturū sit aliqua potētia actiua vt generatiua respectu filij: z spiratiua respēu spūscī.

Ad oppositum qd ē terminus potētie actiue videtur eē a per se agēte cuius est illa po^a: casualia nō sunt a causa p se. ¶ Item de deo pz: qz p mū in gñe causē mālīs nō bz mām respectu sui. ergo nec p mū agēs est termin⁹ alicuius potētie actiue.

Ad questionē dōm q cum nō sit itelligibile ali quid esse postq nō fuerit: nisi ab aliquo hēat eē. Dē aut aliud a deo est: postq nō fuit. circa cui⁹ pbatōz mō nō oīz īstītere. pz q tale ab aliq bz esse. z ita ē termin⁹ alicui⁹ po^a actiue. Sz z si aliqd nō hēt nouiz esse: dū tñ nō eēt ex se necesse eē. adhuc forte oporteret q cē suū hēt ab aliquo. ¶ De quo quere īfra in qōne dō sem pēternitate mūdi an sit possī: sicut aut quēdā entia īmmedīate a pmo hnt eē: qdā aut a causis scōis. Ita aliq sūt termini huius po^a actiue tñ: aliqua illius z illius simul si effectus totius causē z eā pma effectiue. Deus aut cum ex se sit necē esse: nō est terminus actiue po^a ppter fm aliquos si talis po^a regrit pro termino nām pducibile. z in suppo^o ab^o. Diuina. n. nā nō pducit: licz suppositū relatiuūz in ea pducatur. z per hoc ipsa cōmunicetur. ¶ Qz an verūz sit de po^a actiua: an nō in creaturis videri nō pōt: qz īstantiaz ibi nō recipit. Sorte eandē nām cōicare videret pfectius agere qz aliā pducere. Suppositū etiā videt p mūz termini pductiōis: sicut p mūz pducēs ex pmo metaphysice. Si p mūz pōt stare sine scōo. vtrū stare actio ppa illi⁹ qd de pēdet a tali pmo. ¶ De his qz h discutere nō est locus cuz sint theologica pfunda. pōt h trāsiri. Si aut itelligit qd o actiōe imanēte. z de termino cī⁹ non quo pducas ipsa: sed circa quā ipsa sit. q termin⁹ dō obm. pz q qd cūz ens ē terminus talis actiōis: qz ens itelligibile z amabile.

Ad primum ar^m pz ex dictis in .6. lib. in qōne de ente p accis. Nihil enīz est casuale respectu vni⁹ cāe nālīs qn sit itentum ab alia: nībz oīno casuale aut fortuitū qd nō sit p se termin⁹ potētie diuine. ¶ Eēt tñ h difficultas qz veller īmorari. vtrū respectu fortuiti termini sit alio mō po^a diuina qz respectu p se itēti ab agēte a pposito. Si sic. hoc nō est: nisi qz cā scōa nō agit ad pducendū fortuitum. z ita illud crit īmediate effect⁹ dei. Nullo aut modo effectus agētis volūtarij particularis: nisi qz facit illud ad qd cōseqt in pauciorib⁹ deū facere illō sine quo forte de⁹ nō faceret: licz posset. Sed sicut aperīēs fenestrā illuminat domū. imo magis: qz semp vel in pluri bus ad apertionē seqt illuminationē: nec pōt agēs nō illuminare illo facto. Si nō. ergo ita coagit deo cā scōa in productione fortuiti: sit in pductione p se itenti. quō ergo est fortuitum. ¶ Dic posset dici qz zc. ¶ Ad argumēta facta de deo pro. z. pz ex solone qōnis. ¶ Questio. X.

Cinto vtrū po^a passiva sit in quolibz ente. Et videt q sic. Et pmo q in deo: qz filius nō generat de nihilo sz Augustinus z max^m. sz de suba pīs. gista suba videt esse in po^a passiva: quasi subituz generationis. ¶ Itē perfectū simplr a im perfectuz sunt pūatiue opposita diuīdētia totū ens pfectū simplr de solo deo. dicitur ergo q licz cārum est īmpfectū pūatiue. g z pfectibile: qz pūatio nō ē nisi in apto nato. Omne aut pfectibile bz potētiā passiuāz. ¶ Cōfirmatur illud: qz solus de⁹ cōcedit eē actus pur⁹. g in omni alio est aliqua potētia passiva.

Ad oppositum de deo pz: qz est actus īfinitus. ¶ Itē de multis creaturis. pz sicut de relone z de multis accētibus q nulli⁹ act⁹ sunt receptiua. ergo nō est in eis po^a passiva.

Ad questionē dōm q aliqd ens ppter summā pfectionēz nō ē aliquo mō pfectibile. z ideo nec hīs potētiā passiuāz realz. h ens est de⁹. po^a nūt tñ aliq in eēntia diuina. q. potētiā passiuāz: sicut tagit ar^m sumptū ab auctoritate Aug. sz de hoc trāseō. pz q ad n^m actū realz ē ibi po^a passiva: qz nullus ē ibi q nō sit idem eēntie. potētiā aut passiuā realz sumpta: z act⁹ eius realis nūqz in eodē oīno fūdātur: qz receptiū nō tñ nō est receptum: sz ab ipso denudatū: z de se nō tale. Imposse ē enim p se actuare illud in quo est potētiā passiva realis qn de de se itelligat nō habēs actum cui⁹ ē illa potētia. Aliqua vero entia sunt ita īmpfecta vt nullā pfectionē possint suscipere vt accētia vltima substantie īberētia. z iō nullāz habēt potētiā passiuā: licz habēt potētiā metaphysicā qñ nō sunt in actu. sicut dōm est in solone pme qōnis. ¶ Dñt enī aliq oīa accētia esse talia q nullū actū recipiūt: licz sit qdam ordo iter ipsa in perficiēdo subam: vnde in 4°. z in 2° ratiōe cōtra negātes p mū pncipiū. dicit Ar. nihil māgis h illi: qz illud huic accidit. ¶ Sz d h regre ibidē i. 4°. qz Auic. vtrū dicere p mūz. z metaphysice. ca. i. Docertum ē: qz de m est qz qd cūz accēs nō ē pfectibile aliquo actu vltiori: nō fundat potētiā passiuāz: sz qd sit illud in spālī plixū esset. forte enī relatio de qua min⁹ videt hz p mūz passiuāz qz ēā pfectit. z respectu ei⁹ ē potētiā lis z receptiua: qd modo ptermitto.

Ad primum ar^m pz ex solone qōnis. ¶ Ad 2^m dīcedū q in pūatiue oppositis diuīdētibus idē cōmune hoc gñālz verū ē: qz circa idē dīstīnata sunt fieri sic itelligēdo qz pūatiue regrit aptitudinē ad habitū in illo in quo ē nō semp fm nām p mūz ei⁹: sz fm naturam illi⁹ diuīsi. Sic. n. rōnale in asīno non requirit qz asīnus sit aptus esse rationalis īquantum asīnus. sed īquantum animal hoc ē sibi īquantū animal. hoc nō repugnat. ita itelligēdo in pposito de ente īmpfecto qz sibi īquantū ens nō repugnat eē pfectū: sz repugnet in qstū hoc ens. Et de tali pūatione loquitur arist. in .5. huius. ca. de pūatione: sicut talpa dicitur ceca: quia īquantū animal nata esset videre. ¶ Questio. XI.

Sexto vtrū potētia passiva possit terminari ad qd cūz ens cātus. Et arguit q sic: qz pbs vult. i. z. hūi. cap. z. qz zc. i. o. oīum sunt pncipia pportionalr cades: qz zide. sicut in suba ē potētiā z actus z pūatiō tria pncipia. ita in quolibz gñe tria pportionalr alia ab istis. sicut alia genera differunt a substantia. cuiuscūqz aut est p mūz pncipiū passiuū illud ē potētiā passiuē.

Contra tūc in omni gñe eēt p mūz mutatio. p mūz ostēditur: qz motus in cōmuni: vt. s. extēdit se ad mutatōem. diffinit⁹ in .3. physicozū. qz ē act⁹. z ita īueniet⁹ zc. 6. in oī gñe dato ante. ¶ Cōfirmat⁹: qz pōt itelligi sine mutatione termini potētie passiuē: vt pncipiatuz pducī per hoc qz suū pncipiū potētiā de p mūz pūatiōe reducīt ad actū p mūz. p mūz si nō videat esse cōtra Ar. in .5. physicozū. po zc. 9. z nētē motū tñ in tribus generib⁹. qz ibi stricte accipit. mō inde. ¶ Dñ rōnes qbus pbat motū nō esse in relone ppter hoc. s. qz pōt de nouo īesse alicui⁹ mutatōem alterius: z in actiōe: qz tūc esset actiōis actio in īfinitū eque īmprobāt mutatōem in īfinitū: sicut z motum.

Ad qōnem dōm q fm dicta in solone 3° qōnis h⁹ noni. triplex relō ē po^a passiuē. s. ad pncipiātū: ad efficiēs: z ad formā. ¶ Primo ergo mō nībz ē

terminus potetie passive: nisi compositum ex potenciali passivo. et ex actu eius. Secundo non nihil est terminus eius: nisi quod habet potentiam actiua: et quod sit illud: quere in prima istarum questionum. Tercio modo terminus potetie est omnis forma: propter loquendo hoc est quod nata est aliquid formare: quod dico ad excludendum intelligentias quod quicquid dicitur forme. In membra: quod de se patet non oportet insistere ad probandum.

Ad argumenta

tangunt quodones que querit in spacia: licet in omni quod sit compositum et forma: propter respectu quorum potetiale primum proprium sit in duplici potetia. Et potetia concedi quod sit finis intentionem philosophi in 7. ca. 6. quod in omni genere generatur compositum. et in 12. sicut allegatur. Sed quomodo illa compositio sit intelligenda. dicitur est in 8. in questione de simpliciter actum. Ad 2. igitur arguitur quod tangit de mutatio. Dicitur quod omnis mutatio proprie dicta est inter terminos oppositos prout dicitur in forma. illa non sunt simul tempore in eodem. prout nec prout dicitur tempore forma nisi susceptum prece dat ea: quod in non susceptum non est prout dicitur. Ad nulla ergo forma est mutatio: nisi qua precedit tempore sui susceptum: quod multe forme necessario sunt simul cum propriis susceptum. id est sine mutatione sunt. solummodo autem potetia est mutatio proprie ad illa in quantum est ad aliquid quod est prius eam naturaliter. et quod sit susceptum. Hoc modo quicquid forma non esset nata sequi tempore esse sui: proprium susceptum non esset nata terminare mutationem: quod autem non sequeretur: tunc quantum est de se nata esset sequi: non terminaret mutationem: licet nata esset terminare. Quia ergo arguitur ex diffinitione motus: non valens: quod ibi sumitur potetia opposita actui. ubi autem illa est in susceptum bene conceditur mutatio. Sed illa non sit bene potetia potetia passiva sed tripliciter eius respectu quod dicitur est in solone primo quodis. scilicet ad principium: ad agere: et ad formam: nam utriusque istorum inest quod est in composito. tertio inest in illa primo quo forma inest: licet etiam sine mutatione inest. potetia tamen potetia actiua esse aliquid terminum primo passiva simul cuius non presuit potetia opposita actui. ideo nec mutatio est ad illam.

Et dicitur per

diffinitionem potetie actiue: nam ex ratione ad 3. arguitur quodis 4. per quod dividitur in factiua et actiua proprie dicta. et hoc ponitur infra. ca. 7. 9. Ex dictis autem in questione. 6. per quod dividitur in rationalis et irrationalis. Et hoc ponitur cap. 2. ab aristotele. et iste diffinitiones manifestabuntur in sequentibus. prima in questione. 14. Et 2. in questione. 15. actiua proprie sumpta finis philosophi in ca. 7. est cum ultimo finis est finis. et non aliquid actiui: cuius etiam actio manet in agere. Primum est intelligendum sicut expositum est supra. 4. quod in ratione ad 3. arguitur: non quod per illa potetia valeat sit aliquid actiui: quod etiam est aliquid naturalis absolute: sed quod non est tale quod natura sit idem per mutationem terminantem motum: nec dicitur actus primus: sed secundus: sicut est de intellectu et voluntate. est tamen aliquid actiui que habet secundam conditionem. scilicet quod ei actio manet in agere: non autem prima. scilicet voluntas finis sit finis modo iam exposito: sed etiam finis ei est aliquid actiui: quod de natura sua. ita est prout actus: quod natura est idem per mutationem terminantem motum talis est potetia actiua sub respectu proprie passiois. Et ita per diffinitionem potetie actiue proprie sumpte in propriissima et minus propria. Quia ex his patet quod due diffinitiones predicte se habent adiuncte. Quia irrationalis quedam est actiua quedam factiua. Et hec quedam minus proprie ut in sub respectu proprie passionis. Nulla propriissima: quod nihil est ibi quod non sit natura terminare motum: vel sit ipse motus. Rationalis autem etiam finis philosophi dividitur in inactam et factiua. Et secundum intelligendum quod rationalis dividitur in inactam: et accipitur: sicut potetia accipitur ex primo 4. ca. et etiam ex solone. 8. quodis supra. Et inacta in rationalis per essentiam et in rationalis per participationem stricte sumpta: que est appetitus sensitiuus. Et ultra rationalis per essentiam large sumpta in intellectu et voluntate. Et diffinitionem modo dividitur potetia accipitur. scilicet habitus in habitu appetitus sensitiui. et in habitu intellectualis et moralis non habitu voluntatis.

tatis. scilicet philosophus dividit intellectuale et morale sub moralis comprehendat habitum quicquid appetitum siue voluntatis siue appetitus sensitiui: si tamen in voluntate aliquod habitum posuit. De omnibus istis potetibus rationalibus philosophus videtur diuisisse accipitur intellectuales in actiuas et factiuas: sicut per de arte et prudentia. Et per omnes inter omnes ponere tam actiuum quam factiui finis istos diversos habet: appetitus autem quicquid seu habitum eius non videtur ponere factiui: sed tamen actiui. Quomodo autem sunt ista intelligenda videtur quo intellectus vel ars habeat causalitatem efficiendi respectu artificii. et quomodo non. tactum est in 7. quod de prima et contra platonem. genitus est hoc aliquid. Et Quomodo etiam actiui aliter et aliter diuersis dicitur est in primo. in questione de scientia practica. Item 3. modo principii diuiditur actiua potetia in equocam et inuocam. Et equi uoca est quod fundat potetie formam alterius rationis ab illa ad quam est. et ibi semper oportet fundamentum perfectum esse terminum. loquendo de totali potentia actiua. Alioquin effectus excederet efficiens in perfectione. inuoca autem est quod eiusdem rationis sunt forma super quam fundat potetie: et ad quam est. Item diuiditur actiua in totale et partiale. quod intelligi sic. effectus naturalis vel artificialis contra prout dicitur a pluribus causis efficientibus ordinatis. omnia illa respectu effectus sunt unum efficiens totale: quodlibet vero non loquendo de deo est efficiens partiale. Et illorum partialium quoddam dicitur principale quoddam instrumentale: et quoddam primum: quoddam secundum. An autem idem sit causa et instrumentum. et de multis alijs dictas diffinitiones tangentibus dicitur est in personis de causis. In trafo. Causarum ergo ordinarum in quacumque una actiua est potetia actiua propria ad eundem effectum. et habet partialis in suo ordine non loquendo de deo. omnes ille potetie simul sumpte. ut. scilicet conueniunt et concurrunt ad effectum sunt una potentia actiua totalis. una inquam unitate ordinis non reali unitate speciei vel numero. imo semper differunt specie: sicut dicitur est in 2. in questione de statu. in causis efficientibus.

Questio. XII.

Voluntaria potetia passiva diuidatur in naturalis et obedientialis. siue supernaturalis et violenta. Et arguitur quod non: quia omnis potetia naturalis est obedientialis. et conueniens. per quod potetia naturalis est in susceptum ad omnes formas que potest perficere: sed non est in potentia ad recipiendum aliam aliquam. alias enim etiam maius ignis esset in potetia ad recipiendum immediate intellectum aliquam vel voluntatem vel formam. dato quod angelus sit immaterialis: vel lapis esset in potetia obedientialis: ut maiores lapis esset sapiens: quod videtur inconueniens. Per idem probatur. quod omnis violenta est naturalis: quod passiuus non repugnat alicui forme nature perficere ipsum. et nulla alia potest recipere a violenta si esset violentans.

Contra ex 9. huius. et 6. colligitur quod non quodlibet est in potentia quodlibet: sicut nec terra homo: sed semine. hoc autem est finis de obedientiali: quia immediate ex terra fit homo. Item pro alia diffinitione: quia violentum per se facit et naturale sumitur ex parte passiuo. sicut. non dicitur est in 7. in questione de rationibus seminalibus si non esset potetia omnino ad aliquid non posset violentari. ergo est aliquid potetie: et tamen ad formam violentem iducenda. et illa potest dici potetia violenta. per etiam quod aliqua est naturalis. ergo etc.

Ad questionem dicitur quod finis dicta supra sepe in materia est triplex respectus. scilicet ad materiam. ad formam. ad agere quantum actiui ipsam: tam prima quam secunda: vel ab eis consideratur. vel comparando materiam in quantum existens sub una forma transmutabilis est immediate ad aliam. Primo modo considerando utrumque potentiam illas. dico quod nulla est in materia nisi naturalis: quia naturalis inclinatio habet ex se: ut sit cuiuscumque compositi pars: et quacumque forma perficiatur: cui potest esse pars et qua potest perficere nec potest contra nec

T. c. 27
232.

T. c. 16.

T. c. 3.

210.

T. c. 16.

T. c. 10.

supra suam inclinationem in aliquo composito esse vel sub aliquo forma que eius est quomodo cūq; perfectiua. Ad impossibile autem nullā habz potentiā vtrāq; predicta in aliquo subiecto ente in actu pōt esse violēta et nō naturalis sicut in aqua manēte aqua ad calorem: et in graui manēte graue ad ferri sursum: qz tale subiectū ppter actū quē habet determinate inclinatur ex se ad oppositū talis forme. et ita ptra naturam suā test. si test. pōt autem iesse ab agente vincente actualitate istam inclinante ad oppositū: sicut p̄sens ignis aque vincit actualitates eius qua inclinat ad frigiditatem. Sed vlt̄ predicta neutra potētia videt̄ eē obediētiā nisi illa obediētiā sit vel nālis vel violēta: quia oīs forma etiā a deo imp̄scibilis cuiūq; passio: vel videtur esse fm̄ inclinationem passi vel contra. maxime si ex hoc ipso qd nō est cōtra inclinationem passi sit fm̄ eam si passum qdlibz inclinetur ad oēm actū perfectum eius cui nō repugnat. De si ponat̄ aliqua forma perfectiua alicuius subiecti qd ad ipsam neutro mō se habz. s. qd nec inclinatur ad ipsam: nec ad eius oppositū. tūc potest respectu talis potētia nuda dici obediētiā: licz nō p̄prie dicat̄ obediētiā vt iāz dicitur: nā et talis forma si qua esset: posset forte ab agēte naturali iudici: multo magis q̄ forma ad quā est potētia violēta: quia susceptiua est magis capax. sic ergo p̄z ex dictis quomō potētia materie ad compositū et formā absolute sumpte. et cū mā diuidit̄ p̄prie in naturā et violentā. et forte in nudā siue neutram: sed nō p̄prie in obediētiā: vt dicitur.

Nunc restat videre de vtrāq; predicta comparādo mām vt transmutabilis est a forma in formā. Et de hoc videtur dōm qd cū forme naturales habeāt ordinē necessario in succedendo sibi inuicem in materia fm̄ qd manifestū est ad sensum. et aliq; accipiūt ab Ar. 8. huius. c. 4. de vino et aceto et. cuius tamē ppter qd difficile esset assignare: opz dicere qd mā vt sub vna forma non est nata trāsmutari immediate ad quācūq; sed ad determinatā. Sed qz ordo ille nō est necessarius nisi inq̄tum materia trāsmutatur ab agēte naturali: cuius virtuti nō subicitur ille ordo. Ideo h̄ habz locū potētia obediētiā secundū quā materia cuiuscūq; forme capax est immediate post quācūq; per trāsmutationē ab agente: cuius virtuti subest dictus ordo. Nō tamē est h̄ potētia materie ad formā: vel compositū p̄prie obediētiā: sed ad agēs a quo sic recipit formā. obediētiā. n. p̄prie significat subiectionē respectu agentis potētis de obediēte facere quod vult. Et sic breuiter dicatur ad questionem qd cōparādo mām quācūq; hoc est siue substantialē siue subm̄ accidentis ad materiātū vel formā nō est in materia potētia obediētiā p̄prie: sed naturalis vel violēta: vel forte neutra. iuxta qd expositū est. Cōparādo aut̄ ad agēs a quo est actuabilis. pōt habere triplicē potētiā predictāz in quantum ab agēte recipit formā ad quā fm̄ triplicē modum predictū se pōt habere. Sed nō habēdo aspectus ad formam: sed p̄cise ad efficiēs nō est nisi duplex potētia in materia: qz vel limitate subdī agentis quantumz. s. p̄mo ad formas determinatas. et 2. quantum ad modū determinatum recipiendi illas ab ipso. puta per modū talē vel tales. Et 3. quantum ad ordinē determinatū recipiendi hanc post illā. Vel illimitate subditur. s. quantum ad receptionem cuiuscūq; perfectibilis iesse: et quocūq; modo et quocūq; ordine. p̄ma potētia dicitur naturalis: qz nā est determinata ad aliquod: vel ad aliquā. Et 2. dicitur obediētiā: qz illa est quā mā subicitur agenti tali et perfecte. Itaq; accipiēdo quācūq; vna rationem potētie in materia nulla diuiditur per naturā violentā et obediētiā: sed vna p̄ naturales violētā et neutraz forte. Alia per naturā et obediētiā. Et in illa diuisiōe secunda in vtroq; mēbro

forte potest incidere violenta. de p̄mo mēbro si mouetur contra inclinationem suam naturalem vel naturalis de p̄mo mēbro. vel neutra si qua est.

Per illud p̄z ad ar. factā cōtra diuisiōem istaz. Cū. n. primo arguitur qd naturalis est obediētiā et cōuerso: vtrāq; falsū est. licz enī quādo cūq; est naturalis potētia ad formāz. materia ad recipiendū illā sit in potētia obediētiā. nō tamē illa naturalis est obediētiā: qz naturalis est ad formā obediētiā est ad agēs vlt̄ a quo pōt mā illā formā recipere: est etiam in potētia naturali forte ad agēs nāle a quo potest recipere eandē. Sed adhuc illa nālis ad agēs et obediētiā sunt alie sic sunt ad alia agētia. Cū arguit̄ de violēta. qd oīs violēta est nālis. Patz qd nō in subtris vbi est aliq; violenta. in materia p̄ma nulla est violenta: sicut dictum est in p̄ma parte solonis. Cū arguitur in cōtrariū. illud bene p̄cedit d̄ nālitate in materia respectu forme nō ab: quia si immediate post formā terre perficeret mām formā vni. ita naturalr̄ perficeret: sicut quādo perficit medietas: sed itelligitur respectu forme: vt acq̄site post aliā per trāsmutationē. Vel alr̄ pōt dici forte melius qd ibi nō est differentia cōparādo materiā ad formā: sed tñ cōparādo materiā ad agēs. sicut. n. est in potētia naturali vt post formā seminis recipiat formā bois: quia respectu agentis naturalis est sic in potētia. et hoc mō nō est in potētia: vt post formā terre immediate recipiat formam hominis. et hoc actum fuit in scdo mēbro distinctionis. s. qd potētia materie ad formā cōparata ad trāsmutationē de vna in aliā nō dicitur obediētiā ad formā: sed ad agēs: qd expressius pōt dici qd simplr̄ nō obediētiā est per se nisi respectu agentis: nō aut̄ respectu forme nisi per accidēs inq̄stū per agēs illa pōt induci. semp. n. agēs formā aliā inducit. Ideo potētia materie ad agēs aliquo modo respicit formam.

Cuestio.

XIII.

Primo passiuā diuidat̄ in de q̄. siue ex q̄. et in qua. Et arguit̄ qd nō: qz oīs d̄ qua ē in qua: vt p̄z cōuerso. p̄z: qz si aliqua in q̄ sit de q̄. et alia nō: opz ponere materiā aliquo mō eē p̄ncipiūz respectu forme huius et illius. ergo respectu alius forme haberet aliā habitudines: q̄ receptiuū: sed vltra hoc nō videt̄ aliqd posse poni nisi mā. vt etiā aliqd in ipsa ponit̄ pars forme qd ē ip̄obātū in. 7. in qōne de rōnibus seminalibus.

Ad oppositum cū oīs mā recipiat formā suaz. sequer̄ qd eodē modo se h̄ret materia aeris ad formā ignis: et corpus organicūz ad animā intellectiua: aer etiā ad lūmē: et esset nihil dictū: qd quedam forme inducuntur de potētia materie siue passi: quedā nō: et vanū esset querere que sit et que nō: que sunt cōtra dicta cōmunia: et contra philosophū: secundū quem vt videtur. intellectus est ab extra.

Quantum ad illā diuisiōem de qua queritur. s. 2. d̄ gn̄ de qua et in qua dicendū qd in quo ne aīa. cūq; p̄n̄ passiuo. hoc ē siue materia siue subiecto: ille res̄p̄ ca. 3. ctus quē habz tale p̄ncipiū ad compositū ex ipso et actu: ē tanquā ex quo tale compositū est vel pōt esse: et ita ille respectus potest dici esse potētie de qua. Ille autem respectus quem habz tale p̄ncipiū ad actum cum quo cōstituit compositū est respectus pō in qua: quia materia nihil est ipsius actus qui p̄mo in ea ē: quia tūc non esset p̄mo in ea: sed tñ per partē: sed tñ est materia p̄prium receptiuū forme. et ideo in qua nō ex qua. Respectus aut̄ tertius materie. s. ad agēs potest dici ratio potētie in quaz: fm̄ qd ille auctor. 6. p̄ncipiūz. vult qd agēs requirit̄ aliqd in qd agit. Et hoc in qd est: non est illud qd agēs agit: siue vt p̄

ductum: cuius est cōpositus: siue vt quo pducitur: cuiusmo di ē forma. Istō mō dicta distinctio ex quo 7 in quo 7 in qđ est distinctio triplicis respectus passiui ad 3^{am} ad que cōparatur. 7 ē cōueniens distinctio. Sed ad vniquodq; illorū pparādo materiā dicta distinctio nō habz locū: qz quilibz respectus peccit ē ad suū terminū. ita qđ nō possunt cōcurrere respectu eiusdē termini: sicut facili ptere potest consi^{der} rōnes corū. Quomō. n. idē respectu eiusdē passiui ē actiui 7 forma. vel secūdo actiui 7 cōpositus. cuius illud passiui est pars: vel 3° cōpositus ex illo 7 forma illi^{us} vbi qđ videt^{ur} ptradictio. ¶ Addūt aut aliqui potentiā de qua. qualē ponūt in lūmīso respectu lūmīs negādo ipsūz educi de potētia medij. 7 illā potentiā dicūt eē in cā originante virtuali. 7 per hoc effectū originatū nō esse de nihilo: sicut ppagans est quoddā originās: ita originās ē quoddā efficiēs: vel oportebit dare qnq; genera causarū. 7 p3 enīz qđ sub alio nullo genere cōtinetur qđ sub efficiēte. ¶ Ita qđ si hē ođm effectū esse de tali: vel de sumat^{ur} pro quodaz ab. vel qđ verius de tota subā sua: vt in diuinis: vel de parte: vt in animatis tāq; de materia vel. q. materia originans originat. 7 tūc originatū pmo ē de illo qđ ē sibi materia: vt q. materia: qđ fuit aliqd generātis in creaturis. 7 est aliqd gnā^m in deo. 7 ideo per se 7 pmo dī originatum de origināte rōne illius qđ ē vel fuit aliqd originatum: sicut hō sanat^{ur}: quia totaz hoc modo pō materię de qua est: vel. q. materię: nec facit aliqd inebriū a predictis duob^{us}. s. ex qua 7 in qua. Itaq; illa est tūc trimēbris dīso nō capiēs dū qua q. 4ta inebz pter ex qua 7 in q. 7 in quā. itelligēdo illa tria mēbra: sicut supra expōsitum est.

Ex dictis apparere pōt diuīso cōpleta pō. Excludi aut potētia metaphorice 7 logice sumpta 7 exclusio possibilis: vt cōuertit^{ur} cūz ente: cuius ratio videtur satis ppinqua rōni polis logice sumpti: loquēdo de potētia pprie sumpta. videt^{ur} qđ ipsūz nomē potētie videat^{ur} ipotare ordinē. 7 hē pōis ad posteri^{us}: qz ad pūz īquantūz huius nūq; ē pō. illa etiā qđ siml^{iter} sunt in qđz simul nō hnt ordinē: pūz aut in cōi diuiditur in pūz natura 7 tempore. ¶ Iuxta hoc videt^{ur} pma diuīso pō. s. vt dicit rōnem pncipiū: 7 vt opponit actui vel necessario. pncipiū. n. pūz est pncipiat^{ur}. 7 specialr duo pncipia gbus appropziat^{ur} nomē pō fm dicta in solōne 3^a qōnis. potētia aut opposita actui pō eo tēpore: Et pō opposita necessario aliquo mō intelligit^{ur}. vt pō: licz istū modū non oporteat hē exponere. potētia pncipiū diuidit^{ur} in actiui 7 passiui. Diuīso actiui dicta est aī qōne. 12. Et dīso passiui in qōne. 12. 7 13. Diuīso autem vtriusq; tacta est qđtū ad aliqd in solutione 3^a q. potētia etiā opposita necessitati pōset diuidi fm multos gradus recedēdi a necessitate. Alius. n. ē in successiuis. Alius in pmanētibus per motū iducibilibus 7 hntibus ppria corruptiua. Alius in pmanētibus sola mutatiōe pducibilibus: nec p se corruptibilibus nisi ppter accitā sua hntia corruptiua nālia ppria. Ali^{us} in nō habētibus corruptiua nālia: habētibus tamē mās 7 formā. ¶ Quintus 7 vltim^{us} in angelis fm negātes ibi mās. potētia opposita actui diuiditur sicut terminatū ē in solōne duarū pmarū. q.

Quapropter in quantum simul harum est: nihil patitur ipsum a seipso. Unum enim 7 non aliud est. Tex. comment. II.

Questio.

XIII.

Nāia dicit pbs in lra. ca. pmo istius noni īquātū simul natūz ēnibil patitur ipsūz a seipso. vñ. n. 7 non aliud ē. ¶ Ideo pōt queri. an aliqd potest moueri a seipso. arguit^{ur} qđ nō. ex lra arist. iam allegata. Similr ibidē: vt videtur. in.

muitur. p^{er} sumpta ex diffōne potētie: quia est pncipiū transmutādū aliud. ¶ Item arguitur per rationē que inluitur in. 2. de aīa: quia tūc semper tale ageret: si est agens. T. c. 50. naturale: quia actio illa nō depēderet ab extra ex quo idē sz. 2. 59. ē agens 7 passum. p3 p3 esse falsum.

Contra naturalia habēt in se pncipiū motus 7 stat^{us} ex. 2. p^{er} physicozū. non passiui tūc. Tuz qz forma verius nā qđ materia. ergo verius participat diffōnez nature. ita qđ sit pncipiū motus: forma nō videtur pncipius passiui. Tum quia in scdo physicozū. dicit^{ur} sic. nālia sunt quecunq; a pncipio in seipsis mota 7c. pncipiū a quo est efficiēs.

Hic dicitur vniuersalr qđ nihil mouet se nisi forte ppartem: quia. s. vna pars mouet aliā 7 h nō ē pars essentialis aliqua: sed pars vna quātitatiua. aliā distinctā loco. ¶ Ad hē ponūt^{ur} tres ratiōes. p^{ri}ma accipitur ab Az. 7. physicozū a. qđ nihil mouetur a se pmo quia tūc nō gesceret ad quietē alterius: quodlibz aut mobile quietē ad quietē alterius: quā ad quietē partis. Dē enim mobile habz partē. 7 illa gescēt: p3 qđ totūz non mouetur pmo. ¶ Scda ratio accipitur ex. 3. physicozū. vbi dicit arist. species aliqua semper existimabitur mouēs: vt actū homo facit ex potētia hominē. ¶ T^{er}cia accipitur qđ mouēs mouet īquantū est in actu 7 mobile mouet īquantū ē in potētia: vt p3 ibidēz ex diffinitione motus. Impossibile ē autē idē simul esse in potētia 7 in actu respectu eiusdē: 7 secundū idē. ergo 7c. ¶ Idē cōfirmatur: qđ agēs 7 patiens sunt cōtraria ex pmo de generatiōe. 7 secūdo de aīa. ¶ T^{er}tia accipitur ex. 5. huius. quia fm arist. ibidēz in ca. de ad aliqd. actiui 7 passiui: siue motiuium ad mobile reale refertur penes fm modū relatiōzū: relatiōes autē reales oppositē nō videntur posse fundari in fundamento vno limitato. hoc enī attribuitur essentie diuine: quia il limitata ē: qđ possit esse fundamentū relationūz oppositarum. quare 7c. Secūdū ista generalia dī in speciali f3 ordinez pcedendo in entibus. p^{ri}mo vniuersalr qđ nihil est effectiui sui accidētis: licz sibi coeui. puta qđ subiectus respectu pprie passionis nō habz rationē cause efficiētis: sed tūc materialis siue inscceptiui. Scdo dī idēz de accidente quocūq; qđ quādōq; inest: quādōq; nō. 7 hoc siue illud inducatur per motū. puta vbi vel quātitas vlt^{ima} qualitas: siue inducatur per mutationē tūc: vt actus appetitiui 7 cognitiui. ¶ De istis ergo accidētibus. pmo de vbi nō videtur qđ aliqd moueat se ad vbi in corporibus: nisi grauiā 7 leuiā: 7 aīalia pgressiua. De vtriusq; negatur idē mouere se. ¶ De p^{ri}mis ergo dicitur qđ graue 7 leue nō mouent se fm Arist. determinatiue in. 8. physicozū de ipsis dicentē nihil horū habz pncipiū faciendū: sed patiēdi tūc: quod videtur pbare quatuor ratiōibus que patēt ibi. ¶ Scdo dicitur idē de animalibus: qđ aīalia nō mouent se motu pgressiui: nisi quia vna pars mouet aliā: sicut videtur determinari in. 8. physicozū de mouēte se: 7 mo^{do} motionis huius magis determinat^{ur} in lib. de motu animalium. ¶ T^{er}tio dicit^{ur} de motu ad quantitatē qđ animata aīa vegetatiua nō mouet se in nutritione vel augmētatione: sed mouet alimentum qđ cōuertunt in se. ¶ Quarto dī de motu ad qualitatē: qđ nec aqua calida a se effectiue fit frigida: nec semē animati seipsūz alterat: sed semē maris distinctū loco 7 subiecto a semine ministrato a matre. 7 vñ agit in alterū: sicut artifex in lignū: de quo facit scannū: sicut videtur Arist. velle in de aīalibus. lib. 16. Ubi aut nō sunt duo semina maris 7 pō gnō femine: vt in plātia assignāt^{ur} duas partes in eodēz semine ne aliū. distinctas loco: quarū vna agit in aliā. ¶ Quinto dicit^{ur} ca. 19. qđ nulla potētia cognitiua ē pncipiū actiuium cognitionis: sed tūc passiui 7 obiectū actiuium. ¶ Et hoc cōfirmatur p arist. secūdo de aīa. vbi vult qđ sensus est passiuus: nō acti.

T. c. i.

z. phy.

T. c. 12.

T. c. i.

T. c. 2.

T. c. 7.

T. c. 3.

T. c. 51.

T. c. 54.

T. c. 70.

T. c. 32.

T. c. 32.

T. c. 32.

T. c. 32.

T. c. 32.

T. c. 32.

T. c. 32.

T. c. 32.

T. c. 32.

T. c. 32.

T.c.z.2 in de. **ius.** Et. 3. de anima. vbi idē vult de intellectu. **C**ōfirmatur etiā de vtroq; quia cognitio fit per assimilationem cognoscētis ad cognitū. ergo agens ibi est illud cui assimilatio fit: quia agens assimilatur sibi passus. pmo de generatōe. **C**ōfirmat tertio de cognitiua appetitiua simul: quia cognoscere et appetere respectu ipsarū potentiārum vidēt esse actiua cōmunia que a sunt et absunt et. ad talia autē accidētia nō vidēt subiectū ex se determinatū. et ita videtur nō esse causa sufficiēs illorū. **S**exto dicit idē de appetitū. Quod cōfirmatur per Arist. 3. de anima: mouens immobile bonū actuale. monēs autē et qd mouetur appetitiuū. Similr confirmatur per cōmētatozē. 12. metaphysice. cōmēto. 36. de balneo. quere ibi. **A**d singula pceditorū adducit diuersa: sed et vniuersalr de alijs quibuscūq; cōclisio pncipalis tenetur.

Hic sic est pcedendū: sicut illa pōitio tenet vniuersalē negatiua. et ex hoc cedit quēcūq; videntur sequi. **C**ia pmo ostendendū est generalr qd aliquid pōt agere in se qd est contradictoriū i vniuersalis. Et deinde in speciali. in qbus particularis illa habeat veritatem. **P**rimū. pbatur actiū quodcūq; pro pmo obiecto respicit passiuū tale. nō h passiuū. verbi gratia. tā calefactiū in cōmuni: quodcūq; calefactiū pro pmo obiecto respicit calefactibile in cōmuni: nō hoc vel illud. similiter et passiuū vt calefactibile. et hoc sine in cōmuni: siue qd cūq; calefactibile respicit p pmo obiecto calefactiū: nō hoc et illud: sed in cōmuni. Et his segitur qd qdlibz contentū sub pmo obiecto alicuius sit per se obiectū eiusdē quodcūq; calefactiū respicit quodcūq; calefactibile. p per se obiecto. et cōuerso qd cūq; calefactibile: qd cūq; calefactibile est qd aliquid fit actiū scdm a. eodē modo quo aliquid aliud est actiū scdm a. idē etiā sit passiuū fm a. sicut quodcūq; aliud passiuū est et a. ergo illud in rōne actiui ita habz seipsum pro obiecto in rōne passiui: sicut qd cūq; aliud. ergo ita pōt in se agere: sicut in aliud. maior autē satis ē manifesta ex pma rēlone iter cōmuni: sed minor negatur vel etiā ipsa cōcessa negaretur vltima pna: quia agens debz esse approximatiū passio. et ita distinctū situ. sic nō potest idē se habere ad se. **C**ontra pmo. minor pbatur. multi sunt effectus nati p dnciā ab actiū equoco. et nō vnioco. p de lenitate in igne generato. illā formā equiocoā o3 ponere aut formā substantie: aut aliā aliquā qualitatem. ergo habēs illā actiū per se est lenificatiū: vt ita loquar. pōt autē illa forma eē in aliquo le. p in exēplo p dco. qcinq; enī forma in generatōe poneretur actiua respectu lenitatis eadē est in igne ge. et pōt est naturalr ipsa lenitate. patz qd est pncipiū eius actiui: ergo nō est cōtradictio qd ipsa i sit generato lenificatō nō existētē. et patz qd potest iesse illi: quare idē sine cōtradictiōe pōt esse lenificatiū et lenificabile. **C**ōtra scdm. pbatur illa cōsequētia vltima: nā approximatio h nō vidēt necessaria ad agendū: vt includit distinctiōem sitis: nisi quādo maior pntentia nō est possibilis iter actiū et passiuū. Si enī h pntentia sufficit multo magis maior pntentia sufficeret. **Q**d pbatur duplr. p dū ad icōnēniens. aliqñ si poneretur ignis in existēs aq sicut angls pō simul cum celo nō calefaceret aquam: nec angls moueret celū. **S**cdo pbatur idē ex causa qua nō oportet agens eē pntens patiēti: nisi quia virtus agētis nō pōt attingere iproporionalr distās: vt ibi aliquid efficiat qd sit passiuū secū esset: nōne perfectius attingeretur a virtute agētis: hoc supposito arguit vltz. cū idē veri ē sibi pntens. si est actiū et passiuū fm idē qd aliud possit esse sibi pntens. ita verissime saluatur illa cōditio propter quā appropinquatio requiritur quando maior pntentia esse nō potest. ergo verissime ē actio. **C**onfirmat tota illa ratio: et quantū ad pbatōem minōis et cōsequētie vltimē. Si a.

per se sit forma actiua respectu b. et a. sit in c. nō negat qd ē actiua respectu b. siendi in d. et cōuerso si a. esset in d. esset pncipiū actiū respectu b. in c. ergo si a. est in c. et in d. et taz c. qd d. sint in potētia ad b. et c. et d. agat in se mutuo fm a. p ducēdo in se mutuo b. S3 tū vidēt icōnēniēs idē respectu eiusdē: fm idē esse actiū et passiuū: sicut idē respectu sui: qz in alijs est simile. qd sic nihil est causa sui. ita nec circulus est possibilis in causis: vt idē respectu eiusdē sit causa et cātū. ergo si pmo possibile sit et scdm etiā. Et istis descendendo in generali p3 qd dicta ratio nō pbat idē posse in se agere nisi actōe equoca. et hoc quādo est capax forme que nata est terminare actionē equiocoam forme actiue iam habite. **E**t ita tenendū est regulariter qd solū vniuersalr tūc potest aliquid in se agere quādo duo ista concurrunt. s. qd habz formā que est pncipiū agendi equioco. et quādo cum hoc est capax termini talis actiōis.

Descendendo igitur in speciali. ex hoc patz primo: qd nihil agit i se causando formam substantiāle: quia nulla de nouo pōt aduenire vt faciat compositū vniū per se. qñ illa sit perfectior quacūq; entitate pcedētē ipsam. imperfectius autē nō est principium actiū respectu perfectioris. p3 secūdo qd quacūq; actiōne vniuoca nihil in se aliquid agit: quia tūc ratio agēdi et terminus actiōis essent eiusdē speciei: et different numero: p3 quia nihil est pncipiū agendi se. ergo et duo idiūia eiusdem spēi possent simul esse in eodē subiecto: qd negatum est in 5. lib. in questione de hoc mota. Et specialiter in accidētibus ab. patz qd illa que est ratio agēdi esset absoluta. et illa que est terminus. patz. 3. qd cum omnis augmentatio sit ab agente equioco: quia quātitas non est forma actiua ex. 6. questione supra. omnis etiā motus ad vbi est a mo^o equioco. ppter idē: quia. nullus vbi est forma actiua. multe etiā alterationes sunt ab equioco: vt vniuersaliter illa que sunt ad qualitates nō actiuas stricte loquendo de actiuis: vt loquitur Arist. 2. de generatione: sicut dicitur est supra. qstione sexta. ad primū argumentū. omnis etiā qualitas pōt esse ab agente equioco: licz aliqua possit esse ab vniuoco. sequitur qd in genere non repugnat alicui substantie causare in se qualitatē: quantitatē et vbi. cōcurrentibus autem duobus conditionibus supra dictis causabit. et h vel coeum sibi. et ita sine mutatiōe: vel non coeum sibi: et ita per motum vel mutatiōem. De coeum patet in subiecto et p pna passio. **A**d quod arguitur dupliciter. pmo: quia potētia receptiua differēs ab actiū. minquam ex se necitat ad actiū. est enim talis quelibz potētia cōtradictiōis. subiectū necessario determinatur ex se ad hui⁹. passioē. alioquin ibērentia passionis ppter quid: siue per principia subiecti non demonstraretur: quia demonstratio est necessary. **S**cdo: quia argumētū pns factum in vniuersali hic habz euidentias. Si enim generās fingatur agens respectu passionis ge. p3 qd non vniuocē per passionem in generatōe: maxime si illa passio nō est forma actiua. si etiā est actiua. vidēt idē qd illa qualitas in tēpore pcedenti vltimā generatiōem fuit principū alterandi subm: cū illi alteratiōis in vltimo istati nō manet: sed fit aliud: quō in illo alio bebūt actionē instantēā sine motu alteratiōis facto in illo. Quicqd sit de hoc. arguit qd passio nō ē forma actiua: sicut de quātitate pntē subam corporeaz genitā. si generās equoco illā cāt. quero per qd. per a. in genito est a. eiusdē rōnis cum a. in ge. et pōt naturalr ipsa quātitate: quia in generante poneretur prior natura quantitate in ipso forma actiua prior naturaliter forma inducibili ab ipsa in receptiō potest esse principium inducēdi illam in illo. prioritas enim temporis non requiritur. paret de luminoso et lumine: nec distantia localis: vt supra probatum est. ergo ita vel magis genitum causabit in se talem

passionem q̄ generas. Et ex hoc patz qđ ocm̄ est coeum causari sine mutatioe: quia mutatio requirit terminos oppositos. z ita priuatione precedere formā. priuatio nō prece-
cedit nisi quādo subiectū apriū precedit formā: h nō sic. z de hoc dicitur est supra. questione. ii. respōsione ad secūdu a^m.
Cōtra hoc arguitur: quia mutatio stat cum termino ad quem. ergo nō oportet qđ tempore precedat priuatio. Item in illo pōi nature quando pncipia agendi prece-
dunt terminū intelligitur subiectū priuatus termino. alioquin iam terminus intelligeret productus. Item in pmo instanti habz alium respectum ad agens: vt videtur qđ in tempore p̄sente: quia in pmo dicitur ab ipso iduci in tempore illo. non ergo aliqua mutatio est in illo instanti que nō est in tempore habito: propter quā etiā dicitur forma tūc pmo esse siue icipere esse. Ad illa rñō qđ in pmo est fal-
lacia cōsequētis. Sequitur enim. mutatio est. ergo terminus. loquendo de idiuisibili: sicut hic loquimur. nō conueni-
so nisi accipitur terminus non solū pro illo qđ natum est terminare mutationes: sed etiam p actu terminante. Et q̄re nō ecōuerso est: qz forma que nata eēt esse termin⁹ nō ē termin⁹ nisi pcesserit oppositus terminus. mutatio. n. lz essentialiorē hz habitudinē ad terminū ad quem q̄ a quo tamen pprie sumpta siue neutro potest intelligi. Si dicas mutatio non est aliquid realr: nisi ipse terminus ad quem. Hoc tangit aliud. sed supposito hoc pro nūc quantum ad absolutam entitatem et realitatē que ē in mutatione. Includit tamē p̄ter h^m ad terminū a quo. vt postq̄ ē imēdiatē q̄ respectus nō manet in tēpore habito in quo nō est forma imēdiatē post priuationē. Et ideo nec mutatio manet post pmiū istans in rōne mutatiōis: lz ab^m realitas maneat. Item autē respectus nō ē in passiōe cocua subiecto.
Ad 2^m pōrtas nāc nō ponit priuatōem posterioris: sed tñ qđ p̄s intelligat sine intellectu posterioris: vt sit essentia pfectior in se: sed ex hoc non saluat priuatio. z ita nec mutatio. Ad 3^m r^m ad agens hz forma aliū in p̄stātī q̄ in tpe hito. Sz ille respectus nō cōplet rōnē mutatiōis: sz cōplet rōnē factiōis passiue. Uū tūc dī fieri. z post nō. z sic p̄ eē z icipere cōparatur precise ad negatōem eē pcedentes. non autē ad priuatōem nisi quādo subm ap̄ti pcesserit tempore formā. Et tūc cōcurrūt duo respectus in forma p pmo instanti. vnus ad agēs: alius ad priuatōem in quo includitur ille qui p̄s dicebat esse ad negationem: z ambo respectus nō manent tempore habito: sed alter tñ complet ratōem mutationis. De his alibi.

De accidente qđ aliqđ subm in se causat non coeum sibi nūc videndū est. Et pmo in vli dici posset qđ cā mere nālis: licz ex se terminet ad effectū: pōt tamē impediri. impedimēto autē amoto statiz agit ad pductiōem effectus: sicut a p̄n^m egisset si nō fuisset impedita. Et ita vbiq̄q; saluant due cōditiones supra dicte necessarie alicui ad hoc qđ agat in se si ab extrinseco ponat impedimētum a p̄n^m postmodū amoto impedimēto. statim agat in se. Et ex isto generali descēdendo ad specia lia: iuxta pcessum pōis opionis pōt dici pmo qđ qđcūq; p se ens naturale habz pncipiū actiūū respectu vbi sibi conueniētis: qđ vbi si nō habz a pncipio sui eē: postea per illō pncipiū mouet se ad illud vbi. Quomodo debeat autem respōderi ad 4. rōnes aris. in. s. physicoz. de graui z leui. z quomō itendat ibi qđ mouet se ad vbi: qz sunt in potētia accidentali: sicut sciēs ad speculandū: quere in expōne illi⁹ ca^l. Mouentiū zc. Et distinctū ē supra. in. 7. in qōne de rōnibus feminalib⁹ de pncipio actiūo z passiuo motus in graui. Et fm̄ alterum ē in potētia accidentali ad mouere. Scōz alterū autē est vez illud Az. patiēdi tñ illud fugiēdo fingūtur vie mirabiles. vnde graue mouet. p̄s enim qđ mouet nō impeditur. Si dicat qđ a cōtinue influente in to-

tum mediū quomō eadē influentia exis in eadem parte medij graue depimit. z leue eleuat: si per rōnem plenū. si ne fiat vacuū: qz pellit aerē a se. z ppter plenū oz qđ sequatur aerēz pullum. quomodo pellit nisi p̄s moueat localr Et querit vii. p̄s. n. qđ gescēs localr nō pellit aerē cōtiguūz Similr plenū posset saluari per aerē p̄pinquum itrautes locū aeris pulli: quare lapis intrat. Si 3° dicat qđ centris trahit graue. Quis est ille tractus: nūquid per altera tiōem grauis: vel latio erit per actionem vniuocā. Similiter per impossibile tota terra amota idē centrū terre est qđ p̄s z ad id mouebit gleba. Quid attrahet: nungd ma thematicūz vbi: Si dicatur 4° qđ generas mouet. quō effectus in actu erit sine cā in actu: Dices dedit vtutē. Uerum est generauit. z qñ generauit fuit. nūc nō est. quomō nūc mouet: si ge^m ab ipso manēs nūc mouet. Et hoc ē qđ querit. Itaq; istis que fictiones videntur p̄termisiss. z sen sui cōcordat qđ graue a se mouet. Et fm̄ Az. in. s. physico rum. fatuū est querere rōnes vbi habet sensus: z cōcordat ratiōi: qz nullus negat qđ graue effectiue mouet deorsum aliud corpus sibi alligatū cuius leuitas non excedit grauitatem eius. z per p̄s quomō non p̄s se mouebit ad illud vbi: nam p̄s natura intelligitur moueri deorsum qđ mouere deorsum aliud sibi alligatū. z mouet actione equoca z ipm̄ est capax termini illius actiōis. ergo sic mouebit se. Quid etiā effectiue frāgit trabē: cui⁹ minor est vtus in resi stendo qđ virtus grauis.

Secundo dicit qđ animal mouet se progressiū motu nō tñ: qđ vna pars aliā. prima. n. ps mouens localiter mouetur localiter. z non videtur qđ ab alio De hoc quere in. 3. d. aia. Obicitur etiā de saltu in quo totum animal mouet se: nō pars partē. Et ad hanc obiectio nem quasi p̄ipendēdo respōdetur qđ motus ille componitur ex pullu z tractu. ita qđ posterior pars pellit anteriorē: que pulsa post se attrahit posteriorem. z illa attrahit iterū pellit: z sic cōtinue fit tas in saltu: qđ in cōmuni p̄gres sione. h ap̄z ad sensum in verme repēte. videt qđ hoc nō sufficit in saltu: qđ sicut p̄teriat Az. in lib. de motu ani maliū: oz omnē motum inniti alicui immobili: cui⁹ immobili tas maior sit qđ mobilitas moti: sicut p̄s de existente in na ue: z pellēte nauim initendo terre per remum: sicut fit qñ nauia pmo vult amouere nauēz a loco in quo quieuit diu in sicco. impingēs autem in malū non moueret nauem: z sicut ibi vult de mobilitate terre respectu mobilitatis ce li: qđ est satis mirabile. In pmo igit pullu pars posterior animalis ex quo ininitur terre que immobilis est parte anteriori alis pōt illam anteriorez pellere. illa anterior pulsa ad certā distantiam possibilem maxime extēsiōni partiū alis attrahet partē posteriorem. Et eleuabit parū sic a ter ra: op̄s si erit motus qđ posterior tracta pellet anteriorem: sed ipossibile est: qđ ex quo iam separata est a terra. z in ae re ē nō habz aliquid immobile cui ininitatur. Aer enim nō est immobilior parte anteriori animalis talis gressibilis: sic se habet respectu volabilis: cui aer est. q. terra nobis. ergo post pmiū tractū z pullum alis: nullus potest sequi pullus aut tract⁹: z caderet animal sibi dimissum post. z dicta. ita qđ nūq̄ est saltus possibilis per pullum z tractūz: nec aliq̄s motus in sursum vltra locū primūz ad quē potest pertin gere animal maxime extēsum. itādo in terra. Quicqd fit de ar^o isto de motu aialis an mouēs per se exis intra: vel per accidēs moueatur: sicut nauia mouens nauēz mo tu pullus a terra: vel ab aqua in remigando mouetur per accidēs motu vectiōis in naue saltē dictus motus sal⁹ sal tum non videtur conueniens. Et exponi posset Arist. de illis duabus partib⁹ in quas potest diuidi animal mo uens se: qđ vna non sit effectiue mouens aliam precise. sed alia est actioz: vt moueatur. Ideo prius recipit motum.

forte a cognitiua vel app^{re}hensiva: vel altera effectiue mouente localr me^o aliqua alteratiōe: quia spēs sunt quasi res fm
 Az. Et ita in .8. physicoz nitiū saluare q^o motus aialis nō
 vide. sit aliquis simpliciter vnus: quia pcedit mot^o obiecti vt
 z spe^o. t. cont^o. vt videtur ibi dicere. nō o^o igit allegare ipsum: q^o si
 c. 20. vna pars corporis gescens localiter moueat aliam localr
 q^o itendunt isti vt videtur.

Tertio de nutritiōe. quicqd sit: quia nutritio est qdā
 generatio: vt habz determinari in pmo de ge

T. c. 38. neratiōe. Et dcm est prius q^o nihil per generationem in se
 z circi. causat formā substantiale. Tame de augmētatione nō vi
 detur bona euasio: q^o nutrimentū nō augetur. sed corrum
 pitur: animatum q^o p^{re}sumit augetur. Quid p^{re}sumit q^o cau
 sat q^oritatem istā determinatā que est terminus illi^o motus.
 Non est dare nisi q^o compositus virtute anime vege
 tatiue vt pncipij actiui. Tame quia reprehendit ille. scōo
 de anima: qui posuit pncipiū actiui huius esse ignem. z
 inuitur illud pncipiū esse animas. tamen quia agere est

T. c. 41. operatio vegetatiue: vt pncipij actiui. ex eodē. z alibi. Sa
 tis etiaz formā sensui q^o nulla maioratio q^oritatis si fiat ab
 agēte extrinseco est augmētatio. aut n. ē iuxta positio: aut
 rarefactio: nec potest in augmētatione dari pars augmen
 tans aliam distincta loco z subiecto: quia quelibz pars au
 cti est aucta. Si dicatur fm Arist. scōo de anima. capitulo
 4. q^o cibis nutrit in quantum potentia quid. auget ante
 iquantum potētia quantum. ergo auctum augetur ab ali
 mento quanto. vilis videtur instantia. non enim quātitas
 in actu est pncipiū alicuius actiōis. quātō magis nec quāt
 itas in potentia. cibis aut corrumptur aut pus tpe: aut sal
 tem nā q^o fiat mot^o augmētatiōis: q^o nutritio in q^o corrum
 pitur cibis pcedit augmētationē sic vel sic. quō non ens
 mouebit. Ideo itelligendū est illud dcm phi. sicut z sa
 tis ista sonat. Libus. n. iquantū potētia qd quomō nutrit:
 nō nisi materialr: q^o de ipso iquantū ē in potētia ad formas
 carnis generat caro: que gñatio ē nutritio. ita q^o nutrit ma
 terialr. ita in q^otiū in po^o quantū auget mālter: q^o de ipso
 iquantū in potētia est q^ota: caro generat caro q^ota: per quā
 generationē cōsequitur augmētatio. Sic posset multaz
 exponi de mō augmenti: s^o hoc in pmo de gñōne. z in .2. de
 aia. magis bz locū. p nūc sufficit q^o in cibo nō est efficiens
 rō augmētandi: sed in aia cōuertēte ipm: nō q^o augmēta
 tio fiat p ipsam cōuersionē: siue in carnē saltē quantā hoc
 est hūtez quantitatē notabile: q^o maiorē respectu illius q^o
 fluxit. cui^o loco illa restituit nō sic q^o in instanti generatiōis
 habeat maiorē: sed nata sit hūc maiorē in tpe babito illi i
 stanti in quo tpe fit mot^o augmētatiōis. Hoc hic omitto.

Quarto dicē de alteratiōe tali qualis est vtraz illa
 rum de qua exemplificat q^o idēz se alterat.
 puta aqua frige facit se: z semē se alterat. De pmo dcm
 est in articulo de accite nō coeui in vliq^o amoto impedi
 mēto agit illud qd a pncipio egisset nō impeditum. De
 scōo alibi plixior erit sermo dno cōcedēte. z aliqd tactus
 est. in .7. in qōne de rōnibus feminalibus.

Quinto de cognitiua quō est actiua sue cognitiōis. z
 etiā obm. z quomō duo actiua pnt concurrere
 ad eundē effectū alibi diffusius habet. Et p hoc vitantur
 icōuenientia que cōsequuntur in ponendo inte^o oino passi
 mum. Similr z que vident^o seg ponēdo ipm pure actiui.

Ita. s. q^o obm nihil agat ibi. vtraz videt Aug^o attribuer
actiōne. 9. de tri. a cognoscēte ingens z cognito parit noti
tia. Quomō. n. intellectio caloris ē a calore solo: vt ab agen
te equoco a quo ē calor: rel^o genitus: vt ab agēte vniuoco:
cū intellectio simplr sit perfectio omni calore genito. z im
possibile ē aliqūe eiusdē agētis effectū equocū eē nobilio
rem effectū vniuoco. q^o tūc eēt nobilioz agēte. Quomō ē
vilificat nā aie: q^o sensibilia: imo fantasmatā sensibilia

cānt effectiue pfectionē. ita nobilē aie respēu cui^o aia tmē
 receptiua. Alia icōuenientia alibi pdicta hōmitto.

Sexto de appetitu intellectu te^o q^o simplr est actiuius.
 Nec ponētes ipm eē passiuū mere ab ipso obo
 vnr verā vel totā saluare possē libertatē in hoie: s^o tmō
 vt videt^o necessitatē sic pcedēdi pfectiōe z calor in calcēdo:
 aut solūmō a casu posse alr eē. sicut dñr nō esse in potesta
 te nostra que cognoscēda pmo occurrāt. sed hec de vo^o a
 multis multipl^o sunt improbata q^o nō o^o hic in spālī: s^o ali

In fine (bi explanare.
 generalr dr q^o nulli nāc negādū est aliqd qd
 positū pfectiōis esset in tali nā: nisi oñdatur aliūde q^o talis
 pfectiō illi nō inest: q^o semp nā facit qd meli^o est qñ fuerit
 pole z nō deficit in necessariis. Creature cōmuniter pdu
 cūtur in eē carentes aliq^o pfectiōe ad quā nate sunt attin
 gere. puta aiata cōiter in imperfecta qñtate. sine etiā operi
 bus aie. Alia vero quedā sine qualitativis p^orys: qdam
 sine p^orio vbi. Si daretur eis p^o actiuium respectu talis
 pfectionis ad quam nate sunt simplr essent perfectiores:
 q^o min^o ab extrinsecis depēdentes. ergo qñcūq^o nō appz
 q^o talis n^o nō habz p^o actiuium respectu talis pfectionis.
 imo magis videt q^o bz: hoc simplr cōcedendū est: q^o hōi
 gñificat naturā. Contra. quare ergo nō statim dicūtur
 pfecta fm oēm pfectionē possibile: q^o hoc magis digni
 ficaret nām. Item uatura p^oportionauit actiui z passi
 uum in vniuerso nō semp idē respectu sui: s^o aliud respe
 ctu alteri^o: sicut v^o maior cōnexio in rebus: z ita vlr dabi
 tur respectu pfectionis pōis in quocūq^o aliquid agēs: s^o
 aliud ab illo poli. Cōfirmat: qre enī nō vnicuiq^o dedit
 natura p^o actiuium respectu omnis pfectiōis sibi possi
 bilis: vt sic auferat cōnexio corū fm actionem z passionē
 mutuā: Ad p^o respēdo. Si causalitas auferatur nō
 haberēt oēm pfectionē cuius sunt capaces. si aut statim
 fieret quodlibz vniuersalr perfectus qñtum posset perfici
 vel aliud a pducente videret^o esse cā alicui^o in alio. Contra.
 si ipm met est cā pfectionis p^orie: qre non a pncipio
 se sume perficit: Rō. quia natura quecūq^o requirit
 successiōem in aliquibus operationibus ppter imperfectiōē
 virtutis agentis respectu effectus pducendi. Ita est h. ver
 bigra. Si qñlibz homo generaret perfecte quātitatē ppe
 nō haberet rōnem cause saltē in actu respectu qñtatis p
 p^orie: nam tantā nō posset causare nisi per motū augmēta
 tiōis. imo per multos motus pter. Ad scōm. nūquam
 actio vniuoca facit cōnexiōem actiui z passiui in vni
 uerso. Nec videt^o pbs ponere tale agēs z effectū essentialr
 ter ordinata respectu talis terty: sed fm equiuoce agēti
 z effect^o est essentialior cōnexio. Cōtra illaz equocatio
 nem pōis in vno: nō aut vniuocatiōes. ergo magis tollis
 cōnexiōem. Rō. cause essentialr ordinate respectu
 terty effectus aliū habet ordinē in causando fm q^o dcm ē
 in scōo. in qōne de statu causarū. Et ista ē essentialis cōne
 xio vniuersi forte: siue vltima causa sit vniuoca: siue equi
 uoca cū suo effectū. Et hec cōnexio ita saluat. ponendo in
 eodē rōnem vltimē cause respectu effectus: sicut ponēdo
 in alio. Contra. sicut in eodē possunt concurrere rō cau
 se immediate z effect^o: quare nō ita ratio cause posterioris z
 pōis. z sic nullus ordo causarū videt^o necessarius pter p^o
 miam. cuius ratio nō potest concurrere cum rōne formali
 alicuius posterioris cause. Rō. rō posterioris cause: z
 alicuius pōis bene possunt cōcurrere in vno supposito: z
 forte in vna natura si habeat vnitue plures gradus per
 fectionis pncipiatius eiusdē effectus: licz non sit oim
 causarum ordinatarum: quia alicuius illarum ratio tātas
 pfectionē absolutā requirit in qua fūdetur q^o illa nō po
 test esse in eodē in quo est alia minor in qua fundat ratio
 secunde cause posterioris. hec in parti^o exēplis extremis

fatris patent. quod n. in boue generare possit esse perfectio solis
 fm qua cooperatur boni generati.

Ad illa que iducuntur pro pma opione. ¶ Ad pri-

T.c.ii. primo cadit in diffone ylis. in pmo posterioru. et cu hoc pri-

T.c.i. mo fm q: pmo sumit in s. phisicou. put opponit ei qd

est fm parte integrale. Et de solo tali toto quantitatino p-
 bat Az. q: no pot moueri a se pmo: vt pmo accipitur qua-
 do ppria passio dicit pmo iesel pmo subiecto. Tale eniz
 predicatu nunq remouet ab illo cui pmo inest ppter hoc
 q: oppositu eius iesel alicui qd no recipit predicationem il-
 lius pmi subiecti. pars aut qstatiua non recipit pdicatio-
 nem totius qstatiuitatis: licz idem totum vniuersale pdicet
 de ytroq: in homogeneis. ergo totu qd pmo mouet sic ac-
 cipiēdo pmo no gescit ad getem partis. i. no caret pdicato
 pmo iberente: q: pars que no est illud totuz caret illo: sed
 omne totu gescit zc. q: est diuisibile. Et ita sumit alterum
 apud arist. pro illo qd no recipit pdicatione pmo moti. Et
 ly ad tencē cōsecutiue no causat. Qz si fiat sermo p ablin
 absolutu p te gescite zc. dz exponi per fin: no per q: licz. n.
 maior esset vera cu quatiū minor est falsa. Qz ergo vnu
 est arist. adducere h ad cōclusionē hāc generalr. pbādam
 qd nihil mouet se: cu in simplicibus motis nihil valeat: sic
 in potētys aic. Tum etiā in quibuscūq: quātis nihil faciat
 cōtra hoc q: aligis ponit: nam si ignis est causa effectiua p-
 pty calozis. licz ille totus se totū faciat calidū. z ita idē p-
 mo mutat vl mouet se vel agit in se accipiēdo p: sicut acci-
 pit in s. phisicou. no tamē ille ignis pmo facit se calidū
 accipiēdo pmo fm aliam significatiōem: qd mirū: q: vni-
 decūq: fiat: nec ille ignis particularis quantus est. sic p-
 calidus. segtur. n. cōtradictio: q. f. no ē calidus si pars eius
 sit no calida. z q: est calidus si pars eius sit no calida. p-
 mū segtur ex pmitate scdo modo. z ex pmitate pmo mo-
 do. ¶ Quid g ē calidū pmo: vl calefacit pmo. sicut pmo
 notat iberentiam pprie passionis ad subiectum. ¶ Rñs.
 nullius pproprie passionis consuevit hactenus assignari p-
 mium subiectum aliquod singulare: sed vniuersale: qd ab-
 strahit ab omni quāto: z equaliter saluatur in hoc toto: qz
 to homogeno. z in eius parte. Et verū ē q: ab illo vniuer-
 sali nunq remouet si aliquid no sit calidum de quo istud
 vniuersale no predicatur alia circūstātia. Hanc resposio-
 nem z plura de equiuocatiōe eius qd est pmo: quere in lo-
 co supra signato. ¶ Ad z^o de actu z potētia dicit q: in mo-
 uēte se quādoq: sunt plura dñia fm iten^m. fm quozū vnu
 mouet. z fm alterū mouet. Et ita no pmo mouet idem se
 quo ad pcedēs ar^m. Nec fm idē est in actu z in potētia
 quo ad istud z^o ar^m. Nec fm idē ē fundamentū relonū
 oppositaruz quo ad 3°. Exemplificat de vo^o mo^o se: quia
 ē appetitus. z est liber. z iquantuz liber mouet. ¶ Contra
 istud arguit: quia differētia itentionis no ē in remissi in po-
 tentia fm istos: completiue aut z in actu ē ab intellectu tñ
 si que aut differētia requirit in aliquo ad mouere se. cum
 ille sit effectus realis. oz q: illa differētia sit realis. q: rea-
 lis effectus no depēdet ab actu rōnis. ¶ Item si quēcūq:
 species cū habeat genus z differētiā que differūt iten^m
 fm istos: poterit quēcūq: species fm formā dñie mouere:
 z fm formā generis moueri. ¶ Item totū essētiāle ē mi-
 nus vnu q: istud in quo est tñ differētia iten^m. quia par-
 tes cēntiales realr sunt diuerse z verā compositionez rea-
 lem faciūt: z tamē in tali toto cēntialē nūq forma mouet
 materiā. ergo multo magis nec hic. ¶ Item ppria passio
 recipit in subiecto iquantū est in actu per differētiā spe-
 cificā ppriā. Quod pbatur. Tum q: alias no iesel subie-
 cto pmo si iesel sibi fm aliquid in intellectu eius. z no fm

aliud: sicut homo no pmo viuit: licz per se viuat ex. s. c. de T. c. 23.
 per se. Tum q: si iquantū habz formā generis iesel sibi il-
 la passio cuiuslibz sub genere iesel. z ita no ēēt huic ppa. aut
 si ex aliquo impediēto aliū no iesel saltē generi in isto
 pus natura iesel q: illa forma itelligeretur determinari p
 formā dñie. ¶ Ex hac pbata arguitur vltra: cu multa ad
 que aliq mouet se sint pprie passiones eozum mouebūtur
 ad illa iquantū sunt talia per differētiās pprias no soluz
 iquantū includūt genus: sic enim ad illa mouebūtur quo
 modo illa recipiunt. z cōstat q: agāt iquantuz sunt in actu
 per formā. ergo fm idē re z rōne: vt fm immediatā rōnem
 ab^{am} agūt z patiuntur. ¶ Propter istā rōnem specialiter
 que posset bñ declarari pot dicit aliter ad arg^m: q: si poten-
 tia accipiat put opponit actui quomō sermo habir^m est de
 ipsa in pms duabus qōnibus hui^o. 9. nūq idē simul est in
 potētia z in actu fm idē: nam quādo est aqua calida actu:
 tūc no est actu frigida: sed potētia tñ. Et cum arguit si est
 motiua sui ad frigiditatē. ergo ē in actu talis quale est mo-
 bile in po^o. fallacia pñtis est. itelligendo de actu formali.
 no. n. segtur. sol ē trāsmutatiuus materie per putrefactio-
 nem ad formā vermis. ergo sol est in actu vermis. Si enī
 ad agendū effectū sufficit pfectio actiua quādoq: eiusde
 rōnis cū illa que ē in effectū quātō magis sufficit excellē-
 tior. z sic agens quodcūq: equo cum ē in actu respectu ef-
 fectus no formalr habēs actum similē: quia tūc no esset
 agens equiuocū. Sed virtualiter habens. quia. f. formalr
 bz eminētiore. ¶ Scdm qd igit ē in po^o. z fm qd in actu.
 ¶ Rñs. est in po^o fm terminū motus in actu fm pñ^m acci-
 uum equo ce respectu termini. Si aut potētia accipiat
 vt dicit relationem pncipy quomō dñi ē de ipa in. 3. 4.
 q. 9. hui^o. aut dicit relonem pncipy ad pncipiatum: aut ad
 aliud pncipium. quomō pmo distinctus est in solone que-
 stionis. 3. ar^o. 2°. Si ad pncipiatum si illud dicatur actus
 cōcedo q: nihil idē essētiāle est potētia z actus: quia nul-
 la vna essētia seipsāz pncipiat pprie effectiue: nec in quo-
 cūq: genere pncipy. ¶ Idem tamē suppo^m pot in se habe-
 re duas naturas: quarū altera sit pncipium actiui. z al-
 tera pncipiatuz. z ita est in potētia. hoc est potēs p pncipii
 actiui z in actu: siue actus ppter pncipiatū. Sed isto mō
 no consuevit cōmuniter accipi actus pro acto. Si autem
 potētia dicat relonem pncipy ad actu: vt ad aliud pñ^m in-
 trinsecū. tūc accipere q: in nullo vno supposito est vtrūq:
 ē accipere qd nulluz suppositum est sic pdicamētale. z ita
 nulluz suppositū erit compositū ex pncipio potētiāli z pñ-
 cipio qd dicit actus: qd est falsum. Si tādē po^o dicat re-
 lationē pncipy passiui ad pncipium actiui: qd dicit esse in
 actu. factiui: no autēz dicitur actus. tūc accipere qd nihil
 idē est in potētia z in actu no est nisi sub alijs terminis ex-
 primere istud: q: nihil idē est actiuiuz z passiui. z no ē p-
 batio a pōi. Sed ē pēctio: idem accipiēdo sub alijs ter-
 minis ad pbatiōem sui ipsius. ¶ Ad cōfirmatiōē de cō-
 trarietate agentis z patientis: licz ex dictis in qōne 6°. ad
 pñū ar^m p3. q: ibi stricte sumitur actus: quo etiā modo fm
 predicta nihil agit in sepōt tamē dicit q: sicut agēs assimi-
 lat sibi passum in fine. ita cōtrariatur sibi in pncipio actio-
 nis. Quādo autem equo ce agit no assimilat in fine forma-
 liter: sed virtualr tñ: q: tum enī ad esse formale effect^o tal-
 lis imitat causam no pprie assimilat. ita in pncipio cōtra-
 riā passio virtualr pro quāto habz in virtute formā aliaz
 formaliter contrariā forme passi. Et talis cōtrarietas suf-
 ficit ad actionem. sic tñ contrariatur actus viciōsi habi-
 tui vtuoso: quē tamē corumpūt. p3. z. ethicou. ¶ Cōtra ca^o z.
 responsiōē istā que in hoc fiat q: acti^m est in actu vtuāli z
 idem est in potētia receptiua formalr illius ad quod est il-
 la vtu. Arguit tripl^r. ¶ Primo sic. qd ē in actu fm aliqd
 formalr nullo modo est in potētia ante actu ad actuz simi

lein. ergo nec qđ est in actu virtuali s̄m aliqd est in poten-
tia ad illud formali. añs p̄z: quia tūc duo actus eiusdē spe-
ciei possunt eidez iesse. p̄na pbat̄r. Tum qđ actus in quo
est alius virtuali p̄fectior est illo formali qui est in virtute
eius. qđ p̄fectit magis subm. ita tollit potētiā ad formale
magis qđ alius formalis. Tum qđ frustra videt̄ in fieri illa
perfectio formalis p̄babit̄ ista virtuali: quia per formale
nō fit perfectius illud qđ recipit qđ p̄us. Tum 3° qđ tunc vi-
deretur deus posse esse in potētia receptiua multarū p̄fe-
ctionū que sibi formali nō insunt: licz virtualiter insunt. sol-
etiā videret̄ eē in potētia passiua ad formas generabiliū:
quas h̄z aliquo mō v̄tualr. ¶ Scđo arguit̄ sic. actiūz qđ
cūq; imēdiate respicit passiūz tale in cōmuni. Et ideo re-
spicit per se qđlibet in quo reperit̄ rō talis passiui: sicut su-
pra pbat̄r in p̄mo articulo solonis: nullum aut̄ illoz que
ponūt̄ur actiua respectu sui h̄z rōnez actiui respectu passi-
ui alterius a se: qđ tñ est passiū eiusdē rōnis. q̄ nec est acti-
uum respectu sui. p̄batio minoris. aq̄ calida aliud frige-
scibile appropriatū nō frigefacit: s̄z calefacit. q̄ nō ē v̄e acti-
ua respo. sui: sic nec respicit̄ alteri. sic cognitua vel appe-
tū in alia po^a nō pōt cāre actus cognoscēdi r̄ appetēdi: que tñ
alia capax ē illius. ¶ Confirmat̄ rō ista: qđ vbi m^o est esse
actiū equocū: sicut de sole respectu generabiliū p̄z qđ eq̄-
uocatio agētis non tollit rōnes generales actiui que vidē-
tur esse agere tñ in aliud: et in qđcūq; aliud passiū appro-
ximatū. nō. sol se trāsmutat ad formā vermis: s̄m aliam
māim. et hoc quācūq; eq̄ dispositā r̄ approximataz. ¶ Ad
istud 2° cū arguit̄ qđ actiū equocū ageret in aliud a se: sic
agit in se. ¶ R̄s. qñ est essentialis ordo iter duos effect^{us}:
eiusdē agētis iquantū sunt ab ipso licz neutrū illoz sit cā.
alteri? nō tñ pōt tale agēs effectū posteriorē cāre nisi p̄us
nā causet effectū porē. R̄s. de porē parte radij r̄ posteri-
orē. tenēdo qđ totus radius sit imēdiate a lumine: v̄t a cā.
nūc aut̄ effectus cāndus in ipso in quo est p̄fectio actiua: r̄
effect^{us} cāndus in alio: v̄t in aq̄ calefacta sic se h̄nt. iō nō po-
test frigefacere aliqd nisi p̄us frigefaciat se. ¶ S̄z h̄rō
deficit: qđ aq̄ cā frigiditātē in alio per effectū frigiditatis
p̄prie nō per seipsam. ¶ Scđo. h̄rō nō se extēdit ad po-
tētiā apprehēsiuas r̄ appetitiuas. iō stude pro alia r̄sio-
ne: qđ assūptū ē verū de agēte actōem trāscūtē nō imānē-
tem. ¶ 3° arguit̄ p̄ instantiā: qđ fm dictas r̄sioēm dicere ē
oēm actiōem in aliquo eē a se equocū agēte. p̄nta qđ lignū
calefacit se: nō aut̄ ignis: s̄z ē tñ sine quo nō: sicut ponūt̄ ali-
qui de obo respectu potētie: qđ ē tñ sine quo nō respectu
actus. ¶ Confirmat̄ istud. nō. n. magis repugnāt actus r̄
po^a in vno qđ in alio. Si ḡalicubi reperit̄ actus cū po^a sine
repugnātia eoz vbiq; repiet̄. r̄ si alicubi neget̄ repugnan-
tia eoz vbiq; neget̄. r̄ tūc nihil v̄t eē p̄ qđ ip̄obet qđ qđli-
bet cū p̄ qđ est in po^a ad aliqd: est tñ in actu respectu eius-
dē in actu suffi^o ad agēdū illud. ¶ Iuxta hoc addit̄ qđ p̄n-
cipia meta^a qđ sunt v̄lissima nullo mō sunt in quocūq; pri-
culari negāda: p̄pter quācūq; difficultatē spālē icidentēz
Si. n. in vno negent̄. r̄ in oib^{us}. Et ita ex ignorātia vni^o cō-
clusiōis negarent̄ p̄n^a r̄ alie cōclusiones multe: quēadmo-
dū si qs ex aliq̄ ignorātia cōcederet idē posse eē albū r̄ nō
albū p̄mū p̄m^o simplr negat: qđ eadē est rō in istis r̄ in alijs
¶ Ad ista que difficultatē v̄t r̄ideri pōt. ¶ Ad p̄mū qđ cō-
sequētia nō valz. qđcūq; n. rō assignaret̄ p̄ ante de actibus
eiusdē rōnis p̄o p̄sequēte nō concluderet̄. de actibus
alteri^o rōnis. ¶ Ad p̄mā p̄batiōem cōcedatur qđ p̄cise su-
mēdo v̄trūq; actū. s̄ virtualē r̄ formale v̄tualis p̄fectior ē
qñ tñ est limitat^{us} nō ē ita p̄fectus: v̄t oēm potētiā subtr̄i ex-
cludat respectu formalis: qđ ille formalis aliq̄ p̄fectio est
in qđtū distinguī a v̄tuali. r̄ ita p̄m illū p̄p̄riū gradū eius
nō p̄ficere s̄ subm qđ h̄ret solū v̄tuali. p̄er hoc ad scđaz p̄-
bationem qđ p̄fectio minor non sup̄fluit in aliquo: qđ p̄ h̄z

maior ē p̄fectionē nisi illa maior oēs gradū p̄fectiōis cō-
ferret qđ h̄ret subm habēdo illā maiorē cū minore. r̄ p̄ nū
qđ est qñ illa maior ē limitata: qđ ois limitata minor est se-
ipsa cū alia. ¶ Cōfirmant̄ iste respōsiones. p̄z. n. qđ substā-
tia quecūq; p̄cise sumpta p̄fectius ens ē quocūq; accidē-
te suo p̄cise sumpto: nec tñ actus sube tollit potētiā ad ac-
cidēs: nec sup̄fluit actus: qđ substātia cum accitē p̄fectior
est qđ substātia sola. ¶ Ad 3^{am} p̄bationem p̄z. nā actus vir-
tualis in deo īfinit^{us} est: r̄ ideo si per īpossibile formalis in-
esset nullo mō eēt p̄fectior: qđ finitū cum īfinito nihil ma-
ius est īfinito solo. sed qđ addit̄ ibi de sole. r̄ ideo generalr̄
ex rōne actus virtualis r̄ formalis nūq; est repugnātia qđ
īfinitū eidē: quia tūc vbiq; esset repugnātia. Potest tñ vnus
eē in aliquo: cui alī repugnat ex alia cā. nō tamē qđ habet
aliū actum: sicut in p̄posito calidū esse formali repugnat
soli: qđ est p̄p̄ria qualitas corporis corruptibilis. r̄ per oīs
nō ē sol subz capax eius. Nec ignis capax albedinis qđ ē p̄-
p̄ria qualitas mixti: sed nō ideo ē sol nō capax caloris: qđ ē
calidus v̄tualr. p̄z. n. qđ saturnus qui po^a frigidus virtualr
nō magis est capax caloris formalr qđ sol. v̄t oīa talia ar^o
p̄cedūt s̄m nō cām: v̄t cām. Nā vbiq; vnus īfinit^{us} actus
um īest: r̄ alius nō potest īesse nō est cā īpossibilitatis: qđ
alī īest: s̄z ex alia cā spālī que si stare sine illo alio actu ad
huc esset causa eiusdē īpossibilitatis. ¶ Per hoc p̄z ad 3^{am}
s̄. ad instantiā illā. nā cōcedo qđ actus talis r̄ talis siue act^{us}
v̄tualis r̄ potentia ad formales oīno in nullo repugnāt: qđ
tūc vbiq; repugnaret̄. pōt tamē alterū illozū alicui 3° re-
pugnare cui alter īest: r̄ alicui 3° nō: r̄ alicui 3° v̄trūq; rep̄-
gnare. Et fm hoc qñq; n̄ pōt īesse: quādoq; v̄trūq; qñq;
hoc sine illo: quādoq; ecōuerso. ¶ Oz ḡ dicit̄: qđ tūc
nō restat. v̄t p̄bet qđ lignum nō calefacit a se: sed ab igne.
¶ R̄sio. v̄t īsti ex defectu argumētī ad p̄positū suūz di-
mittere partē opponētis: r̄ assumere partē respōdētis: īst
stinēdo īpossibile. ¶ Iaz. n. ad hoc vertit̄ disputatio: v̄t
cōtra talē solutiōē arguens. p̄bādo qđ lignum nō calefa-
cit se. ¶ Et dico qđ ad hoc nō accipere argumētū ex rep̄-
ugnātia actuum p̄dictorū in eodē sed aliud. Et ille p̄mis-
se p̄cise nihil cōcluderet̄ contra me in alijs: que dico a se
moueri. Qđ addit̄ de p̄ncipijs metaphysicis. verū est qđ
sunt v̄lissima: sed nullū illozū in alicūo singulari recipit ī-
stantiā. Signū enīz est sermonū verorū cōfesse se habere
his que apparēt: sed quomō dicitur illud esse p̄ncipiū ad
quod tot absurda sequunt̄. Nō credo qđ arist. posuisset ali-
quod complexū eē p̄ncipiū nō solum p̄mū: s̄z nec decimū:
ex quo in multis singularibus enīdētia absurda sequen-
tur. si etiā illud est p̄ncipiū p̄mū metaphysicū: qđ. nihil
idē pōt esse in actu virtuali. r̄ in potētia ad actū formales:
cuius ille virtualis sit p̄ncipiū effectiū. si inq; est p̄nci-
piū p̄mū metaphysicū. scio qđ illud non est in metaphy-
sica Az. scriptū. Si ipsi habuerūt aliam metaphysicā: quo^a
soli īsti talē ītellectum habuerūt qđ terminos īstius p̄nci-
pij capere poterāt: omnibus alijs non potentibus capere:
quia si caperēt terminos: r̄ istud esset: v̄t p̄ncipiū p̄mū
statim huic acquiescere: quod tamen multi non tñ non
capiunt v̄t p̄ncipiū. īmo dicit̄ simpliciter falsum p̄ mul-
tis eius singularibus. ¶ Ad 3^{am} p̄ncipale pro op̄ione p̄mā
de reionibus oppositis. dicendūz qđ sicut oēm est in solu-
tione. 3. q. hui^o. 9. articulo. 2°. alia est relatio p̄ducentis ad
p̄ductum. Alia p̄ncipiū actiū ad p̄ncipiū passiūm qđ am-
bo sunt p̄ncipia respectu eiusdē p̄ducti. ¶ P̄mū due re-
lationes nunquam insunt eidem sup̄posito. nihil enim se-
ipsū gignit: nam tūc quando non esset esset: sed nec sum-
dantur īste in aliqua vna natura limitata: quia natura li-
mitata nunquam se totam non diuisam communicat pro-
ducto sup̄posito. r̄ due relationes quādoq; possunt in
vno sup̄posito: et in vna natura fundari: quia sic relata

nō dependēt essentialr vnum ab altero: sed tñ accidenta
liter hoc vt faciat. illud vt recipiat aliqd ab isto: non vt sit
ab illo in pñis relonibus pductū fm illud qd est in crea
turis depēdet a pducēte ipse est eandē nām a se cēntia
liter depēdere. nō autē est iposibile idē a se dependere
quantū ad aliquā perfectionē accidentalez: siue fm quid.
C. Posset alr dici qd due relones reales opposite quādo
sunt eidez pñs illi sunt one relones disparte. puta duplex
respectus pñcipij respectu eiusdē pñcipiati quā forte con
sequitur reto mutua pñcipij ad pñcipiuz. C. Sed bec rñō
duo dubia supponit. vnū qd ille disperate sunt pñes oppo
sitis. Aliud qd talis pñitas aliqd facit ad hoc: vt opposite
possint iesse. Si. n. ex se repugnarēt etiā disperate alie illā
repugnātiā nō tollerent. C. Potest ergo dici qd sicut na
tura oīno illimitata potest ēē fundamētū relationū oppo
sitarū pñmarum productis r pducti: licz nō cause r causa
ti. qz tūc idē a se essentialr depēderet. ita natura aliqua
liter illimitata pōt ēē fundamētū duarū oppositarū ista
rum z^{or} que min^{us} repugnāt: quelibz aut natura que cuz b^{is}
qd ē receptiua alicui^{us} pñctiois: ponit etiāz actiua respectu
eiusdē. ponit aliquo nō illimitata in qñtuz pñet illam vir
tualr. iō rē. C. Cōtra illud arguit. opposita omnia icludūt
pñdictoria. ergo si eidez sunt relones opposite eidez ierunt
pñdictoria. C. Itē. z. pñfycor. mā nō coincidit cū alyis cau
sis: nec in idē spē. nec in idē nūero. C. Ad pñmz pñt dicit qd
relatiua nō icludūt repugnātiāz. vñ relatiua sunt: s3 rōne
fundamētōz iter qd ē cēntialis depēdetia. Alr dī qd alia a
pñdictorijs nō sunt formalr opposita: nisi in abstracto. ma
xime si dīa ēē siml nō sit pñdictio. vt qdaz dicit. C. Ad z^m
intē de mā ex qua nō in quare efficiēte quocūqz. vel si de
mā quacūqz. tūc de agēte vñiuoco: nō de vtroqz generalr
simul. De mā ex qua satis vñ A2. loq: quā ponit cām vnā
in nālibus. De alyis que adducūt fm pñā opionē in spe
ciali pñs dēn ē illa iprobādo: s3 in alyisbus tāgunt aliq
pñtiones ad quas restat rñdere: cum adducūt dēn Aristo.
S^{or} pñfycorū de grauī z leui. b^{is} euit pñt exponit de grauī
in qñtū cōsiderat pñse vt nālī mobile: nō autē vt bñs pñm
actiūū monēdā. sic. n. ē in pñ^o accñtali ad mouere: sic sciēs
ad speculari: z quō idē rē ē pñm^o actiūū ex quo: hoc ē mobi
le nālī aliud tñ rōne: tactū ē in. 7° in qñō d rōnib^{us} semia
libis. rōnes autē in. 8° pñfycor. nō pbāt simplr qd graue
nō mouet se: s3 nō mouet se agēdo vñiuoco: vel nō sicut
aial: qz nō b3 pñm^o siltēdi suū motū: nec ad dñas dñas mo
uet se: sicut aial. ita qd illa ar^o aliqd cōcludūt de vitare z i
telligēda sunt s3 determinatiōem ei^{us} sequentē: sicut in alyis
locis. vbi arguit: r postea determinat. C. Ad illud qd addi
tur de motū aialū pñt bñ pñcedi qd aliq ps gescēs localr al
terata tñ mouet localr alterā partē sibi iunctā pellēdo.
z deide mouet a pñmo pulsū trabēdo. z sic qd ille mor^o non
fit a moto nisi p partē. et ille ptes trabēs z pellēs sunt due
partes cōmō nō ps supior cor^o. z iferior in saltu: sicut p.
bas supra. C. Postea adducit A2. de. iō. de aialibus de se
mine b^{is} expo^o fm quādā excellētiā actiōis ex pte seminis
maris. nō qd illud pñse agat. Tuz qz quō tūc fer^o qñqz assi
milat matri. Tū qd eiusdē spē est semē vtrūqz. actio seq
tur formā. Tū qz. 7. bui^o. ca. 6. equ^o z asina quodā mō sunt
mulus. C. Ad illa qd adducūt de cognitiuis. pñ rñō si po
nāt: ita potētiā qd oīm ēē actiūū respectu actus cognoscē
di. C. Ad illud de accñte cōi nō cōcludūt r cognitiuas te
nēdo pñdictā sñas. C. De appetitū rōnali rñr in seqñti qd
ne quō est sufficiēs causa sui accñtis cōis. C. Ad auctori
tatem A2. 3. de aia. dī qd appetit^o si intelligit de rōnali mo^o
metaphorice. mouet aut pñe effectiue: nec ē icōueniēs qd
illa bze illa eguocet moueri. ita iuenirent ex^o multa in
libris ei^{us}. i. pño pñfycor. pñma p^o. nō sunt ex alyis: nec ex
alterutris: sed oīa ex ipñis. quomō sumet ex vñiuoco si bñ

videantur pñtiones istorū membroy. C. Confirmat illa
rñsio i. z. metaphy. ca. 4. a. mouet vt amātū z desideratū. T. c. 36
finis. s. Sed hoc ē mouere metaphorice: qz finis iquantūz
finis nō est efficiēs. ergo moueri sibi correspōdēs ē moue
ri metaphorici. C. Per b^{is} rñr ad auerroy in cōmēto sup
illud. i. z. supra allegatū. qd fl3 dicit: nec in hoc exponit A2.
q nec ibi nec alibi iuenit ponere qd amātū duplr mouet. i.
pñe z metaphorice. De b^{is} qre in. 6. in qñō de vno.

Ad argumenta pñcipalia. C. Ad auctoritates

A2. b. p3 qd soluit seipias: qz. n.
addidit iquantū silt natū: qz ab^o nōluit dīe nihil mouet se
ipsum: sed cū determinariōe inquantūz rē. z sumit simul
natū pro idē. vt p3 p pñtione. vñuz. n. z nō aliud. z sic in
dīfōne potētie actiue nō posuit ab^o trāsmutādi aliud: s3
addidit: aut inquantū aliud. C. Ad z^m dico qd bito termino
agēs nō agit: nō habito etiāz r ipediri pñt: ne agat per vñu
tem dñā fortiorē. Si etiā nō est tota cā actiua: s3 aliud cū
ipso si illud aliud nō assit. nō agit. si etiā nō b3 in qd vel cir
ca qd agat nō agat. Si iterū alia actio nālī supponat sue:
illa nō posita nō agat. Si tandē ē liberū ex se potēs nō age
re. vno istorū sex modorū pñt saluari de quocūqz motiūo:
quare nō semp mouet se. Exemplū pñi. graue quādo ē in
cētro. Ex^o scdā. aqua buliens pñte igne calefaciēte nō fri
gefācit se. Ex^o terty in cognitiuis. tenēdo r potētiā
agere. Ex^o quarti z qñti. nihil itelligens nihil vult cōiter.
Ex^o sexti. itellēctū oñdēre aliqd volūtas pñt illud nō vel
le. Et sic generalr p3 solo illius argumēti.

C. Palā quia z potētiarū alie crūt irrōnabiles
alie cuz ratione. quapropter oēs artes z sciētie
factiue potētie sunt. T. ex. comment. III.

Questio. XV.

Trum differētia quas assignat arist.
inter potētiās rationales z
irracionales sit cōueniens. i. qd ille sunt op
positozum alie vñius oppositi. C. Argui
tur qd non. pñmo de rōnalib^{us} sic. bñs poten
tiā pñt illud cui^{us} ē illa pñ^o. ergo possz ali
qs in opposita. C. Dī sicut vñ arist. rñdere T. c. 3. z

in līa: qd nō b3 potētiā faciēdi opposita silt: licz habcat po
tētiā siml ad opposita. C. Cōtra. in isto nūc in quo ē vñū
oppositū: qro an possit in codē nūc aliud inēē: aut nō. si sic
habet pñtū: vt vñ. qd opposita simul. Si nō. ergo poten
tia ista in hoc nūc non est nisi vñius oppositi. C. Item. z^o
sic. non ē potētiā que nō pñt in aliqd. illa autē qd est oppo
situm cū nō possit simul in opposita nō vñ posse in aliqd:
nisi determinet: sicut arguit in līa. in. 4. cap. determinata T. c. 10.
aut nō videt esse nisi vñi^{us}. ergo in qñtuz pñ^o tñ vñ ē vñius.
C. Itē 3°. si sic. tūc seqrēt qd volūtas posset in oppositū fi
nis: r posset in malū sub rōne mali: sicut z in opposita isto
rum. qñs silt: qz in. i. z. b^{is}. ca. 8. dicit Arist. liberis nō licz qd T. c. 52.
contingit ferre rē. Cōtra aliud mēbz. i. de irrōnalib^{us}. pñ
mo sic. sol pñt in oppositos effectus in istis inferiorib^{us}: dis
soluit. n. glaciē z pñstringit lutū: tñ potētiā eius ē irrōnalis.
C. Itēz ifra. ca. 7. vult philosoph^o qd omnis potētiā est cō T. c. 17.
traditionis. z declarat etiā in actiuis. C. Item rōnalis s3
arist. nō opponit esse oppositoz per se. Sed vñi^{us} per se vt T. c. 3.
habīt: alterius per accñs: vt pñtationis. sed potētiā irratio
nalis sic pñt ēē oppositum. frigus enīz est causa per acci
dens calozis. z pñcicus pilā ad parietē est causa refilitio
nis. ergo nō est differētia dicta pñueniēs. C. In oppositum
est philosophus in littera.

Ad istam qñōē tenēdo dñas esse bñ assignatā
pñmo vidēdum ē quō sit intelli
gēda. deide que sit eius cā. C. De pñmo sciēdi est. qd poten
tia actiua cñuicūqz ē: siue actiōis siue termini pducti. sic

T. c. 70

T. c. 3.

io. r. 19.

T. c. 10.

T. c. 52.

T. c. 3.

T. c. 3.

T. c. 28.

T. c. 42

ē illi q^o manēte nā eadez nō pōt ipsa esse actiua alteri? q^o cui? ex se pōt. frigiditas. n. manēs frigiditas nō pōt esse caloris actiua: nec elicitiva calefactiōis si nō est de se actiua: q^o q^oq^o circa ipsas fieret: licz aliud posset aliqd facere ad eē caloris: nūq^o frigiditas faceret ad h. illa ergo po^o actiua dē eē oppositio situe p^oriorū: siue p^odictiozū p^oductionū q^o manēs nā vna hz terminū primū sub quo pōt vtrūq^o oppositū eque cadere. S^o illa ē oppositaz actionū q^o manēs vna est sufficiēs elicitivū taliū actionū. Et si actio po^o p^opric actiue dicat^r ac^r: sicut expositum ē q^one. 4. ad 3° argumētū. tūc omnis que est oppositaz actionū est oppositū actoz. nō ecōuerit: h^o aut debz itelligi q^o potentia sit oppositū actionū. seu actiōis z negationis ei^o. sicut patet in 2° articulo. z vocat^r h^o po^o actiua: nō ipsa relo que nūmerat^r sūm nūmez correlatiōzū. Sed nā ab^o que ē relo num pluriū q^o sunt ad oppositos effect^o p^opriū fūdamētuz.

De secūdo

videt^r A^oz. cām dicere ponere talē: q^o forma nālis solū mō ē principium assimilādi vni opposito silitudine nāli: sicut ipsa est ipsa z nō opposita. forma aut itellect^o puta scia est pncipiū assimilādi oppositis silitudine itentōali: sicut z ipsa est virtual^r silitudine oppositorū cognitorū cū alteruz p^oriorū icludat p^ouatiōem alterius: agēs aut illius est actiū q^o pōt sibi assilari sūm formā q^o agit. iō v^o A^oz. ponere dictā d^oriam.

Sed illa ratio

multipl^r improbat^r. p^orior: q^o forma nālis pōt esse p^o assimilandi virtual^r opposito. p^o de sole. 2° q^o solū modo itellectū v^o sciam ponere videt^r potētia rōnālē: q^o sūm ē: vt post dicemus. ¶ Hoc etiā expressius ponere videt^r in. 4. ca. vbi cōcludit q^o potentia rōnalis est oppositioruz. z nihil facit nisi determinet ad alterū illorū. z illud determinās dicit esse appetitū: aut p^oberesūm. ergo istā videt^r excludere a ratōe po^o rōnalis: vt ipsa est oppositorū. Et expressius p^o p^o sequētia. vbi v^o dicere q^o rōnalis sic determinata necario faciet. sicut z irrōnalis ex se necessario facit. Videt^r ergo simpl^r: q^o nō sit potētia rōnalis illud aggregatū ex itellectu quem ponit esse oppositoruz. z ex appetitu determinante quem ponit necessariū ad hoc q^o aliqd fiat. ¶ 3° nō videt^r valere p^oratio q^o itellectus sit cōtrarioruz: licz p^ouatiue oppositorū q^o cōtrariū. z si icludat p^ouatiōem alteri^o. nō tamē p^ose: s^o est aliq^o natura positiva. z ita habz aliq^o cognitionē p^opriā sue entitatis: z nō p^ose alterum oppositū. imo per alterum oppositū tūm sūm quid cognoscitur.

Quantum

g^o ad 2° articulū p^omo videndus ē de dicta d^oria in se. z de itentōe Arist. circa ipsum. ¶ De p^omo sciendū est q^o p^oma distinctio po^o actiue est sūm diuersum modū eliciēdi operationē. q^o n. circa hoc vel illud agat. z si aliquo mō distinguar: aut distinctionez oñdat nō tū ita imēdiatē. nō. n. po^o ad obm circa q^o opat^r comparat^r nisi mediātē opatiōe quā elicit. z hoc sic vel sic. ¶ Iste aut modus eliciēdi operationē p^opriā nō pōt esse in g^oie nisi duplex. Aut. n. po^o ex se ē determinata ad agendū. ita q^o quantum est ex se nō pōt non agere quando non impedit^r ab extrinsecō: aut non est ex se dēteriata. S^o pōt agere hūc actuz vel oppositū actū. agere etiā vel nō agere. ¶ p^oma po^o cōmunit^r d^o nā. S^o cō d^o voluntas. Unde p^oma disio pncipiorū actiōzū ē in nām z volūtātē. ¶ Juxta q^o A^oz. in scō phyficoz. duas ponit cās mōietes pacci dēs. casum iuxta nām. z fortunā iuxta ppositū siue voluntatē. Si ergo hui^o d^orie querit^r cā: quare. s. nā est tūm vnius. h^o ē cuiuscūq^o vel quorūcūq^o sit determinate ex se est isti^o vel illorū. volūtas aut ē oppositorū. i. ex se indeterminata hui^o actionis: vel opposite fin actionis vel nō actiōis. Dicit pōt q^o hui^o nulla ē cā: sicut. n. effectus imēdiat^r ad cām imēdiatā cōparat^r p^o se z p^omo: z siue cā media. aliogn iretur in infinitū. ita causa actiua ad suā actionē iquantū ipsas elicit

videt^r imēdiatē se h^ore: nec ē dare aliquā cām. quare sic elicit nisi q^o ē talis cā. S^o h^o ē illd cui^o causa querebat^r. Si cut ergo calidū calefacit: q^o est calidū: nec ista ppositio est mediata: sed ē p^oma in 4° mō per se. ita z h. calidū ex se dēterminatē calefacit. silit illa. voluntas vult z volūtas non vult dēterminatē dēterminatiōe necessaria ex se. ¶ Cōtra ista obicit^r p^omo sic. ista ppositio ē cōtingēs. volūtas vult. si volūtas nō est ex se dēterminata ad volēdū: quō aut ali qua p^o cōtingēs ē imēdiata. ¶ Scōo sic: q^ore ponit ista dēterminatio in volūtate si nō pōt pbari per nās volūtatis. ¶ Ad p^omū rōn ex necessariū nō sequitur cōtingēs. ¶ Patet. accipiat^r aliqua cōtingēs. Si est imēdiata. habet^r ppositū. Si nō. dētur mediū. altera pmissa ad ipsas ē cōtingēs. alias ex necessariū siferret^r cōtingēs. ista pmissa cōtingēs si est me^o altera pmissa ad ipsam erit cōtingēs. z sic in ifinitum nisi stetur in aliq^o cōtingētē imēdiata. ¶ Cōfirmatur p^omo posterior. vlti^o. vult A^oz. q^o contingit opinari ppter qd. s. per imēdiatā. z q^o p mediata. ita in pposito. volūtas t. c. 4. 4. vult a. si nō est cā iter extrema habet^r ppositū. Si est causa. puta voluntas vult b. pcedet^r vlt^o alicubi stabit. vbi q^ore volūtas illud vult. nulla ē alia cā: nisi q^o ē voluntas. Et tū si illa vltima p^o cōt^r necessaria non antecederet sola ad aliquā cōtingētē. ¶ Ad 2°. a posteriori pbat^r. experitur enī q^o vult se posse nō velle siue nolle. iuxta q^o de libertate volūtatis alibi diffusius habet^r. ¶ Scōo dubitat^r circa p^odicta quō reducet^r talis cā ad actū si dēterminata est ex se ad agendū z nō agēdū. ¶ R^oio. est quedā dēterminatio ifufficiētie: siue ex potētiatē z defectu acti^o: sicut mā non habet^r formā: ē dēterminata ad agēdū actionem forme. Est alia supabundātis suffici^o q^o est ex illimitatiōe acti^o vlt^o simpl^r vel quodā mō. p^omo mō dēterminatiū nō reducitur ad actū: nisi p^omo dēterminet^r ad formā ab alio. scōo mō dēterminatū pōt se dēterminare. Si enī pōt hoc. si haberet actū limitatū quāto mag^o si illimitatum: cū nullo tūc carcat: q^o fuit simpl^r pncipiū agēdi. alio q^o deus q^o ē summe dēterminat^r ad quācūq^o actiōem in dēterminatiōe illimitatiōis acti^o nō pōt ex se aliqd agere q^o est sūm. Ex^o hui^o ignis ē calefacti^o: nec q^orit extrinsecū a quo dēterminet^r ad agendū. si tūc n^o diminutiōe facta in pfectiōe caloris daret^r sibi pfectio frigoris quare nō ita ex se dēterminari pōt ad calefaciendū: vt pus. Ex^o plū tū illud nō est oīno simile sicut dicit^r rādēdo ad argumentū pncipale. ¶ Indēterminatio aut que ponit in voluntate nō est inaterialis: nec imperfectiōis iquantū ipsa est actiua: sed est excellētis perfectionis z potestatis nō all^o ad dēterminatum actum.

Sed quomodo

faciūt p^odicta ad itentū A^oz. q^o d^oriam dictā nō ponit iter nās z volūtātē. sed iter irrōnalē potētia z rōnalē. p rōnalē itelligēs solū itell^o v^o v^o f^o supra allegata. ¶ R^oio. itell^o z volūtas pōt cōparari ad act^o p^oprios quos elicit^r: vel ad act^o aliarū potētiarū iferiorū in gb^o quādā causalitatez habet^r: itellect^o oñdēdo z dirigēdo: vo^o iclinādo z iperando. p^oma cōpatio ē cēntialior. p^oz. Et sic itell^o cadit sub nā. est. n. ex se dēterminat^r ad itelligēdū. z nō hz in p^oatē sua itelligere z nō itelligere: siue circa cōplexa. vbi pōt h^ore cōtrarios act^o. Nō hz etiā illos in p^oatē sua assentire z dissentire in tūm q^o si etiā aliq^o vna not^o sit oppositorū cognitorū: vt v^o A^oz. d^ore: adhuc respcū illi^o cognitiōis nō ē itell^o ex se dēterminatus. imo necessario. tūc elicit itellectionem: si cut aliā que esset tūm vnius cogniti: volūtas aut ad p^opriū actū eliciendū oppositū mō ē hz: vt d^oriū est pus. vñ isto modo loquēdo ponūt^r tūm dūc pductiones in diuinis. z q^o itellectus est idē principium cū nā sūm hāc p^oma cōparatiōem nō v^o log A^oz. ¶ 2° cōparatio v^o q^osi accitilis. Tū q^o ad act^o aliarū potētiarū: non pparant^r iste po^o: nisi me^o

T. c. io.

T. c. 50.
z ide.

T. c. 3.
indē.

T. c. io.

T. c. io.

diantibus actibus pprijs: vt videtur qui pprijs pores sunt illis alijs. Tū quia specialr intellectus hoc mō nō habz rationē potentie actiue pprie dicte. et tactū est in. 7°. c. 6. q. 2. Et hoc modo videt Arist. loqui et ponere talē ordinē qd pmo regitur notitie aliquid aliquid oppositorū. Sed ista ex se ē insufficientis ad aliqd cāndū extra: qd vt arguit in. 4. ca. tūc faceret opposita. h nō vř sequi: nisi qd intellectus etiā cognoscēs opposita qđū ad illud causalitatis qđ hz respectu eorum sciendoz extra ex se determinatus ē ad illud cuius ē. et ita nō solū nō est rōnalis respectu actus pprijs: sed nec cōpletive rationalis respectu actus extrinseci in quo dirigit. ymo precise sumptus etiā respectu extrinseci est irrationalis. solūmodo aut fīm quid rōnalis in quātum pcepigitur ad actum notitie rationalis. Sequitur volūtas determinans: non sic qd ipsa potentia voluntatis ex se determinata sit ad vnum. et per h aggregatum: et ex intellectu oppositorum et volūtatē sit vni⁹: vt supra allegat. sed qd volūtas que ideterminata ē ad actū pprium illū elicit et pillū determinat intem⁹ quantū ad illā causalitātē quā habz respectu fieri extra. Unū Az. dicit. hoc aut dico appetitum: aut pberesim. i. electiōem. nō dicit aut vni⁹. s. potentia. Itaqz si potētia rōnalis dicat ab Az. intellectus: differētia dicta est intelligenda ē fīm supra exposita: sibi non p⁹ respectu actus pprijs: nec iquātum p actū suū cōcurrit ad actū potētie inferioris pēse sumēdo actū suū. Sed vtroqz modo cadit sub nā: cadit aut sub alio mēbro iquantū pimus per actū suū actibus volūtatis. Si aut itelligit rōnalis. i. cum rōne. tūc voluntas est pprie rōnalis. et ipsa est oppositorū: ita quo ad actū pprium qđ quo ad actus inferioris: et nō oppositorū modo nature: sicut intellect⁹ nō potēs se determinare ad alterū. Sed mō libero potēs se determinare. et ideo ē potētia: qd ipsa aliqd pot: nā pot se determinare. intellectus autem pprie nō est potētia respectu extrinseci: qd ipse si est oppositorum nō potest se determinare et nisi determinet nihil extra poterit.

Per dicta pot rrideri ad illa que supius allegantur cōtra viā Az. Ad pūmū respon deo de sole. forma nālis si ē illimitata et pncipiū oppositorum in materijs dispositis illoz ē ita determinate: sicut illa que ē vnius tñ est illius determinate: nā nō ē in prāte sua ad alterutrā istarū formarū non agere presente passio receptiū hui⁹ forme et illius: sicut nec esset si ēēt vni⁹ tñ. volūtas aut actiōis sue. siue circa hoc oppositū in qđ pot. siue circa illud nō pncipiū ex se determinatū: sed prāte ue determinatiū suū ad alterutrū. Et p hoc p3 quomō deficit similitudo supius posita de calore et frigore in eodez cōtēntis vnitue. nec breuiter aliqd pot ex⁹ cōueniēs oīno adduci: qd volūtas est p⁹ actiūū distinctuz d⁹ to⁹ gen⁹ pncipiorū actiūoz que nō sunt volūtas per oppositū modū agēdi. Et ideo satis vř fatuū vniuersales ppōnes de pncipio actiūo applicare ad volūtates. ppter hoc qd nō habeat instantiā in aliquo alio a volūtate. Sola. n. ē nō talis: nec iō negandū est eā ēē talē: qd alia nō est talis: qd p⁹ actiūū creatū capax est sine cōtradictiōe illius perfectionis quā attribuiūmus volūtati. s. qd nō solū determinet ad vnu effectum vel actū: qd multas hz in virtute. Sed nec ad aliqūē istoz determinat: quos in virtute suffi⁹ habz. Quis enī negat actiūū esse perfect⁹ quāto minus depēdens d⁹ terminatū et limitatū respectu actus vř effectus. Et si hoc cōceditur de illimitatiōe ad multos et cōtrarios effectus: cūz determinatiōe tñ nāli ad quēcūqz illoz. quāto magis si cūz pma ideterminatiōe ponit et secūda. hec. n. nobilior ē pti⁹ necessitate: sicut tactū ē in. 5°. in. q. mota. ca. de necessario. s. quō pfectiōis est in deo nihil necessario cāre. Si ergo ista perfectiō quāz attribuiū⁹ volūtati pncipio actiūo creato nō repngnat. et summū tale ē: volūtas sibi rōna⁹ est

attribuēda. et ista declaratio melior ē qđ illa pūa posita de calore et frigore vnitis. Scdm hoc pot illa rō qd vř poni in ista pertractari sic. si intellectus per eādem notitiā ē aliquo mō oppositorū: vt oñdens. ergo potētia actiua ideterminatior pot ēē excellētiōri mō oppositorū. s. vt ipsa vna existēs possit se ad vtrūqz illoz ostēfōz determinare. aliōgn frūstra videt data fuisse pot⁹ pma oppositorū: qd ipsa sine se cūda in nullū illoz posset. Ita qd ar⁹ sit a minor: nō aut a causa ppria. Sciētia. n. nō ē cā propria vřie pdicte. Ad 2^{am} nō exceptit Az. volūtatē a potētia rōnali: nisi vt p⁹ rā rationalis sumit icomplete. s. pro notitia oppositorū. S3 dicit istā icompletā nullius extrinseci esse causāz nisi determinatiōe facta aliūde. quero a quo fit ista determinatio p electiōem. nō nisi a potētia eligētē. et h vt distinguat contra rōnem. ratio. n. nō est determinatiua cū sit oppositorū: respectu quoz se nō pot determinare. nec multo magis aliud a se. aut si determinaret. hoc ēēt simul ad opposita: sic Az. arguit de agere. et illud aliud non necessario determinat ad istud oppositū: qd tūc intellect⁹ nec in potentia remota ēēt oppositorū. igit illud aliud p⁹ se determinat: et cū per actū suū fuerit determinatū pter determinat itellectum. Innuit ergo Az. qd illa potētia ē ex se oppositorum sic qd ē determinatiua suū ad alterutrū. per cui⁹ actū iam determinate elicitū ponit illā determinari respectu opis exterioris: qd erat ex se sic oppositorū. qd necessario nec potuit se determinare. Et ita oñdēdo 4° cap. quomō rōnalis T. c. io. potētia icōpleta procedit ad actū manifeste videt inuere et ideo. qd ē alia rōnalis cōpleta qđū ad illā dīam h posita. et qd ille due cū actibus suis cōcurrūt respectu effect⁹ exterioris ad quē nō est potētia p⁹ contradictiōis pprie in potētia exteriorē que ē rōnalis per participatiōem. Sed tota rō pot⁹ ad opposita formalr ē in volūtate. Ad aut subdit Az. T. c. io. qd rōnalis sic determinata necessario ē vni⁹ qd cōcupiscit pncipalr hoc faciet. T⁹ posset dici qd nō est verū de necessitate absoluta: sicut. n. aīs si est aīs. s. illud velle nō est necessariū. ita nec p⁹is si est necessariū p⁹is. si illud exteri⁹ facere ē necessariū. Si aut segtur necessario vult h extrinse cum. ergo nō impeditū facit hoc. tūc Az. nullū effectū poneret: nisi a causa pūa determinata ad ipm pūa natura qđ ipsum pducit. excepto solo velle: qd segtur appēhēdiōes oppositorū et determinat fīm ipz respectu sequētiū extra. Sic posset exponi illud qd est in fine ca. 4°. ppter qd n3 si T. c. io. opposita vult necessario faciet et. quare. n. nō segtur h de volūtate: et tamē pūa arguit in pncipio. c. de potētia rōnali. qd ipsa siml⁹ faciet. s. o⁹ vř bona dīa: qd sic faciet: sicut fa ciendi habz potētiā: nō autem sicut habz potētiā faciē di. potētia aut rōnalis icompleta ipsa ex se: vt dēū ē. ē naturalis respectu oppositorū. ideo qđū ē ex se nō tñ simul oppositorū: sed etiā oppositorū siml⁹. Et ideo si ipsa ex se faceret illa simul faceret cōtinua. ly. faceret cum non aū sic: sicut sol est oppositorum simul in diuersis receptiuis. et sil⁹ faceret illis approximatis. et si ēēt illoz eqlr et tñ modo aliqd idē passum eque receptiūū ambōz esset sibi approximātū nihil faceret: vel siml⁹ in illo opposita. ita h. T⁹ cōtra. intellectus nō est equalr oppositorū. ergo ageret f3 virtutem fortiorē. T⁹ Rō. per notitiā vnam que ē habitus et puationis nō est equalr istoz: sed hui⁹ per se: et illius per accidēs: sed p duas notitias positūas pot esse cā oppositorum. T⁹ Cōtra. quomō val3 pna Arist. de nō equalr. Non sic aut de volūtate. si enī ē oppositorū virtualr simul ē eorum: sed nō eozū simul: qd nō est eozū mō nature: s3 potēs se determinare ad alterutrū ante alterū. et ideo sic faciet. T⁹ Hoc mō posset forte 4° cap. exponi: qd multum esset p voluntate. licz aliquid videatur ibi contra voluntatem. T⁹ Sed cōtra. quare saltē vocat ita frequēter potētiāz rationalē intellectū. et hō sic volūtate: licz inuat fīm predicta.

pōt dici q' actus intellectus p'mus est cōior actui volūtatis
 7 nobis notior. **Az.** autēz de manifestioribus sepius locu-
 tus est. unde de volūtate pauca dixisse inuenitur: quamuis
 ex dictis eius aliqua sequatur in qbus p'nter dixisset si ita
 considerasset. **C** Tertiu cōtra **Az.** iductum verum celu-
 dit. f. q' notitia simplicis app'hefionis vtriusq' contrarij
 est p'pria sibi. 7 per speciem p'p'iam: notitia tamē discursiua
 quia vnum est p'us naturalr alio pōt esse p'ncipium cogno-
 scēdi aliquid de illo. 7 sic potest exponi illud p'mo de aīa.
 rectum est iudex sui 7 oblig. iudiciū. n. nō p'inet ad simpli-
 cem app'hefionē: sed ad collationem complexorū. quā-
 tum enī ad notitiā fm quid vnum pōt simplici app'hefio-
 ne app'hefēdi per speciem alterius: quātum. f. ad p'uationē
 quā includit: non quidem intra suam essentialēz rationē.
 sed concomitantē. **C** P'mo ergo modo contrariorū
 est notitia eadē vnius formalr 7 alteri' virtualr: sicut p'nci-
 piū 7 cōclusionū. 7 si aliqua volūtiō. puta forte electio pre-
 exigat iudiciū aliqd de eligēdo pōt vnuz cōtrariorū per al-
 terū cognosci: quo ad illā notitiā: licz illud iudiciū quan-
 doq' eligat. Scdō mō est eadē notitia contrariorū vnius
 fm qd alteri' simplr: 7 ista sufficit ad hoc q' volūtas velit
 alterutrū 7 riorū iquātū onidit per illā notitiā. 7 sic pōt
 in cōtraria. ergo 7 simplr: q' nō repugnāt ab'': nisi ratione
 p'uationis talis. nō aut in rōne volūtilis: vt videt q' vtrun-
 q' iquātum positiuū videt volubile. **C** Si dicat q' p'o' rō-
 nalis valz ad oppositā: nisi determinet ad vnu. 7 tūc non.
C Cōtra. ex hoc sequitur q' nō est orīa iter potentias rōna-
 les 7 irrōnales. q' tū ad hoc qd ē posse in opposita. p'ns est
 flm ex isto. 9. metaphycc. ergo 7 aīa. p'batio p'ne. p'o' irra-
 tionalis tā actiua q' passiua: vt ē p'or naturalr actui deter-
 minātē pōt in opposita: vt p' ex **Az.** 7 p'p'ia. 7 **Boc.** 6. cō-
 mētary super eundē. editiōe scda. vbi ponit ex' de aqua q'
 pōt frigidificare 7 calefacere. **C** Itēz si nō posset in opposi-
 ta q' est actui determinata. hoc ē in illo instanti. 7 pro illo
 nullus effect' actiua esset actui cōtingēs. p'ns est flm. ergo
 7 aīa. falsitas p'ns p' p'p'm p' p'p'ia. vbi vult q' bec p'
 positio est nēcia. omne qd ē q' est necesse ē ēē: q' aliqd est
 cōtingēter. p'batio p'ne. effect' nō dī cōtingēs in potētia:
 nisi rōne cāe potētis in oppositū. ergo nec in actu effect' cō-
 tingēs nisi cā actui cāns actui posset in oppositū p' illo nūc
 p'io quo causat ipm. Sed p' te tūc nō pōt: cū pro tūc sit de-
 terminata. ergo. **C** Si dicat effect' dicitur p'ingēs: q' po-
 test nō fieri. **C** Cōtra p'us nō fuit ens. ergo nec p'ius actui
 effectus cōtingēs. loqutur n. nūc de cōtingētia: put est mo-
 dus ēris in actu q' ē in actu. 7 p'io illo nūc p' quo ē in actu
C Itēz qd cōuenit alicui p' se 7 p'mo ei' oppositū nō uenit
 ei per se: nec p' accēs ipso ma'. aliq'n dem'ratio p'pter qd
 p'cludēs passionē de subo nō esset ex necessarijs. sed posse
 in opposita uenit p'o' rōnali fm se 7 p'mo: vt p'p'ia passio
 potētie rōnalis iquātum rōnalis: nā per hoc distinguit ab
 irrōnali. 9. metaphycc. g. 2. **C** Itēz. deus p'destinatū pōt
 nō p'destinare in illo 7 p' illo nūc p' quo p'destinauit nō ob-
 stātē determinatiōe volūtatis sue p' actuz p'destinati dī fm
 oēs. ergo determinatio nō tollit posse in opposita.

Ad argumenta

p'ncipalia. **C** Ad p'mū p' q' po-
 tētia rōnalis put dī voluntas
 est cōtrariorū nō simul fīdē: f'z pōt se determinare ad alte-
 rutrū nō sic intellect'. Cū arguit p'tra. possum nūc nō sedē-
 re nūc. supposito q' sedē. Dico q' in sensu cōposito p'posi-
 tio de possibili cōponēdo opposita ē falsa: q' notat poten-
 tiaz ēē ad opposita sit in sensu diuiso. Dicerēt aliq' q' quā-
 do ē sessio ē necessario. iuxta illud p'p'berib. Omne qd est
 q' est tē. 7 nihil p'io tūc potest: sed tūc p'io instanti p'ori q' est
 potuit nō fore nūc. Et isti nō vident q' possint saluare vo-
 luntatē nūc ēē potētiā ad oppositū eius q' est. hui' p'o'
 absurditas p'z. f. q' necessitas 7 cōtingētia nō sint p'p'ie cō-

ditiones entiu q' existūt: sed tūc necessitas 7 contingētia
 niq'z: q' q' nō ē: nec ē necēario nec cōtingēter. Quomō autē
 illa auctoritas p'mi p'ber. p' illis nō facit p'pter fallaciā cō-
 sequētis 7 figure dictiōis. 7 p'pter fm qd 7 simplr: p'liuz
 ēēt nūc explicare. **C** Pōt dici alr q' voluntas q' ē in aliq'
 volūtiōe. tūc cōtingēter ē in illa. 7 c' volūtiō tūc cōtingēter
 est ab ipsa. nisi enīz tūc nūq'z: q' nūq'z alias ē ab ipsa. 7 sicut
 illa cōtingēter iest ita volūtas. tūc est potētia potēs respe-
 ctu oppositi. 7 pro tūc in sensu diuisiōis. nō. f. q' possit illud
 oppositū ponere simul cū isto: f'z q' possit illud oppositū
 ponere in h' istāti nō ponēdo illud aliud in hoc istāti: qd tū
 aliud diuisim ponit in hoc istāti: 7 hoc nō neciō: sed p'tin-
 gēter. **C** Ad 2^m si arguitur de volūtate. dico q' illa pōt in
 actu nulla determinatio 7 in ipsa p'intellecta actui. ita q'
 p'ma determinatio 7 tpe 7 nā est in pōne actus. Et si tūc
 de ipsa accipiat in nihil pōt nisi p'us determinata: flm est.
 Si aut arguit de intellectu cognoscēte opposita. tūc verū
 est q' respectu extrinseci nō pōt aliqd: nisi determinet aliū
 dē: q' ex se est illoz p' modū nāc nō potēs se ad alterū de-
 terminare: vel g'ambo ager vel nihil. Et si de intellectu cō-
 cludat q' nō ē sufficiēs potētia rōnalis. cōceditur iuxta p'
 dicta. imo si sol per impole esset cū vtrūib' i'ferioib' siue
 volūtate nihil ynq'z sciret nisi cū determinate mō nāc. 7 nul-
 la esset potētia sufficiēs ad faciendū alterutrū oppositoz.
C Ad tertiū dicat q' potest h'c actū circa opposita q' sub
 sunt suo p'mo obo: q' q'tum ad actū volēdi ponit bonū ve-
 rū vl' apparet: nō est aut circa oppositū sui p'mi obiecti q'
 ponit malū iquātū malū. Sitr de actibus ponit q' oppo-
 sitos pōt h'c. f. velle 7 nolle circa illud in quo pōt aliqd in-
 ueniri de rōne p'mi obiecti vtriusq' act'. f. aliqd boni 7 ali-
 qd mali in fine vltimo nihil iuenit de malo. 7 respectu ei'
 videtur aliq' ponere q' nō sit potētia rōnalis. Sitr vñr po-
 nere q' per habitū aliqūe possit imobi' respectu aliorū
 aliquoz a fine vltimo. Dīcussidēz istoz. 7 an circa finem
 determinet ad velle. 7 circa malū inq'tū malū ad nolle. h'
 omitto querere. **C** Ad 4^m ar' de sole p'z supra ad respon-
 sionē ad p'mū obin contra **Az.** **C** Ad qntū dici pōt iuxta
 p'mū p'mi articuli q' frigus nūq'z facit ad ēē cā'': facit tamē
 aliqd: quo facto aliqd aliud pōt magis calefacere. puta cō-
 stringit: ne calor iterioz diffudat. 7 ita calor vnitus magis
 calefacit. **C** De p'iectione pile licz sit aliqua contrarietas
 in motu reflexo ad motū rectū quāta regrit inter vbi ter-
 minatiā motū localē: nō est tamē cōtrarietas formalis: q'
 violēter mouēs aliqd ad vbi mouet ad omne vbi possibi-
 le acgrī per illū motū. si i' directū pōt sic mō'. si nō redit.
 hoc donec factus fuerit mot' p'portioatus violēte mouē-
 tis. **C** Dec 7 alia quēcūq' in radys reflexis 7 fractis qua-
 lis est in rationalis cōtin'. 7 etiā ali' nullā talem indīas
 ponit in aliqua potētia irrōnali qualis ē in rō'. **C** Ad vl-
 timū absq' exceptiōe. oēs potētie passiue ex se sunt cōtra-
 dictionis: f'z si forma necessario ens necessario depēderet
 ad māz compositā: esset icorruptibile: 7 materia neciō ēēt
 sub illo actu: sed nō ex necessitate ex parte sui: f'z ex forma.
 Actiue vero sunt cōtradictionis. sicut exponit **Az.** p' adē:
 7 nō. Qz si itelligat de passiuo app'oximato 7 nō app'oxia-
 to. sic omnis actiua: cui' actio depēdet a passio potest ēē cō-
 tradictiōis nō ex se: sed aliūde. Si itelligitur de impe'. sic
 omnis actiua naturalis cor'ruptibilis est ipedibilis etiāz p'
 cāz naturalē aliā actiua: sed nulla naturalis ex se h'z possē
 oppositas actiones circa idē elicere: seu ex se agere 7 non
 agere quomō potētia rōnalis est cōtrarietatis vel cōtradi-
 ctiōis. Ideo illa p'positio nō facit cōtra itentiōem **Az.** as-
 signantis differentiam p'dictam.

C Explicunt questiones metaphysicales Fratris Joānis
 Scoti Doctoris subtilissimi ordinis Minorum.

Tabula

¶ Tabula. q. libri metaphyce Doctoris subtilis Scoti.

Refatio In qua exponit illa ppō.
Des hoies nā zc. Lar. z.

¶ Questiones pmi libri.

- ¶ **Utrum** ppiū subiectū metaphy-
ce sit ens iquātū ens zc. z.
- z. Utrum h sit vera. oēs hoies nā scire desiderāt. 7.
 3. Utrum prudētia sit in brutis. 8.
 4. Utrum ex experimētis generetur ars. 8.
 5. Utrum exptus solū nō hīs artē certī opere zc. ii.
 6. Utrum actus z omnes generationes sint circa singu-
laria. ii.
 7. Utrum metaphysica sit practica. iz.
 8. Utrum speculatiua sit nobilior practica. iz.
 9. Utrum ad metaphysicū iquātū talis per se perti-
net cōsiderare oēs gditates zc. iz.
 - io. Utrum vniuersaliora sunt nobis difficiliora ad cogno-
scendum. 14.

¶ Questiones secundi libri.

- ¶ **Utrum** pma pncipia cōplexa q sunt. de q libet
affir zc. sint nobis nālī zc. Lar. 14.
- z. Utrum difficultas cognoscendi res sit ex parte intel-
lectus nostri. 14.
 3. Utrum sube imāles possint itelligi a nobis zc. 15.
 4. Utrum sit necesse ponere statum in omni genere cau-
sarum. 17.
 5. Utrum sit pcedere in ifinitū in effectibus zc. 17.
 6. Utrum ifinitum possit cognosci a nobis. 17.

¶ Questio terty libri.

- ¶ **Utrum** genus predicetur per se de differen-
tia. Lar. 20.

¶ Questiones quarti libri.

- ¶ **Utrum** ens dicat vniūce de oibns. Lar. 20.
- z. Utrum ens z vñū significet eandē nām. 22.
 3. Utrum hoc principium. ipossibile est idem simul ēē z
non esse sit firmissimum. 24.
 4. Utrum iter cōtradictoria sit medium. 25.
 5. Utrum ps pōt supponere p toto cui ē pars. 26.

¶ Questiones quinti libri.

- ¶ **Utrum** finis sit pñm z cā. Et vtrū sit cā ipsi agē-
ti. Et vtrū maxima causa. Lar. 26.
- z. Utrū opz causaz particulare in actu singulare. zc. sit
esse z non esse. 27.
 3. Utrum necia habeāt cām sui esse. 27.
 4. Utrum disio vniū immediate posita sit pueniēs. 28.
 5. Utrum ens pñm se communiter diuidatur in. io. gene-
ra generalissima. 28.
 6. Utrū mēbra diuidētia distinguant essentialr. 29.
 7. Utrū possibile sit aliqua accidentia tñ numero dif-
ferentia esse in eodem subo. 30.
 8. Utrum hec sit ratio cōmunis poris: q pus est: qd est
principio propinquius. 33.
 9. Utrum ppiā rō gditatis fm q generalissimū sit di-
uisibilitas vel ratio mēsure. 33.
 - io. Utrum quantitas qua motus est quātus formaliter
sit tempus. 35.
 - ii. Utrum relatio sit aliqua res cui cōuenit modus cen-
di ad aliud. 35.
 - iz. Utrum philosophus conueniēter ponat. 3. modos re-
lationis siue relatiuorum. 38.
 - iz. Utrum 3. modus distinguatur a scōo. 39.
 14. Utrum idem referatur ad duo. 39.

¶ Questiones sexti libri.

- ¶ **Utrum** ista diuisio sit sufficiēs. scie in. 3. diui-
nam. physica: z mat^{com}. Lar. 40.
- z. Utrum de ente per accēs possit ēē scia. 43.

3. Utrum ens verum debz excludi a consideratiōe me-
taphysici. 44.

4. Utrum metaphysica sit de ente zc. 46.

¶ Questiones septimi libri.

- ¶ **Utrum** inherētia sit de essentia accidentis.
Lar. 46.
- z. Utrum substantia sit pñm omnium entium tcm
pore. 47.
 3. Utrum substantia sit pñm omnium entium in co-
gnitione. 48.
 4. Utrum substantia sit pñm omnium entium diffi-
nitione. 48.
 5. Utrum materia sit ens. 48.
 6. Utrum forma sit prior composito z materia: z vtrū
magis ens vtroq. 49.
 7. Utrū qd qd ē sit idē cū eo cuius est. 49.
 8. Utrum mā per se generetur. 50.
 9. Utrum forma per se generetur. 50.
 - io. Utrum compositū generetur primo z per se in omni
genere. 50.
 - ii. Utrum ratio philo sophi cōtra platonem de ydea va-
leat zc. 51.
 - iz. Utrum in materia rerum naturalū sit aliqua pars
forme generandi. 52.
 - iz. Utrum natura lapidis de se sit h. vel per aliquid ex-
trinsecum. 53.
 14. Utrum singulare per se itelligatur. 56.
 15. Utrum singulare sit p se itelligibile a nobis. 57.
 16. Utrum in rebus materialibus materia sit pars quidi-
tatis rei. 58.
 17. Utrum differentia diuisiua generis iferioris includat
differentiam diuisiua pnam. 59.
 18. Utrum vlt sit aliquid in rebus. 59.
 19. Utrum pceptus gñis sit alius a cōceptu dñe. 61.
 20. Utrum partes organice aialis habeāt distinctas for-
mas specie differentes. 62.

- ¶ **Utrum** accidens sit forma simplex. Lar. 63.

- z. Utrū forma accidentalis suscipiat magis z min^o. 64.
3. Utrum forma subalis suscipiat magis z min^o. 65.
4. Utrum ex mā z forma fiat per se vñm. 69.

¶ Questiones noni libri.

- ¶ **Utrum** potētia z actus opponātur. Lar. 70.
- z. Utrum opponātur relatiue. 70.
 3. Utrum sufficiēter diuidat po^o: vt est pñm zc. 72.
 4. Utrum descriptiōes potentiarum bñ assignētur. 72.
 5. Utrum potētia actiua z passiua iquantū pōr cēntialr
pncipiato includat cēntialr aliqū respectum. 74.
 6. Utrum potētia actiua fūdetur in quolibz ente. 75.
 7. Utrū relatio potētie actiue fundetur immediate in ali-
qua forma substāiali. 75.
 8. Utrum aliqua qualitas pñme spēi sit po^o actiua. 75.
 9. Utrum potētia possit terminari ad qdlibet. 75.
 - io. Utrum po^o passiua sit in quolibz ente. 76.
 - ii. Utrum potētia passiua possit terminari ad quodcū-
q ens causatum. 76.
 - iz. Utrum po^o passiua diuidat in naturalē z obediētiālē:
siue supnālē z violentā. 76.
 - iz. Utrum potētia passiua diuidatur in de qua siue ex
qua z in qua. 77.
 14. Utrum aliqd pōt moueri a seipso. 77.
 15. Utrū dñā quā assignat Az. iter potētiās rōnales z ir-
ratiōales sit cōueniens. sc. q ille sint oppositorum:
alie vñius oppositi. 80.

§ IN 35.

Subtilissimi Doctoris Magistri Joannis Duns Scoti
Ordinis Minorum. De primo omnium rerum principio Tra-
ctatus singularis ac prope diuinus Incipit.

Primum rerum principium mihi

ea credere sapere ac proferre concedat que ipsius placeant
maiestati: ad eius contemplationem eleuet mentes nostras.

CAPITVLVM

PRIMUM.

Domine deus noster Moysi seruo tuo de
tuo nomine filius israel pponē-
do a te doctore veracissimo sciscitasti: Sci-
ens quid de te posset concipere itellus moy-
salium nomine tuum benedictum referas respon-
disti. Ego sum q. l. x. 3. Tu es verus eē-
tu es totus esse: hoc credo. hoc si mihi esset
possibile scire velle. Adiuua me dñe ingrentē ad quantas
cognitionem de vero eē qd tu es possit pringere rō nra na-
turalis ab ente: qd de te p dicitur i choādo. ¶ Quāuis autē
entis sint plurime passionēs: qm consideratio valeret ad p-
positū prosequendū: Tū de ordine centiali tanq de me:
secundio pmo psequar isto mō. ¶ In pmo. c. quatuor di-
uisiones ordinis pmittā ex qbus colliget quot sunt ordies
centiales. Manifestatio vero diuisionis tot regit. pmo vt
diuidētia notificentur: et sic ostēdant cōtineri sub diuiso.
secundo vt diuidentiū repugnātia declaratur. tertio vt p-
bet diuidētia euacuare diuisionem. Primum fiet in hoc. c. alia
in secundo. hic igit diuisiones narrādo ponā rōnes diuidē-
tiū assignabo. ¶ Accipio autē ordinē essentialē nō stricte
vt qdaz loquunt dicētes posterius ordinari ad prius. Sed
prius vel pmiū esse supra ordinē. sed cōiter. put ordo ē relō.
equiperātia dicta de pōri respectu posterioris. et cōuerso
prout. s. ordinatus sufficienter diuiditur per prius et poste-
rius. Sic igitur quandoq de ordine: quandoq de prioritate
et posterioritate fiet sermo.

Dicendum igit pmo q ordo essentialis videt p-
maria sui diuisione diuidi: sicut equo
cum in equocata. s. in ordinē eminētie. et in ordinē depēdē-
tie. pmo mō prius dicitur eminētie: et posterius excessum. ¶ Et
vt breuiter dicat. Quicquid est nobilitas et perfectius fm
essentialiam est sic prius. hoc modo prioritas probat Aristō.
L. c. 15. 9. meta. actū eē pōre potētia. vbi illō prius vocat fm subam
et spēm. quēcūq ingt generatione sunt posteriora illa spe-
cie et suba sunt pōra. scdo mō prius dicitur a quo aliqd depen-
det: et posterius qd depēdet ab illo. ¶ Huius pōris hāc in
telligi rōne: quāz etiā Arist. 5. meta. testimōniū psonis oī-
dit. prius fm naturā et essentialē illud qd contingit esse sine
posteriorē: nō cōuerso. qd ita itelligo: qd licet prius necario
esset posterius: et ideo sine ipso eē nō possit. hoc tamē nō est:
qd ad eē suū egeat posteriori: sed cōuerso: qd si ponat non
eē posterius. nō minus prius erit sine iclusione cōtradictio-
nis: nō sic cōuerso: qd posterius egeat pōri: quā idigentiā pos-
sumus depēdentiā appellare: vt dicamus. oē posterius cē-
tialiter a pōri necessario depēdere: nō cōuerso. Is quādo-
q posterius? necessario sequat illud prius. Et quāuis ista pos-
sint dici prius et posterius fm subam et spēm: sicut alia dicta
sunt: tamē ad distincte loquendū dicuntur prius et posterius
fm depēdentiā ordine s. eminētiā in diuiso manēte sub-
diuidēdo ordinē depēdētie: qd depēdens aut ē causatū.
et illud a quo depēdet est cā eiusdē: aut depēdēs est cātum
remotius alicuius causae. et illud a quo depēdet est cātū p-
pinquius eiusdē cāe. ¶ Ratio pmi mēbz huius diuisionis scde
satis nota est. Et q illud cōtineat sub diuiso. p. 3. n. qd cā qd
causatū. et q cātū essentialr depēdet a causa. et q cā est a qd
essentialr depēdet fm rationē suprapositā pōris h diuissi.
¶ Sed scdm mēbz huius secunde diuisionis. nec in se p-
nec quāq sub diuiso ptiñet. ¶ Primum declarat sic. si eius

dem cāe sint duo effectus: quorū vnus prius et immediatius na-
tus est cāri ab illa causa. alius aut nō nisi isto immediatoze
iam causato: dico im alius esse posterius causatum respectu
eiusdē causae: et immediatoze iā causatū prius cātum. h est rō
huius mēbz. ¶ Ex hoc secundo oīdo qd ptiñetur sub diuiso
q. s. effectus remotior depēdet essentialr a ppingoze. tum
qd nō pōt esse illo nō existēte. tū q illa causalitas cāe respi-
cit illa ordinate. ergo et cōuerso illa hnt ordinē essentialē
iter se: vt cōparatur ad tertium qd ē cā ambozū. ergo iter
se absolute. tū tertio: qd cā talis nō itelligit eē ex se: nisi cā
ppinqua solius effectus pmi. et illo non cātō itelligitur:
quasi remota causa respectu alioz. Sed illo iam cātō itel-
ligitur vt pxiima respectu secundi. a cā aut remota precise
i quantū remota nō est causatū. ergo scdm depēdet a cau-
sa: que posuit ipm ppingus i esse. ergo ab eē ppingioze.

¶ Illius secunde diuisionis vtrūq membrū subdiuidit. sub-
diuidēdo pmo scdm: qd iā p dicitur s. sonat. Nā prius qd ē cā-
tum. ppingus causae: nō tū dicit qd est ppingus causae. pxi-
me vtrūq: sed etiā remota. puta si pxiima cā vnus causatū
sit a. que nō sit aliquo mō causa alterius. s. b. s. aliq alia cā
pōt est causa b. pxiima. et remota causa illi: cui? alia cau-
sa est pxiima. Adhuc iter ista causata erit ordo essentialis:
vt cātū pōris ad posterius causatū. Et si cālitās cāe cōmu-
nis ambozū fm essentialē ordinē illa respiciat vt causata.
¶ Secundum membrum huius diuisionis minus videt-
ur esse sub diuiso. hoc antez sic pbatur. Nam vtrūq cau-
satū respectu tertii qd ē causa istozū essentialr ordinatur.
ergo et iter se. ¶ Tūc etiā causa pmi. q. remota cā itel-
ligit respectu posterioris pōre nō causato. ¶ Tūc etiā po-
sterius nō pōt esse sine pōri. ¶ Primum membrū scde diui-
sionis qd ē causa famose subdiuidit in. 4. causas satis no-
tas. finalē. efficiētē. materialē et formalē. ¶ Et posterius
sibi oppositū similr subdiuidit in. 4. sibi cōrēspōdētia. s.
in ordinatū ad finē: qd vt breuiter loquar dicat finitum:
et in causatū ab efficiētē qd dicat effectus. et in causatum a
mā: qd dicitur materialū: et in cātū p formā qd dicitur forma-
tum. ¶ Ratiōes diuidentiū huius diuisionis hic transeo.
qd alibi diffusius hec tractauit: et ferius quādoq tangetur
quando materia id requirit.

¶ Huius articuli fructū summātū colligo. Ordo centialis
per sex ordines diuidētes euacuatur. s. per quatuor ordines
causae ad causatū. et per vnū causati ad causatū cōprehēdē-
do hic sub eodē duo mēbra tertie diuisionis. et per vnū emi-
nēter ad excessum. hāz diuisionū ostensio duo adhuc oī-
di regit. s. qd mēbra cuiuslibz iter se repugnēt. et q euacu-
ant rōne diuissi: que duo in sequēti. c. quantū opus erit ad
ppositū: ostendet: et in quo etiā quedā generales pponēs
necessarie pponēt. Et p dicit ordines et extrema fm ne-
cessariā vel nō necessariā concomitantia cōferentur: qd of-
ctoꝝ cōparatiōes ad sequētia bene valent.

Conclusiones secundae capituli sequentis ADDITIS.

¶ Nulla oīno res essentialē ordinē hz ad se. 2do. p.
¶ In quocūq ordine centiali ē circulus ipolis. 2do. 2.
¶ Qd nō est posterius priorē nec posteriorē. 2do. 3.
¶ Qd nō ē finitū nō est effectum. 2do. 4.
¶ Qd non est effectum nō est finitum. 2do. 5.
¶ Qd nō est effectum nō est materialū. 2do. 6.
¶ Qd nō est materialū nō est formatum. 2do. 7.
¶ Qd nō ē causatum a causis extrinsecis nō est causatū a
causis intrinsecis. 2do. 8.
¶ Quatuor genera causarum in causando idem essentiali-
ter ordinantur. 2do. 9.
¶ Si duo cōparantur ad eandē causam: aut igitur proxi-
mam aut remotam. 2do. 10.
¶ Nō oē causatū cāe propinquus ē cā cāi remotioris. 2. it.

De primo principio

C Nihil depēdet essentialit̄ nisi a causa vel a causato p̄p̄in/
quozē alicuius causē. 2do. 12.
C Nō oē excessus depēdet eēntialit̄ ab eminēte. 3°. 13.
C Nō omne depēdens est excessum ab illo a quo depen/
det. 2do. 14.
C Nunq̄ pl̄alitas ponēda est sine nēcitate. 2do. 15.
C Omne finitū est excessum. 2do. 16.

TIO

C De dictis quatuor diuissibilibus ostēdēdis. 7de extremis
dictoz ordinū eēntialū cōparādis h̄ p̄seq̄. CAP. II.

Deus noster qui doctorē venera/
bilem Aug^m. de te trino seriose
scribentē infallibiliter docuisti qd̄ ipse in p̄mo de
tri. scripsit dicēs. Nulla res oīno est que seip̄s
vt sit gignat. Nōne tu nobis eque certitudina/
liter ip̄ressisti hanc similit̄ veritatem.

p̄ma 2^a

C Quia nulla oīno res eēntialē ordinē h̄z ad se.

C Nam de ordine eminētie qd̄ impossibilis q̄ idē seip̄s ex/
cedere fin̄ perfectionē essentialē. De alijs sex ordinibus.
qd̄ impossibilis q̄ idē a se depēdere q̄ sine seip̄so posse eē h̄z
itellm̄ hui⁹ sup̄ius assignatū. hoc ē cōsonat veritati.

2^a 3^a

C Quia in quolibz ordie essentiali est circulus
impossibilis.

C Quia q̄cqd̄ est p̄us p̄iori. est p̄ius posteriori. sequit̄ op̄/
positū p̄m̄ ex sc̄da negata. Idē etiā erit p̄us 7 posteriori⁹ eo/
dēz 7 perfectius 7 minus perfectū codē. 7 depēdens 7 in/
depēdens respectu eīusdē. que lōge sunt a vero. hūc circu/
lum excludit A^z. a demonstrat̄ionibus. p̄ posteriori⁹. nec
minus impossibilis est in rebus. **C** Juxta hāc secundam re/
gulam explico quandam que a p̄ma probatur. 7 in ipsa sa/
tis icluditur. quia i⁹ferius vtar ipsa.

2^a. c. 6. 7
inde.

3^a 3^a

C Quod non est posterius p̄iori nec posteri/
us posteriorē.

C Sequit̄ ex affirmatiua dicta. ex ista seq̄ illud qd̄ non
depēdet a p̄iori. nec a posteriori. **C** Et vlt̄ra. qd̄ nō est cāu
cāe p̄oris nec posterioris. q̄ posterior in cādo depēdet a
p̄iori cānte. Jam te deo duce dictos sex ordines ad iuicem
cōparemus. Et p̄mo. 4. ordines cause ad cāu. **C** Istoz
tamē differentia vel in diuisione sufficiētia. q̄ satis nota
videt̄ vtrūq̄. hic p̄termitto p̄sequit̄. q̄ plūx posset esse.
nec ad p̄positū necessario regit̄ur t̄m mō dictos ordines
quantū ad cōcomitantia vel cōsecutionē ex parte causati
in sex cōclusionibus comparando.

4^a 3^a

C Quod non est finitum nō est effectum.

C Probat̄ p̄mo sic. q̄ qd̄ nō est ab aliqua cā efficiēte non
est effectū. quod nō ē ad finē nō est a cā per se efficiēte. er/
go 7 cā. maior p̄bat̄. q̄ in nullo genere per acc̄is est p̄m̄us.
qd̄ Arist. satis exprimit. 7 p̄hy. vbi casu 7 fortuna tāq̄ cau/
sis per acc̄is p̄ores ponit nēcio nām 7 itellectus tanq̄ cās
p̄ in illo genere cāe. qd̄ aut nō est a p̄iori. non ē a posteriori
ex tertia iā p̄missa. Et loquor de his que solū sunt p̄pe ef/
fectibilia. p̄z ergo maior. minor sic p̄batur. Agens per se.
oē agit p̄p̄ finē. q̄ nullū frustra. qd̄ A^z. in. 2. p̄hy. oeteriat
de nā de qua minus videt̄ q̄ agit p̄pter finē. q̄ ars. ergo
tale nihil efficit nisi p̄pter finē. Probat̄ cōclusio p̄ncipalis
sc̄do sic. finis est p̄ma cā in cādo. 7 ideo ipsum dicit A^{uic}.
cām causari. qd̄ etiā p̄bat̄ rōne. quia enī finis mouet me/
taphorice. vt amatus. ideo efficiēs efficit formā in mā. nō
aut mouet finis. vt amatus. q̄ aliq̄ causa causat. Est ergo
finis p̄ma cā essentialit̄ in cādo. hoc etiā sic p̄bat̄. Aristō.
5° metaphy. finē esse cām ostēdit. quia per ipsum respōde/
tur ad q̄onem factā p̄pter qd̄. que qd̄ q̄rit cām. ḡ cū p̄ ip̄m
s. finē dē p̄m̄ p̄pter qd̄ ip̄e erit p̄ma cā. Assumptū p̄ba/
tur. Quēsto enī quare efficit respōndetur. quia amat vel
itendit finē. nō econuerso. **C** Ex p̄mitate finis tripliciter

2^a. c. 66.
7 circū.

2^a. c. 49
si. 7. 75.

2^a. c. 2.

iam oīsa sequit̄ cōclusio p̄ncipalis. q̄ cuius cā nō est p̄or
nō ē posterior. iuxta regulā tertiā p̄missā.

C Quod nō est effectū non ē finitum.

5^a 3^a

C Probat̄ sic. q̄ finis nō est cā nisi quantū ab ip̄so tanq̄ a
p̄ore essentialit̄ depēdet esse finitū. p̄z. quia quolibz cā ē sic
p̄or quantū cā. non aut depēdet finitum quantū ad esse
a fine vt sic p̄or. nisi quantū finis vt amatus mouet ef/
ficiens ad dandū sibi eē. ita q̄ sicut efficiēs nō daret eē in
suo genere. nisi quantū motus a fine suo mō. Ita finis nō
daret eē finitū nisi mediāte efficiēte amāte finē. 7 dante
esse finitū in sua causalitate. Nihil igit̄ causat finis. nisi qd̄
efficit ab efficiēte amāte finē. **C** Dic sequit̄ cor^m. nō tacē
dum. s. q̄ imaginatio falsa est de fine dicentū q̄ illud ē cā
finalis entis finiti vel effectū. qd̄ ē opatio vltima. vel obm
qd̄ per istā op̄ationē attingit̄. Si itelligitur q̄ tale iquā
tum tale. si quantū attingit̄ est cā finalis. falsum est. q̄ il/
lum p̄sequit̄ esse effectū vel finitū. nec eē finitū depēdet eēn/
tialiter 7 ab illo iquantum tale. Sed p̄ficē illud. p̄pter qd̄
amatum ab efficiēte efficiens facit aliquid esse quod ordi/
nat̄ ad amātū. illud iquantū amātū ē cā finalis finiti. Quā/
q̄ t̄m obm op̄ationis vltimē ē tale amātū. rōne cuius ē fi/
nalis cā. nō q̄ terminus op̄ationis talis nature. sed q̄ ama/
tus a cānte illā nām. t̄m op̄atio alicuius vltima. vel qd̄ p̄
ipsam attingit̄ q̄nq̄ d̄r finis. q̄ vltimūz 7 aliquo mō op̄i/
mū. **C** Et ita habet aliquas cōditōes finis. Nō ergo A^z.
poneret itelligit̄as p̄p̄ie h̄re cām finalē 7 nō efficiēte.
sed vel t̄m finē extēdēdo finē ad obm op̄ationis optime.
vel si p̄p̄ie daret 7 efficiēs. nō qd̄em per motū. nec p̄mu/
tationē. q̄ cause. 4. p̄tinet ad cōsideratōem metaphysi/
ci. sic abstrahit a seip̄is. vt p̄tinet ad cōsideratōez phy/
sici. Nec ponet p̄m̄ dare eis esse post nō esse. si poneret
eas sempiternas 7 necessarias. saltē post durationē. Sed
post ordinē nāe t̄m. sicut exponit A^{uic}. rōne creatōis. 6. me/
taphy. ca. 2. **C** Vtrūz aut̄ causato repugnet necessitas. an
nō. p̄positū nō i⁹fringit si posset aliq̄ efficiēs simplr̄ neces/
sario cāre. 7 finis aliq̄ necario finiret. 7 nō econuerso. saltē
q̄libz causatu nō t̄m ē pole. vt opponit̄ impossibilit̄. etiā
vt opponit̄ necessario ex se. q̄ ē terminus vel obm poten/
tie sue cāe. s. nō sit pole cōtingens. vt opponit̄ necessario
in cōmuni s̄m p̄hos. quia talē contingētia a separatis ne/
garēt. **C** P̄z aliud cor^m. q̄ finis nō est cā finalis efficiētis
sed effectū. vñ qd̄ dicit̄ q̄ agēs agit p̄pter finē. nō est itelli/
gendū suū. sed sui effectus.

Cor^m.

Cor^m.

6^a 3^a

C Quod nō est effectū nō est materiātum.

C Probat̄. quia mā de se est in potētia contraditiōis ad
formā. ergo nō est ex se actū. nisi per formā. ergo ab alio re/
ducēte illā potētia ad actū. illud est efficiēs. q̄ idē ē face/
re compositū 7 mān eē in actu per formā. P̄ma p̄na p̄z.
q̄ potētia mere passiva 7 contraditiōis nō se reducit ad actū
Et si dicas formā reducere ipsam potētia ad actū. Verū
est formalit̄. s. cū p̄intelligant̄ mā 7 forma nō vnita illd̄
a quo vniūt̄ur h̄z rōnem cause efficiētis quā sequit̄ actua/
tio formalis. Sc̄do p̄bat̄ p̄ntia. q̄ efficiēs est p̄ma cā fi/
nali. ergo p̄or mā. cū nō ē p̄or nec posterior. p̄na p̄positio
hic p̄batur. nā mouere metaphorice. vt amātū est cārio fi/
nis. sic aut̄ mouet efficiēs nō aliā cām. **C** Tercio p̄batur.
q̄ cōpositū est vere vnū. ergo habz aliquā entitatē vnāz.
que nec ē entitas nec forme. illa entitas vnica ē causa/
ta nō a duabus entitatibus. p̄mo. q̄ nihil vnū est ex pluri/
bus nisi in v̄tute vnus p̄mo vel p̄ncipaliter. nec ab altero
duozū p̄mo. q̄ vtrūq̄ illozū est diminutū respectu en/
titatis totalis. ergo est ab vno aliquo extrinseco. 7 sic patz
conclusio p̄ncipalis.

C Quod non est materiātum non est formatū.
7 econuerso.

7^a 3^a

T.c. 22. si ex actu et potentia. ex 7. et 8. metaphy. Quod igitur non habet
7. et 60. partem per se potentialem non est compositum. ergo nec forma
 et circif. tumque formatum est compositum habes formam partem sui.
T.c. 15. **C** Et sic arguitur est de materia et forma. ita potest argui de sub
 iecto et accidente suo unico. **C** Confirmat iuxta illud Az.
T.c. 60. 7. metaphy. Si quid ex modo esse non esset nisi illud. Im
 mo illud non esset illud esse. ex prima propositione huius scilicet. c. que
 est. Nihil essentialiter a se dependere. ergo a simili: si quid habet
 tamen in viam partem essentiali non est nisi illa. imo iam non est per
 nec causa. propter primam regulam dictam. ergo omne causatum ex
 aliqua causa intrinseca. habet etiam aliam intrinsecam concu
 santem. et ita per propositum.

8^a. p. ¶ Qd nō est causatur a causis extrinsecis nō est
causatum ex causis intrinsecis.

Tercia ex premiffis. 4. p3 satis. habz tamē p bationes ſpe-
ciales. Prima eſt. qz cauſalitates cauſarum extrinſecarū
perfectionē dicūt cū nō eſt annexa neceſſario imperſectio.
Cauſe intrinſecce ex neceſſitate habēt imperfectionē ānexā
ita q cauſe extrinſecce ſunt pozēs in cauſando intrinſecis: ſi
qut perfectū imperſecto. Adūge ſcđam que eſt hec. Qđ nō
eſt cauſatū cāc pozis nec poſterioris. ſequitur ppoſitum.
Secūda ratio eſt iſta: qz cauſe intrinſecce poſſunt eſſe in
ſe cauſare reſpectu extrinſecarū. ergo ſunt poſteriores in
cauſado reſpectu earum. añs p3 de forma. Parz etiam de
materia iquantū pars: ſed de ipſa in ſe iſerius oſtenditur.
hec cōcluſio bene probat ſextam.

9°. Quatuor genera causarum in causando ides
essentialiter ordinantur.

C Patet ex 5. premis. Sed ex se videt rōnabile q mul-
ta a qbus aliqd depēdet essentialr ordinē habeat fm quē
s. illud ab eis ordinate depēdet. Nā ex qbus nō fit vnum
vt ex actu r potētia si omnino nullas hnt vnitatem ordi-
s nō causant aliqd idē essentialr. ¶ Cum igitur quatuor ge-
nera causarū nō sunt partes alicuius compositi ex ipsis: si-
cut ex actu vel potētia. si etiā omnino nullas habet vnita-
tem ordinis quantū causant. quomodo tūc aliqd idē cau-
sarēt. ergo habēt vnitatē ordinis inquantū causant causatū
quo ordine sunt omnes vnū respectu tertij. s. in causando.
sicut multa in vniuerso per ordinē sunt vnū in essendo. Et
qualis sit ordo istozū generū p3 ex dictis de fine r efficien-
te iter se. Ex scōa pbatōe quartē. r secūda pbatōe sextē.
r intrinsecarū ad alias. s. extrinsecas ex eisde3. r ex 8. Qua-
lis aut sit ordo intrinsecarū iter fenolo multiz psequi:
ingrediendo q3 parū illis vt in pccssu. videt tamē materia
pōr fm independentia: q3 r cernēs r iformās videt depen-
dere a pma r iformato. quia formatū pzeintelligitur ifor-
mabile. Et ita exponit qdam Aug. li. 2. p. de positae ma-
terie respectu forme. Et si qras quo ordine est pōr. ¶ Rñ/
deo: sicut causatū ppingus eiusdē cause remote ppingui/
in q3 necessario fm istū ordinē3 fm quē nūc forma causat
de mā pūs causata ab ipso: tamē forma est pōr fm eminē-
tiam q3 perfectio: qd tāq3 planum accipit Arist. 7. meta-
ph. vbi cōparat ea: licz ex dictis eius alibi. q. metaph. de actu
r potētia posset pbari. Intellige aut q aliud est cās in cān-
do: siue fm causatōis esse eēntialr ordinatas. r aliud ē ea
que sunt cās esse essentialr ordinata: sicut p3 per Auicē. 6.
metaphysice. c. 5. Nam pūū verum est r cōsūm alias. iste
essent false q3 amat finē. ideo efficit effectū: r q3 efficit. iō
forma iformat. r materia materia: que tamē cōmuniter
amittūtur. Secūdū aut falsum est: nam illud qd est finis
nō est causa eius qd est efficiēs: nec quādoq3 ecōuerso cō-
muniter aut illud qd est efficiēs nō ē causa eius qd ē mate-

ria:quia eā supponit. Causationes autem vnius cause esse
essentiali ordinatā ad aliā est ipsam nō esse eām eiusdem
nisi virtute alterius suo nō cāntis:qđ qđem causare i vir
tute nullā dependentiā ponit in ipso:qđ ē cā posterior nec
aliquid absolutū a pōzi receptus in ipso:qđ tñ aliquid ab eis
esse ordinate pus ab vno qđ ab alio:z vñ pus causatus al
terius qđ causatus ambozū: sicut alibi de causis essentiali
ordinati diffusius explicauit.

C Sed plerius intelligit quater causas iquantū cause. nō ē **ADDI**
ordo depēdētie: qz vt habet in pmo. c. 7. pbat̃ h̃. iz. con-
clufiōe. talis nō est nisi causati ad cās. vel causati remotio-
ris alicuius cause ad causatū ppingus eidē cause. Neuter
est h̃. Nō scōs. p̃s. fāltē cōparādo efficiēsis ad finē q̃ est pri-
ma cā. Nō aut̃ p̃mus. p̃. vel cātio dicit t̃m relationē in ef-
fectu ṽl in causa. Relatio nō est causa relōnis p̃mo. h̃ aut̃
si causatio vnius esset cā causatiōis alterius. hoc esset p̃i-
mo: qz pus natural̃ q̃ cēt causa cāti omniū cārum. Tunc
etiā nulla causa ē extrinseca esset immediata cā causati cōmu-
nis: sed t̃m causationis alterius cause. Tunc tertio. non oē
finitū esset effectū. cōtra quintā buius. Causatio qppe effi-
ciētis per te est finita: qz causata a fine cāntē: nō tamē ē ef-
fecta. ¶ Item pbat̃ur in cōmuni q̃ iter causatiōes cārum
nō est depēdētia: quia tūc sine cōtradictōe posset esse cā-
tio p̃or sine posteriore. ergo 7 correlatiū sine correlatiūo
abiqz cōtradictōe: qd ē falsum. Tū qz oēs relōnes causati
sunt idētie idem absolutō. ergo cōtradictio est vnam esse
fine alia. Tūm quia aliqd posset esse in re sine cōtradictio-
ne ens ad finē 7 nō effectū: qd ē cōtra quintā. Similr est cō-
tradictio q̃ aliqd sit materiātū 7 nō formatū vel ecōtra.
p̃s ex septima. Silr effectus quatuor causaz. qd. ē ab effi-
cientē per mutationē cōtradictio est sic effici 7 nō esse for-
matū vel materiātū. Est igit iter causatiōes causatū or-
do eminētie: quia vna est perfectior alia. hoc satis p̃s. Nec
ideo d̃r: qz hec causat. ideo illa: qz sit ibi ordo depēdētie:
sed qz ordo eminētie: ṽl magis q̃ aliqd est causatū vnius
cause: q̃ nō est alterius: sed respectu causati cōmunis nō ē
rō. ¶ Item si iter cās sit ordo depēdētie. ergo vna cau-
sat aliā iquantū cā. Nō n. p̃or ibi poni causatū pus. ergo fi-
nis causat efficientē: que t̃m nō efficit̃ p̃pter p̃cessum ifini-
tum. ergo quinta falsa. ¶ Item si vna cā causat cātionem
vt finis ipsius efficiētis. 7 sic vltra. tūc nibil erit immediatē
causatū a quatuor causis. 7 sic cātū a quatuor: nō ē p̃imū
causatū nisi vnius vel duorū. nulla cā est equalis causato.
itelligo de totali in quocūqz genere. pbat̃: quia iter cōlia
nō ē depēdētia eēntialis. p̃s iudiciue. intrinsece sunt minus
nobiles. extrinsece perfectiores.

¶ Cōtra. quare ignis yniucū nō est tōle. ¶ Item quare si EX
ignis eēt in causatus nō causaret. TRA

¶ De tertia breuiter trāseundo: quia planū ē eius diuidē
tia repugnare: ⁊ diuifum euacuare.

Quia si duo comparant ad eadē cām. aut er

C De secūda diuisione duas cōclusiones pponaz. **C** Priā
est de distinctione membrorum.

Tercio omne causarū cause p̄p̄inquitus est cā cā i^a.
ti remotioris ab eadem causa.

¶ Ergo ē aliqui causati p̄us qđ nō ē cā. Antecedēs hui⁹ p̄
batur exēplo ratiōe. Exēplū ponitur tale. quātitas. n.
est. p̄p̄ius causata qualitate. nō tñ est eius cā. p̄z discū
rendo per causas. probat etiā rōne quia. ¶ Secūda cō
fio est de sufficiētia diuisionis.

Nihil depēdet essentialiter nisi a causavel cā. 12^a. 2.
to ppinquiori alicui cause.

De primo principio

Conprobatur: quia si depēderet ab aliquo alio sit illud. a. z. d. pendēs. b. a. nō existerē. b. nō erit: sed a. nō existerē omnes cause per se ipsius b. possunt cōcurrere. z. etiāz omnia cāta istis causis ppingora q̄z b. possunt esse iā causata. q. z. a. nullum istorū est per te. ergo oibus causis per se cōcurrētib⁹ z oibus causatis ppingoribus ipso b. iāz positis. b. nō erit. ergo oēs iste cause per se nō sunt sufficiētes cāe etiāz ppinguozib⁹ causatis iam positis. cōsequētia p. z. quia cāe sufficiētes iāz cātis ppingoribus positis possunt causare remotionē cātum. **S**i dicat q. argumētū nō cōcludit quin possint: sed cōcludit q. nō cānt. Hoc nihil est. nā a. nō potēte esse per te. b. nō pot. esse. sed oibus predictis ex pte causarū oīum z causatorū priorū positis a. nō pot. esse per illa q. non est aliq. istorū. nec cābile ab eis. ergo b. nō pot. esse per illa. nā per nihil pot. esse aliqd. per qd. nō pot. illud esse sine quo impotēte est illud eē. **S**i dicat cōpositū pot. esse per agēs nāle: nō tamē materia pot. esse per ipm sine qua impotēte est cōpositū esse. Instātia nihil valet. q. agēs naturale nō est tota cā ppositi a quo circumscrip. i. oī alio pot. esse ppositum. De tali loquor: q. si oēs cās in oī gñe cause ordinatas ad b. cōiungas z effectus propinquiores ipo. b. sint producti per oēs istas. a. nō potest esse: q. nō est causa. nec cātum de numero istorū: z sine a. b. nō pot. eē. ergo per oēs istas si iūctas. b. nō potest esse. ergo omnes iste simul iuncte nō sunt totaliter cā ipsius. b. qd. est oppositum positi. De prima diuisione similes cōclusiones propono. prima patet de distinctione membrorum z est.

13.º **N**ō omne excessum depēdet essentialiter ab eminente.

Ergo pme diuisiōis p̄mū mēbz. non infert necessario z. pbo aīis. Spēs nobilior est emīnēs respectu minus nobilis. puta cōtrariū respectu dīy. nec tamē respectu eius est aliq. cā. p. z. iductiue: nec causatus ppingus: q. cālitās cause cōmūnis nō respicit fm ordinē essentialē illa vt cāta. tunc enī nō posset cāre aliqd. excessum nisi p̄us cāret emīnens qd. est patēs flz de quacūq. cā. quia si cōtrariū vilius pducitur ab hac cā cōtrario nobiliori a nulla cā pducto. ergo respectu nullius cause sic ordinant. vltērius si emīnēs ali quod non est causa respectu excessi nec causatum propinquius cause amborū. ergo excessum nō dependet ab ipso essentialiter. cōsequētia patz ex pmissa ostēsa. ex abūdanti coningo eius conuersam.

14.º **N**on omne dependens est excessum ab illo a quo dependet.

Patz. cōpositū depēdet a mā cū ipz sit multū pfect⁹. similr fortasse forma depēdet a materia: vt tactū est cōclusionē. 9.º. tñ forma est pfectior. 7. metaphy. In motib⁹ etiā ordinatis qd. ē posterius generatōe dependet a p̄ore: quia p̄us est effectus ppingor cause amborū: tñ poster⁹ est pfectius. 9.º. meta. 3.º. pro sufficiētia hui⁹ diuisiōis hāc generalē ppono apud Arist. satis notam.

15.º **N**ūquā plāritas ponēda ē sine necessitate.

Cum igit nullā necessitas appareat ponēdi plures ordines eēntiales q̄z duos p̄dictos illi soli sunt ponēdi. hec aut p̄pō generalis ondit tñ eē sex ordines eēntiales in quos scdō subdiuidit. tot eē ostēsi sunt: z ad ponēdū alios necitās nō apparet. Cōparatis mēbris pme diuisiōis adinuicē in cōi cōparo in spāli poster⁹ p̄mi ordinis pme diuisiōis ad poster⁹ p̄mi ordinis scdō diuisiōis cōparo. s. excessus ad effectum z finitū. hic gñem vnā ppono que talis est.

16.º **O**mne finitū est excessum.

Conprobatur: q. finis ē melior eo qd. est ad ipm. hoc pbat sic. q. finis vt amātū monet efficiēs ad cāndūz. sit igit finis a. efficiēs b. effectū finitū c. tunc si a. nō est minus bonū ipso

b. nec equale. ergo maius. scdō pars aīis pbat: q. non equalē: q. qua rōne equalē moueret: eadē rōne z idē possz mouere c. q. eque amabile z desiderabile. z ita posset esse cā finalis sui. **C**ōtra p̄mā ppositiōem huius scdō. ex hoc cōcluditur q. nec minus. **I**tem nā agit ppter finē sicut ars ageret si ageret naturalr: sed a fine in artibus sumitur p̄ncipiū cognitiōis artificialis vlt. moralis de finito. z. phy sicozū. p̄ncipiū est veri⁹. g. finis qui includit illaz veritatē virtualr ē perfectior. **O**bycies. aliqua voluntas causat aliqd. ppter minus bonū amātū. ergo ibi finis est excessus. **A**īis p. z. in omni actu bono ex genere. z malo ex fine: q. ordīnatur ab agente ad finē inferiorē se. **R**isio. cōclusio. pcedit de fine ex natura rei qualis est semp finis nature. et finis volūtatis ordinare. Sed nec istātia de volūtate iordīnata destruit cōclusiōem: q. talis nō est p̄ma cā. effect⁹ ergo si a tali aliqd. fieret nō ppter perfectiōē finēz: tñ fieret ab aliqua cā superiorē ordinata ad finē superiorēz vel perfectiōē: q. alias nō eēt ordinata: vt pbatio cōclusiōis ondit. z si vt a superiore pducit b. z finē pfectiorem. g. b. z ali quā pfectiorem. g. oē finitū est excessus ab aliquo fine suo: l. z nō a primo: ppter quā amātū agēs p̄mū in ordīnatū cāt ip̄us. **P**osset etiam dici q. finis ille effect finis eius fm qd. **H**oc nō placet: quia efficiētia cause inferioris est efficiētia simplr. ergo si nō efficit p̄cise vt motū sicut baculus cui⁹ nō ē finis p̄p̄ius: quia nō ē agēs p̄p̄ic: sed quasi efficiē ppingus. Si inq. non sic efficit finis eius est finis simplr: q. omnis per se efficiētis est per se finis.

Conclusiones tertii capituli.

ADDI

A liqua ē natura in entibus effectiua.	p̄clo. p̄ma.
A liqd. effectiuius est simplr p̄mum.	p̄clo. 2.º.
S implr p̄mū effectiuius est incābile.	p̄clo. 3.º.
S impliciter p̄mū effectiuius est actu existens. z aliq. nā existēs actualiter est sic effectiua.	p̄clo. 4.º.
I ncausabile ē ex se necesse esse.	p̄clo. 5.º.
N ecessitas cēndi ex se vni soli nāe dūenit.	p̄clo. 6.º.
A liqua est nā in entibus finitiua.	p̄clo. 7.º.
A liqd. finitiuius est simplr p̄mum.	p̄clo. 8.º.
P ̄mū finitiuius est incausabile.	p̄clo. 9.º.
P ̄mum finitiuum est actu existēs: z alicui nature actu existenti cōuenit ista p̄mitas.	p̄clo. 10.º.
I n naturis entū aliqua ē excedens.	p̄clo. 11.
A liq. nā emīnēs est simplr p̄ma fm p̄fectionē.	p̄clo. 12.
S uprema natura est incābilis.	p̄clo. 13.
S uprema nā est aliqua actu exis.	p̄clo. 14.
A licui vnice nature z eidem actu existenti inest triplex p̄mitas in triplici ordine essentiali efficiētie finis z emīnētie.	p̄clo. 15.
I mpossibile ē idē ad duo essentialr depēdere ad quorū vtrūq. eius depēdētia totalr terminat.	p̄clo. 16.
U ni soli nature inest quēcūq. p̄mitas cause extrinsece vnus rationis.	p̄clo. 17.
P ̄mū effectiuius est actualissimū virtualr cōtinēs oēs actualitatē. p̄mus finis est optimus virtualr cōtinēs oēm bonitatem. p̄mū emīnēs ē perfectissimū emīnēter p̄tinēs oēm perfectionem.	p̄clo. 18.
U na natura existens est p̄ma in triplici ordine predicto. s. efficiētie: emīnētie z finis: z quelibz alia est sic posterioz ista. p̄termisiss ordinibus finis z emīnētie ex solo ordine efficiētie qui efficacior ē. potes pcedere ita. accipe hui⁹ tert. 6. p̄mas p̄clusiōes. z septe adinige. 16. 17. 19. z sic habes huius tert. 9. cōclusiōes. quatuor p̄me cōcludūt p̄mū efficiēs eē. alie. 5. q. ē tñ vnum fm spēm vel nām. deide. 4. c. satis valet per viā efficiētie que aliaz regit. puta tert. 1. z aliq. p̄pōnes. 3. p̄t p̄mirti. si nō illis p̄positū ondit fm illud. pauca de p̄. cēnt necia. z aliq. de scdō. p̄clo. 19.	

TIO

De triplici pmitate in pmo principio. CAP. III.

Dominus deus noster. Qui te pmutat ac no uisum esse p dicitur. docet seruū tuum te esse pmutat efficiēs ac pmutat emines: finē qz vltimū ostendere rōne: qd certissima fide te net. de sex quippe ordinibz essentialibus supra dictis tres placet eligere. duos cālitatis extrinsece. 7 vnu eminētie: atqz in istis tribz ordinibus aliqua vnam nāz pmutat eē simplr: si dederis demonstrabo. ideo aut dico nām vna: qz in hoc. 3. c. p dicitur tres pmutates nō de vno singula ris: seu fm numerum ostenduntur: sed de vnica qditate vel nā. De vnitāte vero numerali i ferius erit sermo.

pma p.

Alia est nā in entibus effectiua.

Quod ostenditur: quia aliqua ē effectibilis. ergo aliq ē effectiua. pma p per nām correlatiuorum. antecedes pbat: tuz quia aliqua ē cōtingēs. ergo possibile ē post nō esse. ergo nec a se nec a nihilo. vtroqz. n. mō ens foret a nō ente. gāb alio effectibilis: tū quia aliqua natura est mobilis vel mutabilis: qz possibilis carere aliqua pfectōe possibili sibi inesse. ergo terminus motus pōticipere. 7 ita effici. in hac conclusionē 7 qbusdā sequentibz possem pponere pponēs de actu sic. Aliqua nā est efficiēs: qz aliqua ē effecta. qz aliq i cipit eē: qz aliqua ē terminus motus 7 cōtingēs: sed malo de possibili cōclusiones 7 premisās pponere. illis quippe de actu cōcessis. iste de possibili cōcedatur. 7 nō ecōtra. ille etiā de actu contingentes sunt: lz satis manifeste. iste de possibili sunt necessarie. ille quidē ad ens exīstēs pntinent. iste ad ens quiditātiue sumptū pertinere p pte pnt. exīstētia tamen illius quiditatis i ferius ostendetur. de qua nūc ostendetur effectiuum.

2^a p.

Aliquod effectiuum est simplr primum.

Hoc ē nō est effectibile nec in virtute alterius effectiuū. pbat ex pma sic. Aliq effectiuū sit a. si est pmutat hoc mō exponendo pmutat. habetur ppositū. si non. ergo est posteri⁹ effectiuū: qz effectibile ab alio: vlt⁹ qvitate alteri⁹ effectiuū si negat negatio ponit affirmatio. illud alterū sit b. d quo arguit: sicut argutū ē de a. aut pcedere in infinitū in effectiuis. quoz quodlibz respectu pōris erit scdm: aut stabit in aliquo pōre nō habere pus. i finitas non est possibilis in ascēdēdo. ergo pmutat necessaria. qz nō habens pus nullo pōre se ē posteri⁹. nā circūlū in causis destruit cōclusio. 7. scdm. c. **H**ic i statur: qz fm philosophates ē possibilis i finitas in ascēdēdo: sicut ipsi ponebat de generatibz in finitis: quoz nūllū est pmutat: sed quolibz scdm. 7 tamen b ab eis ponebat sine circulo. **H**ic i statū excludendo. dico qz pbi nō posuerūt i finitāte possibilez in causis per se 7 essentialr ordinatis: sed tm accidentalr: sicut p p⁹ Anic. 6. metaphy. c. 5. vbi loq⁹ de i finitate idiuiduoz in spē: sed ad ppositū ostēdendū expono que sint cāe essentialr subordinate. 7 que accidentāl. vbi scdm qd aliud ē log de causis per se 7 per accēs. 7 de causis eēntialr 7 accidentāl ordinatis. Nā in pmo est cōparatio vni⁹ ad vnu. f. cāe ad cātū. 7 est cā per se que fm nām p ptiā nō fm aliqd sibi accidēs cāt. Et cā per accidēs ē que per aliqd sibi accidēs cāt. 7 sic ē cōparatio duarū causarū iter se iquātū est ab eis causatū. Et differūt in tribus cāe essentialr 7 p se ordinate ab accidentāl ordinatis. pma differētia est: qz in p se scdm iquātūz cāt depēdet a pma. In per accidēs nō. lz i esse vel in aliquo alio depēdeat. scdm ē: qz in per se ordinatis ē causalitas alterius rōnis 7 alterius ordinis: qz superior est pfectior. in accidentalr ordinatis non. hec depēdet: siue se quitur ex pma. Nam nulla cā a causa eiūsdē rōnis depēdet eēntialr in cādo: qz in cātōe alicui⁹ sufficit vnu vni⁹ rōnis. 3^a segur ex duabus premisās. f. qz oēs cāe per se ordinate simul necessario regnūt ad cāndū. aliq nā aliqua

per se cālitās deesset effectui. Sed nō regnūt simul acci dentalr ordinate. Ex istis ostēditur ppositū sic. Infinitas essentialr ordinatoz ē i possibilis 7 i finitas accidentaliter ordinatoz est i possibilis nisi ponēdo statū in eēntialr ordinatis. ergo oī mō est i possibilis infinitas in eēntialr ordinatis. Si etiā negetur ordo eēntialis i finitas ē i possibilis. ergo oīno ē aliqd pmutat simplr effectiuum. **H**ic sunt tres pponēs assumpte. ppter breuitatē. pma dicat a. scdm b. tertia c. pma istarū pbat. f. a. q. f. in eēntialr ordinatis i possibilis ē i finitas. Tum qz vniuersitas causatoz ordinatoz est cāta. ergo ab aliqua cā que nihil ē illi⁹ vniuersitatis. tūc. n. aliqd esset cā sui. Tota enī vniuersalitas depēdētū depēdet. 7 a nullo illi⁹ vniuersitatis. Tū 2^a. qz in finite cāe essentialr ordinate eēnt simul in actu. ex 3^a differētia supra. pns nullus pbs ponit. Tum tertio: qz pus est ppingus pmo ex 5. metaphy. c. ergo vbi nullū pmutat nihil eēntialr pus. Tum. 4^a. qz superior est perfectior in cādo. ex 2^a differētia. ergo in infinitū superior ē in infinitū perfectior. 7 ita i finite pfectionis in cādo. Est ergo nō cāns in vītute alterius: qz oīnis talis imfecte cāt. eo qz depēdēs in cādo. Tum. 5^a. qz effectiuum nullā i perfectionēz neces sario ponit. p in pponē octaua scdm cāpli. ergo pōt eē in aliqua natura sine imperfectōe: sed si esset dependens ab alia in infinitū in nulla esset sine i perfectione. ergo effectiuitas independens pōt iesse alicui nature. Illa est simplr pma. ergo effectiuitas simplr pma est pōis: sufficit hoc: qz i ferius ex hoc cōcludetur qz est in re. Et sic quinqz rōnibz patz. a. b. probatur. f. qz i finitas accidentalr ordinatoz est i possibilis nisi statu ppositū i essentialr ordinatis: qz i finitas accidentāl si ponit hoc nō est simul vt p: sed succes siue tm alterū post alterū. ita qz lz scdm aliquo modo sit a pōit: tm nō dēdet ab ipso in cādo. pōt enī causare illo nō exīstēte: sicut filius generat: pater mortuo: sicut ipso viuō. Talis i finitas successionis est i possibilis: nisi ab aliqua natura durāte i finite: a qua tota successio 7 quodlibz eius depēdet. Nulla. n. difformitas perpetuat nisi in vītute alicuius pmanētis: qd nihil ē successiois: qz oīa successiua sunt eiūsdē rōnis. Sed ē aliqd pus essentialr: qz qdlibz successionis dependet ab ipso. 7 hoc in alio ordine qz a cā pma que est aliqd successionis illius. p ergo. b. Probatur. f. si neget ordo eēntialis i finitas est simplr i possibilis: qz ex pma huius capli cum aliqua natura sit effectiua. Si negetur essentialis ordo effectiuozū. ergo illa in nullius alterius vītute cābit. 7 lz ipsa in aliquo singulari ponat causa ta: tamē in aliquo est i causata: qd est ppositū de natura pma: qz si in quolibet ponat cāta: nulla cōtradictio implicat negādo ordinē essentialē: qz illa natura potest poni in quolibz causata. ita qz sit ordo accidentāl sub ipsa sine ordine eēntiali ad aliā naturam: sicut ex b. p.

Simpliter primum effectiuum est incābile. 3^a p.

Hoc p ex secūda: qz si sit ab alio effectibile vel vītute alteri⁹ effectiuū. qz pcessus in i finitū: vel status in aliq ineffectibili. 7 i depēdet effectiuo: illud dico pmutat: 7 illō aliud p qz nō est pmutat ex datis tuis. **U**terius cōcluditur. Si pmutat est ineffectibile. ergo i causabile: qz nō finibilē ex 5^a ppositione scdm. Nec materiabile ex 6^a eiūsdē: nec formabile ex septima. ibi. Simul etiā d materia 7 forma. ex 8. ibidem.

Simplr primum effectiuum est actu exīstēs: 7 aliq natura exīstēs actualr est sic effectiua. 4^a p.

Probatur: cuius rōni repugnat posse esse ab alio. illud si pōt esse: potest esse a se: sed rōni pmi effectiuū simplr repugnat esse ab alio ex tertia. 7 potest eē ex secūda. imo ibi. 5. pbat. a. que minus videtur cōcludere hoc cōcludit. De hoc alie possunt tractari de exīstētia. 7 sic sunt de ptingēti

De primo principio

ribus tamē manifestis. vel de natura & quiditate & possibili-
tate. & sic sunt ex necessarijs. ergo simplr p̄mū effectiuū
pōt eē a se. Qd nō ē a se. nō pōt eē a se: qz tūc nō ens pduce-
ret aliqd ad eē: qd est impossibile. & adhuc illud cāret se. & ita
nō eēt incausabile omnino. 2. hēc. 4. cōclusio declarat alr:
qz iconueniēs est vniuerso de eē sup̄mū gradū polem in
cēdo. ¶ Juxta istam. 4. nota correlariū: qz p̄mū effectiuū
nō tñ est qd est p̄us alijs: s; quo p̄us eē includit cōtradictio-
nem. sic iquantum p̄mū existit. pbat̄ vt. 4. Nā de rōne il-
lius maxime includitur incausabile: ergo si pōt eē: qz nō con-
tradicit entitati: pōt eē a se. & ita ē a se.

5.º. ¶ Incausabile est ex se necesse esse.

¶ Probat̄: qz excludēdo oēs cām aliā a se intrinsecā & ex-
trinsecā respectu sui eē ex se ē impossibile nō esse. pbat̄. ni-
hil pōt nō eē nisi aliqd sibi icomposibile positū vel puatiue
possit eē: qz saltem alrēz dīctōrioz ē semp verū nihil in-
cōpossibile icābili positū vel puatiue pōt esse: qz vel ex se
vel ab alio. Nō p̄mo mō: qz tūc eēt sic ex se. 4. huiº cap-
tuli. & ita icomposita simul eēt: & pari rōne neutruz eēt: qz
cōcederetur per illud icomposibile illud incausabile nō esse. &
ita seqtur eōuerso. Nō secūdo modo: qz nullum cātū hz
vehemētīº eē vel potētīº a cā qz icābile a se hz: qz cātū de-
pēdet in cēdo. incausabile nō. positas ēt cābilis ad eē nō
necario actu eē eius. sicut ē de incausabili. Nihil icō-
possibile iā enī pōt eē a cā nisi ab illa recipiat vehemētīº:
vel potētīº eē qz sit eē sui icōpossibilis.

6.º. ¶ Necessitas cēdi ex se vni soli nāc puenit.

¶ Probat̄ sic. si due nāc p̄nt esse ex se necesse esse cōmun-
is ē eis necessitas essendi. qz aliqua entitas qd ita nāc
quā est eis cōc. & a qua accipit quasi genus earū. & p̄ter hoc
distinguntur formalitatibº suis actibº vltimis ex hoc se-
quunt̄ duo icōposita. ¶ Primū qz vtrūqz erit p̄mo neces-
se eē per nām cōmunē que est minoris entitatis: & nō p̄ na-
turā distinguētē que ē maioris actualitatis: qz & si per illā
formalr sit necesse eē. ergo bis ē necesse eē: qz illa formalr
nō includit nām cōmunē: sicut nec oīa genus. v̄r aut ipossi-
bile qz mīor actualitas sit qua p̄mo aliqd ē necessarium. &
maior nō sit qz p̄mo nec per se sit aliqd necariū. ¶ Scōm
ipole ē qz per nām cōm qz ponit vtrūqz p̄se nec eē neu-
trū sit nec eē: qz neutrū est sufficiētē p illā nāc. Quelibz
n. nā ē illud qd ē p̄ formale vltimū. p q. n. aliqd ē necesse
eē p illud ē in effectū circūscripto oī alio. ¶ Si dicat̄ na-
turam cōmunē sufficere ad eē p̄ter nās distinctiuas: igit̄
ipsa cōis ex se ē in actu & indistincta: & per nās idistincti-
bilis: qz necesse eē iam exis nō ē in potētia ad simplr esse.
Esse aut̄ gnīs in spē est simplr esse respectu eius. ¶ Item
due nature sub codē cōmuni nō habēt gradum equalē. p-
batur per differētiās diuidētes genus cuz sint iequales. qz
& esse vnius erit perfectiº esse alterius: sed nullū eē est per-
fectius ipso necesse esse ex se.

EX ¶ Dic̄ instatur. sicut. n. esse posita sunt ordiata scōm perfe-
ctiozem itētoem l3 politas sit eis cōmunis. ita dicereť de
necessarijs esse. Adterita etiā plus appropinquatur ad ne-
cessitatem essendi qz forma generabilis: & tamē nō hz esse
perfectiº itēsiue. ita etiā in p̄ponibz necessarijs videtur
ordo fm̄ perfectionē necessitatis etiam in necessarijs esse
sicut in primis p̄ncipijs.

TRA ¶ Itē si due nature essent ex se necesse esse nullā depēden-
tiam haberet vna ad aliā in cēdo: ergo nec ordinē aliqūē
essentialē. ergo alterū nihil eēt huiº vniuersi. qz nihil est in
vniuerso: qd nō habz ordinē essentialē inter entia: qz ab or-
dine partius est vntas vniuersi. ¶ Dic̄ instatur: qz vtrūqz
hz ordinē eminetē ad ptes vniuersi. & ille sufficit ad vnita-
tē. ¶ 3. alterū ad alterū: nec illū ordinē hz: qz eminetiōis
nāc est perfectiº eē nllz ē p̄fectiº eē ipso necesse eē ex se. Al-

terū etiā nullū ordinē hz ad partes vniuersi: qz vnius vni-
uersi ē vnº ordo. vnus ordo est ad vni p̄mū. pbat̄: qz ad
duas p̄mas naturas si ponant̄ nā p̄xima p̄me nō hz vnicū
ordinē: aut vnicā depēdētia: sed duas sicut sunt duo termi-
ni ad quē. & ita de qualibz natura inferiōr. ergo sic i vniuer-
so toto erūt duo ordines p̄mi. & ita duo vniuersi: vel tñ ad
vniū necesse eē erit ordo. & ad aliud nō. ¶ Itēz qz rōne na-
turali naturalr pcedēdo: nihil vidēť esse ponēdum in vni-
uerso nisi cuiº apparet necessitas: vel cuiº entitates ostēdit
aligs ordo ad alia manifeste entia: qz plura nō sunt ponē-
da sine necessitate. ex p̄ p̄hy. necesse esse ostēditur in vniuer-
so ex incausabili. & illud ex p̄mo cānte. & illud ex cātis. nul-
la necessitas apparet ex cātis plures naturas primas cān-
tes. imo est ipole: vt ostēdetur infra. p̄clone. i5. huius. 3. c. ergo
nec necesse ē ponere plura fm̄ nām in cātā vel plura ne-
cesse esse. ideo rōnaliter nō ponitur.

EX

¶ Instatur de p̄sonis diuinis. quarū nulla p̄mo est necesse
eē relone. ¶ R̄sō. relo fm̄ p̄p̄ia rōnem uō ē perfectior
actualitas qz cēntia absoluta: sicut o3 ponere de illa reali-
tate: vnde sumit̄ differentia specifica respectu realitatis:
vnde sumit̄ genus. similr quo ad 2º illatus si per cōmune
est necesse eē o3 qz nō aliam realitatem regat̄ illud cōc ad
essendū: aliā inqz quomōcūqz. ita qz faciat̄ p̄pōne cū natu-
ra cōmunit̄: sed aliā formā eādē essentialr pōt regere que
s. est eadē cēntie p̄pter ifinitatē: qz si nec aliā. igit̄ h̄ deus
est per se existens: s; non incōmunicabilis. ¶ Instat̄ con-
tra scōm. igit̄ aialitate nō est hō p̄mo aial: qz eget rationali
Euadereť per exisitijs fm̄ te. Nihil valet. ¶ 3. deo alr r̄m̄
de oīdepēdēs iesse perfectissimo sibi poli ex p̄p̄ia rōne
formali: nec necessario regres aliud ad tale eē ex rōne p̄-
p̄ia: est in tali eē: quelibz alia realitate circūscripta. & iō i-
diuisibilis: qz expectaret̄ d̄hes ad eē: sed depēdēs nō sic ē
ex se: nec necessario simul regres. Genus depēdet a diffe-
rētia quātum ad tale eē: vt effectº ordinatus qui posteriº
pducitur: qz nō hz perfectissimū esse simplr sibi pole nisi
in spē cuius ē pars. in cēdo aut̄ pars spēi posteriº cātus &
mā forma: aut simul nō autem p̄us.

TRA

¶ Juxta quatuor conclusiones p̄mas huiº capli de effecti-
uo pono quatuor similes de causa finali: que etiam simili-
ter ostenduntur. prima.

7.º. ¶ Aliqua natura ē in entibus finitiua.

¶ Probat̄ aliqud est finibile. pbat̄: qz aliqd effectibile
ex pbat̄iōe p̄me huius: qz finibile. p̄na p3 ex. 4. scōi. B̄ est
manifestiº de ordine cēntiali ex. 9. scōi qz de effectiuo.

8.º. ¶ Aliqd finitiuū est simplr primum.

¶ Docē nec ad aliud ordiabile: nec in vtute alterius natū
finire. ista pbat̄. 5. pbat̄iōibus sibi illis ad scōam huiº
terty. vbi probat̄ p̄ma p̄positio.

9.º. ¶ Primū finitiuū est incausabile.

¶ Probat̄: qz ifinibile alias nō p̄mū. & vltra. igit̄ in effecti-
bile ex. 4. secūdi. vltra vt supra in probatione tertie con-
clusionis huius tertiy.

10.º. ¶ Primū finitiuū est actū existens & alicui nāc
actu existēti cōuenit ista primitas.

¶ Probat̄ sicut 4.º huius tertiy. & iuxta hoc est correlariū.
qz est ita p̄mū qz impossibile est aliud p̄us eē. pbat̄ vt corre-
lariū. 4.º p̄dicte. ¶ Cōclusiōibº quatuor de vtroqz ordine
cālitatis extrinsecē iā positis. similes quatuor p̄pono d̄ or-
dine eminetē. prima talis est.

11.º. ¶ In naturis entū aliqua est excedens.

¶ Probat̄. aliqua finita ē. ex. 7. huius. ergo & excessa ex. i6.
scōi. & si aliqua excessa. ergo & aliqua excedens.

12.º. ¶ Aliqua natura est eminet̄ simpliciter prima
secūdam perfectionem.

T. c. io. **C** hoc p^r ex ordine essentiali s^m Az. forme. n. se habet: sicut numeri. s. metaphi. in hoc ordine status p^batur illis s. p^batōibus p^opositis ad scōam huius. c.

13. p. **C** Suprema nā est icausalibilis.

C Probat^r est iⁿ finibilis. ex. i^o. secundi. gⁱ inefficibilis. ex. 4. eiusdē. etiā vt supra in p^batōe. 3. hui^o. **C** Item q^d sup^rma nā sit inefficibilis. p^batur ex b. in p^batōe. z. huius. nā oē effectibile b^z aliqua cā emēntē or^dinatam.

14. p. **C** Suprema nā est aliqua actu existens.

C Probat^r vt. 4. hui^o. Correlariū. ipsa aliqua eē sup^riozem vel perfectiozem cōtradictionem includit. p^batur vt cor^relariū. 4. predictē.

15. p. **C** Alicui vnice z eidem nature actu existenti inest triplex p^rimitas in triplici ordine essentiali p^redicto.

C Scilicet efficiētie. finis z emēntie. **C** Dec. i^o. fruct^o hui^o ca. segtur euidenter ex oīssis sic. Si vnice nature iest neces^sse eē ex se. ex. 6. hui^o. z cui iest p^rimitas quēcūq^z dictaz triū illud est ex se necē eē. ex. 5. z tertia d^r vna p^rimate. z ex hac z. 9. de alia p^rimate. z ex. 5. z ex. i^o. d^r tertia p^rimate. gⁱ vnice nāe iest quēcūq^z p^rimitas p^rdicta: cui etiā nāe iest vna z alia q^z quelibz iest alicui nature in actu ex. 4. z i^o. z non alij z alij nāe. ergo eidē. p^batur minor: q^z tūc multe nāe essent necesse eē. ex scōa p^opōne arg. iam facti. **C** Itēz p^batur p^opositū p^ricausalibile: q^z illud ē vniciū p^rimū: q^zlibz oēm ē in cābile. q^re zā maior p^batur quō multitudo ē a se. ista conclusio ē valde p^regnās: nāz sex cōtinet in v^rute. 3. de vnitate nāe cui iest p^rimitas quēcūq^z p^rdicta. z tres de identitate nāe sic p^rime ad nām sic p^rimā cōparando inuicē p^rimitates. z hec ita p^regnās p^o solā q^zi maiorē oīssia. expedit aurē ad sex cōclusiones p^rdictas p^rias alias exprimere si que poterūt iueniri. **C** Ad duas p^rimas cōclusiones ostēdēdas p^remitto vna cōclusiōem talem.

16. p. **C** Impossibile est idēz ad duo essentialiter depēdere ad quorum v^runq^z eius dependentia terminetur totaliter.

C Hec p^batur sic. vna cā totali cāte aliqd in aliquo genere cāe impole est aliā causare idē in eodē gⁱre cāe: q^z tunc idē bis cāretur. vel neutra eēt cā totalis. Similr illō tunc cāret quo nō causante nihilominus eēt causatū. q^d est absurdū. z ita impole est idē quacūq^z depēdentia depēdere a duob^z: quozū alterū eius depēdētiā terminaret totaliter. iā. n. alterū nō sufficienter terminaret si adhuc ad reli quū depēderet. Similr tūc depēderet ad aliqd quo nō est scōa nihilominus eēt hūc eūdē ordinē eēndi: q^d est p^rer rationē depēdentie. itelligendo q^z nihilomin^o eēt s^m eundem ordinē. **C** Hec cōclusiōe ostēsa nūc duas p^rimas in. i^o simul iclusas de causis extrinsecis p^opono sic. Uni soli nāe iest quēcūq^z p^rimitas cāe extrinsecē vni^o rōnis. p^batur: q^z si plurib^z i^o sit talis p^rimitas: aut respectu eozū dēz posteriorum: aut aliorū. nō p^rimo mō. ex. i^o. iā p^rmissa. similr in quolibet posteriori eēnt due depēdētie eiusdē rōnis: q^z ad duo p^rimo nō est vna depēdentia. oīss est in cōueniēs: nec secundū mō pōt poni: q^z si sic ad aliud p^rimū z alioz illozū. z alioz est aliud vniuersum: q^z entia ista. z illa nō ordinabūt^r inter se: nec ad idē. sine. n. vnitate ordinis nō ē vnitas vniuersi. vñ in ipso fine vno ponit Az. bonitates vniuersi p^rincipa lem: q^z ad vñ summū est vnus ordo. sufficit mihi loq^z de solo vniuerso. nō fingere aliud de quo nullā rōnē habeo. imo potius obuiationē. **C** Itēz p^bationes probabiles ap^oponūt^r in eēntiali ordine ascēdēdo itur ad vnitate z pau citatē. ergo statur in vno. **C** Itēz cālitas cāe superioris ad plura se extēdit. ergo quāto superi^o itur pauciora sufficiūt ergo zā. hec declarat p^rimā. **C** Itēz d^r p^rimo emēntie vide

tur manifestū: q^z si impole est duas nās esse nō sic ordinat^r. quarū vna aliā nō excedat. q^z in hoc numeris cōparat^r: multo ipossibilius ē duas esse in eodē gradu p^r. **C** Itē de fine: q^z tūc nullus finis eēt omnis alteri^o a se getatiū: cū hoc itelligibile sit. segtur vt p^rus. **C** Item alias nlla nā cōtineret p^rfectionē omnis alteri^o nature a se virtual^r. cūz ergo hoc itelligibile sit sine p^redictione nulla eēt perfectissimā. ad tres etiā alias cōclones sunt etiā p^bationes spāles p^rimū effectiū est actualissimū: q^z virtual^r cōtines oēz actualitate possibīlē. p^rimus finis ē optimus virtual^r cōtines oēz bonitate possibīlē. p^rimū emēntē est perfectissimū emēnter cōtines oēm perfectionē possibīlē. hec tria nō pos^sunt separari: q^z si vñ ē in vna natura. aliud in alia. q^d isto rum simplr emineret nō posset dari. vnde iste tres p^rimitates vident^r exprimere tres rōnes summe bonitatis necessario cōcurrētes: q^z sunt sūma cōicabilitas: summa amabilitas: z sūma itegritas: sūma totalitas. bonū cū z p^rectuz idē. 5. meta. z perfectuz z totū. ex. 3. physicoz. p^rz aut de bono q^d ē appetibile. ex p^rimo ethicoz. z p^rimū comunicatiū p^rauicennā. 6. metaphy. nullū. n. perfectū cōicat. nisi q^d liberaliter cōicat: q^z vñ summo bono cōuenit. q^z ex cōicatione nō expectat alia retributiōes q^d ē p^ripū liberalis. p^r Quicēnā ibidē. cap. 5. Unica natura existēs est p^rima in triplici ordine p^redicto respectu cuiuslibz alteri^o nature. **C** Itā q^z que libet alia ē sic triplr posterior illa p^rima. posset q^z p^roterū tenēdo. i^o. dicere q^z p^rter illā sunt multe nature nō q^d ē sic p^rime: s^z nec posteriores illa p^rima s^m aliquē ordinē p^rdictorum: sed efficiētie: vel tū emēntie z finis: nō q^d efficiētie. vt q^d dicit Arist. sensisse de itelligētyz post p^rimam: z fortasse de mā p^rima. hoc q^dem i^o posset improbari ex p^rdictis: tamē expedit explanari. p^rimo q^d ē ip^robāt ex. 6. huius capli. q^z si necē eē ex se vni nature iest. Et q^d non est post^r in quocūq^z triū p^redictoū ordinē ē necesse eē ex se. ergo vnica nā nō est posterior quolibz posteriore. ergo sic triplr quelibz alia est posterior. **C** Scōa p^opositio hui^o argumēti p^r ex. 3. nona. z i^o. hui^o capli. adiūge cuilibz. 6. huius. **C** Scōa p^bat in spāli: q^d nō est finis: nec ad finem aliquid est frustra in entib^z nihil est frustra. ergo quelibz alia nā a p^rimo fine ē ad finē aliq^z. z si ad aliq^z. gⁱ ad p^rimū ex 3° scōi. Similr d^r emēntie: q^d nō est sup^rimū nec excessiūz. ab aliquo nullū b^z gradū. z sic nihil est. ergo omne q^d nō ē sup^rimū est excessum. gⁱ a sup^rimo. ex. 3. scōi. Ex his ostēditur de efficiētia que negaret q^z i^o ē finis p^rimus vel finitū. hec duo p^bat^r. 5. gⁱ est p^rimū efficiēs vel effectum: nāz mēbra hui^o dīstincti cōtinerūt^r cū mēbris illi^o. secunda p^r ex. 4. z 5. scōi. **C** De p^rima p^r ex p^rima p^rcedēte. Similr per emēntiā si q^zlibz est sup^rimū vel excessum a sup^rimo: gⁱ p^rimū efficiēs vel effectū: q^z hec etiā membra cōuertuntur. ex penultima z vltima scōi. z i^o. hui^o terty. p^rositio etiā alicui^o entis nullū ordinē habētis irrōnalis est valde: sicut in scōa rōne ad. 6. z i^o p^robatiōe. i^o. hui^o aliqual^r oīssuz est. Vere dīe oīa in sapiētia ordinata fecisti. vt cuilibz itelle^rctui rōnabilr videat^r q^z omne ens est ordinatū: vñ absurdum fuit philosophātibus ordinē ab aliquo amouere. Ex hac aut vñ ens omne ē ordinatū. segtur q^z nō oē ens ē posteriorius. z nō omne p^rus: q^z vtroq^z mō vel idēz ad se ordinaretur: vel circulus in ordine poneret^r. est ergo aliqd ens p^rus z nō post^reri^o. z ita p^rimū z aliqd post^reri^o z nō p^rimū. nullū autem quin sit: aut p^rius: aut post^rerior: tū es vnicum p^rimum. z omne aliud a te est post^rerior te. sicut in triplici ordine: vt potui declarari.

Conclusiones quarti capituli.

C Prima nā in se est simplex.

C Quicqd iⁿtrinfecū ē sūme nāe ē sūme tale.

C Dis p^rectio simplr z in sūmo iest neciō nāe sūme.

2°. p^r.
2°. z.
3°.
4

De primo principio

- C** Primum efficiens est intelligens et volens. xclo. 4.
C Primum causa quod causat contingenter causam. xclo. 5.
C Primum nam amare se est idem namque primum. xclo. 6.
C Nullum intelligere potest esse actus primum namque. xclo. 7.
C Intelligens primum intelligit actu semper et nescio et distincte quod cuius intelligibile plus naturaliter quam sit illud in se. xclo. 8.
C Primum principium est infinitum et a finito incomprehensibile. p. 9.
C Primum principium est omnino simplex non habens partes essentielles; nec quantitativas nec alicui conceptui opponibilis. xclo. 10.
C Est tamen unum principium primum. xclo. 11.
C De simplicitate et infinitate et intellectualitate primi entis. CAP. III.

Domine deus noster. De tua natura vnicave prima. velles perfectiões quas in effe non dubito aliquam ostendere si faueres. Lre do te simpliciter infinitum sapienter et volentes. et quod nolle vti circulo in probando. d. simpliciter quodam primum que pos sunt primo. pbari. alia de simplicitate vsq ad suu locu vsq pnt pbari differatur. e. g. huius. c. 4. h. c. l. xclo ostendenda.

pma p. **C** Prima natura est in se simplex.

C In se dixi quod tamen de simplicitate simplici essentiali intelligi hicque excludit omnem oppositionem in essentia absolute. hec pbatur sic. pma natura non est causa; vt p3 ex tertia tertia. p3. ergo non habens partes essentielles in animam et formam. **C** Itē nec diuersas perfectiões qualitercūq in re distinctas bz. ex quibus. s. possit ratione generis et ordine sumi. probat ex pma ppone 6. tertia; qz vel altera illarū fm ppria rationem esset q totum eēt p necesse esse. Et reliqua nec pmo nec p se; tūc cū cā reli qua eēntialr includatur in toto; totū nō erit necesse esse; qz includit nō necessariū formāl. aut si vtraqz realitate eēt to tum pmo necesse esse. eēt bis necesse eē; et hēre duo eē; quorum neutz essentialr includeret alterū. fm vtraqz esset in vtra qz; nō eēt vnu ex eis. si vtraqz pmo dat necesse eē. vtra qz erit actualitas vltima. et ita vel nihil idē ex eis; vel nlla dīa earū. et ita nō vtraqz. **C** Correlariū. pma natura nō est in gne. p3 ex ista. pbatur etiā; qz natura in gne tota exprimit per diffōnē. vbi nō importat omnino idē p genus et dīas propter nugatiōem. oppo in sic simplici inuenitur. **C** Dic in statū. si duoz existentū in eodē altero tū pōt ipm eē ne cessariū. et ita reliquū nō neciūm. alias eēt bis necesse esse. se quitur q nulla distincta fm rōnes formales possent poni eē in necesse esse. ergo nec in pma psona diuina essentia et rela tio. nō ē fm. iō. pbatio pma peccat. **C** Similr p scōbz; qz vtrūqz eozū esset actualitas vltima; vel alterū nō neciūm. **C** Ratio. quēcūq fm rōnes formales distinguūtur; vlti cut actus et potētia. et sic cōponibilia; vel sicut duo nata ac tuare idē; vlti sicut actus et actus. et sic nō componibilia; tūc si vnum eēt infinitū posset includere p identitatez aliud. imo includit. alias si finitū eēt componibile; qz iprobabilē conclu sīde. iō. huius. si aut sit finitū nō includit p identitatē illud qd est pmo diuersum fm suā rōnem formālē. qz finitū tale ē pfectibile illo; vel cōponibile cū illo. ergo ponēdo necesse eē hēre duas realitates; quaz neutra per identitatem cōtineat aliā; qz regit ad cōpositiōez. scgtr q altera nec erit uēsse eē nec formāl nec p identitatē; vel totū erit bis necesse esse. et ita tenet vtraqz pbatio. **C** Instātie de diuina psona nul le simr; qz ille due realitates nō faciūt cōpositiōem; s3 vna est alia p identitatez; qz vna ē infinita. Qd si obiciās. ita di cam in pposito q ē cōpositio; due vnitates et due realita tes in necesse eē; sed altera ē infinita. Cōtradictio tibi duplr. p qz ps ē minor toto. scōbz; qz si ponis cōpositiōez neutra rea litas est alia p identitatē. et sic currit vtraqz pbatio.

2. p. **C** Quicquid est intrinsecum summe nature est summe tale.

C Probatur; qz oīno ē idem illi nāe ppter simplicitatez. g

sicut illa natura est summa natura. ita illud ē summe tale; qz idem est. alias si posset intelligi excedi fm suaz entitatē. ergo natura posset intelligi excedi secundum suam entitatem. que ea dem est entitati illius.

C Omnis pfectio simplr et in summo inest neces 3. p. sario nature summe.

C Perfectio simplr dī que in quolibz meli est ipm qz non ipm. hec descriptio vti nulla; qz si intelligeretur de affirma tione et negatiōe vt ē in se quolibz affirmatio esset melior sua negatiōe in se. et in quolibz si in eo posset eē. si aut intelli gatur. nō in se; et in quolibz si posset iesse; s3 in quolibz sum plr fm ē; qz nō melior est in cane sapientia; qz nulla ē boni tas i illo cui cōtradicit. **C** Ratio famosa ē descriptio. expo natur sic. meli qz nō ipm. i. qz qdlibz positūm icōpossibile in quo includit nō ipz. est inqz sic. meli in quolibz; non cui libz; sed in quolibz quātum eēt ex se; qz meli est suo inco ppossibili ppter qd nō pōt iesse. Breuiter ergo dicat q pfe ctio simplr ē; qz est absolute meli quocūqz icōpossibili. Et ita exponit illud in quolibz qz nō ipm. et hoc est qz qdlibet q nō ē ipm. et d3 intelligi de icōpossibilitate fm p dicationē dnoiatuā; qz ita fermo sit cōter. **C** Probo tertiā dclōnē sic intellectā. pfectio simplr ad oē icōpossibile aliquē habz ordinē fm nobilitatē nō excessi p descriptionē; s3 eminē tis. ergo vel nāe supreme est icōpossibilis. et ita excedit eaz vel cōpossibilis. et ita pōt ei iesse. et etiā in summo; qz sic est ei cōpossibilis. Si ē alicui cōpossibilis iest sibi; sicut ē sibi cō possibilis. Nō aut iest; vt accūs cōtingēs; quia tūc pfectio simplr etiā in summo posset excedi; qz suba melior est accū te. Similr nā pma nō haberet oēm pfectiōez nobilissimo mō hndi. g vel vt idēz; vel vt ppria passio. et vtraqz mō ha betur ppositū. s. qz nescio iest. Qz aut nō vt accūs per acci des cōtingēt iest. pbo; qz in omni pfectione cui nō repu gnat necitas pfecti bz illa; qz bz nescio; qz qd ptingenter. pfectiōi simplr nō repugnat necessitas; qz tūc aliqua natu ra icōpossibilis sibi excederet eā; vt illa que est necessaria; vel pōt eē. Nihil aut pōt pfectius hēre pfectionē simplr qz nā pma. ex scōa huius. ergo tē. **C** Dicēdis d3 infinitate et ce teris de simplicitate ponēdis pmitto illa de itellu et volū tate; qz iferius supponēt. pma cōclusio talis est.

C Primum efficiens est intelligens et volens. 4. p.

C Ita pbatur. pmiū ē per se agēs; qz omni cā per accūs pōt ē aliqua per se. p. p. cor. oē per se agēs agit ppter finē. ex hoc arguit duplr. pmo sic. oē nāle agēs precise cōsideratū ē necitate. et eque ageret si ad nullū finem ageret; sicut si eēt idē pēdenter agens. ergo si nō agit nisi ppter finē b3 est qz depēdet ab agēte amātē finē. ergo tē. scōa arguit. si pri mū agit ppter finē; aut g finis ille mouet pmiū efficiēs; vt amat actū volūtatis. et p3 ppo; aut vt naturalr tū amat tus. hoc flm ē; qz nō naturalr amat finē aliū a se; vt graue; centrū et mā formā. tūc. n. eēt aliquo mō ad finē; qz inclinat ad illū. Si tūc nāliter amat finē q ipse ē. b3 nihil ē nisi ipm eē ipm. hoc nō est saluare rōnē duplicē cāe in ipso. **C** Itēz pmiū efficiēs dirigit effectū suū ad finē ipm. g vel nāliter. i. mē. i vel cognoscēdo et amādo illū. nō p mō; qz nō cognoscēs ni pbe; bil dirigit nisi in vīute cognoscētis. sapientis. n. ē pma ordi natio. pmiū in vīute nullius dirigit; sicut nec cāt. hec ē cō clusio pbatur; qz oī nō viuo viuo ē meli. et iter viuo omni nō intelligēre intelligēs est meli. pmo nihil ē melius. g tē. **C** Item 3. sic aliqd cātū cōtingēt. ergo pma cā cōtin gēt cāt. ergo volēs cāt. pbatio pme pme. quolibz cā scōa causat iquantūz mouet a pma. ergo si pma necessario mo uet. quolibz necessario mouet et qdlibz necario cātū. po batio scōe pme. nullū est pncipiū opandi cōtingenter; nisi volūtas vel cōcomitāsvolūtātē; qz quolibz alia agit ex ne cessitate nāe. et ita nō cōtingēt. **C** Obiciē p pma pnam

qz dato qd deus necessario cāct qz tñ nō mouet imediate volūtate nām. ideo seqtur q nām velle possit adhuc contingēter cāre aliqd. ¶ Itē pbs cōcessit aīis. 7 negauit pīs ponēdo cōtingētiā in inferiozib⁹ ex motu q necario causat. Iquantū yniformis: s; difformitas seqtur ex partib⁹ eius. 7 ita contingētia. ¶ Hōcōm. alia mota pūt ipediri. 7 ita op. possit cōtingēter euenire. ¶ Ad pñū. si est pñū efficiēs respectu volūtatis nre. idē seqtur de ipsa qd d alyis: qz siue imediate moueat eā: siue aliud imediate. 7 illud necario motū moueat: qz mouet ex hoc q mouet. tādē pñū necario mouebit volūtate: 7 ita necio vo^lo^let. 7 si erit volēs necessario. seqtur vltcri⁹ ipossibile q necessario cāt qd volēdo cāt. ¶ Ad 2^m. nō dico h cōtingēs qd cūq; qd nō est necessariū nec sempiternū: sed cui⁹ oppositūz pōt fieri qñ illud fit. iō dixi aliqd cōtingēter cāt: nō aliqd est cōtingēs. modo dico q pbs nō potuit nām negare soluēdo aīis p motū: qz si ille mot⁹ totus necessario ē a cā sua: qlibz ps eius cātur necessario qñ cātur. hoc est ieuitabilr. ita q oppositūz tūc nō posset cār: 7 vltcri⁹ q causat sic p quā: cūq; partē motus necessario. tūc cātur. i. ieuitabilr. vlt igitur nihil fit cōtingēter. i. euitabilr vel pñū sic cāt imediate q posset nō cāre. ¶ Ad tertiū. si aliq cā pōt ipedire illa nō potest nisi vtute supiozū causarum ipedire. 7 sic vsq; ad primā que si imediate cām sibi necessario mouet in toto ordine vsq; ad istā ipediētē erit necessitas. ergo necario ipediet. ergo tūc nō posset aliqua alia cōtingēter cāre aliquid cātū. ¶ 4°. pbat̄r cōclusio. aliqd malū est in entibus. ergo pñū cōtingēter causat. 7 tūc vt pñū. pbat̄o cōsequētie. omne agens ex necessitate nature agit p̄zyltīmū sue potētie. 7 ita ad perfectionē pōlem pducit ab ipso. ergo si pñū agit necario. 7 per pñū oē aliud agēs: vt iā declarauit. seqtur qz tūc causabit in isto qeuid ē eis pōle cāre. in illo ergo nulla pfectiōe caret q pōt ab oībus cāis agētib⁹ iduci in ipso. q nulla caret quā pōt recipere. ergo non est aliqua malitia in ipso. nām sunt plane: qz oīs perfectiō receptibilis in isto ē cābilis ab aliquo: 7 ab oīb⁹ causis ordinatis. vltimā p̄z ex rōne mali. 7 cōcludit illa pbat̄o de vitio in morib⁹: sicut de pctō in nā. ¶ Dices: materia nō obedit. Nihil est: qz agens potens vinceret in obediētiā. hāc cōclusiōem probāt aliq. 5° via ex tertia preostēsa: qz itelligere: velle: sapiētiā: amor: sunt pfectiōes simplices: qd supponūt quasi manifestū. ¶ S; nō videt unde ista pñt magis pcedi eē pfectiōes simplices q nā pñi āgeli. si enī accipias sapiētiā denotiatiue: est melior omni denotiatiōe icōpossibili. 7 nō probasti q pñū est sapiēs. Et si accipias q deus est sapiēs. ¶ Dico q petis tñ pōtes hīre q sapiēs est melior nō sapiēte excluso pñmo. ¶ Cōtra. isto mō pñus angelus ē melior omni ente denotiatiue sumpto icōpossibili sibi pter deū. imo eē pñi āgeli in abstracto pōt eē melior simplici sapiētiā. ¶ Dices repugnat mltis. iō nō cūlibet ē meli⁹ denotiatiue q oppositū. ¶ Rñō. q nec sapiētiā ē cūlibz meli⁹ denotiatiue: qz repugnat multis. ¶ Dices: imo eēt cūlibz melius si posset iesse: qz canis esset melior si canis eēt sapiēs. ¶ Respōdo. ita de pñmo angelo si posset eē canis eēt melior 7 cani eēt melius. si posset eē pñmus āgelus. ¶ Dices. imo illud destruit nām canis. q nō est bonū canī. ¶ Rñō. ita sapiēs vel sapiētiā destrueret naturā eius. nō est oīa nisi q angelus destruit canem: vt nā eiusdē generis sapiēs vt alterius: icōpossibilis tamē: qz determinās sibi p̄o subo nām eiusdēz gnis icōpossibile. 7 cui repugnat pñmo submē idē per se: iō nō p̄ passio subiecti repugnat. vulgaris sermo de perfectiōe simplici sepe vacillat. ¶ Item itelligibile videt dicere gradū supmū determinati generis: vt sube. vñ igitur cōcludetur q ē perfectiō simplici de passioibus entis in cōmuni secus ē: qz psequitur oē ens: vel passio cōis vel alterū disuncto. Si pter-

uus diceret q omne denotiatiū pñūz cuiuslibz generis gnālissimū est perfectiō simplici vñ improbares. diceret. n. quodlibz tale eē melius quocūq; sibi icōpossibili. ¶ Si itelligat denotiatiue. qz icōpossibilia sibi nō sunt nisi denotiatiua sui gnis: qz oīa illud excellit. Si itelligit de substatys denominatis iquantū denominata. similiter diceret q si subiectum determinat illud. determinat sibi nobilissimum. Si nō saltem subiectum quodlibz iquantū denotatur isto est melius quolibz iquantum denominatur alio sibi icōpossibili.

5°.

¶ Prīmū cāns quēd cāt cōtingēter causat.

¶ Probat: qz qd imediate cāt: cōtingēter causat. ex tertia pbat̄o. 4. pmissē. ergo qd cūq; aliud: qz cōtingēs nō pcedit necessariū naturalr nec necessarium depēdet a cōtingēte. ¶ Itē ex volitōe finis nō necario ē aliqd volitū: nisi illud sine quo nō stat illud qd ē volitū circa finē. De⁹ amat se vt finē. 7 qd circa se vt finē amat stare pōt si nihil aliud ab ipso sit: qz necium ex se a nullo depēdet. ergo si ex volitione sui nihil aliud necio vult. ergo nec necario cāt. ¶ Cōtra. velle illud ē idē pñmo. ergo necē eē. ergo non cōtingēs. ¶ Item si tertia pbat̄o pmissē cui ista imititur. tenet. q nulla est cōtingētiā cuiuscūq; cāe scde in cāndo nisi sit cōtingētiā pñi in volēdo. sicut. n. necitas pñi in volēdo cōcludit necessitatē cuiuscūq; alterius in causando. ita determinatio eius in volēdo cōcludit determinationem cuiuscūq; alterius in causando: sed determinatio ei⁹ in volēdo ē eterna. ergo quēcūq; causa scda pñs qz agit est determinata. ita q nō est in potestate ei⁹ determinari ad op. postū. ¶ Hoc vltcri⁹ declarat: qz si in potestate huius est determinare se ad oppositum. ergo cū determinationē cause pñe in volēdo stat istius indeterminatio in causando: qz nō est in potestate eius facere pñam causam ieterminatā. Et si cui⁹ determinatione pñe stat indeterminatio huius. ita videt cū necessitate eius stare nō necessitas vel cōtingētiā huius. si in causando: vel igitur tertia probatio nihil valz. vel volūtās nostra nō videtur libera eē ex se ad opposita. ¶ Itēz si pñā determinata determinat quomō pōt alia causa scda mouere ad aliquid aliquo modo. ad cuius oppositum pñā mouet: sicut est de volūtate nostra peccāte. ¶ Item. 4. omne efficiere est cōtingēs: quia depēdet ab efficiētiā pñi que est contingēs ista sunt difficilia: quorum plena solutio multa narrari 7 declarari requirit. ¶ Queratur in questione quā de scientia dei respectu futurorum cōtingentium disputant.

6°.

¶ Prīmūz nām amare se ē eīdē pñme nāe.

¶ Hāc probō sic. cālitas 7 causatio cause finalis est simpliciter p̄ia. ex. 4. 7. ideo causalitas pñi finis: 7 eius causatio est penitus icausabilis secundū quācūq; causationē in quocūq; genere cause. causalitas autē pñi finis est mouere pñmū efficiens vt amari: qd est idem isti. pñmūz efficiens amare pñmūz finem: quia nihil aliud est obiectum amari a voluntate nisi voluntatē amare obiectū. ergo pñmū efficiēs amare pñmūz finēz est penitus icausabile. 7 ita ex se necesse esse ex. 5. terty. 7 ita erit idem nature pñme ex. 6. eiusdēz. 7 deductio patz in. 15. terty. deductur aliter: sed in idēz redit. Si pñmū amare se est aliud a pñmo ergo est causabile. ex. 15. terty. ergo effectibile ex. 4. 7. 5. secūdi. ergo ab aliquo per se efficiēte. ex probatiōe. 4. huius. ergo ab amante finē ibidem. ergo si pñmū amare se esset causatus hoc esset ex aliq. qd finis pñe ipso causator: qd est impossibile. hoc Arist. ostendit. i. metaphysice de itelligere. Alias pñmū non esset optima substātia qz per itelligere est bonozabile. Alias. n. laboriosa est continuatio: quia si nō est illud: sed in potētiā dictionis ad illud ad illaz seqt labor fin ipm. ¶ Itē rōnes pñt declarari

T. c. 5.

De primo principio

¶ **p**ma: qz cū omnis entitatis in actu pmo vltima pfectio sit in actu scdo quo cōiungitur optimo. maxie si sit actiuū: nō tñ factiuū. omne aut intellectuale est actiuū. 7 pma natura est intellectualis ex pma. segtur q eius pfectio vltima est in actu scdo. ergo si ille nō est idē sibi nō est eius substantia optima: quia aliud est sibi oppositum. secūda: quia potentia solū modo receptiua est cōtradictionis. ergo est imperfecta: tñ nec ista 2ª nec rō por: simplr 3^a Ap. est demōstratio sed tñ pbabilis rō. vñ pmittit. rōnale est 2^a. ¶ **A**lt^r ondit ex idēitate potētie 7 obti iter se. 3ª actus est idēz eis. 2^antia nō valz. Instātia. itelligētia itelligit se. amat se. act^r tamen nō est idē sube. ¶ **D**ec cōclusio secūda ē in cōrelarijs. Nam segtur pmo q volūtas ē idē pme nāe: qz velle nō ē nisi volūtatis. ergo illa est icauisabilis. 3^a 2^a. Silt velle itelligitur qsi posteri^r. 7 tñ velle ē idēz illi nature. 3ª magis volūtas. Secūdo segt q itelligere se ē idē illi nāe: qz nihil amat nisi cognitū. ergo itelligere ē necesse esse ex se. Silt qz itelligere qsi ppingns ē illi nāe q velle. Segt 3^a q in tellectus est idē illi nature sicut pūs de volūtate 7 velle argutū est. Segtur quarto q rō itelligēdi se ē idē sibi: qz necesse ē ex se: 7 quasi pteintelligitur itellectioni.

7^a. ¶ **N**ullū itelligere potest cē accñs prime nāe. ¶ **P**robatur: qz illa nā ostēsa ē esse pmi effectiuū. 3^a ex se habz vnde pōt qdūqz cābile cāre circūscripto quocūqz alio saltē vt cā pma illi^r cābilis: sed circūscripta cognitio eius nō hz vñ posset illud cāre. Assumptū vltimū pbatur: qz nihil pōt cāre nisi ex amore finis volēdo illud: qz nō potest aliter eē per se agēs: qz nec ppter finē. ¶ **I**sti aut velle alicui^r ppter finē pntelligit itelligere ipz. ergo ante pmi signū quo itelligit cāns sine volēs. a. necessario pntelligit itelligēs a. 7 ita sine hoc nō pōt per se efficere. a. ita de alijs. ¶ **I**tē oēs itellectiones cuiusdē itellis hñt similitudine ad itellm fm idētitatē cēntiale: aut accidētales. p3 de quocūqz itellectu creato: qd onditur: qz videntur pfectiōes cuiusdē generis. ergo si aliqua habz receptiuū: 7 oēs hñt idē. 7 ita si aliqua ē accñs 7 qlibz. aliqua nō pōt eē accñs in pmo ex pcedēte. ergo nulla. ¶ **I**tem itelligere si qd pōt eē accñs recipere in itellectu vt subo. 3^a 7 in itelligere qd ē sibi idē. s. itellectu. 7 ita pfectius itelligere. s. cēntiale erit potētia receptiua respēctū imperfectiōis. s. accidētalit. ¶ **I**tē idē itelligere pōt eē respectu obiectozū plurijs ordinatoz. ergo quāto perfectioz tāto pluriū. 3ª pfectiū mū quo ipole est eē perfecti^r itelligere erit omniū itelligibiliū. itelligere pmi ē sic perfectissimū. ex scda hui^r. igitur idē est omniū itelligibiliū. 7 illud qd est sibi idē sibi ex pma pcedēte. ergo 2^a. Eādē cōclusionēz itelligere de velle. ¶ **I**tē si arguit. ille itellectus nihil ē nisi itelligere qd daz ille itellectus est idē omniū. ita q nō pōt eē alijs alteri^r. 7 alteri^r obti. ergo nec itelligere aliud. vel igit itelligere idē est oīum. vel itellis alteri^r obti. ¶ **R**ō. fallā ē accñtis ex idētitate aliquoz iter se absolute cōcludere idētitatē respectu terti^r: respectu cui^r extraneā. Ex^m. itelligere diuinū est idē suo velle. 3^a si ipm itelligere est alicui^r ipz velle est eiusdē. nō segtur: sed ē velle. qd gdes velle est aliqd eiusdē: qz itelligere eiusdē. ita q diuissim pōt iferri nō cōiunctim ppter accñs. ¶ **I**tē sic arguit. itellis pmi hz vnūz actū adēqū sibi 7 cōeternū: 3ª itelligere sūi ē idē sibi. 3^a nō pōt hñe aliū. 2^a nā nō valz. Instātia. d silt vidēte deū 7 aliū. Etia si videt deū 3ª vltimū capacitatis sue. vt ponit d aia ppi. adhuc pōt aliud. ¶ **I**tē arguit. ille itellis hz in se p idētitatē pfectionē maximā itelligendi. 3^a 7 oēm alias. ¶ **R**ō. nō segtur: qz alia que minor ē pōt eē cābilis. 7 ideo differre ab causabili maxima nō potest.

8^a. ¶ **I**ntellect^r primi itelligit actu semper necesario 7 distincte quodcūqz itelligibile prius

naturalr qz illud sit in se.

¶ **P**rima ps. s. q pōt cognoscere qdēqz itelligibile. pbat sic: qz hoc ē pfectiōis in itellectu posse distincte 7 actu itelligere. imo neciūz ad rōnē itellis: qz oīs itellectus ē totius entis cōissimē sumpti: vt alibi declarauim. nullaz aut itellectionē pōt hñe itellis pmi nisi eādē sibi ex prima. ergo cuiuslibz itelligibilis hz actuale itelligere 7 distinctū. 7 h idē sibi. pbat etia pma ps alt^r. p hoc q artifex distincte cognoscit oē agēdū an qz fiat. als nō pfecte operaret^r: qz cognitio ē mēsurā iuxta quā opatur. ergo de omniū pducibiliūz a se hz notitiā distinctā actualēz vel bituale saltē 7 potē cis. ¶ **C**ōtra istā istatur: qz ars vñs sufficit ad singularia. pduceda. scda ps de pōtate pbat^r: qz qd ē idēz sibi est necesse eē ex se. ex. 5. terti^r. 7 pma qrti^r: sed cē alioz a se itelligibiliūz ē nō necesse eē ex se. ex. 6. terti^r. necesse eē ex se est pūs nā omni nō necessario. pbat alt^r: qz cē oīs alterius a se depēdet ab ipso vt a cā. ex. 19. terti^r. 3^a ipse vt cā est alicui^r talis necio icludatur cognitio eius ex parte cause. ergo illa pōt ē natura ipso esse cogniti.

¶ **A**ltitudo diuitiarū sapiētie 7 sciētie tue deus qua omne itelligibile cōprehēdis. nūquid itellectui meo paruo poteris cōcludere te eē infinitum 7 incomprehensibilem?

¶ **T**entabo 3ª iferre cōclusiōem valde secūda: q si in principio fuisset de te pbata. pdictozū qz plurima facill^r patuif sent. ifinitatē igit tuā si annas ex dictis de itellectu tuo p conabor iferre. Deide quedā alia adducā. an valeāt vñ nō valeāt ad cōcludēdū ppositū ingredō: nōne dñe de itelligibilia sunt ifinita: 7 h actu in itellectu oia itelligēte. ergo 7 nā cui itellect^r est idē ē ifinita. 3ª itellis illa simul actu itelligēs ifinitus. talis est deus nō itellectus tu^r: ex 7^a 1az premissa. huius entimematis ondo aūs 7 2^ais. 7 psequētiāz sic. quēcūqz sunt ifinita in potētia. i. accipiēdo alterū post alterū nullū pñt hñe finē illa oia si sūt sūt actu. sūt ifinita. itelligilia sunt h3 respectu itellis creati: sicut p3. 7 in tuo deus sunt sūt actu oia itellecta que a creato sunt successiue itelligibilia. igit ibi sunt actu ifinita itellecta. hui^r filli pbo maiorēz: 3ª satis euīdēs videatur: qz oia talia acceptibilia quādo sunt simul exñtia aut sunt actu ifinita: aut finita Si actu finita. ergo accipiēdo alterū post alterū: tadē pñt eē oia accepta simul. ergo si nō pñt esse actu accepta oia. si actu sunt sūt ifinita actu. 2^antia entimematis ita pbo. qñ pñalitas regit vel cōcludit maiorē pfectionē qz paucitas: ifinitas cōcludit vel regit ifinitā pfectionē. Ex^m. posse ferre qtuor maiorē virtutē motiue regit qz posse ferre duo. iō posse ferre ifinita cōcludit ifinitā pfectionē vel virtutē motiūā. ergo in ppo: cū sum^r itelligere plā maiorē pfectionē itellis cōcludat qz posse vñcū itelligere. segt ppositū. ¶ **D**ec vltimū pbo: qz regit determinata cōuerfio itellis 7 applicatio ad itelligibile distincte itelligēdū: 3ª itellis q ad plura pōt applicari ad qdlibz est illimitatus: 7 ita q ad infinita est applicabilis oīno est illimitat^r. silt pbo ppo^m saltē de itelligere ex quo segt ppo^m d itellū. Nā cū itelligere a sit aliqua pfectio. 7 itelligere b. sit silt aliq pfectio. nūqz idē itelligere est ipsi^r a. 7 b. eque distincte: vt duo eēt nisi pfectiōes duozū itelligere icludatur in illo: 7 sic de trib^r. 7 vltra. Dicitur qñ per eādē rōnē itelligēdi multa itelligūt nō cōcludit maior pfectio ex pñalitas qz ex paucitate. ¶ **A**lt^r q rō de itelligere cōcludit qñ il la plura itelligere nata cēnt hñe pfectiōes distinctas formas quales nō sunt nisi itellectiōes diuerfarū spēruz tales nō sunt ifinite itelligibiles: sed idūiduoza quozū pluriū itellectiōes: qz non alias pfectiōes formales dicūt: nō cōcludūt maiorē pfectionē act^r q est respectu pluriū taliū ¶ **C**ōtra pmiū: qz de ipsa rōnē itelligendi arguitur: sicut

9^a.
Ro. ii.

de intellectu et actu: quod maior perfectio concluditur ex pluralitate illorum quorum est ratio intelligendi: quod 3° quod eminenter ictu datur perfectio omnium propriarum rationum intelligendi: quorum quilibet secundum propriam rationem aliquam perfectionem ponit. Et infinite infinita concludit. Contra secundam responsionem idem in ratione vltis impfecte intelligitur: quod non secundum quodlibet intelligibilitatis in eis: quod non secundum quodlibet entitatis positum in eis: sicut in ratione de individuatione ostendi. ergo intellectus intelligens quodlibet intelligibile secundum omnem rationem intelligibilitatis positum intelligit distinctas entitates positivas plurius idem duorum que maior perfectio ponit in intellectu et intellectio vnius illorum: quod intellectio vniuscuiusque entitatis absolute positum ut est eius est aliqua perfectio: alias illa non esset intellectus non esset minus perfectus nec intelligere. Et non 3° illud ponere in intellectu diuino: quod excluditur per octauam.

Item infinitas intelligibilium specie concluditur ex numeris et figuris per Augustinum. 12. d. c. i. c. i. s. Secundo ostendo propositum sic. Prima cuius est vltimum sue calitatis causa secunda aliquid perfectio: nis addit in causando: non videtur sola ita perfecte careere effectum: sicut ipsa causa secunda: quod calitas solius prime dimiuita est respectu calitatis simul ambarum. ergo si illud quod natura est esse causa secunda et prima simul sit multo perfectius a sola prima secunda nihil perfectiois addit prime: sed omni finito aliquid addit ad aliquid perfectioem. ergo talis causa prima est infinita. Ad propositum. notitia cuiusque nata est gigni ab ipso: sicut a causa prima: et maxime illa que est visio. ergo si alicui intellectui illa esset sine actione quacunque talis obiecti: sed tamen modo ex virtute alteri obiecti positis: quod natura est esse causa superior respectu talis cognitionis. sequitur quod illud obiectum superius est infinitum in cognoscibilitate: quod inferius nihil sibi addit in cognoscibilitate. tale obiectum superius est natura prima: quod ex presentia sola eius apud intellectum primi nullo alio obiecto concitante esset notitia cuiusque obiecti in intellectu per octauam huius. et perfectissima ex secunda huius. ergo nullum aliud intelligibile aliquid sibi addit in cognoscibilitate. ergo est infinitum. sic igitur et in entitate: quod vnumquodque sicut se habet ad esse ita ad cognoscere. Dicatur. ergo nulla causa secunda que est finita potest facere notitiam causam ita perfectam: sicut nata est causam ab ipso meto causo: quod secundum est: quod cognitio per causam perfectior est rei ex se sine causa. Item ex hoc quod prima causa ita perfecte causat sine secunda: sicut cum illa non videtur sequi nisi quod perfectio secunde habet perfectioem ipsa secunda. sed non videtur concludere infinitatem: quod finita perfectio potest esse eminentior perfectio secunde cause. Item et nihil addat in quando prime calitatis secundum vltimum potentie: quomodo probatur quod nihil addit in quando. Nam in quando lumen in medio sistit sol caret quantum mediuz posset recipere alius sol nihil adderet sibi in quando. et tamen adderet sibi in essendo cum esset alius sol. Ita in intellectu primi est notitia quanta potest esse ex presentia prime nature ut obiecti. Secunda ergo causa nihil addit in quando: quod non est natura agere in illi intellectu iam summe actuat: sicut nec alius sol in medio. vnde si ex hoc probatur nihil addere in essendo videtur consimili argui quod terra nihil addat soli in essendo: quod nihil addit in quando lumen in medio. Ad ista respondeo. Ad primum: quod nihil scientificiter concluditur de aliquo nisi in se simpliciter preconcepto. Ideo in scientia nostra quam causatur scimus per causam. causa non facit notitiam causam simpliciter quale ipsa causatur natura esset gignere secundum Augustinum. 9. de tri. c. vlti. A cognoscere et cognito pariter notitia: aut si quod simpliciter posset facere: sed non illa que est intuitiva. de qua alibi multum dixi. vnde ultra omnem cognitionem per causam aliqua causatur que non nisi ab obiecto in se causatur in nobis.

ADDITIO Contra. fantasma potest causare simpliciter cognitionem causam. ergo magis species vel notitia cause potest habere. quod in isto perfectius est obiectum quam in illo. Respondeo. non ordinatur ad causam in quando notitia simpliciter: sicut fantasma ad ipsum si in illo ordine

dine est prima causa respectu causarum. Contra. igitur non sicut in essendo ita in cognoscendo. Respondeo. ita in cognoscibilitate res non in cognoscibili. quod cognitio dependet ab alio quam cognoscibile: causa sicut est causa in essendo ita et in cognoscibilitate: quod ens ex se est cognoscibile: sed causa non est causa in cognosci nisi mediante causa secunda. scilicet ipso meto cognoscibili causo prius. et sic coagere ad cognoscere sui. species intelligibilis est causa prima intellectiois abstractiue. causa obiecti est causa valde remota. Sit illa a. causa cognoscibile. b. fantasma. c. species intelligibilis d. intellectio abstractiua. e. visio. f. species perfectus.

TIO Si igitur intellectio est intuitiva habet deus de lapide ipso nullo modo cantare: 3° quod lapis in cognoscibilitate etiam propria nihil addat in cognoscibilitate essentie primi: per quas lapis cognoscitur. Lapis igitur si res nulla causa finita facit notitiam perfectam de causo. concedo perfectissimam possem inesse nobis. Tu dicis cognitio per causam est perfectio. dico quod in cognitione per causam includitur cognitio effectus simplex causa ab ipso. et cognitio complexa cantatur simul a cognitionibus cause et causi. et verum est quod a causa prima et secunda simul est aliquid perfectius quam a secunda sola. Ita sola causa finita prima potest esse aliquid perfectius quam a sola secunda: et a sola secunda est sola visio eius. Respondeo. a sola prima finita potest aliquid esse perfectius quam a sola secunda. sed non effectus nature causam a secunda: vel ut secunda vel magis ut prima respectu cuiusque alterius cause finitae: quod in quando cognitione est accidentalis ordinata ad quacunque causam potest finitae: quod talis non est nata esse per causam finitam potest ipso visio: quod esset etiam si visus esset causatur a tali causa: vel esset sine omni causa potest finitae. et intellectus esset. Ad 2um. 13. causa potest finitae contineret eminenter perfectionem totam secunde cause in quando. et in hoc excederet secundam: que tamen formaliter habet illam: tamen ipsa ut eminenter habita. et formaliter etiam habita excedit se etiam in quando ut tamen eminenter habita. et vltimum quando ipsa ut formaliter aliam perfectionem addit sibi ut eminenter. tuncambo excedit utrumque diuissim: talis additio est quam eminentes est finitum: quod finitum additum finito facit maius. alioquin non perfectius esset vniuersum quam prima natura creata: quod illa ponit a quibusdam omnem perfectionem inferioris eminenter continere: quod ego supra negavi in vltima secunda. Ad 3um. illa perfectio que ut est causalitas nata est causam a solo aliquo formaliter tali: quod respectu cuiusdam habet rationes quod cause prime ad potest finitae accidentis ordinatas. aut solum modo est talis causalitas ab illis finitis illo formaliter tali concitante illa perfectio sine illa nunquam potest esse nisi in virtute alicuius infiniti cui illud formaliter tale si addat nihil addit in quando: sicut tenet ratio supraposita: quia si quod adderet. tunc propria ratio causalitatis eius. ut esset formaliter tale debet esse illi finito. et ideo a tali formaliter ut tale dependet vel ab illo cui tale nihil addit in quando. Uterius. igitur nec in quando addit: quod illa causatio eius est propria sibi secundum esse formale eius. ergo si in quando aliquid adderet primo debet illa prima causalitas que est eius: ut formaliter tale. et ita non haberet ex se illud eminentius quod natura est a tali: ut tale est causam. per igitur quod ista natura de sole nulla: quod si huic soli aliquid careere competere iquantum iste. Alius illud non caret nec in se haberet sine isto. et sic illi aliquid adderet in quando: sicut etiam in essendo. non curro. tunc ad quodcumque passum copares. breuiter dico nihil eiusdem rationis cuius causalitas necessario ab aliquo ut est tale formaliter necessario in quantum: quod non aliter potest esse causatur vel icautum perfectius causalitas: nisi in virtute alicuius cuius ut tale nihil addit in causando: nec in essendo. Instantia de terra nihil valz. lumen non est natura ab ipsa ut a causa aliqua dependere. Tercio conclusioem nostram sic ostendo: nulla perfectio finita eiusdem rationis perfectioni accidentali est subalis: et per 2um nec infinita. intelligere nram est accipere: quod essentialiter qualitas. g. nullum intelligere finitum est subis: 13. intelligere primi est suba ex. 5. 6. 7. 7. b. probatio maioris: quod quod veniunt in ratione formalis a quod accipit omnia: conueniunt in genere: si utraque

De primo principio

perfectio formalis sit finita: quia talis differentia finita in quocumque est eiusdem generis contrahitur: secus est si forma in uno sit finita. in alio infinita. tunc enim sunt eiusdem rationis. secundum aliquod: quod secundum rationem formalem: si illa ubi est finita debet genus. id constituitur per ipsam esse in genere. ubi ubi est infinita: nihil potest contrahere. ideo tale non constituitur in genere. hoc modo intelligo illud. quod species transferretur ad unum non genus: quod species dicitur perfectione generis non. hoc additione includit si intelligitur de specie tota: quod in eius intellectu essentiali includitur genus. igitur intelligi ratione differentie que perfectionem dicit non sic genus. hoc bene est possibile. neutrum enim per se includit aliud: sed nec transferretur differentia ut differentia. quod sic est finita. et constituit in genere necessario: sed absoluta ratio differentie que absolute perfectione dicit includit differentem ad finitum et infinitum que dicit modos perfectionis illius entitatis: sicut magis et minus in albedine. ¶ Noui quod aliqua habent narrata addunt opinionibus aliquorum: sed non hic assumpsi varias opiniones improbare: alibi locus erit. iuxta istam tertiam rationem potest fieri quod si similis non est sic. nulla substantia finita est eadem perfectioni nisi que secundum rationem suam est accidentalis si esset finita. substantia prima est eadem intellectui. et ita addi potest maiori tertie rationis. nulla perfectio eiusdem rationis cum alia accidentali est subalternis: vel id est substantie: quod genera sunt primo diuerse. et quod uni est accens nulli est subalternis. ergo intelligere nulli sube que est in genere substantie est idem. et si hec est finita est talis. si non: oppositum. ¶ Iuxta hoc propono quartam rationem. omnis substantia finita est in genere. prima nam non est in genere. ex prima huius. ergo et maiori: per quod tale conuenit cum alijs in conceptu communi substantie: et formaliter distinguitur. patet. ergo distinctum idem est aliquo modo cum substantie entitate. non per identitatem omnimodam: quod eorum rationes sunt primo diuerse. et neutra infinita. ideo neutra omnino includit aliam per identitatem. ergo sit unum ex eis: sicut ex contrahente et dicto actu et potentia. ergo genus et differentia. ergo species. ¶ Breuiter sic arguitur. et idem. omne reale conueniens et reale differens conuenit et differt realitate non formaliter eadem. sed nec realitas qua conuenit est illa qua differt per identitatem si non sit altera infinita. et tunc includens utrumque per identitatem est infinitum: si autem neutra per identitatem sit altera. sequitur oppositum. omne ergo differens essentialiter et conueniens essentialiter: aut est compositum ex realitatibus formaliter distinctis: aut est infinitum. ut per se existens conuenit sic. et differt: quare si est in se omnino simplex. sequitur etiam quod erit infinitum. ¶ Dis quatuor vijs videtur infinitas posse concludi de deo ex tribus medijs sumptis de intellectu. et 4. ex simplicitate iese que superius ostensa. prima videtur via eminente. scilicet quod arguo sic. omni finito est vel potest esse aliquid perfectius eminentissimo inconpossibile est aliquid esse perfectius ex correlario. 4. tertia. quare et. Minor probatur: quod infinitum non repugnat entitati: omni finito maius est infinitum. ¶ Aliiter arguitur. et idem cui non repugnat infinitas ita illud non est summe perfectum nisi sit infinitum: quod si est finitum potest excedi: quia infinitas sibi non repugnat. entitati non repugnat infinitas. ergo perfectissimum est infinitum. Minor huius que in precedenti argumentatione accipiebatur non videtur a priori posse ostendi: quod sicut contradictoria ex rationibus proprijs contradicunt. nec potest per aliquid manifestius hoc probari. ita non repugnata ex rationibus proprijs non repugnat: nec vi posse ostendi nisi explicando terminos vel rationes ipsorum. Ens per nihil notius explicatur. infinitum intelligimus per finitum. et hoc vulgariter sic expono. infinitum est quod omne finitum datum secundum nullam mensuram terminatam precise excedit: sed ultra omnem habitudinem assignabile adhuc excedit. Sic tamen oppositum suadet. sicut quodlibet est ponendum possibile cuius non apparet impossibilitas. ita et impossibile cuius non apparet impossibilitas. habet non apparet: quia de ratione entis non est finitas. ut appa-

ret ex ratione entis: nec finitum est passio conuertibilis cum ente. alterum istorum requiritur ad repugnantiam predictam. passionem per se entis: et conuertibilis satis videntur note sibi esse. ¶ 2. sic suadet. infinitum suo modo non repugnat quantitati. i. in accipiendo partem post partem. ergo nec infinitum suo modo reputat entitati. i. imperfecte sit cendo. ¶ 3. si quantitas virtutis est simpliciter perfectior quantitate molis: quare erit polus infinitas in mole. et non in virtute: que si est polus: est etiam in actu. ex 4. tertia. ¶ 4. sic: quod itellus cuius obiectus est ens nullum inuenit repugnantiam intelligendo ens infinitum. imo vi perfectissimum intelligibile. mirum est autem si nulli intellectui talis contradictio nota foret vel patet circa primum obiectum eius. cum discordia in sono ita facillime offendit auditum si in quibus discordiens statim percipitur et offendit: cur nullus intellectus ab ente infinito naturaliter refugit sicut a non ueniente: sed primum obiectum destruit. per illud potest colorari ratio Anselmi de summo cogitabili. intelligenda est de solo. et scriptio eius sic. Deus est quo cogitato sine contradictione maius cogitari non potest sine contradictione. Nam in cuius cogitatione includitur dictio. illud dicitur dici non cogitabili sita est. Duo enim sunt tunc cogitabilia opposita que nullo modo faciunt unum cogitabile: quod neutrum determinat alterum. Sequitur autem tale summe cogitabile esse in re per quod describitur deus: quod ostenditur. primo de eo quod dicitur: quod in tali cogitabili summe summe gescit intellectus. ergo est in ipso ratione primi obiecti intellectus. sentis. et in summo. ultra de esse ex parte summi cogitabile: non est tamen intellectu cogitabile: quod tunc posset esse cogitabile. et non posset esse: quod rationi eius repugnat esse ab alio finitum et quarta tertia. ¶ 2. igitur cogitabile est illud quod est in re: quod in intellectu tamen. non sic intelligendo quod idem si cogiteretur per hoc sit maius cogitabile si existat. ¶ Sed ostenditur quod est in intellectu tamen est maius aliquid cogitabile quod existit. ¶ Vel aliter coloratur sic. Maius cogitabile est quod existit. i. perfecti cognoscibile: quod visibile. Quod autem non existit: nec in se: nec in nobiliori cui nihil addit: non est visibile. visibile autem est perfecti cognoscibile non visibile: finitum modo intelligibili abstractiue. ergo perfectissime cognoscibile existit. ¶ Sexta via ad oppositum ex parte finis est talis. voluntas nostra potest omni fine finito aliquid maius appetere vel amare: sicut intellectus intelligere. et videtur inclinatio naturalis ad amandum summe bonum infinitum: nam idem arguitur inclinatio naturalis in voluntate ad aliquid: quod ex se et fine habitu prout et delectabilis vult illud. voluntas libera sicut experimur non videtur in alio perfecte quietari: quod in amando bonum infinitum. quod illud non naturaliter odiret: si esset oppositum sui obiecti: sicut naturaliter odit non esse. ¶ Septima via est ex parte cause efficietis quanta agit. Anselmus in 8. phisicorum. et 12. metra. quia mouet motu infinito. ergo habet potentiam infinitam. ¶ Hec ratio coloratur quod et infra. tum ad antecedens: quod eque concluditur. propositum si posset. et 4. mouere per infinitum. sicut si mouet: quod idem est ei ipsum esse in actu et in potentia. Quantum ad consequentiam sic: quod si ex se et non ex virtute alteri mouet infinito motu. ergo non ab alio accipit sic mouere: sed in sua vi actiua habet suum effectum simul: quia idem pendet quod simul habet virtualiter effectum infinitum est infinitum. ergo et. Alii colorantur ratione: quod primum mouens simul habet in virtute sua omnes effectus possibiles produci per motum. illi sunt finiti si motus infinitus. ergo et. Mihi non videtur contra probari bene. non primo modo: quod duratio maior nihil perfectionis addit: quod non perfectior est albedo: quod vno anno manet quod vno die maneret. ergo motus quatecumque durationis non est perfectior effectus quam motus vnius diei. ergo agens ex hoc quod habet in virtute actiua effectum simul non concluditur maior perfectio habet ibi nisi quod agens diutius mouet ex se. et ita esset ostendendum quod eternitas agentis concluderet infinitatem eius. alias ex infinitate motus non potest concludi. tunc vltima propositio colorationis negatur nisi de infinitate durationis. Sed color abluatur

quia nō maior pfectio itensua concluditur ex hoc q agēs qdūq; eiusdes spēi pōt pducere successiue quādiu manet qz qd pōt in vñ tale vno tpe eadem vñute potest in mille si mille tēporibus maneat. Nō est aut apud pphos possibilis ifinitas nisi numeralis effectū pducibiliū per motus .i. generabiliū z corruptibiliū: qz in spēbus ifinitatem non ponebāt. Sed si qz aliud pber ifinitatē speciez possibilīū pbādo aliquos mot^{os} celestes ēē icōmēsurabiles. z ita nūq; pōt redire ad vniformitatē. etiā si p ifinitū duraret z ifinite pūntiōdes spē causerēt ifinita generabilia z corruptibilia spē. De h qd sit in se: s; nihil ad itentiōem Aris. q ifinitatē specierū negaret. ¶ Obicitur h vltērius inquirēdo quomō in pmo argumēto nitebat concludere ifinitatē: qz essentia diuina est cā cognoscēdi. z h negas hoc pōt se concludi ex hoc q est cā essendi ifinita quasi maius sit facere aliqd ēē cognitū q ens verū. ¶ Itēz quomō in 2° argumēto cōcludere voluisti ifinitatē ex hoc solo q natu rā pmi ē totalis ratio cognoscēdi vel vidēdi aliā naturam singulārē: z negas hoc hic pōt se concludi ex hoc qd ē rō totalis essendi respectu eius: nam salte z pime nature sibi ē totalis cā cēndi. ¶ Ad pmi. qd quid pōt aliqua multa sūt: quoz qdlibz regit aliā pfectionē ppiā illud cludit pfectionē ex pluralitate talīū. ita ē de itelligē ifinita sūt. z ita cōcedere si pbare q pōt causare simul ifinita q esset virtus ifinita. nō ita si successiue. ¶ Cōtra: qz simul habz: z quantū ē ex se simul pōt: sed nā effectus nō permittit Exemplū. sicut nō potēs cāre albū z nigrū simul nō min^{us} est perfectū: qz illa nō sunt causabilia simul. hoc. n. ē ex ipa repugnātia nō ex defectu agētis. ¶ Rō. nō est pbatum q pmi ē tota cā illorum ifinitozū. z q simul habeat tota liter illa: qz nō est pbatū ex cāitate efficiēte qn cā secum da sit necessariā ppter aliā cālitatē correspondētē sue p pte formalitātē. ¶ Cōtra hoc bñ pbatur q hz eminet^{er} omnē cālitatē scdē cause etiā ppiā illi: licz non sit pbatum q illa vt formalr nihil addat sibi: vt eminet^{er}. hz igitur eminet^{er} oēs causalitatē simul respectu oīs effectibz etia ifinitozū: lz ista fiāt successiue. ¶ Respōdeo. hoc est vltimū qd colorat dictā pñam Aris. quantū video. z ex isto pbo ifinitatē sic. Si pmi z haberet oēm cālitatem formalr z simul lz nō pōtēt cābilia simul poni in se ēē ifinitū: qz simul quantū ē ex se pōtēt ifinita. z pōtēt simul plura cludit maiorē pōm itensue. ergo si habz pfectius qz si haberet oēm cālitatē formalr magis segtur ifinitas itensua: si habz oēm fm totū qd ē in ipsa eminet^{er} qz sit in ipsa formalr. ergo est ifinite potētie itensue. Licet igit^{ur} omnipotētiā dei p pte dictā fm int^{er} catholicorū vltq; ad tractatū de creditis distulerim: tamen illa nō pbata ifinita potētia pbatur que simul ex se eminet^{er} habz oēm cālitatē que simul quantū est ex se si esset formalr pōtēt in ifinita si essent simul factibilia.

ADDI ¶ Nē negaret ifinitas itensua cōcludi in cā ex virtute simul habita respectu ifinitozū nisi sit totalis cā. ita q simul quantū ē ex se pōtēt causare ifinita. vt totalis causa non egens causis scdūdis. q vnde pbare pōt ex pmitate efficiētie: nō video: quāuis verū esse in se nō dubitē. vnde oī potētia sicut nos intelligūmus hoc est. q omne pole pōtēt imēdiate pducere nulla alia cā cōcausante. vñ pber. nō video. pōtētē conclusiōem illā si pbationē vidēre per rationē: qz hic ex auctoritatib^{us} nō pcedo: sicut pdictū est in secūda via ad ifinitatē. idē eminet^{er} z formalr excedit se: vt eminet^{er} tñ nisi vt eminet^{er} sit ifinitū. qz si finitū ipz: vt formaliter aliqd addit ita q ambo sunt perfectioza alterutro licz vt eminet^{er} precise sit perfectius seipso: vt formaliter precise. Qui scit pbare per rōnem omnipotētiā s; intellectum catholicorū de ipsa habz medium fm deducit^{ur} est iam h pertractatam. ¶ Supleat hic q pōt.

¶ Si obicitur primūz non pōtē ex se simul ifinita: quia nō est probatum q sit totalis causa ifinitozū. Hoc nihil obstat. si n. haberet siml^{iter} vñ ēēt cā totalis nihil ēēt perfectius qz nūc sit. sic qz hz vnde sit pma tñ. qz ille due cause nō requirūt^{ur} ppter perfectiōem addendā in cādo: qz tūc remotius ēēt perfectius. qz perfectiōē cāi regeret: sed si requirūt^{ur} fm pphos. hoc ē ppter impfectionēz effectus vt pmi cum alia causa impfecta pōtēt cāre imperfectum qd fm ipsos nō pōtēt imēdiate cāre. tñ qz perfectiōnes tote fm Ap. eminet^{er} sunt in pmo qz si ipse formalitates earum sibi iessent si pōtēt iesse. z sic vt pōtēt cōcludere rō Ap. de potētia ifinita. ¶ Ad 2^m obm siml^{iter} dico. qz qz cēntia diuina sola est rō vidēdi lapidē perfecte: segtur q lapis nihil perfectiōis addat illi essentia. nō segtur hoc si ēēt rō cādi lapidē imēdiate etiā vt tota cā: nam respectu supreme nāc pma cā est totalis causa: que tñ cū sit ifinita. nō cōcludit ifinitatē pme cause respectu ipsius. non est aut pbatū q respectu aliorū sit totalis cā. qz zē. ¶ Iuxta hāc viā efficiētie arguit^{ur}: qz creat^{ur} iter creationis extrema ē distantia. sic q nullo alio a se p supposito deducit aliqd de nō esse ad ēē. z sic reducit aliqd ex distantia ifinita. Sed hoc aīs pōtēt creditū. z verū est vt nō esse quasi duratiōē pcedat esse fm fidē. Et vt quasi nā fm Auicē. 6°. me^o. Aīs ostēdit^{ur} ex. 19°. terty: qz saltē pma natura post deū est cā. z. ab ipso: z nō a se: nec pōtēt ēē ab eo aliquo p supposito. Nam vt iam deū est effici^{er} non requirit^{ur} mutari: sed sic accipiendo pus natura nō esse qz ēē solū ēē est extremū mutatiōis: qd causat illa vñ. vnde qd sit de antecēdēte. pñā nō pbat^{ur}: quia qz in extrema nulla est distantia: s; ipsa dicuntur distare per se rōne alterius extremi tāta est quātūz extremū illud. Exemplū. deus distat in ifinitū a creatura: qz est ifinitus. ¶ Ultimo ostēdit^{ur} ppositū ex negatiōe cāe intrinsece. qz forma finit^{er} per mām. ergo que nō est nata esse in mām est ifinita. Hoc reputo nihil valere. qz fm ipsos angelus: q est imālis nō est ifinitus natura. Nūquid esse pot^{er}terius essentia fm ipsos essentia finitabit^{ur}: vnde quelibet entitas hz gradū intrinsecū perfectiōis. non per aliud ens. Et si forma finit^{er} ad mām. ergo si nō ad illā nō finit^{er}. fallacia est cōsequētis. Corpus finit^{er} ad corpus. ergo si nō ad corpus est ifinitū. Nam tūc vltimū celū erit ifinitū. sophis^{ma} est terty physicozū: qz corpus pus in se finit^{er}. ita forma finit^{er} pus in se finit^{er} est: qz. s. pus est talis natura in entib^{us} qz finit^{er} per mām. nā secūda finitas presupponit pma z nō causat eam. pus ergo in aliquo signo nature est cēntia finit^{er}. ergo nō ē finibilis per ēē. ergo in secūdo signo nō finit^{er} per ēē. breuiter dico vnam ppositionē: qz quecūq; cēntia absolute finit^{er} in se est finit^{er}: vt pceintelligit omni comparatione sui ad aliā essentiam.

¶ Ex ifinitate sequitur oimoda simplicitas. primo intrinseca essentialis.

¶ Quia aut componere ex finitis in se: aut ex ifinitis. Si pmi. ergo finitū. si scdm. ergo ps nō minor toto. 2° q non componit^{ur} ex partib^{us} quantitatiuis. pbat^{ur} ex hoc q ifinita pfectio nō est in magnitudine finit^{er}: quia in maiore ēēt. maior vñ. Infito aut^{em} nihil maius: nec in magnitudine ifinit^{er}: qz ifinita magnitudo ēē nō potest. h est rō pbi. s. phy. z. i. metaphy. Sed istatur: qz perfectio ifinita esset eiusdem rōnis in toto z in parte. z ideo nō in maiori maior: sic modo anima itellectus est pfectissima forma z ita pfecta est in medico corpore: sicut in magno. z in parte corporis sicut in toto: z si ipsam fm suam essentia cōsequeret^{ur} ifinita potētia. sitelligendi ifinita intelligibilia. ita sequeretur eam in magnitudine modica: qz si maior poneretur nō ēēt maior potētia. hoc igit^{ur} negatur. Ois potētia in magnitudine maior ē in maiori. Ratio Ap. colorat^{ur} p b q pbat

10°. 2°.

T. c. 78

z idē

T. c. 91.

z idē.

De primo principio

perfectiōe vel potentiā infinitam nō esse in magnitudine sic q̄ extendatur per accidēs. q̄. s. pars sit in parte: q̄ tunc maior esset in tota q̄ in parte quantū ad efficiētiā in operando: licz nō fm̄ intentiōem in se: sicut p̄ de igne magno ⁊ parte eius. ⁊ ita segtur q̄ in magnitudine finita nō est potentiā infinita fm̄ efficiētiā. ⁊ hoc extēsa. ergo nec fm̄ itentiōem in se infinita. h̄ p̄na scda p̄. q̄ nō cōcludit̄ infinitas in se nisi ex infinitate in efficiētiā: sed q̄ primus segtur ostenditur dupliciter. p̄mo: quia in qualibz parte aliquota magnitudinis finite est potentia finita fm̄ efficiētiā. als ps non esset minor toto. ergo in toto est finita: quia compositum ex finitis in se: ⁊ finities sumptis est finitum. secundo sic: quia si intelligitur magnitudo crescere: crescet potentia: sic. s. q̄ secundum efficiētiā. igitur prius fuit finita. ⁊ semper est quādiu intelligitur posse crescere qd̄ semper est dū est in magnitudine finita. igitur nūquā intelligit̄ impossibils crescere nisi sit in magnitudine infinita. ⁊ ita nec als est infinita fm̄ efficiētiā. ergo nec fm̄ itentiōem. ¶ Sed qd̄ ad p̄positū q̄ potētiā infinita nō extenditur p̄ accidēs. ita q̄ pars sit in parte magnitudinis quomō hinc se queretur q̄ oīno nō sit in magnitudine. supplet̄ vltima rō sic. Extēsiō extendit̄ aliqd̄ qd̄ est subm̄: ⁊ nō illā p̄fectiōē infinitam nec materiā cuius illa sit forma: sicut intellectiua est corporis: quia illa perfectio non est in materia ex p̄ma huius. ergo ⁊c. vnde ⁊ ante istā p̄batiōem probat p̄hs non esse eius materiā. iz? metaphy. ⁊ virtute illius cōclusionis p̄ois ⁊ istius segtur p̄positum sufficēter. ¶ P̄positus sic probatur brevius. ⁊ intelligere nō est subz extēnsiōis. p̄ma natura est intelligere. ex. 6^a. hui⁹. ⁊ nō receptū in materia que pōt dici quāta ex p̄ma huius.

T. c. 30.
⁊ circū.

ADDITIO T̄e quātū est dīfibile. ergo posita diuisione saltē in intellectu. quero si utraq; pars sit deus. si sic. ergo totum nō est deus: quia pars p̄o toto. si nō utraq;. ergo nō fuit infinita perfectio in quacūq; parte quātū. ergo ipsa fuit extēsa. ⁊ sic maior in maiori. ⁊ nō infinita nisi in magnitudine infinita. ¶ Cōtra. sic argue de homine diuiso. ergo plures homines. nō segtur. ¶ R̄sō. anima requirit corpus organicū: vt p̄mū perfectibile habēs magnā differentia organoz p̄pter operationes varias exercēdas: sed deus si est quātus nullū actum habz nisi intelligere ⁊ velle que vniformiter sunt: vt forma est in toto: ⁊ vt in parte ponēdo partē quantitatis. hoc p̄bat: quia intelligere est idē nature p̄me. ergo nulla opatio illi ict̄ icōpossibilis ipsi intelligere.

TIO

¶ Tercio ex hoc cōcludit̄ qd̄ nō est cōponibls alicui accēti quia omne perfectibile caret fm̄ se entitate perfectiōis alias nō esset in potētiā ad ipsam. ideo perfectio addit̄ perfectibili. ⁊ totū est aliqd̄ perfectius altero vnitorū. infinito nihil deest. ⁊ nihil p̄fectiōē addit̄ qd̄ sit vnibile ei. tunc. n. infinito aliqd̄ maius esset. ⁊ quia accētiā materialia sibi in esse nō possunt: quia nō est quātus. Accidētiā imaterialia pertinetiā ad intellectum ⁊ voluntatē nō sunt in ipso: quia que videntur ibi maxime accētiā sunt idē sibi: vt intelligere ⁊ velle. ex. 6^a. huius. ¶ Altr̄ arguit̄ ad hoc q̄ in primo nihil est per accidēs. qd̄ per se ante omne per accidēs in primo nihil est causatum. in primo nulla est potentia. Hoc ostendit̄ q̄ accētiā nō sunt de essentia p̄mi. nō autem q̄ non in sunt ei accidentalē. p̄mū nō: q̄ in essentia p̄mi que p̄ma est nihil esset per accidēs: licz aliqd̄ aliud ab ipsa accidentalit̄ sibi iesset. ⁊ ideo illo per accidēs esset per se pus: quia eēntia p̄ma esset p̄ior illayniōne accētiis ad se. ¶ Scdm̄ nō. quia essentia p̄ma esset causata. licz aliqd̄ causatum ipsaz accidentalit̄ isozmaret. licz aliqd̄ aliud ab ipsa substantie create nō ē cā sui: ⁊ aliqd̄ sit cā sui accētiis. ¶ Tertius nō: q̄ potentia ad accētiis est potētiā fm̄ qd̄. vnde ostenditur q̄ nō possit eē in aliquo. qd̄ in eēntia sua ē t̄m actus. ¶ Altr̄ arguit̄ qd̄ nihil est in p̄mo nisi perfectio simplr̄ ex scda ⁊ tertia bu

ius. quolibz talis est idē essentie illi. alias illa nō esset optimū ex se. vel plura simplr̄ optima. ¶ Nō cludit̄: quia si cuit p̄ per illud qd̄ dicit̄ est in. 4. huius. p̄batōe. s. nō reputat̄ rōni perfectiōis simplr̄ q̄ sint multe perfectiōes simpliciter. ⁊ quolibz summa in suo gradu. ⁊ tamē vnū summuz melius alio. ⁊ oībus illis simplr̄ sumptis: ⁊ quolibz eoz melius eēt essentia p̄mi ⁊ nulla eaz sit eadē sibi: sed ibereus t̄m. quia nō segtur. ē denominatiū melius quolibz sibi: compossibili. ⁊ est fm̄ suā rōnem in summo. ergo simpliciter optimū. Sed t̄m segtur. ergo est optimū totius illi? gerneris in quo est ipm̄. ⁊ denominatiua sibi icōpossibilia. sed si omnes perfectiōes que dicunt̄ simplr̄ icluderent se per idētitatē. q̄quid haberet vna p̄fectius alio. ⁊ aliā sic haberet. cōsequens est falsus. ¶ Materia. n. est magis necaria q̄ forma. tamē minus est actus. Accidēs minus idēpendēs q̄ substantia. tamē simplicius ipsa. Similr̄ celus est icorruptibilis mixto. tamē nostruz corpus animatū nobili⁹ est iquantū animatū. Ideo segtur q̄ differit̄ perfectiōes simpliciter p̄ter aliquas que sunt passiōes entis. ⁊ iter se ⁊ a subiecto forte. ⁊ vna itense habetur. alia nō itense vlt̄ oīno nō habetur. ¶ Sed nec p̄ma p̄positio huius rōnis quare est oīsa: nec illa scdūda que allegat̄. s. q̄ perfectio quolibet simplr̄ est idē eēntie illi. s. summe. non p̄bat de accedente ibereus: sed de intrinseco nature summe. Si autem accidēs ponere in summo ab aliquo p̄terno difficile eēt cōtra ipsum ostēdere illud nō esse perfectio simplr̄: q̄ q̄nq; nobiliores nature denominātur a denominatiū min⁹ nobili. ⁊ min⁹ nobiles a nobilioz qd̄ dicitur perfectio simpliciter. Exemplū materia p̄ma est simplex. homo nō est simplex simplicitas est denominatiū tale. imo difficile esset ex istis quatuor medys vltimis. ⁊ forte impossibile probare qd̄ nō sit accidēs in p̄mo per accētiis cōtingēt ibereus ⁊ h̄z qd̄ possit per accidēs mutari siue a se: siue ab alio posteriori: quia voluntas nostra ponit̄ ex se mutari ad aliqd̄ velle: ⁊ ponatur p̄ma causa respectu actuum nostrorū. Si bene p̄bata esset in p̄mo simplicitas accidēt̄ repugnās scdūda cōclusio esset valde. Si tibi due p̄batiōes p̄me hic posite non placeant. afferas meliores.

Domine deus noster plurimas perfectiones a p̄his d̄ te notas possunt catholici vtiq; cōcludere ex predictis. Tu primum efficiēs. tu vltimus finis. tu supremus in perfectiōe ⁊ cūcta trāscendēs. tu penit⁹ in causatus. ideo igenerabilis ⁊ icorruptibilis. imo omnino impossibile nō esse: quia ex te necesse eē. iōq; eternus: quia iternabilitatem durationis simul habēs sine potētiā ad successiōē: quia nulla successio pōt esse nisi vel in cōtinue causato. vel saltē in essendo ab alio dependēte: que depēdētia longe est a necessario ex se in eēndo Tu vnius vita nobilissima: quia intelligens ⁊ volens. Tu beatus. imo essentialr̄ beatitudo: quia tu es comprehēsiō tui ipsius. Tu visio tui clara: dilectio iocūdissima. ⁊ ⁊ in te solo beat⁹. ⁊ tibi summe sine alyis sufficiās: tu tamē omne intelligibile simul actu intelligis. Tu omne causabile cōtingēt ⁊ libere simul potes velle: ⁊ volēdo causare. Verisime ergo es infinite potētie. Tu icomprehēibilis infinitus Nam nihil oē sciens est finitū. nihil potētie infinite est finitū. nihil supremū in entibus nec finis vltimus est finitū. nec per se existēs simplex penitus est finitum. Tu es infinitus ⁊ summe simplicitatis nullas p̄tes habēs re distinctas: nullas realitates in essentia tua habens realiter non easdem. In te nulla quantitas. nullum accidēs potest ineniri. ⁊ ideo es secundum actum non mutabilis: sicut te in eēntia tua immutabilem esse superius iaz expressi. Tu solus simpliciter es p̄fectus: non perfectus angelus aut corpus: ⁊ perfectum ens cui nihil deest entis possibilis alicui inesse. Non potest omnis entitas alicui formaliter inesse.

sed pōt in aliquo formaliter vel eminēter haberi quomo-
do tu deus habes qui es sup̄emū entium. imo solus in en-
tibus infinitus. Tu bonus sine termino: bonitatis tue ra-
dios liberalissime cōmunicās ad quē amabilissimū singu-
la suo mō cōcurrunt: vt ad vltimū suum finem. tu es itelli-
gibilis sub perfectissima ratiōe intelligibilis: tu es tuo intel-
lectui presens. tu solus es veritas p̄ma: quippe qd nō est qd ap-
paret. falsum est. ergo ē aliud sibi ratio apparēdi: quia si so-
la eius natura esset sibi ratio apparēdi appareret eē. qd ē.
tibi nihil est ratio apparēdi: quia omnia apparent in tua
essentia tibi p̄mitus apparente. ac per hoc nihil tibi poste-
rius est ratio apparēdi. In illa inq̄ essentia omne itelligi-
bile sub perfectissima rōne intelligibilis est intellectui tuo
presens. tu es igitur intelligibilis. p̄clarissima v̄itas ⁊ ve-
ritas ifallibilis. ⁊ veritatem omnium itelligibilium certissi-
me comprehendēs. Nō enim alia que in te apparent. ideo
tibi apparēt: vt te fallant: quia in te apparent: quia h̄ ratio
apparēdi nō prohibet propriam rationē ostensi per ipsas
tuo intellectui apparere. Sicut noster visus fallitur. quan-
do extranei apparētia p̄hibet illud quod est apparere. nō
est ita in tuo intellectu. imo tua cēntia apparēte quodlibet
in te relucēs ex eius perfectissima claritate fm̄ p̄p̄iam ra-
tionem apparēt. De veritate tua ⁊ ideis in te non est opus
amplius pertractādi p̄pter propositū meū exequendum.
Multa de ideis dicuntur. quibus tamē nūquā dictis. imo
nec nominatis ideis: nō minus de tua perfectiōe sciretur:
hoc p̄stat: quia tua essentia est p̄fecta ratio cognoscēdi qd-
cūq; cognoscibile sub quacūq; ratione cognoscibili. Ap-
peller ideam qui vult. hic nō itendo circa grecum illud. ⁊
Platonicū vocabulum imozari. ¶ P̄ter predicta de te
a p̄bis p̄bata sepe catholici te laudant omnipotentem. im-
mēsum. vbiq; presētē: verum. iustū. ⁊ misericordē. cūctis
creaturis: ⁊ specialr itelligibilibus p̄videntē: que ad tra-
ctatum alium. p̄ximū differuntur. ¶ In hoc quippe tracta-
tu tentavi quomodo p̄physica de te dicta ratione naturali
aliquāl cōcluderētur. In sequenti. sin̄ theozematib⁹ po-
nuentur credibilia quibus vel ad quorū assensum ratio ca-
piuatur. que tamē eo sunt catholicis certiora quo nō itel-
lectui nostro cecident: ⁊ in pluribus vacillanti: sed tue so-
lidissime veritati firmiter innotant. vnū tamē est qd h̄ po-
no. ⁊ in quo hoc opusculū cōsumabo.

autem a. per se itelligit b. ⁊ nō per b. non ita perfecte itelli-
git b. sicut b. ē itelligibile: quia nihil est perfectissime p̄e-
sens: nisi vel in se vel in aliquo eminētissimo cōtinēte ipm̄
a. non cōtinēt b. ¶ Si dicatur qd ē simile. Cōtra. cognitio
per simile est tñ cognitio in vniuersali iquantuz assimilā-
tur. per hoc nō cognoscuntur p̄p̄ia in qbus distinguūtur.
hec etiā cognitio in vniuersali nō est intuitiua: sed abstracti-
ua. ⁊ intuitiua est perfectior. ¶ Item idem actus nō habet
duo obiecta adequata. a. adequatur sibi. ergo nō itelligit
b. ¶ Scdō p̄batur secūda p̄positio de volūtate ifinita.
ipa summe amat summe amabile. ergo ⁊c. Ex hoc sic. a. sum-
me amat summe amabile. sed a. nō summe amat b. cūz natu-
raliter magis amat se. ergo similr volūtate libera ⁊ recta
sic amat: tū quia beatus esset in b. quo destructo nihil mi-
nus esset beatus. ¶ Itē ipossibile ē idem posse in duobus
beatificari: qd seq̄tur ex oatis: nam ipso b. non vritur. a. er-
go fruit. ergo in ipo b. est a. beatus. ¶ Tertia p̄positio de
potētia ifinita sic p̄bat. Omnipotens contingenter vult
omne aliud a se saltez causabile. pōt ergo a. velle hoc. ⁊ b.
nolle. ergo hoc erit ⁊ nō erit. vel alter erit nō omnipotens.
ita tenet ratio Ricar. qd vnus posset facere aliū nullipotē-
tem. nō destruēdo ipsum in sese: sed destruēdo ipsum volē-
do oppositū. ¶ Nec est fingere qd necessario velint cōcor-
diter cum habeāt volūtates idē cōtingenter ⁊ libere respi-
cientes. ¶ Item a. velit hoc. ⁊ b. velit hoc. non erit a duo-
bus. ita qd vtrūq; sit totalis eius causa. Imposse est enīz cē-
duas causas totales eiusdem: quia tūc dependeret ab illo
essentialr sine quo eque posset esse. nec hoc erit ab altero
illozū: ⁊ reliquo nō: quia habēt volūtates eque potentes.
ergo hoc nō erit. ergo neuter est omnipotens. ¶ Sic p̄ba-
tur de potētia ifinita. si essent due potentie ifinite vtrāq;
esset p̄ma respectu eorūdem. quia depēdentia essentialis
est ad nāz. ⁊ eque ad qdlibz in natura. ad duo p̄ma nō pos-
sunt eādē depēdere ex septadecima terty. nō igitur est
pluralitas p̄ncipatuum bona: quia aut impolis: aut vterq;
p̄nceps erit diminutus ⁊ p̄ncipās imperfecte. ¶ Et tūc ē
querere virtute cuius vnus cōiungūtur in principando.
¶ Quarta p̄positio de necesse eē sic p̄batur. Spēs multi-
plicabilis ex se ē multiplicabilis in ifinita. ergo si necesse
esse pōt multiplicari possunt esse talia in ifinita. ergo ⁊ sunt:
quia quodcūq; necessariū nisi sit nō potest eē. ¶ Quinta
p̄positio de bono sic ostenditur plura bōa sunt meliora vno
quādo vnū alteri addit bonitatem. ifinito nihil melius.
¶ Iuxta hoc sic arguitur: quēcūq; volūtas omnino in bo-
no ifinito vnico quietatur. sed si esset aliud posset rationa-
biliter velle magis ambo esse q̄ vnicum. ergo nō omnino
getaretur in vnico summo bono. ¶ Possent alia media ad-
dici: sed ad presens ista sufficiant.

Domine deus noster. Tu es vnus naturalr. tu
es vn⁹ numeralr. vere dixisti qd
extra te nō est deus. Nam ⁊ si sint dy multi nūcupatiue ⁊
putatiue. sed tu es vnicus numeraliter deus ver⁹: ex quo
omnia in quo omnia. per quez omnia. tu es benedictus in
secula seculorum. Amen.

¶ Explicit tractatus subtilissimus Fratris Joānis Duns
Scoti Ordinis Minoz. De p̄mo oīum rez p̄ncipio.

¶.ii. ¶ Q. s. vnus deus sis extra quē non est alter si-
cut per p̄phetam dixisti.

¶ Ad qd ostendēdū nō puto deficere rationes. ¶ Ad hāc
cōclusionē p̄positiōes quinq; p̄pono. quarum quelibz p̄-
bata ifert p̄positūz p̄ncipale. p̄ma est. vnicus tñ nume-
ro est ifinitus intellectus. 2⁹ vna numero tñ est ifinita vo-
luntas. 3⁹ vna numero tñ est ifinita potentia. 4⁹ vnū
numero tñ est necesse esse. 5⁹ vnica sola est bonitas ifini-
ta. ¶ Qd ex qualibz harum sequatur p̄positum satis pa-
tet. p̄bantur per ordinē. probatur p̄mo p̄ma. In finitus in
intellectus quōlibz perfectissime ex se itelligit. hoc est quā-
tum ipsum est itelligibile. ⁊ itelligēdo a nullo alio depen-
det: quia tūc nō esset ifinitus. Si duo sunt intellectus ifini-
ti sint a. ⁊ b. In vtroq; deficit perfecta intellectio idēpen-
dens. Nam a. si itelligat b. per b. depēdet in itelligēdo b.
ab ipso b. sicut actus ab obiecto quādo nō est idēz sibi. Si

Theozemata

Preclarissimi Doctoris subtilis Fratris Joannis Duns Scoti Ordinis Minor ex intimis penetralibus sapientie spiritus reuelata ad omniu scientiaru speculatiuarum ⁊ Theologie peritiā necessaria preclarasq; elementa Theozemata feliciter incipiunt.

p^mtheo
rema;
v^l p^o
v^l 5.

In tellectione intelligibile natura

precedit. Quod est.

Quoniam passio presupponit agens, ⁊ omnis actio circa aliqd ē illud circa quod est itellectio alterius est.

2. **P**rimum intelligibile itellectione creati impossibile est.

Quod ex p^o p^o comparatio itellectionez ⁊ intelligibile ad eundem intellectum.

3. **U**niversale primo intelligimus.

Quod ex signo p^o p^o ens enim puer cōcipit hominē q̄ hūc hoīem. p^o enim patrē suūz distinguat a nō hoīe q̄ a nō forte: cū omnē hoīem vocat patrē. ⁊ nullū aliud aliūz. Sed hāc p^opositionē famosā apud philosophos negat loquēs: asserēs p^o p^o cipi singulare a quo spēs itelligibilis p^o genita est. nihil aut agit nisi in quantum singulare. igit nec gignit. ⁊ spēs sic ostendit. obiectus sicut ab ipso gignitur. Cū de puero obicit. respondet q̄ hūc hoīem p^o p^o cipi. sed de homine certior ē distinctio: q^o minus alijs assimilatur q̄ hō homo illi. Quō itaq; itelligit vniversale: Rēdo. relinquēdo q̄ singulare ē in p^o obo. ⁊ nām itelligendo: nam o^o compositū pōt itellectus sua v^ote distinguere partē cōcipiēdo vt o^o. ⁊ partes negligēdo. Itaq; itellectus agēs nō facit v^ote. quia circa obiectū actū itellectum nihil operat: sed tñ circa intelligibile in potētia. ⁊ eius operatio terminatur ad intellē in actu qd adhuc est singulare. Sed v^oter? itellectus possibilis distinguēdo in cōsideratiōe partē cōceptus a parte fac vniversale. Quare ergo de singularibus nō sunt p^o p^o scietie: que tñ cū sint īfinita iubet plato relinquere. Quō etiā habēs spēm triāguli per illaz nō errat in describēdo hunc triāguli rectū: cum tamē artifex nō cognoscēdo in particulari facile errat in faciēdo. huius enī nō habz spēm ante q̄ ipm describat: quia vnde esset illa genita: sic edificator de singulari domo edificāda p^o p^o artē hēt quam nō posset acquirere: nisi domo p^o facta: nec domus fieri nō posset ars. Ad arguit loquēs. singulare agit: sed nō iquātū singulare. natura enī est rō agēdi: ⁊ sicut in actōe reali producit nō assimilatur pducēti s^z singularitatē pducētis: sed s^z naturā: que fuit rō pducēdi: ita in gignitione ista spēs ē similitudo nāe nō singularitatis que nō fuit ratio gignendi licz necessaria sit ad gignitiōē. aut enī impōtē est singularitatē esse rōnem agēdi. ⁊ impōtē erit speciē p^o p^oiam esse singularitatis: sicut ⁊ effectū realē simile singulari iquantum singulare est: aut nō necesse est singularitatem speciē ostēdi: quia nec ē rōne formale gignitiōis cuiuscūq; ⁊ tūc sensus nō cognosceret per se singulare: aut non gignitiōis que fit in itellectu que pncipalr fit ab itellectu agēte: aut saltē in illo lumine singularitas nō pōt se multiplicare: natura pōt: q^o ē perfectior ratio agēdi: aut si nō ppter lumen quia maius lūmē sufficit ad gignitiōez a debiliōri sibi p. portionato: saltē itellectū possibile singularitas nō potest: natura pōt. aut tandē (qd ad ppositūz sufficit) si singularitas ē entitas aliqua. ⁊ ideo possibile est q̄ sit rō agēdi: siue pducēdi p^o p^oiam similitudinē. ⁊ si pōt. igit ⁊ necesse: quia natura nō est libera: p^o natura ipsa erit rō gignēdi. igitur spēs eius p^o ipzimetur. ⁊ ita stat cōclusio pncipalis cōtra loquētē. Huius distinctiōe due p^o partes nō placēt

Opi. no
maliuz
quā segit
ocham.

nec aliqd membruz sub scda parte: quia qdlibet attribuit perfectioni itellectus in cognoscēdo. ⁊ in perfectiōe singularitatis in cognoscibilitate: qd nō credo verū esse: sed ex iperfectione itellectus. ⁊ si enī cōparando p^o p^o sit natura perfecti? cognoscibile singularitate: tamē perfectior est cognitio nature singularis q̄ nature tñ: q^o distinctior: sic aut itellectus cōponēs potest cognoscere pncipium: et ex iperfectione sua ⁊ hīs non potest pncm remōtā: cuius minor est cognoscibilitas. tñ perfectius ēēt si vtrūq; posset. sic h^o ppter defectum pōis: qm non est passiuē dispositus nō pōt imitari nisi a forti obiecto. Cōtra. ē summe dispositū ad oia. Item quāto īferius passiuuz tāto sufficit debili^o agēs. Ad p^o p^o sume. per carentiā contrarij: nō per inclinātiōem naturāle. Ad scdm. verū accipit qm passiuā duo ordinant ad tales duos actus īferius ad inferiorē. superius ad superiores. alr est falsum. Aliqd enī pōt mouere subam compositā localr qd nō pōt mouere mām p^o p^o ad formā substantialē. similr ad eundem actū passiuū superius. ita q̄ dispositi pōt debilius agēs mouere. sic h^o. Alr pōt poni ppter defectū lūmis itellectus agētis natura que cognoscibilior est. pōt in ipo agere. ⁊ itellectū possibile imutare. nō autem hoc pōt singulare: qd ē minus cognoscibile: posset tamē si esset lūmē fortius: quēadmodūz debile coloratuz in lumine cōditū nō videret. in quo tamē videret fortius coloratuz. debile vero in maiōri lūmē videret. Aut pōt poni defectus h^o. non ex parte lūmis iquantum requiritur ad actionē obiecti: sed iquantūz requiritur ad actōem siue ad itellectionē itellectus pōis: vt. v^o. species singularis īfiat pōi. Sed i^o nō percipit ppter defectum sui lūmis. quēadmodūz spēs decime miliesime partis mihi īfit oculo: sed obiectū nō percipitur ppter defectūz lūminis in potētia. ⁊ sic posset poni q̄ semp fit eadē spēs singularis nature: sed ostēdit hūc itellectū nām nō singularitatem ppter defectū virtutis cognoscentiue que pōt dici lūmē itellectus vno mō. Cōtra. sicut in parte mily confusum p^o p^o gnoscit. ⁊ pars nō distinguit. quare hoc totum nō itelligit p^o p^o. s. nā singularis: sed separatim nā: v^o. species vbi cōfusio totius ēēntialis vel integralis nō coniungitur distinctiōi oppositē cōfusiōni totius v^ois ibi cōfusum p^o itelligitur. si a remotis albu v^osum nō cognoscit albu: sed coloratū: q^o virtus nō cōcipit nisi cōfusum cōfusione vniversali non essentiali: q^o illud est distinctū. ois igit simplex apprehēsiō p^o est cōfusi v^ois. sicut in sensu: ita in itellectu: licz distinctiua: qd p^o sit cōfusi essentialis. Cōtra. igitur v^ois p^o apprehēderet qualitātē q̄ colorē. vel ens q̄ colorē. Rēdo. nulla potētia excedit obm suū p^o p^o: nec igit v^ois coloratū: si v^ois haberet ens p^o obo p^o apprehēderet ens q̄ q^o lūritatē illā: illā q̄ colorē. Et aut ait loquēs ad īstātiā de puero. nūqd p^o p^o vocē nouit: si iquantūz hoc itelligo. igitur distincte a non hoc. Ad addit. quomō vniversale itelligit. vt qd necessarius est itellect^o agēs. itellectus. in pōis pōt de se hoc cōcipere alio nō cōcepto. imo hoc est ex defectu suo. si ppter itellectiōem singularis est necessarius. illa seguit itellectiōez vniversalis. ita q̄ spēs p^o est ipossibili. Si dicas nullā spēm itelligibile gigni sine eo. Item si vniversale abstrahit a singulari itellecto: aut idem a diuersi. ⁊ tūc crescit notitia vniversalis in īfinitum itellecto: aut a p^o tñ: ⁊ quare non s^z ita scdo. cū in illo s^z itellecto: aut aliud a diuersis. ⁊ tūc multa vniversalia idē v^ote. Item quid iste dicit itellectum differre a sensu qui quodā modo est vniversalis: licz p^o singularis. Si ideo quia p^o p^ois sensus est rei: vt existētis a quo abstrahit intē. ita ⁊ fantā^o si q^o sensus est diunctoz cum sensibili p^o p^ois. nō est etiā hoc nisi sensibilem cōmuniū. ita ⁊ fantā^o si tandē itellectus solus separat sensibilia p^o p^oia a quāritate: sed ipsam quantitātē quodāmodo

4

5.

7.

ADDI

Quid potest esse subm accidentium, in subiecto
requiritur imperfectio: qz potentialitas,
ideo nō deus. Et pfectio qz sit ens actu compositum, ideo
nō forma substantialis nec accidentalis: nec materia: nec an
gelus si simplex: hec quatuor membra videntur dubia. ⁊
multipliciter improbatur. de materia enī videtur qz pos
sit esse subm: qz in potentia. ergo ⁊c. de forma substantiali
intellectua. ¶ Respōdeo: quia separabilis. ¶ Contra, de
sensitiua respectu speciei sensibilis. vel actionis sentiendi.
sicut Augustinus. anima autem facit in se: ⁊ sicut calor sepa
ratus habet operationem. sic magis videtur de sensitiua.
illa manet. igit ⁊c. De accidentis arguit. finitū ⁊ infinitū
quantitati congruit. pmo physicozū. diuinitas. 3. phy
sicozū. ¶ Item Aulic. ⁊ metaphy. c. i. plane exemplificat. 2. c. 35.
motus veloci ⁊ tardus ⁊c. probatur. illud est ppiū subie
ctū cui per se uest passio. ⁊ de quo p se demonstratur. ⁊ nō
de quo per accidens. rectum ⁊ curuū per se. de continuo
per accidens de omni alio. ¶ Item superficies albedinis
in sacramento: quia mutatio naturalis circa illas qualitates
igitur subiectū naturale. ¶ Item scientia in intellectu. cari
tas in voluntate. Idem est de angelis: tamen nunc omitto.
¶ Respōdeo. argumentum illud. s. pmo soluitur. Ad a.
imperfectio requiritur in subiecto: quia potēalitas ⁊ pfe
ctio saltem maior qz sit illa accidentis. similr quecuqz na
tura creata cum nō sit actus purus est imperfecta. ⁊ vna i
perfectio alia vsqz ad vltimā. si est vltima. igitur quolibz
circa potest esse subiectū accidentis. ¶ Rñō. quedam na
ture sunt imperfecte puateine duplr. vel perfectione ciu
dem nature: sicut albedo remissa. vel alteri nature vt sub
stantia respectu qnātītatis: quedam negatiue similr dupli
citer. pmo modoyt forme omni itensione ⁊ remissione ca
rentes: vt numerus ⁊ figura. ⁊ forte quedaz forme substā
tiales. secundo modoyt vltimum accidens: illud enī si est
aliqd est imperfectum quolibz pcedētī non puateine: quia
tunc non esset vltimus: sed negatiue. igitur ad argumētum
reducitur. ad maiorēz requiritur imperfectio puateina scdo
modo. ⁊ sic minor non pbat. imo simillam. pbatōem. si
valz pcederetur in infinitum: qz nullum accidēs omnino
est actus purus. ¶ Cōtra. puateio est carentia possibilis ge
neratione iesse: talis est h: qz non est contradictio qz in sit.
¶ Item aut est ita perfectum formalr intrinsece qz non pōt
perfectius esse intrinsece: nec extrinsece. vnde ponatur iten
sū in summo nature sue. ⁊ tūc erit perfectius in suo gradu
naturalr: qz hō in suo: aut nō. ⁊ habetur propositū. ¶ Item
quare quiditas nō recipit accidentia cui sit in potentia: qz
imperfecta puateine. ⁊ quare hec ē impossibilis. humanitas
est alba: probatur qz nō: quia in xpo verbum nullum acci
dens recipit. igit natura humana: sed h fuit subm acciden
tium. sequit qz si h humanitas. g humanitas. ¶ Item nū
quid forma iquantū forma est rō recipiēti accidēs: vt de
subiecto ⁊ ppiā passione. ¶ Rñō. illa natura que est for
ma est rō imediata recipiēti nō iquantum forma: qz sic cō
paratur ad mām: nec quiditū actus in se: quia tunc deus:
s; quia actus iste et ibi includitū limitatiō h: quā sequitur
potentialitas. sic intellige. is. de forma.

Theoremata

8^a. p^{ri}m^o.
i.

Conceptum dico q^d actus intelligē-
di terminat.

dis^{se}fen
resolu-
to:ie p^{ri}-
pōnes.

2. **Primo concipi dicit^r q^d intellectui adequatur.**
Adequatio intelligitur sic. q^d sit totum obiectū non pars

3. **Per se concipitur quicquid in primo conce-
pto essentialiter includitur.**

**Sicut genus per se concipitur quando species p^{ri}mo con-
cipitur. sic in alijs.**

4. **Omne illud: et solum illud perfecte concipit^r
cuius nihil later.**

**Q^{ui} s. in ipso essentialiter includitur. h. intelligitur perfe-
cte non actus iquantum elicitur a potētia: sed inquantum
comparatur ad obiectus. ita. s. q^d nihil intrinsecum obiecto
sit ignoratū quocūq^{ue} modo cognoscatur.**

5. **Conceptus simplr simplex est qui non est re-
solubilis in conceptus.**

6. **Conceptus simplex non simplr qui per se est
vnus: tñ resolubilis in cōceptus.**

**Illorum autē in quos resoluitur. alter determinabilis
alter determinās. p^{ri}mus autē potentialis. alter actualis. ali-
ter nō esset aliquis vnus conceptus ex eis. p^{ri}mus quidez
dicitur in quid. secundus in quale de conceptu tertio. cui
tamen uterq^{ue} est essentialis. ergo essentialē in plus se habz
q^{uam} deū in quid.**

peti^{ti}oⁿe. i.
2.

Aliquid p^{ri}mo et perfecte cōcipi.
Conceptus aliquos esse distinctos.

9^a. p^{ri}m^o.
i.

Conceptuū resolutio statum habz.

**Ex p^{ri}ma petitiōe in hoc q^d di-
cit^r p^{ri}mo: et ex diffōne 3^a. hac adiuncta illis. potentia finita nō sit
p^{er} se cōcipit i finita. Et alr ex p^{ri}ma petitiōe in hoc q^d di-
cit^r perfecte: et ex quarta diffōne. 2^a hac adiuncta i finita p^{ri}-
mo concipere intellectui finito est impossibile: siue simul:
q^{ui} tūc i finiti actus simul eiusdez potētie finitē: siue suc-
cessiue: quia i finita non est pertransire. scdo metaphyice.
Arist. 8°. metaphy. Arist. Diffinitio resoluitur in
idiuisibilia. 2. et 2^a metaphyice. nō est possibile scire p^{ri}us q^{uam}
ad indiuisibilia deueniatur. verum est perfecte ante reso-
lutionem.**

2. c. i.
2. c. io.
2. c. ii.

2. **Nullum conceptum vnus in quid de ceteris
omnibus predicatur.**

**Tum q^{ui} tūc nullus alius simplr simplex. et ita in eodem
i cluderentur conceptus i finiti vel idē i finities. quicunq^{ue}
q^{ui} enim alius includeret illum vnus. et aliquem alium. et
ille alius illum vnus. et aliquem alium. et sic in infinitum.
Tuz quia nulli duo conceptus essent p^{ri}mo diuersi: quia in
vno conceptu cōueniētes. ac per hoc nulli distincti. Et o-
tra secundā petitionem. omnis enim distinctio reducitur
ad distinctia. p^{ri}mo diuersa. per quid enī essent distin-
cti: non per id in quo cōueniunt igitur alijs. et redit i fini-
tas que in p^{ri}ma p^{ro}batione. Tuz tertio: quia in omni conce-
ptu alio esset nugatio: q^{ui} illud q^{uod} cōmune ponitur. frequē-
ter conciperetur: semel nāq^{ue} vt pars vna conceptus illi.
et iterum vt inclusum in alia parte. et iterum in parte illius
partis in infinitum. et sic nugatio sequeretur.**

Conceptuum stabit resolutio ad aliquos p^{ri}-
mos.

**Ex p^{ri}ma et secūda conclusionē. ita q^d quilibz conceptus
per se vnus: aut erit aliquis illorum: aut per se includet ali-
quem illorum: ad quos inquirant respicientes: per q^{uod} etiā
essent distincti: non per illud in quo conueniūt. igitur per
alia. et illa quibus distincta: non illis quibus conueniunt
igitur alijs. et redit i finitas que in p^{ri}ma p^{ro}batione.**

4. **Determinans et determinabile nullum con-
ceptum per se vnus includunt: nec vnus eorū
conceptum per se alterius includit.**

3i. **Dec si intelligatur yniversalis negatiua. p^{ro}batur. vt secun-
da et tertia p^{ro}batione. Si autem particularis negatiua
p^{ro}batur: vt secūda quacūq^{ue} p^{ro}batiōe. ideo enim ibi se-
quuntur inconuenientia: quia o^{mn}is alterius partis huius cō-
clusionis ibi supponitur.**

**Conceptui generis et differentie nihil cōmu-
ne: nec vnus icludit alium.**

Similr de materia et forma.

**Differentia superior que icluditur in genere
non icluditur in differentia inferiori.**

Log^m.

2^a cor^m.

**Alias nugatio in diffinitōe et processus in i finitus in dif-
ferētys: quia differentē differentys. Tum sit hucusq^{ue} cer-
tus p^{ro}cessus. Et Respōdet p^{ro}terius q^{uod} determinans cō-
ceptum commune est aliquod concretum: de cuius con-
creti intellectu non est determinabile. est tamen determi-
nabile de intellectu abstracti ipsius determinātis. probāt
igitur p^{re}cedentia q^{uod} nullus vnus conceptus est cōmunis
ad omnem alium quemcūq^{ue} intellectum: quia non in con-
creto. est tamen communis quiditate ad omnem intel-
lectum in abstracto. Contra. abstractum et concretum
eundem conceptum per se important: aut saltem impossi-
bile est conceptum concreti esse simpliciores q^{uam} conceptū
abstracti: siue aliquid includi per se in conceptu abstracti:
q^{uod} non includitur in conceptu cōcreti. igitur magis sequi-
tur nō diuersitas p^{ri}mo. et ideo nō distinctio magis i finiti-
tas de cōcreto cōtrahente q^{uam} de abstracto.**

5. **Creato et increato nullus idem conceptus p^{er}
se communis erit.**

6. **Conceptum dico obiectum actu intellectus
p^{ro}ut scilicet est in intellectu: nō vt forma: sed
vt actu cognitum.**

**Dic autem esse in. non est nisi habere relationem actua-
lem ad intellectum: siue intellectum ad ipsum: siue vtrūq^{ue}
q^{uod} ad vtrūq^{ue}.**

7. **Omnis conceptus per se vnus: aut est omni-
nō simplex: cuius scilicet aut nihil concipitur:
aut totus aut nō est oīno simplex.**

**Tamē incomplexus dicitur resolubilis: quia plures cō-
ceptus essentialiter icludit: quozum alterum sine toto cō-
cipi potest de nō per se vno: qui dicitur aggregatus: vt ho-
mo albus. et de quarto qui dicitur complexus. et de quinto
qui dicitur discursiu^s: inferius quere.**

8. **Omnis conceptus ad quemcūq^{ue} nō omni-
no eundem comparatus aut est p^{ri}mo diuer-
sus ab illo si cum illo in nullo p^{re}ceptu cōueniat.**

**Aut differens si in aliquo cōueniat et in aliquo d^{is}trat: aut
ordinatus. puta si vnus totum alium icludat: et nō ecouer-
so. dicatur alter icludens. alter inclusus. solus resolubilis**

differeus est: 2. includens. pmo diuersus 2. inclusus potest eē tam simplex q̄ resoluibilis.

10. pñ^{lis} 1. **P**rimo concipi dicitur q̄ intellectui ade-
dit^{no} 1. quatur.

2. **P**er se non primo: quicquid in primo intelle-
cto includitur.

3. **P**erfecte cognoscitur ex parte obiecti quan-
do nihil obiecti later.

pñ^{cor} 1. **S**implex itaq; si concipitur pfecte concipit̃.

2. **R**esolubile cōtingit imperfecte concipi.

peti^{no} 1. **C**ōceptus aliquos esse resoluibiles.

2. **C**ōceptus aliquos eē non inclusos.

Ut cōceptus omniū singulariū 2. solos: omnes quidem
ali in his includūt: 2. ab his abstrahūt.

3. **C**onfusa a nobis cōcipi prius distincte.

dis^{no} 4. **D**istincte p̄cipitur: qđ fm hoc concipitur s̄z
qđ ab alijs distinguitur.

5. **C**ōfuse cōcipitur qđ idistincte.

Nō g^o omne quod nō pmo cōfuse: quia gen^o ita perfecte
cōcipitur in conceptu diffinitionis: sicut per se: tamē tunc
nō pmo cōcipitur: sed diffinitio pmo. **C**ontra. quomō
ergo duplex confusio: secundum duplex totum vniuersa-
le 2. essentiale: vel integrale.

6. **U**niversale vel commune dico cui nō repu-
gnat dici de multis.

7. **S**ingulare cui repugnat.

ii. pñ^{lis} **O**mne per se vnum 2. non simplex primo
est ex actu 2. potentia: siue ex mate-
ria 2. forma.

Hec vtiq; cōmunis aī conceptio qđ innuit p̄p̄thetico
rum princeps: sed hoc ingt materia: illud vero forma. 2. h̄

3. meta. **Q**uidē actu: illud vero potētia: nō adhuc dubitatio videbi-
tur eē: qđ q̄ritur: sed hoc est qđ quid erat eē vtiq; quasi di-
cat. in subo includi p̄dicatū per hāc p̄positionem esse per se
notaz. dico autē p̄ ex illis eē: qm̄ si ex plurib⁹ p̄ se: s̄z nō p̄ qđ-
libz illorū: vel erit aliqd ipsi⁹ potērialis vel actualis. de po-
tēriali p̄z p̄ ea qđ d̄r elemēta: vt a. b.

iz. pñ^{lis} **U**nusquisq; cōpositi est aliq; pro
p̄p̄ius actus vnicus 2.
simplex.

7. meta. **A**b illo nāq; est vnitas cōpositi in se: 2. distinctio ab alio.

2. c. 49 **A**ctus enim distinguit. igitur est p̄p̄ius. sed 2. vnicus: quia
quodlibz cōpositi respectu eius est potēiale. 2. ita nō est
actus huius cōpositi: licet respectu alicuius in cōposi-
to possit dici actus: propter idē simplex. alias aliqd eius
erit vltimus actus.

iz. pñ^{lis} 1. **C**onceptuum resolutio statum ha-
bet.

Alias nihil perfecte cognoscibile. ex diffinitōe. 4. 2. 5. qz
nec quilibz eius. non enīz vno actu īfinita concipiuntur a
nobis: nec īfiniti quos nō erit pertrāsire. **C**ontra. con-
ueniens est qđ nō solū a nobis: sed ex se non sit cognoscibi-
le. **R**ñō. vno actu īfinita confuse.

2. **O**mnis conceptus resoluibilis primo resolu-
tur in determinabilem 2. determinatē.

Quia in potētiālē 2. actualē: seu materialē 2. forma-
lem. ex conceptione itaq; determinabilis dicatur q̄ditati-
uus: determinans qualitatiuus. itaq; essentialis excedit
quiditatiuum.

Determinabilis 2. determinās nihil idē eēn-
tialiter includunt. nec vnū alterum.

Ac p̄ sunt p̄ diuersa. alias nugatio in omni p̄ceptu reso-
lubili 2. p̄cessus in īfinitum: quia illud cōmune in vtroq;
determinabitur: 2. ipsum 2. determinās aliqd includunt: qđ
iterum determinabitur in īfinitum.

Cuiuslibet resoluibilis est aliquod vltimum
determinans.

Ex prima vnicum. ex conclusionē de actu simplex: quia
vltimum. 2. hoc dicatur p̄p̄rius determinans: quia quic-
quid aliud est in cōceptu illo respectu eius est determina-
bile: licz respectu potēis sit aliquo mō determinās: sed non
totalis cōceptus. itaq; quot p̄ceptus resoluibilis: tot p̄p̄rii **C**or^{no}.
determinātes. pmo diuersi a determinabilibus ex 3°. 2. in
ter se ex ista. itaq; nullus cōceptus communis omnibus:
tam ex 3°. qđ ex ista: sed stat resolo cuiuslibz in qualitatiui
irresolubilem: nugatio nāq; sequitur 2. īfinitas. nullumq;
aliū eē cōceptum simplicē. ac ideo nullos duos primos
diuersos: quare nullos differētes.

Non statim resoluatur quicunq; con-
ceptus in quiditatiuus ir-
resolubilem.

Quia duo cōceptus tunc essent pmo diuersi: nō enī con-
ueniunt in qualitatiuis vltimis ex cor^{re} 4° quarte: 2. si non
in aliquo q̄ditatiuo: tūc in nullo. **E**t tūc simplr simpli-
ces tūc essent in numero duplo respectu resoluibilis. qua-
litatiui quidem p̄p̄rii equales sunt numero resolutis: s̄z
quiditatiui excedunt.

Quiditatiui p̄ceptus resolutis sunt commu-
niores: sed in resolutione posteriores p̄iorib⁹
sunt cōmuniores.

Quiditatiui d̄p̄ri. qualitatiuus enim p̄p̄rius conuertitur
cum resolutis. ex cor^{re} 4° quarte. h̄ p̄batur ex diffinitione
cōis: quia potētiālī nō repugnat ex se actus alius ab isto:
quo determinatur.

Quiditatiue resoluendo ad vnum primū cō-
ceptum status erit.

Est autem iste cōceptus cōmunissimus ex 6°. 2. est entis.
cum certitudine nāq; de isto potest stare dubitatio de quo-
cūq; cōceptu alio quiditatiuo: non autē certitudo eiusdē
2. dubitatio de eodē conceptu. **E**t vñs conceptus
quo ens cōmunissime negatur. **E**t itz si cōfusa p̄ns no-
ta aliqd simpliciter pmo imprimeatur intellectui: qđ bene
asserit Auic. esse ens. non enī plura confusissima eque p̄io
occurrūt: neq; illorū aliquod si respectu aliorum non est
cōfusum. **E**t vñm o^m primū itellectus. 2. p̄mi habi-
tus scientifici. **E**t vñm comparātur quicūq; vno alij qui-
ditatiui fm perfectius 2. imperfectius in entitate. **E**t itz
cōnumerātur duo entia: quia quodlibz ens ad qđlibz ens
nō idē est diuersū. ergo illa sunt duo entia. comparata
autē 2. connumerata in aliquo vniocantur.

Tantū est vnus cōceptus quiditatiuus com-
munissimus.

Quia si vno vterq; in quolibz alio includeretur. aut igit̃
alter in altero: 2. tunc alter non cōmunissimus. ex 6°. aut
neuter in alio. 2. tunc vnus determinabilis: alter determi-
nans. ex 2°. 2. ita tantum alter q̄ditatiuus.

Sub primo quiditatiuo immediate cōtinentur
aliq cōceptus quiditatiui.

Quia si omnes immediate: īfiniti conceptus. cōtra p̄i-
mam. sit tantum vnus immediate: primus non illo com-
munior. contra sextā. Quot igitur sunt: tūc decēz famose

Theoremata

ponuntur. qui ideo immediati primo: quia in quolibet alio
 qd itatiuo cōceptu aliquis istoz includitur: & nullus isto-
 rum in alio: nec alius quiditarius in eoz aliquo nisi p
 h generalissima genera seu pma genera dicuntur. ¶ Con-
 tra. cur nō pī cōceptus generis primus si in quid p̄dicat.
 & per differentias determinatur ille ad istas decet: ¶ Rñ
 detur: quia est de intellectu differentie qd generi nō dī. hoc
 arguendo dixit Ar. euz sit impossibile eundem conceptū
 in genere & differentia includi ex tertia: nec vñ in alio. ita-
 q; si ens est de intellectu differentie ipsum determinātis
 equiuocum esset: & alius cōceptus. nihil autem probibz cō-
 ceptus generis & differentie equiuoce eodem nomine im-
 portari.

3ª meta.
 2. c. io.

io. ¶ Est aliquis conceptus qualitatius denomi-
 nans quēlibz quiditarium.

¶ Denominās inq; ad differentiam qualitatiui determi-
 nātis: quia determinans per se includit. denominans nō.
 hoc pbatur: quia denominās pmo denominat per se qd li-
 bet inferius. aliqua pmo denomināt ens: vt vnum verus
 bonū. itaq; quēlibz quiditariū per se denominabūt: lz
 bi dicantur denominatiui cōmunissimi.

ii. ¶ Nullus cōceptus denominatiuus cōmunissi-
 mus primū qd itarium per se includit.

¶ Nec igit alique iferiorē. & ita in nullo gñe. io. p̄dicantoz.
 igit trāscēdētia qualitatiua. hoc pbatur: quia nugatio ens
 vnum. ¶ Item quia nō cōuertuntur p̄dicationes per se. h
 per se p̄dicatur de ente: non itaq; cōuerso: in diffinitio-
 ne etiam passionis subiectum cadit vt additum. non itaq;
 vt inclusum. ¶ Itē qd libz istoz seipsū denominaret.

14. pñ^{is}
 i.

Tracta-
 tus ppō-
 nūz cre-
 ditariū.

¶ Non potest probari deum eē viuū.

¶ Tum quia ordo h nō cōcludit. sol
 non viuūt. bos viuūt. tum quia h nō est differen-
 tia aliqua entis: nec communis omnibus enti-
 bus: vel eius oppositum: sed tñ sunt differentie
 corporis corruptibilis. Tum quia primūz habet pfectio-
 nem nobiliozem vita: sicut & sol habz: nō tamen viuūt.

2. ¶ Non potest probari deum esse sapientem vel
 intelligentem.

Loz^m.

¶ Tum ex prima: tum pbatur: vt illa. & per cōsequēs nec
 p̄scentē nec p̄destinantē: nec partē suē per ydeas: siue
 quocūq; modo intellectuālī aliqd producentem.

3. ¶ Nō pōt pbari deum esse volentē.

Loz^m.
 2^a.

¶ Tum ex vtrāq; premissarū: tum pbatur: vt ille. & per cō-
 sequens: nec amante: nec iustū nec misericordem. & p̄ oīs:
 nec iudicē meritoz vel demeritorum.

4. ¶ Non pōt pbari deum habere aliquam opera-
 tionem manentē in se.

Loz^m.

¶ Ex duab^{us} primis. per cōsequens nec aliqua operatione
 beatum: sed beatitudo eius equoca nostre pōt esse in suo
 esse qd est sibi melius q̄ nostrū operari nobis. Ordo non
 probat cōtrarium. p̄z de sole.

5. ¶ Concessis quatuor conclusionibus primis:
 licz non probatis: non potest probari deuz ali-
 quod aliud a se itelligere vel velle.

Loz^m.

¶ Quia ad perfectionē & p̄ritatem actus sufficit pfectio
 & p̄ritas o^{mn}. per cōsequens sequitur corre^m. 2^a. & correla-
 rium. 22. & illud corre^m 9^a. p̄bi multa scripserunt &c.

6. ¶ Non potest probari deum acū itelligendi
 & volendi producere aliquid itra: qd sit p se ter-
 minus istozum.

Loz^m.

¶ Quia isti videntur vltimi actus non requirentes termi-

nos productos: sed tñ o^{mn}. agens aut h est o^{mn} ex p̄cedēti.

7. ¶ Productio extrinseca ēt volitiua ex parte sui
 non necessario p̄supponit intrinsecāz si produ-
 cat non potest probari productum esse equale
 in natura.

¶ Sicut nec verbum meum est equale nāe aīe: nec vltiter
 terminus itellectionis nature itelligenti.

8. ¶ Non pōt pbari pductio personarū diuinā-
 rum in essentia diuina.

¶ Ex proxima: cum talis pductio fieret per intellectum &
 voluntatem secundum ponentes: quia non videntur aly
 actus ad intra.

9. ¶ Non pōt pbari essentiā diuinā eādē nume-
 ro cōmunicabilem multis.

¶ Tum ex ordine: superiora nō sunt magis cōmunicabilia.
 Tum ex premissa: quia per productiones tales cōicaret.

10. ¶ Non potest probari circumincessio perso-
 narum.

¶ Ex proxima cum illa sit propter vnitatem essentie cum
 distinctione.

11. ¶ Essentia diuina si communicaretur. Non
 potest probari q̄ tantum duobus modis com-
 municetur.

¶ Tum quia ex 8^a p̄physicoz. cōmento. 46. Tum quia po-
 tētie magis videtur producere q̄ sapiētie vel voluntatis:
 sicut in alyz potentia exequitur qd volūtas iperat: tūz qz
 aly modi p̄ncipiādi per modū nature artis &c.

12. ¶ Non potest probari essentiam communicari
 a tribus tantum.

¶ Tum ex premissa: tum quia nō potest probari aliquem
 trium producere: cum quilibet habet principium produ-
 ctum essentiam & actum itelligendi & volendi eque p-
 fectum.

13. ¶ Non potest pbari tantum trinitas personarū
 in diuinis.

¶ Ex premissa.

14. ¶ Non potest probari q̄ inseparabiliter agant
 circa extrinseca.

¶ Require in tabula.

15. ¶ Non potest probari si sint tñ tres q̄ tñ rela-
 tiue distinguantur.

¶ Tum quia si essent 3ª absoluta. adhuc illimitatio essen-
 tie esset ratio quare ipsa esset cōmunicabilis ab illis: sicut
 & a tribus relatiuis numero distinctis. Tum qz p̄us agit q̄
 referatur. & per oīs p̄us est.

16. ¶ Non potest probari q̄ persone tñ distingua-
 tur relationibus oppositis.

¶ Tum ex proxima: tum quia quēlibz relo si cōstituit: di-
 stinguūt cōstitutū a quolibz alio. si nō cōstituit illa dua-
 rum que pma est in supposito in illo pōzi distinguit.

17. ¶ Non potest probari tertiam personāz proce-
 dere simul a duabus personis.

¶ Tum ex premissa: tum etiam ex parte communicantis
 omnia essentialia in altero etiā in ambobus. Tum ex par-
 te communicati posterius naturaliter communicatione.
 ¶ Per cōsequens non sequitur. s. si non distingui a filio. si nō
 p̄cederet ab eo: nec etiam a patre: si nō imēdiatē ab ipso.

18. ¶ Non potest pbari animā rationalem esse i-
 mortalem.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

16.

17.

Loz^m.

18.

Loz^m. C Per hñs nō pōt probari resurrectio nec vita eterna bonorum: nec pena malorum.

19. C Hō pōt pbari boiem eē ordinatū ad aliquam beatitudinē in hac vita nō attingibilem.

C Ex premissa.

20. C Hō pōt pbari boiem sine pctō eē ipassibiles.

C Ex premissa.

21. C Hō pōt probari ex his que apparēt circa hominem: hominem peccasse.

C Ex premissa.

22. C Hō pōt pbari nos nasci cū pctō originali.

C Tum ex premissa. Tum propter difficultatem vitadi peccatum actuale. possent omnes apparētie saluari per illud. negādo peccatum originale.

23. C Non potest pbari nullū peccatū esse remissibile sine pena alia a peccato.

C Ille in quē peccatur principaliter ex mīa potest omnino remittere.

24. C Non potest probari peccatū tm̄ posse remitti per punitionē alterius a peccatē et nobilitioris ipso peccante.

C Tū ex premissa. Tum quia vel peccatum erit irremissibile: vel peccās obligabitur ad impossibile. Tūz qz gratia p̄us naturalr satisfactio ē in xpō. et ita sufficeret in quocūq; homine vt videtur.

25. **Non** potest pbari deus oportere pati ppter peccatum hoīs remittendum.

C Ex vtrāq; precedentium.

26. C Hō pōt pbari deū oportere incarnari.

C Ex premissa cum h q non videtur aliqua causa incarnationis nisi redemptio.

27. C Non potest probari deum carnem sumpsisse de virgine.

C Tū ex premissa. Tūz qz siue nō oporteret cōtrahere originale ex. zi. siue oporteret adhuc mundat⁹. postea potuit satisfacere sicut dī q b̄a vgo h̄it: tm̄ postea mūdāta fuit.

28. C Hō pōt pbari excellētia aīe rpi: q̄ ponitur.

C Nec in scia omnium: nec in grā tāta quantā deus posset dare et capiti. ab instanti conceptionis. et per quā semp eēt ipeccabilis. et q simul cōprehēso: et viator. Tūz ex relōne vnionis nō seqtur. Tum ex redēptioe que v̄r finis.

29. C Non potest pbari deum inseparabilr sibi naturam vnisse humanam.

C Tum ex premissis. Tūz quia expleto illo ppter qd̄ vniēbatur: ppter quid vlt̄r vniētur.

30. **Non** pōt pbari necessariā eē institutionem aliquorū sacramētorū in ecclesia.

C Quia solus deus per se pōt: et plus dedit beate virgini: sine istis q̄ aliam sancto cum istis.

31. C Hō pōt pbari necessitas baptismi.

C Tum ex premissa. Tū ex. zi. nec cōfirmat⁹. Tum ex premissa. Tū multi martires nō cōfirmati. nō extreme vinctois. Tum ex premissa: tū martires nō vincti sunt.

32. C Hō potest probari necessitas cōfessionis homini faciende.

C Tū ex premissa: tum qz in lege veteri nō fuit. in nouo accipitur ex dicto Ja. vbi seqtur. orate pro iniūcē et. De secūdo nō est sacramentū necessariū institutū ad salutem.

ca. 5. C Non pōt pbari corpus xpi verū eē in altari.

C Idēz apparet aī cōsecrationē et post boni vel mali facerdotis nihil agētis. igitur nec animā nec quantitātē. pōt. n. sentētia xpi saluari de corpore et suba tm̄. vnde igitur nec Loz^m. totā personā xpi sūm deitatem et corpus.

C Hō pōt pbari necessitas ordinis.

34.

C Tum ex quatuor premissis. tūz nō propter dispensationem sacramentorum non magis aliorum q̄ baptismi: qui est maxime necessarius.

C Hō pōt pbari necessitas coniugij.

35.

C Si fornicatio nō est peccatum mō nec q sit sacramētus. non magis q̄ corruptio corporalis sicut illud ad spēm: sic hoc ad indiuiduum.

In essentialiter ordinatis est dare primū q sit vnicūz p̄pet.

et coenū illi coordinationi.

C In oī genere cause est ordo eēntialis.

2.

C Iste due p̄pōnes petātur: quorū p̄ma 3^a partes cōtinet. scda est simplex. vtrāq; licz sit probabilis. tamen difficile esset vel forte nobis ipossibile eā simplr necessaria ratioe: et mere naturaliprobare.

C In genere cause efficientis est dare vnicū p̄mū efficiens. qd̄ nunc est in rerū nā.

p^a 3.

C Vniū p̄positionis p̄ma pars patz ex secūda petitione: et duabus partib⁹ p̄. scda pars ex 3^a parte illius petitionis p̄u. et. 9. me. illud autem p̄mū dicatur deus.

C Omne efficiens perfectius effectū: vel eque perfectum.

2.

C Quia nihil agit vltra q̄ est actiūm.

C Deus est p̄fectius omni effectū.

3.

C Ex secūda cōclusionē et secda parte p̄mē petitionis. Et ita Loz^m. perfectissimū omnium entium et summū in omni differētia entis que simplr ip̄ortat perfectionem: cuiusmodi sunt verum bonū necessarium et. quia quodlibz tale est simpliciter p̄fectio aliquo mō cōmūnis: tam p̄mo q̄ alijs. Dic p̄ne terminū cognoscibilium de deo per rationem naturalem necessaria. et hoc suppositis illis petitionibus duabus: quomodo p̄babitur p̄ma pars prime. s. p̄mū plus in essentialiter ordinatis q̄ in accidentaliter ordinatis: cum vtrōbiq; causa secunda p̄supponat priorem causare: et vtrōbiq; prius. igitur p̄mū. et tamen in accidentaliter ordinatis negant philosophi p̄mū. Auicē. Quomodo etiam probabitur secūda pars. scilicet vnicūm. cum aliud possit poni in efficientibus vno modo productū ab isto p̄ductione vniūca. Alio mō a nullo p̄ductū: cuius duo talia sint magis bonum q̄ vnicūm tale. et etiā causata possint eē equalia vt videtur. Quomō probabit coenūm p̄mo de ali quo eodem numero si p̄mū a. possit ad b. vniūcūz sibi p̄ducere. tunc enī licz a. non sit coenū. stabit tamen coordinatio propter b. productū vniūcūz sibi. et sic pōt b. propter a. et deinceps quātūcūq; opz per aliud et aliud numer. C Et secda si p̄mū efficiēs sūm totam suā spēm tm̄ regatur ad fieri effectus. et nō ad esse siue cōseruationē: quare tota specie illi p̄mi destructa nō poterit manere coordinatio vniūformiter se habēs: et in eē: et p̄mū et in agere. Per rationē naturalem nō potest pbari. Et hoc patz ex ordine causarū: quoniam si sol iste posset facere aliūz solem. et de sinceret esse. et ita staret ordo causarum per illum alium solem: sicut nunc stat per istum. vtrum autem contra rationem p̄mi in specie fit fieri. posterius dicetur. Et non pōt improbari ex ordine causarum: quia posito solem destrui non minus ignis maneret in p̄pria specie: et per cōsequens haberet p̄p̄iam rationem: vel si hoc non sit verum quomō cōtrarium eius posset necessario probari. C Secūda

Theoremata

petitio nō videtur necessario probari. si enī multi effectus sunt ita iter se ordinati: vt nllus respectu alteri⁹ habeat rationē effectus: vt bos: a fin⁹ quare oēs cause sunt ita ordinate q⁹ scmp vna ē cā alterius si iponat hoc nomē de⁹ alii cui pmo efficiēti eidē numero. segtur ex 2° q⁹ nō posset pbari deū eē nūc in rerum nā: qz illo nō existēte staret coordinatio per aliū vniucus sibi. Ex 2° segtur plus q⁹ nō posset pbari nūc deum eē ēt si hoc nomen deus imponat alii cui pmo efficiēti in specie: qz illo nō manēte siue non exi⁹te manet effectus i esse: et ita potens operari: cu⁹ deus non probetur causa eē nisi in fieri: vnde sequitur deum esse vel fuisse: sicut ex domo concluditur edificatorem esse vel fuisse. igitur hec que videntur non posse probari necessario ratione mere naturali per ordinem in conclusionibus exponantur: nec non et alia que probari non possunt: sed alia probari non posse sequitur ex hoc q⁹ ista probari non possunt: quia alia sunt minus nota: et accipiat probari ratio ne naturali necessaria.

16. pñ^{is}
i. **Non** potest pbari ordinem essentialem esse in efficientibus.

ppōnes credere.
L.c. 16. z
ide.
2. **Non** potest pbari primū fm spēm in efficientibus esse vel fuisse.

3. **Non** potest pbari primū fm spēm in efficientibus esse vel fuisse.

4. **Non** potest pbari aliquod idē fm spēm vel quā si idē fm numerū primū efficiēs nūc esse.

5. **Non** potest pbari deum esse necessarium ad conseruationē nature create in esse.

6. **Non** potest pbari deum coagere omni cāe scdē aliqua actione ppria sibi.

7. **Non** potest pbari deū eē vbiq⁹ fm essentiam.

8. **Non** potest pbari deum posse aliqd imediate pducere nisi tm vnum effectū primum.

9. **Non** potest pbari deum posse aliqd imediate pducere nisi tm vnum effectū primum.

10. **Non** potest pbari deum posse aliqd imediate pducere nisi tm vnum effectū primum.

11. **Non** potest pbari deum posse aliqd imediate pducere nisi tm vnum effectū primum.

12. **Non** potest pbari deum posse aliqd imediate pducere nisi tm vnum effectū primum.

istum ordinem causarum.

13. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

14. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

15. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

16. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

17. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

18. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

19. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

20. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

21. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

22. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

23. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

24. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

25. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

26. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

27. **Non** potest pbari q⁹ deus possit facere q⁹ quid potest fieri ex parte sui: l3 ppter defectus agentis nō icludat cōtradictionem.

p^m cor^m
2^m
3^m
10.
Lor^m
11.
12.
13.
Lor^m
14.
15.
16.
Lor^m
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
Lor^m
cōc.

17. pñ¹⁷
1. p.

Agens scdm habz operationē ppriā instrumentum nullam.

¶ Nō candē quā pncipale: qz vna operatio vnus opantis nō aliam: qz in illa nō est istrumentū: aut agit illaz pncipale ipso: & sic vt pñs similr quicquid fit istrumento fit a pncipali agente: nō sic de agente secūdo.

2. **Instrumentum** nō habz operationē ppriā priorē operatione pncipalis agentis.

¶ Quod agit non in virtute alterius in illa est pncipale nō instrū. Ex^m illozū non valz. ferra nō diuidit sine motore.

3. **Quo** elicitive de necessitate est simplex.

¶ Quia actus pñus.

4. **Quo** instrū pōt esse compositum.

¶ Pz quō oculo alr videm? & potētia vīsiua.

5. **Quin**scunqz forma elicit ipsum totum agit si est per se vnum ens.

¶ Ens. n. p accūs sicut nō per se fit ita nec p se agit. ¶ Contra. qd p se calefacit: nō calor: qz ē forma elicitiua. nō ē aut aliqd ppositū cui? fit h for? ps nisi ens p accūs. nulli? istrū mētī forma est elicitiua actōis. ¶ Rñō. sicut instrū ē quo ita forma ei? elicitiua istrāl: vt actus cultelli.

6. **Idem** respectu forme eiusdē speciei pducen de potest esse pncipale agēs & instrū respectu diuersorum passorum.

¶ Sigillū figurat aerē vel aquā cum quo figuratur cera.

¶ Cōtra vnus actus secūsus ē vnus actus pñi elicitive per pñs eiusdē agētis. ex 3°. Exēplū nō valz. imo aer & aq ex natura sua replēt foramina sigilli nō actiōe sigilli. partes eleuate repellūt aerē: sed cōcaue nō sibi imprimūt: s; ipse aer vel nā vniuersi saluās plenū: & refugies vacuum.

7. **Agēs** illimitatū pducit diuersas actōes spē. ¶ Et si idē esset ymitine habēs calorē & colorē calefaceret. & visum immutaret.

8. **Agens** illimitatū si diuersas actiones nō pducatur nisi diuersis istrīs: vel in diuersis passis. differentia tamen non erit actionum ex istrumentis vel passis.

¶ Sicut nec diuersa agentia cōsimiles operatōes facerēt. tñ modo pñsimilibz istrumētis: vel in similib? passis: sed tñ est differentia ex differentia perfectionū vnitue habiturum in agente: que ita sufficit: sicut si realr differēt. mīor enī differentia sufficit in elicitiuis ad maiorem in actibus. istud est cōtra arcelinū de vna actione illimitata qualis ē forma. ¶ Contra cū est etiā: qz tūc gignitio & spi? essent in deo vna actio illimitata.

9. **Agēs** pncipale equiuocū siue illimitatū minus assimilāt formaliter effectui qz vninocum siue limitatum.

EX TRA ¶ Contra. igitur deus per cām remotam magis facit scire effectum. ¶ Rñō. or si diuersas.

¶ Et tamē perfectius pducit quando pducit: sicut forma perfectius: vbi est illimitate.

10. **Agēs** pncipale qñqz minus affilāt formalr effectui qz instrū: & tñ nō minus agit: nec formaliter est actio hec talis ab istrumēto. Tamē pncipale plus affilāt effectū sibi qz instrumēto: & plus istrumēto qz ipm istrū sibi affilēt.

¶ Cōtra. quomō magis pducere sumit in cōclūsiōib? istis cū effect? sit vnus in 2^a. & equalis in pma. ¶ Rñō. determinat actionem nō passidē nec effectum.

¶ Idem totum producit ab agentibus ordinatis: vel alterum in pducendo precise partē. nō est in hoc agens ordinatum.

¶ Nō omne agēs aliqd totū sic se hz ad illud qz iz. non perfectius aliqd sunt ambo qz agēs. ex. xi. nec omne habens aliquod totū in virtute actiua sic se habz & c.

¶ Cōtra. quare igit nō aliqd magis creatura & de? qz deus tm. ¶ Rñō. non qz de? hoc hz in vi actiua: s; in pfectione formali vnitua & totalr. qz illimitate.

¶ Cā superior nullaz causalitātē habz respectu iz. cāri remoti aliā qz beāt respē cāri pñmi.

¶ Cōtra finis vltimus alia motiōe mouet appetitum qz i termedius. similr alia est pōitas ad causatū pñmū & remoti: qz aliud extremū. pari rōne alia cālitās. similr quō a⁹. 8° vera. Rñō. glō. quādo pducit. Sed pbat bec. iz^o. qz aliogn ex. 8°. & ii. videtur seq qz cā scōa nō esset necessaria. similr videt pōz nō necessaria: nisi quatenus dedit & formā qua agit: sicut de generāte graue vbi pōz sit cā conseruās & sicut de? nec tūc hz a se aliud agere a cōseruari. bec. iz^o. videt manifesta de materia & forma intrinseca. illa tñ vni substat: vt pfectibile. h tñ vnus pfectibilis est pfectio: vbi multe sunt mātē & forme ordinate.

Finis intra & extra.

¶ Extra qto pfectior tātō pluriū.

¶ Intra quātō perfectior: tātō pauciorū.

¶ Forma intra & extra.

¶ Intra quātō perfectior: tātō pauciorū.

¶ Extra pluriū.

¶ Hec duplex exēplaris & realis vnitua.

¶ Hec duo cōcurrūt in deo: tñ alibi separant.

¶ Ara artificatōz & albedo colorū. neutra est vītus actiua de se. vnde deus triplr hz oīa in se effecit: vnitue & exēplariter. pp me^m ē qz nō est plus pfectiōis in ipso & in creatura qz in ipso tantum.

¶ Materia & efficiēs quātō priora: tātō pluriū materiatozū & effectuum.

¶ Forma & finis extra pluriū. p3.

¶ Intra pluriū in codē ordinator ad finem.

¶ Et informatōz siue pfectozū. nō pluriū suppositōzū.

¶ Forma auferēs omnem pñationē a mātē cōstituit compositū icorruptibile.

¶ Verbi grā de celo. ¶ Nota si mā non est nata recipere aliā formā nisi a. a. pōt tollere oēm pñuationē talis mā: quia suam tollit. & nō pōt ibi esse alia nisi apta esset recipere aliā: tūc cōpositum est icorruptibile sic per trāsmutatio nem materie ad aliā formā. Si autē materia sit apta nata recipere tam b. qz a. a. quātūcūqz sit pfecta nō pōt tollere pñatiōem b. nisi quatenus habeat in se pfectionē b. & hoc nō pōt esse fm actū pñiū b. neqz perfectiori modo. solū enī ifinitū in pfectiōe potest habere totam perfectionem alterius in se excellētius qz alterum habeat in se. ali oquin entia formalr differēt per pñuationē. ¶ Igitur nulla forma cāta pōt a mā: apta nata aliā recipere: omnes pñuatōem tollere simplicr. igit nec simpliciter auferre corruptibilitatē ppositi ex pte mutabilitatis materie. tamen forma aliqua secūda pōt tollere corruptibilitatē talis cōpositi ex parte forme. qz. f. nō ē aliud agēs qd possit sup ppositū vincere. & ita nec ipm corūpe. s; alr aliq^o ex pte oz. dis mātē ad formā: mā ad talē formā maxienātr iclina

Theoremata

tur, ad alias min⁹ nāliter, ita q⁹ nālius gescit sub hac cū priuatione aliarum q̄ sunt minus male q̄ sub alijs. 7 ad quas minus declinat. 7 cū gbus est pūatio h̄q̄ est mai⁹ malus. **C** Tū istud z^m licz cōcludat corruptionē ppositi talis eē corruptionē simplr: vt dī pmo de gnōne siue tristē. ppter hoc nō cludit eā eē impossibīlē: q̄ tūc nūq̄ corrūpetur hō in cadauer. Ita vīr oīdere q⁹ mā celi nō est nata aliam recipe. si celi ē nāliter icorruptibile f3. i. z. p̄rtim cū aīa intellectūa sit pfectior forma q̄ forma celi. 7 magis h̄z in se perfectiōes a⁹ vnitiue: h̄z nō effectiue: 7 tūc aīe intellectūe ppter opatiōes: quarū est pncipiuz: cōgruit talis mā q̄ sit nata recipere alia formam. vnde materia celi non congrueret eius opatiōibus.

EX **C** Pā est finis 7 est cā. actus 7 potētia variāt cām. Causa est pōr nā rō pfectior: licz enī pcessus in infinitū per hoc o. nūq̄ cōcīdūt: q̄ cui⁹ ē pō⁹ mā. illud ē cōpositus. 7 illi⁹ nūq̄ pars ē efficiēs. q. 4. 7. 7. S⁹ est dubi⁹.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C**ausa est per quā aliud vt cātū est.

C Nō est dīfō: q̄ quocūq̄ est cā: s3 notifiatio. **C** Nota q⁹ pponēs diuerse appropriate significant circūstātiās diuersarum causarū. ex. māc. p. forme. a. vel ab. efficiētis. ppter. vel pro. finis.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Quatuor sunt genera causarum. mā. forma. finis 7 efficiēs.

C Nota mā 7 forma sunt pncipia intrinseca. 7 partes cātū. 7 ita nullius simplicis sunt tales cāe. finis 7 efficiēs extrinseca. 7 sunt cuiuslibz alteri⁹ a deo: qūo tū finis sit cā. s3 metaphice. q. pma.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Cā diuidit in modos. actu 7 potentia. vlc 7 singulare. p se p accēs: simplex cōpositum.

EX **C** Nota p solōne qōnis mote in cōmēto cōclusiōis. 6. si relatio cāe pcederet causationē nō videret diuidi per actus 7 potentia. de differentia. s3 metaphice. questio est.

TRA 19. p^m 1° dīfō **N**ihil est causa simplicius.

C Ex dīfōne cause probatur.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Causa naturalr est prior causato.

C Nō intelligit de relōnibz q̄ sūt nā: s3 de his q̄ subsunt.

EX **C** Cōtra finis posterior. **C** Itē ista relō pōr in quo fūdat. nō in relōne cāe. igitur cē. **C** Nota q⁹ in pductis p motus mā 7 efficiēs tempore pcedunt. forma nūq̄. sed simul. si nis quādoq̄ simul: quādoq̄ posterior.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Probat per argumentum diuīsiū. aut sic. aut siml. aut post. scdā duo mēbra iprobātur ex dīfōne naturalr z^m: sic natura duplex. vel fm mām. sic perfectiora pōra fm nāz vel fm formā. sic perfectiora pōra.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Causatū diuidit in quatuor genera. 7 in modos tot quot z causa.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Pats ex dīfōne cāe: q̄ correlatiua sūt multiplicātur. ergo cāe cōmunis causatum cōmune: p̄prie proprium 7 cōuerso. 7 sic de alijs differentijs.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Cā nō dicit per se ad effectum.

C Ex dīfōne sūt ex tertia pclōne: s3 ad cātū. Efficiēs vero ad effectū: sicut materia ad materiātum: forma ad formātum: finis ad finitum.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Est alia relatio cātū ad quatuor causas.

C Sic de toto 7 pte forte pbat. q̄ eē cuiuslibz cāe ad ipm ē alia relō. p3 ex 4°. tū vna relō nō pōt eē sine alia. nō enīz pōt eē mātū nisi sit formatū: nec ē effectū nisi sit finitum.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Relatiōes cāe 7 cātū sunt trāscēdentes.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Probat: q̄ nō fūdatū sup rē alicui⁹ generis determinati iō nō reducūt ad aliquē modū. s3 meta⁹. pcedit ne relō cāe ipsam cātiōnē fūdatā sup essentiā. vnde que causat:

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Causa pfectior est causato.

C Salsum ē in mā. in alijs verū vbi cālitate cōcomitat pfectio. 7 forte flm est de forma: q̄ pars. 7 sine intrinseco: q̄ ac cīdēs. 7 efficiēte vniuoco. igit flm simplr: s3 accītalr verū in efficiēte equiuoco. 7 sine extrinseco.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Nihil est cā z causatū respectu eiusdem in eo dem genere cause.

C Probat ex pte pma.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Cause possunt sibi esse inuicem cause in diuerso genere causalitatis. nō in eodem.

C P̄ia pars probat ex dīfōne: quia per efficiēs est finis. 7 cōuerso. per māz ē forma. 7 e3. hoc dubiū. p finē est que libz aliarū. De hoc post. z^m pars probatur ex s.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Cause nō cōcīdūt necessario. possunt tamē cōcīdere aliq̄ aliquando.

C P̄ima pars pbat iduciue. z^m pars exponit. z^m physico rum. nūq̄ mā iquantū mā cōcīdit cū alijs: nec alie iquātūz alie: s3 alie tres pūt. forma 7 finis in idē numero. finis inq̄ mor⁹. nō finis formati. vñ nō eiusdēz ē forma 7 finis: nec intrinsec⁹ nec extrinsec⁹. efficiēs tū eidē in idē specie.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Ppositiōis oppositē sunt cāe. alteri⁹ altera causa. pfectiōis pfectior causa.

C Intellige in causis p̄cisīs. nūq̄ vez ē in mā: nisi forte de p̄ia: in q̄ ē dispō q̄ ē necessitās ad formā tales. 7 sic necessitās: vt sit ipsa cā mālīs tal ppositi cōstituēdi p talē for⁹.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Causa ideterminata ex se. nūquā ē cā alicui⁹ determinati nisi aliud sibi addatur.

C Nō per extrinseca: q̄ determinatio cātū ē p determinatio nē in cā: sicut cātū per cām. rō intelligitur de ideterminata ptingentia nata. o⁹. 35. sub. sed cōtingētia īfinita. 35. v^o.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** Causa nō simplr necia quocūq̄ amdro extrinseco non fit necessaria.

C Igitur nlla cā ipedibilis necessario causat amoto ipedi mēto. pbat. p̄pō: q̄ nīl ē necio cā nisi ppter pfectionēz intrinsecā sibi. **C** Silr alr. nlla cēt cā: vt in pluribus. nā a. causa ipedibilis nō cāt nisi qm nō est ipedita. 7 tūc necessārio. igit siml amotio ipeditū si est. b. per nāle agēs est p ipm nō impeditū. 7 ita tūc necario. silr si b. nō est ipē^m necessārio agit. 7 sic vlcq̄ ad p^m oia necessaria. **C** Nulla dīfōstratio nālis effect⁹ ē ex necarijs. de hoc o⁹. 35. sub.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** In omni genere cāe ē status. 7 i.

C Aliq̄ p̄mū. z^m metaphy. **C** Nota hoc ibi nō demīat for te: vt habet b aī. i⁹. z⁹. 3⁹. tū pbabilr oīditur. 7 satis rōnabilr nō proteruo. Doc itelligat sic. p̄mū efficiēs nō p̄mū: vltim⁹ finis nō p̄mū. pma mā nō p̄ma sunt ad que est status in istis tribus generibus cāe. que tū. 9. meta

physice. c. 6. ponit p̄prie mā. 7 simplr in pō ad formas intelligit de potētia p̄p̄ina. **C** De forma ē dū^m. vtrū stē ad vltimā in resoluēdo que. s. est p̄ia materia: vel ad vltimā in p̄ponēdo q̄ ē remotior a mā: s3 cū cālitas forme sit actmare 7 pficere. vltima aut magis actuat z^m p̄mo: mini me stat ad vltimā: sed scdō modo.

TRA 19. p^m 1° dīfō **I**n simul existētibz tēpore nō pōt p̄bāri alterum esse cām alterius.

C Qd ē: q̄ nō pōt p̄bāri p qd illoz aliud est. vnde nō valz. illud quo posito ponit aliud. quo amoto amouet aliud: est cā illius. pōt. n. ponit vel cōuerio. qd illud p hoc. vel q am bo sunt p3^m q̄ est necessaria cā ambozū. ergo nullus sciēs scit se scire. silr nec de nō simul existibz: q̄ alterū p̄us tēp respectu posterioris pōt esse tū sine quo nō.

TRA 19. p^m 1° dīfō **C** In omni genere cause est aliquid nō causatū in illo genere.

Et. i. q. cum pma,

17°. **C**ausa quāto prior: tāto pauciora presupponit in illo gñe cāc. in alio gñe b occidit.

C prima pars pbat: qz nō presupponit nisi pōra. pars 2ª forte vā est in fine et efficiēte qz pōra sūmiltimū sui nō opz tot in alys causis presupponere: quot opz posteriora. et hoc loquendo de pōri et posteriori. de nā arte. in mā non tenet. in forma falsum ē. breuiter nō videtur pbari alicui per se ex ratione prioritatis.

18°. **C**ā q̄to prior: tāto perfectior.

C hoc depēdet ex. 7. aliquo mō. vbi. n. cālitate cōcomitat pfectio. ibi ordinē cālitaris cōcomitat ordo perfectionis. hoc nō est in mā nisi sit perfectius in potētia nō p̄pina: sed remota. et hoc est simplr iperfectius.

19°. **C**ā scda aliqd pōt in virtute cāc p̄ime: qd nō potest in virtute p̄p̄ia.

20°. **N**ihil pōt in se h̄re cālitate alteri^o nisi i se h̄eat pfectionē scdm quā causat in tali genere.

C hoc ideo additur. aliter homo posset ēē materiā vel forma corporis simplicis.

21°. **O**mnis causa p tāto tollit priuationes aliarum in illo gñe p quāto hz in se cālitate illaz.

C hoc ppōt duplr pōt intelligi: vel qz pōr cā tñ facit sine z^o quātum cū illis. iste intellectus ē dubi^o: nisi forte de scdo efficiēte in illo gñe. vlt qz nobiliori mō causat q̄ ille: qz sic cālitate aliarū hz in se iste intellectus et. nihil tollit p̄p̄ie priuationē nisi forma cāc extrinsece. nō ideo p̄mū efficiens: et p̄mū finis nō phibēt idē cē ad aliū finē. et ab alio agēte. p̄ma etiā materiā nō prohibz compositum fieri ex alia mā p̄pina. vltima forma nō phibet formas pōres ifor mare: sed nō est idē compositū ex materiā p̄ma et p̄xima: vt ex mā nec ex forma vltima et p̄iori. vt ex forma. vnde illud videtur sophisticum.

22°. **Q**uicquid est cā cause ē causa causati.

C intellige cām mediā in codez gñe cāz cātū. et cātū p̄me cāc. et cōuertit. q̄qd ē cātūz cātū ē cātū cāc. Et ita qdlibz cātū in aliquo gñe ē cātū a cā p̄ma illi^o generis. et nō cōuertitur: qz nō q̄qd est cā cātū ē cā cause. probat ex p̄ma cōclūsiōe. hoc verū ē de efficiēte et fine de mā et forma s̄lz de p̄mo simplr: sed verū de p̄mo in b. nō enim in quolibz composito ex mā et forma est p̄ma forma simpliciter: cū magis depēdeat mā a forma q̄ cōuertit. Silr quare nō posset resolo eūdo versus po^{am} stare ad aliquēz actū: qui tamē est pōr respectu alterius act^o cū ille sit perfectior mā p̄ma. Silr po^o ad accis ē posterior potentia ad subam. et tamē illa ē sine hac in angelis.

23°. **C**ausa prior et posterior eiusdem totius causati sunt cause.

C Si alia cālitate dicet. 24. qz si z^a nulli^o toti^o ē cā. nulli^o ē cā si pōr nō eiusdē. in hoc nō est cā prior. qz immediate illud pducit: nec respectu illius habz scdm. igitur respectu illi^o nō est causa prior.

24°. **I**n omni genere cause primum plus causat quolibz posteriore.

C prima de causis. **C**ontra. igit per causam remotam magis cognoscitur res q̄ per propinquam. contra aristo.

25°. **N**on est alia causalitas cāc prioris respectu cāc secūde. et respectu causati vltimi.

26°. **C**ausa prior ē cā plurium causatorum.

C Accidit quātum ad plura supposita sicut exponitur ante de mā et forma: sed verū est q̄tum ad plura cāta: vt probatū est ex z^a parte. 22. ex negatiua. s̄nō cōuertitur et. cū p̄ma parte. s̄ affirmatiua eiusdē. 21.

C Nota pro ordine ab illo loco. cā ē per quā aliud vt causa tū ē. est talis processus. primo et in p̄mo articulo siue. 5. pōnif diffō cūz duab^o petitiōibz q̄ sunt cū duplici cāc diuifide. In. 2. 5. ponūtur. xi. cōclūsiōes pertinētes ad causas ab^o in cōmunicōsideratā put extēditur ad omne genus. In 3°. ponūtur. 3. cōclūsiōes comparādo causam ad necessitatē. In. 4°. 7. de causis ordianis iter se. In. 5°. 5. de ordinis comparatis ad effectum.

Materia est ex qua fit aliqd in exite. i. **C** metaphy. ca. 2. a.

C Materia ē qua res pōt esse et nō esse.

C Secundo metaphy. ca. 5°. b. impossibile est aliqd factū esse si nihil p̄existat qz qdem pars palaz. materia vtiqz pars. ibidem. pars etiam pertinēs ad essentia: vt videt. 7°. metaphy. ca. 8. 7. li. 8. ca. i.

C Materia neqz qd neqz quale et. septimo metaphy. ca. scdo. Et mā s̄m se ignota est.

C Septimo metaphy. ca. 8. 7. p̄mo physicozū est scibilis s̄m analogiam ad formam.

C Materia alia sensibilis: vt q̄libz mobilis.

C Alia intellectualis vt mā^{ca}. 7. ibidem.

C Materia dico que non est hoc aliquid: neqz ens actu potestate est hoc aliquid. Et eodez primo oīa: aut ex eisdem primis.

C Octauo metaphy. ca. 3.

C Est tñ aliqua p̄p̄ia mā cuiuslibet.

C Ibidem post.

C Quorūdam altera materia ex necessitate.

C Sūt plures materie eiusdē quando altera alterius fuerit ibidē. Cōtingit vna exite materia fieri diuersa ppter mouentē causam.

C Ibidem.

C Si ex altera materia conuenit idē facere principium qz est vt mouens.

C Idem ibidem.

C Si altera mā et mouēs: et qd factum est.

C Ibidem.

C Forsan nālia sempiterna nō habēt mām: aut nō talem: sed solū s̄m locū mobilem.

C Ibidem.

C Quēcunqz sine trāsmutari sunt et nō sunt: nō est eozū materia.

C Ibidem.

C Quēcunqz sunt a natura nō substātie nō est in his materia s̄m qz subijcitur.

C Ibidem.

C Quēcunqz sic trāsmutant^o: vt ex mortuo viuū ad mām opz redire p̄ximam.

C Ibidem.

C Que causa existendi vnū ex mā et forma. hoc qdem potentia. illud vero actu.

C Ibidem.

C Quēcunqz enim nullam habēt mām statim. vnūquodqz vnum aliquid est.

EX

TRA

20. p̄m^o

T. c. 4.

2.

T. c. 22.

T. c. 23.

T. c. 24.

T. c. 34.

T. c. 37. in

T. c. 8.

T. c. 35.

T. c. 69.

4.

T. c. 35.

5.

T. c. ii.

6.

T. c. ii.

7.

T. c. ii.

8.

T. c. ii.

9.

T. c. ii.

10.

T. c. iz.

ii.

T. c. iz.

12.

T. c. iz.

13.

T. c. iz.

14.

T. c. iz.

15.

T. c. iz.

16.

T. c. iz.

17.

T. c. iz.

18.

T. c. iz.

19.

T. c. iz.

20.

T. c. iz.

21.

T. c. iz.

Theoremata

T. c. 16. **C** Ibidem. nō est alia cā efficiendi vñū nulli illorū nota. cā. s. intrinseca: que sit aliqd eius. **C** **C**ōtra. forma tñ inexistente mae z nō iformante adhuc esset potētia z actus. z tamē nō vñū qd. igitur in cōposito pter hoc. si ponis 3^m. idē ar^m de isto quod de forma. **C** Item in subo est potētia ad accides qre ex eis nō est vñū per se. quando hoc fit ex a. p. b. agēs si aliud agēs ageret ex a. nūqd idē pduceret. qre enī magis ē vnitas mēralis a mā. q̄ efficiēte a quo plus ē eē si ē b. pducet ex alio q̄ ex a. nūqd idēz faceret. Quare et eadē forma nō pōt alia mām iformare. sicut ecōuerso de mā. **C** **R**atio. materia simplr que. s. per se subsistit: z nihil iformat: qz q̄cqd ē in accitē iformat subz sicut si materia sit in anima: nō tamē simplr per se ens. ita qz nulli iforma tiua: sed tñ vna pars est potēialis receptiua alterius q̄ est eius actus. z illa pōt dici mā. **C** **C**ōtra. tūc mā accidetūz erit perfectior q̄ materia sube corpore: qz est act⁹ alicui⁹. z illa nō. **C** **R**atio. hē p se ens. z illa depēdens.

ADDI **C** Juxta cōclūsiōē scōz generalez 3^{or}m. q̄ ipossibile est cām inquatūm talis aliquā perfectionē vel itensidē re/cipere a cāto: qz eiusdē rōnis itensior gradus z alius vñ in tēsiōz perfectior. igit si ille ab effectū z tota entitas cause. **C** **C**orre. igitur cognoscēs cōclūsiōē nō pfectius intell⁹ pñ/cipium licz extēsius: qz in plurib⁹. sic volūtas ex volitōi/bus entū ad finē nō crescit in volēdo finem. igit semp sūmo conatu vult i^m vel sibi subest illa volitio sicut alie.

C Juxta septimā cōclūsiōē nota qz cā in genere dicit ali qd simplr perfectiōis: qz semp alterum diuidentū ens ē tale: quia alterū cōuenit deo: tñ sicut vñū in aliquo inferio/ri: vt in cōtinuo non est simplr pfectio. sic causa in inferiori nō dicit aliqd simplr perfectiōis: qz fin tertiā duo gila cāe icludūt rōnem partis. z ita potēialis z limitati z imp/fecti. vnde nō trāsferūt ad deum. Duo alia genera sunt simplr perfectionis. **C** Juxta cōclūsiōē. ii. nō cōuerfaz. s. q̄ altera cā est alterius. siue q̄ ipolē ē duas cās per se et sufficētes in codē genere cāe z eiusdē ordinis eē eiusdem effectus. qz pbat ex diffōne cāe. qz et segtur vñā supflue/re. imo nihil facere. z ita nō esse cām: qz si per hāc sufficēter est. nō igit per aliā. **C** **C**ōfirmat. si per hāc sufficēter est in hoc genere z ordine cause quocūqz alio amoto. ad/buc sic per hāc est. z ita illo alio amoto: quo aut amoto res sufficēter ē illud nō ē cā. p⁹ ē t⁹ modo: qz idē nō refertur p ad diuerfa. **C** **C**ōtra. de pte z filio respectu. s. sci. zylr qū z agūt. z alterū posset p se. Valēt istantia obtri. 13. 3. sub.

C Inquantū cum sit nota cause per se. stricte ta mē accipit iquantū pro cā p̄cisa z p̄ima.

C Sic videt idē cū pmo qd addit super se.

C Inquantū cōmuniter pōt esse nota cuiuscūqz cause secundum gen⁹ z cuiuscūqz differētie in quolibet genere.

C Puta prime remoto tē. s. nō cause per accis.

C Sequēs iquantūz nō semp accipit p suo for mali nec illud nō ita est cā: s. totum.

C Et hoc pōt eē vel pmo vel fm partē z hāc vel illam.

C Qd quid per se iest superiori z inferiori. z ita inquantum.

C Sed non inferiori pmo nec per se ratione formalis eius: sed materialis eius.

C Sicut causa diuidit in necessariā in pluribus z cōtingentē ad vtrūlibz: sic iquantum potest notare quamlibz.

C Un ratio segtur. ergo omnis nec necessario. **C** **C**ōtra. p pozum inquantū bonū. ergo omne bonū. **C** Itēz pmo po terioruz. per se p̄supponit de omni z id icludit necessario

C **R**atio. omne bonū bene segtur itelligendo sic p̄ns. s. potest esse per se causa in demonstratiuis includit necessa rio non omne de omni.

C Quādo qs q̄sinerit qd causa o3 oēs dicer e z p̄imas z circa substārias generabiles.

C **O**ps omnes cognoscere. 8. metaphy. c. 3. **C** Nota cōclūsiō generalis. 12^a. pbatūrtū per Arist. 9. metaphy. c. 4. **C** **P**otētia rōnalis: quia est vna cōtrariōz nō necesse ē q̄ fa/ ciat: qz tūc simul faceret cōtraria: quare necesse est alterū esse qz p̄prium est. dico h appetitum: aut p̄heresim. tū qz quare magis fieret q̄ quiesceret: quare etiā magis fieret hoc q̄ illud. tum qz si cōmunis est o3 qz habeat in se virtu tes cōtrarias: quia cadē virtus nō ē ad opposita. tum qz si nō est dare quare magis faciat q̄ quiescat. nō est dare q̄/ re magis dat eē effectū q̄ nō. z ita nec quare effectus ma/ gis est q̄ non est: cum ideo sit: quia causa dat: tum qz plus dicit esse causaz in actu q̄ in habitu z pus est in actu q̄ ef/ fect⁹ sit. **C** Nota cōclūsiō falsa de volūtate. z pbatōes nō valēt: quia ad faciendū aliqd nō op3 dare cām: nisi p se sufficientē. Et si querit qre de effectū sufficēter respōdet per talē cām. volūtas aut est cā sufficēs ois actus sui: z q̄/ si illimitate virtutis: qz liberā virmaliter respectū actus: z eius oppositi: z respectū actūz oppositorum. z ita cā cōmu/ nis: tamen sic cōmunis qz ēt p̄pzia: qz imediata. **C** Ad p̄i mā p^{em} negat si loqutur de volūtate si aut de sciētia vel arte pōt exponi q̄ illa est oppositorū: s. sufficēs cā: qz tñ directiua. directio aut nō sufficit sine imperio z executōe. causa aut ideterminata: quia est insufficientis nūq̄ alteruz p/ ducit nisi aliud addat. sic pōt itelligi conclusio p̄ncipalis. **C** **C**ā aut ideterminata qz plus q̄ sufficēs plus pōt sine alte ro: q̄ determinata vel limitata. vnde forte simplr est ma/ gis nobilitatis in cā cōtingētia incansando q̄ necessitas.

C **C**ōtra. effect⁹ necessari⁹ ē nobilior cōtingēte. igit z cau/ sa. **C** **R**atio. aūs est verū ceteris parib⁹. precise autēz effe/ ctus in se necessario: nō aut ad quē cā necessario determi/ nat. similr cā contingens ppter defectum actualitatis ad cāndū est minus nobilis cā necessaria nō cōtingēs ppter dñiuz super opposita. silr cōtingētia in cāndo ē magis no/ bilitatis q̄ necessitas p̄cipue respectū causati nō adequa/ ti sue virtuti: sicut z cāre multa q̄ vñū tñ in h3. **C** Ad se/ cundū nō est aliud quare nisi cā sufficēs: nō qz determina/ tur volēdo. tūc enim vellet hoc: qz vult hoc. **C** Ad 3^m ha/ bet vñā virtutē illimitatā respectū cōtrariōz. **C** Ad 4^m nō ē cā quare dat nisi natura eius que ē imediata cā dan/ di cū dat. z nō dādi cum nō dat. z tñ est cā quare effect⁹ ē: qz. s. cā dat esse: s. illud dare nō habet cām determinatāz. **C** Ad 5^m. nihil plus ē in cām: nisi qd vna relo cōsequit q̄ nō cōsegutur qū nō pcedit cātionē: tū qz fundat super eā: tum qz est ad terminū pductum per actionem.

Forma est cēntia simplex pfectior ps cō
positi z p̄pzia sibi.

C Forma est forma vel actus materie non cau/ sa formalis: quia nec pars cōpositi est forma: z causa formalis.

C **C**ōtra. igit vniuersalis. **R**atio si cōcedatur oppo^m cōclū/ sionis. tūc forma est causa duoz cātoz z informati extra qd est essentialr: z informati cui⁹ essentiali qd est: si tñ illd possit dici iformatū cum nūq̄ sit iformabile p̄prie. z tunc z4. inferiorius cum trib⁹ sequētibz itelligēde sunt de cau/ lato forme qd ē compositū nō qd est materia p̄ma. **C** Si teneat qz omnes forme ordinate perficiūt materiā p̄maz. fm enī aliquos posteriores forme magis sunt itermīnate materie: z penetrātes potentialitatē eius z maiorē stabili/ tatem dāt taz materie q̄ toti entī. vnde se habēt ad alias

T. c. 12.
T. c. 10.

TIO
zi. pñ¹⁰

sicut radix ad ramos: et sicut agēs principale ad istum. h. po-
sitio ultra dicit formā ultimā actiue tñ vnū. s. mām pri-
mā. et tūc cōpositū nō videtur vnū nisi aggregatiōe: cuius nō
formarū ordinatarū sit in potētia ad alias: nec aliq̄ act⁹ al-
terius: aut cū hoc q̄ etiā formā quālibz itermediā: et etiā
cōpositū q̄libz iterme^m. et tūc vide^r idē ēē actus multoz.
etiā totoz et partū eoz. tñ ordinatozū multoz. Scōs hāc
viam locū habēt in formis ordinatis ille que excludūt
in. 24. et trib⁹ sequētibz. et hoc loquēdo de cāto forme: si-
cut mā ē eius cātū nō sicut cōpositū. Scdm hāc etiā vī po-
ni posse vbi terminat⁹ ordo formarū subaliū: et incipit accē-
sio: qz illud nō pficit mām p̄mā fm subām cōpositā in spē cō-
stitutā. Sed hoc via vī ēē 3^a. C Si teneat alia via fm
quā currūt. 24. et 3ª sequētes. s. q̄ forma pfectissima tñ p-
ficiat ppriū perfectibile cōpositū. s. ex mā et formis pcedē-
tibz. vbi incipit accēssio cum forma specifica sit per se rō rece-
ptiua pprie passiōis: sicut forma pōr respectu posterioris.
C Itē quare nō dicit q̄ p̄mū receptiuū simplr ē forma:
nō tñ iformans: sed subsistēs. sicut nunc.

3. C Forma prior est ppria rō receptiua posterioris: et eēt si p se eēt vt videtur.

4. C Forma exēplaris nō est forma illi⁹ cui⁹ ē exē-
plar: sed magis p̄inet ad genus cāe efficientis.

5. C Si forma est magis ens. materia erit et cōpo-
sito ppter eandem rationem.

T. c. 7. C 7^a. metaph. 7. iuxta. 7. 3^a nemvlem.

6. C Forma non generatur.

T. c. 22. 7. C Ex p̄mā: qz nō ē dissibilibz sit i alio: et p̄pō^m p se. ibides. c. 6.

ide. 7. C Forma ē in oī pposito ex p̄ibus mālībz possi-
bilibus manere dissis aliō ab illis nec ex illis.

C Ibidem ultimo caplo.

8. C Forma ē principii cēndi et distinguēdi.

T. c. 5. 7. C 8^a. metaph. c. i. Sumēda 2^a.

ide. 9. C Alterius māe aliū est actus.

T. c. 6. C Ibidē. Palā 2^a. cū illo p̄mi de aīa. 3^a. 53.

ide. 10. C Qd qd ē forme idē sibi existit nō sic ppositi.

T. c. 8. C Ibidem. c. 2. a.

11. C Bissō nō ē nisi substantie composite cuius est
hoc materia illud forma.

T. c. 9. C Ibidē d. Quare antihistenci 2^a.

12. C Qd qd ē si est aliquālīr numerus hoc est.

C Quia iuxta. i. 4. vlem ad idiuisibile statur: qz spēs p addi-
tionē variatur: qz aliquo alio ab elis ē vnitas: qz nō est ma-
gis 2^a. nō adducūtur iste similitudines de forma cū nō sit ser-
mo de illa: sed de suba q̄ pōt dici essentia rei. cū hoc pbant
oēs similitudines. nō. n. forma resoluit⁹ in idiuisibilia: nec
diffinit⁹: nec ei aliqd additur quātū forma: qz respectu ad
diti fieret mā: nec vnitas forme est ab aliq̄ alio ab ipsa: sic
vnitas numeri ē ab aliquo alio ppter vnitates: nec valz. for-
ma nō recipit magis fm spēm. i. fm formam.

13. C Accidētia sunt pure forme nō habētia mām
ex qua sunt: sed tñ in qua.

T. c. 12. C 8^a. metaph. c. 3. C Cōtra. accēssio cōueniūt realr et disse-
rit. nō eodē igit ita diffiniūtur: sicut sube. igit ita composi-
te. C Cōtra. nec ita diuersas operatiōes habēt: nec trans-
mutatio possibilis per specificā manēte alia alioquin pxi-
mum subiectum motus eēt actu p formā generis.

14. C Nō est dubitatio q̄re ex mā et forma sit vnū:
nec ppter aliud: nisi ppter efficiēs.

T. c. 15. C 8. 4. hic ē q̄stio bona mota inferioris in. 19. que enī orīa est
accēssio nō iformātis subm: sed in exīte subo. et accēssio in

formātis subiectū: et forme subalis lexistētis māe nō ifor-
mātis et iformātis ipsam: cum in 2^a. mēbro 24. sit potētia
et act⁹ actiūs. in 3^a. et pmo actus nō actiūs.

C Quētiqz carent materia carent et forma. ac
ideo se totis sunt vna.

C 8. 4. e.

C Per formā ē ppositū potēs ad agēduz: nō tñ
p oēs q̄ritatē reloni 2^a. nō igit ad recipiēduz.

C Cōtra 2^a. qz for⁹ pōr ē p̄pā rō receptiui respēu postē. su
mīf for⁹ specifica respēu p̄pē passiōis. Regre. 3^a. e. f. i. 2^a. 2^a.

C Cuiuslibz act⁹ p̄mi ē aliqs actus scōs ppri⁹
aut talis forma videretur ociosa.

C Nec vidēt falsa ppter instantias in. 15. postas pp proba-
tionez. nota q̄ alie actiōes ab imānētibz nō sunt pp se: sed
ppter terminos: si igit illi aliūde habeant: sicut si p tales
formas haberētur nihil est ociosum.

In omni genere est vnū p̄mum.

C In quo genere
cāe ē illud p̄mū: C Rñ. in gñe cāe formal nō iforman-
tis nec exītis: s. vnitiue p̄nētis: nec istud 3^a p̄nēt ad ge-
nus efficiētis: sicut exēplaris albū nō cāt effectiue nigrū.

C In omni genere est ppria forma: ppria p̄-
uatio. p̄mum subiectum.

C 12^a. metaph. 2^a. c.

C Iuxta scdm vlem. si relō forme fundēt sup
actionē. igit forma agit in mām ppriam.

C Cōtra. qd igit ē formā iformare mām: si nihil vltra cēn-
tiam hāc et illā quō sit aliqd 3^a ex istis vnus nisi aggrega-
tiōe: sicut si aīa in corpore ens non aīaret: q̄re nō fieret ex
materia et forma nisi vnum aggregatione.

C Iuxta septimā. nota opposituz est verum de
p̄ma forma iformatiua licz nō de exēplatiua:
nec vnitiua.

C Iuxta nonā. nihil qd ē cā formalis alicui⁹ est
aliquo alio genere cālītatis cā eiusdem.

C Forma prior adueniēs posteriori dat perfe-
ctionem nō tñ sibi. ppriā: sed etiam posteriori
ppriam: aliter nō fieret vnum ex materia et for-
ma nisi aggregatione.

C Nec pbatio nō vidēt bona: qz ppositū iformatū poste-
riori for⁹ aliqz pōrē recipiat ē in potētia ppriā ad illā po-
rem: et tūc adhuc nō ē in se pfectius se. idē aut qd p ē in po-
tētia. postea in actu recipit illō. Altr nō eēt pus i pō. p̄pā. ex
9^a. meta. ex 13 aut q̄ p̄ pō. illud act⁹ sit vnū p se ex eis. 8^a
meta. 3^a vī flā ifra pfectū. 3^a ne. 4. Quare forma ignis q̄ est
pfectior nō pōt pficere iformatū forma aq̄. si tot for⁹ ordi-
nate quot orīe et p̄dicata ordiata i gñe iter sensitiuā et spe-
cificā asini erūt tot forme i asino quot sunt spēs alis si ge-
nus vnica diffōer tñ in 2ª spēs diuidit⁹: q̄rū sola altera pōt
ēē spālissima. igit reliq̄ erūt gen⁹ itermediū. et ita quot spēs
alis spālissime tot diffōes: et tot gñā: iter al et asinū. C Itē
ordo formarū nō vī iuuare ad remanēduz idē specifica ab-
iecta: illa enī non abyctī. saltē ab hoīe nisi p destructionē
for⁹ mixtā qd ipsas disposuit. maxime si fuit dispō necessi-
tās. si etiā māeret mā disposita ad formā corruptā pagēs
naturale posset illa induci.

C Iuxta vigesimā. nūqz aliq̄ forma iformās po-
teit habere perfectiones aliarum ordinataruz
in quantum ordinare.

C Quia tūc b̄ct i se pcedēt nō p modū suū: s. p modū p̄e

Theoremata

cedētis: sic de^o posset i formare mān vt sufficiēter fm vna
 25. **C** iuxta a. b. hic nō hz locū: qz forme nihil ē cre
 atum nisi cui⁹ illa est ps immediate pstitūes: sed
 sic nō ē de alia forma: qz illa est simplr.

26. **C** iuxta a. c. nō habz locum hic: qz forma pzioz
 non est pars perfectioz illius compositi: cuius
 pars est forma posterior.

27. **C** iuxta a. d. plus causat nō idē cātū iuxta pdi
 cta fm aliud q actuare ē magis causare.

28. **C** iuxta a. e. illa vī hic māifesta cū nllm sit ifor
 mabile pzia forma nisi ppiū dispositū ad ipaz.

29. **C** iuxta a. f. itelligat sicut exponit qrtadecima
 ante in pconibus vniuersalibus.

30. **O**mnne agēs agit aliquo qd est forma ei⁹.
 i. per h pbat diffō aie. z. d. aia. **C** Irē 3°.
 t. c. 5. z in
 2. c. 17. **C** Illud quo agēs agit: licz sit forma agētis: ē tñ
 in genere cāe efficiētis respectu effectus.

31. **C** Quo multiplex istr⁹. for⁹. agētis. z h elicitia: determi
 tiua. z h impatiua regulatiua.

32. **C** Agens nāle per continuationem vel frequen
 tiam actionis debilitatur.

33. **C** Sin ē p se. verū p accūs. qñ repatit istātia de lumiofo il
 lumināte. sifr agēs morale vel itelligēs fortificat p frequ
 tiā actōis. Quare etiā po⁹ vna agēs itēse ipedit alias. 6. nā
 liū p. 5. c. 7. i. aiatas: z nō ita i nālib⁹ alyz. lux z color. **C** R^o.
 qz in aiatas actōez ptiulqz potētie pcomitat actio alicui⁹
 terty qd nō pōt vbiqz itēse agē. **C** 3. sic f. b. ignis agit qñ
 coloz: qñ lux z c. g. eadē cā ibi. sifr quō sp ē sic i potētys aie

34. **C** In artificialib⁹ ad genus cause efficiētis pcur
 rūt iperās dirigēs z frequens.

35. **C** Sz p 3° p se ē efficiēs pxiū. p alia duo nōsz qz hñsvtu
 tem supiozis agentis: sic de^o f. hz respū nāe cui z iperat z
 eā dirigit. Quis ordo istoz dirigētis z iperāt respū actio
 nis. 8. si tñ eēt i isto directio sine ipio. nūg artifex o. 36. f.

36. **O**mnne agēs est pstātus patiēte.

ca. 29. **C** Aug⁹. iz. sup. Hēn. Et phus p de gnōne.
 2. c. 53. agere ē forme pati māe. i. alicui⁹ in qstū hz formā vel māz:
 z circit. forma nobilioz. 7. meta. sic igit seqt. oē agēs pstāt⁹ z c. **C** 3
 2. c. 7. ibidē. c. de actōe. ptiatas regrit iter actiū z passiū illa ē
 2. c. 50. mā: vt sine q nō i passo vñū hñū: s3 aliō i agēte regrit: vt q
 z ide. agat. sifr lo⁹ ibi d mutua actōe z passiōe vbi acti⁹ ē tē passū

37. **O**mnne agens agit sibi simile: vel assimilat
 sibi passum.

2. c. 52. **C** p de gnōne. c. de actōe. pbat ibi: qz faciēs est hñū patien
 z circit. ti. z gñatio ē in hñū. igit paties trāsmutat in faciēs. h pba
 tio nō vī bona cū gnō possit eē i me⁹. igit ex hoc qz gnō in
 patiēte est ad hñū illi⁹ forme pbatibē nō seqt passū assila
C Nōn⁹ qz h ē ordo hñū istarū: p⁹ ē agēs agit i agētī
 sibi sile. h est vā simplr in vñuocis: qz sile forme mal⁹ aliq⁹ i
 equocis: qz sile sibi fm vtutes q agit. Ex hac segtur si sim
 plr vñuoca. igit z patiēs receptiū forme iducēde ē eius
 dē rōnis cū mā agētis. vltra ex rōne mot⁹ segtur hñū ter
 mino a quo pesse extēdēdo hñū ad oēs formā eiusdē gnīs
 nālis. i. ad hñū ppe z me⁹. Si aut actio illa ē sine motu cū
 mutatiōe sola: tñ nō segtur hñū pesse: s3 tñ ptiatōez. dif
 ficile tñ z rarū vī susceptiū formarum alicui⁹ gnīs nālis

nullā illarū actu hñe. qz quōvna abycti⁹ nisi alia iducat: cū
 nā nō itēdat ptiatōez p se. istud veruz ē in oib⁹ formis for
 te iducibilib⁹ p motū. qz sicut sic iducitur. ita sic abycti
 tur: z mot⁹ hz vtrūqz termi⁹ positiū: s3 in formis iductis
 p mutatiōe fallit. p3 de lūie in me⁹ de spē sensibili z itel
 ligibili de aia hois fm ples formas. igit redēdo ad pñū
 mēbrū p3. quō ex vñuocatōe actōis: z rōne termioz mo
 tus. segtur 3ª vltra passum hñari agētī: z 4ª vltra agēs re
 pati. in actōe cū mutatiōe nō segtur 3ª nec 4^a.

38. **C** Instrō dat forma q ē istrm: z ipz hñs cā cū
 principali agēte agit sine alia ei⁹ motiōe. ambo
 enī sunt vna causa sufficiens.

39. **C** Effect⁹. z 4. z 6. gnālis. z in tabula ad agēs d ifluētia: qz
 regrit pñia āboz: vt sint vñū agēs sic d mā z for⁹. s. ii. qre.

40. **A**ctio nālis pōt subesse iperio volūtatīs.

41. **C** Si ois actio nāe subest volūtatī dei. sifr
 volūtariē qz se pcpitat. vel cadit. z tñ nāl⁹. sifr nāl⁹ qz vi
 det pñte obo z medio illuminato. z tñ volūtariē. Dic sunt
 tres gradus. in p actio nālis vñ⁹: licz necia respectu eius. z
 nllō mō sub ei⁹ prāte est sub vo⁹ alicui⁹ supiozis. in 2° idez
 volūtariē ipat. z nālter exegit. ita qz nō exeg nō ē in pote
 state sua cū icipit exeg. in 3° sp act⁹ z ptiatio est in prāte
 volentis. **C** Nota. actio nālis dñ nālis a forma executia.
 p accūs ē libera si subest ipio liberi. **C** Nō ē q nllā actio
 quocūqz oio subit vo⁹ nō necio ipanti cā ē necia. g nāl⁹ ac
 tio q subest vo⁹ mutabili tñ ē vt in plib⁹ ipedibilis. **C** Nō
 actio nālis q subest volūtatī nō sic ē libera: sicut velle: nō
 enī pōt ipedire volūtas illā actōez actiūo z passiuo nō ipe
 ditis. z approximatis quātūcūqz tūc iperat oppo⁹. Sz po
 test facere iperādo agēs nō eē approximātū patiēti. vel al
 terū ipediri: z p h actionē illā ipediri: sñū aut actū pxiūz
 pōt emittre volūtas nō tñ sic faciēdo agēs nō appoxia
 tū patiēti vel alterū ipediri: s3 sine vtroqz istoz. sic saluat
 illū Aug. p. retractationi. c. 9. z 12. Nihil tā in prāte volē
 tis qz velle. z illud. i. 4. ci. c. 23. Anim⁹ iperat corpi facilius
 qz sibi. p⁹ itelligitnr qz⁹ ad actū in se. z⁹ quantū ad pcedē
 tia actus. facili⁹. n. anim⁹ palpebras ipat claudi ac sic rem
 nō videri qz ipet sibi nō amare qz amat: vel e3. magis tñ
 ē in prāte ei⁹ nō amare: qz illa actio sp dū ē ē in prāte volē
 tis in se. ita vt o⁹ approximato. puta actu int⁹. z nec ipso:
 nec vo⁹ ipedita dimittat amatiō: nō sic visio statib⁹ oibus
 pexactis ad videre. pōt etiā p⁹ itelligi de velle qd iest: nō
 de illo qd nō iest: qz cōcupiuit aia mea desiderare. qd nō
 desiderauit. z⁹ vez ē ancedēter tā d velle qd iest qz qd nō
 iest. volitio tñ ipedit: z p ipedimētū itellectōis. z sine im
 pedimēto. sic vo⁹ copulat itelligētiā memoriē: z quertit
 cū imperat vñū forma in memoria: vel cūz imperat omnia
 impedimēta amoueri qbus ipediebatur talis visus: qua
 lia potuerūt eē itense opatiōes aliarū vtutū sicut ē in doz
 miente: sicut ē spē oculo rapti iprimiri: nec tñ videt: qz i3
 visio sit actio nālis z spē recepta agēs z patiēs appoxime
 tur: tñ visus ipedit agere pp forte actōez alteri⁹ po⁹ quā oz
 amoueri. z sic itentioē visus cōplari rei. **C** Nō. h vī dare
 vo⁹ actōez nālē: sicut dat arti p quā pōt puenientia acti
 ua adhiberi passiuis: vt sic aliqd nāl⁹ pducit. igit cū sic sit
 actio in prāte: sicut z modus agēdi: vel itēse vel remisse. z
 ecōuerso: sicut actio talis termini nō est in prāte volentis:
 nisi ancedēter: sic nec ei⁹ itētio. igit oculo nō ipedito adbi
 bito visibili nō ipedito itensissime videbit. z sic d alyz po
 tētys quātūcūqz volūtas ipet hoc vī oppo⁹. flm ē igit qd
 dicif de vo⁹. ci. 14. ideo pba⁹: qz si potest minus z min⁹ po
 test cōtinue diminūdo nihil agere. Ecōuerso pbat: quia
 plus repugnat pñ⁹ actiūo oino cessare qz min⁹ agere.

42. **C** Agens naturale nō ipeditum agit fm vltimū

7.

8.

ps. iis. c.

9.

sue potentie.

C Si n. agere nō ē ī p̄tate sua: sic nec itē se nō remisse ager.

io. **C** Agēs nāle: multo magis de volūtario: nō īpe-
ditum nō necessario agit.

C Tum ex. s. tū. 7. filr ex. 13. vlti: tñ p tanto nēario: qz non ē tūc in p̄tate sua nō agere: 7 iō īp̄z nēitat: nō ē necessitas simplr: tñ nālis tūc determinate semp ager: volūtariū nō: neutru tñ nēario agit nisi in sensu cōposito.

xi. **C** Contra hāc iō. 9. metaphy. ca. 4. **T. c. io.**

C Agēs nō necessariū simplr etiā qñ agit nō nē-
cessario agit nisi in sensu cōposito.

C Ubi ē nēitas cōcomitātīe nō cōcomitātis: nā in iō nunc
pus ē nā potēs agere qz agat: 7 iō potēs nā ē potēs nō ager.
7 in q̄tū sic. pus cāt actōez: nō in q̄tū agēs: qz idē cā sui.

iz. **C** Illz agēs se applicat ad agēdū nisi volūtas:
sed aliunde applicatur: aut quādo agit: aut in p-
ductione agentis.

C Quid est ista applicatio: 7 destructo generāte quid facit
ipsum ad istam applicationem?

13. **Actio** ē cā passiois: vel morio motus.

C Ut qz mouēs mouet. iō mobile mouet
fīm vī si ē idē re actio 7 passio: tñ p tāto accipit: qz vī acti
ua qd ē vīu exte: pus ē nā ipso effcū qd ē aliō exte: tñ.
iō itelligit accipit pus re lōne agētis ad effectū: qz ē. vī p b
itelligit qz mobile recipit moueri a vī motiua: 7 nō ē.

14. **C** Bīnīfio potētie in eēntialem 7 accīntalē nō ē
nisi cōparādo ad scdm actum.

C Un nō dat nisi de po^a actiua: 7 dicit defectuz alicui⁹ cir-
cūstātīe nētie ad pducēdū effectū q si ē tota vīus actiua:
vī ps ei: tūc talē ē in pō eēntiali ad agēdū. si ē sicut i ali
quo īpedimēto amouēdo: tūc dī agēs in pō accīntali.

15. **C** Nulla potestas ē plene actiua si p suā eēntiaz
in nllm actū 7 in nullū obiectū pōt.

C Intellige sine aliq actuāte ipz nō p se. i. sine istro vī sine
passio vī sine actōe alterius potēs agētis. vo³⁰ re itellus.

16. **C** Agens principale habz superius obiectuz ac
actum nobiliorē.

C Inīstā. volūtas nō hz o^m nobili⁹ q̄bit⁹ caritatis.

17. **Instrumentū** vel cā scda nō mouet nī
fīmota pī naturalr.

C Igit recipit actioez pus pncipal agētis q nō vī nisi appli-
catio eius ad agēdū: 7 ita nllm istm n^m ē t^m agēs erit ex
se sufficīetē deteriatū ad actū suū. **C** Contra. tūc istz hz
actiōem ppiā 5 septimā. de agēte z^o vī oppo^m. z 4. vī cō-
clusiōe. **C** Itē magis vī istm vī cā scda esse deteriatā ad
effectū qz agēs pncipale: qz īmediatior effectui.

18. **C** Nulluz agēs cuius oīs actio manet in se agit
aliquid per instrumentum.

C Hoc nō vī verū de istro cōiuncto: sicut po^a respcū essen-
tie: sic hīus respcū po^a: nec generalr verū in istris agēdi-
sz formalr mouēdi forte qz mor⁹ istri ē formalis rō monē-
di aliud: sicut baculus per nām suā nō mouet aliud localr
sz formalr: qz mouetur: tūc istm nō mouet.

19. **C** Nō oē agēs ē p̄sens suo patiēti vī effectui pī
mo fīm substātiā nec fīm aliq dē. sic nec finis
illi eius ē finis: sz tñ efficaciter vī virtualr.

C Ita qz ibi cāt vbi nō ē: put determinat ibi terminuz cā-
tiois: sicut ibi video. vbi nō sum: cū passum nō possit ē īm-
mediatū agēti nisi tñ fīm superficiē: si enī nō ageret pīmo
nisi in īmediatū termī^m ageret īsupficiē: 7 illa in pīmā.

7 sic supficiēs eēt sibi īmediate in passio: 7 īfinita in actū: qz
mouēs 7 motū opz eē actū distincta. sicut igit nō tñ vna
pars agētis pīmo agit fīm totū. sic hz aliq totū passum p-
portionatū sibi: qd p patī ab ipso: 7 illi toti ē p̄sens efficiaci-
ter: siue in rōne agētis: sz nō localr. alias magno agēti: 7 p-
uo vīuoso: 7 debili idē eēt. pportionatū passiuū: tñ distātiā
localis duplr cōsiderat. vno mō absolute. Alio mō q̄tum
ad ordinē pīū. pīmo mō īpedire pōt pp suū excessū actiōez
oīs creature. z^o mō duplr. aut qz actiō nō sit ī distans nī sit
in p̄pīnquū. sic pertinet ad oēm actionē corporālē q nūqz
agit ī distās nihil agēdo in me^m. Alio mō qz actiō sit fīm or-
dinē partiū. vī. f. pus nālī trāsmutet qd p̄pīus. 7 sic nihil
trāsmutabit p. hoc negat. iō. 3. sic qz distātiā nllō mō reg-
ritur ad actionē dei. q si nō vbiqz eēt adhuc forte opz eēt.
7 ita possz cātē in terra: 7 nō per trāsmutationē īterme-
diorū: qz tūc nō cāret cū distātiā oī mō ad actōez corpīs. si
cut qz determinatiōez regrit 7 ordinē pīū eius: sic qz fīm
per localr ē īmediate pīs suo p̄rio alterabili fīm vltimuz
ei: sic qz tact⁹ vīualis nō ē ibi sine tactu cōpali: sic vī⁹ ē cor-
poralis in tactu īquantū toti⁹ fīm aliq dei. sic qz p̄pīnquio-
res sūt trāsmutabiles ab ipso alias nūquā trāsmutabit re-
motas: qz act⁹ ei⁹ ē p lineas rectas. **C** Ad actōem an^l reg-
ritur deteriatā: sz nō ordo partiū vī nō in q̄tū hīs talē ordi-
nē pōt. n. agere forte ī distās nihil agēdo ī p̄pīnquū: sic ī lo-
cutiōe 7 illuminatiōe. nō. n. agit p lineas rectas: sz per p̄cur-
sionē spiritalē itelligendo 7 volēdo. qd. n. est appoxima-
tio in corporib⁹ est cōuersio in spiritibus.

20. **C** Cā originās nō est aliud nisi efficiēs: tñ forte
tale efficiēs: qz cōsubstātiāle nō materia.

C Quia tūc aliq eius eēt ps cōstituēs originatū. 7 tunc in
omnibus preter qz in diuinis aliq substātiē originātis au-
ferretur ab ipso per hoc qz actū originat.

21. **C** Causa p̄mptoria videtur efficiēs: non princi-
palis: sed disponēs ad hoc.

C Similr alliciēs vel īducens. filr cōsules in volūtarijs: 7
coadiuuians. multa sunt alia.

22. **C** Creās nī ē nisi mere dē nihilo nllō p̄supposito

C Trāsmutās aut mām ad formā īquantū talis nō creat.
sed generat ēt si formā de nihilo pducet: sz si vīrūqz fa-
cit: ita qz formā pducit mām nō trāsmutādo: cui⁹ pductio
nis p̄se terminus erit forma nō ppositū: qz tūc p̄mē īp̄ressio-
nes omnū agentū erūt creatiōes fīm p̄mā opinionē: for-
te ibi sunt due mutatiōes. vna creatio. alia generatiō: si-
cut est in anima ītellectiua. si antez aliud pducit: 7 aliud
vniat: siue qd idē ē: materiāz trāsmutat ad formā: siue qd
idē est ppo^m pducit. vniēs dicef generās: sz nō sit for⁹ ab
ipso. forma. n. ē p accīs termin⁹ gnōnis. ppo^m aut p se. Aut
nihil oīno nouū ē aut tñ a deo īmediate. 7 ita nllā creatū-
ra aliq opat: aut aliq pducit per creatiōez: cui⁹ nihil p-
fuit. 7 si creat hz cālitatez: super aliqū p̄re forme: cui⁹ ni-
hil p̄fuit. parī rōne sup totā: cū tota sit eiūsdē rōnis: 7 agēs
totā bēat in se: nec tñ creatiō: qz nō ē iter nihil 7 ens: sz iter
p̄uationē 7 formā: qz creat in q̄tū talis ab⁹ sit ens nō alicu-
ius forma nec mām illa pductiōe: qd aut pducit p p gnōnē
cōpositū est 7 forma p accīs in q̄tū aliq eius.

Contra igit nulla nēitas pōnēdi aiām rōnalē crea-
tā cū ibi ppo^m p se pducit: 7 tūc nō ē creatiō

pte. **C** Itē pus nālī vī qz oīs formā eē qz mām īformare.

C Itē nō magis potēs ē vī agētis sup id qd p accīs vī se-
cudario attingit qz eēt si p attingeret qz vīus in p̄pīnq⁹ ma-
gis agit. igit sup formā pīmo posset agēs naturalē. **C** Itē si
actiō est idē cū termino: 7 pus nālī ē actiō qz īpla p̄dui⁹. ppo-
situm igit pus naturalr ē forma qz cōpositum.

Ad primum ex his qz apparēt circa trāsmutatiō-
nē corpīs hūani a p̄uōne ad formā.

Theoremata

vbi compositū pmo generat nō o3 forte ponere creatio-
nem aie. s3 hoc aliūde pbabitur. s. qd aliqd nūc ē de nouo:
qd nllō mō cadit sub cāitate agētī creati. vñ ex me? qd ac-
cipit de forma ignis: q2 aliqd est ei? cui? nihil p̄fuit nō seq̄
ipsam gnāri. ¶ Ad 2^m. s̄m ē pus 2c. s3 ecōuerso. vbi tñ cre-
atur ibi pducit absolute iquantū ens: 7 postea nā vnitur.
alia mutatio forte. Sic ad 4^m. pus. n. terminus actionis ē
compositū non forma. ¶ Ad terciū. bñ pōt aliqd in aliud
p accūs in qd perse nō pōt sic q̄litas actiua in aliq3 formā
alteri? gnis p̄ntē q̄litate pductā. ¶ Cōtra p^m. de? pōt ēare
aliqd nobili? cōtinēs in vtute formā q̄ nllō mō cat. igitur
illud pōt p trāsmutatioēz mae pducere talem formāz
¶ Itē mō aia intellectiua ē q̄ hō agit ad dispōnē nēcitatez
ad ipsaz. ¶ Itē vñ sciet ppositū cē p^m terminū. ¶ Ad p^m.
sicut nō sp eq̄ nobile pōt cē agēs vniuoe sic nec sp nobili?
equoce: s3 talis forma nō sit actiua: aut igr for? de q̄ arguit
h3 de rōne sua q̄ q̄litas de nouo ēē p se pducta de nubi-
lo: 7 tūc nō pōt fieri aliqd cōtinēs ipsaz in vtute actiua: aut
nō: 7 tūc pōt. 7 pcedit 3. ¶ Ad 2^m aliqd pōt sup dispōnem:
s3 nō sup formā. ¶ Ad 3^m ppositum p se est igr ab aliquo
pmo est: de forma nō ponet nisi necessario cōcludatur: q̄
re enī ict isti pō³ sine necessitate.

23. Cūq3 due virtutes actiue ad duas actiones
specie pcludūt duas formas reali: vñ tñ duas
rōnes reales in vna forma.

C pzo pmo dama. est. 3. li. c. i.

24. Cūpioris forme 7 pfectioris nō est nisi vna
actio specie.

C s3 illa ē pfectior: 7 ad plura se extēdēs q̄ actio inferio-
ris: sicut itelligere q̄ sentire.

25. C Actio ē terminus actiōis intrinsecus.

C Ut mutatio termin? mor? 7 sic passio passiōis: sed nō ter-
minus pducit p ipsam. sic itelligat illud. actiōis non est
actio: nec mutatiōis mutatio. s3 physicozum.

R. c. io.

26. C Actio cuiuscūq3 qñ ipm sit istm variat spe-
cie ab actiōe ei? vt principalis agētis.

C p3 de calore qñ est istm anime.

27. C Actio nō tñ assimilat principio agendi: sicut
terminus actionis.

C p3 in nālib? p p̄s 3 henricū de assilatiōe itells: pactū
nō erit: sicut esset per speciem.

28. C Si forme sint plures in cē pfecto 7 actiōes:
q2 forma ē principii sufficiens actionis.

C pprop vñ falsa quādo forma nō est totale eliciēs actiōis
sicut habitus vel spēs: s3 aliud vt potētia agit mediante il-
la: quia potētia deficit.

29. C Potētia habēs actiōes coeq̄tas sibi: siue fm
totū vigorē siue fm vltimū potētē nō pōt siml
aliū actū habere.

C pbat de mouēte aliqd mobile fm vltimū pō³ sue nō
pōt simul aliud mouere. ¶ Rñr nisi altera illaz actionū
alterā regulat vel ordiet: vel pficiat. ¶ C3. sp arguit eodez
mō. ad i^m aliū actū regit aliq3 vigor pō³. qñ nō tor? exbau-
ritur circa p^m actū. ¶ Rñr alr glosando ppōnē fm oēm
rōnē pō³ vel s3 formā q̄ inē? potētia agit. de? vñ tñ s3 por-
tionē supiorē: 7 tñ p suam spēm. restat portio iferior 7 alia
spēs. ¶ Cōtra pma glosam. de? vñ ab itellu fm oēm rōnē
itells. aliogn nō oīs beatificaret: 7 fm totā vtutem oīs rō-
nis. ¶ Cōtra 2^m. si opando p hac spēm exbauit totus vi-
gor pō³: nihil potētē restat ad opādū s3 aliā spēm. ¶ Alr
ppō negat. ignis fm vltimū sui calefaciendo. a. pōt simul
calefacere b. ¶ Cōtra. ista vtus asperice multiplicat i di-

uerfas ptes. pone totā fm vñā lineā multiplicari ad vnūz
s3 totū vigorē. nihil restat. ¶ Alr ppō flā ē. Instātia. itel-
lectionē dei ad equat cēntia diuina in rōne obiecti: 7 tamē
simul aliud itelligit. ¶ C3. h nō est alius actus s3 idē actus
in aliud obm mediatum.

Omnes forme eiusdem ratiōis sunt principia
actionum eiusdē rōnis.

30.

¶ Alr minima caritas nō sufficeret ad actū suūz: nec fides
minia. ¶ C3. ē m³ sensible. min? si pōt cē p te nō pōt agere
in sensum: q2 tūc sensus pōt crescere in ifinitū in acuita-
te. ¶ Itē mor? tardus ferri ad lapidē nō gñat ignē. velox
gñat. s̄lir de sono 7 corporib? sonoris applicatis. ¶ Item
minia caritas nllō mō b̄tificat. nec isepabilr vnit obo.

31.

Nihil agit in se.

¶ Quia vñ idē opponit sibi. actio. n. ē rōne p̄ietatis. similr
agēs ē in actu. patiens in potētia respectu eiusdē. s̄lir q̄re nō
q̄libz in se. ¶ Rñ. in qdā actōe. s. equoca sufficit contra-
dictas vtualr p̄tēti in agēte ad illud. qd ē in patiete: sol enī
nō ē p̄ius formalr frigidō. act? p̄m in q̄ vtualr ē scds: 7 po-
tētia ad 2^m formalr nō opponitur. ¶ Ad 3^m. nō q̄libz act?
p̄m h3 virtualr quēcūq3 actū 2^m qui ic̄se pōt. ¶ Contra
p^m. act? vtualis stat cū carētia act? formalis. igr nō oppo-
illi carētie. ¶ C3 2^m. si act? formalis opponit potētē forma-
li. igr multo magis vtualis: q2 ille cōtinēt actū formalē p-
fectius q̄ sit in se. alr quō de? ad nihil est in potētia: tamen
tñ vtualr 2c. ¶ Cōtra 3^m. q̄libz suba ē pfectior quol3 suo
accidēte. igitur se mouebit. ¶ Item vnde probabitur ali-

Jurta Quid ab extrinseco moueri?

ADDI

¶ nē scdam. 22^m nō q̄ qñ for? est quo ē cā effect?
nō alia q̄ efficiēs. igitur s̄m est q̄ illud quo ē istrumētum
agētis. vltra si ppositus nō p̄ efficit: q2 aliq̄ sui. igr illō p̄ns:
vñ ad nll3 p^m erit h3 reductio. ¶ Rñ. reductū ad p^m agēs
nō ad aliquod p̄ qd sit itra. Et ad p^m d̄r q̄ nō ē cā: q2 nō est.
¶ Cōtra hoc. tūc nō tñ erit nō cā effect?: s3 nec ēt compo-
siti agētis: q2 nō est. ¶ Cōtra aliā r̄fionē. de? p̄d^m dicat de
aliquo subiecto pmo: q2 per accūs ad p se. 7 illud ad p̄mū:
sicut oīs vitas mediata ad imedia. 7 actio specifica ipsi?
a. de aliquo d̄r pmo nō de oia. ps. ¶ Ad p̄mū istoz. effici-
ens o3 cē ens p se: q2 agere p̄supponit cē: 7 q2 actio ē suppo-
siti. ¶ Ad 2^m. equocat p̄ 3 parte 7 p̄ fecudario siue imedia
te. imedia enī d̄r de cōposito. ¶ Itē 3^m ad p̄nem illaz. cō-
positū sic patit p̄tē qd sola materia recipit in transmuta-
tiōe subali. in trāsmutatiōe accēntali totū p̄ patit: q2 totū p̄
scū ē tale. igr s̄lir de actiōe 7 forma. ¶ Itē quēcūq3 for?
sepata a mā ē cā p̄prie opatiōis ita pfecte sicut in mā. ps d̄
aia respectu itelligere. 7 de accētib?. igr inq̄tū sunt cause
accidit eis mā. ¶ Item accūs 7 subiectus nō faciūt vnūz
per se ens. ergo nec p se agēs. igr si aliqd est ibi p se agens
erit accidens tñ. ¶ Rñ. concedi pōt q̄ accūs est causa
efficiens respectu sui effect? 7 accūs tñ effectus: q2 accidēs
ē per se ens habēs suā entitatē cōplete: 7 nō est effectiualr
aliqd alicui? nō sic de forma subali. vñ s̄lir nō cōcludit: tñ
ppter alias duas rōnes p̄cedētes. s3 3^m 7 4^m pōt concedi
q̄ s̄lir sola forma subalis p̄ efficit reali: de mō loquēdū nō
ē disputatio. ppositū aut p se: q2 p aliqd eius. 7 est vñū.

Maxime habēt cōcedere qui dicunt formam agere in
materiam pnam.

EX
TRA

¶ Sed ppositū ex suba 7 accēte p accūs: q2 p aliqd sui: sed
ipm nō ē aliqd: s3 aliq̄: si mā nec accidentalr p accidēs
multo magis: nec subm: sicut vlt ē cōparando pres h̄stas
oppositas cōditiōes ad totū inq̄tū denoiatur a p̄prietate
vñ p̄tis. caput pea. bō respectu crispi. ¶ Tūc cōfirmant
due p̄me rōnes: qd ad rōnez cause efficiētis nō regrit q̄ sit
ens subsistēs: sed actu exis p accidēte vel actu. alias nec
cēntia diuina inq̄tū hui? p̄ carēt. vñ nō op3 q̄ sit actu per

ADDI actum qui sit aliquid eius. forma autem pmo est act⁹ non compositus. ¶ Confirmat: qz sicut notat z^o 20. s. ¶ Juxta cōclusionē septimā vlem. causalitas efficientie est si pfectionis nō sic causalitas forme. act⁹ iquantū act⁹ pfectio ē. ¶ Et si arguit qd per se regredit ad esse: ad agere. materia regredit ad esse forme: et subin ad accūs. Nō valz per se cā. igit ipm: et effectus sunt cause per se ordinate. 16. a. ¶ Cōfirmat z^o: qz cui immediate iest etiaz pmo. i. totalr iest. alias passio superioris pmo iesser inferiori. Linco. Nihil nō cāns zē. neqz similr in habitibus zē. o¹⁰. 16.

¶ Juxta. 19. z^o. 2. 4. vlez. z pma z scōaz. 17. pnt eē cāe p se ordinare. lz nulla sit cā alterius. faciūt. n. vñ cām respectu tertij. ita qz pōz ē pfectior qsi ps illi⁹ toti⁹ cāe. secunda imperfectior: et quasi pus siue magis est illud 3^m a pōz: licz a neutro siue alio inquantū sunt cause ordinate: sicut mā z forma cānt ppositū: z forma magis z pfectius. tñ nō sic pus qz possit itelligi cātū ab ipsa: z nō cātūz a mā. itelligēdo. n. ipm cātū ab ipsa. itelligit hñs actū z nō actus. igit habēs aliud qz actus. sic igitur nō segtur formā hñe aliquā cālitatē respectu mae. licz sint cāe qsi ordinate re^m cōpositi. sic. n. segt pōz cām aliquā cālitatē hñe respectu posterioris. igit si bz hoc acci⁹ iquantū est cā supior. vñ igitur pōz. vñs neganda: qz cālitās pōis respectu posterioris fac pōzē esse per se cām eius: nō tamē per se ordinatā ēt dāto qz secūda nō tñ in fieri: sed etiā in eē depēdēta pōz: si aut accidēs a subiecto: qz tamē nō ē cā p se ordinata respectu accidēs vel effect⁹ accitūs. q. 16. f. vñ qquid a. cāret si a. maneret amota p pōle vel ipole. qñbz alio. z nō eē nisi a. hoc dico: qz si maneret siue alio eēt deus. z ita possz in c. igitur nūc nō est cā secūda respectu c. nō segtur pp istud si eēt tñ a. nō. n. posset c. qz a. sed quia de⁹ in quo icluditur ei accidit. in hoc a. nō est cā. igit quantūcūqz b. sit necessarium necitate opposita ipoli vel icōpossibili ad eē a. nō sequitur b. eē cām pōzē ipso a. pparādo vtrūqz ad c. nisi b. vlt tra hoc sit neciūz pp actōez a. sic qz c. sit ab a. z b. vt abyva cā itegra. z ab a. minus z imperfectius: qz ab ipso b. nō soluz itelligit hoc de esse simplr ipsius a. lz de quocūqz eē p qd ipm a. cāret: qz semp b. eēt cā eē a. f. qz eē causat. multo igit magis nō oz in causis ordinatis pōzē eē cām alicui⁹ esse in posteriori: qz oīno sit accitale posteriori ad cāndū. igit in fluētia cause pxiōis in posteriorēz respectu tertij per se loquēdo non est aliqua trāsmutatio posterioris. nec ipsa aliquid recipit: qz vt arguit aliud agēs. qd eēt illud amota cā pōz. z illo manēte possz z^m p se pducere effectū: qd est i⁹ possibile. sic licz posteriori isto nō recepto idiger pōz: z tūc cū nō esset nisi receperit illud qñ cāret nō eēt depēdētia a pma. imo pma nihil faceret in effectū. oppo^m creditur ppter mouēs z motum qz moueri sit rō formalis mouēdi: sed tñ ē ozdo hui⁹ ad hoc in eēndo a quo 3^m q ozdo cōiter est fm ordinē eēndi ab⁹: nisi qñqz ppter modū essēdia. per trāsmutationem: sicut angls dicitur non causa forme materialis: cuius sol est causa.

¶ Si iste ozdo sufficeret: tūc quēcūqz distācia localis nō i⁹ pderet. ¶ Rñō. distācia localis hui⁹ cāe phibz pductōez effectus: qz oz cām pntē esse virtualr effectui. silr illi⁹ cāe. oz igit ambas ppe esse: nō ppter seinnicē: sed ppter tertij tūc. 19. falsa. Loceditur: nisi sicut exponit ibi. vbi mor⁹ ē for mā ppa instri: 13 p⁹ z⁹. 17. saluantur accipiēdo operationem p ppio effectū. vnde qz pma sic accipit ppiā z⁹ agēti. fm ē. vñ ista op. nō distinguit iter instri z cām secūdā. si aut opatio accipiat proprie: put denoiat opantē. sic ppiū bz ppiam: z^m ppiā. Nota. 9. metaphy. q. i. potēstias potētia potēs pmi mere importat respectus: z^m est denoiatiū respectu eius: sed abstractū respectu tertij: qd 3^m denominat cōpositū mediū ptez cōpositi: sicut pncipiatio pncipiū pncipiās. cātio. causa. causans: sed nō sunt ista ppa

nomina h: sicut in potētia: que tamē in illo sensu significat pncipiū. igit eadē relōne denoiatur immediate ps cōpositi. z pmo immediate parte. z per partē ppositū. Et^m. beatitudinās beatitudo que denoiat actiōem vt visioē vel dilectiōez: cui⁹ eēntiā nō dicit: sicut nec pdcādo finē d ipsa. vltimū denoiatiū est beatus. tenes igit qz quo est pmiūz pncipiū: z eodez genere quo compositum principiat. imo eadem relatione numero cum illa que dicitur de composito cuius est quo. igit zē.

¶ Cōtra. igitur per solam relationem a. causat: quia per influentiā ipsius b. siue in vñute eius: qd idē est. per hoc partz is. vñs: qz posse in vñute ē posse: vt pars totalis cause. z coniuncte alteri parti pncipaliori: qd nō potest sine tali cōiunctione. ¶ Rñō. sicut arguitur cōtra. 14. 20. z. 13. z. 13. eēntia materie z forme nō sufficiunt ad hoc qz effectus sit vñum: sed necesse est ipsa intelligi vñiri: z tamen ipsa vñio non est aliquid itra essentiam ipsius compositi: quia tunc nō esset pccise compositū ex materia z forma. Et de eēntia ab⁹ esset relatio: imo vñtine: nec tamē ille est formalis ratio causandi in altero: sed absolutuz: nō tamen siue tali relatione: nec depēdet inferior a relatione sed a superiori ad quā habz relationem. ¶ Cōtra. igitur compositus est formaliter illud qd est per relationē. igitur materia z forma sunt relatiua. 7. metaphy. g. ¶ Rñō. sit essentia materie c. forme d. compositi e. dico qz est formaliter p d. sicut intelligitur 14. 20. z. integraliter ex c. d. nō tñ siue relatione: sicut efficiēter lignū ē calidū p calozē ignis: nō tñ nisi sub relōne: quia z ignis pmo fuit calidus. igit nūc formalr cale fit per relationē. non segtur. elemēta vero aliqua pfectione absoluta egenz: que est de eēntia cōpositi. ¶ Cōtra. separatis c. d. manēt ipsa. z nō c. igitur aliqd est in eēntia ppter ipsa. ita videtur argui. 7. metaphy. g. ¶ Itēz vñio. c. d. z. c. 60. pōz est naturalr vñitate e. ergo z entitate. ¶ Cōfirmatur: qz nō cānt nisi vt vñite cā pōz. ¶ Rñō. separatis separabilibus naturalr manētibz. vt ibi exēplificat ipa manēt naturalr h nō: qz separatio h ē corruptio alteri⁹ extremi. ¶ Ad z^m. vñio pōz: vt siue quo nō sit relo cāe. forte tamē accipiēdo e. iquantū compositū. sic referē ad c. d. inquantum cōponētia. e. sed ppositus ē ens per accūs. ¶ Contra pmiū. de aia itellectiua. ¶ Item naturaliter qd valz. quo modūcūqz. n. h sunt. z illud nō h nō sunt tota eēntia eius: qz tūc idem simul esset z nō esset. ¶ Item ista vñio aut mutatur siue mutatione extremoz aut in illa separatione oz ponere mām mutari vel forma. igitur aliquod absolutus pus qd non nūc. de ista mā quere. S. meta. qōne vltima.

¶ Perfectum aliqd accipere. TIO 23. pñ^m

¶ Nec cōis est ratio siue in substantia siue in virtute: siue in quātitate durationis vñ permanēte. z hoc siue pfecto simpliciter vt deo: siue creato simplr pfecto. vt vñiuerso: siue h vt spēi certe. ex hoc segtur.

¶ Perfectū est qd pōt facere sibi simile.

¶ 4° metaphy. 2. 2. glofā in pbcinio metaphy sic hoc est perfectio virtutis. T. c. 54. z circif.

¶ Similiter perfectum est quod habet finem studiosum. 3.

¶ 5° metaphy. sic. hec est perfectio aliquo modo virtutis p quam acquiritur finis. T. c. 21.

¶ Annunquodqz perfectiorz a meliore ipso p⁹ ficitur relatum ad ipsum. 4.

Theoremata

5. **C** Erhyetorum. 6. 2. mēto. 9. post.
Qualiter perficiuntur deteriora ad melius
ipsis non relata.
C post.
6. **C** Antiquodq; nati est suscipere melius seipso
hoc suscipiens melius et perfectius sit: non suscipiens ma-
net in imperfecto. ibidez ante sententialiter.
7. **C** Non ois potentia perfectior sit ex operatiōe
sua propria itensa.
C p3 de actu appetit? sc̄ntitini in nobis.
8. **C** Totum et perfectū idem. 3. physicozum.
Quare infinitū ut est possibile in quātitate nō est pfectū
9. **C** Bonum et perfectum idem.
Quare omnes cōsideratiōes tertij top. de meliori et de p-
fectioni itelligūtur ceteris parib? **C** Nota q; suscipiens il-
lud si est eius perfectio perfectius sit s̄m illā pfectionem
non perfectius s̄m suā essentia: materia eniz ita pfecte est
mā q̄i non habz formā: sicut quādo habz. nō tamē ita pfe-
cta perfectione forme que est aliquo modo etiam eius p-
fectio: sicut forma iformati: nō sicut itrimseca perfectio in-
tra essentia eius. adhuc minus est subm perfectū recipiens
accidens. **C** Juxta hoc nota q; nūq; minus nobile ppter
cōiunctionem cum nobiliori nobilitat in se nec mā ppter
cōiunctionē eniz forma: nec sensus propter cognitionem
cum intellectu: nec intellectus ppter cōiunctionē cū volun-
tate plusq; si sine illis essent. Tamē dupl? nobilitat aliqd
vno modo nobilitatiōe illius cui cōiungitur: que nobilita-
tio est eius aliquo modo eo. f. modo quo illud nobilius est
causa vel perfectio minus nobilis. sc̄do modo natura facit
dispositiōes. vel minus nobilia ppter nobilioza. et ideo fa-
cit ea: sicut cōgruunt cōiunctioni cum perfectioribus non
cōgruerent nisi in se fierent perfectioza: q; si deberent re-
manere sola. ideo sensus etiam in se nobilioz in homine q̄
in pectore.
- io. **C** Perfectio participata quanto simplicior: tā-
to perfectior.
C Ut esse q̄ vivere. Dro. de di. no. ca. p. sed ens est perfe-
ctius qd plures perfectiones participat hoc s̄m ipsum vbi
est compositio aggregatiōis: nec quātitatis: nec distinctiōis.
- ii. **C** Nō simpliciter perfectius est quod per se: q̄
quod per aliud.
C Quia creatura perfectius itelligit̄a deo: et tñ non p se. sic
q; ipsa sit rō itelligendi se: sed cēntia diuina: q̄ si itelligere
tur ab alio. ita q; ipsa esset ratio itelligendi se: ut mens a se
s̄m aliquos: tamē in actionibus videtur perfectius per se
agere q̄ per aliū: sicut deus per se itelligit. **C** Nota pma
instantia videtur deficere: q; in rōne o? melius est itelligi
per se q̄ per aliud. **C** Contra de visōe rerum in verbo. et
in se. **C** Rñō. tam ad hoc q̄ ad p̄mum. per aliud nō extri-
sece continens.

Necessarium in omni absoluta per-
fectione est nobilitatis
maioris q̄ possibile in nulla respectiva est sim-
pliciter perfectionis.

C Sic intelligendo q; illud sit perfectius in quo est respe-
ctus necessarius q̄ possibilis. immo si est ad aliud semp ē
imperfectio: q; ponit aliquā necessariā dependētiā ad
aliud. vnde nulla talis ē in deo. potest tamen aliquid esse
nobilius in sua natura. qd h3 respectuz necessariū alio qd
nō habz: ut terra tota in gravitate perfectior vno lapide.
hic necessario deozum. ille possibil? respectus tamē ipse
si in se aliqua res est. et perfectio alia a fundamēto nobilioz
est si est necessaria q̄ si est possibilis.

Nota simplicitas ab¹⁶ est perfectio. sic q; sim-
pliciter melius est ipsuz q̄ non
ipsum. sicut quasi est vtr de oibus attributis. qd v3 sic itel-
ligi. quātum est ex parte ipsoz: nō q̄tum est ex pte illi? cui
cōparant q; forte destruit: sicut sapientia repugnat cani.

C Non omne illud cum quo stat simplicitas in
creaturis est melius illo cui opponitur: nec cui
conuenit maior simplicitas est melius illo cui
conuenit minor.

C Aliter mā pma esset perfectior cōposito. et pūctus perfe-
ctior omni p̄mno. et vnitas numero. et ita vniversalis pars
toto: quia totum cōpositum. et tamē totū et perfectū idem.
tertiop̄ physicozū. tamē iquantum simplicius est melius: si
cut nō oē incorruptibile: sicut materia pma est simplr me-
lius omni corruptibili. puta homine: 3 in hoc sit melius. et
ideo quia non est tñ vna catena in mūdo. z. 8. 9. 55. sub.

Nota simplicitas nō est perfectio simplr in
creaturis: q; qbusdam re-
pugnat: sicut et sapiētia. si tamen posset stare cū natura ea-
rum esset perfectionis in eis.

C Eodē modo iudicandū est de simplicitate et
p̄pone in spiritualibus et corporalibus.

C Etum ad a. b. c. quia vbiq; potest stare simplicitas ce-
teris paribus perfectior est illa nā: sicut est in spiritib? de
simplicitate opposita compositioni ex diuersis rebus. nō
autem de opposita compositioni itentionum siue rationū
formaliū realiū et similiū taliū: quia talis simplicitas
ceteris paribus non pōt esse in creatura.

C Expliciunt Theoremata Fratris Joānis Duns Scoti
Doctoris subtilis Ordinis Minoruz: nec nō eiusdem qd-
nes super libros metaphysice Aristotelis: ac etiā Tracta-
tus de pmo omnium rerum p̄ncipio eiusdem: magno qui-
dem cum labore: et vigilantia p̄clarissimi Doctoris Ma-
gistri Mauricy hibernici eiusdem Ordinis in gymnasio
patavino ordinarie legentis: ordinata et castigata: ac de te-
nebris (vt ita dixerim) luce clarioza reddita.

Mauritius Dybernicus ordinis Minorum. Antonio Trombete Theologo Maximo eiusdem ordinis cum obseruantia. Salutem.

L si antea honoratiss. pater ques-

tionem metaphysicas Jo. Scoti. que tot annis nescio ne temporis iniuria: an hominum negligentia: siue etiā earundē difficultate: quasi abiecte in occulto latitabant. Ant. Andreas citus discipulus: vt erat magni igeny: exquisitę doctrine: acute sciteq; castigauit primaria preceptoris sui dicta accurate eligendo: ac in ordinez resolutum fideliter digerendo. Ego tamē nup cū in id opus Scoti incidissem egre ferens rem tam perclarā: optināq; a re lſaria exulare: e sitū: tenebrisq; in apertū lucēq; vēdicauit: idq; Petro Barocio Patuino presuli dicatū esse volui. huic adiunximus opusculū eiusdem Scoti de pmo pncipio: & Theoremata. Bone iesu cū quanto labore: tum ob exemplaria vetera: mendosa: rara: tū q; sensa ipsa breuia sunt & occultata: & quibus nisi tot' adsis: facillime allucineris. Neq; id arroganter a me factuz existimes velim. Mouit. n. nos & Doctoris Scoti contraneae mei singularis beniuolētia: & eius doctrine: cuius lacte ab innumabilis sum nutritus amor non mediocri. Adde q; ex hac re & religioni nostre plurimū decus accedere itelligebam: & Scoti sectatorib' maximā vtilitatez. Et si. n. qđ Aristoteles obscurius: presiusq; scripserit: Demistius: Alexander: Simplicius: & vt de nostris dicas: Albertus ille cognomēto magnus: ac alij pleriq; additis aut imutatis verbis clari: fusiūq; tractarūt: quis tamē peripateticor' bis riuulis sitim sibi exhaustam putet: nisi latices ex ipso Aristotelico fonte degustauerit? Utq; Antoni' Andreas: vt in dialecticis. ita hic & obscuriora: & difficiliora ptermisit. accedit ad hoc q; verba ipsa Scotica habēt nescio quid latentis energie. Quo fit: vt qui se hui' viri discipulū appellari cupit. is eius scripta legat necesse sit. Quia aut multa in huiusmodi questionibus pertractātur adeo ardua: difficultiaq; & fere supra vires humane facultatis iuenta: Textusq; ipse varie correctus erat: nunc additione: nunc detractatione: vt moris est antiquis scriptoribus id in margine annotātibus: non modica pplexitate anxius eram: verū q; tam excellentis ingenij hoīem nihil frustra: vel cogitasse: vel scripsisse arbitrabar: omnia suis locis apposui: multa additioe: aut extractatione signare volui. plura etiā omisi ab alijs: tñ apposita: que oīa infra huic opusculo ingessi: ne qđ a taz excogitato: elaboratoq; opere detractus esse videatur. Loca vō seu auctoritates Aristotelis: Auerrois: aliorūq; sapientū. Conſuſe olim more antiquo adducta: ppter curiosos humani temporis scolasticos: vtrā ita doctos: in margine quibusdā litteris annotauimus: laboriosa ea quidē: & vt videtur proteruentis industrie. Ad maiorē tamen operis elucidationē compendii: quod sequitur ad finem earundē questionū apposui: quas castigationes Scotice metaphysicas placuit inscribere. in quo quidē opusculo & mendas oēs. & consentanea iter se dicta vt hic. ita alibi: & respōsiones quorundā dubiorum more suo alibi querendas: atq; argutias seu instantias (vt aiunt) ab aduersarijs notandas: euacuandasq; opiniones quorūq; opinantes nō exprefos: quantū mihi per librorum iopiam datus est: & deniq; vbiq; vel additio vel extractio signari soler: ea diligentia qua potuimus: annotauimus. Cum aut huic nostre lucubratiiōis patronus inquirerē: qui & lſis & auctoritate plurimū valeret: tu te mihi honoratiss. pater in pms obtulisti: qui & dignitate amplissim': & doctrina eruditissim': & eses & dicereris. Sed vt in te multa pretermittaz quis in scoticis disciplinis in qbus Patauy tot anis publice do-

ces: atq; decertas: siue id pbi sit seu theologie tibi pferri pōt: quis indez in his reb' sincerior: quis cenſor grauior: quis defensor acrior: quis castigatoz politior: Ea igit que ego (vt ingenue fatear) per ingenij siderationē: imbecillitateq; inchoauit: nō vt tibi aliquo mō preirem: sed magis vt te ad maiora concitaret tu absolues: atq; confumabis. interea tamen accipe has mei laboris primitias: que tuo munite presidio caullatores: calumniatoresq; tāti faciet: quanti indus elephascilicem. Munusculū id quidēz per exiguū est: sed qđ tibi plures denūciat: cum tuis auspicijs se opus egregium consecutos animaduuerint. Vale. Ex vtrino. calendis septēbris.

Eratris Mauritij Dybernici de Portu Ordinis Minorum Epithomata castigationum conformitatum atq; elucidationū in qōnes metaphysice. de pmo pncipio tractatus: atq; theorematum doctoris subtilis Eratris Joānis Duns Scoti eiusdē ordinis feliciter incipiunt.

Etiam vt inquit pbus. 6. topicor.

ca. z. Omne obscurū qđ iustitū. & 5. top. c. 3. Qđ multipl' dī obscurū facit qđ dñi est. quare cū. q. metaphysice. doctoris subtilis. de pmo pncipio tractatū atq; theorematum ipsius impiozie artis periti sumi dei prouidentia: & mei igenioli lucubratiūcula ad singulorum man' sunt porrecturi: qđ bacenus rarissima erāt in qđ ardua. & vt ita dicas: sentitiosa plurima & inaccessa minus puectis preriupta: ac multipl' itēpretada iſerūtur: pro comuni scolasticor' vtilitate: pauca que sequūtur addere dcreui: qđ epithomata castigationū: seu correctoriū: aut certe elucidariū qđdā legētibz erūt vbi & lſe correctionēz & snias pncipales: & vbi desūt respōsioes: quas plerūq; omi sit: & opiones varias diuersorū: vt potero suis in locis disticurredo per modū tabule annotabo. aliquādo etiā cōcordādas necessarias: & instantias atq; remissioes & defendendi modū adiungā. Sz anteq; ad litteraz doctoris accedā: quedā generalia documēta pbabil' pponā: quor' pimum est tale. v3. q. qōnes metaphysice. & expōnē in ipsaz prius q; in snias scriptū doctor subtilis edidit: qñis oppo' censuerit plimi scoriste: & pbabilia plura p eis sint: qđ videri pōt ex. 37. di. 3. q. vnica. arti. z. pte. z. ii. di. 4. q. 3. arti. z. pte. z. vbi remittit dicta ad. q. 6. & 9. metaphysice. & si alicubi in qōnibus metaphy. iueniant remissioes ad sentētias in locis suis tāgā. imo vt credo in seculo adhuc doc. artū: aut iunior h' scripsit. vnde pblematice in aliq' locis iſe: dī more bone idolis & minime arrogātis maiorib' & antiquis morē gerēs iuxta doctrinā pbi. z. ce. & mū. t. c. z. & 3 fundamenta pprie vie tetigit plurib' in locis: & stabilinit: nō tamē ita plerūq; asseruit. & in vnā partē se penit' determinauit sic postmodū fecit religiosus & puectior effectus dum snias legit. ex quo corze seg videt qđ stabilis doctrina hui' viri maxime sup sentētias habet: vñ plurimi seq; ces alia oīa paruifaciūt. Nihilominus: qđ pncipia scolastica vtpote logica & metaphysica atq; nālia: que miro ingenio edidit iunior iuniorib' sensu antiqua l3 voce tediosa: absq; qbus nemo recte speculat' in locis suis copiosi' habetur premittēda & prouidēda sunt. & si ad vtrāq; partem iterdū disputauit nobilitati animi: & excellēti ingenio attrituēdū ē: qđ tñ in vno loco pblematice & alio asserit inuenies: vt ifra sepe patebit: supra humanū fere ingenij pncipia logice & metaphysice tradidit que q artingere non valent respuūt. **S**cdō notandū qđ modū doctrine Az. cōmuniter imitat: & breuitate & obscuritate: & vbi nō est loc' pprie determinationis alicui' veritatis famose loquēdo antiquos semp preponēdo & inde est qđ ea ex qbus seg vñ

dentur cōtradictiones plurime in dictis eius minime im
plicat: vt in locis suis tangā. Tercio premittēdū q nō ha
bētur cōmuniter qōnes eius in metaphycalib⁹ nisi ad .9.
li. cluſiue. et hoc vel qz imitat⁹ est Auic. vel qz ea q sequun
tur. 9. lib^m sunt iaz fere habita in. 5. et in alijs pzetet. iz. qui
theologus est: quare i ſuis de nā. iz. lib. diſputauit: vt pz i
tueti. in aliqbz tamē originalibus antiquis habentur. q.
super omnes. iz.

Nunc ad ſcām accedo. premittē cōmuniter qōni
bus plogus vel prefatio. vel introductio
ſcē. vel more atiquoz lectio: ſicut varie in ſequentib⁹ doc.
ipm noiat. vbi declaraf pma ppō text⁹. et tota illa ſcā patz
clare in expōne ſua quas cōmuniter attribui⁹ Antonio
Andree in pncipio.

¶ Aduertēdū q pmo cū dicit ſcā. Declaraf. 2. a qbus daz a
pori: q illa eſt pbatio theo⁹ in expōne ſua h.

¶ Qd ſcā ibidē tangit in applicatiōe. ppōnis de cognitiōe
vſſimoz. declarabis ſic hz. 3. diſt. pmi de pmo cognito.
2. q. io. primi huius.

¶ Ibidē poſſet dubitari ex dictis Aui. q notat. q. ſ. ens res
et vnu ſunt cōmuſſima: et q nllin hoz pōt manifeſtari ni
ſi pbatōne circulari: cū tñ vnu ſit paſſio entis. paſſio vō p
ſubm manifeſtē. et de quo vide ſcā i. 4. h. q. z. 2. q. i. p. h. 2.

¶ Ibidē parū poſt notaf vnu ex ab illo loco: ſed iſta pba
tio vſqz ibi. 2. p. minoris rē. ſcā tñ bona et notāda. vt alibi
ſepe accidit in additiōib⁹ et extra. qre oīa ſeruiamus.

¶ Intentio doc. in hoc plo. eſt reddere auditores attentos
nobilitat⁹ et vtilitatē h⁹ ſic manifeſtādo: et dociles qtuor
eius cauſas expſ⁹. et ſm hoc duo facit in hac parte. 2. ibi.
Ex predictis rē.

¶ Ibidē ſcā in particula de cauſa formali. ibi. Contra dici
tur ſcā rē. vſqz ibi. hoc modo metaphyca rē. ponit extra.
ſed no⁹ littera: vt pars.

¶ Ibi ſcā in du⁹ i⁹. Querit que cā ſit ſubm rē. qd dimittit i
ſolutū: ſed arguit pro oī cā. notabis pro reſolone ea que hz
in plo. q. 3. ſoluendo argumenta pnci⁹. 2. q. de praxi. 2. q. 13.
quo⁹. 2. q. 7. 2. q. 3. di. pmi. veri⁹. n. dī cā efficiēs et finalis qz
formalis et mālīs: ſed cognitio eius eſt poti⁹ finis ppinqu⁹
formalr ſaltē. qz ipm. motiua pro cā formali facit ſoluun
tur. aliud eſt dare ſpēm vnitatū et ordinē: et aliud formalr
eſſe tales. diſtigue etiā de dare iſtrinſece et formalr et extri
ſece et virtualr. pōt. n. appellari forma exēplaris ſaltē. mo
tiua p cā materiali ſoluuntur ex diſtinctiōe mae quā tāgit.
ſiſt de cauſa finali pōdera omnia verba doct. et ſententias
preclaras vbiqz in littera.

Sequitur q. i. pmi li. in quauenaſ ſubm metaphyſi
ce: cuius reſolo eſt fere pblema⁹. Tres
enim op. ppo⁹ pbabiles. vna eſt Auic. alia Auerr. vt et ibi
pz in ſcā. 3. eſt modernior: quā ſequunt⁹ ples latinoz. et al
bertiſte: et thomioſte. q. ſ. ſubā eſt ſubm hic. pnam cōiter ſe
quunt⁹ ſcotiſte. vt ſcā in. 6. q. i. ſe determinat doc. 2. q. finali
expſſe: l3 ſaluari et glosari poſſent alie due. 2. am⁹ duplr ſuſtē
tat. vno mō ad mēm Auerr. alio mō ſpāliter imaginādo:
et ſubſtr⁹ li: et in pnam op. vlt⁹ vſi incidere. tenebis tñ pma
op. vt in prolo. q. 3. ſe determinat: et pſert Auic. op. 3. Auerr.
expſſe reſolute tñ poſſet diſtigni de ſubō. vt p̄dicat⁹ dicat⁹
ens pncipalr vel conti⁹ et vltimal ſen attributionis gñalis
ſubā. pncipaliſſimū vō pſidera⁹. et vltimate attributionis dō
vel genus entis ſeparat⁹. veri⁹ tñ dō deus qz genus tale.
vt imponit Auerr. dixiſſe. pōt exēplū adduci de ſubō tripli
ci logice. pmi eſt ens rōnis. 2. m⁹ ſylls. 3. demſtratio ſiue ſylo
giſmus demſtratiuus. Multū tamen refert ad veritatē
dictoz pthomioſte i⁹ diſcultatis noſe de pſideratōe. v3.
metaphyſici. an. ſ. in vltian certe in p̄ticulari ſpecula⁹. vt tā
git notanter in littera doc. Multa hic tangat lector curio
ſus: qz ampla et copioſa et vſis diſputatio. ſi enim tñ in vſi

pſideraret metaphyſic⁹ ens cēt ponendū ſubm omni mō
dicto: vt pz iducenti ſecus ſi in particulari.

¶ Tribus rōnibus ante o^m arguit cōtra duas pmas op. in
quarū ſcā ponitur parū extra ibi. Tñ qz cōmetatoz. vſqz
ibi. pbatio tertie ptis rē. ſcā tñ bona ad ppoſitum.

¶ Cōſe⁹ parū poſt pncipū ſoloniſ. q. fortitudo op. auer. po
nitur in aliqb⁹ originalib⁹ qdā parū extra ibi. p. de gnō
ne vſqz ibi. p̄trea cōfirmatur rē.

¶ Qd ibi tāgit ſoluēdo rōnes pncipales: vt ſunt 3. Auerr. de
libro elenchoz. et lib. pmo p̄tinctionū p̄ficiant. vide. c. p.
p̄mi elenchoz. vbi ponit hoc pzo cōclūſiōe. ſ. q. ſylls elen
chus eſt. et pbat rōne qdruplici et ex⁹ multiplici. in miori
vō volumine p̄ficiant. li. p. in p̄n⁹ habet illud aliud. et licet
qdā conātur h euadere ex Egidio et alijs: videat tñ diſcre
tus moderator vbiqz replicas et euacuet.

¶ Qd ibidē p̄t⁹ habz ſoluēdo 2. m⁹ pncipale de diſtinctione
pp̄ietatū et ſubtis in creaturis alt⁹ qz in dōnis et ſepius in
bac. q. tangit. du⁹ vſqz vide⁹ cōtrouerſia in doctrina ei⁹.
nā cōmuniter tenet ſcōtiſte idētitatē reale p̄ſiōis et ſub
iecti. h vide⁹ dicere o^m maxime in creaturis. hoc idē habz
in plo. q. 3. ſoluēdo argumēta pncipalia. et ſic ibi ſaluaf cō
trouerſia cōmuniter. ita d3 hic euadi: vel q logtur famo
ſe vel de p̄p̄ietatib⁹. et nō p̄p̄io. 4. modi: vſqz caput reali
ter et eſſentialr ex t̄ſue. et ſiſt diſtinctionē rōnis in dōnis:
vel q eſt ſermo cōparatiu⁹. eo q dātur gradus in idētita
te reali: eo q alia ex iſinitate alterius vſqz vtriuſqz extremi
identificat alia ex conueniētia in. 3. qualis cōmuniter eſt
in creaturis. 8. di. p̄mi.

¶ Conſeq̄nter ibi ipugnando op. Auerr. in aliqb⁹ originali
bus ponit tota pma rō. vſqz ibi. Itē cōtra cōmēt. cē extra
vel additio. in aliqbz vero ſolū illa ſcā. 3. iſta ratio non
mouet rē. vſqz ibi. Rñ qz vna p̄p̄ietas rē.

¶ Ibidē parū poſt in p̄ notabili assignat vnu parū ex. qd
ſicicipit. Cōtra hoc in hoc pmo inferius dicit rē. vſqz ibi.
Aliud eſt notandū rē. et eſt bonū ar^m cōtra p̄m de neceſſi
tate actiōis diuine ad eē: poſſet tñ ſolui a defendētib⁹ ipm
maxie ſi loquat⁹ de neceſſitate imutabilitatis nō coactiō
nis vel recurrēdo ad cās ſcōas. et vide ſoluēdo primū ou
bium poſt. 2. pōnē in hac. q. ad. 3.

¶ Infra ibi. Cōtra ſi de⁹ nihil cāt rē. vſqz ibi. Ad auctozita
tē p̄mā. 6. hui⁹ rē. assignat extra ab aliqbz. et qd ibi ſeq̄ in
quadā reſpōſiōe. de hoc alibi. quere ſcā in hac. q. 2. 2. 5.
huius. et in theozematib⁹. et de pmo pncipio. et in. i. diſt. 2. et
4. et alibi ſepe de cauſis cēntialr ordinatis. et in eadē addi
tione pōdera ad que logtur cū dicit. teneb⁹ et ponis: et appli
ca rñſiōes ad ſua loca ordinate: que ibi cōfuſe hñtur.

¶ Qd tāgit iſeri⁹ ibi. Ad aliā rōnē. ad ma. etiā vbi vſi velle
qz de⁹ nō h3 cōditiones reſq̄ſitas ad ſubm ſcie vide⁹ cōtra:
dicere his que habz in plo. q. de ſubō theo⁹. dic ſicut ibi co
piſe habet: quomō theo⁹ eſt ſcia. et quomō nō. et q̄lis ſcien
tia. vide⁹ etiā log h de ſcia viatoris nāliter acquiſita et ſpe
culatiua. qre ſcā in ſexto libro.

¶ Nota valde illud qd h3 in ſoluēdo argumēta pncipalia
ſuſtinēdo Auic. ibi. Ad aliā rōnē: et ibi. per hoc pz. vbi vide
tur velle qz ens p̄dicat⁹ in qd de ſuis paſſiōib⁹. et cōſimilr
forte poſſet dici de modis iſtrinſecis. et dñtys vltimis ſū
ptis vt qd. l3 nō vt mō⁹ qd vſi eē 3. ipm. 3. 8. di. p̄mi. ſen
tētiar. tamē ſentētia eſt iſta et neceſſaria: quā exponit ſub
tiliter. quere infra. q. i. 4. li.

¶ Ibidē parum poſt in ſolutione. 3. pncipalis ibi. vel aliter
tenet: et vſqz ibi. Contra reſponſiōe ad primum argumen
tum rē. assignat extra ab aliqbz.

¶ Cōſe⁹ ibidē ſcā. Sed cōtra predicta iſtatur vel 3. alios
ibi. Tenēdo qz deus ſit hic ſubz rē. vſqz ad finē. q. ponitur
extra in aliqbz originalib⁹. mā tñ ſingularis eſt. iō totaz
lege. Argumēta facta cōtra op. Auic. quā tenet cōmuniter

scotiste facili soluntur ut scis.

¶ Infra assignatio 4^m modus dñi in qñe. ibi. his sic ptra-
cratis zc. aduerte bñ ad totum digressum. et specialr ibi.
vbi dicit. Zalem metaphysicā bz deus zc. cū tñ. 3. q. plo.
bz deus nullā sciam habere pter theologiaz. hoc tamen
nō obstat. qz me^a talis ē vā theologia lz nō dō pprie scia
vt loqitur pñs pmo posteriorū de scia. vt ingt doc. eo q nō
per discursum q qualr regatur. vide ibidem. vñ nihilomi-
nus expresse tenere i plo. et marie in repositariis. q. 3.
q deus non est subm metaphysice. que facili cōcordabis
ex his que notau a pñe et dñs de metaphysica scia et sub
iecto. et sic de alijs vt alr^o lector notabit.

¶ Aduerte ad. 6. dñi^o que sequitur in fine solonis. et ad so-
lutiōes earū. et ad quasdā replicas quas nō soluit. que ta-
men satis patet. et ifer ex oibus vltiate itentōez doctoris
et cōclisiōne. q. pñcipalem.

¶ In aliquibus originalibus habetur hec verba in margie in
bac qñe. s. Nota de ordie generū. 9. accitū iter se. specia-
liter reſonis ad alia. Itē de me^a demōstratiōis potissime.
Itē de distinctiōe scie. Itē iuxta hoc quomō de^a pōt po-
ni subm theo^a. tā enī ratio faciēs fidē conclusiōis ex pre-
missa credita. quā demōstratio occludit aliqd de subiecto
per me^a aliud ab extremo. Itē. 5. quomodo est ordo pñci-
piorū immediatorū. Declarare terminos qñum. z iſistere
circa singula dicta doct. līra. z viderē in particulas deter-
minatiōes. q. z dependentiā. z ordinem. q. inuestigare z ce-
tera que icubunt lectori. ad presens nō itendo. sed alias sit
ociū z legendi munus occurrent. solum enī gratia necessa-
rie correctionis z elucidatiōis opis h pauca notare curau.

Sequitur q. z. de nālī appetitu oīum hominū. imo
oīum intellectualiū naturarū respectu sci-
re. vbi aduerte p q doct. hic icidē alr post oppo^m disputa-
uit illā difficultatem quā in. q. Antony andree iter. q. enu-
merant. licz ipse pro du^a līfali eā habz in expōne līe. vtrum
vñ. vñus magis facit scire. z adducit. 5. rationes. z eas sol-
uit in fine questionis.

¶ In pñcipio solonis ibi. Notandū circa ordinez. vsqz ibi.
Ad solonem tñ huius. q. zc. totū ponit esse extra vel addi-
z aliq habet eam infra ad finem. 4. q. sed est singularis pas-
sus. quare legatur hic.

¶ Obiectiōes quas ibi iducit q nō cōmuniter de oīb^o. zc.
facili solunt. pma ex his que habz. q. 3. z. 4. plo. z. q. 4. 3.
di. pñi. z. 4. 5. di. 4. z alibi sepe. nā ptingentiā certū cogno-
scitur z iſallibilr. Silt scōa ps. Ad. 3. dic q ab intellectu et
ituitiue fm aliquos. Et videt itentio b^a. Ad. 4. pōt cōcedi
pñū si ituitiue vel per pñcie sui. vel alteri^o si abstractiua.
Qd ibi dicit. quere. s. in qñibus de intellectu. vide vbi su-
pra. z. 3. di. z. 9. eiusdē. z in qñibus collationū. z in. q. lib.
de aia. sed se remittit ad alios maxime q negāt cognitionē
per essentiā. Ad. 5. pōt cōcedi q ifertur remoto ipedimen-
to. Qd ob^a de Petro. fuit ex iſolita angeli visiōe attonit^o.
vt paulus in rapto. vel dicatlr recurring ad causas na-
turales vehemētis passiōis zc.

¶ Infra soluēdo pñā rōnem Den. ibi. circa hoc stude. pōt
dici ad illud ou^m. vt ps ex sequētibz hic. z alibi sepe in do-
ctrina huiusmodi. q appetitus nālīs grauis vel alteri^o si
bil aliud est qz tendentiā. q nō est aliud a natura ipa. que si
sit relatio est tñ fundamētalis.

¶ Qd ifra tangit exponēdo. illud Aug^o. 9. tri. deside^m inbi-
antis. z lz vtraqz expositio sit pbabilis. pma tamē magis
placēt sed vide curiositē. q nō est aliud a natura ipa. que si
sit relatio est tñ fundamētalis.

¶ Intentio doc. in hac. q. est qz deside^m nālī licz nō animali
vel intellectu omnes hoies scire desiderant. alia pla colli-
get lector.

Sequitur 3. q. de prudentia brutorū. in qua ponit cō-
clusiōne cui^o pma pars est affirmatiua. z scōa negatiua cō-

tra Thomā h in plo. metaphysice in oppōne.

¶ Ibi ifra soluendo 3^m pñcipale tangit op. Den. z aliorum
plurium de cognitione substātie. z suffocatiōe quada^a sen-
sus iterioris. z lo^a famose. vt ps. qz alr iferius determinat se
resoluendo itentione pñi.

¶ In fine. q. vbi dicit. quere respōsiōne alibi. illud pōt qñi
apō Ap. in de aialibus. z Alber. magnū. z Alii. z alios me-
taphysicos. Sed breuiter ad pñū dicat q nō concurrat in
hyme appetitus sensitiū^o cū estimatiū^o. quia nō delectat
tēpus. z alia ipedimēta occurrūt instictū etiā alr agente.
alr operat. Ad aliō recurrēdū ad idē z ad virtutes celestē
qua regūt plurimū bruta. Ad 3^m possit cōcedi q ifertur
idē saltē fm genus. Ad vltimū z quodāmo ad pcedentia.
quere. 4. 5. di. 4. z in d memoria z reminiscētia. z adde plu-
ra curiosa. h. z nota valde subtilem determinationē doct.
ad finē solonis huius. q. qz sapit.

Sequitur 4. q. de gnōne artis ex experimētis. vbi
aduerte q multū varie in originalib^o ha-
betur littera hui^o. q. z admixta mltis additiōibz z extra.
Inter argumenta. n. pñcipalia solent poni quedā rōnes
pro opione platonis que sicicipiunt. **¶** Itē aliud ar^m ei^o. p
posteriorū zc. vsqz ibi. **¶** Itē z nō videtur ex līra. z qz infra
in corpore. q. habentur. ideo superflua eē censent in pede.
quare ipsa penitus omittē.

¶ Infra in pñcipio solonis ibi. Sed hoc nō est verum. vsqz
ibi. vbi sciēdū zc. ponit eē additiō. z alia parū post ibi. hoc
dubiu est zc. vsqz ibi. Nō possunt itelligi nisi zc. omnia ta-
men notanda sunt.

¶ Infra post solonē. z. pñcipalis ibi. Qd autē simile sit de
vno zc. vsqz ibi. Contra quo modo ex effectu zc. in quarta
colūna sequēti. totū ponit additiō z extra. oia tamen lege.
voluerunt etiam aliqui litteram plerūqz illā hinc idē tras
mutādā eē in. q. ad varia loca. sed satis bene ordinatur.

¶ Communiter ibi ifra. cōtra ergo sciēs scit se scire zc. vsqz
ibi. Cōtra plonē zc. ponit extra. ad motiū in se facili re-
spōdetur de cognitione vie. z ignorātia eiusdē diuersimodē
de in aplis. qd etiā ifertur in pñe pōt pcedi.

¶ Illa etiā littera ifra ibi. Ad pñū argumētū pñcipale zc.
vsqz ibi. Cōtra quomō ex effectu sensibili zc. videt omnio
superflua. sed possit addi ly alr. Incidentatlr eniz post so-
lutionē. z. pñcipalis. pus itroduxit totā illā disputatiōnez
super quā notau additiō vel extra pus.

¶ Aduerte ifra ibi. dñ q bene inueniret zc. z segtur sicut p
bat ista argumētā 3^m. in aliquibus libz sequitur ibi. e. f. g. qz
cōsuetudo huius doc. erat notare argumēta in marginib^o
z solones aliqñ per hz litteras vel saltē pputare maxime i
hac metaphysica z theozematibus. vnde isurgit maxima
itricatio littere. z obscuritas. qz scriptorū negligētia z lon-
gitudine tēporis omisum est sic assignare. diligēs ergo le-
ctor aduertat ad singula.

¶ Infra etiā sup illa līra. Ad istā g rōne z^m zc. vsqz ibi. Ad
3^m rōne pñcipale zc. pōitur extra. in aliquibus. sed est singu-
laris solo z subtilis. z scōs modus dicēdi ad argumētū z^m
pñcipale superius ppter istantias omnes vitādas. igr lega-
tur. multa nāqz h assignanda vñ extra z additiōes. que
tamen in originali impresso omisi assignare. vnde addat
vel deponat diligens lector.

¶ Cōsequēter parū post ibi. sed dices zc. vsqz ibi. Ad 4^m pñ-
cipale zc. pōitur extra. Et ad obiectiōne primā triū. quas
ibi iducit. quā nō soluit facili. dic ex pcedētibz q illud
qd ifertur nō est iconueniens sane exponēdo.

¶ Deinde ibi ifra. sed quomō docens zc. vsqz ibi. Ad quin-
tum pñcipale zc. assignatur extra. satis tamē ad ppositū. z
singularis doctrina. ideo zc.

¶ Infra ad finem. q. ibi. Notandum autem zc. vsqz in fi-
nem dicitur esse extra.

Determinatio doc. in hac. q. satis clara est: sed pro maiori fortitudine et declaratio eorum que tangit hic: quere eas in. 3. di. p. q. 4. r. 3. di. z. q. finali. r. 9. di. eiusdem. r. 14. di. 3. r. 45. 4. collige pla singularia ex pcessu. q. b. vbiq. ytilia.

Sequitur 5. q. de operatione artificis experti ad expertum non artificem in operatio. in cuius principio post 2. principalem replicam eius in aliquibus originibus. in aliquibus vero ad finem eius ponit. vnu extra vel vcat: qd sic incipit. Qd singulare per se intelligit p3 r. vsq. ibi i. clusine. tanto perfectius cognosca vlt. s3 qd totu habet infra in. 7. li. q. 14. s3 aliqua variatio hinc ide in lra. Jo hic omittatur: sed non minus valeret hic q. ibi. q. qone. i5. sequens ibides satis est ad propositum.

Tertiu etiaz argumentu principale ibi. Itē qui perfecti scit qd itatem rē. que sequunt vsq. ibi. Oppositu vult pbs rē. ponit extra ab aliquo vel additio. lra tñ bona. iō legat.

Intra ponit qdā extra qd sic incipit. Cōtra si artifex rē. vsq. ibi i. clusine. singulare p se intelligat. r. sequitur immediate i aliquibus. Tamē ex hoc rē. in aliquibus vero. Alr dī s3 qd diuersimode in originalib. locat. infra doct. i hac. q. clara est: lra diuersimode ordies in diuersis libris: s3 satis bñ h bñ.

Ultior curiosi iuestigatio in duab. his. q. querat apd atiqs pbs r me. s3 mme cōserat vltas scotica vbiq.

Sequitur 6. q. de o^o actuu r operationuz. vbi nota istam instantiam doc. parū post principium solonis cū dicit. s3 hec pbatio nō valet rē. r solio sicut bñ responder Antoni^o an. hic. s3 videt extra vt p3 in multis

Parum post ibi. Cōtra tūc nō magis rē. Cozigalibus. vsq. ibi. Ad 3. mōd3 rē. est extra. s3 pōt solui facit q. ifertur pce^o. s3 spālīs difficultas erat de actioe.

Intra assignatur qdā parū extra ibi. De ista vnitate rē. vsq. ibi. Cōtra illud rē. r p3 post assignat aliud ibi. Unitate sibi ppria rē. vsq. ibi. Scdm Auic. rē. tamē littera bona r depēdens satis.

Cōsequer ita ibi. Rūdeo qd nō sine rē. vsq. ibi. Ad p. mūm dī qd si actu vlt rē. ponitur esse extra: sed satis bene ad ppositu r vtile: nō tamē est bona depēdentia lre: vt patet. Et parū post ibi. Cōtra qd itati fm se rē. vsq. ibi. Et tūc diceret rē. ponitur extra.

Aduerte quatr d3 solui illa obiectio infra. ibi. Cōtra si sensus nō sentit obm rē. vbi dicit in fine. stude. et quere infra in. 7. q. 14. r. 15. r. 3. di. pmi. q. 6. r in theozematib. ppositio. ne. 3. est. n. pditio agentis nō ratio agendi singularitas ipa. s3 nō est ratio terminati actū: sed cōdi^o terminatis: etiā respectu itell3 viatoris p nūc. vide infra ad fines b. q. vbi satis expresse p3 solutio: vt p3.

Ad finem. q. ibi. Sed circa hanc lram rē. vsq. ad finē est motiuuz. s. q. quaz format Anto. Andr. hic. r nota singularissime qualiter paucia multa perstringit subtilissime. vn de patz clare eius intentio in toto pcessu. q.

Ibi vō dum facit mentionem de duabus vys in. q. aduer te qd sunt due respōsiones ad 3. mōd3 principale. in qbus replicat do se dilatat. pma ibi. **A**d tertiū dicendū. scdā ibi. Di co igitur aliter rē.

Sequitur 7. q. de fine metaphysice. in qua cōmunitē nō assignat correctio. licz in aliquib. illa littera infra. ibi. Contra: quare ex amore naturali rē. vsq. ibi. Ad primum argumentum rē. ponatur extra. Littera tamen bona r singularis.

Aduerte tamē qd h. q. in aliquibus segtur. q. sequentem de cōparatioe speculative r practice. r ex lra doc. p3 qd sic debet ordinari ibi ad finem. q. Ad argumentū de o^o sciencie practice rē. vbi alig libri habēt. Ad ar^m. r aly ad ar^m. et subdit pme. q. illud eni argumentū est in. q. illa. ibi. Alij dicunt qd nulla voluntas rē. segtur. qd pbat: q. o^o speculative rē. vnde manifestū est: vel qd illa respōsio deberet po

ni ad finem sequentis: vel qd illa deberet pcedere istā. ad hoc facit ordo text^u pbi super quē mouentur: vt p3: quia tamen cōmunitē ordo. q. est talis. quare nō mutauim^{us} ip3: mutat lector.

Ad finē huius. q. nota solutionē dubij: qd dimittit i solutū: qd erat theologiz. ideo dicit de hoc alibi. Quere in plogo. q. de paxi. vbi de sciētia dei est pblema satis intrinsecus. si aut non ponat practica. hoc iō est. q. pō practicas nō est regulabilis aliūde: s3 vniformis: r nō pōt cadere ex rōz. in eius operatioe. Igitur idem iudiciū est de ipsa sicut de voluntate naturali. de qua loquitur doc. in lra.

Sentētia doc. clara ē h. s3 videat p fundi^o in plo. vbi. s. **Sequitur** 8. q. de cōparatioe speculative r practice. in qua nihil occurrit notādū nisi quora re op. varias quas recitat. quere in plo. in materia de paxi omnia apud istum: r antiquos doctores: r in hoc prologo vide Albertum r alios expōsitores antiquos. hic r que stionistas.

Sequitur 9. q. de modo r mēsurā cōsideratiois metaphysicis q r sequēs decima ordine text^u in quo fundatur deberet pcedere duas precedentes: sed doctor paruz curauit de ordine dūmō veritas apperet. s3 forte curiose ingredō posset ordo eius sustineri: de quo nō mō.

Sentētia doc. in hac. q. licz videat clara tenēdo partem negatiuā: vt cōmunis scola. Ex dictis tamē eius alibi seq. ces ipsius varie sentiūt co q. verba eius in diuersis locis diuersimode interpretātur: vt p3 i plo. q. 1. r. 3. r. 2. di. p. q. 2. r. 3. di. 2. q. 1. r ali^o sepe. si tñ subitū pideret dī^o de metaphysica in se: r in nobis vniuersali r pticulari. r qd refert dicere cōsiderare in vlt r vlt: r in particulari r particulare r ecōtra: r pōderetur fm suppo^o supra in pñ. q. pmissi in B negotio facilr oia concordabūt. verba tamē doc. supra. q. i. multū mouet ad partē affirmatiuā in hac. q. r pcessus. Az. descendendo in particulari ad. iō. genera. r ipēs eozuz. r preferēdo substantias accēti in cōsideratione metaphysice r mltā alia. Qui ergo vult tenere affirmatiuā h posset dicere iuxta illud r^o notabile supra expo^o doc. vlt qd loquitur nō de vltate pdi^o vel cōmunitatis: sed precisiois: vel abstractionis: que verba possunt ponderari: quia placet. nō curo impedire cartā recitādo varias op. diuersioz. r grecōz r latinoz: vt multi sophiste moderni faciūt: qz hoc potius vacui recitatiois vel hylozoigraphi qd subtilis idaginis vel speculatiui officij censetur.

In principio solonis. ibi. **E**t pma cognitioe de aliquo rē. vsq. ibi. Scd3 declaratur rē. assignatur extra: sed lra satis bona est. ideo rē.

Intra etiā ibi. hic respōdet rē. vsq. ibi. Itē pbs dicit rē. ponitur extra. r infra ibi. Itē ad vnitatē scie rē. vsq. ibi. Ad argumentū opionis rē. assignat extra. Et infra ibi. hoc cōcedit rē. vsq. ibi. Sola h dēmonstrat rē. dicit extra vel additio. Et infra soluedo. 2. principale ibi. Conclusio eniz rē. vsq. ibi. Jo aliter dī rē. ponit etiam extra. Et parū post ibi. sic habetur a dyo^o rē. vsq. ibi. Alia respōsio rē. est extra fm aliquos. Et vltimo infra ibi. per potentia est potēs rē. vsq. ibi. Qd aut habitū vniuersali rē. assignat extra. Que oia s3 voce tediosa: non tñ infructuosa. iō ruminent. Posset fieri p3 in illo exēplo qd tangit de Dionysio quo mō viz cē sū p3 cū aly perfectōibus dimis sit nobili^o se ipso p3 accep to cū ifinitū nō possit excedi: sed videat iste. i. 2. s. q. quoli. liberi. r. 8. di. p. 2. alibi sepe ad h.

Querant hic Albert^{us}. r Paulus Uener^{us}. r Jo. buridan^{us}. r Alex. de Alex. que psumponit plerūq. in hac metaphysica: r Si Adā. r Nicola^{us} Boneti. r aly plures p op. quas recitat doctor. vide. Srā. d. marōis in plo. p. 14. q. 14.

Id qd videtur velle cōmē. de substitutis separatis qd cōsiderātur in particulari hic: secus aut de mālibus nulluz

colorē videtur habere loquēdo de intellectu viatoris. 2 de cognitiōe quid iudicatur: vt pz discutienti.

Sequitur q. 10. 2 vltima huius pmi in qua disputa- tur etiam problema satis difficile de cō- paratione magis 2 min^{us} vniuersaliū in pōitate 2 difficul- tate cognoscēdi: sed doc. sententia sat clara est. 2 videatur altius. 3. distin. pmi. q. 2. 2 aliquāliter inferius in. 7.

¶ Op. quas tangit ibi de cognitione singularis patebunt infra in. 7. q. 14. 2 15.

¶ Nō sunt correctiones in lra notabiles: sed aduerte ad il- lud qd dicit cōparādo iter se singularia magis 2 min^{us} vni- uersalis: q singularē. viz. magis pus itelligit. 2 qz videt re- pugnare his que dicit in pmo loco p allegato. Ad qd dices sic ibi soluēdo obiectiones dicit ad ar^m factū ex experimen- to Anic. 2c. vel cōsidera altius: qz satis du^m 2 difficile.

¶ Aduerte q duo notāda icidentālī ibi. Ad finē. q. iuducta possent assignari extra: is ē doctria singularis. iō legat^r 2c.

¶ Opiniones extreme in hac materia sunt tho². 2 aliorū plurium antiquorū asse^{nt} magis vniuersale pmo cognosci 2 nominalit^{er} dicentiūz singulare esse tale. scō² videt me^m tenere: sed vt a pncipio notauī multū in his. q. imitatur an- tiqos 2 pblematice dedit.

Irca pma. q. 2. li. d naturalitate cognitio- nis pmo² pncipio². 2 oīf. t. co². p. Aduerte pmo q pncipia pma complexa sūt in multiplici oīa: vt habet pmo posteriori². t. c. 6. 2 in libello Boetii de hebdomadib^{us} ad Joā- nem Diaconū 2 alibi sepe. h. n. videt loqui de simplr pri- mis: vlt maxime notis saltē ex terminis apprehēsis.

¶ Et nō cadit aliqua correctio in. q. Nā sententia doc. est clara tenēdo partem negatiuam: licz caute exponēdo pos- set affirmatiua teneri ex dictis eius 2 aliorum: querantur Albertus. Joannes Jandonus et alij antiqui et moderni hic. vide hunc. 3. distin. pmi. qōne. 4. 2. q. i. 2. 3. prologi. et 4. 5. distin. 4. q. 3. 2 4. di. 3. 2 alibi sepe vt propositum alti- us elucescat.

¶ Ad finē. q. mouet. s. dubia: 2 nō soluit: 2 totūz posset assi- gnari extra: sed qz sunt notāda subtilia 2 singularissima le- gātur. Et bene uiter p nūc ad singula respōdetur saluo sem- per meliori iudi^o. ¶ Ad pmo potest cōcedi pars affirmati- ua: vt pz ex doctrina Ar^{is}. 4. metaphysice. 2 hui² b. 2 supza. q. 4. 2. 3. distin. pmi. vbi pus. por enim est apprehēsiō termi- norū q assensu. ¶ Ad illud oīū Anic. pōt dicit: qz loquitur de scire iproprie. ¶ Ad 2^m pōt dicit qz est itells polīs talis assensus licz iste videat^r dubius vbiqz in hoc plemate: vt 3. di. pmi. q. 7. 2 15. q. quolibet 2 alibi sepe: sed magis placz ad mētē Ar^{is}. 2 fm veritatē illa pars que pōt oēm elitōem eē itells polīs. ¶ Ad 3^m posset dicit qz sic licz respectu vni- us: vt pncipij pncipalr: 2 respectu alterius: vt cōclusionis scōario. veritas enī seu cui² pncipij 2 cōclusionis. vt. 8. di. pmi. q. finali: b3 iste nō differūt nisi sicut pars 2 totū. sed qz poneret habit^{us} pncipio² 2 cōclusionū eē pncipia formalia talia alr haberet respōdere: sed tūc ou^m esset de p^o forma- li pme ad bēsiōis huius 2 illius: nā pusqz generat talis ha- bitus fit assensus 2 ad bēsiō. Si ēt ponat tale pncipium lu- mē naturale itells: pz qd oīm. ¶ Ad 4^m posset dicit qz nō maxime apprehēdē: nec etiā ad bēsiōis saltē pme: s3 an ap- prehēsiōis vel ad bēsiōis cōclusionis dispositiue vel for- malr cōsidera. ¶ Ad gntū pōt dicit qz nō icōuenit poste- rius eē naturale 2 pus liberū seu violentū. Exemplū pmi de igne naturalr būrētē cui² appropinatio ad lignūz ne- cessario presupposita est mere libera. Exemplū secundi d grati posito violētcr sursum: naturalr tamē moto deorsū. sed licz hoc fit. pbabilr oēm. posset tū dicit qz vtrūqz est na- turale: licz vario mō: vt pz speculātī. ¶ Ad 6^m pōt concedi qz sunt diuersi actus illi gntz. de qbus loquit^r lz nomina-

les alr sentiāt: sed an sint simul bona difficultas est. 2 satis pbabilr dī qz sic maxie loquendo de principio: sec^{us} d alij cōplexis: sed videt cōmunis sentētia huius doc. qz nō pos- sunt eē plures actus perfecti in intellectu sil. posset cōcedi forte qz hoc verū est d actib^{us} eiusdē rōnis: licz etiā de illis sit difficultas. Breuiter posset dicit qz hoc maxime verūz est de actibus oī²z disperatorū: quorūz vniū nō icluduit in alio: nec itells vniū dependet ex intellectu alteri². modo itells cōplexi hic depēdet ex cōplexi not^{is}: 2 cōclusionis ex pmissa. 2 silr de assensu 2c. sed alia via posset sustineri p^o babilr: cum omne nfm itelligere sit cū cōtinuo 2 tempore vt h3 pbs in de memoria 2 reminiscētia: n^m igr icōueniēs sit ponātur huius act^{us} ordine quodā tēporis: licz forte imp- cep^{is} ppter cōnexionē eorū. Et qz ibi addit doc. quere ali- bi h 2c. vide. q. collationūz: sed nō semp ad sua: s3 ad alios se remittit. vide curioso ad h Hirardūz odonīs sup p ethy corū. lectiōe. ii. q. i. quere ēt super li. de aia qz plures vt ex- pedit. ¶ Ad 7^m pōt dicit qz delectatio 2 dolor. gaudium 2 tristitia sunt passiōes appetit^{us} sensitiui 2 intellectiui: vt ha- bet videri. iō. ethicorū. 2 in 3°. hui². di. 15. presupponunt ta- mē ac^{us} cognitiue. vnde. 6. ethicorū. c. 3. Nō est in mente af- firmatio 2 negatio hoc in appetitū est. p^ocu² 2 fuga. veri² enī dī volūtas cōsentire vel pseq qz assentire. licz doc. iste in pmo. di. i. q. 3. ponit duplicē assensus itells 2 duplicē vo- luntatis: 2 fm illa verba posset dicit bic qz assensus 2 dele- ctatio sunt in eodē. puta in volūtate: licz nō in intellectu: ni- si idē². ¶ Ad 8^m facilis est solutio: qz assensus est verita- tis cōplexē solū que habz esse in cōpositiōe: 2 dīsiōe: vel si cōplexē: nō tamē vt talis. de quo vide infra in. 6. q. 3. vbi fere oīa ista du^m possunt solui in mirabili digressu que fac- vltra igrēniū dicā ne angelicū: saltē certe huanū. vide ibi. plura alia hic tāget lector curiosus.

Sequitur q. 2. de cā difficultatis cognoscēdi itells creati. c. z. post cui² arguūta ad partes mouet. 3. de cognitiōe substātia 2 separatarū ab intellectu viatoris. t. c. 3. quā pus soluit qz scōaz: qd sepe accit i doctri- na hui². vbi solo vni². q. depēdet ex alia: vel qn vna est ge- neralior qz alia. vbi aduerte qz quāvis cōiter ponit in p^o illius. 2. q. Juxta hoc 2c. bene tamen absolute poneretur. Queritur 2c. In principio vero. 3. congrue ponitur. Juxta hoc queritur 2c.

¶ Vbi pmo aduerte qz post argumentū pmo in oppositū illius. 3. q. assignatur quoddā extra qd sicicipit. Itē de itel- ligibilitate dei 2c. 2 durat vsqz ibi. Respōdetur ad qōnez 2c. sed lra bona est per totum.

¶ Op. in hac. q. antiquorū querātur apud Auer. 3° de ania. 2m. 3. 6. 2 op. quā tangit doc. in p^o: est maxie Tho. in. 3. pte. q. ii. 2 pma parte. q. iz. 2 85. 2. z. q. 18. 2 in 2mō li. de cau- sis. 2 alibi sepe queratur.

¶ Sentētia doc. in. q. clara est: sed vide ad h eū. 3. di. p. q. i. 2 3. 2 i. 2. 3. q. plogi. 2 i quolibeto. q. i. 4. 2 alibi sepe: 2 pōdera eius pcessum op^m bic.

¶ Infra ibi. Itē. 9. metaphy. c. vltimo 2c. vsqz ibi. Itēz esse imediate 2c. ponit extra in aliquibus.

¶ Item infra ibi. Itē Aug^{us} ad nebridiū 2c. vsqz ibi. Itēz de itentiōibus scōis. 2 assignatur extra.

¶ Quē iferius ibi tāgit allegādo Thomā. licz nō habeat cō- muniter in originalibus cū dicit. Itē aliquādo dicit Tho- mas 2c. quere. i. parte. q. i. 6. 2. 6. metaphy. c. 2 in. q. de veri- tate. 2 pmo ptra gentiles. Est etiā op. Egidij quolibeto. 4. q. iō. quere in Denr.

¶ Ibidem parū post assignat ab aliquibus p extra illa litte- ra. Rāio vniuersale 2c. vsqz illuc. Ad illud ergo de propor- tione: que tamen satis singularis 2 bona ē: quare legat^r.

¶ Cōsequenter infra: vbi ad mētē ppiā soluit. q. applican- do gradus cognitiōis sensitiue ad intellectuā dicens qz pri-

ma que est itnitiua nō est polis in via in intellectu rē. Ad-
uerter qd caute istud itelligendū est ppter ea qd h3 in 3. dist.
p̄mi. q. 4. r. 4. 5. di. 4. r. 3. di. p̄. r. 4. q. quolibet: r̄ ifra ī hac
q. parū post: sed loquēdo de potētia nālī in attingēdo: r̄ de
substātijs sepatis d̄ gbus nūc ē sermo. v^m ē qd dicit. si aut
vltius loquat̄ exponatur caste: qd illa vltis v^r simplr falsa.
nulla potētia referat̄ spēs rē. expone ḡ de itellū viatoris
vlt vbi spēs ē cōcā vbiq̄: sed tota illa f̄ra. Notādus qd in
scnssu rē. vsq̄ illuc. Ad ar^m in o^m rē. v^r extra. qd ifra ibi. Ad
pleniorē igit̄ solonē rē. habet̄ tota. r̄ meli^r ad mētē doc. q̄re
hec f̄ra est sup̄flua nisi qd p̄io ponitur. 6. gradus. r. 2. 4. q̄
re vtraq̄ saluetur si placet.

¶ Infra solūdo ar^m post o^m p̄ncipale ibi. Alr possz dici rē.
vsq̄ illuc. Alr d̄r qd itelligit̄ rē. assignat̄ ab aliqb^r extra.

¶ Aduerte p̄r ad ea que dicit ifra in replicis r̄ solonib^r ea
rum solūdo ar^m p̄me op. in. q. vbi tāgit de ynuocatione r̄
equocatione entis r̄ ei^r analo: nā oīa pblematicē iterptan-
da sunt. ifra vō i. 4. veritas rei appēbit. r̄ sifz qd ibi dicit̄ d̄
spē sube eodē mō itelligendū ē. vnde negātes ynuocatio
nē entis habet̄ cōcedere subam per p̄pria spēm itelligi: vt
vtp3 h3 r̄ alibi apud istū efficaciter.

¶ Alias replicas quas ibi nō soluit. solue sic. Ad. 3. viz. ne-
gādo p̄nāz. Et si ifera ē actu ēs. ergo actu itelligibile. ad-
huc negat̄ p̄nā: qd ne dū ens: sed modos eius vel passiōes
modificat̄ alij modi eiusdē: vel alr qd h3 ē multiplex ē actu
itelligibile referēdo actu ad ētitate vlt ad itelligibilitatē vlt
3°. r̄ meli^r p̄cedit̄ p̄nā r̄ p̄nā absolute loquēdo. l3 non qd ad
nos: sicut exponit̄ cōiter illd̄. vñū qd qd sic se h3 ad eē rē. di-
fio enī itelligibilis per actu r̄ potētiā ē tū audiēda f3 mo-
dum nre cognitōis. vñ materia p̄ma est ita pportionaliter
actu itelligibile sicut itelligē^r. vt p3. 3. di. z. q. finali. Qd in-
ferē d̄ singularibus r̄ corporalib^r: totū vey est. ¶ Ad an^o
p3. 3. di. p̄mi. q. 7. qd dōz. Qd vltimo iferē forte p̄cedi possz
ex nā po^r p̄ter p̄tin^o de gbus est spālīs difficultas. r̄ p̄mū
ens qd nō cadit sub obō motui nāturali attingibili.

¶ Infra ibi. Ad pleniorē igit̄ solutionē rē. Nota singularis
sime illum p̄cessus r̄ maxime de cognitōe subc. qz nulli
bi ita bene sicut hic declaratur fere.

¶ Ad duas istantias ad finē solutionis q̄s nō soluit. vbi di-
cit stude. l3 dicant̄ additio ab aliqb^r. bone tñ sunt. iō le-
gātur r̄ solūuntur sic. Ad p̄^m negat̄ qd iferē. ē. n. nūc ipedimē
tūz qd nō erit in p̄ria: nec pro statu nāe istitute fuit: nec ex
nā po^r. vt. 3. di. p̄mi. r. 3. di. r. 4. q. quolibet. r. i. q. plo. r̄
alibi sepe h3. Cōcedo enīz capacitātē passiūā. f3 nego attri-
gentias r̄ actinā causalitatz pro statu isto re^m spēi sube su-
stinēdo opi. hui^r. r̄ licz suba sit cātina spēi partialr nūc nō
tñ reliq̄ cā cūrrit necario regita. vt ī locis p̄allegat̄ h3.

¶ Ad aliud tāget̄ ifra. q. i. 4. r. i. 5. 7. p̄t enī vtrūq̄ dari p̄ba
bifz vel qd per spēm p̄p̄ia: vel qd per spēs iferioris sensibi-
lis p̄. vide. 3. di. p̄. q. 6. vbi v^r sustinere p̄mūz mēbzū licz ar-
guitue. q̄qd tenebis. dic p̄r.

Sequuntur

4. 5. r. 6. q. que sunt depēdētes de sta-
tu cāz r̄ effectūz r̄ cognoscibilitate in-
finiti r̄ possibilitate eius. t. c. z. 5. r. 3. ideo p̄us mouentur
oēs: r̄ arguit̄ ad partes q̄ aliq̄ earū soluat̄. vbi aduerter qd
scda earū nō h3 locū dēterminatū in textu: sed icidentalr
mouetur: vel q̄rat̄ur ei^r fidamētūz ī f̄ra. t. c. 6. r̄ seq̄ntib^r.

¶ Ibi post o^m. 3. q. Cōtra qd potest virtus iferior rē. vsq̄ il-
luc. Dic est notādū in generali rē. videt̄ eē extra.

¶ Cōsequēter ifra ibi. ifinituz etiā in actu ē difficile vitare
rē. vsq̄ illuc. Ifinituz negatiue rē. ponit̄ ab aliqb^r eē. f̄ra
tamē tota subtilis r̄ bona. quare legatur.

¶ Qd ibi tāgitur de ifinitate aīarū. vide. i. di. z. q. 3. resolo-
nē op^m. l3 bñ h3 soluat̄. r̄ singularissime r̄ ifra itēz ī hac. q.

¶ Qd sequit̄ d̄ p̄cessū in ifinitū in spēb^r vide di. 4. 4. p̄. r. 3.
di. terty. sed q̄re alios ibi r̄ alibi: r̄ specialr heruenū bzisōne

quoli. i. q. iz. r̄ f̄ra. Ma. di. 4. 3. p̄. cōflat^r: r̄ ochā atq̄ alios
antiquos r̄ modernos: f3 doc. h3 v^r pblematicē loq̄: qz mā
altioris negocy ē vt a p̄n^o notauī. videātur doc. sup. 3. r. 8.
p̄hy. r̄ calculator r̄ alij sophistēmā mā ista multuz itricata
est. vide. z. di. z. q. 9. p̄la ad p̄positum.

¶ Premittit doc. quādā generalē solonez: siue p̄am^o r̄ do-
cumēta cōia ad bas. 3. q. vel saltē ad duas p̄mas ab i^o loco
h3 est notādū rē. vsq̄ ibi. per h3 ad p̄mā. q. vbi sentētia satis
clara ē applicādo distinctōez quaz facita p̄ncipio solonis
de ifinito resolutio per cōclūsiōes.

¶ Cōsequēter anteq̄ soluat argumēta p̄ncipalia z^o respō-
det ad p̄mā. vbi snia doc. est clara.

¶ Ibidē ad finē solonū p̄ncipaliū aduerter ad duas istātī-
as q̄s nō soluit. solo p̄me p3 ex dictis f̄m diuerlas op. in so-
lutiōe ḡnālī supra. solo scde p3 ifra solūdo argumēta p̄n-
cipalia scde. q. quātātur ibi. r̄ applicētur.

¶ Aduerte qd tota illa f̄ra p̄ ampliori solone isti^r. q. rē. vsq̄
ibi. Ad aliud q̄sitū rē. assignat̄ eē vel additio ab aliqb^r: f3
ē notabilis. r̄ ad mētēz doc. vide. z. di. p̄. q. i. r̄ in tractatu d̄
p̄p̄n^o: r̄ in theozematib^r ea que faciūt ad solonē istā totaz:
ibi in aliqb^r oiginalib^r ponitur a. b. c. denotādo p̄pōnes
in illa rōne oīz carū mediāz rē. l3 nō sunt necaria. iō rē.

¶ Infra anteq̄ soluat ar^m p̄ncipalia. z. q. omisit duas repli-
cas siue obones ad q̄s ī for^o nō r̄fider ad finē. v3. additōis
p̄dicte. Ad q̄s p̄t dici faciit̄. Ad p̄mā cū arḡ. Itē r̄ ī ordi-
ne p̄ccis rē. negatur qd ifertur cui^r declara^r p3 ex his q̄
tacta sunt supra. q. 4. r. 6. p̄. li. Ad aliud p3 ibidem.

¶ Illa f̄ra q̄ sequit̄. Ad aliō dcm̄ est supra. posset referri ad
replicā p̄maz illaz duarū dictarū: vel ad ambas. S3 me-
lius est addere: vt cōiter originalia correctā habet̄. Ad ali-
ud quēsitū dcm̄ est rē. r̄ d3 referri ad. z. q. hāz triū. ei^r solo
p3 ex his q̄ dca sunt supra in ḡnālī de ifinito. r̄ sequit̄ ad ar-
gumēta ei^r p̄ncipalia sp̄lones. ibi. Ad p̄^m p̄ncipale rē.

¶ Infra ibidē assignat̄ qdā extra ab aliqb^r ab illo loco.
Cōtra. Cōment. dicit rē. vsq̄ illuc. Ad aliud de linea rē. f̄ra
tamē singularis r̄ subtilis. q̄re rē.

¶ Ibidē parū post. ibi. Ddm̄ alr. vbi sequit̄ qd nulla diffini-
tio rē. vsq̄ ibi. Sed qz est lineē recte. illa verba assignant̄
extra. sed sunt optima. vt. 8. di. p̄. q. z. h3 iste.

¶ Illa f̄ra q̄ sequit̄ ifra ibi. Cōfirmat̄ z^o r̄fissio ad rōnem de
aiab^r rē. vsq̄ ibi. Ad aliud qd illa p̄pō rē. v^r additio: sed bñ
valeret supra in solutiōe ḡnālī. vbi ponitur illa r̄fissio scda
post ipam. h3 vō h3 locū quodāmō icidētalr ppter solonē
4. p̄ncipalis: f3 si placuerit lectori legat̄ vbi supra. notabi-
lis enī doctrina r̄ singularis est.

¶ Infra in illa r̄fissioe. Ad aliō qd i^o p̄pō qd ipole rē. qd seḡ
ibi: qz cū in quolibz dīso eē stat rē. vsq̄ ibi. Ad formā ḡ ar^m
rē. assignat̄ additio vel extra: f3 singularis r̄ difficil. Totū
p̄cessū i^o r̄fissiois vide curiose. z. o. z. q. 9. i. sol. z. p̄ncipalis.

¶ Cōsequēter ifra īme^r an solonē. 3. q. ē notabil^r rē. quā nō
soluit ibi. Contra totā r̄fissioe rē. possz fieri vis in ante an-
visio sit ḡnatio: sed ipso p̄cesso negat̄ p̄nā loquēdo de actu
subsistēdi: licz nō exndi vel exndi ī finit^r aut actu^o. negat̄
de simul subsistētib^r maxime saltē per locū extrinsecū
de hoc ifra magis. 8. lib. huius.

¶ An aut itelligitur de p̄tib^r f̄m formaz. r̄ non f̄m mām. r̄
an exntia conueniat illis idnter. r̄ an yna exntia actulis
oīum partiū r̄ totius. cōsidera.

¶ R̄fissioes q̄sdā q̄s ibi ipugnat̄ de diffione p̄tinui. v3. Ro-
geru bachonis. r̄ aliorū. vide in. z. vbi supra. f. di. z. q. 9. vbi

¶ Cōsequēter solūdo. 3. q. p̄ncipales. p̄ po^r op. Quotant̄.
tho^r ad. q. r̄ ad ar^m p̄ncipalia p̄: quā quere. i. pte. q. iz. r. 86.
r̄ in. 3. pte. q. io. r̄ alibi p̄fices. cui^r motiua iducit r̄ ipugnat. r̄
p̄r solones ei^r ad argumēta p̄ncipalia. deide op. p̄paz po^r.
ibi. Ad. q. rē. Et l3 qdā cōnat̄r solvere motiua doc. h3 con-
tra Thomā r̄ alibi. si tamē equus moderator erit videbit

Infra ibi. qd dicat p̄uatie ꝛc. vsqz illuc. d̄ z^o ꝛc. (dic p̄n̄r.
possz assignari ex: sz po^{1o} qd sit d̄ l̄ra facit solut^o ex d̄cis. p̄ di.
ctū Az. qd lo^{1o} cōcōi^{1o} v̄l p̄no^{1o} nō formal^{1o} v̄l alr qd acci^{1o} m̄l

titudinē z idiffibile p substrato: vt pz i expōne dme. ibidē.
 v^m. n. ē. q. vnitās ipōrat p uatōes vl negatōes: s; n pci: n^e ēt
 positi^m qd ē forma^s. s; n dicit ad dēz aui. z qā^r du^r Italia.
 ¶ Qd pū hz ifer^r i. d. z^o sic ēt v^l se^r (io. i. a. v^l b op^m h^r.
 i. i. ipa mlti^o zē. p^r solui to^m fust^r p^r p^m q lo^r az. z ēt aui.
 d vno vt ē pa^r dū^r z n vnicā. p^r vo pa p^r ite^r d pa^r vnicā. v^l
 scir dōes q p to^m ad vtrāq; p^r tēgēiose pbabilia addu^r ēt
 sol^o h^r du^r. s; elige fort^r. ¶ Qbide i. vbi d^r. nō p^r ar^r
 hāc op^r. zē. q^r h^r mouet qdā du^r q^r solui. Ad qd possz p^r
 babilr d^r q sic. z q vnitās fū^r i aia n ē d gñe q^r n^r f; qdā
 vl dato q sic. n se^r q^r f^r dīfibil vl extēsa: qz tū p se q^r tūa^r
 pūciūt h^r p^r n^r. n at reductio ētib^r i p^r d^r q^r n^r. vide fin^m
 z. 4. d. p. reptatōis. z sup p^r d^r i. z ali^r hūc z alios copiose h^r z
 aduerte nōter ad dteriatōz idēntē ei^r i so^r z^u duby p^r n^r
 z. 4. q. i. v^l g^raria: s; valde secreta z s^r bīlia addu^r: s; pble^r.
 ifer^r at dteriat se magl ad op^r. aliā excusādo. tū op^m aui.
 ¶ Aduerte i i so^r z^u. duby. v^l allegat hēn. d gā. q^r zē.
 id bz i. q. d sim^r dei. qre i sū. z aliq^r q^r 4. q. 5. z. 6. v^l aliq^r
 ¶ Infra i. d. ista p^r n^r vnitā z dīa Cnōnda ad p^r p^r h^r.
 p^r zē qre. id p^r q^r apō ātigozes: vtpote Quā. z alios: s; apō
 istū h^r. s. d. p. z i p^r lo. reptatōis. z. 5. q. 4. z ali^r sepe. i. ēt i hac
 me^r i. 7. z. 8. tāgit idē. ¶ Cōse^r addu^r qdā replicā quā n
 solui ibi. s; i s; bz ei^r h^r ptes zē. zē sat^r subtil^r z vario^r f; z vari
 as op^r. possz solui. i. d. n. qd tāg^r i. d. foz^r nūi q. s; ē dīsc^r z idē
 d^r. c. d. q^r t^r i. p^r d^r i. d. n. apō ipz p reptatōis. di. z. 4. q. z. s;
 lo^r nē pba^r z famose. z tē possz d^r q s; bz q^r tōle nūi n h^r p^r
 p^rie pres exētes n; itegrates n^r forma^s q^r tās: s; tū pō^r vl
 fūda^r. z h^r lo^r d s; bō p^r p^r q cui^r v^l vnit^r q^r s; appellat q^r s; ptes
 vt ifra bz. v^l resūit h^r ar^r. z soluit clare paz p^r re^r illā. Nō
 sidera alte pla h^r: qz nūi meo iud^r i^r tūi dīffil limoz ē nō
 rus. a^r duo mot^r z tps. q^r doc. i gēiose h^r volauit. pcedē g^r lē
 to passu. z cūta pōderab. ¶ Nōbis caute v^l vbi doc. i
 cū d^r q^r cē^r dīa i^r f^r pfectōes p^r tē: qz alibi v^l sentire o^r f^r
 itelligat exē^r vt sonat vba. die g^r q lo^r p^ratie z p^r mlti^r
 pfectionū vīnaz pō^r i^r f^r p i^r dteriatōz ad nos forte sec^r i
 se. Aduerte fin^m ad ea q bz h^r d p^r n^r vnitā: qz vbiq; regri
 ¶ Ad idē i p^r reportatiōnū di. 4. 5. q. z. i. i. 6. Cū. vide.
 di. z. 4. 6. di. 4. q. 3. Et adde mltiplicē acceptōes p^r n^r tē
 vt nōstī. bñ examīnādo. z qre i^r op^r i^r dē dē q^r fac mētiōes.
 ibi. Addi a qbusdā zē. z spāl^r di. i. 5. z. z ali^r qre vna. z hēn.
 z hōd. z Egi^m z Eho. vbi nōstī ipugnatiōes z eua^r a^r
 hēpēdies. vt supra docui. z p^r a^r signāter ea q dīc de nūo
 duplici. z vnis cōr^r dīdētib^r: qz sapit satis i^r modus dōi.

Sequitur 3. q. t. c. 8. t. c. 9. de p^r p^r n^r firmissimo simp^r q
 ad nos p^r euidē^r. vīssimo certissimo. sine
 q nībil scire^r dē dō^r fū^r i dē m^r fabili atq; ppetue vītatī:
 s; aliq ei^r op^r m^r crediderūt ex electōe vl sensu moti. de qb^r z
 i^r vārys dīdētib^r z opionib^r diuersoz circa ipz. qre in b
 4. s; fin^m apō istū. vide. i. q. plo. z. 3. di. p. q. 4. z alibi plies.
 ¶ Deteriatō doc. h^r s^r clēla ē. tē^r cū p^r hō p^r tē affirmatiūā
 s; p^r n^r. dēclatōes z pbatōes nō acceptat q ad p^r m^r dīdētib^r p^r
 ¶ Infra ibi. Al^r dēclā zē. qre sic op^r i^r v^l Cū p^r i i lra.
 de bē. z alber. z alex. d alex. z a^r ātīq^r. d q. i. magl. q. 7. 5. li.
 ¶ Cōse^r ibi. Itē dīctoria itelligū^r zē. v^l qz illuc. Itē vl idē
 ar^r zē. pōitur a qbusdā cē. v^l tū l^rayarie h^r in origial^r
 ¶ Proceffus doc. h^r ē bzeuis z obfcurus. qre Cū: vt pz.
 aduerte ad singula dīl^r p^r sup^r pōit bonā logicā z sopbi^r
 qre copio^r f^r a^r d May. i. plo. p^r a. z i trac. d p^r n^r. z a^r ali^r

Sequitur 4. q. de me^r dīctorioz vl de imediatōe
 ipsoz. t. c. z. 7. in q nec op^r. iduc nec articu
 los varios p^r p^r. s; s; p^r n^r cū p^r hō sent p^r tē negatiūā: z dī
 latat se in solonib^r p^rncipaliū addu^r: replicas p^rtes s^r bīles
 z solones p^rgrinas: z s; aliq possent assignari. ibi ē v^l ad
 dīctōes: qz tū depēdētia op^m. z doctria singularis to^m legē
 dū z cōrectū pōit. vbi collige bz exiter dīas dīctorioz
 z p^rioz ime^r. z q^r iter dīctoria sūt itelligēda dīstātia i fī

nita: z q ma^r oppōnū. z q^r p^r n^r vīficari sūt dīctoria de eo
 dē: z quō in icōplexis atq; p^rplexis repiūt. z p^r a^r alia notā
 da. Aduerte ibi an solonē. z p^rncipal^r ad replicā quā nō sol
 uit contra illā singularem solonem de cōp^r n^r dī mō z cēndi
 gradu. Ad quā facill^r pōt dīci pcedēdo scōas p^r tē. s; q^r p^r tē
 maria dīstātia positiua iter dīctoria aliq^r: z nō q^r n^r q. z s;
 quo ad cēndi gradū. Et cū dī q^r tūc nō ē dīstātia i fīnita. ne
 go si extremū positiū sit i fī^m. vñ dīstātia positiua dīctori
 orioz ēt attēden^r f; z dīctōes extremi positiui. vide copio
 se. z. di. p. q. p^r. z. i. di. 4. q. 4. z cū addi^r q^r q^r tūciq; parū dī
 fter vñu ab alio zē. p^r cē. sed ex hoc nō sē^r q^r līs dīstātia po
 sitia. imo fa^r p^r p^r mēb^r solui^r. pla h^r addat igeniosus lector.

¶ Qz ibi tāgit in solone. z. q. i. solone p^rncipaliū. z p^r reportatio
 nū. di. z. 8. q. i. z. i. n. z. di. z. q. 9. z alibi sepe de dīctōie z ipsi^r
 nā. ingre ēt sopbīstas antiquos anglicos: vt scis.

Sequitur 5. q. z vltia de sup^r p^r p^r toto. t. c.
 z. 9. q^r tū est pot^r dū^r i lrale p^rputādū: q^r. q.
 que ēt bzeuis z clara ē: vt pz. s; sopbi^r specul^r possz dilata
 ri mltū qd relīnq^rur arbitrio legētis. videant^r at logicalia
 h^r p^r decisiōe z vltiori dēclatiōe ei^r. vbi aut in lra pbi fū
 denur possēt ē altercatō: s; satis ad p^rpositus oū^r. t. c. z. 9.
 vt notauim^r. lics. t. c. i. o. quodāmō possz elici.

Irca i. q. 5. li. t. c. i. z. z. in q ip^r supra icidē
 talr icludūtur. 4. q. p^rma an finis sit
 p^r n^r. z^u an cā. z^u an cā agentī. z^u an maxie cā. q
 q^r uoz tāgit in arguēdo ad ptes. z i decisiōe. q. q
 satis clara est: vt pz tenēdo affirmatiūā ptem.

¶ Infra ibi. Ar^r de erroze zē. v^l qz illuc. vltia si finis ē iten
 tus zē. assignat ex^r. vel vacat in aliq^r o^rigialibus.

¶ Deide soluēdo ar^r p^rncipale z se^r i^r nō valde p^rcessuz illū d
 cālitate finis z replicas z solones singulares. z qre in theo
 rematib^r h^r. vide ēt antiquos h^r: vt Zho. i. pte. q. i. 8. z. i. z. q.
 ii. z. 3. z Albertū h^r z Jand. z Den. de Han. z alios q^r p^rtes:
 qz varie sentiūt de cālitate finis. sententia tū doc. est satis
 clara z subtilis. ideo eā sequere.

¶ De sufficiētia z ordie cāz: qre vbi supra. z sup. z^o. p^rby. co
 piose. z ad finē h^r solonis. vbi aduerte q ab i^r loco. in cāis
 inq^r tū cāe sūt nō ē circulus zē. v^l qz ad finē possz assignari
 ex^r vl addi^r: s; tota lra ē bōa z notabil^r. iō legat. Indū enīz
 ibi viā aui. de enti^r cālī^r z ordie seu pōitate finis. z sūt d
 alycāis p^rptis ad ipm. z iter se. vbi cū dīc. s; dū^r ē vtruz
 magis sic. vl e^r. s; ē dīctu. vtrū magis depēdet mā a foz^r:
 qz forma a mā. z nō soluit. pōt ibi dīci pbabilr q sim^r loq^r
 do magis depēdet mā a forma. si q iplicat ipaz ēē sine foz
 ma: nec q nō hēat suū p^rziū ēē ex cām z inte^r. sic foz^r: nec
 ēt q cāet p formā. s; qz ēē toti^r p^rncipali^r ē a foz^r qd ēē cōi
 cat. vtriq; p^r n^r. qre. 9. q. q^r. et i. z. di. i. q. 6. z di. 3. q. 4. z. 5. et
 7. z. z. q. quolibet. z in sili i theozematib^r. z. i. z. d. 4. q. z. cō
 parādo q^r tūatē ad q^r tūatē: s; ex a^r pte possz pōderari pōi
 tas nāe mā in rōne receptiui. z an aliq^r ēē cōicat foz^r vel
 ē^r ime^r loq^rdo z directe z an sit dīfficiūis imagiari mās
 ēē sine forma qz ecōtra. de quo vide in. z. di. i. z. alibi pla
 ad h^r notabis. vt. 8. di. p^rmi. q. i. z. i. di. terty. q. i. que oia caste
 masticabit subtilis lector.

¶ Cōse^r ifra ibi. Arguē^r sic. finis ē ei^r dē spēi zē. v^l qz illuc.
 ¶ Relīnq^rdo g^r viam p^rdictā zē. p^rnt facill^r solui ille istantie
 vt pz dīscurredo sūstī^r qd ē p^rmisit q relīnq^r lectoz. s; n^r
 a^r ar^r i. soluā^r si qz voluerit tene^r i^r fin^m mo^r dōi in i^r pte
 ¶ Examīa dīligēter totā lraz: qz satis ¶ Relīnq^rdo g^r zē.
 subtilis z obfcura ē aliq^r ad p^r p^r iuenies. 3. z. 4. q. plo. z. i.
 di. i. 4. 9. di. 4. q. 8. z. 4. 8. ei^r dē. q. z. in f^racīso de mar
 chia: de Mayronis: vt scis.

in eode pas in quodam .q. eadez peme. et mmmmm

C Deinde rñdēdo ad. q. ponit p op. Aui. z ēt Tho. z Alberti
z alioz ātiqoz h z alibi. z nō ipugnat Aui. facit tñ im
pugnari. z ex dictis ppyz z alienis possz sustinēdo famo
saz hz. dñs dñs. nllibi tñ pbatā. lz diuersi diuersimode po
nūt ei sufficiētiā ipugnat alios modos dñi q ad vtrāq. q.
z solut eoz motia: vt pz lfra. z dñr po op. ppiā sustinēdo
ptē affirmatiuā vtriusq. q. vbi cūcta ei oca pōderabis.

C Aduerte q i aliqb' originalib' assignat ēt vñ addi: i lfra.
nō q varie sē vie dñsue zc. vsqz illuc. Lōcedo g dñs dñs zc.
ē tñ bñ ad ppo. z ad mētē doctoris. qre legatur.

C Nō q aliq rōnes doc. ad oñdēduz dis^m pñi. pcedūt ex
cōiter cōcessis. z ad hoiem. z specialr illa rō q pbat actōes
z passionē distigui a reſone. vbi dñr q ipote ē reſonē eē fū
dantū reſonis zc. z q se de rñonib' z modi. z fūda^o eozū:
nā alibi o^m vtriusqz sentit. vt i p. di. 9. z i. z. di. i. q. 5. z i. 4. d.
6. z i. z. q. 3. z i. 6. z i. 4. di. 13. z alibi sepe.

C Aduerte ēt qñt inre^m h diffictionē reales vñ cēntiale ppe
vz. an extēsiue. z pōdera oca sua in qñl^o. q. 13. z in. 4. di. 13.
z auctozes formalitātū pñle. z maxie pētz. Tho. z Grā
ciscū: vt caue noialium a nugis. z realistarū in extremo a
grossitie sed tene me^m cū formalistis.

C Assignat ab aliqb' ex solūēdo ar^o pñcipalia. pñe. q. illa
lfra. Cōtra pa^m vñuoca zc. vsqz ibi. Ad aliō de qñti^o. lz satis
subtilis z bōa ē. vbi aduerte ad finē obiectionē quā nō sol
uit si recte ponit pñā facit euadi pōt.

C Infra solūēdo ar^o pñcipalia. z. q. ibi. rñ vñ rñō tota consi
stit i h zc. vsqz ibi iclusue. z si nō ueniat sic pōt zc. pōitur

C Ibi dēz ifra assignat illa lfra addi^o qñt i cū. Cē ab aliqb'.
pit sic. Sz vltra quō se q actōis nō est actio zc. vsqz ibi. de
passiōe pz idēz zc. sed notabilis lfra.

C Itē ad finē. q. ibi. Sz q actio nō sit in agēte. vsqz ibi. Ad
ad cū dñr q gñā zc. pōitur addi^o. z legi uenietē dñz an illaz
solonē pcedētē ibi. Ad illud d qñ q nō ē idē zc. cū alyz ar
gumētis z rñsiōib' d actōe. lfra notabilē z subtilis. z cōiter
locat ad finē fere. q. Examiabis oēs solones ad pñcipalis
haz. duaz. q. z hō fūda^o alibi z in logicalib' z modozū si
gnificādi tractatu. z sup snias applicabis z difficultates ci
uīlosas hinc ide surgentes declabis. qz copiosa z subtil mā

Sequitur q. 7. d ppo^m accitū tñ nūero. haz. q.
dñtū in codē subo. tñ hñte p^m. q notabi

lis z magne altercatōis iter doc. hñ. vbi p post o^m pñt qd
dā. ē. ibi. dñ q sup^o ocm ē zc. vsqz ibi. dñ q nō ē pole zc.
lfra tñ valde nōbil. iō pōderari dñz. z bñ hz legi cū ar^o. z pñ
cipali: z ei solone: z qz ibi qñt pñectie ptes z pñes. aduer
te q lz ātiq. v3. alacen quē pñeuit doc. nñ cōiter allegare.
z aly pñes pñectiūā scripserāt. vltio tñ mirabili reſolone
z idñstria ille exim^o theol. z pñs Sñ Joā. pecheā āglie^o oz
dis mīoz. quōdā archieps cātuariēsis breui qdaz pñedio
eā tradidit i tres ptes oīso. i qz p^o. 84. in. 2°. 56. z in. 3°. zz.
pñes notauit z exposuit: vt lector forte ob penuriā origi
nalis i declatiōe h loci nō pturbet h breuiter notabo ea q
ad ppo^m faciūt. 3. z. 2°. pñs ē talis. reſlexiōes solas a regu
larib' supficiēbus factas oculo sentiri. dico supficiēs regu
lares illas q sunt dñpōnis yniformis in oib' pñib' suis. v3.
planas dcauas: cōueyas. z hñ. irregulares qñt supficiēs
cōpoz alpoz in qñ radi^o vñ lux cadēs dñspñg z dñstrabif:
ne regulariter oñri sup oculū possit. 6°. pñs dñs pñs 2°. tal
est. Angulos icidētie z reſlexiōis eqles eē radiūqz icidētie
z reſlexū i cadē supficie eē cū linea erigibili a pñcto reſie
pñōis. dñ āgulus icidētie qñ cōstituit radi^o cadēs sup specu
lū cūz supficie speculū vñ ex vna pte vñ ex alia cū linea ima
ginabilr erigibili a pñcto reſlexiōis. Anglus autē reſlexio
nis ē quē cū cū dñs cōstituit radi^o reſlex^o. Eqlitas āgulozū
expmēdo colligit: z rōne pbat ibidē. 6°. pñs dñs pñs 2°. tal
lis in oī supficie reſlexiōis. 4. pñpue pñs dñs dñs: qñ ē il
lā ē minie videri. bi. 4. pñcti sūt cētrū vñs. pñct^o apphen

sus. termin^o axis. i. pñdicularis oca a cētrū vñs in specu
lū. z pñct^o reſlexiōis. Has tres pñes tāgit doc. hñ. 3. p maio
ri declatiōe hoz oportet rē pñā alia. z in pñectiūā z geome
triā videre videātur pñpue. 14. 15. z 16. pñes pñe pñs per
pñectiue z pñes alie illi^o cōdē: qō oīa lōgū ēt h īserere. pñcē
dñlges lector mltā addēdo si motiua illa solūere voluer
qz. 13. di. z. h idē sentit: qz h tāgit d illa spē ruboris. dic pñr
bñ īuestigando vt ibi z alibi hñ. idē. n. pōt ēē spēs nōbm.

C Cōsequēter pōitur op. Tho. z Ben. qre Tho. i. q. de vira
te. z i. 3. pte. q. 35. z hñ. 5. z alibi. z Benr. qñ. 4. q. 3. z alibi z
alios seqēs. pñe negatiua. q. tenētes z soluentes ar^o pñci
palia quā op. ipugnat copiose. vbi aduerte q notat vñum
paz ex rōne. z. 3. pñ mo^m alioz ad pñ pñcipale. ibi. Est eniz
dare zc. vsqz ibi. Itē qcd dicat zc. Et aliō ifra. ibi. Ad pñ
rñō zc. vsqz illuc. Añr dñr q due spēs zc. lfra tñ vbiqz bona.

C Infra ēt ibi. Cōtra g foz^o nālis anibilat zc. vsqz ibi. g foz^o
q eadē sit z nō sit zc. assignat ex lz satis bñ ad ppo^m vt p3.

C Inferi^o m qdā rñsiōe de reſonib' allegat qdā auctor an
tiq^o z varie notat qdā scbirerū mod: qdā alio^o ē. n. anglicū
cognomē. z vñ fuisse noialū opionis: lz dñ noib' n ē vis zc.

C Deteriatio doc. ē satis clara in. q. vbi pñes pñes possent
elici. vt an. an. fē. lz paucis mltā pñchēdit suo more doc.
vbi notat qdā paz ex. ibi. hñ glō zc. vsqz ibi. Si at hēat zc.
z ifra. ibi. Si actio dicat respectū agētis ad passūz zc. vsqz
illuc. h solonē. q. zc. assignat ex ab aliqb'. totū tñ notabile.
To^o etiā sequēs vsqz ad finē. q. vocatur additio vel ex ab
aliqb'. lz qz singulare z subtile legat totū.

C Illō qd ifra tāgit allegādo di. 13. z. nō obstat his q a pñci
pio notauit: qz vñ alios allegat: vñ lfra additio ē postqz scri
psit z^m h additio: 3. pñ magis sapit. filr dñs dñ: qd ifra tā
git dñ. i. 7. q. 4. vt qdā libū hñt. qre i Uua. z Tho. z alex.
i p de chari^o: vñ vt aly libū hñt. 7. 7. q. 4. z pōt referri sum.
ma Den. z Alex. studuit. n. maxie i iun^o i sumā z qñ ben.
in Uua. z Alex. iō allegatōes theo^m in hac me^m maxie hñt
referri ad illos. i. pñ tñ an^o z reportatiōnū h tetigit ipe. vi
deātur calculator z aly de itētiōe formaz. z ea q ifra li. 8.
h3. pñs q h vltio tāgit i. q. z pōderari dñer oīa vba ad vñ
guē. oīa nāqz difficilia in aciē speculatiōis certamū vbiqz pñ.
Sequitur q. 8. de vñtate dñsōnis pñis. t.c. (pñt.
i. 6. q. satis clara ē. vbi nlla correctio nōbil
in lfra occurrit. dñeriatio vñ doctoris asseritiua z lucida exi
stit. pñ aplioz at mē dñsūsiōne videātur ea q in postpñda
mētis ad ppo^m h3. z ibi delirāmētā quozūdā. z max^o Uua.
Burlei ex terminētū. d gradib' ēt z modis pñis: z diuer
sitate ordinū qñt in doctria h^o. z Grā. de May. i pleriqz
locis vt alias sepe notauit. z thomistaz ipudica obstinatio
ordinē asserentiū alicubi. vbi pñitātē negāt penit^o impu
gnetur. z alia pñā q lector addat.

Sequitur q. 9. de rōne qñtatiōis qñtatiua. t. c. 18. in
q recitat p duas op. ātiqū d rōne qñtita
tis. pñ q ē rō mēſure. z q dñsibilitas. Quere alber. z Alex.
z alios h. z in pñdicamētis. z Tho. maxie in p. di. 17. z 19. sed
vtrāqz ipugnat. z vltio pñt mo^m dñi suū. vbi tota snia ei^o ē
satis clara. Rō. n. cēntial qñtatiōis: nō qdē diffinitiuā: qz il
lā nō h3: 3. pcept^o ei^o qñtatiū^o maxie circūlog pōt p ei^o pas
sionē pñā cui^o ē dñsibilitas. z sic loqz pñs h. assignādo ta
lē qñ ei^o rōnē. vt. z. di. z. q. 9. z 13. di. cū dñs. q. 4. h3. ille. affi
gnat aut i ipugnatōe. z op. vñū paz ex. ibi. Itē dñi nō stat zc. z aliō ifra. ibi. Diffi
bilitatē sequūt finitū z finitū zc. vsqz ibi. Ad pñ ar^o zc. lz
tota lfra nōbil ē. iō legat. z pñā addātū bñ pon^o.

C Possz adduci h discordia i dictis h^o. nā i pñdicamētis. c.
dñ qñt^o tenet illā op. de dñsi^o quā h ipugnat. imo q illa sit
va. z in pñ mō qñtū ē dñsibile. z qñtitas est dñsibilitas. videt
ur illa asserere. hic aut oppositūz sentit. Ad qō facilius dicat
q loqutur ibi famose. h autēz ex itētiōe. cōsiderare enim

rōnes reales. id. genex nō ptinet ad logicū nisi per accūs. ad metaphycū aut per se. vñ ad hoc vt intentio gñalissimi quā per se cōsiderat logicus applicet q̄ritati sufficit q̄ dicat aliquē vñ cōceptū. et q̄ habeat aliquā vñ rōnē ouerribilē sine q̄ditationē exp̄ssā sine implicatā circūlocutā p̄ de notatiōē seu q̄litationē rōnē. metaphyc⁹ q̄z intini⁹ speculatio repit illd̄ passiōale qd̄ logic⁹ pōtēntiale. q̄re nō cōtrouersia nisi male itelligitib⁹ et obtusis cerebris.

C Deinde solūdo argumēta p̄ncipalia assignat vñ parū extra ibi. Cōtra quātitas ē dissibilis rē. vsq; ibi. Tūc dico rē. Et aliud ifra. ibi. q̄z sunt diuersi nūeri rē. vsq; illuc. Cōtra tūc videns rē. vel vsq; ibi. Ad auctoritates rē. s; ē optima lra et vade notāda. et totum sequens in hac qōne. ideo masticetur minutim.

C Cōsequēter ifra. ibi. Nūqd̄ tāta est vnitas rē. vsq; illuc. Cōtra ad huc stat ar⁹ rē. assignat extra. vbi pōdera plā motiua que tāgit. et dic p̄r. si legere volueris. facis enīz facili solūtur oīa bñ cōsiderādo. q̄z lra nō vñ multuz necia nec depēdēs supra li. 4. q. z. plura tāgit que sunt hic ad p̄posi.

C Aduerte singularissime ad ea q̄ tāgit de nūe. Cum rēz ris z vnitate z dissibilitate cōtinui z minio nālī. z cōsidera bñ solones illi replicē. ibi. Cōtra cui⁹ est potētia rē. vel an velit q̄ cōcludat. et tūc alio mō respōdeat ad ar⁹ p̄ncipale posset enī dici q̄ dissibilitas nō dicit potētiā. s; aptitudinē vel recurre ad ea q̄ bz. in. z. di. z. q. 9. et posset negari illa p̄positio didi repugnat rē. et ad p̄batiōē dicat p̄r illa etiāz p̄pō. cui⁹ est potētia rē. exponat vt alibi plerūq; bz. distingue etiā de subō denotiōis. et formatiōis seu ibefiōis. vt in p̄dicabilib⁹. q. finali. vide etiā in postp̄dicamētis. et alibi plerūq; specialr p̄mo repositationum. di. z. 4.

C Opiones etiā q̄z tāgit de minimo. quere in. z. vbi supra. et sup p. z. 6. z. 8. physicoz. et p̄ de generatiōe. vbi aduerte q̄ ab illo loco. Item si est dare minimū rē. vsq; ibi. Ad aliud q̄ locus rē. assignatur extra in aliquibus originalib⁹. sed totum lege. quia fapit.

C Aduerte q̄ magna variatio est in originalib⁹ ibidē de nomine cuiusdā auctoris quē iducit. nā aliq̄ anfel. aliq̄ arcelli num habet. sed recte arcellin⁹ notat. et est cognomē anglicus. et ar p̄s sopbi⁹ seu calculator. quē etiā in theorematib⁹ iducit ne forte eēt ille alciun⁹. d̄ q̄ in. z. di. iz. fit mētio.

C Infra etiā nota quotatōē ex tabulis physicoz. quas vt credo scripsit iste. et qōnes seu p̄nes in phycis ad q̄s sepius recurrit in hac metaphysica et theozematib⁹ que raro habentur. quas tamen cum tempore dei auxilio conabimur in publicum conferre.

C De sufficiētia vō et nūero sp̄ez q̄titi⁹ et qualitatis et alioruz generū videat apud atiquos et modernos h̄ et sup p̄di camēta. et plā alia subtilia q̄ nō h̄uerēda decreui.

C In aliquibus originalibus habet extra in margine huius q. vbi fit sermo de numero h̄ lra. q̄ numerus nihil est. vt q̄z nō maior vnitas eius q̄z numeratozū. que nō est nisi aggregatiōe. Item si esset posset separari sicut quātitas continua separat. Itē ifinitas rerum. Itē ex substātys non fit non substātia nec ex vnitatib⁹. ergo que sunt sube. nec pari rōne ex illis que sunt qualitates fiet quātitas. nec etiā ex vnitatibus cōtinuorum. quia forme vnius sp̄i non sequuntur p̄ncipia materialia alteri. Cōtra nūerus ē per se sensibile. z. de aīa. Itē subim sciētie realis. vt arithmetice Itē fundamentū rēsonis realis in p̄mo modo ad aliquid. Itē Aug. q̄z senari⁹ est nūerus p̄fect⁹ rē. Et q̄ in loco suo nō iferuntur. sed verba. hic ea notāda et rēctēda atq; declarāda lector habebit. nam vt p̄us notauī de diffōnis cognitione est numerus. vt p̄s.

Sequitur q. io. de p̄paratione motus ad tempus i. eē quātus. t. c. is. que satis clara est quātum ad finem p̄ncipalez pro cui⁹ maiori ampliatiōe que

ratur expōsitores et questioniste. 4. physicoz. z. iste in. 4. di. 4. 8. q. z. Ea vero que tangit icidentalr de vnitatem tempōis et cui atq; identitate z varietate eorum. et vtriusque nunc vbi tangit plures modos dōi. vide copiose in. z. di. z. parte p̄ma in. 4. p̄mis. q. vbi subtilissime cuncta habz. h̄ vero breuib⁹ et notanter valde pertrāst. q̄re alios theologos in eadē di. et Den. vbiq;.

C Ubi aduerte allegatiōes eius in Vuaronē qui p̄ceptor erat ab opido Vuarā in anglia sic nūcupatus. vnde p̄s veritas p̄suppositi p̄ncipalis supra q. v3. has. q. p̄us q̄ super sentētiās scripsit. alr ad dicta sua ibi recursum habuisset. q̄re ochā et sequaces. nō vt imiteris. s; potius vt fugias. plura alia adde. q̄z h̄ valde difficilia licz quotidiana mor⁹. v3. et tēpus. de q̄bus recte nō gustabit asinus. multo min⁹ cui et eternitatis archana.

Sequitur q. ii. de entitate z cōditionib⁹ rēsonis. t. c. 20. in q̄ est sermo difficilis de oīo difficili. relatione. nā minime enti⁹ teste Aueroz. ii. metaphysice. omē. i9. et per p̄ns cognō. vt p̄s. z. metaphy. mēto 4. p̄ breuib⁹ vt rīdēre ad questū. s; licz subtilr z singularissime. tamē poti⁹ sequēdo dicta Simplicy z Denr. q̄z p̄ p̄ia. vt in sequētib⁹ p̄s. videat Denr. quolibeto. 5. q. 6. et 7. et quibeto. 7. q. i. et quibeto. 9. q. 3. et ochāz quolibeto. 6. diffu. se. et alibi sepe et alios vt nosli. quere.

C Cōsequēter p̄cedit lōgo digressu p̄pō. cōclusiones et correlaria in hac mā vltra fere humanū ingenius inuestigādo entitatē cōditiōes modos et p̄prietates rēsonū z relatiuorum nisi in originalibus antiqs solent assignari cōclusiones ordinate numerādo vel 30. vel plures vel pauciores. et q̄z varie quotatiōes in originalibus inueniēbātur. omīsim⁹ eas ad iudi⁹ lectoris suo mō cōputādas. aliq̄ icipiūt p̄mā cōclusionē ibi. Rēlo cōparatio rē. aliq̄ parū post ibi. Rēlo aliq̄ est res nature rē. q̄ lector distinguere h̄z. ibi etiā p̄ totū loquitur narrative. vt ifra p̄fitetur. sed lector eligat eligenda. et omittat que ad rē nō faciūt bñ examinādo fūdamēta huius alibi. nam vt a p̄ncipio notauī vniuersali idagine hic plerūq; incedit.

C Infra. ibi. Cōtra passio necessario est rē. possz dici extra. vsq; ibi. Itē scie mathematica rē. sed posito q̄ sit de lra. factr dicitur recurrēdo ad aptitudinē et actūz. nō enīz dicit p̄s q̄ equalē. sed q̄ fm ip̄saz dici egle est p̄pūm q̄ritatis z s̄lfr de s̄lfr respectu qualitatis. Aliq̄ etiā assignat totaz il. lam lram ibi. Hāc qōnē circa hāc cōclusionēz rē. vsq; ibi. Rēlo aliq̄ ē res rōnis et rē. sed satis notabilis ē et sequens et subtilis. iō legat. Ubi aduerte ad illā r̄fisionē ifra. R̄fio ēs vñ qd̄ ē in p̄pōne rē. q̄ lra possz dici rē. sed q̄ optia z subtilis. et ar⁹ appēter enadēs ipugnet cōsequēter. vt ifra in. 6. habz. Nā licz ad ens vñ reale reducātur entia rōnis. nō tamē sub ipso cōtinētur. vt partes subiectiue. sic rēlo cōtinētur. ideo rē. plura alia ibi adde curioso.

C Cōsequēter ifra. ibi. Nota circa scdām cōclusionē rē. vsq; illuc. Rēlo nō videt vnius rōnis rē. assignat extra. sed singularis speculatio est de cātiōe entitate z fūdatiōe relatiōis rōnis et multiplicitate ei⁹. vide in logicalib⁹ h̄z. et ifra. 7. hui⁹. q. de vniuersali z singulari. z in quibeto. q. 13.

C Deinde ponit quāndā obiectiōne quā nō soluit ibi. Cōtra ita illa rōnis videtur habitudo rē. Ad quā dici pōt q̄z habitudo equoce cōuenit vtriq; q̄z vñ ex natura rei. et simpliciter est tale. aliud scdm qd̄ et per pōnē collatiuaz. vide hūc in predicamentis. cap. de relatione. et i9. atq; 29. disti. p̄mi. et alibi sepe.

C Parū post ponit duas alias quas nō soluit. ibi. Cōtra relatio ad subm non vñ aliud in albedie rē. et i3 oīa talia posent assignari additiōes vel extra. tamen q̄z currūt subtilr omnia sunt pon⁹ et solūda si sunt obones vel ipugnāda si respōsiōes. Ad p̄mū neget q̄ assumit ibi. p̄us enī nature

salte est aliqd album q̄ surgat reſo iberetie in albedine: de diuerſis et̄ dñr z diuerſis ſunt. ¶ Ad aliud d̄ ſex pñci- p̄s oñm q̄ ſunt reſpectu extrinſec⁹ aduenientes: z nō rela- tiones pp̄ie vel ſalte appropriatē: vt h̄ loquitur doct.

¶ Silr parū poſt ibi. Contra in deo zc. vbi obi. q̄ in dñis ſunt reſolones: nō tñ in ſubſo alio a fundamēto: nec codēz. ſi miſr. pp̄ia paſſio que ipor̄at reſolē vel eſt reſo: nō vñ eē in ſubſo: qz tūc eēt poſterior. z p̄cōſequēs nō idē: ſz ſepara- bilis. Ad p̄mū dicat q̄ in dñis puenit iſormatio z acci⁹ z ſubiectio ppter iſinitatē z ſimplicitatē diuinam. ¶ Ad aliud cōcedo q̄ eſt poſterior paſſio ſubiecto: non tamē p̄- p̄ie receptio nec informatio. ſed tranſumptiue z ſamofe. vide. s. di. p. z p̄ma di. z. alr tamen ibi q̄ in dñis vt noſti.

¶ Ulteri⁹ aduerte diligēter qualr paucis plura amplecti- tur. ibi. Reſo realis nō ē eadē reſ zc. z vide copioſe. i. diſ. z. q. 4. z. 5. z alibi.

¶ Nota q̄ in q̄būdā antiqs originalibus in margie h̄ ha- bent h̄ vba. Reſo aut eſt reſ vā: aut tñ rōnis. ſi reſ vera: aut eadē fundamēto aut alia a fundamēto: ſi alia a funda- mēto: aut coeua fundamēto. aut nō coeua fundamēto ſz ſyr̄uod. A. p̄z ex p̄ma p̄ne. z ita b. faluſ. c. i. probat ex. s. z ita et̄ pōt improbari. d. z ita relinquitur. e. g. mutatio z cō- poſitio. Rūſio. ſicut reſpectu terminat mutatiōem ſic cōpo- nit. Itē iſinite reſ. q̄re ar. m. z rūſiōem iſeri⁹. 3. q. z q̄ nō po- nūt ſupra ſuo loco. iō hic oia notabis.

¶ Ulteri⁹ aduerte iſra ibi. Contra. dei ad creaturas q̄ in originalib⁹ habet ibi quotatio vario mō. vnde ſic a p̄nci- pio notauit recurrat ſemp ad antiquos in mā theo. clārū enī eſt vbi habetur illa in opere ſuo. q. 30. di. p. ex itentioe: z alibi ſepe incidentat ſr. remittit ergo ſe hic ad Thomam z Denr. z Alexan. z Uua. quere vt noſti: ſūmas z alia ſcripta eorū. ſimilr itellige de alijs quotatiōibus parū poſt nota- tis. vnde iſra habz. 9. q. i. itellige de quo. Denr. 9. ſi quoli- beto. q. i. ſed oia talia omitti poſſunt facillr: qz veritas iſre h̄r ſine eis. ¶ Ubi etiā dicit parū iſra. q̄re zc. pōt referri ad ſequētia in li. ſuo p̄putādo colūnas eius. qz q̄ ſequente de hoc habet. vel aliorū librorū.

¶ Obiectio parū iſra quā nō ſoluit ibi. Cōtra reſo q̄nqz zc. facillr ſoluit: nec multum repugnat bene itelligendo.

¶ Cōſequēter aduerte ad obiectiōes poſt illā cōcluſionē limitatū iſperfectū mutabile zc. qualr currūt: an velit eas cōcludere: vel qualr ſolui poſſent ſuſtinēdo illud qd i- pugnat: z benitatis gra pertractare ſingula h̄ omitto. vi- de cūcta di. 30. p̄. egregie. i. 9. z. 29. z. 31. p. z maxime in Gran- diſco: quere plura ad h̄. hic enī fundamēta omnia tergit: ſed alibi declarauit.

¶ In ſra. ibi. relatio nō eſt quo agens agit zc. ponit. 4. con- cluſiōes ſimilr: z valde notanter pertractat vbi ab illo lo- co. pro. 4. cōcluſione zc. vſqz illuc. Omnia hec mēbra zc. aſſignat extra in aliqb⁹ originalib⁹. vbi aduerte q̄ poſt illa verba. de p̄mo z ſcdo nota ante q̄ addantur illa. de 3. p̄batur zc. habet ſpaciū vacuum in aliqb⁹ originalib⁹: qz vi detur ibi iſra deficere: ſed ſatis completa eſt: naz ibi 3. tangit cū dicit parū ante. de iſtis reſonibus tertij modi zc. v3. eſſe mutuas eē per ſe z eſſe rōnis. duo p̄ma ſatis no- ta. 3. vero probat. ſi autem ibi addere volueris aliqd. con- ſidera plura que addi poſſent.

¶ Notat valde ea que ſequūt̄ de fundamēto z reſonibus z. modi. z op̄iones: z quere in. 4. di. 3. copioſe: z in quolibet. q. i. z in p̄mo reportatiōn. di. 27. z. i. di. z. q. 5. z alibi ſe- pe in doctrina eius. pro ampliori declaratione dictorū. vi- de Albertum z Thomā. hic z alibi: vt noſti. z imitare ſem-

¶ In originalibus habet quedam remiſſio. Per aglam. ſeu allegatio iſra ibi. quia forte materia magis dicitur ma- teria compoſiti q̄ forme. z ponitur. 2. z ſequitur ſecūda cōcluſiōe de forma: z debz itelligi per. 2. theozematum

qz ibi habet q̄ dicit: ſz poſſet loco. t. poni ſupra ſi p̄us theo- remata ſcripſit: dñm aut eſt qd horū p̄us ſcripſerit an theo- remata an certe bas. q. qz ibi etiā remittit ſe ad. q. iſtas: ſz ſi volueris tenere q̄ bas. p̄mo dic q̄ h̄ iſra erat additio q̄- tum ad hec verba. Si vñ ecōtra: qz illa videntur alphabe- tū qdā metaphyſicale. dic p̄ter. p̄mū tamē ſatis p̄babi- le eſt ppter plura que nō opz hic addere: ſed iſra in. 9. q. ii. ad finē. videt̄ alia pars verior. ſolebat. n. doct. nūc addere nūc depōere: nūc limitare ſua dca aſqz ad man⁹ alioz tra- derent. iō de p̄us ſcriptis poſteriorib⁹? z ecōtra aliqua iun- gebant: non vt hui⁹ tēporis ſcriptores feſtinātes agere ſo- lēt qui ſuos anteros impreſſioni citius q̄ correctōi ſuby- ciunt. vt iſra ſepe facit. nā. q. li. ſequentiū allegat in p̄cedēti- bus: forte tamē non tenuit ordinē ſcribēdi ztinuū in oib⁹ nec ordine text⁹ ſcripſit.

¶ Cōſequenter ſoluēdo p̄mū dubiū de numero. i. z. aduer- te ad illud. quere naz vbi ſupra in p̄mo. di. vi3. 30. tāgīf h̄. z vbi quotant̄ aly ibidez. iſra et̄. q. ſeq̄nte ſatis copioſe ha- betur de hoc z in theozematib⁹. Denr. vbiqz p̄ſupponit: qz tempore ſuo ſumofus erat.

¶ Soluēdo etiā. z. di. m. ponitur quoddā c̄tra lōgūz in ali- quibus originalibus: qd ſic icipit. Cōtra fieri in facto eē zc. vſqz ibi. Ad tertij dicēdum zc. z qz nō videbat̄ iſra multū vtilis omiſim⁹ eā p̄ter p̄mā obiectiōes tñ: quā etiā omit- te. vel dic cōſequenter. raro enim ponitur: ſed ſubtilis argu- mentatio eſt. z nihil omittere decreui ex tantū iſgeny diſcur- ſu: licz videāt̄ verba alioz quare hic totūz notabo: ſeq̄ iſra ſic. Itē ens in actu: z ens in potētia nō imēdiatē vidēt̄ ens. qz ſm expoſitiōem iſtā: ſz ē in facto eē ſub nent⁹ mem- bzo coequali. Cōtra dñm ad c. cum potētia z actus ſufficiē- ter diuidāt̄ ens cuiuslibz p̄dicato ſm genus z ſpēs corrūdet. pp̄ia potētia z p̄p̄ius act⁹. ſi p̄p̄ius actus eſt fieri per te. iſr reſo fundata in receptiōe h̄z terminū fieri: in quo etiā fundabatur alia reſo ad ſcñ eſſe reſonis p̄me. ſi in altera reſo opz habere potētiā. illa autēz per ſe ad p̄p̄ius fieri terminabit. z in i⁹ reſo ad ſcñ eſſe ſcde. z ſic in iſinituz. er- go zc. Cōtra dñm ad. d. ſi paſſio ſit actus. p̄ductio: receptio z mot⁹ cū p̄us naturalr recipiatur q̄ actus eius: ſegut qz reſo fundata in illa: vt receptio ſit p̄or reſone fundata in ipſa: vt actus. ſilr ſicut ipſe inſtas p̄ior eſt productio. ergo zc. ¶ Rūſio vey eſt: ſed p̄or eſt p̄ductio forme q̄ ſua rece- ptio. Cōtra reſo quā ponis in paſſione. i. ad totū cōpoſitū vt per ſe terminū que non p̄cedit reſo. receptio aut for- me ipm p̄cedit. ergo z reſo fundata in paſſiōe: vt receptio ad receptū p̄cedit reſolē p̄ductiōis: vt tu ponis ipaz ad p̄- ductū. Cōtra ad additū ibi. ſi p̄ductū in q̄tū tale alia z alia rōne dicat̄ ad ac. z pa. quō ḡidē bis nō dñr. Contra dñm ad. s. ſi volit⁹ nō ſit p̄ ſe pa⁹ ſz receptio volitiōis. ḡ receptio vo- litiōis p̄ terminat reſolē potētie non ipſa volitio. Itē ſi vo- litio nō ſit ipſa receptio nec actiua p̄ductio: ſz for⁹ p̄ducta ſic volitio. ſic. n. volit⁹ nō ē p̄ductiua altr⁹. ita nec albedo vñ q̄ritas. z ſic albedo z q̄ritas regut̄ actionē z paſſionē p̄ ſe termin⁹ ſic forme p̄ducti. ita z volitio. h̄ etiā vidēt̄ p̄ dñm ad. 9. ¶ Ad p̄mū q̄ fieri volitiōis q̄ eſt q̄litas iſoz- mās: z eſt receptio illius q̄litas: z p̄ductio z pa⁹ in q̄ fun- datur reſo p̄ductiōis ad p̄ductū. iō nec mō pōt volit⁹ q̄ eſt q̄litas p̄ducta p̄ducere ipſaz p̄ductionē paſſiūz: ſicut nō actiua eſt ḡ p̄ductio ſue receptio paſſiua imēdiat⁹ effect⁹ actiōis q̄ eſt elitio nō q̄ ē q̄litas elicita. ¶ Per h̄ p̄z ad 3. q̄ idē nō p̄cedit ſe: ſz elitio actio p̄cedit vtrūqz. Aliqz forte diceret dñr q̄ ſicut paſſio de ḡne paſſiōis nō eſt ſine termi- no: ſilr nec actio ſibi corrūdēs: ſz vtrāqz ſūdat illas. 3. reſo- nes: volitio tamē q̄ nō eſt per ſe paſſio: ſed pro tanto qz lit- cepta in alio nō habz terminū vltioriē. Tota ergo litte- ra omnino eſt extra. z tāgīt ſolones. z. 3. 4. z. 8. dubiozum vnde per c. intelligit. 3. z per. d. 4. zc. ſic ſibi mos eſt in his

metaphysicallib⁹ et theozematibus et alibi. et an sit ista propria vel alterius diu⁹ est: sed propriam esse probabiliter apparet: satis tamen fracta et impertinens.

Ex his patet ad illam obiectionem quam non soluit contra solutionem. 4. dubij. Similiter ad duas alias contra solutionem. 8. dubij quas non soluit: sed omnia examinabis.

Deinde cum dicit. Ad. 7. quere vide valde signanter ad ad h. in primo. di. 30. q. 2. soluendo argumenta principalia: que in Una. et alius antiquis ibidem. idem.

Similiter parum infra cum dicit. Ad. 9. quere. et querit seu querit quare. vide ad hoc infra in. 9. li. 2. in. 4. di. 13. et in quo¹⁰. q. 13. et in primo reportatum. di. 27. et in primo. di. 3. q. vltima. nam equiuocum est hoc nomen actio. et similiter hoc nomen passio. non ergo impugnat dicta: sed querit quare. et ex illis locis declarata que. plura alia notabit diligens lector hic: quia magis valde copiosa et ardua: nimirum ergo si ut plurimum probabiliter per hoc. hic doc. sed quod in arduis certior aquila: quere antiquos h. et alibi. et modernos etiam vult supra.

Sequitur q. 12. de continentia assignationis. 3. modorum relationis. t. c. 20. que satis clara est et correcta et notabilis. vbi primo in generali proponit veritatem quesiti. deinde in speciali discurrendo per singulos modos relationum vbi possent formari. 4. q. vlt. 4. art. vt An. an. facit. Quere Thob. et alber. et alios hic. et huc maxime in quo¹⁰. q. 6. et i. p. di. 19. 29. et 31. et in. 4. di. 6. et 12. et 13. ad plura que hic tangit. maxime de fundamentis horum modorum. et vult coruere. et 27. di. pmi. vide Thomam in. 4. di. 12. arti. i. q. 2. vide etiam Una. ibi. et alibi maxime propter op. tacitas hic: et instantias hinc inde notabis.

Sequitur q. 13. de officia tertij modi relationum a 2. t. c. 20. que breuius et clara est: sed instantias ex dictis prius tange. et alibi vbi supra. et quere Thomam et alios hic pro opione quas tangit: et impugnat. vide vbiq. Alex. de Alex. et Alber. Paulum vero Cenerum minime nisi gratia mea.

Sequitur q. 14. et vltima huius. 5. de habitudine vniuersi ad plura. et politate eius. t. c. 20. que etiam satis clara et correcta est. et in ista doc. determinata et notabilis: quam etiam habet in predicamentis. c. de ad aliquid. q. finali. vide. 13. q. quolibet. arti. 2. singularissime motui aliorum ibi. et instantias hinc inde adducat lector. de angustis igitur respectibus huius genti ad arduas contemplationes. 6. festinat.

Intra q. 6. lib. de tribus in dissensione speculationis ad duas op. quas adducit de distinctione et identitate sciens: quere Thomam hic. et i. 2. q. 54. et Ven. quolibet. 9. q. 4. et Alber. et Joannem Zandonum. et antiquiores: vt Alpharabius et gondifal. de dissensione sciens. et Boetius in lib. de trinitate cum exponit: huc vero in plo. vtriusq. pmi. Qualiter etiam burlei super Porphyrio et alios moderniores ibidem copiose et maxime resolutos parisieenses: et quia ambe deficiunt quodammodo a sinceritate veritatis. ideo eas impugnat. et licet quodam nouelli conantur satisfacere argumentis doc. hic et alibi volentes concordare ex intentione discordantes videant ne opera perdidierint. lector autem replicas vbiq. adducat: nam absque ratione efficacia ista nihil dixit.

Consequenter ponit modum vniuersi quantum ad hunc articulum distinguendo de triplici veritate hitus valde subtiliter et membra declarando. 2. distinguendo de speculatiua secundum triplicem determinationem. deinde ad principale ista applicando ridet ad questum vbi ardua speculatione. et singularis doctrina. Et licet alibi: vt puta super. i. q. huius in porphyrio satis resolute col. legi breuius ea que debet attendi ad unitatem habitus exprime. et hanc triplicem unitatem resolute: vt potui tetigi. alijs nihilominus omisis illa breuia de unitate tali hic replica. bo. yoco unitatem specificam obiectiuam sciens: que sumit ab o

complexo vel incompleto in se: et per se considerato. Generici vero propinquum appello que respicit obiectum complexum vel incompleto virtualiter actualiter considerato vel contentum. Generici autem remotum quod que concernit obiectum complexum vel incompleto virtualiter potentialiter vel primum appprehensum. Et huiusmodi specificum et genericum non ex modo entitatis obiecti: sed ex modo considerandi. nam de obiecto in se specifico potest esse scia generica: et de obiecto generalissimo specifica: vnde nunc probabiliter suppono.

Deinde aduerte cuius est illa ratio quam adducit et impugnat in solutione ad ostendendum quod sube separate pertinent ad metaphysici considerationem. quere albertum hic. Thomas huius quodammodo in simili idem hic. comparando ens ad primum ens in ordine ad metaphysicum.

Tange etiam plura circa rationes formales mathematicas et physice subiectiuas in suba corporea an sint diuersae res vel realitates. et consequentes obiectiones et instantias et maxime ex. 12. di. 4. q. 2. contra. 2. op. arguendo. et examina stricte omnia verba doc. in hac positione.

In aliquibus originalibus ante illam litteram intelligendum est ergo ex dictis et ponitur ille obiectiones cum sequentibus quas habes ad finem. quibus. Contra superius negabat et. vsq. ad finem: sed de ordine parum refert. lector: nihilominus eligat ut voluerit et secundum meliorem connectionem.

Hic possunt introduci non nulla ex dictis h. 3. 4. di. 3. de diuisione habituum. et alibi sepe: et ex alijs auctoribus ut alias copiose notauimus. gratia autem hic per fine solutionis explicando.

Intra soluendo. 2. principale. vbi in introductis op. de habituum speculatiuum et practico vel in ordine ad obiectum vel ad finem seu subiectum: non cuncta in plo. in pone god. et impugnatione eius in materia de practico. q. 2. cuius etiam dicta. et Egidij plerumque in his. q. tange. quere g. originalia vtriusq.

Aduerte diligenter ad solutiones principalium valde fertiles in quibus fundamenta propter op. vbiq. necessaria radicaui. et scide. taliter multa utilia adducit. vbi ante solutionem. 6. principalis ibi. h. nota ordinem intellectus nostri et. vide esse extra vult additio: sed ista notabilis vbiq.

Atendendum etiam quod ab illo loco. vltimus est sciendum. quando aliquod genus remotum videtur et. vsq. ad finem. q. doctor in originali cancellauit seu vacat. assignauit loco eius alia. prius tamen habita supra apposuit: sed quia omnia exquirat: licet eorum aliqua iam explicata. id est ea in serui legenda. vbi differet lector cuncta equabit omittendo non necessaria et titula pertractando saltim ille obiones in fine legatur.

Cum dicit in fine obiectionis finalis seu replicae. tude: vt aliqui libri habent: licet in alijs nihil potest nisi obiectiones ipsa tam. potest ibi concedi quod insertur physice loquendo: sed ex diuersa cognitione metaphysica quod non habet: vt physicus efficit per se scis sciens: veri etiam proprietates physicas inuestigabit cum metaphysice obiectum nouit. recurre ad ea que predicta plura alia h. notabis ex plo. vtriusq. pmi. et Francisci.

Sequitur 2. q. de scibilitate entis per accens. t. c. 4. 2. 6. in qua premisis duabus distinctionibus ad questum determinate et notate valde respondet. vbi aduerte quod illa ista ante sciam diu. Sed contra Alex. et. vsq. il luc. Secundo distinguendum et. vt esse vacat vel saltim extra: si volueris soluere motum: recurre ad ea que huius philosophi et expositores. 2. physicoz. et in de bona fortuna.

Regre plura hic ad propositum. 2. 8. et 39. di. pmi. et q. 2. quolibet. et super. 2. physicoz. ut prius: et in antiquis. et super li. elenchorum in isto no. Et super Porphyrio singularissime de multiplici acceptioe accidentis. et alibi ut nostri maxime scotistas parisieenses resolutos hic et vbiq. atque oxonienses nostros ingeniosissimos: desides tamen modernos in quibus: quia forte quod locupletes vult antiquis recte venerates potest alienis quod sit se fide impendit. oiumque acutissimi iudices existunt. Quere

rectia cōsiderationes astrologorū de futuris cōtingenti-
bus 7 euentibus rerū ad ppositum. 7 nota valde decisio-
nē doctōis i hac m̃ā. in qua vt fecit An. An. dūc. q. possent
moueri: sed suo mō breuitate vitur.

Aduerte eleganter ibidē duos modos dōi. Ad p̃mū p̃nci-
pale 7 alias solones p̃ncipaliū. 7 maxime vltimaz. et adde
plura vt scis.

Sequitur 3. q. de exclusiōe etis veri a cōsideratiōe me-
t. c. s. vbi p̃aduerte q̃ illa r̃sio q̃ ponit ad vltimūz p̃ncipa-
le ime. ibi. R̃sio res nō est 7 c. possit assignari extra. 13. bōa
ē. quā ēt imitat ad finē. q. iō pōt legi tāq̃ ar^m euacuās: 7 ea
q̃ dñr ad finē. q. sunt eius cōfirmatiua. vel possit omitti tā-
q̃ superflua. Totum p̃cessus. q. nota valde logice: 7 meta-
physice singulare. vbi p̃mo ponit op̃. Egidij de roma q̃. 10.
4. q. iō. q̃re etiā Den. vt nosti. 7 Thoma. 3. i. pte. s. q. iō. 7 hic
7 p̃mo cōtra Gentiles. 7 in q. de veritate. q. i. 7 alios: 7 hūc
maxime in q. li. de aīa. q. i. 7. 18. 7. 19. 7. 23. di. p̃mi. q. 3. 7 in quo
libeto. q. 4. 7 seq̃ces ei: vt nosti p̃ cōsideratiōe ampliori b̃.

In aliquibus originalib⁹ illa l̃ra ifra. ibi. S3 ad hui⁹ exclu-
siones 7 c. vsq̃ illuc. Exponitur aut ab alijs 7 c. assignat ex-
tra vel additio: vel saltē ab illo loco: sed nūqd ob^m volūta-
tis 7 c. Sed volēdo eam legere. dic p̃r ad dñ⁹ illa ibi mota
vide in p̃logo fentētiarū 7. 2. 23. di. p̃mi. 7. 25. 7. 2. i. quolibe-
to vbi supra. 7. 15. 7. 26. di. 3. 7 in m̃ā de btitudie. 7 alibi.

Cōsequēter ifra ibi. Exponit aut ab alijs 7 c. q̃re Denr. 7
god. vide. 3. di. p̃mi. q. 5. 7. 35. 36. 39. 43. 7. 44. eiusde. ad h̃.
Et nota ip̃gnatiōes notabiles cōtra hūc modū dōi. 7 ifri
ge quozūdā euasiōes friuolas h̃ vt nosti ex fun⁹ hui⁹.

In fra ibi. p̃pter istā rōnē cōcedendū est 7 c. declarab ca-
ste illa verba que sequūtur ibi de clusiōe essentiali entis
in quolibz per se intelligibili: q̃ videtur repugnare p̃ma fa-
cie his q̃ habz. 3. di. p̃mi. q. 3. 7. 25. di. eiusde in reportari ma-
xime: sed tu pōderabis p̃cipue ly per se intelligibili. 7 an itel-
ligibilitas per se cōueniat nisi his q̃bus per se 7 ens. 7 pōt
dici q̃ nō: q̃ de quo in scōdo mō d̃r passio. in p̃mo mō dicē
subm. notabilis valde determinatio est ista hic: nec repu-
gnat dictis alibi si recte exponātur. Ad pauca eniz aspiciē-
tes 7 c. vide ifra in. 9. q. 5.

Aliqui assignāt extra illā parua litterā ifra ibi. Quo mō
etiā obm 7 c. vsq̃ illuc. Dicendū est ad. q. aliter 7 c. sed satis
bene est ad p̃positum.

Deinde in solone p̃ncipali ponūtur in aliquibus originali-
bus quedā verba que nō sunt multū ad rez. ibi. Si tñ hoc
verū videt 7 c. vsq̃ ibi. r̃lo aut est posterior 7 c. 7 sunt extra
7 possunt pertractari alr theologicis: alr physice. 7 imita ad
di que dimittātur lectori curioso. vide p̃mo 7. 3. et h̃ycoz.
vt 7 vbi nosti ad p̃positū. totū q̃ sequit in solone notabis
mensurādo singula vba: 7 quere super p̃mo p̃yer^{ab}. 7 alibi
hūc 7 alios. trāscēdit. n. fere hūanū igeniū in hac inuestiga-
tione: vt attingat veritatē vitatis doctōr.

In aliquibus originalib⁹ immediate ante illā responsionem
Ad 3^m ille est actus obti 7 c. ponit quedā obiectio cōtra p̃-
cedentia que sicicipit. Cōtra q̃ res est vel non est 7 c. et
sequit ibi p̃lixa littera quā: q̃ nō mltū necaria. 7 nō etiā
ad p̃positū multū: sed fracta 7 discordecta. omisi hic 7 alibi
si lectori placuerit. ingrat 7 addat. Nā facile est addere
Cyriacū inuenient in dies eniz vt spero augebitur huius
scripti perscrutatio.

Determinatio doc. resolute habet ad finē. q. q̃tū ad p̃n-
cipale quesitus vbi colligere p̃nes 7 core^m pōt lector 7 re-
sū totū fructū. q. vbi aduerte ad i⁹ verba. hoc dū^m ingrat
7 c. vide optime. q. 13. quolibeti. 7 sup lib. p̃yermenias. 7 alibi
7 maxime in sequacibus hui⁹ modernis.

Ad finē. q. vbi incipit soluere argumēta op̃. in p̃mo articu-
lo de obo itell⁹: 7 nō p̃sequit. 7 hoc vel q̃ ex dictis pus in
p̃mo li. in sili de obo sensus 7 itells. 7 ifra i. 7. 7 alibi patet:

vel forte ex iaduerentia aut forte ipeditus vel quomōdū
q̃: facili tñ respōdebis. Ad p̃mū negādo p̃mā: q̃ itel-
lectus illimitat⁹ obiectiue. licz nō entitatiue: vel aīa possz
examinari loquēdo de bō: exiter. 7 si adducat 2p. 2°. de
aīa de distinctiōe potētiarū per oba 7 c. dōm q̃ verūz dicit
in potētys eiusde generis 7 disperatis: nō aut subordinat
nec alteri⁹ generis nisi forte fm excessuz apprebēsiōis: nō
aut simplici exclusiōis. vide ifra i. 9. li. q. 5. p̃clare. Ad
secundū dōm q̃ disio entis per sensibile 7 intelligibile non
est per obiecta: q̃ dē sensibile intelligibile licz nō econtra
opz ergo q̃ sumatur intelligibile cū p̃cisiōe ad hoc q̃ sit ali
qualis oppō mebroz. ens igit idifferens ad vtrūq̃ est o^m
adequatū itells: vnde talis idifferētia est sufficiēs deter-
minatio p̃portio 7 appropriatio ip̃s⁹ entis ad itellm. cōce-
datur ergo arg^m vsq̃ ibi. super ens nō videt 7 c. secus ē de
potētys limitatis eiusde generis vlt⁹ alterius. vide h̃ copio-
se. 3. di. p̃mi. q. 3. 7. 25. di. eiusde. 7 sup li. de aīa. vbi supra no-
tatur. 7 ifra in. 7. in simili. 7 alibi sepe vt nosti. Alia mltā hic
addat lector p̃o entis veri maiori declaratiōe: 7 diligēter
aduertat ne ficti⁹ diminutum atq̃ ens rōnis existat ne a
speculatiōe passiuā 7 actiā p̃mi soliusq̃ p̃fici me⁹ excludat.

Sequitur 4. 7 vltima. q. de metaphyci cōsideratiōe
ne circa ens. t. c. i. 4. 7. 8. in qua clara ē de-
terminatio doc. Resu⁹ eni dicta Auic. 7 Auer. vt. q. i. p̃. li.
p̃lixe pertractauit. tenet tñ Auic. declarādo motiua eius:
7 dimittit Auer. 7 in hoc pōt ponderari notabilr q̃ ea que
in vno loco disputatiue 7 p̃blematicē determinat alibi as-
serēdo alterā partē sustinet ne dū in his metaphycalibus:
sed etiā in theologicis plerūq̃ vt a p̃ncipio notati p̃sup-
ponit etiā ea que dicta sunt de vniucatione entis in. 4. 7
plura alia que lector attendat: 7 maxime illud singulārī
vbiq̃ necessariū de subo 7 adequatiōe duplici formali. v3.
7 vltimā mēte teneat 7 examinetur.

Breui⁹ hic tangit illā difficultatem itricatā apud mul-
tos: an. v3. metaphycus h3 pbare p̃mū ens esse. quere an-
tīquos hic 7 alibi vt scis. h̃ etiā. q. possit precedere omnes
p̃cedentes in hoc. 6. vel saltē duas immediate p̃cedentes
h3 q̃ fundari possit sup diuersa loca textus: vt notati tex-
tus quotādo in ei⁹ p̃n⁹: sed satis recte situatur: q̃ etiā ouit
t. c. s. alias duas. q. in p̃ncipio huius. 6. quas ponit Ant. an.
accepit ex plo. sen⁹ de verbo ad verbus: vt patz ex notabi-
libus textalibus huius. 6.

Inca i. q. 7. li. de cōparatiōe iherētie ac-
cidētis ad essentiā ei⁹. t. c. z. 7. 3. i p̃n-
cipio solonis assignāt in aliquibus li. q̃ddaz extra.
ibi. Et hoc forte cōsueuit dici 7 c. vsq̃ illuc. Ter-
tio exponit 7 c. obiectiōe aut ibi nō solutā susti-
nēdo d^{em} cē bonā: q̃ famosa est. solue p̃r aut negādo as-
sumptū: aut alr declarādo: vt nosti: sed ṽr oīno extra.

Aliud etiā parū extra notat in aliq⁹ originalib⁹ ifra. ibi
sed iste respect⁹ est reso 7 c. vsq̃ illuc. Tamē q̃ iherētia vi-
detur. In fra etiā parū post. ibi si ponitur hoc 2p. 7 c. vsq̃
ibi. Tertio d̃r q̃ iherētia 7 c. est extra. 7 in plurib⁹ originali-
bus nullū horū trium habet. iō 7 c.

Determinatio doc. hic ē clara 7 resoluta: nā p̃missis. 3. di.
instinctiōib⁹ adiūgit. 3. p̃nes vbi aduerte in p̃batōe. 2^a. i. p̃nis
an illud q̃ ibi ifertur: vt icōueniēs sit icōueniēs aliquod
v3. p̃redi⁹ dictū in quid de quantitate 7 qualitate reperiri
iferius ente 7 superius vtroq̃ illoz: nam nō nulli scotiste
hoc vident cōcedere. posito q̃ ens diuidat per quiditate:
vt in subam 7 accidēs absolutū. 7 respectiui ar^m saltē cur-
rit ad hōiem: vt plerūq̃ arguit doc. hic.

Dāc mām vide in. 4. huius. di. i. z. q. i. copiose 7 aliquat⁹
i. di. z. q. 4. 7. 5. Et. 3. q. 4. Opiones aliozū: vt pote auer-
rois: Alex. 7 andoni. alberti 7 Thome. vide hic 7 alibi ad
p̃positum. 7 maxime. i. z. di. 4. vbi theologi communiter

pertractat hanc materiam.

C Tange instantias in solone argumentorum post o^m p^o quomodo potest esse egiuocatio in concreto stante vniuocatio ne abstracti: cui idem significant vt in anpidicamentis ex intentione. q. 8. h. iste et alibi plerumque. vide in. 4. di. ii. q. i. articulo. 3. Et in pdica^o. q. finali. ordine debito. deinde qualiter ista possit esse vera. ibi herentia ibi eret. cu^z predi^m et subiectus sumatur sub oppositis modis significandi. vide supra i. 5. et qre fran. 8. di. p^o p^ostar^o. et 29. di. eiusdem bñ considerado.

C Nota etiā infra ibi. Ad 2^m q^o illud exemplū corrigitur et. q^o expositio in me^a que attribuit Ant. And. est hui^o doct. vt hic expresse dicit. et infra sepe. et alibi in sententijs: sed forte alio ordine et modo scribendis: sed in pmo et 4. vbi supra habetur talis expositio valde notat: originaliter tñ hic.

Sequitur q. 2. de positate subiectione respectu accidentis. t. c. 4. vbi tres op. recitat et impugnat. quarū pma est comēt. vbi in lra. 2^a. alexadri. 3^m que re in alberto: et fratre Alex. et alijs hic. Et licz quidā conatur euadere ipugnationes doct. hic. tñ tamē replicabis vt nosti: vbi aduerte q^o tertius modus do^m est multuz apprens. vnde doctor ilesquitur cu^z sup porphy^o. ca. de pprio. q. 3. et qualr nō sequatur ex hoc p^odictio. dic vt supra i p^o et alibi notauit. h. n. fuit locus pprie determinationis: et non in logicalibus: vt patet.

C Determinatio doct. ē satis clara h. l3 subtilis. vide cum in. 2. di. i. q. 5. Et in. 4. di. i. q. i. et alibi sepe vbi exponit hanc prioritatem vnioumiter.

C Assignat qdā et ibi subaz. n. eē et. vsqz illuc. Ad p^o ar^m et. l3 lra notabilis et singularis do^m. iō caste pcurat vbiqz

C Considera bñ in solone vltimi pncipalis: vbi dicit: q^o inditūū cuiuscunqz spēi posset p se existere. sine oī accēte p accidēs. ergo ignis sine calore et hō sine quantitate. et sic de alijs dic pñr. quere in. 4. di. 2. et in Uar.

Sequitur q. 3. d. positate subiectione respectu accidentis. t. c. 4. que satis facilis et correcta ē et inia doctoris determinata et subtili. op. de cognitione subiectionis tagit ibi soluēdo ar^m pncipale. qre in Den. et Thoma. et alijs antiqz et modernis. vide. 3. di. p^o. et sup p de aia. et hūc vbi supra. sup li. de aia. et alios vt nosti. infra et in. 7. et supra li. 1. et 2. plura adhuc patent.

C Infra ad fine. ibi. Si possemus ad illaz ptingere et. vsqz illuc: et q^o illa cognitio quā habem^o et. assignat extra ab ali quibus. satis tñ bene ad ppositū preter illā allegationem ex. 7. sed dic cōsequēter.

Sequitur q. 4. de positate subiectione respectu accidentis. t. c. 4. q^o satis clara est et correcta sed in decisioe tagūt dicta aliorū. quere Den. et alios q^o supra notauit hic et hūc. i. 2. di. 4. q. i. et in pdicamentis. q. 8. et in. 2. di. i. q. 5. et sequaces moderniores sup pmo pby. et ipm si iuenire valebis. diffinit. n. acci^o qdā diffinitioe metaphysica et getatiua: ne dū aptitudinalr. imo actualr. ne dū in concreto. imo in abstracto p subam expse vel iplicite nō quin existere possit aliqd saltem sine ipa actū: sed q^o actū semp depēdet: et dependens inqūti tale nō pplete itelligit absqz depēdentie termi expsione vel cognitioe: et vt ei^o est et in ipsa potius q^o ab ipa regit in accidentis diffinitione substantia. hoc dicit.

C Infra ibi. Contra diffiniens est minus ens et. vsqz illuc. Ad p^o pncipale et. ponitur extra in aliqb^o. in aliquibus vero originalibus illa argumēta tria ponunt in pede q. 3. pncipalia argumenta. et tres solutiones ad ipsa ponuntur ad finē. q. in pncipio solutionū pncipalium. Sic ad p^o mū ar^m pncipale vey est de parte qdātiua et. sed quomodo cūqz situef lra est satis bona. et ad ppositū. iō et.

C Qd ibi tagit de cā pma et de separatioe accidentis a suba. ex amiaibz bñ. vt bz in. 4. et 2. vbi supra. et i pmo di. 2. 8. 4. et

alibi. Et maxie in q^o. q. 7. qre alios vt nosti pfa addēdo h. **Sequitur** in aliqbz originalibus hāc pce^o i^o. q. de positate forme respectu cōpositi et ināe et recte: quilla orit t. c. 7. licz et. t. c. 8. fundari posset: vt notauim^o. de ordine tamē parū refert dūmō veritas habeat. Eligat lector: quaz pponere voluerit. h. ordo satis placeat.

C Infra in pncipio solonis ibi. bec rō Az. et. aduerte q^o tatiōes comētōrū non sunt de lra doctoris: sed q^o recte in margine non poterāt locari inseruim^o eas lre suis in locis.

C Deteriatio doctoris clara et assertia quā au^o vt vides. et oritatib^o et rōnibus et cōgruētys pulcherrime adomant balbutiētes vie cōmuniū penitus ppia vocē hic ignorantes nō curabis. et solones non soluentes ifringes et argumētatiōes vento excuties vt nosti. vide. i. 2. di. 2. copiose hūc et alios theologos. et super pms pbycoz. et de generatione. et alibi de attributis et cōditioib^o atqz pprietatib^o mae. notat. Antiquos etiā varie de entitate mae et potētia et p^ouatiōne et cōuitate eius cū forma. et inseparatē. et sic dālyz ibidē quere. et adde Uar. elegāter i. 2. vide et Nicolaū Boneti singularissime: atqz alphasabū et modernos scotistas parisienses.

Sequitur q. 6. de positate forme respectu materie. et toti cōpositi. t. c. 7. et 8. vbi aduerte p p argumēto ibi. fieri ē per se via ad eē et. q^o illa est sententia pbi pmo pbycoz. t. c. 6. et 7. pbycoz. t. c. 1. 4. et 1. de gñatione. t. c. 1. 8. et 4. meta. t. c. 2. et alibi plerūqz.

C Infra ibi. Itēz actus est simpl^o perfectiois et. vsqz illuc. Ad o^m et. assignatur extra: et in aliqbz originalibus ponit post oppo^m. et satis bene.

C Inferius in solone. q. ibi. de ista pna et. vsqz illuc. Ad p^o mū argumētū et. ponit extra in aliqbz originalib^o. sed littera bona vbiqz. vide in theozematibus. et in. 4. di. ii. q. 3. et alibi sepe in doctrina huiusmodi.

C Determinatio doctoris satis assertiua est et clara. vide singularissime ad ppositū in quo^o. q. 9. vide et in theozematibus. et in de pmo pncipio. pma etiam. q. 3. et 8. di. i. q. i. Et tange instantias hinc inde vt nosti. vide comētatoz. et. pbyfcorū. pmeto. 4. et alios ibi. et hic. et pōdera p^oqntiā Arist. in lra hic. Et qualr doc. interpretatur ipsuz paucis et obscur. plura addendo.

C Qd tangit infra de ratione substantie. vide in quolibeto q. 3. et in pmo. di. 2. 6. et in. 4. di. i. q. i. et sup predicamēta maxime apud modernos scotistas.

Sequitur q. 7. de identitate: q^o quid est cū eo cui^o est. t. c. 20. vbi pmo ponitur op. alioz potius logica q^o metaphyca apparet tamē: sed ipugnat eā valde subtilr: et licz quidā conatur euadere argumēta nihil faciunt bene cōsiderādo. Quere quos supra notauit hic et alibi pondera bene ibi verba doc. de hoie albo. an. v3. ista. hō albus est homo alb^o. sit necessaria. et hec ptingēs. homo ē albus. et an per se et. iterū ibidē habes qualr exposuit textū. et q^o addit de qditate idiuiui examinabis bñ ppter dicta in. 2. di. 3. et p^o alia notabis iuxta hāc dispensationem.

C Determinatio doctoris assertiua et clara et notabilis valde et vcre metaphysicis. In aliquibus originalibus assignatur extra illa littera. Modus est iste et. vsque illuc. Sed in dictis per accidens et. sed optima videtur et ad ppositum. ideo et.

C Pro vltiori declaratioe hui^o materie. vide in quo^o. q. 2. et in. 2. di. 3. q. 6. et i. 3. di. 2. 2. fundamēta huius resolute. Et adde plura ex antiquis: vt nosti.

C Cōsimilr qualr currit illa distinctio de qditate. v3. cōsiderata absolute vt sic dicatur qd quid est. et cōsiderata in ordine ad illud cuius est vt sic dicat qd quid erat esse et. nūc eniz forma nūc esse nunc eēntia: nūc rō nūc diffinitio

Sequitur q. ii. de pōne ydearuz pñonis ipugnata. t. c. 28. in qua assignat qdā extra in pede. ibi. hic sunt due difficultates zc. vsq. illuc iclusive: sed per accidēs ordinatuz: z in aliquibus ponitur ante duo vltia argumēta ante o^m. in aliquibus vero post illa. z magis ad rem aliquatiter. z est bona littera. de qua fit mentio. q. sequenti. vbi locum habet.

C Ibidē tangitur q̄ta^o de articulo dānato. vbi aduer-
te q̄ articuli dānati orōnio 2 p̄fī^o ordinātur per ca^o. fm diuer-
sas facultates materias 2 pontifices. vnde iste articulus
est. 2°. ca. 7. 2. 23°. Quoz p̄mus est. q̄ intelligētie inferiores
creāt vegetatiuā 2 sensitiuā motu celesti mediante. error.

C 2° articulus. Lū intelligētia sit plena formis ip̄mit illas
in mā per corpora celestia tāq̄ per instrumēta. error.

C Deinde ponit opi. cōmētatoris 2 sequaciū eius cum suis
rōnibus. 2 impugnat 2 respōsiones quozundā fauentiū cō-
mētatozī examinabis 2 infringes.

C Assignat extra in aliquibus illa lra. Nota q̄ hic imutatur
rōnī cōmēt. 2c. vsq̄ illuc inclusiue. 2 p̄cedit ex vnitāte cō-
positi. 2 ponit in aliquibus añ o^m. in aliquibus post rōnes op̄. 2
nō videtur multum necessaria. addē tamē si vis inquirēn-
do antiquos quos supra.

C Determinatio doctoris clara est. vult enī q̄ ratio Ar. ar-
guit nō necessitatē. nō tamen impossibilitatē ydearū p̄lonis
hic. vbi si te volueris extēdere de ydeis. vide ātīquos phi-
losophos 2 theologos. 2 būc quāēgregie. di. 35. p̄mi. 2 maxi-
me in repozitaz 2 alibi vt scis. vide etiā in q̄^o. q. 7. 2 clōne
4. singularissime ad p̄p^o hui^o mā.

C Verba doctoris in ipugnatione op̄. 2 in decisione valde
notabis. 2 specialr impugnatō. 2 rōnē op̄. nota p̄pōnes il-
lam impossibilē est aliqd trāsmutare aliud per mediū nisi
trāsmutet me^m. quere cōmētatozē. 8. p̄physicor. p̄mto. 37.
2. 2. celi 2 m. p̄m. 4. 2. būc in. z. di. 9. 2 di. 14. q. finali op̄^m.

C Infra etiā ibi. Itē ex dictis p̄p̄us ifer cōtra cōmēt. aut
corpus celeste cē p̄positū ex mā 2 forma. aut 2 dictionem
manifestā in dicti ei^o. pla alia tāgat diligēs lector altioris

C Aduerter q̄ nō ridet ad p̄^o p̄ncipale. 2 icipit 2 idaginis.
a scōdo. solutio tñ p̄mi p̄ncipalis. p̄z ex solōne. q. arguit enīz
non ip̄silitatē. vt p̄z in exp̄lo qd adducit. 2 nō necitatē.

C Altr etiāz dici posset negādo p̄nāz. q̄ addit de ca^o se-
parato. dic vt bz in. 4. di. iz. q. 2. et. 3. tñ. n. in potētia remo-
ta potest generare.

C Zota illa littera q̄ vellet tenere viā cōmenta. 2c. vsq̄ ad
finē assignat additio ab aliquibus. 2z notabilis discursus et
singularis. iō legat infra tñ ibi. Nec p̄pō tñ. s. mutatio ter-
minans motū 2c. vsq̄ illuc. Ad. z. suba equoce 2c. q̄ non h̄
in multis originalibus. ponat extra. 2 omittat si placuerit
quere Den. quoli^o. 5. 7. 2. 9. in diuersis. q. de ydeis. 2 quo^o
2. 3. 4. 6. 9. 10. 2. iz. in diuersis. q. de hoc qd tāgit h̄. v3. d̄ pla-
litate formarū 2 hois 2 diuersitate agentiū in p̄ducēdo.

Sequitur q. iz. de ichoatione formarū. seu de rōni-
bus seminalib^o. t. c. 29. que famosa 2 ma-
gne altercatōis apud antiquos 2 modernos existit. varie
stoyci epicury 2 pipatbetici atq̄ arabes in hoc p̄blemate
sentiūt vide copiose. z. p̄hy. vt nosti. 2 i Den. q̄libeto. 4. q.
14. 2. 18. di. 2. 2. iniarū in doctria h̄ 2 alioz theologoz 2 i Al-
ber. h̄ 2 in sūma theoz. 2 in Tho. h̄ 2 i 2°. vbi. 8. 2 in. q. d̄ po^o
q. 3. 2 de vtiutib^o. q. 3. 2 in tractatu de nā mā 2 diuersiomb^o
interminatis. 2 Una. di. iz. z. 2 ocbā in. 3. sentētiāz. 2 Aug.
notāter. 3. de trini. 2 medicos. vt Salienū 2 cōciliatorē dif-
ferētia. 4. 8. 2. 101. 2 copiose in. q. triū p̄ncipioz vbi hāc. q. dif-
putauit An. An. post scotū 2 alios q̄ples ātīquos 2 moder-
nos. quere hic. 2 examina diligēter Auer. et p̄mo ce. 2 mī.
p̄mēto. 10. 2. 2. sup. 12. metaphyze. cōmēto. 18. ingre qui satis
pulchre in via sua p̄seruatat ad p̄pōitū de rerū ichoatōe
2 p̄ductione. 2 p̄p̄m. z. de gnōne aialium.

C Recitat op̄. famosāz p̄dictozū pluriū 2 Alberti 2 sequa-
ciū quā varie subdiuidit fm diuersoz imaginatiōem. 2 i-
pugnat oīa mēbra de ichoatiōe formarū. 2 add^o resolute
qd tenēdū est. deide inuestigat qualr sint ponēde rōnes se-
minales. 2 in gbus 2 quid sint. nō tamen ponēdo eas co-
eas materie. vbi valde notāter 2 resolute habes de veri-
tate questū.

C Pro declaratiōe eozū que dicit in solōne p̄mi p̄ncipalis.
vide in. 3. di. 11. q. 1. 2 in. 2°. di. 1. q. 2. 2 ifra. 2 di. 9. eūsdē soluē-
do ar^o. 1. q. 2. di. 1. 2 eūsdē. 2. 18. 2 alibi sepe vt nosti. q̄re glo-
sam in p̄n^o sup̄ Hen. vide etiā in. 4. q. 1. idem.

C Similr ad ea que tāgit in solōne. z. motiū p̄ncipal^o. vide
sup. z. p̄hy. antiq̄uos 2 modernos. 2 in p̄mo. q. 1. plo. 2 in. z.
vbi supra. 2 di. z. specialr. q. 10. 2 in. 4. di. 43. q. 4. 2 super. 5.
metaphy. c. de nā in expositione hui^o. 2 p̄m de differentia
nālīū 2 artificialiū. tange plurā vt nosti oīa bñ masticādo.

C Pro declaratiōe p̄terioriū illius diffōnis vi^o. vide in. z.
vbi supra. 2 super. 3. ethicozū vt scis. 2 in. 3. di. 16. 2 in. 4. di. 1.
29. optime 2. 43. 2 alibi. lra satis bene correctā 2 ordiata ē:
plura diligēs lector addat.

Sequitur q. 13. de p̄n^o idiuuatiōis que fūdari pōt
sup diuersis locis text^o. 13 sup. 5. metaphy-
sice poterat oziri vt eā aliquat̄ tetigit An. An. ibidez. pōt
enī. t. c. 28. 35. 2. 45. oziri: vt notauimus in p̄n^o eius. famosa
enī 2 ampla 2 maxie speculā^o est h̄ mā. 2 cabos mag^o opi.
2 disputationū: quā tñ mirabili igenio h̄ amplecti cōpen-
diose: 2 testante etiam aduersario doctrine huius vullmo
ochā. in p̄mo. di. z. ceteros oēs excellit iste in hac idiuuati-
ōe 2 subtilitate ei^o. de q̄ dicit^o in. 6. q. ad plenū. 2 resolute 2
difficiliter pertractat. i. z. di. 3. parte. i. quarū p̄ncipalis fru-
ctus in hac vnica. q. habetur. 2 plura subtilissima addūtur
scolastico volatu mirifico.

C Aduerter q̄ in aliquibus originalibus ante oppo^m ponitur
parū extra. ibi. Nota p̄mū argumētū 2c. vsq̄ illuc. Contra
4. metaphy. 2c. 2 in margie in aliqb^o habetur quedā litte-
ra q̄ sic icipit. vtrū suba mālīs ex nā sua sit idiuuatiua 2c. vsq̄
q̄ illuc inclusiue. vt hui^o generis. 2 alia que sic icipit. d̄ an^o
q̄ nō. iz. metaphy. 2c. vsq̄ illuc inclusiue. Itē natura perfe-
ctior: cōcatori: 2 qz nō multū necessaria 2 dimiuita. quare
nō posuim^o in originali ip̄presso eā: lector addat si voluerit.

C 2° ar^o post o^m est diuisiuū: vt p̄z cuius vnū mēbrū remo-
uet. aliud vero mēbrū ip̄gnabis. vt in sequentib^o h̄. sup
posuit enīz satis manifestū scōm membrum esse inconue-
niens. ideo tacuit.

C Infra ibi. h̄ male allegat Aristō. 2c. vsq̄ illuc. Tertia est
de mā 2c. assignatur extra: sed lra satis bona est: 2 cū dicit
alibi pōt remitti ad expōnē lre ibi. 2 supra. q. d̄ rōne quāti-
tatis. 2 ifra in hac. q. 2. in. z. vbi supra. 2 si sic p̄grue ponitur
extra sustinēdo suppo^m p̄ncipale.

C In decisōe. q. introducit duas vias p̄ncipales. q̄rūz p̄-
ma est q̄ natura per aliqd positi^o quodāmo aliud ab ipsa
indiuuatiua^o que subdiuidit in. 6. vias. quarū. 5. sunt alioz
2. 6. est. p̄pria. 2° via p̄ncipalis h̄z duas vias. p̄ma q̄ seipsa
nā ē h̄. 2° q̄ duplici negatiōe. 2 sic in vniuerso sunt octoyie
minus p̄ncipales. opinātes p̄mēvie partialis p̄mē p̄ncipa-
lis exprimūt in lra. scōdā via partialis est Sod. quolibeto
7. q. 5. 2 quolibeto. 6. q. 16. 2 Egidij quolibeto. i. q. 5. 2 i theo-
rematibus. 3° est Alberti. 5. metaphyze. 2 in libello de itel-
lectu 2 intelligibili. 2 i c Thomeliez p̄pter ifestationes de
monū mām signatuer q̄titatis cruce in frōte. vide eum
5°. metaphy. 2 in libello de idiuuatiōe mae: 2 sup Boe^o
de trini. 2. i. parte sūme. q. 7. arti. i. 2. 50. q. 2 in. z. scripti ex-
pressus. di. 3. q. 4. vide etiā Bona. 2 Ricardū in. 2°. ibidē
notāter ad h̄. 2 alios antiq̄uos. 4° via attribuit Rogerio
bachonis. 2 videf Auicebron: qui tñ poti^o formā posuit eē
p̄n^o idiuuatiua^o. 2 hāc segtur Nichola^o Boneti. 8. metaphy-
ze: 2 alig quotāt Soddo. quere Unaro. in. z. vbi p̄us. 5° via
est multū specialis quas tacuit in. z. q̄re Uuar. in. z. q. 4. 2
Den. quolibeto. 3. q. 9. 2 alios ad h̄. p̄ma via partialis 2°
p̄ncipalis est noialū quā segf ochā in p̄mo. di. z. pte. i. co-
piose 2 aliquat̄ quolibeto. 5. q. iz. 2. 13. 2 5° Adaz li. i. di. 33.
q. 8. arti. p̄mo: quere aureolū 2 alios vt nosti. 2° via ē Den.
quolibeto. 5. q. 8. 2 5°. Quinq̄ vias p̄ncipales ipugnat. 2

In generali vel saltē tres pīnas per quatuor mē^o notabīl^r.
Prī in spālī arguit singulatim cōtra cas suo modo.

¶ Aliqui assignant extra ibi. hic respondet Egidius de illo
modo rē. vsq; illuc. Ex secūda via sic rē. illa responsio ha
betur vbi supra quotauit ipsum.

¶ Ad tangit ifra in exemplo improbādo. i. viam. z. pncipa
lis. vbi dicit fm vna op. quere in pmo. di. 36. illas op. z con
sequēter in. z. via recitat dicta Denr. in summa z quolibet
to. vbi ibi tangit: sed vide omnia in fonte si potueris. z pon
dera singula.

¶ Infra ibi. dicitur ergo q natura nō est vna rē. assignatur
extra in aliquibus: sed satis bona littera. z pōt assignari. 9.
op. in solutione. q. et v^m est fm oēm q singula^r formaliter
z p^r ē singulare: sed de hoc nō querit: vt habet.

¶ Deinde ibi. Et nota q nō queritur rē. Declarat titulum
questi. z ostendit partē negatiuam eius. quantū ad pīnaz
partes. vs. q natura lapidis non sit de se h vbi introduct
disputationem de vnitatē minori reali vnitatē numerali:
que ēt infra. q. is. replicat. z iō h possz omitti q famosa est
in doctrina eius. z breuiter z subtilr pcedit: z iz multi co
nantur soluere motiua ista. vt ocbā z seqes vbi supra. et
sitr alia argumenta supra contra alias vias h. tu tamen fa
ciliter infringes cuncta bene discutiendo. nam obstinatis
nihil persuadetur.

¶ Consequēter aduerte ad illaz responsionē ibi ifra. Re
spondetur ad primam iprobationē z sequētis rē. contra
quā nō replicat. posset enī assignari extra. z si volueris fa
cilitr infringitur: nam licz idifferentibus numeralr posset re
periri inequalitas: non tamen in differētia ipsa. an etiā sit
alicui^r quātitaris. z sic capax equalitatis pncipium indiui
duationis pōderabis ex dictis huiusmodi. z probabiliter
dicere q nō nisi extēsiue. Quere. 5. q. quolibeti. z. 26. dist.
p. sed instantia est aliqua. i. di. p. z alibi.

¶ Infra aduerte qualiter argumentus de vnitatē obiecti
potentē infringit: sed de vnitatē obiecti vnius actus repli
cam cōmendat: quere supra lib. primo. z in scōo sententia
rum. vbi supra.

¶ Deinde concludit quid tenēdum sit in hac. q. ibi. Ex his
potest cōcludi rē. vbi cōsequēter videtur magna itricatio
in processu. Nam respōdet ad diuersas. q. cū tamē vna tm
mota sit. Et in originalib^r diuersis trāsmutatur littera: to
ta nāq; illa littera. Dicitur q natura nō ē vna nisi per vni
tatem de genere quātitaris rē. vsq; illuc. Ex his pōt cōclu
di. omittit in aliquib^r vocatur extra: z satis rōnabīl^r. Al
la etiā littera. Notādum q idiuiduum siue vnus numero
dicat illud ēt per totū vsq; ad illud iclusiue: sicut modus
grāmaticalis pcedit illā partē. Ex his potest cōcludi rē.
que sequitur. z satis bonus ordo ē ille: teneat tñ ordo iste
quez posuimus: quia satis bon^o: z legatur tota littera: quia
optima vbiq; z singularis doctrina de singulari.

¶ Cum dicit ibi. Ad duo pma pme. q. rē. debet applicari ad
pncipalia argumēta pro vtraq; parte. z ante o^m z post ille
solutiōes. vbi aduerte q quorat argumenta ante o^m ibi: vt
supra in illo extra ante o^m ea cōparauit.

¶ Infra cōsequēter cū dicit. Ad alias. q. ibi itelligit iplicite
q. nam fm multiplicē recitatā op. multiplex subintelligi
tur hic. q. vt expresse ponit i. z. hic vero gfa breuitatis sub
vna omnes icludit. similiter ifra cūz dicit. Ad aliam. q. q
forma est pncipium rē. applica ad op. de imaterialibus in
quibus nō cōceduntur plura in eadē specie fm cōmunez
viam. z ibi argumēta pōnt i. z. hic vero gfa breuitatis sub
pra. q. 7. z in illo extra qd notauit supra de angelis rē. habē
tur breuib^r. similr ifra ibi. Ad aliam. q. rē. applica ad op.
de quātitate que ibi tāgit: vt pz. licz declaratio illa est gna
lis in hac materia in omni via vt patz.

¶ Deinde iducit obiectiones cōtra solutionē. q. pncipalis.

z soluit valde notāter. z aduerte ad solutiōez vltime obie
ctionis ibidē: quia videtur habere instantias ex dictis boe
ty li. diuisionū qui dīsonem spēi reducit ad diuisiōem to
tius in ptes: iz salua doc. vt nosti. z sitr oēs alias solones h
examinabis diligēter iudicio boni viri.

¶ Sequitur illa ps. Notādū q idiuiduū rē. vbi dclarat pre
cedētia. z altius oia iuestigat. z de pncipio idiuiduū^r. z vni
tate reali minoz vnitatē numerali: z vltimate. vbi cōsequē
ter iducit. 6. obiectiones cōtra dicta. z ante qd soluit eas infe
rit pla declaratiua z instantias z solones. vnde ifra. ibi. Ad
pmu pncipale rē. itellige de pmo illarū. 6. obonum.

¶ Pertrāsibis lēto passu. illud cabos meta^r scoticum. vbi
assignat ifra. ibi. De vō pōdicuz est q quicquid abstrahit rē.
vsq; illuc. Ad 4^m per argumētum factum rē. extra: sed lra
singularis valde. quā etiā ifra tāgit. z nō habet cōiter in
oibus originalibus in hoc loco.

¶ Infra ad finē. q. ante illam lram imediate. Ad argumen
ta cōtra itellectionez singularis rē. ponitur in aligbus ori
ginalibus obiectio talis. Cōtra semper stat q p se sentitur
vniuersale qd est extra aiam. hoc est illud quod natuz est
denominari ab vni^r. z satis facilis est solutio ex dictis. vl
omitte: quia nō necessaria.

¶ Cōsequēter ibi. Respōsiō ē ad hoc quere. 3. di. p. rē. il
lud additū est: z nō est de originali doc. v^m enī remissio: sed
nō habetur in originalibus antiqz. z tenēdo suppositū pñ
cipale: nam est de littera. varie habetur ibi lra in diuersis:
z aliqua addūt que nō sunt hic. supra li. i. z li. 5. ad h plu
ra patēt: quere. 4. 5. 4. z alibi sepe. Alios sequaces hui^r hic
vide. vt grā. p. de. c. z de a. z modernos parisiēses: sed vo
labis semper cum aquila.

Sequuntur q. i. 4. z. i. 5. de itelli^r singularis. r. c. 35. q
etiā communiter occurrūt. z in qbus
vary varie sentiūt: quarū ordo ad precedētē z sequētēz
q. posset ponderari: nam in aliquib^r sequitur sequētēz h.
z sic videtur fundari in textu: sed de hoc paruz refert. p
etiā istarū nō videtur multū necessaria: quia eadē funda
mēta p rē fere habētur in secūda. ideo posset notari ex
tra: sed ad maiore expresseiōem possunt legi ambe. Nā vna
est de itelli^r singularis ab^r alia in ordine ad itellectuz no
strum. supra etiā li. i. q. 5. in aligbus originalibus ponit to
ta h. i. 4. sub breuitate tñ z satis bene esset ibi ad pposituz:
vt ibi notauit.

¶ Processus doc. in hac. i. 4. satis pz. arguit enī ad vtranz
partē copiose. z soluit s vīa Thome argumēta pncipalia.
z pugnat in fine solones. Ad argumēta alteri^r partis ha
bētur rñsiōes. q. i. 5. z supra li. z. vbi se remittit. in. z. ēt sen
tētiarū. di. 9. z. 3. plura ad h habz in. q. collationū. z in. q.
li. de anima. z in theozematib^r ppositione. 3. z in. 4. disti.
4. 5. z in. 3. di. i. 4. z in quolibeto. q. i. 3. z in. 3. di. p. que in. q. se
quente amplius pertractari habet.

¶ In. q. i. 5. arguit ēt ad partes fere vt pus copiose. vbi post
o^m ibi. dicitur q in alio lumine rē. vsq; illuc. Itēz ad pnci
pale rē. assignat extra ab aligbus.

¶ Resolo. q. in duob^r articl^r satis clara ē z notabīl^r valde
in 2° ar^o pncipali. parte. i. ibi. Cōtra dcm est q itells n^r rē.
vsq; illuc. de 2° dr rē assignat extra ab aligbus: iz tota lra
valde notabīl^r ē z subtilis atq; singularis: qre legat^r ex
ponat attēte. vbiq; opiones antiquoz z modernoz adde
h si volueris. vide supra. i. phy. z. z. 3. de aia. z in hoc. 7. et
z. sententiarū. di. 3. z alibi. vide ocbā in pmo. et quolibetis
z defende veritatē scōtica vbiq; de modo vero cognoscē
di singulare nō valde ea que ponit doctor in. z. pte. z. pnci
palis ar^o. et quere alios varie ad h. vbi pus ifra magis in
q. de vli h singularissime repetit. vult breuiter doc. hic q
singulare est per se itelligibile. z pmo z abstractive z intui
tiue: sed nō a nobis pro statu isto sub ppria ratione z vni

tate nisi in cōceptu quodā vago seu p̄fuso aut certe aggregato. et hoc maxime cognitiōe abstractiua: sed de intuitiua dū^m vñ. vbi poterit lector p̄nes ordinate pponere plures vel vnam vt possit.

Sequitur q. 16. de p̄tib⁹ diffōnis seu q̄ditatis. et maxime malis mali. t. c. 33. et vide. i qua etiā varia interpretatio auctoz veterum et modernoz reperitur. **C**onit op. cōmēt. in p̄n⁹ solonis que habet p̄n. 35. huius 7. sed ē 3^m mētū. c. de p̄tib⁹ diffōnis. idē tāgit p̄n. 21. hui⁹ 7. et alibi sepe: quā op. imitāt Alber. et Jo. Jandon⁹ et multi alij quā p̄n ipugnat aucto⁹ et rōnib⁹ et motiua ei⁹ soluit. et vt p̄us sepe notauit fugā alioz h̄ tñ caput absconditū cōsequēter ipugnabis. Et subtilitatē Auer. p̄nto. 34. h̄ sibi talis: vt sui moris est ipecepihilē. cū ingt. fm cōsideratiōe ad subam declarātē eēntiā. mā nō dī cē p̄s sube: s; esse apparēs deferens formā et suas diffinitōem et. deridebis et ad hoiem argues vt nosti parū potētiā quā apparētiā quodue onus possit ferre: si credis crede nō credenti.

Ceterminatio doct. h̄ ē resoluta et determinata. p̄missis enī. 5. diffinitōibus vel. 6. cōputādo illam de potentia op̄lici ad corruptiōem concludit quid tenēdus vbi possent varie p̄clusiones ordinari: q̄d lectori relinquat. hāc materiam ingre in. 3. di. 22. optime. vbi alios thologos inquire: vt Bona. Qua. Ugonē de sacramētis li. i. pte. z. c. vltimo. et Thomā p̄ma pte. q. 75. et in. 3. parte. q. 50. et in. 4. di. 4. 4. et in tractatu de ente et eēntiā. vide in. 2. di. 3. pte. i. q. 5. et sequaces hui⁹ plura addendo vt scis. Ista est bene ordinata et correcta per totum hic.

Sequitur q. 17. de cōparatiōe dīaz ordinatarum in lineā p̄di⁹ fm essentialē et icludiōem et p̄dicatiōem. t. c. 43. cuius ordo ad sequētes possit trāsmutari: s; habita vitate q̄sti ordo nihil facit. In p̄ncipio solutionis tangit op. pluriū hic. quere Thomā. i. pte. i. q. 76. et in. 4. di. ii. et in de natura generis. et Albertū et alios h̄: quā p̄n impugnat notāter. et enasiones p̄nter tu impugnabis. deinde cōclusiones quā itendit breuib⁹ absoluit. vide eius copiose in. 4. di. ii. q. 3. et in p̄dicabiliū q̄nibus. q. 9. et 13. vbi istātiās hinc inde notauit. et vt potui euacuauit. super. 6. etiā top⁹. possent plura ad h̄ iueniri: et alibi in logicalib⁹. Ista satis clara est et correcta. Querat diligens lector plura subtilia hic: q̄ mā satis curiosa est metaphysice et logice. p̄cedēdo. grossos vbiq; p̄urbabis. et nominaliū garrir⁹ pe nitus cōtēne. Cōmētaria Boetij subtilis ingre vbiq;.

Sequitur q. 18. de vniuersali. t. c. 44. que famosa ē et difficilis que bene ordinaretur post sequentē. q. sed vt sepe dixi: ordo nō nocet. Ante o⁹ replicat breuib⁹ argumēta superius facta. q. 13. de vnitāte reali in notū. vnitāte numerali que ibi notauit posse dici extra vel additio: vel certe hic vbiq; tamē ad maiorē expressiōes possunt legi et ponderari.

Cop. in hac materia plures fuerunt. vide Thomā in tractatu de vniuersalibus. z. 2°. q. 47. Epicuri enī et plato: nīc hic alr sentiūt. vide. i. posteriorū: cōtra platonem. et h̄ Az. n p̄ncipio igitur solonis tractat. q. fm fantasias plato: nis: et ipugnat breuib⁹.

Cōsequēter recitat op. latinoz duas extremas. p̄ma est realitariū aliquatū nimis descendentiū. z. rebus sensib⁹ vlt tra modū inuolutorū. scōa est notaliū et Thomistaz. quere durandū hericū. Thomā anglicū. et alios q̄ples illius vie ad p̄positum. et super. i. posteriorū. z. p̄hy. et in logicalibus. et sp̄alr sup⁹ p̄ophyrio vt nosti ytranz impugnat: q̄ nimis excedunt. et in extremis.

CInfra in impugnatōe. z. op. ibi. Ad ista poss; dici q̄ licz obiectum sit p̄us et. vsq; illuc. Cōtra modum ponendi et. assignatur extra vel additio in aliquibus originalibus: et satis recte.

CDeinde respōdendo ex itentione p̄pria ad quesitūz pre mittit quasdā diffinitōes. et applicat mēbra ad predictas opiniones. et ibi tangit de specie itelligibili. vide optime. 3. di. p. q. 6. et 3. di. z. q. 1. et in. q. logicalib⁹ super⁹ p̄ophyrio. et z. parte. 3. di. z. et cōsequēter ad quesitū respōdet formalr. vbi duo p̄ncipaliter facit. et totius p̄cessus est satis clarus sed valde notādus. ideo totā istam diffincte decla: vt scis. **C**Infra ibi. Ad istam dubitationē potest dici et. vbi com muniter nō habetur plus in ista. adde tu ex his que supra q. de ente vero dixit in. 6. et ex. 3. di. z. vbi p̄us et alibi. et spe cialiter ex. 45. diffin. 4. q. 3. et aliquiditer. 8. diff. p. q. 3. et alibi sepe vt nosti.

CUlteri⁹ infra ibi. Cōtra. cognoscere p̄fuse et. vsq; ad finē notat vt additio vel extra in aliquibus originalibus: sed lic tera notabilis et subtilis. ideo legatur si placuerit. pōdera bis vō solutiōem illā quā inci⁹. et nō p̄sequitur cum dicit Ad p̄mū de contrariis et. nō enim fm idem isunt: nec eo de modo nec in eadē acceptiōe: vt p̄s: sicut respōsio immed iate addita dicit: sed replicā cōsequēter adductā euade: vt nosti. Et videtur tota ista nō multū necessaria. et extra. atq; pro maiori parte supra. q. 13. habet: nihilomin⁹ facili ter omnia h̄ bene applicari possunt. et defendi. q̄re et.

CCōtrouerfiā quādā que vñ hic et in logicalib⁹ super⁹ p̄ophy⁹. q. 8. de subo vñs vt est itetio scōa. pōderat vñ ibi nota ui prolire. et solue. et multa tange ex his que ibi collegi.

CProlixas questōes pluriū modernoz in hac materia vide super p̄mo physicoz: sed p̄arsifiles resolutos vbiq; imitabere et non frustra cartā ipediētes balbutiētes.

CAduerte etiaz q̄ multum refert dicere vniuersalia rea lia et communia vel cōmunicabilia vel nature vel quidita tes tales in hac materia. nam primum est ip̄oprie dictus cetera vera et p̄prie dicta.

Sequitur q. 19. de cōparatione cōceptus generis et differētie atq; sp̄ei respectu vtriūsq; fm idētitate vel diuersitate. t. c. 43. que vt p̄us notauit possit cōgrue p̄cedere duas p̄cedētes vel saltez imediate p̄cece dentē: q̄ etiā pulchra est et subtilis ac ē metaphysicis.

CIn p̄ncipio solonis adducit modum ōdi Thomē in tra ctatu de natura generis: et impugnat cōsequēter satis eni denter: licz quidāz conantur euadere argumēta ex funda mentis Thomē suo modo.

CInfra ibi. nota q̄ sicut idēz nūero et. vsq; illuc. scōo mo do cōceptus illi et. assignatur vñū parum extra: et aliud i fra ibi. Nota q̄ hic videtur exprimi et. vsq; illuc. Ista opi nio non negat et. et ibi tāge illud q̄d dicit. p̄s respōsio et. q̄ liter p̄s exprimendo vt nosti.

CPropter maiorē exp̄siōez illius op. in. 4. articulo solu tionis. de oīa itentiōis sciendū q̄ Denr. et Thomā etiaz videtur ponere differētiā itentionis tāquāz mediam in ter differētiā realem et ratiōis maiorem. v3. scōa. et mino rem p̄ma et reperit illa triplex oīa tam in diuinis: q̄ in crea turis fm eos. Realis enī differētia est iter subiectus et ac cidēs in creaturis. in diuinis vero inter personas. Rōnis aut differētia in creaturis est iter diffinitionem et diffini tum in diuinis iter abstractum et cōcretum. vt inter boni tatem et bonū: iter essentiam etiaz fm Denr. et p̄prietates originis. itentionis vero differētia in creaturis habetur i ter genus et differētiā in diuinis inter attributa: vt inter bonitatem et sapientiā. vide Unar. in p̄mo. di. z. q. 3. et di. 8. q. i. et di. 45. optime ad h̄. et p̄trum de aquila in. z. di. 3. q. p̄ma. Incidēt aliter vero habēt in. z. huius. di. i. q. 5. et di. 5. p. q. z. et di. 8. eiusdē. q. 3. aliqua verba de hac differētia. vide Denr. in sūma. arti. z. q. 23. et 24. et quolibeto. 8. q. 9. et quolibeto. 9. q. i. et z. et quolibeto. ii. q. 3. et quolibeto. 5. q. i. et 3. et quolibeto. 13. q. i. et alibi plures ad p̄positum exp̄mē dum. p̄mo ergo impugnat op. de differētia itentiōis con

sequēter dat sibi intellectum sanum. et sustinet eam. et soluit motiua in o^o adducta: sed insat finaliter eā excludēdo totaliter a pposito. vltimo aliū subtilem modum dicēdi adducit. vbi omnia verba mēsurabis. et ē sua ppria atq; Ali. quere. 8. di. p. q. 3. et 2. di. ciufdēz. et in reportatis in plo. et alibi. et apud sequaces et ius copiose. vbi aduerte de gradib⁹ distinctionis realis et ratiōis. vide in quolibeto. q. 13. et in p. vbi supra. et fundamētis generis et differentie ex parte rei. et quare nec deus. nec aliquid formal^r deū d^o ipso sit in genere et ptenētia vniuiua. et in fine notabis valde illa verba. qui pōt capere capiat. et supra ibi. quēadmodūz alibi habetur. q. quicquid perfectionē et. considera an sit extra: vel vbi est illud alibi. in sentētis enim pōt reperiri vbi supra: sed supra li. 4. et in theozematibus quere hec. et vide ad ppositum in logicalibus huius egregie sup. Porphy. c. de genere. q. 3. vel. 4. computādo questiunculas de loco. et q. 7. et in antepredicamētis. q. 7. et in pmo. vbi supra. et in. 2. dist. 3. q. 6. et di. 16. et in. 4. di. 4. q. 3. et pmo reportationū di. 45. q. 2. et notabis differentiaz continentie actualis: potentialis: virtualis vniuiue et eminentialis. nominales et alios de via communi inquire.

Breuius dicitene q^o cōceptus generis ex parte rei distinguitur ad minus formal^r a conceptu differentie. et ex natura rei a cōceptu speciei: sed an formaliter cōsidera. et adde plura hic vt nosti. Nō addit in solone. 3. pncipalis. ibi. quere alibi exēpla de manuato et capitato et. vide i. q. sup. Porphyrio. ca. de genere. q. 3. et originaliter in Ani. vbi ibi notaui. Cetera que ibi tangūt in obiectionibus et solutionib⁹ vigilāter valde notabis: q^o singularis et subtilissima consideratio. et maxime ea que dicit de materia totali et partiali et de cōceptu generis. et correspōdētia eius ex parte rei et. in solutione etiā pmi pncipalis pondera mētoz quā facit de expositione textus: vt supra.

Sequitur q. 20. de pluralitate formaz. t. c. 49. et 56. que famosa valde est et litigiosa. sunt enī materie communiter currētes hoc tempore in quibus magna discolia habetur de pmo. vs. cognito de pluralitate formarum de vniuersalibus realibus de vni^o entis. de pncipio indiuiduationis. apud theologos vero curiosos magnates de eternitate mundi immortalitate anime atq; futuris contingētibus pfcientia. et predestinatione famosa questio habetur: que quāto magis ventillātur. tanto difficilius comprehenduntur.

Hanc materiam copiose habet in. 4. di. ii. q. 3. et in. 3. dist. 2. et 4. aliquid aliter. et in. 2. dist. 18. et alibi sepius icidētalr.

Aduerte q^o b. q. in aliquibus originalib⁹ solet poni. 4. li. 8. sed licz ibi habeat locū. hic etiā nō minus valz.

In principio solutionis ponit op. quā sequitur finaliter in hac. q. quā etiā Denr. de gan. in multis quolibetis habz vt supra notauī. et quā dilātāt noiales nimis et sequūtur auice bron etiā et Linconiēsis. et Joānes Jandonus. et plures alij habēt idem. pro qua arguit notanter. vbi aduerte q^o enasiones ibi addite immediate ad argumenta notanter extra vel additiōes. p ibi respōdetur q^o generas et. vsq; illuc. et per rōnem et. secūdo ibi. Hoc autē non cogit et. vsq; illuc. Item forma eadem et. 3. ibi. Hoc non cogit et. vsq; illuc. Itē formā carnis carnis et. 4. ibi. Hoc nō cogit et. vsq; illuc. Ista opio et. et si volueris eas legere adduc sequēter replicas sustinendo op. illam. vide in. 4. vbi supra. et apud alios graduatores formarum. quere in. q. trium principio rum copiose hic.

Deinde declarat illā op. notāter. et qualiter defendi possit. vltimo eā impugnāt fm oēm iūellm satis notanter: s; in fine. q. i^o motiua soluit.

Consequēter ponit scōam op. que est Thome. et videtur etiā Alberti et Egidij. et multorum sequaciū. quere thomā

i. parte. q. 76. et 77. et in. 4. di. ii. articulo pmo. et di. 4. 4. et in pmo scripti. di. 8. et in libello de natura generis. cap. 17. et in q. de potētia. q. 3. et in questionibus disputatis. quere Denr. uicū quolibeto. et q. 10. et quolibeto. 4. q. 10. quere Uua. et alios minōres vt nosti. et modernos parisiēses et nominales. et specialiter ocham quolibeto. et q. 10. et ii. et super sentētias. et Ani. et alios medicos.

Adducit cōsequenter motiua pro illa opinione apparentia. sed addit enasiones bonas. vbi assignatur quoddā extra ibi. hoc ducitur ad o^o et. vsq; illuc. 3° cōfirmatur et. s; est satis bona littera.

Deinde impugnāt illam op. et vltimo cōcludit cum pma opione quid tenēdum sit. et motiua in o^o soluit. vbi doctoris sentētia est satis clara et singularis: vt in locis allegatis supra plurius habetur. quā confirmabis multipl^r ex antiquis et modernis. vide cōmētatozē. 6. physicozū. cōmēto 57. et alibi: fed istantias plures adducere potes. vide in. 2. di. 15. argumentū ad hominem: sed facilius euaditur. licz habeat bonam apparētiā. cōsidera etiā hic quot sint ponende forme totales et partiales. et a qua forma est vnitas animalis. et plura alia difficilia pertractabit b curiosus lector: quia materia copiosa est. et solones argumētōz pncipalium. et op. examinabis diligenter.

Propter illud qd tangit infra exemplariter de ligno continuo lapidi in quodā fonte et. aduerte q^o ille fōs est in hybernā seu in scotia maiori aut berlandia in partib⁹ septentrionalib⁹ isule. lignū. n. affixū illi aque ad lūmū vsq; clusiue peracto determinato tempore reperitur tripartitum. cōtinuūz tamen. nam pars supereminēs aque remanet lignum. pars media ferrii. et pars ifima lapis. et hoc mirum est respectu aliozū pluriū que in hac isula inueniūtur. Nam ibi locus est in quo nullum animal mori pōt: q^o diu ibi deget. sunt et arbores ex se generātes aues fere asferum siluestriū quāritatis. sunt alia loca in quibus cadauera ilico resoluūtur. et alia in quibus perpetuo manēt ilela. est etiā tota terra imūnis ab omnibus venenosis. imūmo tāquā remediū cōtra ea vbi cūq; feratur. plura alia querātur apud antiquos. quere cōsiliatozē. 10. particula pblematum. in cōmēto pblematis. 7. taceo incolarūz virtutes et mores ne assentari nostratib⁹ videar. animi tamen nobilitate. et armozū vebemētia ceteros excellere asserere nō ābigō. hec a metaphysici speculatiōe aliena sunt fed propter exemplū exemplariter hactenus dicta.

Intra ibi. vnde nota q^o non simul et. vsq; illuc. Ad argumēta. 2. opionis et. assignatur extra in aliquibus: sed littera satis bene est ad ppositum.

Aduerte cōsequenter ibidē ad solutiōem illā quā omittit iceptam tū ad primū argumentū. 2° op. quere in. 4. vbi supra. et nota ibi. que forma. et cuius operatio in alia pōt cōtineri. et que nō breuius pōt negari et formam mixtiōis. et operatiōes cōsequētes eam posse contineri in aliqua aia. cōsidera tamen instantias de forma corporeitatis pertractabis fm varias op. vt nosti.

Aliam vltimā. q. An. An. hic disputauit de cōposito que nō est multū necessaria habito supra sufficiēter de termino generatiōis quo et qd. et infra. q. vltima. 8. li. habetur sufficiēter: sed pro quāto tangit de. 3. entitate notabilis est. totūz accepit ex. 2. di. 3. q. 2. et alys sequaciū huius. vbi pmet. imaginā^o impugnabis ex pprijs dictis plerūq.

Ira i. q. 8. lib. 1. de simplicitate forme accū talis quo ad ptes eēntiales. t. c. iz. aduerte pmo q^o An. An. hic mouet ante istam plures alias: quarū pma videtur dubiū litterale. 2^a habetur in. 3. di. 4. 3^a potest colligi in. 4. di. 1. 1. 2. 4. 4. 4^a habetur in. 2. di. 1. 4. q. i. quere etiā banc. 4. super li. ce. et mū. et pcedentē super li. de generatione. et i.

phyficzorum. 5° vero apud ipsum est p^{ri}ma hic. non videtur tamen bene tenere ordinem questionū predictarū 7 sequētiū in hoc lib. 8. vt p^{ri} in textu.

C Dec. q. satis clara est. 7 s^{ci}ntia doctoris est assertiua: s^{ci} multa difficilia possent iduci. ponit op. quanda^z pro affirmatiua scēde partis questū. 7 per cōsequēs pro negatiua p^{ri}me p^{ri}sis: quā videtur sequi Joānes Jandon^o super. 5°. metaphysice. quere antiquos hic 7 alibi. pro qua op. arguit trib^o rōnibus. 7 impugnat alyis trib^o. p^{ri}ma ratiō ē impugnationis in simili tāgit. in. z. di. 16. cōtra Bona. 7 in. 3. di. z. q. z. cōtra Uua. Deinde breuibus tenet affirmatiua partes. q. q. tūm ad p^{ri}ma partem eius. 7 negatiuaū quantū ad scōdaz 7 hoc loquendo de p^{ri}positione physica 7 rei: secus est dⁱ metaphysica 7 realitātū. de quibus h^{ic}. 8. di. p. q. i. 7. 3. di. p. q. 3. 7. 3. di. z. q. 6. 7. 4. 6. di. 4. icidentialiter. 7 nota singula dictaybiq^{ue}. quere Uua. 7 alios sequaces. 7 tange instācias ex his que dicta sunt supra. q. 10. 7. li. vide Thomā in de ente 7 essentia. 7 Den. 7 nominales ad p^{ri}positū. multa addendo curiose semper cum aquila solem ittere.

C Infra soluēdo. z. p^{ri}ncipale. cum dicit. quē tractatum habes alibi 7 c. aduerte q^{ue} illud tangit notanter in theozematibus ad finem ad quē locus: vt reputo se remittit hic. In sentētys. n. habetur. 8. di. p. q. i. 7 di. 9. q. i. 7 di. z. parte. z. q. i. 7 alibi. quere Uua. 7 Den.

C Aduerte diligenter ad solones p^{ri}ncipaliū. 7 maxie op. impugnat: q^{ue} singularis doctrina. 7 valde p^{ri}funda metaphysica. i. qua dēclarant plura alibi. 7 hic ambigua. 7 singularis: sime aduerte ad illaz expōitionē quā idē sit in diuersis generibus. quere in quolibeto. q. 13. idem. Quere multa in naturalibus pro soluēdo vltima infra. 7 tange instācias ad hoīem ex dictis suis: vt nosti. aduerte etiā q^{ue} h. q. congrue sequētes duas hic sequeretur: vt fundātur in textu: sed de hoc nō multum curandū vt sepe supra.

Sequitur q. z. de itensione forme accidentalis. 7 remissione eius. t. c. io. que famosa est 7 magne altercationis iter sophistas 7 phyficos etiā atq^{ue} theologos. que segtur in aliquibus originalibus sequentem hic de itensione 7 remissione forme substācialis. ideo soluēdo argumēta p^{ri}ncipalia eius habetur in antiquis sic. Ad p^{ri}mu scēde. q. respōdetur in septimo 7 c. ordo etiāz lⁱfe in his duabus varie habebatur. sed ordo quē hic habes satis bon^o ē.

C In p^{ri}ncipio soluētiōis recitat modū dicendi Thomē 7 alberti. 7 auctoritas se^u p^{ri}ncipioz fere. vide Thomaz. i. z. q. 52. arti. i. 7. z. q. 54. 7 h. 7 in p^{ri}mo. di. i. 7. 7 quolibeto. 6. z. z. q. 4. 7 alibi sepe. quā breuibus impugnat. deinde modū dicēdi aliozū: vt p^{ri}ote Egidy quolibeto. z. q. i. 4. 7 q. libeto. 6. q. 9. 7 Den. quolibeto. i. 4. q. 3. adiūgit 7 impugnat 7 absq^{ue} vltiori determinatiōe p^{ri}ptia ad p^{ri}ncipalia respōdet. vnde aduerte q^{ue} lōga additio quā notauimus in sequētib^{us} ibi. notandū pro p^{ri}mo argumēto 7 c. Et maxime ibi. circa istas. z. q. 7 c. v^{er}q^{ue} ad finem est determinatio harum duarū. q. p^{ri}mo enim ponūtur seorsūm 7 breuibus soluūtur. deinde cōiunctim pertractant^{ur}. sed vt p^{ri}us notauī alio modo ordinabatur littera in antiquis originalibus multe alie op. hic solent recitari de causa suscipiendi magis 7 minus. de quibus ampliū in sequētib^{us} videātur termini ste 7 calculator: sūmisset anglicus 7 Jacobus Sorliniēsis. 7 super predicamenta antiqui 7 moderni expōitores. 7 iste ibidē notāter. c. de qualitate. 7 theologi super. i. 7. di. p. vbi h^{ic} materia copiose tractatur. 7 maxime apud istum. 7 sequēs eius. 7 Uua. 7 Grā. de May. specialiter. 7. p. de cādā. 7 Du. de ca. no. 7 specialr Herardus Odonis. ibi. 7 di. i. 3. li. q. i. qui negat realitates acquiri vel perdi in itensione et remissione. 7 similr in augmentatiōe 7 diminutione. in. q. etiā. 3. 7. 6. p^{ri}ncipioz. 7 super. 5. phyficzū apud diuersos diuersarū viarū h^{ic} querantur.

Sequitur q. 3. de iten^{ti}one vel graduatione forme substācialis. t. c. io. que specialior est. 7 magis determinata communiter: quā An. An. non hic: sed super ii. huius posuit. vbi p^{ri}mo recitat op. cōmūnem fere omniū loquentiū in hac materia tenēdo partes negatiua auctori tatibus 7 rationibus innitētē. quere Den. quolibeto. 4. q. 15. 7 Du. de ca. no. in. z. di. 15. 7 modenos. cap. de substācia in predicamētis. 7 super. 5. phyficzū. 7 Thomā p^{ri}ma p^{ri}te. q. 76. 7. 93. 7 super. 5. phyficzū. 7. ii. metaphysice. 7 Aueroym. 3. 7. 5. phyficzū. 7. 3. celi. 7 aucebron. 7 alios q^{ue} plu res antiquos 7 modernos.

C Deinde ipugnat illā positiōē. 7 breuiter ponit aliā quā sustinet q^{ue}. v3. fm eē idiuiale: licz nō quiditatuūz suscipit substācia magis 7 minus. 7 dⁱnt ab acci^{ti}ōne acq^{ue}sitiōis diuisibilis. idiuisibilisq^{ue}. 7 solui^{ti} motiua alterius vie valde notāter: 7 cūcta notabis attente.

C Cōsequēter sequitur illa littera. Notādum pro p^{ri}mo argumēto 7 c. quaz v^{er}q^{ue} ad finē. q. assignāt multi. vt additiōes vel extra: que tamen mirabilis subtilitatis 7 idaginis est: licz in aliquibus locis difficilis correctiōis 7 itricata. vbi suo mō humanū ingeniz trāscendit. qui poterit ergo capere capiat. sed aliquantulū insistam circa dicta pederenti^{ti}. licz nō ad plenū exponendo. In p^{ri}ncipio enīz illius littere 7 per longū p^{ri}cessum pertractat dicta 7. 6. phyficzū. de diuisibilitate seu partibilitate motus sui modo: aut. v3. ex parte mobilis: aut ex parte forme vel termini debz attendi. 7 sustinet q^{ue} ex parte mobilis p^{ri}mo. quare non sequitur iconueniēs: q^{ue} infert argumētūz p^{ri}ncipale: sed istat 7 repliat 7 restringit dicta quando 7 quātr etiāz ex parte forme attēditur: sed ex hoc nō segtur itensio: sed extensio tūm maxime in substāciali q^{ue} dēn est p^{ri}babile tūm. totū illuz p^{ri}cessum habz in. z. di. z. q. 9. in digressū quē facit in soluēdo. z. p^{ri}ncipale. quere sequaces ibidem.

C Infra ibi. Ideo finalr o3 dicere 7 c. post illa verba necessaria est h^{ic} vel illa sub diuⁱsūctione. segtur in aliquibus originalibus sic. Arist. 7. phyficzū dicit q^{ue} omnes motus eiusdem speciei possunt esse equales. 7 tunc queritur quare h^{ic} est in alteratione cu3 ipsa fiat in qualitatibus. 7 equalitas non nisi in quanto. Respondetur q^{ue} diuersitas vel equalitas vel identitas aliquozū potest considerari comparando res iter se: vel comparādo subiecta in quibus sunt. 7 dicit Lommētator. commento. 33. in exponendo respon^{si}onem q^{ue} vtrūq^{ue} cōsiderandū est in iudic^{io} de alteratione. Et dicit etiā q^{ue} nō est perfecta equalitas duozū motuū alterationis siue eiusdem spēi siue diuersarū specierū: nisi attēdendopassionem ipsam. similr 7 subm. 7 sequitur si enim a. simul alteretur 7 c. que littera nō videtur multū necessaria: nec cōmūniter habet. quare vel dimitte vel lege. vide^{re} oīno additio vel extra.

C Deinde ibi. Cōtra. e. arguitur. vbi aliqui libri habēt. q. 13. e. littera recte ponitur. aduerte q^{ue} p^{ri}us erāt quozare p^{ri}ponēs 7 mēbz diuⁱsūctionū 7 respōsiones per ordinem maxime ad idem argumētū multiplices. 7 alia loca sepe per lⁱras alphabeti more antiquozū. vnde sepe hic q^{ue} tando 7. 6. ponit post. c. a. v^{er} b. c. 7 c. ad denotādū q^{ue} est in p^{ri}ncipio. vel p^{ri}ote vel in mē^{te} vel in fine: vel circiter. in originali ergo p^{ri}prio vt credoscripserat h^{ic} litteras. sed alij omiserūt eas: vel saltem implicite subintelligebat eas. et exprimit p^{ri}nt ipsas in applicādo vel soluendo vel istando. sic ergo itellige hunc locū reu^{er}endo ad dicta in p^{ri}cedentibus. vbi plura sub quibusdā diuⁱsionibus 7 notation^{ib}: b^o 7 p^{ri}ponibus terigit. ibi supra. Notādum q^{ue} aliud est ponere 7 c. vel potius ad illas plures respōsiones ad argumētū de alteratione datas debz hic locus referri. 7 ad obiectiōnes ibidē p^{ri}nt. 7 similiter dic de f. infra cum dicit. relinquitur ergo f. hec reddunt valde itricatam litteram plerūq^{ue}

hic 2 in theozematibus. q. credo scriptoris incuria 2 longi-
tudine temporis 2 breuitate dicēdi huius accidisse. lector
ergo hic necessario habet supputare has propositiones et
loca diligenter.

T Simili iſraēli. Eſt ergo cōtra pbatōem vel propoſitio-
nem. e. i. 3. vel vt alij habēt k. β. 3. ſi ſc. valz queratur bene
ſupputādo. vñ ſi eſt k. dic vt pñs in theozematibus. ⁊ in ta-
bulis phyſicorū. ⁊ cōcluſiōibus multoties ingri debēt ea
que dicūt ſc obſcure ſe remittēdo ⁊ ſuppu^{do}.

Locus iste est obscurus valde vsq; ibi. sed p̄mū argumē-
tum. iō exponatur caste. exponit miro igenio p̄bm. ⁊ currit
ad astra cum p̄physice s̄ophisticatib; querere suuifer. ⁊ alios
vt nosti. ab illo vero loco vsq; ibi. Nota q̄uia tenēs succes-
sioem alterationis ⁊ c. t̄roducit pulchram disputatiōem de
successione alterationis. ⁊ an p̄s alterata alteret aliam: an
certe omnes ab extrinseco simul vel successine. ⁊ vtrancq;
partem moderādo dicta sustinet. et ibi notāter de duplici
p̄actu ⁊ p̄sentialitate. ⁊ quātr dātur actū īfinita. ⁊ quātr
nō. ⁊ plura alia singularia dicta. vide in. ⁊. vbi supra. ⁊ dist.
9. ⁊. 4. eiusdē ⁊ in. 4. dist. 4. ⁊. 4. alibi sepe ad hec. in fine vō
epilogat resolute dicta hactenus.

Cōsequenter ibi. Nota q̄ via tenens zc. comparat duas vias de successione alterationis inter se. z. instat ostendendo in substantia fore motum. z. soluit valde notat̄. z. replicat pluries: z. soluit. vbi aduertit ad quādam instantiā. quā nō soluit aperte. ibi. Contra. igitur motus sine mutatiōe zc. z. dic bene inuestigando. ex dictis z. sequentibus. z. alibi vñ scis.

Cōvno vltima. s. vltimarū ibi debz. precedere penultimā. z. ad illā que. s. est. dicit p̄ter vñ nosti.

E Sequitur illa pars. Ex predictis nota ꝛc. vbi. 6. conclusio-
nes notabiles: dñ prioritate: posteriozitate ꝛ similitate atqꝫ
prioritate seu successiōe trāsmutationū pponit. vbi. a. b. d.
accī vt in littera exponit aliter q̃ in precedētibus. ꝛ cō-
quēter inflat ꝛ replicat ꝛ euadit valde notāter: vbi omnia
verba ponderabis. ꝛ maxime in fine de causa successiōis
in motu. quere in. z. vbi supra.

¶ Sequitur illa pars. Circa duas istas. q. 22. vbi accedit ad p
positū magis. et pertrahit ordiāte et resolute quid tenēdū
in his duab⁹. q. ppositis. ¶ Totus qđ pcessit ab illo loco:
notandum p^o pmo argumēto 22. fuit icidētaliter pertra
ctatū. et tāquam preambulū quoddas. et quodāmodo alie
num a questis: sed quāte vtilitatis et subtilitatis dicāt p
duoni. pncipalr ergo duo facit. pmo recitat. 4. op. et bre
uibz arguit p^o et cōtra. scđo declarat veritatē questis 23
ppriam op. in. 4. articulis pncipalibus. quozum duo p^o. in
5. terti^o in. 3^a. 4^a. in. 7. membra subdiuidūtur. in quib⁹ pau
cis multa comprehendit. et singularis valde doctrina conti
netur maxime in pmo pncipali. in. 2°. 3°. 4° p^o est valde
breuis: et per cōsequēs obscurus. vbi sepius se remittit ad
Den. et alios. Ad dicta sua hic et alibi. et quotatiōes atq^{ue} lit
terarū alphabeti assignationes reddunt litterā valde irri
catā. Aduerte ergo qđ Den. dicta vbi sup^{ra} ipm quotauit: et
in sūma diuidit per a. b. c. 22. et dicta sua in hac solutiōe di
uidit per quosdā numeros. et cōclusiones physicoz p^{re}sup
ponit atq^{ue} theozemata. vnde nist videatur originale suoz
ppriū cum magna difficultate hec lra ad plenum dispo
nētur. in dies quoq^{ue} deo duce oīa in lucem clariuz adducen
tur et disponētur: nam pncipiū qđ plusq^{ue} rei medietas cē
setur iam habetur. substantia tamen littere et sentētie p^{ri}
ncipales clare habentur. de quotatiōibz et remissionib⁹ mi
nor cura est. posuit enim 7 litteras et nūeros ad particulas
cōclusiones obiectiones et solutiōes in p^{ro} toto pcessu quos
posteri omiserūt. breues ergo istantie non solute. solutiōes
etiā quas alibi dicit querere notentur diligēter a sagaci le
ctore. et cōtinuentur eleganter. pmo in pmo pncipali mem
bro 3° ibi. Contra tñ pcluditur impoprietas 22. scđo ifra.

ibi. in scdo pncipali membro. 1. Quere solutionē. illa etiam
littera parū post ibi. Rationale videtur &c. vsq; illuc. Itē
tenetur alia pars &c. assignatur extra. tertio in fra. ibi. Con-
tra. o. z. 6. vel sic. 4. r. 6. sub de quantitate. 4.º ibi. Respon-
sio. 3.º 3.º 5.º ibi. de genere diuisio. 7.º ibi. Cōtra. 7. phyficz
de comparatiōe fm speciem. 7.º ibi. Cōtra pmo ce. 7. mū. vi
de t. c. 36. 7. circiter. 8.º in. 3. pncipali ibi. de 3.º 3.º pmi &c. que
sequitur pro 2.º tra. 7. specialr ibi. Contra. 13. z. sub z. supza
2.º 9.º in. 4. pncipali. ibi. Contra. io. metaphysice &c. io.º ibi.
Ad. 6. nō &c. quere. h omnia bene ponderētur. 7. ybi pus no-
taui. querātur querenda. 7. soluātur soluenda i geniole. ea
nāq; que alibi prolire apud auctores. z in dictis suis. pprijs
inueniūt hic mirabili breuitate fragmetis qbusdā addu-
cit. qre lector lento passu hic pcedat alr offendat.

Deinde in illa parte. possunt ergo formari tres. q. zc. specialiter prosequitur de formis substantialibus in tribus. q. z ad partes hen. z Auerrorrs. Auic. atq; Az. fundamentis. z aliozum icedit. finalr aut tenet in formis substantialibus no esse magis z minus de mete Az. licz aliam viaz probabiliter defendere videat. z sequaces eius vtplurimu ipas imitantur. vbi poderabis articulu parisiensem de aia itel lectura quem quotat. zi. sed cuius e. adde. vel absolute loquitur omnes enumerando: z auctes. atq; media pro op. Auerr. sunt apparentia. omnia tamen soluit infra ibi. Ad argumenta zc.

CIn aliquibus originalibus habetur quedā littera ante illa verba. scōa probatio est Auerrorij ꝛc. que sic incipit. Quod motus sit idē ꝛc. quā adde si placuerit. totū pcessum pñr. ibidem ad vñquem examina bis.

¶ Infra ibi. Contra videtur yñū mediū ex auctoritate zē.
sustinēdo aliam viam. cōsidera solutiōē illius medij. et
sequētis. ibidem. vide in. q. trium principiorum notanter
ad. ppositum. z super pdicāmētā. z alibi apud modernos.
¶ Inferius solūdo argumētā alteri? vie. f. Auer. ibi. Sed
que causa quare necessario regit aliquē gradum zē. pōde
ra solutionem illius dubij. quere in. 4. di. 12. q. 3. z. 4. vñ no
sit. z alibi sepe ad bec.

Consequenter ibi. de hoc est instantia per se ꝛc. ⁊ sequitur. que
re. vide in phisicis. ⁊ apud calculatoꝛe. ⁊ in. 4. di. 12. ⁊ 4. 3. q.
5. ponderabis optime illas solutiones. ⁊ maxie vbi singul
larissime exponit *ꝑꝑ. ⁊. de aia. ⁊ adde hic multa alia si pla
cuerit. Nas difficultioꝛa tetigit. tu vero resolues. ⁊ terminos
notificabis vt scis. Connotueris si que apparebunt in dictis
doc. alibi ⁊ hic facily soluetur solertia iugenioꝝ lectioꝝ.*

Sequitur 4. et vltima. q. de vnitate per se cōpositi
ex m̃a et forma. t. c. i. s. in p̃ncipio declarat
veritatē quesiti. iuestigādō cām vni^{ta} cōpositi. et instat
addit. vbi facit mentiōem de expōne textus. quere 2. ho.
cōtra gentiles. c. 38. et sequentibus. infra ibi. Item nō videt
necessitas et. vsq. ibi. preterea relatio. ponit vacat vel ex
tra ab aliquibus. Illa etiā rō sequens ibi. preterea relō nō de
struitur et. vsq. illuc. p̃terea vel. 2. sic. iuxta obiectionem
in p̃ma rōne et. tota tamē lra vī fatis bona.

Enuestigat notabilr de 3. entitate hic. 7. relatiōe eius ad partes 7. partiū iter se. quere op. antiquoz 7. modernoz. vide cōmēta. i. phy. cōmēto. 17. 7. applica alia loca eius ple rūq. cōtra se. 4. maxime. 7. metaphy. ce. 2. m. vltimo. 7. 3. de aia. cōmēto. 5. circa mediū. 2. i. phy. cōmēto. 69. 7. 3. ce. 7. mū. cōmēto. 7. 7. alibi sepe. vide Uua. q. ii. 3. sententiarū qui su stinet viā Cōmē. vide. S. o. in. 3. di. z. q. i. egregie 7. alios se/ quaces hui. 7. pōdera multiplicē gradū vnitatis. ex. z. di. p. parte scōa. 7. cōpositiōē multiplicē. quere. S. o. di. i. 3. q. 8. 7. totūz multiplicē. 7. in quo ponēda 3^a entitas: in quo nō vide Boetium li. diuisionū. 7. hūc etiam in. z. disti. 16. 7. ali bi pluries inquirere.

¶ Soluêdo obiectiões ifra, ibi. de quo habetur alibi. vide

supra ca. de refone. q. i. o. tamē videtur. i. di. z. q. z. 30. di. p. atq. 35. z. 43. eiusdē: sed tu cōcordabis dicta vt supra. i. i. q. de refone tetigi. z. adde hic multa pro z cōtra. pōdera il lud dama. q. semel assumpsit. arguēdo ad hominēz ex sua ppria expōne de partibus pncipalib⁹. di. i. 6. 3. p. locū a mio ri. tēge etiāz de diffictiōe talis toti^a ptribus an pprie rea lis an formalis an mutua zc. vt nosti. Quere vbiq³ serapbi cum Bona. z. defende z nō errabis. Grāscis quozq³ acumē clarissimū. z. ocbā licz aduerfantis atq³ aureoli. decorāt. n. z. declarat sententias scoticas. Dugo semp fidelis: qz vici nus de castro no. manu teneatur.

Ircā i. z. q. 9. li. de oppōne actus z potētie t. c. i. aduertēq³ in hoc nono dilatat se mirū in modū de potētia quantū ad eius entita tem cōditiones extrema oppositionē z diffisionēz multiplicē. z. filr per oppō³ habet notitia actus.

premitit ergo diuiffionēz potētie in cōmuni valde notabi lem fundamētālē. z. vbiq³ necessariā qdā tāgit aliquid aliter licz nō ita complete. z. di. p. parte. z. 7. di. eiusdē. z. 7. z. i. z. di. z. 27. q. super li. elencorum.

Deide respōdet resolute ad. q. z. vltio mouet dubia d⁹ po tētia metaphyca. z. soluit valde subtilr nullibi alt⁹ q³ h ba bētur. valde. n. resolute scribit in h. 9. z. clare z doctrinalr. iō plerūq³ ad dicta h se remittit. z. in hac me^a. z. alibi.

Infra. cū dicit. ibi. Sed de fundamēto eius qualē entita tē zc. vide ad illā difficultatē. i. di. z. q. i. z. z. di. 36. b. z. 43. qre Grā. may. di. 4. z. 4. 6. di. p. 2. p. de a. in. z. di. 3. q. i. z. alios antiquos z modernos vt nosti.

Aduerte pñr ad illos duos modos dōi de refone po³: an .f. sit real⁹ vel rōnis: quozū qlibz f⁹ probabilis z subtilis. qre in quo³. q. i. 3. optime ad ppo^m. z. supra. c. de aligd.

Cōseqnter adducit diffiōes spāles po³ me^a seu obtine: et po³ formalis phyce seu subitue: z. add⁹. 6. notāda seu cōside rationes de eis vbi mira solertia laborat. in re enī subit^{ma} z mīme ētatis cognoscit⁹ subtilis: z. faci^m diffi^m ptractat Nemo pfecto nec antiquus nec modern⁹ reperi⁹ in talib⁹ talr se dilataste: spūs pculdubio sapie calamo affuit. Tota lra est bñ ordinata z correctā: qre legat⁹ audacter.

In fine toti⁹ solonis ibi. Non tñ istud^m accidit zc. adde caute: z. cōsiderā istātiās ad boiem. z. dic pñr. aduerte etiāz ad remissiones in li. physicoz. aut ad sua: aut certe ad alie na itendit. quere tabulas de gbus supra.

Sequuntur 3. z. 4. q. de diffionib⁹ z descriptionib⁹ potētie. pro pñr. acceptē. t. c. z. que no tabiles z doctrinales atq³ subtilissime sunt. Ad q³ soluen das pmitit. 4. arti. Ex gbus breuiter elicit qd tenēduz sit ad vtrāq³. q. vbi aduerte qualr in pmo arti. ostēdit. 4. cās pertinere ad cōsiderationē metaphysici. vt alibi sepe bz. vi de in theozematibus. z. 8. di. p. in reportatis. z. sup. 5. meta phyce. z. p i expōne: z. qd ibi tāgit de efficiēte. vide. i. di. z. q. z. 7. 3. 30. di. p. z. alibi sepe. quere abstractiones Grā. mayr. vt nosti plerūq³ ad ppositum.

Cōseqnter in. z. arti. pte pma. aduerte diligēter ad illuz discursuz de diuersitate cōcretōz ab eodē abstracto sum proū. quere super li. elencorū. q. i. 6. z. super Porphy. q. vlti ma. z. in pmo. di. 5. q. i. z. in. 4. di. i. q. i. z. di. i. z. q. i. z. supra. 4. buius. z. alibi: vt in theozematib⁹ ad ppositum: sed istanti as excludē de idēitate concreti z abstracti in doctrina bu ius. quomodo ergo vniuz multiplex z aliud simplex supra tetigi. est. n. multi⁹ cōnotatiōis nō significatiōis.

Duos modos dōcēdi ibi de forma z fine an recte conue niat eis nomē potētie pro pñr: bñ ponderabis: qz subtiles z quotatiōez de p pncipio. ex qua isferre potes illū tractatū. z. pñs theoz⁹ pcessisse bas. q. metaphysice. licz aliqñ ibi se remittit ad has: fide hoc ibidē ptractabo.

Cū parū post dicit: que essentiali⁹ vel pñs non est mō qd

ad hoc. vide notāter supra. q. finali. 8. li. z. in. z. di. i. q. 4. ad finē. z. infra hic. arti. 4. aliquāl^r. z. q. sequēte ad plenū: z. ali bi. z. totū q³ segtur. valde doctrinalr ex fundamētis Az. z. sinderesi scotica mēti impme. z. de equocatiōe po³ actiue z passiue. z. rōnibus eaz. z. qualr diffiōes in metaphyca assi gnare nō semp sunt metaphyce. nec in physica physice. et filr de logica z alys facultatibus pōt dici. vñ poteris elice re multa. z. maxime de cōsideratiōe metaphysici in vli. v3. vel in particulari. per hec enī dicta multa euaduntur z de clarantur difficilia.

Infra p solone. z. pncipalis. pme. q. nota ea q dicit cōfor miter in. z. di. z. q. i. o. de varia cōsideratiōe Az. in diuersis locis de actiōe. z. sic de alys. Leteras solones sequētes suc co plenas pōderabis. z. specialr ad pñm. z. 3. z. q. recurrēdo ad loca cōformia alibi: vt nosti. vide. i. 3. z. i. 5. q. quolibeti. z. 3. di. p. q. finali p dictis ad illd. 3. z. q. i. 3. etiā. di. 4. q. i. z. 27. di. p. in reportatis ad idē videtur.

Sequitur q. 5. de entitate po³ actiue z passiue in illo pñi in quo pcedit pncipiatū. z. nō assigna uimis ibi textū sup quo fundaret ista. q. nec octo seqntes qz doc. icidentalr h disputat copiose de po³ vltra ea q tan q³ pbs de ipsa. licz oia possent in aligbus locis t. x. r⁹: aut h aut alibi oziri: qd cōsideret lector.

In pñ solonis recitat op. Den. quol. 3. q. i. 4. z. q. 3. z. in sū ma arti. 57. q. 7. quā ipugnat notāter. in p ēt di. 3. z. 7. z. i. z. di. i. 6. z. alibi tāgit eadem op. z. ipugnat. deinde ponit alias quā segtur resolute z subtilr. z. soluit motiua alteri⁹ vie no tātē valde. vbi in solone motiui de potētijs aie: z. obiectis earū dilatat se suo mō: sicut alibi etiā tangit. vide in. z. vli supra. z. di. 3. z. 9. eiusdē. z. in p. di. 3. q. 3. z. in quolibeto. q. 9. z. i. 3. z. in. 4. di. 4. 4. z. 4. 5. z. 4. 9. z. supra. i. z. 7. bui⁹: z. specialr i 6. q. 3. z. alibi sepe ea que sunt ad h.

Concordat hic: z. confirmat sicut z vbiq³ omnia dicta fū damentis Aristotelis.

Cext⁹ ē correct⁹ in his trib⁹. q. absq³ supfluitate z dimi^{ne}

Sequitur q. 6. in q z. 5. sequētibz facit sermonē de fūdamētis z terminis po³ actiue z passiue: que oēs sex in aligb⁹ antigs originalibus mouent simul: z. soluitur subvna. q. totali: i. 3. do capz scorsus satis placz vt h ordinatur q qste vtili⁹ z singularis doctrine sint res ipsa

Adducit op. antiquā satis singularem: q v⁹ Coelarat. quodā mō an⁹. z. ansef. quā qdā medicōz imitatur. Et bre uibus eam ipugnat. Et ponit pñm notāter.

Mouet pñr quasq³ diffi⁹ q³ nō soluit h expsse. qre in theozematibus. z. in p reportatiōnū. di. 7. q. z. z. in. z. di. 3. q. 7. z. in. 4. di. i. q. i. z. supra ad finē p. li. in du⁹ lrali. z. alibi ple rūq³ vt nosti ad ppo^m. z. q. sequēte aliquāl^r. duo etiā vltia pncipalia solue pñr pta bene pōderādo. vide etiā in. 4. di. i. z. q. 3. z. sequētibz aliqua ad hec.

Sequitur q. 7. in cui⁹ pñr ponit motiua Egidy. quo libeto. q. q. 8. qre Tbo. in. 4. di. i. z. z. alibi sepe vt nosti. Deinde ponit pñm op. quā pbat rōne quia. z. ppter quid. z. auctoritate.

Infra cuz adducit eua^m ad. i. rōnē ibi. Rñdetur q acci dens zc. est rñsio Thome vbi supra.

Deide soluēdo istātiās infra ibi. Ad aliō pz alibi zc. qre in theozematib⁹ notāter. habet ēt in. 4. di. i. z. q. z. de ordine pñi⁹. quā ibi tāgit z qñr reto imēdiare possit fūdari i suba. vide supra li. 5. z. alibi sepe. vbi ibi notati

Ne tāgit pñr de subiecto respectu passiōis. dic vt supra notati. alia plura adde h.

Snia doc. in his oib⁹. q. ē assertiua z clara. iō omisi expli care eā. lra ēt satis correctā z ordiata per totuz. singula ta men yba pōderabis vbiq³. Oz ēt i. rōne pro. q. pncipali bz de cā equoca et nobilitate eius respectu effect⁹ limitatis: vt nosti alias sepe in doctrina cō⁹ de cā. v3. equoca totali vel

principali partiali: sed videt velle qd sit v^m vniuersaliter de quacumq; equiuoca. sicut habet in. z. di. 3. q. io. iō declarā dīr aut ad hominē: aut assertiue. vide. i. 4. q. quolibeti.

Sequitur q. 8. in cui⁹ pncipio possz signari ille text⁹ q quora⁹ post o^mis: s; h omisi vt supra nōni

C In pncipio solutionis tangit vnu modū dicēdi breuiter: quē ipugnat paucis. qre copiose in p. di. 7. ad bec.

C Deinde ponit suū propriū modū dicēdi expedite et notā: ter: quē confirmabis et declarabis atq; defendes ex dictis in pmo vbi supra. et in quolibeto. q. i. 8. et in. 3. dist. i. 3. et in mā de hitibus. et alibi sepe quere in ethicis et alibi plura ad h. addēdo et subtrahēdo vt scis. 3^a etiā di. p. 7. 4. 9. 4. et i. 4. q. q libeti ad h iuenies. Quere Den. quolibeto. 4. q. io. et Rod. et Thomā in pmo vbi supra. et p. 7. q. 4. 9. arti. 3. copiose.

Sequitur q. 9. quē clara et satis facilis ē: licz ad mā gnat difficultatē dūci possit theologie loquēdo. an. v3. ad itra in dīnis sit potentia actiua act⁹ trā. sententis. de quo quere in p. di. 2. et infra sepe. et di. 7. specialr et in quoli. q. z. Quere alios theologos vt nosti. et maxime magistru abstractionū. et Uua. et Den. et Thomā et quere etiā in tractatu de pmo pncipio. et in theozematibus ad h. platonē etiam et Az. et Auic.

C Aduerte cum dicit infra in solone. de quo quere infra in. q. de eternitate mūdi et. q. si intelligit per infra. z. sententiariū. vbi. 1°. q. disputatur di. i. recte confirmat illud qd dixi a pncipio hui⁹ opusculi in pmo generali psupposito. si vero itēdit q. i. z. hui⁹. vbi. i. q. possz habere locū: sicut sup. 8. pbycorūz cōsidera: sed pmiuz credo veri⁹. multa tū doctores psupponunt se iterdū dicēdos a gbus ipediti cessant. Et tē etiaz itendit. q. super pby. quas aiūt ipsum scripsisse. quere in. z. di. i. et in pmo. di. 35. et sequētibz. et maxime dist. 39. et 43. et in quolibeto. q. i. 4. plura ad ea quē paucis hic tangit. in. 5. etiam di. p. 7. 26. et 4. q. quolibeti inquire idem. alios anti quos et modernos inducēdo.

C Ad difficultatē quā nō soluit ad finē. q. posset dari pmiuz mēbzū diffictiue. ibidē vel addi vt nosti. quere tamen ad plēnuz in quolibeto. q. finali. et 8. di. p. 7. 39. et i. 6. di. 3. et 7. q. q libeti. et super. z. pby. et alibi plerūq; ad h.

Sequitur q. io. in qua sentētia doc. est clara et deter minata. vide in pmo. di. 8. q. i. et sequenti bus. p pncipio solonis ibi de simplicitate dei. Et cōsidera ad hominē istātiā ibi cui dicit. po⁹ at passiua realr sumpta. et actus eius et. ex. z. di. z. q. io. et. 25. di. eiusdem. et. 3. dist. p. q. 7. et alibi sepe. et dic consequenter. et pondera cūz dicit aimo eodem.

C Ibi etiā tangit op. Den. quolibeto. 8. q. 9. et in sūma. arti culo. 50. q. 3. de qī potētia in dīnis. quā et eius impugnatio nem vide in pmo. dist. 5. q. z. et alibi sepe icidentalr. supra etiā in. 7. q. io. et in. 8. q. i. et finali. vide ad ppositū. et pōdera qd possit assignari tale vltimū accūs de quo loquitur. et que re in fili sup. Porphy⁹. q. 6. de vltimo in z^o itentiōibus.

C Infra ibi. dicūt enī aliq oīa acci⁹ et. tangit op. Rod. picta uienfis in. 4. pre sūme in materia de eucha⁹. quere ocham in tractatu de eucha⁹. et alibi. et Egidii. in theozematibus. vide in. 4. di. i. z. q. z. optie p et cōtra ad bec.

C Qd vltimo dicit ibi. de re lone et eius passiōe. cōsidera an famose loqua⁹ cum dicit passiōem recipi in subiecto et re spectu eius subm esse in potentia passiua: atq; per ipsam p fici an assertiue. et hoc tenēdo identitatē realem eorūz. q. etiā sequēte idē tangit. vide. 8. di. p. q. z. et i. dist. z. q. 5. et 3. di. eiusdem. q. 6. et i. 6. di. ad bec. vide etiam. 35. dist. pmi. re portationum in simili saltem. et adde plura: et antiquos si liber voca.

C Ad ea quē ad scōm pncipale dicit de puatiōe. applica di cta sua in pmo. dist. 28. et super Porphy. q. finali de oīa: et in postpredicamentis. et in. 4. di. ii. q. 4. aliqtr: et alibi sepe.

Sequitur q. ii. cuius snia clara est ex dictis. recolle cta ad quē se remittit. vbi aduerte ad ea que tangit in solone. z. pncipal de mutatiōe. quere in p. di. 5. q. z. in solone pncipali: et in. z. di. i. q. 4. ad finē. et di. 7. et in 3. di. z. q. 3. et di. 7. q. z. et in. 4. di. i. q. i. et di. io. q. i. et di. ii. q. i. et di. 43. q. z. et 5. p. 7. sed defende qd hic dicit: q. sic itendit.

C Deinde ibi. Ex dictis p3 dīso potētie actiue et. Recolli git dicta hactenus suo modo de potētiarum multiplici di uisione. vbi aduerte pmo ad verba sua de subiecto et pro pria passione: et moderabre vt nosti. scdo infra ibi. dictum est in cōclusionibus de causis et. cōsidera vbi sunt ille cō clusiōes: sed vident omnino esse in theozematibus: vbi h egregie habz. licz. i. q. p. di. 4. tāgar idē. et q. 5. atq; 6. di. eius dem. articulo. 3. q. i. supra etiā lib. z. q. 4. sed qre tabulas in pbyc. si volueris. hinc ergo pōt colligi veritas illius q su pra sub dubio tetigi li. q. ii. q. v3. pus theozemata scripsit qz metaphysicā: qz verisimile videt ex multis. licz alia ps habz apparentiā de quo ibi forte aliqua tāgam.

Sequitur q. iiz. que in aligbus originalib⁹ mouetur sim. cū. i. 3. de dīssione alia potētie specia li qua vtūtur. maxime theologi. et posset fundari super illa littera que allegatur ad oppositum. omisimus tamē istam assignare hic vt supra dixi.

C Sentētia doc. satis clara est: et quāteytilitatis et subtilita tis narrēt bi qui sentiūt. pro cuius maior cōfirmatiōe. vi de cū in pmo. q. i. plo. et i. z. di. i. 8. et in. 3. di. i. q. i. et in. 4. di. io. q. 8. et di. 43. q. 4. et in quolibeto. q. i. 9. Et etiā de Day. q. 3. plo. ichoātis. Ab oīzēte parte tres et. et alios q plures in quire ad bec. nullibi fere clarius et elegantius qz h. extimo enī q in hoc. 9. totū conatum fecerit h hō vldē super oīa.

Sequitur q. i3. in qua alia dīssio potētie notabiliter pertractat. vbi snia doctoris clara et solē nis est. tangit modū dicēdi aliquoz quē breuiter excludit qre antiquos hic et alibi vt scis. addi in fine per modū epi logi in tota hac mā sūmarie dīssiones po⁹. Tota ista hacte nus satis gliose correctā et sincera videtur.

C Qd hic et. q. preeūte tangit de mālitate angeloz notabis plura addēdo. et. z. et li. de anima. et alys pluribus senten tiys aliozū antiquozū et modernozū.

C Sitr qd ibi tangit de origina⁹ in dīnis de tota subā origi nātis pertractabis. vt habz in pmo. di. 5. q. z. et alibi adde aliqua subtilia bice ex Actano et Paulo Veneto ex clipeo thomistarū. et cap⁹ si iocari licz.

Sequitur q. i4. de motu alicui⁹ respectu sui ipsius: vt mouētis et moti. et. z. et ē pma quā for mar An. An. in hoc. 9. Aut qz nō vidit alias precedētes: aut qz sentētiās pncipales aliquarū carū in notandis iuxta lit teram iscruit: aut quia alibi iserēdas ipsas reseruauit quo modocūq; sit. h. q. ē multū ventilata apud antiquos et mo dernos. et maxime in via hui⁹ est notabilis et copiose hic eā tractauit. In pmo etiam sententiariū di. 3. q. 7. et in repōta tis. q. i. plo. et in. z. di. z. q. io. et di. 25. q. vnica ipsam disputa uit. specialiū tamē qz hic.

C Plato superius ichoando videtur tenuisse partē affirma tiuā in hac. q. particulariter saltē de anima rationali et ele mētis. vnde pbs et Cōmēt. eius: et ly sequaces impugnant dicta ipsius plurib⁹ in locis. quere. 7. pbycorū. cōmēto. z. et. 8. pbycorū. cōmēto. 40. et 3. ce. et mū. cōmēto. 28. et 4. ce. cōmēto. 22. et i. de anima cōmēto. 22. Quēpace etiā partem affirmatiuā: quantū ad motū elemētōz asseruit. vide atur Zuerroys. 4. pbycorū. cōmēto. 71. et 4. ce. vbi pus.

C Doc. autē in pncipio solutionis ponit op. tenētem negati uam partē in. q. p in generali. et cōsequēter descēdēdo in particulari. vbi. 7. vel. 8. dicta seu cōclusiones possent for mari. et tres rōnes pncipales pro pncipali cōclusiōe notat. vide Tho. 7. et 8. pbycorū. et pmo cōtra gentiles. et in. q. d.

potētia. q. 10. r. 5. z. 3. et in 3. parte. q. 32. videat etiam in 2. dis. 24. r. in q. de veritate. q. 10. r. 2. z. q. 4. 5. r. 8. z. r. in pma. z. q. 9. et li. 3. cōtra Gentiles. c. 88. in qbus locis videtur repu gnātia in dictis eius: vt pz intuenti recte. Queratur etiam Sod. quolibeto. 6. q. 7. et quolibeto. 8. q. 12. r. quolibeto. 9. q. 19. vlt. 13. r. quoli. 13. q. 3. Et Den. quoli. 10. q. 9. et quoli. 13. q. 11. r. quolibeto. 14. q. 2. r. 5. Et Egidio? Peremita sup li. physt corū. 7. r. 8. et alibi querant etiam sequaces horū: r. Albert? magnus. r. Joānes Jandonus. q. tñ affirmatiuā vř fouere saltē partiali. ochā r. ceteri nominales iducatur.

¶ Cōsequēter impugnāt illā op. r. ponit dicta opposita i ge nerali r. speciali pcedēdo r. declarat egregie. vbi idēz. r. qñ nō pōt agere in se vel mouere se: r. respectu cui? termini et vbi r. quādō r. respectu cuius sic. r. instantias tollit suo mo do. r. tñ ipugnabis euasiones thomistarum r. aliorum hic garulatur. ppiā vocē ignorantū: vt scis.

¶ Infra ibi cū dicit. de his alibi. quere super li. phystcorū. z. in. z. di. 1. q. 4. r. in. 4. di. 11. q. 1. egregie. r. in quolibeto. q. 12. aliquid. r. alibi sepe. supra etiā in hoc lib. r. 5. hui? tetigit ex illis respōsionibus instantiū bene itellectis iferri possunt plura que relinquātur lectori.

¶ Ante illā respōsiōem ibi. Ad 3^m respectū ad agens bz for ma aliū rē. ponitur quedā littera que assignatur extra: sed qz notabilis r. subtilis. r. supra omīssa hic apponā eam que talis est. Cōtra aut itelligis qz pus iquantū pus sine itelle ctu posterioris itelligit qd ostendit ipossibile cū sit relatu ad ipsum. aut qz illud qd est pus sine itellectu illius qd est posterius itelligitur: r. tūc in sic separatiz itelligi cōsisteret prioritas nature. r. tamē illud qd est posterius si sit absolu tum similr possit itelligi sine itellectu illi? qd est pus. segt qz naturalr posteri? est naturalr pus. sicut cōcūcto. Nō er go in hoc qz est hoc posse itelligi sine illo cōsistit nature po ritas huius ad hoc. sic enī asinus esset pōr natura homine: nec in hoc qd est hoc esse vel posse esse sine illo: qz tūc pmis se demōstratiōis potissimē nō essent pōres natura pclusio ne: cū deus etiā nō possit facere qz illis veris existentibus pclusio esset falsa. in quo ergo pssit ista pōritas? In pdica mētis dicit. r. 5. metaphysice. qz illud est pus natura a quo nō cōuertitur subsistendi cōsequētia. si ista diōsio sit cōuer tibilis cum diffinitio: quomō tūc premisse demōstrationis sunt pōres natura cōclusionē: ibi enī cōuertitur existendi cōsequētia licz nō causandi. si dicat. 5. modus pbilosophi in pdicamētis. qz duoz fm existentia ē pntium qd est causa alterius est pus natura aliqz vt hominem esse ad orationē hoc dicentem: quomodo ergo itellectus pus natura volū tate respectu enī illi? nec est causa partialis nec totalis: nec vt volūt aliqui sine qua non.

¶ Dec lra satis subtilis r. notabilis est. pro cui? declatiōe r. euasione. vide in. z. q. 1. r. in quoli. q. 4. r. in Grācis. specialr in p cōfla. di. 13. quere ochā in p. di. 9. r. 12. sed nō imitādo. mul tiplicē acceptiōem ordis in cōr: r. ordinis nāe in spālī nota bis in dīnis r. in creaturis plura hic addendo.

¶ Deinde descēdēdo in speciali ibi. de accidēte qz aliqz sub iectu rē. pcedit de motu grauiū r. leuiū. r. ibi facit mētiōez de expōne illius c. Mouentiū rē. 8. phyt. t. c. 27. pñdera an fuerit ppiā ibi. an alibi an aliorū. extimo enī qz exposuit. r. qz disputauit in physis. sed in. z. dis. z. q. 10. ponit expseil las rñsiōes. quere etiā aliqtr in. 4. di. 12. q. 4. r. alibi.

¶ Excludit cōsequēter. 4. fugas: licz plures possent assigna ri: vt babz in. z. vbi supra de causa motus grauiū. Quere il las vias in expōsitoribus antiquis. 8. phystcorum. r. 3. celi et r. alibi. vide modernos parisfēses ibidē. nec enī per se a re mouente prohibēs: nec ab influentia celesti: nec a pellēte vt tali: nec a centro trabēte: nec a se vt actu moto nec a gene rāte nisi virtualr. reliquit ergo qz a se effectiue vt qd. r. gra uitate que a forma substantiali vt quo. qd ostendit suo mo

do discurrendo.

¶ Qd additur ibi de motu progressiuo aliū. pōdera p totū r. euasidē r. impugnatiōem singularē. r. expōsitionem in Ap. nō vulgarem. vbi posset introdūci id qd babz in. 4. dis. 10. q. 7. r. di. 4. q. 14. de potētia motiua totali: nam quicqd dicit aduersariū de potētia motiua organica saltem de il la totali. loquendo non valet fuga: recurrendo ad diuersi tatem partium.

¶ Aduerte etiā ibidē ad illā remissiōem ad li. 3. de aia. an i telligit de lra Ap. r. antiquis expōsitoribus: an certe de suis q. ibidē. quas sibi attribuit. r. hoc z^m videt pabile: qñuis nō nulli scotiste illas. q. velint nō fuisse eius. cōformes tñ doctrine ipsius sunt. r. oīno eius esse forti? reoz.

¶ Deinde ibi. Tercio de nutritiōe rē. aduerte ad ea que ha bet in. z. dis. 15. r. 19. r. in. 3. di. 16. r. in. 4. di. 10. q. 6. et dis. 4. 4. q. 1. r. 4. q. 13. r. sequentibus. r. alibi sepe: quere antiquos r. modernos super li. de generatione plura addendo. expō siōem etiam singularem ibi in Aristotelē. z. de anima. pon dera signanter.

¶ Cōsequēter cūz dicit infra. ibi. De secūdo alibi plixior rē. quere in. z. di. 18. r. in. 3. di. 4. quere medicos. et in physis et alibi plura ad bec.

¶ Deinde parū post cū dicit. alibi diffusiū habet. Quere in q. li. de aia. r. q. collationum. r. in quolibeto. q. 15. r. in p. di. 3. q. 7. r. 8. et in. z. di. 3. parte. z. q. 1. r. di. 25. r. 17. di. p. pondera ibi cū dicit alibi pdicta ppter illud qd supra in pñcipio pre supposui de bis. q. r. scripto in smas qñtū ad pōitātē bñ di

¶ Infra. ibi. sed h de vo^a multis rē. r. segtur. (scernēdo. sz alibi explanare. qre in. z. vbi pus. r. in pmo. r. sup. z. phyt. r. i. di. p. r. alibi plerūqz in doctrina hui? r. alioz: vt nosli. 17. di. p. satis copiose tractatur. vide vbiqz Bonanēturam.

¶ Premissis. 6. dictis seu pñibus addit aliā gñalē scoticaz vbiqz notādā de digni^o nāia entius. r. est snia phi. 8. phyt. t. c. 56. r. z. de gene. t. c. 59. r. alibi sepe. vide in. z. di. z. q. 11. et in pmo. di. 17. q. 2. r. in. 3. di. 13. r. 14. r. 19. r. in. 4. di. 10. q. 7. r. alias pluries.

¶ Et qd segtur ibi. Creature cōiter pducūt rē. h dicit ppter speciales creaturas de po^a ab^o. r. forte ordinata saluā das. r. oīa que sequūtur in obonib? r. replicis ibi ad vgnē pōderabis: r. solones secūdisimās: nam nullibi meli? exa minauit. r. oēm penitus remozsum abiecit.

¶ Rñsiones ad ar^m op. valde fertiles minuti masticabis. vide in. z. vbi supra plixiorē subtilitatē de dupli ci pñi^o in i. solone tacta: sz ad quē locū se remittit in fine illi? rñsiōis notabis vt supra sepe allegaui multa alia addendo.

¶ Ad 2^m argumētū p adducit rñsiōem qz vř Den. qre enim vbi supra. r. ipugnat singula^m. r. vltio ponit suaz valde do crinalr. r. vltio istar triplr. vbi adducit rñsiōē. z. aniqz for mat. 3. r. possz lra transmutari: satis tñ bene iacet. pondera bis ibi cū dicit. stude. r. an illa vba que sequūtur sint extra vel vltimata resolo ad mētem doc.

¶ Cetera qz ibi sequūtur. vřqz ad finē mēti impñe. faciunt enī lectorē velit nolit attentū nisi fit asin? ad lram. Expo sitiōes speciales valde in Ap. ibi pōderabis. de actu etiaz vtuāli r. formali et potētia cōrespōdēte: vocat. n. in. z. di. 3. q. 8. actiōes tales vtuāl r. vniuocas. vide 2ho. ii. parte. q. 77. arti. 6. pñi. videt ponere bñ? duplicē actū: 13 nō vta ē his terminis. vide in quoli. q. 15. ad finē. r. in p reportationuz. di. 5. q. 1. optime ad ppositiū: sed h singularissimē.

¶ Examiabis diligēter illā solonē d relonib? oppositis: nā in via hui? pōt pōderari valde illud ar^m difficilē oib? alijs. vide. 31. di. p. pñdōnes rñonis real. r. 6. q. qñbeti. r. 13. eius de 3 sed. 26. di. pñi. nota bonam euasione. Cōsidera ēt an tales relones sint reales nō obstāte qz sint. z. modiposito etiaz qz sint attēde qz refert eas poni esse eiusdem vt subiecti: aut eiusdem vt fundamēti vel termini. Aduerte etiam

Liber nonus

quo mō intelligit doct. extrema aut nude aut sub reſonib⁹. plura alia ſubtilia adducāt. Quere ſcra. in pmo conſla. di. 3. q. 8. vide Landulphū ⁊ p. de a. ⁊ alios ſequaces. ⁊ ſu per. 7. ⁊ 8. phyſicorū reſolutos ſcotiſtas. ⁊ caue ne nomina lium garritus iſcuras.

Sequitur q. 15. ⁊ vltima hui⁹. 9. de dñia potentiarū ⁊ ratiōaliū ⁊ irrationaliū. c. 3. que pulchra atq; vtilis plerūq; eſt. in qua ſinia doctoris licz ſit ſubtilis ſatis tñ determinata declarat pmo inte⁹ differētie. Deinde querit eius cām. vbi videt tãgere modum dicēdi aliorum: quē tamē iſra ſuſtinet ad mētē ⁊ ⁊. quere antiquos b. maxime Alex. de Alexā. quē pſupponit vbiq; in hac metaphyſica ⁊ Albertū ⁊ ⁊. ho. ⁊ alios. obicit vō cōtra illum modū dicēdi ſeu cauſe redditōem triplē. Deinde pſequit alio modo itentū ſub duplici mēbro. Alibi ſepe tangit ſundamēta hui⁹ ſoloneis. quere eū. ⁊. diſt. p. ⁊. io. ⁊ ſequentibus in quolibeto etiā. q. 16. ⁊ ſequētib⁹. ⁊ alibi.

¶ Oz tãgit ibi pñr de immediatiōe ppōnis contingētis. vide in plo. q. 3. ⁊ 8. di. p. ad finē. ⁊. 14. q. quolibeti. vbi plura ad propoſitū huius mōſ. 39. etiā di. pmi. ⁊ alibi ſepe idē habz. quere ocham vt notā.

¶ Deinde cū dicit. iuxta qd de liber⁹ vō alibi ⁊. quere antiquos quos ſupra ſepe notau. ⁊ maxime theologos. quere in theozematibus. ⁊ ſup. ⁊. phyſicorū. In pmo di. i. q. 4. ⁊ di. io. ⁊ iſra. ⁊ in. 4. di. 49. q. io. ⁊ in quolibeto. q. 16. ⁊. 18. ⁊ in ⁊. di. 25. ⁊ 28. ⁊ alibi ſepe in doctrina hui⁹ habet hoc copioſe. ſed ochaz quolibeto. i. q. 16. ⁊. 17. ⁊ alios aduerſarios ingre. ⁊ excludit vbiq;.

¶ Aliud notabile qd pñr tãgit de duplici. v3. indeterminatiōe ⁊ determinatiōe oppoſita. vide optime. ⁊ 8. di. p. q. finali. ⁊. ⁊. di. ei⁹dem. parte. ⁊. q. 4. ⁊ etiā. ⁊. di. ei⁹dem. q. 7. ad finem. ⁊. ⁊. di. ei⁹dem. vbi plura ad ppoſitum. ⁊ alibi plerūq; idem inuenies.

¶ Infra ibi. Sed quo mō faciūt ⁊. vide que ſequūtur ibi in p. di. ⁊. parte. ⁊. q. 4. ad finē. ⁊ in quo. vbi pñs notāter.

¶ Cetera que ſequūtur ibi. per dicta pōt reſpōderi ⁊. vſq; ad ſolutiones pñcipalium. nota ſingulariſſime: qd pñda ⁊ neceſſaria vbiq; doctrina. ⁊ tãge plura pro ⁊ cōtra vt noſt ex antiquis ⁊ modernis.

¶ Motiū illud qd tangit in ſolone pñcipalis pñi ex pñio phymermenias. omne qd eſt ⁊. videtur eē Den. pro cuius clarioꝝ notitia. vide in p. di. 39. ſoluēdo iſtantias in ſolutiōe pñcipali. ⁊ in. ⁊. di. i. q. 3. ſoluēdo rōnes Den. ⁊ in. 3. di. iſ. ſoluēdo. 4. pñcipale. ⁊ ſup p li. phymermenias ad finē maxime in modernis piſenſibus. ⁊ alibi.

¶ Oz iſra ibi. diſcuſſiōem iſtoꝝ. ⁊ an circa finē determinet ad velle ⁊. omiſit indiſcuſſum. quere vbi ſupra notau. i. i pmo. di. i. q. 4. ⁊ in. ⁊. di. 6. aliquatr. ⁊ vbi pñs. ⁊ in quolibeto. q. 16. optime. ⁊ in. 4. di. 49. q. 6. ⁊. io. ⁊ alibi plerūq; q. re ſcra. may. ⁊ ochā ⁊ alios antiquos vt ſepe notau. Vult breuiter vbiq; qd volūtas creata nō neceſſitatur abſolute reſpectu alius obiecti. ⁊ qd pōt ſuſpēdere actū reſpectu cuiuſcūq; ſi tamē elicit reſpectu finis vel boni iquanū tale eſt tñ velle. ⁊ mali tñ nolle.

¶ Deinde qd breuiter ptractat in ſolone. 5. pñcipalis de cauſalitate frigoris reſpectu caloris. ⁊ de motu reflexo. quere in phyſicis. ⁊ apud medicos. ⁊ in pblematibus Ariſto. ⁊ in perſpectiua ⁊ alibi vt ſcis copioſe. ⁊ ſimili ſolone vltimi pñcipalis. vide diligenter ea que paucis colligit. quia maxime ſecunditatis.

¶ Alias queſtiūculas quas An. An. hic mouet. v3. an actus ſit pōt potētia ⁊. ⁊ an actio ſit in paſſo. accepit ex dictis ſupra. ⁊ in ſentētis ⁊ phyſicis. vide in. 4. di. i. q. i. ⁊ in quolibeto. q. 13. ⁊ p reſpōſionū. diſt. 27. ⁊ alibi ſepe in doctrina hui⁹ p ſcra. pñia vō vide tñ dubiū ſrale. quere etiā in ſex pñcipis p ſcra. altercatio tamē magna apud ātīquos vñ

eſſe circa illā. quere thomaz ⁊ ſequaces. vide. i. q. 4. ⁊. ⁊. q. quolibeti. arti. i. ratiōe. ⁊. ⁊. di. p. pte. ⁊. q. 4. in ſolone. ⁊. i. reſpōſionū. di. 7. q. ⁊. ea que faciūt ambiguitatē p ⁊. an actio ſit in agente: an certe in paſſo.

¶ Similr. q. io. li. b. inde collegit. Nā. 4. pñe queſtiūcule ſunt dubia ſralia de qbus fecit doc. mētōem ſupra. aliqua etiā ex poſtpredicamētis. ⁊ pmo phy. accepit in. 4. illarū. 5. vero ⁊. 6. q. accepit ex ſentētis. 8. di. p. ⁊ alibi. ⁊ pñcamētis ca. de qualitate. ⁊ ex dictis ſupra in. 8. li. ⁊ aliquatr. ex. ⁊. di. iſ. ⁊ ex pmo ⁊. 5. phy. corū. ⁊ alibi plerūq; ſatis ingenioſe tamē. vltima autem queſtiūcula eſt dubium ſrale. pertractatur autē ſuper predicamēta. ⁊ in. ⁊. ſententiā. ⁊ pmo. ⁊ ſupra ſepe termini eius habitū ſunt.

¶ Queſtiōe etiā vnicam vñdecimi lib. accepit ex dictis ſupra. in. 8. q. 3. vñ ſcra. ⁊ ex phyſicis. ⁊ ex. ⁊. di. ⁊. q. 9. ⁊ ſeqñtib⁹. ⁊ ex. 4. di. 4. q. ⁊ ex predicamētis. ⁊ alibi ſepe in doctrina b⁹ ipſius motū tractātur. an autem cōcluſio quā ibi tenet ſit de mētē huius ſatis vbiq; dubiū eſt. qd diſcerni poterit ex dictis in. 8.

¶ Eodē modo dicendū eſt de q. i. ⁊. li. naz due pñe ſunt dubia ſralia: q in plerisq; locis in doctrina hui⁹ poſſunt ſudari. vide in plo. q. finali ad finē. ⁊. ⁊. di. p. ⁊. ⁊. ⁊. ⁊. 8. di. ei⁹dē. ⁊ alibi ſepe. 3. vero. q. accepit ex dictis in quolibeto. q. 7. et 8. di. p. q. finali. 4. etiā accepit ex. ⁊. di. p. q. i. ⁊. 35. diſt. p. ⁊ ſequētib⁹. ⁊ ex tractatu de pmo pñcio vltimā autē de verbo ad verbum accepit ex. ⁊. diſt. pñmi. q. 3. imo fere tota hic habetur.

¶ Ex qbus correlative inferri videt veritas illius. 3. preſuppoſiti a pñcio hui⁹ tractatus. q. v3. tñ ſuper. 9. li. ſcripſit doc. qñes: licz vt ibi notau in aliquibus antiquis originalibus reperiātur. q. ſup alios libros: aut ab ipſo additos aut a ſequacibus: ſed cōtenti ſuimus cōmuni ſtilo librorū. Ea certe que ſequunt. 9. libros in Ariſtotele. vſq; ad. 12. fere repetit que pñs dixit. Materia vero. 12. libri diſputat in ſentētis: vtputa de vñtate: ſimplicitate immālitate pñtate in finitate itellectua. ⁊ omnipotētia atq; eternitate ⁊ imutabilitate ⁊ eſſendi neceſſitate: necnon ⁊ gubernatiōe pñi entis atq; aliorū ad ipm depēdētia ⁊ ordine de itelli gētiarū etiā natura ⁊ numero. ⁊ de alijs oibus fere que ibi tangit pñs. cōgrue ergo doctor hic omiſit iſta pertractare: vt ea que balbutiēdo terigit Ariſtoteles de illis nō eſſent ſibi fundamēta. q. veraciū: ſed ea poti⁹ q veritas ipſa nobis reuelauit in ſcripturis diuinis. Cōtentus etiā cū Auic. amico eodē numero. contentus in ſuper angelicus doc. cū itelligentiarū: de quarū conſortio mēuit finalr effici triplicis ierarchie triplicate numero. quātus ad li. ⁊ xpi diſcipuloꝝ circiter quo ad. q. ad cuius obſequiū cūcta recte ordinant. Quid eni pdeſt antiquoꝝ ſomnia de rerum pñcipis in pmo. de veri⁹ in cōmuni cognitiōe in ⁊. Ei⁹dēq; ingitiōe in particulari altercatue in ⁊. determinatiue vero quo ad ambitū cōſiderationis in. 4. Et quo ad nominū multiplicatē in. 5. atq; modū cōſiderationis in. 6. de entis quoq; per qditates pñcia diuiſiōe atq; ipſius p ſubiecti ue pñs ſube. v3. ſenſibilis qditatiua rōne logica tamē ⁊ in cōmuni inueſtigatiōe in. 7. Reali autem applicatiōe in. 8. pñtatiā in ſuper ⁊ actū entis diſiōe in. 9. de pñis paſſionibus eius in. 10. de pñcipis ei⁹dē entis icomplexis preambulariter in. 11. ⁊ vt ponit ingenioſus Ariſt. determinatiue i. 12. de mathematicis vero entib⁹ in. 13. ⁊. 14. cōtemplari: ac in eorū ſpeculatiue cōfuſa ⁊ itricata tempus ⁊ etatē contere: niſi mercedē laboris expectem. vt faciali. v3. ituitū pñi entis iudicis cūcta cernētis. omnia eminētiffime continētis. obſcurā in claram metaphyſicā cōmutemus: q in olympiadibus dum taxat preualentibus confertur. Cuncta ergo pauper Mauriti dirigē in obſequium xpi. cui ſit bonor in eum. Amen.

Secundo pñ circa dicta doctoris in tractatu de pñ principio icōplexo. v3. omniū rerum deo maxio: optio: vnico 7 vero cōformiter precedentib⁹ breuiter discatur. Et enī hic tractatus ne du3 speculatiōe singularissimus cui⁹ fundamētis vti cōmuniter in sentētis. 7 alibi verū catholicus atq; deuotissim⁹: fidei quoq; xpiane fulcimentum radicale. 7 etiā eius aduersarios preclara 7 offensua atq; defensua arma. Intētio doct. in hoc tractatu est anti quozū philosophantiū atq; paganorū errores confutare. 7 circa pñi entis vnitatē: infinitatem: causalitatē atq; ceteras perfectiōes nāli rōne: vt huius status imbecillitas attingere pōt negociari. vt sic si dei aduersarij ostendat nō modo ex creditis 7 supnaturalr renelatis posse suffragari nostre religionis orthodoxe veritati. verū ingeny humane inuentione: 7 maxime huius agle iter sidera nidū collocantis celerimo volatu scripsit vt extimo hūc tractatus ante q. in metaphysicā. 7 etiam theozematā vt ifra tangaz. qre in. q.ii. 5. li. 7. 4. 9. li. 7 alibi sepe implicite. licz videat oppositum aliquādo: vt in sequētib⁹ pertractabo. ¶ Diuidit aut in quatuor capla pñcipia. 7 premitit nedum xpi 7 se/ quacūq; verum platonis etiam in Thymeo fecitū mo/ nimēta inuocationem diuinā toti tractatui. 7 similr in pñcipio cuiuslibz capli. 7 vtitur cōgrue verbis. s. ad victoriā descripti in pñcipio cuiusq; capli. 7 suo more pcedit pery/ pathetice a cōmuniōib⁹ ad minus cōia. possit etiaz diu/ di in pñemiū 7 tractatus. 7 tractat⁹ in. 4. c. 7 pñm. c. in par/ tem pñemiale m executiuā. 7 sic de alijs. pponit ergo in tentū. 7 icp̄it ab ordie essentiali qui est passio quedā entis 7 diuidit ipm. 7 p̄osequitur mēbra subdiuidendo. 7 rōnes eozū assignādo in pmo cap. 7 in scōdo in duob⁹ vltimis ad ppositum applicando. 7 tentū cōcludendo. Et in fine capli pñi epilogat notāter dicta. hic lector introducat multipli cē diuisionē entis in quiditates. v3. vt in subam 7 accidēs. in modos vt in finitū 7 in infinitū in passionēs: vt in vnu3 7 multa. 7 passionū atq; modozū notetur multitudo 7 ordo 7 que absolute 7 que respectiue sint. ordo. n. essentialis vi/ detur passio quedā respectiua ipsius entis a quo icēpit do/ ctor: vt ex eius multi/ 7 mēbrozū notificatiōe ad ordina/ ta cognoscēda deueniat. 7 per pñs ad pñm. ad qd oia ordi/ nātū: qd est pñcipale itentū hic. Quare aut de essentiali 7 nō accidentali ordine ptractat ifra magis apparebit. vbi etiā aduerte cū dicit. Rationes diuidentū huius diuisi/ nis hic transeo: qd alibi 7 c. qd illud alibi posset assignari in theozematib⁹. vbi illa tangit egregie: sed qz ifra videt hūc tractatū pñs scripsisse saltem quantū ad aliqua que ibi i/ rruatur. v3. p̄pōnes creditas. illud alibi queratur in phys/ cis: vt supra sepe notauī. p̄zo ampliori notitia dictozū. v3. de. 30. di. p. q. z. ad finē optime. 7. 3. di. z. q. 7. qd sit ordo. tā/ ge etiā multiplicē acceptionē ordinis in cōmuni. v3. perfe/ ctionis generatiōis nāe: qui multipl̄r sumitur. durationis etiā 7 originis 7 rōnes membrorū 7 equiuocatiōem: vt no/ sti. vide in quolibeto. q. 4. in pñcipio. 7 copiose in Grā. dist. iz. 7. 13. p. 2. a. 7 apud alios formalistas. quotiēs enī priori/ tas totiēs ordo accipitur. 7 ecōtra. qēqd dicant obstinati. vult ergo breuiter in hoc pmo cap. qd ordo essentialis ali⁹ proprius alijs cōis. cōmuniis vero alijs eminēntialis alijs depēdentie. depēdētie quoq; ali⁹ causari ad cām q est qua/ druplex fm quatuor cās. ali⁹ cāri posterioris ad causatum pñs eiusdē cause. 7 hoc vel p̄pinque vel remote. 7 oz itelli/ gi de ordine cēntiali essentialiū ppter instantiam ex pma. q. terty. 7. 19. q. quolibeti de depēdentia nature ad suppositū quā vocat essentialē. 7 ponit mutui^{em} in omnib⁹. 7 rationi bus cōfirmat 7 declarat mēbra. vbi lector plura addat diligenter.

Circa dicta in hoc p̄ca. possent multa inqri: sed pauca tangā vñ ad maiora lector moneat. ¶ P̄rio q. re a p̄prietatib⁹ passiuis ipsius ētis icēpit. cui3 absolute sint maioris entitatis. 7 p̄ pñs cognosci¹⁰. ¶ 2° quare dicit illā p̄mā diuisiōem esse equiuocā in equiuocā: cui3 nō ordo cēntialis diuidat ordinē in cōmuni 7 accidentalē. equiuocatus aut in p̄mā diuisione videtur vniuočas in scōdo. alr vox in voces diuideret. Itēz sequitur. est ordo eminēntialis. ergo essentialis: sed in equiuocā non est p̄mā nec oppō. plura alia motiua ad hoc possent adduci. ¶ 3° p̄tra p̄mā diuisiones obijciunt. tum qz mēbra coincidunt: qz eminēs est idēpē/ dens 7 cō. vt videt. Tum qz mēbra nō sufficiēter euacuāt diuisiū: nā in dinis ad itra ponitur ordo essentialis: vt h3 expresse Grā. vbi supra. nō tamē est ibi depēdētia nec emi/ nētia. ¶ 4° videt qd p̄mus modus ordinis cēntialis. s. p̄prie capiedō ipm magis erat ad ppositū h3: qz p̄mus qd ve/ nat est supra ordinē. 7 nō refertur ad posteri⁹. qre illūm postponit. seguitur etiā dei ad creaturā esse relōnem reales cū sit cā eius. alr p̄cessus nihil erit. ¶ 5° vñ qd icōueniēter dicit ordinē cē entis passionē. 7 cū hoc ipm esse egparatiē relōne. qz ētiferi⁹ per se ēt passio supioris. ¶ 6° circa scōd3 mēbrz. 7 diuisiōis dubitat: qz nō videtur qd sit ordo cēntialis: sed poti⁹ accitialis effectui⁹ iter se nisi ponat vñ ēē cām alterius: 7 tūc mēbra coinciderēt. assumptū pbat. qz vel effectus tales cōparētur ad cām p̄mā. vel ad cām z^m. si p̄mo mō cui3 nihil ad extra necessario agit. q̄pōt ponere p̄mū effectus nō ponēdo scōm 7 cō. si scōdo mō cū talis tā/ liter mouet: sicut mouet a p̄mo. q̄ vt pñs pōt cāre z^m nō po/ sito p̄mo. plura alia h3 possent adduci: s3 bis solutis patebit facilius via ad reliqua soluenda. ¶ Ad p̄mū p3. z. dist. p̄mi. q. i. in pñcipio solonis. 7. i. repoz/ tionuz in plo. q. i. arti. 4. 7. 3. dist. p̄mi. q. i. 7 in quolibeto. q. 7. qre Uua. 7 Gran. z. di. p̄mi. 7 Thomā. i. p̄e. q. z. arti. 3. 7 alios vt nosti. P̄cessus enim in cognitiōem dei ab in/ tellectu viatoris ē ex creaturis cū de lege cōi nō possit p̄ter qd sen a p̄ozi cognosci. p̄prietates āt relatiue p̄mi en/ tis imēdiat⁹ se hnt ad mediū d̄mfiatōe qz. q̄ absolute: cui3 ime¹⁰ ex cē vñi relatiui seq̄t cē sui correlatiui. iō illa q̄ ime/ diat⁹ isunt p̄enti remoti⁹ 7 mediati⁹ attingunt a nobis. ¶ Ad. z. dixi copiose in fili sup. q. 4. an p̄redi¹⁰ hui⁹. sustinē/ do equo^{em} entis. nō incōuēit. n. voces equocas ordiat idē significatus significare: et ita disto p̄me vocis fit in equo^{em} me¹⁰. 7 z^m imēdiatē. Ex^m de distōe entis in subaz 7 accēs. qd tñ ad huc equocu^{em} est ad. 9. gñā. s̄l̄r dicat in pposito. ¶ Ad aliū qd addidit ad idē de illa p̄mā. dicit pōt qd nō tenet nisi sū/ pto p̄ntē p vno significato: vt vbi supra h3. 7 sup li. elēcoz. ¶ Ad 3^m qd ad p̄mā p̄bationē. dico qd nō coicidūt formalr s3 bñ p substrato sic cōiter accidit in alijs distōib⁹. maxie respectiuis 7 ēt absolutis aliqū qd ad. z. p̄bationē. d. q. i. do/ ctria scoti nō rep̄it exp̄sse in dinis posse assignari ordinē cēntialē. imo poti⁹ oppo^m. vt. 4. q. q. h3 arti. p̄ ad finē: sed saluādo Grā. d. q. h3 loq̄ doc. de ordie cēntiali essentialiū: q̄lis nō ē in dinis. Grā. vñ ex t̄dit ordinē cēntialē ad ordi/ nē cēntialiū p̄fectionū sen p̄petatū eiusdē cēn¹⁰. ¶ S3 di/ ces qd vt cōiter d̄r qd itas sub mō vocat cēn¹⁰: s3 in dinis sūt p̄les qd itates sub p̄p̄rijs modis. q̄ p̄les cēntie nō sine ordi/ ne: vt vñ. q̄ in dinis ē ordo cēntialē cēn¹⁰. ¶ Pōt dici vno: qd illō dēu cōe ea facili¹⁰ pōt negari q̄ affirmari. vñ iustine/ do veritatē ei⁹ pōt dici qd oēs cēntie tales in dinis trāscūt in idēitatē sim¹⁰ vñius radicalis: qre tñ manet ordo p̄e suppo¹⁰ 7 originis nō p̄prie cēntialis nec nāe. vide in re/ portatis. q. i. plo. 7. q. i. quolibeti. 7 sequētib⁹. ¶ Ad 4^m di/ co vt pñs. qd icipit a cōiozib⁹: vt descēdat ifra ad specialia. Et qd additur de relōne reali. p̄me cause querit pulchram difficultatem: quā vide singularissime in primo. dist. 30. questiōe secūda ad finem. ¶ Ad 5^m dico qd ordo est passio

De primo

respectiua: vt supra notauimus. non tamē species relatiōis pre dicabilis: sed trāscēnd: sicut causa et h^{ab}: nec oportet q^{uod} sit ade quata: sicut patet de alijs diuinctis. nego ergo q^{uod} sit per se iferit ad diuisionem vt tale. ¶ Ad vltimum sustinendo pri mum effectū nō esse causam scđi. dico nihilominus q^{uod} cau sa vtriusq^{ue} est in potētia remota ad. z. nō posito pmo. et po tētia propinqua ipso posito. Tunc cu^m queritur: aut talis cā est pma simplr: aut secūda. potest dari vtriusq^{ue}. Et cu^m ar guitur cōtra primū membrū. dico q^{uod} est necessitas psequē tie: licet nō cōsequētis. et loquendo de potētia ordinata dī nō pōt aliter cāre: vtpote ignire. nisi pūs saltem nā calefa ciat lignū. pphice vero loquendo negare assumptum. de quo nō curo: quia in hoc theologo semp credendus. potest etiā et forte securius dari z^o membrū. q^{uod} deus res quas cō didit scī administrat et. et sic nec cētys. ita nec actionib^{us} suis priuat cōmuniter entia. Et cum dicit q^{uod} pma mouet cōtingēt. verum est simplr loquendo: sed fm quid et de potētia ordinata: et necessitate cōsequētie necessario. Exē plum de creatione et infusione anime itellectiue causa autē scđa necessario et naturalr pōt agere: sed tamen totū est f^{alsu} quid. vide. 8. di. p. ad finem. et in quolibeto. q. 7. z. 39. di. p. et z. di. atq^{ue}. ii. iz. z. 20. eiusdē. et i. di. z. q. i. arti. 3. et di. z. eiusdē q. i. z. 8. q. quolibet ea que faciunt ad ppositum h^{ab} optime. vnde breuiter dependentia essentialis simplr tātū est ad causam pma loquendo de causalitate extrinseca. fm quid vero ad alias causas potest poni. vide. iz. dist. 4. et alibi vt nosti plura addendo.

Sequitur ca^m. z^m. in cui^{us} pncipio in aliqui bus originalibus ponitur nume rus cōclusionū et tituli earū que in hoc capitū lo disputāt. et similiter in sequētibus. cā in pncipio cuiuslibz habetur: sed quia nō videt litte ra doc. assignauim^{us} totū vt addidēz vel extra. vsq^{ue} ad pncipiū capli exclusiue in hoc cap. vt in pmo ca. premisit per tractat de illis diuisionibz ordinis essentialis. et qualr mē bza repugnāt. et sufficienter euacuant diuisionem. que sunt cō ditiones bone diuisionis: vt docet Boet^{ius} lib. diuisionū. in pncipio igif. ca. pmitit tres regulas vel ppōnes gnales: et ostidit vītate eaz q^{uod} sic ceteras cōclones sra grossa ad mo dum textus: reliquū vero ad modum expositionis vel glo se annotari fecim^{us}. Deinde comparat mēbra diuisionum. et pmo z^o. et ibi pncipaliter comparād causam ad causatū fm quatuor genera in. 6. cōclusionibus. in quarū pmiis q^{uod} tuoz cōparat effectus. 4. causaz fm concomitātiām inter se. in duabus vero reliqs cōparat causas iter se. et maxime in vltima. Deinde cōparat effectus iter se fm ordinem. vltimo cōparat mēbra pme diuisionis. et oia in sra expresse et ordinate pponit. dicit g^o pmo pparando effectū cāe finalis ad effectum efficiētis. Qd nō est finitū et. quā pncm pbat duplici rōne in quarū pma cu^m dicit. Et loquor de his que soluz pprie sunt effectibilia. debz itelligi de posituius et eni tibus realibus ad differentiā negationum vel non entius vel respectuum rationis in. z. rōne ostendit pmitatē finis respectu efficiētis tripliciter. et ifert vītate cōclusionis. et littera tota satis clara est. Deinde comparat effectum effi ciētis ad effectum causę finalis. dicens. Qd nō est effectus et. que ppositio est magne altercatiōis iter philosophos et theologos. et maxime apud Auerroistas. et alios alr Az. itēpretantes atq^{ue} iter se dissentietes. dei nāq^{ue} permissiōe sequaces illius cōmētatoris hac animaduersione confun duntur: vt iter se plerūq^{ue} discrepent atq^{ue} contradicant. et nū mirum si cōfusiū imitantes et ipsi cōfundantur. pbat au tē illam cōclusionē vnica ratione. et ifert notāter valde 3° correlatiū vel duplex vt expresse loquitur doctor. tamē ponēdo 3° p^{oss}z assignari ibi. Non ergo Az. et. vbi bre uibus tāgit itentionem philofophi de pductione itelligē

tiarum. vbi currit varietas opinionū. quere. 8. di. p. q. fina. li. z. q. 7. quolibet. et in. z. di. p. q. z. p^{ro} vltoriozi declaratio ne bic dictoz. vide etiā in principio. 5. metaphysice. et in plo. p. q. 3. et 4. p^{ro}pter ea que dicit de obiecto et operatio ne et fine multiplici. Qd etiā tangit ibi de. 4. causis. habes in theorematib^{us}. et metaphysica vt supra notauimus. et alibi se pe. pondera omnia verba textus ad vnguez. Consequēter comparat effectus efficiētis ad effectum materie dicēs: q^{uod} nō est effectus et. quā probat tripliciter. et non ponitur pma econuerso cōmuniter: q^{uod} multa sunt effecta: que nō ha bent materiam: vt patz de angelis et accidentibus. de quo alias. et sra satis facilis est: quā ifra magis examinabo. De inde comparat materie effectum ad forme effectū. dicēs. Qd nō est materiātum et. quā vnica rōne satis efficaci pro bat ex fundamentis Arist. Consequēter ponit aliā cōclu siōem generalem comparād causalitatem itrinsecarum causarum ad causalitatem extrinsecarum. dicēs. Qd nō est causatū et. quā probat duplr. et notāter. ex precedentibus etiā satis patere videtur post illa verba. hec cōclusio be ne pbat. 6. ponitur in aliquibus originalibus vna lōga ad ditio que sic incipit. De ordine causarū in causando et. v^{el} q^{uod} illuc exclusiue. Quatuor genera causarū et. et quia non erat multuz necessaria nec cōis: omisimus eam. addat le ctoz si voluerit totuz. Vltimo quantū ad hanc partem oī dit ordinem causarum adinuicē: et quis et qualis sit et fm quid attenditur. dicens. Quatuor genera causarū et. quaz pbat. et ex precedentibus et speciali pbatōne. vbi digreditur singularissime pertractando ordines causarum. et vni tatem earum. et modum ordinis. et itrinsecarum ad extrin secas. et iter se vtrobiz. Ad que clariuz itelligenda. vide plura. z. p^{hy}. et 5. metaphysice. in. z^o etiam. di. 37. et in. 4. q. i. et alibi sepe. et maxie in qōnibus. 9. metaphysice. egregie plura habebis ad ppositū. Aduerte ibidē ifra cu^m dicit. si cut alibi de causis essentialr ordinaris diffusius explicauim^{us}. illud alibi pōssz assignari in theorematibus et in metaphy ca. et vbi supra in sententijs. sed si volueris hunc tractatūz precedere illa. Quere eum in p^{hy}sicis: vt supra sepe tetigi Aduerte etiāz q^{uod} illa littera ibi. Sed vltieruz itellige et. vsq^{ue} illuc. nulla causa est equalis et. ponitur additio ab ali quibus. satis tamen bona et bene ad ppositum. Abbinē vero. tibi. Nulla causa est equalis et. vsq^{ue} ibi. Expedito. v^{el} detur omnino extra. sub illa enim additiōe: quā tamen le ge. ostendit quis sit ordo causarum seu causatiōum causa rum in causando: quia. v^{el} nō dependentie: sed eminentie Illa duo breuia motiua sub illo ex^{ist} ibi. Cōtra. quare ignis vniuocum et. facilliter soluantur si volueris. posset enī di ci q^{uod} icōuenienter ponitur vnicuz: vt causa: q^{uod} causa et cā tum arguunt diuersitatem in essentiā: sed extēdendo p^{ro} ductionē ad causatiōem cōiter dicimus cām vniuocā. di co tūc q^{uod} illa ppō. nulla causa est equalis et. dz itelligi ne dū in codē ordine eiusdē generis: sz de totali totius gnis vt patz in littera. et sic patz ad instantias. Cōsequēter p^{ro}se quitur de alijs mēbris subdiuisionū scđe pncipalis. ponē do tres cōclusiones que satis patēt. prima ibi. Quia si duo et. secunda ibi. Non omne causatū et. et deberet p^{ro}nuari sra textualis. vsq^{ue} illuc. Antecedēs huius et. quā pbat. p^{ri} mo exēplo. z^o ratione: que tamen non habetur cōmuni ter in originalibus nisi ichoatine tū. potest autem supplē ri recurrēdo ad illa que dicta sunt in ca^m. precedēti diuidē do ordinem dependentie qui alius est causati et causaz. ali us causati posterioris ad causatūz pūs. tunc arguitur sic. si oppositū huius cōclusionis esset verū. sequeretur q^{uod} mēbra illius diuisionis non repugnarent. imo coinciderent vt p^{ro} speculanti si volueris alio mo formare eaz. inquire altius vītēsem ad arcem. 3° ibi. Nihil dependet essentialr et. quā pbat satis efficaciter. Deinde ponit. 4. p^{ro}nes declarati

uas membrorum pme diuisionis: quarum pma ē ibi. Nō oē ex
cessum zc. vbi ostēdit mēbra nō coincidere. imo repugna
re z separati reperiri: quā pbat suo mō. ¶ Sēda cōclusio
ibi. Nō omne depēdens est excessum zc. q̄ est cōuersa pre
cedētis z notabilis valde quā pbat igenio. 3^a ibi. Nūq̄
pluralitas zc. que est famosa apud Arist. pmo physicoz. 1.
c. 50. z alibi sepe. z est pncipium fere scoticū. in qua osten
dit sufficiētia illius pme diuisionis quā probat resolute. vlti
ma cōclusio est comparatiua vnius mēbri pme diuisioni
nis ad vnu zc. que notabilis valde ē: z quā singularissime
ostēdit z obicit z soluit. z tota littera ē satis sincera. pōde
ra in solutiōe obiectionis de multiplici fine: vt infra magis
tāgā. z de bonitate multiplici actus. quere in pmo. di. 17. z
q. de paxi. z in. z. di. 7. z in quolibeto. q. 16. 17. z 18.

¶ In fine capiti ponit in aliquibus originalibz quedā additio
que sic incipit. sūme excessum hz causas zc. z durat vsqz ad
finē quā ē: qz nō erat multū cōis nec necia omisimus: nā
sicut necia omittēre ita nō talia addere videbat par pecca
tū. lector vero addat si iuenerit. z oia subtili ponderabit.

Circa dicta in hoc. z. caplo possent plura inquiri. z cō
tra ea obici z ad hominem z ad rem. pauca ta
mē tāgam. pmo posset inquiri quare pūs de diuisione. z. z
eius membris fecit sermonem q̄s de pma. ¶ Sēda circa
4. cōclusiōem posset inquiri de causalitate finis. z quo mō
do prior z nobilior causa. videtur etiam omnino falsa. Tū
quia deus est causa efficiēs creatū. que tamē non habz cau
sam finalem. qd̄ probatur: quia si sic vel deū vel creaturā.
Nō primum: quia tūc esset pōz z nobilior se. Nō secūdm
quia tūc eēt nobilior deo qui est efficiēs. z pōz per te. Tūz
etiaz quia voluntas tam creata q̄s increata videtur esse pri
ma causa actus: vlt operatiōis sue. z tamē est efficiēs respe
ctu eius. ergo pūmz propter quid nō est semper causa fi
nalis in agente a pposito. nā si queratur quare deus creat
mūdum. respōdetur quia vult. z quare vult nō assignatur
causa alia q̄s volūtas que est efficiēs. similiter de volūtate
creata respectu actus sui. ¶ Tercio circa. 5. cōclusiōem. z
eius probationes posset inquiri de necessitate cōnexionis
causalitatis finis z efficiētis. cum prius possit esse sine po
steriori. ¶ Item de causalitate intelligentiā finali z effe
ctiua. z de intētiōe Arist. circa hoc videtur magna difficul
tas. ¶ Item videtur q̄ illa imagiatio dicētium operatio
nem vltimam vel obiectū qd̄ attigitur per ipsum esse cau
sam finalem sit bona. z per cōsequēs non reprobāda: quia
philosophus. z. physicozū habz q̄ finis est vltimum z opti
mum. similiter iste. z. disti. pmi. q. 1. dicit q̄ omnis entis in
actu pmo perfectio vltima cōsistit in actu. z. quo coniūgi
tur optimo. vltima aut perfectio rei videtur causa finalis
eius: similr qd̄ tangit doct. ibi de necessitate causati vide
tur satis dubiū an sint cōpossibilia esse causatū z forma
liter necessarium. ¶ Quarto circa. 6. cōclusionē dubita
tur: quia in doctrina hui⁹ idem pōt esse actuum z passiuū
ergo idem potest esse materia z efficiēs eiusdez. idem aut
nō est pūs seipso. igit pma z. z. probationes nō currūt. Ex
plicatur in multis. vt. v3. de subiecto z passione. p3. de po
tentia etiam appetitiua et cognitiua respectu sui actus. de
gravi silr se mō. illud etiā qd̄ tāgit de entitate compositi
alia ab entitate partium habz diffi^{cm} vt nosti. ¶ Item q̄
idem nō sit a pluribz pmo videtur esse cōtra istum in ple
risqz locis. ponit enim plura z eiusdem z alterius rōnis cō
currere ad eūdem effectū: vt p3 de potentia z obiecto re
spectu operatiōis patre z matre in generatiōe plis: pluribz
ēt in tractu maius cōcurrētibus. ¶ Quinto circa septimā
cōclusiōem z eius probatiōem dubitatur. Nā omnis crea
tura est composita. vt. 8. di. pmi. habetur. nō tamen mātā.
¶ Itēz sustinet iste probabilr. 7. z. 8. metaphysice. accidē
tia esse vere composita. z similr omnes spēs omniūz gene

rum: vt. 8. di. pmi. q. z. habetur non videtur ergo v^m nihil
esse compositum qd̄ non habz materiam. ¶ Sexto circa
9. cōclusiōem. z probatiōes eius. dubitatur pmo cum dicit
q̄ materia est idēpēdens: nam oppositum videtur. 8. di.
pmi. q. 1. z di. 1. 3. q. 1. z alibi sepe. pmo etiaz phycorum habe
tur q̄ cognoscitur finem analogiaz ad formam. vniūquodqz
autē sic se habz ad esse zc. ¶ Item videtur q̄ materia nō
modo origine: sed perfectione z eminetia sit pōz forma. cu
ius oppositū dicit: nam illud videtur perfectius q̄ solum
est producibile a causa perfectissima. sed materia est hō:
cum sit termin⁹ creatōis. ¶ Confirmatur ex dictis huius
8. di. pmi. q. 3. contra Denr. vbi dicit: q̄ illud qd̄ est poste
rius natura alio nō potest esse perfectius illo. materia au
tez est hō. 9. metaphysice. respectu forme. ¶ Itēz videtur
q̄ cause habent maiorē vnitatem in causando: q̄ vnitates
ordinis: vt patz de specie intelligibili z intellectu concurrē
tibus ad causandum actū vlt habitum. ¶ Item cuz ordo
sit respectus qui non est de genere actiuorum. nō videtur
q̄ aliquid faciat ad causandum. ¶ Itēz videtur q̄ cause
quo ad suum esse. z nō solum quo ad causare sint essentia
liter ordinate: quia in pbatōne. 8. cōclusionis dixit q̄ cau
se intrinsece possunt esse in se causate ab extrinsecis. ¶ Itēz
q̄ ne diuin ordo eminetis quodcūqz excessū dependētie sit inter
causare causarū videtur ex multis dictis. hic. z. z. di. p. q. 1.
Qz enī non mouet nisi motum videtur depēdere a mouē
te. Quomō etiā dabitur causa mediata z immediata. ppin
qua z remota nisi ponatur dependētia. Quomodo etiam
efficiēs propinquior fini alyz: multa alia dicta doc. hic ad
hoc possunt applicari. z similiter circa alias cōclusiōes se
quentes: licz satis ex terminis sint euidentes potest dubi
tari: qd̄ lectori curioso relinquatur.

Ad ista breuius respōdetur. Ad primūz p3 facili
solutio ex cōmuni pcessu doctoris qui plerū
qz ex determinatione sequentiū resoluit precedentia. ma
gis enim videretur causatū propinquius eē causam causa
ti remotioris q̄s eminetis quodcūqz excessū. igitur ex remo
tiōe illius per locū a maiori remouetur istud. Nihil ergo
abre egit igeniosus Joānes. ¶ Ad 2^m inquiri. 5. metaphy
sice. z. z. physicozū vt pūs notaui de causalitate: prioritate
z nobilitate finis. Lū arguitur falsitas ppositionis. pūmo
comparādo deum ad creaturā. dico vt habz iste in plo. et
alibi q̄ efficiēs agit ppter finem nō semper sui: sed effect⁹.
dicovltius q̄quid aly dicunt q̄ ratio finis in deo est pri
or ratione efficiētis in ipso. cōcedo igitur q̄ deus agit p
pter se tāquam ppter finem creature. nec igitur q̄ sit pōz
vel nobilior se: sed q̄ rō finis in ipso sit pōz ratione efficiē
tis. z hoc supra per opus intellect⁹. siue etiam ex natura rei.
¶ Qz vltēz arguitur de volūtate zc. dico q̄ licz volūtas
diuina sit pma rei^{le} cōtingentium quantum ad liberaz de
terminatiōem z cōtingentes loquēdo de efficaci vel bene
placiti. nūquam tamē agit nisi rationabilr. z ppter finem
effectus iuxta illud. deus fecit rationalē creaturaz zc. que
re. i. di. z. z. omnia numero pōdere z mēsurā cōdidit deus.
sapiētē. ii. pmo ergo vult finez in se z sibi. secūdo vult alia
ppter illum z illum alyz. similr volūtas creata vult q̄qd
vult ppter finem: aut verum aut apparētē: aut pstitū
tum. Refert ergo cōparare finē ad intellectum. z ad volū
tatem: ad causam naturalem z liberā. Refert etiam cōpa
rare volūtate ad velle. z ad velle a. esse vel nō esse. de acti
bus g deliberatiuis: z maxie trāseūtibz est veruz q̄ agēs
omne agit ppter finē effectus de actibus imānētibz indifn
tibz z surrepticijs habz specialē difficultatem. mouet enīz
efficiēs methē obiectiue. s. intellectualiter. intellectus vero
practicus dicit voluntati sic vel sic. z sequitur electio. que
re h̄ alius alibi in moralibz. z apud theologos. z maxie in
doctrina hui⁹ vt nosti. breuiter g pōt dici q̄ nihil sit in ētibz

De primo

qđ non ordinatur ad fines ab agente aliquo. vide in. q. de bōa fortuna. et alibi vbi supra notauimus. qre antiquos. ¶ Ad 3^m potest dici qđ est necessaria cōnexio in ordine ad tertius. scilicet effectus producendū. Et tūc dicitur qđ pū posset eē zē. v^m quantum ad absolutū vtriusq; inter se comparata. loquendo de fine simpliciter vltimo secus de pducibili ab efficiente: nā licet finis semper obiectiue precedat in exīa tamen plerūq; producit in esse. Quod tangitur de intel ligentis quere optie in pmo. di. 8. q. finali. et in quolibeto. q. 7. et apud antiquos vt nostri. ¶ Ad aliū de opatiōe vltia zē. quere in plo. q. i. soluendo istantias contra duas pmas rationes philosophorū. z. q. 3. plo. soluendo rōnes pme late ralis. et. q. vltima prolo. z. i. distin. p. q. z. et in. 4. distin. 48. q. z. et distin. 49. q. 8. de multiplici acceptiōe finis. scđo etiāz de anima habet philosophus expresse. qđ finis alius quo alius grā cuius. ¶ Et qđ vltius additur de cōpossi bilitate zē. quere vbi supra in pmo. z. quolibeto. et specialit. z. di. pmi. parte. z. q. 3. soluendo argumenta pncipalia. aliud enī est loqui de necessario a se. et aliud de necario ex se. et hoc vel formalit. vel effectiue: vel in alie^{te} essentie: vel in idēitate. aliter etiā sequendo pncipia pbi. aliter sequēdo p^m theologorū: nō īconuenit breuiare apud Arist. ponere neciū ex se formaliter. et ab alio effectiue. ¶ Ad quartū dico qđ loquitur doc. hic d materia ex qua: nō in qua. et sic ces sant omnes istatīe. loquitur etiā specialit. de materia pma que vere ē in potētia remota et contradictionis. qđ tangitur de 3. entitate habes cōmunitatē in doctrina huius. et pncipi aliter. z. di. 3. et 7. z. 8. metaphysice. Et qđ vltius dicitur de pluribus cōcurrentibus zē. dicendū qđ omnia reducun tur ad vnū saltem genericē vel specificē vel numeraliter. sed loquitur doc. hic de ītrīnsecis constitutiuis que reducūt ad extrīnsecas causas. nūquāz enim nec ex materia solūz: nec ex forma: nec ex ambabus simul fit vnum nisi ponat extrīnsecū vniens. vide. S. di. p. q. i. nisi cōtendas qđ forma scīpam vniret. de quo quere in. 4. in materia de resurre ctiōe. di. 4. q. 3. ¶ Ad 5^m dico qđ illa ppositiō qđ ponitur in omni creatura nō est proprie ex partibus eēntialibus rea liter diuersis de qua hic loquit. et sic ītelligendū est de cō positione accidentiū que est me^{ca} cōstitutio potius qđ cōm positio. ¶ Ad 6^m dico qđ loquitur respectiue. imo non ponit materiā dependere: sed quandā habitudinem habere ad formam. Et qđ additur de pmo pphicorū. dico qđ verum est quo ad nos: nō quo ad naturam. imo seclusa quacūq; forma est p^m se cognoscibilis. ¶ Ad aliud dico qđ nō pro pter perfectionē materie est pducibilis solum a pma cau sa: sed propter īperfectionē vel conditionē limitationis: vel modū agendi cause create. vide. i. q. 4. z. i. di. z. ¶ Ad cōfirmationē que satis apparēs est. potest dici qđ actus seu forma est pōr natura materia: vt loquitur doc. ibi de pō ritate nature. et hoc habz philosophus. 9. metaphysice. de quo vide ibi notāter in questionibus h^o. potentia autē est pōr origine vel generatione nō pprīe natura. vel aliter di stigue de pōritate nature: vt supra sepe notauimus plura pō^o. ¶ Ad aliud dico qđ loquitur doct. hic de causis alterius ge neris pncipaliter. ar^m vero procedit de causis partialibus eiusdēz generis. ibi etiā acci^o qđ habeat maiorem vnita tem qđ ordinis. vt p. 3. di. p. q. 7. in solutione ad fines opti me. ¶ Ad aliud dico qđ ordo regitur ad causationēz tan quā causa sine qua nō: vel tāquā conditio causantiūz. et si militer alij plures respectus: vt approximatio et h^o etiā ex trīnsecus aduenientes: qualr autem dicit perfectiōem vi de. i. z. metaphysice. z. di. 9. p. q. i. z. 30. di. eiusdē. ¶ Ad aliud dico qđ accidit causis īquantum causant qđ habeat esse ex se inuicē. est etiā alius ordo essentialis iter esse causa rum: et alius iter causare. vt p. 3. ¶ Ad aliud dico qđ qūis extrīnsecus ibi posset cōcedi depēdētia. pprīe tamē debz ap

pellari eminentia. Qđ dicitur de mo^{te} et mo^{te} zē. dico qđ h^o locutiōes sunt metaphysice. vide egregie. 9. metaphysice z. i. q. 4. z. 37. di. z. h^o in īfra aliquid. omnis enim causa mouet se in suo ordine. et forte scđa pū mouet se. qđ mouetur a pma formaliter dico. imo omnes simul natura et du ratione mouēt se. effi^o d^o vide in theozematibus. et qđ cō munitur dicitur causam pnam prius agere ītelligendūz est de pōritate perfectionis et virtutis: vt hic dicit. et vbi su pra. similiter dicendū est de mediatiōe et immediatiōe: re moriōe et propinquitate. et hoc ītelligo in causis per se ad differentiam īstrumentorūz. Multa alia declaratiua bo rum addat lector: quia materia īsta est copiosa et subtilis et multis ad pauca pncipiūz multa hōz que asserit vide rentur extranea dicta.

Equitur 3^m ca^m. applicatiuum dictorū ad ppositum. Eligit enī de nu mero ordinū pmissorum tres qui sunt ad rē v^z. eminentie et causalitatis duplicis finalis. scilicet efficiētis. et pcedit per cōclusiones ordinate et satis clare: et quia tota h^o materia in his duobus vltimis. c. habetur fere de verbo ad verbum mutato aliquiditer or dine. in. z. di. p. q. i. ibi declaratur et examinatur cōmuni ter. ideo hic breuiter pertrāse. ponit. x. cōclusiones de pmitate effectiua. in quarū pma nota qđ dicit excluden do īstantiam de ppositiōibus de possibili et de actu. et qđ liter pme sunt necessarie. plura ex logi^o addendo. vide in quolibeto. q. 7. in simili. et alibi. In scđa vero cōclusiōe ad uerte ad illā ppositionem. si negatur negatio ponit affir matio quāz in simili h^o alibi. in pmo. di. i. 7. q. i. et in. z. di. z. q. i. z. 9. et in. 4. di. i. q. 6. ibi etiā pōdera īstantiā ex pbiis quere. S. pphicorū a pncipio ad lōgūz. z. z. de gener. t. c. 56. 58. et 68. et alibi. in solōne vero īstantie digredit valde no tāter. et totum habes in pmo. vbi supra. et assignat differen tiam triplicē essentialiter ordinatorum ab accidentaliter ordinatis. et qualr alia est comparatio taliūz. et alia cause p se ad causam per accidēs. Et ponit tres ppositiones. quarū pma est qđ ī essentialit. ordinatis datur status: quā ap pellat a. et pbat eam ratione 5^a. quāz conatur S^rater guilielmus ochā īfringere quolibeto. z. q. i. et alia in hoc pces si vt īfra tangam: sed quantū pfectit ibi dicam. 2^a ppositiō est. qđ in accidentaliter ordinatis potest nō dari status quā appellat. b. in cuius pbatōne cum dicit talis īfinitas successiōis est īpossibilis zē. quere ad hoc. S. pphicorūz. t. c. 53. z. 78. z. i. z. metaphysice. t. c. 29. et sequentibus. 3^a pmo ce. z. 2° de generatiōe vbi supra et alibi. 2° sequenter ibi. nul la enim diffōrmitas zē. pondera in simili in. 4. di. i. q. 3. in solutione. 3^a ppositiō est qđ simplr est īpossibilis īfinitas in causis: cuius probatiōem bene expōnabis. 1^a pma er go cōclusiō ponit in entibus naturā effectiua. 2^a pmitatē pri mitatem eius. 3^a īcausalitatem. 4^a exīstentiā actualem. et addit correlarium. 4. cōclusiōni continens quasi. 4. di. ctas cōclusiones. deinde add^o alias duas cōclusiones īci dentales que cōmunes sunt triplici dīctē pmitati. quāz pma ponit necessitatē essendi īcausalis. et scđa vnitatem nature que ex se est necesse esse. cuius pbatōnes singula res valde notabis. et specialiter vltimā que currit. et cōfir mabis maxime scđas ex. S. pphicorūz. et pmo ce. z. i. z. me taphysice. vt scis: quāz etiā ochā īfringere conatur. vi de eum quolibeto. i. q. i. et vbi supra. et di. z. p. q. de vnitare dei. tu tamē fortificabis argumenta doc. et īpugnabis so lutiones eius. In aliqbus originalibus assignabis qđdam parū extra. ibi: qđ sic incipit. Dic īstatur zē. vsq; illuc. 3tes si due nature zē. et aliud īfra ibi. īstatur de personis di uinis zē. vsq; illuc. Iuxta quatuor cōclusiōes zē. et nō sunt de īfra neq; multū necessaria: si sī volueris legere totū. pla notab. et addes diligēter. vide. z. 5. S. 26. z. 33. di. p. 7. q. q^o.

z alibi sepe pro declaratione illius littere. z. 3. dist. p. 2. z. 7. super. 7. metaphysice. Deinde ponit alias. 4. conclusio nes similes pmi. 4. de primitate finitua. z alias. 4. de pri mitate eminētiā. in quarum z^a probatione nota qualiter species vel forme sunt: sicut nūci. vide super. 8. metaphy sice in. q. 7. in pmo. di. 17. q. vltima soluendo pimum pncipa le. z in. z. di. 3. q. 7. z. 10. conueniunt enim numeri et species quo ad resolui in idiuifibilia quo ad non pati diuisionem: quo ad habere per se vnitatē quo ad non suscipere magis z minus. differunt aut in alijs vt nosti. adiungit etiā cui li ber quaterna^o suum cox^m: vt pmo: z littera satis pz. In ali quibus originalibus ponitur quedā lra que sic incipit. Itēz de pmo eminētiē zē. quā qz nō multū ad ppositūz dimissi mus. adde si vis. Cōsequēter ponit. 5. alias pnes: quāz pma appellat fructū hui^o. c. eidē. v3. nāe: z vnicē attribue do predictā triplicem pmitatē quā conclusionē dicit pē gnantē senario fetu. Alias vero quatuor: quāz cōfirmati uas z declaratiua eius adiungit vbi tota littera valde de pē dēs z resoluta z singularis doctrine adiungit. affuit certe calamo paracleti digitus. In fine vero quasi epilogando cōcludit itentum huius capli.

Circa dicta in hoc ca. possent non nulla dubia moue ri sicut circa pcedētia: sed quia vt dixi pū in z. dist. p. copiose disputantur vt ibi sepius notauī z aduer sary atq; sequaces huius pertractāt fere omnia et maxie nominales. quozū argumenta z solutiones hic pertracta re longus esset: ideo omnia omitto lectori ingenioso: et ad alia festino vbi declarationis prolixioris vrget necessitas. Nescio enim quo zelo ductus guillm^o ochaz. vbi supra. et quolibeto. 7. q. 17. z sequētibz: z quolibeto. 3. q. 1. conatus est totum processūz doc. in hoc ca. z sequenti perturbare: vt infra tangaz: quia loquitur ibi de probatione euidēti demonstratiua propter quid zē. hic v^o vtitur probatione persuasiua: vt in repositis. p. dist. z. expresse dicit. simi liter ibidē in prolo. cōtra antiquos theologos inuehit qui vilificāt theologum et theologūz nūcūz sicutētiē arti tribuentes vltra vetulā. vide in. 3. dist. 14. z in quolibe to. q. 7. plura ad ppositum: aut certe voluit ochā qui plu rimū sophista erat potius apparere z non existere: qz eon tra. desiderauit nāq; fundamenta illius viē nominalium vbiq; dilatare: sed vltimate in aere tremulo totūz proiecit aut forte cū sequacibus doctoris concurrebat: licebat autē illis temporibus in matērys indiffē^oz cui libz suo modo di cere: s3 quis altius edificauit z stabilius z sincerius cōgre gauit saccus dicit. forte etiāz non in vituperium doctoris quez suum z religionis z subtilē plerūq; nominat scripsit: sed rigore minorum qui nemini pēunt sinderēsi z cōscien tia sibi appropriatis moti cūctos ingenij eleuatiōē z inda gine: salua pace aliorum dixeriz trāscēdētes vsus est: sed quomocūq; fuerit aurum purgauit quotiēs in fornace examinas rigorosi verba scotica cōmouit. Nimirum etiā si ingeniosi subtilitate huius doc. imbuti conati sunt subti lia aut pro aut cōtra addere cum obtusa capita semper in ventia contenta factāt se posse aut rēspōdere aut arguere ad huius aquile monimēta. Estimo breuiter qz vir ille do ctissimus atq; catholicus admiratiue poti^o qz asseritue cō tra huius doc. doctrinam aliquando iurgit: licz vt verus

fatear equo albo sua disputatio abundauit.

Equif 4. c. in quo ptractat de pprie^o ab solutis pmi pncipy. z ponit pnes p ordinē ad ppositum ostendendum: quarum pma est de simplicitate eius: de qua habes dif fuse. 8. dist. p. q. 1. z sequentiūz de gradibus etiā compositionis z simplicitatis. quere vt nosti apud for malistas. z super. 8. z. 10. metaphysice. vide. g. o. di. i. terty. q. 8. singularissime. ostendit ergo simplicitatez dei hic per negationē compositionis rerum z realitatum seu physice z metaphysice. z instat cōtra se notanter: z soluit. ifra v^o cō clusione. 10. huius. ca. ostendit simplicitatem omnimoda z eius: vt in primo vbi supra. Cūbi aduertendum qz qdā ad intra in diuisis est formaliter necesse ēēlicz nō a se: ex se tamē. z ideo licz relationes diue non sint formaliter quā te: sunt tamen formaliter necesse esse nō tamen ex hoc se quitur qz persona diua sit bis necesse esse: vt instantia illa infert. Et licet quibusdā videatur qz non bene soluat: nec qz argumentū contra qd adducitur procedit sufficienter. dōm nihilominus cum doc. qui altius volauit: qz ipsi non bene vident: qz sic ponit doc. quālibet perfectionem diui naz esse formaliter ifinitā propria ifinitate: ex quo tamē non sequitur personam habentem h3 duas perfectiones esse bis ifinitā eo quia sicut omnes perfectiones transeūt in vnā realiter. ita omnes ifinitates: ita hic dōz est de ne cesse esse. nūera: ergo talis querit distinctionem reruz vel realitatum: potest tamen concedi qz persona talis habz in se plures rōnes formales. vnde sit ifinita et necesse esse. Et si arguas. sicut in fili solet sepe arguere doctor: qz tunc aliquid esset ifinitum vel necesse esse aliquo quo non po sito nihil minus esset ifinitum vel necesse esse. Dico vt ipse z. di. p. q. 3. z. 4. dicit qz ibi potest itelligi implicatio composi bilium vel icompossibilium primo modo procedit argu mentum. z ita doctor ar. q. de vnitatē dei. z q. 5. quolibeti. z. di. 3. z alibi. Non potest enī poni vna perfectio simplici ter sine alia: nec vnus necesse esse sine alio. imo nisi in alio. qualiter autem pluralitas formalitatz stat cum summa simplicitate. z qualiter aliter est identitas talium in diui nis qz in cre^o realitatum vel formalitatz generis z diffe rentie. vide vbi supra. dist. 8. p. quia non intendo hic ali quid addere: qz diffuse alibi habet in doctrina huius. Ar gumentū ergo doc. ex ratioē necesse esse procedens. qd ēē est Aliicē. 8° metaphysice. ca. 4. videtur bene concludere quicquid dicat loquēs. forte tamen philosophus poneret necesse esse in genere: sed hoc v^o est de necesse esse causa to: in hoc tamē errauit vt nosti. vnde qui negat antecēdēs negare debz z cōsequens. si recte sentit. Cūda cōclu sio est de sūmitate eius: z eozum que sunt intrinseca sibi. z notāter dicit intrinseca ppter respect^o ad extra. z extrinse ca entia vniuersi: quā pbat facilius z breuiter ex idēitate talium ad ipsam naturā sūmā. Cūda ibi posset obyci ad hominem: quia per ipsum relatiōes differētiē maxime ori ginis non sunt quāte formaliter: sed qz non est quantūz nō videtur esse summu. ergo oppositūz conclusionis est verū Cūda item identitas est intrinsecum aliquid in diuis. maxi me fm ipsum: quia ponit eam relationē realem: vt. 31. dist. pmi habetur. Summa autem identitas non semper ibi ponit sequendo doctrinā huius: quia ponit dif^o formalem z ex natura rei ibidem. z realem inter personas: z esset bonum motiūz pro aduersarys si scirēt bene venari. sed nihil sub tilitatis habent in suis scartapbatys nisi qz mendicant ex nostris. Cūda possent argui reflectēdo argumentūz ad distinctionē: et contra eos: et contra doc. cōtra eos qui non ponunt nisi distinctionēz rationis: que non est sūma. imo minia. 3° doc. etiā qui ponit distinctionēz ex nā rei vel formale que minor est pprie reali. alia pla possent adduci

De primo

sed nolo imorari. ¶ Ad p̄mū pōt dici vno mō q loquitur
perfectiōibus absolutis que sunt capaces summitatis for
malr. vel alr q̄ resonēs tales sunt sūme iden^{te} vt p̄cedit
pbatō ōnis licet nō formalr. vel. 3°. q̄ sunt sūme loquēdo
de perfectiōe ipotetica nō q̄datis. vide. 4. 2. 5. q. quoli
beti. 2. i. 2. 6. di. p̄. 2. alibi sepe. vnde fm aplm p̄mitas dīna
est a qua oīs alia in celo 2 in terra noīat. sūme etiā tale in
pposito accipit p illo qd nō pōt excedi: 2 qd est verissime
tale. nō aut p̄o imitē tali nisi iden^{te}. ¶ Ad aliud p̄s idēz
est enī idētitas sūma in dīnis iden^{te}: est etiā omnis iden
titas ibi. licet nō iter quecūq̄. Et q̄ dī ab aduersarijs iden
titas formalis vel ex nā rei est maior reali. ergo ē ponēda
iter pfectiōis dīnias. vbi ē summa simplicitas. dōz q̄ ni
hil est ponēdū q̄ nō pōt poni sine īplicatiōe cōtradictiōis.
īplicat aut in dīuinis poni formalitātē sapiētiē 2 bonitatis
2 cū hoc q̄ sit idētitas formalis taliū. Nec obstat īfinitas
vtriusq̄: q̄ licet arguat idētitatē realem. et cōpossibilita
tem talē: nō tamē formalē: q̄ modus est cōseruatiū 2 non
destructiū q̄datis. Quere copiose in doctrina hui^{us} 2 seq̄
cium ad h̄ plura addēdo: 2 bene pōderando. ¶ Ad aliud
q̄tum ad p̄mā partē sustinēdo op̄. cōem diceret q̄ distin
ctio rōnis nō est ītrinfecū in dīnis. ideo nō est cōtra ōnez.
Cūq̄ ad. 2. partē dicendū vt p̄s dīni est. talis enī distin
ctio est sūma 2 iden^{te} et fm exigentiā extremoz 2 cōpossi
bilitatē ad idētitatē simplr. ¶ Tertia cōclusiō ē de co
exigētiā perfectiōnū simplr atq̄ similitate in nā sūma: si
ue in p̄mo p̄ncipio. Ad cui^{us} pbatōis p̄supponit rōnem
perfectiōis simplr ex Ansel. monol. 15. 2 quā instat 2 soluit
suo mō exponēdo eā. vt alibi sepe tāgit. Vide i p̄mo. di. 2.
parte. 2. q. i. in solone et di. 8. q. i. in solone p̄mi argumētī: s̄
plixi in quolibeto. q. 5. arti. 2. et rōne. 2. hic vero pauēis 2
egregie exponit eā: q̄re S̄ra. May. in p̄ p̄sa. di. 34. 2 35. co
piose de pfectiōib^{us} simplr. vnde breuiter et regulariter te
ne omne illud 2 solū tale esse perfectiōnē simplr cui nō re
pugnat īfinitas formalr. Est ergo itellect^{us} rōnis ansel. iste
perfectio simplr est talis que in quocūq̄ supposito absolu
te p̄siderato fm rōnem suppositi nō determinādo nāz in
qua vel cui^{us} sit suppositū. melius ē ipm q̄ nō ipm. hoc ē q̄
quodcūq̄ incōpossibile sibi: quo p̄missio pbat optime cō
clusiōem. 2 ex necessitate et cōica^{te} perfectiōis simplr. q̄re
vbi supra in quolibeto. Vide īstantias circa h̄ dicta i S̄ra
cisco vbi supra. et alibi sepe. et quere ocbā vt nosti. 2 maxi
me. 8. di. p̄. 2 pōdera q̄ oīs perfectiō simplr est trāscēdens
2 cōuenit deo in sūmo. ¶ In aliq̄b^{us} originalib^{us} habet que
dā littera hic que s̄icificat nēdū nihil valz h̄ pba^{te} 2c. vsq̄ il
luc exclusiue. dicēdis de īfinitate 2c. sed q̄ nō videbāt m̄
tum vtilis omīssimus eā. quere si placuerit. ¶ Quarta cō
clusiō ē de itellectiōe et volitōe p̄mi p̄ncipij quā pbat. 4.
rōnibus efficacissimis. cōtra quarū tertiā īstat 2 soluit. et
totū fere h̄z in p̄mo. di. 2. q. i. 2 sequēter adducit pbatōem
alioz q̄ nō acceptat. quere Quā. 2 alios. vbi supra. deide
replicat pluries. 2 soluit vsq̄ ad finē subtilissime digredie
do. p̄o hui^{us} materiē vltiori declaratiōe. quere euz p̄
mo repozitatiōnū. di. 35. singularissime. et S̄ran. di. 36. p̄. cō
flatus. et Arist. 2. metaph. 2. c. 5. i. et Auer. ibidē satis bene
suo mō. quere ocbā quolibeto. 2. q. 2. Et q̄ ibi tāgit rōnez
p̄o cōclusiōne de cōtingētia causalitatis p̄mi efficiētis pō
derabis p̄ et p̄ plixē vt nosti. vide. 8. di. p̄mi. q. finalit. et di.
39. eiusdē. 2. 7. q. quolibeti ingre fundamēta philosophoz
vt scis ad oppositū. et tāge ibi īstantiā ad hōiem et dictis
suis in p̄mo. di. i. q. 4. et in. 2. di. 25. quere alios ibidē ad h̄.
et dic dīr semper saluādo veritatē scoticam. Cōfirmabis
etiā in p̄ma rōne ad cōclusiōnē illa verba. Omne natura
le agēs p̄cise cōsideratū 2c. ex his que habz. i. q. 4. p̄posi
tione. 3. 2 Auicē. et pōdera bene īstātiās. ¶ Illa pba^{te} ibi.
h̄ etiā cōclusiō pbat 2c. vsq̄ illuc. Item 3° sic 2c. videt eē

additio: que īfra in aliq̄bus originalibus post. 4. rōnez po
nitur: satis tamē valet: licet forte simplr 2 a p̄o petit. que
re Aug^{ustinus}. tri. 15. c. 4. 2 de ciui. dei. li. ii. ca. 16. et p̄hm. 2. meta
phy. et. 2. de generatiōe aialū. c. i. et adde plura p̄ et p̄tra:
p̄ nosti. quere. 2. phyficz. et in quolibeto. q. 16. et sequen
tibus. et. 17. di. p̄mi. et alibi sepe in doctrina hui^{us}. et aliozū
ad hec. et pōdera q̄ hec p̄positio quā h̄ conat ratiōe natu
rali ostēdere ē de nūero creditarij: vt īfra patebit. ¶ In
stare cōtra dicta h̄ plixē posses: sed vbi supra oīa querātur
Ad hōiem vero qd genus arguendū difficultius est: diligens
lector īstantias cōsiderabit: atq̄ cōsequēter dicet: nihil p̄
fecto nec superflū nec dīmūtum in his dictis īuenies si
passiōib^{us} semotis iudicabis: quare etiā īfinitas frivolas alio
rum h̄t īstantias faciliōr contemne et īfringe. vt vbi su
pra h̄z videri. Satis nāq̄ erat huic viro ad veritates cre
ditas: licet in se demōstrabiles rōnez ita efficaces nāli īge
nio reperisse: quales forte nūquā p̄bi ad naturalr nota p̄
bāda adinueniūt: sed vt p̄babilr suppono cū Adoyse in
mōte h̄ydidit: aut cū Paulo ad 3^{am} celū ascēdit: aut certe cū
alio Joāne: supra pect^{us} sapie recubuit. vbi cūcta in regulis
eternis didicit. vallis ḡ caligine circūdati patiētiaz velint
nolint habeāt aduersarij. ¶ Quinta cōclusiō ē de mō cau
sandi p̄mi p̄ncipij que ex iā dictis p̄s. et vbi supra quotāni
plenus disputatur. Instat cōtra se q̄tuor rōnibus quas h̄
nō soluit. ¶ Ad p̄mā breuiter dicat q̄ bene stat aliqd in
se esse necessario eē cuius actio vel opatio ad aliud cōtin
gētē terminat. vide. i. 4. q. quolibeti. 2. 39. di. p̄mi. et. 8. di.
eiusdē. ¶ Ad aliud q̄ l̄z deteratiō dīne volūtatis sit eter
na. et ab eterno: nō tamē p̄o eterno ad extra. Ad vltērio
rem declaratiōem illi^{us} rōnis pōt negari similitudo: vt alr
q̄ p̄o quocūq̄ īstanti est determinatio dīne volūtatis ad
extra. p̄o eodē est determinatio volūtatis create concur
rentis: l̄z vtrāq̄ cōtingētē in sensu dīsonis: nō īgr̄ necessi
tatur volūtas create nec frustratur dīna. videat etiā hoc
in p̄mo. vbi supra. et di. 40. et. 4. i. et. 4. 8. et alibi. et in quoli
beto. et in. 2. di. i. et. 25. 2 sequētib^{us}. ¶ Ad aliū dico vt p̄s:
q̄ mō^{te} p̄ma mouet secūda. et ecōtra ad quodcūq̄ positiū
p̄ducibile ab vtrāq̄. et q̄ tāgitur de volūtate peccātē. q̄
re i. 2. di. 37. et. 7. di. eiusdē. 2. 14. di. 4. 2 alibi. ¶ Ad 4^{am} cō
cedo q̄ īfertur simplr loquēdo: licet sit necessitas fm qd.
aliquādo. quere in p̄mo vbi p̄s. 2 alibi vt nosti: plura ad
de b̄i examinādo. ¶ Credo q̄ illa verba ī fine: cū dicit: q̄
rātur in q̄one 2c. sint extra vel additio. alr oportet vt q̄
scipit. q. de futuris cōtingētibus seozum: q̄ bene possibi
le est in logicalibus: aut in phyfiscis. vel q̄ p̄mum sentētia
rum p̄s scripsit q̄ h̄ic tractatū: cui^{us} tamē oppositūz pba
bilr sustineo: 2 supra p̄missi. dicat ergo additio vel recurra
tur ad illa loca. ¶ Sexta cōclusiō est de idētitate opatio
nis appetitiue. 2 similitr cognitiue p̄mi p̄ncipij respectu sui:
vt obiecti sue nature. quā pbat. p̄mo rōne sua īgeniose du
pliciter eā formādo. 2 itellige causatōez 2 causalitātē nō p̄
respectibus. sed p̄o substrato. 2 sic cessabit frivola instan
tia aduersarij hic. itellige etiā cū dicit: quia nihil aliud est
obm amari a volūtate 2c. de alietate reali esse v^{erum}. de alietate
vero rōnis fm vt scis. Deinde pbat cōclusiōem rōnib^{us}
Arist. 2. metaph. 2. quas declarat suo mō in declaratiōe p̄me
rōnis. ¶ Posset oīri īstātia de itellu creato 2 volūtate ta
li: q̄ si hec declaratio valet. sequitur q̄ n̄m itelligere est no
bilius nostro itellectu. 2 similitr de angelico pōt argui: s̄ ad
hoc potest dici q̄ itelligere creatū est nobilius obiectiue
seu terminatiue ipso itellectu. 2 similitr de volitōe 2 vo^{luntate}. 2
hoc quādo sunt ipsius entis p̄mi. subiectiue vero 2 forma
liter ē ecōtra: cum vnū sit substātia: 2 alterum accidēs se
quēdo imaginatiōem Thomistarū. videt necessarium
2 nō iconueniēs. illud qd īfertur vtroq̄ modo: q̄ in his q̄
sunt eiusdē generis posterius generatiōe est perfecti^{us} ma

ime si pus est receptiuū eius. de quo alias. Aduerte cuz dicit in fine declaratiōis. 2. q. iste rōnes etiā fm 2p. non erāt demonstratiōes: qz ex hoc habes. 2. q. rōnes doctoris sunt efficaciores 2p. 2. q. vt videtur intendit simplr h de/ monstrare hoc est vt materia patit: 2. ingenium viatoris at/ tingere pōt efficaciter arguere. Cōsequēter adducit aliā pbationē que est Cōmēta. iz. metaphy. cōmēto. si. 2. 3. de anima. cōmēto. 15. quā etiā bz Thomas. i. pte. f. q. 1. 4. arti/ culo. 4. 2. in pmo scripti. di. 35. q. 1. soluedo. 3. ar. 2. Egidi/ quolibet. 3. q. 10. quas tollit per instantiā: que tñ licz bona sit ad thcolōgū: vt p. 3. 3. di. f. 2. q. 8. 2. alibi. nō tamē qd ifert esset icōueniens apud Cōmēt. sed qualr etiā valet 2 pba ri possit cōtra ipm. vide. q. 1. 4. 2. alibi. Deinde ifert. 4. cor/ relaria ex hac cōclussione valde notāter. quere. q. 1. plo. in reportatis. pro declaratiōe core. 2. in. 2. di. 3. q. 10. alia plu ra hic p. 2. adducat studiosus lector. ¶ Septima pōt ē de identitate itelligere. 2. similr velle pmi principij reipe ctu cuiuscūq: vt obi sue nature. quia pbat. pmo. 4. ratio/ nibus pp. 2. 3. p. 20 cōfirmatiōe. i. rōnis nota ea que habz in. 4. q. 1. ppōne. 3. cōtra Auic. 2. in pmo 2. 2. plerūq: de p/ ductionibus ad itra 2 ad extra. 2. in quoli. q. 2. arti. 3. Cōtū ad scōas rōnē excludit cauillatōez auer. de intellectōe ite/ adepti respectu sui 2 respectu alioz. Quo ad. 3. rōnes pos set eē instantia ad boiem de idēitate intellect' 2 volūtatis quā ponit: qz sic h arguit. sequere q intellectio in vo' 2 velle in itellectione recipere. quare intellect' vellet 2 vo/ lūtas itelligeret. silt si qd ifert esset iconueniēs nobilius v3 esse susceptiuū ignobi: quare nec accides in suba: nec refo in qualitate recipere. 2 sic de alijs. ¶ Ad pmi dōz qz licz sint yna res: sūt tamē diuerse realitates vel forma litates qd sufficit ad diuersas denoiatiōes: 2 formales re/ ceptiōes. vide in. 2. di. 16. soluedo argumenta pncipalia. 2 15. q. quolibeti. 2. alibi 2 istātiās subtiliores adde. vide. 35. di. p. in reportatis. ¶ Ad aliud nō valet similitudo: qz secus de his que sunt eiūsdē generis pping: etiā secus de his q sunt alteri pdcamēti: vt p. 3. 2. etiā qd actus scōi ima' sūt fines 2 nō grā alterius: vt p. 3. 9. metaphy. an aut suba. 2 quodcūq: susceptiuū alicui' quantū tale sit nobili' re/ cepto habz cōsiderari. quere vt nosti. In. 4. rōne pōdera bene cū dicit. Idem itelligere pter esse respectu plurium obiectoz ordinatoz. nota ly ordinatoz. vnde tollit in/ stātia ad hominē. 3. di. 2. q. 10. 2. 1. q. 4. ppositione. 2. cōtra Auic. Deinde adducit tres rōnes alioz ad hāc cōclussio/ nem quas suo more. quia nō cōcludunt etiā topice: sed tā tus sophistas: impugnat. quere Alex. de Alex. in pmo. di. 35. 2. alios pro exēplo qz tāgit in. 2. rōne illari de itellige/ re aie xpi 2 beatoz. vide i. 3. di. f. 1. 4. 2. 18. plura hic possent pro 2 adduci. que omitto lectori: qz nec tēporis cōmodi tas suppetit: nec plicitas delectat. ¶ Octaua pōt est de actualitate: et emitate: necessitate 2 perfectiōe: atq: pōrita te itellectiōis diuine respectu omniū alioz: 2 habz duas ptes pncipales. 2. ibi. pus naturalr 2c. quas pbat egregie. in pbatione pme parit aduerte cū dicit. vt alibi declara ui. qd illud alibi pōt assignari super li. de aia. vbi tenet eē eē obz adequatū intellect'. 2 hoc susti' p supposita supra. habet aut in me' 2 sentētys copiose. pro verificatiōe 2 declaratiōe huius cōclonis. vide. 35. 36. 2. 39. di. p. 2. 3. q. p/ lo. sed pōdera instantia ex bis que habz. 8. di. p. q. 3. 2. q. 3. p/ lo. 2. alibi sepe: qualr intellect' diuus cuz precit' intuitiue i/ telligat. qd itelligit ab eterno potuerit omnia cum nō dū fuerint itneri nisi forte emi' vl' virtualr: qd nō esset p/ prie ea itelligere formalr qd cōter tenef d intellectū diui no: vide 2. di. 36. p. 2. alios. satis hoc dubiū cogit d futu/ ris maxime 2 ingentib'. 2 hoc sequēdo pncipia bui'. Qd etiā tangit de arte 2 notitia artificis. quere. i. q. 2. 2. 8. q. 4. libeti. ibi vero cū dicit. Cōtra istā istatur 2c. vsq: illuc. Se

cūda pars 2c. videf extra vel additio. 2 tangitur notāter in theozematibus ppōne tertia. in cōmēto. Et pōt dici q illa vltis genera' ex experimētis. 2 illa ex fin' actibus: vt p. 3. pmo metaphysice. Ulteri' etiā dōz q ex imperfectio/ ne intellectus creati. hoc puenit. qualis nō est ponenda in deo. In pbatione etiā scōe partis cuz dicit q esse alioz a pmo nō est necesse eē. cōsidera instantiā: quia videf q en' in eē cognito ab eterno pducta sint necesse esse. cū necio in tali esse pducta sint a deo. Ad qd vide. 36. di. p. 2. sequen tibus. 2. i. q. 4. 2. i. di. 2. q. 1. 2. 2. 1. 4. q. quolibeti. 2. alibi. ibi etiā pōdera instantiam ex pma ppositione theozematū. f. itellectionē itelligibilē. 2 sic psequenter vt ibi notabo. ¶ Circa hāc conclusionē est magna altercatio sequendo ineptias Auerroys: vt cōter exponitur. iz. metaphysice. vbi supra 2 sequaciū eē. vult eni q nihil extra se itelligit 2 specialr fin': vt aly addū: sed mēitur in caput suū. im/ mo qd itelligit est singulare: vel virtute singularis illd itelligit. licz eni essentia diuina sit vlt in representādo. ē tñ seipsa singularis in pdicando. posset tamē colorari pp 2p. q. v' est in ratione motiui. in rōne autez terminatiū saltē secundary falsissimū. Adducere hic motiua eius 2 se quentiū ipsz frustra iudicauit: quia alias copiose: vbi supra habētur. quere antiquos 2 modernos theologos. vñ etiā ipse 2 Magr eius pbat p' eē itelligentē 2 volentē nisi ex effectibus. cū tamē negat deū aliquid efficere. Ex funda/ mētis tamē arif. pōt pnuaderi q deus itelligit alia. 2 si di cas q in vlt v' representatiuū 2 motiuū: sed nō vniuerla le vel vniuersalr tñ. imo in particulari. ydec eni singula rium 2 ne dū specierū ponūtur ab eterno in intellectu diui no. vide. 35. 2. 36. di. p. 2. maxime in reportatis. pōdera bñ i. de anima. 2. 3. metaphysice. motiū 2p. de cognitiōe li/ tis. pmo ē tricolorū. 2. i. de felici dei amicissimū. 2 de dei cura 2 sollicitudine circa entia ibidē. 2. iz. metaphy. ad fi nem. 2 alia plura alibi. obstinatis nihilominus 2 pternis nihil pbabis. ¶ Nonacōclusio est de infinitate primi en/ tis. 2 est fere principalis hoc tractatu. nam probato q sit formalr infinitū habetur facili' q sit vñū. vt. 5. q. 1. quoli beti. articulo. 2. egregie ostēdit. 2 similr de alijs perfectio nibus dōm. 2 assumit p ichoatione cōclussionis dñi. pau li ad Ro. ii. Et alig hic assignāt pncipiū ca. f. 5. hui' tracta tus: sed nō o3: q oia ista pertinent ad vñū. c. pbat autem hāc cōclussione. 6. vel. 7. vus. vel. 5. seu. 4. pncipalib'. 2 in/ cepto: mouet ad singulas vias singulas. q. quoli. 7. vbi su pra. 2 ex fundamētis auerroys ruinosis multa possunt b adduci ad impediēdū rōnes doc. omnia tamē vento agi/ tabis. 2 ifringes facili'. Circa infinitatē itenfiuā seu vigoris pmi entis est magna alterca' in doctrina 2p. 2 auer. 2 scq cuius varie exponentiū. Naz. 8. phy. 2 expresse. 2 ce. 2 in de suba o3bis videf dicere pmetatoz. q est tñ infinitas dura tiōis in ipso ponēda: licz. iz. metaphy. videf vacillare. doc. tñ noster 2 hic. 2. 5. 2. 7. q. quolibeti. 2. 8. di. p. iudicio meo ex fundamētis 2p. satis euidentē ostendit infinitatē vigoris eius: q auerroys dicat pro vel cōtra parū refert: qz ex itentione conabatur omnia fundamēta legis diuie euertere. vtere ergo regula scotica. 7. q. quolibeti. vbiqz circa dicta 2p. 2 auerroys. 2 ergo pma media pcedit de itelligere pmi. 2 cōditionibus eius. 2 de intellectu suo atq: obo eius. pmi me' examina bis bene. 2 inquire in quolibe to. q. 5. ad ppositū optie. Sed possz obuci cōtra hoc q in/ fert ibi. v3 ex infinitate itelligibiliū infinitatez intellectus simul etiā omnia itelligētis ex bis que habz in. 3. di. 14. d itellectione anime ppiet' ibi satis bene soluit hec istan'. logur eni hic de intellectu ex se. 2 perfectiōe itrinseca po/ tente itelligere infinita vñico actu: quozū quodlibz regit determinatā perfectiōne in itellectione 2 itelligente sui. vbi pōdera illam regulā scoticā. Quādo. f. plalitas cōclu

De primo

de maiorē pfectionē zc. quā in plerisq; locis addicit. vide in. z. di. 3. q. 10. z in. 3. vbi supra. z quā non verē loquēs hic negare. que tamē ex terminis videt̃ euidentissima. Ad dir duas euasidēs apparētēs. z impugnat ipugnatione. z. aduerte quō dicit. sic in. q. de idiuiduatione ostendit. qz pot̃ poni additio. vel aliqd lfe addit̃ vel saluatur superius dicta. vide tamē. 7. metaphy. q. 13. z. 3. di. z. ad ppositūz. h̃ varietas allegationū parit nō modicā perplexitatez. sed supra circa hoc copiose q; mihi videbat̃ dixi. Sorte enim seorsus plures. q. pmo disputant. quas postmodū in vnu collegit. ¶ 2^m me^m pcedit ex ifinitate itelli^{ti} centie p̃. q; fortissimū est. q; quid dicat aduersari. z istat triplr. z solūdo p̃mam instantiā pōdera optime que dicit. qz singularis solo. z vbiq; necessaria. vide in. plo. z di. 3. p. z alibi sepe ad ppositū. ibi etiā aduerte cū dicit. de qua alibi multum dixi. illud alibi quere super li. de aia. z posset poni ad ditio vel extra. habes tamē illud in. z. di. 3. q. 9. in pncipio solonis. z in. 3. di. 4. q. 3. z in. 4. di. 10. articulo. 3. q. z. z in. q. libeto. q. 6. articulo. i. z. q. 13. z in. 7. metaphy. vt nosti. ibi assignat quedā additio que sic incipit. Cōtra fantasma pot̃ est zc. vsq; ibi. Si igit̃ itellectionē ituitiaz zc. z ponitur in aliquib; originalibus imēdiatē ante solonem. z. instantie ibi. ¶ Ad scdm̃ sic causa pōr zc. Et segur alia addi. quā habes ifra. que sic incipit. tamen negatur ifinitas itensiuā zc. vsq; illuc. Si obycit̃ p̃muiz non posse ex se zc. z alia etiā quā habes ifra. que sic incipit. Item quantū est diuissibile zc. vsq; ibi. 3° ex hoc excluditur zc. oia in quā ponuntur simul in aliquib; originalibus imēdiatē ante solutio. nem. z. instantie. vt supra. sed siue simul siue seorsus qd cōueniētius est. habeātur vt posuimus nō sunt multum de necessitate lfe. satis tamē subtile sentētie. quare vel addatur vt omittant̃ vt voluerit lector. pōdera p̃r solones z. z. 3. instantiarū. quia valde peregrine z necessarie. profecto dū h̃ scribebat calamū in mēte tingebat. lra tota cor. recta z irrefragabilis. ¶ 3^m me^m est valde singulare z subtile. z nō ponitur in. z. di. p̃. sed pot̃ colligi vel saltē cōfirmari per ea que habz in. 8. di. p̃. q. z. 3. pcedit ex substātia. litate itellectōis p̃mi. z per cōsequēs ipsi^{us} ifinitate. vbi tñ caute expone substātiā z accidēs. Et aduerte ad singula verba. z qualr sunt eiusdē rōnis itellectio finita z ifinita. z quo mō pfectionēs absolute in diuis sunt suba vel sub stātiales. z nota valde qualr exponit speciē transferri ad dei^{am} z hoc rōne dīc. omnia quere. 8. di. p̃. vtriusq; z alibi excusat se psequēter de breuitate. z format aliter argumētum. z totū examinis diligeret. qz omnia plena succo. ¶ 4^m me^m pcedit ex simplicitate p̃mi. eo qz p̃pōnis realis z rōnis expers. vt supra dcm̃ est. Et instantias cōtra h̃. vide. 8. di. p̃. vbi supra. Et per totū hic. vide cauillationes aliorū. quas nō duxi hic s̃c̃rendas. vt p̃us dixi. qz sup̃ sentētiās itendo omnia pertractare. ¶ 5^m me^m siue 5^a via est ex eminētia p̃mi entis. vide in quolibeto. q. 6. articulo primo. pro declaratione pncipy rōnis. z. hic pōdera pcessus doc. h̃ optime. Multi enī negāt ifinitatez cōuenire enti. z pbare oppositum est diuissibile. conatur tamē suo modo hoc ostēdere nō proteruo saltē. Deinde ifra cū dicit. sicut contradictoria ex rōnibus p̃p̃yis zc. est regula scotica. vide. z. di. p̃. q. i. vbi etiā omnia sequētia. z. q. 4. eiusdē. z di. 3. z. 17. eiusdē. q. finali. z in. z. di. i. q. 3. z in quolibeto. q. 5. articulo. 3. z alibi sepe. Nota etiā rōnez ifiniti in actu. quā addit̃ ibi. quere super. 3. phycoz. sed singularissime in q. libeto. q. 5. in p̃n. pōdera etiam aliā regulā scoticāz. infra ibi. Sicut qdlibz est ponēdū possibile zc. vide in quolibeto. q. 3. z alibi sepe in doctrina hui^{us}. adde hic illā p̃pōnez notabilem. q. habz. 3. di. z. q. finali. ad finē. omnis. v3. gradus possibilis in ente est. Exponit cōsequēter icidentaliter rōnē seu descriptionē Ansel. p̃sol. z. de summo cogit̃.

vide. z. di. p̃. q. z. vide etiam ppter ea que ibi tangit in q̃ti beto. q. 3. articulo. i. sed tange instantiam ad homines in. z. di. i. q. 3. z di. 6. q. i. z dic cōsequēter. vide etiā in quolibeto q. i. articulo. i. parte. i. z. 8. di. p̃. q. 3. cōtra. z. op. z alibi sepe plura pro resolutione eorum que ibi tāgit. Aduerte etia; ad ea que ibi dicit de esse gdatiuo z existētie. z de itelligibili visibili. z abstractiue plura addēdo. ¶ Sextum me^m diū seu 6^a via est ex vltimata gete. z appetit^u naturali obiectiua p̃mi entis. vide copiose in. 4. di. 4. q. 2. in. z. di. 6. z pōdera ibi singularissime. vnde cognoscit̃ iclinatio naturalis respectu alicui^{us} in aliquo. multa adde vt nosti. ¶ 7^a via seu me^m. 7. est ex cālitatē effectiua p̃mi entis. quaz dicit̃ esse Ap̃. cuius cōsequētia ponit. vide totū in quolibeto. q. 7. Et recitat coloratiōes seu declarationes aliorū in Ap̃. quantū ad antecedens. z p̃nam. vide Henr. quolibeto. 4. q. 3. z Bona. in pmo. di. 33. q. i. articulo. i. z alios anti. quos. quere Auerroyū z eius sequaces super. 8. phycoz. sed modernos hui^{us} sequaces. quos nosti. ingre ibi z alibi. ¶ Cōsequēter ipugnat huius declarationes. quantū ad cōsequētiā. z pmo tāgit motiū Ap̃. i. ethicoz. cōtra Pla. tonē. c. 7. de duratiōe maiori. z p3 in simili. q. 6. quolibeti. sed posset adduci instantia ex. i. di. z. q. 3. psequēter tamen dices vt ibi notau. ppter dicta in ipugnatione. z. dclatationis. vide Grāficū in pmo cōssa. di. 43. q. penultima Add^{it} quandā rōnē ex cōsideratione astrologica. vt ostendatur ifinitas specierū quā dicit nō esse ad mētem Arist. vide in. 4. di. 43. q. 3. in p̃n. deide obycit contra se duplr valde notāter. z soluit. vbi tangit de potētia similitatis. z de similitate potentie. z plura vbiq; vtilia. vltimo ponit suā declarationē in Ap̃. Tange ibi instantiam ex. 4. di. i. z. q. 3. de modo dandi esse effectiue z format̃. z dic psequēter. ibi etiā aduerte. qz licz omnipotētia vt ponit̃ a theologis nō possit dīfari. seu efficaci rōne nāli ostēdi. potētia tamē ifinita sic. quere in quolibeto. q. 7. z in pmo. di. i. 4. z. ibidē ifra cuz dicit vsq; ad tractatū de creditis zc. aduerte qz tractatus ille habet vlt̃isurū in theozematibus. vt ifra tangā. z ibi notauimus. sed an debeat esse seorsus an nō. ibi habz videri. ponitur ibi addi^{ti} quedā de qua supra mētiōem feci. Quare etiā cause. z. cōcurrunt cuz p̃ma tāgit ibi physice imaginādo. cause alr dicas theologice vt nosti. plura ibi p̃ z cōtra adde bene masticādo. ¶ Ultimo pro hac p̃clōne adducit rōnes aliorū. quarū p̃ma ē Henr. quolibeto. 4. q. vltima. z Ricar. de me^m villa. in. z. di. i. articulo. 4. q. 4. qre Thomā z alios. z pcedit ex ṽtute creatiua p̃mi entis quā ipugnat. z quantū ad aīes. z cōsequētiā. z declarat egregie. qualr itelligi debz distātia ifinita extremozū creationis. vide idem optime in. 4. q. i. quere in. z. di. i. q. z. z di. 39. p̃. ad ppositū hic aliqua. Cūlt̃ resolute doc. qz distātiarū alia ē puatina alia positiua. p̃ma pot̃ poni finita. z hoc vel maior vel mior. z vtraq; positiue vt permissiue. pot̃ etiā poni ifinita. z hoc vel excessiue vel i. determinate. z vtrūq; positiue vel permissiue. ¶ Secūda p̃ncipalis aut est quātitiua. z hoc vel per mediū. maius vel minus. aut est entitatiua. z hoc vel per fine me^m vlt̃ cū medio. z vtroq; modo vel est finita vel ifinita. z hoc vel positiue vel puatiue. quere declarationē membrorum in 4. vbi p̃us z alibi vt nosti. de multiplici acceptiōe ifiniti. quere. 3. physicoz. z de cōditionibus creatōis. z extremorum eius. z cui^{us} cre^{atur}. vide in. z. r. 4. vbi supra. z in. 3. di. ii. z quolibeto. q. i. z. z alibi. ¶ Secūda rō aliorum ad hāc p̃clōnē pcedit ex imaterialitate p̃mi pncipy. quere p̃ma parte. i. Thome. q. 7. articulo. i. z. z. quaz ipugnat ad hominē istandō. vide bene in reportatis. p̃. di. z. h̃. ponit enī Thomas anglm̃ esse imaterialē. qz an verū sit. qre 3. di. z. in antiq; z maxime in Bona. in. q. hui^{us} super li. d̃ aia singularissime. z excludit euasidē eoz. vbi supra de

esse et eēntia ad q̄ vltimate refugii hnt Thomiste plerūq; nescio si terminos soli recte sapiūt aut certe isaniunt: dū pcretū abstracto accidere. et realr ab ipso distigui asserūt: vlt forte dū alij gustarūt nectar et māna dormitarūt. docz igit doc. egregie cui p conuenit finitas vel ifinitas. q̄r. 8. di. p. q. 3. et 5. q. quolibet. p̄f. nāq; extrinsecus intrinsece qdī tatem pns quocūq; alio nō formālī icluso. ibi ostēdit de/fectū argumētī corz: sicut in simili habet. 3. p̄h̄ycozum. t. c. 3. vbi disputat p̄hs an sit dare ifinitū. et arguit q̄ sic. 5. rōnib; in q̄rū. 4. ē sop̄bi. de quo loq̄r doc. et ifra. t. c. 74. soluit ipm et exp̄sse hz id qd h̄tendit: q̄. s. oē finitū ē in se tale p̄us q̄ ad alterū cōparet. Omitto pl̄ixioez disputa/ tionē predictoz h̄. solutis. n. et refutatīs et ipugnatīs moti uis et cauillationib; nostratū minoz. q̄ soli (pace aliorū dixeris) limpide viderūt doctrinā hui; aliorū tela mini me sunt formidāda. super sentētiās igit deo duce oīa reci/ tabo: et que ad rē nō faciūt anibi labo. ¶ Decima q̄ est de oīmoda simplicitate p̄mi p̄ncipij: nā l̄z supra. q̄ne p̄ma h̄ pertractatū de simplicitate eius: nō tamen oīmoda: sed tū opposita cōpōitioni eēntiali p̄h̄yice vlt metaph̄yice. quā pbat p̄mo de eēntiali. scō de itegrali. 3. de accidēta li cōpōitioe disputādo: que oīa fere habētur. 8. di. p. q. i. Expo: notāter autē Az. 8. p̄h̄y. et iz. metaph̄yice. et applicat ad p̄po. vide ochā quolibeto. 7. q. zz. satis apparēter ibi ponit quedā addit. de qua mētiōez feci supra. et est satis ad p̄positū. Deinde p̄bādo q̄ nō sit in p̄mo p̄pō accitāl adduct. 4. p̄bationes. quaz duas p̄mas magis acceptat Nā cōtra alias duas notabilr istat: vbi pulchra. vbiq; no tāda de p̄fectionib; simplicib; vide hūc et alios vbi supra notauī. Tota l̄ra est sincera. et satis clara: quā tū diligēter ocillabis. ¶ Cōsequenter ibi. Dñe de; noster pl̄imas rē. Recolligit hacten; deā. et nō nlla alia addit: et oñdit. q̄ p̄hi et que catholici de deo oñdere valēt. et qualr sit p̄cessus. fucat p̄h̄ycus h̄. ad credita vero remittit se in tractatuz sequentē. de quo supra loca in Az. et p̄mē. atq; Aui. et cete ris antiq;. vbi h̄ enūrata habentur supra fere exp̄sse ha bētur. et tu adde et quere alibi pl̄ies. et nota valde discurfū cōtemplatiū quē facit tāquā alter in parib; beat; Joannes. et oñdit notāter excellētiā veritatū creditarūz re/ spectu nālr acq̄sitaz: de ydeis nō multū curat. Oīa in sen tētijs diffinisse habes disputata. iō h̄ pertranseo. ¶ Dein/ de ponit vltimā cōclūsiōē de vnitatē nūerali p̄mi p̄nci/ py in qua terminat suū opus cū Az. p̄ceptoz. et iz. meta/ ph̄yice ad finē. et euz veritate fidei deuterio. 6. Jere. 3. et p̄ ad Corinthios. 8. et in symbolo 3. et alibi sepe in sacris li teris. Ad quā pbandū ponit. 5. p̄ncipales p̄positiōes: seu me. que oīa et plura habz. 2. di. p. q. 3. Quere ibidem alios theologos. et maxime Uu. Uua. p̄ euidentia etiā p̄me p̄po sitiōis. vide eū in quolibeto. q. 5. arti. 2. et in. q. de subo rhe/ ologie. Inceptoz conat oīa argumēta h̄ scā soluere quoli beto. i. q. i. S3 quere Grā. may. q. de vnitatē dei. vbi supra et alios seq̄ces hui; et vt p̄us notauī mēsurabis oīa ad vni/ guem. p̄ dictis in 2. vi. vide in. 3. di. 2. articulo. 3. et i. 4. di. 4. q. 14. et 15. Sed illatā posset p̄oderari ibi ex his q̄ habz in. 2. di. 6. q. 2. vide i. 4. di. 50. q. 2. et in. 3. di. 13. q. 2. In p̄mo etiā di. i. q. 2. p. z. rōne illius vide. quere pl̄a. Quere Dama. p̄clū. magistru sententiariū. et alios vt nosti p̄ hac cōclūsiōē verificāda: que tamē in se est vltima. ¶ Vltio cōclūdendo itentū epilogat. et possz poni. 3. ps p̄ncipal; huius tractat; ita q̄ dideretur: vt solet didi li. sentētiarū in p̄h̄m. v3. tractatū et epylo. et cum bonis spiritib; post q̄ h̄ oīa vidit in verbo in p̄mo signo. et i genere p̄prio in se cūdo. surrexit in laudē dei. 1. 3. et ibi regescit perpetuo ac vespere remoto exultat et letatur in dño. ¶ Dec pauca p̄ hui; oīni tractat; elucidationē: castigatōē: atq; enuclea/ tione cursim: et simplici stilo tēporis iopia. dū in agruz yti

nēsz spūs poti; refocillādi grā canicularē rabiē efugien/ do: q̄s scribēdi comoditate atq; itentione his dieb; me cōtuli (vtinā cōpēdiose et vtilr) adieci: vt lectoris curiosi anim; excites ad altiora. et ne dū grā sciēdi: sed bene agen di cūcta dirigēdo in obsequiū xp̄i. Quid enīz prodest no/ sce p̄mi eēntis p̄mitatē triplicē eēntialiū atq; notionalīū ordinē et emanatiōem: atq; ipsi; radicalis nāc p̄me omni/ modā perfectionē atq; imēsitatē: vnitatē quoq; ac singu laritatē cū p̄his rōne naturali: qz et catholicis i enigmate licz certemisi bene agendo: orando: atq; contēplando mū detur oculus. et purgetur affectus: vt egit noster scotus: q̄ vere videatur. et in seipso gustetur gloriofus deus: cui sit honor in eum. Amen.

Tertio p̄ncipaliter

circa dī cta do/ ctozis in theorematib; atq; castigationes illius tractat; vt in p̄cedētib; negocia tum ē. nūc p̄sequamur. Est i p̄mis ille tra ctat; valde singularis et ingeniosus rar; et obscurus plerūq; ac multipl̄r deā ibidez interpretari possunt. Sūdamēta et plura p̄supponit. et p̄hi lophozū: et theologoz pl̄ima quoz; paucis verbis p̄phē dit: nescio breuiter quo spū nisi sapiētē dīne huiusceno/ di spectamīa adinuenit. Tertio super valde itricat; erat: tum rōne ordīs p̄positionum: tūz quotationū perplexita te et numeroz ac remissionū: tū diuturnitate temporis et scriptoz vicio atq; origialium hacten; raritate. Itaq; ne dū mihi. imo ipsimet auctori ad plē huius tractatus de/ puratio difficil; certe nunc esset: vt potuimus tamē cūcta disposuimus. et nūc magis declarabimus. et iuxta textum pl̄ixi solito istabimus. p̄positiones tamē ipse et sententie p̄ncipales satis clare habētur. difficultas fere tota est. et i ordine earū. et in applicatiōe quotationū: et allegationum ac verificatiōe earū: vt in sequentiū suis i locis tangam. Posset p̄sens tractatus didi in tres partes p̄ncipales: fm q̄ mām triū facultatū cōtinet. v3. theologic; metaph̄yice: et p̄h̄yice. Oīa tamē vt finalr videtur ad speculationem metaph̄ysicāle reduci possunt: pluribusq; alijs subdīsi/ nib; q̄s in locis suis tāgā: possent p̄tes et particule didi. to tus etiā tractatus i tot cōclūsiōnes seu particulas partiri poterit vt notabo. Ad rem igit accedo. Et qz sermo debz esse maxim; in p̄n sentētiā platonis: vt recitat auerroyz 3. de aīa: cōmento. 4. ideo p̄mo a tractat; noīs interpreta/ tiōe ichoabo. Supius q̄ ichoādo theos grece latē dī de; vel timor q̄ puenit colētib; deū. idē theoz: qz i sacrificio deoz; adoleatur. Inde etiā theotē. i. dicitas. et theozo theozas. i. videre. vnde damascen; li. i. c. iz. Secūduz no/ men vero theos. i. de; dī: vel ab eo q̄ est them. i. curare vlt fouere vniuersa. vel ab ethem. i. ardēs. deus enī cōsumēs oēz malitiā: vel a reaste. i. a cōsiderādo oīa. nulla enim eū latēt. imo oīum est cōtemplatoz. cōsiderauit enīz omnia ante generationē eozum intemporeance sine tempore ex/ cogitās. ideo vt ingit iste. 2. di. p. q. 2. fm omnē interpreta tiōem damasc. deus est actu operās. theozare etiā est cogitare dīna. vnde theozia vel theozica dī scia que tra ctat de inuisibilib; idē theozicus. i. speculatiuus vlt cōtem platiuus a theozo etiā tractatū. i. spectatū venit. et theo dozia. i. diligēs perscrutatio. venit etiā ad p̄positū a theo ro. hoc theorema. tis. elegās. et diligēs verborū p̄scrip; vel regula. vnde regule geometricę dicūtur theoremata. te/ ste Boe; de disciplina scolastica. c. 4. vbi enarrando loca academię: et auctozes: atq; facultates quondam athenis. dicit. hic videntur euclidis theoremata quasi apertiones: quia aperit et illumināt mentem lectoris. idēz et theozif ma. vnde p̄ma p̄ncipia appellātur regule eterne: vt expo

Castigationes

isse. 3. di. p. q. 4. dicitur etiā spectamina: vt habz Aug^o. 2. soliloquioz qñi spectacula: 7 cōmunes animi cōceptio- nes vt loquitur Boet^o. de ebdomadib^o. Ad ppositum ergo doc. appellauit hūc tractatuz theozemata eo qz regulas euidentissimas seu speculatiuas pot^o atqz cōtemplatiuas h tradidit vt i pluribus. maxie fm cōiter loquentes iter dus limitādo alijs atqz corrigēdo seu totalr excludēdo. cōiter vero eas exponit mō suo. nā textu 7 7mentū facit ad modū procli vt dauid iudei: q auctor d causis noīat. iō posuimus dñiaz in lsa grossa. v3. pro textu. 7 subtilē pro cōmēto. l3 ad plenū nō obseruabaf. vt ifra i locis suis no- tabo seriatī. Dis ēt maxīmīs vt iē in scriptis suis plerūqz saltem iplicite. Nōnulli quoqz antiquoz scripsere theo^{ia} ad diuerfas materias in spālī: vt Egid^o. Roman^o in ma- teria sacramēti eucha^{stia}. ista vō generalia dca sunt atqz ele- mēta. 7 maxime in speculatiōe metaphysicali nālī: 7 theo- logica: vt pūs dcañ est. his ergo de tractat^o noīe plibatis ad lram doc. 7 corrigēda 7 aliquafr declarāda: defendē- dam atqz cōformandā accedo. paucis tamen 7 breuibz lectozem solū modo ad altiora inquirenda excitando: vt in precedentibus feci.

Primum theozema vel pma propositio seu p^o est talis. Intellectionez intelligibile 7c. superi^o. n. ichoauit iuxta ea que notauit super pmo metaphyce. q. 2. in quodaz notabili in pñ^o solonis: q extra assignauimus. vbi inuestigat modū iquirēdi veritatē 7 cognitōem rerū. 7 vnde icipere debemus. cui3 ergo qcquid scimus 7 intelli- ginus itellectiōe formālī. 7 obo seu intelligibili effectiue vel terminatiue saltem itelligim^o: cōgruum erat videre pmo quālī se habēt adiuēdi ipsa itellectio 7 intelligibile. Deinde quālī itelligibilia iter se. pmo3 tangit in diuibus pñis ppōnibus. 2° incipit ppositiōe. 3. ibi. Uniuerfale pri- mo 7c. dicit ergo pmo q itelligibile pcedit itellectionem nā. nō dicit duratiōe vel tēpore ppter itellm diuiz 7 an- gelicū 7 humanū aliquādo si ponat ituitiue intelligere. 7 simul tēpore aliqua itelligibilia vt se vel act^o suos vl sen- sibilia pmo pducta: vt. 4. 5. di. 4. 7. 3. di. p. 7 alibi plerūqz in doctrina hui^o pōt videri saltē de quocūqz itellectu est verū q itelligibile natura pcedit eius itellectionē. 7 hoc nō solū vep^o est de potētia itelligibili: s3 de actu itelligibi- li. Deinde exponit se ibi. Qd ēqm passio presupponit agēs 7c. que expō ē obfcurior fere textu. 7 cōinet multa in sen- tētia: licz vba sint pauca. 7 possz formari rō sic. Quicqd ē posteri^o natura vno eozū que sint simul natura est sic po- steri^o reliquo: sed itellectio ē posteri^o itelligēte vel itelle- ctio. q simul nā ē cū itelligibili. ergo ē posteri^o nā itel- ligibili. quāuis vba formalia doc. nō sint ista: tamē argu- mentū istud satis pbat eius itentū. dicit ergo q passio p- supponit agēs. 7 sllr actio passum circa qd est. itellectio aut est circa itelligibile: qd est alterū. vel ad alterum fm aliam lram. Alr tamē ad inētem doc. arguit psupponen- do. pmo q itellectio possit dici actio 7 passio: vt ptractat iste. 13. 7. 15. q. quolibet. 7. 3. di. p. q. finali. 7. 13. di. 4. psuppo- nēdo etiā q obm saltem motiū sit cā efficiēs pñalis itel- lectionis. vt. 3. di. p. q. 7. 7 alibi sepe habz. Tūc sic. itelle- ctio si ē passio presupponit itelligibile tāquā agēs 7 cau- sam eius. Et si est actio psupponit itelligibile tanqz circa qd bz esse. 7 ad qd terminat. ergo oī mō accipiēdo itelle- ctioem iplas natura itelligibile pcedit. hoc argumentū

Circa hoc (fidem facit. theozema 7 cōmentū eius: vt clarius itelligatur: istatur pmo in dñis. cui3 ibi negatur cōmuni- ter pñitas essētie dñe: 7 itellectiōis ei^o cū sint penitus idem idēitate simplicitatis. falsa ergo est ppō ibi. Itēz il- la sunt simul nā que sunt in eodē instanti nature: s3 oīa ad

itra in dñis ponūtur in eodē instanti nature in doctria h^o vt. i. q. p^o. di. 2. habz. 7. 14. q. quolibet aliquālī. Item itel- lectio dñi nō includit imperfectionē cui3 sit ifinita iten- siue: sed omne posteri^o alio natura icludit iperfectionē. ergo itellectio dñi non est nā posteri^o itelligibili. p3 cō- sequētia cū maiozi. mior est istius in quolibeto. q. 4. arti- culo. i. ad finēz. Item generalr videt^o ppositio falsa: qz correlatiua sunt siml^o nā itellectio 7 itelligibile sunt bz. g. 7c. ma. 7 mi. sunt Az. mior etiā est hui^o in quolibeto. q. 13. 7 alibi. Item illud itelligibile nō pcedit natura itelle- ctioem q per itellectioem pducitur in eē: vt simplr. vel fm qd: sed multa sunt bz itelligibilia: vt p3 de creaturis oībz respectu itellectiōis dñe. 7 de actib^o itelligendi. 7 2° itentiōibz respectu cuiuscūqz itellect^o. Item nihil videt^o actu itelligibile. loquēdo de materialibus. 7 respe- ctu itellect^o viatoris nisi per actū itellect^o de ordine in or- dinē trāfferētis. falsum ergo est q actu saltē itelligibile nā pcedit sicut expōsiuit. Item dca in 2° ppōnis arguit pmo cū dicit. q passio psupponit agēs. pbo q non sic. Qd nō presupponit ab vno eoz q sunt sll nā nec ab al- tero loquēdo de ordine nāe: s3 passus qd est posteri^o vel sll nā cum passio nō psupponit agēs: s3 est sll nā cum eo. ergo 7c. vel sic. Oz est pūs altero eoz que sunt sll nā non psupponit reliquū: s3 passio est pñor passio sic cā formalis effectū tali. passus aut est sll natura cui3 agēte. ergo passio nō est posteri^o agēte: nec psupponit ipm. Item cū diē q oīs actio circa aliqd est. videt^o falsus de actōe creatiua que nihil psupponit. Et si dicas q itelligit terminatiue. i. stantia est de actōe annihilatiua. Item qro qd velit in- ferre ex his nisi ponat itellectōez eē passionē vel actionē. si passionē 7 tūc nō erit in dñis. Item erit respectus 7 nō pfectio absolutā seu glitas: qd cōiter videt^o negandū. Si aut ponit ipaz eē actōez vt verba vident^o expmēre: 7 obz eē passus. 7tra tū qz vt pūs erit respect^o tū qz obm est mo- uēs nō motū. 3. de aia. t. c. 54. Tum etiā qz nō videt^o deduc- itio ad ppositū sic. cū dicit. passio presupponit agēs. imo poti^o ad o^o: nisi itelligeret itellectionē esse passionē. Item cū dicit q illud circa qd est itellectio est alterū. 7 in dñis vbi nō est talis alietas. Item multi volūt q actus re- ctus 7 reflexus sunt idē: quo posito falsa est ppositio. si vero ponat alia lsa. s. ad alterū adhuc videt^o sllā plerūqz.

Ad istas istātas respōdeo. Ad pñuz q in dñis fm veritatē est ordo nature. 7 per pñis pñ- ritas talis: nec obstat simplicitas dñi 7 idēntitas realis: qz cum vera idēntitate tali stat pluralitas rōnum forma- lium nālīter ordinatay: vt in plerisqz locis bz iste. cōiter igitur negantes spe^o negant. Ad aliud dico q instātia i^o nature: de qbus loquitur doct. i. q. 2. habent latitudinem ita q in vno eozuz assignat ordo multiplex nature. vt ibi- dem tangit expresse. stant igitur simultas 7 postērioritas diuersimode. Ad aliud nego mi. Ad probationē di- co q loquitur ibi doc. de ordie nature: 7 cēntali naturay: 7 cēntiariū diuersay. nō aut de ordie nature nālīum perfe- ctionū eiusdem nāe qualis est in diuinis. Ad aliud qd procedit de relatiuis mutuis p. 7. z. modoz. non autē de illis. 3. modi. vel negat minoz loquēdo d per se relatiuis. vel alr q non itellectio sed itellectiū est eius correlati- uum. vide in quo. q. 13. Ad aliud qd itelligitur ppō de itelligibili motiū 7 pñario. vt sequēs ppō declarat. vt aliter q cre^o pcedunt virtualiter: 7 relucēt in memo- ria ante itellectionē eaz in itelligentia. vt. io. di. p. habet: 7 q. z. inten^o alio actu producūf 7 alio itelligūf vt i difficultatibus ad hoc motis super. q. huius in porphyriū diffuse tractauit. Ad aliud data veritate assumpti dico q ille actus quo fit actu itelligibile de potētia itelligi- bili non est itellectio: sed est actus intellectus agentis

abstrahētis vel spēm cāntis. vnde actus intellectus p̄scin-
dit ab intelligere ⁊ dicere. ¶ Ad aliud q̄ agēs ⁊ passū pos-
sunt accipi p̄o formali. ⁊ sic p̄cedit argumētum. vel p̄o
substrato. ⁊ sic loquitur doc. passio enim siue absoluta siue
respectiua p̄supponit absolutū agētis. similr actio absolu-
tum passi: vt. 30. 35. ⁊. 43. di. p̄. ⁊. i. dist. 2. q. ⁊. habz iste.

¶ Ad aliud possz negari q̄ actio creatiua nihil p̄suppo-
nit simplr loquendo. imo duplex ēē rei creabilis p̄suppo-
nit. i. cognitū ⁊ possibile. vt in. 2. vbi supra habz doc. vlt si
cōtendas q̄ nihil reale p̄supponit. possz dici vno mō q̄ i-
telligitur p̄positio terminatiue. Et tūc instantia de anibi
latiōe nō p̄cedit q̄ anibilare nō est agere. sed nega^o vel
p̄uatio actiōis: vt. i. dist. 2. q. 4. ⁊. 12. q. quolibeti hz iste.
Sed dices q̄ tūc non est ad p̄positū: q̄ termin^o non p̄e-
supponit. hoc negari pōt loquēdo de ab^o in termino. ⁊ re-
spectu actiōis: q̄ absolutum in effectu p̄us est respectu in
ipso: ⁊ in causa: sed q̄ intelligibile nō est termin^o intellectio-
nis: sed pot^o intellectus. pōt alr dici q̄ vniuersalr ēē verū
omnē actionē: siue imanētem siue trāscēntem ēē circa ali-
quid aut obiectiue aut subiectiue p̄suppositus. quo mō
aut ⁊ q̄re intellectio dī actio ⁊ passio cūz veri^o sit opatio.
vide vbi supra in p̄mo. ⁊ quolibet. ¶ Ad aliud p̄ supra
quo mō intelligit ipsam intellectiōem esse passiōē ⁊ actio-
nem diuersimode ⁊ cōnotatiue atq; metaphorice. Et cū
īfertur q̄ tūc nō esset in diuis. vide. 35. di. p̄. in reportatis
egregie ad h. Intellectio enī dīna nō recipi^o: nec efficiunt
nec p̄ducit: nec elicit. p̄prie loquēdo: sed ēē operatio ema-
nās. penuria vero nominū ⁊ metaphorice vtinur mō di-
cēdi circa creaturas in diuis. verius nāq; intelliguntur q̄
exprimūtur: ⁊ veri^o sunt q̄ intelligat̄ a nobis dei inuisibi-
lia archana. Lū iterum īfertur q̄ tūc esset respect^o. nego
formalr: sed bene p̄comitātē. quere in quolibet. q. 13. sū
damenta subtilissima ad h omnia. ⁊ quot ⁊ quales respe-
ctus. ⁊ ad que includit intellectio. De additur ex. 3. de aīa.
qualr obm est mouēs nō motus. quere singularissime. 3.
di. p̄. q. 8. soluēdo p̄mū p̄ncipale. ⁊. 3. di. q. 8. soluēdo. 3. i-
stantia in solone. ⁊ in quolibet vbi supra. ⁊ in. q. li. de aīa.
expōnem illius p̄pōnis: sed ad p̄positū cōcedo q̄ intelli-
bile dī passum. vel māle metaphorice. p̄prie vero moti-
uum ⁊ effectiū. ⁊ hoc loquēdo de p̄mario vel motiui: vt
p̄us. ¶ Ad aliam p̄batiōem ibi. qualr intelligit intellectio-
nem esse passiōē. ⁊ qualr deductio est ad p̄positū iaz di-
ctum est. ¶ Ad aliud dico q̄ sufficit alicias ex nā rei: vel
formalis ad verificandum dēū doctoris: q̄lis est in diui-
nis maxime respectu o^o primary. ¶ Ad aliud dī actu re-
cto ⁊ reflexo. dico q̄ alia via est securior in creaturis. i. q̄
sunt diuersi actus. quere ochā. ⁊ grāficū. ⁊ alios seq̄ces
huius: s; qui vellet tenere illā viāz posset dicere q̄ ar^m p̄-
cedit de o^o scōdario ⁊ terminatiui tñ. ¶ Ad vltimāz istā
tiaz si illa littera placuerit. dico q̄ oē intelligibile est ad al-
terū relōne reali vel rōnis ⁊ hoc sufficit. alia tamen litte-
ra. i. alterum absq; ad. magis placz. plura alia addat inge-
niosus lector ad hec.

Sequitur 2° p̄lo. p̄mū intelligibile ⁊c. que satis
clara est ex dictis. vt inq̄ doc. in 2°. sūt
enī vt cathena quedā iste p̄pōnes vt plurimū: ⁊ pōt ve-
rificari hec p̄pō de triplici p̄mitate. i. originis adequatio-
nis ⁊ p̄fectionis: ⁊ notanter dicit p̄mū ad oīaz scōdary qd̄
intellectōe pōt cāri. vt p̄z de ipsa intellectōe que pōt ēē quo
⁊ q̄. Excludit etiā instantia expōnēdo p̄pōnem cū dicit
p̄parando intellectiōē ⁊ intelligibile ad eundēz intē^m quia
vt supra notauit itells dīnus p̄ducit oīa in eē cognitio actu
intelligētiē: ⁊ ita q̄ est p̄mū intelligibile nālīter simplr re-
spectu ite^o creati p̄ducit intellectiōē dei q̄ est mensura
rerū. i. metaphyce. ⁊ hoc debz intelligi de p̄mo p̄mitate
originis: nō p̄fectiōis nec adequatiōis: vt p̄z speculanti

posset etiā pōderari illud qd̄ notauit super. q. 4. hui^o. i. p̄o
phyriū de intellectōe vltis h. ⁊ plura alia ad que aduertat
lector. Ex euidētia etiā huius theoremat̄is p̄z sūt itas ima-
ginationis Thomistārū de p̄mo cognito q̄ assignant ma-
gis vlt: q̄ ex fūdamētis op. co. 13. nō habz aliqd̄ ēē reale:
sed tñ per itellm. ergo p̄mū intelligibile fm̄ eos causabit
intellectiōē eiūsdē itelli^m. qd̄ est oppositū veritatis hui^o cō-
clusiōis. ⁊ per oīs hereses metaphysicālis.

Sequitur 3° cōclusio. Vlt p̄mo intelligim^o. in q̄ tā-
git ordinē intelligibiliū iter se. que valde
notabilis est. ⁊ singularis ambiguitatis in doctrina hui^o.
disputauit enī. i. metaphy. ⁊. 3. di. p̄. de p̄mo cognito cōpa.
rādo magis vlt ad minus vlt. disputauit etiāz. 7. meta. ⁊
supl. li. de aīa. ⁊. 13. ⁊. 9. dist. ⁊. 14. 3. de itelli^m singularis: s;
qd̄ p̄mū intelligitur an. i. singulare an vlt h dēterminatē ⁊
egregie pertractat. ⁊ intelligitur p̄pō de p̄mitate originis.
In cōmēto digreditur suo mō. p̄mo p̄bat cōclusionem a
signo cūz p̄lo in p̄hemio phy. c. i. bi. Qd̄ ex signo p̄z ⁊c. ⁊ p̄-
cedit tñ de vlti specifico ordie cōfūse cognitōis actualis
Deide adducit op. aduersa^o. ibi. Sed hāc p̄pōnes ⁊c. quā
segitur ochā dist. 3. p̄. ⁊ quolibet. i. q. 13. ⁊ multi sequaces.
ponit motiū eius: ⁊ euasidē. ad ar^m p̄bi ⁊ sūū. a signo fa-
ctū ibi. Lū de puero ⁊c. ⁊ appellat opinātē loquētem: nō
eo zelo quo auerroys inimic^o legū audet legisas nomia-
re loquētes in plerisq; locis: cum tamē ipse garulatoz exi-
stat: sed veritate impulsus: quā p̄honorare scrii censet. in
apparetia enī verboz ⁊ sophisticis cauillatōib^o ⁊ obstina-
tiōē ipudica doctria horū noāliūz p̄sistit: q̄s imitātur p̄li
mi hui^o t̄p̄is: ne dū scolastica cōcertatiōē: s; qd̄ p̄c^o est mo-
ralis vite ostētatione. Lōsequētē ibi. Quo mō itaq; itelli-
gitur vlt ⁊c. mouet dubiū: ⁊ respōdet. que respōsiō licz vi-
deat̄ sua: nō tñ segit eā: sed ēē opinātis: que tñ satis subti-
lis est et apparet. ideo multi scotiste in hoc digressu celsi-
tant: q̄ breuis valde ē hic. doct. sicut cōiter in his theore-
matib^o volabat certe mira solertia: vbiq; in metaphy. cali-
bus. vnde nō ab re nomen subtilitatis fortit^o est. ⁊ p̄ncipa-
tum speculatiōis: quo fit: vt difficulter ⁊ respōsiones ⁊ ar-
gumēta ⁊ sua ⁊ alioz oēā discerni possint in plerisq; locis
Declarat ergo in illa respōsiōe modū intelligēdi vlt. ⁊ a q̄
potētia fit. ⁊ qd̄ ē o^o intellectus agentis ⁊ possibilis. Deide
ibi. Quare ergo de singularib^o ⁊c. obi^o cōtra opinātēz di-
pl^o. ⁊ p̄r respōdet ad motiū eius ibi. Qd̄ arguit loquēs
⁊c. cōformiter his que habz. 3. di. p̄. ⁊. 3. di. ⁊. 7. metaphy
⁊c. ⁊ super li. de aīa. vult breuiter q̄ sicut in actiōe natura-
li seu reali physica aliud ē qd̄ agit. aliud rō agēdi. aliū cō-
ditio agētis. p̄mūz est simul totum. ⁊ natura ipsa. 3^m sin-
gularitas circumstan^o. Ex^o de generatiōe ignis vel calo-
ris ita in actione inten^o seu intellectuali: que tamē exten-
sue realis est. aliud agens aliud ratio agēdi. aliud 2° agē-
tis. ⁊ p̄z lra vsq; ibi. Aut enī impossibile ⁊c. vbi ponit distū-
ctiū triū partiū. sub quarū 2° sunt. 3. vel. 4. membra. 2°
pars distinctiue icipit ibi. Aut nō necesse ē singularitatem
spē ostendi. 3° pars ibi. Aut tādē. q̄ ad p̄positum sufficit
⁊c. iquirīt enī vel impossibilitatē vel necessitatē: vel saltē
possibilitatē gignitiōis spē intelligibilis ipsius singula-
ris. vbi aduerte cum dicit in. 3. parte. ⁊ si possibile. īgr̄ ne-
cesse q̄ tenet de necessitate. fm̄ quid tñ: maxime in crea-
turis: licz physice loquēdo absolute cōcederet. vt h̄z vide-
ri. ⁊. 8. ⁊. 39. di. p̄. ⁊. 7. q. quolibet. ⁊ alibi. Deide ibi. huius
distinctiue ⁊c. excludit duas p̄mas partes distinctiue. ⁊ oīa
mēbra. ⁊. vbi saluabis nō superfluitatē in verbis. vt nosti
⁊ acceptat. 3. partē egregie: vt vbi supra a p̄n^o respōsiōis
allegauī ipm cōformiter tenet. Lōsequētē istat dupl^o et
difficulter. cōtra dicta vltimo in hac respōsiōe ibi. Cōtra.
est sūme ⁊c. ⁊ soluit breuiter ⁊ suo modo. In p̄ma respon-
sione nota caute cum dicit. nō per iclinatiōem naturalez:

Castigationes

qz cōtra eum. i. metaphysice. q. z. i. q. plo. z. i. q. quoll.
 z alibi sepe posset ex hoc obici. distingue ergo de inclina-
 tione naturali mediata z immediata nuda z habituatā. ex
 se seu ex natura potētie z inclinatione dīspōnīs superaddi-
 te siue ex addito status vel sub alijs verbis vt scis. vide. i.
 q. plo. soluēdo argumēta pboz z pncipalia. z. 3. di. p. z. z. z
 in quolibet vbi supra. z alibi plerūqz ad h. In rāssione. z.
 īstantie declinat quodā mō ad ea que dixit pūs in. z. pte
 dīstinctiue supra. z est singularis doctrina. z pnt īstātīe
 nōntille ibi adduci ad hōīez. qd reliquo lectori. z tāg exē
 pluz pbi in de sensu z sensato. c. 7. Alterius ibi. Cōtra sic
 in parte zc. replicat ptra applicatōez illius exēpli. z rīdet
 satis obscure. pro cuius declaratōe tange pla eoz que hz
 3. di. p. q. z. Nā videt prima facie repugnan in dictis h z
 ibi. s. si bñ specularis oīa pformīer dīc. aduerte bñ ad
 duplex pssū z oppositū dīstinctū. z qualr magis vlt pōt
 accipi vt pssūm vel vt dīstictū. seu vt ps z vt totū. z plu-
 ra alia vt scis. Cōsequenter ibi. Qz aut ait loquens zc. ipu-
 gnat rēspōsionem superius datā a loquēte. ibi. Cū de pue-
 ro obicitur. z similr alīa rēspōsionē sequentē. ibi. Rēspō-
 deo relinquendo qz singulare zc. impugnat ibi. Qd addit
 quo mō vniuersale zc. īquirendo stātē veritatē illi rēspō-
 sionis. ad qd ponere ītellectus agens. vbi aduerte qz illa
 sra. Si dicās nullā spēm zc. pōt poni cōiuncta pcedētē.
 vel separata. vt euasio quedā quaz admittit īplicitē. z alr
 arguit cōsequēter cōtra loquēte. ibi. Item si vniuersale
 zc. vsg ad finē. z aduerte diligēter ad singula verba p to-
 tum. z quere. 7. metaphysice. q. 3. ad finē. z. q. 15. z. 18. resolu-
 te z egregie cōplēmentū huius obscuri sermōis. z in sen-
 tētys vbi supra. z alibi sepe. z hāc. 3. conclusiōē maxime
 ītelligē verā de cognitiōe abstractiua. pro statu vie. z de
 vlt pro substrato seu in potentia. z alia pla notabit lector
 vt doc. admonet ad finē nō sine causa.

Sequitur ppositio. 4. Nullibz vniuersali zc. In q
 postqz in 3^a ostendit vniuersalis ītelligē-
 di ordinē z modū psequitur de eius cōrespōdentia reali
 in re. z est notabilis valde. z cōtra notales. cuius motiua
 in textu z cōmēto habētur in qōnibus. 7. metaphysice.
 z in. z. di. 3. q. i. z super porphy. q. 4. z alibi plerūqz. Vult
 breuiter qz dātur gradus in entibz fm magis z minus cō-
 mune in re ex natura rei. z similr in vnitatibus sibi cor-
 rēdentibus. z distinguit de duplici cōrespōndētia funda-
 mētali. v3. vel occasiōali. z subiectiua seu suppositiua. z lo-
 quitur de vlt me^o pro substrato. cui^o conditiones tāgit in
 z. vbi supra. z. 3. di. p. q. 6. de quo diffuse in. q. huius super
 Porphy. z antepredicamēta notauit. Et pbat cōclusio-
 nez istā ex duabus pcedētibus in co^o. z sra est satis cla-
 ra. ponitur quedā sra in aliquibus origialibus ad finē com-
 mēti que sic īcipit. Rāio dici potest zc. vsg ad finem. que
 videtur extrā vel additio. quā omīssimus. quia nō mul-
 tum cōmūnis nec necessaria.

Circa dicta in textu h z in cōmēto posset multiplz oby-
 ci. sed breui^o quo possum me absolūā. videtur enī qz ptra
 dicat cōmētū textui. qz textus dicit in quo pueniūt con-
 tenta sub ipso zc. z cōmētū declarando cōrespōdētiam
 illā dicit sicut pcomētū idem reāl zc. In nullo enī eodē
 supposito cōueniunt omnia cōtenta sub vniuersali. Itēz
 cum dicit cōsequēter. tunc enim nunqz in quid pdicaret
 zc. videtur dicere oppositū sup Porphy. q. i. vel. z. de ge-
 nere soluēdo argumēta pncipalia. **C** Itē si deductio sua
 esset bona. sequeret qz due itentiones essent fictiōes ītel-
 lectus cū nō habeāt talem cōrespōdētīā de qua hic lo-
 quitur. **C** Item videt valde difficile assignare huiusmodi
 gradus entitatis in re. z maxime in acci^o. z in substantijs
 immaterialibus.

C Ad pīmū dico qz est cōrespōdētia formalis quo ad gra-

dum entitatis. z suppositalis idē^{ta} gradui. vult enim qz
 hōi z aīali. z sic ascēdēdo cōrespōdet. vbi gfa. socrates q
 est idem eis etiā formalr. z in socrate ē graduū cōrespō-
 dentia a qbus sumuntur talia predicata. z in quibus con-
 ueniunt supposita. **C** Ad secundū dico qz loquitur hic
 pprie de predicari in quid. vt. s. determinat inherētiāz.
 in logicalibus vero īmproprie. vt ibi notauit sepe. **C** Ad
 aliud dico qz respectiue loquēdo possunt due itentiones
 dici fictiōes ītellectus. nō aut simplr. **C** Ad aliud dico
 qz cōsideratiōes metaphysicales trāscēdunt imaginatio-
 nem sensibiliū. z cōcedo qz sunt difficīles. nō tamē īpossi-
 biles de his. vbi supra notauit sepe. vt potui plixē pertra-
 ctari. qre. **C** Adnerte etiā qz notāter ibi dicit doc. Nulli-
 ber vlt zc. z nō absolute cuiuslibz cōmūni vel cōceptui. pro
 pter ea que. 8. di. p. q. z. h3. z super. q. 4. in antepredicamē-
 tis copiose dixi. z alibi sepe. sed non est parua difficultas.
 vtrū cōceptui entis cōrespōdeat quis gradus in re sicut
 alijs predicatis cōmūnibus. que aut z quot sint cōclusio-
 nes rēgite ad ratiōem vniuersalis sup Porphy. plerūqz
 notauit. quotiēs etiāz accipitur ipm. quere ibidē. pōt con-
 firmari hec cōclusio ex pmo posterior. qz vltia sunt vbi-
 qz z semp. qd debz ītelligi de vltibus positīs z pfectionez
 aliquā dicētibz. quere ibi.

Sequitur cōclusio. 5. In eo qd qd zc. de statu in pre-
 dicamētis vniuersalibus ponēdo. z ordi-
 nate pcedit doc. h3 cōlo habet pmo posterior copiose p-
 bata. z. z. metaphysice. z. 4. atqz. 8. quā pbat duplr. In pri-
 ma pbatōne tāgit duplicē cognitiōē alicui^o. z aliorum
 in ipo. vide. 3. di. p. q. z. z remittit se ad. 4. ppositiones re-
 solutorias. licz origialia varic ibi habet sram. ita qz ly. reso-
 lutoria additur ppōni vel cognitiōi. sic resolu^o cognitiō-
 ne. z sic posset poni p. 4. io. sra numerādo tūz sex ante dif-
 finitiōes īfra. sed alia sra placz omittendo ly cognitiōē.
 īfra vero notauimus ppōnes resolutorias. ibi. Cōceptus
 dico zc. que tū sunt dīffōnes. Elige qz volueris. quia vtra-
 qz sra poterit saluari. illa. 4. est talis. omne illud. z solū il-
 lud zc. licz posset assignari īfra. ibi. Cōceptus z resolu^o zc.
 Est etiā varietas origialium ad finē illius pme rōnis. ibi
 qz nec modo difficilior actus. vel sic. quia alias nullo mō
 difficilior zc. sed pōt sra placz. licz alia posset saluari recur-
 rendo ad cognitiōem dīstinctā seu perfectāz. z^o probatio
 ppositiōis est satis clara ex. 4. Instantias hic adducere
 omitto. querantur super. i. posteriorū. z vbi supra copiose
 vt volueris.

Sequitur cōclusio. 6. conclusio. Ant in vno vltimo zc. que
 tamē nō assignat cōclusio in aliqb^o origi-
 nalibus. sed sra depēdens ex. 5. sed satis cōgrue numerat
 iter ppōnes. z est de termino status pdicamētoz. z qd dīst-
 iunctiua. z per exclusiōez vni^o partis cludit pbabilr alte-
 rā. z pōt pfirmari sentētys pbi in plurib^o locis. Nulla enī
 est h ppositio que nō pōt reperiri formalr vlt equa^o vlt sal-
 tem reductiue seu cōfirmatiue in h3. videtur enī argue-
 re ad vtrāqz partem. pmo ibi. Rōnabilius. scdo ibi. Qz si
 plura. 3° iterum ad pīmā in oppositū argumēti. pro secūda
 ibi. Cōtra qz est zc.

Sequitur cōclusio. 7. vel. 6. si volueris pcedētes po-
 nere. q. z nō psonē. plura pma zc. in qd o-
 terminat qz in pcedenti querebatur z indeterminate ad
 vtrāqz partē arguebatur. z debz exponi vltimūm positi-
 ue. alr esset īstātia de predicamētis que sunt vltima pri-
 ma nīā loquat de vniuersali trāscēdenti. aut certe in ea-
 dem coordinatiōe limitato. z in fine cum dicit. īg^o solute
 sunt due pme qōnes vel cōclusiōes. vt habēt alij pōt re-
 ferri vt dixi ad īmediatē pcedētē dīstinctiuiā. licz in ali-
 quibus origialibus habet īmediate sequentes. sed nō ita
 bene ad ppositū vt video. posset tamē sra sic cōpetenter

stare. igitur resolute sunt due pme conclusiones imedia-
te sequentes. ibi. v3. conceptus resolutio zc. sed placet lra
vt iacet. posset etia referri ad illas. q. de quantitate z quali-
tate: que sequitur immediate. z tuc non esset additio: sic no-
tauimus. dic cosequenter. Tange hic instantias plures logi-
ce z metaphysice vt nosti.

Sequitur illa particula. Qz qlitas sit prior zc. q. pos-
set poni. s. 8. hic. s. quia non habet coiter
in originalibz. nec videt multu depedere ex precedentibus
assignauimus ea vt extra seu additione. Arguit pluribus
medijs ad pmam parte: z reducit oia finalr ad. 4. media
pncipalia. deinde lra est itricata. Nam qdas li. habet sic.
Ad. z. s. z potest stare ponedo vt dixi banc ee conclonem. s.
aly sic. ad duas conclones: s. littera potest intelligi vt habet sic.
Ad. z. p. nem. s. q. qlitas sit pfectior qualitate. z sic est p-
cipiu argumeti. vel ecotra. z tuc esset lra iuncta pcederi:
s. de verbis non refert. arguit eni pro z cotra. z breuiter in
fine pmissa vna diffictioe soluit dubiu. s. si volueris vide-
re h alit? z singularissime. vide in. 4. di. i. z. q. 3. pmas op-
rone. z. z applica hic pla alia vt nosti.

Sequitur alia dubitatio que posset etia assignari:
theoremata: s. ponit vt additio. Quid pot-
est subz acci? z. vbi ponit in pno oditoe subri accidetis.
z ipugnat rnsionem qstuz ad scdaz parte eius quo ad. 4.
mebz satis subtili. vbi aduerte pnter de iper sectione p-
natiua z negatiua duplici. z instantias sequetes de forma
qualr pot esse subm. z aduerte ad ea que icidentali? tagit
de natura huana in xpo. quere vt nosti in. 3. de vltimo ac-
cidere. q. non est accidens alterius capax. considera vt scis
plura: an detur tale z quale sit. vide optime. s. di. p. q. i. in
lateralis. z. 7. z. s. metaphysice. ad ppositu. ifra etia in hoc
tractatu erit sermo ad h. Adde multa ad ppositu. vt ex-
pedit. quere. iz. di. 4. vbi supra. z. i. q. 3. articulo pmo ponit-
ur in aliquibus ozigialibus quedā lra qua non habes in illo
argumento. Itz quare quiditas zc. sed non est multu ne-
cessaria. quare zc. de predicatione accidetis de abstracto z
multiplici abstractioe. z sic de alyis. vide sepe in doctrina
hui? in fine ibi. Sic itellige zc. ozigialia sunt varia: quia
sequitur in aliquibus. is. de forma. in aliquibus. is. de forma: s.
bene sic ponit. instantia de forma. considera.

Sequitur illa particula. Concept? dico zc. licz va-
rie situat in ozigialibus pcedes addi-
qz in aliquibus ifra post has diffones z conclusiones quas-
dam sequetes: sed comunitur habet. vt posuimus. vbi ad-
uertenduz q. moze euclidis procedit in his theoremati-
bus: quia nunc comunes animi coceptiones nunc diffini-
tiones. nuc petitiones. nuc vero conclusiones adducit. In
hoc ergo particula ponit pmo. 6. diffones. deinde duas pe-
titiones. z sequuntur pclusiones. diuidedo aut totum tracta-
tum in pticulas. vel pncipalia theoremata vel ca. vt alyis
placet. posset h assignari. s. pncipalis. z hoc ponendo lram
precedentem additione. vel si tñ enumerent conclusiones p
theorematis? no poneb hic quota? aliqua: sed ifra ibi. Co-
ceptu resolo zc. z poterit poni. s. pncipal: vel. io. alio mo.
na maxima ambiguitas hui? pcessus consistit in illis quo-
tatibus z diffonibus: vt ifra patebit. quare lector aduer-
tat ad singula diligeter. h etia videt pcedere vere meta-
physice z trascender. in precedentibus vero poti? logice
vbi fuit sermo de vli z pdicamentis zc. licz tamē conotan-
do pmas itentioes: in gbus verificatur ibi dicta. diffinit g
conceptu in comuni. z est notabilis diffō. z in doctrina hu-
ius valde necessaria: qz bz termino vti? vbiqz. Interpre-
tatur aut diffonem quaduplir: sed 3^m membrū maxie ac-
ceptat. ita q. obm sub cōcipi cōceptus recte dicat. nō q. fi-
at aggregatu ex vtrozqz: sic ens p accidēs. z etia sic idez
ad se terminaret: sed q. tuc pprie obm conceptus dī ouz

actu terminat actu. z nō solū potētia vlapitudine. aliqñ
vero iste vtitur cōceptu. in. 4. acceptioe. hoc ē p actu con-
cipiēdi. quere. s. di. p. z alibi plerūqz. Dis ergo res reali-
tas: qditas seu formalitas pot dici concept? vnde res rea-
litas: qditas seu formalitas: et cōceptus se habent fm ma-
gis z minus cōe. quere. s. di. p. z. 5. z. 6. q. quof. s. pars
negatiua cōmunitur tenet. z hoc maxime tenedo eos: vt
modos: non vt qd. vide. 4. metaphysice. q. i. cōcipiunt po-
tius qz cōcipiatur. ideo formalitates esse cōmunitur negā-
tur. instantias plures h tūge vt scis alibi sepebic notau co-
piose. ideo h breuibz contentor.

C Deinde diffinit pmo per se z pfecte cōcipi notāter valde
z ordiate: qz postqz notificauit cōceptum iaz notificat va-
rium cōcipiēdi modū. z maxime sciētificū. z due pme pos-
sent cōfirmari ex pmo posteriorz: qz vt exponit pmā. ite-
ligitur ibi li. pmo pzo pmitate pñssionis z nō vltitatis seu
p pmitate qditatiua non qstatiua. vide. 7. z. 9. metaphy-
sice. z. z. di. z. q. io. z alibi sepe. quere etia pzo duab? pms
in pmo. di. i. q. z. optime. Aduerte ex pmeto pme q. doc. i.
telligit pmitatē hic: seu adequatiōem nō simplr. z yniuer-
salr z respectu potētie absolute loquedo. sed in ordie ad
vnū actū itelligendi. z itellige aduerbia in his diffi? obie-
ctiue z nō subiectiue. ¶ Ulteri? notādum q. loquitur in. z.
diffōne. z eius co? multū stricte de p se cōcipi nisi ly. cōn-
tialiter extēdatur ad virtualr vel ynitue cōtēntū. vide
vbi supra in pmo. z di. 3. eiusdē. q. z. z di. 3. z. parte. z. z spe-
cialiter. q. finali. vbi singularissime distiguit de obo per se
duplici. Ex^m tamē ponit in manifestiori: vt cōuenit. verū
enī est q. dicit. z exēplificat: sed nō asserit cū pñssione. id
extēde vt nosti. Ueritas illius. 3. diffōnis p3 pmo phys-
icorū. t. c. i. z disputat cōmunitur ibidē. de quo tractat etia
3. di. p. q. z. sed an contingat sic cōcipere p statu isto qdita-
tes specificas dū? est apud multos: maxie cum dñe vltie
rerū sint nobis ignore. vñ nāqz q. solum simplr simplicita
sint sic cōceptibilia: sed an sic. vñ non. vide vbi supra pmo
physicorū. z maxime apud modernos scotistas. z. 3. di. p.
q. 4. egregie. Lū etia dicit in fine diffōnis. cur? nūbil lateat
pot itelligi vel virtualr vel formalr. z hoc vel equa? vel
circulo? z sic de alyis. s. maxie quādo actualr z in conce-
ptu pprio. illa lra. q. s. in ipso essentialr icluditur possz ad-
di textu tanqz declaratio seu specificā? aut certe limita?
pcedentiū. z tūc pmentū iciperet ibi. h itelligit zc. Et no-
tāter dicit. Qz essentialr icluditur zc. q. si ad pfecte concipi-
endū aliqd regre? notū omniuz: vel virtualr vel accē-
taliter: seu etia idē? iclusozi in ipso vix aliqd pfecte con-
cipere? maxime notū simplici. In omni enī3 signo natu-
re datur notitia pfecta in suo gñe: z ita homo pfecte cog-
scitur in pmo signo: licz non vt risibilis: neqz albus. z sic
de alyis. In cōmēto declarat optie q. ly pfecte itelligitur
obiectiue: vt dixi pus. hoc est ex parte obiecti cōcepti z nō
actus cōcipiēdi: qz acti in se potest ee pfect? dato q. non
comprehēsiuus obiecti: sed tñ apphēsiu? z hoc vt notanter
dicit doc. i. quantū elicif a potētia: s. non iquātum causaf
ab obo. h3 enī duas causas ptiales effectiuas in creaturis
vt. 3. di. p. q. 7. h3. z ita pot habere pfectionē ab vna. da-
to q. non ab alia qñqz. sed q. magis specificaf ab obo. z si
non pncipali? causaf: vt ibidē. q. 8. habet. igr absolute qñ
non totalr seu comprehēsiue se h3 respectu obi dī imperfe-
ctus. maxime ponedo respectū essentialz eius ad o? de
quo vide. iz. q. quolibet. Lū dicit in fine pmeti. quocū-
qz modo cognoscat: potest referri ad formalr vel virtualr
cognoscere. vel ad intuitiue seu abstractiue: vel in verbo
seu in gñe pprio. z sic de alyis. vbi tange dñam inter esse
ignozatū z perfecte notū. de multiplici etia ignorantia: z

Castigationes

multipli modo cognoscendi pertractabis vt nosti. quer. 3. di. p. 2. q. de subo in plo. 2. 7. 2. i. q. quol. 2. alibi sepe. **C** Deinde ponit alias duas diffōnes partiū subiectiuarū cōceptus: quas etiā habz. 3. di. p. q. 2. 2. 3. di. p. q. 2. 2. possit addi 3° de sūme simplici: vt hf. 8. di. p. q. 2. tamē ille pcept^o tñ in oīs hī: ideo h tacuit forte ipm^o qm^o etiā est. an sit aliqz horū: ita q pcept^o sūme simplex p̄tineatur sub simplicitate simplici. q̄ reputo v^m eē loquēdo de simplicitate realitatū. de quo alias erit sermo de multipli acceptiōe simplicitatis 2 p̄positionis. vbi supra notauī in metaphy. ficalibus 2 theozema q̄re. lra 2 cōmentū satis patēt. vide 3. 2. 8. di. p. 2. 3. di. 2. 7. 2. 8. metaphy. 2 in logicalib^o huius. plura declaratiua horū terminorū viderē h log per totus de cōceptu simplici itelligēti. de vifione aut 2 p̄pōne. cōsidera. quales cōceptus sint. 2 quo mō pplexz sit simplex. 2 quo actu cōcipitur. 2 an vno v^m plibz. q̄re. 6. metaphy. 2. 2. 2 in logicalib^o. pōdera coz^m ad finē cōmēti dē eēntiā respectu dicti in qd. idē habz in. q. sup. p̄orphy^m. ca. de dīa. Tāge etiā h plura de multipli deterioratiōe: 2 qualr qditas per modū determinat. 2 quo mō se habēt respectu tertij: vt habes sepe in doctrina hui^o 2 seq̄ciz h nō ē imozādū circa quotidiana documēta doctoris: s3 dū tēgat circa difficilia: 2 signanter hic dicta: lector vtro ad dat ad omnia.

C Cōsequēter ponit duas petitiōes modo antiquoz vt supra notauī. 2 satis patēt. de verificatiōe aut earū possz fieri altercatio: vt pus circa diffōnes dcm^o est. pone dīas inter esse distinctū 2 distincte cōcipi. 2 similr de perfecto. 2 perfecte. Aduerte etiā q̄ aliter est loquendū metaphysice. 2 ex natura entū 2 obzoz 2 potētiarū. 2 alr ex cōditiōe status. plura alia adducat ingeniosus lector.

Sequitur illa pticula. Cōceptū resolo 2ē. que pōt poni. 9. pncipalis: vt notauim^o. vel. 8. seu decima fm alias supputatiōes. si. n. tñ enumerētur p̄nes erit. 8. pncipalis vl. 7. 2 hoc ponēdo additiōē supra recte notatā. Enumeratio ista vñe habet. 2 generat h. vt p̄di xi: maximā ambiguitatē. oia tamē moderari p̄t iudi^o lectoris solertis. Nā eadē facilitate qua sic vl^o fic partiūtur possunt 2 alr partiū: dū modovcritas sentēntialis hēatur. de nūeris 2 ordine minus refert. p̄missis nāqz diffōnibus 2 petitiōibus: adducit cōclusiones. 2 in hac particula p̄t notari. 7. vel. 8. per ordinē p̄clones vt habes: quot tñ sunt p̄clones tot particule possent assignari. placuit nihilominus ex cōformitate cōueniētia 2 depēdētia cōclusionum p̄les sub vna particula. caplo vl^o theozemate pncipali col locari: vt ifra magis dicef. p̄ma ergo p̄clo est de statu i p̄cessu dīstūo seu resolutioz ponēdo. quā cōfirmabis ex pmo posterioz. 2 ex 5. pncipali supra. 2 ex 4. metaphys. Quā pbat in cōmēto notāter ex victis 2 alijs p̄pōnib^o p̄pecialib^o fecūdistimis adiūctis: quas roborat sentētys Az. 2 specificat in allegādo Az. ad dīam metaphy. Aui. vbi aduerte q̄ caute 2 sincere loq̄tur in illis p̄pōnib^o adiūctis in cōmēto. dicit enī p̄ potētia finita ad dīam potētiarū vitalij dei. ocide add^o simul ppter istantiā de successiōe cognitiōis ifinitoz. vide 3. di. p. 2. 2. i. q. 4. 2. i. 4. di. 3. Addit vltier^o p̄ se p̄p istantiā de cognitiōe rez i vbo 2 accituali cognitiōe op^o io^o. 2 vñali effectū in cā. 2 sic de alijs. Tāge tñ istantias. vbi supra in. 3. 2 dīc vñ bñ pōderādo. Quere in. 4. in mā de beatitudie. vide Grā. 2 ochā 2 alios. In aliqb^o origialibus nō ponif h p̄clo hic: s3 tamē magis placet vt posuim^o: vt in sequentib^o patebit. de acti bus itelligēdi ppter dicta in cōmēto. quere sup li. de anima. 2 alibi pluries vt nosti.

C Deinde ponit cōclusionē seu p̄pōnē scdām. Nullū concept^o vñū 2ē. que negat cōueniētiā oīum cōceptū in aliquo vñū dicto: seu in qd de eis: quā expedit 2 pulchre p̄

bat in cōmēto. quā etiā h3. 3. di. p. q. 3. 2. 4. metaphy. 2 sup li. de aīa. quere Aui. 5. metaphy. c. 6. vide sequaces hui^o 2 specialr p̄etriū. de a. 3. di. p. q. i. Et Grā. in plo. cōfla. 2 alios. Excipit. n. a p̄dicatiōe qditatiua: seu in qd entis dif ferētias vltimas. 2 eius passiōes. vbi supra in p. 3. an pas siōes iferioz 2 dīe ididuales debeāt sīlr excipi dū^m ē: s3 de dīntys ididuidib^o facilius est determinare cū non sint entitates qditiue: sed ypo^o. q̄re nec icludūt nec icludūt tur qditiue. p̄t etiā itelligi sub dīntys vltimis: qz sunt vltie rea^o. vide 3. di. 2. q. 6. de cōueniētia 2 dīa eaz cum specificis. Sorte tñ doc. ibi tacuit eas: qz nō dū determinā uit in sentētys de eis. 2 p̄ repugnantia op. tetigit tñ cōi ter nota. de passiōib^o vñ infē^o ad ens fm varias op. varie effēt dicendū. Nā q passiōes tales ponit p se in p̄di^o q̄l itatis hñt tenere ens icludū qditiue in eis. q vñ alr senti unt: vt pote q̄ sint respect^o qdā trāscēdētes aptitudiales reductiue tñ in p̄di^o sui subij: vt cōiter ponūt scotiste: ad huc etiā p̄babilr p̄t dicere idē cū p absolutū 2 respecti uum tāqz p qditates dīdāt ens. loquēdo maxie de respec tiuo qditiuo: s3 ad op^o possz obyci multipl^o. de q̄ alias de modis ēt it infecis dū^m ē: qz etiāz doc. vbi supra tacuit eos. circa qd notauī p̄t sup me^o quēdā modū dōi doc. i. 2. 4. 2. meta. de modis vt qd. 2 vt modus acceptis. Satis tñ secure dici possz: q̄ cū modi tales: vt h3 ipē. 8. di. p. nō sint p̄prie alie formalitates: seu pcept^o a qditiuib^o: quaz sunt modinec p̄ p̄ns aliqd formalr seu qditiue icludētes. qd enī nō ē qd: vel formalitas q̄o alicui dicto in qd: seu for malr subyci: cū talia sint p̄di^o: q̄lia p̄mittūt subta: s3 huius ambiguitatis vltier^o dīscussio h3 fieri. vbi. 5. Quere Grā. 2 alios formalistas. 2 i oib^o ochā. nūc ad o^m. nunc ad p̄po^m. oia sane ad mētē doc. dīuid^o. **C** p̄ia pba: p̄ns i in cō^o possz. licz subtilis 2 efficax sit. hñe istantiā ad hoies: qz nō obstatē sim^o oīna. vbi sūma sim^o bñ: ens qditiue de deo p̄te p̄dicat 2 p̄ modos: q̄ q̄i cōcept^o q̄litatiui sunt: ad ipm^o p̄bif. q̄re ḡ nō codē mō d vltimis dīntys diceref 2 h̄eref ad eas. Cōsidera bñ pōderādū pla. q̄re. 8. di. p. q. 2. 2. 3. 2 i Grā. B enī motiū multū facit p̄tētiōe Grā. i. p. lo. p̄fla. **C** 2° p̄batio bona ē: licz h̄et euasiōē recurrēdo ad realitates 2 modos vt pus. vbi aduerte q̄ lra d3 eē cō iūcta 2 depēdēs ibi. Cōtra scdām petitiōē 2ē. 2 nō nō seu p̄m^o oboni: s3 i plib^o origialib^o repif. **C** 3° ēt. p̄batio pati tur istantiā ad hoies. vbi. 5. in p̄ iuxta regulā scoticā. ibidē. Cōc. v3. ad duo iferioz. q̄rū vñū denoiat alterū pticula riter sine nugatiōe denoiat seipm^o. Ex^m de aīali rōnali. in quoz vtroqz vt ponif ab aliqbz includif qditiue ens. sīlr cu3 dī. hō alb^o. 2 sic de alijs. S3 tu cōsiderabis diuersi tatē hincide. 2 p̄cessus in ifinitū. 2 resolu^m in realitates 2 pcept^o. 2 sic facili istantiē oēs de modis euadēt. fin^m. n. 2 igenio^m trib^o p̄batiōibus oīdit vītātē p̄ns. licz ochā cō nat in oib^o obycere. alteri^o tñ 2 loci 2 t̄pīs ē h diuti^o p̄seg. Attēde q̄ in aliqb^o origialibus post cōmētū hui^o p̄ns ad dūtur duo coz^o. q̄ tñ ifra post. 4. p̄nē habes. Cōceptū ge neris 2ē. s3 vbiqz satis bñ currunt hic. v3. 2 ibi. q̄re legatur **C** Vltier^o seq̄. 3. 3. Cōceptū ita (vbi placuit lectori. bit 2ē. Nā cū in p̄ma oīdit statū in resoluēdo. 2 i 2°. q̄ nō ad vñū saltē in qd. licz bñ ad vñū. aut in qd: aut saltē idē^o seu denoiatiue a p̄ozi dcm^o. In hac 3° tāgit limitatiōes re solutiōis ex p̄te termini ad quē ipf^o oīdēs q̄ nō oz tot concept^o p̄mos quot reso^o: sed ad aliquot p̄mos fit oīum resolo. sp. n. plalitas supflua vbi paucitas saluat appētia: Et in p̄mēto recurrit ad pus dcm^o. 2 lra ē varia in diuersis origialib^o. 2 ibi. p̄ qd ēt eēnt oīfici 2ē. vīqz ad finē est ēf. vñ penit^o supflua. qz pus i cō^o. 2°. h̄. Aduerte cū dicit. Ad quot igrāt respiciētes 2ē. q̄ ibi possz fieri lōga inuestigatio s3 in sequētib^o magis explicabit ista. possz breuiter dīsti gui de resoluēdo ad p̄mos pcept^o vel in gñe. v3. vl^o ex gen^o

¶ Cōsequēter addit aliā in q̄ tāgīt multiplicē acceptiōez.
cepti⁹ obiectalis. Dis cōcept⁹ rē. fm enī triplicē actū in/
tellect⁹ pōt assignari triplex cept⁹: 1⁹ p̄mū subditi⁹ in p̄
se. 2⁹ per accēns. p̄ se etiā in oīno simplicē. 3⁹ in simplicibz. vi/
de 9. metaphy. ad finē. q̄re. 3. di. p̄. q. 4. 2⁹ in pcedētibz. 2⁹ i
p̄a hic. cōcept⁹ ēt cōplex⁹ pōt multipl̄r subdidi. 2⁹ filr di/
cursi⁹. q̄re in logicalibz. vide S̄ran. in. plo. p̄. p̄sa. 2⁹ alios
vt nosti. 5. ergo cōcept⁹ tāgīt: s̄ de duobz p̄mīs ad p̄positū
itendū. quo ad alios se ad sequētia remittit. quere in me/
taphysica. 2⁹ aliquāl̄ ifra hic. 2⁹ alibi p̄licē. Aduerte q̄ to/
ta l̄ra possz poni textus: s̄ satis bñ assignat cōmentum: vt
habeet: licz possz ichoari. ibi. dicatur resolubilis rē. quere
6. metaphy. plura ad p̄positū explicādū. pōdera etiā
notāte d̄riam iter ceptū aggregatū: vel per accēns. 2⁹ cō/
ceptū complexū ex l̄ra. 2⁹ adde vt scis.

Castigationes

Ultimo ponit. s. vt assignauimus. Omnis cōceptus rē. In qua cōparat cōceptus iter se fm diuersitatē dīam rē ordinē valde signāter. rē tota līa possz poni textus vlt saltē vsqz ibi. dicatur alter rē. cuius fundamēta pnt haberi. 5. metaphy. in Az. rē in isto. rē alibi sepe. līa satis clara ē vsqz ibi. pmo diuerlus rē inclusus rē. si teneat ly rē copulatiue. B idō dico. qz cōceptus pmo diuersus videtur oīno irresolubilis. bene. n. verū est qz cōceptus inclusus pōt esse simplex rē resolubilis. s. de pmo diuerso est dubiū. si ly rē teneat diffinitiuē nulla ambiguitas ē. sed loqtr forte de pmo diuersis subiectiue seu predica. non autē obiectiue. seu trāscendenter. quere. 5. metaphy. rē alibi plerūqz.

Sequitur illa particula. pmo cōcipi rē. quā. io. pncipalē notauim⁹. vel si tñ pnes emmerabis. pone. 8. pncipalē. seu alio modo supputando. vt supra notauim⁹ erit supra vel infra. in qua ponuntur. 7. diffinitiones. duo cor⁹. rē. 3. petitiōes. rē licz aliqua horū pns possit a sunt. cōmūiter tamē in origialibus sic reiteratur. rē B vel ad maiorē expressiōē vel scriptoz vicio. vel quomolibz alr. forte enī nūc vt diffōnes. nūc vt cōclusiōes seu cōmunes animi cōceptiōes. aut petitiōes ponūtur. qz lector attēdat. aliqua vō origialia h non habet. sed nihil omittē. re voluit. etiā septies repetita placebūt. Tres pme diffinitiones clare sunt rē pus declarate. de pmo. v3. per se rē pfe. etc cōcipi. 3. h resoluit⁹. qz supra ponit. duo etiam cor⁹ fatiū ex dictis clara sunt. licz cōtra pmi corū plura possent addici. quere. 3. di. p. rē alibi. rē. 9. metaphy. Az. ad finēz Tres petitiōes patēt manifeste. quarū. 3. maxime p3 ex pmo pby cor⁹. rē. 3. dist. p. q. rē. rē supra h. rē pmo metaphy. rē. etiā p3 pmo posterioz. rē. 2. metaphy. rē. ca. de spē in pōpby. rē alibi plerūqz. 4. rē 5. diffōnes patent. vbi supra in pmo. rē alibi sepe.

Deinde per modū correlary sequitur. Nō ergo omne qz nō pmo rē. rē ponitur vt cōmentū. licz posset poni vt text⁹ vsqz ibi. qz genus. rē possz impugnari sicut optime doc. ipu gnat. rē alr etiā. Nam nihil pmo cōceptibile videt pfecte. etc cōcipi. nisi pmo cōcipiatur. nō ergo ita pfecte. vt vī cōcipitur genus vt pars diffōnis sicut seorsum. sed impfe etc rē diffincte cōcipiendo datur gradus. vīpote per se pmi mo. p se nō pmo rē. rē sic loqtr doc. gen⁹ etiā vt diffiniēs non est natū concipi nisi vt pars. vt diffincte. licz alio mō vt. s. spē vel totū. vel vt genus posset concipi alr. cōsidera.

Deinde obicit rē nō soluit. que tamē obo nō habet in ali quibus origialibus. sed posito qz sit de līa. rē sustinēdo di cta facit respōdetur qz genus in diffinēdo ē pars in predicaō totū fm Boe. rē hoc pprē vel appropriate. vt h3 super pōpby. q. 3. de gñe iste. rē ideo idem potest nūc cōfufum nūc cōdistinctū esse. sed adde qz aliud est cōfufum ēē rē cōfufe concipi. rē similr de distincto rē dis. quere vbi supra in pmo. rē alibi plerūqz. rē adducāt h plura fundamēta hui⁹ rē seqciū. rē tāge multa d nā generis rē cognitiōe ei⁹.

Ultimo diffinitū vlt rē singulare. rē notanter dicit vlt vel cōmune. qz cōmune est in plus. qz singulare. Nam qditas in potētia etiā remota ad vltatē ē cōcābilis plurib⁹. vt 3. dist. 2. habz. rē supra. 7. metaphy. tactū ē. q. 13. rē alibi plerūqz. quere. Notāter etiā dicit. cui nō repugnat. rē nō dicit qd de facto dē de multis. qz siue in vno tñ idiuiduo sit. siue in plurib⁹ habz nō repugnantia. nō tamē semp actum. vt ibidē determinat. vide super pmo phrymenias. rē super pōpby. rē alibi. Refert etiā forte dicere hre non repugnantia. rē habere aptitudinē. cōsidera bene. rē videbis qz nihil diminute nihil superflue dixit. diffōnem etiā singularis per oppositū declarabis. vt vbi supra i. rē in metaphy. h3. istantias hic plures rē resolones dictoz ad ducat lector. qz hic omnia iherere nō sinunt temporis angustia rē ad maiora acceleratio. famosa enī sunt h omnia

in doctrina hui⁹. quare querātur.

Sequuntur alia duo theozemata que possent di ci cōes animi cōceptiōes. vt de pmo eozū asserit doc. hic rē infra. 2. mō vero vocat cōclusiōē in seqūtib⁹. rē vidētur pbyse cōsideratiōis maxime. l3 ad metaphysica extēdi possunt. Az. enī ppter difficultatem speculationis rē abstractiōis metaphysicis. cōmūiter etiā in metaphysicis locut⁹ est pbyse. aliud voce proponens. aliud qst mistice subintelliges. sicut theologi suo mō etiā dinitus ispirati in scripturis sacris loquūtur. pmi ma ppositio est talis. Omne p se vniū rē. vbi notāter addit. rē nō simplex. qz per se vnitās ne dū cōpositis imō simplicib⁹ rē pncipalibus cōuenit. addit etiā pmo. i. adequare. qz nec pci ex actu. nec pceci ex potētia. nec pceci ex aliq actu. vel ex aliq potētiā. vt in cōmēto exponit optie. rē sup. 7. rē 8. metaphy. copiose disputauit. rē nō refert Auer. rē sequaciū imaginatio remouentiū. v3. mām a qd qd est rei mālīs. In cōmēto vero hāc ppositiōem fundat in di ctiō Az. quē pncipem pypa. imō omniū fere naturalr loquentiū. nō platōne. vt voluit Tuli⁹. sed scotum semp ex cipo merito appellat. vt nālīs imaginatio attingere valuit 8. metaphy. rē. c. i. vbi videt pbyse hāc esse per se notā rē per pns pmi. eius includi in subo. quere ibi expōnēz. rē q. huius copiose ad ppositū. rē adde plura vt nosti. qz paucis multa tangit.

Deinde sequit scda ppō. quā. i3. pncipalē notauim⁹. rē pcedentē. ii. s3 vt pus notauim⁹ alio mō supputādo posset alr quotari. be etiā vus possent cōgrue sub eadē particula locari. s3 has quotatiōes omitto ad iudiciū boni viri. que ē talis. vniūcuiusqz cōpositi rē. vbi tria tāgit de actu. i. ei⁹ simplicitatē. vt h3 se pmi auctor in pmi. vide. 7. rē 8. meta. rē. 9. quol. rē alibi sepe. eius vnitatem rē ei⁹ ppietate que optie cōmēdat. roborat rē exponit in co. vniū. n. rei vniū est ēē. de quo tñ vide in 3. di. 8. q. i. esse aut pncipalr est ab actu vlt a forma. qre actus vniū. ppius etiā ē. alias nō di stingeret a quociūqz nō ipso. qre. 7. metaphy. rē. 4. p. Nō obstat h dca his que h3. ii. di. 4. rē 7. meta. rē. 2. rē 4. dist. 3. rē alibi plerūqz de pñalitate formarū. qz forme pōres sūt potētiāles. vel saltē ptes. vlt aliq potētiālis forme vltimate rē specificē. vt egregie beuib⁹ in co. declarat. Excludē etiā hinc cauillatiōes notaliū de pōne ex corpore rē aia itellectiua. Nā quecūqz ps hois nō est bō. qd dicit illi garuli ppiā vocē ignorātes. sed adequatū potētiāle cum actu specifico hoiem cōstituit. cui⁹ sunt corpus organū cōpletū ex pmi bō. l3 organīs. rē aia itellectiua. qz ex pcedent ppōne. rē dictis hui⁹ alibi confirmabis.

Sequitur illa pñcula. Cōceptū rē resolo rē. quā. i3. pncipalē notauim⁹. rē i. q. ii. ppōnes assignauim⁹. sed vt pus dixi alr suppu. poterit alio mō līam ordinādo. rē vt supflua aut hic aut supra h ppō. qre posset omitti h vel ibi. s3 si eā legere volueris excusabis vt notauim⁹ supra. quā pbat vt pus. licz nō ita ad plenū. rē cū dicit in co. ex diffōne in aliquibus origialib⁹. imō cōiter nō addit quotatio aliq. in aliquibus vō ponit vt habes. 4. rē 5. rē aliq addit d. rē. s3 fine quotatōe. līa ē bona. si aut adderet qz tatio bñ ēēt. 3. habēdo respectū ad pcedētes immediate. vt 4. rē 3. ad me. rē immediate. h3. n. referri ad illā diffōne pfecte cōcipi. rē distictē seu p se cōcipi. tāge istātiās circa dicta in cōmēto. vt pus notauim⁹. vbi aduerne pñr in līa qz in aliquibus vt habes. ponit oboi co. sic. Cōtra. icōueniēs ē rē. rē pōt referri ad cognitiōē ifinitoz. rē nō sequens satis vadit ad ppo. s3. nō distictē. pfuse saltē pnt ifinita appbēdi di vno actu. sed cōiter in origialib⁹ habet loco 3. cū. rē d3 referri ad illud in pmi. cōmēti. alias nihil pfecte rē. rē placet magis sic līa. rē tūc illa respōsio ad finem posset ponī additio vel extra. aut si ponat de littera est euasio seu

cauillatio quedam. et facilliter infringi potest: qz non fit sermo hic de cognitione cōfusa: sed perfecta et distincta. vt pz in lra vtroq; modo cuius pōt lra percipi eligat lector q; voluerit dūter plura addendo:

Consequenter ponit. 2. Omnis cōceptus rē. et tota lra cū cōpātz pus. Aduerte in cōmento cum dicit ex cōceptio/ ne. q; videt recurrere ad illā supra. Omne per se vñū rē. vnde habes pōderare valde ordinem et numerū varie in hoc processu: vt infra magis opus erit propter intricatio/ nes allegationum.

CDeinde sequitur 3. determinabile et determinās rē. que etiā cum cōmēto pus habetur. et instantias hincinde consi/ dera. et excludit vt supra notauit.

CConsequenter ponit. 4. cuiuslibz resolubilis rē. que satis notāda est cū sua declaratiōe in cō. tangit eniz. 3. vel. 4. determinās cōditiones. v3. q; cuiuslibz resolubilis dat determinās vltimū vnicū simplex et ppiūm. et omnes ille particule possunt notari: vt textus et remissiōes: vt cō/ mentū. vbi nota corē que ifert cōsequenter pulchre ad propositū. et superius omnia fere habita sunt. pbat autēz cōclusiōe ex pcedētibus notāter. vbi habes ordinē cō/ clusiōnū fore pueniēter assignatū. limita: vt scis caute qd dicit de cōceptu cōi omnibus. de qua cōitate dz itelligi.

CDeinde sequitur. 5. Nō statim resolui rē. vbi posset poni pncipiū particule vel ca. sed satis bene quotāz. et est dōz dine et gradibus in gditatiuis cōcept^o assignādīs: vt pto et porphy^o. post ipm. quā probat duplī in cōmēto. quarum scda est valde notabilis. et maxime pcedūt probatōes de cōcept^o specificis resolub^o. pma vero pbatio possz impu/ gnari vel pati instantiam: vt pz comparādo hominē et asi^m ad cōceptum animalis q in ca^a ponatur irresolubilis: vel comparādo corpus et spm ad cōceptū substantie: vel saltē comparādo subam et quātitatē ad cōceptū entis suppo/ sita vñ^o eius: sed bene pon^o optime pbat doc. quia acci/ pit cōceptū gditatiū cū pci^o: vt distinguitur cōtra cō/ ceptum includentem quiditatiū et qualitatiū cōceptus eni hominis nō est pccise gditatiū. quare si resoluiere/ tur in cōceptum animalis qui in ca^a esset irresolubilis. et per cōsequens pccise gditatiū. tunc ille comparat^o ad cōceptū quemcūq; aliū sic quiditatiū esset ab eo pmo diuersius q falsum et icōueniēs est. et sic de alijs exēplis di/ ces. Non possunt duo cōceptus puenire quiditatiue in. 3. nisi cōtrahatur ad ipsos per aliquos qualitatiuos. ex qb^o cōstituiunt. et per psequens nō erunt pccise gditatiui. an vñ^o hoc verus sit de p^o modalibus: et conceptibus trāscē/ dentibus: vel an loqut pccise de concept^o pdicamēb^o. et realitatū. dic cōsequenter bene ponderādo. Adde h plū/ rā subtilia curiose. et salua semper aequile discursus trāscē/ dit certe caprarum imbecilles saltus: et non formidatur porcarum garrutius.

CSequitur. 6. Quiditatiui cōceptus rē. in qua comparat g/ ditatiuos pceptus in quos ordinat fit resolo ad qualita/ tiuos et resolutos. et ad seinnice fm maiorē et minorē com/ munitatē. et lra tota pz. vbi aduerit cū dicit in cōmēto q; qualitatiuos ppius cōuertitur rē. q; talis cōuertibilitas nō est per viā totalis entitatiue cōprehēsiōis. sed poti^o vlti/ mate constitut^o. et anthonomia^o. vt supra notauit. qre. ii. di. 4. et alibi vt nosti. pōdera etiā cū dicit. Ex diffinitioe cōmūis. quia illa est diffō 6^a. supra vniuersale vel cōmu/ ne rē. potēiale eni idifferens est iquantū tale. actus vero distinguit et separat. et vltimate constituit. et pmo pōitate perfectiōis. quare. 7. metaphysice. vt scis. et. zz. di. 3. et. i. 4. z. plura ad ppositum.

CSeptima ppositio. Quiditatiue resoluēdo rē. in q ostē/ dit statum esse ad cōceptum entis quiditatiue. et notabilr in cō^o ostendit breuibus vñuocatiōem entis: qd supra su/

per metaphysica pertractauit. et ambiguitates circa hoc et vbi et qualr ibi quere. Tāgit pmo in cō^o illud famosus ar/ gumentū de cōceptu certā et du^o: in aliquibus. imo cōmuni/ ter nō habetur ratio sequēz quā habes. Item vñus cōce/ ptus rē. et procedit vt videt per viā cōtradictiōis isferen/ de: qd nō cōuenit nisi in vñuocis. **C**Tertia pcedit de pmi/ mo cognito. sed declarabis caste: vt supra notauit sup me/ taphysica. et habz. 3. di. p. et. 8. eiusdē. et pondera differentiā iter cōfū^m et confuse. et inter cōfūsum cōfusiōne partium subiectiuarum et essentialiū. et multa alia ibi tange. et an loqutur famose. cōsidera bene. **C**Quarta ratio procedit ex vñitate obiecti intellectus et habitus meta^o. **C**5ª ratio per viā comparationis: que tm habz fieri in vñuoco. 7°. physicoz. vide optime. 8. di. p. q. z. **C**6^a et vltima ex nu/ meratione in entitate. q; etiā arguit vñuocatiōem: que omnia dilatabis et examinabis: vt alibi habes. et maxime vt. q. 4. antepredicamento: vñ hñus copiose dixi. et aduer/ sarios excludit.

CDeinde sequitur. Tm est vñus cōceptus quiditatiui rē. quā. 8. notauimus: sed in aliquibus ponitur in cōmēto pce/ dentis sic. Itē tm est vñus pceptus rē. tanq; probatio pre/ cedētis. et satis bene: sed pōt poni cōclusiō tanq; ad maio/ rem expressiōe et excludētem cauillationū cōtra pceden/ tem. posset eni quis concedere q; resolutio fieret ad ens tanq; ad pmiū cōmuniūm exponendo ly pmiū negati/ ue. et cum hoc posset esse ad alia pma: vtpote ad rē vel ali/ quid vel huius. hoc ergo excludendo ponit istā in qua o^o ens esse vñicū pmiū cōmuniūm viā resolutiōis expo/ nendo ly pmiū positiue. quaz pbat paucis singularissime ex pcedentibus. et lra satis clara est.

CSequit. 9. Sub pmo quiditatiuo rē. in qua ostendit di/ fusiōe pma entis nō esse idifferenter in quotcūq; isferiora: sed in determinata: quā ostēdit igeniosissime in cō^o: quia nec in vñum tm: nec in ifinita. relinquitur g q; in aliquot determinata numero. Et querit in quot. et respōdet famo/ se. q; in illa. io. predicamēta. et pbat q; imediate. que oīa supra patēt. 5. metaphysice. q. 5. et sequēt. Excludit conse/ quenter obiectionē. quare. v3. ens nō sit pmiū genus ad/ ducēdo motiua Az. 3. metaphysice. vbi notāter dicit hoc arguitiue vel arguēdo dixit Az. supple. et nō assertiue. vt 3. di. p. q. 3. optime pertractat. et q; ibi tangit de equuocati/ ne entis. et clusiōne essentiali eius in intellectu dñe decla/ rari supra. et super. q. in Porphy^o. et predicamēta. et vbi su/ pra in metaphysica. et in pmo iuenies. loqutur plerūq; h fa/ mose: vt a pñ^o presuppositi. omnia tamē tale cōdita et bre/ uitate et subtilitate mirabili. Aduerte etiā q; licz h theo/ remata posuimus post metaphysicā. ordine tamē doctri/ ne. et vt reoz editiōis pcedūt. quare ea que dicit h breui/ bus. ibi prolize. et que pblematicē aliquādo et famose ibi determinate. et similiter de metaphysica: in ordie ad sen/ tentias ē itelligendū. nō eni asinino cursu: nec violēto mo/ tu: vt multi hui^o etatis fatuoruz applausum vsurpantes. in suis scriptis pcessit. q; lector eius doctrine attēdere ma/ xime debz. Qualiter vero ens descēdit in. io. genera. et an per dñas determinatur. vide vbi supra. et multa logice et metaphysice ad h vigi^o. stude. An autē pus diuidat ens in aliquos conceptus transcendentes quiditatiuos q; in. io. genera sunt varie imaginatiōes sequaciūz hui^o: quere for/ malistas. et plura loca huius doctrine vt scis. qcquid tene bis. dic psequenter vbiq; supra etiā h notauit.

CDeinde ponit. io. Est aliquis cōceptus rē. in qua ostēdit cōitatē passionū et modorūz entis. vide copiose ad h 8^a. in plogo cōsta. et alios sequaces hui^o. Ens nāq; pōicat de oibus idētificē: sen māl^o: sz alia pla de ente formāl^o. et per/ pñis de isferiorib^o ad ens: vel sic pdicatur ens de omnib^o denominatiue a pōzi. alia vō de ente denominatiue a po/

Castigationes

¶ Secūda ppositio est de intellectualitate ⁊ pfectionibus
intellectualibus dei. ⁊ ordinata valde pcedit in his pponi
bus: qz semper posterior ex pōibz depēdet: nihil. n. non
viniū intellectuale. si gō nō pōt probari vitta dei. qūo fapien
tia vel intellectualitas pabatur. hoc tñ theologi conātur

ostendere. et a priori et a posteriori. vide hunc. z. di. p. q. i. et in t. de pmo pñ. 2. 35. di. p. maxime in reportatiōibus. et alios theologos. pñs etiā. i. z. metaphysice. t. c. 51. r. 3. de aia. t. c. 15. idem ostēdit. sed dic vt pñs. licz enī he ppositiōes in se. et quo ad itellm pportionatū sūt demrābiles: nisi den tur alique earū imediate: nō tamē ab intellectu viatoris. et forte vñus a nullo intellectu creato: nō tamē repugnat sta tui vñi hui⁹ notū formā: sed trā attingēter vel clare vel intuitiue vel forte veri⁹ nō magis q̄ comprehend⁹ nisi trā de potētia ordinata et de lege cōmuni breuiter ad nullaz perfectionē intrinsecam deo pōt aliqua creatura attinge re ex puris naturalib⁹ etiāz pzo quocūq̄ statu. nec cogitiōne icompleta nec complexa. distincta dico et perfecta et maxime a pñi pñia et imediata. dātur tamē gradus et cōgruentie: eo qz. Terarchie varie in vniuerso. et in domo dei māsiones multe sūt. In habētibus nāq̄ symbolum faciūz trāsitus. angelicus ergo itellect⁹. et hūanus beat⁹ ad h⁹ faciūz eleuatur q̄ viatoris. totum tamen obiectiue voluntariū: an autēz subiectiue effectiue. considera. Re mittit probatiōem cōclusiōis ad precedentia. et ifert cor relariū notabile. de cui⁹ mā habes. 35. 39. 40. et 41. di. p. q. re in 2p. pmo pphymenias. et alibi. et apud alios istāias tolle. et plura adde vt vis.

¶ Tertia ppō est de volūtate et volitiōe dei. cui⁹ etiā pba tiōes remittit ad precedentia. Et ifert corre⁹. quere tamē pñm vbi supra. et pmo ethicoz. c. 13. r. 1. metaphy. in pñe mio. r. 12. metaphy. ad finē. et theologos vt nosti. et spāl r istū. 45. di. p. et maxie in reportatiōibus. et z. di. p. q. i. et i. t. de pmo pñ. et dic cōsequenter vt pñs notauim. de his autē q̄ tāgit in correlariis. quere. 32. di. 3. et 46. 47. et 48. 4. hincide oīa bene cōfōrmādo et saluando.

¶ Quarta ppō est de operatiōib⁹ i māb⁹ dei. que etiā depē det ex precedentib⁹. et ifert corre⁹ singulare de beatitudine dei. q̄re pñm vbi supra. et 10. ethicoz. c. 10. et hūc. z. di. p. q. i. et 49. di. 4. et 1. q. quol. et alibi sepe. Consiſt oīa moderan do. et multa addendo.

¶ Quinta cōclusio ē de cogitiōe et volitiōe dei respectu aliorū a se: quā breuiter et obscure pbat. et probatio consi ſtit in hoc: qz acci⁹ perfectionē ab obiecto: et pōitates. perfectionē qz est. cā eius partialis saltē: vel saltēz termi natur ad ipm. et nō pōt eē nisi sit ei⁹: quare depēdet ab eo depēdētia extrinseca. pōitatem etiā: qz obm pñs si est cā vñ si termin⁹ idē se. si iſt⁹ deus aliqd aliud a se itelligeret vñ vellet. tūc vñsceret itellectus et itelligere eius. et simi liter de velle: qz et perfectionē et pōitatem aliūde haberet q̄ a se. et sic pcedunt argumēta pñi et cōmē. i. z. metaphy. t. c. 51. Posset alio mō formari rō doc. sic. ad pfectionem et pōitatem actus itelligēdi et volēdi dei sufficiit pōitas et pfectio obī. s. pmary: cuius est essentia sua. frustra iſt⁹ pone retur alicui⁹ alteri⁹: tāquā obiecti: elige vt vis: sed pñm magis sapit. Infert cōsequēter corre⁹ illatiū. et cōfirmā tiū corre⁹. Vbi attēde q̄ ex q̄tatiōibus istis cū dicit. z. 1. et 2. 22. p. 3. q̄ he ppositiōes credite deberēt seq alias se quentes iſra ibi. Non pōt probari ordinē essentialem et. post omnes illas. 19. qz he. z. 1. et 22. quas allegat h. sūt. z. 2. 3. pcedētes h: vt notauimus. nisi forte enumerat oēs cōclusiōes a pñ⁹ omittēdo multa: vt ibi notauim: sed pñmz pbabilius: vt i sequētib⁹ magis patebit. vnde segtur: et il lud: vt vt alij cōiter hñt. et pñm corre⁹ cōmune: qd iſra ha betur post. 19. illarum creditariū. et postz loco cōmune po ni. 19. sed cōmune recte dñr vt pñs: pñi multa scripserunt et. vel vt alij habēt dixerunt de deo et. Extio q̄ doc. itersca lariter has res scripsit et origialia remāserunt nō ordiata vt in operibus maxie notabilibus antiquoz solebat acci dere: sicut Aug⁹. in li. retractationū de nō nullis suis scri ptis refert: q̄ anteq̄ ppleuerat: et vt itēdebat ordinare.

rat e manibus capiebant: q̄re lector attēdat diligēter ad singula: vt cōiter aut iuenim⁹ origialia. ita ordiaim⁹ ista. alij aſr ordiare poterunt in dies. pñ⁹ enī plusq̄ rei medie tas 2p. iſia reputatur. i. ethicoz. Si autē volueris te nere ordinē quē habes: vt iſra ēt habet in alijs remissio nibus q̄ sit bonus. poteris iſam corrigere loco z i⁹ ponē do z. et loco. 22. ponēdo. 3. vel recurre ad alia loca. et sup putatiōes. h enī varietas quotatiōnū generat h maximā perplexitatē vt p̄dixi. ¶ Attēde etiam cū dicit. Lōcel sis. 4. cōclusiōibus pñimis: 13 nō probatis et. q̄ notanter dic nō probatis: qz probatiōes ille possent euadi. et etiam si vniuersalr itelligātur: vt pñs ponderaui. et nō soluz res pectu itellectus viatoris: seu creati sunt falsē. et sñm non pōt probari. i. posteriorz. Et illis etiā verbis posset iferri. q̄ logtur i hoc processu famosē philosophoz et theologo rum alioz fundamētis ininitendo: sicut supra notauim. alibi vñ oī⁹ ostendit. vbi has veritates pertractat. sed breuiter q̄qd sit de hoc itendit doc. q̄ nec vna pars nec alia rōne necessaria naturali i his ppositiōibus pōt oīdi. ¶ Ul terius sciendū q̄ illa pbatio cōmē. et 2p. faciūz euaditur qz pcedit de obo pñm motiū et terminatiū itellect⁹ diu cuius est essentia sua. Quere vbi supra. z. di. p. q. i. et 35. di. eiusdē. et vbi pñs in 3. et alibi sepe in doctria huius et alioz theologorum ad h⁹ persuadēbis etiā ex multis lo cis in 2p. deū alia a se itelligere et velle. q̄re. i. de anima. t. c. 80. et 3. metaphy. t. c. 15. de cogitiōe litis. quere etiā vbi supra. i. et 10. ethicoz. et 12. metaphy. et alibi sepe. sal uetur ergo 2p. vt supra: omittat Averroys ex itentiōe mētius. Nec valet illa facta fuga de cogitiōne vñm. et in vñ et. qz licz essentia dei sit vniuersalis in representā do: nō tamē in p̄dicādo nec in vniuersali: sed distincte in particulari et intuitiue oīa representat. et pncipalius singu laria. et necessario omnia icōplexa saltē. vide in mā de ydeis. di. 36. p. in reportatis. vide etiā in plo. q. 3. et vbi su pra et alia plura h tāgit: qz satis copiosa materia itēr theo logos et pños. p vñ etiā fundamēto in his oibus. vide. z. di. p. in reportatis. q. de ifinitate dei ad finē ea que dicit et. 7. q. quolibeti.

¶ Sexta ē de pductiōe ad itra in diuis. de qua fit sermo copiose. z. di. p. 2. 4. et sequētib⁹: quā pbat ex fundamētis cōmunib⁹ de actiōibus vel operatiōib⁹ imānētib⁹. que re. 9. metaphysice. pmo et 10. ethicoz. et alibi sepe. Posset aut simplr teneri veritas hui⁹. q̄. s. per actū itelligēdi vt volēdi nulla sit pductiō nisi eo modo quo se⁹ necessario ad aliud posset dici fieri p illud. extēsiue tamē audiat hic fieri. quere vbi supra istū. et in quolibeto. q. 1. et 14. et 1. q. p. di. z. li. actu enī pductiō q̄ nō est actus itelligēdi vel volēdi: sed bene actus itellectus sit pductiō ad itra. log tur aut doctor h cōiter: et forte famosē sicut Den. de gan. et multi antiquoz: vel extēdit actum itelligēdi et volēdi ad omnē actū harū potentiariū. Infert corre⁹ notabile de ordie pductiōis extrinsece ad itrinseca qd optie discutit in. z. vbi supra. et in quolibeto. q. 8. et 14. quere alios theo logos. et maxie Uua. et Hugo. de ca. no. et alios seq̄ces huius. 2bo. etiā pma parte sūme. q. 4. articulo. 6. et Denr. quolibeto. 6. q. z. et moderabere cūcta vt nosti. vide. io. di. p. aliqua ad mām hui⁹ cōclusionis.

¶ Septima est de equalitate pducētis et pducti in natu ra q̄ icipit ibi. Si pducatur et. quā pbat a simili: 13 siluando claudicat vt scis. probare tamē defectū eius forte nō faci liter q̄a posset nisi ex aliquib⁹ creditis p̄suppositis. que re vbi supra in pmo. et di. 19. eiusdē. et 31. et 2. q. 6. quolibeti de hac eq̄litate. pōdera bene cū dicit in corre⁹ ex parte sui et. vt declarat optie vbi supra in. z. et quoli. ponit ibi ad finē correlarij quotatio quedāz in aliquibus origialibus re mittendo se ad alia loca: siue ad alios antiquos quā omi

Castigationes

simus: q: nō cōmunis nec bene itelligibilis. h̄ etiā quā nō
tauius. 7. nō habet cōmuniter notatū: p̄ hic. sed vide
tur pars illius. 6. cōclusionis seu correlarij eius: aut certe
incidenti adductū: vt p̄ ex cōsequēti. vbi dicit ex pro
xima. q: debz referri ad. 6. omittit ergo nōre hanc vt con
clusionem si volueris. 7. vbi ponitur. 8. pone. 7. 7 sic conse
quēter procedendo supputabis. philosophorū motiua h̄
ponderabis. 7. plura adde pro 7 cōtra: vt nosti. omnia ta
men in obsequium xp̄i.

¶ 8. vel 7. est de pductione personarū in diuinis: 7 patz
ex pcedētibus. quere scōa dis. pmi. 7 vbi p̄us copiose ad
hoc. cui? pbatōe ad pcedentē remittit. possibilitatē tū
hui? ostendit satis notatē in pmo. semp tamē aliqua cre
ditā p̄supponēdo. quere oclā 7 sequacessvbiqz hic. 7 alios
modernos. vide optime in. 3. dist. 24. fundamēta que fa
ciūt satis ad h̄. 7 in plo. reportationum. 7. i. q. prolo. angli
ci 7 hebreorū fundamēta.

¶ 9. ē dō cōmunicā cēntie dīne: que est satis notabilis 7 ef
ficaciter cōa ostendit ex dictis. quere vbi supra 7 alibi sepe in
doctrina hui? 7 maxime. i. 3. 7. i. o. q. quolibet. d̄ hac cōmu
nicabilitate. vide. 5. 7. 26. dist. p̄. aliqua ad. pposituz plura
addendo vt scis: cauillationes phoz in hoc facili enadū
tur. maxime ex creditis.

¶ 10. ē de circūinfectiōe psonaz: de qua h̄. 19. di. p̄. q. 7. sin
gularissime cuius rōnē b̄cūibus in cōa retigit. vide alios
theologos ibidē. 7 alibi: vt nosti. hoc enī ē creditū specia
le. 7 ex creditis dependens.

¶ 11. est de modis cōicādi essentia. vide in pmo. dist. 2. p̄
z. copiose. 7 in quolibet. q. 7. 7. di. 10. 7 sequētibz. vsqz ad
14. p̄. 7 t̄age instantias b̄ncinde. 7 dic p̄r caste. quā tripl̄
pbat. sed facili oia enadūtur. vt p̄ ibidē. in. z. pbatōne
tangit motiū de potētia ex cētina in d̄nis: que si pone
retur tū ad extra operaret: s̄ ad mentē hui? nō videtur
ponēda: vt in inā de p̄axi h̄. 7. 3. 7. di. 2. li. q. qd dicat gr̄a.
de May. 43. di. p̄. cōfla. q. 5. 7 alij plures q̄ cā ponūt. mo
tiū vō p̄mū ex tōmē. 8. phycorū pertractat copiose in p̄
vbi supra. 7 s̄l̄r tēmiū sufficiebat doc. ad ostēdendū ppo
sitū q̄ reperitū in istācie naturāl̄ loquētiū. 7 satis p̄babi
les ex naturāl̄ ad oppositū harū ppositionū creditaz:
nō tamē demonstrātes: q̄ tūc fides de falsis. Nō p̄nt autē
ambe partes alicui? pblematis rōnibus necessarijs ostē
di. 7 licz v? oia cōsonāt. i. ethicoz. plerūqz tamē falsa ma
gis apparēter p̄bātur. vide pmo elēcoz. quere aliqua ad
ppositū hui? crediti. i. q. 4. 7 alibi vt volueris.

¶ 12. ē de eadē cōmunicabilitate. q̄ntū ad eius sufficiētiāz
7 l̄ra varie habet. Nā aliq̄ originalia habet tantuz a dno
bus. aliq̄ tū a tribz. aliq̄ tū tribz sine a. sed oī mō pōt h̄re
bonū itellz. in. z. ē pbatōe h̄r varie l̄ra. aliq̄ habet alicui
triū. aliq̄ aliq̄e triū. aliq̄ aliqd triuz: sed p̄ma l̄ra cōior ē
licz aliā habes. 7 possz h̄re bonū itellm cum negatiōe sic.
aliq̄e triū nō pducere. 7 esset bene ad ppositū: vt p̄ ex
sequētibz. affirmatiua etiā satis bene itelligitur: qz remo
ta pductione nō videt rō cōica? tū tribus: vt p̄. de hac
mā. quere in pmo vt supra. 7 alibi vt nosti. vide delirāmē
ta auer. 12. metaphyze. cōmōto. 39. 7 alibi d̄ xp̄ianos asini
na subtilitate frēt. Nemo enī veritates creditas: quam
ipsi mer catholici doctores efficacī impugnat. vt fides lo
cum habeat. 7 aduersarij ei? cōfusus abscedat dū efficacis
simis rōnibus satisfiat. quere h̄ic dūtaxat.

¶ 13. est de trinitate personarū quā ex pcedētibus ostē
dit sufficiēter probatū. vide etiā vbi prius in pmo. 7. 24.
di. eiusdē aliqua ad h̄ habes.

¶ 14. quā notauimus nō habet cōmuniter. 7 videtur ex
tra vt notau. vel illud qd additur: vt cōmētū saltem pōt
poni extra cū dicit. Regre in tabula. d̄ qua supra feci mē
tionē. quere. i. q. 7. 7. di. 3. 7. 8. q. quolibet: 7 alibi.

¶ 15. est de diffictiuis 7 pstitutiuis psonaz. vide pblema
tice disputatū. 26. di. p̄. s̄ in reportatis: 7. 4. q. quo? se d̄ter
minat. qre Bonauē. vbiqz qz sapit optime. vide mltā sub
tilia in gr̄a. di. 26. p̄. 7 reportat? h̄ ibidē d̄ his pstitutiuis.
Nam iter oēs veritates theologicas h̄ maxime: 7 circum
stātie ei? sunt altissime specula. pbat autē p̄nem dupl̄r.
qz scōaz examiabis b̄n. vide vbi supra in p̄. 7 quo? 7 opti
me. 7. di. p̄ ad finē. 7. 4. di. eiusdē. si loquat de deo vel cēn
tiayez dicit. si de p̄ pōt negari loquēdo de referri funda
mentāl̄ 7 formal̄ vt q̄. seu h̄tual̄ vt ita loqr. Cōlter vbi
qz hic adducit pbatōes famosas. vt p̄us notau.

¶ 16. est. supposito qd pstituant 7 distinguant p̄one relo
nibus cuius alie sint opposite relones: vt p̄ritas 7 filiatio.
alie dispatē: vt p̄ritas 7 spiratio passio: vel filiatio 7 spira
tio actio. dubitari posset an distinguant tū oppositis relo
nibus an certe dispatis. Ideo dic qd nō pōt pbari tē. quā
probat notatē. vide pulchre ad ppo. ii. di. p̄. q. 7. vbi h̄ac
p̄nem ostendit d̄ Thomā 7 alios antiquos. qre Hoffre. 7 no
minales ibidē: 7 alibi vt nosti: 7 tange p̄la ad ppo. ex. 5.
7 alys seq̄cibz h̄. semp saluabis Bonauenturā vt scis. 2.
ps diffinitio in pbatōe est dāda. vt vbi gr̄a. in filio est fi
liatio seu generatio passio: cui est aduenti? spiratio actio.
cōstituit ergo p̄. 7 per p̄ns distinguat a quociqz ipsa filia
tione. similr dicat de patre suo mō. an autē innascibilitas
pcedat in p̄re paternitatz: inter doctores est pblema: s̄ se
determinat iste in hoc. in pmo. di. 28. 7 in quoli. q. 4. que
re Bona. 7 alios antiquos.

¶ 17. est de pcessiōe. s̄. 7 fa? p grecis: s̄ nō totalr excusat.
vide. ii. di. p̄. q. i. 7 di. 10. copiose ad h̄. pbat p̄nez singularis
sime ex equalitate 7 plenitudine pfectionis cuiuslibz p̄so
ne diuine. vide in simili. i. q. 7. ideo ex parte communican
tis v̄ posse pcedere ab vna: sicut a duabz. vbi aliqua ori
ginalia habent oia cēntialia. alia omnia equalia. 7 vtraz
l̄ra pōt bene itelligi. Ex parte etiā cōicati arguit idēz. vbi
cante itellige cū dicit. posteri? v̄l posterioris vt alij habet
naturalr tē. v̄ velle d̄re in illis paucis v̄bis. qz p̄us natu
ralr nō pōt esse a posteriori naturalr. modo fili? cui fit cō
municatio est posterior cōicatiōe. quare nō pōt cōicare:
sed sic. vt v̄ parū valerz rō: qz duplex est cōicatio: vt scis
vel recurre ibidē ad ordinē originis patris 7 filij ispiran
do. vt. iz. di. p̄. q. 7. t̄agitur. 7. i. q. 7. plura adde ex antiquis
bene discernēdo. Infert coz. qd est p̄tra Tho. vide vbi
supra. q. 2. ii. di. p̄. idē. imo nō modo nō pōt pbari: sed fal
sum est fm ipm ibidē. nec ē creditū: sed volūtariē potius
dictū: vt ibi disputat optime.

¶ 18. est de immortalitate aīe: 7 pōt h̄ reduci ad mām. 7 lib.
di. 16. 7. 2. 19. 7 alibi. p̄ma etiā di. 7. 2. 2. idē posset h̄re origi
nem: s̄ copiose in. 4. dist. 43. q. 7. facit doc. singularem vi
gressum de hoc. 7 tenet veritatē hui? p̄nis d̄ multos anti
quos. qre Tho. i. p̄re. f. q. 75. articulo. 6. 7 Ric. in. z. dist. 19.
7 Bona. 7 alios. Motiua vō phoz ad oppositū ibi notā
ter excludit. Infert coz. cuius fundamēta h̄ in. 4. dist.
43. 7. 4. 7 sequētibz.

¶ 19. est de b̄tū. cui? fundamēta h̄ in. 4. dist. 49. q. ii. 7
iz. singularissime. pōt etiā in. z. li. reperiri motiū h̄. vbi
supra. quere phoz fundamēta.

¶ 20. est de ipassibilitate in statu inōcētie. quere in. z. vbi
supra di. 19. in. 4. etiā. di. 49. q. 13. optime h̄ iuenies. adde
plura si volueris ex medicorū 7 phoz imaginatiōibus. vi
de. 15. di. 3. plura ad ppositū de cōditionibus hoīs in statu
inōcētie ex parte corporis 7 aīe. h̄ tange.

¶ 21. est de peccato p̄mi parentis. vide in. z. dist. 21. 7 se
quentibus copiose.

¶ 22. ē de petō originali. vide i. z. di. 30. 7 duabz seq̄ntibz co
piose ad h̄. 7 pp pbatōnē. vide. 23. 7. 28. dist. 7. 7 adde p̄la
ex sentētys antiquorū 7 theologorū 7 phoz: vt scis. vide et

29. di. z. aliqua ad ppositū declarādum fecūdus.

C Uigefimatertia est de remissione peccati in generali: an. s. per penā. quere in. z. vbi supra. z. 33. eiusdē. z. sequētib⁹. sed hec cōclusio possz assignari pma h̄ p̄tines ad mām. 3. li. vide di. 20. 3. in materia de merito xpi. disti. 18. z. 19. eiusdē. vbi attēde qd dicit pena alia a peccato rē. qd ipsuz peccatuz est pma pena que incurritur ex peccato: vt habz Aug⁹ pmo cōfessionū. c. 12. z. 3. de li. ar. quere in. z. di. 37. z. in. 4. di. 14. z. ad ppositū habz optime in. 4. di. 15. q. i. vide Bona. z. Ricar. pbat questionēz recurrēdo ad dei miseri cordiam. vide in. 4. disti. 46. aliqua hic. z. adde multa in not. caste tamen.

C Uigefimaquarta est de remissione peccati in speciali d scēdō ad modū remittēdi. z. p3 huius cōclusionis funda mentū. vbi supra iam notauī. z. maxime in. 3. z. in. 4. quaz pbat notāter. vbi examinabis ea que dicit de grā z. fati fatione. quere in. 4. vbi supra. z. i. di. eiusdēz. q. 6. z. disti. 16. eiusdē. vide enī de mēte hui⁹ qd quis satisfacere possz sine gra licz nō meritorie. vide. i. 7. di. p. z. 4. di. 4. articulo z. q. z. ad finē singularissime. z. alibi vt scis: saluabis tamē dictum doc. loquendo de potentia ordinata. z. meritorie z. post culpe deletionem.

C Uigefimaginta est de necessitate passiois xpi. vide in. 3. vbi supra. z. quere antiquos theologos. vide etiā. 16. disti. 3. aliqua ad ppositum.

C 26. est de necessitate icarnationis. vide. i. z. z. di. 3. sed qd dicit in pbatōe examiniabis: qz logz famose. vide. 7. di. 3. q. 3. z. 19. di. eiusdē. z. 4. i. di. p. i. repositis z. alibi. z. adde plā h̄.

C 27. est de modo cōceptionis seu iformationis corpi xpi. vide. z. 3. z. 4. di. 3. vbi aduerte ne aliquid sine causa omit tamus in lra doc. seu ei addam⁹ qd in originalibus cōmuni ter habebat illa littera ad finē cōmēti sic. sicut beata vir go contraxit rē. vbi loqitur doc. famose sic cōmuniter h̄ p totū. z. maxime in pbatōibus: vt sepe dixi: sed ne garulis occasio latrandi detur addidi illa verba. s. sicut dī: qz sic intendebat doc. z. maxie si h̄ iunior scripsit vt suppono. loq tur etiā de lege cōmuni. pōt etiā dici qd cōtraxit q̄ntum in se fuit. vt in. 3. disti. 3. dicit. z. mūdāta fuit pueniēdo. z. postea mūdāta: vt dicit ordine nature pnatuo vel negati uo vt ibidē habz. z. i. di. z. q. mūdāta etiā nō per de letionem deformitatis: sed per additionēz mundicie for malis. s. gratie z. aliorum charismatum: multa alia addat hic curiosus lector.

C 28. est de excellētia xpi. de qua habz in. 3. disti. 13. z. 14. vbi aduerte in co. cū dicit z. capitis: qd pōt bene intelli gi. s. qd caput oīuz ponit: z. ex scriptura: z. vbi supra. posset etiā loco capitis poni capacitatis. vide. q. 6. i. di. z. vbi su pra in. 3. quere in vere notāter de capacitare tali vt nosti. quere etiā. 49. z. 50. di. 4. plura ad idē finē. vide. 18. z. 19. di. 3. z. 9. di. eiusdē. z. 12. p bis que addit in 2. in pma pba tiōe aliqua originalia habēt. Tū ex rēlone: vt habes. aliq tū ex rōne: z. loco nō seqtur ponitur in se. sed ytraqz lra po test bene itelligi. scōdam pbatōem examinabis vt supra.

C 29. est de ifeparabilitate nature aīuspe a verbo. z. sem per in pbatōibus p̄supponit cōmunē viā: vt prius te tigi. Nō enī p̄ci p̄pter redemptionē generis hūani ver bum assumpsit nām humanaz. imo si Adā nō peccassz. ni bilomin⁹ eam assumpsisset: qz natura illa fuit p̄destinata z. pmo z. in pmo signo: vt esset fili⁹ dei. z. nō occasiōalr. z. li cet ordine itentiōis p̄us p̄destinata: q̄ vniri verbo p̄ uisa. ordine tamē executionis ecōtra. vide in. 3. z. in pmo. vbi supra. de facto etiā fuit natura separata a vbo in mor te xpi. licz nō partes eius p̄ncipales. z. hoc ponēdo. 3. enti tate: vt ponit iste. secus si negetur. quere pro hac cōclusio ne sepe in. 3. z. 19. q. quolibet in doctrina huius. sicut enīz cōtingenter eam assumpsit a p̄ncipio. ita cōtingēter ipsaz

cōseruat vnitam. Nō solum ergo non potest hoc pbari. i. mo oppositum eius est verum. z. probari potest saltem ex creditis p̄suppositis.

C 30. est de istitutiōe sacra. z. pertinet ad materiā. 4. sen tentiarū. quere di. i. 4. z. sequentibus in doctrina hui⁹ opti me ad hoc. Qz tangit ibi in 2. de beata virgine dubiū est an recepit sacramēta: z. maxime baptisimū. vide. disti. 4. 4. articulo. 3. q. i. bene ponēdo. z. plura hic adde ex antiquis z. modernis vt scis.

C 31. est. descēdendo in speciali ad sacramēta noue legis. de baptismo. cōfirmatōe z. extrema unctione. z. posset rex tus iterscalariter poni in co. ibi. Nec cōfirmationes rē. aduerte etiam h̄. z. supra in co. z. 7. ex allegatiōe. zi. q. 2. de harum cōclusionum. z. i. choatio videtur cōueniēs. de quo ifra ad h̄ magis: z. supra in co. 5. tetigi. vide disti. 13. z. 4. 4. z. sequētibus vsqz ad. 7. p p̄ parte cōclusionis. z. di. 7. pro. z. z. disti. 23. pro. 3. z. pōdera: z. declara h̄ multa.

C 32. est de cōfessione: quaz disputat valde notāter in. 4. di. 17. vbi examina bene ea que dicit in pbatōibus. an. v3. in veteri testamēto erat institutum hoc sacramentū. z. s̄ltz qd dicit de istitutiōe eius in nouo ex dicto Jacobi. loqitur famose. quere Alex. z. Ricar. alr tamen sentit ipse vbi su pra. Cū add' ibi de scō rē. potest referri ad illud Jaco. z. orate. z. a simili arguendo. vel ad illaz partem p̄nis homi ni faciēde. considera. z. plura adde pro z. contra ex anti quis: vt volueris.

C 33. est de exi. corporis xpi in eucharistia. quere copiose in. 4. disti. 10. z. 11. Qz dicit in co. probando p̄nē boni z. mali sacerdotis. quedā originalia nō habent ly nihil ibi: sed affirmatiuā: z. satis valet lra sic. quedā habēt. imo cō munitur: vt etiā posuimus. z. declara sic in generali disti. 1. 4. habz. z. di. 8. in speciali. z. sequētibus. qd dicit cōsequen ter de aīa z. quāritate. vide disti. 8. z. 11. z. ibi potest textus p̄nis parti in tres partes. z. in fine co. nō habetur com munitur illa littera z. corpus: sed terminatur ad ly deita tem. Multa hic subtilia tange: qz subtilis z. copiosa mate ria est. vide antiquos z. sequentes huius. z. ocham. bene ta men castigando.

C 34. est de ordine. cui⁹ motiuū. vide in. 4. disti. 24. sed qd dicit in pbatōe facit euadit vt scis. quere hic per to sum canonistas si volueris dilatare te in his cōclusionib⁹ z. pbatōibus z. iprobationibus earum.

C 35. z. vltima est de cōiugio. vide di. z. 6. 4. z. sequentibus vsqz ad. 43. exclusiue de hac materia. in pbatōe tange plura de his que breuibus dicit. pmo an fornicā sit pecca tum. deinde de cōparatiōe coniugij z. corruptionis corpo ralis ad spēm. z. ad idiuuūz plura alia adde ad h̄. qz he cōclusiones sunt posititiue z. morales z. theologice. z. h̄ tra ctatus pro maiori parte scolasticis z. speculatiuis est. q̄ re succincti⁹ quo potui p̄strinxi sermonē in istis: qz in lo cis suis: vt notauī videri possunt. maxime qz iuniorib⁹ h̄ elemta cōmuniter adaptātur. z. si verba Empedoclis ple riqz dicent. lector vero discret⁹ fm materiam subiectam re dilatare quia p̄imum est mathematicum p̄suadere z. rethoricum dem̄rare.

Sequitur illa particula. In essentialiter ordiatis rē. quā poteris legere ante precedētes si vis vsqz ad illud cor. cōe post p̄pōnes creditas infra ibi. pbi multa dixerūt rē. clusiue.

C p̄mo p̄mittit duas petitiōes: que etiā supra in t. de p̄mo p̄n: tacta sunt. z. z. metaphyce. z. z. di. p. q. i. in pma tā git. 3. i. p̄mitatem z. vnitatem numeralē z. coeuitatē alicu ius: ad qd essentialiter ordinata ordinātur. vide. 10. meta phyfice copiose. z. ostendit difficultatē pbatōis haruz: licz ipse z. p̄hs conātur eas probare.

C Deinde ponit cōclusiones. quarū pma habēt vbi supra

Castigationes

notauit copiose. et h3 tres partes: sicut pma petitio quā pbat ex precedētib⁹. vbi ista in aliquibus originalibus habetur supflue quantū ad. z. h3ez q2 premittit petib⁹ et repli cat post pma: sed bene habes istam: vt ordinauit eā. Adul ta hic p et h. possent adduci: sed q2 superi⁹ tractant ista se stinare ad sequētia plixius ea prosequi h postpono.

C Scda pco est de perfectione efficiētis. Na eque perfe cum si vniuocū. perfecti⁹ vero si equiuocū. vbi tñ atten de q2 nō recte de rigore sermonis dicit efficiēs vniuocuz stricte loquēdo de vniuoco specifico. s. h3 poti⁹ pducēs vlt saltē agēs debz dici: qd ideo dico. q2. 3. di. p. q. 7. r. z. 5. di. z. dicit q2 relo cause et causati iporat dependentiā essentia lem. et arguit distinctionē in natura. dz ergo accipi exten siue vbiūq; poni hui⁹ distinctio. **C** Uteri⁹ notādū q il lud qd dicit de cā equoca debz attēdi de causa equoca to tali et nō partiali. vt in plurib⁹ locis habz. vide. 3. di. p. r. z. licz forte vniuocū saltē vlt sit vt effect⁹ vt hui⁹ comparat ad hoc: vt ad cām: secus si comparatū simplr iter se entit⁹. quere. 3. di. q. 10. solūdo argumēta pncipalia ad finem. vide notāter instantiā et regulā cōmunes. s. q2 dependet ex plurib⁹ rē. i. quolibeto. q. 1. 4. articulo p de fide ifusa et acq sita. et adde dicta hui⁹ in pmo. di. 3. q. 4. in solone. articulo p cōtra Denr. moderatō cūcta vt nosti. quere. q. 17. quo libet. arti. 3. et 5. in plo. ab oīēte parte tres. q. 3. optie: vt h altius exequaris.

C Tertia est de perfectiōe dei que supra pertractata ē co piose. vbi aduerte q illa cōparatio est excessiua vel abusi ua quā pbat ex precedētib⁹. Loz⁹ ifert cōsequenter nota bile. vbi aduerte cum dicit ista aliquo mō cōis rē. q2 hoc dicit: vel q2 nō est locus determinationis illi⁹ cōmunita tis hic siue. s. sit analogie: siue vniuocatiōis. vel iō: q2 non est cōmunitas nisi solius cōceptus. notāter etiā dicit in oī differētia entis que dicit pfectiones simplr ppter ea que tangit. 8. di. pmi. q. finali. et pma di. z. q. 3. de cā et h3.

C Deinde facit digressum notabile in co pmo ostēdendo quantū et ad quē terminū vltimate attingit rō nālis neces saria creature rōnalis vel saltē viatoris de deo. vide in p logo. vtriusq; p. r. z. 3. di. ciuidē et supra. z. metaphysice. et ali bi sepe pro et cōtra plura addendo.

C Cōsequēter pertractat partes illius pme pclusiōis. ostē dēdo difficultatē pbatōis earū per ordinē: s3 supra de p pncipio. et vbi ibi notauit conatur illa omnia pbare: que ta mē nō repugnāt: vt sepe dixi. facili⁹ tamē dici potest q2 in essentiali ordinatōis potius datur pmi. q2 nisi ibi pmi: nec pmi nec vltimū in alijs: qd tamē examiabis bene: q2 pulchre doc. h mouetur.

C Ultra cū ibi allegat Auicē. aduerte q illud habz. 6. me taphysce. c. 5. quere etiā Az. z. de gene. t. c. 56. 58. et 68. et ali bi ad idē. et maxime. 8. phisicorū. Quo mō autez valz illa psequētia. datur pus. ergo pmi. vide supra. 5. meta. q. 8.

C Aliud qd tāgit circa pbatōnē. z. partis. quere. z. di. p. q. 3. et supra de pmo pncipio. et qualr currit et quādo iuxta re gulā tertij topicorū. duo bona sunt magis bonū vno eorū seorsū et quādo nō ibi habes. et vbi notauit ibidem. Ibi et pondera duos modos ponēdi duo pma: aut. s. vtrūq; a se: aut vnū vniuoce ab alio.

C Deinde ostēdit circa tertiā ptē. s. coeternitatē valde si gnāter difficultatē pbatōis duplr: aut loquēdo de eodez nūero: q2 sic posset imaginari aliud et aliud numero dis tincti sibi succedētia: aut fm spēm. ita q2 tñ ad fieri rerū regre pmi et nō ad cōseruationē. vbi aduerte q2 licz cōiter h3 in ista ibi. p rōnē naturalē nō pōt pbari rē. magis tamē placz ibi iprobati. et additur in originalibus antiqs k. ad denotā dum pmiū denr: q2 sic doc. signabat loca textus plerū que per istas: sicut antiqui biblie ca. et ipse Az. et Auicē. et aliquādo Denr. quēstiones in pcessu solutionis eaz. et h

accidit sepe in his theozematibus. et metaphysica. et maxi mam generat ambiguitatē: q2 vicio et negligētia scriptorū nō fuerūt apposite marginibus h3 lre si eas doctor appo suit. vlt si iplicite intellexit. nō ita facili⁹ alij capere possunt. vult ergo doctor q2 illa duo que tetigit. pmi. ibi. pmo de aliquo eodez rē. scdm ibi. Et scdo si pmi. efficiēs rē. non possunt iprobati facili⁹ per rōnē naturalez: nec ex ordine carum. et ideo iferius debz esse. z. nō pōt iprobati rē. vbi plura originalia habent. Et nisi capiat ly. et materialr pro signo sicut k. dubiuz q2 tāgit. ad qd se remittit. pōt facili ter solui tenēdo negatiuā. et hoc si scdm ciuidē rōnis ē ef fectibile. de quo ista in hoc. c. et in sentētys. et alibi sepe. et hoc nisi negetur ordo essentialis de quo vbi supra in p. et de primo pncipio.

C Cōsequenter addit instantiā. z. petitiōi supra. s3 facili⁹ solue ret q2 spēs sunt sicut nūeri. 8. meta. t. c. 10. et 10. meta. t. c. z. et vide. In oī gñe rē. s3 hoc tollere recurrēdo ad ordinem pfectōis et cālitatis vt scis: z. dis⁹ de men⁹ multiplici. vi de. z. di. z. pte. i. copiose: et alibi plerūq; in doctrina hui⁹ et alioz. pōdera oia que dicit q2 nihil sine rōne.

C Uteri⁹ psequitur dicta ponēdo casū de ipōne hui⁹ no minis deus. vbi cūz dicit segtur ex k. recurrit ad illud pri mum dictū prius notatuz. et originalia ibidē varie se hnt. in aliquibus ponit. i. z. in aliquibus. z. in alijs alio mō. postea cum dicit ex. z. itellige de. z. dco prius. vbi aliqua origia lia hnt ex. z. q2 bñ posset stare tenēdo ly. et vt notauit prius materialiter et pro signo rē.

C Consequenter ibi. igitur h que vident dat ordinē rōnē et modū dicendis. vii elicere potes q2 pcedentes oēs cre dite. vsq; ad pma. petitionē supra pgrue sequen tē sequen tes creditas vt supra tractauit. Ibi etiā finaliter declarat se qualiter intelligit non probari in his creditis per totū. vnde instantie vbiq; soluuntur.

Sequitur illa particula. Non pōt pbari vbi posset poni q2 supra posuim⁹ tenēdo aliū ordi nē. Incipit tractatus rē. quotatio vō particle ibi in mar gine omittat supputatiōi lectoris: vt sepe notauit. ponit igitur propōnes creditas per ordinē: q2 tñ alibi cona p bare: s3 quat ex hoc nō repugnāt sibi ipsi supra tetigi. for tiores tñ sunt iste pcedentib⁹ creditis assignatis: q2 etiam phi conati sunt has oēs fere ostendere. igr nō excludit doc. hic oimodā pbatōnes et ex nālib⁹: s3 necessaria vt pz.

C Prima ppō seu s3 est de ordine eēntiali efficiēti quā pbat triplr. qre supra de pmo pmi. et z. di. p. et alibi sepe. z. etiam meta. Az. t. c. 6. et vide: et in alijs expositiorib⁹ et qōnisti i uenies plā ad h pro et h. qre Auerrorū et Albertū: et Auic. etiam in. 6. meta. sue. Algazel et alios ad h.

C Scda est de pmo efficiēte quo ad vnitatē specificā: quā ex precedētibus pbat. quere vbi pus pro et cōtra. z. 8. phisicorū. et 12. metaphysice. et in pco. et auctore de causis.

C Tercio est de pmo efficiēte quo ad vnitatē eitis nume ralē: quā etiaz ex precedētibus pbat. vide vbi pus apud istuz et alios. et maxie. 12. metaphysce. t. c. 4. 9. et in Dama. c. 5. et 8. phisicorū. t. c. 4. 8. vide Qua. li. p. di. z. q. z. et ocha m quolibeto. i. q. i. p q faciūt dicta doctoris in hoc tractatu sed nō simplr. Extimo. n. q2 hinc accepit audaciā in suo p cessu vbi supra notauit de pmo pncipio. sed moderabere cūcta: vt ibi notauit. et in precedētib⁹ h3 et salua fundamen ta hui⁹ vbiq; Cū theologis enī sumus catholicus. et cum phis rōne plusq; grecus existit. Quere sequaces hui⁹. z. dist. p. et collige obiectiones ad boēm. et pro ipso vt nosti. Aduerte q2 in scda pbatōne in co p debz esse. tamē ex k. su pra vt pus declarauit. vbi tñ originalia variā istā habēt sed sic placet et consonat dictis.

C Quarta est distiūctiua de efficiēte quo ad nūc existere: et depēdet ex precedētibus. pro cuius declaratiōe nota sin

gularissime ea que habz. z. di. p. q. z. q. nullibi melius. Ex qua ifert coz^m. vbi ponitur in originalibus cōiter due litere. s. p. q. quaz pma denotat pma partē pconis. z. z^a z^m quas forte appofuit in fuo originali illis partib⁹. vt pū nō tani⁹ s⁹ poffet bñ itelligi fūa fine illis. ad maiorē vō exprefionē forte eas addidit. ficut alibi fepe fecit.

¶ 5° est de cōferua⁹ rerū in eē. quā etiā pbat ex pcedenti. bus. Ex q⁹ ifert coz^m. vide. iz. q. quol. z. i. di. z. q. 4. p. not⁹ terminoz. q. r. di. p. 8. z. 39. eiufdē. z. z. 7. di. z. z. alibi fepe pro coz^m illo explicādo. Examia bene iftantias hinc ide. vide. 48. di. p. 7. 4. 4. z. ad h.

¶ 6° est de coactiōe dei cāis fcdīs. quā pbat dupl^r. q. r. p. ma pōt fundari. z. phyfice. z. 5. metaphy. de cā z effectū priciū⁹. z. p. procedit ex cōparatiōe nobi^m effect⁹ ad cām. q. tamē facili^r folui pñt. vide vbi fupra ad 2° nē primā nota. ui. z. i. q. 4. z. caue pñtū delirāmēta. Nō enī i maximis fatigatur. nec in minimis ptefit virtus diuina. Quere antiquos z modernos hic.

¶ 7° est de imēitate dei. quā pbat dupl^r. vide. 37. di. p. z maxime in repozta⁹. Infert duplex coz^m. quozū z^m cōiter nō ponit hic in originalib⁹ cōplete. vt pofuimus. s. ifra pōt has ppōnes creditas in aliqb⁹. In alijs vero alibi de ipfo. y3. illabi. fed fatis valz h⁹ z notabilis doctrina ē. lit tera bñ z fufficiēter eēt talis. Et ex hoc fequit^r q. nō pbat vel pōt probari illabi. z q. fequit^r. illabi enī zc. est declaratio feu notificatio termini. vbi ponit tres ppōnes negatiuas. z q. rā affirmatiua. In aliqb⁹ originalibus habet fic. Loz^m z^m 7°. Qd non probat h⁹ illabi. In alijs alio mō. vbi aduerte q. cōiter in originalibus coze⁹ ponitur in fūa fic. Loz^m zc. fed placuit vna cū pconibus notare ea in marginē. Aduerte etiā q. ficut duplex ponit ifluentia diuina. ita duplex illapfus: gñalis. y3. z fpecialis. vide i pmo. di. 19. q. z. in. 3. di. i. q. i. ad finē. z. q. 4. Aliq. etiā defcribūt illabi vel illapfum fic. Illapfus eſt fupreme eſſentie itima pſentialitas creaturā intellectualē vitalē imutās ad actū cōtēplatiuū. quē viri experiūt^r deuoti dū dinam itrant caliginē. q. r. Bona. in. z. di. 8. parte. z. q. z. z. alios theologos vt lubet pro ampliori elucidatiōe.

¶ 8° est de imēitate pducto a deo. vide. 8. di. p. q. finali. z. z. di. z. q. z. pma. q. 4. z. op. Aui. ibidē. z. 7. q. quol. ad māz huius pconis examinādū bñ. vide Auer. pmo ce. cōmēto ioz. z. iz. metaphy. cōmēto. is. z. 9. meta. pñ. 7. z. alibi plerūq⁹ hinc ide iftantias pōderādo. q. r. Den. z. Una.

¶ 9° est de cāione dei de nihilo. quam pbatez pcedētib⁹. Et ifert triplex coz^m. pro pmo. vide. 8. 39. z fequētib⁹ z fpecial^r. 4. 4. z. 45. p. z. 7. q. quol. z. fupra de primo pñ⁹ z alibi fepe p. z. z. vide. i. di. z. q. z. z. 3. quere alios. z. fuper 8. phy. z. pmo celi. z. iz. meta. vbi caſte cūcta mēfurabis.

¶ 10° est de vltimate cālitate dei. ex qua infert coz^m de oī potētia. q. r. 4. z. di. p. z. 7. q. quol. z. 43. di. p. z. fupra de primo pñ⁹. vbiq⁹ examinabis noīales.

¶ 11° est de eternitate dei. z ponitur ille lre q. fupra in coz⁹. 4° habētur. p. q. enī inte⁹ deū. vt in idēitate nūrali pñū: z per p. vt in qditate vel idēitate fpecifica pñū. licz ig^r il lud pñū fm numerū poffet plurificari z ic⁹ per pñs. z h⁹ per pōte vel ipoffibile. nō tamē ita fm fpēm. i. a tota fpē. fuppoſito q. def pñū tale. q. vt deducit doc. vel a fe. qd ē impoſe. vlt ab alio pōze. z tūc negat fuppoſitūz. Quere vt noſti plura ad hec. vbi aduerte q. i. fūa. tamē pōt probari vt fignificat p. pōt poni z⁹ pars pñis.

¶ 12° est de icorrupti⁹ feu immortalitate dei. quere. 8. di. p. z alibi fepe. z antiquos theologos. Et nō q. ifte doc. imitatur in fuis ſcriptis illā notabile regulā. quā ipē ponit. 4. q. quol. in pñ⁹. Nō enim ingt. opz oīa in dubi⁹ reuocare. vbi fuppoſitis dictis cōmuni⁹ ppropoſitūz pōt declarari. Nō ſcripſit ig^r de oībus theologicis veritatib⁹ feozifum extē

ſine ficut antiq⁹ licz itenſiue plura. pace alioz dixerim. q. re nec de eterni⁹ nec de imoz⁹. nec d. alijs huiufmodi plurib⁹ qōnes ſingulas habz. oīa tamē equa⁹ vel elicitive: ſeu iplicite iuenies i eo. quere. 6. q. quoli. de eternitate: et vbi pū de imoztalitate. Alex. Bona. Ric. z alios. vide q. expreſſus de his diſputarūt. Nō curauit iſte cartaz vacuis vbiſ ipedire. Nā qualitas pferet^r quātitati. z carnē vni cū (vt aiūt) vniūſ poemate alteri⁹. nec q. diurniūſ zc. p. b. h. cōtra platōē. Probādo cōclufionē p. pma p. te remittit ad coz^m 5° fupra. z eſt z^m coz^m ibidē. Deinde obycit 3° dēā. Et ſoluit breuibus z ſubtil^r mō ſuo. vbi aduerte cū dicit. mozs duplex zc. q. ibi vult iplicite q. mozs accidit: vel ex periodi pple⁹. vel ex cāis illatiūſ. z hoc vlt^r intrinſecis vel extrinſecis. ad qd clari⁹ explicādū. vide notāter ea que h3 in. z. di. is. ſoluēdo argumēta. z. di. 19. eiufdem. z. in. 3. di. 16. z. in. 4. di. 4. q. i. z. di. 4. q. 13. q. r. ofide ratiōes medicoz⁹ z pñi vt noſti. ſile hui⁹ dicti de morte z cā effectiua h3 de accubatiōe eſt in ppoſito ponēda in caſu pconis. quere. i. q. 4. ſoluēdo pncipalia. z di. ii. eiufdē. q. 4. vide etiā. iz. q. quoli. z. i. di. z. z. alibi ad ppoſitū bene pōderādo. Qd dicit pñter d. gñali corruz⁹ oīm. cōſidera plura. quere vbi fupra maxime h3 veritatem ſi ponat mā in oīb⁹. vt aliq. volūt. vide fupra. 7. metaphyſice. z. 22. di. 3. Tāge etiā cum theologis: q. mozs accidit ex cōditiōe nature. ſicut accidit ygini. z in ſtatu inocētie accidit: ſi pñuereſ. z in xpo etiā. accidit etiā de meritoze in penā peccati ſentētia. Pauli. Notāter etiam dicit icorruptibile z nō icorruptā. vnde celū eſt corruptibile: q. materiale. vel generalius capiēdo corruptibile p. anihilabili vel deſtructibili. fequit^r. eſt corruptibile. quia creatuz vel creabile. Q. vlt^r ibi h3 de tempore z mēſtratis tēpore. quere. z. di. z. copioſe. z. 4. phyſicoz⁹. vide ibi ſpecial^r. t. c. ii. 7. ppter yba lre de ſeneſcere zc. z notāter dixit. quoz mēſura eſt tps ad dñaz cui z eternitatis. de qb⁹ vbi fupra in. z. Adducāt^r hic fundamēta 3p. p. z. z. ce. z. iz. metaphy. de icorrupti⁹ dei. z oīa examinabit diligēs lector. z addat plura h⁹. q. copioſa materia.

¶ 13° est de imutabilitate dei. quere. 8. di. p. q. finali. p. an⁹. z. q. z. in pmo reportatiōnū. z in alijs theologis. ibidē z alibi. 8. etiam phy. z. iz. metaphyſice habz pñs ex itentide ad h. que oīa pcor dabis. z ifert coz^m notabil^r. Deide obycit vbi cōiter nō habet ly. illuminatur: fed fatis valz. quere. 9. di. z. cōſequer^r rñdet. z q. aliq. diceret q. pñs. 8. phyſicoz⁹. cōzū. t. c. zi. z ide ad longū. z. 7. c. z. pbat⁹. ideo dicit. vi de quantū valeāt argumēta. 7. z. 8. phyſicoz⁹. 3° hoc. z ibi d3 eē pñt⁹ z lra pñi. vlt^r cum addit. volūtas mouet ſe zc. ondit o^m coz^m q. dicit pñs. z notāter ponit. volūtas mouet zc. q. pñs cōcedit aīal mouere ſe: eo q. viditur in duo. ibidē in. 8. t. c. z. 8. z. 30. z circiter. ſed de vo⁹ magis di^m eſt ex eius ſim⁹. z ita h⁹ ad ppoſitū valet. h⁹ vide bñ examiatā in. z. di. z. q. io. z di. 25. eiufdē. i pmo etiā di. 3. q. 7. aliqua ad h3 fup. 7. z. 8. phyſicoz⁹. etiā diſputat cōiter. z fupra 9°. metaphy. q. i. 4. p. 3. vbi oīa pōderauit.

¶ 14° est de magnitudine molis nō ponēda in deo que pñnet ad ſimplicitatē dei. vide etiā. 8. di. p. z alibi in antiq⁹ z modernis theologis. quere. q. 5. quol. pbat cōclufionēz trib⁹ rōnibus que ſatis clare ſunt. z quātū valeāt bene diſcutiā. quere etiā. 8°. phyſicoz⁹. t. c. 78. z ide. z. iz. metaphyſice. t. c. 4. i. fundamēta 3p. z alibi ad h. z cōcordabis cūcta ſemp ſuſtinēdo ſcoticā ſincerā veritatem.

¶ 15° est de ſim⁹ dei quo ad accidētē compoſitiōē. q. r. etiā. 8. di. p. z vbi pū. quā pbat notabil^r: ſed qual^r procedunt pbatōnes. z quantū diiudicat lector bene. Qd tangit ibi de ſuperioribus agētibus in diſtātia. quere. 9. di. z. optime. z. i. 4. di. eiufdē. q. vlt^r. ma. finali^r iſtat cōtra pbatōnē ex dictis pū. z ſolue ſi placet.

Castigationes

Ci⁶ est de sim¹⁶ dei quo ad essentialē pōnēz. q̄re etiā. 8. di. p. optie. 7 vbi supra notauī in p̄ho. 7 spāl^r. iz. metaphy. t. c. 30. 7 circiter. 7 nō solū de cōpositiōe physica: sed etiam metaphyca h̄z b̄z cōclusio pōderari pro 7 cōtra pbat dēlo. nem. pmo ex. i. 4. alīq̄r ingt. vbi notāter dicit doc. i. 3. non vel vt alij h̄nt: sed nō fm Auer. hoc iō dicit: q̄r auer. negaret hanc p̄iam. in deo ē magnitudo in molis. ergo p̄pō cēntialis. vel sic. nō pōt pbari q̄ in deo nō sit magnitudo in molis. 7 nec q̄ nō pōt cēntialis: q̄ ipse in d̄ suba orbis negat in celo mām. 7 tamē celū ponit quātū 7 magnū. vide. i. 4. di. z. q. i. optie vbi. q̄ cōtingēs in pauciorib⁹ est. cōmēdat auer. q̄tū ad hoc imitātē A. 7 licz oppo¹⁶ v¹⁶ sit fm veritatem theologica: i. 3. de mēte hui⁹ v¹⁶ valere hoc ar¹⁶. est p̄pō accitālis. 7 cēntialis. q̄ fm ipm. 3. di. p. q. 7. potētia ad accidēs nūquā fundat nisi in suba in actu. qd̄ itelligo loquēdo de subo vltiatio seu substantiā¹⁶ ex. 4. metaphy. t. c. 14. vide. 3. di. z. q. 4. hoc tamē i. 3. excludat mām p̄mā cē subz accitū. 7 forte formā mālē educibīlē de potentia mām. 7 ex hoc illa fatua fabula vic cōis de quantitate itermiata nulla ē nisi imagiatio somniantū 7 p̄teruentū: de alijs tñ nō compositis: vt p̄tote de angelis cēt dū¹⁶ nisi ponātur cōponi ex mām. 7 s̄līr de aīa sepa. 7 accitibus ei⁹: sed p̄pō doctoris pōt sane glosari dī¹⁶ de ente acti vt notī. alia p̄batio p̄nis 7 cor¹⁶ sequēs satis patēt. vbi plura adde.

Ci⁷ ē de ifinitate dei itensiuā. 7 qualr nō repugnat p̄ces sui istī. supra in de p̄mo p̄n⁹. 7 z. di. p. q. i. pōderabis bene vt supra sepe notauī. vide repozitiōes ibidē ad finem. q. de ifinitate signāter. qualr ē nō contradicat sibi h̄. 7. 4. z. di. p. 7. q. 7. quolibet. vbi v¹⁶ velle: q̄ quis oipotentia dei vt eā ponūt theologi nō possit demrari: licz in se demrabilis sit. ifinita tamē potētia demōstrari pōt. considera diligēter ex dictis. hāc p̄nem pbat ex p̄cedentib⁹. i. 3. vel. i. 3. poti⁹. 7. i. 4. fm finē ingt. 8. physicoz. hoc ē dictū: q̄ si nō pōt pbari deum carere magnitudinē molis. 7 v̄tus ifinita nō pōt esse in magnitudine: nec ifinita: q̄ nō datur: vt i. 3. ondit A. 7. nec ifinita vt ibi p̄n̄r pbat: i. 3. tñ p̄batio non p̄cedit: nisi vt eā colorat iste. z. di. p. q. i. 7 meli⁹. 8. di. eiusdem. q. i. sequit igr̄ ista q. v. 3. nō pōt probari deū cē v̄tutis ifinitē seu ifinitū itensiuē. alie p̄batiōes que sequuntur satis clare sunt. h̄ dēlo p̄ma facie v¹⁶ facere pro auer. q̄ ex itētiōe p̄uersa tamē: vult deū cē finitū itensiuē. vt. 8. phy. c. iz. metaphy. 7. z. celi. cōmēto. 63. exp̄ressē. 7 alibi sepe h̄z. 7 si alig imitatio ipm nitātur eū p̄ponere: 7 violētē trahere ad o¹⁶. estimo tñ q̄ penit⁹ p̄ciōrē partē elegit. R̄scindat 7 ipse cū impio sathana. A. 7 tñ saluēt vbiq̄: q̄ bene sentit maxime in p̄posito. Nō facit aut̄ hec dēlo p̄ Auer. naz 7 si demratiōe simplr necia. vt supra tactū est. nō possit ifinitas dei d̄m̄rari. imo forte per se nota ē h̄. de⁹ est ifinit⁹. est saltez v̄a 7 credita: 7 efficacit⁹ pōt pbari q̄ eius oppo¹⁶. vnde Ricar. de tri. i. c. 3. Ad oīa que fide tenem⁹ nō soluz habem⁹ rōnes nāles: sed necessarias: q̄ tñ itelligat vt expōit iste. 4. z. di. p. Quere expozitores 7 q̄onistas in A. 7 vt scis ad h̄. vide. 8. di. p. q. 3. 7. 5. q. quol. ad hāc ifinitatē exp̄mendaz p̄fundius. 7 cōsidera an sit mo⁹ itrinsec⁹: an certe de rōne formali deitatis. 7 si ponat mo⁹ an possit d̄m̄rari. p̄la alia hic adde ex sequacib⁹ hui⁹ 7 alijs antiq̄s 7 modernis. q̄re ochā vbi supra. t. de p̄mo p̄n⁹. quotaui euz ad h̄. 7 alios sequaces: i. 3. ligabis te aq̄le ad alas.

Ci⁸ est de p̄batiōe illius descriptiōis famose Ansel. p̄sol. 2°. de sumo cogitabili. quā exponit iste. z. di. p. q. i. 7. z. supra de p̄mo p̄n⁹ pertractata est: que cōclusio possz ex p̄cedentib⁹ pbari satis efficaciter. vt p̄z p̄culatī. 7 maxie ex p̄roxia. Nā quocūq̄ finito pōt sine p̄dictione cogitari maius. quare aut̄ addit sine p̄dictione ibidem. q̄re vbi supra. Addat ibi lector plura p̄positū explicātia.

Ci⁹ est de p̄fectiōe vniuersi. quere optie di. 4. 4. p̄. 7 alios.

theologos ibi. 7 alibi iuestigabis ad h̄. Auctores etiā p̄ces de p̄fectiōe sp̄ez. vide p̄bz p̄ce. copiose. q̄re hūc. i. 3. 7. i. 4. di. 3. 7 alibi sepe ad h̄. 8. de 2^oay. 7 alios seq̄ces hui⁹ inquire. supra etiā. z. metaphy. 7 alibi vt notī. Infert cor¹⁶ qd̄ appellat cōc ex h̄z dēlonib⁹ de quo supra feci mētoz. vbi pōdera cū dicit rationē naturālē necessariā. 7 probat cū specialr ex. ii. supra. 7 ex alijs sex dēlonib⁹ que sequuntur illā. licz ex alijs p̄cedentib⁹. 7 sequētibus sequat̄ idem. Et si voluerit lector ordinare post hoc cor¹⁶. alias p̄p̄ositiones creditas supra. ibi. Nō pōt pbari deū esse vniū: 7 q̄ sequunt̄ vsq̄ illuc. In cēntialr ordinatis tē. poterit rōnā⁹ facere. Nā iunius vidēt̄ ille pbari posse rōne nāli necia q̄ p̄dictē iam: cum p̄bz p̄ces h̄z vel oēs in suis scriptis conati sūt p̄bare. aduertat q̄q̄ siue sic siue alio mō ordiauerit: q̄r q̄tardēs i co¹⁶ h̄icide assignatas accōmodabit.

C Dec pauca circa has creditas h̄ curauī notare: q̄ alibi eas diffusi⁹ videbis: 7 parcāt p̄uerti p̄lixitati: si q̄ sit: 7 simplicitati dēlatiōis. iuniores q̄q̄ breuitati 7 obscuritati. nā vtrūq̄ h̄ accōmodare decreuit: i. 3. scio q̄ q̄cūq̄ mō dispo suero a celi dūc⁹ viciisitudie a sibi solis placētibus calūniabor: dū tñ p̄bariscoz scandalum fuerit. qd̄ in de:

Sequitur illa particula. Agēs z¹⁶ in qua p̄segutur cōsideratiōes metaphycales 7 nāles. 7 incipit a cōmuniōib⁹ suo mō. nā agēs est cōmuni⁹ cā stricte loquēdo. 7 maxime extēdēdo agēs ad p̄ducens. h̄ vō pōt accipi pro efficiēte. nā h̄ p̄segutur de. 4. cāis in spālī. 7 in v̄lī: vt p̄z. 7 i. 3. h̄ particula possz locari cū alijs dēlonib⁹ infra de mō agendi 7 agētibus. sic tñ cōiter seorsum habentur: sicut supra de concep¹⁶ h̄z. aut q̄ cōēs animi conceptiones sunt: aut dēlonēs aut petitiōes. non refert valde saltē vtilēs 7 v̄lēs. p̄ponēs sunt. ideo examinetur bene.

C Prima ē comparādo cām scōam ad ist̄m. 7 ē notabil⁹ 7 multū singularis: quā pbat satis clare 7 copiose. vide i. 4. di. i. q. i. 7. 4. 7 meli⁹ seu diffusius di. 6. eiusdē. arti. 3. q. i. 7 h̄ accit⁹ ist̄m p̄p̄ie. Nā. 5. modis pōt accipi. i. vel pro cā scōa: vel pro dispo¹⁶ ad p̄ncipalr itentū: vel pro actiō tñ in fieri v̄l in motionē actiua aliūde. vel pro p̄te totī. vel pro i. strumēto artis. Ex¹⁶ p̄mi. vt rana in ḡnatiōe rane cū sole. 7. vt calor in ḡnōne ignis vel carnis. tertij vt ip̄s sensibilibis in mē⁹ ad actū vidēdi. 4. vt organū nutritiue in nutritiōe aīalis. 5. vt securis in factura scāni. 7 sic de alijs: siue attingat ip̄o p̄ncipalis termin⁹: siue tñ dispositiō ad ip̄m h̄ic igr̄ maxime h̄z locū ist̄z. 5. modo accep¹⁶. i. 3. ad. 4. modū. possit etiā extēdi vt vbi. 5. h̄z. p̄pō est 7 multos anti quos. 7 Tho. maxie tāge instantias pro 7 contra.

C Scōa ē de ordine opationis p̄ncipalis: 7 ist̄ralis: nā vt ē ist̄z nō h̄z p̄p̄iā. 7 nec pōt opatiōez p̄ncipal⁹ vbi aduertē cū dicit. Ex¹⁶ illorū tē. q̄ est ex¹⁶ Tho. me. q̄re euz in. 4. di. i. q. 4. 7. i. p̄te sume. q. 4. 5. art. 5. 7 alibi p̄lēs. q̄re hūc vbi supra in. 4. 7 seq̄ces eius bene pōderādo.

C Tertia ē de quo eli¹⁶ vbi aduertē h̄z Boe¹⁶ de hebdoadib⁹. q̄ i oib⁹ citra p̄mū d̄rnt quo 7 qd̄. sicut ḡ duplex ē qd̄ agēs. ita duplex ex. de qd̄ in his p̄pōnib⁹ mētiōe facit elicitiuū. v. 3. ist̄rale. 7 cū dicit q̄ d̄z elicitiu⁹ cē simplex. itelligē caste distinguēdo de multiplici simplicitate. tāge op̄. de mālitate oīum entīū limitatorū. de q̄ supra. 7. z. 8. metaphy. 7 alibi sepe: vt ibi notauī. q̄o etiā sequit̄. ē act⁹ p̄ ḡ simplex. p̄sidera. de m̄ultiplici ē actū p̄ p̄tractabis.

C Quarta ē de quo ist̄rali. vbi dicit. notāter potest eē compositū. 7 nō q̄ semp de facto est. 7 ponit ex¹⁶ de vtroq̄ q̄. 7 ibi pōt extēdi ist̄m multiplr: vt supra notauī. m̄lta addat lector h̄. vbi nolo inozari. q̄ satis cōia.

C Quinta ē de comparatiōe quo ad qd̄ in elicitis. 7 potest p̄firmari ex p̄be: metaphy. 7 p̄ de aīa. t. c. 64. 7 alibi sepe. 7 notāter dicit. si est vniū p̄ se vt postea exponit. vide. 6. di. 4. art. 3. q. i. optime. vide et̄. 9. q. quol. 7 alibi. Obicit p̄tra

non soluit expresse: licet solo sequens posset quodā modo applicari ad ppo^m. possz ibi dici sequēdo ea q̄ dca sunt. s. 7. metaphy. q. 10. z. s. meta. q. finali. q. calor ē ppo^m p se zc. vel sequēdo cōm modū dōi possz pcedi qd̄ isertur. ita q̄ ignis calefaciēs p accūs calefacit calore. nisi dicat q̄ for^a sua z non calore calefacit: vel q̄ in calore pnt̄ repiri q̄ z q̄ nā si cēt separt^a calefaceret. pñ^a tñ an de scō z pō. ppinq̄.

C Illa lra que segtur ibi. Nulli⁹ istri zc. lz cōiter nō ponat^r p. possz tñ recte poni. z cēt s. z tñ quotatiōes p ordinem trāsmutaretur augēdo nūez: z segtur ex pma z. z. s. vel possz referri ad pcedētē obonez tāq̄ istantia. ita q̄ calor diceret^r istrm ignis i calefaciēdo z nō forma elicitiva. z ēt euasio bona ad ar^m: qz ppponit flm. Et nio q̄ segt esset declaratiua ytriusqz: s. pñ^a itellect^r lre satis placet. ita q̄ sit s vel ppo^m p se: vltatē ps illi⁹. s. qd̄ magis placz ppter verba doc. lra pñe vltia bui⁹ pñe in cōmento. z tñc^a nio sequēs est moderatiua ei⁹: s. pñ^a ē caste itelligēdū si iten^a datur acuriē eē formā actiua: vt optie bz i. 4. di. i. q. 4. vtraqz declarā pōt stare. eligat lector qd̄ magis placuerit. vbi attendēdū p maiori dclatione hoz z sequētū q̄ pponit plerūqz pponēs famosas. z ex Arist. z ex antiquo aucto^r: z qz videt eas: vlt aliqz saltē eaz nō nēcio veras seu absolute pcedēdas. ideo nūc obicit nūc rīdet: nūc plegē rīden^a de vel defendēdo. q̄ vō voluerit vītates eaz tenere sim^a pñ^a rīdeat: vel obiciat pñter.

C Deinde in 6° ppat agēs pñcipale z istrale ad diuersa obiectiue z ad idē subiectiue. ibi. Idē respectu for^a zc. quam licz notabil sit. ipugnat z bene cōrriēdenter dictis: qz tñ il la ppo. vñ^a actus scōs zc. ē dñ^a. vt pz. s. phy. cōmmēto. 38. z alibi sepe. z. z. q. qoli. arti. p. z alibi plies. examiabis bñ ipsam ponderādo actū pñmū limitari⁹. z ac^a z^m eiusdē rationis vltatē^r. z mltā alia ibi addātur ad ppo^m. ipugnat pñ^a ex^m positiū p pñe fin^a. vbi nota ad finē euz dicit: sed ipse aer vel natura vniuersi zc. qz z^m ps vt verior. qre opti me. z 7. di. 3. z alibi sepe in doctrina bui⁹. Instātias h pñes z loca in Az. z solones notabis.

C 7° est de agēte illimitato. vbi plura nālis pñsiderationis addātur. Ex^m gnāle ē de sole pñstringēte lutū: z dissoluēte glaciē. Qd̄ addit in ex^m de vniūue hñe. vide notātē in. 4. di. 4. q. 3. z. s. di. p. z. 16. di. z. z alibi plies. de illi⁹ ēt multiplici pñactabis vt nosti. vide. 9. di. z. 13. di. eiusdē ad h.

C 8° est de cā diuersitatis actionū pcedētū ab eodē agēte illi⁹ q̄ valde singularis ē. multas quoqz istantias hñe posset. valet pulchre ad declarādū opationes z pductiones dīnas ad itra. valet etiā pro mā. 16. di. z. optie. z ad multa alia in doctrina bui⁹. quere. s. phy. z. s. metaphy. z alibi plures in Az. ad h. Nota valde illā pponē de dñā mīozī in elicitivis. q̄ in actib⁹ expectāda. quā bz in pñmēto. Aduerte tñ q̄ multipl^r potest attēdi diuersitas actionū. h vñ loz qui de intrinseca et formali rōne diuersitatis vel saltē radicali z pñcipatiua. vide. 3. de aia. z alibi. Ibi isert pñter applicādo dca eē pñ quendā arcellinū de quo fecit mētio. nez. s. metaphy. q. 9. vbi ēt origialia diuersimode habent^r vt ibi notauit. Nā aliq̄ hñt Ansel. aliqua alia alr. motiūz aut clarū vñ. Nā volebat agētis illimitati eē vñicā actio. nē. sic z vñicā formā. s. alr⁹ doc. inestigat. Estimo hñc fuisse anglicū ex cognōmie. qre pñr. de vñbis nō ē vis faciēda. vñ ēt q̄ illi⁹ op. fuerit T. z aliy d̄ via cōt ponētes tñ dñām rōnis iter potēstas vitales deis: sed forte ipsi negabūt hñc pñem mō suo. Multa hñ subtilia pñt adduci. z naturalia z supnaturalia ad que attēdat lector.

C 9° est comparādo agēs illimitati equocū ad vñiūuocū in ordie ad assilātū effectū ytriusqz. vbi notātē dicit assilātū formāl^r ad dñām assilātōis vñualis q̄ est cāc eguocē ad effectū. ita q̄ assilātio formalis ad vñiūuocū ē vñualis ad equocū. quere. 3. di. p. q. 7. z. s. nā qd̄ plus dat formā

pls dat similitudinē s. z. equocū aut pls cāt. i. d. cāis. qre ēt 3. di. z. z alibi sepe ad h. minus igr formāl^r sol assilāt^r rane q̄ rana rane: qz nō nisi in forma generica remota. rana vñ i spe^a. magis aut virtual^r ē. z sic de alijs pōderabis. Lōiter ibi iserit qd̄ obo. z aliq̄lis ei⁹ nio: quā notauimus ex^m ter. Rñō tñ nō ita cōiter ponit in origialib⁹: sic obo: quaz etiā ifra pñe vñi. z 4. in cōmēto tāgit. aliq̄ assignat ibi vacat. aliq̄ ē. Estio q̄ non sit de pñ^a lra doc. s. pōt appli^a ad ppositū sic. sicut in actiōib⁹ nāc cā pñcipalis: vel agēs pñcipale zc. q̄ sequūtur in pñe. ita vñ q̄ in actione rōnali vel itellect^r cui⁹ ē demfatio in demfatiōe vñ cā imediata vñ magis z euidēti^r iserre pñem q̄ cā mediata: qz demfā^a ex immediatis ē potissima. z eo mō quo ibi pōt poni assimilā^a formalis vñ esse ad ppinq̄ magis z ab ea cāri. cui⁹ o^m vñ ex^m pñe ista. vñ meli⁹ valz lra sic. Lōtra. ḡ demonstratio zc. q̄ sic vt mltā origialia hñt. Lōtra. ḡ de^a magis zc. Illa rñsio q̄ segtur in aliqb⁹ est factis breuis z mirabil^r z obfcura. s. rñsio. si diuersitas: vñ vt aliq̄ hñt si diuersas. Qd̄ pōt itelligi vel comparādo pñmissas immediatas ad immediatas: q̄ nō sūt simpl^r diuerse: qz imediate icludūt mediatas. z sunt pñfectiores eis. iō pñlo ista nō habz locū nec istātiā ibi. vel alr cōparādo pñmissas ad pñem: vel scire pñmissas: seu notitiā ad notitiā pñlonis. vbi ēt non. est simpl^r diuersitas. vt. s. di. p. q. finali bz istc: qz veritas pñis z vñtas pñmissarū non dñt nisi sicut pñiale z totale. pñmisē ḡ imediate comple^a te cōrriēt illā veritatē: qz cōrriēt vel vñual^r vel formāl^r oia pñinētia eā. vñ nō ē depēdētia essentialis. z si forte oz do talis iter pñmissas immediatas z mediatas: sic ē iter cām equocā z vñiūocā in cāndo. possz ēt dici. vñ q̄ pñmisē h^a siue mediate siue imediate se tenent vñiformiter: vel ex pte cāc equoce vel vñiūoce. z ita nō ē istantia ad pñpositū. Quere vbi. s. 3. di. p. q. s. ad finē. z qd̄ de pñaxi ad finē. z q. 13. quol. ad h̄ discutiēda. Qñō etiā pñmisē sunt cāc cōclusiōis vñ scire ei⁹. tāqz h̄ vt supra notauit. z pñmo posterio^r oñū copiose habet. Aduerte ēt q̄ aliud est loq de cā remota nāl^r cānte. z aliud de pñtingētē tali ad pñpositū. plura alia adducat h̄ lector: s. pōt illa obo omitti si vis. Illa a^a ps text^r q̄ addit ibi. Et tñ perfecti⁹ zc. pōt poni ps textus: vñ vt cōmētū vt volueris. z pñ eaz pot^r currit illa obo: q̄ pñmā. qre possz lra trāsmutari. forte tamē in margie pñmo erarv⁹ notauit pñs. Nam examiabis.

C 10° est de pparatione pñcipalis ad istrale q̄ ad assilimilari effectui: vt in pcedēte: que satis singularis ē. z notātē diē qñqz: qz non semp est vcz: vt pz in multis. quō. n. icisio lñ gñi magis formāl^r assilimil^r securi q̄ manui. pōt tñ hñe vītātē de istro monetariū vñ sigillo. z hñ: vel si extēdatur istrm ad alios modos. de qb⁹ supra: vt calefacere ad calorem in ordie ad ignē: vt ad pñcipale. o^m pñis eēt verū: vt pz plerūqz. pōdera ēt ibi ly formāl^r: vt in pñe pcedētē notatiua. alia pars ibi. Nec formāl^r ē actio zc. bz pñfirmari pñ dicta pñs in pñm⁹ supra. Qd̄ segtur ibi. Tamē pñcipale magis zc. nō hñ cōiter i oibus origialib⁹. pōt tñ itelligi de assilimilatiōe vñuali. z qñqz formāl^r. vltia particula patz ex diētis i pcedēte. Quere pla ad hñ: vt nosti p. z 3. Obicit notāter contra has duas cōclusionses pon^o ly magis. dñm eniz fuit pñs q̄ eque pñmo pcurrūt ad effectū agēs pñcipale. z secundariū. z q̄ istrm non bz aliā actionē a pñcipali actōe. s. iō quō pōt itelligi magis zc. Rūdet suo modo expēditē z subtil^r q̄ determinat actionē zc. hoc ē q̄ dz referri ad pñ^a agēdi. z ad actionē vt egredientē: seu elicitā vñ vt ab hoc. nō aut ad effectū vel passiōē aut actiōem: vt in β. Ex^m d. tractu nauis a duobus: quoz vñ^a esset fortior alio vtroqz agēte fin totū conatū. Ex^m etiā in oñis de cēntia z itellectu vel vñ^a pcurrentib⁹ ad pductiōem suppositi. qre. z. q. quol. z hoc ē qd̄ solet dici cōiter: cāz. s. pñe in cēntiali^r ordiatis pñs cāre: qd̄ nō debz itelligi nec de pñitate durā

Castigationes

tiōis: nec nāc pprie: sed tñ pfectiōis. q̄re. 37. di. z. nō gāli-
etas est in effectu nec in passione: s; maioritas pfectionis
in actiōe: licz nō pprie alicetas actiōis: q̄ oīa bñ masticabis
q; l; subtilia: sunt difficilis tñ digestiōis. z plib^o cauillatio
nib^o subtila. q̄re antiquos. z adde pla ex dictis h^o z alioz
h. vide infra z supra ad h. vñ. n. difficile q̄ illa maioritas n̄
hēat vñficari. z dē effcū z dē passiōe: s; tu moderabere cūcta.

Cū est de idēitate pducti nō obstatē diuersi^o agētū: dū
mō in agēdo iter se sint ordiata. z pfirmat pcedētia. z ma-
xime solonē obonis iā ptractatā. vbi pla adducant p z.
Adultū i his pponib^o z sequētib^o recurrēdū ē ad pcluz
dauid indeū. z ad suos expōsitores. Anic. ēt z alij antiq̄
ratur. Calculatoz q̄s. z moderni nōiales examinētur.

Cū ē de opatiōe agētis. z ab eo pducti. vñ vñtūl in ipso
pctēti quo ad pfectionē maiorē et miōrē sūt vel seorsuz ac-
ceptoz. et ē pulchra valde. et pōt explicari opando so-
lē ad ranā: vbi sol et rana dñt maiorē pfectiōēz et itē siue
q̄s sol tñ. et h̄ itellige eo mō quo ex his duab^o pfectiōib^o
pōt fieri vna itēra: vñ meli^o p̄pado solē ad lumē seu radiū
vñ calozē pductū a sole. vbi sol est cā totalis effect^o. l; for-
te respectu rane etiā ita poss; poni stāte ifluētia gñali dei:
alr nō h̄r aliq̄ cā totalis in vniuerso: q; cū q̄cūq; necē ē: vt
cōcurrat pma. vbi notāter dic^o. Nō oē agēs zc. pp īstantiā
quā adducit dēco q; in illis vñsistat solui: q; nō vñr loq̄
bat. Obicit pñr. et si vt dixi euacuat in pñ^o solonis. vt tñ
cām diuersitatis assignaret merito obicit. vbi solo fin^o
ē. quā ifra. plicata seq̄nte iterū specificat. Nō ingt: q; de^o
zc. q; si fic. seq̄ref codē mō de q̄cūq; agēte: q; posita cā p̄-
cisa in q̄cūq; ponit et effect^o vel illatū vñ p̄dī^o: s; facill^o di-
cere q; vis actiua total^o sō est in deo et nō alibi. l; ḡ vis
actiua ab^o. h̄ nō arguit. vis tñ talis sic. q̄re supra in t. de p̄-
pñ^o z. di. p. q. i. et. 3. ad h. q̄re et. 3. topi^o. s; elegāter et ex-
pedit ad boc. vide itētiōēz ep̄ in quol. q. 5. arti. z. z ifra ad
finē h^o tractat^o. z pōdera singula vba lre hic.

Cū ē de vltia est de opatiōe vñi^o cāe pme ad pla cāta ordia-
ta. z ē specialioz pcedētib^o. sicut cā agēte: s; vñū plerūq;
ponit p̄o alio vt scis quā etiā ifra h̄ sic nōnullas alias di-
ctari. p̄ra quā p̄mo obicit p pla soluit. z pñr cā pbat. ponat
q; in isto īstanti pducit de^o solē z hoiez mediante sole. vñ
pone ex^o de intell^o pma pducēte scdaz: z mouēte me^o il-
lo celū. vñ pone ex^o de pductōe pma^o hñtis ples formas
vel de pcessu medēdi per pla medio: vel de pductōe itel-
lectuali iferēdo ples p̄nes ordiatas: z sic de alijs: bñ tam
pōderādo īstātiās. Obicit tripl^o p̄mo ex diuersitate mo-
tionis finis vltimi z iternedy. ex^o in sana^o z h̄. fm aut
diuersitate motōis z finis diuersifmode opat agēs. z ar^o
ex diuersitate pōritatis cāe ad diuersa cāta. de qbus ē fer-
mo q; variat relo cui^o ē pōritas ad diuersitatē extremi.
Eā. n. vt ifra h̄z: sp̄ pōr est cāto. ḡ varietas pōritatis arguit
varietatē cālitateis. 3° arguit ex. 8. pcedēte. q̄ pōt poni illa.
Agēs illimitatū zc. q̄ quotat. 7. s; addēdo aliaz vt notauit.
erit. 8. poss; ēt loco. 8. poni. 6. supra. aliq̄ ēt origialia hñt. 7.
s; tenēdo q̄tatiōēz vt ordiaui^o. dic q; ista. 8. ē illa. Agēs
illimitatūz s; diuersas zc. q̄ bñ ē ad ppo^o. deide rñdet mi-
rabil^o. In aligb^o h̄r tñ. Rñno glofa. i. aligb^o addit qñ pducit.
In aligb^o illayba pcedūt ly glō. in aligb^o ponit ly qñ p-
cise. nūc an nūc post ly glō. Breuiter pōt ēē sensus iste. q;
p̄pō d; glosari qñ pducit. z pōt addi. supple cātū p̄ximuz
z remotū. ita. f. q̄ eadē itētiōē itēndit finē vltimū. z me^o
oīa. s; filr eadē executiua actiōē cātū p̄ximuz z remotū. l; 3
forte nō idīstibili. vel f; aliā lraz pōt dici sic absolute glō.
qñ dimittēs i arbi^o lectoris. qñ vñlet dīc. q; nō sp̄ ē vā p-
positio: s; aliquādo: vtpote qñ ad cālitateis p̄xiimi seq̄ne/
cessario p̄o remoti: vñ si volueris vñficare ipsaz de ptingē-
ter cāte: z maxie pma. dic pñr: s; quomōcūq; dicatur: vñ
h̄re īstantiās multiplices. doc. tñ vñb accipe cātū p̄ximū

pro cā scda. vt h̄ in p̄mēto. z ifra h̄z. ita q; itēdit vlti^o p̄nci-
palr. mediātē tñ p̄mo. vñ q; terminet actiō ei^o in p̄rio. z
illd̄ productū vltimū: vt p̄bi diceret de cā pma respēū alia
rū. q̄re plonē z Anic. z auer. vt nosti. Ad obones aut facill^o
rīdebis ex dictis. vñ si volueris referre ly glofa zc. ad ob-
iectōes illas: qd̄ forte veri^o ē. dic pñr. Deide pbat pñe dū
p̄l^o de agēte. z applicat cā vltio ad cās it̄infecias notāter.
In. z. pba^o ad finē ē varietas i origialib^o. qdā hñt a dā cō-
seruari. qdā a dā p̄suabili qdā addūt nisi a p̄suabili. z oīa
p̄nt recte itelligi. Qd̄ addit vltēri^o de cās it̄infecias pōde
rabis valde ppter pōnē de p̄salitate formaz. q̄re supra. 7.
meta. z. ii. di. 4. z alibi vt scis. mā. n. pma p̄currētib^o oib^o
alijs vñq; ad vltimā specificā formā est potētiāle. z vnica
potētiā ab^o saltē z eadē cālitate cāt suo mō p̄xi^o z vltimū
p̄positū: vt ibi pōt elici. filr de actu dōm: s; ē ibi di. 139. q̄s
act^o d; 3. poni p̄m^o. z q̄ mā: cōsidera. vñ. n. q; velit doc. alr h̄.
q; famose loqtur: vt p̄z. ita q; mā p̄ tñ h̄z cālitatez suā re/
spectu p̄mi p̄positi. puta cōcurrēte forma corp̄itatis. illd̄
vō ē potētiāle ad sequēte p̄ordinē. Ita h̄ q; p̄ cā tñ pducit
et p̄ximū. z si ē de^o vñ ad hñs vim p̄seruatiūā cātī p̄ndat
ip̄m tñ. z illd̄ p̄fegit p̄ductionē vltēriōrē. vbi nō a^o po-
nit cālitas p̄mi: nisi tñ p̄seruare^o stāte sola ifluētia gñali
li p̄mi. z h̄ itēndūt p̄batiōes in lra. z īstantie hñt glosari:
qñ pla talia eēt ab eadē cā p̄. q; forte negat h̄ nisi i his
q; nō hñt talē ordinē. vñ q; nō subsūt cālitate iferioris. p̄. h̄
loc^o valde obscur^o ē. q̄re examinat bñ lector oīa. z h̄ pon-
derari h̄z alicetas op̄. theologoz z p̄hozūz pla addēdo. Ex
vñbis doc. h̄ cū dicit in cōmēto h̄. i. 3. zc. habet q̄ illa cōtro-
ueria quotatiōis p̄clonū istaz: quā supra tetigi facill^o tol-
litur. q̄re tene quotatiōē vt posuimus.

Sequitur illa p̄ticula. Finis itra zc. in q; p̄fegit de
cā finali p̄ncipalr z alijs it̄ercalariter. i/
feri^o itēz i spālī p̄fegit seorsuz de mā z forma z rō ordis
hic. l; p̄cessus doc. volūtarius sit: sicut cōiter i alijs au-
ctoib^o in mā id̄nti bñ. tñ pōt assignari talis. nā p̄ pōt ipe-
cialia documēta gñalr: tñ de cās seorsuz. deide de oib^o
cōiunctiū p̄fegit in p̄ticula sequēte. in spālī vō p̄us de effi-
ciēte q̄s de fine sermonē fecit: q; i cālitas finis sit pma:
q; tñ problema ē: dimiuta tñ ē respēū efficiētis. z q̄ ad eē
posterior. Jō ne dū in cādo s; in effendo z p̄fegndo doc.
cās hic p̄siderat. collige ergo sil^o ē cāre. z sic effi^o p̄mū z
finis seq̄. Itā ip̄m cālitas est mō^o metaphorice efficiēis
p̄supponit igi mobile: z maxie cū motiūz tale dependet
a mobili tali. cācyero extrīfice p̄cedūt it̄infecias maxie in
cādo: z si nō sp̄ in cēdo oēs: q̄re p̄z ordo. it̄infec^o vō iter
se nūc mā p̄o: nūc for^o fm diuersas p̄sideratiōes de eis. z
fm h̄ p̄z p̄cessus doc. q̄re. z. phy. z. 5. metaphy. d; ordie cāz.
vide albertū z alios ātiq̄os. vide etiā supra. 5. meta. z ali-
bi apud istū ad h̄. Iste p̄ponēs p̄nt appellari vñ petitiōes:
vel p̄nes. vñ alr vt placuerit. cōiter. n. nō assignātur p̄nes:
nec alijs apponit nūerus ad ipsas. numer^o etiā earū pote-
rit assignari. vñ maior vñ miōr q̄s posuim^o: quia nō refert:
dum mō vñtas hēatur paucitas vñ p̄salitas numeroz vel
sectionum: q̄s etiā faciles satis breuiter pertrāsibo.

Prima ē de duplici fine: s; vñ q; male dicit aliq̄ finez
ēē itra. cū d̄ rōne finis sit eē extra. h̄ itroducat multiplex
acceptio finis. q̄re. z. de aia. t. c. 37. z. 5. metaphy. t. c. 5. vide
supra. 5. metaphy. copiose i hoc. z in alijs. z. z. phy. vide ēt i
plo. q. i. 3. z. 4. z. p̄. di. p. q. z. 4. 8. di. 4. q. z. 4. 9. dist. ciuf
dē. q. 8. d; modie varys capiedī finez. breuiter finis ēē pōt
itelligi vel in cādo. vel in terminādo vel vtroq; mō. Si
nis itra pōt appellari opatio vel forma rei. vide. z. phy.
t. c. iz. z ide. z specialr. t. c. 3. possit etiā finis p̄pinquus ap-
pellari itra respectu loquendo.

Deide cōparat hos fines iter se. vbi assignauimus duas
p̄ponēs: q; tñ possent poni p̄tes p̄me: vt volueris: q̄rū p̄zia

clara ē. discurrendo in vniuerso. 2° vo loquēdo d^o forma p³ q² forme cōiores p³ficiētes. 2° munitates p³dicatōis imp³fectiores sunt: vt p³ de genericis: p³specificis 2° nūeralis: s³ accipiēdo p³o opariōe poss³ h³re instantiā. nisi itelligat obtinere: sed ibi etiā patere ē instantiā in dinis. 2° vbiq³ si ēq³ perfecte vide. i. di. z. q. 6. ad h³. 2° considera p³o 2° 5.

¶ Deide ponit vniformē distinctionē de forma. 2° cōparat mēbra eodē mō. vbi vt p³us pōt pōderari instantia quo mō recte d^o forma extra. cum forma sit cā intrinseca. vbi adde multiplicē acceptionē forme vt nosti. vnde grāmatici ponūt v³ius quodā oriales tales. Semp³ iest forma: vbi tū appropriat. Nec nō noib³ forma trahit esse figurā. q³re supra. 7. metaph³. 2. 5. eiusdē. 2. 2. p³hy. 2. alibi plerūq³ in antiq³ 2° modernis. 2° specialr apud formalistas. breuiter. for³ itra est forma p³ficiēs: vel p³tis: vel forte q³ditatē declarās seu totū. 2° forma vo extra ē duplex. vt p³nt dicit. 2. 5. p³positiōes: q³ ibi distinctas ordiaui³ h³nt iter se depēdentias. 2° p³nt reduci ad vnā v³l ad duas: vel p³nt seorsum vt volueris. 2° forma. n. extra p³nt dici spēs supiores mēsurātes inferiorēs in vniuerso. vide. 8°. metaph³. 2. c. 10. 2. 12. meta. 2. c. 52. 2. ide. ydee rerū ēr possent poni for³ extra fm aliquos. ita q³ finis ēr. 2° forma ē aliq³ coincidunt p³o subtrato. v³l mālī saltē sicut p³o itra suo mō. vbi pla addat lector solers. vide supra in 2. de p³ p³. 2. 2. di. p. q. 1. ad h³ pla. vbi at tēde p³nt q³ addit quatr³ p³currūt in deo illi duo modi accipiēdi finē extra: scē in creaturis. Et³ de aia vnitue p³nt te poterias suas. 2° de arte q³ ē accūs ei³. 2° forma exēplaris 2° sic in alijs pōderabis: s³ doc. exēplificat itra in l³ra d^o arte 2° colore de alia pte q³l³ r. in deo cōcurrūt. clarū est: imo v³ q³ nō sunt in deo aliud. v³ q³ forma exēplaris ibi reducitur ad cālitate effectiua. vide. 2. dist. p. q. 1. in p³o solonis optie ad p³positū. cōiter tū theologi ponūt in deo triplicē cālitate. vide in. 2. in p³o. 2. 35. di. p. 2. alibi sepe. deide exēplificat in creaturis de forma exēplari 2° reali vni³. caste tū d^o clarabis illā cōtinentiā vnituiā: q³ dissimile poti³. exēpla tū ponim³. stricte. n. loquēdo aliud est eē mēsuram. aliud p³ntere vnitue. exēplificat logtur. Deide cū dicit q³ neutra est v³ actiua. instantia poss³ esse de arte: q³ ponit pertinere ad idē gen³ cāe cū artifice. 2° s³ p³nt argui de for³ vnitue cōtinente plerūq³. sustinebis tū id q³ dicit: q³ singularissimi mū: s³ n. albedo possit p³nt actiua respectu imutatis sensus vel gnatiōis spēs sensibilis. nō tū respectu nigredinis 2° sic de alijs. s³ de arte dōm. vbi nota valde id q³ dicit ex se. 2° applica ad artē 2° artifi³. 2° artifice. 2° sic solue p³nt istā. 2° s³. Qd addit postea de mō triplici hūdi oia in deo. dōla rā v³ p³nt notauim³ moderādo. 2° q³re vbi supra remisi. Cum vltimo addit propter me³. i. fm modū hūdi oia in deo. i. vnitue. declara sicut supra s³ne. i. z. in cōmento nōui. 2° ibi expresse ponit. alia addat h³ lector.

¶ Deide cōparat mām 2° efficiēs ad mātā 2° effecta. vbi assignauim³. 9. p³ponem. vbi alio mō supputādo poteris aliter ponere. Et hoc fm pōritatem 2° posterioritatem p³alitate 2° paucitatem hincide proportio³. 2° est de se clara l³ra. et ad experientias cōmūis.

¶ Lōsequēter redit ad formā 2° s³ne extra 2° itra. per comparatiōem ad formata 2° finita hincide proportionalr p³lificata. vbi breuiter oria est q³ h³ extra respiciūt p³alitate suppositoz seu naturarū. itra vo pluralitatē partiū potentiariū seu viriū eiusdē suppositi. vbi tāge instantiā ex omē toyltie p³is particule p³cedentis. 2° dic p³nt pla addendo. vbi aduerte q³ nūc famose: nūc p³rys fūdamētis adberē do plerūq³ in h³ tractatu loq³. ad oia diligenter attende.

¶ Vltimo ponit singulare p³ponem de forma cōstitūte p³positū icorruptibile. 2° v³ famosa fm op³. cōm cōcedētē mām esse in celo. 2° cū hoc celūz esse icorruptibile. v³ exēplificat de celo. declarat p³nt singularissime q³ forma tollit

oēm p³uatōz mātē: 2° q³ nō: 2° licet Egidi³ 2° Roman³ in tractatu de mātē celi. voluerit q³ forma celi tollit oēs p³uatōz mātē celi. de mētē tū huius hoc nō est vez. Quere in. 2. di. 14. q. 1. cui inie hic p³cedat: nisi dicat vt Godfre. q³ 10. 5. q. 2. 2° Ben. quo³. 4. q. 16. 2° Thōs. i. pte. s. q. 66. dicunt q³ mātē li est alteri³ rōnis a mātē hōz p³ferioz. q³ ibi dē ipgnat iste. 2° in. q. li. de aia. vide euz in q³ 10. q. 2. 5° Ben. aliq³l³ ad p³o³.

¶ Aduerte notāter in l³ra q³ aliq³ pōt p³ntere p³fectōz aliterius in se: 2° q³le sit sic p³ntēs: 2° quō corrup³ 2° icorrupt³ itelligunt aduenire alicui rōne mātē 2° forme. 2° q³ nō op³ vbi attende in textu cūz dicit. Tū forma aliq³ scōa potest tollere 2° q³ ly 2° non h³ cōiter in origialib³: nec est neccārium. pōt tū itelligi p³uatōz ad formā p³ m³ infinita.

¶ Pondera vlteri³ q³ addit de ordie 2° iclinatiōe mātē ad formā nobiliozē: q³ satis ambiguū est 2° examiabis diligēter. q³re. i. 2. 2. p³hy³. 2. i. 2. 2. de gnatiōne. 2° p³mo celi: 2° alibi sepe. vbi p³nt attēde cū dicit. cū p³uatōe aliarū q³ sunt mīnus nāles sibi. 2° vt quedā origialia habēt: vel vt h³ i alijs q³ sunt mīn³ male 2° c³. q³ vtraq³ l³ra pōt stare si scōas leges q³ magis placet: loco p³uatōe pone p³uatōib³. ¶ Deide limitat vltio dē de iclinatiōe mātē. 2° ifert icōueniēs notabile de corrupiōe hois si dicta eēt simplr vā. co q³ aia itellectiua ē nobilissima forma iter oēs p³ficiētes mām. supposito q³ celū nō sit animatū. 2° si eēt cōtra nisi ponere aliteritas rōnis in itellectiua. i³g³ maxie iclinat mātē ad animā itellectiua: s³ nihilomin³ corrupit hō. vbi pulchre nota oriam iter p³ntentiā aie itellectiue respectu aliaz forma rum: 2° forme celi: q³ vnitue ad bonū itellim³: vt s³. notaui. illa vo effectiue: s³ possēt q³ dubitare: q³re p³fectior for³ nō est p³sum effectiua: vt quo. 2° eēt bona difficultas. 2° argumentū apparēs aia celi. vt q³ dā tenēt. Ad q³ solūedū recurrendū est ad influentiā partiūz. 2° cozpoz celestiu³ variatē. 2° extensiuā poti³ p³fectiones q³ itensiuam. Quere cōsideratiōes p³hoz 2° theologoz: vt scis vt vbi. ad mortū etiā multi currūt h³ s³ p³az valz. Nō semp³ perfecti³ est pluriū p³ductiuū. p³ de angelo 2° rana. quere alit³.

¶ De cā icorruptibilitatis celi. vide p³mo ce. t. c. 101. 2° seq³ntib³: sed caste declarabis. q³re. 3. di. z. q. 7. 2. 22. dist. 3. 2° alibi in doctrina hui³ ad hec.

¶ Aduerte etiā cū dicit in l³ra. si celū icorruptibile. q³ in aliqbus segtur in textu fm k. 2° cōmuniter. 2° poss³ referri ad ea que supra exposui in illa p³icula. In essentialr ordiatiz 2°. vbi fuit sermo de isto k. vel pōt referri ad hāc s³ne supra hic. 2° forma auferēs 2°. que pōt dici k. supponendo q³ eēt tū. io. p³ponēs in hac particula q³ notātur p. io. p³mas l³ras alphabeti. In aliq³ vero ponit ibi. i. z. hoc pōt bene stare. referēdo ad eādē cōclusionē sustinēdo assignationem nūeri 2° num³: vt posuim³ esse conuenientē. poss³ ēr referri illud k. ad p³mū dōm in hoc cōmento de cā icorruptibilitatis ex p³re mātē: sicut vt supra notauim³ posuit k. ad p³mā p³batōne ibi et. 2° vel. z. ad aliaz. forte habuit aliq³ fantasia specialēz ad hō caracteres plūq³ ad alios: vt conuenit. Qd vltimo addit d^o mātē hois 2° celi. declara vt nosti. vide. 2. de aia. 2° alibi sepe. 2° ad plurimū volueris. quere in dissolutione duarū q³num difficultū. z. ce. t. c. 60. 2° ide.

¶ Ibi etiā tāgit quotatiōē ex p³ho p³mo de gnōne. de corrupiōe simplr. q³re. t. c. ii. 2° sequētibus. 2° addit: s³ nō cōmuniter: siue tristē. 2° est magis ad p³o³ q³ illud de corrupiōe simplr. nō tamē habet p³mo de gnōne: s³ possēt elici in. 2. de ge. t. c. 59. mel³ tū. 3. ethicoz. c. ii. s³ ad p³positum bñ est. 2. topicoz. c. finali. 2. 5. metaph³. t. c. 6. aliq³ vo habēt loco tristē fm q³ d. hō habet p³oe gnōne: sed alia l³ra magis placz. Ita digressio licz breuis: est valde fructuosa. et nullibi ita ad vnguem dixit.

¶ Segtur in aliq³ origialibus ibi quedā l³ra: quā assignauimus extra. imo ponit vacat ab alijs: que est extranea 2

Castigationes

disconrecta cōmuniter: quā omittē penit? si volueris: qz ta
mē nihil vt pmissi. qd in plurib⁹ origialibus h̄ iseritur perti
nēs quoquo mō ad ppositus dimittere decerni. qre si vo
lueris eā legere: lz ifra in particula de mā potius b̄ret lo^m
aduerte ad quotationē in fine: qz possz itelligi ad p̄clusio
nes sequētes. vtpote ad. io. vel. 8. vel. i. vel. 4. vt ordināū
vel alr ordinādo applicabis. z. z. v. lz forte p̄nes p̄hycōzū.
seu. q. allegat. ibi etiā pōdera quō mā est finis. si lra valz.
nisi referat ad corruptionē vel nisi fm viā Tho. q. dicit q
forma finit ad mām. vide supra de pmo p̄n? que sequun
tur vsqz ibi. Licz enī zc. sūt clara. totū sequēs nō cōiter po
nitur nec videt h̄re itellm nisi velit obycere illud de fi
ne. ex. z. p̄hy. t. c. 70. videt tū lra falsa. ly. o. ponit pro instā
tia cōmuniter in antiqz. virgula tamē p̄tracta in mediū.
Querātur origialia ātīqua correctioza vbiqz h̄: qz in dies
h̄ clarescent luce diligētis examinis. Ad finē ibi. gntus est
dubi? forte aliqz addidit extra hic. ita qz p ly gntus itelli
gere velit ly sensus. supple horūz verborz. si pro nūcro po
nit. qre supputādo vt igeniū seruiet. alia multa h̄c de cō
siderabit lector.

Sequitur illa particula. Cā est per quā zc. In q̄ cō
iunctis de cāis sermonē facit notabilem
valde. z multuz corrdit dictis auctoris de cāis. z p̄cli z
Zuic. z Zp. z aliozū antiqozū. vbi premittit pmo diffōnē
sen notificationē gñalez cāe. z duas p̄r diffōnes seu peti
tiōes. z deide addit p̄clones: q̄s v̄lēs appellat. qz de cā cō
muniter sumpta plerūqz verificātur. z lz plures particule
possent assignari in hac digressiōe. oia tamē sub vna posui
mus. vbi aduerte qz lra v̄lēs ibi. Mā ē ex qua zc. varie ba
bet in origialibus fm ordinē z p̄posteritatē p̄nū. ordina
uim? tñ eā meli? quo videbat. si alr? ordo placuerit saga
ci lectori p̄sequeatur suo modo. quia nil aliud q̄ rei per
fectionem desideramus.

Primo ergo notificat cām. z est antiq̄ notificā? qre p̄li
nium z Zuic. z Zuliū z grāmaticos. z addit excludēdo ca
uillationē. qz ista nō est diffō: qz equoci nō est diffō. 6. topi
corū. c. z. sed quedā notifi? colligit q̄ hinc qz equoci potest
ēē notifi? vnde p̄hs. 5. metaphy. notificat multa noia m̄l
tiplicia. z alibi sepe. Aduerte ēt qz ly per nō accipit ibi ap
p̄p̄riate: lz cōiter vel p̄p̄rie: vt p̄z ex sequētibus. de pluri
bus it̄p̄tationib⁹ vocabulic: quere in aucto⁹ supra no
tatis h̄ cōtenti sum? Zp. determinatiōe z scoti.

Deide ponit qdā notabile de p̄p̄onib⁹ diuersis circū
stātiis diuersarū cārum ipotantib⁹. vbi notāter dicit ap
p̄p̄ate: qz aliqū vna pro alia ponit. z forte p̄p̄e. quere. 5.
metaphy. t. c. 29. de multiplici acceptione hui? p̄positiōis
ex. z ita possit in alijs inueniri. hic autez vt recte loquitur
appropriate capiuntur.

Cōsequēter addit p̄mā diuisionē vel petitionē de nume
ro cāz. que p̄z. z. p̄hycōz. t. c. 28. z. 5. metaphy. t. c. z. z ad
dit notabile de cāis it̄rinfecis z extrinfecis. vbi tange. q. 3.
illud qd dicit qz cāe extrinsece sunt cuiuslibz alteri? a deo
ex. 3. metaphy. t. c. 3. z alibi sepe ex p̄s̄ide⁹ p̄hycōzū saltē. z
maxie Auer. lz ad hoc p̄z ibi in quodā du? lrali. z supra se
pe vt nosti. Qd vlt̄ra tāgit de cā finali possz poni extra. p
pter allegationē. q. nisi aliū allegat tenendo qd supra p̄ba
bitr dixi de ordine hui? tractat? ad metaphysicā. aliq̄ aut
origialia ibi h̄nt. c. z. 3. ne p̄. lz si ponatur. q. possit exponi:
vt alibi allegat. v. l. remittit ad notū scripta. p̄sidera.

Deide ponit. z. diffōnē seu petitionē de modis causarū:
quos. 8. ponit. qre copiose. z. p̄hycōz. t. c. 32. z. 5. metaphy.
t. c. 3. vbi oia querātur discussa. z examinētur be
ne. z addit diffcultates z resolones vbiqz. Ibi additur
quedā lra quā extra assignauim⁹. satis tñ bona que p̄bat
etiā ordinē quē assignauim⁹ ēē cōuenientē. Nā fm aliū ordi
nem illa 3. 6. quā allegat est. is. in ordie. Qd addit ibi d̄ dif

ferētia cāe i actu z po⁹. z allegat. 5. metaphy. q. dic vt p̄us.
v̄r enī totiens in hoc t. remittere ad metaphysicā. v̄r du^m
est qd p̄us edidit: sed dic cōsequēter.

Prima d̄lo est mani^m apud p̄hos z theologos. qre. z.
de aia. t. c. 4. 7. p̄ de tri. c. i. z p̄bat eam ex diffōne cause cū
dicitur ibi. per quā aliud zc.

2^a est de p̄zitate cāe respectu cāti. que d̄z itelligi saltē
nā. z exponit se de cāis pro substrato z nō formali debere
itelligere. quere. 5. metaphy. q. z. z. in. z. di. i. q. z. 2. 3. z. in q̄
libeto. q. 4. z di. 26. p̄. z alibi sepe. Addunt ibi quedā obo
nes q̄s extra assignauim⁹. z totū sequēs. vsqz ad p̄batiōes
p̄clonis ibi. p̄bat per ar^m d̄sinū zc. in aliqbus tamē origi
nalib⁹ illa probatio p̄cedit obiectionē. z satis b̄n. p̄ma obo
clara est: sed facit soluit d̄is⁹ de fine in re: vel in itentio
ne. qre vbi supra in. 5. alia obo v̄r facere p̄ p̄clone. z sic po
neretur vna eius p̄batio. vel si volueris applicare eā p̄ cō
clusionē. Infer sic. si tñ substratū est. p̄us ergo cā vt cau
sa nō est p̄z. vel si sic. videt qz fundat illa relō p̄zitatē i
relōne cāe. p̄ponem tuā. p̄t cōcedi qz relō cāitatis nō
est rō p̄zitatē nāe: lz forte bene originis. z tūc cū isertur.
ḡcā vt cā zc. cōce? si tenetur ly. vt. p̄p̄rie redn⁹. nisi redn
p̄licet fudamētū relōnis. vide notāter. i. di. z. q. z. 2. 35. di.
p̄. z. 43. di. eiusdē. z alibi sepe. Qd addit i notabili de p̄du
ctis p̄ motū nota singulariissime. vide. i. di. z. q. 3. z. 43. di.
4. q. 5. z alibi sepe rōnē hui? z adde plura hic ex fudamē
tis hui? z p̄hycōz. vt scis ad p̄positus. Adde tamen qz p̄zita
tas duratiōis accidit cāe vt cā. Et qd addit de fine h̄z itel
ligi de fine itra. vel q̄. vt v̄r. z in cē reali. Zl^m d̄sinū pro cō
clusionē est satis clarū. p̄us. nō est per suūz posterius: nec
p̄ illud qd est sil nā: licz aliqū sine illo nō possit ēē: vt p̄z in
relatiuis. z sic ex diffōne cāe duo mēbra vltima excludū
tur. p̄mū ḡdabit. Nota signāter ibide illā distinctionem:
nāitatis. siue h̄z adnerby nālī q̄ in aliq⁹ origialibus al
bi locat ibi tñ satis bene currit. z examiabis ex. 9. meta. z
alibi vt nosti. du^m tñ est ex parte formaz iter se compara
tarū in eodē p̄posito: nāz tūc forma imp̄fectio videt p̄z
p̄fectioze: vt p̄z ex diffōne p̄zitis talis. 5. metaphy. t. c. 16.
p̄t dici qz vt est p̄z habz se in rōne potentialis resp̄cū po
sterioris. z non in rōne forme. cōsidera tñ b̄n pōderādo.

Tertia ē de p̄flicatione causari in gñā z modos propor
cāe. quā p̄bat clare. z videt i ferre cor^m. ibi. Ergo cāe com
munis zc. h̄ tamē h̄z pōderari diuersimodo fm varieta
tem op̄. de 3ª entitate. qd p̄siderabis diligēter.

Quarta est de referibi? cāe non ad efficiē: sed ad cātum.
vbi aduerte qz melio⁹ p̄tinuā lre cēt ponere illā p̄ticulaz:
lz ad cātū q̄st pars p̄nis imēdiate post ly ad efficiē: z ad
dere. Efficiēs vero zc. z in fine subiungere. Ex diffōne zc. sa
tis tñ currit lra: vt habes. Et ibi pōdera ly. p̄se d̄r. vbi for
te b̄n itelligeret per se p̄. si tñ accipit cā p̄ vno signifi? tñ.
i. pro efficiēte v̄r du^m. qre sicut efficiēs referat ad effectum
nō sic cā. similr si accipiat cā in cōi pro equoco. du^m ē quo
possit referri. cū sic nō h̄z p̄cep^m vnu vt p̄z. R̄fisionē qre.

Quinta ē de alie⁹ relōnū cāti ad diuersas cās: que patz
ex p̄cedēte. z ex nā corrdē mutuozū. que est cū multi^m. p̄
dera similitudinez de toto z p̄tib⁹. z qre dicit forte. Decla
ēt caste illā iseparabilitatē taliū relōnuz: vt caute logtur
doc. aliud est. n. p̄parare it̄rinfecis iter se. z extrinfecis. silr
aliud has ad illas. z cē. vbi p̄la adde vt volueris.

Sexta ē d̄ illimitatōe relōnū cāe z cāti. vbi adducat le
ctor multiplicē diffōnes relōnis. qre supra. 5. metaphy. co
piose. z alibi p̄lices: sed qd addit ibi. q. s. nō reducuntur ad
aliqū modū zc. v̄r du^m. imo nō v̄r seq. maxie ex fudamē
tis h̄z: qz relōnes d̄ne sunt trāscēdētes fm cū. cūz oē p̄re
di^m formāl̄ d̄m de deo sit trāscēdēs. z tñ nō negat eas
reduci ad aliqū modū. vide. 4. q. quol. z. 27. z. 28. di. p̄. et
alibi sepe. silr d̄is. 30. p̄. z alibi multotiēs h̄z qz relōnes d̄ci

ad creaturā primet ad 3. modū: que tñ sunt trāscēdentes: vt vt. r maxime creature ad deus: qz in re cuiuslibz generis fūdatur: vt h arguit. Ad h possz dici vno^o q logt doc. h famose. vel alr q modi relatiuoꝝ r relones eozum pñt accipi dupl^r: pñt. v3. r extēsiue. pmo mō loqtur doct. h. 2° mō alibi. vide. 5. metaphy. r. 19. di. p. q. i. r in. 4. di. 6. art. finali. q. z. in filii. r applica pla h vt fcis. Adouct pñt qñē quā nō soluit: s3 supra. post. z. petitionez habet sub cē. vbi adde pla de gradib⁹ r ordie cādi. vide. i. disti. z. q. 4. r. 9. metaphy. r. 13. q. uol. 5. etiā metaphy. r. z. pby. qre plura. ¶ Septima est de pfectiōe cāe respū causati: quā limitat egregie. vbi notāter dicit. vbi cālitates pcomitat pfectio rē. qz tñ cāis extrinsecis cōuenit sic cāre. maxie sine ipse ctiōe ānce. Qd addit de forma cū forsan est pulchru3 r blema. vide. 7. metaphy. q. 6. r alibi sepe in doctrina h⁹. r i stātiā hīcīde. qre. 8. di. p. i. di. 3. q. i. de cālitare māe r for me ad h. Aduerte et q ibi declarat se de fine itra. de quo supra sepe. vide fēnt appellare ipsam opationē vel ac^m z^m. vide. z. di. p. q. i. r. 4. 9. di. 4. r alibi pluries. cōcludit g^o pñez eē vera accidentāl^r. r falsā simplr.

¶ 8° ē de icompossibilitate cāe r cāti: quā pbat ex petitiōe pma. qz tñc māe eēt mā ipa cā. r efficiētis efficiēs rē. s3 bñ possēt pbari ex pñe pma: vt p3. limitātiā tñ istā pñēvt nō stī. r adde pla cōfirmatiā eiūsdē. vñ. vā immediate p se r directe loquēdo. sec^o opposito mō. vñ. g. forma dat eē ppositio. r eē ppositi eē eē forme pñt^o. g^o for^o cāt esse sui. r sic de alijs. cōsidera tñ cūcta casse. vide. 9. q. uol. r alibi.

¶ 9° ē de cōpossibilitate earū. r h3 duas ptes. 2° ibi. nō ē eodē q p3 ex pcedēte. r est pñt. z. pby. r. c. 30. r. 5. meta. r. c. z. quā pbat ex diffōne cāe iducēdo. r notāter dicit hoc du^m. vbi loqtur de cālitare māe r forme mutua: qz nō ē eē pñt mario ē verū: s3 scōario. r quodā mō origina^o p accūs tñ: for^o. n. dat actū formale māe nō entitatiū. r mā dat esse subsistētie forme nō entitatiū: nec formale vel for^o compositus dat vtriqz esse pplete r vltiāte: l3 origiatine sit ab ipsis. vt oclū ē. pōdera etiā quō p finē sunt alie. r d quo finē loqtur r in quo eē pñdē. r qd esse dat. remittit se ad dicēda ifra in sequētibz. r alibi.

¶ 10° ē de cōcidētia cārum oīum: vel aliquaz de neōio. vt de poli. q h3 duas ptes. z. ibi. pñt tñ rē. vbi pertractat vba Az. z. pby. r. c. 70. vbi tñ nō expresse loqt de mā. s3 omitit eā tacite. vel textus deficit cōiter. vbi pōdera cū dicit. mā īquantū mā: qz forte mā vni^o possz esse forma vel efficiēs seu finis alteri^o loquēdo de mā scōa. mā ē pma ē termin^o creatiōis: vt p3 p Aug^m. i. cōfessionis. possz h obuci ex illo etia supra notato. Adā ē finis zē. s3 dic pñt: vrp3 ibi. filr etiā nota cū dicit: nec alie īquantū alie: eo qz forma vni^o pōt eē māle alteri^o: nō tñ īquantū forma. vñ etiam q eodē mō possz dici de alijs trib⁹ iter se ppat. Considera ibi pla. expōsitōez r qñistās. qre vt nōstī vbi supra. Aduerte etiā ibi de duplici fine. s3 gñatiōis r geniti. vñ morus extēsiue vñ extrinsecē r formati. r applica plerūqz. cetera que sequūtur satis patēt.

¶ 11° vt assignauim⁹ ē de pportōe cāz r cātoꝝ in oppōne alie^o r pfectiōe. In alijs origialib⁹ ē a^o pñtiatio pñt h. filr tñ pñt cōiter i hac pñe illa pma ps. f. oppositoꝝ oppo^o sunt cāe. reliquū ī alijs nō bñ. in alijs vō pñt s3 scōis: s3 satis bñ sic currit: vt ordiaui. r addit ad finē pñis. Lōis cōis ppy. pñtiā. in alijs pñt limitat pñtōne de cā māli q est vnica oīum. pmo de gñōne. r alibi sepe. vbi notāter tāgit de mā pñtiā r ei^o dispōne necessi^o. vbi plura adde pby. sice r theologicē pñdētiōis.

¶ 12° ē de reductiōe cāe īdetermiāte ad determinatā q ē satis fin^o. quā pbat breuib⁹. r obseure vbi tāgit determinatiōne p extrinsecā. r pñt rēca pōlez fieri. r remoueta ppositio pma. vbi ēt addit q ad itellm pñis. de q īdetermina

tiōe loqt. r duplicē mō cōtinētie adducit. vbi aliq origi nalia bñt in fieri. alia īfinita. r īferit cōiter qdā quora^o vbi vñ remittere se ad deā ifra. iō dicit sub. vt cōiter bñ. l3 alij g. b. lras bñt. possz tñ omitti vt in pñt^o origialib⁹ omittit. qre in pñtula sequēte de agēte ad h. Sōte etiā pñtulas pñtiales mltiplicauit plusqz ordiaui breuiter particulā seu pñtiale pñt cū sēb⁹ pñtialib⁹ qāt: qd dispōne vt vō lueris. vñ ibi remittit se ad ea q h3 ifra s3 illa addi^o: quā nōui post pñtōnes de mā. ibi. Flora s3 gñāl. i. z. pba^o rē. vbi 5. pbatōes b⁹ pñtōis ponit. r oñdit q nō pcedūt de vō^o Atēde q pñt^o natū appellat ad qd ē maior īclina^o qd ad ad o^m. r nisi īpediat cōiter euenit: vt canescere ī senectute. Lōtigēs īfinitū ad qd nō ē maior īclina^o seu determinā^o: qd ad op^m. vt loq vñ nō loq. r h3: qd vocat ad vñtūlibz cōiter. d^o q doc. q s3 itelligi dē de pñtētia z^o. Et ī fine addi^o obo breuis. s3 vō^o qñi vellet dīe q volūtas sic īdetermiāta se r a^o sibi subta determinat. vt p3. 9. meta. r. c. 10. de h tñ ifra ē spālīs pñt. r s3 notabil^o ibi. nllz agēs se applicat rē. vel ibi ifra sub additiōe. Nō ē ē flā de vō^o. rē ad q loca. remittit se h ī illa qātōe deā. Et pñt dīci q illa īstātiā nō ē s3 pñt. qz tūc addi^o aliqd vō^o. qre ad h. z. pby. r. 5. me^o. r. 5. de p pñt^o r. 39. di. p. r. i. z. i. mā de li. arbi^o: r i quol. q. 16. r. 10. me^o ex itētiōe copiose. r adde h pla subtilia: qz expedit. vide

¶ 13° ē d cā neōia. vbi tāgit notāter neōia (ifra vbi notauim⁹ cessitatē simp^o. r īfert coz^m: l3 nō cōiter ponit vt coz^m. v3. de cā īpedibili. vide. 8. di. p. q. finali ad h. r alibi sepe in doctrina h⁹. vñ pte i. z. di. i. q. z. r. 7. q. uol. pbat pñt pñt du^m pñt r in. z. pbatōe aliq origialia bñt. nllā eēt cā īpedibil^o. s3 vñ pñtū pñt locopñtibilib⁹. vt in pñt^o. et vñ qz lra currit. Infert in fine coz^m de demñtatiōe nālis effect^o. r ē valde notabile. vbi pla adducāt de cōsideratiōe pñt^o r demñtatiōibus nālib⁹ r quō pcedunt. vide sup^o pñt^o corum. r p de gñōne. r pmo de aia. r alibi sepe. r maxie acutos pñtētes r oxoniētes. vide hūc in plo. q. de pñt ad finē. r. 3. di. p. q. 4. r pmo metaphy. Addit vltio cādē quora tiōne: vt supra. qre vt ibi notauim⁹. in alijs li. habet sub. ī alijs loco sub ponūtur g. b. vt pñt dīci: s3 pñt lra melioꝝ. s3 pñt pñtulas dīdis pñtiales seu theozemata sic a pñt^o notauim⁹. ita hic dispōe numerū r pñtialis r sequētū h ad pñtū ad libitū: qz tñ cōiter bñ lra sic. vt iacet. iō cā non mutauim⁹. forte ēt p lras. r forte pñt nūeros h pñtulas signabat. qre attēdat curioso in filib⁹ vñqz lector.

¶ 14° est de statu in causis. vbi notanter addit. q pñs hoc nō demonstrauit: r remittit se ad ppositiones creditas supra. vbi assignauim⁹. iō pñtiales. vñde segit q illas creditas in his theozematibus ordiauit. r cōmunitur quatiōne est ītricata: vt tamē varie ordiabis. ita pone numerū. cōclūsiōes. i. z. r. 3. ibi sunt h ad pñtū: vt p3. Lōsequenter exponit cōclūsiōne: ad quos. v3. terminos itelligit hunc statū. r maxime in extrīsecis r māte. Et excludit tacitā obiectiōne ex. 9. metaphy. Deinde de forma dubius pponit. vbi distinguit de forma vltima: aut. s3. via cōpōitionis vbi plures cōcurrūt. aut via resōlonis. r cōcludit valde notāter. cōfōrmiter dictis supra in cōmēto. z. cōlonis. q vltima ad quā est stat^o ē cā formali est vltia in pñtōne: vt ī hoīe ītellectiua. d h tñ qre supra. z. meta. q. 4. r alibi sepe qre. ii. di. 4. r. 7. r. 8. metaphy. r īstantias excludit.

¶ 15° est de simul duratiōe existētibz super quā posui extra. quia raro habet hic. r pñt numerū hūc cōclūsiōnum varie assignatum: vt patet ifra: posset pñtētiā ter poni supra iter creditas. Est tñ notabilis valde: r mltū in doctrina h⁹ currit. Nā famosa snia Tho^o: r alioꝝ cōiter loquētū est q cā est pñt nā r duratiōe cāto: vñde dicit q oē coeū causato est a cā illius cāti: r non ab ipso effectiue. Qd tamen iste īpugnat plerūqz. vide in. z. dist. pma. q. z. r. 3. r. 5. di. eiūsdē. q. z. que tñ pñtētiā ad mām. 4. di. h3 expñse

Castigationes

ad h. 2.3. di. eiusdem. 2. 2. di. 4. 2. alibi sepe: 13 igitur illud v^m sit, dicitur doc. q^d nō pōt pbari. Qd̄ itelligit v^r supra de creditis expōit. Efficaci⁹ tñ pōt pbari q̄s oppo^m. et declarat optie in q̄nto. q̄re 2 q̄uo nō pōt probari illa ppō. vide. 3. di. p. q. 4. 2. super. 4. 2. meta. ad h. vbi aduerte q^d illa lra. Ergo nlls sciēs 2. v^r eē istantia dōcā. Qd̄ sic deducit. Qui scit se sci re scit 2clonē cātā seg ex pmissis. vel ex pncipys demis⁹ tāq̄ ex cāis. p̄ posteriorz. 13 pmissis vel pñ sunt sit tpe cuz pñe. maxie q̄ntuz ad mālia seu signi⁹ ex pte rei. 2 sit tpe et pñt sciri. p̄ poste^r. Nūc vō pte nō pōt pbari sic sit eē cāz al teri⁹. q^d aut nō pōt pbari nō pōt sciri. q̄ 2c. h̄ deductio v^r eē ad ppō^m. Qui vellel^r alr imaginari ibi: q^d itēdit. v3. iſer. re q^d non sit tpe possz q̄s scire: 2 scire se scire: q^d i fact⁹ reflexus cāret ab ipa scia q̄ in casu ē sit tpe. qd̄ non pōt probari pte. pñ⁹ itell^r satis placz: 13 ad vtrūq̄ possz rñderi sustinē dovitatē 2nis 2 probatiois ei⁹. vide supra. i. metaphy. 2. 3. di. p. vbi supra. 2. p. 2. 2. poste^r. istantia tñ v^r pulchra. 2 iō for te 2 famosa. vt sepe pñs notauit. possz. n. dici q^d not⁹ q̄ scio me scire est experimētalis. 2 forte intuitiua. 2 nō rōcinatia si volueris illō 2 p̄batiois ei⁹. poteris rōnabilr: v^r eē coz^m 2nis. v^r alr exponere. 2sidera. Et vltio forti⁹ dicit q^d nō pōt pbari in nō sit duratiōe expñtib⁹ 2c. 2 ē. ps 2nis. vbi pon derā cūtra. 2 adde mltā ex fun⁹ h⁹. 2 aliorum h̄.

C16^a est de icālitate pmi in omni gñe. q̄ clara est ex dictis: vt pñs aut possit probari euidenter. vide supra ppositio nes creditas. 2 adde vt scis.

C17^a ē pparādo cās iter se quo ad pñs 2 posteri⁹. 2 p̄suppo sitionē plurium vel paucorū sui v^r alteri⁹ generis. 2 h3 ou as partes. 2ª ibi. In alio gñe 2c. pma pbatio ē clara. Adori uum 2^a h3 in. z. di. i. q. 2. pando arte nām 2 deū iter se re/ spectu p̄suppo^m plurimū v^r paucorū 2c. 3d̄ ē tāgit. i. q. 4. Que re antiquos q̄ ibi quotantur. dicit q^d in mā 2 forma fallit. v. g. pla efficiēcia regrit mā p^a: vt ppo^m saltē mixtū vel pfe ctū ex ipa fiat q̄s mā p̄ria: vt p3 iducēdo. 2 h̄ stāte cōi cur su nāe. sitr ēt forte v^m ē d̄ finib⁹ maxie itra. v^r pp̄igs. eodē mō dōz ē de for^a p̄ore f3 pfectionē 2 p̄pōnē maxie p̄pādo ipsam ad mām. 2 forte ad efficiēs 2 finē. Instantia possz eē de forma q̄ ad p̄mā pte 2clonis: 13 accipiēdo vni⁹ pozitātē 2 p̄suppositionē. p3 solo. vide ifra p̄ricula de forma. 2clo ne. 23. vbi hāc destruit. 2 cōsidera.

C18^a est de pfectionē cāz iter se comparatuz. 2 remittit se ad. 7. 2c. h3 p̄ris. 2 pbat p regulatōicā. sic simplr ad sim plr 2c. 2 excipit mām notārē. vbi pōdera pla de potētia litate māe. 2 an denē gradus 2c. vide in. q. li. d̄ aia. 2 supra 7. 8. 2. 9. meta. 2 adde mltā p 2 h̄ vt placuerit.

C19^a est p̄pādo cām scōam ad p̄mā. 2 ē famosa apud p̄hos 2 theologos. p cui⁹ ampliori declaratiōe quere hunc in p̄ri mo. di. 3. q. 7. 2. 8. 2 di. 17. q. i. 2. 2. in. z. di. 3. q. 8. 2 di. 9. q. 2. ad 3ª pncipale. 2 di. 37. eiusdē. 2. 3. in. t. de p̄ pñ⁹ vbi q̄s. h̄ vi deat auctor de cāis. 2 expōitores eius. 2 alij antiq.

C20^a est de cōtinētia cālitatis alteri⁹ cāe in altera: quā su pra aliquat^r tractauit. 2 ē notabilis ppter ordinē cārū ne cessari⁹ in cāndo. vt patz supra sepe. vñ forte possz elici q^d nllā cā in creaturis p̄tinet cālitatēz alteri⁹ respectu tertij. qd̄ tñ bñ 2sidera. vide supra in t. de p̄ pñ⁹. 2. z. di. p. q. i. 2 ali bi sepe in doctrina h̄. 2 alioz. Qd̄ ibi addit d̄ mā 2 forma corpis simplicis pōdera pla addēdo vt vis. Attēde etiā h̄ q̄re de nō h3 in fe cālitatē māe 2 for^a: sic efficiētis 2 finis: q^d. i. nō acci⁹ eo q^d non continet earū perfectionē: sed q^d ei repugnat earū imperfectio āneza.

C21^a est de quadā alia rōne p̄tinentie cālitatis vni⁹ cause in alia q̄ fuit supra tacta p̄culā pcedēte ad finem. Et dat duplicem inte^m 2ni: 2 dicit vtrūq̄ eē dubiū nisi limitādo se. vide supra de p̄mo pñ⁹. 2. z. di. p. q. i. 2 alibi plerūq̄s. Est enī ppō famosa apud theologos. q^d q̄cqd̄ pōt de^m me^a cā scōa p se pōt sine illa. est tñ credita 2 nō nālī rōne p̄bata.

vt h3 iste plerūq̄s. vide. 7. q. quo^a. 2. 4. z. di. p. Deinde dcla rat cui puenit p̄p̄e tollere puatiōez q̄ forme. vt p3 supra. puatio. n. d̄ p^a pñ⁹ trāsmutatiois: 13 per accūs producti. Aliud ē enī tollere puatiōē. aliud supplere alteri⁹ vi ces extrisece. Letera q̄ dicit i cō^a sit clara: valde tñ notā/ data. vbi ad finē attēde ad alietatē māe for^a 2 ppositi i ordi natis via p̄pōnis. vt. 3. d̄cñ ē. 2 h̄ 2formāt dōcā supra. 2 hic idē tāge istātiās. 2 oia salua. Cōsuetudo. n. solertie scotice ē q^d i vno loco breuiter vel dubie v^r pble^a dicit i alio d̄it^a enucleare vt expedit. In fine ḡ 2clut^a hāc pñe. Et q̄dā mō ei⁹ p̄batiōez eē sophistīcā. 2 rōne equocā^a 2 falla^a p̄ntis.

C22^a ē i^a maxia cōis de idē^a cāe cāe. 2 cāe cā. 2 sidera. ti. 2 h3 duas ptes. 2ª ibi. 2 i^a p̄ntit^a 2c. quā declarat sim^a: vt 5ª meta. q. i. 2 alibi sepe expōit 2 p̄ntit^a. igt vno^a i^a tñ a^a. vbi logice pō^a illas p̄uerfōes: vt scis. Et v^r inferre coz^m ibi. Et ita qd̄libz cātū i aliq̄ gñe 2c. Deide limitat h̄ coz^m 2 p̄nez ad cās extriseccas tñ: 13 de cā finali pma ē. difficul tas si loquat^r de fine vltio simplr: de q̄ supra in. t. de p̄ pñ⁹ p3: 13 q^d sit vā de tali fine pōt pbari. Cuz. n. pma cā vtpote de^m gliofius sit p̄mū efficiēs in oī effiū pducēdo. 2 sit agēs pp finē nō suū: 13 effect⁹. 2 ne dū p̄p̄ter p̄ximū: 13 remotū v3. scipz. ad quē oia ordinat ordiabilia saltē. 2 p̄ via iten^a 13 vltio via executionis. ḡ seu coz^m est verū de p̄ simplr in cāis extriseccis. de cāis intrinsecis secus ē ingt. 2 h̄ loquē do de p̄ simplr. nō de p̄ in hoc. Vbi h3 cōsiderari q̄ sit for ma simplr pma 2 mā de q̄b⁹ hic logē: 13 breuiter possz di ci cōformiter dictis. s. q^d forma pma simplr ē pfectissima mālis. Nā 13 de^m possz dici forma: vt supra notauit. non tñ est. p̄p̄ie in gñe cāe formalis q^d limitet ad pficiēdum for māl^r mām. 2 ad p̄pōnēdū intrinsece. 2 sic p3 q^d dicit de for ma. Qd̄ vō iſert de mā nō v^r bñ seg. 2 qd̄ assignat p cā illa ti v^r valde extraneū. 2 nisi caute exponat ad oppo^m potius q̄s ad ppositum. S3 h̄ mō itelligit. doc. vocat māz sim plr p̄māz ipm yle p̄scin^a ab oī forma. tale ingt simplr p̄mā nō v^r cōponere oē pposituz māle. vbi nota ly. oē. 2 v^r log h̄ cōformiter dictis auct. 2 Alberti. 2 alioz plurimū d̄ for ma corpeitatis q̄ iſeparabil^r est a mā pma p̄m cos. vel sal tē vt cōponit pfectionēz etiā o3 q^d sit sub formis p̄fectioni bus cōcurrētib⁹ cū ea in rōne potētialis. 2 ita d̄rt pma i h̄ 2 pma simplr. 2 h̄ sp̄ imitat op̄. de p̄salitate formaz: vt p3. Nō tamē ex h̄ segtur q^d doc. negaret resōlonez fieri vltz ad māz p̄mā saltē me^a: vt h3 in. 4. di. ii. 2 sup. 8. metaphy. in expōne. nisi forte loquat^r h̄ famosē. q^d v^r p̄babile ex q̄ busdā dict^a p̄r. vltē^r cū reddit rōnē illari. dices. cū mā gis dependeat mā 2c. intellige sic: q^d forma p̄ simplr non potest iſormare māz q̄cūq̄s: 13 determinatā quā sibi d̄ter minat. 2 a qua depēdet quodā mō in subſistēdo. igt mā p̄ simplr que ē minoris entitatis. 2 maioris p̄ntis depēden tie nō pōt sic nuda p̄currere id̄nter ad quācūq̄ p̄pōnem imēdiatē cū q̄cūq̄ for^a. sic pōt exponi iste loc^a. si babebis meliorē: adde vt vis. Alie p̄uafōes ad p̄bādū idē illatū de mā satis clare sunt. 2 13 appēntes sint. possent tñ facilt^r solui. pma p̄cedit de resōlone non vltiata. vide ifra p̄culā de forma in p̄mēto 2nis. 2^a. 2 sequētib⁹. 2^a nō currit mlt tū: q̄ equocat de materia 2 potētia. vt p3. plura h̄ subtilia adducantur: q^d paucis multa amplectit^r suo mō. oia equa bit igenioſus lector.

C23^a est d̄ idēritate cāti cāe p̄oris 2 posterioris i essentialr ordiatis 2formiter dictis supra in t. de p̄ pñ⁹. 2. z. di. p. q. i. 2 alibi sepe in cōmēto remittit se ad. 24. q̄ ē 2ª sequēs: vt oz diauimus: tñ est. 25. 13 pō^a ad illā. 15. ex vt feci. mot^a maxie hac remissiōe. tunc. 25. crit. 24. vt p3. 2 probat clare 2 sub tlt^r p̄nem. q̄re supra. particula de agēte ad h̄.

C24^a est illa famosa p̄ auctozis de cāis de pncipā^a cāli tatis 2 influētie p̄me cāe. Obcyit ibi p̄r. quā obonē 2 eius euasione p̄tractauit. p̄culā d̄ agēte sub qdā extra. ppō.

ne. 9. in 3mo mēto. q̄re ibi. h̄ nō ponit aliquas r̄sionē: s̄z in di
cesy ibi notauit. 2. p̄la p̄siderabis h̄. vide. 37. di. 2. 7. vbi. s̄.
allegauit sepi. 7. ap̄d antiq̄s expositores ad h̄ bñ enucle^o.
Cāe p̄me ad iferendū sunt q̄ p̄fecti cōstituit. intrinsece h̄
sunt vltie 7. imēdiate. 7. iō refert d̄re cām remorā 7. p̄mā.
nisi equo^d de p̄d extrinsecis vō si p̄currat ad iferendū: pos
set dici ecōtra. 7. infra nihil 3. 4. 7. ex his dictis si bñ discu
tiātū p̄cedētia 7. sequētia h̄ oīa p̄babilr.

C 25. ē. i. 3. i. p̄ricula de agēte. quā expone 7. d̄clara 7. d̄fen
de: vt ibi. In aliqb^o origialib^o ponit ibi q̄dā q̄ratio. 7. ē re
missio ad illā p̄riculā. s̄. 7. nūc p̄ h̄nis corrige s̄m q̄ sup̄p̄a

C 26. ē de cālitate cāe p̄oris in p̄patione ad (tabis p̄nr.
posteriozē in ordie ad p̄laltatē cātoz. 7. d̄clat se notāter
corridenter dictis in p̄ticula de mā 7. forma p̄us. 7. recur
rit ad dicta in. 21. p̄cedēte. quā tñ. 22. notauim^o: s̄z corrige
do vt dixi supra erit. 21.

C Deide ad finē h̄az p̄conū ponit i aliqb^o origialib^o q̄dā
l̄ra: que ē vt addit p̄ot dici. Estio tñ q̄ sit doc. quā iō po
sui^o. 7. ē q̄ 2. p̄firmat ordinē quē tenui in trāsmutādo la
boziosē h̄as p̄nes. nā. 4. p̄erat penultia i alia. 7. d̄ ceteris.
v^o pulchre dat ordinē h̄az p̄nū. 7. assignat. s̄. vt ēt ordiaui.
7. ita ēt intelligēdū i alijs locis h̄ ip̄z velle. vbi ē p̄ncipio i mā
p̄nū: 7. q̄ nō obseruabat h̄. vicio scriptozū remissioēs 7. al
legatōes i his reb^o remāserūt valde irritate. signauit etiā
loca 2. s̄. varie 7. forte cartas 7. colūnas i origiali suo: q̄ nō
fecerūt alij. vñ multū h̄ turbāt origialia. finē tñ in se inte
gre sunt. 7. absq̄ oī tali allegatiōe itelligi possunt.

Sequitur illa p̄ricula. Adā ē 2. vbi spālē digressū
fac de mā. s̄z oīa sūt ex sentētyz 2. h̄c
inde. vt doc. allegat. 7. loca assignauimus. vbi aduertat le
cto. q̄ nō curauit in his q̄tatiōib^o: vt aliq^o ētatis curiosa
sup̄fluitate 7. ostē^o friuola. mō loq̄st^o descēdere i alle
gatōe p̄ticulas p̄mentoz 7. caploz. 7. s̄. 2. h̄. 3. n. ē p̄dere
t̄ps in legēdo. i. p̄ferēdo vō fuga 7. sumus. H̄eci nāq̄ rōnē
q̄runt teste paulo. 7. nō signa nec testimo^o nisi raro. vide
2. 2. 7. meta. t. c. i. 4. 7. 2. vbi rep̄bēdit h̄uc modū. Qui ḡ
voluerit sic descēdere descēdat ipse. Ego vñ ascēdere itē
do. 7. cū p̄lone gescere in spe^o. vñ saltē cū scoto i ididuis.
p̄ancis ḡ in hac p̄te me exp̄diā. cōpūtz p̄ponū. q̄rū aliq̄
sūt diffōnes. aliq̄ petitiōes vñ p̄nes. p̄sideret lector. 7. maio
rem vel miorē nūc p̄t placuit adiueniat vñ p̄tent^o nūc
p̄ assignato p̄cedat. q̄stū. n. ad h̄ magis alr oīa sentio. 7. nō
auctērice vñ asertuē. Examiabis oīa q̄ d̄nr h̄ d̄ mā: vt co
piose habes i doctrīa h̄. q̄re. 7. 2. 8. meta. i. q̄. 7. expōne. vi
de. i. 2. di. 2. 7. i. 4. eiusdē. 3. ēt di. 2. 7. maxie i antiq̄s. spāl̄r in
Bona. q̄re. 7. i. 2. di. eiusdē. 4. 3. 7. 4. 4. di. 4. q̄re aliq̄ ad h̄. i.
ē p̄hy. 7. p̄ de gnōne. q̄re expositores 7. q̄onistas. p̄dēra id
vbi 2. 2. forsan nālia sempiterna 7. ētēde ēt oīa ad va
rietatē exp̄onū auctozū in Arist. h̄. si volueris imitabere
auer. vbi cūq̄ non digredif a vbiis 2. 2. 7. itellectu sincero
scotico. vbi vō p̄ se vadit penit^o omittat nisi in mā id̄nti.
sermo de mā ē satis difficilis: q̄ obz icertū 7. mīme entita
tis 7. fūdamētū debile: licz oīum radicale. Quāt mā ē h̄
aliq̄. 7. ens actū. 7. itelligibilē p̄ se. 7. quō nō p̄m^o individua
tiōis p̄m^o. 7. q̄l̄r oīz itelligi illa vltima de imālib^o habes vbi
supra saluādo sp̄ p̄hm. Cetera relinquo lectori in hac p̄ti
cula angustia tēporis p̄peditus.

C Segtur ibidē q̄dā l̄ra. vario tñ mō in origialib^o sitnata
q̄ p̄ot ponit ex vñ addit. ibi. 3. forma tñ inerit^o 2. vñ illuc
Iuxta p̄nē scōm 2. p̄ma obō est 3. illud q̄ d̄r de vnitāte
p̄positi ex mā 7. forma i p̄ponib^o vltimis de mā. 7. p̄ot sol
ui vel q̄ casus ē ipolis. ita q̄ mām iformā ē formā iexi
stere saltē cōcomitāter de necessitate: s̄z p̄dēra bñ an in
formare dicat actionē. vide ifra in p̄nto. i. 9. p̄ticule seq̄n
tis. vel def 2. 7. i. q̄ sit. 3. entitas. nō tñ sine iformatōe mām
a forma. s̄z enī p̄ma cā possit suspēdere. cālitate extrinsecā

iferiozis cāe: nō tñ intrinsecā scā tali appoxiatiōe cū ceter
is dispōnib^o req̄sitis assistētib^o. vide tñ ifra p̄ticula seq̄n
te in p̄mēto. i. 3. ad h̄ notāter. 7. i p̄nto. i. 9. vltier^o p̄ot nega
ri q̄d iferit de 3. q̄ nō ē iformās. s̄z totū^o for^o q̄ditatē decla
rās. Ad. 2. obōne r̄ndet p̄hs in l̄ra. s̄. meta. ad finē. 7. i^o ple
riq̄: q̄. i. h̄ potentia. 7. h̄ act^o sunt tales. 7. illi tales. q̄re. i. 2.
di. 4. 7. alibi vt. 7. 2. 8. meta. s̄. p̄les alie declaratiōes pos
sent addi: s̄z radical cā sit illa. Cōsidera an forte velit h̄as
obōnea currere: vñ saltē q̄ p̄hs d̄cā nō p̄bat: licz cōia 7. va

C Deide ibi. Nñ h̄ sit ex a. 2. c. mouet q̄dam (sint vbiq̄.
di. 2. 7. nō ē dep̄dētia ex dictis. 7. sunt. 3. vt. 4. q̄ tñ non sol
uit h̄. 7. p̄it applicari ad p̄ponēs supra de idētitatē vñ alie
tate mām 7. mouētis. 7. p̄pōitiō alr ei^o q̄ sit. p̄ p̄on^o vide in
2. di. 2. 0. q̄. 2. 7. 4. 3. 4. q̄. 3. art. i. 2. z. eggegē. Ad. 2. vt q̄ p̄hs
velit vnitatē vñ iūq̄ regri. vt p̄z in l̄ra. s̄. meta. vbi. s̄. in
p̄ponib^o. 7. 3. q̄ a mā magis q̄ ab efficiēte sit vnitās p̄ot
ēē rō: q̄ intrinsece p̄stituit entitatē. 7. ita dat vnitatē. Et q̄
d̄r q̄ magis ab effici^o ē ēē: p̄ot negari vñ alr q̄ p̄pātio d̄z ēē
i vñiuoco. alia 7. alia ē h̄mido ad aliā 7. aliā cāz. vt. s̄. dixit.
sec^o ēt ē de cē for^o. 7. de cē toti^o. Ad idē p̄ot dici q̄ nō. q̄ re
grif idētitas mām. illi tñ q̄ formāz d̄nt ēē to^o cē. h̄fent alr
d̄re. Ad. 4. vñ r̄io se^o d̄clare itellm dubij. de q̄. vñ. mā d̄z
itelligi. licz nō mltū ad p̄pō^o appz ēē: s̄z ad aliō: quō. vñ. in
accit^o ē mā cū accit^o 7. intrinseca oīa sibi sint act^o 7. for^o. p̄ot
ḡdici q̄ maior ē i d̄ria mām q̄ forme. Nā actiūoz act^o 2. c.
7. mēbz a leonis 2. c. q̄rit ḡ forma dispōnē in mā determinā
tā nō cō. maxie loquēdo de p̄ma simplr. stante ēt vnitāte
p̄oris sit p̄hs iō posterioz. Illa vñ r̄io seq̄es ē valde nō
bilis d̄ mā accit^ois 7. aie itellectuē po^o ibi mām. vide. s̄.
7. meta. 2. 8. 7. sup li. de aia. i. q̄. h̄. 7. replica seq̄es. 7. ei^o fo
lūtio p̄pādo mām accit^ois ad mām subē corp̄ce. sūt no
tabiles 7. satis clare. adde plura h̄ vt volueris.

C Cōseq̄nter addit ibi q̄dā lōga l̄ra: quā additiōnē notau
mus. cōiter tñ ponit i origialib^o. 7. p̄la subtilia 7. vtilia cō
tinet. q̄re si lectori videbif ad sua loca applicet diligēter.
trāsmutauim^o aut l̄raz ibi alr q̄ cōiter h̄r. p̄p p̄ueniētiā
ad ordinē p̄nū q̄ q̄tātū. Infert ḡ p̄ cop^o. ex 2. p̄ne gnālī
vñ vñ. s̄. ibi. f. Cā nāl̄r ē p̄ot 2. c. vbi p̄pat notāter p̄fectionē
cāe ad p̄fectionē cāti. q̄d bñ examiabis. Ex q̄ aliā correla
riā p̄ponē ifert de cognitōe p̄nis 7. p̄ncipy valde notāter.
7. p̄ot p̄firmari ex dicti^o 2. c. di. p̄. q̄. finali. 7. applicat sim^o
i sili ad act^o 7. vñ^o circa finē 7. me^o ad ip̄z 7. formiter dictis
i p̄. di. i. q̄. 4. 7. i. 4. di. 4. 9. q̄. i. 2. i. quol. q̄. i. 6. 7. l̄ra satis clara

C Deide circa d̄cā i. 7. p̄ne gnālī. vt (ē s̄z bñ p̄dērada.
ordiauim^o. ponit aliō nōbile de p̄fectōe cāz. 7. h̄z p̄dēra
ri. 2. 8. di. p̄. 2. i. di. 2. 8. in t. de p̄ p̄n°. 7. alibi sepe. ibi nō 7
po^o ex^o q̄d adducit d̄vno. 7. cū d̄: q̄ 3. 3° 2. c. vt cōiter text^o
h̄r. si referat ad. 3. p̄nez. vt cā ordinauim^o nō vñ ibi exp̄sse
nec ip̄licite nisi mltū remote possz sic scribi: q̄ 3. p̄mētuz
7. eiusdē. 7. p̄nis. 7. i notabili q̄dā post p̄mā d̄fionē. s̄. ante
p̄nes gnālēs h̄r. vñ pone 7° loco 3°. vñ p̄mā iux aliū ordi
nē. possz ēt inueniri in sequētib^o p̄nib^o de forma. 2. āge p̄r
ibi p̄la pro 7. 2. de attributis. 7. quō accipit p̄na cāz. cū d̄ic
q̄ duo alia sūt simp^o p̄fectōis: q̄ istatē ḡ p̄. q̄. quol. art. p̄.
pte. 2. vbi d̄ q̄ nllā relō ē simplr p̄fectōis. sed p̄dēra bñ.

C Cōseq̄nter circa d̄cā i. ii. p̄ne gnālī de corrūdētia alietā
tis cāe 7. cāti. q̄d itelligi d̄z d̄ cā totali eiusdē gnīs. 7. eiusdē
ordis. vide. 5. meta. 2. 2. p̄hy. 2. s̄. i. de p̄ p̄n°. 7. 2. di. p̄. 7. ali
bi sepe i doctrīa h̄. p̄batōes: q̄s h̄ addu^o: adducit i fine 3
3. p̄batōes. ex. 5. meta. ip̄licite. t. c. 2. 0. quā dā istatīa. q̄li
ter. s̄. pater 7. fili^o referūtur eā p̄mo ad. f. 7. c. 2. 7. vñius igt
q̄n duo agūt 2. c. 7. addit ibi cōiter quedā remissio seu q̄
tatio. 7. possēt poni. 2. 3. sub. f. in p̄ticula de forma. vel forte
enūerat oēs cōclūsiōes a p̄n^o: possēt etiā supra p̄ticula cō
clūsiōnuz vñ um assignari. 7. ita loco sub poneretur supra.
Ne forte etiaz remittit se plerūq̄ ad p̄ne p̄hycoz. 7. t. de

Castigationes

¶ **p^o**. Ad obiectionē tñ in se pōt dici qñtū ad pñā ptez. qñ non sunt duo spiratores: s; vñ. p; i. z. d. p. ē. n. vnitas sū^o pñcipij. z termin^o ē formalis. Possz etiā pōderari ibi ordo origis in spirādo. z ita negari assūptū. Or vñ tagit. p; qñ sunt tagz vñū in tali casu. totale. z sic logtur pñs. vide ad hā pñā in phycis. me^o z theologicis cōsiderationibus.

¶ **U**ltērī sequūtur ibi ppōnes qdā de ly iquantū. z alyis signis seu dictiōibus reduplicatis eodē mō. z varie situatur i origialibus. Nā in aliqb^o ponūtur iter illas pñones gnāles ad finē in alyis vñō imediate post illas pñositiones de mā. In alyis vt ordiaunt^o. In alyis quoz totāl^o omittūtur: s; quomōdūq; ordinēt^o satis pulchre sunt. z ad pñpositū in mā de cāis. iō hic sub additiōe eas ordiaui. legātur tñ qz sapiūt: z possēt assignari pñcula p se ista in q tractant^o vt voluerit lector. Pñma clara ē z cōis diffictio de ly iquantū z cā. z scda sūl^o si ponant^o due. Nā. z. possz poni ps pñois. 3^a ē notabil. nā aliqb^o sequēs ipm iquantū pōt accipi p se toto vt hō iquantū hō trīstāt^o vel gnāt^o. vñ p ei^o formalis: vt hō iquantū hō itelligit^o vñ ē rīfibilis: vel p pte māli vt hō iquantū hō est ex terra vñ elemētis. vñ corrupcibilis vel mortalis zc. 4ª ppō ē valde singularis. vbi aduerte qñ doc. ibi capit māle in inferiori pro qditate vñ nā cōtracta. z ita dñā ididnalis dicere^o formale socratis. rōne cui^o nō est rīfibilis: s; rōne būanitat^o. an ppō possit pueri. cōsidera vt scis. 5ª ppō etiā est pulchra. vbi aduerte qñ tota lra. in his vñq; ibi. vnde non segtur. pōt poni text^o vñ diuidi vt ordiaui in textū z cōmentū. dicit in fine illi^o. 5. qñ nō segtur. vñ gñā. ignis iquantū ignis comburit. ergo neciō zc. vel gñōis ignis zc. z sūl^o exēplifica de cā pñigēti ad vñū libet. vñ sub alia forma z alyis verbis pone ex^o. z istat cōtra se breuib^o ex pñmo pñoi. t. c. 35. z pñ posterior. t. c. 8. z. i. i. z circiter. z rñdet signāter z breuiter exponēdo vñūq; loquz. 6^a de pñider. z^o faciēdo dñas iter necessitatē cālitate pñcipij respēū pñis. z vñitate illatiōis. z pōdera valde. vide sup pñmo posterior. z plura adde. z cōsidera. Possz tñ facilt^o dici ad illō pñi possē. qñ ibi ē necessitas simplr. nō tñ vt in pñib^o. z sic nō est pñdicta: s; notayal de rñsione doct. qñ fin^o z sūstētabilis. pñois explicādis alit^o vide logicos in mā de redupli^o. vt nosti. z dñclaratōes isti^o in pñ di. i. q. z. in 3. di. 6. z. i. q. z. z pñ repositiōnū. di. z. i. s; clare z doctinalr in quol. q. 3. arti. z. pte. z. pñā ponderādo.

¶ **D**eide ibi. Quādo qñ gñferit zc. ponit qdā alia ppō ex. s. meta. t. c. i. qñ varie situat in origialib^o. pñinet tñ ad mām de cāis in gñali vt pñ. z cōcordat snie pñ. pñ pñ. t. c. i. z alibi sepe addat pñcedētib^o. vt voluerit lector istantie colligātur pro z. z. examinetur oia verba doc.

¶ **C**onsequēter ibi. Nō pñgnālis. i. z. rē. redit ad ppōnē. i. z. vñem supā probādā illā. vñ. cā ideterminatā ex se zc. z ad ducit pulchre. 5. probatiōes eius. Quere i. p. meta. copiose z alibi i doctriab^o. vñpote. z. di. p. z. 39. z. 28. z. 7. di. eiusdē. z^o ē pñy. z plerūq; alias i ātiq; z modernis. Aduerte ad vltimā pñationē ibi. Tū qñ plus dat vñ dicit cām eē zc. qñ ibi itendit qñ cā in actu plus hz rōnē cāe qñ cā in habitu. z nō ē in actu: quādiu est ideterminatā z pus est in actu cā qñ effect^o sit. qñ vñ ē. loquēdo de absolutō cāe: sec^o de res pñctu. vt. z. q. pñme di. z. hz. z vbi ibi notatur.

¶ **A**ddit pñr aliō notabile oñdēdo qñ nō pñcedit pñ dñō^o. s; de alyis a vñ^o. vbi oñdit illimitatiōē z sufficiētiā. z cōita tē z determinatiōē z pñprietatē ei^o in cādo. qñre vbi pus in pñne illa. i. z. z alibi āñ z post notauit. Deinde rñdet ad illas pñationes p ordinē oñdēdo qñ nō pñcedūt de vñ^o. vbi exponit in pñmā rñsione qñōē illā. z distiguit de cā ideterminatā duplici. z qualr alr ārs vñ scia est ideterminatā. z alr volūtas. z vltio qñō pñngētiā est nobilioz cōditio cāe qñ necitas. z licz loqtur cū forsan h. alibi tñ h. asserit. vt. s. di. p. q. finali. z. 39. di. eiusdē. z. i. di. z. q. z. z. optime.

¶ **D**eide replicat z rñsione pñpando pñportionalr effect^o. z cās iter se: s; breuiter ibi possz dici qñ sic necitas repugnat cāe. ita z effectui. z h loquēdo de necitate ne dñi imutabilitatis: s; ieuicabilitatis. Rñō tñ doc. ē valde notabil. vbi oia verba ruminabis būi: qñ plena succo.

¶ **A**d alias. 4. pñationes rñdet pñr. qñ valde notabis vbi qñ nullibi ita resolute dixit. oia sunt satis clara. vide. 5.

Sequitur (di. z. q. z. z alibi vbi supra.

illa pñcula. Forma est eē simplex zc. vbi pñsegutur de cā formali in spālī. pñ^o. ppñones singulares z cōes ex sūdamētis antiquoz. z pñrys. sale scotica pñdatis qñ ē breuib^o dñscurrā: qñ alibi sepe hñtur. z sic pus i alyis. ita h aduertēdū duco de nūero z ordine hāz tñ topice. z vt pñgñētius magis videbat^o determināse. Addat vñ dñm nuat lector: vt expedire videbitur.

¶ **P**ñma ppō qñ ē notifi^o forme hz. 3. pñes. qñr pñ est auctoris. z supra pñcula de agēte ppñone. 3ª tacta ē. z^a ps est pñbi 7. meta. t. c. 7. z. i. de. 3. ē supra sepe pñtractata. z ifra ē tātē qñ oia examinetur: vt plerūq; hz ille.

¶ **Z^a** ppō ē valde notabil. qñ etiā hz. 3. vel qñtuor pñes. z fere oia tacta sunt. s. in pñnib^o gñalib^o. z ifra magis explicatur. Obicit pñr 3. z. ppñone satis mirabil^o. s; vñ iferre hoc qñ tūc. s. seqret^o formā eē vñem. vñ vt alia origialia hñt vñlīfī. mū. h est dictu: cū ppō sit tagit^o cōe. iō cā vt sic erit cōis. z vt declinare ad cōem vñ qñ pñit mām eē cāz ididuatōnis z determinatiōis in reb^o mālib^o. vel sic z magis ad pñpositū: si ois forma tñ i format mām: z nūq; ē ps mām: vt i forme totū p formā pñfectiōē adueniente. igr tñ mām pñmā i formabile: s; talis forma qñ ime^o aduenit mām ē vñlīfī vt pñ de forma corpeitatis. gñ zc. cōsidera alitius si nosti ipse. Ad hoc rñdēdo itroducit pulchra sūda^o. pñ declaran do qñ seqret^o ex opposito illi^o pñis. si daret. vbi tagit duo cāta: z duplicē informatiōē forme. z notāter dicit qñ pñpositū: de cui^o eēntia est mām nō ppñie dñ i formabile: s; est pñti^o forma ipsa toti^o. vt. z. di. 3. q. z. hz. qñ tñ teneret o^o pñis. possz ad h rñdere. si compositiū ex vna forma. z mām eēt pñtentiale respēū z forme. iō hoc excludit cū dicit. si oēs forme ordiate zc. vbi non dñ eē. 3. pñm^o. s; lra pñma. z rñmit^o tit se ad. z. 4. ifra. z sequētes tres. illa. z. 4. est ista. Juxta. f. A. b. h non hz locū zc. Deide ibi. fñm aliquos zc. tagit tres modos dñi de formis ordiat^o. z pñm^o habz duo dñā. z. i. b. h. bec pñ vñ^o dicit zc. z infert icōueniēs. ibi. Et tūc pñpositūz non videt^o vñū zc. qñre Tho. z Den. z alios ātiq; vt nō sū. z^a pñ ē ibi. Aut cū h qñ etiā formā quālibz itermediāz zc. Et ifert qñ videt^o ex h seq icōueniēs ibi. z tūc vñ idēz eē zc. z applicat illū mō^o dñi ad. z. 4. z sequētes ifra. z dñclarat vñteri^o vbi icipit accñs: qñ ē toti^o z nō mām pñme. z nota qñ logtur de acc^o p accñs. ibi etiā dñclat eē terminū formāz subaliū. vbi. vñ. icipit accñs: qñre hūc. i. z. di. 4. z. 3. di. pñ. z. z. oñdit pñr qñ h via repugnat. 8. pñi ifra. 3^a op. expñcat ibi. Si teneat^o alia via zc. qñ vñ magis sua: vt. s. i. pñnib^o. bus gñalibus. z alibi sepe tagit. vide āñ particulā illā. Si nis ifra zc. in cōmēto. z in. 4. di. i. qñre alios plerūq; z maxime Uua. z sequaces hui^o. z obicit pñllā viā duplr. pñter rogatiue ibi. vbi icipit accñs. z^a toti^o. z tūc quare nō dicit^o. zc. qñ tñ facilt^o soluūtur iustitiedō illū modū. Incipiet. n. accñdēs coeū subo posteri^o nā passiōe aut ratione forme aut mām: a^o pñpositi aut ab itrinseco: aut ab extrinseco cāetur: nisi forte dicas aliqñ accñtiā pñuenire pus tpe illi mām tota li: qñ vñ ē. z tūc aliqñ accñtiā pñcedūt passiōē specificā. s; non pus dicātur dñ specifico toto. Qñ qñr de forma pñze. pñ. 8. metaphy. non. n. vt for^o est pñfici^o. s; vt ps toti^o pñfecti bilis. z ita pñt negari si p se effect^o qñ i formaret^o vñ pñficet^o. s; recipet aliā formā. vide. 5. pñcula pñnū vñlīfī. pñ. z. z. in cōmēto ad bec. vbi aduerte qñ lra illa sicut nūc debz cōtinuari tamē illa forma pñvñq; ibi. Forma exēplaris zc.

vbi incipit conclusio. 3. vel. 2. si pma ppositione ponis definitionem et conclusionem. et tota illa ista pertinet ad comē-
tuz. in q̄ varicbntur origialia. et ita pputabis pnes p ordi-
nē. et erit tñ. 28. vel. 27. nō cōnumerādo pma. Examina-
bis optio oia yba doc. in h̄ digressu. vbi illas tres vias sub
dubio religit. et adde p et contra fundamenta antiquoz
et modernozum vt scis.

Deinde psequitur pponē. 3. vel. 2. vt notauī de forma exē-
plari. et notāter cōformiter dicitur in p. di. 2. q. i. in pñ solo-
nis. vt supra in illa particula. Sinis intra 2c. declarauī. vñ
forma exēplaris pōt comparari vel ad illud in quo ē. vel
ad illud ad qd ē seu subiectine et obiectine vñ terminatiue.
pmo mō pōt recte dici forma maxie in creaturis. et sic lo-
quūtur cōiter doc. scdo mō reducitur ad efficiēs. vt h̄ recte
dicit doc. et alibi in dñis. forma exēplaris pōt dici ydea
vt cōiter ponit. q̄ tamē deo nō est forma. qz tñ obiectine
h̄ ibi ēē nisi ponat respect⁹ qdā rōnis. pōt etiā verbū di-
uiniū appropiate appellari talis forma. sicut ars vñ sapiē-
tia. licz nō eque recte. essentialē etiā scie vel artis pōt sic
notari. et ipsa cēntia dei radicali. et volūtas seu itellus pza
criticus formalis seu ppinq̄. qre theologos vt nosti.

Propōnes q̄ sequūtur vsq ad. 9. clare sunt ex dēteria-
tiōe h̄. 7. et 8. meta. et vbi ibi notauī copiose in doctrina hui-
us. Qz addit ista in cōmēto. 8. ibi. cōuenit cuz illo pmi de
aia. vbi origialia cōmuniter disconrecta erant. aduerne q̄
recitat ibi oia cōmēto. cōmēto. 53. Mōbra leonis nō diffe-
rūt a mēbris cerni. nisi ppter diuersitātē aie ab aia. qd est
cōtra Thomistas ponētes mām ēē pma rōnez diuersita-
tis in formis. qz tunc circulus. sed expone nihilomin⁹ ibi
dem ly. ppter in auctoritate pmet. nam neqz materia for-
me nec cōtra ē pma rō diuersitatis.

Qd sequitur de qd qd est. et diffōne. quere supra. 7. meta. et
8. et cōsidera. de cōpositiōe illa de qua loquitur. 10. et funda-
mēta 22. ibidē ptractabis. posuit enī imālia necē ēē 2c.

Tāgit pter in. ii. notabilis quo mō qd est. seu species
sunt numeri ptractādo similitudines quas adducit pbus.
8. metaphy. t. c. io. iter spēs et nūeros. cōueniūt enī quo ad
resolui in idisibilia. quo ad nō pati diffōnez. quo ad habe-
re p se vnitatem. quo ad nō suscipere magis et min⁹. qre in.
2. di. 3. q. 7. et 10. et i. pmo. di. 17. q. finali. et supra. 8. metaphy-
sice h̄. 4. tangit hic breuiter. et ostendit qd nō itelliguntur de
forma partis. sed de forma totius seu essentia vel suba cu
iuslibz. vbi plura possunt pōderari. et specialiter ḡ gradu-
atione formarum.

Similr q̄ sequitur in. iz. de siml accidentiū p3 supra. 7. et
8. metaphy. et 8. dist. p. Quere Auicebron et Bona. et alios
vt nosti. Obiectiōes ad vtrāqz partē. quas adducit facillr
soluētur. pma enī pcedit metaphyce. et ad mētem hui⁹. et
fin veritatē. 2. vero phyce. vt p3. et qd ibi ifertur ad fines.
cōsidera an c. si in substantijs. vbi ponit plalitas formaz.
ibi tñ nō additur ad finē per formaz generis. in aligb⁹ ori-
ginalib⁹. et satis recte. s3 terminat sic. esset actu. vel sic. ēet
actus. hoc est dictu. ponat albedo cōposita ex a. et b. trans-
mutet b. in c. manēte a. tanq̄ forma cōi generica vñ tanq̄
mā. cū tñ a. sit actus formalis. sequitur subm trāsmutatiōis
esse actu formalis vel actu talē. hoc dicit supra. 7. metaphy-
sice. oia videbis. sed bene examiabis cūcta.

Sequēs ḡ pōne māe et forme. et resultatōe. 3. entitatis
tacta ē supra. particula de mā ad finē. et in sequētibus du-
bys. et q̄ ibi tāgitur in. q. habētē qtuor mēbra pōt dici vt
dixi supra. videt enī qd pmi mēbrū 23. sint impossibi-
lia nisi iformare dicat efficere. qd nō videt vt supra in vñ
bus cōclusiōib⁹ oia est. quere hic formalitas et noiales.
vide sup pmo phyco. et 2. et 5. metaphy. bñ pōderando.

Qz addit in. is. de quātitate et rēone qd nō sint actine li-
mirabis vt scis bñ examiādo et pōdera ly. omnē vt nosti

Obiectio sequens ḡ scdam partē pōnis. que possz poni
cor⁹. qualr currit. vide vbi se remittit. et sustineri pōt tā-
q̄ cōclur⁹ in multis. p3 de quātitate respectu q̄litas. et de
vtrāqz respectu rēonis. limita iḡ dñm pō⁹ ly cōpositū
et ly formā. quere vbi supra. et 2. di. 4. et in. q. pōdicabilium
q. 6. et distingue de multiplici receptiōe. in cōmēto etiā se-
quētis. 16. declarat se doctor h̄.

Nota valde ea que dicit in cōmēto. 16. vide. 7. q. quol. et
alibi sepe illa fūdamēta. et pōdera egregie distinctiones il-
lā de actiōibus immanentib⁹ et trāseuntib⁹. et aduerne qd il-
le istantie de qbus loquitur in. is. sunt iste. nō tamē per oēs
quātitatē 2c. qre auer. et alios antiquos h̄.

Deide q̄ tāgit in cōmēto. 17. pōdera optime et caste dñl-
la cōtinētia vñitiua ptractabis. vide. 8. di. p. q. 2. pncipa-
li optime. supra etiā in particula illa. Sinis intra 2c. h3 de
hac duplici forma. adde multa hic de perfectione et gradi-
bus. et excessu entium.

Illā. is. sequentē expone vt supra. 7. et 8. metaphy. h3. vi-
de Aueroym et alios antiquos. iz. metaphy. imaginatio-
nem Nicolai turonēsis examiabis de mā pma. et pōne
accidentium. et vñ omnīū limitatorum.

Deinde ponit alias cōclusiōes. vñ pte. 19. et sequētes re-
ferēdo vñ psupponēdo pnes q̄sdā vñes supra. Vbi aduer-
te qd illa obo post. 19. pōt euadi sustinēdo vt dixi p̄us illaz
rēlōne fūdari super absolutū cāe. licz doc. supra dixit hāc
q. esse bonā. nō tamē isolubilem. vide vbi ibi notauī. 2. cō-
sidera diligēter istantias et replicas vt scis h̄. in aliquibus
origialibus signātur h̄ ille cōclusiōes p̄las. in aligb⁹ per
numeros cōsuetudine doc. vt notauī sepe.

Cōsequēter in. 22. ptractat de formis ordinatis in eo-
dem cōposito singularissime. In aliquibus origialibus ha-
betur in pñ co. sic. h̄ ppositio non vñ vā 2c. in alijs sic. h̄
pbatio nō videt bona. et vtrāqz ista pōt bñ stare. Aliq̄ etiā
nō habēt illā pma impugnationes vsqz ibi. Quare forma
ignis 2c. examiabis illū digressus de plalitate formarū.
s3 illa difficultas de forma ignis cōparata ad formā aque
facillr soluit. qz iste sunt specificē disparte. vt p3 pma impi-
gnatio itendit qd illud qd est in potētia ppinq̄ ad actū p-
fectionē actus acci. hui⁹ est cōpositū ex forma pōzi et ma-
teria. vt dicit. et satis recte. Deide remittit ad particulam
vltimā ista de perfecto cōclusiōe. 4. vñ etiā pōt cōfirma-
ri illud qd supra de diffōne hui⁹ tractat. in particulas pnci-
pales. s. seu. c. aut theorematia notauī. et non h̄ in oib⁹ cōi-
ter illa remissio. Vñl et q̄ alio mō arguēdo qd illa cō-
clusio. 4. est cōtra istā. qz ex sola rēlōne ad perfecti⁹ min⁹
perfectū pficitur. ḡ nō recipit ppiā eius pfectionem in se
formalr. sed tñ terminat ad ipsam. qd ista ibidē in cōmē-
to. 9. declarat optime. Arguit p̄r cōtra noiales. ponētes
tot formas quot p̄dicata in genere sube. satis notāter. sed
qd ifertur de asino o3 limitare. s. qd velit asinū esse vltimā
spēm sub aiali. vel qd loquitur de spe. aialis supra asinum
dū taxat. et nō absolute. vltima rō ibi notabilis est. s3 limi-
ta eā. vt. ii. di. 4. expōit. qre ad idē di. 4. 3. q. 3. optie. Nā
h̄ plerūqz vñl fūda. cōis vie maxie arguēdo. Nō itēdit
ḡ qd nō sint ponēde plures forme i codez. s3 qd nō tot quot
p̄di. nec vniuersalr perfectior est forma imperfectioris.
nec forma vt talenti. sed cōpositū perficit et informat su
perueniens perfectior.

Sequitur. 23. cōclusio que cōformis est. 20. vñ supra licet
in illa quātatiōe cōiter origialia sunt disconrecta. et est mli-
tūm notabilis et valde examiāda in materia de plurali-
tate formarū. et pōdera cum dicit iquantū ordinate. et cō-
sidera quo modo itellectiua cōtiner sensitiuā et vegetati-
uā. nota ēt cū dicit forma iformas ad dñas forme emi-
uē vñitiue cōtinentis. et pbatōne expone ad vñguē. In-
fert cor⁹ destructiū. 16. vñ. s. vbi sp̄ aduerne qd i sup q̄

Castigationes

ibi posui extra. nō debz numerari iter illas vles: nam ista 16. est. 17. vt habes quotationē illa. s. causa q̄to pōr 2c. alia multa ibi addat lector.

C 24. 2. 4. sequētes de qbus fecit mētionē p̄us in cōmēto 2c. in qbus posuit lras. vt a. b. a. c. 2c. satis difficulter applicari possunt: eo quille lre vel omisse fuerūt negligentia scriptorū. si doctor eas i origiali suo i margie vel in p̄n^o p̄positionū posuit: aut certe si iplicite eas intellexit ab alijs itelligi nō curauit: sed p̄mū credo veri^o. vñ breuiter videtur mihi. q. b̄ excludit: vñ pertractat et exponit. s. vltimas cōclusionēs vles supra. ita q. 22. appellat b. 2c. sic per ordinē. per a. vero in oibus pōt itelligi. vel. zi. vñ supra. vñ p̄ma cōclusio hui^o particule. de forma aut scōa. Ul forte i^o via vltimo recitata supra in cōmēto. 2. cōclusionis hui^o particule vel si volueris imaginari has lras et p̄pōnes per eas assignatas in cō^o illi^o 2c. cōclusionis. vbi recitat diuersas op̄. et impugnat. poteris pb̄alr. sententia tamē p̄positionū in se satis clara ē. querat curiosus lector alti^o si pōt. Ne forte licet minie reor esodi vñ Empedoclis f̄monib^o doc. voluerit hic vñ. h̄ prolxi^o imozari in applicatiōe varia harū nō finit temporis āgustia. Un̄ i sūma notādū q̄ iter alia valde varie i hoc p̄blemate p̄cedit hic per totū. qualr. v3. forma pōr se h3 ad posteriorem. vel potētiāle ci^o 2 ad materā p̄maz: sed huic vltimē vie magis adherere videtur: vt supra in cōmēto 2c. et alibi dixit. omnes tamē vie sustētabiles sunt. Querātur sequaces hui^o 2 graduatores formarū. plura bincidē bene masticādo.

Sequitur illa particula. Omne agēs agit aliquo 2c. vbi origialia varie habētur q̄tū ad ordinem p̄positionū: vt supra in illis vñb^o cōtingebat transmutauim^o lram meli^o quo videbāf ad p̄positū: vt vides. si alius ordo cōueniēti^o apparebit. eligat discret^o lector. Ponit enī p̄mo loco ab aliqbus illa quā ifra. 13. quotauit. et sic de alijs. In hac parte regredi^o ad agēs seu cām efficiētē: licz supra in generali p̄tractauit de ipa sicut ibi notant. et nimirū: qz maxie auctores loquūtur varie de agente. f̄m ergo sentētiās diuersas diuersimode de eo sentiri pōt. forte etiā ibi magis trāscēdēt. h̄ vñ limitate vñ i speciali: p̄physice magis: vt p3 in p̄cessu. habito enī sermone de cāis in generali p̄secut^o est de oib^o in speciali: vt vides ordiate. Omnia tamē ad agēs p̄tinetia possent sub vna particula locari. In hac etiā ples. s. ordiari f̄m q̄ diuersimode de agētibus: ac oib^o et modis agēdi p̄tractat. que oīa relinquo lectori. maxime in his p̄pōnibus loqtur asseritue 2 f̄m p̄pōiā op̄. 2 vbiqz in via ci^o currunt.

C Prima est famosa apud eū. vide in p̄mo. di. 17. q. 1. z. 2 in. z. di. 1. q. 1. z. di. 3. q. 8. et alibi plies. quā pbat ex p̄ho notāter. Et istat cōtra cōclusionē ex cōmētatozē. 2. de aia. com mēto. s. 2. de. 2. alibi sepe in fictiōe illa de intellectu. et nō soluit: qz nihil v3. nō meretur aliud: nisi q̄ p̄mū p̄n^o negātes sentētia hui^o. q̄ iā experit in adeptiōe iūlect^o agētis cū poli ad tozmēta. Deide. 2. istat ex magro sentētiarum di. 17. qui posuit. s. f̄e caritate nobis assistētez qua diligamus deū. et nō tene^o cōter: licz exponatur curiose ab isto ibidē. 3° instantia est ex Tho. vbi in lra allegat q̄ negat deum posse videri p̄ aliquā similitudinē creatā. q̄re in. 3. di. z. q. 8. vbi ipugnatur. et eius motiua soluiūt.

C Scōda est de quo agēdi. 2 est clara 2 supra tacea. vbi cōsequēter tāgit multiplex quo. vt supra etiā de agente h3. et possz poni. 3. p̄positio. In origialibus etiā antiqs h̄r sub quadā resoluta forma ad modū arboz: sed ad lōgum ordianū ppter facilitatē ipressiōis. oīa membra declarabis vt nosti in isto plerūqz.

C Tertia est famosa apud p̄hos. quere Az. p̄mo de generatiōe. t. c. 54. et alibi sepe. et maxie est vā p̄positio apō ipz qū agēs et paties p̄municant in mā. et hoc ē qd addit doc.

in lra cū dicit. Salsum ē per se. verū per accēs: qñ repatiē 2c. hoc est rōne mae f̄m p̄h3 et cōmētatozē. vbi supra. deinde istat cōtra se sēd p̄ma facili^o soluit ex dictis cōmēta. vbi supra. si vero ponat materia in celo vel corpore luminoso: nō tamē suscipit pegrinas ipressiōes. p̄mo cc. t. c. zi. 2. 22. vel forte f̄m veritatē recurrendū ē ad cōtinuationē cause p̄me simplr in oibus. 2 quo ad cē p̄seruare 2 agere. Aliam instantiā de agente mōli. ex. z. ethicor. c. i. z. z. 2. 3. b̄ aia. t. c. 7. adducit. 2 facili^o soluit qz itellec^o 2 volūtās sunt potētie nō organice. et refert fortit^o quo ad virtutem et animā et quo ad corpus. Forte enī in eliciēdo act^o maxie exteri^ous debilitat totū: licz nō anima nisi iquantū dependet in agēdo a potētys organiciis. plura h̄ p̄physice p̄siderationis addantur. Nouer postea vñ du^o notabile de ipediētis potentiāri iter se. Et respōdet notāter satis: sed replicat optime. Ad cui^o solonē pōdera p̄mo hinc argumentum ad pbandū identitatē reale potētiāri aie secus i acicidētibus ignis. Deide tāge diuersitatē organozum 2 ligamina membrorū aialis. et admirationē et stuporē in aialibus. et imperiū potētie superioris in agēdo. et plura alia vt scis. quere. 2°. de anima. 2 medicos et p̄blemata Az. supra etiā in metaphisicalibus.

C Quarta ē de tribus ordiatis in efficiēdo p̄mū voluntas. 2° intellectus practicus. 3° potentia executiua. et declarat optime quo mō se habēt iter se et respectu efficiētī. vbi ad finē ponit quedā quotatio cōmunitari. tū nō habet in oib^o origialibus. forte est ad p̄mū sentētiāri in mā de ideis: s3 quere in tabulis 2 supra in t. credit 2. et in t. de p̄mo p̄n° 2: ifra hic cōclusiōe. s. 2. alibi. Quere in mā de p̄paxi i. plo. 2. 38. di. p̄. bene valeret ibi. 38. vel. 39. vt applicaret ad p̄mū sentētiāri: sed reputo qd alio direxit. pōdera quo mō dirigenz nūc p̄cedit. nūc seg^o i p̄perans. et plā alia vt nosti adde.

C Quinta est famosa de p̄statiā agētis respectu passi. que est Aug^o. et p̄h3. 2. de aia. t. c. 19. quā declarat 2 pbat ex fundamētis Az. 2 plene 2 resolute. 3. disti. p̄. q. 7. soluendo argumenta p̄me op̄. tāgit etiā idem in. z. di. 3. q. 8. 2 di. 9. eiusdem. et in. 4. di. 4. q. 2. quere alibi sepe vt scis. Obuic cōsequēter ex p̄ho. et soluit singularissime. vbi lra satis clara est. addat igeniosus lector vbiqz: qz copiose et fertiles sentētie per totū. et multas afflitas p 2 p̄patiūt. q̄re 2c.

C Sexta est de similitudine agētis ad passum ex p̄ho. vbi allegat. 2. z. de aia. t. c. 62. 2. 3. de aia. t. c. 37. et ide. et alibi sepe. Adducit p̄batiōem p̄h3. 2 istat notāter cōtra. Deide declarat egregie ipaz: 2 quo ordinate dicta Arist. ibidē p̄cedūt. vbi aduerte de duplici afflitatione: formali. v3. vtuali. de qua ēt supra p̄tractauit: et duplici actōe: p̄ motū. v3. et mutationē et terminy triusqz. 2 tange ibi de terminis mot^o et mutationis. vt h3 in. z. di. 1. q. 3. soluēdo. 3. p̄ncipale. 2 di. z. eiusdem. q. 7. ad finē. 2 in. 4. di. 10. q. 1. z. 2 in quo^o q. 10. Add^o etiā notanter de facto saltēz: et nāl^o de poli quō suscepti^o formaz eiusdē gñis nālis seu p̄physici est sub vna vel alia earū semp. et ifra in motu naturali cōcomitātur se termini post. et termini cōcomitatēs nō posito miraculo. fec^o in mutationibus: vt exemplificat tripl^o notāter. ibidē etiā tāgit triplicē cōtrarietate cōformiter dictis p̄h3. s. p̄h3 corum. Attēde optime ad id qd dicit de aia hois. Nas si ponat forma corporeitatis alia ab intellectu in hoie. tūc inductio itellectiue nō est muta^o si nō est: et est singulariter aduertendū. 2 pōt applicari aliquāl^o contra Thomistas. vide in. 4. vbi supra. 2 di. 1. q. 1. 2. 43. di. eiusdē. q. z. 2. 5. et in 3. di. z. q. 3. 2 di. 7. eiusdem. q. z. et in. z. disti. 17. nota qd ille 4. cōclusionēs: quas recitat in lra sunt ista 6°. et p̄cedēs 3° et alie due in p̄batione istius ex p̄ho.

C Septima de istrumēto p3 supra de agente et vbi remissi ibidē. et de multiplici acceptiōe istrumēti. ille quotatiōes ibidē. 24. 2c. vñqz ad finē nō habētur cōmuniter in origi-

nalibus: sed satis bene currunt. cum dicit in fine. supra. ii. aduerte qd est. ii. pncipalis supra: vt lras ordiaui & satis recte per totum. credo qd affuit num scoticuz ybiq: sed communiter in omnibus originalibus nō ponit ista hic.

C Octaua est valde notabilis de iperio voluntatis vbi p babili posset poni pncipiū particule nisi ppter dependentiam & allegaciones sequentes. quā declarat triplr. ex quibus ifert triplicē gradum actus naturalis sub imperio voluntatis. & totum clarū: sed maxime notādum.

C Deinde ponit pulchra notāda per ordinem. p̄mū est a quo dī actio naturalis. Qd tamē limita & declara: vt in. z. di. z. q. io. & di. is. eiusdem. & in. 4. di. 43. q. 4. & alibi sepe habz. & pōdera qd dicit de libero per accidēs.

C Scōz notandū qd aliqui cōclusionē assignant. est de ipedibilitate actionis naturalis talis. vbi tāgeplura de libertate voluntatis create & create vt scis.

C Tertiu notandū est. qd etiāz aliq p̄nem assignant de cōparatione ponit liberū nālis eliciti a voluntate: & iperati ab ipsa. & ē merito notādū: qz singularissimū. & in multis locis applicabile. vbi duo dicta Aug. exponit & declarat. & iter se comparat. & originalia fuerūt ibi viciata cōmuniter. bene tamē ordiauius cuncta. quere. 3. di. p. q. 4. & in mā de li. arbi: in. z. & alibi sepe. vt. z. phycorū. & 9. metaphysice. de motu etiā grauiū & leuium & pectorum. & h̄ potes h̄ pertractare. & cōtra.

C Quartū notandū. qd similr cōclusio ponitur ab aliqb⁹ est ipugnatiū quodā modo precedentū: h̄z qz non est sile de arte & voluntate: sicut nec de intellectu. apparēter tamen arguit. Ex precedentibus tamē de gradibus illis & 3. notabili p̄z eius solo. illa quotatio in fine varie habet: nā aliqua origialia vidētur quotare illam cōclusiōem. 8. vel 7. supra. Actio naturalis & c. sed satis bñ applicatur ad illd Aug. de ci. i. 4. vt ordinaui. vltimo arguit p̄ veritate notabilis. & illius dicti Aug. satis efficaciter.

C Nona cōclusio procedit ex. 9. metaphysice. t. c. io. & i. cc. t. iio. limita tamē vt supra in. 9. metaphysice habz. vide. i. di. p. q. 4. 8. & io. di. p. & alibi sepe ad h̄. vt supra plerūqz notau. Adde vbiqz fundamēta physica. & instantias vt scis.

C Io^a videtur cōtraria. 9. sed nō est: si recte aduerte: ponderabis ppter ly necessariū additū in. io. qd non habetur in 9. & remittit se ad precedentia. vbi varie origialia quotant: sed satis bene habes. In dies omnes iste quotatōdes lras itricantes depurabūtur. qz humana igenia ad michrolologiam inclinantur: vt nāz potius veritatis subtilius cribā: de: qz eris abundantius cumulandi zelo. cōsidera. declarat satis abundanter non repugnantiam huius conclusionis ad precedentē tacite. Illa obo ad finem ex. 9. metaphysice non habetur cōmuniter in originalibus. ideo extra notauimus ipsam. soluitur tamē facilliter ex dictis: qz tū de necessitate h̄z qd. & de facto procedit. adde ad h̄ plura: vt expedit. Aliqua origialia habent ibi. contra hanc. i. z. vbi habes. io. forte ppter aliū ordinē p̄nū. vt p̄us notau.

C Undecima satis copiose supra in vlybus cōclusionibus i. z. i. 3. pertractata est ad quā se remittit ibi. & ad alias hic circiter. quere in doctrina huius. vt ibi notau. vbi aduerte in cōmēto de duplici necessitate: vt sepe habz iste. & maxime. 39. di. p. i. di. z. ad ppositū: & pōt vocari necessitas cōmōticā: vel p̄stie idifferenter.

C Iz^a est de applicatiōe agentis ad agendū. & est singularis & bene examinada. de qua etiā supra fecit mētiōē saltez iplicite. Mouet dubiū in cōmēto de ista applicatione. de qua loquitur 3. & non soluit. Et ibi multa possent adduci. vide. z. di. z. q. io. & super. 7. & 8. phycorū. de motu grauium & c. posset breuiter dici qd est in applicatiōe: seu in iunctio ne causarū vel ordine siue de pēdēntia. Nam oīa diriguntur & applicātur a p̄ma per cognitionē: & volūtariē cāte

& applicante. Sed hoc patet instantias in doctrina hui⁹. Quare dic alius distinguēdo de applicatiōe. & uestigando vt rursū: cām. & totalē & partiales. alia plura hic addat solers lector: quia expedit.

C Iz^a est de actiōe & passiōe. vbi posset etiā pncipiū particule poni & accipit ex. 3. physicoz. & p̄mo de gnōne & auctore sex pncipiozū. Quā egregie declarat dādo instantiam ex p̄muni modo dicēdi. Examinabis cūcta ex logicalibus & 2 physicis & metaphysicis cōsideratiōibus. Qd tangit de relōne actionis & passionis. vbi notatē dicit. Ideo itells accipit & c. pōdera vt habz. i. di. z. q. z. & alibi vt ibi quota ē & supra sepe tetigi. de distinctiōe harū vide in. 5. metaphysice. q. 6. & adde plura hic.

C Iz^a est de illa famosa dīfōne potentie in essentialē & accidentalē. que valde singularis est & examinanda. quere 8. physicozū. t. c. 32. & z. de aia. t. c. z. & aliqua tr. t. c. 55. & 60. & 3. de aia. t. c. 8. & 5. & ide. Quā pbat & declarat mirabili solertia. vide supra in. 9. & 3. di. p. q. 7. & z. di. z. q. io. & 3. & 25. di. eiusdē. & in quolibet. q. i. 5. & alibi sepe ad h̄. Adde instantias ex cōsiderationibus physicis: vt scis. pondera ibi duplicem circūstantiam necessariā ad agendū. & similiter duplex impedimentum.

C Iz^a est de potētia plene actiua. vbi nota ly plene. q̄egregie exponit. vbi etiam attēde cum dicit. nō per se actuantē & c. in fine in aliquibus originalibus habet. voluntas respectu intellectus. & sic posuimus. qd applicabis: vel vt exp̄plum vltimi mēbri in declaratione cōclusionis. vel tanqz obiectionē cōtra actiuitatē volūtatis. & si sic. cōsidera qd iuris. & an faciat pro op. & homistarū de p̄rogatiua intellectus. vide in. 4. di. 49. q. 4. & alibi plurics. vide Quar. & sequaces huius.

C Io^a cōparat agens pncipale ad secundariū: vel instrumentum. Et instantiam adducit comparādo volūtatem ad caritatez presupponēdo voluntatem esse pncipale agens in eligēdo actum. Et licz posset solui distinguendo de agēte secundario: vel instrumento: cōiuncto. v3. vel separato. alti⁹ tamen uestigabis veritatem presuppositi. ex. i. 7. distin. p. vbi habz qz caritas est pncipale vno mō: licz volūtas sit tale alio mō. & pōt pōderari: qz valde sapit. q̄re alia ad h̄.

C Iz^a est de morione vel determinatione instrumenti. vel cause & ad agendū. & est notabilis & supra sepe tacta. Ex qua ifert Cox^m duplex. Et obicit quantū ad instrumentū ex dictis supra. 7. hui⁹ particule. vnde ifer qz illa est de numero conclusionū huius partis. & etiā qz continuatio conclusionū bene ordinata est. Quantū vero ad causas secūdam recurrit ad vniuersales. & 4. que tamen. 25. est vt supra ordinaui numerum ppter illaz quā superaddidi que est extra. scōo directe obicit contra dicta. & non soluit hic quia p̄suetudo eius est. vbi non tangunt argumenta. & ex alijs iam declaratis facilliter solui possunt: nō amplius de eis curat. & in hoc sollicitus reddit lectorem. sed iste obiectiones facillr soluitur ex dictis. vide. i. q. 4. & 37. dist. z. & supra de p̄mo pncipio. & 5. & z. metaphysice. & z. di. p. & alibi sepe ad h̄. vnde non valz. est immediatior effectui. ergo de terminatiōe ad agendū. vbi tamē potest distingui de imediatione entitatiua vel virtuali & de determinatiōe multiplici vt p̄us notau. plura h̄ adducat ingeniosus lector.

C Is^a quā tamē in aliquibus originalibus Cox^m precedentis assignat aliqui. & precedit obiectiones precedentēs. & lra varie segtur h̄. Nam illa 7^a supra ponitur post istam ad finē commenti ibi. tunc instrumentum non mouet & c. sed ordo iste placet: licet aliū esset satis conueniens. est de agente actione ima^a a quo negatur instrumentum. quā tamē singularissime limitat distinguēdo de instrumentō coniuncto & separato & agendi atqz mouendi. vbi pōdera ly formaliter. paucis multa dixit. & exemplificat clare. quere vbi sit

Castigationes

pra notari. vt. i. 2. 6. di. 4. ad h. Multa hic pro 2 cōtra ad-
ducit diligēs lector: quia capit istatias. 2 plures pulchras
subtilitates h mā. quere antiquos vt vis.

C 19^a est de pſentia 2 imediatione agentis ad paſſum p̄mū
vbi pōdera ly p̄mo. 2 est multum notanda in cōſideratio-
nibus phyſicis tranſmutationū 2 motuū 2 h. Quā decla-
rat mirabili diſcurſu. Ne tamē videatur repugnare fūda-
mentis 22. 7 phycozū. t. c. 8. 2 inde 2 alibi ſepe. diſtinguit
de pſentia locali 2 virtuali. 2 de diſtātia locali ſuo modo.
2 qualr ipedit. 2 quando 2 cuius actiōem loquēdo de deo
angelo: 2 cor² agente. vbi iſtroducit de omnipotētia dei. 2
eius imenſitate cum forſan quoddā notabile dictum. ad
qđ determinate itelligendū vide in p̄mo. diſ. 37. 2 maxie
in reportatis. Cōſequenter ibi pertrahat qualr diſtātia
requirit in agente corporali: 2 cum qbus condiōib⁹ egre-
gie. Deinde qualiter requiritur in angli actione. breuiter
ſcoticce. Ad qđ copioſius conſiderādum quere in. 2. diſ.
9. ad longū. 2. i. 4. diſ. eiūſdē. q. 3. 2. etiam diſt. eiūſdem. q. 5.
vide etiā in. 4. diſ. 45. 2. 49. 2. 50. q. 3. 2 in. 3. diſ. i. 4. 2 ſuper
4°. phyſicorū. vt 2 vbi noſtiplura ad propoſitū. ſupra etiā
iſta aliquantulū tetigi. addat lector vbiq. Attēde inſup
ibides; ad illā quotatiōē cū dicit. hoc negat. vbi habes
i9. 2 debz referri ad hanc eādē. alia origialia habēt. 20.
2 ita forte ſupputādo alio modo iſta eſſet. 20. alia etiā hnt
29. 2 poſſet referri ad illā iſra hic quotatam. 29. vel forte
voluit itelligi ſupra. quere curioſe ibidē. ſed ſatis bñ iacet
iſra. quere ſpecialr ad ppoſitum huius conſiſionis in. 2.
di. 2. q. 9. ſoluendo. 2. p̄ncipale ad finem. Qđ ibi vltio tan-
gitur de locutiōe 2 illuminatione angelozū. 2 actione p li-
neas rectas. 2 per puerſiōem. vide in. 2. di. 9. 2. i. 3. 2 in per-
ſpectiua vt volueris.

C 20ª ſiſtima eſt de cā originante: quā dicit reduci ad effi-
ciēs. vnde elici pōt q in hac particula. vt p̄us notauit agit
de efficiēte. vbi aduerte q originās aliquādo eſt alterius
nature ad originatē: 2 cōmunitur in omnibus ita eſt p̄ter
qđ in diuinis. 2 hoc vel alietate numerali vel eſſentiali. ali
quando vero eſt eiūſdē nature in nūero 2 cōſubſtantiale:
vt in diuinis. vide. 5. diſt. p. q. 2. Adde multa phyſice 2 theo-
logice ad h. Attēde etiā caute quo mō in diuinis poſſet oi-
ci efficiēs: iuxta ea que habz iſte. 3. di. p. q. 7. 2. 25. di. 2. 2 ſu-
pra nono metaphy. q. penultima. de reſone efficiētis: ſed
dic vt ſupra dixi q extēſiue acci⁹ efficiēs pro pducēte.

C 21^a eſt de alio mō cādi. vbi aliqua originalia hnt prom-
ptioia alia iſtrumentalis. breuiter vult q omnia hz redu-
cūtur ad efficiēs. Exemplifica in artificialibus 2 nālibus
2 polycis. 2 hz vt noſti.

C 22^a eſt de alio ſpeciali modo efficiēdi ſaltē extenſiue lo-
quendo qui eſt cre⁹ quem modum ponūt theologi. 2 ne-
gant cōmuniter p̄bi. vbi iueſtigat optime qđ ſit terminus
creatiōis. Et a quo pōt produci. ſ. q a ſolo deo. ponitur in
aliquibus origialibus ibi quedam iſra quā nō habes: nec re-
fert: quia nō eſt neceſſaria. que ſic ſcipit. p̄hſyvidens 2c. vi-
le copioſe ad h in. 2. diſt. i. q. 2. 2. 4. 2 diſt. 9. 2. i. 7. di. eiūſ-
dem. pro op. quas recitat. maxime cū dicit ſm vñā op. 2c.
2. i. q. 4. vide etiā in. 3. di. ii. q. i. optime. 2 in p. di. i. 7. Quere
ſupra in. 7. q. de rōnibus ſeminalibus: 2. i. 8. di. 2. 2 alibi plu-
ries. vide antiquos p̄hos 2 theologos. Attēde q illa lite-
ra. ſiue qđ idē eſt mām trāſmutat ad formas. nō ponit cō-
muniter: nec neceſſaria ē. ibi ēt habes qualr homo gene-
rat hoīem licz aia creetur. q bene notādum eſt: ſed iſtan-
tias p̄ſidera. qualr potius pōt creatura attingere ad vñio-
nē forme: qđ ad eius pductionē. p̄mā origine: ſed hoc iſra
doc. nō omiſit. ibi etiā eſt via ipugnandi poſitiōem de in-
choatiuis formazū. ibi etiam notabilr habetur q termi-
nus creatiōis nō eſt forma vt forma: ſed vt tale ens. vbi i-
ſtāntias diligēter excludit: vt etiā doc. ipſe in ſequētibz

tetigit. multa alia ibi paucis tetigit aqla per ppe ſolē. bre-
uiter vult q trāſmutans mām ad formā iquantum tale
nō creat formā: nec etiam nō trāſmutans ſi producendo
formā ſimul natura vñiat eā: nec vñiens vt tale eſt creās
nec ideo nō creat: q aliquid forme p̄ſupponit: nec ſi totā p-
ducit mām puata cōcurrente: quia termini non ſunt purū
nihil reale 2 ens: ſed puatio 2 forma. Relingitur ergo cuz
creatura non pōt aliter producere q ſolus deus creat. vi-
de. i. q. 4. reſolnte. 2 vbi ſupra. 2 tūge iſtāntias p̄horum.

C Cōſequenter p̄tra dicta obicit triplr. p̄mo q ſequere⁹
animā itellectiūā nō neceſſario creari cum ad ipſaz tranſ-
mutetur corpus. 2 totuz cuius ē pars gñatur. 2 ē efficac⁹ ſa-
tis argumentū vt p. 2. 2 4^m argumēta oſtēdūt ex dictis
poſſe iſferri omnē formā creari ſi illa ē rō. q pductio aie.
q p̄or nā productione cōpoſiti. ideo nō eſt gñatio: ſz crea-
tio. 3^m ē notabile: vt tetigi p̄us: quare. ſ. agēs creatū vñire
pōt formā a deo imēdiate creatas: vel productione totius
ipſam pducere 2 nō per ſe vel ſeozūz ipam creare. **C** Ad
p̄mū ſingulariſſime rñdet declarādo. vnde p̄batur aiam
itellectiūā creari. 2 vnde nō. vide in. 4. 2 alibi vbi ſupra. il-
la iſra ſequens: vbi declarat ſolone: 2 confirmat: pōt bene
itelligi vt iacet referēdo ly eius ad mām ignis: vel ad 3^m
entitatez. vel alio mō poſſet ſic ſtare: q aliquid eſt eius: vel
p̄ſuit excludēdo. 23. op. de iſchoatiōe formaz. vñ loco ly
gñari. ad finē pone ly creari. **C** Ad. 2. 2. 4. rñdet optie
ponendo oſiam iter pductionē forme create 2 gñate quo
ad poſitatem nāe reſpectu totius pductiōis. 2 ē vbiq
tabilia. ſ. ſic p̄hſa negaret aiam creari: q nō p̄uaz. vbi no-
tanter redit ad p̄ius dcm de forma vt forma. 2 de forma
vt ens: q ſunt valde notāda. **C** Ad 3^m ſolō clara ē: ſed exē-
plum examinandū ſi loquat⁹ de forma alteri⁹ generis: vt
pote ſube: ſed exēpla ponūtur famoſe. cōſidera omnia di-
ligēter. 2 iſtāntias excludit. Reſpicat duplr ſpecialr p̄tra
p̄mā ſolone. 2 3° cōtra ſolone. 4. obiectiōis. 2 alias ſepe di-
ctū de termino p actionis. **C** Ad p̄mū rñdet valde ele-
ganter. qre in ſiſt. q. i. plo. 2. 3. di. p. q. i. 2. 3. 2. i. 4. q. quol. 2. 3. diſ.
2. q. 7. 2 in. 4. q. i. 2 alibi ſepe. **C** Ad. 2. 2. 3. ſatis p. 2. clare 2
notanter. vbi aduerte in rñſione. 3. q itēdit doc. breuiter
ponere oſiam iter eē p ſe perſeitate. 3. modi cōpoſiti 2 cē
forme: q p̄mū eſt verū de facto 2 poli. 2^m ſi de poli: non
tñ de facto: niſi tantū ſ itellectiua: qđ multi negarēt. 2 q
ibi finalr tūgit de poliſate 2 neceſſitate examia 2 adde vt
expedit. Ex his enim reſoluntur multa alias ſub dubio
omiſſa cōſuetudine ſcoticā.

C Deinde p̄ſeqtur notāter de actiōe p totū. vbi ēt p̄nes no-
taum⁹ ordiāte. 23ª eſt tāq qđ vel di⁹ aut petitiō q tūgit
duo mēbra. 2 ē p̄blema ſatis cōc. vide de potētys aie. i. 6.
di. 2. ſz cōſidera qđ vñm de ſole p̄ſtringēte 2 ſoluēte. vide
ſupra particula. i. 7. p̄nibus. 7. 2. 8. ad h exp̄ſſe. Allegat Da-
maſc. in. 3. li. 2 quotatio. c. nūc omittit: munc alio 2 alio mō
habet. quere eū. c. 3. 2. i. 4. ſed exp̄ſſe. i. 5. facit ſermonem
pulchrū de actione. adde multa h.

C 24^a vñ repugnare. 7. ſupra particula. i. 7. ſed cōſidera bene
qualr hincinde loqrur. 2 de q forma 2 de q ſpē. ibi. n. loqr
de agēte illimitato h de forma q mltū dñt. Ex⁹ de itelli-
gere poſſz ipugnari ſi itendat oēs actiōes itell⁹ eē eiūſdē
ſpē. Nā dicere 2 itelligere ſunt alteri⁹ rōnis. vt p. 3. 30 ali-
qui: 2 pbabilr volūt q itellectus nō hz aliquē vñū actuz
adequatū eiūſdē rōnis: niſi act⁹ itell⁹ vocet⁹ actus indif-
ferēs ad dicere 2 itelligere: ſz forte loqrur extēſiue de in-
telligere vel loqrur de actiōibus abſolutis. p̄pue imab⁹.
plura h adiungat diligēs veritatis inſiſtor.

C 25^a ē valde ſin⁹ 2 notāda optie. vide in. 2. di. 2. q. 4. ad
finē ſolonis exp̄ſſe ad p̄p⁹. 2. q. 9. eiūſdē. di. 2 ſup. 5. p̄hſy. 2
pōdera duplicē terminū actiōis. 2 q̄lr exponit dcm famo-
C 26^a videtur repugnare. 6. particula. i. 7. Ibi (ſus 22.

tamen satis correxit illam in commento: patz qd hic accipit i-
strumetu exte sue. Examina et bene illud exeply: qd ad-
ducit de calore vt pus notauit. Quid etiam requiritur ad
specificam differentiam actionum. considera.

CUigesima septima comparat actiones et terminus eius
fm assimilationem ad principiu agendi. Exemplu de cale-
factione et calore coparat ad principiu calefendi: siue sit
calor siue forma calefacientis. Infert quasi correlariu con-
tra Benr. vide. 3. dist. p. q. i. 3. et 6. 7. 3. dist. 2. q. 8. 7. 9. et inde.
et alibi sepe. considera ybiqz quo mo accipit actione hic: de
similitudine etia vel formali vel virtuali potest fieri vis
alia multa adde.

CUigesima octaua varie habet in originalibus: sed satis
bene ordinauimus eam: vt h habes. vide que faciut ad p
positum. 3. dist. p. q. 7. 2. 4. 5. dist. 4. et alibi pleruqz. Non ob-
stante eni qd plures species vel habitus ponantur in intel-
lectu vel voluntate: non tamen tot actus vel actiones si-
mul quere. z. topicorum. c. 25. ybi etia3 pondera ly perfe-
cto. et ly sufficiens. et quomodo potentia deficit. et alia multa
h. vide. 17. dist. p. et in moralibus. Tange instantias vt no
sti pro et contra.

CUigesima nona videtur currere iuxta deum phi. z. topi-
corum. ybi supra. et pmo c. t. ci. 6. 7. 7. physicoz. et z. celi
et alibi pleruqz de potentia habente actione adequatam
iten siue et exte sue: qua probat et instat seu limitat: et impu-
gnat limitationem. et consequenter glosat dupliciter. et im-
pugnat ytraqz glosam. Deinde adducit duas alias enasio-
nes falsificando propositiones. et ytraqz impugnat. et ita fi-
nalr tenet veritate eius. ybi totum processus valde nota-
bis: qd multa difficulta et ardua elici possunt. vide. 24. dist.
2. et 15. dist. 3. pro his que tangit de pot^o inferiori et superiori.
quere etia3. 3. di. p. parte. z. et specialiter in repositionib⁹.
et z. 2. 5. q. quolibet. et 13. et 14. di. 3. et 4. 9. dist. 4. et 14. et
15. q. quolibet ad h. Tange etia3 ibi. an alio actu videtur
essentia: et alia in ipsa ab intellectu creato. Pondera instan-
tiam de intellectu anime xpi. Et alia plura h adde et salua
veritate pponeis masticando bene oia verba.

CTrigesima est de proportionem seu vniformitate forme
et actionis. que etia notabilis alterationis est. contra qua
instat pulchre. pmo vero breuibz eam probat iferendo
ex eius opposito iconueniens. Qd tangit in pma instantia
de mino sensibili. quere copiose in de sensu et sensato: sed
ad vnguem in isto. z. dist. 2. q. 9. et cum dicit pte. ybi bene
staret per se. considera an aliorum op. an ad seipsuz loqua-
tur. potest solui argumentu recurrendo ad actione obie-
cti in se et potetie perceptibilitate. et partiali actiuitate. si
ponatur. Aliud qd tangit de motu est examinandu bene.
vide. 2. dist. p. parte. z. de productis vniuoe et equiuoe. et
Ap. et comentatores. quere ybi ibi quotantur. et similiter
de caritate minima. ybi ponderanduz an magis et minus
variant speciem actus bti⁹ et viatoris: et que ibi pcurunt.
et quid facit approximatio talis et talis obiecti. vide. 17. di.
p. m. et 4. 9. dist. 4. Quere in 3. in materia de spe et caritate
plura ad hec. forte vult oino impugnare propositione: sed
videtur bñ sustineda. quare breuiter obz qd est vniformi-
tas ronis actiois: sicut et forme ybiqz inquantu entitas actio-
nis h3 attendi precise in ordine ad forma. ltez possit varia-
ri ppter variationem cōcurrentium cu forma que et quot
sint. considera. in aliquibus originalibus addit quedam re-
missio adducta supra ad finem huius sic. Itē. 6. 133. impro-
batur. Ubi nota qd aliquando quotat omnes conclusiones
a principio. aliquando particulas principales. et certas earu.
recurrat et ad alias dicta. quere tabulas physicoz. et q.
ibidem plura addendo.

C31^a. et vltima e famosa apud phos et theologos de via co-
muni saltem de actione. yz. eiusde3 in seipm. ybi aduerte

vt pus notauit sepius. qd ne du3 famosas in via sua veras:
sed in via comuni hic iferuit et colorauit et impugnauit ali-
quando. et aliquando problematice dimisit. vt videtur mo-
tina vtriusqz vie. tu vero perpendiculu stabili digito appone
et moderabere oia recte. quere supra. lib. q. q. penult. et ybi
ibi quotauit copiose. p veritate huius. In pcedentibus etia
sepe idem tetigi. arguit pro veritate conclusionis iferendo
tria iconuenientia ex opposito eius. que consequenter sol-
uit. duo pma sub vna solone. 3° vero seorsum ifra cum di-
cit. Ad tertiu no. quilibz et pmo iconueniens est. qd ides
opponeretur sibi ipsi. 2° qd idem esset in potetia et in actu
respectu eiusdem. 3° qd eade3 rone qdlibz ageret in se: qd
est contra experientia. vel si non. ergo nec aliquid: aut red-
de rationem diuersitatis. Solones clare sunt. ex supradic-
tis. Replicat singularissime contra solones. et nullibi ali-
tius. solue tamē oia vt nosti pus bñ ponderado. vnde ifer-
re potes id qd iam notauit qd hic. yz. fundameta pro et con-
tra stabiliuit. et postmodu vt apis argumentosa subtiliora
et saniora elegit. Ad pmo dic breuiter qd refert log de
oppositioe actus virtualiter continetis. et virtualiter con-
tenti ad carentia seu potentiam formale passu. et formale3
actum que cōcomitatur si inest. Ad scdm negatur con-
sequetia: licet aliquando fit minor iconuenientia. non tamē
maior repugnantia. Et qd addit qd continet formale per-
fectius. hoc forte posset negari in pntente finito. vel hoc
concesso oim vltierius qd ne oim virtuali: sed eminenter
deus omnia continet qd est alius modus continendi. vel
breuiter dico qd no eo qd virtualiter continet no est in po-
tentia formali: sed ppter aliam cam: qz. yz. siue simplex:
sicut sol respectu caloris: non qd continet no formaliter re-
cipit: sed qd non receptius peregrinarum impressionuz.
z. c. t. zi. et inde. Ad 3° posset concedi qd ifertur loque-
do de motu ad ybi. de alyz vero non sequitur nisi forma
inclinetur naturalr ad illas. et non depēdeat ab alyz in agē-
do. vide pmo physicoz. t. c. 80. vocat illud argumētuz
achille alibi yronice: vt scis. Qd finalr dicit quomodo pba-
bi⁹ et. quere respōsionem Ap. 8. physicoz. t. c. 26. 4. etia
et 5. metaphysice. quere oiu3 causas et. plura hic igenio
sus moderator addat. et garulantium pterula suffocabit.
Numeru vero predictarum conclusionu si placuerit alio
modo supputare ordinabit: s3 satis recte ordinantur: s3 in
dies spero si qd deest supplere.

CDeinde sequitur illa littera super qua additiones posui-
mus: et satis recte: que in omnibus originalibus ponebatur
supra imediate ante propositiones creditas. scilicet. 14. parti-
culam. eo mo quo diuise sunt: qz vero tanguntur dicta in
precedentibus: vt vides in illa lra: cōuenientius vilius est.
qd sequeretur ea que recitat. et que supra dicta appellat. qz
precederet. aut ergo vicio scriptozum: aut doc. originalis
transmutatione: aut in marginibus eius additione hui⁹ lit-
tere: aut oppositioe quoquo mo ibi cōmuniter habet. hic
nihilominus legatur si placuerit lectori. Multa notada
pntent. fere tamē supra omnia tacta sunt. pulcherrime ibi
se resoluit de ordie causarum regito in cādo. et de vniu-
ne tam extrinsecari qz intrinsecari. littera satis correcte
est per totum: sed bone yhu cum quanto labore et mentis
angustia et cerebri infestatione. et maxime circa quotatio-
nes quas tangit. diuinatus sum etia3 nescio quo spiritu il-
lud dictuz Linconiensis qd tangit. ybi omnes li. corrupti
fuerūt. et ita in pluribus alyz tm hesitauit in q̄tatione illi⁹
ic. qua tangit sepe. sed lector inuestigat cūcta alte. Remis-
siones ad q. 8. et 9. metaphy. ibi. non te moueant. vt supra
notauit. cuncta bene declarado. ponitur an illam particu-
lam. perfectu est et. in aliquibus originalibus quedā lra lo-
ga: qua omisimus: quia nō cōmuniter habetur nec neces-
saria hic: que sic incipit. Dicit qd finis et.

Castigationes

Sequitur illa particula. perfectū est &c. vbi vir pfe-
ctus in perfectione perficere suū laborē
recte voluit. vbi pulchras ppositiones ex pbo & igenio p-
prio collegit. q̄s in plerisq; locis t̄git & declarat.

¶ Prima est ex 3. physicoz. t. c. 63. & 5. metaphysice. t. c. 21.
& 10. metaphys. t. c. 13. Quere expositorib; ibidē. & hunc ma-
xime & specialr in quolibeto. q. 5. articulo. i. declarat illaz
descriptionez seu conclusionem idu^o in pluribus modis
seu specieb; pfecti. vbi aduerte caute cu3 dicit creato sim-
pliciter perfectio. vide ē enim ibi accipere simplr perfectū
pro vniuersali pfecto. non eodē modo quo in membro p-
cedēte accepit. s. deo vt nosti. vnde breuiter tangit triplex
perfectū. s. simpliciter. vt est deus. vniuersale creatum vt
est mūdus cum omnibus creatis. particulare creatus seu
specificum. vt homo &c. que perfectio potest considerari:
vel in substantia vel virtute vel quātitate durationis: vel
permanente. vide supra tractatu de primo principio. de
perfectione simpliciter. maxime quere in quolibeto. q. 5.
articulo. 2. rōne. 2. optime. quere Gran. in primo cōfla. di.
34. & 35. copiose.

¶ Secūda ppositio que videtur quasi coz^m. pcedentis: s3
est cōclusio. est etiā pbi in multis locis. & specialr vbi alle-
gatur. 4. methozozū ad finem. quere. 7. physicoz. t. c. 18.
& 2. d. anima. t. c. 34. & 49. & alibi sepe. pmo etiā metaphy-
ce in pbeinio in 6. cōditioē sapiētis elicitur. vbi cum dicit
doc. glosatur. considera an suā an aliozūz glosam recitat:
verum enī est q. ipse hoc tetigit optime. quere ad finēz. q.
i. metaphysice. declarat consequenter. de qua perfectioē
debz itelligi hec cōclusio.

¶ Tertia cōclusio est ex 5. metaphysice. vbi allegat. Expo-
ne. plura addēdo. vide. 2. de aīa. t. c. 49.

¶ Quarta que fuit etiā supra recitata est notabilis. vbi q̄-
ratur cōiter li. ethicozū. sed varie. quere eustrachiū in cō-
mēto quem cōmuniter allegat iste. & nō Zueroyz. in mo-
ralibus enim minime valuit. Quere. 19. & 30. distin. i. & 12.
metaphysice. & 3. distin. primi. & 49. distin. 4. & alibi sepe.
9. & 10. ethicozū habetur bene ad ppositum: sed instā-
tias considera.

¶ Quinta ppositio ex eodē cōmento colligitur. & depēdet
ex pcedētē. quere. i. 2. io. ethicozū.

¶ Sexta ex eodē cōmento etiaz colligitur: que supra in t.
de pmo pncipio fuit pertractata aliquat: quā etiam lini-
tabis vt nosti copiose vbiq; dicta Ap. & h3 pro & cōtra pō-
derādo. he ppositiones in fra ptractatū post. 9. p̄nem.

¶ Septima notabilis est. que habz istātiā plures in Ap.
& dictis huius. vbi tamē pōdera ly omnis ppter potētias
defectibiles & deficientes. opz enim q̄ sit circa obiectum
cōueniens. & sic de alijs circūstantijs. quia bonū ex causa
ītegra. vide. 2. 3. 2. io. ethicozū declarat ppositionez exē-
plariter. vbi tange de multiplici perfectione: vt nosti. & si-
militer in pcedentibus.

¶ Octaua ppositio est nota. & locus eius. vide vbi supra in
quolibeto notauī quo mō totum & perfectū aliter in quā-
titate molis: aliter in quātitate virtutis. vnde p̄s vbi al-
legatur dicit q̄ īfinitum habz rationem partis & materie
& hoc vt ipse posuit īfinitū. s. in potentia tñ: cuius. s. quan-
titatem accipitibus. Adde multa hic ex cōsideratiōib; physici
& metaphysicis: vt volueris.

¶ Nonā etiā est famosa. quere vbi p̄s Arist. i. etiā ethico-
rum & politicozū. vbi attende q̄ ly. quare in hac ppositi-
one & pcedente possz assignari Loz^m pueniēter.

¶ Deinde ponit quedā notanda que sunt declaratiua. 4.
ppositionis supra. & sequentiū optime. vbi tota lra satis
clara: sed valde notanda vbiq; vbi tangit de perfectione
duplici. s. intrinseca & extrinseca. & dātur gradus in vtraz.
ita q̄ eo modo quo varie dicitur totū. ita perfectū. & perfe-

ctio. qualiter etiam ignobilis nobilitatur ex cōiunctiōe
vel referi^o ad nobilius duplr. & oīa verba mensurabis di-
ligerter vt scis. possēt illa lra conueniēter poni supra post
6. vel assignari additio. optima tñ vbiq;.

¶ Decia est ex sententia Dyo. vbi in allegatiōe varie quo-
tatur. vide in originali c^m illud. quere. i. q. 4. ad ppositūz.
& 8. distin. p. & alibi plerūq; 3. etiam distin. p. & 2. 14. q. quoli-
beti de veritate in cōmuni &c. Attende ad litteraz cōmen-
ti que varie habetur in originalibus. aliqua habent cōpo-
sitio. alia comparatio. similr aliqua habent distractiois.
aliqua distinctionis: quere Dyo. & expositores. vbi tange
de multiplici cōpositiōe: vt scis supra sepe ad h3 plura ta-
cta sunt. istantias vbiq; pōderabis.

¶ Undecima est singularis: cōtra quā possent adduci istā-
tie ex. 2. & 8. physicozū: sed faciliter soluitur. Ea que tā-
git de cognitione rerum ab itellectu diuino sepe p̄s teti-
gi. limitat notāter qualiter nobilius est itelligi per aliud
& per qd aliud. vbi loco extrinsece bene staret eminetē:
vide. 3. q. plogi. Tange hic multa de cognitiōe dei & alioz
in deo. & qd aliud est itelligi p aliud. aliud itelligi p accēs.

¶ Duodecima est multū pon^o. & maxime in doctrina hui-
us. nullibi ita expresse dclaranit. pondera ly simpliciter
perfectioz ppter multas istantias euadendas. quere be-
ne in. 8. di. p. q. finali. & 7. q. quolibeti. & i. di. & 39. distin. p. &
alibi plerūq; habz duas partes hec ppositio: vt patz. pma
pars de se non est: secundā vero declarat cegregie. Tange
fundamenta pbozū hic de necessaria causalitate dei ad
extra. Non obstat huic cōclusioni q̄ persone diue sint re-
latiue. quia talis respectus necessarius nō est ad aliud. s. i.
in naturaliz bene ad aliū vel aliam personam. pondera
de respectu necessario & possibili. & exemplū de tota terra
& vno lapide. & istabis ex pmo celi. t. c. 19. & inde. Ad finem
etiā cōmenti. vbi de respectu in se duo sub du^o tangit mo-
re suo: vt a pncipio notauī. s. de realitate eius & perfectioē
distinctis a fundamentis. declarabis: vt ex dictis huius
alibi scis. vnde breuiter aliud est cōsiderare aliqd vt īclu-
dens perfectū necessarius ad aliud. aliud ipsum in se & na-
tura sua. aliud ipm respectū in se. Aduerte etiā q̄ necessi-
tas essendi non videtur arguere perfectionez simpliciter.
alr proprietates ppo^o in oīnis essent perfectiones tales. iō
notanter dicit doc. in secūda parte conclusionis simplici-
ter perfectionis propter perfectionem ppo^o si que sit vt
nostī. vide. 5. q. quolibeti. & i. distin. i. q. pma & 2. Adde hic
plura bene speculando.

¶ Deinde ponit notabile de simplicitate: vbi pōt assigna-
ri conclusio vt habes: vel omitti vt notabile. & tangit de-
scriptionez Ansel. in monol. 15. & addit notanter in littera
sicut quasi est vniuersalr de omnibus attributis. q̄ dicit
propter cēntialia ad extra. vide. i. q. quolibeti. declarat cō-
sequenter aliquatiter descriptionem perfectionis: s3 vide
ad plenum vt p̄s notauī. 5. q. quolibeti. articulo. 2. ratiōe
& pncipali. Adde hic multa ex. 8. distin. p. & ex dictis supra
& 2. 8. metaphysice. & in t. de primo principio. quere pro &
contra: vt scis.

¶ Consequēter addit aliaz: quā. i. 4. notauimus de simpli-
tate in creaturis. & est notabilis vbiq; quā declarat & p-
bat optime. vide supra vbi comparatur qualitas ad quā-
titatem. & vbi ibi quatuā ad ppositūz. pondera valde q̄
ibi tangit de materia pma & homine. & de cathenis varz
in mundo. & ponitur ibi cōmuniter remissio & quotatio q̄-
dam itricata vbiq; que varie habetur. considera an sum-
maz Denr. querit vel Thome. aut Alex. vt notauī supra.
an certe ad alia sua dirigit: sed omniter illa totaliter paz
refert. voluit tamen omnia apponere pro nūc. in dies de-
purabitur singula. 8. etiam di. p. tangitur h3 ppositio. & al-
bi in doctrina huius sepenumero.

CAddit quoddam aliud notabile de simplicitate crea^{re}. et potest poni. is. huius particule. et lsa satis clara est. de gradibus simplicitatis et alijs ad propositum necessarijs. lector curiosus ubiq; tractabit. an creaturis pueniat aliqua pfectio simplr. considera.

CUltima ppositio est comparatiua cōpositionis et simplicitatis pportionalr in spiritibus et corporibus. vbi aliqua originalia habent quantū ad dicta alia. et cōmuniter quātū ad a. b. c. per quas litteras itelligit ppositiōes tres precedentes de simplicitate. vbi notāter tangit de duplici cōpositiōe: rerum. s. et realitatū seu rationūz formalūz quere. 3. et 8. dist. p. 23. disti. 2. et alibi sepe apud istū. et pondera notanter cum dicit ceteris parib^{us}. et adde multa pro 23. et semp defende veritatem scoticam vbiq; sincerā.

CHec sunt que ad minus puectorūz introductionem in hoc breui elucidario digessi. Qua in re si qd pperā dictūz est. nō ita sum amator mei: vt ea que semel effuderim meliori sentētie anteferre contendam. si eniz nihil est ex nobis boni. nihil est qd in nostris sentētys amare debeam^{us}. quare si quid boni vtilitatis et fructus collegi. id ei a quo omne emanat bonū attribuitur. minus vero mature dicta et huius viri sentētys non consentanea ibecillitati mei ingenioli ascribatur. Rei etiā difficultas temporis angustia et curarūz ytriūsq; hois varietas excusabunt facillime (vt verūz fatear) aut in vnum sententiarū scriptum: aut in Arist. aliqūē librorūz scripsissem: quā huius miranda fragmēta speculationis archana ac enigmata plerūq; castigare: concordare: ac declarare ausus fuissē: sed qd p pane vt aiūt lucrando: qd deniq; pro anime finali salute. conceptuum scan^{te} montes causarū ordinum entium varietates naturas et cōditiones confusa quadāz speculatione: ac pblematica vtcūq; venari: nisi vtitatib^{us} in enigmatē fidei. quas phi tū opinatiue: et quia adepti succedat clara visio. et ppter qd id atq; perfruitio illius obiecti eminet omnia cōtinēt. et volūtariē ad extra representātis in superna ciuitate: vbi rex est virginis filius: eritq; gaudiū sempiternū: delectatio: cibis: opus: laus perpetua creatoris. Cui omne genū flectatur in eum enox. Amen.

CExplicunt epithomata seu castigationes preclarissimi Doctoris Magistri Maurity Vibernici Ordinis Minorūz in theoremata Doctoris subtilissimi Joānis Duns Scoti eiusdem ordinis. Ac etiā in tractatū de pmo principio eiusdem. Impressa Venetys mandato et expēsis Nobilis viri Domini Octauiani Scoti Lius Modocientis. per Bonetum Locatellū Bergomēsem. 1497. duo. decimo Kalendas Decembris.

CPauli amaltbei. Epigrama in metaphysicam Jo. Scoti.

Qui mō lucifugis prestabā pabula blactis
Vilis: et abiectis conditus in tenebris:
Redditus in vultus clara sum luce nitentis:
Perq; oculos omnes nūc eo: p q; manus.
Assertor meus est presentis gloria secli
Auritus consors ingenij et patrie.
Hinc stragerei nosces dictata magistri.
Etherei hinc disces principis igenium.
Coelicolasq; alios: q; qui bene percipit: hic se
Solut in humana conditione beat.
Hoc melius nobis nouit nec grecia felix:
Nec diues pbenit: nec studiosa pharos:
Ergo seruato qm pro cine meretur
Auricio cedat ciuica clara mico.

CEpigrama Danielis Caicrani Alexandrei Cremonensis.

Emula me tenebris: et ceco carcere rotum
Nōmine tacta mico tempora cōdiderant
Auritus: cui fata locū: cui tēpora cedunt:
Carcere me ceco vindicat et tenebris.

Registrum

A
Questiones
Ioannis Duns
 principia ⁊
 ⁊ non ista nec

B
 ppter cognitionē
 per iductionem:
 ille ex primis
 vniuersale: nec

C
 probaret desi
 solnm fm q
 ferētia in causis
Contra aliud.

B
 sequēs non
 animal esset
Ad qōnem
 in immobilibus

E
 pter bñc finem:
 nitum ⁊ ifinitū
 ca. quarto ⁊
 in relatis extra

F
 consideratione
 quantitatem de
 de alijs iquantum
 supposito q

S
 .s. intrinsece est
Ad primum
 cludendo vnum
 ergo ⁊ operationē

B
 vtrūq; potest
 sensum que pōt
 preter necessariū
 itellectus magis

I
 nigredo ⁊ albedo
 conditionem
 sed effectus prior
 ra media non

R
 tales formas.
 non est vtrūq;
 responsione
Quarto vtrum
 supra suam

L
Subtilissimi
Probat: quia
De triplici
Hoc patz ex

A
 aliter separat
 differens est: ⁊
Per psequens
Agens scdm

R
Auritus
 scoriste facilliter
 colorem videtur
 eos litus arasse.

D
Ibidē tangitur
 tate nisi in
 pbycorum.
 supra ca. de

B
 pime si prius est
 esse ⁊ essentia
 abstrahentis vel
 stare. s. igitur

D
 gularissime ea
 ⁊ non solute
 clara ē. discurredo
R
 nalibus: sed satis
 tamen satis

Amph.

recte et memento

alleluya. **da.** benedict